חסידות · חב״ד

מראי מקומות הערות וציונים על לקוטי תורה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מראי מקומות הערות וציונים על לקוטי תורה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מראי-מקומות-הערות-וציונים-על-לקוטי-תורה/
הקובץ נוצר ב־22 בנובמבר 2026 מגרסה 202611200317-v39 של הספרייה.

תוכן העניינים

בשלח 4
פקודי 13
ויקרא 29
צו 50
שמיני 87
תזריע 93
מצורע 112
אחרי מות 115
קדושים 130
אמור 136
בהר 161
בחוקתי 178
במדבר 198
נשא 262
בהעלותך 293
שלח 316
קרח 367
חקת 379
בלק 413
פנחס 437
מטות 459
מסעי 485
דברים 511
ואתחנן 518
עקב 570
ראה 587
כי תצא 647
כי תבוא 674
נצבים 687
ראש השנה 722
דרושים לשבת שובה 760
יום כיפור 775
האזינו 786
סוכות 810
שמיני עצרת 825
וזאת הברכה 856
שיר השירים 881
הוספות 1029

בשלח

דף א

ראו כי: נאמר בשנת תקס"ה — ראה אוה"ת משפטים ע' ג'טז: ביאור ע"פ ראו . . בשלח תקס"ה. היום יום י"ז שבט ע' כ.

ביאור לד"ה זה נדפס במאמרי אדה"ז פרשיות פ' בשלח ע' רפז. ובסה"מ תקס"ה ח"א ע' רמא.

ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

המאמר באריכות במאמרי אדה"א שמות-א ע' רה.

ראה אוה"ת בשלח ע' תרנז. כרך ח ע' ב'תתקע.

ראה שיחת ש"ק פ' כי תשא תשד"מ. נדפס גם בלקו"ש חכ"ו ע' 386.

בביכל שמינית בויגין שת"י ראיתי שינויים (קלים) ויורשם פה, למראה עינים. [כ].

ראו כי ה' נתן לכם: שמות טז, כט.

במדרש תלים: ראה ד"ה ויאמר לך לך תרכ"ז [בהוצאת תש"ס] ע' ט ובמ"מ לשם. בד"ה לך לך תר"ל ע' ט בענין הכפל דשבת.

קדשנו במצותיך: ברכת התפלה דשבת ויו"ט.

במאמרי אדה"א שמות-א ע' רו מקשה עוד יותר "ואדרבה בשבת הי' ראוי לומר ל' עבר לפי שמצות שבת היא מצוה הראשונה שכבר קיים הקב"ה בעצמו" ע"ש בארוכה.

בענין קדשנו במצותיך — ראה לקמן פ' במדבר ח, ד. קטע מובא באוה"ת פ' יתרו כרך ז ע' ב'תשה.

דרכי' דרכי נועם: משלי ג, יז.

ושמרו דרך ה': בראשית יח, יט.

כי בי-ה ה' צור עולמים: ישעי' כו, ד.

ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב. במאמרי אדה"א שמות-א ע' ריב מבאר איך מאות י' גשמי יומשך חיי העוה"ב שהוא חיי עולם הרוחני ולא יתכן לומר ענין ציור גשמי דאות היו"ד שלנו. וראה בענין זה גם בלקו"ת שה"ש ד, ב.

ביו"ד מאמרות נברא העולם: אבות פ"ה, מ"א.

צורה — כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

בחכ' בתבונה ובדעת כו': חגיגה יב, א.

יו"ד — להאיר רק: שם אי' "לא הי'" רק ותי' להאיר לי' שם. [כ]. [ובאוה"ת בשלח ע' תרנז הוא כבפנים].

לאו דאית לך צדק . . ולאו מכל אינון מדות: ת"ז בהקדמה (פתח אליהו ואמר).
כי אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
ע"פ ההשגה שמשיגים: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.
השכל — כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.
בד"ה לסוסתי ברכבי: לקו"ת שה"ש יא, ד ואילך.
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י. ראה לקמן ויקרא נב, ד ואילך. (אוה"ת ויקרא-ב ע' תש). אוה"ת שמות-ז ע' ב'תקמ.
וע' בזח"ג פ' צו דף ל"ד סע"א: "עמך שריא דלא מתפרש מינך, המבואר שמפרשו על יחוד או"א שהן תרין ריעין דלא מתפרשין . . כי עמך שני פי', הא' עמך דבר הטפל ובטל לך ולא אתה ממש . . הב' פי' עמך דבר שהוא עמך ממש מה שלמעלה מבחי' הגילוי" — יהל אור עה"פ (ע' קלז). וראה באוה"ת בראשית-ב דף שה, א.
ובפ' אמור ק"א א': וע"ד כתיב כי עמך הסליחה וכתיב כי עמך מקור חיים פי' במק"מ עמך בינה שמשם היא הסליחה . . והסליחה נמשך מבחי' שהוא עמך ממש שהוא למעלה מסוכ"ע שאינו בגדר עלמין כלל ואינו סובב לעלמין כ"א הוא עמך ממש, וא"כ עד"ז פי' כי עמך מקו"ח היינו כי חיים הוא סוכ"ע וממכ"ע אך עמך הוא מקו"ח" — יהל אור עה"פ (ע' קלז). וראה לקמן פ' אחרי כט, א. הוספות נב, א.
ובספר מג"ע פי' כי מקור חיים: וכן מובא לקמן ויקרא נב, ב "מבואר בספר מגלה עמוקות אשר מקור חיים בגימט' אור אין סוף". וראה באוה"ת בראשית-ב דף שי, ב מביא זה בסתם.
העוה"ב . . נהנין מזיו השכינה: ראה ברכות יז, א. אוה"ת סוכות ע' א'תשנז.
להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
העונג — הנ"ל: תי' הנ"ל לי' שם. וז"ל שם לגילוי "הוא בבחי' צורת היו"ד" והוא מקור כו'. [כ].
הנשמות — ובמ"א: אלו המוקפים שעשיתי [מתיבת (ובמ"א עד תיבת שחורה שבשו"ה בד"ה)] ל' שם בהכ"ל. [כ].
מקור — וכמ"ש בת"א פ' לך לך: יג, ב.
לעולם ישנה אדם לתלמידו: פסחים ג, ב. חולין סג, ב. ראה ביאוה"ז (עו, ד). ביאוה"ז להצ"צ (ע' שסג-ד) ובכ"מ (ע"פ רמב"ם הל' דיעות פ"ב ה"ד) — שבמארז"ל זה מדבר על דרך קצרה הכוללת את כל האריכות (כמו לשון המשנה). ומובן שאין זה סתירה לפירוש הפשוט, כ"א הוספה שביחד עם זה צ"ל קיצור הכולל את כל האריכות, — לקו"ש ח"כ ע' 88 הערה 17. וראה גם בד"ה וידבר אלקים אנכי תשכ"ח (סה"מ מלוקט

ח"ג) ע' קסה הדיוק בלשון "דרך קצרה" ולא "שכל קצר" שצריך להשפיע להתלמיד כל העומק והפרטים שבהשכל, אלא שכל זה צריך ללמדו בדרך קצרה, בדיבורים קצרים שמהם יוכל התלמיד להבין כל הפרטים".

ע"ד — בדרך . . כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

מוסר אביך . . תורת אמך: משלי א, ח.

תושב"כ . . תורת אמך: על"ק לשמע"צ (פח, ב). וש"נ. [כ].

בבה"ז פ' אחרי: לאדה"א עו, ג.

הולד — ולכן . . יו"ד: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

בד"ה שחורה אני: לקו"ת שה"ש ד, ב.

בהבראם — בה' בראם: בראשית ב, ד. ב"ר יב, ב.

שלמטה — בה': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

בתו"א פ' לך לך בד"ה שרי אשתך: יג, ב.

היה — בביאור ע"פ כי תצא: לקו"ת תצא לז, ב.

י"ג ת"ד: ראה זח"ג קלא, א. זח"ב קעז, א.

ושער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.

קדש יהי' גדל פרע: במדבר ו, ה.

שער באשה ערוה: ברכות כד, א.

שער — כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

הן — שנקרא: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

מן תיבות שנקרא עוה"ז עד תי' [בשורה עלמא] פי' זה ל' בהכת"י — ושם אי' "וכענין שנא' זה א-לי ואנוהו" פי' זה כו' ומדוייק יותר דה"ק וגם בזה יובן יותר ההגהה כאן בהמוקפים. [כ].

הוא — זה: זה כו' וכמ"ש במ"א וד"ל כן אי' בהכת"י שם. [כ].

ממשכא דחויא: ראה תניא פל"א בשם הזהר. וראה זח"א לו, ב. אוה"ת בראשית תלז, ב.

היום לעשותם: דברים ז, יא.

זה א-לי ואנוהו: שמות טו, ב.

להיות — שכדי: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

בהבראם — באברהם: ב"ר יב, ט.

ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.

לעבדה זו רמ"ח מ"ע כו': ראה זח"א כז, א. ת"ז סוף תי' נד. זח"ב קסה, ב.

דהיינו — וזהו: המוקפים אלו [(וזהו עד שורה מקץ — בת)] לי' שם בהכת"י. [כ].

כל הנשמה תהלל י-ה: תהלים קנ, ו.
בהלו נרו: איוב כט, ג.
נקראת הנשמה נר ה': משלי כ, כז.
שעשועי המלך בעצמותו: עמק המלך שער זה.
כמ"ש במ"א: ראה לקמן פ' במדבר. אוה"ת ברכה ע' א'תתנז.
העוסק בתורה לשמה: אבות רפ"ו. ובכ"מ.
ונועם ה' הוא בחי' ענג העליון: ראה אוה"ת שמות ע' י. יהל אור ע' ק.
ועיין בפרדס ערך נועם: וז"ל: "נועם ה' נק' השפע הנשפע למל' מהכתר כו' דרך מדרגות הסולם". — ביאה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתקכה.
ועיין במאו"א אות נו"ן סעיף י"ג: נועם מצד הבינה הנק' נעמי וכל נעימות מצידה והחו"ג נק' הון יקר ונעים יקר מצד אבא ונעים מצד בינה כו' עכ"ל, וזהו ע"ד שהתגלות עתיק תענוג עליון הוא בבינה בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת פ"ה [לקו"ת ר"ה נז, ב וצ"ל פ"ד] — ביאה"ז להצ"צ כרך ב' ע' תתקכה.
ראה אוה"ת שמות ע' יא. ובאוה"ת שמות-ז ע' ב'תעט שבענין נועם ה' יש ב' פירושים "א' נועם הנמשך משם ה' . . והב' נועם הנמשך מהבינה . . וע' במאו"א . . בענין נועם ה' יובן שגם שם נז' ב' פירושים אלו".
ובזח"ג . . סתימא דכל סתימין: נעתק באוה"ת נ"ך-ג ע' א'שיא.
ופי' דרכי: מן תי' ופי' דרכי ל' רבים כל הפרשה ב' וגם פרשה ג' [הכוונה פ"ב-ג'] עד תיבת הקולות [ב, א שורה ועמ"ש] כ"ז לי' שם בהכת"י. [כ].
תורה עבודה וגמ"ח: ראה אבות א, ב.
האשה נקנית בשלשה: משנה ריש קידושין.
בג': וראה גמ' קידושין (ב, ב) ושנויי הנוסחאות למשניות שם.
(וראה עוד על משנה זו — סה"מ הקצרים ע' קעח. אוה"ת בראשית-א קו, א. אוה"ת שבועות ע' קצט. רד. אוה"ת על מארז"ל ועניינים ע' לג. ד"ה האשה נקנית פ' תבוא תרל"ה. סה"מ תרל"ו ח"ב ע' רעו. תקכו. לקו"ש ח"ו ע' 320. חי"ט ע' 218. וראה כש"ט סי' יו"ד בפי' הפנימי. לקוטי לוי"צ אגרות ע' רד).
האשה היא כנס"י: ראה לקו"ש חי"ט ע' 217.
ועכשיו התפלה היא במקום קרבנות: ברכות כו, ב.
ח"י ברכאן . . ח"י חוליות השדרה: להלן לקו"ת בלק ע, ד: כנודע מהזוהר ובגמ' ברכות. ראה ברכות כח, ב. תנחומא וירא, א.
נועם ה': תהלים כז, ד.

וביאור הדבר . . עוד פי' כי עמך: כל הקטע בשינויים קלים והוספות נמצא גם באוה"ת ויקרא-ב ע' תש. ומהדורא בתרא מהקטע נדפס לקמן בהוספות נב, א.
שעתיק הוא מקור התענוגים: ראה אוה"ת לך ע' תתרעג, א.
הוא מקור התענוגים . . וכמ"ש במ"א: באוה"ת ויקרא-ב ע' תש יש כאן הג"ה.
ופי' מקור התענוגים . . אין שום דבר שחוץ ממנו: ראה אוה"ת בראשית-א נח, ב שמוסיף שם: "אלא שהוא בעצמו ית' הוא התענוג ונק' מקור התענוגים וזהו ענין עתיקא קדישא".
להחיות בהם נפש כל חי: ברכת בורא נפשות.
דהפי' לפיקוח ותענוג: כמבואר בב"י או"ח סר"ז. ראה לקמן בפנים (הוספות — ויקרא) נב, א.
דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים: משלי יב, כה. יומא עה, א. סוטה מב, ב.
כל תענוגי עוה"ז הם רק ממה שנפל בשבה"כ והוא פסולת ממש: מבואר באוה"ת שמות-ז ע' ב'תקמ.
יהי רקיע . . בין מים למים: בראשית א, ו.
יפה שעה אחת: אבות ד, יז.
גבי אלישע אחר מוטב: חגיגה טו, ב.
אש שלנו אחד מששים: ברכות נז, ב. ועי' באגה"ת ספי"ב.
נהר דינור . . לשכוח התענוג שבגעה"ת: זח"א רא, א. זח"ב ריא, ב. ועוד. וראה פע"ח ש' התפלין פ"י. כנפי יונה ח"ד סי' כט.
יהללוך סלה: תהלים פד, ה. וראה עירובין נד, ב.
וראית את אחורי: שמות לג, כג.
אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.
מבשרי אחזה: איוב יט, כו.
נח"ר לפניו: ראה ספרי במדבר כח, ח. טו, ז.
אשר מלשון באשרי: הובא בת"ז (עד, רע"ב) ת"ל ושם (ריש תט"ל). [כ].
באשרי כי אשרוני: בראשית ל, יג.
וטובל בשמן רגלו: דברים לג, כד.
שמן הוא בחי' ח"ע: מא"א אות ש' סמ"ח.
בשם זמירות: תהלים קיט, נד.
חיך אוכל יטעם: איוב יב, יא.

דף ב

ועמ"ש — וזהו: גם אלו המוקפים [(וזהו עד שורה שנקראו)] לי' שם. וז"ל שם ועד"ז כל המצות מעשיות נקראות ארחות הוי' פי' כו'. [כ].

ארחות ה': תהלים כה, י.

שורה בה: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

צדקה — כנ"ל: המוקפים [וזהו . . כנ"ל] לי' שם. [כ].

כל — עד: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

כל — והיינו: וגם אלו המוקפים ב"פ [(והיינו . . המגדילים) (וכמו . . הגוף כו')] לי' שם. והסיום ז"ל החסד כמ"ש במ"א וד"ל. [כ].

תשבות — ולכאורה: מן תיבת ולכאורה עד תיבת בששון [בשורה האזינו] לי' בהכת"י שם. [כ].

והי' אם שמוע: דברים יא, יג.

זרעו לכם לצדקה: הושע י, יב.

אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא.

וקצירה — ע"פ הבאים ישרש יעקב: ראה תו"א נג, ד.

ובד"ה האזינו השמים: לקו"ת האזינו עד, ג.

ובד"ה ושאבתם מים בששון: לקו"ת סוכות עט, א.

ל"ט מלאכות חורש וזורע: שבת עג, א.

בתוס' ברכה . . בחי' ירידה וצמצום: בבוך 631: "בתוס' ברכה כו' כמו"כ למעלה" והשאר ליתא שם.

התפשטות — ותקנה: שם אי' ותקוה. [כ].

מכוין: שם אי' "כאן". [כ].

עבודת — הצדקה: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

שם "המצוה". [כ].

ששת ימים תעשה מעשיך: שמות כג, יב.

המשכות — כי: בהכת"י "כמ"ש" כי בו. [כ].

כי בו שבת מכל מלאכתו: בראשית ב, ג.

וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.

שבא העונג העליון לידי גילוי ממש: ראה סה"מ ת"ש ע' 86 ואילך.

בס' הבהיר שיש עמוד: בגעה"ת שבו עולין הנשמות לגה"ע מדי שבת בשבתו — סידור קעג, ג. ראה זח"ב ריא, א ובהנסמן במאמרי אדה"ז פרשיות-ב ע' תשעג. ובמאמרי אדה"א

שבועות ע' תמ "דעליית הנשמות בג"ע הוא ע"י העמוד שבהיכל שעולים בו בבחי' ביטול המציאות". ע"ש.

מי שטרח בע"ש: ע"ז ג, א. קה"ר א, לו.

יאכל — כו' . . **במה**: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

הרי — ע"ד: המוקפים [(ע"ד עד שורה לנהורא)] לי' בהכת"י. [כ].

לב נשבר ונדכה: תהלים נא, יט.

נסתר — וזהו: ב' המוקפים הללו [(וזהו . . שבת כו' שבשורה שעושין) ומן שורה המתחלת (ואפ"ל עד סוף הפרק] לי' שם בהכת"י. [כ].

שעושין — כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

שקולה שבת כנגד כל המצות: ירושלמי ברכות א, ה. נדרים ספ"ג. שמו"ר כה, יב. זח"ב פט, א.

רפ"ו דברכות: לה, ב. ראה גם לקמן שמיני יח, ב. בהעלותך לה, ד. שלח מב, ג. נתבאר באוה"ת ויקרא-ב ע' תרנז ואילך.

מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.

ברוך כבוד ה' ממקומו: יחזקאל ג, יב.

שזה תכלית הכוונה להיות דירה בתחתונים: תנחומא נשא טז. וראה שם בחוקותי ג. ב"ר ספ"ג. במד"ר פי"ג, ו.

סד"ה שובה ישראל עד: לקו"ת ש"ש סז, ג.

אלא — כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

מזונותיו של אדם . . **שבת ויו"ט**: ביצה טז, א. וראה ויק"ר ל, א.

אותם — כנ"ל: תי' כנ"ל לי' בהכת"י ואולי צ"ל כו'. [כ].

כמ"ש בזהר ע"פ סולם: בת"ז (תמ"ה) סולם דא צלותא ועל"ק [דרושים ליוהכ"פ סח, ב] ד"ה לבאר ענין יוהכ"פ (רפ"ב ושם לה"ט [=לשונו הטהור] בתיקונים אמרו שהתפלה [כי התפלה] היא סולם וע' בהשמטות זח"א (רסו, ב) סי' נ' כל' הת"ז הנ"ל. [כ].

ד' שליבות בסולם: מג"ע (אופן רטז) [ריז] הובא בילקוט ראובני [ר"פ ויצא]. [כ]. ראה לקמן פ' בלק ע, ב בשם הרמ"ז.

למעלה — כנ"ל: בהכת"י אי' וכו', ולא כנ"ל. [כ].

דהתפלה . . **לד' מדרגות**: ע' מג"ע (אופן רטז) בזה"ל התפלה עולה דרך ד' שליבות הובא בילקוט ראובני [ר"פ ויצא]. [כ].

אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.

וראשו מגיע השמימה: בראשית כח, יב.

הוא — ועיין: המוקפים [(ועיין עד תיבת סולם) בשורה עולמות] לי' בהכת"י. [כ].
בזח"א ויצא . . ובפי' הרמ"ז שם: "סולם הוא היסוד ובו עולים למעלה שהוא תחילת קו האמצעי חוט השדרה העשוי מדריגות הן הן החוליות" — אוה"ת פ' פנחס ע' א'קכב. פ' ויצא דף תתמ, ב ושם מבאר לשון הרמ"ז.
בד"ה לא הביט און ביעקב: לקו"ת בלק ע, ד.
ובד"ה יביאו לבוש מלכות: תו"א צא, ד. באוה"ת ויצא ע' תתמא, א מוסיף "ובהביאור שם מזה בד"ה וסוס אשר רכב ובפ' יתרו בד"ה אלפי שנאן".
במא"א אות סמך סכ"ח בענין סולם: "סולם נק' היסוד כי הוא סולם לעלות בו עד הדעת להמשיך משם הטיפה. סולם נק' מט"ט כי הוא סולם לעלות בו אל אלקות עכ"ל" — אוה"ת פ' ויצא ע' תתמא, א. וראה גם אוה"ת פ' פנחס ע' א'קכב.
למטה — ועמ"ש: המוקפים [(ועמ"ש . . משה)] לי' בהכת"י. [כ].
בד"ה יונתי בחגוי הסלע: לקו"ת שה"ש טז, ד.
באוה"ת פ' ויצא דף תתמא, ב מציין: "ובד"ה יונתי בחגוי פי' ענין שהתפלה הנק' סולם מוצב כו' כי בהנשמה יש ב' בחי' האי המלובשת בגוף, הב' הנשמה שמבחי' מקיף הנק' מזלי' שהוא בבחי' כתר וחכ' כו' . . והתחברות ב' בחי' הנ"ל הוא ע"י התפלה".
ובד"ה ויקהל משה: תו"א פח, א.
קושר כתרים לקונו מתפלתן של ישראל: ראה זח"א קסז, ב. זח"ב נח, א. זח"ג רנב, ב. ועיי"ש תוד"ה וקושר חגיגה יג, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ ה'תש"ח ע' 202. חגיגה (יג, ב) ובתוס' "מתפלתן של צדיקים" וע' זח"ג (נב, ב. רעח, א) ובזח"א (קסז, ב) "צלותהון דישראל" יעו"ש. ע' ד"ה מזוז מימין ובלקו"ת שה"ש ד"ה מה יפו פעמיך פ"ב ומביא על מט"ט בתו"א שם (ול"מ) ובפנחס ד"ה צו את בנ"י הב' פ"ב — ובזח"ב (נח, א) ובעה"מ ש' קרית ארבע (פ"ב) על סנדל כו' ע"י תפילתן ומ"ט של ישראל יעו"ש. [כ].
בעטרה שעטרה לו: שה"ש ג, יא.
דרפ"ח ניצוצין: ראה סה"מ תקס"ה ע' תרמב.
בד"ה — קס"ט: וי"ל הציון (קסט ריש א') (קסז, ב) כצ"ל. [כ].
לתחתון — ההעלאה: ההמשכה מלמעלמ"ט וההעלאה כו' כן אי' בהכת"י ומדוייק יותר והמוקפין מן תי' שבה עד תי' למטה [בשורה התענוג] לי' שם בהכת"י. [כ].
בשבה"כ — וכמ"ש במ"א ע"פ אז ישיר ישראל: ראה אוה"ת חוקת ע' תתמד.
אלמלא שמרו בנ"י ב' שבתות: שבת קיח, ב.
פי' כהלכתן עד"מ ההליכה בסולם: ראה לקמן בפ' בהר מא, א. וראה באוה"ת ויקרא-ב ע' תרכח ואילך שיש בזה ב' שיטות וכאן מבאר כשיטה השני' דהיינו דשבת הא' הוא

מלמטה למעלה והב' מלמעלה למטה. וזהו כהלכתן ב' בחי' הילוך, עי"ש. וראה באוה"ת בראשית-א נז, א בדקדוק לשון כהלכתן.

ההליכה מלמטה למעלה . . והב' מלמעלה למטה: ראה לקמן בהר מב, ד ובהמ"מ שם מאוה"ת ויקרא-ב ע' תרכט דשם מבאר דהב' ענינים הם עליות. וראה גם אוה"ת בראשית-א ע' סא, א.

עונג — מפני זה: בהכת"י שם אי' בזה"ל "וכ"ז מפני שהתפלה". [כ].

וכמ"ש בס' המקובלים: נז' בס' עמה"מ ש' קרית ארבע (פ"ב). [כ].

בס' — וזהו: המוקפים [(וזהו עד כו' בשורה מההעלם] לי' בהכת"י. [כ].

ולכן כל עיסקא דשבתא כפול: נתבאר בד"ה אלה תולדות נח תנש"א ושם מדייק "כל עיסקא דשבתא כפול נכלל גם שכל אחד משתי השבתות הוא כפול, היינו שכל אחד מהם כלול משניהם" ע"ש. וראה במקומות שנסמנו שם בהערה 16.

עד יעבור עמך ה': שמות טו, טז.

כו' — כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

את אשר תאפו אפו: שמות טז, כג.

יהיה — ועיין: המוקפים [התיבות (ועיין . . ע"ב)] לי' שם. [כ].

דרכיה — וע': המוקפים [(וע' ברבות עד סוף הפרק)] לי' שם. [כ].

הזה — אל: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

אל יצא איש ממקומו: שמות טז, כט.

בזח"ב בשלח ס"ג סע"ב: נעתק ונתבאר באוה"ת בשלח ע' תרטו.

ולבאר: כאן חסר הרבה בדפוס ובכת"י שלפננו ביותר (קיב, ב. קיג, א) שם. [כ].

לאו דאית לך צדק ידיעא: ת"ז בהקדמה.

רמ"ח פיקודין נעשים רמ"ח אברין: ראה תניא פכ"ג ובתיקוני'. ת"ז ת"ל (עד, סע"א). ובאגה"ת רפ"א (צ, ב) בזהר. וראה זהר וישלח קע, ב. בסה"מ תקס"ה ע' תתעו רע"מ וראה זח"ב קיח, ב.

כמבואר — דט': בהכת"י שלפננו אי' בזה"ל דג"פ ט' עולה כ"ז וג"פ כ"ז עולה פ"א וג"פ פ"א עולה רמ"ג וה"ח המגדילים רמ"ח כו'. וע' ע"ח סוף שער פרקי הצלם (פ"ו). [כ].

סוף — ולכך נק' התורה והמצות בשם דרך ה': ראה תו"א סג, ב.

ארון נושאיו נשא: סוטה לה, א.

נה"י . . מוחין לתחתון: ע"ח שער הזווגים (פא"ב) ובש' פנימי' וחי' (דרוש ח) ובכ"ד. [כ].

מלך עוזר: נוסח ברכת שמו"ע.

לנוק' — עוזר: עומד כן אי' בהכת"י ומדוייק יותר. [כ].

לנוק' — שהוא: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.
כמ"ש בע"ח: ש' הזווגים (פ"א) ומאד"ז ע"ש. [כ].
מוחין חדשים — שיבואו: שיצאו כן אי' בהכת"י. [כ].
אין כל חדש: קהלת א, ט.
כמבואר בפע"ח: ש' הק"ש פ"ד, ה, ט, יא, יב. [כ].
כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.
ענין — ואגוסטוס: המוקפים לי' בהכת"י מן תי' ואגוסטוס עד תי' [בשורה בחי'] שהוא ע"פ זיווג. ושם אי' מלך עומד הנ"ל שהוא ע"פ זיווג כו'. [כ].
יושב: לפננו אי' אגוסטוס יושב הוא כמו בחי' לידה שיושבת על המשבר שלא בא מבחי' נה"י אדרבה הירכיים מצטננים כו' וכמ"ש בע"ח ע"פ וראיתן על האבנים כו' וד"ל. וז"ל שם ומדוייק שפיר. [כ].
קרי"ס . . דבעתיקא תליא: ראה זח"ב מח, א.
הקטן אינו מוליד: סנהדרין סט, א. ע"ח שער מוחין דצלם פ"ו. שם שער דרושי הצלם דרוש ג.
בשלימות — שאם: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

דף ג

ממש — הי': המה כ"ה בכת"י. [כ].
אז תתענג על ה': ישעי' נח, יד.
מקראי קדש: ויקרא כג, ד.

פקודי

דף ג

אלה פקודי: הנחת כ"ק אדהאמ"צ ממאמר זה נמצא בגוכי"ק בבוך תקס"ו (ראה רשימת המאמרים בסה"מ תקס"ו הערה 17) ונדפסה בתו"ח שמות (צילום כת"י הר"ש סופר) תרנה, ב. ושם בתו"ח ב' ביאורים על מאמר זה (הביאור השני הוא מיום א' דפסח תקס"ו). בתו"ח שמות תרמז, ב ואילך מאמר זה בהרחב הביאור מכ"ק אדהאמ"צ (בתו"ח שם נדפס רק חלק מהמאמר — ובכמה כתבי-יד נמצא המשך אליו שלא נדפס).
כמה ענינים מהמאמר נתבארו בד"ה אלה פקודי המשכן תש"ל (סה"מ מלוקט ח"ה ע' קצט). תשכ"ה (סה"מ תשכ"ה ע' קעו).
חלק מהמאמר סעי' א נמצא בסה"מ תרל"ה ח"א ע' פג. ח"ב ע' שסו.

וכמבואר קושיות אלו באלשיך: בכמה כת"י: וע' בספר אוה"ח שנדחק בזה וע' ברמב"ן מזה.

ושכנתי בתוכם: שמות כה, ח.

כמארז"ל נתאוה הקב"ה: תנחומא נשא, טז. וראה שם בחקותי ג. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו.

על"ק בלק (ע, ג). וש"נ. [כ].

דפי' תחתונים: בסה"מ תרנ"ד ע' קמט מעיר כ"ק אדמו"ר: "ראה תניא פל"ו".

את השמים וא"ה אני מלא: ירמי' כג, כד.

אך הענין: מכאן בסה"מ תרל"ה ח"א ע' פג. ובד"ה ויבא משה — תרנ"ד ע' קמט סעי' ב.

כי דירה . . גילוי אלקותו יתברך: בסה"מ תרל"ה ח"ב ע' שסו מוסיף ומבאר: "אבל ענין דירה בתחתונים היינו שיהי' לו ית' דירה בבחי' גילוי, וכמ"ש כתפארת אדם לשבת בית שהאדם בבית מושבו הוא מתגלה בו כן יהי' גילוי אלקותו ית' בתחתונים".

הנה מקום אתי: שמות לג, כא. בסה"מ תרל"ה ח"ב ע' שסו מוסיף: "וארז"ל במד"ר פ' ויצא [פס"ח, ט] הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו".

המדרגות — השתלשלות: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

החושך יכסה ארץ: ישעי' ס, ב.

יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.

ממשיך גילוי אלקות יותר מבחי' חיי העוה"ב כו': בסה"מ תרנ"ד ע' קמט מוסיף: "אמנם זהו ע"י תומ"צ בעוה"ז דוקא".

ע"י דאתכפיא סט"א דוקא שהוא היצה"ר: בסה"מ תרל"ה ח"ב שם מוסיף: "שהו"ע כיבוש היצר למנוע תאוות לבו שהוא ענין העמידה . . למנוע הילוך היצה"ר ולהיות משלחי רגל השור והחמור, דהיינו להיות יצרם מסור בידם".

ועי' ג"כ ר"פ יתרו: זח"ב סז, ב.

עוצם עיניו מראות ברע: ישעי' לג, טו.

קדש עצמך במותר לך: יבמות כ, א. ספרי ראה יז, כא. ראה תניא פרק ל. וראה הערת כ"ק אדמו"ר לקונטרס ומעין מאמר א.

בחינת היכל וכלי לגילוי שם הוי' ממש: בסה"מ תרל"ה ח"א ע' פד נוסף: "ולכן הוכיחם שם בירמי' סי' ז ה' אם היטיב תיטיבו את דרכיכם ואת מעלליכם אם עשו תעשו משפט, שז"ע מ"ע כמ"ש הרמב"ם במנין המצות מצוה קע"ו קע"ז. ואח"כ אמר לא תעשוקו כו' ז"ע מצות ל"ת".

עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש: ב"ב עה, ב.

מחשבה — בד"ה וישלח יהושע: לקו"ת פ' שלח נא, ג.
בת"א . . בד"ה השמים כסאי: "דשם פי' שהם כנס"י ומצות ותושבע"פ" — אוה"ת נ"ך-א ע' שלז. וראה שם ע' שסה.
בשל"ה ר"פ ויחי: נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' שלז וע' שסה, שבירמי' כב, כט כתיב ארץ ארץ ארץ שמעי דבר ה', וכן כתיב ג"פ היכל ה', היינו הארץ שלמטה שבה היכל ה', והארץ העליונה מ' דאצי' היכל ה' שהארץ שלמטה מקבל משם ה' ע"ש. ראה לקמן ד, א.
וע' ברע"מ פ' עקב דף ער"ב סע"ב: "פי' ג"פ היכל ג' ידות כו' ונגד ג' יודין דג' הויות שבברכת כהנים" — אוה"ת נ"ך-א ע' שלז. מובא ג"כ באוה"ת בשלח ע' תקלא. וראה סה"מ תרל"ה ח"א ע' פח. סה"מ תרנ"ד ע' קנג.
ובהרמ"ז שם: "שהם נגד ג' רגלים שהם נה"י" — אוה"ת נ"ך-א ע' שלז.
סד"ה כי אתה נרי: תו"א מא, א. "דפי' היכל היינו נש"ב הנמשכים מה' עילאה" — אוה"ת נ"ך-א ע' שלז.
בקרבך קדוש: הושע יא, ט.
סור מרע ועשה טוב: תהלים לד, טו. בסה"מ תרל"ה ח"ב ע' שסז מוסיף: "תחלה סור מרע וכיבוש היצה"ר בחי' עמידה הנ"ל ואח"כ ועשה טוב הוא להיות היכל ה' דירה בתחתונים כו'".
שממית בידים תתפש: משלי ל, כח.
בת"ז בהקדמה: ועוד (י, ב. יא, א. יח, א. כו, א. סד, א. פט, א. קז, ב. קס, ב. [תיקונים מז"ח קג, ג] קסז, ב [שם קח, ד]). [כ].
שמי . . מ"ע: זח"ג (קי, ב. רכב, ב. רכח, ב. רעג, ב. רעח, ב) זח"א (כד, א. רנג, א). [כ].
הנסתרות . . י"ה: כ"ה הל' בת"ז (ריש תכ"ב) ושם (ת"ע) קכט, א. קנח, א. [תיקונים מז"ח קא, ב]. [כ].
ו"ה נגלות: על"ק בפ' אחרי (כח, ד) שובה הא' (פ"ד) סה, ב. וש"נ מת"ז (ת"י) כה, ב. ובזח"ג (קכג, ב). ועניין ו"ה נגלות ע' מאו"א ערך בתי גואי סנ"ז ובת"ז (ת"ע) קכט, א. קנח, א [תיקונים מז"ח קג, ג]. [כ].
ראה והחרים — תרל"א ע' מח ואילך. סה"מ תרס"ו ע' קיא ואילך.
עבר על מ"ע ושב . . מוחלין לו: קדושין לט, ב. ראה תניא פכ"ח.
בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ: לקו"ת יוהכ"פ סח, א.
זה גדול מהעושה מ"ע: ראה לקו"ש חל"ט ע' 153 הערה 13.
רמ"ח פקודין הם רמ"ח אברים דמלכא: ע' זח"ב (קיח, א. קיז, ב) וע' ת"ז ת"ל (ע"ד סע"א). [כ].

בארץ לא זרועה: ירמי' ב, ב.
אשר לא ישב אדם שם: שם ב, ו.
בד"ה בשעה שהקדימו: לקו"ת במדבר יג, א.
ובד"ה לסוסתי ברכבי: לקו"ת שה"ש יב, ב.
ע"פ וידבר דעשה"ד: לקו"ת במדבר טו, ד.
איהו וחיוהי . . וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה ג, סע"ב.
חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה.
איזהו גבור: אבות פ"ד, מ"א.
בד"ה משה ידבר: תו"א סז, ד. וראה באוה"ת ע"פ זה.
שאין לו גוף ולא דמות הגוף: ראה פיוט יגדל.
דברה תורה כלשון בנ"א: ברכות לא, ב.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.
חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
וכענין צהבו פניו של רבי אבהו: ירושלמי שבת פ"ח, ה"א.
על"ק בפ' מסעי (צג, רע"ב) וש"נ. [כ].
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כח.
כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו: ראה יל"ש איכה תתרלד. תדא"ר רפי"ח.
על"ק פ' מטות פו, ב. [כ].
כי באור פניך נתת לנו תורת חיים: ברכת שמו"ע.
ע"י גמ"ח נמשך בבחי' חסד: ראה אגה"ק סי' ג.
תלמוד תורה כנגד כולם: פאה א, א. שבת קכז, א.
והנגלות לנו ולבנינו: דברים כט, כח.
בד"ה ועתה יגדל נא: לקו"ת שלח לט, ב.
וה' בהיכל קדשו: חבקוק ב, כ.
כוונת אמן שהוא חיבור הוי' אד': ראה זח"ג רכט, א. תשב"ץ סי' רנ"א.
בביאור ע"פ שובה ישראל: לקו"ת ש"ש סה, ד.
והחכ' מאין תמצא: איוב כח, יב. מכאן ואילך ראה בד"ה מצה זו — תר"מ סעי' מא ואילך.
שהחכ' היא ראשית הגילוי בהשתלשלות: ראה ע"ח ש' דרושי אבי"ע פ"א.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
יושבין ונהנין: ברכות יז, א.
להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.

כי החכמה היא עדיין בחי' אין כח מ"ה: ראה גם לקמן פ' צו יא, ד.
בס"י לפני אחד מה אתה סופר: פ"א, מ"ז. ראה לקמן פ' בלק ע, א. תצא לח, ב.
אנת הוא חד: ת"ז בהקדמה.
כברייתו של עולם: שבת עז, ב.
שמוכרח להיות העלם והסתר תחלה: ראה אוה"ת בראשית-ב שט, ב. ובראשית-ג תצב, א: וצמצום והעלם וחשך הנ"ל נראה דהוא בחי' כתר כמ"ש בת"א פ' וירא [יד, ב] בד"ה פתח אליהו וז"ל וכל ענין צמצום זה כו' הכל בכלל כתר דאצי'.
ועל זה נאמר ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
בד"ה שחורה אני ונאוה: לקו"ת שה"ש ה, ג.
בבה"ז פ' אחרי: עו, ג. ובביאוה"ז לכ"ק הצ"צ-א ע' שסב.
במאו"א אות מ"ם ספ"ז: מובא גם באוה"ת בחקותי-ב ע' תרצ.
ובזח"ג ס"פ ויקרא: דכ"ו ע"א.
ובפ' בשלח דס"ג ע"ב: ראה לקמן פ' ראה יח, ג.
מאד עמקו מחשבותיך: תהלים צב, ו.
וכמ"ש בד"ה באתי לגני: לקו"ת שה"ש ג, ד.
בביאור ע"פ אלה מסעי: לקו"ת מסעי צג, ג.
חותמו של הקב"ה אמת: שבת נה, א.
סעיף פ"ד: בד"ה מצה זו — תר"מ סעי' מ (ע' נט) מוסיף: וע' בלקו"ת בד"ה ושאבתם מים בששון ממעייני הישועה.
ונקרא ענין השגה זו דרך השלילה: ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"ב ע' א'נה. סה"מ תרס"ח ע' רח וע' רי ואילך.
חכים ולא בחכמה ידיעה: ת"ז שם.
בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
לכך אכילת החלב הוא מנגד ומסתיר: בד"ה מצה זו — תר"מ ע' ס: לכן אכילת החלב ודם שהם מגשמים להיות שמנת עבית כשית הוא מנגד בחי' ביטול הזה.

דף ד

רק ע"י בחי' כזו שהוא ענין השלילה: בד"ה מצה זו — תר"מ ע' ס. קיצור ביאור ענין ערבים דברי דודיך, יובן בהקדם מ"ע ומל"ת ע"ד לא זרועה הנסתרות י"ה ברישא חשוכא יו"ד ממעמקים, מעייני הישועה, וענין ל"ת הם שלילה לכן הם כלים לבחי' חכים ולא בחכמה ידיעא כ"א בחי' שלילה לבד ולא תחללו כו'.
ולא תחללו: ויקרא כב, לב. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תשיט.

בבחיי פ' בשלח דפ"ו ע"ג: הוצאת שעוועל ע' קל. וראה אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תרע. ובאוה"ת נ"ך ע' רו. סה"מ תרכ"ו (הוצאת תשנ"ט) ע' קכט. סה"מ תרל"ב ע' תפח.

י"ה — בת"א סד"ה וארא אל אברהם: תו"א נו, א. ראה ספר השיחות תשמ"ח ח"א ע' 218 הערה 114.

בשעה שישראל: ברכות ג, סע"א.

בבחי' — בע"א: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, א.

ששם עלו שבטים: תהלים קכב, ד.

ירושלים הבנוי': שם קכב, ג.

ובגמרא (**פ"ק דתענית דף ה' ע"א**): נתבאר ביהל אור ע' תעט עם פי' רש"י ומה שכתב ע"ז מהרש"א שם.

כמארז"ל פ"ב דחגיגה: יב, ב. ראה לקמן פ' שלח לח, ג.

כן פי' מהרמ"א: "מהרמ"א פי' ששם עלו היינו בירושמ"ע היינו כעיר שחוברה לה היא העליונה שם עלו שבטים ברגלים בבואם להראות לפני ה' בהיותם בתחתונה, ואל תתמה האיך יהיו בשני עולמות כאחת למטה ולמעלה כי הלא הם שבטי י"ה שקדשם ה' בשתי אותיות אלו שבהם נבראו שני העולמות תחתון ועליון" — יהל אור ע' תפב.

וכ' בשל"ה ר"פ ויחי: ראה גם לקמן שלח לח, ג. נעתק לשונו באוה"ת נ"ך-א ע' שלז וביהל אור ע' תעט.

וה' בהיכל קדשו: חבקוק ב, כ.

מהפרדס ש"ח פי"ג: ראה לקמן פ' ראה לא, א. וראה באוה"ת בראשית-ג תקלה, ב. נצבים ע' א'רכא.

ירושלים פי' יראה שלם: ב"ר נו, יו"ד. ראה לקמן פרשה ראה כט, ד. ולהעיר מתוד"ה הר (תענית טז, א).

שלום שלום לרחוק ולקרוב: ישעי' נז, יט.

עדות . . על דבר הנסתר ונעלם: ראה לקו"ש חי"ט ע' 190.

על מלתא דעבידא לאגלויי . . לא הצריכה התורה עדות: ר"ה כב, ב.

עלמא דאתכסיא: ע' סש"ב (פכ"ו) וע' זח"א (יח, א. קנב, א בס"ת. קנח, ריש ע"ב) זח"ב (כט, ב). [כ].

עדות אותיות דעות: רמ"ז פ' שופטים דף ערה, א. ראה אוה"ת שופטים ע' תתמז. לקו"ש ח"כ ע' 104 ובהערה 46.

ויקם עדות ביעקב: תהלים עח, ה.

ועדותי זו אלמדם: שם קלב, יב.

ומבשרי אחזה: איוב יט, כו.
בד"ה וידעת היום: לקו"ת ואתחנן ד, ב.
ויאמינו בה': שמות יד, לא.
וידעת היום: דברים ד, לט.
עדות היא ששכינה שורה בישראל: שבת כב, ב.
ממנה הי' מתחיל ובה הי' מסיים: שם.
שנס . . לזה: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
עומדים צפופים ומשתחוים רווחים: אבות ה, ה.
בדרך עדותיך ששתי: תהלים קיט, יד.
שער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.
ששתי — כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
תפלין דמארי עלמא: ברכות ו, א.
א-ל דעות ה': שמואל-א ב, ג.
נק' תרין ריעין דלא מתפרשין: ראה זח"ג ד, א. אוה"ת נצבים ע' א'רכב.
תרין ריעין . . נקודה בהיכלא: הב' ציונים אלו נ' לקמן בפ' ראה [יח, ב]. [כ].
וזהו הנמשך ומתגלה: ראה לקו"ש חל"ט ע' 62 הערה 31.
הודאה — סד"ה יהודה אתה: תו"א מה, ג.
אתכפיא — סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא: נ' ר"פ פקודי מא' [מאדמו"ר]. [כ].
השוכן אתם: ויקרא טז, טז.
מזה — בד"ה צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כא, ב.
שאו מרום עיניכם: ישעי' מ, כו.
ומי . . דקיימא לשאלה: זח"א א, ב.
בינה אם הבנים: ראה זח"א ריט, א. הערה בסה"מ תש"ט ע' 112.
אם הבנים: תהלים קיג, ט.
בינה . . שנק' מי: זח"ב קיז, א.
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
נקראו הששה מדות אלה: ראה ספר החקירה נח, ב.
אלה אותיות לאה: ע"ח דרוש יעקב ולאה פרק ב. מאו"א א' סעי' פא.
ופקדת נוך: איוב ה, כד.
חייב אדם לפקוד: עירובין ק, ב. יבמות סב, ב. ראה לקו"ש חכ"ו ע' 286.
וענין — ע"פ ששים המה מלכות: לקו"ת שה"ש מ, ג ואילך.

שאר — אלה: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
אלה המצות: ויקרא כז, לד.
אלה העדות והחוקים: דברים ד, מה.
אלה מועדי ה': ויקרא כג, ד. לז.
ברבות באיכה ע"פ על אלה אני בוכיה: איכה א, טז.
אלה החוקים והמשפטים: ויקרא כו, מו.
אלה תעשו לה' במועדיכם: במדבר כט, לט.
רחל מבכה: ירמי' לא, יד.
שכינתא תתאה ושכינתא עלאה: ת"ז (עט, א. קנז, א. [תיקונים מז"ח ק, ד] קנח, ב [שם קא, ד] קסו, ב [שם קח, א] קעג, ב) [שם קיד, ג]. ובזח"א (כו, א. נ, ב). [כ].
ועמ"ש — ע"פ שה"ש: לקו"ת שה"ש א, א.
משכן העדות ועדות לישראל: ראה אוה"ת ויקהל ב'קכו.
והביא רש"י שם ב' פירושים: לשון רש"י עם הגהות נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' תח.
דהיינו ענין קישוטים: ראה באוה"ת נ"ך שם מה שכתב בשם מהרש"א.
את עדים מהר חורב: שמות לג, ו.
ברבות ר"פ לך לך: הלשון נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' תט.
כי מי גוי גדול: דברים ד, ז.
כי חלק ה' עמו: שם לב, ט.
גדול הוי': תהלים קמה, ג.
וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול: ברכת ק"ש דשחרית.
בד"ה ויהי בשלח פרעה: תו"א סא, א.
בנו הגדול: בראשית כז, א.
והאופנים ברעש גדול: ברכת יוצר.
בד"ה האזינו השמים: לקו"ת פ' האזינו עד, ד ואילך.
בעטרה שעטרה לו אמו: שה"ש ג, יא.

דף ה

רעוא דכל רעוין: אדר"ז רפח, ב.
אנכי מי שאנכי: זח"א קסז, ב. [כ].
ראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות ע' רט.
סתימא דכ"ס: אדר"ז רפח, א. [כ]. זח"ב קמו, ב.
נורא תהלות: שמות טו, יא.

דלא ידע לי' בר איהו: זח"ב (רי, ב). [כ]. זח"ג רפח, א.
הכל ירוממוך סלה: ברכת יוצר דשבת.
בכ"מ שנאמר נס"ו: עירובין נד, א.
שו"ה בזהר — שזכו: בהוצאה הא' (זיטאמיר תר"ח) שזהו. ובלוח התיקון (שם תרי"א) נרשם חסר מעט. ובהוצאה הב' (שם תרכ"ו) נדפסו תיבות אלו בפנים בשולי העמוד. וראה הקדמה מדפוס ווילנא תרס"ד נדפס בסו"ס הלקו"ת.
הנצחיות — עד פה: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
עד כאן תחום שבת: חגיגה טו, א.
בד"ה זה שמי: תו"א נג, ב.
הנזכר באדר"ז: ועל"ק בבי' רפ"ד [ז, א] לה"ט [= לשונו הטהור] הנזכר באד"ר וש"נ. [כ].
ופי' התרין עטרין . . וההמשכה הוא ע"י הדעת וכמ"ש במ"א: ראה תו"א יט, ד.
מענין — ומבואר במ"א: ראה ביאוה"ז להצ"צ-ב ע' תתרכט ואילך. אוה"ת שופטים ע' תתמז ואילך. תתנב ואילך.
ונחנו מה: שמות טז, ז-ח.
וזהו שמצינו בר"ע: ברכות לא, א.
בד"ה שימני כחותם: לקו"ת שה"ש מה, ג.
בד"ה יהודה אתה: תו"א מה, ג.
וסד"ה השמים כסאי: תו"א א, ג.
שנגלה עליהם ממ"ה: הגדה של פסח.
בד"ה קול דודי: לקו"ת שה"ש יד, ג.
כי הוא חייך: דברים ל, כ.
ביצ"מ היה עדיין בבחי' קטנות: ראה דרמ"צ כב, ב.
בד"ה להבין מ"ש בהגדה מצה זו: לקו"ת צו יא, ג.
בד"ה קחו מאתכם תרומה: תו"א פט, ג.
בענין מדלג על ההרים: ראה לקו"ת שה"ש טו, ב.
והאתעדל"ת דספירת העומר ידוע שהיא התהפכות השבע מדות: בסה"מ תרמ"ו-תר"נ ע' תסה מבאר כ"ק אדמו"ר מהרש"ב שענין ספה"ע ענין אתכפיא וע"ז מציין שם: "צריך לעיין במאמר קחו מאתכם תרומה בתו"א ובביאורו בהוספות. ובלקו"ת במאמר פקודי שבהם מפורש שספה"ע הו"ע אתהפכא".
שבעת — ואח"כ: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
תספרו חמשים יום: ויקרא כג, טז. ראה לקו"ת במדבר י, א.

מתגלה ממילא שער החמישים: ראה אוה"ת ויקרא ע' תתעג.
דמצוה למימני יומי: מנחות סו, א. חגיגה יז, ב.
ואתם תחרישון כמ"ש במ"א: שמות יד, יד. ראה לקמן פ' צו טו, ג. תו"ח נח נג, א. שער האמונה פרק יז.
מצות יאכל: שמות יג, ז. [כ].
שו"ה כו' — הוא: בלוח התיקון להוצאה הא' נרשם חסר מעט. ובהוצאה הב' נדפסו תיבות אלו בשולי העמוד. וראה לעיל ה, א.
מהשכל — בד"ה בכ"ה בכסלו: אולי הכוונה לתו"א כט, ב. שמדבר שם בענין ב' מס"נ שבק"ש. ובאוה"ת בראשית-א רפב, א. מציין לקו"ת שה"ש א, א ע"ש.
בני קהת נושאי המקדש: במדבר (י, כא) אי' ונסעו הקהתים נשאי המקדש וכצ"ל. [כ].
בד"ה שאו את ראש: לקו"ת במדבר א, ג.
נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.
והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
בד"ה וכל העם רואים את הקולות: תו"א עג, ד.
ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה: תהלים קכב, ג.
בד"ה יונתי בחגוי הסלע: לקו"ת שה"ש טז, ד.
ועבד הלוי הוא: במדבר יח, כג.
בד"ה אז ישיר משה: תו"א סב, ג.
ובד"ה אשירה לה': תו"א סג, א.
שו"ה ע"פ: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
פקד הם אותיות דפק: ראה קהלת יעקב ערך דפק בשם כתבי האריז"ל. סה"מ תקס"ח ע' כא.
שהדפק שרשו מבחי' אחורים דחכ': עי' לקו"ת להאריז"ל פ' וירא בטעמי המצות מצות ביקור חולים. ובס' מאו"א אות ד' סי"ט ובאות פ' סי"ג. [כ].
קול דודי דופק: שה"ש ה, ב.
העלאה — בד"ה אני ישנה: לקו"ת שה"ש לד, א. סה"מ תקס"ח.
כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז. [כ].
לדבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב. כריתות יג, ב.
ונתתי עשב: דברים יא, טו.

שכינה מדברת מתוך גרונו: להעיר מזח"ג רלב, א. ז, א. רסה, סע"א. שמו"ר פ"ג, טו. ויק"ר פ"ב, ג. מכילתא שמות יח, יט. הנסמן במאמרי אדה"ז פרשיות לע' רלא.

בפ' ואתחנן לקמן (ג, ד) וש"נ. [כ].

מתוך — בד"ה משה ידבר: תו"א סז, ד.

בכל אדם יש ניצוץ והארת בחי' משה: ראה ת"ז תס"ט (קיב, א. קיד, א). ועוד. ראה תו"א סח, ג במראה מקומות שם. וראה רש"י חולין צג, א ד"ה משה. תניא פרק מד: אפס קצהו . . מאיר לכללות ישראל בכל דור ודור. ראה לקו"ש ח"ו ע' 177 הערה 44.

דף ו

תען לשוני אמרתך: תהלים קיט, קעב.

איתמר שממילא איתמר: על"ק סוף נשא הב' (כה, ב). [כ].

אז נדברו יראי ה': מלאכי ג, טז.

שלמד הרב ב"י שא"ל המגיד . . בפיך: מגיד מישרים ריש ויקרא.

בד"ה ראה אנכי: לקו"ת פ' ראה יח, ד.

כס י-ה: שמות יז, טז.

ועשיתם את כל מצותי: במדבר טו, מ.

בזה — ההעלאה וההמשכה: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

כי נר מצוה: משלי ו, כג.

אהרן הכהן . . בחי' אה"ר . . וכמ"ש במ"א ע"פ בהעלותך: ראה לקמן פ' בהעלותך כט, ג ואילך. נשא כא, א. אוה"ת תצוה ע' א'תרנז. ועוד. ובארוכה בספר הערכים-חב"ד כרך ב ערך אהרן — אהבה רבה ע' טו ואילך.

כשמן הטוב: תהלים קלג, ב.

אהרן ובניו יבאו: במדבר ד, יט.

וילוו עליך וישרתוך: שם יח, ב.

ביום ההוא יהי': זכרי' יד, ט.

והי' ביום ההוא: ישעי' כז, יג. ועוד.

קיצור ענין: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

הנה פקודי המשכן: מכאן ואילך נדפס עם הגהות בביאוה"ז להצ"צ-ב ע' תתרו ואילך. וראה בהנסמן לעיל בהמ"מ בריש המאמר.

שכינת עוזו . . מלכות: ראה אגה"ק סכ"ה (קלט, א).

משה גימטריא קפ"ד קס"א: מאו"א אות מ סנ"ה. ובלקו"ת שם בשמות ד"ה ותקרא שמו משה יעו"ש. [כ].

דאימא — ועוד: בביאוה"ז שם וכן בשני כת"י (נרשמו להלן בהוספות): ועוד דמשה הוא בחי' דעת עליון שהוא המזווג או"א ועוד. ואולי נשמט מפני תיבות הדומות (ועוד . . ועוד).

משה זכה לבינה: ראה ר"ה כא, ב.

אלקינו — כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

את הטפל: על"ק בד"ה וידעת הב' בואתחנן (ז, ד). [כ].

את לשון עת: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

על"ק ח' דברים (ב, ג) מזח"ב (קנה, ב). [כ].

בזהר פ' פנחס דרל"ו ע"ב: עיין בסידור שער הק"ש ד"ה זה.

בחי' יחוד דאו"א הוא בחי' ביטול היש: נתבואר באוה"ת ויקרא-ב ע' תפח ושם מציין ללקו"ת צו יג, א. ולסידור בד"ה מזמור לתודה.

ונחנו מה: שמות טז, ז. ח.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.

ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.

כו' — במציאת: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

בביאור ע"פ ונקדשתי: לקו"ת אמור לג, ג.

להבין מ"ש בהגדה מצה זו: לקו"ת צו יא, ד.

האבות הן הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. זח"ג רנז, ב.

הרמב"ם — בענין התוארים: נסמן לקמן בפנים שו"ה אין קץ. וראה בכ"ז ס' מאמרי אדה"ז — ענינים ע' סד וע' ע. סה"מ תקס"ה ח"א ע' ח ואילך. סה"מ הקצרים ע' תקטז ואילך. דרמ"צ נה, סע"א. סה"מ באתי לגני ע' סו.

לא ייעף ולא ייגע: ישעי' מ, כח.

ומ"מ גם בבחי' ידיעה זו: ראה סה"מ תער"ב ח"ג ע' א'שצה.

אלא השגת: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

בביאור ע"פ שחורה אני: לקו"ת שה"ש ד, ב ואילך.

וע' בפי' הרמ"ז . . ועיין בזהר הרקיע: נעתקו באוה"ת ויקרא-ג ע' תשלג.

וכמ"ש במ"א: כנראה הכוונה לאוה"ת ויקרא-ג ע' תשלג.

אינו — כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

היא — ג"כ: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

שעטנז לא יעלה עליך: ויקרא יט, יט.

מצה זו שאנו אוכלים: הגדה של פסח.
ב"ה — בחי': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
והשגה — ע"ד: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
בארץ לא זרועה: ירמי' ב, ב.
ברישא חשוכא והדר נהורא: שבת עז, ב. [כ].
עשה דוחה ל"ת: שבת קלב, ב. וש"נ.
חכם עדיף מנביא: ב"ב יב, א.
וכמ"ש — ע"פ שחורה אני: לקו"ת שה"ש יא, ב.
ז' מצות דרבנן . . בקום ועשה: ראה לקו"ש חכ"א ע' 401.
כנודע מענין נטילת ידים: ראה סידור שער נט"י. תורת שמואל — מצה זו תר"מ סעי' מג ואילך.
בינה יתירה: נדה מה, ב.

דף ז

ע"פ שימני כחותם: לקו"ת שה"ש מו, ב.
ובכל זה יובן . . כמבואר גבי חג השבועות: "שמזה מובן שע"י מל"ת נמשך אור שלמעלה מהעולם שזהו"ע המשכת ה"כתר מא"א ממש . . (ב)חג השבועות, שער הנו"ן" — משיחת ש"פ יתרו תשנ"א הערה 106 וראה שם בשולי הגליון.
רמ"ח מ"ע נק' רמ"ח אברים דמלכא: נסמן לעיל ב, ג.
אורייתא מחכמה נפקת: בח' דברים (נו, ג) וש"נ. [כ].
והמצות — כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
כמ"ש במ"א ע"פ שה"ש: לקו"ת שה"ש א, ב.
פי' הפסוק . . בעדי עדיים: ראה פי' הפסוק באוה"ת נ"ך-א ע' תח ואילך.
כנזכר באד"ר: באד"ז (ח"ג רצב, ב) וע' בע"ח ש' הנסירה (פ"ו) כנז' באד"ז הנ"ל, מד' ירושלים. ומד' אחרים אי' כמ"ש באד"ר. אבל ל"מ שם. ע"ל מזה (סופ"ו) ה, א. ציין אדמו"ר הנזכר באדר"ז (רצא, א) ודו"ק. [כ].
כמ"ש בע"ח בענין יחוד זו"ן: ש' תיקון דנוק' (פ"ב-ג) ובש' מיעוט הירח — ובש' מ"ן ומ"ד. [כ].
ע"פ אז תשמח בתולה במחול: סה"מ תקס"ה ח"א ע' ריד. אוה"ת נ"ך-ב ע' תתפד ואילך.
הכתר שהוא בחי' עטרה: ראה אגה"ק סי' יז (קכה, ב). לקמן שלח מז, ג.
צדיקים יושבים ועטרותיהם: ברכות יז, א.

סנד"ל קושר כתרים לקונו: זח"א קסז, ב. זח"ב נח, א. זח"ג רנב, ב. ועייג"כ תוד"ה וקושר חגיגה יג, ב.
ע"ל ד"ה ראו פ"ה (ב, סו[ף עמוד] ב). [כ].
תרי"ג . . וז' דרבנן: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' שלח.
תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח פ"ג.
על"ק בחקותי (מז, ב) וש"נ. [כ].
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א מ"ז.
אך לעתיד בתחה"מ: ראה אגה"ק סי' יז.
ועצמותיך יחליץ: ישעי' נח, יא.
ועברתי בארץ מצרים: שמות יב, יב.
אני ולא מלאך וכו': הובא ונתבאר בזח"א קיז, א.
בע"ח שמ"א פ"ג: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו שמ"ב (דרושי אבי"ע) פ"א וכצ"ל ולא פ"ג. [כ].
ובספר פלח הרמון: ראה גם באוה"ת שבת שובה ע' א'תתקכא.
למה נק' אור אין סוף: ראה סה"מ תקס"ז ע' כב. הגהות כ"ק אדמו"ר הצ"צ שם ע' תכג. עם תיקונים באוה"ת ענינים ע' קסא ואילך. סה"מ תקס"ח ע' שיט. ד"ה וידבר גו' זאת חוקת — תרס"ו. סה"מ תער"ב ח"א ע' צד ואילך. סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' יב. סה"מ עדר"ת ע' קמט. סה"מ תרצ"ו ע' 27. ד"ה מצה זו תש"ז ע' 237. ד"ה ואלה שמות תש"כ.
דומי' תהלה: תהלים סה, ב.
ונמשך — על . . לקרותו: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
בפי' שובה ישראל: לקו"ת ש"ש סז, ג.
נק' החכ' ראשית: ראה תהלים קיא, י. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תרסח.
יהי אור: בראשית א, ג. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תשסו.
והי' אור הלבנה: ישעי' ל, כו.
וכמ"ש . . ע"פ רני ושמחי: תו"א לו, ד.
י"ב גבולי אלכסון: ע' ראה (כז, ג) וש"נ. [כ].
במ"א . . ע"פ יהודה אתה: תו"א מה, א.
מאן דלא כרע במודים: זח"ב ק, א. זח"ג קסד, א. על"ק במדבר (עה, ד) וש"נ. [כ].
ובפ' בלק עא, א. וראה אוה"ת חנוכה כרך ה ע' תתקלז, א ואילך. ובמאמרי אדה"ז — הקצרים ע' שנג.
הכתר — זו הודאה: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

בפע"ח: ש' הק"ש עד פ"כ. [כ].
תיקון גלגלתא: הוא שם (פכ"ג). [כ].
אין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
ויאמינו: שמות יד, לא.
שמ"מ — ע"פ וידעת היום: ראה לקו"ת ואתחנן ד, ב.
אתם עדי: ישעי' מג, י.
ויקם עדות ביעקב: תהלים עח, ה.
שמו בגימטריא רצון: ועל"ק במסעי (צא, ד) וש"נ מפע"ח שער הק"ש ספכ"ח. [כ]. ראה אוה"ת פנחס ע' א'פד. לקמן (בהר) מג, א.
הגדול — בך: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
הרי יחוד: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
כמש"ל באריכות: לעיל בפ"ב ו, ב. [כ].
ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
השמים החדשים: ישעי' סו, כב.
בפ' בראשית ע"פ זה: תו"א א, ג ואילך.
וכמ"ש בטעמי מצות פ' וירא: ראה גם אוה"ת שה"ש-ב ע' תפו.
והנה קפ"ד קס"א גימט' משה . . שהוא פנימית בינה: באוה"ת דברים ע' ח מציין ע"ז "והוא מבואר ג"כ במאו"א אות מ"ם סנ"ה ושם פי' שזהו ענין יסודות דחו"ב". ע"ש.
אהי' בריבוע גימטריא דם: במאו"א אות ד סט"ז ובי"נ. [כ].
כמ"ש בע"ח: שער הארת המוחין (פ"ז). [כ].
אדם א' דם: של"ה בהקדמת בית ישראל בית דוד (כא, א).
ועמ"ש בע"ח: ע' ח' דברים [?] (ו' סע"ב) שכ' והוא מ"ש לאה ורחל (פ"ז-ח). [כ].
מהסתלקות אור אבא: ראה בארוכה בדרמ"צ מצות טומאת מצורע.
הדפק — בד"ה קא מפלגי: לקו"ת תזריע כב, ב ואילך.

דף ח

מן המים משיתיהו: שמות ב, י.
בד"ה מחר חודש: אוה"ת בראשית כא, א.
פקד את שרה: בראשית כא, א.
פקד פקדתי: שמות ג, טז.
נה"י החדשים: ראה ליקוט פירושים לאגה"ק סי' א ע' כה.

ע"פ א-ל עליון . . ומביא גואל: נוסח תפלת שמו"ע. ראה לקמן מסעי צ, ג. צה, ב. ביאוה"ז להצ"צ-א ע' סו בשם הפע"ח.
בני במזלא תלי': מו"ק כח, א.
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
ע"פ אני ישנה: סה"מ תקס"ח ע' כא ואילך. ראה לקו"ת שה"ש לג, ג.
חכ' מוחא בינה ליבא: ת"ז בהקדמה.
כמ"ש ונשאו המשכן: בבמדבר (ד, כה) אי' ונשאו את יריעות המשכן וכצ"ל. [כ].
והחיות נושאות הכסא: נסמן לקמן במדבר (יד ריש ב) וש"נ וע"ע בשה"ש (ט סע"ג) ושם (כח, ג). [כ].
רוממות א-ל בגרונם: תהלים קמט, ו.
זמיר עריצים: ע"פ ישעי' כה, ה. ראה זח"ג רפא, א. וראה באוה"ת דברים-ו ע' ב'רמט.
ומס"נ באחד: ראה פע"ח שער ק"ש פי"ב. ב"ח לטוא"ח ר"ס סא. ראה לקמן במדבר יג, ד.
בזהר פנחס דרל"ו: ראה גם בסידור עז, ג ואילך.
אנכי אשמח בה': תהלים קד, לד.
ועמ"ש . . הזהר פ' קרח דקע"ו: ביאוה"ז צב, ד והגהות בביאוה"ז להצ"צ-ב ע' תתקעז ואילך.
ע"פ שוש אשיש: ראה לקו"ת נצבים מז, א. אוה"ת נצבים ע' א'רמא.
וע"פ ויספו ענוים בה': ראה אוה"ת ויחי שסז, א.
אז נדברו יראי ה': מלאכי ג, טז.
אזכיר את שמי: שמות כ, כא.
תען לשוני אמרתך: תהלים קיט, קעב.
להבין ביום השמע"צ . . גבי כי גבר עלינו: לקו"ת סוכות פא, ג.
כמ"ש ע"פ הקל קול יעקב: סידור יט, א ואילך.
ע"ד שכ' הרמב"ם: ראה לעיל ו, ד.
חכם עדיף מנביא: ב"ב יב, א. ועוד.
כענין — אסתלק: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
ישנה אדם לתלמידו: פסחים ג, ב.
זמירות היו לי חוקיך ונענש ע"ז: תהלים קיט, נד. סוטה לה, א.
שער החצר . . וביום השבת יפתח: יחזקאל מו, א.
זח"א ר"פ נח: ראה ס, א.
ע"י — תיקון: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

עולת תמיד: במדבר כח, ו.
ועשיתם אתם . . עשאוני: ויקרא כו, ג. זח"ג קיג, א. וראה ויק"ר לה, ז.
ושם אי' אתם כתיב כאלו עשאוני יעו"ש. [כ].
ימשיכו — בענין: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

ויקרא

דף א

ויקרא אל משה: הנחה אחרת במאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תקה (נדפס שם מגוכי"ק כ"ק אדמו"ר הצ"צ בבוך 1116 הכולל הנחות מהשנים תקע"א-ב ועוד).
לכללות מאמר זה ראה במאמרי אדה"א ויקרא-א ע' א שמיוסד על מאמר זה.
ראה גם סה"מ תקס"ח-ב ע' תרסח. ועם הגהות בביאה"ז להצ"צ-א ע' קעו.
אוה"ת ויקרא ע' ריז (ביאור על מאמר זה). וראה גם ד"ה זה דש"פ ויקרא תש"מ. תשמ"ג. תשמ"ז. חלק נתבאר בשיחת ש"פ ויקרא תנש"א.
אלף דויקרא זעירא: ראה זח"א רלט, א. זח"ג נג, ב. בחיי, פענח רזא, ובעה"ט כאן. אוה"ת ויקרא ע' תשכד.
ובד"ה כתיב . . רבתי: בתחלתו. וראה מנחת שי שם.
ולהבין — והנה: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
ויקרא מלאך ה' אל אברהם: בראשית כב, טו.
ומדוע לא נזכר . . מי הוא הקורא: ראה ד"ה ויקרא אל משה — תשמ"ז. ושם למה כאן מבאר ב' הפסוקים ויקרא אל משה גו' אדם כי יקריב גו' בב' דרושים נפרדים, ובדרושי הצ"צ ואדה"א באים ב' הענינים בהמשך אחד. ע"ש.
ולא יכול משה לבא: שמות מ, לה.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
לית מחשבה תפיסא . . ולא בחכ' ידיעא: ת"ז בהקדמה.
הוא היודע: ע' סש"ב ח"א (רפ"ב) וש"נ [לקוטי הגהות לתניא ע' יו"ד]. [כ].
אתה קדוש ושמך קדוש: נוסח התפלה.
שמו נשגב לבדו: ראה תהלים קמח, יג.
שמו — שהוא: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
בד"ה לכן אמור לבנ"י: תו"א נז, ג.
ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות: לקו"ת מטות פא, ב. וראה בלקו"ת שה"ש ד, ג שמציין לכאן. ועיין מה שכתוב על זה באוה"ת ויקרא-א ע' ריז.

וענין וכבוד ה' מלא את המשכן: ראה אוה"ת שלח ע' תקיא.
ופי' בזהר פ' נח (דס"ז ע"א): "ע"פ לה' הארץ ומלואה, וכבוד ה' מלא את המשכן, אמאי מלא ולא כתיב מילא, אלא מלא ודאי דאתמליא מן כולא דאתמליא מן שמשא, סיהרא שלים מכל סטרין" — אוה"ת תרומה ע' א'תו.
הזהר נתבאר גם באוה"ת נ"ך-ג ע' א'רפז.
הראני נא את כבודך: שמות לג, יח.
ע' בפי' הרמ"ז בזהר פ' במדבר דקי"ח ע"א: פי' כי כבוד הוא חכמה והוא מלבוש פנימי לא"א. וא"כ א"א נק' מלך הכבוד ועז"נ הראיני נא את כבודיך והיינו שנמשך בהיכל קדה"ק שהוא בבינה שבה התגלות עתיק" — יהל אור ע' פט. ובמילואים לשם ע' תרכא.
ראה לקמן פ' אמור לד, ג. פ' שלח לט, ב. שה"ש מז, ב. אוה"ת במדבר ע' קלד.
ברוך כבוד ה' ממקומו: יחזקאל ג, יב.
ראש ומקור כל הברכות: ת"ז (ת"ע) קב, ב. ועל"ק תזריע כב, ג. וש"נ. [כ].
ע"פ כי על כל כבוד חופה: לקו"ת שה"ש מז, א.
וע"פ לבבתני אחותי כלה: לקו"ת שה"ש כח, ד.
ויבא משה בתוך הענן: שמות כד, יח.
בזהר ר"פ ויקרא: ב, ב.
וקרא זא"ז ואמר: ישעי' ו, ג.
זהו כלות הנפש: מובא באוה"ת שבועות ע' קמה ומציין "ובלק"ת פ' ויקרא כ' דמ"ש קדוש זהו הכלות הנפש שלו לאוא"ס ב"ה ולהיות כאו"א מהמלאכים שהם מחנה מיכאל וגבריאל רפאל שהם חג"ת, כלות הנפש שלהם כאו"א לפי בחינתו אומר כ"א קדוש לפי ערכו ולהיותם כלולים זה מזה אומר ג"פ קדוש כו'" (המאמר הנ"ל הוא להרה"ק ר' הלל).
יוצאין בשיר: שבת נא, ב.
סד"ה שניך כעדר הרחלים: לקו"ת שה"ש לח, א.
ע"פ יבל הוא: תו"א ז, ג.
נאוו לחייך בתורים: לקו"ת שה"ש יג, א.
ועיי' ברע"מ פ' עקב (דרע"א סע"ב) ובפי' הרמ"ז שם: ראה אוה"ת שמות ע' רנג.
בד"ה כה תברכו את בני ישראל: לקו"ת נשא כו, ב.
קרא לשמש ויזרח אור: ברכת יוצר דשבת.
אלף אותיות פלא: ראה ת"ז ת"ע (קלה, א). הקדמת הראב"ד לס"י (ירושלים תשכ"ב) יא, א נתיב הא'. וראה בספר הערכים-חב"ד כרך אותיות אות א' בתחלתו.

אאלפך חכמה: איוב לג, לג. ושם כתיב ואאלפך בו'. [כ].
ראה סה"מ תקס"ח ע' שמה. אוה"ת נצבים ע' א'רלה.
האלף הוא בכתר: ראה ת"ז תמ"ט, ובהנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תקו.
ועמ"ש בפ' צו: לקו"ת צו ז, ג.
א' מאתוון רברבן . . זעירין . . משה . . אדם: ראה תורת רבנו הזקן ממחרת יוהכ"פ, תקנ"ג (נדפסה בס' השיחות קיץ ה'ש"ת, ע' 68). ושם באו"א.
מאתוון רברבן . . זעירין: ראה זח"א ג, ב. וראה לקו"ש חי"ז ע' 48 הערה *47.
ונמשך לו הארה: ראה לקו"ש חי"ז ע' 333 הערה 15.
בזח"א דק"ב סע"ב: "ויקרא דכתיב ויקרא אל משה ולא קאמר מאן הוה". וראה לקמן א, ד.
אשר תקראו . . אתם: ויקרא כג, ד. ר"ה כד, א. וע"ש כה, א.
מקדש ישראל והזמנים: נוסח תפלת וקידוש יו"ט.
מקדש ישראל . . דקדשינהו לזמנים: ע' פסחים קיז, ב. ביצה יז, א.
ואז היום דחול: ראה לקו"ש ח"ט ע' 235.
מקרא קודש: ויקרא כג, ז.
שורה כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
דשלוחו של אדם כמותו: ברכות לד, ב וש"נ. וראה בלקו"ש חכ"ד ע' 291 הערה 16.
אין שליחות לחש"ו: עיין מעילה כא, א.
כמותו דהמשלח ממש: שמ"ש אדה"ז בלקו"ת שם [כאן] שישראל הם "כמותו דהמשלח ממש" הוא בקשר למ"ש בתניא (רפ"ב) שנפש השנית בישראל היא "חלוק אלו-ה ממעל ממש" — לקו"ש חי"ג ע' 281.
"וכ"ה הלשון (כמותו ממש) בתשובות הריב"ש סרכ"ח" — משיחות ש"פ תולדות תנש"א הערה 82. לקו"ש חכ"ה ע' 329. ושם ע' 362 הערה 31 ושם מציין "וראה שו"ע אדה"ז או"ח סי' רסג סכ"ה בקו"א: כעושה בעצמו ממש וכו' ה"ז כאילו אוחז ידו של חבירו כו' שנעשית כידו אריכתא. וראה בארוכה לקח טוב (להר"י ענגיל) כלל א". לקו"ש חל"ג ע' 114 הערה 13.
האיש מקדש בו ובשלוחו: קדושין מא, א.
שהשליח: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
בד"ה צו את בנ"י: לקו"ת פנחס עו, ב.

מה שנמשך הארה ע"י אמצעות איזה בחינה: "ועניין זה הוא בכל הדרגות שלמעלה, עד לדרגות הכי נעלות, כי כל המשכה והשפעה ואור כו' מחוץ לעצמותו ית' היא המשכה ע"י אמצעות איזה בחינה" — לקו"ש-כה ע' 329 הערה 2.

פי' מלאך היינו שליח: ראה ביאה"ז לכ"ק אדמו"ר האמצעי קמו, ג.

בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים: לקו"ת שה"ש מג, א.

ועיין באגה"ק קרוב לסופו: בקו"א סד"ה להבין מ"ש בפע"ח [קנט, א [כ]].

שאזי נקרא: בקו"א שם "אזי" וראה בליקוט פי' שם.

וארא אל אברהם: שמות ו, ג.

סד"ה וידבר אלקים כו' וארא: תו"א נו, ד.

כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים: דברים י, יז.

המלאכים בני אלקים: איוב א, ו.

אני ראשון ואני אחרון: ישעי' מד, ו. ראה אוה"ת ויחי דף שסד, ב. שפט, א. ובהנסמן בסה"מ תקס"ח ח"ב לע' תרסח.

ראו עתה כי אני אני הוא: דברים לב, לט.

ומשם יפרד: בראשית ב, י.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.

ועמ"ש ע"פ נאוו לחייך בתורים: לקו"ת שה"ש יג, ב.

וירא ראשית לו: דברים לג, כא.

אני והו הושיעה נא: סדר הושענות.

ה' בחכמה: משלי ג, יט.

התורה היא נצחית: ראה תניא פי"ז. קו"א ס"ה. לקו"ש ח"ה ע' 241 הערה 14. לקו"ש חי"ג ע' 39 הערה 3.

ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז. קטע מכאן מובא בד"ה כי תשא תרל"ח ע' נח.

סוכות צלא דמהימנותא: ראה זח"ג קג, א. סדור עם דא"ח רנז, א. מאמרי אדה"א דברים ח"ד ע' א'רל. א'שלה. סה"מ תרל"ח ע' נח.

וסוכה שחמתה מרובה: סוכה ב, א.

שורה המתחלת: כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

בד"ה ביום השמיני עצרת: לקו"ת שמע"צ פד, ב.

ובד"ה וארשתיך לי: לקו"ת במדבר ח, ד.

את ה' האמרת היום: דברים כו, יז.

בד"ה וידבר . . באוהל מועד: לקו"ת במדבר כ, ד.
מגלה עמוקות מני חושך: איוב יב, כב.
ותורה אור: משלי ו, כג.
אני ראשון ואני אחרון: ישעי' מד, ו.
בד"ה המגביהי לשבת: תו"א לח, ג.
משחרב ביהמ"ק . . ד"א של הלכה: ברכות ח, א.
אין כבוד אלא תורה: אבות ו, ג. זח"ג פא, ב.
אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.
בפ' בשלח בד"ה לסוסתי: תו"א פג, ד.

דף ב

ויהי הענן והחשך ויאר: שמות יד, כ.
ע"פ בצלו חמדתי: שה"ש ב, ג. וראה בד"ה כתפוח בעצי היער — תקע"א ע' דש ואילך. באוה"ת שה"ש-א ע' קצה. וראה שם כרך-ג ע' תתסו.
ומתוקים מדבש: תהלים יט, יא.
אתפשטותא דמשה בכל דרא: ת"ז תס"ט (קיב, א. קיד, א). ועייג"כ זח"ג רטז, ב. רעג, א. ת"ז תכ"א (נ, ב). ת"ע (קלח, א). ב"ר פנ"ו. ז.
ונחנו מה: שמות טז, ז-ח.
סד"ה משה ידבר: תו"א סט, א. ראה גם ספר החקירה עד, א.
ומשה . . דעת: ראה לקו"ש ח"ו ע' 244.
ונועדתי לך: שמות כה, כב.
ביניקתה מנשמת משה: תניא פמ"ב. לקו"ת במדבר ג, א.
אין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
בא לכאן ותלמודו בידו: פסחים נ, א. וש"נ.
ואנכי תרגלתי לאפרים: הושע יא, ג.
אנכי מי שאנכי: ראה בהנסמן לפקודי ה, א.
בד"ה כי תבאו אל הארץ: לקו"ת בהר לט, ג ואילך.
בד"ה יונתי: לקו"ת שה"ש טז, ג ואילך.
צדקה תרומם: משלי יד, לד.
ע"פ ועתה יגדל נא: לקו"ת שלח לט, א.
ואיתא במדרש תנחומא פ' ויגש: נתבאר בסה"מ תרנ"ה ע' נו.
מ"צ בא"ת ב"ש י"ה: ת"ז (תכ"ט) (ת"ע) קלא, ב. [כ].

והנה סולם מוצב ארצה: בראשית כח, יב.
ואני תפלה: תהלים קט, ד.
קדשנו במצותיך: נוסח תפלת שבת.
ע"פ במדבר סיני באהל מועד: לקו"ת במדבר ב, ד.
סד"ה המגביהי לשבת: תו"א לח, ד.
אני מדבר בצדקה: ישעי' סג, א.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
בכל המקום אשר אזכיר: שמות כ, כא.
אדם כי יקריב: הנחה אחרת במאמרי אדה"ז-פרשיות ע' תקו (מגוכי"ק אדהצ"צ בבוך 1116 הכולל הנחות מהשנים תקע"א-ב ועוד).
הגהות אחרות באוה"ת ויקרא-ג ע' תשכא. תשכח. וראה בהנסמן לעיל רד"ה ויקרא (א, א) למאמר זה מאדהאמ"צ.
בלקו"ש-יז ע' 335 מבאר התחלת הלקו"ת והסיום. ע"ש.
אדם כי יקריב מכם: ויקרא א, ב. — ראה גם ד"ה באתי לגני תש"י פ"ב (ובהנסמן בהערה שם). סה"מ קונטרסים ח"ב תנ, א. סה"מ אידיש ע' 141. ד"ה באתי לגני תשי"ב. לקו"ש-א ע' 205.
אדם מכם כי יקריב: ראה גם סה"מ תרס"ט ע' קנז.
ב' נפשות: ראה תניא פ"א.
ויברא אלקים את האדם: בראשית א, כז.
ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל א, כו.
בד"ה ותחת רגליו: תו"א עו, ד.
פני אדם . . פני שור: שם א, י.
שמע ישראל . . ואהבת: דברים ו, ד-ה.
בכל לבבך בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.
תקנו חכמים שתים לפניה לקיום הק"ש: ראה תניא פרק יב. ופרק מט.
אין הדינין נמתקין אלא בשרשן: ראה פע"ח שער השופר פ"א. לקו"ת להאריז"ל וישב לט, א. תניא פל"א.
ובד"ה ונתתי לך מהלכים: תו"א ל, ב.
והחיות נושאות את הכסא: בחיי תרומה כה, י בשם פדר"א. וראה פדר"א ספ"ד. שמו"ר כג, טו.
ע"ל פקודי ח, א. וש"נ. [כ].

בד"ה זכור ושמור בדבור אחד: תו"א יתרו ע' תב.
ריח ניחוח לה': ויקרא א, ט.
בד"ה והקרבתם עולה אשה: לקו"ת שמע"צ צב, ד.
כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
ואח"כ תולה במעשה התחתונים: ע"ח שער דרושי הנקודות ספ"ו.
ויניחהו בגן עדן: בראשית ב, טו.
וכמ"ש בד"ה ועשית בגדי קדש: תו"א פב, א.
סד"ה ואתחנן אל ה': לקו"ת ואתחנן ג, א.
וסד"ה וישכם לבן: תו"א כד, ב.
וסד"ה אני ישנה: לקו"ת שה"ש לה, א.
בד"ה שיר השירים: לקו"ת שה"ש ב, ג.
איש מזריע תחלה . . אשה מזרעת תחלה: ברכות ס, א. נדה לא, א.
ונשים דעתן קלות: שבת לג, ב. קדושין פ, ב. וראה לקוטי שיחות חי"ז ע' 149 הערה 14.
סד"ה והיה מספר בני: לקו"ת במדבר ו, ג.
שו"ה מכרזת — א"ע: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
ע"פ היינו כחולמים: תו"א כח, ג.
לאו מכל אלין מדות: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
בד"ה מה טוב חלקנו: אגה"ק סי' ז. ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
ובד"ה ואלה המשפטים: תו"א עו, ב.
בד"ה ויאכילך את המן: לקו"ת עקב יד, א.
כמים הפנים לפנים: משלי כז, יט.
סד"ה כי תצא: לקו"ת תצא לה, ב.
שכפה עליהם הר: שבת פח, א. וש"נ.
שיקריב את נפש האדם שלמטה לה': ראה לקו"ש חט"ז ע' 294 הע' 21.
ברבות (**בראשית פכ"א**): הלשון נעתק לקמן בפ' שלח מ, ג. ונזכר גם לקמן פ' צו ח, ג. שה"ש נא, ד.
משכני אחריך נרוצה: שה"ש א, ד.
אזי יהיה דבר המתקיים . . שע"י בירור נה"ב נמשך . . בחי' כי לא אדם: לכאורה הכוונה שם [בלקו"ת כאן], שהטעם מה שבחי' אתעדל"ת יש לה קיום יותר, היא [לא רק שע"י העבודה, נעשה האדם כלי להאור, אלא] גם, מצד מעלת בחי' האור הנמשך על ידה (ראה

לעיל [שם בלקו"ש ח"ט ע' 28] הערה 20), בחי' "לא אדם" שאין שייך בו שינויים (ראה תו"א עב, ג. ובכ"מ) — לקו"ש ח"ט ע' 28 הערה 26.

סד"ה משה ידבר: תו"א סח, ג.

וגדול העונה אמן: ברכות נג, ב.

כי יתרון האור מן החושך: קהלת ב, יג.

כי לא אדם הוא: שמואל-א טו, כט.

חלק אלו-ה ממעל: איוב לא, ב.

נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.

נעשה אדם בצלמנו: בראשית א, כו.

ככולה — כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

שרוח האדם העולה היא למע': קהלת ג, כא.

בביאור ע"פ אני ישנה: לקו"ת שה"ש לה, א.

בד"ה וספרתם לכם בפ' אמור: לקו"ת אמור לה, ד.

טפה זו מה תהא עלי': נדה טז, ב.

יפה את רעיתי כתרצה: שה"ש ו, ד.

מן הבהמה . . מן הבקר: נתבאר בקונטרס התפלה פ"ח.

גבורות קשות: ועל"ק רד"ה והניף בפ' אמור [לז, א] ושם בביאור (ס"ד) בד"ה ועתה (לח, ד). [כ].

וזהו משכני אחריך נרוצה: ראה סה"מ אתהלך ע' קסט. אוה"ת כתובים-ב ע' כט. אוה"ת שה"ש ג' ע' תתטז.

בפ' עקב בד"ה שייכות ברית ותורה לבהמ"ז: לקו"ת עקב טז, ג.

בשני הרצונות דנה"א ונה"ב: ראה אוה"ת שה"ש ע' סד.

בד"ה הנך יפה רעיתי: לקו"ת שה"ש יג, ד.

הביאני המלך חדריו: שה"ש א, ד.

דף ג

כשהתינוק בבטן אמו: נדה ל, ב.

בד"ה והיה לכם לציצית: לקו"ת שלח מד, א.

ובד"ה ראה אנכי: לקו"ת ראה יח, ג.

(**ועיין מענין משכני אחריך נרוצה . . כנרשם בספר בית אהרן**): רובם נעתקו באוה"ת שה"ש-א ע' נז ואילך.

בד"ה ויאכילך את המן: לקו"ת עקב, יג, ג.

קרוב ה' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח.
ואין אמת אלא תורה: ירוש' ר"ה (ספ"ג, ה"ח). ובת"ז (תכ"א) נ, א. פסדר"כ פסק' איכה הובא בילקוט דניאל (ר' אלף סו) וכ"ה הגי' בברכות (ה, ב) להמעיין בהגמהר"ץ חיות. [כ].
בד"ה רני ושמחי: תו"א לו, ג.
בד"ה ואתה תצוה: תו"א פא, ד.
או יחזק במעוזי: ישעי' כז, ה.
שלום שלום לרחוק ולקרוב: ישעי' נז, יט.
בד"ה ביום השמע"צ: לקו"ת שמע"צ פג, ד.
תשמרו להקריב לי: במדבר כח, ב.
סד"ה צו את בנ"י: לקו"ת פנחס עו, ב.
ברבות סדר בא פי"ז: "ע"פ ולקחתם אגודת אזוב הה"ד כל פעל ה' למענהו אתה מוצא שכל מה שברא הקב"ה בשימ"ב לא ברא אלא לכבודו ולעשות בהם רצונו כו' ביום שישי ברא בהמות לכבודו וצוה להקריב מן קרבנות שנאמר אדם כי יקריב מכם קרבן להוי' מן הבהמה מן הבקר כו'" — כך נעתק באוה"ת ויקרא-א ע' א.
ויקרא פ' ב: "קרוב לתחלתה ע"פ דבר אל בנ"י כו' מכל פרקסין שיש לך כו' שאני מדביקו וגופי כו' הה"ד כי כאשר ידבק האוזר על מתני איש כו'" — אוה"ת ויקרא-א ע' א.
ור"פ בלק: "ע"פ עמי מה הלאתיך כו' לא צויתי אלא מבהמות שברשותך כו' מן הבהמה ומן הבקר ומן הצאן" — אוה"ת ויקרא-א ע' א.
צדקה תרומם גוי: משלי יד, לד.
בד"ה המגביהי לשבת: תו"א לח, ג.
כי ברח העם:שמות יד, ה.
קול דודי . . מדלג על ההרים: שה"ש ב, ח.
בזכות התורה שנק' הר — כמ"ש במ"א: לקו"ת שה"ש טו, ד.
ישאו הרים שלום לעם: תהלים עב, ג.
וספרתם לכם: ויקרא כג, טו.
וירד ה' על הר סיני: שמות יט, כ.
אתעדל"ת . . אתעדל"ע: ראה לקו"ש-יט ע' 159 הערה 14.
בד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כט, א.
אדם — להוי': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

ועיין באד"ר דקל"ו ע"ב: ראה אוה"ת בראשית-א פב, ב שמעתיק הלשון מהאדרא. וראה גם אוה"ת בשלח ע' תרעה. ואתחנן ע' קג.
בזהר בהעלותך קנ"ב א': ראה גם לקמן פ' ראה כג, ב.
כתפארת אדם: ישעי' מד, יג.
לנשמתא — כו': ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
ע"י — והמצות: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
שהתורה נק' עוז: ראה ויק"ר פל"א ה. יל"ש בשלח רמז רמד. ועייג"כ זבחים קטז, סע"א.
ע"פ בחודש השלישי: תו"א סז, א. סה"מ תקס"ז ע' קמט.
ב"ן בגי' בהמה: ראה כנפי יונה (לרמ"ע מפאנו) חלק שני סק"ה. מגלה עמוקות אופן קמ (מו, א). קהלת יעקב בערכו. שבת קמה, ב. הנסמן לקמן אמור לה, ד.
ע' מאו"א מערכת ב' ס"ז. [כ].
בביאור ע"פ כה אמר כו' מהלכים בין העומדים: ראה תו"א ל, א. אוה"ת חנוכה ה דף תתקיג ואילך. פ' בהעלותך ע' תז.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
בד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא: תו"א צט, ב.
טהורה היא: ברכת אלקי נשמה
שער החצר הפנימית: יחזקאל מו, א.
אתה עשית את השמים: נחמי' ט, ו.
יוצר משרתים ואשר משרתיו: ברכת יוצא.
שאו מרום עיניכם: ישעי' מ, כו.
בד"ה כי תשמע בקול: לקו"ת ראה כג, א.
וסד"ה וספרתם לכם: לקו"ת במדבר י, ג.
אל תקרי שמות: ברכות ז, ב.
בד"ה ובבואה לפני המלך: תו"א צו, א.
כי תצא למלחמה: דברים כ, א. כא, י.
סד"ה וכל העם רואים: תו"א עד, ג.
המלך המרומם לבדו: ברכת יוצר.
בד"ה והניף את העומר: אולי הכוונה ללקו"ת אמור לו, א.
א"ח עט"ב: משלי יב, ד.
יקריב אותו לרצונו: ויקרא א, ג.
צפונה לפני ה': ויקרא א, יא.

בד"ה להבין ביאור ענין האבות: תו"א עב, ד.
אדם ובהמה תושיע ה': תהלים לו, ז.
אדם גי' מ"ה: ראה פרדס שעה"כ בערכו. ע"ח שער התיקון פ"ג. שער לאה ורחל פ"ב. שער מ"ן ומ"ד דרוש ה. מאו"א מערכת אדם סקס"ו.
ד"ה להבין ענין הברכות: תו"א ו, ד.
בביאור ע"פ מי מנה: לקו"ת בלק סט, ב.
שגם בנה"א עצמה יש מבחי' בהמה: ראה תו"א עד, ג.
בד"ה כי תצא: לקו"ת תצא לו, א.
בד"ה רני ושמחי: תו"א לז, א.
וצדקתך ירננו: תהלים קמה, ז.
בביאור ע"פ ואלה המשפטים: תו"א עו, ב.
אחרי ה' ילכו: הושע יא, י.
בד"ה אתם נצבים: לקו"ת נצבים מד, א.
בד"ה חכלילי עינים מיין: תו"א מז, א.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.
ויחד לבבנו: ברכת ק"ש דשחרית.
ברעותא — וחיצוניות: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
איזהו שוטה: חגיגה ד, א.
מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
בלע הוא מבחי' הדעת: ראה ע"ח שער דרושי הנקודות פ"ד. מבוא שערים ש"ב ח"ב פ"ח. תו"א קי, ד.
ימותו ולא בחכמה: איוב ד, כא.
ע"פ שיר השירים: לקו"ת שה"ש א, א.
אלו — מ"ש: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.
ע"פ שמאלו תחת לראשי: תו"א פ, ב.
סד"ה להבין ענין הברכות: תו"א ז, ג.
ולא תשבית מלח: נדפס בשינויים בסה"מ תקס"ד ע' פו ומתחיל: ענין המלח. וראה ג"כ סה"מ תקס"ג ח"ב ע' תרפח. קיצור לקמן נ, ג.
ולא תשבית מלח: ויקרא ב, יג.
פ"ק דברכות דף ה' סע"א: נתבאר באוה"ת ויקרא-א ע' רכז.

היאכל תפל מבלי מלח: איוב ו, ו. ועל"ק בשה"ש ד"ה שחורה הב' בי' ב' רפ"ה יעו"ש [י, א]. [כ].

דף ד

שהמלח מתולדות המים: "וכן מלח הארץ מחמת יחוד השמש בתגבורת נתהוו' העפר מלוח" — סה"מ תקס"ג-ב ע' תרפח. וראה באוה"ת ויקרא-א ע' רכז מציין לבחיי בשם הרמב"ן ע"פ לא תשבית מלח. וראה באוה"ת שם ע' רלח.

(**ועיין במא"א אות מ"ם סעיף ע"א**): נזכר באוה"ת ויקרא-א ע' רלא "מלח גימט' ג' הויות ג' גבורות הממתקות".

מבואר בע"ח: ע' ש' הכללים (פ"י). [כ].

הטעמים נמשכים מחכמה: ראה ע"ח שער אבי"ע רפ"א. אוה"ת ראה ע' ב'מח.

ע"פ בהעלותך את הנרות: לקו"ת לא, ג.

סד"ה והיה מדי חודש: לקו"ת ברכה צז, ד.

אודם מן האם: נדה לא, א.

בחכמה אתברירו: ע' ע"ח שער מוחין דצלם (רפ"ח) ובש' מ"ן ומ"ד (ריש דרוש א' מזח"ב פקודי (רנד, ב) במחשבה אתברירו ושם (סוף דרוש ג') ושם ש' אנ"ך (פ"ט), וע' אגה"ק סי' כ"ח כ' בכ"ד בזהר [בדוכתי טובא בזוה"ק] בחכ' כו' ול"מ. [כ]. וראה לקמן בהנסמן לפ' צו דף יג, ב.

וראה לקמן אמור לד, ג. נשא כא, א. ספר המאמרים תש"ח ע' 206 הערה יא.

בביאור ע"פ והיה לכם לציצית: ראה לקו"ת שלח מו, ג.

בחי' בוצינא דקרדוניתא: ראה זח"א טו, א. יח, ב.

אורך היריעה האחת: שמות כו, ב.

חכמת הקבלה: ראה אוה"ת ויקרא-א ע' רכו.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

בזח"א ויחי דרמ"א ע"ב: "כתיב לא תשבית מלח ברית אלקיך כו' בגין דאיהו ממרק ומבשם מרירא לאטעמא כו' כי צדיק ד' צדקות אהב דא מלחא בימא ומאן דפריש לון גרם לגרמי' מיתה בג"כ לא תשבית מלח עכ"ל" — אוה"ת קדושים-ד ע' א'סב. מובא ביהל אור ע' כז. באוה"ת ויקרא-א ע' רל מעתיק לשון הזוהר הנ"ל ומפרש תי' "ומבשם מרירא לאטעמא יש לפרש כי המל' בנינה מהגבורות ע"כ ממנה נמשך תוקף הדינים וזהו ענין המרירו, וע"י הסוד ממתיק דיניה" ע"ש באריכות. וראה שם ע' רכז.

דב"ב — ע"ב) **בענין**: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהוספות — לעיל כ, ב.

ברית מלח עולם: במדבר יח, יט.

ביאור . . ולא תשבית: מאמר זה הוא משנת תקע"א. הנחה אחרת בסה"מ תקע"א מגוכתי"ק הצ"צ. מאמר זה בשינויים מכ"ק אדהצ"צ נדפס באוה"ת-ענינים ע' רפח, ומתחיל: ענין העבודה ומצות ת"ת. חלק מהמאמר נמצא ג"כ בהמשך מים רבים תרל"ו פרק קפה ראה בהנסמן להלן ד, ג שו"ה חכמתו.

מאמר זה נזכר ג"כ להלן במדבר טז, סע"ב: עפמ"ש בענין שרש העבודה ומצות ת"ת . . באריכות בביאור ע"פ ולא תשבית מלח. וראה דרמ"צ ד, ב: וכמשנ"ת אצלינו מצות עבודה ות"ת.

קיצור מהביאור לקמן נ, סע"ג.

נזכר אוה"ת בראשית-ו דף תתריד, ב.

הנה בס' של בינונים פ"ג נתבאר: ראה גם תו"א יג, ג. דרך מצותיך קנה, ב ובאוה"ת ענינים ע' קיג. קמג. ועוד.

מהות ועצמות נפש האלקית: ראה סה"מ תקס"ב ע' קעט. סה"מ תרפ"ח ע' קטו.

כח השכל שבנפש הוא רק כלי למהות ועצמיות הנפש: "דהנה שכל ומדות אינם עצם הנפש, אלא לבושים להנפש, והראי' שהרי ידוע דכל עצם בלתי מתחלק, ומאחר ששייך שכל ומדות ובשכל גופא יש ג"כ חילוקים חו"ב, ומאחר שיש התחלקות מוכרח לומר שאינו עצם הנפש שהוא בלתי מתחלק". — ראה בארוכה בסה"מ תרמ"ג ע' טו. ד"ה אשרינו תרצ"ו ע' 53. בארוכה באוה"ת בראשית כרך ג תקכא, א ואילך.

בד"ה פתח אליהו: תו"א יג, ג.

וזקני ת"ח כל מה שמזקינין דעתן מתיישבת: סוף קנים.

כך נעשה אדם בצלמינו: בראשית א, כו.

וכמ"ש בס' של בינונים דמ"ש הרמב"ם: ראה בארוכה בדרך מצותיך מצות האמנת אלקות מו, ב. מצות עבד עברי פא, ב. פב, א בהג"ה שם. שורש מצות התפלה קל, ב ואילך.

וכמא' התי' אנת חכים: בהקדמה.

שבתניא נתבאר: פ"ב.

וכמ"ש באגה"ק: בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח [קנז, א]. [כ]. וראה בליקוט פי' שם.

על פסוק אלה מסעי: לקו"ת מסעי צה, א.

ועמ"ש במ"א ע"פ ולא אבה: לקו"ת כי תצא לח, ג. אוה"ת כי תצא ע' תתקפב ואילך.

שלמעלה מעלה גם כן מהחכמה: נתבאר באוה"ת ויקרא-ב ע' תקצו.

טעם על מס"נ: ראה תו"א צט, ב. הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ ה'תש"ט ע' 121.

לאהבה את ה"א . . כי הוא חייך: דברים ל, כ. ראה אוה"ת-מארז"ל וענינים ע' כג.

ות"ת כנגד כולם: פאה א, א.
ודברת בם: דברים ו, ז.
והענין כי התורה היא חכמתו ית': מכאן עד להלן ו, רע"א נמצא ג"כ בשינויים אחדים בהמשך מים רבים תרל"ו פרקים קפו-קפט. וראה שם ח"ב ס"ע תקיג ואילך.
נקרא התורה משל הקדמוני: ראה אוה"ת וארא ע' קנב.
כמ"ש מזה בדרוש פורים: תו"א צח, ב. ראה בלקו"ש ח"ז ע' 26 ואילך למה נזכר כאן בלשון בדרוש פורים. ע"ש בארוכה.
בהמשך מים רבים שם (**וכ"ה בגוכי"ק אדמו"ר מהר"ש של המים רבים**): בדרושי פורים. ובכתבי-יד מעתיקים של מאמר זה דהלקו"ת (ראה להלן בההוספות ברשימת הכת"י) הוא כבהלקו"ת.
והנה מבואר למעלה: במים רבים תרל"ו שם: והנה נת"ל בפ' קפ"ה (ושם בפקפ"ה נמצא לשון הלקו"ת במדבר טז, סע"ב בשינויים אחדים).
התכללות ויחוד עצמות הנשמה בעצמות אור א"ס: ראה לקו"ש-טו ע' 3 הערה 28 שמבאר שזהו ע"י הקדמת ק"ש ותפלה למס"נ באחד שאז כשעוסק בתורה כו' נעשה ג"כ יחוד והתכללות עצמיות הנפש כו' (ראה לקמן ה, א).
דאורייתא היא היכלא עילאה דקוב"ה: זח"ב ר, א. [כ]. וראה בזה בארוכה יותר במים רבים שם ספקפ"ו.
ואע"ג דאיהו לא חזי: מגילה ג, א.
בד"ה וידבר . . גבי חג השבועות: לקו"ת במדבר טז, א. סה"מ תקס"ח ע' קג.
בד"ה כי ביום הזה יכפר: לקו"ת אחרי כז, א.
ומהדר תלמודי' מתלתין יומין: ראה פסחים סח, ב. רש"י ר"ה לה, א.
רשב"י . . במה מדליקין: במים רבים שם: רשב"י מעיקרא כי הוה מקשי רשב"י קושי' הוה מפרק לי' רפב"י י"ב פירוקי ולבסוף כי הוה מקשי רפב"י קושי' הוה מפרק לי' רשב"י כ"ד [כ"ה בגוכי"ק. ובהנדפס שם: כ"ה] פרוקי כנז' בשבת פרק במה מדליקין דל"ג ע"ב.
וע' (יא, א) תורתן אומנתן. ורבינו יונה ריש מס' ברכות קחשיב גם רשב"י שהי' מתלתין יומין לתלתין יומין ול"מ. [כנראה כוונתו לברכות ח, א ד"ה אלא ושם רשב"י לא הי' מתפלל אלא משנה לשנה]. [כ].
מארי קבלה . . מועטים היו: במים רבים שם: מועטים המה.
וגם המלאכים בקשו תורה: שבת פח, ב. ראה ביאורי הזהר א, ד. ובביאה"ז לכ"ק הצ"צ כרך ב ביאור על ביאה"ז הנ"ל.

בעניינים גשמיים דוקא: ראה המשך תער"ב ח"ב ס"ע שסג.
עסק התורה כנ"ל: בהמשך מים רבים שם: כנ"ל פקפ"ו. ע"ש.
ולא תחללו: ויקרא כב, לב. ועל"ק סד"ה ונקדשתי [לג, ב] ובד"ה נאוו לחייך [שה"ש] (יד, ד). [כ]. וראה גם ד"ה כתיב לא תחללו בסה"מ תקס"ב ח"ב ע' שפו. ובהנסמן בס' מאמרי אדה"ז על פרשיות ח"ב ע' תשיט.
שאין אני והוא יכולים לדור: ראה סוטה ה, א. ערכין טו, ב.
נעשה חלל ומקום פנוי: ראה לקמן נא, ב ואילך.
כיון — ע"כ: במים רבים שם (ע' ריא): א"כ. אבל הוא טה"ד שם ובגוכי"ק דמים רבים הוא כהנדפס כאן.
בד"ה זכור את יום השבת: תו"א ע, ד: ולעתיד יהי' בחי' שבת מעלה ומטה שוין עכ"ל.

דף ה

ר"ל לשם התורה עצמה: ראה תניא פ"ה.
סד"ה ויקח קרח: לקו"ת קרח נה, א.
כל האומר . . תורה אין לו: יבמות קט, ב. ועל"ק בואתחנן (ג, סע"ד). וש"נ. [כ]. ראה בסה"מ תש"ח ע' 266 בהערה.
וכמ"ש האריז"ל למס"נ באחד: ראה פע"ח שער הק"ש פי"ב. ב"ח או"ח ר"ס סא. אוה"ת תרומה ס"ע א'שסז.
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
תכלית חכ' תשובה: ברכות יז, א.
והלומד ואינו עושה: ירוש' פ"א דשבת ה"ב יעו"ש. [כ].
אלא תורה וגמ"ח: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ח ע' 266.
בד"ה וכל בניך למודי ה': לקו"ת ראה כט, א ואילך.
שבתוכה אור א"ס ב"ה: במים רבים שם (ע' ריב) ליתא תיבות אלו.
נסעה וירדה עד: שם: נסעה וירדה כנ"ל בחכ' דבי"ע עד.
נסעה וירדה . . רק שנתלבשה בלבושי': ראה תניא פ' ד-ה.
המלובשת — חכמת הקבלה: במים רבים שם: חכמת הקבלה עד"מ.
בבריאת שרפים וחיות: במים רבים שם: בבחי' שרפים וחיות. ובסה"מ תרל"ו ח"ב (הנחות כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע) ע' תקיז: אפי' בבריאה כמו בשרפי' חיות ואופנים. וראה להלן ה, ג שו"ה ית'.
וזהו מ"ש בפע"ח דקבלה: מכאן עד להלן ה, ב שו"ה ע"ש, ליתא במים רבים שם.
בפע"ח דקבלה היא באצילות . . בעשי': שער הנהגת הלימוד.

ובתגין שבהם נרמזו רזין דאורייתא: ראה לקו"ש חי"ט ע' 423 הערה 32. חל"ט ע' 149 הערה 34.

לחכימא ברמיזא: זח"א כו, ב. ועוד.

לימוד פנימיות התורה . . בחיוב לימוד זה: ראה גם סה"מ תקס"ה ע' ד (ובהנסמן שם).

במ"א סי' נ': ועל"ק שה"ש כח, ריש א. [כ]. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב הי"ג. ראה לקו"ש חי"ד ע' 22 הערה 9.

בפרדס שכ"ז פ"א: ולהעיר מפמ"ג שם. — לקו"ש שם.

יש בתורה דברים שלא נתנו להתלבש למטה . . וכמו ויוסף הורד מצרימה ויקנהו פוטיפר גו': למה תפס דוקא דבר זה. — י"ל דזהו אותו הענין ממש, דויקנהו (קנין שהתורה מעידה על תקפו) פוטיפר ליוסף ובכ"ז לא נתלבש יוסף שם כלל ולא בלבלוהו עניני מצרים כלל (ראה תו"ח ס"פ ויחי) — לקו"ש חט"ו ע' 524.

ויוסף הורד מצרימה: בראשית לט, א.

פרק חלק: ב"היסוד השמיני".

ובני חם כוש: בראשית י, ו.

ושם אשתו מהיטבאל: שם לו, לט.

ותמנע היתה פלגש: שם לו, יב.

אנכי ה' אלקיך: שמות כ, ב.

שמע ישראל: דברים ו, ד.

ובין — הגבורה: במים רבים שם (ע' ריג): הגבורה כו'.

אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב (סב, א. פה, א) וזח"ג (קפב, א). [כ].

מקרא שקורא . . ע"י האותיות אף שאינו משיג כלל: באוה"ת על מארז"ל וענינים ע' רצג מציין: ובזה יובן מארז"ל [ב"מ לג, א] העוסקי' במקרא מדה ואינה מדה כי לא כמו משנה ותלמוד השגת מהות חכמתו משא"כ במקרא שאין החכמה מושג רק האותיו' וזהו כעין השגת המציאו' ולא המהות כמו בקבלה. [וראה ד"ה העוסק במקרא בס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שנד].

בד"ה נר חנוכה: תו"א מב, ב.

וסד"ה צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כב, א.

כל התורה שמותיו: על"ק בפ' פנחס (עו ריש ע"ב). וש"נ. [כ]. וראה בהנסמן במים רבים שם ע' שכג.

יפה שיחתן: ב"ר פ"ס, ח. פירש"י בראשית כד, מב. וראה אוה"ת חיי"ש קכט, א.

סד"ה ענין ק"ש: לקו"ת פ' ואתחנן יב, ג.

בכלל לימוד המקרא . . **לימוד האגדות**: ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהוספות יט, א.
בד"ה כי קרוב אליך הדבר: לקו"ת נצבים מו, א.
ע"פ חסדי ה' כי לא תמנו: אגה"ק ס"י.
בד"ה שובה ישראל: לקו"ת ש"ש סד, ד.
סד"ה להבין ענין לחם משנה: תו"א סו, ד.
בביאור ע"פ לריח שמניך: לקו"ת שה"ש ג, ג.
שידיעת — רמה ונשאה: בתניא שלפנינו: רבה ונשאה. וכ"ה בהמשך מים רבים שם (רבה). אבל ראה לוח התיקון לתניא שצ"ל: רמה (וש"נ לסה"מ אתהלך לאזניא ע' קסה). וכ"ה בסה"מ תרל"ו ח"ב ע' תקיח. וראה בליקוט פי'.
וידעת היום: דברים ד, לט.
דע את אלקי אביך: דברי הימים-א כח, ט.
ויצונו ה' לעשות: דברים ו, כד.
שהתורה נק' תרעא לדרתא: שבת לא, ב. [כ].
והיינו לגבי יר"ע וכמ"ש בסש"ב: ראה סה"מ תרל"ו ח"ב ע' שו.
ועפ"ז יתורץ מה שנדחקו: מכאן עד להלן ה, ד שו"ה ביאור ליתא במים רבים שם.
לעולם ישלש אדם: ע"ז יט, ב. וש"נ. [כ]. ראה לקמן שה"ש ג, ג. ביאה"ז לאדה"א ב, ד. ביאה"ז לצ"צ כרך ב ע' תרכ. ובלקו"ש-ל ע' 173 ובהערות לשם.
השליש במקרא . . **מפנימי' התורה והאגדות**: ראה לקו"ש חי"ח ע' 439.
ואפשר דגם לימוד מדרש רבה ושאר המדרשים . . **מדרשי המקראות**: בביאה"ז להצ"צ-ב ע' תרכ "צ"ע בה' ת"ת שהן בכלל משנה, אבל בפ"ק דברכות די"א ע"ב נלע"ד ראי' למה שכתבתי דמבואר שם מגמ' ופרש"י דמדרש קרוב למקרא לפי שהן מדרשי המקראות, ולכן יש מ"ד שם בגמ' דלמקרא ומדרש צריך לברך ברכת התורה ולא משנה וגמרא, אלא דהמסקנא צריך לברך על כולם, אבל עכ"פ מבואר דמדרש שייך למקרא וצ"ע בנדרים דל"ז ע"א גבי ומלמדו מדרש כו' ואכמ"ל" ע"ש.
ולכבודי בראתי: ישעי' מג, ז.
ואין כבוד אלא תורה: זח"ג רנג, ב. אבות ו, ג. ובת"ז (ה, א). [כ].
יוצר אור ובורא חושך: ישעי' מה, ז.
אמרז"ל במחשכים . . **זה תלמוד בבלי**: סנהדרין כד, א.
ומקרא בעשי': באוה"ת בראשית כרך-ו דף תתרל, ב מציין לכאן ומוסיף "שמובן ענין פי' מקרא בעשיי' לפי שמקרא לרוב מעלתו יורד ומתלבש עד העשיי'" ע"ש. וראה אוה"ת במדבר כרך-ו ע' א'תקסב. ובליקוט פי' לתניא פרק מ.

בד"ה מי מנה: בבי' פ"ג. [כ]. פ' בלק סט, ד. וראה לקו"ש-כ ע' 226.
וזהו שאמרז"ל: בקה"ר ב, ט. [כ].
אף חכמתי עמדה לי: קהלת ב, ט. ומפרש באוה"ת ויקרא-א ע' קצג "והיינו כי היגיעה והעמל מוציא הכח הפנימי מההעלם אל הגילוי" ע"ש.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.
לע"ל שיתגלה פנימית התורה: ראה רש"י שה"ש א, ב.
סד"ה וידבר משה אל ראשי המטות: לקו"ת מטות פא, ד.
ארז"ל חכם עדיף מנביא: ב"ב יב, א. ועוד.
נתבאר בארוכה בד"ה להבין שרש ענין פסח ומצה — בתורת חיים ע"ס שמות (קפד, ב). בסוף סהמ"צ להצ"צ (קעב א).
סד"ה חייב איניש לבסומי בפוריא: תו"א צה, ד.
בביאור ע"פ אתה הצבת כל גבולות ארץ: סידור שה, ד. אוה"ת נ"ך ב ע' תתקנט.
ובד"ה אלה פקודי המשכן: לעיל לקו"ת פקודי ג, א ואילך.
דלית מחשבה תפיסא בי': ת"ז בהקדמה.

דף ו

אבידת אביו ואבידת רבו: ב"מ לג, א. וראה בארוכה סה"מ תש"ד ע' 149. ספר הערכים-חב"ד כרך א' ע' טו.
בד"ה אתם נצבים: לקו"ת נצבים מד, ב.
ובד"ה מקושש עצים: לקו"ת שלח מב, ג.
חטה הוא כ"ב אתוון: זח"ג קפח, ב. [כ].
בד"ה וספרתם לכם: לקו"ת במדבר יא, ג. וראה לקמן פ' שלח מו, ג.
תורת ה': תהלים א, ב.
והייתם לי: שמות יט, ה.
כי לי בנ"י: ויקרא כה, נה.
פת במלח תאכל: אבות ו, ד.
צמאה לך נפשי: תהלים סג, ב.
כלתה נפשי: שם פד, ג.
אם רץ לבך שוב: ת"ז בהק' (ז, א). ושם אי' בהמוקפים (כ"א לאחד). [כ]. בס"י פ"א הגי' "למקום".
לאחד בכי"ק: ניתוסף בהוצאת ווילנא תרס"ד. והכוונה לבוך גוכי"ק הצ"צ מלקו"ת מהדו"ק והוא בוך 2-1101.

בד"ה צו את בנ"י ואמרת אליהם: לקו"ת פנחס עז, ד.
ובחכמה אתברירו: ראה זח"ב קנד, ב. נסמן לעיל ויקרא ד, א.
ע"ה אסור לאכול בשר: פסחים מט, ב.
בד"ה בהעלותך את הנרות: לקו"ת בהעלותך לא, ג.
לעולם ירגיז אדם: ברכות ה, א.
בינה . . בן י"ה: רע"מ זח"ג קכב, א.
יסובבנהו יבוננהו: דברים לב, י.
בד"ה אדם כי יקריב מכם: לעיל ב, ב.
והנה הרמב"ן בפי' החומש: ראה ביאורו באוה"ת ויקרא-א ע' רלא.
ועי' ברבינו בחיי שביאר דבריו: ראה באוה"ת ויקרא ע' רכז.
והוא ע"ד הנזכר בזח"א דנ"א ע"א: ראה לקמן פ' בשלח מה, ג. אוה"ת ויקרא-א ע' רלא.
הקב"ה מוציא חמה מנרתיקה: נדרים ח, ב. זח"ג יז, א.
גפרית ומלח שרפה: דברים כט, כב.
מלך במשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד.
ואתם הדבקים בה"א: דברים ד, ד.
שהתורה נקרא עוז ותושי': בז"ח במדרש הנעלם בראשית (ו, ב) [ה, ב] יעו"ש. מבו' הדבר כך. [כ].
זה לעומת זה: קהלת ז, יד.
השמים כסאי: ישעי' סו, א.
והיו שמיך אשר על ראשך: דברים כח, כג.
בד"ה זאת חוקת התורה: לקו"ת חקת נח, ד.
בשם המדרש: ע' זח"ב סו, א. [כ].
ברית מלח עולם: במדבר יח, יט.
טעמו וראו כי טוב: תהלים לד, ט.
בזח"א דרמ"א ע"ב: ראה גם אוה"ת ויקרא-ד ע' א'סב.
ומבשם מרירו לאטעמא: ראה אוה"ת ויקרא-א ע' רל: יש לפרש כי המל' בנינה מהגבורות ע"כ ממנה נמשך תוקף הדינים וזהו ענין המרירו, וע"י היסוד ממתיק דיני' גם זהו ע"ד מ"ה מברר ב"ן, ע"ש.
כי מים הרעים שרשם נמשך ע"י ההבדלה . . סעי' טז: ראה גם אוה"ת ויקרא-ד ע' פא.
מים המאררים: במדבר ה, יח.
נופת תטופנה . . ואחריתה: משלי ה, ג-ד.

רפאות תהי לשרך: שם ג, ח.
מפלגך ולתתא: ועל"ק שה"ש ד"ה ששים המה גו' הא' פ"א וב' יעו"ש. [כ].
רקיע המבדיל בין מים למים: בראשית א, ו.
מ"ר ב"פ ק"ך וכחשבון עמלק: מאו"א מ' סעי' צ"ב וביאיר נתיב בשם לקו"ת להאריז"ל.
יברכך . . יאר . . ישא: במדבר ו, כד-כו.
תקון — נ"ד ע"א: לפננו ע"פ משמעות הענין הוא (דמ"ז, א). [כ].
ויתן עוז למלכו: שמואל-א ב, י.
ע"פ ועתה יגדל נא: אולי הכוונה לקו"ת שלח לט, ב. וראה באוה"ת פ' שלח ע"פ זה בארוכה.
סד"ה שובה ישראל עד: לקו"ת ש"ש סז, ג.
אהל בל יצען: ישעי' לג, כ.
וארשתיך לי לעולם: הושע ב, כא.
בת"ז — דק"ח ע"א: לפננו דק"י. [כ]. ראה גם אוה"ת ויקרא-א ע' רכט.
לחם עני: דברים טז, ג.
ואין עני אלא בדעת: נדרים (מא, א) אי' בדעה. וע' כתובות (סח, א) אי' עני עני בדעת יעו"ש. [כ]. "שאין לו ידיעה והשגה באלקות ועבודתו היא רק מצד האמונה שלמטה מטעם ודעת" — ד"ה השמים כסאי תשל"ו סעי' ג (סה"מ מלוקט-ג ע' קלד).
בזח"א בראשית דל"ג א': מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תמב.
בד"ה וידעת היום: לקו"ת ואתחנן ד, א.
כשהיא רק בבחי' אמונה לבד נק' לחם עני: ראה ד"ה השמים כסאי תשל"ו סעי' ג (סה"מ מלוקט-ג ע' קלד).
שמש ה': ראה תהלים פד, יב.
בא חבקוק: סוף מכות כד, א.
וצדיק באמונתו יחי': חבקוק ב, ד.
בפ"ד דאבות: מ"ט.
אם אין יראה . . אם אין חכמה: אבות ג, יז (בסדר הפוך).
יאה עניותא לישראל: חגיגה ט, ב [כגרסת הע"י]. [כ].
פתי יאמין לכל דבר: משלי יד, טו.
וארז"ל פ"ק דחולין . . ע"ש בפרש"י: ערומים בדעות כאדם הראשון ונמשכים אחריך כבהמה דכאי רוח. ראה גם לקמן בחקותי נ, ג.

ואצל הקב"ה הכל כפתיים: ראה המשך באתי לגני תש"י פ"ה ע' 117 ואילך. ובארוכה בד"ה באתי לגני תשט"ו פ"ד ואילך.
בהמות הייתי עמך: תהלים עג, כב.
אדם ובהמה תושיע: תהלים לו, ז.
בד"ה והיה מספר בנ"י כחול הים: לקו"ת במדבר ה, ד.
סד"ה המגביהי לשבת כו': תו"א לח, ד.
באו"ת פ' קרח: הוצאת קה"ת מו, ג.
ברית מלח עולם: במדבר יח, יט.
אהרן שושבינא דמטרוניתא: רע"מ זח"ג כ, א. נג, ב.
ותקשור על ידו: בראשית לח, כח.
ממולח טהור קדש: שמות ל, לה.
ויירא המלחים: יונה א, ה.
עלה בכבש: זבחים ה, ג.
ביום חתונתו זו מ"ת: תענית כו, ב.
כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא: דברי הימים-א כט, יא. ת"י שם.
בד"ה ושמתי כדכד: לקמן פ' ראה כו, ד ואילך.
ליל שימורים: שמות יב, מב.
שמור לנוקבא: זח"א מח, ב.

דף ז

סד"ה זכור את יום השבת: תו"א עא, ד.
בד"ה הקל קול יעקב: סידור שער התפלה. אוה"ת בראשית כרך ד.
לקמן בד"ה ששת ימים תאכל מצות: פ' צו יג, ב.
ומ"ש בדוד ברית מלח עולם: ראה דברי הימים-ב יג, ה.
ארוממך אלקי המלך: תהלים קמה, א.
מנהג ישראל תורה: ראה ירושלמי פסחים פ"ד ה"א. ובתוד"ה נפסל (מנחות כ, ב): מנהג אבותינו. וראה ג"כ מנהגים ישנים מדורא ע' 153. מהרי"ל הובא ברמ"א שו"ע יו"ד סשע"ו, ס"ד — לקו"ש ח"ד ע' 1080.
בקרבנות שהוא ענין הקירוב והיחוד של המדרגות דממכ"ע וסוכ"ע: רבינו בחיי תחלת פ' ויקרא. ראה לעיל ב, ב. אגה"ק סי' כח. אוה"ת פנחס א'פז.

שהספנים נקראו מלחים: מובא באוה"ת ויקרא-ד ע' א'סב "ולכן נק' הספנים מלחים כמ"ש ביונה סי' א' ה' ויראו המלחים כו' וזהו ע"ד מלחא בימא שממתיק דיני הים כו' כנ"ל, ועמ"ש מזה בהביאור ע"פ ולא תשבית" ע"ש.

מן המים משיתיהו: שמות ב, י.

שם אניות יהלכון: תהלים קד, כו.

ובסה"מ סי' קי"ד קט"ו: "פי' בים דרכך היינו ע"י יסוד ז"א שע"ז נאמר הנותן בים דרך כו' ושבילך במים רבים יחוד או"א" — יהל אור ע' רעא, ע"ש.

ברבות קדושים פכ"ה: ראה גם יהל אור ע' רעא.

בים דרכך: תהלים עז, כ.

ויטע ה"א גן בעדן: בראשית ב, ח.

התורה נקרא עץ חיים: ראה תנחומא מצורע ב. ועוד.

ובנ"י הלכו ביבשה: שמות יד, כט.

שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה: ברכות יג, א.

עי"ז . . לכסה"כ כו': בבוך 1122 גוכי"ק כ"ק אדמו"ר הצ"צ לקטע זה יש סימן למחיקה.

ים דומה לרקיע: חולין פט, א. ועוד.

משיכיר בין תכלת ללבן: ברכות ט, ב.

ע"י המצות שהם הארבין: מובא ביהל אור ע' תז.

ע"פ צאינה וראינה: ראה לקו"ת שה"ש כו, ג.

ששת ימים תאכל מצות . . עצרת לה"א: דברים טז, ח.

צו

דף ז

ואכלתם אכול: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ז ע' רנא. ובמאמרי אדה"א דרושים לחתונה-ב ע' תרלט ואילך.

ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות וציונים לעיל יט, א (שמציין למאמר זה בשינויים בסה"מ הנחות הר"פ ע' סא. וראה הוספות להערות וציונים לסה"מ הנחות הר"פ ע' רב).

סעי' א' מהמאמר נמצא בתוס' ביאור בהמשך תער"ב ח"ב ע' א'תנח. וראה ג"כ ד"ה זה דמוצאי ש"פ צו תשל"ח.

ראה להלן בהוספות להערות וביאורים השוואה לד"ה זה.

המאמר כמו בהנחת הר"פ עם הגהות אחרות באוה"ת ויקרא-ד תתקסב. באוה"ת סידור ע' רכה כ' שד"ה זו ודיבור המתחיל מהרה ישמע בסידור נאמרו בשבת אחת.

בד"ה ואכלתם אכול תשמ"ז מבאר הקשר של ד"ה זה לפ' צו. שמובן ע"פ מה שמביא בהמשך המאמר לקמן ז, ד מויק"ר ע"פ זה קרבן אהרן גו' זה שאמר הכתוב ויאמר להם מהאוכל יצא מאכל כו' אהרן אוכל כל הקרבנות, ועכשיו יצא ממנו קרבן ואיזהו זה קרבן אהרן. ע"ש.

ראה גם דרך מצותיך מצות אכילת ק"ק סעי' א דף צ, ב.

ובילקוט שם: ילקוט שמעוני סי' תקלו.

ולכבודי בראתיו: ישעי' מג, ז.

ויש מלאכים דבריאה ויש מלאכים דיצי' ויש מלאכים דעשי': שרפים מקומם בבריאה. סתם מלאכים ביצירה. אופנים בעשי'. — אוה"ת שבועות ע' קמג. וראה תניא ר"פ לט.

המזון של המלאכים הוא מה שנמשך להן כח ועוז רוחני: נתבאר בארוכה במאמרי אדה"א-בראשית ע' קיב.

ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.

וכל קרבי: תהלים קג, א. ראה זח"א פז, א. זח"ג רלד, ב. וראה סה"מ תקס"ה ע' תתיד ובהנסמן לשם.

שהם בחי' קרביים: המשל נתבאר בארוכה במאמרי אדה"א בראשית ע' קיג. דברים-א ע' קנה. וראה לקמן שלח מו, ד.

אין לך עשב מלמטה: ב"ר פ"י, וזח"א רנא, א. מו"נ ח"ב פ"י. אגה"ק סוס"כ.

גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.

ובד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: ראה לקו"ת ברכה צח, ד ואילך.

אלה המלכים . . לפני מלך מלך: בראשית לו, לא.

מבריח מן הקצה: שמות כו, כח.

בד"ה כה תברכו את בנ"י: לקו"ת נשא כו, ג.

בספר הגלגולים: ראה גם לקמן פ' בהר מד, ג.

בד"ה לבבתני: לקו"ת שה"ש כח, ג. ראה אוה"ת משפטים ע' א'קעא. אוה"ת פ' מטות ע' א'רסה.

ומבחי' זו הם כל הנשמות דעתה אבל לעתיד יהי' בחי' התגלות הסוכ"ע . . שלפני הקו: ראה לקמן פ' מסעי צה, ב. וראה גם ד"ה והי' אמונת עתיך תרנ"ב. ביאוה"ז להצ"צ ח"ב ע' תתיט. תתכו (הלשון הנעתק שם, נמצא בסה"מ הנחות הר"פ הנ"ל ע' סב).

פי' דבר שכבר נאכל . . דהיינו הנשמות דעתה שכבר היו . . יחזרו ויאכלו: מובא בסה"מ תקס"ג ע' רמ ומוסיף "דהיינו מה שכבר נאכל והוברר בשית אלפי שנין יאכל עוד לאחר תחה"מ מפני שאין קץ להעליות עילוי אחר עילוי, עד"מ הטעות הדק שיתוקן, עדיין

יש לתקנו מן הטעות לגבי עומק השכל המופלא יותר שנחשב שכל זה לטעות לגביו כו'" — כנראה שזה הוספת המניח, שהרי המאמר דשם הוא מתקס"ג ומאמר זה הוא משנת תקס"ז.

והללתם . . להפליא: יואל ב, כו.

א"ח עט"ב: משלי יב, ד.

נעוץ סופן בתחלתן: ס"י פ"א, מ"ז.

והי' ביום ההוא יצאו: זכרי' יד, ח.

סד"ה קול דודי: ראה לקו"ת שה"ש סו, ג.

מהרה ישמע . . קול כלה: ברכת נשואין.

החתן אומר . . והכלה שותקת: ראה נדרים ל, א בר"ן ד"ה ואשה נמי. ראה סידור עם דא"ח דף קלט ג-ד.

סד"ה ויגש אליו יהודה: תו"א מה, א.

פ"ק דערלה: ה"ג. ולהעיר ממה שאמר המגיד להב"י בראשית מהדו"ק ד"ה אור ליוה"ש י"ד לטבת (י, א) — לקו"ש חט"ו ע' 95 הע' 18.

עתידים צדיקים: ב"ב עה, ב.

בד"ה ואשה כי תדור: לקו"ת מטות פד, ב.

כי יפליא לנדור נדר נזיר: במדבר ו, ב.

כחשכה כאורה: תהלים קלט, יב.

אם צדקת: איוב לה, ז.

ורבו פשעיך: איוב שם ו.

דקמי' כולא כלא חשיבי: ראה זח"א יא, ב.

בד"ה ויאבק איש: תו"א כו, ב.

ובד"ה בשלח פרעה: תו"א סא, ג.

סעיף ב' — לסעיף זה ראה פלח הרמון ויקרא ע' כ.

מהאוכל יצא מאכל: "הכוונה ב"מהאוכל יצא מאכל" הוא [לא רק להתמי' שבזה, כ"א] גם שיציאת ה"מאכל" היא דוקא "מהאוכל". שע"י ירידתו "לאכול" ולברר הבחינות שלמטה ממנו, מתעלה הוא להיעשות "מאכל" לגבי הבחינות שלמעלה ממנו". — לקו"ש ח"ז ע' 47.

ואם האכל יאכל: ויקרא ז, יח.

בשתי אכילות: זבחים יג, ב. וש"נ. ראה סה"מ תקס"ה ע' קסג ואילך. דרך מצותיך צ, ב ואילך. אוה"ת בראשית-ז בד"ה והוא עומד עליהם בתחלתו.

שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים: פסחים נט, ב. רמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"י ה"א.
דשם מ"ה המברר ב"ן: ראה ע"ח שער התיקון פ"ג ובכ"מ. לקו"ת בחקתי מז, ג. סה"מ תקס"ו ע' קעט. אמרי בינה ח"ג ע' 44.
אתם קרויים אדם: יבמות סא, א. וש"נ.
נעשה אדם בצלמנו: בראשית א, כו.
ועמ"ש בד"ה זאת חנוכת המזבח: לקו"ת נשא כח, ג.
וסד"ה ואהיה אצלו אמון: לקו"ת במדבר יח, ד.
ובד"ה ואריה כבקר יאכל תבן: לקו"ת במדבר יא, א.
בזהר פ' צו דל"ב ע"ב ודל"ג ע"א: ראה גם אוה"ת דרושים לר"ה ע' א'תכח.

דף ח

ועמ"ש בביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב: לקו"ת בלק סט, ב.
אסור לאכול קודם התפלה: ברכות י, ב. ראה שו"ע או"ח סי' פט, ג.
שעת צלותא שעת קרבא: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תשמט.
פתח במזבח וסיים בשלחן: ברכות נה, א.
בד"ה כה תברכו את בנ"י: לקו"ת נשא כו, ג.
ובד"ה קדש ישראל: אולי הכוונה ללקו"ת פנחס עט, ג.
ע"פ בהעלותך את הנרות: לקו"ת בהעלותך ל, א.
אהרן אותיות נראה: זח"ג קג, א. ספר השיחות תש"א ע' 152. ספר הערכים-חב"ד ב מערכת אהרן ע' תרכט בהערה 681.
ארי' אותיות ראי': זח"ג רלד, א. ת"ז תיקון ע (קכב, א).
ע"פ נשא את ראש בני גרשון: לקו"ת נשא כא, א.
ונחנו מה: שמות טז, ז-ח.
ואהרן מה הוא: במדבר טז, יא.
לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריז, ב.
ע"פ אני ישנה ולבי ער: לקו"ת שה"ש לד, א.
אכלתי יערי עם דבשי: שה"ש ה, א.
כי מגוית האריי' רדה הדבש: שופטים יד, ט.
בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים: אולי הכוונה לתו"א כז, ג.
זה קרבן אהרן: ויקרא ו, יג.
שמן משחת קדש: שמות ל, כה-לא.

ועיין בזח"ג פ' אמור דפ"ח סע"ב: נזכר גם לקמן פ' בהעלותך לד, ב.
ע"פ בהעלותך את הנרות: לקו"ת בהעלותך ל, ג.
וע"פ זאת חנוכ' המזבח: לקו"ת נשא כט, ג.
חכמה כ"ח מ"ה: זח"ג כח, א. לד, א.
ויקרא אלקים לאור יום: בראשית א, ה.
חדש ימינו: איכה ה, כא.
סד"ה כי ביום הזה יכפר: לקו"ת אחרי כו, ג.
זאת חנוכת המזבח: במדבר ז, פד.
מנחה תמיד: ויקרא ו, יג.
כשמן הטוב: תהלים קלג, ב.
זאת תורת העולה: ויקרא ו, ב . . זאת תורת המנחה: שם ו, ז . . זאת תורת האשם: שם ז, א.
ובפ' צו דל"א א': ראה גם חקירה עה, א.
סד"ה בעצם היום הזה נמול: אולי הכוונה לתו"א יג, ד.
ובד"ה בחדש השלישי: תו"א סז, ב ואילך.
ועמ"ש ע"פ קול דודי הנה זה בא מדלג: אולי הכוונה ללקו"ת שה"ש טז, א.
ואמר ביום ההוא הנה אלקינו: ישעי' כה, ט.
הרמ"ז פ' תולדות דקל"ב: ראה אוה"ת נ"ך-ב ע' תתקצד. אוה"ת שבועות ע' קלה.
נוני ימא: ראה ג"כ ביאוה"ז בשלח מא, סע"ג.
ע"פ ואלה המשפטים: תו"א עד, ג ואילך.
וזרעתי את בית ישראל: ירמי' לא, כו.
בהמה בגימטריא ב"ן: נסמן לעיל ויקרא ג, ב.
אדם מ"ה: ראה פרדס שער ערכי הכינויים בערכו. ע"ח שער התיקון פ"י. ובכ"מ.
אצי' . . אדם: ראה אוה"ת בלק א' תתקפד.
אצילות הוא בחי' אדם אדמה לעליון: של"ה ג, א. תושב"כ וישב סוף הדרוש צאן יוסף. ובכ"מ. ס' עשרה מאמרות מאמר אם כל חי ח"ב פל"ג. ועוד.
ויאצל: במדבר יא, כה. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז פרשיות לע' שיא.
בד"ה להבין ההפרש: תו"א צב, ג.
בביאור ע"פ מי מנה: ראה אוה"ת בלק ע' תתקסב ואילך.
בביאור ע"פ ועתה יגדל נא: לקו"ת שלח לט, ד.
ורדו בדגת הים: בראשית א, כח.

מלגאו איהו שם מ"ה: ת"ז בהקדמה.
הן האדם הי' כאחד ממנו: בראשית ג, כב.
וז"ש ברבות בראשית פכ"א: ראה לקמן שלח מ, ג שמעתיק הלשון.
הביאור ע"פ יונתי: לקו"ת שה"ש כ, ב.
ע"פ את שבתותי תשמרו: לקו"ת בהר מב, ג.
כי בו שבת מכל מלאכתו: בראשית ב, ג.
ע"פ יונתי: לקו"ת שה"ש יז, א.
ולכי לך קומי לך: ראה שה"ש ב, יג.
הנשמה יתירה: ביצה טז, א.
קדש ישראל: ירמי' ב, ג.
את זלעו"ז עשה האלקים: קהלת ז, יד.
לויתן נחש בריח: ישעי' כז, א.
התנים הגדול: יחזקאל כט, ג.
מן המים משיתיהו: שמות ב, י.
עניו מכל האדם: במדבר יב, ג.
סעודת לויתן ושור הבר: ב"ב עה, א. ויק"ר יג, ג.
מבואר בע"ח דא"ק נקרא אדם דבריאה: ש"א (ענף ד') וש"ב (ענף ב') וראה ש"ג מת"ז (ת"ע) קלג, סע"א. [כ]. וראה בארוכה לקמן פ' מסעי צה, א ובמאמרי אדה"ז על ענינים בתחילתו (וש"נ). אוה"ת על מארז"ל וענינים ע' עז ואילך (וש"נ).
כולם בחכ' עשית: תהלים קד, כד.
בביאור ע"פ מוצאיהם למסעיהם: לקו"ת מסעי צב, א.
בת"ז בסופו: ת"ע (קלג, א). [כ].
סד"ה ושבתי בשלום אל בית אבי: תו"א כא, ד. ראה ד"ה ואכלתם אכול — תשמ"ז. ד"ה תפלה לדוד — תשכ"ז. שלע"ל הרי בחי' הוי' דעכשיו כאלקים יחשב, ויהי' צריך להיות הבירור נעלית יותר.
בד"ה ראה אנכי נותן: לקו"ת ראה יח, א.
ובד"ה לא אבה ה' אלקיך: לקו"ת תצא לח, ג.
כי ה' הוא האלקים: דברים ד, לה.
בד"ה אני ה' אלקיכם: לקו"ת שלח מח, ב.
להבין ענין משמח חתן וכלה: מאמר זה הוא משנת תקע"א — הנחה אחרת בסה"מ תקע"א נדפס מגוכתי"ק הצ"צ.

ראה אוה"ת ויקרא-ד ע' תתקסה ובהנסמן להלן ברשימת הכתבי-יד.
ביאור להבין ענין משמח חו"כ שלא נדפס ע' ביכיל שמינית בויגין שתח"י (צד, א). [כ].
כמבואר בפע"ח שער העמידה: בסופו.
כרחל לפני גוזזיה נאלמה: ישעי' נג, ז. בסה"מ תקע"א ע' סג מבאר: "כמו ענין גזיזת השערות שהשערות הם בחי' הנובלות מעצם החיות שבגוף והוא בחי' עוצם צמצום החיות עד שנעשה כמותרות ואמנם בהיותם מחוברים לגוף הם יונקים עדיין מהגוף, אבל ע"י שגוזזים אותם נעשו נבדלים ונפרדים מן הגוף לגמרי, כמ"כ כנס"י שהיא בחי' מל' דאצי' נאלמה לפני גוזזיה" ע"ש עוד.
סד"ה את קרבני לחמו: לקמן פנחס עח, ג ואילך.
ובד"ה אלה מסעי:|לקמן פ' מסעי פח, ג.
נאלמתי דומיה: תהלים לט, ג.
חתן חות דרגא: ראה יבמות סג, א.
מבריח מן הקצה אל הקצה: שמות כו, כח.
יעקב אותיות יבקע: ראה בארוכה ס' מאמרי אדה"ז על פרשיות ח"א ע' קנב. אוה"ת בראשית כרך ב דף שפט, ב. סידור שער הסוכות רנד סע"ד ואילך. מאמרי אדהאמ"צ לנ"ך ע' רנד.
כי יעקב אותיות יבקע: קטע מכאן נעתק בסה"מ תרל"ג-א ע' ג בהוספות הגהות מכ"ק אדמו"ר מהר"ש. ובסה"מ פר"ת ע' קכט.
כמ"ש בע"ח של"א: בדפוס שקלאוו תק"ס. לפננו הוא של"ב. [כ]. וראה ע"ח שער הכללים פ"י.

דף ט

כמו השחר שבוקע חשכת הלילה להאיר . . כך בחי' יעקב בוקע . . להיות מאיר בבחי' גילוי: "א"כ זהו הבקיעה שיאיר אור הקו וחוט כו'. א"כ צ"ע מהו אח"כ יפה כלבנה, אך כמו שיעקב בוקע החושך עליון כן בחי' ויקרא אלקים לאור יום זהו חסד וז"א ולחשך גבורה קרא לילה מל', ומזה נמשך הפרסא המסתיר ויעקב אותיות יבקע כשחר שבוקע פרסא הנ"ל" — ביאה"ז להצ"צ-ב ע' תת.
וכמו השחר עלה: בראשית יט, טו.
ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
בד"ה שחורה אני ונאוה: לקו"ת שה"ש ד, ג. ושם מציין ללקו"ת פ' מטות פא, ב. ולפ' ויקרא א, א.

ברבות ס"פ בהר פי' ארוכתך בחי' א"א: "ברבות ס"פ בהר דריש אורך וארוכתך מלשון והארכת ימים, ואריכות ימים נמשך מא"א כמ"ש בזח"א דל"ז סע"ב, וע"ז אמר אז יבקע כשחר בחי' א"א" — אוה"ת נ"ך-א ע' עדר. וראה גם סה"מ תרל"ג ע' ב. סה"מ פר"ת ע' קכט.

סד"ה ועתה יגדל נא: לקו"ת שלח לט, ב. "וארך אפים פי' שיהא גילוי זה ארוך".

זורע צדקות: ברכת יוצר.

יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.

בד"ה מה יפו פעמיך: לקו"ת שה"ש מג, ג.

יש קונה עולמו בשעה אחת: ע"ז י, ב.

והלך לפניך צדקך: ישעי' נח, ח.

בד"ה שובה ישראל: לקמן ש"ש סה, ב.

ובד"ה אז ישיר כו' עלי באר: לקמן חקת סב, ב. וראה אוה"ת חקת ע"פ זה.

ועיין בפ' שלח דקע"א א': ראה לקמן פ' חקת סג, ג.

ב) אך הגורם: מובא באוה"ת שמות-ח ע' ב'תתקג.

יאר ה' פניו: במדבר ו, כה.

צהבו פניו: ראה ירושלמי שבת ח, א. וע' מסעי (צג, ב) וש"נ. [כ].

של ר' אבהו: באוה"ת ויקרא-ד ע' תתקסט "שלרבי" וע"ש בהערה בשולי העמוד.

בביאור ע"פ וספרתם לכם: לקמן במדבר יא, ד.

יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.

התעוררות הבקיעה: ראה אוה"ת שמות-ח ד"ה החדש הזה לכם ע' ב'תתקג.

עוז וחדוה במקומו: דברי הימים-א טז, כז.

בד"ה לסוסתי: לקו"ת שה"ש יב, ב.

כחתן יוצא מחופתו: תהלים טז, כז.

ובד"ה ביום השמיני עצרת: לקו"ת דרושים לשמע"צ פג, ג.

שמח תשמח רעים האהובים: ברכת נשואין.

כמ"ש ע"פ שוש אשיש: לקו"ת נצבים מז, ד.

כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.

אין עצבות לפני המקום: חגיגה ה, ב.

הנה מקום אתי: שמות לג, כא.

כחתן יכהן פאר: ישעי' סא, י.

ישא הוי' פניו אלך: במדבר ו, כו.

סד"ה כה תברכו: לקו"ת נשא כו, ד.
וסד"ה שחורה אני ונאוה: אולי הכוונה בלקו"ת שה"ש ה, ב.
אשת חיל עט"ב: משלי יב, ד.
והי' אור הלבנה: ישעי' ל, כו.
שוים בקומתן: חולין ס, ב.
בביאור ע"פ ונקבצו בני יהודה: לקו"ת במדבר ז, ד.
סד"ה ויגש: תו"א מד, ד.
והיה אור הלבנה: משנת תקע"א — הנחה אחרת בסה"מ תקע"א נדפס מגוכתי"ק הצ"צ.
הובא במק"מ ס"פ מצורע: באוה"ת ויקרא-ב ע' תרלו מקשה ע"ז ע"ש.
שבעת ימי בראשית הם ז"ת דעתיק: ראה ביאוה"ז וישב כג, ב המשך תרס"ו ע' תמא.
ואור שבעת הימים . . ג"ר דעתיק: מובא באוה"ת ויקרא-א ע' ריז.
בביאור ע"פ לבבתני: לקו"ת שה"ש ל, א.
המתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.
נאלמתי דומיה: תהלים לט, ג.
וכרחל נאלמה: ישעי' נג, ז. תי' "לפני גוזזי'" חסר. [כ].
ועיין בע"ח שמ"ט פ"ב: ראה גם תרנ"ד ע' ריג.
קול דממה דקה: מלכים-א יט, יב.
ועמ"ש ר"פ במדבר סיני: לקו"ת במדבר ב, ב. אוה"ת במדבר ע' י.
בד"ה ושבתי בשלום: תו"א כב, ב.
ברוך כבוד ה' ממקומו: יחזקאל ג, יב.
ואתה קדוש יושב: תהלים כב, ד. מובא עד תי' "תהלות ישראל" באוה"ת נ"ך-ב ע' תתג ע"ש טעם ע"ז.
שנאמר והחיות: על"ק שלח מא, ד וש"נ. [כ].
מאד אותיות אדם: ראה זח"ג רמו, ב.
ויזרח לו השמש: בראשית לב, לב.
לשמש שם אוהל: תהלים יט, ה.
לחתן חות דרגא: ראה יבמות סג, א.
יצא יצא יעקב: בראשית כז, ל.
הכשבים הפריד יעקב: בראשית ל, מ.
עיין בלקו"ת ס"פ ויצא: #ERROR!
בד"ה והניף הכהן אותם: לקו"ת אמור לח, ד.

ע"פ שיר השירים: לקו"ת שה"ש א, א.
כלתה נפשי: תהלים פד, ג.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
סד"ה חייב אינש לבסומי: תו"א ק, ב.
עת לחשות ועת לדבר: קהלת ג, ז.
והוא נער את בני בלהה: בראשית לז, ב.
וענין בחי' נער: באוה"ת בראשית כרך ז דף תתתח, ב מציין לכמה מקומות.
וטובל בשמן רגלו: דברים לג, כד.
תקוע אלפא לשמן: ראה מנחות פה, ב.
ואשה חכמה התקועית: שמואל-ב יד, ב-ד.
כרוב אחד מקצה מזה: שמות כה, יט.
ויהושע בן נון נער: שמות לג, יא.
פני יהושע כפני לבנה: ב"ב עה, א.
חנוך לנער ע"פ דרכו: משלי כב, ו.
בד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כט, ד.
גילוי הש"ע נהורין: זח"א ד, ב. לקו"ת נצבים מט, ד.
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
וארוכתך מהרה: ישעי' נח, ח.
בביאור ע"פ וקבל היהודים: תו"א צז, ג.
ולקמן ע"פ והניף את העומר: לקו"ת אמור לו, ב.
ע"פ טוב לחסות: לקו"ת שמע"צ צ, ד.
אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.
וישם לך שלום: במדבר ו, כו.
בד"ה לסוסתי: לקו"ת שה"ש יא, ד ואילך.
כנגן המנגן: מלכים-ב ג, טו.
ועיין בפ' ויחי דרי"ו ב': ראה באוה"ת וישב כרך ה תתקד, ב.
יבל הוא היה אבי יושב אהל: בראשית ד, כ.
בפ' שמות בד"ה קול דודי: תו"א נא, א.
ע"פ לריח שמניך: לקו"ת שה"ש ב, ד.
ובמ"א נתבאר: ראה להלן בהוספות להערות וציונים.
בפ' מטות ע"פ ואשה כי תדור: לקו"ת מטות פג, ד.

חסד נעוריך: ירמי' ב, ב.
ע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק: תו"א פד, ד.
תרין ריעין דלא מתפרשין: עי' ר"פ ראה [יח, ב] וש"נ מזח"ג (ד, א). [כ]. אוה"ת נצבים ע' א'רכב.
מתפרשין ושירה: ראה להלן בהוספות להערות וציונים.
ושירה היא על היין: ברכות לה, א.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.
אכלו רעים לעילא: שה"ש ה, א. זח"ג ד, א.
סד"ה באתי לגני: לקו"ת שה"ש לב, ג.
בד"ה לבבתני: לקו"ת שה"ש כט, ג.
ובמ"א נת' דשבת הוא בחי' אכלו רעים ויו"ט הוא שתו: ראה סה"מ תקס"ה ע' א' קנה-ו.
נערים פני זקנים ילבינו: סוטה מט, ב ושו"נ.
איזהו זקן שקנה חכמה: קידושין לב, א. ב"ר נט, ט.
אבא יונק ממזל השמיני: ע"ח ש' א"א ספ"ט. ש' או"א ספ"ח. ש' הזיווגים ספ"ב. ש' הולדת או"א וזו"ן רפ"ו. ש' העיבורים פ"ב. ובשער הנסירה ספ"ג. [כ].
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
בד"ה ועשית בגדי קדש: תו"א פב, ב.
במ"ת נדמה להם כזקן: רש"י ז"ל בפ' יתרו [כו, ב] ע"פ אנכי וממכילתי' (שם) פ"ה פ' אנכי. ובפסקדר"כ פסקא בחודש השלישי ובפס"ר פ"כ אות ה. ע"ג יוצר לשבת אחר שבועות. גם לקח טוב שמות טו, ג. ובפע"ח ש' חה"ש פ"א. [כ].
בת קמה באמה: מיכה ז, ו.
ע"פ רני ושמחי בת: תו"א לו, א.
לא זז מחבבה: על"ק שה"ש רד"ה צאינה הא' (כו, ריש ב') וש"נ. [כ].
רני ושמחי בת: זכרי' ב, יד.

דף י

זקנה ושיבה דעכשיו: אבות ה, כב.
קנה חכמה קנה בינה: משלי ד, ה.
ב"פ קנה בגימט' יש: בפע"ח שער התפלת ר"ה (פ"ג) קטז, ד. ובש' יוהכ"פ (ספ"ה) קכד, ד ד' קארעץ. [כ].
רגלי החיות כנגד כולן: חגיגה יג, א.

הכתר הוא הממוצע: ע' ע"ח שמ"ב דרושי אבי"ע ספ"א. ועל"ק בי' אם בחקותי (מו, ג). [כ].

וכמ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה: לקו"ת שה"ש ז, ד.

ובד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת: לקו"ת ר"ה נו, ג.

הנה ישכיל עבדי: ישעי' נב, יג.

ונשא מאד . . בחי' א"ק: וע"ע ע"ח ש"ג סדר אצי' להרח"ו סופ"ב. וז"ל אותיות אדם הוא א"ק עכ"ל. [כ].

יוסף הוא המשביר: בראשית מב, ו.

והנה השמש והירח: בראשית לז, ט.

ובפ' שמות ד"ג ע"ב: הלשון נעתק ביהל אור ע' שא. אוה"ת בראשית כרך א דף פט, א.

שעכשיו לית לה מגרמה כלום: זח"ב רטו, א.

צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם: ברכות יז, א.

לשמש שם אהל: תהלים יט, ה.

אור הוא בחכמה: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז פרשיות לע' תשסו.

אז יבקע כשחר אורך: ישעי' נח, ח.

דז"א . . מקנן ביצירה: ראה תניא פל"ט. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקנב.

אזי נקראו זו"נ אנפי זוטרי בגמרא: חגיגה יג, ב.

וכן פי' בלקו"ת בישעי': להאריז"ל ס"פ והי' אור הלבנה. נתבאר גם באוה"ת שבועות ע' קיב.

שמש צדקה ומרפא בכנפי': מלאכי ג, כ.

צמצם שכינתו בין בדי ארון: בסה"מ תקס"ג ע' שלה (נוסחא שני') ולקמן אמור לד, ב. ובלק עג, ב ארז"ל. קרח נה, א: שאמרו. וש"נ.

לשון חמימות: ראה אוה"ת בראשית כרך א י, ב.

בד"ה ששת ימים תאכל מצות: לקמן יד, ב ואילך.

עתיק יומין ושער רישיה כעמר נקא: דניאל ז, ט.

וישם מדברה כעדן: ישעי' נא, ג.

ממ"ש ברבות: שמו"ר יח, ט.

ופני לא יראו: שמות לג, כג.

פנימיות אבא שהוא פנימיות עתיק: סה"מ תקס"ה ע' תתסה. אוה"ת נשא ע' רנז. סה"מ ת"ש ע' 49 בהערה.

ושער רישי': דניאל ז, ט.

קוצותיו תלתלים: שה"ש ה, יא.
ולקדש א"ע במותר לו: יבמות כ, א ועוד.
חנוך לנער ע"פ דרכו: משלי כב, ו.
שמש ומגן ה' אלקים: תהלים פד, יב.
ועמ"ש במ"א ע"פ אז תשמח: ראה סה"מ תקס"ח ע' רכא.
והיה ה' לי לאלקים: בראשית כח, כא.
ברבות בא ס"פ י"ח: ראה גם לקמן פ' מטות פג, ד.
סד"ה והיה מספר בנ"י: לקו"ת במדבר ז, ח.
ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים: בראשית א, טז.
ואח"כ נתמעטה הלבנה: ראה חולין ס, ב.
בפרשה בראשית דף כ' ע"א: בזח"א "שמא שלים כחדא הוי' אלקים הרי שמות הוי' אלקים נק' המאורות הגדולים" אוה"ת בראשית-א לט, א. וראה שם לז, א. אוה"ת פ' ואתחנן ע' צד.
ברבות בא פט"ו: גבי החדש הזה לכם — אוה"ת נ"ך-א ע' רטו. וראה באוה"ת בראשית-א דף ה, ב. יד, א.
זח"א ל"ד א': "גבי כאור שבעת הימים מאן שבעת הימים אלין אינון שבעת ימי המלואים מילואים ודאי בגין דההוא זמנא אתבסם עלמא כו' ולא אתפנים סיהרא עכ"ל. ונ' שהם ז' מדות חג"ת נה"י ומל' כשהם בהארה רבה" — אוה"ת ויקרא-א ע' רפו. וראה לקמן סעי' ג.
בתולה נשאת ליום הרביעי: כתובות ב, א.
נפלתי קמתי: מיכה ז, ח.
בד"ה מי מנה: לקו"ת בלק סח, א. ראה אוה"ת ואתחנן ע' פד.
ברבות ר"פ שמיני: יא, ד.
ובקהלת בפסוק תן חלק: קה"ר יא, ה.
מוטב דלידייניה: חגיגה טו, ב.
בלק"ת ס"פ בראשית: להאריז"ל — בד"ה ונבאר מעלת אדה"ר קודם החטא.
ובפע"ח שער השבת פכ"ג: צ"ל פכ"ב ושם פ"כ. [כ].
ברבות בראשית פי"ט: מובא גם באוה"ת ויקרא-א ע' כה. וראה ד"ה באתי לגני תש"י בתחלתו. לקו"ש-כא ע' 150 ואילך. לקו"ש-כה ע' 430.
עיקר שכינה בתחתונים היתה: ראה סה"מ תש"י ד"ה באתי לגני פרק א.
שיתעלה שם ב"ן בשרשו בס"ג: על"ק אם בחקותי הב' (מז, ג), וש"נ. [כ].

דף יא

שהתגלות עתיק הוא בבינה: זח"ג קעח, א ועוד.
ועמ"ש ר"פ לך לך: תו"א יא, ב. ובמ"מ שם.
ובביאור ע"פ צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כד, ג ואילך.
בפ' בראשית דף ו ע"א . . ופי' האשל אברהם: מובא גם לקמן שה"ש כז, א.
אחכמה והיא רחוקה ממני: קהלת ז, כג.
ובפ' יתרו פ"ח א' דבינה נק' שביעאה: ראה אוה"ת בראשית-א דף ס, ע"ב.
בד"ה שובה ישראל: לקו"ת ש"ש סז, א. ראה גם אוה"ת שמות ע' פח.
כי עמך הסליחה למען תורא: תהלים קל, ד.
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.
בפ' צו דף ל"ד סע"א: ראה לעיל במ"מ לפ' בשלח א, א.
בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א. ת"ז תכ"א (סא, ב).
ע"פ ביום השמיני שלח: לקו"ת שמע"צ פז, ב.
המחבר — והנה נודע: בר"פ ויקרא יעו"ש. [כ].
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
בד"ה ויקח קרח: לקו"ת קרח נב, א. אוה"ת קרח ע' תרסה.
ובד"ה וזאת המצוה: לקו"ת ואתחנן ט, א.
ומלאה הארץ דעה: ישעי' יא, ט. ושם כתוב כי מלאה בלא וא"ו. [כ]. [לקמן יח, ב].
בד"ה וידעת היום: לקו"ת ואתחנן ד, ג.
ע"פ ואולם חי אני: אוה"ת שלח ע' תקי ואילך.
סד"ה לא תהיה משכלה: ראה תו"א עט, ב. אוה"ת משפטים ע' א'רסב.
ע"פ ביום השמע"צ: לקו"ת שמע"צ פד, ב.
ה' צלך על יד ימינך: תהלים קכא, ה.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
סד"ה ואכלתם אכול: לעיל ז, ד.
בד"ה לכן אמור לבנ"י: תו"א נח, א.
ובד"ה וידבר דעשה"ד: לקו"ת במדבר טז, ד.
ובד"ה צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כא, ב ואילך.
בזהר . . בסוף ח"א סי' כ"ה: רנח, א ואילך.

ע"ד מ"ש בזהר ח"א דס"ז ע"א: נעתק באוה"ת נ"ך כרך-ג ע' א'רפז עם הגהות.
לא נתמלאה צור: על"ק ד"ה וידעת היום הא' פ"ד ושם בביאור פ"ד. [כ].
במדרש ע"פ וילכו בלא כח: איכה א, ו. שהש"ר א, ו.
ויאמן העם: שמות ד, לא.
גנבא אפום מחתרתא: ברכות סג, ב. (ע"פ גירסת עין יעקב). וראה סה"מ תש"ט ע' 110 בהערה. ובהנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' ט.
על"ק ר"פ דברים א, א וש"נ. [כ].
שאמונה זו היא רק בחי' מקיף ועטרה: סה"מ תקס"ה ע' ד.
ירושלים הוא יראה שלם: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' רצג.
יראו את ה' קדושיו: תהלים לד, י.
כהמס דונג: תהלים סח, ג.
וזשארז"ל ע"פ עלי עשור: ערכין יג, ב.
כנור נר כ"ו: הובא במאו"א מערכת כ' סל"ה ובי"נ שם. מת"ז תכ"א נב, א. ועל"ק כא, ד הביא אדמו"ר הת"ז הלז. [כ].
כל הנקרא בשמי: ישעי' מג, ז.
ואתם הדבקים בה': דברים ד, ד.
ומל ה' את לבבך: דברים ל, ו.
אהל בל יצען: ישעי' לג, כ.
וכמ"ש בלקו"ת בזכרי': באוה"ת ואתחנן ע' פח נעתק הלשון.
וזשארז"ל כך אין נגאלין: איכ"ר (א — פסוק ו) [א, לג]. מובא בערוך ערך גואל. ובפסדר"כ פסקא דסליחות. וערש"י איכה הנ"ל. [כ].
וימלא כבוד ה': במדבר יא, כא.
אשר לא תחסר כל בה: דברים ח, ט.
מרוב כל: דברים כח, מז.
ביום חבוש ה': ישעי' ל, כו.
ברבות כי תשא ס"פ מ"ב: "ומהו כי שתים רעות עשה עמי באנכי ולא יהי' לך" — אוה"ת נ"ך ע' שכח.
ע"פ עלי באר: לקו"ת חקת סב, ב ואילך. אוה"ת חקת תתנה, תתס, תתעט.
ועיין בזח"ג פ' ואתחנן דרס"ו א': ראה גם לקמן פ' חקת סד, ב.
ועיין במאו"א אות ב' סי"א: הלשון נעתק באוה"ת פ' עקב ע' תקנט.
ר"פ צ"ט: צ"ל: צ"א.

וישח אדם וישפל איש: ישעי' ב, ט.
כי שחה לעפר נפשנו: תהלים מד, כו.
בועליך עושיך אלקי: ישעי' נד, ה. חסר כאן ו' תי' ואחר תי' עושיך צ"ל: וגו'. [כ].
יענו ביום קראנו: תהלים כ, י.
להבין מ"ש בהגדה: ראה סידור רצו, ג (והגדת לבנך). סה"מ תקס"ה ע' תלה (בהגדה כנגד ארבעה בנים). מאמרי אדה"ז על פרשיות ע' תקכ (בכל דור ודור). וראה גם אוה"ת ויקרא כרך-ג ע' תשלא (והגדת לבנך). קיצור שם בע' תשלח. ויקרא כרך-ד ע' א'כח.
לסעי' א: ראה בד"ה יום א' דחגה"ש — תרמ"ז ע' צז דשם מבאר דבשבת מאיר מבחי' עצם החכמה שלמעלה מבחי' החכמה שמאיר בבינה ע"ש ושם מציין גם להמשך וככה — תרל"ז.
בעשור לחדש הזה: שמות יב, ג. באוה"ת פ' בא שכעין זה כתוב באבודרהם בסדר ההגדה ע"ש שכתב שהתירוץ ע"ז הוא דחוק ע"ש בארוכה. נתבאר בסה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' קלג. וראה סה"מ תש"ד ד"ה מצה זו. סה"מ תש"ז ד"ה מצה זו ע' 235.
על מצות ומרורים יאכלוהו: במדבר ט, יא.
שבעת ימים שאור לא ימצא: שמות יב, יט.
וכ"כ המזרחי בפ' ראה: טז, ג.
שעיקר המועדים הוא בחי' השמחה: ראה גם המשך וככה — תרל"ז סעי' ד' ואילך, עם הגהות לכאן. המשך שמח תשמח — תרנ"ז בתחלתו.
ושמחת בחגך: דברים טז, יד.
גילוי מוחין דאימא: בוככה — תרל"ז סעי' ה' מוסיף ע"ז: שמהגילוי נעשה שמחה, והשמחה גורם גילוי כמ"ש במ"א באריכות בד"ה מי יתנך כאח לי.
דהיינו מ"ש בהלל: ראה בוככה שם שזהו הדיוק למה אומרים הלל ביו"ט.
מושיבי עקרת הבית: תהלים קיג, ט.
בשבת הוא גילוי מוחין דאבא: ראה פע"ח ש"כ פ"א. ביאה"ז לאדה"א צב, ד.
ואין שם בחינת גילוי שמחה כביו"ט: "וי"ל דהפירוש הוא לא שאין שמחה ח"ו בשבת (ואדרבה אין עצב בה (משלי י, כב ירושלמי ברכות פ"ב סוף ה"ז. הובא בתוד"ה מאן דאמר — מו"ק כג, ב)), רק שהשמחה היא כשרגא בטיהרא, כי השמחה נכללת ובטילה בהעונג (ראה לקו"ש-ד ע' 1091 הערה 31) כי ענג ושמחה קשורים הם, עד שנעשים חד [ובספירות — חכמה (עונג) ובינה (שמחה) הם תרין רעין דלא מתפרשין, "רעים אהובים" (ראה המשך שמח תשמח הנ"ל בתחלתו ובסופו)], ואדרבה — "השמחה אינו

אלא גילוי העונג" (שמח תשמח שם ס"ע רסד)" — משיחות ש"פ תבוא — תשמ"ח הערה 14.

שמחה כביו"ט: ראה שו"ע אדה"ז הל' יו"ט סתקכ"ט, ס"ו.

שיש ב' בחי' בגילוי אור א"ס ב"ה: ראה סה"מ תקס"ה א ע' תלו ואילך.

נק' יש מיש: בהמשך וככה — תרל"ז סעי' ה' יש הגה"ה.

כמשל בן המלך שצא מן השביה: ראה תניא פרק לא.

מאפילה לאור גדול: נוסח ברכת אשר גאלנו (בהגדה).

בגמ' פ' בתרא דפסחים: קיח, ב.

בספר שו"ס: (= שושן סודות) סח, א. וראה גם באוה"ת דברים ע' כז.

בחשך ראו אור גדול: ישעי' ט, א.

בעוה"ב מזיו השכינה: בהמשך וככה — תרל"ז סי' ה' (ע' ז) יש הגה"ה.

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.

בנהר יעברו ברגל: תהלים סו, ו.

אבל מוחין דאבא . . למעלה מעלה מבחי' בינה: ראה קונטרס דרושי חתונה תרנ"ב ע' ו. וש"נ.

החכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

אין נק' מה שאינו מושג: ראה גם לעיל פ' פקודי ג, ג.

בקושי התירו לדבר בד"ת בשבת: ירושלמי שבת טו, ג. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תשסט. ראה לקו"ש חכ"א ע' 484.

הובא בס' היראה לרבינו יונה ז"ל, והמדפיסים הגיהו שם. [כ].

אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. שם פה, א.

היוצאת מהחכמה: ועי' בבי' ב' ע"פ השמים [כסאי ברד"ה — אינו ברור בהכת"י] ובלקו"ת ממהר"ש נ"ע שם [יא, ב]. ושם בפ' לך הרחב הביאור סי' ג' צד 166 [אוה"ת לך תתרעד, א]. [כ].

בד"ה עוטה אור כשלמה: אגה"ק סי"ט.

דף יב

וכחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.

ודקדוק הלשון כחשכה כאורה: מובא בסה"מ תרל"ה ע' כרך-ב ע' שעו.

דכל נהורין מתחשכאן קמי' כו' וכ"ע אע"ג . . אוכם הוא כו': תקו"ז תי' ע' (קלה, ב).

סד"ה שחורה אני: לקו"ת שה"ש ו, ב.

בד"ה יונתי בחגוי הסלע: לקו"ת שה"ש יז, א.

וע"ד שנזכר בזח"א ד"ג ע"א: "בההיא שעתא נחתת מן קדמוהי אות כ' מעל כורסייא יקריה כו' ואזדעזו מאתן אלף עלמין כו', דלא אברו בך עלמא דהא בך כלייה ונתרצה. והנה הכ"ף הוא מבחי' כתר" — יהל אור ע' תרכג.

ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.

היש ה' בקרבנו: שמות יז, ז.

ב"פ קנה גימט' יש: וע"ל כאן (יוד, א) וש"נ. [כ].

בד"ה צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כד, ד.

סד"ה שיר השירים: לקו"ת שה"ש ב, א.

ובד"ה ששים המה מלכות: לקו"ת שה"ש לט, א.

ובד"ה ושאבתם מים בששון: לקו"ת סוכות עט, ד.

עין לא ראתה: ישעי' סד, ג.

וקראת לשבת ענג: ישעי' נח, יג.

ענג ר"ת עדן נהר גן: ת"ז מובא ביאיר נתיב במאו"א ע, לד.

ושמרתם את השבת: שמות לא, יד.

היא בחי' קדש: בלקו"ש-כז ע' 321 מציין שיש להקשות "הנה מקרא מפורש הוא דגם שבת נק' מקראי קדש וכמש"נ (ויקרא כג, ג) וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש. וכמ"ש רבינו הזקן בשולחנו (חאו"ח ר"ס רמ"ב) שהשבת הוא בכלל מקראי קדש . . והנה שלא יקשה אלקו"ת ממקרא זה, אפשר הי' לתרץ דשם כוונתו בעיקר הוא דיו"ט לא אקרי קדש, משא"כ בשבת הרי בכלל מאתים (שנקרא קדש) מנה (—מקרא קדש). אבל בזח"ג (צה, א. הובא בסידור שער המועדים) אי אפ"ל כן, כי כתב: בגיני כך שבת כו' ואקרי קדש ולא מקרא קדש". — ע"ש עוד. (נדפס באגרות לכ"ק אדמו"ר כרך-א).

חו"ב הם תרין ריעין דלא מתפרשין: ראה זח"ג ד, א. אוה"ת נצבים ע' א'רכב.

בד"ה ראה אנכי: ראה לקו"ת ראה יח, ג.

מוחין — דאבא להיות: בלוח התיקון להוצאה הא' נרשם חסר וצריך עיון. ובהוצאה שני' נרשם כן בשולי העמוד. וראה לעיל פקודי ה, א הערה שו"ה בזהר.

ע"פ אסרי לגפן: תו"א מז, א. אוה"ת בראשית ו דף תתשלא, ב.

בשכמל"ו: ראה פסחים נו, א.

ויעש דוד שם: שמואל-ב ח, יג.

מצה שהוא קטנות אבא: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תקנ.

שאין התינוק יודע לקרות — טעם דגן: ברכות מ, א. מתנות כהונה לב"ר פט"ו, ז. מבוא שערים ש"ה ח"א פי"ב בהגהת צמח (א).

נק' בזהר מיכלא דמהימנותא: בספר טעמי המצות להצ"צ מצות חמץ ומצה מציין לזהר ויצא [קנז, א — הדף הוספת המו"ל וליתא בגוכי"ק] וצע"ק. וראה זח"ב מא, א — הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'תש"ח עמ' 166.

ח"ב מא, א. קפג, ב. [כ]. וכ"ה בסה"מ תש"ז ע' 236.

והנה המשכת מוחין דאבא: ראה בסה"מ תש"ז ע' 235 שזהו ענין קטנות דאבא.

בד"ה וספרתם לכם: לקו"ת במדבר י, ג.

מצות יאכל את שבעת הימים: שמות יג, ז.

לא ימיש עמוד הענן: שמות יג, כב.

עננא דאהרן: זח"ג קג, ב.

והענן הי' הורג נחשים ועקרבים: מכילתא בשלח פתיחתא. במ"ר א, ב. תנחומא בשלח ג.

בערב תאכלו מצות: שמות יב, יח.

שקבעו הכתוב חובה: פסחים כח, ב.

יומם יצוה ה' חסדו: תהלים מב, ט.

יומא דאזיל עם כולהו כו': ע"ח שכ"ה דרוש ב. פע"ח שער חה"ס פ"א. שערי מאמרי רשב"י פ' יתרו, תרומה ואמור. וראה זח"ג קג, א-ב. קצא, ב. ראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ח ע' 144.

ומ"ש עליו במ"א: סידור רנז, א ואילך. ראה אוה"ת נח נו, א. נ"ך-א ע' שפה.

ומלך מלכי היינו חב"ד: באוה"ת נ"ך-א ע' סב מעיר שכאן כתב שזהו חב"ד, ובלקו"ת שה"ש בד"ה קול דודי ספ"א דף יד, ד משמע שזהו ענין מלכותך מל' דא"ס, ומתרץ "וי"ל דמ"מ הנה ע"י מל' דא"ס דוקא נמשך יחוד או"א" ע"ש.

בחכמה שורה אור א"ס ב"ה: ראה תניא פרק לה בהגה"ה.

כמשארז"ל ירא את: דברים רבה ב, לג. ע' בתנחומא בהעלותך (סי' ט) "המליכהו עליך" ד"א "המלך יצ"ט על יצה"ר" יעו"ש. [כ].

וכמ"ש מכף מעול וחומץ: תהלים עא, ד.

ששבה"כ הי' בז"ת: ראה ע"ח שער דרושי הנקודות פ"ב. שער שביה"כ פ"ו.

בעבור זה עשה ה' לי: שמות יג, ח.

נמשך מוחין דאבא שהחכמה מאין תמצא שהיא למעלה מסדר ההשתלשלות: בסה"מ תרל"ה-א ע' כח מציין שכן משמע בתניא פ"ג ופ"ט. וכן מציין לעיל פ' פקודי ה, ב.

ועברתי בארץ מצרים: שמות יב, יב.

אני ולא מלאך: ספרי. הגדה של פסח.

בד"ה ולהבין בתוס' ביאור ענין וייצר: תו"א ד, ב.

בד"ה ויקרא אל משה: לקו"ת ויקרא א, ג.
אך להבין מ"ש . . מזכירין י"ג מדות הרחמים להיות שהם המשכות עליונות . . ונפלינו:
מובא באוה"ת נ"ך-א ע' תצ ע"ש.
וימהר משה ויקד ארצה: שמות לד, ח.
ונפלינו אני ועמך: שמות לג, טז.
ביקש שלא תשרה שכינה: ברכות ז, א. ע' ב"ב (טו, ב). [כ].
גם את הדבר הזה: שמות לג, יז.
עבדים היינו: דברים ו, כא.
כי בחפזון: שמות טז, ג.
אם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.
כמשל הבן הנמשך ממוח האב: ראה תניא פרק ב.
בד"ה כי עמך מקור חיים: תו"א לד, ד.
עזי וזמרת י-ה: שמות טו, ב.
כל מי שאין בו דעה: ברכות לג, א.
סד"ה ויאכילך את המן: לקו"ת עקב יד, א.
ברבות ע"פ זה ספר תולדות אדם: בראשית כד, ה.
ורב חסד: שמות לד, ו.
ורב טוב: ישעי' סג, ז.
בת"א בד"ה ויהי מקץ: לא, ג. פי' רבות עשית מה שנשתלשלו עולמות העליונים וע"ס נק' רבות . . בבחי' עשי' והכל כדי שיהי' נפלאותיך ומחשבותיך שהיא התורה יומשך עלינו כו'" — יהל אור ע' קנג.
מחשבתן של ישראל: ב"ר א, ה.
מה רב טובך: תהלים לא, כ.
ברבות תולדות פס"ה: נעתק בארוכה ביהל אור ע' קנב.
בד"ה ואכלתם אכול: לעיל צו ז, ג.
והמרירות — בד"ה קול דודי: לקו"ת שה"ש טו, א.
סד"ה ראשי המטות: לקו"ת מטות פב, א. ראה גם אוה"ת נ"ך כרך-ב ע' תתמד.
נובלות חכמה שלמעלה: ב"ר יז, ה. ונתבאר בע"ח שער הכללים ספ"א ובכ"מ.
ב"פ זה: ועל"ק שה"ש נ' ריש ב'. [כ].
ראה נתתי לפניך את החיים: דברים ל, טו-יט. ואחר תי' הרע צ"ל וגו', ובפסוק יט שם כתיב ובחרת בחיים. [כ].

איתא בפע"ח: שער חג המצות פ"ד ושם בפ"ז. [כ].
בד"ה האזינו השמים: לקו"ת האזינו עב, ב.

דף יג

והי' ה' לי לאלקים: בראשית כח, כא.
מוציא חמה מנרתיקה: ע"ז ג, סע"ב. זח"ג יז, א.
ויגבה לבו בדרכי ה': דברי הימים-ב יז, ו.
שבקרבן תודה היו עשרה חלות חמץ: ראה ויקרא ז, יג.
ושתי הלחם שהן באות חמץ: ויקרא כג, יז. מנחות נב, ב. ראה לקו"ש ח"א ע' 269.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
מגיד מראשית אחרית: ישעי' מו, י.
פט"ו: צ"ל טז, ב. וראה סה"מ תרכ"ו (הוצאת תשמ"ט) ע' שב.
ראשית חכמה יראת ה': תהלים קיא, י.
יראה תתאה . . אם אין יראה אין חכמה: אבות ג, יז. ראה לקו"ת במדבר טז, ב.
בפרדס בעה"כ ערך אחרית: הלשון נעתק באוה"ת נ"ך ע' רנב.
ובמא"א: אות א' סעי' סו.
נהר דינור דנגיד ונפיק: דניאל ז, י.
ובמורא גדול זו גילוי שכינה: דברים כו, ח. ספרי שם.
נעוץ תחלתן בסופן כו': ס"י פ"א מ"ז.
ששת ימים: נדפס בשינויים בסה"מ תק"ע עם ביאור. ולכללות המאמר ראה ג"כ ד"ה זה בסידור רפד, א. אוה"ת ויקרא-ב ע' תמז ואילך. אוה"ת ראה ע' תשלה ואילך.
ששת ימים תאכל מצות: דברים טז, ח.
שבעת ימים תאכל מצות: דברים טז, ג. ראה ד"ה מצה זו תש"ד (ע' 170) ובכ"מ.
עצרת תהי' לכם: במדבר כט, לה.
ויאפו את הבצק: שמות יב, לט.
כבר נצטוו על מצות ומרורים יאכלוהו: ראה אוה"ת בא ע' שז.
שהפסח אינו נאכל אלא עד חצות: זבחים פ"ה מ"ח. רמב"ם הל' ק"פ ספ"ח.
הוי"ו זהו המשכה: "ראה תו"א ד"ה ואלה תולדות. ד"ה הקל קול יעקב (הקדמה לסידור)". — הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ד ע' 171.
כי לא על הלחם לבדו: דברים ח, ג. ראה גם לקמן פ' שלח לו, ג. פ' מטות פא, ב. עקב יד, א. תו"א ט, ד ובכ"מ.
נעשה אדם . . תדשא הארץ דשא: בראשית א, כו. שם יא.

בלקו"ת פ' עקב: להאריז"ל ע"פ ח, ג. וראה גם ספר הליקוטים להאריז"ל בתחלתו. פע"ח שכ"ז פ"א. ראה גם תו"ח סה, ד. עד, א. לקו"ת פ' מסעי צו, א. וראה אוה"ת שלח כרך-ו ע' א'תשע, ובד"ה ושבתי בשלום — תשל"ח הערה 86 (סה"מ מלוקט ח"ב ע' קסד). ומבואר בארוכה מהבעש"ט שזה שהאדם ניזון מדצ"ח הוא בשביל המוצא פי הוי' שבהם — ד"ה בראשית ברא-תש"כ.

בפ' בשלח: תו"א סה, ד. וראה שם עד, א.

בחכמה אתברירו: באגה"ק (לתניא) סכ"ח בזוה"ק. וראה זהר פקודי רנד, ב. הנסמן בלקוטי הגהות (קה"ת תשל"ד) לאגה"ק שם. וראה בהנסמן לעיל ויקרא ד, א.

ותוצא הארץ: בראשית א, כד.

בד"ה המגביהי לשבת: תו"א לח, ב.

אין התינוק יודע: ברכות מ, א. הנסמן לעיל יב, ב.

ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות: לקו"ת מטות פא, ב ואילך.

דרפ"ח ניצוצין: ראה סה"מ תקס"ה ע' תרמב.

ע"פ זכור את יום השבת: תו"א עא, ב.

השבת — בק"ש: בלוח התיקון להוצאה הא' נרשם חסר קצת וכן נדפס בהוצאה הב' בשולי העמוד. וראה לעיל פקודי ה, א הערה שו"ה בזהר.

כי יתחמץ לבבי: תהלים עג, כא.

כאן קודם שהחמיץ: על"ק סו"פ ברכה צט, ד. [כ].

מי מעכב שאור שבעיסה: ברכות יז, א.

ההשתלשלות — ובמורא גדול זו גילוי שכינה: דברים כו, ח. ספרי שם.

בערב תאכלו מצות: שמות יב, יח.

נק' המצה בזהר מיכלא דמהימנותא: נסמן לעיל יב, ב.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

בד"ה וידעת היום: לקו"ד ואתחנן ד, א.

בטל רצונך: אבות פ"ב, מ"ד.

ונפשי כעפר: ברכות יז, א.

ארץ שממנה יצא לחם: ראה איוב כח, ה.

ע"פ וישב יעקב: תו"א כו, ג.

ע"פ ויגש אליו יהודה: תו"א מג, ג.

ושמרתם את המצות: שמות יב, יז.

לעולם ירגיז אדם: ברכות ה, א. זח"א רב, א. [כ].

ופסח ה': שמות יב, כג.
כ"כ בספר אשל אברהם: ראה לקמן פ' חוקת נט, ג.
וכמ"ש ועברתי בארץ מצרים: שמות יב, יב.
אני ולא מלאך: הגדה ש"פ. ספרי שם.

דף יד

כי נער . . וממצרים קראתי לבני:הושע יא, א.
חסד נעוריך: ירמי' ב, ב.
שהי' להם קפיצת הדרך: רש"י שמות יב, לז. וגם קיבוץ כל ישראל לרעמסס הי' "לשעה קלה" על כנפי נשרים פרש"י יתרו יט, ד. ממכילתא שם — ולהעיר מלקו"ת צו יד, א. ובכהנ"ל "בואם לרעמסס". ובסידור (שא, א) "בסוכות", ותלוי בדרז"ל "ויאפו את הבצק" באיזה מקום אפו. ראה תו"ש עה"פ בא יב, לט. — לקו"ש חי"ח ע' 391.
הגדול הגבור והנורא: דברים י, יז.
ועמ"ש ר"פ אלה תולדות: תו"א יז, ג.
אז בגלות מצרים: בבוך 2031 נוסף: "ולא היו יודעים ומכירים באלקות כ"כ".
[**ע"י קיום התורה ומצות שקדם כל השנה**]: מובא בסה"מ קונטרסים מלוקט-ג ע' קיד ומבאר שם שהוא גילוי נעלה יותר.
וכמ"ש בזהר ויצא הנ"ל מצה בקדמיתא: קנז, א.
תר"ך עמודי אור: ראה פי' ר' משה בוטריל לספר יצירה פ"ב, מ"ג (לט, ד). פרדס שער מהות והנהגה פ"ג. ונמנו בפרטיות בספר שיעור קומה — להרמ"ק — סצ"ג (צא, א).
המצות הם מצות המלך: ראה תוספתא נגעים פ"ג, ז. בבא בתרא קנט, א גזירת המלך.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
וכמ"ש ע"פ וידבר אלקים: לקו"ת במדבר טז, ג.
ולכן נקראת המכפלה כמ"ש במ"א: תו"א טו, ג. ראה סה"מ תקס"ה-א ע' טז.
סעי' ה: ראה אוה"ת ויקרא-ד ע' א'יז ואילך.
מענין ים ויבשה: סה"מ תק"ע. אוה"ת בשלח ע' תקסט.
דכל מה שיש ביבשה יש בים: חולין קכז, א. ראה שער האמונה פנ"ב (פד, א ואילך). סה"מ תרנ"ט ע' קמה ואילך. סה"מ תער"ח ע' רנד ואילך. ועוד.
בד"ה אז ישיר: תו"א סב, ב.
תוצא הארץ נפש חי': בראשית א, כד.
באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי: סי' כ דף קל, ב.
אין מלך בלא עם: בחיי וישב לח, ל. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תרלא.

אין מלך בלא עם כו': כ"ה גם בשרש מצות התפלה פרק כג. אבל באגה"ק נדפס: וכו'.
וכמ"ש באגה"ק בענין ואנכי עפר ואפר: סי' טו.
והמתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.
ולכן נק' בחי' מלכות ים: ראה פרדס שער ערכי הכנויים בערכו.
בחי' מלכות דאצי' נק' ארץ ונק' ג"כ ים: "והיינו שהבחי' מל' שבאצי' שמקבלת מע"ס דאצי' נק' ים ועלמא דאתכסי', והבחי' שיורדת להחיות בי"ע נק' ארץ ועלמא דאתגלייא" — אוה"ת בשלח ע' תקסט.
ע"פ מי מנה: לקו"ת בלק סח, ג.
השוה ומשוה: פיוט וכל מאמינים.
וכחשכה כאורה: תהלים קלט, יב.
ויולך ה' את הים: שמות יד, כא.
יקוו המים אל מקום: בראשית א, ט.
יקוו המים . . מקומו של אחד: ביהל אור ע' תז מציין לכאן.
וביאור . . עפמ"ש ע"פ וארא: תו"א נה, ב.
אחד בז"ר וארץ וד"ר: ראה ברכות יג, ב. שו"ע אדה"ז הל' ק"ש סס"א, ס"ו.
הנה מקום אתי: שמות לג, כא.
ועד הוא אחד בחלופי אתוון: זח"ב קלד, א. [כ]. וראה מאמרי אדה"ז-פרשיות ע' תשסד ובהנסמן לשם.
ושמי ה' לא נודעת: שמות ו, ג.
משל הקדמוני: ראה שמואל-א כד, יד וברש"י שם. רש"י משפטים כא, יג. מכות י, ב ד"ה והאלקים. אור התורה וארא ע' קנב.
כי תשמע בקול: לקו"ת ראה כג, ד.
ע"פ — ועד"ז . . ויציב: ראה להלן בהוספות להערות וציונים.
אנשי יריחו היו כורכין את שמע: פסחים נה, ב.
דיום הראשון . . חסד: ראה שער היחוד והאמונה פ"י (תניא פז, ב).
מראש ומקדם נסוכה: פיוט לכה דודי.
מבחינת קדמונו של עולם: ראה אוה"ת בשלח ע' תקעג.
כמ"ש במ"א בענין פתחי לי: לקמן שה"ש לה, ג.
בביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו: לקו"ת ראה כ, ד ואילך.
סד"ה האזינו השמים: לקו"ת האזינו עג, ד.
מ"כ וצ"ע: בבוך 2031: "מ"כ וצ"ע ועמ"ש לקמן בס"ד).

ואתם תחרישון: שמות יד, יד.
הפסח לשון דילוג: ראה רש"י בא יב, יא. מאמרי אדה"ז-פרשיות ס"ע תקלד ובהנסמן לשם.
הטעם שאין גומרים את ההלל בחג הפסח כ"א בב' ימים הראשונים: ראה אוה"ת ויקרא-ד ע' א-ח. פ' בא ע' רסג.
בהילו נרו: איוב כט, ג. וע"ל ד"ה ראו פ"ב. [כ]. תו"א ל, א.

דף טו

ועי' בפע"ח גבי כוונת שש"פ: שער חהמ"צ פ"ח.
ועיין בגמרא פ"ח דב"ק דף צ"ב סע"ב: נתבאר בארוכה באוה"ת בשלח ע' שפב.
ברבות כי תשא ס"פ מ"ג . . ובשה"ש: נזכר באוה"ת שם. נזכר גם באוה"ת נ"ך-א ע' תמג.
ובשה"ש רבה: ג, ט.
ובזח"ב ס"פ בא דמ"ג ע"א: "כי נער ישראל ואוהבהו ישראל זוטא, שמע ישראל ישראל סבא" — אוה"ת בשלח שם. ובאוה"ת נ"ך ע' שפה.
ויקהל דרי"ז סע"א ובמק"מ שם: "שז"א נק' ישראל זוטא" — אוה"ת בשלח שם.
ע"פ שימני כחותם: וראה לקו"ת שה"ש מו, ד.
ערות הארץ: בראשית מב, ט. וראה קה"ר פ"א ד.
ומ"ט שערי טומאה: ראה זהר חדש יתרו לא, א.
שבועות נק' עצרת בגמ' ואמרו בו: פסחים סח, ב.
עי' רבות שה"ש: ז, ד.
העונה איש"ר בכל כחו: שבת קיט, ב.
בד"ה ועתה יגדל נא: אוה"ת שלח תק, ב ואילך.
כמבואר בזח"ב שמות ד"ט ע"ב: ראה אוה"ת שה"ש כרך א ע' קל.
הלל גמור ושאינו גמור: ראה גם אוה"ת נח סו, א.
לא זז מחבבה עד שקראה: שמו"ר ס"פ נב. זח"ג רסב, א.
בד"ה שה"ש: לקו"ת שה"ש א, א.
סד"ה יגלה לן טעמי': תו"א טו, ד.
ששת ימים תאכל מצות: בסה"מ תקס"ח ע' קעא הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי (ומתחיל: ויהי הענן והחושך). ובתוס' הגהות וכו' באוה"ת ויקרא כרך-ד ע' תתקצד.
מאמר אדה"א בד"ה ויסע מלאך אלקים בסה"מ אדה"א ויקרא-א ע' קל.
ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.
ששת ימים: דברים טז, ח.

עצרת תהי' לכם: במדבר כט, לה.
פ"ו דפסחים: סח, ב.
כדפסק המ"א: או"ח סתקכ"ז, סקכ"ב (וברמ"א שם ס"כ בשם הרי"ו).
וישמחו בך ישראל: נוסח ברכת היום דיו"ט הוא: בך כל ישראל. אבל בהשמטות תיבת כל הובא בכ"מ. וראה לעיל פקודי ז, ד.
מועדים לשמחה: תפלה וקידוש דיו"ט.
ביתר שאת ויתר עז: ע"ד ויחי מט, ג.
המצות . . אור . . באצילות: באוה"ת מקץ תתקעח, ב "בהקדמה דהפע"ח". ובמאמרי אדה"ז-פרשיות ע' שכח "בע"ח" וראה בהנסמן לשם. מאמרי אדה"ז-הקצרים ע' תקעב.
הנה זה עומד אחר כתלנו: שה"ש ב, ט.
ולכן ע"י אכילת בשר השלמים היו יכולים לשמוח בה': ראה סה"מ תקס"ח ע' קעא, קעח. מאה שערים סי' לח. מאמרי אדה"ז-הקצרים ע' שעז-ט.
אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.
ברבות פ' צו ספ"ט ופ' נשא פי"ג: מובא באוה"ת ויקרא-א ע' כב, "מי שהוא שלום מביא שלמים כו' והאריך בזה במעלת השלום . . ברבות נשא . . שכל מי שמבקר וזובח יצרו (שחוקר ודורש ביראת הש"י לזבח יצרו) לעשות ככל הכתוב בהן הוא עושה שני שלומות שלום למעלה ושלום למטה" ע"ש. נזכר גם באוה"ת פ' בא ע' רפא.
בזח"ג בפ' ויקרא י"ב ב': מובא באוה"ת ויקרא-א ע' יט "פי' שמחבר בינה ומל' . . גם פי' שלמים ע"ד עושה שלום במרומיו".
בד"ה בחדש השלישי: תו"א סז, ב.
ובר לבב: תהלים כד, ד.
סד"ה ושבתי בשלום: ראה תו"א טו, ד.
בפרדס בעה"כ ערך שלמים: נעתק "עם קצת ביאור" — באוה"ת ויקרא-א ע' כ.
ובמאו"א: נעתק באוה"ת פ' בא ע' רפא.
ובשל"ה במסכת פסחים שלו דקנ"ו סע"א: נעתק באוה"ת ויקרא-א ע' יט. ובסה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' קכג.
בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק: תו"א פד, ב.
העוה"ב אין בו לא אכילה: ברכות יז, א.
לפ"ד הרמב"ם ז"ל קאי: בפה"מ סנהדרין פ"י. הל' תשובה ח, ב. (אגרת) מאמר תחיית המתים.

והרמב"ן ז"ל השיב עליו: בשער הגמול בסופו (הוצאת שאוועל) ע' שט. ראה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) סי"א ע' 57 הערה 23.
ראה גם לקמן דרושים לש"ש סה, ד. דרך מצותיך מצות ציצית (יד, ב). אוה"ת חקת ס"ע תתט, ועוד. לקו"ש חי"ט ע' 67 ואילך. חל"ט ע' 335. חכ"ד ע' 66 הערה 76.
והטעם דהנה בחינת אכילה: מובא באוה"ת פנחס ע' א'עז.
אכלו רעים שתו ושכרו דודים: שה"ש ה, א.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
אנת חכים כו' ולאו מכל: ת"ז בהקדמה.
אבא יונק ממזל הח': ראה ע"ח שי"ג ספ"ט. שי"ד ספ"ח. ועוד.
מים יורדים: ראה תענית ז, א.
נכנס יין כו': עירובין סה, א.
הרי נת' ענין אכילה מהו: "בלקו"ת משמע שהסעודה הגשמיית תהי' באותו הזמן דאין בו לא אכילה כו', אבל להעיר מד"ה וישלח תרס"ו (ע' קה) דמפרש שהם ב' זמנים". — לקו"ש חכ"א ע' 87.
ראתה שפחה על הים: מכילתא בשלח ב. רש"י שם טו, ב.
פב"פ דיבר ה': דברים ה, ד.
מה תצעק אלי: שמות יד, טו.
ה' ילחם לכם: שם יד, יד.
בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
אבא יסד ברתא: ראה זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א.
כידוע ממשל התינוק: ראה ברכות מ, א.
חכם אינו מדבר בפני: אבות ה, ז. [אבל בסידור אדה"ז לפני].
איידי דטריד למבלע לא פליט: ראה חולין קח, ב.
בתפלת שמו"ע . . אין משמיעין קול: ראה שו"ע אדה"ז הל' תפלה סק"א, סק"ב.
הפך ים ליבשה כו': תהלים סו, ו.
כל הנחלים הולכים אל הים: קהלת א, ז.
שאל"כ היו הנחלים כו': ראה קה"ר א, יד-טו.
והרוה את הארץ והולידה: ע"ד ישעי' נה, י.
קמו כמו נד להיות להם חומה: ראה שמות יד, כב. טו, ח.
(וכמ"ש בד"ה כנשר יעיר): לקו"ת האזינו עז, ג.
ודמות על ראשי החיה: יחזקאל א, כב.

קרח בחי' חרק: ראה ת"ז תי"ט לט, רע"ב.
ויהי הענן והחושך ויאר: שמות יד, כ.
ויבדל אלקים בין האור: בראשית א, ד.
ביום א' משימ"ב שמשו אור וחושך: רש"י בראשית א, ד. וראה ירושלמי ברכות ח, ו. ב"ר פ"ג, ז.
להיות — בחי' החשך הנ"ל: עי' לקמן בשה"ש ד, ג. ובאוה"ת בראשית-ג תצב, ב.
ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
דלית מח' תפיסא בי' כלל: ת"ז בהקדמה.
בד"ה שחורה אני: לקו"ת שה"ש ד, ב.
ולכן לא הקריבו שלמי שמחה: ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, א. ראה סה"מ תקס"ח כרך-א ע' קעא ובמאמרי אדה"א ויקרא-א ע' קכב וע' קלא ובאוה"ת ויקרא-ד ע' תתקצד דשם מבואר ששלמי שמחה שייך רק "ללכם". ובארוכה בשיחת אחש"פ תשכ"ד.
ובנ"י הלכו ביבשה: שמות יד, כט.
בגמ' איכא פלוגתא: חגיגה יב, א וש"נ.
ששת ימים: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ז ע' קיח (וראה שם ע' שפה). הנחת אדה"א בסידור רפט, א.
שמע"צ: במדבר כט, לה.
ושביעי של פסח: דברים טז, ח.
וגדולה היתה ביזת הים: רש"י בשלח טו, כב. וראה שמו"ר יג.
עי' ברבות שה"ש: א, נד.
קחם על זרועותיו: הושע יא, ג.
עד יעבור . . עד יעבור: שמות טו, טז.
והניף ידו על הנהר: ישעי' יא, טו.
אודך ה' כי אנפת בי: ישעי' יב, א.
כימי צאתך מארץ מצרים: מיכה ז, טו.
כמו שעברו בנ"י . . כן לע"ל: "ר"ל כי ע"י הגלות אדום יומשך הגילוי דלע"ל בחי' והניף ידו על הים" — יהל אור ע' תמז.
בעבר הנהר ישבו: יהושע כד, ב.
והוא הנהר היוצא מעדן: ראה בראשית ב, י.
בד"ה אם בחקתי: לקו"ת בחקותי מה, א. וראה באוה"ת נ"ך-א ע' ה.

ואיזהו חכם הרואה את הנולד: תמיד לב, א.
ים סוף נגזר לי"ב גזרים: פדר"א פמ"ב. וראה להלן יז, א.
לגוזר י"ס לגזרים: תהלים קלו, יג.
בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: לקו"ת ברכה צח, ג.
בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב: לקו"ת בהעלותך לג, ב.

דף טז

שאין בו לא אכילה: ברכות יז, א.
מעט מעט אגרשנו: שמות כג, ל.
להבין מפני מה: מאמר זה הוא משנת תקע"א. הנחה אחרת בסה"מ תקע"א מגוכתי"ק הצ"צ. בכמה כתבי-יד נמצא מאמר זה בשינויים ובקיצור בכותרת: מאדה"ז י"ט כסלו תקע"א, ונדפס בס' עבודת הלוי בראשית עט, ג.
בחנוכה ופורים שהן ביום המנוחה: ראה לקו"ש ח"כ ע' 446 שמכאן מוכח שס"ל לכ"ק אדה"ז כהדיעה (מאירי שבת כא, ב) שנצחון המלחמה הי' בכ"ד כסלו, וכן מפורש בשערי אורה כב, א. ובסהמ"צ להצ"צ ריש מצות נ"ח (עא, א). ובאוה"ת על מארז"ל ועניינים ע' קכג.
וגם להרמב"ם (הל' חנוכה פ"ג ה"ב) שבכ"ה בכסלו הי' — הוקבע (ראה רמב"ם שם ה"ג) להתחיל הדלקת נ"ח באור לכ"ה (ולא באור לכ"ו) — ראה פר"ח לשו"ע או"ח סתר"ע, בנין שלמה על הרמב"ם שם, ולהעיר אשר הודאת "ועל הניסים" דחנוכה הוא (בעיקר) על הנס דנצחון המלחמה. ולהעיר מחגי ב, יח שם כא ואילך. לקו"ש ח"כ ע' 632. ח"י ע' 143 בשוה"ג להערה 12.
סד"ה כה אמר כו' ונתתי לך מהלכים: תו"א ל, ד.
גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.
מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
בד"ה ויקח קרח: לקו"ת קרח נב, א.
ופסח ה' על הפתח: שמות יב, כג.
ועברתי: שם יב, יב.
אני ולא מלאך: הגדה ש"פ.
ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור: מלכים-ב יט, לה.
וכן בסיסרא: ראה שופטים ד-ה.
צא ופגע בהם: בשמואל-א כב, יח: סוב אתה ופגע בכהנים.

כל בכור: שמות יב, כט.
שטופי' בזמה: ראה רש"י שמות יב, ל. וברמב"ן שם.
בספרים: ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, א.
כי הנה היו"ט: מובא באוה"ת פ' פנחס ע' א'קפג.
ובערת הרע: דברים יג, ו.
הרוג בשונאיהם ע"ה אלף: אסתר ט, טז.
ראשית גוים עמלק: במדבר כד, כ.
מחה תמחה: שמות יז, יד כתיב מחה אמחה. ובדברים סו"פ תצא לא כתיב "מחה". [כ].
עשרת בני המן: אסתר ט, י.
יום משתה ושמחה: שם ט, יט.
ועד"מ המלך: ראה המשל גם לקמן פ' בלק דף ע, ג.
צריך לנקותה מכל טינוף ולכלוך: באוה"ת פ' פנחס ע' א'קפג מציין לכאן לתו"א סא, ד "שמתחילה יפנה ויסיר הצואה מקרבו שהוא בחי' הרע שבקרבו . . ומזה מובן מה שכתב שצריך תחלה להעביר הזוהמא היינו כמו בחי' יפנה ואח"כ יהי' המשכת האור".
סד"ה זכור את יום השבת: תו"א יתרו ע, ג.
כחשכה כאורה: תהלים קלט, יב.
ואם צדקת: איוב לה, ז.
בפע"ח: שע' חהמ"צ פ"ז. [כ].
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
פרעה אותיות הערף: לקו"ת להאריז"ל ר"פ שמות. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז פרשיות לע' תקיג.
וימת יוסף וכל אחיו: שמות א, ו.
כמאן דשדי בתר כתפוי: ראה תניא פכ"ב.
אתנו סלה: תהלים סז, ב.
בד"ה ויאבק איש עמו: תו"א כו, ב.
אם תגבי' כנשר: עובדי' א, ד [כ] [דילוג בלשון הכתוב].
בד"ה כי עמך מקור חיים: תו"א לד, ד.
בד"ה יביאו לבוש מלכות: תו"א צ, א.
ע"פ הזהר ר"פ ויקרא: ראה סה"מ תקס"ה ע' שסח ואילך. ביאוה"ז לכ"ק הצ"צ ע' שטז.
העמק שאלה: ישעי' ז, יא. [כ].
הגבה למעלה: ישעי' שם. [כ].

הים ראה: נאמר בשנת תקע"א — הנחה אחרת בסה"מ תקע"א מגוכתי"ק כ"ק הצ"צ. ראה מאמרי אדה"א ויקרא-א ע' שפז שמיוסד על מאמר זה. ובשער האמונה פס"ב ואילך.
הים ראה וינוס: תהלים קיד, ג-ד.
סד"ה רני ושמחי: תו"א לו, ד.
וירא העם וינועו: שמות כ, טו.
ברבות במדבר פרשה א': ראה לקמן פ' במדבר ד, ב שנעתק הלשון "לנשיא שנכנס במדינה כו' הים ראה וינוס" — יהל אור ע' תמב. אוה"ת נ"ך-א ע' רלט.
ובפ' עקב: "הים ראה שם המפורש ראה כו', ידו של הקב"ה ראה כו'" — יהל אור ע' תמב.
מקץ ס"פ פ"ז: "בזכות עצמותיו של יוסף נקרע הים לישראל דכתיב הים ראה וינוס בזכות ויעזוב בגדו בידה וינס כו'" — יהל אור ע' תמא.
ומבואר בפע"ח: שער כט. שער הלולב ספ"ח. אגה"ק ס"כ (תניא קל, ב).
ובנ"י הלכו ביבשה: שמות יד, כט.
והענין כי נשמות ישראל: בסה"מ תקע"א שם מבואר יותר: ולהבין זה מהו ענין לידה זו הנה ידוע מארז"ל.
ישראל עלו במחשבה: ת"ז (ו, א. עט, ב. פ, א. צט, ב. ק, א. קב, ב. קסז, ב. [תיקונים מז"ח קח, ב] כג, ב). ועל"ק פ' בהר בד"ה את שבתותי (מו, א) ור"פ בחקותי. [כ]. וראה לקמן במ"מ לפ' מטות פג, ג.
ואז נק' אחים ורעים להקב"ה: ראה ביאה"ז לאדה"א קיד, ד. ביאה"ז לצ"צ-א ע' תקמו. יהל אור ע' תפד.
לאו מכל אינון מדות: ת"ז בהקדמה.
יו"ד חכמה ה' בינה: הקדמת ת"ז (ו, ב).
ס"ר נשמות ישראל: ראה תניא פל"ז. סה"מ תקס"ו ס"ע קצ. סה"מ תרמ"ד ע' רסה. דרשת תורת ה' תמימה להרמב"ן (ירושלים תשכ"ד) ע' קסב וקבלת רז"ל כי לא נבראו בשינוי הפרצופים אלא בששים רבוא.
ס"ר . . מס"ר אותיות המחשבה: ראה לקמן פ' בהר מא, ב.
כעצם א' עם מהות השכל שבתוכם: בסה"מ תקע"א נוסף: (ולא כמשל הדיבור שבפה שהוא לבוש נפרד מן השכל רק שמתלבש בו כמו שהאדם מתלבש בבגד, משא"כ המחשבה היא לבוש המחובר וכמ"ש במ"א).
באצי' איהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה.
בד"ה זכור את יום השבת: תו"א עא, א.
ובד"ה אני ישנה: אולי הכוונה לקמן שה"ש לג, ג.

ובד"ה שחורה אני: לקו"ת שה"ש ו, ג.
לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.
ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.
אין מלך בלא עם: בחיי וישב לח, ל. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תרלא.
נק' המל' ים: ראה פרדס שעה"כ בערכו.
כמ"ש בסש"ב בשם הזהר: רפנ"ב. וראה לקמן שה"ש יח, סע"ב במ"מ לשם.
בסה"מ תקע"א נוסף אח"ז: כי היא דוקא המולדת ומהוות להיות בחי' יש ודבר כו', וזה כלל גדול שהמל' היא הגורמת להיות התהוות היש וכנ"ל.
בד"ה מי מנה: לקו"ת בלק סח, א.
מה שיש ביבשה: חולין קכז, א. וראה לעיל יד, ב במ"מ.
יהי אור . . יהי רקיע: בראשית א, ג-ו.
בביאור ע"פ יונתי: לקו"ת שה"ש יח, ב.
ע"פ למען תירא: לקו"ת ואתחנן י, ב.
בשמע"צ שאומרים מוריד הגשם: ראה במאמרי אדה"א ויקרא כרך א ע' שצא ואילך. דברים כרך ד' ע' א'שנה ואילך.
ושוהים שם ז' חדשים: ראה גם באגה"ק סי' כ ובליקוט פי' לשם.
בשמ"ע . . ז' של פסח: נסמן לעיל טז, ב.
עד"מ בגשמיות . . ברחם הנוק': מובא באוה"ת נח דף סד, א. ביאוה"ז לצ"צ כרך-א ע' תקמט.
כך נשמה דאצי' . . ברחם הנוקבא: מובא בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תקמט.
עלונים . . בכדי שיהי' . . מלמעלה מהשתלשלות: מובא באוה"ת בראשית-א קטו, א.
המאמר פ' פנחס: ביאוה"ז קיז, א.
ע"פ למילדות העבריות: ראה אוה"ת שמות-ז ע' ב'תקא.
ע"פ לך לך: תו"א פ' לך לך.
וילך ה' את הים: שמות יד, כא.
הפך מים ליבשה: תהלים קטו, ו.
וז"ש בזהר מה תצעק אלי בעתיקא: זח"ב סא, א.
הרים הם חג"ת: ראה פרדס שער ערכי הכנויים מערכת הר בסופה. ע"ח שער דרושי הנקודות פ"ד (מ"כ).
בד"ה ותוסף אסתר: תו"א צד, ד.
כבד פה: שמות ד, י.

צלותא בחשאי: ראה תיקונים בז"ח קא, ג. זח"ב רב, א.
בביאור ע"פ אלה מסעי: לקו"ת מסעי צב, ב.
מלפני אדון חולי ארץ גו' ההופכי: תהלים קיד, ז-ח.
עושה שלום: איוב כה, ב. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תרמה.
פנים בפנים: דברים ה, ד.
בביאור ע"פ במדבר סיני: לקו"ת במדבר ד, ב.
והניף ידו על הנהר: ראה מאמרי אדה"ז-פרשיות ע' רנד. ע' רסו. סידור רפט, א. שער האמונה פנ"ב. והחרים תרל"א. ראה ד"ה והניף — תשמ"ז דשם מבאר ההפרש בין נהר וים.
ים סוף . . מלכות: ראה זח"ג רנו, ב.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
וכמו עד"מ באדם: קטע מובא בסה"מ תרל"ח ע' י'.
שהלומד הוא חכם מקודם: בסה"מ תרל"ח שם יש הוספה.
בד"ה שניך כעדר הרחלים: לקו"ת שה"ש לו, ד ואילך.
ע"פ כי ביום הזה יכפר: לקו"ת אחרי כח, ד.
וענין קי"ס . . על האורות עליונים: ראה סה"מ תרל"ח ע' יב.

דף יז

נקרע הים לי"ב קרעים: ראה רש"י תהלים קלה, יג. פדר"א פמ"ב (וברד"ל שם). מכילתא בשלח יד, טז. ראה מאמרי אדה"ז-פרשיות ח"א ע' רנט ואילך. סה"מ תרל"ה-א ע' רנו ואילך.
י"ב בקר והים עליהם: דברי הימים-ב ד, ד.
ומשם יפרד והי': בראשית ב, י'.
י"ב שבטים שהיו ד' דגלים: ראה במדבר ב, ב ואילך.
כמ"ש בזהר פ' ויחי דרמ"א ע"א: ראה ביאה"ז להצ"צ-א ע' תנג.
זהר זה נזכר גם לקמן פ' בהעלותך לא, ב.
כל חד לפום שיעורא דילי': ראה זח"א קג, ב.
וכמארז"ל . . קאי על מתן תורה כו': "ופרש"י שנאמר למה תרצדון הרים גבנונים כו'" — יהל אור ע' תמב.
אשר שם איהו וחיוהי חד: ראה אגה"ק סי' כ בתחלתו ובליקוט פי' לשם.
מצות שהם רמ"ח אברים דמלכא: ראה הנסמן לעיל בשלח ב, ג.
היום לעשותם: דברים ז, יא.

ת"ת כנגד כולם: פאה א, א. שבת קכז, א.
ולמחר לקבל שכרם: עירובין כב, א.
כדפרש"י ע"פ ישקני: שה"ש א, ב.
הנה ישכיל עבדי: ישעי' נב, יג.
היינו מאברהם ויצחק: זח"א קפא, ב. [כ].
מאד אותיות אדם: ראה זח"ג רמו, ב.
סד"ה והנה אנחנו: תו"א כח, ח.
ובביאור ע"פ יהודה אתה: תו"א מה, ד.
ע"פ וירד הגבול: לקו"ת מסעי צד, א ואילך.
בד"ה אלה פקודי המשכן: לקו"ת פקודי ד, א.
וזהו ג"כ משיח: ראה בתרגום יב"ע עה"כ. באוה"ת נ"ך-א ע' רסה מציין לילקוט בשם תנחומא [ראה תנחומא באבער פ' תולדות יד]. ראה גם ד"ה והמשכילים יזהירו תש"כ.
שיהי' למעלה מבחי' אדם הראשון ומבחי' מרבע"ה: ראה לקמן מסעי פט, ב-ג. ובסוף שה"ש מט, ג ואילך. וכ"ה בפי' בתנחומא תולדות כ, שלכאורה הוא נגד הידוע שלא קם כמשה.
הנה כמה חלוקי ענינים בזה, היינו ענין הנבואה, המלוכה, ידיעת התורה כו' וכו', ומה שלא קם כמשה מוסכם בנוגע למעלת הנבואה, וכמובא ג"כ ברמב"ם [הל'] תשובה פ"ט ה"ב. וגם מזה יעויין בר"ה (כא, ב) אבל במלכים קם, משא"כ במעלת הנשמה, עיין לקו"ת סוף שה"ש הנ"ל, שמעלת משיח גדולה יותר. ובמילא אין סתירה שכן הוא גם בנוגע ללימוד התורה, ובפרט תורתו של משיח שהוא הענין דישקני מנשיקות פיהו, פנימיות התורה, יחידה שבתורה, שזהו מתאים לשייכות משיח ליחידה הכללית, משא"כ משה ששייכותו הוא למדריגת חי', וכמובא בשער הפסוקים פ' ויחי ובכ"מ. וראה ג"כ מנחות (כט, ב) דלא ידע מאי קאמרי — לקו"ש חכ"א ע' 351.
בספר הגלגולים פי"ט: ראה ביאורו באוה"ת נ"ך ע' רסה. ד"ה באתי לגני תשי"א בסופו.
ועיין בהרמ"ז ס"פ בא: מ, ב. "שיהי' גדול מאדה"ר גם לפני החטא שהרי פי' שבפסוק ישכיל עבדי יש בו חמשה לשונות ישכיל ירום נשא וגבה מאד שהם כנגד ה' בחי' נרנח"י, ופי' שלבחי' יחידה עדיין לא זכה אדם מעולם (כן פי' מאמר הזח"ג פ' ואתחנן דר"ס ע"ב מאן הוה סיומא ע"ש) כ"א משיח בן דוד יזכה לזה" — סה"מ תרל"ה-א ע' רסו.
ובפ' כי תצא דף רע"ו סע"ב: מובא גם באוה"ת שה"ש-ב ע' תרמט.

שילמוד תורה הנגלות לנו: ראה שער האמונה פנ"ו. בסה"מ תרס"ו ע' י. ובסה"מ — קונטרסים-א קמו, א: היינו שיתגלה מהות התורה כמו שהיא בבחי' מהות ועצמות אין סוף.

ריבוא רבבות: ראה בשער האמונה פנ"ו אלפי אלפים רבבות לאין שיעור. וראה עשרה שאלות לרס"ג (נדפס בתורתן של ראשונים הורביץ פראנקפורט תרמ"ב) השאלה השלישית — לקו"ש חי"ט ע' 19 הערה 42.

ארוכה מארץ מדה: איוב יא, ט.

והנהר הרביעי הוא פרת: בראשית ב, יד.

מחשבה . . נק' נהר: ראה גם תו"א נח ט, ב. סה"מ תקס"ו ע' קט. לקמן שה"ש יז, ג.

ונהרו אליו כל הגוים: ישעי' ב, ב.

הים נק' מקוה המים: ראה בראשית א, י. מקואות פ"ה, מ"ד.

ספ"ה דברכות: לד, ב.

עין לא ראתה יעשה למחכה לו: ישעי' סד, ג.

אינו דומה כלל שמיעה לראי': ראה מכילתא יתרו יט, ט. לקח טוב שלח יג, יח.

מ"ש בפע"ח . . שבשעת השינה: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' רסד הערה בכתבי.

בשמונים שנה: ועל"ק שמיני ד"ה לויתן (יח, ג) ובי' ואתחנן ספ"א (ג, ג) וד"ה ביום השמע"צ כנישין פ"ד (פה, ד). וע' ריש ביאור תורה צוה בפ' ברכה (צה, ב) וסוף ביאור והניף בפ' אמור (טל, ג). [כ]. וראה בארוכה בסה"מ על פרשיות שם. סה"מ תקס"ד ע' שכט בהע' לע' רג.

ברבע שעה: וכפי ששמעתי מכאאמו"ר נ"ע ששמע מרבו אדמו"ר הצ"צ נבג"מ במחשבה ששה מינוט מה שצריך לדבר ע"ז שעה א' ואמר ע"ז רבי הרה"ח ר' נטע ממאנעסטרישצישנא שהי' שם ג"כ שהמקור לדה"ק מהמשנה דפ"ה דאבות בעשרה מאמרות נבה"ע והלא במאמר א' יכול כו' נמצא כי מאמר א' כולל עשרה. ודפח"ח. [כ].

ס' או פ' שנה: ראה סה"מ תש"א ע' 133.

אלף שנה בעיניך: תהלים צ, ד: אלף שנים.

אעברה נא ואראה: דברים ג, כה.

וירא ראשית לו: שם לג, כא.

ארץ חפץ: מלאכי ג, יב.

ועתה ישראל שמע: דברים ד, א.

וזה הוא שילמוד משיח: שיהי' באופן של ראי' (לקו"ת צו יז, א-ב. שער האמונה פ"ט. סד"ה וידבר אלקים (השני) תרצ"ט, ועוד), שבראי' רואה בבת אחת את כל הדבר כולו, בכללותו ובכל פרטיו (ראה ש' האמונה שם פנ"ט) — ראה לקו"ש חכ"א ע' 37 הערה 64.

האבות הן הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

בביאור ע"פ והניף הכהן: ראה לקמן אמור טל, ג.

בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה: תו"א עב, ד ואילך.

ע"פ וישכם לבן: תו"א כג, ד.

סד"ה וידבר כו' שאו: לקו"ת במדבר ג, א.

נשמה שנתת בי טהורה היא: ברכת אלקי נשמה.

בעבר הנהר ישבו אבותיכם: יהושע כד, ב.

ז"א בעתיקא אחיד ותליא: זח"ג רצא, א ועל"ק (יט ריש ב') ציון אדמו"ר. [כ].

בביאור ע"פ אם בחקתי תלכו: לקו"ת בחקותי מז, א.

בביאור שימני כחותם: לקו"ת שה"ש מו, ד.

רצונות דתפלין דהלמ"מ שיהיו שחורות: מנחות לה, א.

הנהר — בחי' ז"ת דע"י: ראה לקמן נצבים נג, א. זאת הברכה צו, ג. וצ"ע דבפרשת נצבים מציין לד"ה אם בחוקותי — ספר הערכים-חב"ד א' טור יט הערה י.

בביאור ע"פ בהעלותך: לקו"ת בהעלותך לא, ב.

ובד"ה ראיתי והנה מנורת זהב: לקו"ת בהעלותך לג, ב.

ע"פ ויעבר את מעבר יבק: תו"א כה, א.

סד"ה אני ה' אלקיכם: לקו"ת שלח מט, ב.

ובביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה: לקו"ת שה"ש מח, א.

מ"ש הרמ"ז פ' בראשית: מובא גם באוה"ת בראשית-א דף יא, א.

הג"ן סדרים דאורייתא: ראה זח"א קד, ב. לקוטי שיחות ח"ג ע' 93. חט"ו ע' 435.

והיינו ע"י פר"ד פשט רמז דרוש: ראה שיחת ש"פ דברים תשמ"ו.

ולכבודי בראתי יצרתיו: ישעי' מג, ז.

בביאור ע"פ ולא תשבית מלח: לעיל ה, ד.

סוד ה' ליריאיו: תהלים כה, יד.

ונחל עדניך תשקם: תהלים לו, ט.

בד"ה שובה ישראל עד: לקו"ת ש"ש סו, ב.

ויש . . רוחו כו': ראה להלן בהוספות להערות וציונים.

מאד עמקו מחשבותיך: תהלים צב, ו.

מן המים משיתיהו: שמות ב, י.
כמים שיורדים: ראה תענית ז, א.
ע"פ האזינו השמים: לקו"ת האזינו עא, ג.
שמדתו של יעקב . . רחמים: ראה תניא פמ"ה. הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תקעט (ושם צ"ל תניא פמ"ה).
יעקב . . תפארת: ראה זח"א קנז, ב. זח"ב רעו, א. זח"ג שב, א.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
סד"ה מי מנה עפר יעקב: לקו"ת בלק סח, ב.
וברחמים גדולים אקבצך: ישעי' נד, ז.
וחסדי מאתך לא ימוש: ישעי' נד, י.
ארז"ל עה"ד חטה היתה: ב"ר טו, ח. וראה ברכות מ, א. סנהדרין ע, ב.
דחטה היינו כ"ב אותיות התורה: ראה זהר בלק קפח, ב. לקו"ת בחוקותי מח, ב. במדבר י, ד.
בד"ה בשעה שהקדימו: [במדבר] פ"ג יג, ג. [כ].
תושבע"פ היא מל' דאצי': ראה ת"ז בהקדמה.
בשברי לכם מטה לחם: ויקרא כו, כו.
כמ"ש בפ' בחקותי: לקמן מח, ב.
ע"פ הן האדם: תו"א ו, א.
שתי הלחם היינו תושב"כ ותשבע"פ: ראה זח"א רס, א. לקמן פ' אמור לז, ב. אוה"ת שבועות ע' קב. וראה בלקו"ש חל"א ע' 137 הערה 147.
ואשא אתכם על כנפי נשרים: שמות יט, ד.
ע"פ בהעלותך את הנרות: לקו"ת שם ל, ב.
בד"ה זכור ושמור: תו"א עג, א.
י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן: ברייתא דר"י בת"כ ר"פ ויקרא.
ופי' הרד"ק . . וכ"כ במצודת: נתבאר באוה"ת נ"ך-א ע' קצא ואילך.
שם האחד פישון ופרש"י הוא נילוס: בראשית ב, יא. ראה לקו"ש חט"ז ע' 91 הע' 27.
כגן ה' כארץ מצרים: לך יג, י.

דף יח

אית מיא מגדלין חכימין: זח"א קכה, א.
מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה: חגיגה יג, א.
בד"ה וספרתם לכם: לקו"ת במדבר י.

ברבות פ' ויקרא פ"א: "לפי שבעוה"ז השכינה נגלית על היחידים אבל לע"ל ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר" — אוה"ת נ"ך-א ע' רלג.
ובתו"א בד"ה ולא יקרא עוד שמך אברהם: "בפי' כי פי ה' דבר" — אוה"ת נ"ך-א ע' רלג. וראה שם ס"ע צט-ק "שיהי' גילוי בחי' דיבור והתגלות אלקות".
ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד: זכרי' יד, ט.
מי ברא אלה: ישעי' מ, כו.
בזח"א בראשית דנ"ב ע"א: נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' קצב.
ומלאה הארץ דעה את ה' וגו': שם יא, ט: כי מלאה הארץ [ראה לעיל יא, ב].
וזהו ענין ומלאה . . כמים לים מכסים: נתבאר בד"ה והחרים — תשמ"ה (מהנחה בלתי מוגה) "וי"ל הכוונה דהגילוי דלע"ל בבחי' רחובות הנהר, שהוא גילוי גדול ביותר, יומשך למטה ביותר, ועד לבחי' ארץ" ע"ש.
ברבות ריש קהלת: ראה אוה"ת נ"ך כרך-א ע' קצג.

שמיני

דף יח

לויתן זה יצרת: משנת תקע"א — ראה להלן ברשימת הכתבי-יד.
הנחת כ"ק אדה"א ממאמר זה בס' מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' קמא ומתחיל: להבין מארז"ל בענין השחוק דלעתיד. עוד הנחה שם ע' קמד.
הנחת כ"ק אדמו"ר הצ"צ נדפס בסה"מ תקע"א. נתבאר גם במאמרי אדה"א דרושי חתונה ח"ב ע' תרמא ואילך.
ביאור על מאמר זה נדפס באוה"ת שמיני ע' תפה.
ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה מכת"י.
ראה תורת חיים בראשית ד"ה ויתן לך פ"י ואילך. ובלקו"ש חי"ב ע' 177 "והוא באופן אחר ממ"ש בלקו"ת. כן מובא מאמר זה — בקצור הביאור בס' שני המאורות עמוד יו"ד" [והוא המאמר שנדפס במאמרי אדה"ז שם].
ראה ד"ה לויתן — תשמ"ז.
לויתן זה: תהלים קד, כו.
קניגון: במאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' קמא ואילך מבאר ענין "קניגון" שהוא ענין צחוק כמו שעושים השרים שיעמידו ארי עם נמר ויראו שיהי' באופן שלא יזיק האחד את חבירו לגמרי" ע"ש בארוכה.

הכל שוחטין ובכל שוחטין: רפ"א חולין.
הא' אותן שהם בסתר: בסה"מ תקע"א נוסף: "בסתר בעולם ולא נודעו לבנ"א כי עבודתם הכל ברוחני'".
שעבודתם ברוחניות: ראה לקו"ש ח"ב ע' 321. במאמרי אדה"ז — מארז"ל ע' קמד מבאר "עבודתם הוא רק ברוחניות, דהיינו לעשות יחודים עליונים באצילות ובהם כמה מדריגות שונות בעליות רבות מאד עד עצמות אא"ס כו' . . והדוגמא לזה הוא בעבודה של האבות שכל בחי' העבודה שלהם הוא ברוחניות שיחדו יחודים העליונים כמו ע"י חפירות בארות ופיצול המקלות . . וכגון זה היו צדיקים בדורות התנאים וכן בכל דור ודור כמו רשב"י".
שבודאי לא הי' יכול לקיים במעשה: נתבאר בד"ה ונקדשתי — תשמ"ז אמאי לא קיים המצות בגשמיות ע"י נס, דהי' יכול להעשות לו נס שיהיו אצלו מצות סוכה וכו', ומבאר שקיום המצות בגשמיות צ"ל דוקא ע"פ טבע הגשמיות. ראה לקו"ש ח"ה ע' 80 ואילך. וש"נ.
רשב"י כשהי' במערה . . ניזונים רק מחרובא כו': שבת לג, ב.
רק מחרובא: ראה מדרש תלפיות ענף חרוב.
וכן האריז"ל: במאמרי אדה"ז שם "(וכמו האריז"ל וחביריו בדורו והבעש"ט ז"ל וחביריו בדורו וכך בכל דור ודור)". בסה"מ תקע"א ע' קסד: "ומהם היה האריז"ל בדורו (פי' שהי' בו גם מבחי' זו ולא זו בלבד) והבעש"ט ז"ל בדורו".
נוני ימא: ראה ג"כ לעיל ז, א. ביאוה"ז בשלח מא, ג. שער האמונה פנ"ג.
ע"ד מ"ש בזהר . . ע"פ וידגו לרוב בקרב הארץ: ראה ביאוה"ז לאדה"א קמט, א.
בארץ — והב': ראה לעיל יח, ג בהוספה הערת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע.
ושמחת בחגך: דברים טז, יד. כאן לא נתבאר מה שייכות הפסוק לכאן, ובסה"מ תקע"א מפורט יותר: "והב' הם אותן צדיקים הגלוים ונודעים בעולם בטוב מעשיהם, כי עבודתם היא בגשמיות לקיים כל המצות בגשמיות ובמעשה דוקא בפועל ממש וכמו ע"ד דוגמא מצות שמחה ביו"ט שנאמר ושמחת בחגך, עבודתם לקיים מצות שמחה זו בגשמיות כמו שהיא למטה אין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין, בבשר בשר ממש וביין יין ממש".
מועדי ה': ויקרא כג, ב.
כמארז"ל בזמן הבית אין כו': הובא ברש"י ר"ה ו, ב ד"ה מי אמרי'. וע' פסחים קט, א. [כ].
אי אפשר להגיע (אן רירען בל"א): ראה ליקוט משיחת ש"פ תצא תנש"א הערה 94.

והם נקראים נוני ימא: בסה"מ תקע"א נוסף: "(ומזה היה נשמת משה שנאמר בו מן המים משיתיהו הגם שהוא דוקא נתן התורה היינו שנמשך בבחי' זו לתקן העולם)".
דוד הי' מחבר: זח"ג רכב, ב [כ]. אור התורה תהלים ע' תתקיד.
לשון התחברות: ראה בהכותב לעין יעקב לב"ב עד, ב בשם הרשב"א.
הפעם ילוה אישי אלי: בראשית כט, לד. ובמאמרי אדה"ז הקצרים ובאוה"ת פ' עקב ע' תקמד מביא גם ממשלי א, ט לוית חן הם לראשיך וענקים לגרגרתיך.
עיין פ"ק דע"ז ד"ג ע"ב: נעתק באוה"ת בראשית-ב דף רצט, א "רביעיות יושב ומשחק עם לויתן, ומשחרב בהמ"ק שאין שחוק למעלה ברביעיות מאי קא עביד יושב ומלמד תינוקות של בית רבן תורה", ע"ש.
שמות רבה פט"ו מענין לויתן: פכ"ב. נעתק ביהל אור ע' תז "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד כו' למקומו של לויתן כו' שנאמר אל מקום זה יסדת להם וזהו מקומו של לויתן שנאמר לויתן זה יצרת כו'" ע"ש.
ובזח"א ויחי דרמ"ז א': מובא ביהל אור שם ע' תז "למחדי בהו עילאין ותתאין כמ"ש לויתן זה יצרת לשחק בו ופי' בזח"א ובמק"מ שע"י חיות קטנות עם גדולות י"ב בקר דבריאה המרוממים ומעלים המל' נעשה יחוד זו"נ שעי"ז נעשה החדוה והשמחה בעולמות".
שמות י"א ב': "ס"פ וילך איש דא קוב"ה דכתיב ה' איש מלחמה" — אוה"ת בראשית-א דף רצט, א. וראה יהל אור ע' תז.
בשלח ד"נ סע"ב: מובא גם ביהל אור שם ע' תז "ועיין מזה ג"כ בזהר שלח דף נו"ן ע"ב היתה כאניות סוחר ושם ג"כ פסוק שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת וז"ל ר' יהודא אומר שם אניות יהלכון בההוא ימא דאזלין ושטין . . עד דאתיין לאתחברא בההוא דרגא כדין כתיב לויתן זה יצרת לשחק בו". וראה גם אוה"ת ויקרא-ב ע' תפה ואילך.
ויצחק תיקן תפלת המנחה: ברכות כו, ב.
צחוק עשה לי אלקים: בראשית כא, ו.
יצחק חפר בארות: ראה בראשית כו, יח-כב.
רפ"ו דברכות: לה, ב. ראה לעיל פ' בשלח ב, ב ובמ"מ לשם.
בכל מאדך: דברים ו, ה.
סד"ה וללבן שתי בנות: תו"א כב, ד.
ובד"ה נשא את ראש: לקמן פ' נשא כא, ד.
שמונים שנים: ע"ל צו ד"ה והניף פ"ב (יז, ב) וש"נ [כ].
ארז"ל משחרב ביהמ"ק: ע"ז ג, ב.
ע"פ וכל בניך: אולי הכוונה להנדפס לקמן פ' ראה רכט, א.

שארז"ל: זח"ב רעא, א. ס' הבהיר סי' מד [קב]. וע' ח' דברים (מ, ג) [כ].
שעבודתם בגשמיות לקיים מצות מעשיות: בסה"מ תקע"א ע' קסד יש כאן הוספה: "(דהיינו מפני שהוא ממש שנפל בשבירה בבי"ע ובנוגה דבי"ע שצריך בירור להפשיט מחומריות הנוגע המעורב טו"ר או אפי' ביטול היש דבי"ע שזהו בירור הא' והיינו ע"י הצדיקים שבבחי' הב' שעבודתם בגשמיות וזהו ענין כוונת המאכלים בשר ויין כו', משא"כ צדיקים שבבחי' (הב') [הא'] עבודתם ברוחני' וכמ"ש במ"א שיש ב' מיני בירור הא' ע"י המל' והב' ע"י חכמה דבחכמה אתברירו בירור אחר בירור להיות נכלל באין ממש, והיינו מה שהלויתן שוחט את שור הבר כו', וכמ"ש ההפרש בין נשמת משה שהי' מבחי' פנימי' דמ"ה וכמ"ש מן המים משיתיהו ובין נשמת אליהו ב"ן דמ"ה וד"ל)": כי באמת צ"ל בשו"ה וע"פ.
בד"ה אשירה להוי': אולי הכוונה לתו"א סג, ג בענין מעלת הצדיק.
וכל מה שיש ביבשה יש בים: חולין קכז, א.
הילוך הצדיקים הנק' נוני ימא: באוה"ת תצא ע' תתקלט מציין לכאן בענין ההפרש בין נשמות שמבחי' לויתן ובין שאר נשמות שצריכין ארבין.
התלהבות ורתיחת הדמים: בסה"מ תקע"א נוסף: "הבא מבירורי נוגה של המאכלים)".
ועמ"ש בבה"ז וירא: לאדה"א י, ב.
וא"א לבאר דבר זה בדיבור איך ומה הוא: בסה"מ תקע"א: "ואי אפשר לבאר דבר זה היטב בכתב ובמכתב איך ומה הוא".
ולעתיד הלויתן יעשה מלחמה: המשל והנמשל נתבאר בארוכה במאמרי אדה"ז-מארז"ל ע' קמז ואילך.
העולם כולו עומד על לויתן . . **כנודע בדברי רז"ל**: פדר"א ספ"ט. זח"ב לד, ב. קח, ב. זח"ג רעט, א. ועוד.
פני שור מהשמאל: יחזקאל א, י.
אינו כפשוטו שיאכל בשר השור . . **וישיש בו**: נתבאר במאמרי אדה"ז שם ע' קמט "ואין כוונתו ח"ו מפני גשם הבשר של השור, אלא מצד בחי' הבירור שלו שמוסיף דעת ושמחה אלקית מבחי' הרוחניות . . השמחה באה דוקא מבחי' הבירורי' דבשר ויין וכה"ג שמתברר מהם להיות מחמתן שמחה אלקית בבחי' הרוחניות".
בר לבב: תהלים כד, ד. "שאין לו רק לב א' לאביו שבשמים, והוא גם לבו לב בשר נתברר מכל וכל רק לה' לבדו" — מאמרי אדה"ז שם ע' קמט.
ועי' בפרדס בעה"כ ערך לויתן: חלק נעתק ביהל אור ע' תה דסנפירין הם חו"ג.
שו"ה אלא בבשר — ומצד זה יעלה הוא אותו: בסה"מ תקע"א ע' קסו יש הוספה.

ורב תבואות בכח שור: משלי יד, ד.
ומימי לא קראתי . . אלא לשורי שדי: שבת קיח, ב.
ראשית תבואתה: ירמי' ב, ג.
בכור שורו הדר לו: דברים לג, יז.
שחיטה כזו פגומה: ראה לקו"ש חי"ב ע' 177.
ולכן צ"ל הפסק בינתיים: מובא באוה"ת ויקרא-ג ע' תתח. ושם מפרש שיש לומר באופן אחר "כי פגימה אותיות מגיפה ועכשיו שעדיין לא נתברר העולם הפגימה היא פסול בשחיטה", ע"ש.
היכל הזכות . . הרצון: זח"ב [ו, א] פקודי [רנא, א. רנו, ב]. ובסידור האריז"ל היכל הזכות ב[ברכת יוצר] המחדש בטובו כו' היכל הרצון אוי"צ [= אמת ויציב] כו' יעו"ש. [כ].
בביאור ענין מזוזה מימין: תו"א מג, א.
והנה שור הבר יעלה את הלויתן ע"י שידקרנו בקרניו: "כי יש בכח שור להעלות לויתן . . והוא בחי' קרני השור דוקא, כמו קרני החיות כנגד כולם שהוא בחי' כתר שלו שלמעלה מבחי' החכמה כי שרש הגבורות דפני שור מהשמאל הוא בבחי' הכתרים דתוהו, ולויתן הוא בבחי' חכמה כח מה כו'" — מאמרי אדה"ז-מארז"ל ע' קנא.
והיתה נבלתך למאכל: תבוא כח, כו. וראה ד"ה להבין . . שבתוכחה — מאדמו"ר האמצעי — אוה"ת תבא ע' תתש.
ועוף יעופף: בראשית א, כ.
ועוף זה מיכאל: זח"א מו, ב.
ובפ' שמיני דל"ט סע"ב ובמק"מ ובהרמ"ז: נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' קסב ומעתיק גם פי' הרמ"ז.
פני ארי' פני שור: יחזקאל א, י.
וכמ"ש בזח"ג בפ' פנחס (דרי"ז ע"ב): מובא גם באוה"ת פ' כי תצא ע' תקלט.
גור ארי' יהודא: בראשית מט, ט.
יששכר חמור גרם: שם יד.
ולכן הוכשרו בסי' אחד: חולין כז, א.
סד"ה אם את כל דגי הים: לקו"ת בהעלותך לג, ב.
והחיות נושאות את הכסא: בחיי תרומה כה, י בשם פדר"א. וראה פדר"א ספ"ד. שמ"ר ספכ"ג.
ועל"ק שלח (מא סוף ד) וש"נ. [כ].
ועל הכסא כמראה אדם: ראה יחזקאל א, כו.

דף יט

ובשתים יעופף: ישעי' ו, ב.

כמ"ש בפ' תרומה דקל"ב ב': ראה לקמן פ' מסעי צב, ב.

ונתתי עשב בשדך לבהמתך: דברים יא, טו.

כמ"ש בת"ז: והוא בתכ"א סב, ב. [כ].

ובזח"ג בפ' פנחס דרי"ז א': ראה לקמן פ' אמור לו, א.

ובפ' בראשית י"ח ב': מובא ביהל אור ע' תז. נתבאר בביאה"ז להצ"צ כרך-ב ע' תרז ואילך.

ואלף טורין היינו בעולם הבריאה: "כי א-ל שדי שהוא שם המהווה עולם הבריאה הנה המילוי שלו עולה אלף" — אוה"ת ויקרא-ג ע' תתע.

יודע צדיק נפש בהמתו: משלי יב, י.

וז"ש בזהר ההוא אדם דרכיב: זח"א ריז, א.

וע"פ מאמר הזהר פ' בשלח דמ"ח ע"ב: ביאה"ז לאדה"א.

נפש חי' למינה: בראשית א, כד.

אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.

כח המתברר . . משם ס"ג: ועל"ק רד"ה אם בחקותי הב' [מז, ג] וש"נ [כ].

ע"פ הזהר פ' שלח דקע"א: ביאוה"ז לאדהאמ"צ צ, ב.

נעוץ סופן: ספר יצירה פ"א מ"ז.

סוף מעשה: פיוט לכה דודי.

ז"א בע"ק תלייא . . וכמו עד"מ: ראה ג"כ בארוכה מאמרי אדה"ז — ענינים ע' תיז-ח (ובהנסמן בהמ"מ שם).

בביאור ע"פ שימני כחותם: לקו"ת שה"ש מו, ד.

בביאור ע"פ אלה מסעי: לקו"ת מסעי צג, ב.

שבזהר בפ' בשלח ד"נ ע"א: ראה ביאורי הזהר מד, ב.

האבות הן הן המרכבה: ב"ר פפ"ב ז. ושם פמ"ז ו. ובזח"ג רכט, ב. רנז, ב [כ].

בד"ה להבין . . הן הן המרכבה: תו"א עג, א.

ע"פ הזהר פ' ח"ש דקכ"ג ע"א: ראה אוה"ת חיי שרה קו, ב. ביאה"ז לצ"צ ע' ע.

ועיין במק"מ בפי' הזהר פ' שמיני: מובא גם באוה"ת נ"ך-א ע' קלט.

בכור שורו הדר לו: דברים לג, יז.

בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה: לקו"ת שה"ש ז, ד.

שארז"ל בהמות נותץ ללויתן בקרניו: ויק"ר יג, ג "נותץ": דחפו ודץ בו (מתנות כהונה).

רגלי החיות כנגד כולן: חגיגה יג, א.
בד"ה הנה להבין שרש ענין מ"ת: תו"א עב, ג.
בספרא דצניעותא ספ"ה: נעתק באוה"ת בראשית-ב דף ש, ב.
פזר נתן לאביונים: תהלים קיב, ט.
בזהר פ' בהעלותך דקנ"ג סע"ב:
מענין בקרן בן שמן: נתבאר בארוכה באוה"ת נ"ך-א ע' קלז ואילך.
ותרם כראם קרני: תהלים צב, יא.
בד"ה והי' מספר בנ"י: לקו"ת במדבר ה, ב.
לרוקע הארץ על המים: תהלים קלו, ו.
בד"ה קול דודי: שה"ש יד, ג.
ששים המה מלכות . . אלו ששים מסכתות: שה"ש ו, ח. במד"ר יח, כא.
שהש"ר עזה"פ. [ט, ב]. [כ].
אחת היא יונתי . . זו כנס"י: שה"ש שם ט. ובשהש"ר שם ט.
הנשמות מתקשראן באורייתא ואורייתא בקב"ה: זח"ג עג, א.
לא זז מחבבה עד שקראה כו': שמו"ר נב, ה. זח"ג רסב, א. ע' שה"ש ד"ה צאינה הא' בראשו [כא, ב] וש"נ. [כ].
כמ"ש ולעבדו: דברים יא, יג.
בד"ה ועתה יגדל נא: לקו"ת שלח לט, א.
וכבוד ה' יאספך: ישעי' נח, ח.
מהלכים בין העומדים: זכרי' ג, ז.
יש קונה עולמו בשעה אחת: ע"ז י, א.
דמחכמה נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.
כמש"ל: רד"ה לויתן זה יעו"ש. [כ].
רני ושמחי בת גו' ושכנתי בתוכך: זכרי' ב, יד.
הנה ישכיל עבדי: ישעי' נב, יג.
כשור לעול: ע"ז ה, ב.

תזריע

דף יט

אשה כי תזריע: ראה גם אור התורה תזריע ע' סט. ע' תצא. ע' תצו. ע' תתט.
אשה כי תזריע: תזריע כ, ב.

והפלסופים נדחקו: ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, א.
באוה"ת פ' תזריע: א) שיש עוד פי' ע"ד חכ' הטבע (מעין פילסופים) — הובא בבחיי כאן — וגם הוא מבואר ע"פ דא"ח. ב) ביאור מרז"ל (נדה עא, ג. תקו"ז תכ"א) דאשה מזרעת תחלה — הוא ע"י שמשהה עצמו כו', עבודתו (עד שמקבל שכר ע"ז) ונאמר ע"ז לעשות בניו זכרים. — ולכאורה זהו ענין חדש (שנולד זכר — בתור שכר). — לקו"ש חי"ב ע' 70 ע"ש בארוכה. ובד"ה אשה כי תזריע — תשכ"ה (נדפס בסה"מ מלוקט-ג ע' צא ואילך). ובמאמרי אדה"א דרושי חתונה כרך-א ע' רכא נתבאר בארוכה.
אשה מזרעת תחלה . . ועילאה גבר . . הוא דוחק גדול: ראה לקו"ש חי"ז ע' 155 הערה 59 — "[אף שפשוט שגם פירוש זה יש לו מקום מכיון שהובא ע"י גדולי ישראל כמשנ"ת בארוכה — לקו"ש חי"ב ע' 70 ואילך]. — כי בפ' תזריע, שבה מודגשת מעלת העבודה (אתעדל"ת), נרגש שהענין ד"יולדת זכר" הוא (לא מצד האיש — הקב"ה (עילאה גבר) — כ"א) מצד האשה, כנס"י".
גבי דינה כתיב בתו: בראשית מו, טו.
והענין כי הזכר: קטע מכאן מובא בספר פלח הרמון לפ' שמיני [מוכן לדפוס].
זכר חסדו: תהלים צח, ג. נתבאר בשרש מצות התפילה פרק מ "פי' שנמשך מלמעלה גילוי חסד עליון שיהי' אהבה גדולה בנש"י שבגופים לה' ית' שבחי' אהבה עליונה זו נק' לשון זכר". וכ"ה במאמרי דרושי חתונה שם ע' שיז "שנולדה בחי' אהבה בכל נש"י ע"י בחי' המשכת אתעדל"ע שנמשך אחר אתעדל"ת אשר הוא נק' בשם זכר".
דינא דמלכותא דינא: גיטין י, א. ב"ק קיג, א.
על שרה שבשעה שבשרוה: ב"מ פז, א.
אברהם ציוה . . והיא נתנה קמח . . באורחים: שם.
לובן מן האב . . אודם מן האם: נדה לא, א.
ובתורתו יהגה: תהלים א, ב.
את אשר יאהב ה' יוכיח: משלי ג, יב.
ומעתה יובן . . דאשה מזרעת: ראה ספר המאמרים מלוקט ח"ג ע' צא הערה 4 החילוק בין ב' הפירושים.
בזח"ג פ' תזריע מ"ב ב' מ"ג ב' מ"ה ב': ראה לקמן פ' שלח מו, א. אוה"ת ויקרא-ג ע' תתיג.
עולם לאכסדרה: משנת תקע"ב — ראה אוה"ת בהעלותך ע' שמח.
בדרום הוא תוקף החום: ראה אוה"ת נ"ך-ג ע' א'שה. יהל אור ע' קפג.

בצפון . . ובו עיקר הישוב: ראה גם מאמרי אדה"ז כתובים-א ע' נ. מאמרי אדה"א-ענינים ע' שלא ובהנסמן בהמ"מ שם. להלן במדבר ד, סע"ד. מאמרי אדה"א נביאים כתובים ע' קכא ואילך.

דרום הוא חסד: מאו"א אות ד סעי' כ.

דרום חסד וצפון גבורה: מאו"א אות צ סעי' כו. וראה זח"א כט, ב (הלשון נעתק בסה"מ תר"ן ע' שפט).

מצפון תפתח: ירמי' א, יד.

דף כ

אני בינה לי גבורה: משלי ח, יד.

שהמים . . הלחות במוח ומקור החמימות בלב: השוה תניא פ"ג.

והג"ע הוא בקו השוה: ראה סה"מ תקס"ה ע' תתקס נעתק לקמן במ"מ לשמע"צ פד, ד. אוה"ת נ"ך-ג ע' א'שז.

ובפ' תרומה דקנ"ד ב': נתבאר ביהל אור ע' קפג.

שם מ"ב וע"ב . . אם שמוע: ראה לקו"ת ואתחנן יג, ד.

דאחליפו דוכתייהו: וע' ואתחנן יב, ד. [כ].

בזהר פ' קרח דקע"ח ב': נתבאר באוה"ת ויקרא-ב ע' תלג.

שוש תשיש: בדרמ"צ קלז, ב: ע"פ מה ששמענו בחורף תקע"ב בחתונת גיסי וב"ד ר' נחום נ"י ע"פ מ"ש שוש תשיש. ע"ש בדרמ"צ בארוכה. וראה בהנסמן בהוספות להערות וציונים ללקו"ת כאן. המאמר בארוכה בדרושי חתונה לאדה"א כרך-א ע' שיז ואילך.

שוש תשיש ותגל העקרה: נוסח ברכת נישואין.

פועל עומד: "כלומר תשיש אתה בעצמך ועי"ז תגל גם העקרה" — מאמרי אדה"א חתונה-א ע' שיז.

ארז"ל ע"פ אשה כי תזריע: ע"ל ר"פ תזריע וש"נ. [כ].

שכנס"י נק' אשה . . והקב"ה נק' איש: ראה לקו"ש חי"ז ע' קמז.

ביום ההוא תקראי אישי: הושע ב, יח.

ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.

מי לי בשמים: תהלים עג, כה. — להעיר מהמובא בשרש מצות התפלה פ"מ פתגמו של רבנו הזקן בזה, עיי"ש. ונתבאר בד"ה ביום עשתי עשר — תשל"א (סה"מ מלוקט ח"ג ע' קו ואילך. ובשיחת ש"פ בלק תשמ"א).

כי עמך מקו"ח: שם לו, י. ראה לקו"ת בשלח א, ג. בחוקותי נא, ד.

לית מחשבה תפיסא בי' כלל: ת"ז בהקדמה.

ולאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריז, ב.
לק' ראה כה, א וש"נ. [כ].
(**וכמ"ש בסש"ב פי"ט**): "דזה שנשמת האדם רוצה לידבק בשרשה ומקורה בה' חיי החיים ב"ה הגם שתהי' אין ואפס ותתבטל שם במציאות לגמרי, הוא טבע שלמעלה מהשכל, דהגם שזה שרוצה לידבק בה' הוא מפני שהוא "חיי החיים" (תכלית העילוי), מ"מ, מכיון שהוא יהי' עי"ז אין ואפס, הרצון לידבק בשרשו הוא טבע שלמעלה מהשכל. ואולי י"ל דמ"ש בלקו"ת שם שהסיבה לרצון זה הוא "דעת חזק" [ובפרט שבלקו"ת גופא מציין לתניא שם] — הכוונה היא, דהרצון שמצד טבע הנשמה פועל על השכל", סה"מ מלוקט-ג הנ"ל ע' קד הערה 47.
יושבין ונהנין מזיו: ברכות יז, א.
בד"ה מצה זו: לעיל יא, ד.
בפ' בהר בד"ה כי תבואו אל הארץ: לקמן מ, ג.
נשים דעתן קלות: ראה שבת לג, ב. לקו"ת שה"ש כב, ב-ג. דרך מצותיך לז, ב ואילך. הנסמן לעיל ב, ג.
נק' דכר שהוא דעת חזק שבוחר העיקר ולא הטפל: ראה בד"ה ביום עשתי עשר יום תשל"א (נדפס בסה"מ מלוקט-ג ע' קג הערה 46).
שגם — וכדאי כל יסורים דגיהנם: חגיגה טו, ב. ראה נצבים מח, א.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
שלא ע"מ לקבל פרס: אבות א, ג. ראה הביאור בדרושי חתונה לאדה"א שם ע' שכא. עוד פי' במאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' פח.
הלא פרוס לרעב לחמך: ישעי' נח, ז.
נפשי אויתיך: ישעי' כו, ט.
כאדם המתאוה לחיי נפשו: תניא פרק מד. ראה גם לקמן במדבר ח, ג.
ובהערה לתיקון חצות: סידור עב, א.
ועיין — סד"ה והי' מספר: לקמן במדבר ו, ג.
והענין דהנה כתיב: ראה בסה"מ תש"י ע' 207 בהערה.
תחת אשר . . בשמחה: דברים כח, מז.
כי אדם אין צדיק בארץ: קהלת ז, כ.
באור פני מלך: משלי טז, טו.
שמחה של מצוה . . זכר: הביאור ע"ז — נמצא בלקו"ת שה"ש כג, ד אות ה.
בד"ה רני ושמחי בת: תו"א לז, ג.

ע"פ שוש אשיש: ראה לקו"ת נצבים מז, א ואילך.
בפ' ויחי דרכ"א: בזהר. ראה גם באוה"ת בראשית כרך-ד דף תתקעו, ב.
ע"פ חכלילי עינים: תו"א מז, א ואילך.
בבחי' אהבה רבה שמבחי' דכר אין בה שינויים: "והטעם שבאה"ר אין שייך שינויים הוא להיותה מבחי' יחידה (לקו"ת תצא לז, ג)" — לקו"ש חי"ב ע' 69 הערה 37.
בד"ה מקוששש עצים: לקו"ת שלח מב, ג.
בד"ה ה' לי בעוזרי: לקו"ת שמע"צ פח, ד ואילך.
בביאור ע"פ צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כז, ב.
ועמ"ש . . ע"פ ולא נחם: תו"א סא, ד.
וע"פ אסרי לגפן: תו"א מו, ג.
למנצח על השמינית: נאמרה בשנת תקס"ז (ראה רשימת המאמרים בסה"מ תקס"ז הערה 40). הנחת אדהאמ"צ נדפס בסידור קלט, א. הגהות באוה"ת ויקרא-ב ע' תקב. הגהות על קיצורים שלקמן כא, ד באוה"ת ויקרא-ד ע' א'מז. ראה תו"ח ס"פ לך. דרך מצותיך מצות מילה ט, ב ואילך.
למנצח על השמינית: תהלים יב, א.
למה היתה השירה על שניתנה בשמיני דוקא: בדרך מצותיך מבאר הקושיא "ומה לו אילו היתה ניתנה בשביעי מאחר שעיקר השירה שלו על הברית שחתם בבשרינו כידוע" ע"ש.
וביום השמיני ימול: ויקרא יב, ג.
ואפי' בשבת: ראה שבת קל-קלב.
כי בו שבת: בראשית ב, ג.
האורג שני חוטין: שבת עג, א.
בביאור ע"פ כי כאשר השמים: תו"א ג, ב.
צדיק אוכל לשובע נפשו: משלי יג, כה.
בד"ה יגלה לן טעמי: תו"א טו, ג.
ויכל אלקים ביום השביעי: בראשית ב, ב.
ויכל לשון כלות הנפש: ראה במדב"ר פי"י, א.
מי שטרח בע"ש: ע"ז ג, א.
ע"פ ראו: לקו"ת בשלח ב, א.
וירא אלקים את כל אשר עשה: בראשית א, לג.
וימלך וימת כו' מלך שמיני הדר: בראשית לו, לב-לט.

מ"ה שהוא ממצחא דא"ק: ראה ע"ח שער התיקון פ"ב-ד.
ממצחא . . פנימי: ראה לעיל בהוספות יח, ג הערת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע. מובא בד"ה וה' אמר — תרע"ט ע' פג.
כתר עליון . . מלגאו: ת"ז בהקדמה.
בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה: תו"א עג, א.
בביאור דמזוזה מימין: תו"א מג, ב.

דף כא

הוא מבחי' רעוא דכל רעוין: ומובא לקמן פ' מסעי צה, ב. ובאוה"ת ויקרא-ב ע' תקה.
בחי' כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
שחכמה ועשי' שוין שם: ראה ספר הערכים-חב"ד כרך-ד ע' תקפה. וש"נ.
וראה גם בדרך מצותיך נ, ב. נז, א. בלקו"ש-ה ע' 90 הערה 30 מציין "ובפנים שמדובר במצות מילה גילוי א"ק, לכן השייך כאן — הוא שהחכ' ועשי' שוין (ראה דרמ"צ נב, א שמחלק "קמי' ית' ואפילו לגבי אורו כו'").
וראה תניא פ"ב בהגה"ה, שהיוה"א פ"ט (הובאו בדרמ"צ שם — מז, רע"א) עוד פי' בכולם בחכ' עשית, אשר רק "נחשבת כעשי' גופנית". ובשהיוה"א שם מפורש יותר: "שנחשבת כאילו היא בחי' ומדרגת עשי'" שמצד זה
א) אפשר דקמי' עשי' — למטה מזה, למטה מעשי' גופנית ב) ג"ז שנחשבת כו' הרי הוא רק 1) נחשבת 2) כעשי': כאילו — כף הדמיון — שזה שייך גם בעו"ע — משא"כ האופן ששווין (ובפרט עפמש"כ בדרמ"צ שם נב, א:שוים ממש)". עכ"ל בלקו"ש שם.
בד"ה אנת הוא חד: תו"א יד, א.
ומבואר בע"ח שמ"א פ"ד ובשע"ק ח"ג: מובא לקמן פ' מסעי צה, א.
ולכן שבת נוהגת בכל מקום: בבוך 4 ובאוה"ת ויקרא-ב ע' תקז: "ולכן שבת נוהגת אפי' בחו"ל במקום עוכומ"ז" (באוה"ת שם ליתא תי' "במקום עוכומ"ז"). וע"פ זה יובן מה שכתוב לקמן "אפי' במקום שיש זה לעומת זה". ואולי עשו השינוי מפני היראה.
התלבשות אצילות בעשי': ועל"ק בנצבים מט, ב. [כ].
וכמ"ש בספר הגלגולים פרק ב: נעתק לשונו באוה"ת ויקרא-ב ע' תקז.
הובא בסש"ב: פ"ו בהג"ה.
אברהם שיצא ממנו ישמעאל ויצחק שיצא ממנו עשו: פסחים נו, א.
רישי' דעשו בעטפוי דיצחק: ועל"ק ח' דברים צו, ג והוא מת"י ויחי נ, ג. [כ]. ראה תו"א כ, ב.
שו"ה בבריאה — במקום הקליפות: באוה"ת שם ע' תקח: במקום עכומ"ז וקליפות.

ולכן . . שבת לישראל: וע' בסש"ב סופמ"ו. [כ].
ואתה את בריתי תשמור: בראשית יז, ט.
וערל זכר אשר לא ימול: שם יז, יד.
אמילם: תהלים קיח, יב.
שיהא גילוי בחי' א"ק: ראה סה"מ תרע"ח ע' קצז ושם: שגילוי זה הוא בהמס"נ על קדה"ש שיש בכאו"א מישראל.
כדי שיעבור עליו שבת אחת: ראה זח"ג רע"מ מד, א. ויק"ר כז, י. ראה הביאור בדרך מצותיך ט, ב.
בד"ה אני ישנה: לקו"ת שה"ש לה, א.
וראשונה לא נצטוו אלא במילה . . נצטוו על הפריעה: יבמות עא, ב. ראה אוה"ת לך לך כרך-ד דף תשכט, א שכאן מבואר כדברי המא"א דמילה במל' ופריעה ביסוד, דכתב כשאין הגילוי ממקום גבוה כ"כ א"צ להסיר רק הערלה והיינו כשהגילוי מהמל', אבל כשהגילוי נמשך מבחי' גבוה יותר אזי צריך להסיר גם עור הפריעה ע"י הפריעה . . אבל בסידור בדרוש חרבות צורים משמע כהפרדס [ערך מילה דהמילה ע"י יסוד וממילא הפריעה במל'] דהא אמר אשר אברהם לפי שהי' גבוה יותר במדריגה לא הי' צריך לפריעה כי עור הפריעה אינו מסתיר לו, א"כ זה כנ"ל שמצד היסוד בא מצות מילה ומצד המל' שלמטה מיסוד צ"ל ג"כ פריעה, וע' כה"ג בלקו"ת פ' מטות בד"ה ושמע אבי' את נדרה, ע"ש. וראה גם בדרך מצותיך מצות מילה יא, ב.
ואח"כ במדבר נצטוו על הפריעה: ראה יבמות עא, ב ובתוס' שם. נתבאר באוה"ת שבועות ע' קט. וראה גם בדרך מצותיך י, ב "בבואם לארץ ארץ אשר ה' דורש אותה ועיני ה' בה נצטוו גם על הפריעה". וכ"ה בסידור קמד, ב. ובביאה"ז להצ"צ כרך-ב ע' תשמ "ולכן דורו של יהושע נצטוו בפריעה" ע"ש.
ולכן הי' אברהם נביא: ראה תו"א יא, ד. ביאוה"ז לצ"צ ע' רנג — "י"ל שעד"ז לא היה [יכול] להיות המשכת התורה שהיא אצילות שתהי' נמשך למטה בעשי' עד שנכנע הרע . . ועיין בתו"א . . גבי ניתנה לו במתנה מצות מילה במעשה ממש בכדי כו' ויקבלו התורה בהתגלות חיצוניות מצוה מעשה ממש כו' וצ"ע בלק"ת פ' תזריע . . גבי ולכן הי' אברהם נביא גם קודם המילה כו' שהי' מרכבה לבחי' אצילות כו' אבל בכדי כו' וע' במדרש רבות פ' וירא בענין סוד ה' ליראיו".
באוה"ת יתרו ע' תתי מבאר דשם אלקים הי' מתגלה לו גם קודם שנימול, ע"ש.
ויאמר ה' אל אברם: בראשית יב, א.

בד"ה ראו: לקו"ת בשלח ב, ב.
במשנה ספ"ג דנדרים: לא, ב.
בת"ז תמן מל: ע' רע"מ פנחס (רכג, ב). ומ"ש ת"ז אולי כוונתו לתי"ג כח, ב. ועל"ק (כא, ד) מביא הזח"ג פנחס. ושם פ"ג (כב, א). [כ]. בדרך מצותיך מצות מילה י, ב מציין לזהר.
שהז"ת . . מלובשים באו"א: [ע"ח] בש' הנסירה פ"ו. [כ].
וע"ז אמר: זח"ג ר"פ במדבר קיח, ב. וע' ע"ח ש' עתיק רפ"א. ובש' או"א רפ"א. על"ק דרושים לר"ה נז, סע"ב וש"נ. [כ].
כי עם קשה ערף הוא וסלחת: שמות לד, ט.
בביאור ע"פ אלה מסעי: לקמן פ' מסעי צ, ד.
ובמ"א נתבאר: ראה לקו"ת פ' עקב יז, ד. וראה גם סה"מ תרס"ח ע' כז.
ויגבה לבו בדרכי ה': דברי הימים-ב יז, ו.
כי מי גוי גדול: דברים ד, ז.
ואעשך לגוי גדול: בראשית יב, ב.
כמ"ש ברבות ר"פ לך: לט, יד.
ולגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
וקרבתנו מלכנו: ברכת ק"ש.
לך ה' הגדולה: דברי הימים-א כט, יא.
וגם נצח ישראל: שמואל-א טו, כט. [כ].
כי לא אדם הוא שהוא בחינה . . כמ"ש במ"א: ראה לקו"ת שה"ש כג, ג.
בזח"ג דקל"ו ע"ב: ראה לעיל פ' ויקרא ג, ב. הלשון נעתק באוה"ת בראשית פב, ב.
וברבות אמור פ' ל': מובא באוה"ת פ' בשלח ע' תרעה.
יראת ה' אוצרו: ישעי' לג, ו.
בד"ה וכל בניך: לקו"ת ראה ל, א.
וכל בניך למודי ה': ישעי' נד, יג.
בד"ה לסוסתי: לקו"ת שה"ש יא, ד.
מה דאיתא במדרש . . שאל מין אחד: ראה סידור קמא, ב. ד"ה מצה זו-תר"מ פרק נז. ד"ה ברוך שעשה ניסים תש"כ-הנחה.
מר' עקיבא: וכ"ה בב"ר שם. בתו"א שם הגי' לר' יהושע. וראה הערת כ"ק אדמו"ר במ"מ לתו"א צט, ד. ראה סה"מ תרע"ח ע' כו.
ולכאורה אינו מובן: ראה תו"א צט, ד. לקו"ש חי"א ע' 68 — ולכאו' תמוה בתשובתו של ר"ע מתורצת רק הקושי' בענין מלאכת ההוצאה מרשות לרשות — והלא כל שאר

המלאכות אינן תלויות בהוצאה מרשות לרשות. [וכן הקשה ביפ"ת (שמו"ר שם), מהרז"ו לב"ר שם, ומה שתירצו צע"ג — שהרי לא נזכר כלל בהמענה דר"ע]. ועכצ"ל שמלאכת ההוצאה היא הנקודה העיקרית בכל מלאכות שבת, והיא היסוד והשורש שממנה מסתעפים כל אבות מלאכות, תולדותיהן, ושבותים דרבנן. [ועפ"ז מובן מה שהשיב לו משל מעירוב והוצאה למטה, כי זה שהוצאה היא כללות מלאכת שבת היא לא רק לגבי הקב"ה (כביפ"ת ובמהרז"ו שם) כ"א גם במלאכת שבת בהאדם למטה]. ולכן, מכיון שלגבי הקב"ה לא יתכן הענין דהוצאה מרשות לרשות (כי כל העולם כולו שלו), במילא בטל היסוד ונתינת מקום גם לשארי המלאכות שאינן אלא הסתעפות ממלאכת הוצאה, ע"ש בארוכה.

עד הפרסא שבין אצי' לבי"ע: ראה סה"מ תקס"ה ע' שכו. וביאה"ז להצ"צ כרך-א ע' רס. ובליקוט פי' לאגה"ק סי' כ.

רגלי' א"ק הם בעשי' ממש: על"ק מסעי צה, ג. ב' ע"ח. [כ].

תחתית העקב שלו הוא ראש העשי': ראה באוה"ת ויקרא-ב ע' תקיג שמציין לכאן ולאגה"ק סי' כ.

כחשכה כאורה: תהלים קלט, יב.

בביאור ע"פ יונת בחגוי: לקו"ת שה"ש יז, ג.

סד"ה ויאמר משה אכלוהו היום: תו"א סה, ד.

שנתעלו . . **בבחי' חו"ב**: באוה"ת ויקרא-ב ע' תקיג מציין כאן: מהרי"ל [שזה הוא מאחי כ"ק אדה"ז].

בד"ה יביאו לבוש מלכות: תו"א צ, ג: שהתהוות מאין ליש הגשמי שבהם הוא מאוא"ס ב"ה הסוכ"ע ומקיף כולו בהשוואה אחת.

כמשל חילוק רשויות: ראה אוה"ת שמות-ח ד"ה וידע אלקים.

סד"ה עד דלא ידעי: תו"א ק, א.

וקרוב לזה נת' בענין עבדים היינו: סידור רצד, ג ואילך.

יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.

בעטרה שעטרה לו אמו: שה"ש ג, יא.

לגבי בחי' א"ק שהוא המקיף: הוא גם בנוגע לבחי' חיצוניות א"ק — לקו"ש ח"ט ע' 223. וראה גם המשך תער"ב סעי' סא וסעי' רמז.

הדר מלך השמיני: ראה בראשית לו, לט.

וכ"ה ברבות בהעלותך פט"ו: נעתק באוה"ת נ"ך-ב ע' תתקיט.

ופי' מהרש"א . . ושל ימות המשיח נוסף בחי' א': "ולהעיר שלשון המהרש"א שם: "נוסף שיר א' (נימא אחת), ע"פ מ"ש אין בין עוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות" — ענין החירות. ובלקו"ת מוסיף ומפרש "שמשם נמשך החירות". — משיחת ש"פ לך לך תנש"א (סה"ש תנש"א ח"א ע' 92) הערה 32.

ופי' מהרש"א . . כל הקדושות הולכים בשבע: ביהל אור ע' מט מביא הגמרא דערכין, ומציין כמה מקומות לענין שבע ע"ש.

בת"ז סוף תיקון כ': ראה גם אוה"ת ויקרא-ב ע' תל.

כנור כ"ו נר: וע' לעיל כא ריש ג וש"נ. [כ].

נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.

והוי' יגי' חשכי: שמואל-ב כב, כט.

הנה ישכיל עבדי: ישעי' נב, יג.

ומל ה"א את לבבך: דברים ל, ו.

והביאך . . והטיבך: שם ל, ה.

בד"ה ועשית ציץ: תו"א פג, א.

בזהר ח"ג פנחס דרכ"ג ע"ב: "אבל למנצח על השמינית דלא תזוז נצח מן הוד דאיהי ספירה שמינית אמר למנצח על השמינית עכ"ל" — יהל אור ע' לא.

דנ"א סע"א: ע"ב [כ]. מובא ביהל אור ע' לא ע"ש.

איהו בנצח ואיהי בהוד: הוא ב[ת"ז] תי"ג כח, ב. כט, א. ועל"ק שה"ש כח, ב וש"נ. [כ].

בביאור ע"פ וקבל היהודים בסופו: תו"א צח, א.

ולא יכנף עוד מורך: ישעי' ל, כ.

ויקרא ה' ה': שמות לד, ו.

מי יעלה לנו השמימה: דברים ל, יב.

ר"ת מילה וס"ת הוי': הקדמת ת"ז ב, ב. סה, ב. סו, א. קלא, א [כ].

חצר הפנימית הפונה קדים: יחזקאל מו, א.

קיצור ענין: באוה"ת ויקרא כרך ד ע' א'מז הגהות ובשינוים.

כנור של ימוה"ש: ערכין יג, ב.

דף כב

בד"ה והיה מדי חדש בחדשו: לקו"ת ברכה צז, ג בענין ומדי שבת בשבתו. (כן מצויין באוה"ת ויקרא-ד ע' א'מז).

ובד"ה ששת ימים תאכל מצות: לעיל ד, ד.

ובכל נפש צ"ל: באוה"ת ויקרא-ד ע' א'מז מציין כאן לקיצור סעי' ב.

בד"ה ולא אבה: לקו"ת תצא לח, ג.
בד"ה ענין ק"ש בפ' ואתחנן: לקו"ת ואתחנן יב, א.
בד"ה הוי' לי בעוזרי: לקו"ת שמע"צ פח, ג. וסה"מ תקס"ד ע' רלא.
כל האזרח בישראל: ראה הגה"ה באוה"ת ויקרא-ד ע' א'מז בפי' אזרח ע"ש.
סד"ה ת"ר נר חנוכה: תו"א לד, ג. "ולהעיר מלקו"ת [כאן] כב, א שמציין לסד"ה נר חנוכה בענין שמונה נסיכי אדם. וכן בתו"א דס"ה ת"ר נ"ח (לד, ג): ועמ"ש ע"פ למנצח על השמינית, שמקשר ענין ח' נרות חנוכה עם כנור של ח' נימין" — לקו"ש ח"כ ע' 346.
וזהו שאמרו בירושלמי: ספ"ג דנדרים. באוה"ת נ"ך כרך א ע' רעו מציין לכאן.
בזח"ב יתרו ס"ח א' שהן בחי' משה ויוסף: ראה לקמן פ' חקת נח, א. ובאוה"ת שה"ש ע' תרפט "שהן בחי' וי"ו תרין וויין כחדא והיינו מ"ש ויקח משה את עצמות יוסף עמו". ובאוה"ת במדבר ע' יז.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
כונן שמים בתבונה: משלי ג, יט.
ויניחהו בג"ע לעבדה: בראשית ב, טו.
זו רמ"ח מ"ע: ראה זח"ב קסה, ב.
ע"פ מאמר הזח"ג: ביאה"ז לאדה"א פ, ג. ואילך.
ונוצר ונקה: שמות לד, ז.
ועמדו רגליו: זכרי' יד, ד.
נצח ומצח הכל אחד: עי' זח"ג קלו, ב. רחג, א [כ].
שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב.
והי' ה' לי לאלקים: בראשית כח, כא.
שבחי' א"ק רעוא דכל רעוין גבוה מהשבת: ראה לקמן מד, ג דשם מבאר דעליית שבת הוא אפילו בא"ק.
בת"א פ' לך לך: יב, א.
בד"ה והבדילה הפרוכת: תו"א יב, ג.
אדם כי יהי' בעור בשרו: הערות והגהות באוה"ת ויקרא-א ע' רנב. וראה שם ע' תקטז. תקלא. נתבאר בשיחת ש"פ תזריע תנש"א כרך-ב ע' 492 ואילך.
אדם כי יהי' בעור בשרו: ויקרא יג, ב.
אדם . . שלימו דכולא: ראה ספרי הערכים-חב"ד כרך-א ע' קכד. וש"נ.
משה האיש: שמות לב, א.
איש האלקים: דברים לג, א. תהלים צ, א.

כמ"ש בזהר פ' תזריע דמ"ח ע"א: ראה אוה"ת ויקרא-ד ע' א'מט.
וע' ר"פ משפטים דצ"ד סע"ב: בזהר ח"ב "אדם גבוה מאיש . . משמע שיש לו נשמה דאצי' ולמעלה מבחי' ויפח באפיו נשמת חיים" — אוה"ת ויקרא-א ע' רנב. ובאוה"ת נ"ך-א ע' שפ מעתיק מהזהר "זכה יתיר כו' דאיהו אדם בארח דאצילות כו' וזהו אדם אחד מאלף מצאתי. וע' מזה בלקו"ת פ' תזריע".
ובמדרש ויקרא רבה ר"פ ב': "ע"פ אדם אחד מאלף מצאתי בנוהג שבעולם אלף בני אדם נכנסים למקרא יוצאים מהם מאה למשנה יוצאים מהם עשרה לתלמוד יוצא מהן אחד להוראה הה"ד אדם אחד מאלף מצאתי כו' עכ"ל" — יהל אור ע' שכא. ראה אוה"ת אוה"ת נ"ך-א ע' שעט-פ ושם "י"ל כי הנה אדם אחד מאלף מצאתי זהו שנשמתו מאצי'". ושם ע' תט "דקאי על משה".
ובקהלת ע"פ אדם אחד מאלף מצאתי: ז, כח "כהדא דתנן במנחות פרק כל קרבנות הצבור אלפא ליין, ור"ל דכמ"כ אחד מאלף היינו היותר חשוב ומשובח כו'".
יכול להיות עדיין בעור בשרו: נתבאר בשיחת ש"פ תו"מ תנש"א (סה"ש תנש"א ח"ב).
מפני שאינו מצויין כלל: צ"ע אם הכוונה רק מפני זה (כי דינם שנוהגים גם שלא בזמן הבית (רמב"ם הל' טו"צ פי"א ה"ו)) — ואין כל מניעות, כהן מיוחס וכו'. וראה תו"ש (שמות מילואים סח"י) הדעות אם נגעים נוהגין בזה"ז והטעמים. — לקו"ש חכ"ב ע' 75 הערה 53.
כמ"ש הרמב"ם: הל' טו"צ טז, י. ראה בלקו"ש חכ"ב ע' 72 הערה 36. שם ע' 65 הערה 9.
נגעים דברים גבוהים: נתבאר בלקו"ש לפ' זו תנש"א סעיף ג. ובשיחת ש"פ תזריע תנש"א סעיף ד.
שאינו נק' טמא עד שיקראנו הכהן טמא: נגעים רפ"ג. רמב"ם הל' טומאת צרעת פ"ב ה"ב. וראה תו"כ ורש"י פרשתינו יג, ב. תו"כ ר"פ מצורע.
אורות עליונים: "להעיר ש"נגע" אותיות "ענג" (זהר ח"א כו, ריש ע"ב. ח"ב סה, ב. ח"ג רעג, א ועוד). ועפ"ז י"ל שה"אורות עליונים" ד"נגעים" קאי על בחי' "עונג העליון" — שיחת ש"פ תו"מ תנש"א (סה"ש תנש"א ח"ב) הערה 34. ושם בהשיחה מבאר בארוכה ב' ענינים הא' שהנגעים הם רק פסולת שעדיין לא נתברר, והב' שהם דברים גבוהים אורות עליונים, שלכאורה הם ענינים הפכיים, וביאר שם שייכותם ושתלויים זה בזה. ע"ש.
כדאיתא בע"ח: ש' לאה ורחל פ"ז [כ]. וראה לקמן כד, ג.
ועיין הרמ"ז . . והבן ענין גדול: ראה לקמן כד, א שמעתיק לשון הרמ"ז.
והובא אל אהרן הכהן: ויקרא יג, ב.

שנתעלים ע"י הכהן . . כשאמר טהור: "זאת אומרת שעצם החפצא ד"נגע" (קודם קריאת שם טמא ע"י הכהן) אינו ענין של טומאה, אלא אדרבה ענין של קדושה" בלקו"ש שם.
חסד עילאה דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה.
בגמרא דב"מ . . קא מפלגי: מאמר זה נאמר בשנת תקס"ט, ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, א וברשימת המאמרים שבסו"ס תקס"ט ע' שמא.
הנחה אחרת של המאמר והגהות אחרות באוה"ת תזריע-ב ע' תקכז וע' תקלא. וראה שם כרך-ג ע' תתטו. כרך-ד ע' א'נב.
לכללות מאמר זה ראה סהמ"צ להצ"צ מצות טומאת המצורע שמיוסד על מאמר זה. במאמרי אדהמ"צ ויקרא-ב ע' תמג וע' תנו בארוכה מתחיל להבין ההוא עובדא דרבה בר נחמני. סה"מ תרל"ה-א ע' רכ ואילך. לקו"ש חי"ב ע' 64 ואילך. חכ"ז ע' 120 ואילך. באוה"ת נשא ע' רסג, סידור ע' קפב, יהל אור ע' תקנד, ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' קסח מציין למאמר זה בשם "בדרוש בהרת".
פרק הפועלים: דף פו, א.
ענין התנאים ואמוראים שאנו רואים את המופתים העצומים: באוה"ת ויקרא-ד ע' א'נב מציין לתו"א מט, ב "אך להיות נמשך חכמה עילאה . . הוא ע"י התנאים בעלי המשנה". וראה גם אוה"ת ויקרא-ב ע' תקלא. כרך-ג ע' תתיז. שה"ש-ב ע' תפא. להעיר ממאמרי אדהאמ"צ ויקרא-ב ע' תמג ושם נוסף "יותר מן הנביאים".
בענין המופתים העצומים, ראה ד"ה פדה בשלום תשכ"ו סעיף ד (סה"מ מלוקט ו' ע' מה).
ברפב"י פ"ק דחולין: ז, א. ונתבאר בד"ה פדה בשלום תשכ"ו הנ"ל שהוא שינוי וחידוש גם לגבי שרשו ומקורו דהנהר.
זוטרא דבכו מחי' מתים: ע"ז י, ב.
וזכו לכ"ז ע"י עסק תורתם: במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תנז מבאר "כי בחי' מס"נ שלהם על שקידת התורה לא הי' כמוהו עדיין" ע"ש.
נתבאר בד"ה פדה בשלום תשכ"ו (סה"מ מלוקט-ו ע' מז): "שע"י עסק התורה שלהם נעשה שינוי וחידוש בהעולם [חידוש אמיתי שלא הי' גם בשורש ומקור העולם]". ובהערה 22 שם "כמובן ממ"ש בלקו"ת שם (כג, א) דזה שע"י התורה עשו מופתים הוא לפי שהגילוי שנמשך ע"י התורה הוא מלמעלה מהשתלשלות".
שם הקב"ה . . הבורא ית': ע' שה"ש ד"ה ששים המה מלכות הב' רפ"ג (מ, ג) [כ]. בארוכה בדרך מצותיך קב, ב. אוה"ת פנחס ע' א'רי. וראה גם בסה"מ תרל"ד ע' צז ואילך.

קדוש הוא בחי' כתר: באוה"ת ויקרא-ג ע' א'נג כ' "וז"ל הפרדס קדוש הוא בכתר ובתפארת וביסוד, ה' ודברי הפרדס לכאורה מקורם מהזוהר פ' אמור" ע"ש.
וכנודע מענין קדוש יהיה . . גבי נזיר: ראה אוה"ת ויקרא-א ע' קט.
קדש יהי' גדל פרע: במדבר ו, ה.
ברבות פ' בלק: כ, טז.
כי הוא מקו האמצעי: ראה אגה"ק סי' יב, ובליקוט פי' שם.
מת"ת דאימא נעשה כתר לז"א: ע' ע"ח ש' מוחין דצלם רפ"ה ורפ"ז. ובש' דרושי הצלם דרוש ה — עט, ד. ובריש ש' מיעוט הירח פ"א. על"ק שה"ש מז, ג. [כ].
ומת"ת דז"א נעשה כתר לנוק': שם [ע"ח] ש' א"א ספ"ז. [כ].
בביאור ע"פ הראיני את מראיך: אולי הכוונה ללקו"ת שה"ש כ, ד.
וברוך . . חכמה: ראה ג"כ סה"מ תקס"ה ע' קסה ובהנסמן לשם.
חכמה . . וראשית הגילוי: ראה זח"א לא, ב ת"ז רת"ל.
קדוש הוא בחי' סוכ"ע וברוך הוא בחי' ממכ"ע: ראה לקו"ת שה"ש כא, ב. דרך מצותיך מז, א. קב, ב. אוה"ת פנחס ע' א'ריא.
והנה בתיבת ברוך: מכאן נמצא גם באוה"ת סידור ע' קפב.
והמלך שלמה ברוך: מלכים-א ב, מה.
ע"פ לבבתני אחותי כלה: לקו"ת שה"ש כח, ד.
וכמ"ש בפע"ח: שער הברכות פ"א-ב.
וכ"מ בזהר ר"פ ויגש דר"ה ע"ב: "שלכן נברא העולם בבית שיש בו סימן ברכה ולא נברא באלף בגין דלא למיהב דוכתא לסט"א דאקרי ארור" — ביאה"ז להצ"צ-א ע' תקעב ע"ש שלכאורה אינו מובן הלא האלף בכתר והב' בחכמה א"כ איך ארור יש לו יניקה ע"ש.
ועיין במא"א אות ב' סל"ט: מובא באוה"ת בראשית-ג דף תקנא, ב עם הגהות.
סל"ה: וז"ל ברכה מצד אימא עילאה בריכה העליונה (ע' בסידור בדרוש ברכת הזימון. ובזהר ס"פ בא דמ"ב ע"ב מענין מקור מעין ים) ששם מימי החכמה נאספים לתוכה (ועיין זח"ב ס"פ בשלח דס"ג ע"ב כד ע"ק סדכ"ס בעי לברכא כו' אשרי כולא ואכליל כולא בהאי עמיקא עילאה) המברכת למ' בריכה התחתונה כו' עכ"ל. אוה"ת בראשית כרך-ג דף תקנא, ב. מובא גם באוה"ת שמות ע' פג.
ר"ת ברוך: ת"ז ת"ע (קב, ב). [כ].
כמ"ש בפרדס ערך ברוך: בשער ערה"כ.
וז"ש בזהר איהו ברוך ואיהי ברכה: ח"ג רסד, ב [כ]. זח"ב קסב, א. וראה באוה"ת שמות ע' פג שהעיר מזח"ב סג, ב דשם "מבואר דבבינה מאיר הברכות מבחי' עתיקא כו'" ע"ש.

מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
המקיף מצחצח חצי הכלי מבחוץ: ע' ע"ח ריש ש' הכללים וסוף ש' השתל' י"ס. ובש' עקודים רפ"ב. וע' ש' עתיק רפ"ד. וע' תו"א מג"א בי' יביאו לבוש מלכות ושם בהוספות פ' ויקהל בי' ע"פ קחו מאתכם תרומה סי' ב'. [כ].
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
שהוא רק בחי' אור וזיו מהמאציל עצמו: ראה לקו"ש ח"ז ע' 309 בכפל הלשון אור וזיו.
מודים אנחנו לך: דברי הימים-א כט, יג.
בביאור ע"פ אתה הצבת: בסידור שער ל"ג בעומר שה, ד ואילך. באוה"ת נ"ך כרך-ב בתלים עה"פ.
ובד"ה יהודה אתה: תו"א מה, א.
סד"ה את שבתותי תשמרו: לקמן בהר מג, א.
בד"ה להבין ענין הברכות: תו"א ו, א.
ודמות על ראשי החי': יחזקאל א, כב. רקיע זו הוא רקיע תמינאה שאינו בחשבון הז' רקיעים כו' כמ"ש בזהר פ' לך דפ"ה סע"ב ושם שהוא למעלה מז' רקיעים — סה"מ תרל"ה-א ע' רכד. וראה אוה"ת ויקרא-ב ע' תקלב.
בזהר פ' ויקהל דרי"ג סע"א: נתבאר במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תסט ואילך.
ע"פ הנותן שלג כצמר: ראה סידור סג, ד. סה"מ תקס"ז ע' קכט ואילך.
והטעם שנק' הבינה רקיע: ראה בביאה"ז להצ"צ-ב ע' תרמא במה שכתוב שם דכה"כ הוא בינה.
ע"פ הללוהו ברקיע עוזו: סידור ע, א. ראה אוה"ת בראשית כרך ב שח, א ואילך. חייב אדם לברך — תרל"ח פרק כב. וראה גם לקמן שה"ש ד, ד.
ענין ג' בחי' אור מים רקיע שהם ג' בחי' כח"ב: מובא באוה"ת נ"ך-א ומבאר "ושם פ"ב [= הכוונה לכאן] דענין אמר ר"ת אור מים רקיע הוא כח"ב ובינה נק' רקיע היא מקור ג"ע העליון הנק' מתיבתא דרקיע ושם ענין קוב"ה אומר טהור וכולהו מתיבתא דרקיע אמרי טמא כי המתיבתא משיגים ע"פ מה שנשפע להם מהבינה הנק' רקיע, אבל קודב"ה הוא בחי' כתר הנק' קדוש וחכמה הנק' ברוך שלמעלה מבחי' בינה" ע"ש.
בענין אור מים רקיע, ראה ביאוה"ז להצ"צ ע' תכב. סה"מ תרמ"ד ע' קצו. ובד"ה ואתה תצוה תרע"ה (בהמשך תרע"ב כרך ב ע' תתצ).
בד"ה ביום השמיני שלח: לקו"ת שמע"צ פז, ב.
בינה מקננא בכורסיא: ת"ז ת"ו כג, א. וע' ע"ח ש' ס' אבי"ע ספ"ג. [כ].
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.

בביאור ע"פ וידבר כו' אנכי: לקמן במדבר יז, א.
ובד"ה ראה אנכי נותן: לקו"ת ראה יח, א "ומבואר שם שזהו בחי' חכמה כח מה שלמעלה מההבנה וההשגה כו'" — אוה"ת נ"ך-א ע' תרצט.
שיהיו נהנין מזיו השכינה: ברכות יז, א.
בד"ה לך לך: תו"א יא, א.
דרכי' דרכי נועם: משלי ג, יז.
בד"ה ראו: לקו"ת בשלח א, א.
ור"י הי' מצלי מתלתין יום: ראה ר"ה לה, א. בדרך מצותיך קג, א מוסיף "וכן רחב"א הוה מהדר תלמודי' כל תלתין יום כדאיתא פ"ו דברכות (לח, ב)".
ענין התורה והתפלה: נתבאר בסה"מ תרל"ה-א ע' רכז ואילך.
לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.

דף כג

אין מוסרין רזי תורה: ראה חגיגה יג, א.
שהעצבות הרחיקו מאד חכמי האמת: ראה אגה"ק סי' יא.
בד"ה והי' מידי חדש בחדשו: לקו"ת ברכה צז, ב.
פקודי ה' ישרים: תהלים יט, ט.
בד"ה צו . . בפ' פנחס: לקו"ת פנחס עח, ב.
דאורייתא וקוב"ה כולא חד: ראה זח"א כד, א. זח"ב ט, א. ולהעיר ג"כ מת"ז ת"ו ותכ"ד. [לקמן דברים פא, ג].
ע"פ כי ביום הזה יכפר: לקמן כה, ג.
ישראל מתקשראן באורייתא: זח"ג עג, א.
ונפש יהונתן נקשרה: שמואל-א יח, א.
והנה מצות הקריאה בדבור בד"ת . . ע"י רוח הנופח בכח: "והיינו דרוח הדבור מוציא אור התורה מהעלם לגילוי כו'" — המשך תער"ב ח"ג ע' א'תו.
ע"ס בלי מה: ס"י פ"א, מ"ז. ראה גם באוה"ת פ' פינחס ע' א'קמז.
סד"ה כי ביום הזה יכפר: לקמן כו, ג.
לרוח ממללא: תרגום של לנפש חי', בראשית ב, ז.
נותן התורה לשון הוה: ראה לקמן סוכות פא, ג. סה"מ תר"ל ע' ריא.
עד יערה עלינו רוח ממרום: ישעי' לב, טו.
סד"ה ביום השמע"צ: לקו"ת שמע"צ פד, ב.
סד"ה ענין ק"ש בפי' קורא בתורה: לקו"ת ואתחנן יב, ג.

והתנאים ואמוראים: ראה אוה"ת בראשית קכט, ב.
כי ה"א אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.
וזהו דאמר רפב"י: חולין ז, א. [כ]. נתבאר בד"ה שיר המעלות תשכ"ב (סה"מ מלוקט-ד ע' רנג) ובד"ה פדה בשלום תשכ"ו (סה"מ מלוקט-ו ע' מח) שיש בזה ב' ענינים שינוי וחידוש בהנהר (שאינו גם בשרשו ומקורו) המעלה דתפלה, והשינוי בהנהר נעשה ע"י הציווי של רפב"י — המעלה דברכה.
למקצה השמים ועד קצה: דברים ד, לב.
הפך ים ליבשה: תהלים סו, ו.
סד"ה ואלה שמות: אולי הכוונה לתו"א נב, ד ואילך.
ובד"ה באתי לגני: לקו"ת שה"ש לא, ד ואילך.
ובד"ה ואהי' אצלו אמון: לקו"ת במדבר יז, ד.
וענין זה באצי': ראה אוה"ת ויקרא-ב ע' תקצא ואילך.
והכשבים הפריד יעקב: בראשית ל, מ. ראה לקמן פ' אמור לט, א.
ושער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.
ויש כמה בחי' בלבושים דמחשבה: ראה אמרי בינה שער הק"ש פל"א ואילך. לקו"ש ח"ז ע' 310.
חכמות אחרים הנצרכים לחכמת התורה: ראה תניא ספ"ח.
לבוש החשמ"ל: ראה תו"א יב, ד. סה"מ תקס"ב ע' רנג ואילך. אוה"ת ויקרא נז.
אשרי מי שבא לכאן: פסחים נ, א וש"נ.
ע"פ כי תבואו: לקו"ת בהר מ, ד.
בד"ה מזוזה מימין: תו"א מב, ב.
איך שייך למעלה בג"ע: ראה אוה"ת ויקרא-ב ע' תעג.
שו"ה הלא — כמבואר במ"א: ראה תו"א יד, א.
ויאצל מן הרוח: במדבר יא, כה.
דאיתא בזהר: ח"ג מז, א. מט, ב [כ].
והובא אל הכהן: ויקרא יג, ב.
בינה דינין מתערין מינה: זח"ג י, ב. יא, א [כ].
מ"ש בע"ח: ש' השמות פ"ג ופ"ו. וע' בפרדס להרמ"ק ז"ל ש' השמות פ"ה (א-ל) שם אלקים שם (פ"ז-ח) ושם הוי' בת"ת (שם פ"י וי"א) ובזח"ג (רצו, א). [כ].

ותירץ ע"ז המגיד זצוק"ל: מובא גם בביאוה"ז ח, ג. ראה מגיד דבריו ליעקב (הוצאת קה"ת) בהוספות סי' כט וסי' לו. ראה גם יהל אור ע' תקנב. אוה"ת בראשית תרסז, א. ד"ה מצה זו תר"ם ע' עב. בהנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות דלהלן.

עושה שלום במרומיו: איוב כה, ב. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תרמה.

איהו וגרמוהי חד: תקו"ז בהקדמה ג, ב.

חסד א-ל כל היום: תהלים נב, ג.

דלאו מכל אינון מדות: ת"ז בהקדמה.

ח' מורה על ז"ר וארץ . . אלופו ש"ע: סמ"ק קד. שו"ע או"ח סס"א ס"ו. שו"ע אדמה"ז שם.

אמליכתי' למע' . . רוחות: ברכות יג, ב.

בגילוי רב יותר מכפי מדתם: ראה בד"ה באתי לגני תשל"ח (סה"מ מלוקט-ג ע' סא הערה 43).

בתמידות — בד"ה החלצו: לקו"ת מטות פו, א.

ביחוד — כנ"ל: ראה להלן בהוספות להערות וציונים.

שהוא — מאיר עליהם בבחי' מקיף לבד: ראה המשך תער"ב סעי' רי.

שהוא — ע"פ ראה ריח בני: תו"א כ, ג.

נק' שקיו דאילנא: ת"ז בהקדמה.

רך כקנה: תענית כ, ב.

כנודע מענין ראו מ"ה: ועל"ק פ' בהר ד"ה את שבתותי רפ"ה [כ]. להלן מג, א וש"נ.

שק"נ חצי' טוב וחצי' רע: ע"ח שמ"ט.

היינו כמ"ש בפע"ח: שער הק"ש פ"ב.

ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י: לקמן בפ' אמור לג, ב.

כמ"ש בע"ח דאור א"ס . . בחכמה: ש' ס' אבי"ע פ"ו. ובסש"ב ח"א פל"ה בהגה. [כ].

דף כד

שלא יהי' יניקת הקליפות רק משערות דנוק': בד"ה אמר לצפון תני — תר"ן ע' שצ כ' דכאן מבואר שדחיית הנגע נעשה ע"י אור אבא הוא שלא ינקו מהעור כ"א מהשערות דנוקבא, ומציין לכמה מקומות שמבואר באופן אחר ע"ש.

בהרת לבנה: ויקרא יג, ד.

כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.

בביאור בשעה שהקדימו: לקו"ת במדבר יד, ג.

החכ' תחי': קהלת ז, יב.

סד"ה ביום השמע"צ: לקו"ת שמע"צ פו, א.

בדרוש הנגעים שם: ש' לאה ורחל פ"ז. [כ].
ג' אורות אשר: אורות כו' אשר. [כ].
בלקו"ת פ' וירא: ראה הלשון באוה"ת שה"ש-ב ע' תפו. נזכר גם לעיל פ' פקודי ז, ד. פ' אמור לח, ב. סה"מ תקס"ה-א ע' תלג.
לבן — במ"א ע"פ עד הגל:
זה לעומ"ז עשה: קהלת ז, יד.
ספיקא דאורייתא לחומרא: ביצה ג, ב.
וכה"ג הוא ענין ספק ממזר: ענין זה נזכר בשו"ת צמח צדק חלק אהע"ז סי' שכז (בהוצאת תשנ"ה).
ממזר ודאי לא יבא: קידושין עג, א.
הטעם לא ידעו: "לכאורה כששומעים שהקב"ה אומר כך, איך אומרים דלא כהקב"ה — אלא כיון שהפס"ד שלהם צ"ל ע"פ דעתם, לכן, כשלא השיגו בדעתם הטעם של הקב"ה, הוכרחו לפסוק כפי שמתקבל בדעתם (ראה לקו"ת תזריע כד, ב ואילך)" — קונטרס בענין תורה חדשה מאתי תצא — תנש"א הערה 61.
ע"פ יביאו לבוש מלכות: תו"א צב, ב.
היום לעשותם: דברים ז, יא.
ולמחר לקבל שכרם: עירובין כב, א.
לע"ל שיתגלו טעמי תורה: ראה רש"י שה"ש א, ב.
ארז"ל עין לא ראתה: ישעי' סד, ג. ברכות לד, ב.
אבל רב"נ הוא עצמו מבחי' הארה זו דהא"מ מה שזורח בהא"פ כו' וע"כ מצא טעמו ממש: ראה לקו"ש-יב ע' 68 דזה שהי' יכול להכריע ולפסוק בזה הוא מפני שנשמתו למטה היתה מלובשת בגוף גשמי. ראה גם ד"ה פדה בשלום — תשמ"ו. ד"ה קדש ישראל — תשמ"ז.
בד"ה ושבתה — תקס"ב (נדפס בדרך מצותיך קסז, ב) "(ולפי שרבה הי' יחיד בנגעים ואהלות לכן שאלו ממנו ספק זה, כי לתחתונים דוקא יש כח זה לפסוק הדין שמסתפקים בו מחמת שהקליפות מעלימי' על הלכה זו והתחתונים יש בהן כח לברר ולהעלות מהשבירה לפי שהן מלובשים בגוף כו' כמ"ש באגה"ק בביאור מאמר הר"מ פ' נשא והמשכילים...)".
מן המים משיתיהו: שמות ב, י.
ע"פ ואלה המשפטים: תו"א עה, ד.
סד"ה מראיהם ומעשיהם: תו"א סט, ג.

משה שפיר קאמרת: שבת קא, ב וש"נ.
בביאור ענין קי"ס גבי והניף ידו על הנהר: ראה לעיל צו יז, א.
בזהר פ' בא דל"ו ע"ב: ראה גם לקמן שה"ש מח, ד.
וע"פ הזהר בפ' בראשית דכ"ז ע"ב: ביאה"ז לכ"ק אדה"א ב, ג.
ע"פ ויהי קול מעל לרקיע: אוה"ת במדבר ע' א'תכט. ובאוה"ת שמות-ח ע' א'תתקעז עם הגהות.
בד"ה כי כאשר השמים: ראה תו"א ב, ד.
בד"ה צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כא, ב.
ספ"ד דנגעים: במאמרי אדהאמ"צ ע' תפג מוסיף: ועיי' בתוס' יו"ט וכו'.
ארז"ל על ר"מ שהי' אומר: עירובין יג, ב.
זקן שקנה חכמה: קידושין לב, ב.
יג"מ שהתורה נדרשת: ברייתא דר"י ת"כ ר"פ ויקרא.
בביאור ע"פ אלה מסעי): לקו"ת מסעי צג, א ואילך.
רוב החכמים שבדורו לא היו משיגים התורה רק . . בחכ' דאצי': ראה לעיל ד, א הערה שכל. וראה הערת כ"ק אדמו"ר במאמרי אדה"ז תקס"ב ע' שיד.
נובלות חכמה שלמע' תורה: ב"ר יז, ו.
בביאור ע"פ תורה צוה לנו משה: לקו"ת ברכה צה, א ואילך.
אחרי רבים להטות: שמות כג, ב.
במדרש תהלים ע"פ אמרות ה': יב, ז.

מצורע

דף כד

זאת תהי': הנחת כ"ק אדה"א בביאה"ז עב, א. ובדרך מצותיך מצות טומאת המצורע ק, א ואילך (ושם עם הגהות כ"ק אדמו"ר הצ"צ). והנחת הר"מ בן אדה"ז בסה"מ תקס"ה ע' תכג ואילך. ראה קונטרס לימוד החסידות ע' 19 וש"נ.
זאת תהי' תורת המצורע: ויקרא יד, ב.
מבואר בע"ח של"ז: דפוס שקלאוו תק"ס. לפנינו הוא של"ח. [כ].
מצורע חשוב כמת: נדרים סד, ב.
ימותו ולא בחכמה: איוב ד, כא.
מוחין דאימא ומוחין דאבא: ע' ע"ח ש' הולדת או"א וזו"ן פ"ד. [כ].
אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.

א"ס ב"ה שורה בח"ע: ראה תניא פל"ה בהג"ה.
וזהו ענין ההשתחוואות שבשמונה עשרה: בסה"מ תקס"ה ע' תכה מביא משל ע"ז: "וה"ז כמו עד"מ במלך ב"ו כששמע מרחוק שהמלך בא בעיר אזי רץ לקראתו במרוצה גדולה ותשוקה גדולה לראותו, אבל כיון שהגיע מקרוב אל המלך אזי נופל על הארץ בהשתחואה ואין בו רוח וכח להרים ראש נגדו שנתבטל לגמרי מכל וכל, שזהו למעלה מבחי' המרוצה שלו בתשוקה נפלאה קודם לכן".
וע"פ כי תבואו: לקו"ת שלח מ, ב.
אם רץ לבך שוב לאחד: הקדמת ת"ז (ז, א). ועוד גי' שם: שוב לאחור. בס"י פ"א הגירסא: שוב למקום. וראה אוה"ת יתרו ע' תתקעח. ע' תתקפא. סה"מ תרנ"ט ע' ריא בהערה. בביאה"ז לאדה"א עב, ב. ובדרך מצותיך ק, ב מציין לס"י.
אדמו"ר ציין ע"ז מס"י ב[לקו"ת] חקת נו, ב. [כ].
לאה . . מחשבה: ראה סידור ס, ג. סט, א. קג, ג. תו"א ויצא כב, ד. מאמרי אדה"ז-פרשיות ע' קנו. תקמ. תו"ח ויצא כז, ד. שער היחוד פל"ז. קהלת יעקב בערכו ט. לקמן לח, ד.
ס"ר אותיות התורה: מגלה עמוקות אופן קפו.
ורחל . . הדיבור: ראה ע"ח שער אח"פ פ"א. הנסמן לעיל בהערה לאה. לקמן לח, ד.
בד"ה וייצר את האדם: תו"א ד, א.
בד"ה מראיהם ומעשיהם: תו"א סט, ג.
ובד"ה להבין ביאור ענין האבות: תו"א עב, ד.
כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה: רמב"ן בהקדמתו עה"ת. יונת אלם פכ"ט. ועד"ז זח"ב פז, א. ובכ"מ. ובהבא להלן ראה גם לקו"ש חי"ב ע' 82.
על"ק בפנחס עו, ריש ע"ב. [כ].

דף כה

בד"ה לסוסתי ברכבי פרעה: תו"א סג, ד "כמו פרעה העמיד תחלה סוסים נקבות ואח"כ היפך זכרים קודם לנקבות כמ"ש בזהר פ' בשלח (ד' מז).
ונעשה לנו שם: בראשית יא, ד.
הנפילים היו בארץ: שם ו, ד.
אנשי שם: במדבר טז, ב.
קראו שם פרעה: ירמי' מו, יז.
שם ימותו: במדבר יד, לה.
בד"ה חוקת התורה: לקמן חקת נו, ד.
הכהן — ע"פ בהעלותך: לקו"ת בהעלותך לב, א.

יעקב אותיות יבקע: נסמן לעיל ח, ד.
עור בעד עור: איוב ב, ד.
ה' מלך גאות: תהלים צג, א.
טוב שם משמן טוב: קהלת ז, א.
שמן הטוב: תהלים קלג, ב.
בד"ה ואלה שמות: תו"א מט, ד ואילך. אוה"ת שמות
ובד"ה משה ידבר: תו"א סז, ד.
שמן משחת קודש: שמות ל, כה.
וע"ש בפי' הרמ"ז: פ, א.
נמשך — ועמש"ל פ' תזריע: כב, ג.
ויצא הכהן אל מחוץ למחנה: ויקרא יד, ג.
בע"ח: של"ח ש' לאה ורחל פ"ח [פ"ז]. [כ].
תשובה באותו מקום: יומא פו, ב וש"נ.
ואם רץ לבך שוב לאחד: נסמן לעיל כג, ג.
ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
ועבד הלוי הוא: במדבר יח, כג.
בד"ה וכל העם רואים את הקולות: תו"א עג, ד.
שמע ישראל: דברים ו, ד.
שם גימטריא ב"ן ורפ"ח: מאו"א מערכת ש' סנ"ג ובפע"ח ש' הק"ש בפ"ט [כ].
אך יצא יצא יעקב: בראשית כז, ל.
בד"ה ראה אנכי: לקו"ת ראה יח, א.
נחל איתן: דברים כא, ד.
ספ"ק דע"ז: יט, א.
ואע"ג דמשכח: ועל"ק ד"ה והי' לכם לציצית הא' [מד, א]. פ"ג מלמדין אותו כל התורה כולה ואח"כ משכחין ודו"ק. וע' שה"ש ביאור שחורה ח, ד. [כ].
גרסה נפשי לתאבה: תהלים קיט, כ.
בביאור ע"פ וקבל היהודים: תו"א צז, ב.
לא תירא לביתה משלג: משלי לא, כא.
בהרת עזה כשלג: שבועות ה, א.
והחכמה תחי': קהלת ז, יב.
וכמ"ש סד"ה נאוו לחייך בתורים: לקו"ת שה"ש יג, ג.

אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א. ת"ז תכ"א (סא, ב).

אחרי מות

דף כה

כי ביום: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ב ח"א בתחילתו. קיצורים והגהות באוה"ת ויקרא-א ע' צח. צט. ויקרא-ג ע' תתכז. ויקרא-ד ע' א'נה.

ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, א.

נאמרה ש' תקס"ב שבת שובה. וביאור ע"ז נדפס בס' דרך מצותיך ח"ב (רפד, א) [כ].

ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.

כי ביום הזה יכפר: ויקרא טז, ל.

רבות תולדות פס"ה גבי שני גדי עזים טובים: ראה אוה"ת ויקרא-א ע' שה. שטז-שיז בשם הרבות "שני גדי עיזים טובי' כו' שהרי גבי שעיר המשתלח אומר יכפר כו'".

אחרי ספ"כ: "בענין מיתת שני בני אהרן שכשם שיוהכ"פ מכפר כו' כי ביום הזה יכפר" — אוה"ת ויקרא-א ע' שה. שיז.

וספכ"א, אמור ס"פ כ"ז: "בענין שני גדי עזים טובים לך ולבניך, שעל ידיהם מתכפר להם ביוהכ"פ" — אוה"ת ויקרא-א ע' שה.

שלח לך פי"ו: ע"פ אך הבל בני אדם כו' במאזנים לעלות כל הבלים שישראל עושים כל ימות השנה, במאזנים לעלות מוחל להם הקב"ה בחודש תשרי שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם ופי' שם בי"מ שהזכיות עולה במאזנים וירדו העוונות" — אוה"ת ויקרא-א ע' שה. שיט.

שה"ש רבה בפסוק כאהלי קדר: "מתלכלכת וחוזרת ומתכבסת כך ישראל אע"פ שמתלכלכין בעוונות כל ימות השנה יוהכ"פ בא ומכפר עליהם שנאמר כי ביום הזה יכפר כו'" — אוה"ת ויקרא-א ע' שז. שכ.

ובפסוק אל גנז אגוז: "מה אגוז זה אם נופל לתוך הטנופת כו' כך ישראל אע"פ שמתלכלכין בעוונות כל ימות השנה בא יוהכ"פ ומכפר עליהם שנאמר כי ביום הזה יכפר" — אוה"ת ויקרא-א ע' שז.

ובפסוק אחות לנו קטנה: "מה קטן כו' כך ישראל כו' בא יוהכ"פ ומכפר עליהם" — אוה"ת ויקרא-א ע' שח.

וכמ"ש בזהר: נ"ב וכ"ה בסש"ב רפ"ב וש"נ [לקוטי הגהות לתניא ע' ט]. [כ]. ראה ביאור כ"ק אדמו"ר בליקוט פי' לתניא ח"ב פ"א.

הרבה דרכים בחזקת סכנה ח"ו: ירושלמי ברכות פ"ד, ה"ד (כל הדרך). קה"ר פ"כ, ב (כל הדרכים).

בד"ה בשעה שהקדימו: לקו"ת במדבר יב, ג "וא"כ למה זה ירדה הנשמה כל כך להתלבש בגוף גשמי בשביל קיום מצות מעשיות ומה יתרון לה בכל עמלה".

כי ה"א אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.

טבע האש להסתלק . . ויסודו: השוה תניא רפי"ט.

דבר ה' . . שמים נעשו: תהלים לג, ו.

בעשרה מאמרות: אבות ה, א.

יהי אור . . יהי רקיע: בראשית א, ג-ו.

הלא כה דברי כאש: ירמי' כג, כט.

ומבשרי אחזה אלו-ה: איוב יט, כו.

באדם הדבור הוא מיסוד האש: מובא בביאה"ז להצ"צ כרך-ב ע' תתפב ושם מציין גם לתו"א בד"ה כי אברהם לא ידענו.

והלב . . יסוד האש: השוה תניא פ"ג.

הבל הלב להב: ועל"ק ר"פ קדושים רפ"ב (כט, ג) ובבמדבר ד"ה וארשתיך רפ"ד (ח, ד) והוא מת"ז תכ"א (מט, ב). וסוף ת"ז מזהר חדש קעו, ב [תז"ח קיז, ב] [כ].

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

לעולם ה' דברך: תהלים קיט, פט. וראה שער היחוה"א רפ"א. אגה"ק סכ"ה (תניא קלח, ב).

במדרש תהלים: על"ק קדושים כט, ד [כ]. בסה"מ אתהלך ע' קה בשם חז"ל. וראה בלקו"ש-כה ע' 331 הערה 29. והנסמן בליקוט פי' לשעהיוה"א שם.

כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח. וראה ע"ח שער דרושי הנקודות ספ"ו.

וירא פנ"ג גבי וה' פקד את שרה: "לעולם ה' דברך נצב בשמים הא בארץ לא, אלא מה שאמרת לאברהם בשמים, למועד אשוב אליך כעת חי' כו'" — אוה"ת יהל אור ע"פ לעולם ע' תסו.

תצוה ר"פ ל"ח: "ע"פ וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש . . ה"ד לעולם ה' דברך נצב בשמים, אמר דוד כשם שאתה אמת שנאמר וה' אלקים אמת כך דברך אמת שנאמר לעולם ה' דברך נצב כו' אף דבר שדברת לקדש את אהרן ואת בניו קיים לעולם כו' והקשה בידי משה שם סק"ג מאי קמ"ל מהכ"ת שלא יקיים הקב"ה דבורו ח"ו" — אוה"ת יהל אור ע"פ לעולם ע' תסו.

ותוך פרשה הנ"ל: "וכי אין דבורו של הקב"ה נצב בארץ אלא בשמים, אמר חזקי' בר חייא מפני שהבטיח הקב"ה דבר בשמים ואחר רד"ו שנים באה ההבטחה שהבטיח הקב"ה את הצדיק כו'" — אוה"ת יהל אור ע"פ לעולם ע' תסז. וראה גם באוה"ת ויקהל ע' ב'ריב.

אמור ר"פ כ"ט: בענין ר"ה. ראה יהל אור ע' תסח.

במדבר פ"ב: "הה"ד לעולם ה' דברך נצב בשמים מפני שהבטיח הקב"ה לאברהם ובאת אותה ההבטחה בשעה שיצאו ממצרים כו', עד לפיכך הוא אומר והי' מספר בנ"י כחול הים הוי לעולם ה' דברך נצב בשמים" — יהל אור ע' תסח.

כל הנק' בשמי: ישעי' מג, ז.

ואין כבוד אלא תורה: אבות ו, ג.

שיהי' לו דירה בתחתונים: מדרש תנחומא נשא פט"ז.

לאשתעי מילין דהדיוטא: זח"ג קמט, ב. [כ].

פי' מילין דכדי שאינן מערכו: מובא באוה"ת שמות-ז ע' ב'תרצ.

לית מחשבה תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

ומאפס ותהו נחשבו לו: ישעי' מ, יז.

במא"א אות ה' ס"ל: ראה גם בביאה"ז לצ"צ-א ע' רעח.

ובזח"ג תצא דרע"ו ע': מובא באוה"ת מסעי ע' א'שעו.

כל מה שברא הקב"ה: אבות ו, יא.

קדוש . . מלא כה"א כבודו: ישעי' ו, ג.

אתה הוא קודם שנה"ע: תפלת שחרית (בשינוי לשון). וראה של"ה ג, ב.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

ר"י קרי למאני מכבדותא: שבת קיג, א.

וכבוד הוא גימטריא ל"ב: זח"ג לג, א.

מועד — סד"ה ושמתי כדכד: לקו"ת ראה כו, ב.

ב) והנה כלל כל התורה ומצות: מכאן מובא בסה"מ תרל"ה-א ע' סד ואילך.

על ג'ד העולם עומד: אבות א, ב. ראה בארוכה המשך חגה"ש תרנ"א קרוב לסופו.

וכנגד ג' דברים אלו כתיב בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: "[כאן] פי' שהם ג' בחי' מחודומ"ע שהן בחי' בראתיו יצרתיו אף עשיתיו . . ועיין עוד מענין על שלשה דברים העולם עומד בלקו"ת פ' שלח בד"ה אני אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ דרוש השני פ"ד. ובשה"ש בד"ה לבבתני אחותי כלה פ"ג. ובת"א פ' בשלח סד"ה אז ישיר משה ובנ"י" — אוה"ת ויקרא-ד ע' א'נט.

תפלה בלא כוונה כגוף בלא נשמה: טור פטדה הל' שבת סרס"ג סק"ה בשם חז"ל. סידור ר"י עמדין סולם בית א-ל ד"ה מחשבה (ו, ב) בשם הראשונים. ישועות משיחו — אברבנאל יב, א. אברבנאל ומדרש שמואל לאבות פ"ב, מי"ג. של"ה רמט, ב. סש"ב פל"ח וש"נ [ל"מ]. [כ].

הקול מעורר הכוונה: ב"י הל' תפלה ססק"א. ראה של"ה פב, ב. שו"ע אדה"ז חאו"ח סס"א, ס"ה. סק"א, ס"ג. מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' תקלח. אוה"ת וארא ע' קעו.

היא במקום הקרבנות: ראה ברכות כו, א.

דף כו

וברעותא דלבא כנזכר בזהר: ראה ח"ג לט, א. פח, ב. קעז, ב.

סור מרע ועשה טוב: תהלים לד, טו.

אלקי אברהם: בראשית כח ,יג.

שהוא בחי' מרכבה: ראה ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. זח"ג רנז, ב.

אין מלך בלא עם: עמה"מ שער שעשועי המלך רפ"א. ס' החיים פ' גאולה פ"ב. בחיי וישב לח, ל. הנסמן לעיל יד, ב.

כמ"ש במ"א: ראה תניא ח"ב פ"ז. לקו"ת ראה לב, ב.

בנים למקום: אבות ג, יד.

ברא כרעא דאבוה: יונת אלם רפ"ב. וראה יבמות ג, א תוד"ה מקמי. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' שדמ.

כשם שא"א לעולם: תענית ג, ב. נתבאר בארוכה במים רבים תרל"ו פרק קה ואילך. וראה גם באוה"ת בראשית-ג דף תקנז, ב.

בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום: תו"א בשלח סה, ב. ושם מבאר כי רוחות הם ו"ק צפון ודרום כו' שהם עיקר העולם שזהו גבול המקום ואם לא הרוחות לא הי' בחי' מקום כלל, כך א"א לעולם בלא ישראל שהרי המשכת אור א"ס להיות מתלבש בבחינת מקום הוא ע"י ישראל שהם הממשיכים, ע"ש.

מחדש בטובו בכי"ט: ברכת יוצר.

וכברייתו של עולם: שבת עז, ב.

זה היום תחלת מעשיך: תפלת מוסף דר"ה.

בר"ה נברא העולם: ר"ה י, ב. וראה ר"ן שם טז, א. אגה"ק סי' יד.

התורה שעיקר מצותה בדבור: ראה הל' ת"ת לרבה"ז פ"ב הי"ב. מאמרי אדה"ז על ענינים ע' רכד. שיחת כ"ק אדמו"ר בלקוטי פי' לאגה"ת פ"א ע' סה.

ושננתם לבניך: דברים ו, ז.

והגית בו יומם ולילה: יהושע א, ח.
וקיי"ל דהרהור לאו כדיבור . . בהרהור לבד: ברכות כ, ב. שבת קנ, א. טוש"ע הל' ק"ש סימן סב. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב הי"ב ועוד.
ות"ת כנגד כולם: פאה א, א.
סתימא דכ"ס: אדר"ז זח"ב קמב, א. זח"ג רצב, א. ועוד.
הקל קול יעקב: בראשית כז, כב.
עקימת שפתיו הוה מעשה: ב"מ צ, ב. סנהדרין סה, ב. כריתות ג, סע"ב. ראה אוה"ת נח תרטז, ב.
היום לעשותם: דברים ז, יא.
כי זה כל האדם: קהלת יב, יג.
בודקין את החמץ: פסחים ב, א.
ע"פ ובבואה: תו"א צו, ב "והנה הבירור הוא במחשבה כמו שנראה בחוש בגשמיות שכאשר יפול לאדם איזה ענין הוא חושב ומהרהר בו ואת הטוב יקבל ונקלט במוחו ומחשבתו להיות גומר כך בדעתו שיקום הדבר ויהי' כך בפועל ממש ואת הרע דוחה לחוץ".
רוח אייתי רוח: ע"ק ואתחנן יב, ג. [כ].
ויקם עדות ביעקב: תהלים עח, ה.
ע"פ הבאים ישרש: תו"א נג, ד. ראה אוה"ת שמות ע' צד.
ע"כ נעתק בסה"מ תרל"ה שם.
אני כברוש רענן: הושע יד, ט.
בכפיפתו — במעשה דיואב: ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, א. להעיר שבביכלאך (נרשמו להלן ברשימת הכת"י) 223. 239. ליתא ובבוך 400 ניתוסף עה"ג. אבל כנראה הוא השמטת המעתיק כי בבוך 415 שנרשם בראשי העמודים תורת אדמו"ר מהרש"ז שי"ן [שיחי' נצח] וכן בסה"מ תקס"ב הובא כבפנים.
סד"ה קול דודי: לקו"ת שה"ש טו, ד.
ובד"ה קדש ישראל: לקו"ת פנחס פ, ב.
צרורה בצרור החיים את ה': ש"א כה, כט.
את זה לעו"ז עשה אלקים: קהלת ז, יד.
כבוד חכמים ינחלו: משלי ג, לה.
ואת נפש אויבך יקלענה: ש"א שם.
ואנכי הסתר אסתיר: דברים לא, יח.

בד"ה צו את בנ"י: לקו"ת פנחס עה, ג.
וישוב אל ה' וירחמהו: ישעי' נה, ז.
ויזעקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, יג.
אליך ה' נפשי אשא: שם כה, א.
ועד"ז תקנו לומר בקשת סלח לנו: ראה תו"א צה, ג. לקו"ת ר"ה סב, ד.
כ"א חטאת מה תפעל לו: עפ"י איוב לה, ו.
מי כמוך אב הרחמים: בתפלת מוסף ונעילה ומנחת שבת דעשי"ת.
וכמ"ש בזהר: על"ק פ' עקב טז, ריש ד וש"נ [כז].
וכמ"ש בזהר . . לפניו ית': מובא בסה"מ תרכ"ז ע' רח (ובהוצאת תשנ"ט ע' רפג).
בד"ה תקעו בחדש: לקו"ת ר"ה נג, ד ואילך.
אב הרחמים: ראה לקו"ת ר"ה סב, ד.
דע מאין באת: אבות ג, א.
ומאיגרא רמה: ראה חגיגה ה, ב.
הזדונות נעשו כזכיות: יומא פו, ב.
ובמקום שבע"ת: ברכות לד, ב. סנהדרין צט, א. לקו"ש חי"ד ע' 361.
ושמתיך בנקרת הצור: שמות לג, כב.
מבחי' צור עליון מקור ושרש כל שרשי התהוות: מובא בד"ה החכמה תעוז — תרס"ג ע' קיח. ושם מביא בשם הרמב"ם שמפרש צור דקאי על הבורא ית' ופי' צור הוא שורש כל דבר והתחלתו כו'.
הביטו אל צור חוצבתם: ישעי' נא, א.
ונק' צור כמו למשל צור החלמיש: מובא ביהל אור ע' תקנח.
סד"ה והי' מספר בנ"י: לקו"ת במדבר ו, ב.
כחן של בע"ת שמגיעים עד בחי' הצור: ראה דרמ"צ מצות וידוי תשובה. וראה לקו"ש ח"ז ע' 25 שציין לתו"א ק, ב בפורים ע"י המס"נ הגיעו לעצמות א"ס ב"ה שלמעלה משם הוי', ע"ש.
ר' אליעזר בן דורדיא שבכה: ע"ז יז, א.
הנה מקום אתי: שמות לג, כא.
הצדיקים שנהנין מזיו: ראה ברכות יז, א.
השיבנו ה' אליך: איכה ה, כא.
כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
לא יהי' לך עוד השמש: ישעי' ס, יט.

יכפר עליכם סתם: ולא אמר מי הוא המכפר. ראה ד"ה שובה ישראל תשל"ז (סה"מ מלוקט-ד ע' טו).
תרי"ג מצות: מכות כג, ב.
ז' **דרבנן**: לקו"ש חכ"א ע' 401.
תרי"ג . . ז' דרבנן . . תר"ך עמודי אור: ראה פרדס ש"ח, פ"ג. הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' שלח.
כי ביום הזה יכפר: מאמר זה משנת תק"ע — ראה רשימת המאמרים שבסה"מ תקס"ט ע' שמב. במאמרי אדהאמ"צ ויקרא-ב ע' תפד מאמר זה וביאורו באריכות.
קיצור באוה"ת ויקרא-ב ע' תקסו.
כי ביום הזה יכפר: ויקרא טז, ל.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
וראית את אחורי: שמות לג, כג.
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
ואוהב את יעקב: מלאכי א, ב.
כי מחה אמחה: שמות יז, יד.
כמאן דשדי בתר כתפוי: ראה תניא פכ"ב.
כי פנו אלי ערף: ירמי' ב, כז.
בשמחה ובטוב לבב מרוב כל: דברים כח, מז.
ע"פ שובה ישראל: לקו"ת ש"ש סו, ב. ובאוה"ת ויקרא-ב ע' תקסו מוסיף על ציון זה "ועמ"ש בד"ה ואהי' אצלו אמון פ"ב [לקו"ת במדבר יח] בענין פנים בפנים דבר ה'. ועמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו פ"א ושם פ"ב [לקו"ת תצא מ, ג] פי' שיש החזרת פב"פ ע"י תומ"צ, וע' בד"ה כי תצא דרוש השני פ"ג [לקו"ת תצא לו, ב] בענין בקשו פני את פניך ה' אבקש" ע"ש.
ישר יחזו פנימו: תהלים יא, ז.
סד"ה כי תשמע בקול: לקו"ת ראה כד, ב.
גדול תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין מ, ב.
מכלל שהמעשה הוא העיקר: ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ה"ג. סה"מ תרכ"ט ע' יט.
הלומד שלא לעשות: ירושלמי ברכות פ"א, ה"ה.
וע' כלה רבתי (פ"ח) דנ"ד ריש ג' [בש"ס ראם]. ירוש' שבת פ"א ה"ב. תנחומא עקב סי' ו. ושם תבא בסוף ויק"ר פל"ה, [ז]. ובירוש' ברכות (פ"א ה"ב). ותי' מוטב לי'[תא] בהציונים ורק בהקדמת הרח"ו ז"ל לס' ע"ח אי' "מוטב", יעו"ש. [כ].

ובירושלמי: פאה פ"א סוה"א. [כ].
וכל חפצים לא ישוו בה: משלי ח, א.
וכל חפציך לא ישוו בה: שם ג, טו.
בד"ה וידבר אלקים: לקו"ת במדבר טו, ד.
כל העוסק בתורת עולה: מנחות קי, א. וראה לקמן במדבר יג, א. פ' חקת נז, א בהמ"מ. נתבאר בלקו"ש-יח ע' 413.
בד"ה בשעה שהקדימו: לקו"ת במדבר יג, א ואילך.

דף כז

והיו הדברים האלה . . ודברת בם: דברים ו, ו-ז.
כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשה: עפ"י ישעי' סב, ו.
ודברת בם בד"ת כתיב: ברכות כא, א.
אחד שהוא לבדו בשו"א וד"ר: ראה שם יג, ב. טוש"ע או"ח סס"א.
ע"פ שיר השירים: אולי הכוונה ללקו"ת שה"ש א, א ואילך. ראה אוה"ת שה"ש-א ע' טז ואילך.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
דכולא קמי' כלא ממש חשיב: ראה זח"א יא, ב.
בשכמל"ו: פסחים נו, א.
מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
יחיד חי העולמים מלך: ברכת ברוך שאמר.
ואהבת את ה"א: דברים ו, ה.
עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
בד"ה ועשו להם ציצית: סידור שער הציצית ג, ד ואילך.
בפ' תולדות קמ"ב ב'. תרומה קס"ד: בפ' פנחס רמה, ב. וראה ביהל אור עה"פ ע' שצז. ויש לעיין למה ציין דוקא לזהר אלו.
לבושי' כתלג חיוור: דניאל ז, ט.
כי תחלת הויית השלג הוא מן המים: וכ"ה בסידור סג, ב. ובאוה"ת נ"ך-א ע' נו כתב ע"ז: "מש"ש בסידור דהשלג הוא ממים אם שכ"כ בלקו"ת בד"ה כי ביום הזה יכפר, אך אינו מוכרח לפמ"ש במשנה רפ"ז דמקוואות שמהשלג יכול לעשות מקוה בתחלה ומהקרח לפ"ד הרמב"ם אינו כן, י"ל זהו לפי שהקרח נתהווה ממים על כן הוא רק מעלין ולא פוסלין, והשלג שאין התהוותו ממים ע"כ עושין ממנו מקוה מיהו שאר פוסקים אין מחלקים ביניהם". מובא בסה"מ תער"ב ח"ב ע' תתקנז.

חכים ולא בחכמה ידיעה: ז"ח יתרו לד, ד. ת"ז בהקדמה (יז, ב).
חכמה בראש וחכמה בסוף: זח"א כו, ב [וראה עקב טו, ב]. [כ].
שער רישי' כעמר נקא: (המשך הכתוב) דניאל ז, ט.
קווצותיו תלתלים: שה"ש ה, יא.
תלי תלים של הלכות: עירובין כא, ב. מנחות כט, ב. וערש"י שה"ש סי' ה, יד [טז] עזה"פ. [כ].
שהן המשכות מבחי' שערות . . לא שייך ערך כלל: מובא בד"ה כי תשא תרל"ח סעי' ז.
נפלאותיך ומחשבותיך אלינו: תהלים מ, ו.
(**ועמ"ש מזה ע"פ ויהי מקץ**): תו"א לא, ד. בתרל"ח שם מציין גם מלקו"ת שה"ש מ, ב.
סלסלה ותרוממך: משלי ד, ח. קטע מכאן מובא באוה"ת חקת ע' תתכו.
כמארז"ל לא ידעו רבנן: בר"ה כו, ב. [ובר"ח שם]. [כ].
לבחי' שער רישי' . . מקור התורה שהתורה היא רק בחי' לבוש עוטה אור כשלמה: ראה אוה"ת וארא ע' קסג.
ע"פ הנותן שלג כצמר: סידור סג, ד.
מוטב דלידייני': חגיגה טו, ב.
ולית מחשבה תפיסא בי': ראה ת"ז בהקדמה (יז, א).
סד"ה ואשה כי תדור: לקמן פ' מטות פו, ד.
ונתתי מטר ארצכם . . עשב בשדך: דברים יא, יד. טו.
לאהבה את ה"א: שם יא, יג.
ששכינה מדברת . . משה: להעיר מזח"ג רלב, א. שם ז, א. רסה סע"א. שמו"ר פ"ג, טו. ויק"ר פב, ג. מכילתא שמות יח, יט.
על"ק בואתחנן ג, ד וש"נ [כ].
שההודאה היא אליו ית': ראה אגה"ק סי' טו.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
אלו ואלו דברי א"ח: עירובין יג, ב. גיטין ו, ב. ירושלמי ברכות א, ז.
אני המשנה המדברת בפיך: מגיד מישרים ר"פ ויקרא. ובכ"מ.
המצות . . מצות המלך: ראה תוספתא נגעים פ"ג, ז. ב"ב קנט, א גזירת מלך.
בצלמנו כדמותנו: בראשית א, כו.
והנה עסק התורה נקרא בצלמינו: וכ"ה בתו"א סח, ב. וראה באוה"ת בראשית-ג דף תקד, א.
חרטומי מצרים: בראשית מא, ח.

חכמה כח מה: זח"ג כח, א. לד, א.
ע"פ בעלי במות ארנון: לקמן חקת סה, ב ואילך.
ישראל שבחו"ל: ע"ז ח, א.
(**עמ"ש — סד"ה ויהי בשלח פרעה**: תו"א סא, ד.
וראית את השמש: דברים ד, יט.
ממגד תבואות שמש: שם לג, יג.
אין לך עשב מלמטה: ב"ר פ"י, ו. השמטות לזח"א רנא, א. מו"נ ח"ב פ"י.
אלא דקרו לי': מנחות קי, א.
שאין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
כבוד חכמים ינחלו: משלי ג, לה.
ועשית בגדי קדש: שמות כח, ב.
כך היא דרכה של תורה: אבות ו, ד.
יפה שעה אחת: שם ד, יז.
צעק לבם: איכה ב, יח.
כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
ולא נבוש: ברכת ק"ש של שחרית.
את השמים . . אני מלא: ירמי' כג, כד.
השמים — בד"ה מנורת זהב: אולי הכוונה לפ' בהעלותך לג, ג.
כי לא יראני האדם וחי: שמות לג, כ.
אבל בשעת מיתתו רואה: ע' ספרא ויקרא (פ"ב), ושם אי' אבל רואים במיתתן, ובילקוט (רמז תלא) "בשעת מיתתן" וכ"ה במד"ר (ספי"ד) ובמס' כלה רבתי (רפ"ג) אי' בזה"ל "בחייהם אינם רואים אבל במיתתם רואים", יעו"ש. [כ].
את פניך ה' אבקש: תהלים כז, כח.
וכמים הפנים: משלי כז, יט.
וזרקתי עליכם מים טהורים: יחזקאל לו, כה.
אנת הוא ממלא כל שמהן: ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).
ראיתי איש חכם בעיניו: משלי כו, יב (ראית).
לך ה' הממלכה: דברי הימים-א כט, יא.
ביוהכ"פ אסור כו': יומא פ"ח מ"א.
התורה היא שמותיו של הקב"ה: נסמן לעיל כד, ד.
אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.

ממעמקים קראתיך ה': תהלים קל, א.
שנתנו לוחות האחרונות ביוהכ"פ . . בצנעה: תנחומא תשא לא.
אנכי ה"א . . לא יהי' לך: שמות כ, ב-ג.
עונותיכם מבדילים: ישעי' נט, ב.
כי לוחות אחרונות נתנו בצנעה: ראה לקמן פ' מסעי צ, א.
ביאור הדברים בענין לטהר: מאמר דשנת תק"ע. ראה רשימת המאמרים בסה"מ תקס"ט ע' שמב. ראה סידור סג, ב.
ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואות לד"ה זה. ובאוה"ת ויקרא-ד ע' א'נה. ביאור ארוך מאדה"א מיוסד על מאמר זה במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תצא.
חיי צער תחי': אבות ו, ד.
שהי"ג ת"ד: ראה אוה"ת נ"ך-א ע' נז.
הרמ"ז ר"פ אמור . . כתר אריך נחשב מעולם א"ס: ראה גם להלן שה"ש כג, א. אוה"ת פ' נצבים ע' א'רעד.
פע"ח . . פ"א: פ"ב (ספ"ג). ע' [ע"ח] ש' דרושי הצלם דרוש ב' [כללים של חו"ג] כלל ט"ז. [כ].
בע"ח שער א"א פ"ז: בדפוס שקלאוו תק"ס. צ"ל (רפ"ו). [כ]. מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תקצא. המשך תער"ב ח"ב ע' תתקסא.
כמו שלג שתחלת הווייתו ממים: נסמן לעיל כז, א.

דף כח

מעלה עליו הפסוק כאילו הקריב: מנחות בסופה.
חכמה בראש חכמה בסוף: זח"א כו, ב. זח"ג רלח, סע"א. מובא בדא"ח בכמה מקומות בשם ספר יצירה. ראה סידור שער בהמ"ז קיב, סע"ב. ובכ"מ. נתבאר במאמרי אדה"א ויקרא-ב ס"ע תצה.
למים בחי' חכמה: ראה פרדס שער ערכי הכינויים בערכו.
משליך קרחו . . ישב רוחו . . מגיד דבריו ליעקב: תהלים קמז, יז-יט.
מגבורות גשמים: תענית בתחלתה.
גשמים . . התחלקות . . מבול: ראה ב"ב טז, א.
מים יורדים מגבוה לנמוך: תענית ז, א. [כ].
ע"פ הנותן שלג כצמר: בסידור עם דא"ח סג, ב. סה"מ תקס"ז ע' קכח.
וכל עסק רשב"י: ראה לקו"ש ח"ז ע' 343 בהע' התנא הגדול. אגה"ק סכ"ו קמג, א.
וכל עסק הרשב"י הי' בנגלה: ראה לקו"ש חכ"ב ע' 328.

כ"ד קושיות וכ"ד פירוקים: שבת לג, ב.
וגם — בכל פרק: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות וציונים לעיל יט, א.
לכאורה, כמה פרקים ישנם שלא נזכר בהם — אלא הכוונה לאו דוקא במשנה, כ"א גם בתוספתא וגמרא.
ומה שלא נזכר ר"ש בכל פרק שבמס' תמיד מדות קנים, אין למדים מן הכללות ואפילו במקום שנאמר בהם חוץ. ואם יחסרון מפרקי הש"ס פרקים אחדים — בכ"ז ראית הלקו"ת חזקה היא.
ועוד: בלקו"ת מדבר עד"ז שעסק ר"ש בנגלה בקושיות ופירוקים כו' ומס' הנ"ל אין ענינם הלכות, כי אם מדות בנ"א וכיו"ב, שלכן לכמה מפרשים אין אבות נכנסת במנין סמ"ך מסכתות הש"ס. וכן תמיד ומדות — אינם אלא סיפור כו' וכמ"ש בהקדמת פיה"מ. (ועפ"ז מתורץ ג"כ שלא יחלוק הסמ"ג שמונה ס"ג מס' על שהש"ר (ו, ט) שמונה ס' מס' של הלכות).
ומה שמוסיף שנזכר ר"ש ואפילו "בכלים ובנגעים ובעוקצין" — במה נשתנו מס' אלו, אשר, לכאורה, בהם לא הי' צ"ל נזכר ר"ש, ומחדש דאפילו בהם נזכר.
י"ל דהחידוש בכלים הוא, כי היא כבר היתה סדורה מקודם לזמן ר' יוסי בן דורו של ר' שמעון, וכדמוכח מדברי ר"י (סוף כלים): אשריך כלים כו'.
ונגעים (והראשון דל' המורגל בש"ס "נגעים ואהלות" נקט. וגם לאהלות כוונתו, ואטו כי רוכלא ליזל וליחשוב) — שהוא לימוד קשה ביותר. וכדמשמע בב"מ (נט, א). ועיי"כ חגיגה (יא, א. יד, א) סנה' (פז, א).
ובעוקצין — מסכת שלימודה אינו מצוי. וכדמשמע בהוריות (יג, ב). ועיי"כ ברכות (כ, א). ועצ"ע בכ"ז (ממכתב כ"ק אדמו"ר).
והי' פטור מן התפלה: שבת יא, א.
ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.
כי שמש ומגן ה"א: שם פד, יב.
בד"ה יונתי בחגוי: לקו"ת שה"ש יז, ב. בלקו"ת שם מציין גם לשני המקומות שבתו"א דלקמן, אבל מקודם מוסיף "ועמ"ש בד"ה תקעו בחדש שופר [לקו"ת ר"ה נג, ד] מענין ה' מלך גאות לבש כו' שבחי' מלכות נקרא לבוש ושההמשכה להיות מלך העולם הוא ע"י המצות כו' וע' מזה בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע גבי עושי דברו כו'".
יונתי — סד"ה ועשית בגדי קדש: תו"א פב, ד.
ובד"ה יביאו לבוש מלכות: תו"א צ, ג.

שהמצות הן מבחי' גולגלתא: זח"ג קכט, א.
ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.
באגה"ק בד"ה איהו וחיוהי: סי' כ דף קלא, א.
בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: לקו"ת ברכה צח, ד.
אם כבנים אם כעבדים: פיוט היום הרת במוסף דר"ה.
הקנאה והתאוה והכבוד: אבות פ"ד, מכ"א.
וכבוד חכמים ינחלו: משלי סוס"י ג. [כ].
מפני שיבה תקום: ויקרא יט, לב.
אמרז"ל מי שיש בו גסות הרוח: סוטה ד, ב. [כ].
אם למחר מתפלל . . הרי הרע עצמו מתהפך לטוב: במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תקיא מקשה "איך יוכל להיות ההתהפכות בשני אופנים הפכיים, כי אחר שנתהפך הטוב לרע איך יוכל אח"כ להתהפך הרע לטוב, וכן להיפך אחר שהתפלל בכח האכילה ההיא איך יזין לו המאכל", ומפרש "משום דפנימי' הטוב כשגובר ונכלל בו בחי' חיצוניות הרע ומתהפך כולו לטוב וכשחיצוניות הרע גובר יכלל בו בחי' הפנימיות ונעשה כולו רע . . כשמתברר ונופל החלק הרע ונבדל בפ"ע וחלק הטוב [הוא] בפ"ע" ע"ש.
ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
כי תעביר ממשלת זדון: תפלת ימים נוראים.
יוהכ"פ עליית המל': פע"ח שער יוה"כ ספ"א. לקמן שבת שובה סה, ד. מאמרי אדהאמ"צ דברים-ג ע' א'קה. ועוד.
ביוהכ"פ רק ששה: מגילה פ"ג מ"א. פוסקים בהל' יו"כ.
בחי' שביעית עלתה למעלה: ראה לקמן פ' מסעי צ, ג. וראה אוה"ת פ' אחרי ע' פט.
ביאור . . כי ביום הזה יכפר: מאמר משנת תק"ע — ראה רשימת המאמרים בסה"מ תקס"ט ע' שמג. במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תקטו שמיוסד על זה המאמר.
שעבודת יוהכ"פ בבגדי לבן: יומא לב, ב. ועוד.
כתנת בד קדש: ויקרא טז, ד.
כמו חטים ודגן: ההפרש מבואר בביאה"ז להצ"צ-א ע' רצד.
שנמשך מעולם האחדות: ראה לקו"ש-טו ע' 25 הערה 43.
ענין קרבן קין: ראה לקו"ש חט"ו ע' 25.
ויבא קין מפרי האדמה: בראשית ד, ג. ראה ביאה"ז להצ"צ-א ע' רצה. אוה"ת נ"ך-ב ע' א'מג. שה"ש-א ע' קסב.

וארז"ל זרע פשתן הי': בלקו"ש חט"ו ע' 20 מציין: תיב"ע עה"פ. פדר"א, פכ"א. תנחומא בראשית ט. זח"ג פז, רע"א. ת"ז תנ"ט (קיב, א). ובראי"ם [ועד"ז בתוד"ה הא בכובא ב"מ כה, א. תוס' רבינו פרץ תוס' הרא"ש ושטמ"ק שם] הביאו בשם הב"ר, אבל בב"ר לפנינו (פכ"ב, ה) ליתא. וראה יפה תואר שם.

ולכן הי' הכה"ג צ"ל לבוש: מכאן מובא באוה"ת סוכות ע' א'תשיז.

בעבודת היום: במאמרי אדה"א דברים-ג ע' א'קלט מבאר מעשה הקטרת בבגדי לבן. עטרת ראש לז, ב.

ונסלח גו': במדבר טו, כו. באוה"ת סוכות ע' א'תשיז מוסיף "שמשם הוא מקור הסליחה, ואז צ"ל מלובש בבגדי בד דוקא שהם באים ונמשכים משם".

הוי' בדד ינחנו: דברים לב, יב.

סד"ה וארא אל אברהם: תו"א נו, א.

מ"ש במ"א גבי עד הגל: אולי הכוונה לסידור דף דש, ד דשם מבאר ענין לבן העליון. וד"ה זה מציין גם באוה"ת נ"ך-ב ע' א'מג ושם הכוונה להדרוש שבסידור.

משא"כ שאר הגוונים שהם צבע שצובעים בו אדום ירוק: "יש דברים שנולדו בגוון אדום או ירוק כמו חוט השני שנתהווה בגוון אדום או הדם שהוויתו במראה אדום או הזהב שהוויתו במראה ירוק, וגם אם יחתוך אותו לחלקים קטנים ביותר ימצא בכולן גוון האדום או הירוק להיותן טבעיים בתחלת הוויתן ותולדותן וא"כ לכאורה אין הפרש כלל בין מראה אדום למראה לבן בזה, אך מ"מ יש הפרש גדול כי הגם שהאדמימות של הדם נולד עם הדם מתחלת הוויתו, מ"מ אין האדמימות עיקר מהות עצם הדם רק שנולד עמו יחד, אבל הוא דבר נוסף על עצמו, וגם שנכנס בתוך כל חלקי הקטנים בטבע התולדה מ"מ הוא דבר נוסף על כל החלקים . . משא"כ מראה צמר כבש לבן אינו נק' מראה וגוון להיות נוסף על עצם הצמר . . כי הלבנונית אינו דבר בפ"ע" — מאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תקטו. וראה גם סה"מ תקס"ג-ב ע' תקלג. סה"מ תרס"ו ע' שעג ואילך.

וראה בארוכה בעטרת ראש שער יוהכ"פ ע' 64 ושם מבאר שבמראה אדום יש כמה רבוי מזיגות הרכבות שנוטים למראה אחרת כמו מראה הזהב שהוא אדום ונוטה לירוק וכו', אבל במראה לבן לא ימצא בו הרכבות שינוי אופנים ע"ש.

גוון לבן שהוא עצמי: ראה תו"א כד, ב. אוה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשיז. לקו"ש ח"ט ע' 17.

ויתגלה עצם הלבנונית: באוה"ת סוכות ע' א'תשיז נוסף ביאור "שיש בו מכבר ע"י שמסירים את דבר המחשיך ע"י כיבוס וזריחת החמה כידוע".

לאו מכל מדות אלין: ת"ז בהקדמה.
בלי מה בלי מהות: ספר יצירה פ"א מ"ב.
שהאור מעין המאור . . כנודע: ראה אגה"ק סי' כ.
וכלים מכלים שונים: אסתר א, ז.
ע"פ אם בחקתי תלכו: לקמן בחוקתי מה, א ואילך.
דלכאורה זהו קרוב להפרש המבואר כאן: ראה בד"ה כי ישאלך בנך תשל"ח (סה"מ מלוקט-ד ע' ריח) הערה 20.
טפה זו מה תהא עלי': נדה טז, ב.
ועי' בלקו"ת פ' ויחי: להאריז"ל. בטעמי המצות שם.
ולכן לענין אבל . . לבנים בלבד: "ולכן באבל אסור גיהוץ רק בבגדים לבנים שע"י הגיהוץ נתגלה עצם המראה הלובן מהעלם אל הגילוי, משא"כ בשאר צבעים אין איסור הגיהוץ כי הם רק גוונים ולא עצם כמו גוון לבן" — אוה"ת שה"ש-א ע' קסב.
אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א ועוד.
ע"ח שכ"ב ספ"ו: צ"ל ספ"א לפננו שכ"ג. [כ].
הנסתרות לה': דברים כח, כט.
הנסתרות דהיינו י"ה: ע"ל ר"פ פקודי רפ"ב (ג, ב) וש"נ [כ].
ואע"פ שהדיקנא היא נמשכה ממו"ס: במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תפו מבאר הקושיא "הלא בחי' הדיקנא גבוה למעלה מבחי' ה' אלקינו ואיך יהי' בחי' לבוש להם". וראה שם ע' תקיט הקושיא בארוכה.
הלבוש — עד"מ האותיות המלבישים את השכל: ראה ד"ה וספרתם תרס"ו ע' רטז דכאן משמע שגם האורות הן ע"י פרסא ושם מפרש באופן אחר, ע"ש.
קטע מכאן בסה"מ תרל"ח ע' י.
בשם הפע"ח: ע' ש' הסליחות (פ"ה). [כ].
דלא קאים אינש אדעתי' דרבי': ע"ז ה, ב. ראה לקו"ש ח"ח ע' 337.
וידבר שלשת אלפים משל: מ"א ה, יב.
משל — בד"ה הנה אברם: תו"א יא, ג.
ר"פ לך לך: תו"א יא, ג.
ובד"ה והבדילה הפרוכת: תו"א יב, ד.
ובפ' מקץ: תו"א מג, ב.
אחר עשרים שנה לפי שאז מאירים המוחין דגדלות: ראה במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תקכד למה לא יצמחו גם בנער בן י"ב וי"ג שנה אם מוח חכמתו רבה.

ולמכור בנכסי אביו: ב"ב קנו, א.
שיהי' — וכמ"ש במ"א: על"ק ח' במדבר ב, א. [כ].
ראה לקמן פ' מסעי צב, ד.
הסריס אין לו זקן: יבמות פ, ב. ראה אוה"ת בראשית-ה דף תתעט, ב ואילך בענין שאינו מוליד.
נשים שדעתן קלות: שבת לג, ב. קידושין פ, ב. וראה לקו"ש חי"ז ע' 149 הערה 14.

דף כט

[**ועמ"ש — בד"ה זאת חנוכת המזבח**: לקמן פ' נשא כט, ב.
צדקת פזרונו בישראל: שופטים ה, יא.
משמיא מיהב יהבי: תענית כה, א.
וכמ"ש בזהר פ' אמור דק"א א': נעתק ביהל אור ע' קלז. וראה גם לקמן פ' נשא כט, ג. ראה גם אוה"ת ויקרא-ג ע' תתקיח.
כי עמך הסליחה: תהלים קל, ד.
כי עמך מקור חיים: שם לו, י.
במקום שבעלי תשובה: ברכות לד, ב. לקו"ש חי"ד ע' 361.
והם בגדי לבן שהוא גוון עצמי: ראה באוה"ת ויקרא-ב ע' תקכח שכתב שכאן משמע שלבן הוא בכתר. וכ"ה בתו"א כד, ב.
עובר לסוחר: בראשית כג, טז.
ויעבור: שמות לד, ו.
מחיתי כעב פשעיך: ישעי' מד, כב.
כי גאה גאה: שמות טו, א. תו"א סג, ג.
אתה הוא ה' לבדך: נחמי' ט, ו.

קדושים

דף כט

וכי תבואו: ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, א.
באוה"ת קדושים ע' קלו. קמג. כרך-ד ע' א'עא הערות.
ד"ה קדושים תהיו דתקס"ב ושם פי' שמקודם ירידתם הי' בבחי' צדיקים וע"י ירידתם בגוף נעשו בחי' בע"ת, ובמקום שבע"ת עומדין כו', וזהו כענין המים שע"י עברם בעפר הארץ נעשים מ"ח אלא שלזה צ"ל חפירה וכרי', והיינו ע"י תומ"צ, הובא באור התורה פ' וישב (רנד, ב). [כ].

וכי תבאו אל הארץ ונטעתם. . כל פריו קדש הילולים: ויקרא יט, כג-כד.
כי טוב העץ למאכל: בראשית ג, ו.
ודבר זה הלולים . . לשמים: רש"י ויקרא שם.
ששם עלו שבטים: תהלים קכד, ד.
מרומם על כל ברכה ותהלה: נחמי' ט, ה.
ולו דומי' תהלה: ראה תהלים סה, ב.
אך הענין ע"פ מ"ש ואתה קדוש: ראה לקו"ש ח"ז ע' 135 הערה 9 שהפירוש כאן כנראה מיוסד על פירוש הבעש"ט הנדפס בסה"מ אידיש ע' 138. וראה שם ביאור בארוכה.
ואתה קדוש יושב תהלות ישראל: תהלים כב, ד.
להמשיך גילוי מדותיו ית': ראה בד"ה באתי לגני תשכ"ט (סה"מ מלוקט-ג ע' מח) הערה 67.
לאו מכל אינון מדות: ת"ז בהקדמה.
ע"פ ואני נתתי לך שכם אחד: תו"א קב, א ואילך. ראה סה"מ מלוקט ח"ג ע' מח בהערה בשולי העמוד.
בהלו נרו עלי ראשי: איוב כט, ג.
מובא בד"ה באתי לגני תשכ"ט (נדפס בקונטרס יו"ד שבט תשמ"ט) סעי' ט ושם בהערה 69 העיר: "והא דמשמע בלקו"ת שגם ההמשכה עצמה נמשכת ע"י תהלות ישראל — אף שלכאורה אין שייך שהעבודה דתהלות ישראל מגעת לדרגת אתה קדוש . . יש לומר, שהענין ד"אתה קדוש" שבלקו"ת הוא אוא"ס כמו שיש לו איזו שייכות לספירות [כמובן גם מזה שהתהלות שבלקו"ת שם היא "קריאת שמותיו ית'" השייכים למדות פרטיות], ובהמשכה זו שייך לומר שנמשכת ע"י תהלות ישראל משא"כ בנוגע המשכת העצמות" ע"ש.
ששם עלו שבטים: תהלות קכד, ד.
ברוך ה' מן העולם ועד העולם: תהלים קו, מח.
מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא: זח"א (קנח, רע"ב. יח, א. קנב, א). וזח"ב (כט, ב). ובריש ת"ז [ס"ע] (א, ריש ב'). [כ].
להמשיך — בד"ה אלה פקודי: לעיל ד, א.
סעיף ב: למה שמבואר כאן ראה ד"ה השמים כסאי — תשל"ו (נדפס בקונטרס ב' אייר תשמ"ט).
בזח"ג ס"פ קדושים דפ"ז סע"א: נתבאר במאמרי אדה"ז אתהלך ע' ריג. ובאוה"ת ויקרא-א ע' קלח ואילך.

והרמ"ז בפ' וירא . . **ואמנם אין זה מובן**: הרמ"ז מובא גם באוה"ת ויקרא-ד ע' א'ע "וכן פי' הרמ"ז בפ' וירא דצ"ז ע"ב ד"ה עת הזמיר הגיע, ושנה הרביעית נגד ת"ת, והענין כמ"ש בביאור דפ' זכור שנה"י בחי' אחוריים אתכפיא ושם יש מקום ליניקת החיצונים, וע"כ צ"ל וערלתם כו' לא יאכל ות"ת בחי' לב פנימית אתכפיא כו'" ע"ש.

בפרד"ס שער כ"ד: לכאורה צ"ל כה. וכן הוגה בקונטרס ב' אייר תשמ"ט. וכ"ה בדרך מצותיך.

כמ"ש בפרדס . . **דמ"ש שלש שנים** . . **זהו כנגד ג' קליפות הטמאות**: בלקו"ש ח"ז ע' 135 הע' 7 העיר ע"ז: "כי מצד זה שהם כנגד ג' עולמות בי"ע (ובענין הספירות — בחי' נה"י (לקו"ת שם [כאן])) — אין טעם שיהיו אסורים. ועפ"ז מקשר בלקו"ת שם [כאן] מ"ש הרמ"ז (לזח"א צז, סע"ב) שבג' שנים הראשונים מקבלת מל' מבחי' נה"י (ובענין העולמות ג' עולמות בי"ע) עם פירוש הפרדס".

ערלים לא יאכל: ויקרא יט, כג.

ג' שני ערלה בקבלתה מנה"י . . **שמקבלת מתפארת**: "בלק"ת פ' קדושים . . ההפרש בין כשהדבור העליון מקבל רק מנה"י דז"א ובין כשמקבלת מת"ת שזהו ענין שלש שנים יהי' לכם ערלים כשמקבל מנה"י יש יניקה לק"נ גקה"ט, משא"כ כשמקבלת מת"ת זהו"ע ובשנה הרביעית יהי' כל פריו" — אוה"ת שמות ע' לו.

זכר חסדו: תהלים צח, ג.

ומבשרי אחזה: איוב יט, כו.

מהקול היוצא . . **דרך הקנה**: וע' לעיל ר"פ אחרי [כה, ג] וש"נ. [כ].

כלל בד"ה תקעו בחודש שופר: לקמן ר"ה נד, ג.

תשישות כח כנקבה: רש"י במדבר (יא, טו). ושם דברים (ה, כד). [כ].

לעולם ה' דברך נצב: תהלים קיט, פט.

יהי רקיע: בראשית א, ו.

יהי רקיע נצב . . **בתוך** . . **השמים**: ע"ל ר"פ אחרי כה, ג [כ]. ושם נעתק לשון המדרש תהלים. ובארוכה ראה בליקוט פי' לתניא שם.

ועיין בפרדס ערך גבול: ראה לקמן מסעי צד, ב. עקב טז, ב. באוה"ת נ"ך-א ע' שלה.

וז"ש באד"ר דנשא דף קמ"א ע"ב: "תאנא אתפשט האי תפארת מטבורא דליבא ונקיב ואתעבר בגיסא אחרא ותקין פרצופא דנוק' עד טבורא ומטיבורא שארי ובטיבורא שלים כו'" — אוה"ת ויקרא-א ע' קלו.

ובע"ח שער הכללים פ"י: "ע' במא"א אות נ' סעי' לג נקבה נק' המל' כו' ובי"נ שם שהביא ממ"ש בע"ח שער הכללים פ"י ואז נתחבר נקב זה עם ה' תתאה ונעשית נקבה באחורי ז"א וכותל אחד יש לשתיהן כו'" — אוה"ת ויקרא-א ע' קלז ע"ש.

שער ל"ג פ"ב ובשער ל"ד: בדפוס שקלאוו תק"ס.

של"ד פ"ב וש' ל"ה לפנינו. [כ].

מילין דהדיוטא: ע' בסידור אדמו"ר בד"ה הקל קול יעקב [יח, ד]. וע' זח"ג (קמט, ב) לאו אורחי' דמלכא יעו"ש [כ]. נתבאר בארוכה לעיל פ' אחרי כה, ד.

בריח התיכון המבריח: שמות כו, כח.

ולכבודי בראתיו: ישעי' מג, ז.

ופי' בשל"ה דל"ט ע"ב: לשון השל"ה עם הגהות באוה"ת נ"ך-א ע' רמ.

אתה הראת לדעת: דברים ד, לה.

וידעו מצרים כי אני ה': שמות יד, ד-יח.

ואולם חי אני: במדבר יד, כא.

ה' ימלוך לעולם ועד: שמות טו, יח.

נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים: תנחומא נשא טז.

על"ק ח' במדבר ע, ג וש"נ. [כ].

ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.

מוליך לימין משה: ישעי' סג, יב.

לעשות לך שם תפארת: שם סג, יד.

דף ל

ומהללים לשם תפארתך: דה"א כט, יג.

יחוד קול ודבור: "הוא דוקא כשמאיר בדיבור מהת"ת [וראה גם לקו"ת שם [= לעיל] (כט, ג) מזהר (ח"ג ס"פ קדושים — פ"ז סע"א ואילך) שדוקא בשנה הרביעית "מזדווג בה קוב"ה בכנס"י]. ובהמשך תרס"ו (ע' רפח ואילך) שגם ההמשכה מנה"י למלכות היא בכלל "יחוד זו"ן" — דיש לומר, שבתרס"ו שם בא ענין זה בהמשך להמבואר שם לפני זה (ע' רפז) שכללות הז"א הוא סוף עולמות הא"ס. ובלקו"ת שם מדבר בעיקרו של ז"א (משא"כ המדות נה"י הם דוגמת המלכות)" — ד"ה השמים כסאי תשל"ו (סה"מ מלוקט ח"ג ע' קלו) הערה 38.

קול דודי דופק: שה"ש ה, ב.

הקל קול יעקב: בראשית כז, כב.

בת שלש שנים ויום א': נדה מד, ב במתני'. ובשו"ע אבה"ע רסט"ז וברמ"א שם ס"כ ס"א. [כ].

בן שלש שנים הכיר אברהם: נדרים לב, א. זח"ג (שב, א) בתוספ'. וכ"ה בתנחומא לך (ב [כ]). ור"פ בהר. [כ]. ב"ר פ"ל, ח וש"נ.

רק — וכמ"ש בענין חרנה: ראה תו"א כב, ב.

בענין — בד"ה במדבר סיני: לקו"ת במדבר ב, ב. אוה"ת במדבר ע' יד.

כהמס דונג מפני אש: תהלים סח, ג.

נורא תהלות: שמות טו, יא.

ולו דומי' תהלה: תהלים סה, ב (לך).

והתהלה אינו רק לבחי' שמו ית': "דהגם שההמשכה היא מ"אתה קדוש" — מכיון שהתהלות הם "קריאת שמותיו ית'" השייכים למדות פרטיות, מובן, שהענין ד"אתה קדוש" הוא אוא"ס כמו שיש לו שייכות לספירות. וראה בארוכה ד"ה באתי לגני ה'תשכ"ט (נדפס בקונטרס יו"ד שבט ה'תשמ"ט) הערה 69" — ד"ה השמים כסאי תשל"ו (סה"מ מלוקט-ג ע' קלז) הערה 53.

בד"ה אלה פקודי המשכן: לעיל פ' פקודי ג, ב.

נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.

כל הנשמה תהלל י-ה: תהלים קנ, ו.

יתרון האור . . מן החושך: ראה קהלת ב, יג.

וכמ"ש בד"ה בשלח פרעה: תו"א סא, ב.

וארא והנה רוח סערה: יחזקאל א, ד.

זח"ב ויקהל דף ר"ג ע"א: נעתק באוה"ת שמות ע' סז. ובפ' בשלח ע' שסא.

ובפ' יתרו דס"ט ע"ב: נעתק באוה"ת שמות ע' סז. וראה גם יהל אור ע' לא. לקמן שלח מה, ג.

ובשנה החמישית: ויקרא יט, כה.

כמ"ש הרמ"ז ר"פ ויקרא: "כ' בענין ד' ה' של יהודה דבהיותה באחורי זעיר היא ד' . . וכשבא' לפניו היא ה', כמ"ש בפ' חוקת דק"פ ע"ב ה"א דלי"ת הוות וזהו ד' ה' של יהודה עכ"ד" — אוה"ת בראשית-ב דף שסב, ב.

בביאור ע"פ ושמתי כדכד: לקמן פ' ראה כח, ב. וראה גם בסה"מ תרמ"ו-תר"ן בהוספות ע' תצו.

בביאור ענין שלישין אלו בתפארת: ראה לקו"ש חל"ט ע' 109.

בהראותו את עושר: ע"פ אסתר א, ד.

נה"י שבו לבר מגופא: ראה ת"ז בהקדמה.
ומבחר שלישיו: שמות טו, ד.
תתברך בשמים ממעל: ברכת יוצר (בהשמטת השם).
בד"ה בחודש השלישי: תו"א סז, א.
כל בעלי השיר: ראה תו"א ז, ג.
אין צור כאלקינו: שמואל-א ב, ב.
אין צייר כאלקינו: ברכות י, א. מגילה יד, א. מ'[דרש] שמואל פ"ה. ומ' שוח"ט יח, כו [לב]. מכילתא בשלח בפ' שירה (ספ"ח). [כ].
שט בח"י אלף עולמות: ע"ז ג, ב.
ע"פ הדר כבוד הודך: ראה יהל אור ע' תקנא ואילך.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
ועמ"ש סד"ה ועשית בגדי קדש: תו"א ל, ג.
בד"ה ראו: לעיל פ' בשלח א, א.
לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.
והחמישית לפרעה: וע' [בלק"ת] בשה"ש ד"ה שחורה [ו, ד] אחר פ"ב ונתתם חמישית. וסד"ה להבין ענין הטעם למה שהאתדל"ע [כד, ד] וש"נ. [כ].
סד"ה קדש ישראל לה': לקמן פ' פנחס פא, ב.
הוד והדר לפניו: ראה קונטרס ב' אייר תשמ"ט הערה 56.
בד"ה את קרבני לחמי: לקמן פ' פנחס עז, ג. וראה אוה"ת נ"ך-א ע' תשט.
וכן בגמרא — דמיירי בבתי בראי: ראה אוה"ת נ"ך-א ע' תשי.
כרוב אחד מקצה מזה: שמות כה, יט.
מה ראו על ככה: אסתר ט, כו.
והדרת פני זקן: ויקרא יט, לב. ראה גם אוה"ת שלח ע' תצט.
מועתק בזה משיחת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, י"ט כסלו תש"ז (סה"ש תש"ז ע' 92) — ע"ד מאמר זה:
"צוליב אַ טעם פון אַ זכרון כמוס אתי עמי כחמשים שנה ווייל איך דאָ מעתיק זיין אַ מאמר פון לקוטי תורה (ס"פ קדושים), וואָס הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק האָט מיר דערציילט וועגן דעם מאמר און, מזמן לזמן, בזמנים שבחר לברכת התעוררות וקליטה טובה, פלעגט הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק לערנען דעם מאמר: והדרת פני זקן . . ונאוה (כפי שנדפס בלקו"ת). אין דער ברכת הפרידה צייט, אין יאָר תר"ף, האָט מיט מיר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק אַ סאַך געריעדט וועגן דעם מאמר והדרת פני זקן אין לקו"ת אַז דאָס זיינען דברי רבינו הזקן

וואָס ער האָט געזאָגט אין אַ תורה ברבים, באַלד נאָכן מעזריטשער מגיד'ס הסתלקות. דער עלטער זיידע און דער טאַטע האָבן פאַר זייער הסתלקות געזאָגט דעם מאמר. לטעם פנימי איז דער סוף המאמר, מפני שיבה תקום, געדרוקט אין דעם מאמר שחורה אני [השני].

באַ אַ געוויסער געלעגנהייט וואָס איז בפרטיות מבואר אין יומן ג' כסלו תר"פ, האָט מיר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק געזאָגט, אַז כ"ק אבותינו רבותינו פלעגן לערנען אַלע טאָג אַ שיעור קבוע תניא, און האָבן געזאָגט אַז דער לימוד און זאָגן אותיות פון תניא איז אַ סגולה צו דעם גילוי פנימי פון נר"נ, און לערנען דעם מאמר והדרת פני זקן אין לקו"ת איז מעורר קבלת הארת יחידה שבנשמה אין אַ 'נימיות".

באוה"ת שופטים ע' תתכז מציין לד"ה זה.

ותופשי התורה: ירמי' ב, ח.

איזהו ת"ח כל ששואלין: שבת קיד, א. קידושין מט, ב.

שאז מצוה לעמוד מפניו: ראה גם לקמן נג, ג. אוה"ת ויקרא-ב ע' תשד.

ואורייתא וקוב"ה כולא חד: נסמן לעיל כג, א.

ע' ח' דברים פא, ג וש"נ. [כ].

ולזכרון בין עיניך: שמות יג, ט.

מ"ש בהל' ת"ת בשם הספרי: הל' ת"ת לאדה"ז פ"א ס"ד. וראה בהנסמן לשם.

כולך יפה רעיתי: שה"ש ד, ז.

ועל דמות הכסא: יחזקאל, א, טו.

ר"ע הי' דורש: מנחות כט, ב.

סדר קדשים . . חכמה: שבת לא, סע"א.

סד"ה שחורה אני: לקו"ת שה"ש ז, ד.

אמור

דף לא

ונקדשתי: בשינויים בסה"מ תקס"ג ח"א ע' שנה.

הגהות וקיצורים — באוה"ת ויקרא-ג ע' תתלה.

ראה מאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תרכא.

ראה ד"ה דבר גו' קדושים תהיו, תקס"ב (נדפס במאמרי אדה"ז, תקס"ב־ סוף סהמ"צ להצ"צ) ובהביאורים שם. אוה"ת ויקרא (ע' קח). סהמ"צ להצ"צ מצות קידוש השם,

מצות אמירת קדושה.

בד"ה ונקדשתי תשכ"ה (סה"מ מלוקט-ד ע' רמה). נתבארו כמה ענינים מהמאמר והביאור.

ונקדשתי בתוך בנ"י: ויקרא כב, לב.

קדוש יהי' גדל פרע: במדבר ו, ה.

שרפים עומדים ממעל לו: ישעי' ו, ב.

כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

אתה הוא קודם שנבה"ע: נוסח תפלת השחר (עד שלא). של"ה ג, ב. ובהנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תקעב.

אני ראשון ואני אחרון: ישעי' מד, ו.

שהחיות המלובש בהראש נעלה יותר הרבה מחיות שבגוף: בלקו"ש חכ"ז ע' 382 מבאר במה שנתבאר בכ"מ אשר בהחיות אין הפרש כמו שהוא במוח או בצפורן שברגל, לפי שהחיות הוא עצמי וכו' ובכמה מקומות ומהם בלקו"ת פ' אמור ד"ה ונקדשתי כתוב שהחיות המלובש בראש נעלה יותר על חיות הגוף וכו'. "החילוק בין שני המקומות הנ"ל הוא שבחיות עצמו ישנו עצם החיות וגילוייו, ובעצם החיות הרי אין שייך לחלק ולומר, שהרגל הוא פחות חי מאשר הראש, משא"כ בגילויי החיות בכחות הנפש הרי כמה כחות לנפש והם תרי"ג במספר, וזה גופא הוכחה שאין זה עצם החיות, ומחולקים לפי האברים שבהם מתלבשים ועיין תניא פרק נא" ע"ש עוד.

גבוה מעל גבוה שומר: קהלת ה, ז.

ולכבודי בראתיו: ישעי' מג, ז.

והארץ הדום רגלי: שם סו, א.

דשית ספירן מקננין ביצירה: ת"ז ת"ו. ראה מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' תקנב.

היושבים ונהנין מזיו: ברכות יז, א.

ובמדרש תלים: קג, ד. ראה אגה"ק סי' טו ובליקוט פי' שם.

איהו תפיס בכולהו עלמין: זח"ג רע"מ רכה, א (בשינוי לשון). הובא בתניא שער היוה"א ספ"ז.

ממכ"ע . . עלמא דאתגליא: ע' זח"ג רכה, א ממכ"ע. וע' זח"א יח, א. קנב, א. קנח ריש ע"ב עלמדא"ג, ע"ש. [כ].

ומבשרי אחזה אלו-ה: איוב יט, כו. ראה לקמן ואתחנן ד, א. מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' רסד. מצות האמנת אלקות מה, א. ד"ה ה' לי בעוזרי תשי"ז סעי' ד (נדפס בסה"מ מלוקט-ב ע' נח).

קיסטא דחיותא: ע' בפע"ח שער ק"ש שעהמ"ט פ"ג, ושם בש' ר"ה פ"ו קטו, ג — ד' קארעץ — ובע"ח ש' הנסירה פ"א פו, א — ד' ירושלים — ובש' החשמל פ"ב והוא ל' הזח"א פג, א. [כ].

שינה אחת מס' במיתה: ברכות נז, ב.

מברכים בכל בוקר . . המחזיר נשמות: ברכות ס, ב.

בכ"י מתחדש החיות ונעשה ברי' חדשה: כמ"ש חדשים לבקרים גו' (איכה ג, כג). וראה שו"ע אדה"ז מהדו"ק ד, א.

העולם הוא גוף גדול: אבות דר"נ לא, ג. קה"ר א, ט (בשינוי לשון).

החיות המהוה אותן: שמצד עצמן ג"כ אין להם חיות, כמו הגוף הגשמי אף שהן רוחני' הרי הם כמו הגוף כו' וכאן שרואה א"ע חי הרי משיג שיש בו התלבשות החיות ממקור החיים א"ס ב"ה וזהו כו' כ"כ בהכת"י שלפני שתח"י [כ].

ע"פ וידעת היום: לקו"ת ואתחנן ד, א.

אינו מתלבש בתוכן כלל: נזכר באוה"ת בשלח ע' תמד.

ומהוה — שנת"ל: בפ"א. [כ].

כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.

מי לי בשמים: שם עג, כה.

אבל שמו עצמו הוא: [עצמו] דהיינו אפי' בחי' סוכ"ע [הוא]. [כ].

אין ערוך אליך: תהלים מ, ו.

אלקים חיים ומלך עולם: ירמי' י, י.

מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.

אתה קדוש ושמך קדוש: נוסח תפלת שמו"ע.

בד"ה לכן אמור לבנ"י: תו"א נז, ב ואילך.

בשכמל"ו: פסחים נו, א.

ולכן הד' סטרין . . הם בטלים: ראה ברכות יג, ב.

אין ערוך לך: ברכת יוצר דשבת.

אתה הוא ראשון . . אין לנו מלך: בד"ה "עזרת אבותינו" [ברכת אמת ויציב] הל' כך.

קדוש יהי' גדל פרע: ב' ענינים בשערות נתבאר בארוכה בסה"מ תקס"ה-ב ע' תתלו ואילך. דרך מצותיך קד, ב. נזכר באוה"ת נ"ך-ב ע' תשסד.

ועתיק יומין יתיב: דניאל ז, ט.
המתנשא מימות עולם: ברכת יוצר. וע' מ"א א, ה "מתנשא". וע' מיכה רס"י ה' מימי עולם. [כ].
ששת ימים עשה ה': שמות כ, יא.
שרומז למדות עליונות . . יום ראשון נמשך חסד . . אור ומים כו': זח"א רמז, א. זח"ג רחצ, ב. ועוד. ראה ג"כ שו"ת הרשב"א ח"א סי' תכג.
אור ומים כו': וכנזכר בלקו"א ח"ב כ"ה בכת"י. [כ].
המעתיק הרים: איוב ט, ה.
ע"פ ביום השמיני עצרת: לקו"ת שמע"צ פג, ב.

דף לב

עילה — ומבואר למעלה: פ"ב. [כ].
שער באשה ערוה: ברכות כד, א.
הוזהרו הלוים: במדבר ח, ז.
סד"ה ויקח קרח: לקמן קרח נד, ד.
ובד"ה כי תצא: לקמן כי תצא לז, ב.
ובד"ה שרי אשתך: תו"א יג, ב.
בשם התיקונים: ע' ת"ע קכד, א. וע' ריש תי"ג. ושם תי"ח לב, ב. והעיקר קמד, א-ב. [כ].
שערך כעדר . . מהר גלעד: שה"ש ד, א.
עד הגל הזה: בראשית לא, נב.
צדיקים נדמה להם כהר: סוכה נב, א. זח"א קצ, ב.
ועמך כולם צדיקים: ישעי' ס, כא.
בד"ה והבדילה הפרוכת: תו"א יב, ג.
כי יפליא להזיר: במדבר ו, ב.
נזיר עולה למקום גבוה: ראה לקו"ש חי"ח ע' 74.
שבעולם הבריאה . . בחי' חב"ד: ת"ז ת"ו.
הנשמות — וכנז"ל: פ"ג. [כ].
ולית מחשבה תפיסא בי': ת"ז בהקדמה.
וארא את אד': ישעי' ו, א.
ופי' שם אד' הוא מדת מל' ית': ראה שו"ע או"ח ס"ה. ראה תניא ח"ב פ"ז. ובארוכה באוה"ת שבת שובה ע' א'תפג.
הראהו קשר של תפילין: ברכות ז, א. מנחות לה, ב. זח"ב רל, א. רש"י שמות לג, כג.

אתה גבור לעולם: נוסח תפלת שמו"ע. וראה ברכות לג, א.
אנת אשתמודע אדון על כולא: ת"ז בהקדמה.
(**וע' במק"מ . . אדנ"י**): (וז"ש אלי' אנת אשתמודע אדון על כולא ונזכר ג"כ עלת על כולא, כי מבחי' ממכ"ע שייך ענין השתלשלות עו"ע משא"כ מבחי' סוכ"ע וזהו"ע עלת העלות וסבת הסבות שהם בבחי' ממכ"ע וסוכ"ע כמ"ש במ"א ועז"א שרפים כו', כ"ה בהכת"י שתח"י, ועד תי' בחי' ממכ"ע [שבשורה שהוא] מוקפים שם, ומ"ש כאן וע' במק"מ לי'[תא] בהכת"י [כ]. מובא בד"ה בריח התיכון תער"ב (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ב ע' קעט).
וע"ז אמר שרפים . . תשוקתם: צ"ל האיך השרפים עומדים ממעל לו הוא שם אד' שנאמר תחלה, כן הקשה הבעש"ט ז"ל, ותי' לפי שמח' ורצונם בהשגתם הוא בבחי' קדוש ומובדל שזהו למעלה משם אד' לכן ה"ה כאלו עומדים שם, ומזה יתבונן האדם להיות זהיר במח' ורצונותיו כו' (מים רבים תרל"ו פקי"ג. עיי"ש).
בד"ה שחורה אני ונאוה: לקו"ת שה"ש ד, ג ואילך.
והנה האדם: בהכת"י שלפנינו כאן מתחלת הפ' [סעיף] ה', ומדוייק יותר. [כ].
האדם עולם קטן: נסמן לקמן במדבר ה, א.
נעשה אדם: בראשית א, כו.
לאסתכלא ביקרא דמלכא: ראה זח"א לח, א-ב. קצט, א. זח"ב רמז, ב.
גחלים עוממות: פסחים כז, א. עה, ב. [כ].
נכספה וגם כלתה נפשי: תהלים פד, ג.
ולעבדו בכל לבבכם: דברים יא, יג.
עבודה שבלב זו תפלה: תענית ב, א.
בד"ה ה' לי בעוזרי: לקו"ת שמע"צ פח, ד.
בד"ה צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כא, ב ואילך. "בפי' שאו ידיכם קדש וברכו את ה' היינו בז"א שנק' קדוש בוא"ו יאיר בו מבחי' ע"ק המאיר בבינה והוא הנק' קדש" — אוה"ת ויקרא-ג ע' תתלו.
שאו ידיכם קדש וברכו: תהלים קלד, ב.
סעי' ז: ראה ד"ה ונקדשתי תשמ"ז.
(**ועמ"ש . . אש כו**'): "[המוסגר לי' בכת"י ובמקומו] ושתהי' נפשם כמו שהוא, ותהי' עכ"פ מקושרת ומדובקת ביוצרה והיינו ע"י שידבק חב"ד שלהם בחב"ד המתגלה מא"ס ב"ה [שורה המתחלת] ובאדם כו' כ"ה בהכת"י שם". [כ].
ע"פ אז ישיר משה: תו"א סב, ב.

ברוך אתה . . מן העולם ועד העולם: ראה דברי הימים-א כט, י. תהלים קו, מח.
וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
אתה הוא ה' לבדך: נחמי' ט, ו.
הפך ים ליבשה: תהלים סו, ו.
בכל נפשך אפי' נוטל את נפשך: ברכות סא, ב.
מצות בכל נפשך אפי' . . ממנין המצות: סנהדרין עד, א. סה"מ מ"ע ט.
(**שורה מצות**): מן תי' וע' ברע"מ לי' בהכת"י עד פ"ז. [כ].
שלהיות יחוד או"א . . במס"נ: ראה פע"ח שער הק"ש פי"ב. להלן לג, ד: מ"ש בע"ח. וש"נ.
בבחי' ו' ואח"כ: [ו'] מת"ת דאימא נעשה כתר לז"א ואח"כ כו' כצ"ל. [כ].
ברכו ה' מלאכיו גו' כל צבאיו: תהלים קג, כ-כא.
ואף שהתורה: בכת"י שלפנינו משונה מכאן עד סוף הפ'. [כ].
התורה קדמה אלפים שנה לעולם: ב"ר ח, ב.

דף לג

אאלפך חכמה אאלפך בינה: ראה איוב לג, לג. שבת קד, א.
כולם בחכ' עשית: תהלים קד, כד.
ותורת חסד: משלי לא, כו.
ואדם אין לעבוד: בראשית ב, ה.
וכמארז"ל ע"פ ועשיתם אתם: ויקרא כו, ג. זח"ג קיג, א. וראה ויק"ר לה, ו. [לעיל פקודי ח, ד].
כמראה אדם: יחזקאל א, כו.
ע"פ צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כה, ג.
בד"ה לסוסתי: לקו"ת שה"ש יא, ד.
בד"ה בשעה שהקדימו: לקו"ת במדבר יב, ג.
מלכות פה תושבע"פ קרינן לה: ת"ז בהקדמה.
מתניתין מלכתא: ביצה כח, ב.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
להחיות רוח שפלים: שם נז, טו.
רוח שפלים ולב נדכאים: חסר כאן. בהכת"י שתח"י יש ז' שורות נוספות [כ].
ודברת בם . . וקשרתם: דברים ו, ז-ח.
שהדבור הוא לשון הנהגה: ראה במפרשים לתהלים מז, ד.

כל המצות הוקשו לתפילין: קידושין לה, א. במצות תפילין אמרו רז"ל (קידושין לה, א) "הוקשה כל התורה כולה לתפילין" (שהכוונה הוא למצות התורה, עיי"ש), ועד שילפינן מהיקש זה הלכות ודינים בכמה וכמה מצות (אף שגם בעוד מצות מצינו עד"ז וכמו במצות ציצית שאמרו רז"ל (מנחות מג, ב) שקולה היא כנגד כל המצות כולן, וכן בצדקה, שבת וכו' — הרי אינו דומה שקולה להוקשה. ואינו דומה כשכנ"ל, מההיקש למדין הלכה למעשה כבמצות תפילין) — לקו"ש ח"ו ע' 272. ראה אוה"ת ואתחנן ע' רס. רסב. קקכ"ק ה' **צבאות**: ישעי' ו, ג.

בכל — ומ"ש במ"א: אולי הכוונה לסה"מ תקס"ג ע' שיג ואילך. אוה"ת בשלח ע' תז ואילך.

רחבה מצותך מאד: תהלים קיט, צו.

באגה"ק ד"ה נודע דאתעדל"ת: סי' יז.

סעי' ט: סעי' זה נתבאר בד"ה ונקדשתי תשכ"ה דלעיל.

אני ה' מקדשכם: שמות לא, יג.

בהבראם: בראשית ב, ד.

בה' בראם: מנחות כט, ב.

שהיו"ד מורה על הצמצום: ראה אגה"ת פ"ד ובליקוט פי' שם.

תומ"צ: בהכת"י שלפננו אי' בזה"ל עמ"ש ע"פ והייתם לי סגולה. [כ].

בד"ה ביום השמיני עצרת: לקו"ת שמע"צ פג, ב ואילך.

ב"ה — שרפים: כנ"ל פ"ו. [כ].

או — להבעירה: בהכת"י להעבירה. [כ].

וכלים מכלים שונים: אסתר א, ז.

בחי' — שבשמים: ע' לעיל ד"ה ביאור ולא תשבית פ"ג. [כ].

עונותיכם היו מבדילים: ישעי' נט, ב.

ולא תחללו: ראה לעיל ויקרא ד, ד.

בד"ה במדבר סיני: לקו"ת במדבר א, ב.

לבאר הדברים: בסה"מ תקס"ג ע' שעד הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי. שם ע' שסו הנחת הר"מ בן כ"ק אדה"ז. ביאור באוה"ת ויקרא-ג ע' תתכט. ושם ע' תתלד קיצור מהביאור.

ברע"מ פ' אמור דצ"ג ע"א: נעתק גם באוה"ת נ"ך-ב ע' תתקס.

ופי' בפע"ח: מובא גם לעיל כג, ד. נעתק גם באוה"ת נ"ך-ב ע' תתקס.

ברע"מ: זח"ג צו, א. ובמאמרי אדהאמ"צ ויקרא-ב ע' תרכא.

מ"ש בע"ח שלצורך יחוד או"א: בדרך מצותיך מצות קדוש השם נסמן לפע"ח ש' נפ"א פ"ד ה"ו. וראה ג"כ ע"ח שט"ל דרוש י, יא. לקו"ת נשא כב, א. תו"א מקץ לה, ד. לקו"ת אמור לב, ד ובכ"מ. — הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ג ע' 168. בסה"מ תקס"ג ובמאמרי אדהאמ"צ ויקרא-ב ע' תרכא: בכאריז"ל.

ולצורך יחוד זו"נ סגי בהעלאת מ"ן ע"י התומ"צ: ואין הכוונה בחי' יחוד זו"נ לבד אלא גם למעלה מזה רק שאינו בחי' אור חדש כ"א מה שכבר נמשך כו' — סה"מ תרס"ו ע' תקלב.

אפי' מי שתורתו אומנתו מפסיק לק"ש: שבת יא, א. ולהעיר מירוש' ברכות א, ה.

גדול הקורא ק"ש בעונתה: ברכות י, ב.

שבלק"ת פ' בראשית: בטעה"מ ד"ה סוד מציאות, פיסקא נ"ל כי הנה. ראה לקמן פ' שלח מו, א.

ולא תחללו: ראה לעיל ויקרא ד, ד.

גם תורה אין לו: ראה יבמות קט, ב.

יחוד או"א המשכת אור חדש: ראה אוה"ת בראשית-ד דף תשכ"ז, ב. דברים-ה ע' ב'עב. בסה"מ תרנ"ז ע' קעח מציין "ע"ח שער הזיווגים פ"א וב', ושער מוחין דצלם פ"ב ושער דרושי מ"ן ומ"ד דרוש ז" ע"ש.

נזכר בד"ה והי' אור הלבנה תרנ"ד ע' קכה.

בלקו"ת פ' וירא: נעתק באוה"ת ויקרא-ג ע' תתכט.

ועוי"ל הטעם . . או"א שהלבישו: מובא באוה"ת ויקרא-ג, ע' תשסא. ואתחנן ע' תז.

ועמ"ש . . גבי פסח: סידור ד"ה עבדים היינו. אוה"ת שמיני ע' כט.

סד"ה שימני כחותם: אולי הכוונה ללקו"ת שה"ש מז, א.

בד"ה מה יפו פעמיך: לקו"ת שה"ש מג, ב ואילך.

בד"ה פתח אליהו: תו"א יד, ב.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

סד"ה כי קרוב אליך הדבר: לקו"ת נצבים מו, ג.

יחידה שבנפש: ראה ב"ר יד, א.

בביאור ע"פ שימני כחותם: סידור ריז, ב ואילך. לקו"ת שה"ש מו, ב.

ל"ב שמות אלקים שבמעשה בראשית: ראה זח"ג פא, ב. לקמן פ' תצא לט, ג. שה"ש לא, ד. לב, ד. מאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תרכו ובכ"מ.

דלית מחשבה תפיסא בי' כלל: ראה זח"ג רכה, א. במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תרכא מבאר "דר"ל גם מחשבה והשגה דבינה וגם מחשבה דא"ק".

בד"ה מצה זו: לעיל פ' צו יא, ד.

ובד"ה ששים המה מלכות: לקו"ת שה"ש לט, א ואילך.
וזהו ענין שרפים עומדים ממעל לו: ראה ביאה"ז לאדה"א עח, א.

דף לד

בד"ה לך לך: תו"א יא, ד.
הוא עשנו ולו אנחנו: תהלים קג, ב.
ועד בחילופי אתוון אחד: זח"ב קלד, א (הוא"ו מתחלף באל"ף בחילופי אהו"י והעין בחי"ת באותיות אחה"ע — רמ"ז הובא בניצוצי אורות שם). נתבאר בארוכה ע"פ דא"ח באמרי בינה שער הק"ש פס"ב ואילך. בשרש מצות התפלה להצ"צ פל"ח. ועוד (הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ח, ע' 242).
ורגליהם רגל ישרה: יחזקאל א, ז. מענין ישרה ראה גם לקמן פ' חקת סד, ג. אוה"ת פ' ואתחנן ע' קיג ואילך. וראה לקו"ש-כו ע' 206 הערה 31.
ת"ק שנה: ראה אוה"ת שמות ע' ל. יהל אור ע' שצג. סה"מ תר"ל ע' צט. סה"מ תרס"ח ע' פו. לקו"ש חכ"ו ע' 207 הערה 29.
לך ה' הגדולה: דברי הימים-א כט, א.
שכ"ח ספ"א: לפנינו שכ"ט וע"ע שם פ"ט. [כ]. [ל"מ].
בפע"ח — בד"ה אתה הצבת: סידור שער ל"ג בעומר. ועם הגהות באוה"ת נ"ך-ב.
שמים הם אש ומים: חגיגה יב, א.
כי בי-ה ה' צור עולמים: ישעי' כו, ד.
בד"ה ראה אנכי נותן: לקו"ת ראה יח, ד.
צופה ומביט עד סוף כל הדורות: מוסף דר"ה.
כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
ויאצל מן הרוח: במדבר יא, כה.
גילוי מן ההעלם: ראה תו"א עו, ב ובאוה"ת ענינים ע' קסב.
וכמא' הזהר דכתר עליון: תקו"ז ת"ע קלה, ב.
ע"פ שחורה אני: לקמן שה"ש ד, ג.
צמצם שכינתו בין ב' בדי הארון: תנחומא ויקהל (ז) עה"פ ויעש בצלאל. ובשהש"ר א, יד, ג ע"פ אשכל הכופר ע"ש. וע' ב"ר פ"ה. ויק"ר [ס]פ"י. [כ]. וראה גם לקמן בלק עג, ב. סה"מ תרל"ה ע' מח.
לית אתר פנוי מיני: תקו"ז תנ"ז, (צא, ב).
ופי' המגיד נ"ע: ראה גם אוה"ת חנוכה כרך ה תתקכה, א. וראה לקמן פ' בלק עג, ב.
מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.

את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
לאו מכל אלין מדות: ת"ז בהקדמה.
ופי' מ"ש ברע"מ: הובא לעיל בתחילת סעיף א לג, ב.
בד"ה השמים כסאי: תו"א בתחלתו.
התורה דמחו"ב נפקת: זח"ב פה, א.
התורה קדמה אלפים שנה לעולם: ב"ר ח, ב.
אאלפך חכמה אאלפך בינה: ראה איוב לג, לג. שבת קד, א.
ושמרו דרך ה' לעשות צדקה: בראשית יח, יט.
וצדקה תהי' לנו: דברים ו, כה. כן הובא בכ"מ. וראה לקמן פ' ראה כג, ג שמביא הפסוק בצדקה תכונני. ובמאמרי אדה"ז — נביאים ע' פד הובאו ב' הפסוקים.
ההפרש בין עסק התורה לקיום המצות: ראה תו"א צב, ב.
לא המדרש הוא העיקר: אבות א, יז. [ובסידור אדה"ז ולא המדרש עיקר].
שנמנו וגמרו שתלמוד גדול: קידושין מ, ב.
ע"פ ועתה יגדל נא: לקו"ת שלח לח, ד.
וכמ"ש הרמ"ז פ' במדבר קי"ח ע"א: ראה גם לקמן פ' שלח לט, ב.
בד"ה אני דפ' ציצית: לקו"ת שלח מז, ג.
ע"פ וידבר דעשרת הדברות: ראה לקו"ת במדבר יז, א ואילך.
ועיקר לימוד התורה הוא להבינה על בורי': ראה שו"ע אדה"ז הל' ת"ת פ"ב, יג.
כתר לנוק': ראה לקמן קרח נב, ג.
ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות: לקמן פ' מטות פא, ב.
ועברתי בארץ מצרים: שמות יב, יב.
אני ולא מלאך: הובא ונתבאר בזח"א קיז, א.
באג"ה איהו וחיוהי: סי' כ (קלא, א). וראה לקמן שה"ש ג, ריש ע"ב.
אין התינוק יודע לקרות אבא: ברכות מ, א. מתנות כהונה לב"ר פט"ו, ז. מבוא שערים ש"ה ח"א פי"ב בהגהת צמח (א).
מצה מיכלא דמהימנותא: נסמן לעיל יב, ב.
בחכמה איתברירו: מזח"ב (רנד, סע"ב) ושם אי' בזה"ל "מגו מחשבה ואתבריר". ובע"ח שם אנ"ך (פ"ט) "במחשבה אתברירו". ובש' מוחין דצלם (רפ"ח). ובש' מ"ן ומ"ד (רפ"א — וסוף דרוש ג'). ועל"ק בנשא (כא, א) וש"נ. ובש' רפ"ח ניצוצין (ספ"ה) [ולעיל ויקרא ד, א]. [כ].
מהמאציל — בביאור ע"פ ואהי' אצלו אמון: לקו"ת ס"פ במדבר כ, ב.

וזהו מ"ש בע"ח: ש' עתיק רפ"א. ועל"ק מטות בבי' (פ"ב) פב, ד. [כ].
בביאור ע"פ וידבר דראשי המטות: לקמן פ' מטות פב, ג.
בד"ה ועשית בגדי קדש: תו"א פב, ב.
ובביאור ע"פ יונתי: לקו"ת שה"ש יח, ב.
בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות: תו"א צ, סע"ד.
בביאור ע"פ ויקח קרח: אולי הכוונה להנדפס בסה"מ תקס"ב-א ע' רכז ובח"ב שם ע' תסב.
ולכבודי בראתיו: ישעי' מג, ז. [כ].
כבוד חכמים ינחלו: משלי ג, לה.
ההפרש בין אנכי לאני: ראה אוה"ת פ' יתרו ע' תתקיד. לקו"ש חל"ט ע' 380 ובהערה 37.
אני הוא בבחי' מל': פע"ח בתחילתו.
ואנכי . . הוא בבחי' כתר: ראה זח"ג יא, א.
סד"ה זאת חנוכת המזבח: לקו"ת נשא כט, ב.
פזר נתן לאביונים: תהלים קיב, ט.
ארוממך אלקי המלך: תהלים קמה, א.
וברע"מ פ' פנחס . . כתר עליון כו' כבוד עילאה: כתר עליון דלא שלטה בה עינא כבוד עילאה עליה אמר משה הראני את כבודך ואתיב ליה קוב"ה לא תוכל לראות את פני כו', והיינו כי כבוד הוא מקיף — יהל אור ע' תקנב
בביאור ע"פ מי מנה: לקמן בלק סט, ג.
הצדקה שהיא כללות המצות: ראה ירושלמי פאה א, א.
עקימת שפתיו . . הוה מעשה: סנהדרין סה, א. וראה אוה"ת נח ע' 1232.
קרוב ה' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח.
ואין אמת אלא תורה: איכה רבתי פתיחה ב. ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח. וראה ברכות ה, רע"ב. וראה לקו"ת סוכות פא, ג.
ועל"ק מטות פג, סוף ג וש"נ [כ].
ע"פ טובה הארץ: לקו"ת שלח לח, א.
ועל זה אמרו כל חפצים לא ישוו בה: משלי ח, יא. מו"ק ט, ב.
כשם שא"א לעולם בלא רוחות: תענית ג, ב.

דף לה

לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.
א"ת בניך אלא בוניך: ברכות סד, א. וש"נ.

שעוסקים בבנינו של עולם: שבת קיד, ב.
שממשיכים הכתר לזו"נ כמ"ש בפע"ח: שער כג, פ"א. באוה"ת נ"ך-א ע' קו שכאן מבואר "שהעטרה שנתן בראשו זהו כתר דא"א הנמשך ע"י בכל מאדך, והשנים שנתן בראשו של ישראל זהו המשכת הכתר לז"א הנק' ישראל והמשכת הכתר למל' הנק' יעקב, ועיין מענין המשכת הכתר לז"א בסידור בדרושי סעודות שבת בסעודתא תליתאה דשבתא . . וענין המשכת הכתר למל' בלקו"ת בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת ושם פ"ב".
העטרה והכתר . . **שיש בה שני דברים**: המשל והנמשל בארוכה במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תרמא.
צאינה וראינה: שה"ש ג, יא.
והוא ע"ד מ"ש במדרש פ' קדושים: ראה גם דרך מצותיך קנג, ב. ובאוה"ת נ"ך-ב ע' תשסא.
הה"ד כי קדוש אני והתקדשתם והייתם קדושים: בד"ה ונקדשתי תשכ"ה הנ"ל העיר "ולהעיר, דבמדרש שלפנינו איתא הה"ד דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו והתקדישתם והייתם קדושים, דלכאורה מזה משמע דשתי העטרות שנתן בראשן של ישראל הם קדושים תהיו (שבסמיכות לכי קדוש אני) וווהתקדישתם והייתם קדושים (שנחשבים שניהם לעטרה אחת). אבל בלקו"ת מפרש דשתי העטרות שנתן בראשן של ישראל הם והתקדישתם והייתם קדושים, וקדושים תהיו (שבסמיכות לכי קדוש אני) אינה נמנית בהעטרות" ע"ש.
רעוא דכל רעוין: זח"ב רנג, ב. רנח, ב. ובזח"ג כו, ב. רפח, ב. וע' קכט, א. קלו, ב. קלז, ב. וע' בפרדס לרמ"ק ז"ל ש' כג ערך רצון ושם כ' עיקר הרצון בכתר ע"ש. וע' במג"א [במגן אבות ברדיטשוב תרס"ב] ח"ז ד"ה ועבדתם את ה"א פירושו ע"ש כו, ג. [כ].
ועיין בפי' הרמ"ז בזהר ר"פ שלח: ראה לעיל ל, ג.
אם הבנים: תהלים קיג, ט.
אמר הפייט: יוצר יום א' דר"ה קודם קדושה של שחרית סד"ה מלך במשפט יעמיד ארץ. [כ].
וספרתם לכם: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות וציונים לעיל יט, א. וראה רשימת המאמרים שבריש סה"מ תקס"ו הערה 29 ולהלן בהוספות ברשימת הכתבי-יד.
התוכן — באוה"ת ויקרא-ב בע' תקפב. הערות וקיצורים — באוה"ת ויקרא-ג ע' תתסו.
כמה ענינים מהמאמר נתבארו במאמרי אדה"א במדבר כרך-ב דרושים לשבועות ע' שטו ואילך.

וספרתם לכם ממחרת השבת: ויקרא כג, טו.
וספרתם הוא לשון בהירות: ראה ביאה"ז להצ"צ פ' חיי שרה ע' ע' ואילך. אוה"ת ויקרא-ב ע' תקכח.
יום ב' דחה"ש תרכ"א בסעודה סיפר הצ"צ: יום ב' דחה"ש תקנ"ה בסעודה אמר אאזמו"ר (רבינו הזקן): ביום ב' דחה"ש תקכ"ח בסעודה אמר כ"ק מו"ר המגיד ממעזריטש: וספרתם לכם, וספרתם הוא מלשון ספירות ובהירות. וספרתם לכם, צריכים לעשות שיהי' הלכם בהיר. וישען כ"ק אאזמו"ר על זרועות קדשו וישורר את הניגון של ד' בבות בדבקות גדולה, אח"כ הגבי' את ראשו הק' ויאמר — בניגון של שאלה: ובמה מספרים את הלכם? ותוך כדי דיבור אמר — בניגון של תשובה: בשבע שבתות תמימות, בבירור שבע המדות, שכל מדה ומדה תהי' כלולה משבע, ושבע המדות עצמם יהיו שבע שבתות, דשבת אינה צריכה בירור (היום יום ע' נב).
אבן ספיר: יחזקאל א, כו.
והחיות רצוא ושוב: שם א, יד.
ואכלתם אותו בחפזון: שמות יב, יא.
בחפזון יצאת: דברים טז, ג.
עד שנגלה עליהם: הגדה של פסח.
כי לא בחפזון תצאו: ישעי' נב, יב.
אבל יצ"מ הי' בחפזון: באוה"ת ויקרא-ג ע' תתסו: "ואפ"ל כיון יצ"מ הוכרח להיות החפזון שלא נתברר עדיין נה"ב ע"כ לתקן זה צ"ל ספה"ע ז' שבועות שעי"ז מתברר נה"ב עד שמתן תורה הוא דוגמת כי לא בחפזון" ע"ש.
ועמ"ש מזה ברבות ס"פ בא: ראה באוה"ת פ' בא ע' רצא דשם מבאר ענין החפזון דמי' שם ע' רצט. שג. שם כרך-ח ע' ב'תתקלד ואילך. וראה ד"ה וככה תער"ב (נ' בס' ליקוט-ב ע' קצ).
ביללוט פ' בא: רמז קצט.
בסש"ב פל"א: וראה בליקוט פירושים שם ובאוה"ת חקת ע' תשצא ובארוכה אוה"ת בא ע' רצא ואילך. שם ע' שג. וככה תרל"ז בתחילתו. שם פקכ"ט. ד"ה כי בחפזון תש"ח.
סד"ה . . ונתתי לך מהלכים: תו"א ל, ד. ראה באוה"ת פ' בא ע' רצב.
סד"ה והי' מספר בני ישראל: לקו"ת במדבר ו, ג.
וירד ה' על הר סיני: שמות יט, כ.
למען תזכור את יום צאתך מאמ"צ: דברים טז, ג.
בכל דור ודור חייב אדם: פסחים קטז, ב.

צבא השמים לך משתחוים: נחמי' ט, ו.
והאופנים וחיות הקדש: ברכת יוצר.
והחיות זעות מחיל כסא: ראה פיוט והחיות (במוסף לר"ה אחרי קדוש).
אלף אלפים ורבוא רבבן: דניאל ז, י.
להודיע לבני האדם: תהלים קמה, יב.
מלכות דמלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
אתה הוא קודם שנה"ע: נוסח תפלת השחר (בשינוי לשון).
תד"א פכ"א [בשינוי] [כ].
היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
ומהארץ לרקיע ת"ק שנה: חגיגה יג, א.
אבל רבוא רבבן לגבי בלי גבול: ראה תניא פרק מח. אוה"ת ראה ע' תשפב.
בכל לבבך לצאת מן המצרים וגבולים: באוה"ת ויקרא-ג ע' תתסו מציין ע"ז: "(וע' בלק"ת פ' ואתחנן ד"ה ענין ק"ש אחד ואהבת ושם פ"ב גבי וכשישים האדם אל לבו בחי' אחד זה בק"ש אזי יהי' ואהבת בכל לבבך בבחי' יחידה שבנפש כו')".
לא ידעתי את ה': שמות ה, ב.
תפלות אבות תקנום: ברכות כו, ב.
אהוי"ר ורחמנות: ראה אוה"ת ויקרא-ג ע' תתסו הגה"ה.
אברהם אוהבי: ישעי' מא, ח.
תורתן קבע ומלאכתן עראי: ברכות לה, ב.
כי האדם עץ השדה: דברים כ, יט.
שהוא כמו אילן: "כמו בעץ יש פרי ועלין כן באדם" — אוה"ת ויקרא-א ע' קיז.
מאי פרי מצות: סוטה מו, א. ועל"ק בשה"ש [טז רע"א] רד"ה ולהבין ענין מדלג. [כ].
פחד יצחק: בראשית לא, מב.
ליעקב אשר פדה את אברהם: ישעי' כט, כב. על"ק [במדבר] סד"ה וארשתיך ט, א. ובשה"ש רד"ה מה יפו פעמיך מג, ב. ובתו"א רד"ה מחייב [חייב] אינש לבסומי [צה, ב]. ועל"ק בפ' חקת [סא, ג] רד"ה וזה הטהור ושם ד"ה אז ישיר ישראל ספ"ב [סג, א]. וע"ע סד"ה הנך יפה רעיתי פ"ג [יד, א]. [כ].
וראה תניא פ' לב, מה, ובהנעתק בליקוט פירושים ומ"מ שם.
המלך המרומם . . ברחמים הרבים . . אבינו אב הרחמן: ברכות ק"ש.
פסוקי רחמנות שבתפלה: ראה לקו"ת פ' תצא לה, א.

בחייהם אינם רואים אבל: כלה רבתי ג.
ספרא ויקרא פ"א. וכ"ה במדב"ר סופי"ד. ובילקוט ריש ר'[מז] תלא בויקרא. וע' זח"א ריח, ב. [כ].
בינה היינו להבין דבר מתוך דבר: עירובין ק, ב ובפירש"י שם. חגיגה יד, א. סנהדרין צג, ב.
בד"ה — מה יפו פעמיך: לקו"ת שה"ש מג, ב.
אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך: בראשית מו, ד.
יו"ד עקב: ע' דרושים לר"ה לקמן סב, ריש א' וש"נ. ות"ל מצאתי הל' הזהב בע"ח ש"ג (סדר אצי' למהרח"ו) ספ"ב וזה"ל שהוא סוד [יסוד] יעקב י' עקב כי הי' [הם] עשר ניצוצי אורה הניתנין בעקב כו' עכלה"ט. [כ].
יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.
כי חלק ה' עמו: שם.
וירא ישראל את היד הגדולה: שמות יד, לא.
ישראל עלה במחשבה: ב"ר א, ה.
על"ק ח' דברים מד, ד וש"נ. [כ].
ישראל לי ראש: על"ק שלח מח, ב וש"נ. [כ].
ע"פ אדם כי יקריב: לעיל פ' ויקרא
והניף את העומר: ויקרא כג, יא.
העומר מן השעורים: מנחות פד, א.
פני ארי' אל הימין: יחזקאל א, י.
חי' בכלל בהמה: ב"ק יז, ב.
עומד על שנים עשר בקר: מלכים-א ז, כה. [כ]. [ושם שני]. דברי הימים-ב ד, ד.
שם ב"ן בגי' בהמה: זח"ג ריז, א. הנסמן לעיל (ויקרא) ג, ב.
לקו"ת תהלים סו"ס לו. שם בפ' שמיני בטהמ"צ רד"ה מצות בדיקת חיות ועופות עד, ג. וע"ע במאו"א ע' ב' ס"ז יעו"ש. וערד"ה והניף הא' [לו, א]. [כ].
שעורה שעור ה': זח"ג קפח, ב.
יוצר משרתים: ברכת יוצר.
בהמה רבה: יונה ד, יא.
יומם יצוה ה' חסדו: תהלים מב, ט.
להמשיך הארת המקיפים . . **ממחרת השבת**: מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תקכח ומבאר שממחרת השבת הוא למעלה מבחי' השבת, והשבת הוא מחכ' מוחין דאבא, וא"כ

מבחי' שלמעלה מהשבת זה מע"ק וע"י מקיפים אלו יזכך עד שהמקיף מצחצח חצי הכלי מבחוץ ע"ש.

ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.

אני המשנה המדברת בפיך: מגיד מישרים ר"פ ויקרא. ובכ"מ.

אלו ואלו דא"ח: עירובין יג, ב.

ודברת בם: דברים ו, ז.

סד"ה וארא אל אברהם: תו"א נו, א.

כל האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.

רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: ראה זח"ב קסב, ב.

ע' ח' דברים יב, ג. וש"נ. [כ].

באתערותא דלתתא אתעדל"ע: זח"א פח, א. קסד, א. רלה, א. רמד, א. [כ].

ולאו אורחא דמלכא: זח"ג קמט, ב. ע' ראה לב, ב. [כ].

דף לו

והניף: ראה להלן בהוספות ברשימת הכתבי-יד, מכ"מ שמאמר זה הוא ביאור לד"ה וספרתם דלעיל. ראה אוה"ת ר"ה ע' א'תטו.

במאמרי אדהאמ"צ ויקרא-ב ע' תרמג וע' תרנ באריכות.

מאכל שעורים שהוא מיכלא דבעירא: ראה סוטה יד, א. פסחים ג, ב.

יוצר משרתים ואשר משרתיו: ברכת יוצר.

והם נצחיים וקימים: במאמרי אדהאמ"צ ע' תרנ מוסיף: "כמו מיכאל וגבריאל כו'".

והניף את העומר: ויקרא כג, יא.

מלאכים שנבראים בכל יום: ראה איכ"ר פ"ג, ח. טור או"ח סנ"ט. ראה לקמן פ' פנחס עט, ב. המשך תער"ב כרך-ב ע' תרפד. ועוד.

הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה: סנהדרין לח, ב.

והפי' ידוע: ראה גם לקמן פ' תצא לח, ד. דרושים לר"ה ס, ב. שה"ש כב, ב. בארוכה במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תרנ.

מה אנוש: תהלים ח, ה. וראה סנהדרין לח, ב.

אלף טורין דאכלה בהמה רבה: ת"י על פסוק בהמות בהררי אלף (תהלים נ, י).

ע' תנחומא פנחס סי' יב. ובזח"א יח, א [כ]. ראה תו"א מז, ד.

בפ' ויחי דרמ"ז ע"א: ראה גם לעיל פ' צו יב, ד. הלשון נעתק ביהל אור ע' קנג.

בהמה בגי' ב"ן: ע"ל לה, ד וש"נ. [כ].

ראה ספר הליקוטים להאריז"ל פ' שמיני יא, ב.

רבות בנות: משלי לא, כט.
שורה [**ועיין — פ"א**]: הציונים הללו א"י וצ"ע [אח"כ העביר קו על תיבות אלו]. שוב מצאתי כי מדויקים המה הציונים. ועל"ק בעקב ד"ה ויאכילך רפ"ב [יג, ד] ותרוה צמאונך. [כ].
שעורה שעור ה' כנזכר בזהר: ח"ג קפח, ב.
לה' מוצאות הפה: ע' סש"ב ח"ב שהיוה"א ספ"ד. [כ].
אחה"ע מהגרון: ראה ס"י (מנטובה שכ"ב) פ"ב, מ"א. ע"ח שער טנת"א פ"ג. שער דרושי הצלם דרוש ב. תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ע' 62 הערה 1.
אלף אלפין ישמשוני': דניאל ז, י.
יהי אור: בראשית א, ג.
פתוחי חותם: שמות כח, יא. וראה במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תרמה.
ותתן טרף לביתה: משלי לא, טו.
בירור הרפ"ח שנק' טרף: בד"ה והוא עומד עליהם תרס"ג ע' נא מציין כ"ק אדמו"ר בהערה למק"מ זח"ג ס, א שטרף בגימט' רפ"ח עם הכולל.
ארי טורף: ע"ד נחום ב, יג. ועוד.
לעולם ירגיז אדם: ברכות ה, א.
מזמור אלקים יחננו: תהלים ס.
ומבואר בפ' בלק קפ"ח ב': נתבאר בדרך מצותיך כה, ב.
תנו כבוד: ירמי' יג, טז.
אתם קרויים אדם: יבמות סא, א.
אדם בני' מ"ה: ראה פרדס שעה"כ בערכו. ע"ח שער התיקון פ"ג. שער לאה ורחל פ"ב. שער מ"ן ומ"ד דרוש ה. ועוד.
ע' במאו"א במערכת א' נסל"ב ובי"נ ע"ש. [כ].
בביאור ע"פ אדם כי יקריב מכם: לעיל ג, א.
עשה רצונו כרצונך: אבות ב, ד.
מעלא שבתא הוא בחי' מל' ויומא דשבתא הוא בחי' ז"א: ת"ז בהקדמה ב, ב. וראה ג"כ פרדס בעה"כ ערך שבת. מובא בסה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' יא.
הפי' הידוע: על"ק ד"ה אם בחקותי בבי' פ"ד [מז, א]. [כ].
בעבר הנהר: יהושע כד, ב. ראה לקמן מה, א.
נהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
הפרדס . . ערך שבת: ראה אוה"ת ויקרא-א ע' קע.

היום בגימט' א"ל הוי': בסידור שו, ג תיב' יום בגי' ב' שמות דא"ל הוי' ע"ה. מאו"א אות י' סי' ח "יום ע"ה גי' א"ל הוי'" — לקמן שה"ש טז, א.
המל' הנק' עומר: ראה גם לקמן שה"ש טז, א. אוה"ת ויקרא-א ע' קס.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
שמחמת זה יתעורר בנפשו אהבה שלמעלה מן הכלי שלו: נתבאר במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תרנה "והיינו להיות כי הרי התבוננות זאת שהיא בחי' הא"ס הוא למעלה מהכלי שלו המצומצם ולא תוגבל בכלי שלו כלל, וע"כ [ממילא] לא תוגבל התפעלות מזה בכלי הלב עד שנאמר שתכלה במעט זמן להיותה בבחי' מקיף על הכלי". וראה שם ע' תרמח.
אין חבוש מתיר עצמו: ברכות ה, ב.
לבוש החשמל שמלביש לזו"נ: ראה ע"ח שער מ"ב פי"ג. וראה בתו"א יב, ד.
בד"ה עיני כל: לקו"ת מטות פה, ב ואילך.
כמ"ש בפ' תצוה קפ"ג א': הלשון נעתק באוה"ת תשא ע' ב'כא.
אברהם שיצא ממנו ישמעאל: ראה פסחים נו, א.
במ"ת מבחי' כתר עליון אנכי: ראה זח"ג יא, א.
קול דודי: שה"ש ב, ח.
ע"פ זכר ונקבה בראם: כנראה הכוונה לתו"א מח, א. פב, ד. המובאי' לקמן.
בביאור ע"פ חכלילי עינים מיין: תו"א מח, א.
וסד"ה ועשית בגדי קדש: תו"א פב, ד.
ע"פ וספרתם לכם גבי חג השבועות: לקו"ת במדבר י, ג.
אין התינוק יודע לקרות אבא: נסמן לעיל לד, ג.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א. ת"ז תכ"א (סא, ב). תס"ט (קה, ב).
כו' — והייתי אני ובני שלמה חטאים: מלכים-א א, כא (אני ושלמה בני).
וחטאך בצדקה פרוק: דניאל ד, כד.
עץ הדעת חטה היתה: ראה ברכות מ, א. וש"נ.
מבואר בזהר בראשית דל"ז סע"א: מובא גם באוה"ת ויקרא-א ע' קצו. ושם בכרך-ג ע' תתיב.
בזהר ר"פ בשלח דמ"ד סע"ב: ראה לקמן פ' מטות פג, ריש ע"ד.

דף לז

בינה מקננא בכורסיא: ראה ת"ז ת"ו.
בחי' — וכמש"ל: פ"א [כ].

בזהר — כנ"ל: פ"א. [כ].
ורוח הבהמה היורדת היא למטה: קהלת ג, כא.
והקרבתם מנחה חדשה: ויקרא כג, טז.
והניף: בשינויים בס' שני המאורות (לבוב — תרמ"ב) כט, א. הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ח-א ע' רמו (וראה בהנסמן שם ח"ב ע' תתקלו).
תחילת המאמר מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תקעד עם הגהות.
והניף הכהן אותם: ויקרא כג, כ.
שהלחם מלמעלה . . עם הלחם ביחד: מנחות סב, א.
מכל הבהמה ולא מן החיות: זבחים לד, א.
נבחרו כבשים ע"פ הרוב: ראה כריתות כח, א.
פני שור מהשמאל: יחזקאל א, י.
שור מנגח בקרנו: ועבד"ה אדם כי יקריב פ"ב [ויקרא] ד"ב ע"ד. [כ].
והכשבים הפריד יעקב: בראשית ל, מ.
ומורגש — ששרשו גבוה מאד: א"י. [כ].
וכמ"ש בזהר גדול ח"א דמ"ב ע"ג: הכוונה לזהר דפוס קרימנא, וכ"כ באוה"ת בראשית-ז דף תתשסז מעתיק הלשון כמו כאן.
מחשבתיה הוה בההוא אתר: מובא באוה"ת שופטים ע' תתקנט ושם מציין לפרקי דר"א פרק כא.
לקמן . . צו את בנ"י: עז, ד.
במשנה ספ"ו דכריתות: כח, א.
ע"פ שערך כעדר העזים: ראה לקמן שה"ש לו, ג.
כש"ב השי"ן קודם לבי"ת . . מדות עליונות שלמעלה מהחכמה: מובא באוה"ת שמות-ז ע' ב'תריט. פ' פנחס ע' א'קג.
בחכמה יבנה בית: משלי כד, ג.
בזהר: זח"ג רמט, ב. (בחי') וע' ריב, א בקלי'. [כ].
בביאור ע"פ מים רבים . . בענין דעת עליון: תו"א דף יט, ג. ומצויין באוה"ת פ' ראה ע' תשצו לתו"א הנ"ל "שדעת העליון ממשיך המדות דכתר שלמעלה מהחכמה והם חג"ת דא"א". וראה גם באוה"ת שה"ש-ב ע' תקסט.
את הכבש אחד תעשה: במדבר כח, ד.
אהלי קדר: שה"ש א, ה.
לו ישמעאל יחי' לפניך: בראשית יז, יח.

אוא"ס שורה ומתגלה במי שבטל: ראה נדרים לח, א.
ע"פ אנכי מגן לך: תו"א יב, א.
בריח התיכון המבריח: שמות כו, כח.
ב' הלחם רומזות לתשב"כ ותשבע"פ: מובא באוה"ת נ"ך-ב ע' תתקמב.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.
ויהי שירו חמשה ואלף: מ"א ה, יב.
ובלילה שירה עמי: תהלים מב, ט.
ובד"ה שניך כעדר: לקמן שה"ש לז, ד. אוה"ת שה"ש-ב ע' תקסז ואילך.
חמץ תאפינה: ויקרא כג, יז.
המתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.
כבשי עצרת הם שלמים: ערכין כה, ב.
התמידים ליום הם עולות: במדבר כח, ג.
ביאור ע"פ והניף: ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, א.
הביאור בשינויים נדפס בסה"מ תקס"ח-א ע' רנד (וראה בהנסמן שם ברשימת המאמרים בח"ב ע' תתקלז).
נמצא גם באוה"ת נשא ע' רפג. וראה ג"כ מאמרי אדה"ז-פרשיות ע' תקסז. תקע"ב. אוה"ת ויקרא-ג ע' תתמח. תתנב.
במאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא-ב ע' תרנז מתחיל להבין ענין שתי הלחם.
באוה"ת בכמה מקומות מצויין לביאור זה בשם "ביאור דכבשים".
חלק מהמאמר סע"א-ב בשינוים והגהות מכ"ק אדמו"ר מהר"ש נדפס בסה"מ תרל"ה-א ע' כא ואילך.
נעשה אדם בצלמנו: בראשית א, כו.
שהוא מושל בכל הברואים: ראה סה"מ תש"ג ע' י ואילך.
וירדו בדגת הים: בראשית שם.
שאדם הוא בחי' פרצוף כלול מעשר ספירות: ראה בסה"מ תרל"ה ע' כב.
ואת כל עוף כנף למינהו: בראשית א, כא.
נפש חי' למינה: בראשית א, כד.
התהו שהיו הספירות זה תחת זה: ע"ח ש' התיקון פ"ה. ש' המלכים פ"א.
ועוף יעופף: בראשית א, כ.
ועוף יעופף . . גבריאל: זח"א מו, ב. וזח"ג כו, ב [כ]. נתבאר באוה"ת בראשית-ה דף תתקיח, ב.

מיכאל שר של מים . . **וגבריאל שר של אש**: שהש"ר ג, כ.
אין מלאך א' עושה שתי שליחות: רש"י בראשית יח, ב. יט, כב.
זח"א (קכז, א) במה"נ. זח"ג (קלב, ד) [כ].
ולשון הרמב"ם: ראה גם באוה"ת ויקרא-ב ע' תקכו. במדבר כרך-ו ע' א'תשצג. ד"ה כבוד מלכותך תר"ס ע' י. סה"מ תרנ"ו ע' קעז.
כמו אב המכה את בנו . . **מוסר**: ראה אגה"ק סי' יג.
חושך שבטו שונא בנו ואוהבו שחרו מוסר: משלי יג, כד.
ע"פ וייצר: תו"א ד, א.
נקרא האדם עולם קטן: נסמן לקמן במדבר ה, א. ע' נדרים (לב, ב). זח"ג (לג, ב). שם כתיב "גופא" וכל' אדמו"ר כ"כ המו"נ ח"א (פע"א) [פע"ב] [כ].
ההפרש בין נקודה ספירה: ראה לקמן במדבר עד, ב. שה"ש יט, ד. שרש מצות התפלה פרק מו.
בע"ח שער כ"ט . . **פ"ז**: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו ש"ל דרוש ז' [כ]. ראה גם באוה"ת ויקרא-ב ע' תקכו.
בצלם אלקים: בראשית ט, ו.
ופני אדם לארבעתן: ראה יחזקאל א, י.
בפרדס של"א פ"ח: הלשון נעתק בספר החקירה דף ע, א.
דתהו . . **ריבוי האור והכלי הי' קטן**: ראה ע"ח ש' התיקון פ"ה. שער המלכים פ"א-ב.
מיעוט האור וריבוי הכלים: ראה ע"ח שער י' פ"ה. וראה במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תרנט ב' משלים ע"ז.
בסה"מ תרל"ה ע' כד מוסיף כ"ק אדמו"ר מהר"ש "וע' בהגהות לד"ה ראה אנכי נותן [— אוה"ת ראה ע' תרלה ואילך] שבלקו"ת שזהו בכוונה בונה ע"מ לסתור וסותר ע"מ לבנות, ס"ג מ"ה, ע"ש".
בביאור ע"פ מים רבים: תו"א ט, ג.
לעולם יהא: תענית כ, א.
וזה דוגמת עולם התיקון: ראה סה"מ תרל"ה כרך א ע' יג שמציין לכאן.
וזהו דוגמת עולם התיקון: ראה לקמן פ' מטות פא, ב.
באג"ה: והוא בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח [כ]. (קנז, א). וראה ג"כ באוה"ת בראשית-ג דף תרטו, א.

דף לח

כמ"ש בזהר: ע' זח"ב (קנז, ב) ושם אי' ברכאן עלאין לא שריין. אך מצאתי בח"א (רטז, ב) שם אי' "שכינתא" [כ]. ראה אוה"ת ויקרא-א ע' קנו.

נזכר בד"ה ויקרא תרע"ח ע' רלו.

אנת הוא שלימותא דכולא: ת"ז בהקדמה בד"ה פתח אלי'.

ברכנו אבינו כולנו כאחד: ברכת שים שלום.

ויחן ישראל: שמות יט, ב.

סד"ה שניך כעדר הרחלים: לקמן שה"ש לח, א.

בד"ה ויאמר ה' הן עם אחד: תו"א י, ג.

עושה שלום במרומיו: איוב כה, ב.

בין שר של מים ושר של אש: ראה שהש"ר ג, כא.

והתכללות זו הוא בחי' ביטול אמיתי: ראה בסה"מ תרל"ה כרך א ע' יג.

בביאור ע"פ את שבתותי: לקמן בהר מד, א ואילך.

מלגאו איהו שם מ"ה: ת"ז בהקדמה.

כי קטן יעקב: ראה עמוס ז, ב.

ארך אפים וגדל חסד: תהלים קמה, ח.

כמ"ש בד"ה ויהי בשלח פרעה: תו"א סא, סע"א.

וסד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כט, ד.

בביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב: לקו"ת בלק סח, ד.

ובפרדס ערך אדם: ראה גם אוה"ת נ"ך כרך א ע' תרלז.

בד"ה להבין ביאור ענין האבות: תו"א עב, ד ואילך.

מה שמו ומה שם בנו: משלי ל, ד.

ממשיכים אור א"א בז"א: ראה סה"מ תש"ט ע' 18 "והעיקר בבחי' כתר דמשם נמשך דוקא בעשי'".

בפי' א-ל עליון: לקו"ת מסעי צ, ג.

ע"פ וארשתיך לי לעולם: לקו"ת במדבר ט, ד.

בד"ה הוי' יחתו מריביו: לקמן פ' נשא כה, ג.

ולכן יש ג"כ באדם הבחירה: ובלשון הידוע "הבחירה והיכולת והרשות נתונה לכל אדם" (תניא פי"ד) — מעלת הבחירה. כמ"ש "הן האדם הי' כאחד ממנו" — שיחת ש"פ קדושים תשמ"ט הערה 59.

וכמ"ש הרמב"ם פ"ה מהל' תשובה: מובא גם לקמן במדבר טו, א. ביאוה"ז להצ"צ-א ע' רסה.

כמ"ש במ"א שבחירה זו נלקחה כו': ראה לקמן במדבר טו, א. אוה"ת ר"ה א'שלו. ראה לקו"ש ח"ו ע' 113. חי"ט ע' 281 הערה 45.

ואין מעכב על ידו: "כלומר, מכיון ש"הנפש השנית בישראל היא חלק אלוקה ממעל ממש" לכן הרי הוא "כאחד ממנו", בדומה להקב"ה כביכול, וכשם שהקב"ה "אין מעכב על ידו" כך יש להאדם בחירה חפשית במעשיו" — לקו"ש ח"ל ע' 203.

המלוכה והממשלה לחי עולמים: נוסח האדרת והאמונה.

וייצר . . ויפח באפיו: בראשית ב, ז.

ועתה ישראל מה ה"א: דברים י, יב.

כי הדפק אחוריים דאבא: ראה לעיל פ' פקודי ה, ג ואילך.

והיינו בחי' מטי ולא מטי דחכ': ע"ח ש"ז.

שאוא"ס שורה בחכ': ע"ח שמ"ב פ"ג. תניא פי"ח ופל"ה בהגהה.

ובחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב.

המוצא פי ה': דברים ח, ג.

פתח במזבח וסיים בשולחן: ראה גם סהמ"צ להצ"צ צא, ב. אוה"ת ויקרא-ב ע' תקסט. אוה"ת נ"ך-א ע' תכ.

ריח ניחוח לה': ויקרא א, ט. ובכ"מ.

נחית דרגא: ראה יבמות סג, א.

אדם בגימטריא מ"ה: נסמן לעיל לו, ב.

ברע"מ פ' עקב דרע"א סע"ב: מובא גם באוה"ת ויקרא-ב ע' תקעא.

בד"ה כה תברכו: לקו"ת נשא כו, ב ואילך.

בפע"ח שער ה' פ"ג: כ"ה בדפוס דובראוונא תקס"ד [שער עולם העשי' (בדפוסים אחרים נק' שער הקרבנות) וכן שער הציצית נסמן שם שער ה].

ש' הקרבנות ש"ג פ"ד כצ"ל. [כ].

כרחל לפני גוזזי': ישעי' נג, ז שם כתיב וכרחל בויו. [כ].

וקולה קול המעורר רחמנות: וע"ל ויקרא ב, ד וש"נ [כ].

ונפשי כעפר לכל תהי': תפלת אלקי נצור.

בד"ה אם לא תדעי לך: תו"א כג, ב.

ע"פ אלה מסעי בנ"י: לקו"ת מסעי פח, ג.

את הכבש אחד תעשה בבקר: במדבר כח, ד.

ועשתה את צפרני: דברים כא, יב.
אש שלמע' ארי' דאכיל קורבנין: ראה יומא כא, ב. זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א.
ארי' . . ראי': על"ק ח' דברים צא, ג וש"נ. [כ].
רחל . . הדבור ולאה . . המחשבה: ע' ע"ח ש' מוחין דצלם פ"ד. ש' יעקב [לאה] ורחל פ"ב [כ]. הנסמן לעיל כד, ג.
ה"ג מנצפ"ך: ראה תניא ח"ב פ"ד.
שבנין הנוק' אותיות . . מהגבורות: וע' בסש"ב ח"ב שהיוה"א ספ"ד. [כ].
ע"פ וגבורתך ידברו: סידור נב, ג. וביהל אור ע' תרפג.
ובד"ה אד' שפתי תפתח: סידור רלו, ד ואילך.
בד"ה ויקחו אליך פרה: לקו"ת חקת ס, א ואילך.
יעקב . . יבקע: ע"ח ש' הכללים פ"י. וש' הארת המוחין ספ"א. [כ].
וזהו דאי' במ"ח: מסכת תפלת העשי' ד, ו.
ע"פ את הכבש אחד: לקו"ת פנחס עז, ג.
בד"ה להבין ענין משמח חתן וכלה בפ' צו: לקו"ת ט, א.
ועמ"ש — בביאור ע"פ באתי לגני: לקו"ת שה"ש לב, ד.
באסתר בפסוק גם ושתי: א, ט.
וישע ה' אל הבל: בראשית ד, ד.
כמעט בכל מקום . . כבש: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תקעב.

דף לט

בפע"ח: ש' חהמ"צ פ"ז. ובע"ח ש' הנסירה רפ"ו. [כ].
וכמ"ש במ"א: ראה סידור עם דא"ח בד"ה עבדים היינו דף רצג, ג. וראה שם רצה, ג. והגהות באוה"ת ויקרא כרך-א ע' כט ואילך. לקו"ת פ' חקת נט, א. ביאוה"ז לכ"ק אדמו"ר האמצעי פ' נשא. ביאוה"ז לצ"צ כרך-ב ע' תתקעא. ליקוט פי' לאגה"ק סי' טו.
במ"א — בע"ח: ש' או"א ספ"ח כלל ג'. וש' א"א ספ"ט. וש' הזיווגים ספ"ב. ש' הולדת או"א וזו"ן רפ"ו. ש' העיבורים פ"ב. ש' הנסירה ספ"ג. [כ].
בביאור ע"פ אלה מסעי: לקו"ת שם צ, ג.
ע"פ לך לך: תו"א יא, א.
ע"פ משה ידבר: תו"א סח, ד.
בענין תלת עלמין: זח"ג קלב, א.
וירח ה' את ריח: בראשית ח, כא. [ושם לקלל עוד].
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

הכ"ף . . כתר: ראה רש"י שבת קד, א. הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תקעד.
כמ"ש בס"י עשר: פ"א מ"ד.
כשהכתר נמנה אין הדעת נמנה: ראה לקמן פ' שלח מט, ג ושם מציין לע"ח שער מוחין דצלם פ"ה.
טורי חשוכא . . נהורא: זח"ג רמט, ב.
ע"פ שניך כעדר הרחלים: לקו"ת שה"ש לח, א.
בביאור ע"פ מים רבים: תו"א יט, ג "יש ב' מיני מדות הא' המדות הנולדי' מהשכל . . והב' הם המדות שלמעלה מהשכל".
בד"ה להבין ביאור ענין האבות: תו"א עג, א "שהמדות נלקחו ממקום עליון יותר . . אבל עיקר המדות בשרשן נלקחו ממקום עליון יותר".
ז"א בעתיקא אחיד ותליא: זח"ג רצב, א.
בפע"ח בכוונת קבלת שבת: שי"ח פ"ו. ריש הקדמה לשי' השבת ספ"א. ושם פ"ג בשי' השבת. [כ].
שור או כשב: ויקרא כב, כז.
לחם לבב אנוש יסעד: תהלים קד, טו.
עפ"י המבואר כאן יש לבאר הספרי (דברים כ, יט) עה"פ כי האדם עץ השדה, מלמד שחייו של אדם אינו אלא מן האילן (לקוטי שיחות כרך ד, ע' 1114. עיי"ש בארוכה).
וכמ"ש באור החיים: אחרי יז, ד.
אין מברכין ברהמ"ז רק על הלחם: ברכות לז, א. טושו"ע או"ח סקס"ח, ס"י.
והיינו כי שתי הלחם . . תושב"כ ותשבע"פ: ראה זח"א רס, א. אוה"ת שבועות ע' קב.
ותפילין — בביאור ע"פ לכן אמור לבנ"י: תו"א נט, א ואילך ושם מבאר ההפרש בין תושב"כ לתושבע"פ שתושב"כ הוא בחי' מוחין דאבא ותושבע"פ הוא בחי' מוחין דאימא.
בד"ה . . תורה צוה: לקו"ת ברכה צד, א ואילך.
לחכימא ברמיזא: זח"א כו, ב. זח"ג רפ, ב.
בשמונים שנה: ועי' לעיל בפ' צו ד"ה והניף ידו פ"ב יז, ג וש"נ. [כ].
אורייתא דמחו"ב נפקת: זח"ב פה, א.
לחם בני' מזלא: נסמן לקמן פ' במדבר כ, ב.
(**וכמ"ש במק"מ בפי' הזהר . . ובהרמ"ז שם**): מובא באוה"ת תרומה א'תעז. משפטים ע' א'שג. ראה יהל אור ע' עג.
עפמ"ש הרמ"ז ר"פ קרח: מובא באוה"ת ויקרא-א ע' רה. וביהל אור ע' ע.

חטה היא דעת: ראה ברכות מ, סע"א.
בביאור — ע"פ החלצו: לקו"ת מטות פז, ב.
ע"פ לך לך: תו"א יא, ג "שהתורה שהיא בדברים גשמיים היא מבחי' חכים ולא בחכמה ידיעה".
ובד"ה ואהי' אצלו אמון: לקו"ת במדבר יח, א.
מוליך ומביא מעלה ומוריד: מנחות סא, א.

בהר

דף לט

כי תבואו: נאמרה בשנת תק"ס. ראה רשימת המאמרים בסו"ס מאמרים הקצרים ע' תרכה הערה 163.
ביאור על המאמר מהנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי, נדפס בס' מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תקצג.
הערות — באוה"ת ויקרא ע' קפה. ביאור [על הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי] באוה"ת ויקרא-ג ע' תתצז.
קטעים ממאמר זה נעתקו בסה"מ תרל"ג-א ע' רפג ואילך.
כי תבאו אל הארץ . . ושבתה: ויקרא כה, ב.
ושבתה קודם שיתחילו השש שנים: ראה סה"מ תקס"ב ע' קפה. מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא-ב ע' תרצט. דרך מצותיך קסז, א. אוה"ת ויקרא-ג ע' תתעז. ד"ה כי תבואו דש"פ בהר תשמ"ו. לקו"ש ח"ט ע' 442. חי"ב ע' 247 בשם הפנים יפות ר"פ בהר. חכ"ו ע' 386 (משיחת ש"פ תשא תשד"מ).
וראה בשיחת ש"פ בהו"ב תשמ"ח (מוגה) הערה 20 ובשיחת ש"פ עקב סה"ש תנש"א כרך-ב ע' 756 הערה 66.
פתחי לי אחותי: שה"ש ה, ב.
שתהיי בבחי' אחותי רעיתי: ראה לקו"ת שה"ש כט ריש ע"ג. לד סע"א. אוה"ת אמור ע' קמט ואילך. כרך-ב ע' תקעח. ד"ה ולאחותו הבתולה תרכ"ז, תרכ"ט, ועוד. המשך תער"ב ח"ב פרק תז-תח. (נעתקו בספר הערכים-חב"ד ח"א ע' רנט-רס. ע' שצה-ו. ע' תקז-ח). — לקו"ש ח"כ ע' 40.
איחוי אלכסנדרית שבגמ': מועד קטן כו, ב.

חלק אלו-ה ממעל ממש: איוב לא, ב (ומוסיף "ממש", כבתניא רפ"ב. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' שלה).
אם זכרתיך על יצועי: תהלים סג, ז.

דף מ

בשבתך בביתך ובלכתך: דברים ו, ז.
ע"ד משל כאהבת אח ואחות: ראה אוה"ת ויקרא-ב ע' תקעח. שם חלק-א ע' קמט. ביאה"ז לאדה"א י, ב. ד"ה ולאחותו הבתולה תרכ"ז.
שפת אמת: משלי יב, יט.
שפה לפיו: שמות לט, כג.
ר"פ תשא ד' קפ"ח וע"ש במק"מ ובהרמ"ז: נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' תקצה.
קרוב ה' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח.
כל חד לפום שיעורא דילי': זח"א קג, ב.
בביאור ע"פ אלה מסעי: לקו"ת מסעי צג, ג.
בענין ח' פעמים אמת באמת ויציב: באוה"ת נ"ך-א ע' תקצה מציין לכאן ומוסיף "ועיין מזה בזהר ויקהל דרי"ז ע"א שהם כנגד ד' גאולות כו'". וראה גם אוה"ת פ' יתרו ע' א'תתקנו.
אין אני והוא: סוטה ד, א.
פתחו לי כחודה של מחט: שהש"ר ה, ג (בשינוי לשון). תנחומא (הוצאת בובר) תולדות יח. פס"ר טו, ו (כחרירה של מחט).
על"ק סד"ה ויקח קרח נה, א וש"נ. [כ].
הבא לטהר מסייעין אותו: יומא לח, ב.
וארעא אתבטלת: ראה אוה"ת ויקרא-ב ע' תקצז. כרך ג' ע' תתצח.
שאמרו רז"ל ישראל מפרנסין: זח"ג ז, ב. ועל"ק בשה"ש רד"ה הנך יפה [יג, ג]. [כ].
כי לא ידח ממנו נדח: ש"ב יד, יד (לבלתי).
לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריז, ב.
תלת קשרין: זח"ג עג, א. והלשון שם לי' כמ"ש כאן. [כ].
דאורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.
אשרי מי שבא לכאן: פסחים נ, א.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.
יחי' האדם: דברים ח, ג.
התורה שנקראת מזון וחיים: ראה חגיגה יד, א.

אכלתי יערי עם דבשי: שה"ש ה, א.
ליבלע באברי נפשכם ואח"כ בלחמי: בסה"מ תרל"ג-א "שתהי' בבחי' לחם למעלה שעי"ז יבואו נש"י לאשתאבא בגופא דמלכא".
תנא סדורא דפת נקט הזורע: שבת עד, ב.
כעין העלאת מ"ן: ראה אגה"ק סי' כ (קלב, ב) ושם "ע"י העלאת מ"ן".
ונעשה מ"ן אליו: ראה אגה"ק ססי' כ.
מאמר תדשא: בראשית א, יא. ראה אגה"ק סי' כ.
הש"ך בשם הר"ש: (ר"ש = רבינו שמשון) בגימטריאות ס"פ בראשית (יב, ד). וראה שם ברכה עה"פ אש דת (פה, ב).
כי בג"ע העליון . . מאירים שם חב"ד: ראה לקו"ש חי"ט ע' 40 הערה 28.
בפ' בראשית דכ"ז ע"ב אעשה לו עזר: נדפס בביאה"ז לצ"צ כרך-ב ע' תריב ואילך.
הזורעים בדמעה ברנה יקצורו: תהלים קכו, ה.
דבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.
שכר מצוה מצוה: אבות ד, ב.
צדיקים יושבים ונהנין: ברכות יז, א.
והנה כמו . . שלמד בעוה"ז: מובא באוה"ת שמות ע' צה. וראה בהערה לשם.
בידך אפקיד רוחי: תהלים לא, ו.
האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.
כדכתיב ואשפוך את נפשי: שמואל-א א, טו.
אמור לחכמה אחותי את: משלי ז, ד.
בזה"ק פ' אמור ד' ק' ע"ב: מובא גם לקמן פ' מטות פד, ג. שה"ש כז רע"ג.
אחותי בת אבי היא: בראשית כ, יב.
מיד אחר התפלה: שו"ע או"ח קנה, א.
דכו במדוכה: במדבר יא, ח.
ושחקת ממנה הדק: שמות ל, לו.
לימוד התורה . . גרסה נפשי: תהלים קיט, כ. ע"ז יט, א.
ריחיים של גרוסות: מנחות סו, א. וכן נז' בויק"ר רפכ"ח. [כ].
וכי תקרב קרבן מנחה: ויקרא ב, ד.
ויש אם למסורת: קידושין יח, ב.
כשהנפש רוצה להתקרב בעצמה לה': "ור"ל להתקרב בעצמה ע"ד שנת' בת"א פ' וישב בכ"ה בכסלו בענין למסור נפשו באחד" — אוה"ת שלח ע' תקמב.

ואפו עשר נשים: ויקרא כו, כו.
פי' שיעורר בלבו רשפי אש האהבה: ראה גם לקמן פ' בחוקתי מח, ג.
לדבקה בו: דברים ל, ב.
כנודע שבאש מתפרדים כל היסודות: ראה אגה"ק סי' טו (קכא, ב).
וימהר יוסף כי נכמרו: בראשית מג, ל.
מכמר בשרא: פסחים נח, סע"א.
וכמ"ש במ"א ע"פ הזהר במדבר קי"ח א': ביאוה"ז במדבר פו, א ואילך. וראה ביאוה"ז לצ"צ ע' תנא ואילך. לקו"ש חט"ו ע' 357. וראה שם ע' 358 הערה 63.
כי חם לבו בקרבו: ראה תהלים לט, ד.
נוהג כצאן יוסף: שם פ, ב.
בנימין שנק' בן אוני: בראשית לה, יח.
ממארי דחושבנא: ראה זח"ג קעח, א.
במסתרים תבכה נפשי: ירמי' יג, יז.
דהיינו בחדרי לבו: מובא באוה"ת נ"ך-ב ע' א'נב. וראה אוה"ת בראשית-ז דף תתכו, ב.
ויתאפק ויאמר שימו לחם: בראשית מג, לא.
חדוה תקוע בליבאי: זח"ב רנה, א. זח"ג עה, א.
באשרי כי אשרוני: בראשית ל, יג.
אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא: זח"ב קלה, ב.
שש שנים תזרע שדך: ויקרא כה, ג.
שיתא סדרי משנה: ועל"ק שלח מד, רע"א. [כ].
חקל תפוחין קדישין: זח"ב כח, א.
ושש שנים תזמור: ויקרא כה, ג.
והשתא א"ש: ראה לקו"ש חי"ב ע' 247 ואילך.
הזומר . . דלצמוחי פירי עביד: שבת עג, ב וברש"י שם. וש"נ.
לחם לבב אנוש יסעד: תהלים קד, טו.
יין ישמח לבב אנוש: שם.
המשמח אלקים ואנשים: שופטים ט, יג.
אית יין ואית יין: זח"ב רמו, ב.

דף מא

כי כרם ה' צבאות ב"י: ישעי' ה, ז.

את שבתתי תשמרו: מאמר זה הוא משנת תקע"א — ראה אוה"ת על מארז"ל וענינים ע' שלג (וראה להלן בהוספות ברשימת הכתבי-יד על המאמר כאן ועל הביאור דלהלן מג, ב).

הגהות למאמר זה נדפסו באוה"ת בהר כרך ב' ע' תרכד. קיצורים באוה"ת בהר כרך-ד ע' א'קס ושם כרך-ג ע' תתק המאמר בשינויים ותוס' הגהות.

קיצור באוה"ת דברים כרך-ו ע' א'תפז.

ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואות לד"ה זה.

ראה גם ס' פלח הרמון שמות ע' רמח ואילך.

המאמר והביאור בארוכה מכ"ק אדהאמ"צ במאמרי אדהאמ"צ ויקרא-ב ע' תשיח.

ד"ה את שבתתי תשמרו דתק"ע שלא נדפס בלקו"ת [נדפס בסה"מ תק"ע ע' פא] הובא באור התורה פ' נח (נז, ב). ופי' שם כי המשכת והתגלות התענוג הוא בחי' שבתא דיומא, וע' בתו"א יתרו ד"ה להבין ביאור ענין האבות (קכב, ב) [עג, א] בענין זכור ושמור, יעו"ש. [כ].

את שבתתי תשמרו: ויקרא יט, ל.

שיש שבת תתאה ושבת עילאה: ראה מאמרי אדה"א שמות-א ע' רח ואילך. שרש מצות התפלה פרק לג (דף קלד, א) ואילך. ראה סה"מ תרכ"ז (הוצאת תש"ס) ע' ט. תרל"ד ע' ריד ובמ"מ לשם.

עולת שבת בשבתו: במדבר כח, י.

ע"פ והי' מדי חדש בחדשו: לקמן פ' ברכה צז, ג — דשם מבאר בענין שבת שאחר ששת ימי המעשה. ומדי שבת בשבתו שבתו של שבת היינו שגם שבת נחשב אצלו כיום החול.

והיינו כמ"ש בזהר בראשית דף ה' ע"ב: ראה לקמן מד, א ובאוה"ת ויקרא-ב ע' תרכט.

זכור את יום השבת: שמות כ, ח.

והוא התפלה שבה נכללים: וכ"ה בתו"א ט, ב. פח, א. לקמן האזינו עב, ג.

עולת תמיד: במדבר כח, ג.

זהר פ' פנחס דרמ"ז ע"ב: "עולת תמיד איהי רגל רביעאה לכורסייא עילאה דא עולה תמיד בכל יום מאינון יומין שית דבראשית, וקודם לזה מביא הזהר רביעית ההין רגלא רביעאה לכורסייא עילאה ואיהו עולה תמיד".

ופ' פקודי דר"ס סע"ב: "היכלא שביעאה אדני שפתי תפתח כו' הכא איהו רעותא דליבא" בוך 1999. ומוסיף שם "ויתכן מה שהביא הזהר פקודי אחר הזח"ג דשם מבאר על קרבנות, ובזח"ב על תפלה".

מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
כי ה' הוא האלקים: דברים ד, לט.
בזהר דלית אתר פנוי מיני': ת"ז תנ"ז. ושם ת"ע קכב, ב ד' זיטאמיר. [כ].
שו"ה ל' — למעלה דוקא: באוה"ת ויקרא-ב ע' תרכד יש הגה"ה.
ויובן בהקדים: ראה דרך מצותיך א, א.
ישראל עלו במחשבה: ראה ב"ר א, ד. ת"ז ת"ו בסופו. ע"ל בפ' צו ד"ה הים ראה דט"ז ריש ג'. וש"נ. [כ].
לקמן שה"ש לד, ג "ופי' עלה במחשבה כי יש ג' מיני מחשבות . . ועלה במחשבה היינו מחשבה שבמחשבה שהיא מחשבה עליונה" ע"ש.
באוה"ת ויקרא-ב ע' תרכד יש הגה"ה.
וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
יש מעצור לרוחו שלא לדבר: ראה קהלת ג, ז.
בד"ה אני ישנה:|לקמן שה"ש לד, ג ופי' עלה במחשבה יש ג' מיני מחשבות.
ובד"ה ראיתי והנה מנורת זהב: "אולי הכוונה לפ' בהעלותך לד, ב "והנה כח זה להיות התלבשות עונג העליון בקיום המצות שהם רצונו ית' ניתן לישראל דוקא משא"כ המלאכים . . כי ישראל עלו במחשבה שהם בחי' פנימיות העולמות". — הערה מחסיד בכת"י.
עת לדבר: קהלת שם.
שית אלפי שני דהוי עלמא: ר"ה לא, א. ראה גם לקמן פ' במדבר ג, ד. תו"א עו, א ובמ"מ לשם.
כל ימי הארץ: בראשית ח, כב.
וכהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי': ב"ר כא, ה. ע"ח בתחילתו. באוה"ת ויקרא-ב ע' תשכד יש הגה"ה.
אף שבתורה אין נמצא ס"ר אותיות: כ"א ערך ל"ו ריבוא אותיות — המשך וככה תרל"ז פפ"ט, ובסה"מ קונטרסים ח"א קצא, ב: שמספר אותיות הכתובים בתורה הם בערך ש"ה אלפים כו'. וכ"ה במאמר הנפש (לרמ"ע מפאנו) ח"ג פ"ה (שאין בתורה רק בערך ל"א וחצי ריבוא אותיות (ש"ה אלפים). וראה בניצוצי זהר [זהר חדש עד, א] שהביא מכמה ספרים שמספר האותיות בתורה בדיוק הוא: 304,805 — לקו"ש ח"כ ע' 419.
ס"ר אותיות היינו מפני אותיות המשך . . אבל ישנן במחשבה: "ומזה נראה עוד יותר המעלה שבכ"א מישראל, גם במי שחטא, אשר גם אחרי החטא קשור הוא באותי'

מחשבתו של הקב"ה — שלמעלה מאותיות הדבור, שרש המלאכים" — לקו"ש ח"ז ע' 33. ראה סה"מ תש"א ע' יא בהערת כ"ק אדמו"ר.

אותיות המשך שהם אותיות אהו"י: ראה סה"מ תרכ"ז (הוצאת תשנ"ט) ע' קעא, ובמ"מ לשם.

וכדפרש"י ספ"ו דכתובות: סט, ב. וראה לקמן מג, ד מובא לשון רש"י.

המתנשא מימות עולם כו' ברחמיך הרבים: ברכת יוצר.

ג"כ צורך עלייה: ראה באוה"ת ויקרא-ב ע' תרכה הגה"ה.

בורא קדושים ישתבח שמך: בברכת יוצר אור. ראה בשורש מצות התפלה פרק לג. באוה"ת ויקרא-ב ע' תרכה יש הגה"ה.

קדוש וברוך וימלוך: ישעי' ו, ג. יחזקאל ג, יב. תהלים קמו, י.

עושה מלאכיו רוחות: תהלים קד, ד. וראה מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' כז ובהנסמן לשם.

מלאך . . מהלך ת"ק שנה: חגיגה יג, ב.

על"ק האזינו הג' פ"ב עד, ד. וש"נ. [כ].

מלאך בשליש עולם: ב"ר סח, יב. וראה סה"מ תש"ח ע' 280 בסופו.

יש להזן עת קבוע: חולין צא, ב. ב"ר עח, א.

סלה בלי הפסק: עירובין נד, א.

ילכו מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: לקו"ת ברכה צח, א "ובאמת גם הנשמות אומרים שירה תמיד שהרי יש להם עליות וירידות תמיד מחיל אל חיל וידוע דכל הילוך ועלי' היינו ע"י שיר דוקא".

גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.

מוטב דלידייני': חגיגה טו, ב.

הגם שבספרים לא נזכר רק ב' מדרגות: ראה לקמן במדבר יח, א ובהנסמן לשם.

אינן מקבלים ומשיגים אלא מבחי' שמו ית': ראה סה"מ תרנ"ה ע' יג.

נהנים מזיו השכינה: ברכות יז, א.

ובזהר נק' בלשון אור: ראה אוה"ת יתרו ע' תתלד. סה"מ תש"ב ע' 75.

פי' עד"מ אור השמש: ראה אוה"ת-ענינים ע' קסא מביא בארוכה משל מחיות הנפש בגוף שנק' ג"כ בשם אור, ע"ש.

נק' ג"כ שם: ראה אוה"ת-ענינים ע' קסב. קעח. ובארוכה שם ע' שלג. ד"ה הקל קול יעקב תר"ס ע' מד.

בפרקי דר"א פ"ג: ראה הלשון בתו"א יד, א. עט, ד. ובסה"מ תרנ"ד ע' רחצ. וראה מצות שביעית בדרך מצותיך לה, ב. ראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תקעב. ראה לקמן מג, ב.

וידבר שלשת אלפים משל: מ"א ה, יב.

בלשון מקרא הוא נק' ג"כ בל' שם: ראה שמות ג, יג-טו. ובכ"מ. ד"ה ואהבת תר"ן ע' שפב "ובלשון הפסוק נקרא בחי' זו שמו וכמ"ש ליראה את השם הנכבד והנורא למען שמו הגדול קראו בשמו" ע"ש בארוכה.

דכמו השם אשר יקראו לו: מובא בביאה"ז לצ"צ-א ע' תקמד. ראה גם סה"מ תרל"ח ע' סב, ובמ"מ לשם.

וכמ"ש גבי אדה"ר: ראה מאמרי אדה"ז-פרשיות ע' של ובהנסמן לשם.

ברבות בראשית פרשה י"ז: "שאמר הקב"ה למלאכים על האדם שחכמתו גדולה משלכם שהעביר הקב"ה כל מין ומין לפני המלאכים שיקראו להם שמות ולא ידעו . . העבירן לפני אדם א"ל זה מה שמו אמר זה שור . . לך נאה להקראות אדני . . אני ה' הוא שמי". וראה המשך מים רבים תרל"ו פרק כב.

וזה שמו . . באותיות שם זה: פי' הבעש"ט בתולדות יעקב יוסף פ' שמות. או"ת פ' בראשית. ונתבאר בתו"ח ד"ה וייצר הא' פ"י ואילך.

הנשמה עצמה קודם בואה בגוף אינה נקראת בשם כלל: "דהיינו בהנשמה כמו שהיא למעלה מהבחינה דבראת יצרת ונפחתה ולמעלה גם מהבחינה דטהורה היא . . ואפילו כמו שהיא בהבחינה דטהורה היא, מכיון שגם היא שייכת לגוף זה" — ד"ה באתי לגני (י"א שבט) תש"כ — הנחה.

בפ' בלק ע"פ מי מנה: לקו"ת בלק סז, ג. ראה לקו"ש חכ"א ע' 174 הערה 12.

וכמ"ש ברבות פ' שמות: א, ה.

בד"ה יהודה אתה: תו"א מה, א "נת' טעם השמות בעבודה" בוך 1999.

ידעה ששרש נשמתו באותיות שמו ראובן: ראה לקו"ש ח"י ע' 97. ושם ע' 98 הערה *51.

ראו מה בין בני: ברכות ז, ב.

כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.

בבחי' ממכ"ע כמו שהנשמה: ראה לעיל ד"ה ונקדשתי פ"ב.

יש כמה שמות לו ית': ראה אוה"ת יתרו ע' תתמא.

כי בי-ה ה' צור עולמים: ישעי' כו, ד.

ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב (בשינוי לשון). ירושלמי חגיגה ב, א.

ע"פ ובבואה לפני המלך: תו"א צו, א "דתי' שמות הו"ע חד חרוב סוף ותכלית כל העליות ואעפ"כ כ"ז הוא רק בחי' שמות שאין זה אלא מבחי' שמו מדת מלכותו ית' כמאמר יחיד חי העולמים מלך" — הערה מחסיד בבוך 1999.

וע' זח"א . . ד"ס ע"א: "אשר שם שמות, שמות ודאי דהא שמא גרים לכלא" — בוך 1999.

וזהו בורא קדושים . . הנה הם בחי' בריאה יש מאין: נמצא בד"ה בראשית ברא תר"ל, וסה"מ תרל"ד בתחלתו, ובסה"מ תר"ן ע' שכז, ובסה"מ תרנ"ה ע' י. ועוד.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב. ראה אוה"ת-ענינים ע' קסד.

כי העילה עצמה נתפסת ומתלבשת בהעלול: ראה אגה"ק סי' כ (קכט, ב).

כמ"ש בזהר בראשית: ראה זח"א לא, ב. בסה"מ תר"ל תרל"ד ועוד נוסף: "וע' מזה בד"ה אשר ברא אלקים לעשות כו'. שז"ת של העילה מתלבש בהעלול".

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

המאמר האחד שבו יכול להבראות: אבות ה, א. וראה לקו"ת בחוקותי מה, ב. נשא כו, ב. ועוד. וראה פרדס שער טעם האצילות פ"י. ובד"ה וידבר אלקים אנכי תשכ"ח (סה"מ מלוקט-ג) ע' קסד הערה 12.

שהוא הכולל לכל ט' מאמרות: ראה סה"מ תרנ"ט ע' קמג ואילך. סה"מ תש"ד ע' 67 ואילך. סה"מ מלוקט ח"ג ע' קסד. ובשיחת ש"פ עקב תש"נ בסעיף ט' מבאר "שעם היותו מאמר כללי שלמעלה מהתשעה מאמרות הרי גם הוא מאמר שבו נברא העולם" ע"ש.

התהוות החכמה מא"ס ב"ה הוא יש מאין ממש: "בדרך זה הלך אדמ"ו ז"ל בכמה דרושים בפי' והחכמה מאין תמצא ואמר דהיינו בריאה יש מאין בד"ה את שבתותי תשמרו ובד"ה ואתה הרם את מטך". — אוה"ת ענינים ע' רנט. ראה ד"ה ואתה הרם בתו"ח שמות קעח, א (והוא הנחה משנת תקס"ג). וראה סה"מ תקס"ג ע' שט ואילך. אוה"ת בשלח ע' תטז. ביאה"ז לצ"צ ע' שצו. סה"מ תקס"ב-ב ע' תתפה. וראה באוה"ת ויקרא-ג ע' א'קסב.

בד"ה ואתחנן: לקו"ת ואתחנן ב ב "וא"א להיות בריאות העולמות כלל בדרך ההשתלשלות מעילה לעילה . . כי הוא רם ונשא . . אלא בריאת העולמות הוא ע"י בחי' כי ובטובו מחדש . . וכמ"ש והחכמה מאין תמצא" — בוך 1999.

בד"ה פתח אליהו: תו"א יד, א "כי התהוות חכמה מהכתר היא מאין ממש".

בד"ה בשעה שהקדימו: לקו"ת במדבר יב, ד "בראשית נמי מאמר הוא שראשית הגילוי הוא בחי' חכמה ג"כ אינה אלא בחי' מאמר ועשי' כי מאמר ועשי' הכל אחד כמאמר ברוך אומר ועושה" — בוך 1999.

שכללותן ומקורן הוא מבחי' חכמה: ראה וככה תרל"ז סעי' לה.
וכמו הבן . . הנה הם בחי' בריאה יש מאין: ראה ביאור בסה"מ תר"ל תרל"ד ובסה"מ תר"ן ע' שכז.

דף מב

אך ענין העלי': באוה"ת ויקרא-ב ע' תרכו שהג"ה לכאן.
ודע שמתן שכרן של צדיקים: אבות ספ"ב.
בזהר דא"ס ב"ה: ח"ג פנחס רכה, א. [כ].
ע"פ אתם נצבים: לקו"ת נצבים מד, ג.
ואתה הוא עד שלא נברא: ראה תפלת השחר. של"ה ג, ב. ראה לעיל לא, א.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
בד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י: לקו"ת אמור לא, א.
ובד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו: לקו"ת ראה יט, ג.
ס"פ שלח בד"ה אני ה': לקו"ת שלח מח, ב.
בביאור ע"פ יביאו לבוש מל': תו"א צב, א ואילך.
ואין פי' סובב שמקיף מלמעלה: השוה תניא פמ"ח ובליקוט פירושים שם.
לית אתר פנוי מיני': ת"ז תנ"ז (צא, ב). ת"ע (קכב, ב). וראה להלן (הוספות — ויקרא) נב, ג.
כאשר יהי' האופן בתוך האופן: יחזקאל א, טז. ראה תו"א סב, ב.
שוה ומשוה קטן וגדול: פיוט וכל מאמינים (במוסף דימים נוראים).
מעונה אלקי קדם: דברים לג, כז.
שבעה שמות שאינן נמחקים: רמב"ם הל' יסודי התורה ו, ב.
ועל"ק ד"ה תקעו הב' פ"ג נה, ד. [כ].
בד"ה מראיהם ומעשיהם: תו"א סט, ג.
היום לעשותם: דברים ז, יא.
ולכן הנשמה באה בגלגול: אגה"ק סי' יט בשם האריז"ל. תו"א נג, ג. וראה לקו"ת שה"ש לה, ד.
שכר מצוה מצוה: אבות ד, ב. ראה גם לקמן פ' מטות פג, א. פ' ראה כב, ד (ושם מציין לתניא פל"ט (נב, ב)). אוה"ת פ' ראה ע' תרמב ואילך.
הוקשה כל התורה לתפלין: קידושין לה, א. ועל"ק ואתחנן יב, סע"ג. [כ].
אש שלמע' שהי' יורד: ראה זבחים סא, ב.
ואנכי עפר ואפר: בראשית יח, כז.

בד"ה ארץ הרים ובקעות: לקו"ת עקב יז, ג. "באברהם אבינו ע"ה ואנכי עפר ואפר דהנה עיקר החסד להשפיע מחייו ולא ממותרות שלו . . שבחזרתו פרע הקפותיו שלא לומר שחייך קודמין מפני שמשים עצמו כשיריים" — בוך 1999.

ודברת בם: דברים ו, ז.

אפי' נוטל את נפשך: ברכות נד, א.

בת"ז ד"י ע"א: אולי צ"ל: ע"ב. "ובג"ד ואהבת את ה' אלקיך אפילו נוטל את נפשך דאם חביב עלי' נפשי' מגופא לכך נאמר ובכל נפשך (הרי דמחלק מבין בכל נפשך מה שהנפש מחי' הגוף דא"כ ה"ז בכל גופך דמבאר כאן דמנין בכל נפשך הוא ביטול הנפש ודו"ק" — בוך 1999.

ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.

אני המשנה המדברת בפיך: מגיד מישרים ר"פ ויקרא.

ב"ש וב"ה אלו ואלו דא"ח: עירובין יג, ב.

על שלשה דברים העולם עומד: אבות א, ב.

ויצונו ה' . . את כל החוקים . . ליראה את ה': דברים ו, כד.

דאיהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה.

חסד דרועא ימינא: שם (פתח אלי' ואמר).

וע"ש בפרש"י: "אולי הכוונה לד"ה נקראו על שמו שיהי' שמם ה'" — בוך 1999.

בכל א' מישראל . . חלק לעוה"ב: ראה סנהדרין רפי"א.

מאן דלא כרע במודים . . ארז"ל דלא יקום בתח"ה: זח"ב ק, א. זח"ג קסד, א. וראה פר"ח או"ח סקי"ג. ב"ק טז, ב תוד"ה והוא.

ועל"ק בפנחס עו, סע"ד. וש"נ. [כ].

סעיף ד: הג"ה באוה"ת ויקרא-ב ע' תרכח.

וישבת ביום השביעי: בראשית ב, ב.

ששת ימים עשה ה': שמות כ, יא.

ויכל אלקים: בראשית ב, ב.

שבת להוי': ויקרא כה, ב.

אני ה' חוקר לב: ירמי' יז, י.

המשפילי לראות: תהלים קיג, ו.

כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.

סד"ה — להבין ענין לחם משנה: תו"א סו, ג.

כורע בברוך וזוקף בשם: ראה ברכות יב, א.

וירד ה': שמות יט, כ.
עין בעין יראו: ישעי' נב, כ.
ומלאה הארץ דעה: שם יא, ט.
כמשל ב' בנ"א: ועל"ק ר"פ ואתחנן. וש"נ. [כ].
וע' בזהר שלח דקנ"ח ב' . . וברמ"ז שם: ראה גם לקמן פ' שלח מ, ג. מב, ד. אוה"ת ויקרא-א ע' קצו.
"רמז להם על מה דשאילו בקדמיתא דכתיב היש ה' בקרבנו אם אין, אמר תמן תחמון אי היא אתחזיא להאי או להאי, אמר לון אי דאיבא דארעא כשאר ארעי דעלמא יש בה עץ אילנא דחיי ולא מאתר עילאה יתיר. ואי תחמון דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר דעלמא תנדעון דהא מעתיקא קדישא קא נגיד ואתמשך ההוא שנוייא עלאה מכל אתרי דעלמא ובדא תנדעון היש בה עץ אם אין. והרמ"ז שם כ' שעיקר השפע הוא מושרש מהדעת וב' דעות הם העיקריים של זעיר שבו ב' יסודי או"א ושל אריך הנעלם דהיינו רישא תניינא דג' רישין והוא הנק' אין" — בוך 1999.
ענין מצות שביעית: ראה גם בדרך מצותיך מצות קדושת שנת השביעית דף לה, א ואילך.
בנדרים דמ"ב ע"ב: "על המשנה דהנודר הנאה מחבירו לפני שביעית אינו יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנוטות ובשביעית אינו יורד לתוך שדהו אבל אוכל הוא מן הנוטות ופריך בגמרא מאי שנא דאוכל מן הנוטות דפרי דהפקירא אינון ארעא נמי אפקרה כו'" בוך 1999.
ולבהמתך ולחיי: ויקרא כה, ז.
שכל זמן שחי' אוכלת: פסחים נב, ב.
אדם ובהמה תושיע ה': תהלים לו, ז.
בד"ה והניף הכהן: לעיל לז, א מענין ביטול.
ובפ' עקב בד"ה ויאכילך: לקמן פ' עקב יג, ג שיש עוד בחינה בהמה שלמעלה מבחי' אדם והיא הנק' בשם בהמה רבה.
וישבות ביום השביעי . . אשר עשה: בראשית ב, ב.
כי בו שבת . . אשר ברא: שם ב, ג.
והן הן בחי' שבת תתאה ושבת עילאה: באוה"ת ויקרא-ב ע' תרכט כ' "דלפירושו כאן שבת תתאה ושבת עילאה הכל הם עליות, אמנם בד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת [לקו"ת בשלח ב, ג] משמע דב' השבתות כהלכתן היינו הא' ההילוך מלמטה למעלה והב' ההמשכה מלמעלה למטה" ע"ש. וכן הקשה באוה"ת בראשית-א דף סא, א.
והנה טוב מאד ויכלו: שם א, לא. ב. א.

אבא מקנן באצי': ועל"ק ש' שובה סו, סע"א אבא שרש האצי' [כ].
אבא מקנן באצי': הל' "מקנן" ל"מ. וע' בע"ח ש' דרושי אבי"ע רפ"ה ושם פי"ג מ"ת ולבסוף שער ק"ש. ושוב מצאתי זח"ג ר"פ במדבר קיז, א בניצוצי אורות אוק"ב [= אות קטן ב] כמ"ש כאן [כ]. וראה הערה בסה"מ תש"ג ע' 133.
חכמה היא כח מ"ה: זח"ג לד, א.
אימא מקננא בכורסיא: ת"ז ת"ו.
ח"ע שבו מלובש אוא"ס: ע"ח ש' כללות אבי"ע פי"ג. תניא פי"ח ופל"ה בהגהה.

דף מג

ושמו בגימ' רצון: פע"ח ש' הק"ש סופכ"ח [כ]. פלח הרמון — לרמ"ע מפאנו — שער ד פ"ג. מאו"א מ, נה. לעיל (פקודי) ז, ד "ובס' קבלה הראשונים". מאמרי אדה"ז-הקצרים ע' תקמג. אוה"ת פינחס א' פד.
סייג לחכמה שתיקה: אבות ג, יג.
משתאה לה מחריש: בראשית כד, כא.
וכמ"ש במ"א בענין כבד פה וכבד לשון דמשה: כן נזכר גם באוה"ת וישב כרך-ו דף תתרפג, ב. וראה תו"א כג, א.
וזשארז"ל בירושלמי . . בדוחק התירו שאילת שלום בשבת: שבת פט"ו ה"ג.
שבת היא בחי' מתנה: שבת י, א.
בזח"א ה' ב': הלשון נעתק לקמן מד, א.
ח"ג פ"ב א': "ואת שבתותי תשמרו דא שבת עילאה ושבת תתאה . . וע"ד ואת שבתותי תשמרו תרי וכלא אתדבק דא בדא ע"ש, ואולי הכוונה למ"ש אח"כ ד"א ואת שבתותי תשמורו לאזהרה לאינון דמחכאן לזווגיהו משבת לשבת" — בוך 1999.
ת"ז ריש תיקון כ"ד: "דמסמיך ענין השבת לשמירת הברית" — בוך 1999.
דברים שאדם דש בעקביו: ע"ז יח, א. רש"י דברים ז, יב.
דובר שקרים לא יכון: תהלים קא, ז.
אין אני והוא יכולים: סוטה ה, א. ערכין טו, ב.
ופלגשו ושמה ראו מ"ה: בראשית כב, כד.
ועד"ה קמיפלגי במתיב' דרקיע סופ"ג כג, ד. [כ].
ראה כש"ט (קה"ת תשל"ג) סל"א. סשט"ו. ביאוה"ז פקודי נז, ד. אתהלך ע' ח (וסה"מ תקס"ב) ע' רמט (עח). סה"מ תקס"ה ע' תקא. תרד. מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' קסב. תו"ח נח פ"כ. ח"ש פ"ט. בא קנה, ב. שער היחוד פמ"ו. ד"ה אל תצר במאמרי אדהאמ"צ דברים-א. סה"מ עטר"ת ע' תקנט.

אלמלא עוזרו אין יכול לו: קידושין ל, ב.
הי' בעיניך כרשע: נדה ל, ב.
אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה: ברכות ח, א.
בביאור ע"פ שבת שבתון: לקמן דרושים ליוה"כ עא, ב.
פי' אני הוא עצמותו . . וכולא חד: מובא באוה"ת נ"ך-א ע' תרפא ויש שם הערה ע"ז.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.
תרי"ג מצות: מכות כג, ב.
ז' **מצות דרבנן**: ראה לקו"ש חכ"א ע' 401.
תרי"ג . . ז' מצות . . גימ' תר"ך: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' שלח.
גבי מקדשי נאמר תיראו: ויקרא יט, ל.
ובסדר בשלח פכ"ט ע"פ נורא אלקים ממקדשיך: ראה גם יהל אור ע' רמז ע"פ זה.
ביאור הדברים: הגהות ושינוים באוה"ת כרך-ג ע' תתקח. באוה"ת בהר כרך-ד ע' א'קסג.
ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואות לד"ה זה.
ביאור בסה"מ מאדמו"ר האמצעי ויקרא-ב ע' תשכב. ראה דרך מצותיך. קטע מכאן בד"ה כי תשא תרל"ח ע' סג.
לעניני הסעי' א ראה ד"ה וירד ה' תרמ"ג ע' עה ואילך.
עד שלא נברא העולם: פרקי דר"א פ"ג. ראה לעיל מא, ג. לקמן נא, ד. שה"ש א, ב. ראה זח"א כט, א. של"ה בהקדמה ג, ב. וראה בהנסמן באוה"ת ויקרא-ד ע' תתקצ. ראה ביאור מארז"ל זה באוה"ת פ' יתרו ע' תתלד ואילך בארוכה. וראה בהנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תקעב.
בד"ה בעצם היום הזה: תו"א פ' בא ס, א.
בשם הבעש"ט: מובא גם לקמן נא, ג. מאמרי אדה"ז ענינים ע' שיח. אוה"ת ענינים ע' רלח ועוד. ובד"ה וארא תרמ"ט.
אליו ולא למדותיו: פרדס של"ב, פ"ב בשם הספרי. נתבאר בארוכה בשרש מצות התפלה פרק ז ואילך. וראה בהנסמן לשם.
כי הכלים יש בהן חיות מאור א"ס מלבד האור המלובש בהם: "וראי' לזה ממ"ש בת"ז במאמר פתח אליהו וכד אנת תסתלק מיני' אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא כו'. וידוע הקושיא ע"ז איך אשתארו כגופא כו' ולא מתבטלים לגמרי, אלא צ"ל שהכלי' יש להם שורש בפ"ע לבד האו"פ שבהם" — ד"ה וארא תרמ"ט ע' ערה.
וכלבוש תחליפם ויחלופו: תהלים קב, כז.
בפ' בראשית ע"פ וייצר: תו"א ג, ד.

ובד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כט, ב.
בד"ה זכור ושמור: תו"א עא, א. "ירידה זו צורך עלייה היא דהיינו להעלותה מבחי' איהו וגרמוהי לבחי' איהו וחיוהי ונק' בזוה"ק לאשתאבא בגופא דמלכא דהיינו להיות כמו התאחדות הגוף עם הנפש (וקורא כאן התאחדות הגוף עם הנפש בחי' היחוד דאיהו וחיוהי, ודוק)" בוך 1999.
מ"ש בע"ח בענין הצמצום: ראה לקמן נא, ב ואילך.
רק בספר עמק המלך: שער א' שעשועי המלך ספ"ב. ראה לקמן נא, ב. שרש מצות התפלה פרק לג. אוה"ת ענינים ע' שלג.
ע"פ — אני ישנה . . בענין האותיות שאלוני כו': לקו"ת שה"ש לג, ג ואילך.
באוה"ת ויקרא-ד ע' א'קסג הגה"ה. "אותיות הוא מלשון אתא בוקר שהן המביאות והממשיכות אור א"ס ב"ה מההעלם אל הגילוי . . אוא"ס הסוכ"ע . . ולית מחשבה תפיסא בי' . . כ"א ע"י שנתפס ומתלבש באותיות התורה . . וזהו האותיות שאלוני על בני (נראה דמבאר איך שייך לומר שם אותיות, ומתרץ זה דאותיות לשון אתא שהן המשכות וזה יתכן לומר גם באוא"ס ודו"ק. וע' מזה בד"ה ואל מי תדמיוני תרס"ה" — בוך 1999 [וראה בסה"מ תרס"ה ע' רנב ואילך].
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
שהשכלת ר"י בעל התוספת: ראה סה"מ תרמ"ג ע' פ.
האותיות — בע"ה: בעמק המלך. ראה לקו"ת בשה"ש ט, ב שכן כתב במק"מ בשם עמק המלך. וראה בכ"ז באוה"ת ויקרא-ד ע' א'סז.
בחינה אחרונה שבמאציל: ראה ד"ה וילך תרס"ו ע' קמו.
חכ' שהיא הנק' קדש: מא"א בערכו.
מבחי' — מהן האור א"ס כנ"ל: באוה"ת ויקרא-ד ע' א'קסד יש הגה"ה. ותי' "א"ס" ליתא שם.
וכמ"ש בע"ח שא"ק נק' אדם דבריאה: שער ב' ענף ב' וריש ש' ג' [כ].
ומשם יפרד: בראשית כ, י.
חסד בפ"ע וגבורה בפ"ע: ראה תו"א י, ג.
לכן נק' עשי': באוה"ת ויקרא-ד ע' א'קסד הגה"ה.
במדה"ד — כו' ע"ש): באוה"ת ויקרא-ד ע' א'קסה יש הגה"ה.
וס"ר נשמות . . אותיות: נסמן לע' מא, ב.
עד שיש להם בחירה: ראה תניא פרק לט. אבל בכמה מקומות מבואר שלמלאכים אין בחירה. וראה ד"ה מי כמוך תרכ"ט ע' קנא (הוצאת תשי"ט) וז"ל "אבל המלאכים אינם

בעלי בחירה כלל רק כגרזן ביד החוצב בו (ומה שארז"ל אפקוהו למט"ט וכן ארז"ל בב"מ דפ"ה על אליהו ומחינה שיתין פולסין דנורא, והיינו מפני כי שינה וגילה בעוה"ז מהרזין עילאין, י"ל שהמלאכים אלו היו תחלה נשמות, שמט"ט הוא חנוך, וא"כ י"ל שגם עתה הם בעלי בחירה, אבל שארי המלאכים הם בלתי בעלי בחירה רק כגרזן ביד החוצב בו)".

במט"ט דמחו לי': חגיגה טו, א.

דף מד

זעות מחיל כסא: פיוט והחיות (במוסף לר"ה אחר קדוש).

אברהם . . אהבה: ראה אגה"ק סי"ג. זח"א פה, א. זח"ג רסג, ב. רסז, א.

משה ונחנו מה: שמות טז, ז-ח.

כבד פה: שמות ד, י.

משה מלגאו: ת"ז תי"ג כט, א ד' זיטאמיר. ועל"ק ואתחנן ה סע"ג [ב]. [כ].

קול דממה דקה: מלכים-א יט, יב.

הבו . . השתחוו לה': תהלים כט, א-ב.

ר"ת קבלה: שער הפסוקים להאריז"ל תהלים ק, א. ועוד.

ע"ש) — מדאורייתא: באוה"ת ויקרא-ד ע' א'קסו יש הגהה וז"ל "אין הפי' כאן דכל בי"ע עולים באצי' בעת קבלת שבת כ"א עשי' עולה ביצי' ויצירה בבריאה ובריאה באצי'" ע"ש עוד.

מל' ויאצל: במדבר יא, כה.

בביאור ע"פ אלה מסעי: לקו"ת מסעי צה, א.

לאצילות — כמש"ל: באוה"ת ויקרא-ד ע' א'קסו יש הגה"ה.

גם בליל שבת שאז עליות המל': ראה סידור קעג, ב שיש ב' עליות עלי' הראשונה הוא בליל שבת ועלי' השני' ביומא דשבתא. וראה ביאוה"ז להצ"צ כרך-ב ע' תשצא.

ובזהר בראשית דף ה' ע"ב: הלשון נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' רעח.

פני שור ופני ארי' . . ופני אדם: יחזקאל א, י.

חי' בכלל בהמה: ב"ק יז, ב.

והחיות נושאות את הכסא: על"ק שלח מא, סע"ד וש"נ [כ].

ע"פ ואלה המשפטים: תו"א עה, ב.

מצווין בשבת על שביתת בהמה מדאורייתא: ע"ז טו, ב.

מתנה טובה יש לי: שבת י, א.

כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.

כי א-ל דעות: שמואל-א ב, ג.

טפה זו מה תהא עלי': נדה טז, ב.
אכל בי עשרה שכינתא שריא: סנהדרין לט, א. וראה ברכות ו, א.
בביאור ע"פ הבאים ישרש: תו"א נד, ג. וראה גם אוה"ת פ' ראה ע' תתט שצ"ע בענין המקיף שאין הכלי מתפעל ממנו.
ובשבת הרי יש נשמה יתירה: ביצה טז, א.
במ"א — ע"פ ויקהל משה: תו"א פז, ד "אית בחי' רצון שלמעלה מעלה מהחכמה . . בחי' האהבה שאינה נולדה מהתבוננות השכל כ"א היא אהבה פשוטה שלמעלה מן השכל . . כך עלה במחשבה ואין טעם לרצון . . ובחי' אהבה ורצון זה לה' מתגלה בנפש האדם ביום השבת דוקא".
לע"ל ליום שכולו שבת: סוף תמיד.
ע"פ ואכלתם אכול: לקו"ת צו ז, ג.
סד"ה למנצח על השמינית: לעיל כב, א "שבחינת א"ק רעוא דכל רעוין גבוה מהשבת". ראה גם באוה"ת ויקרא-ב ע' תקיד.
דא"ק הוא למעלה מהעליות דשבת: וכ"כ בסידור מהרי"ק שא"ק אינו עולה בשבת. וע' במג"א [במגן אבות ברדיטשוב תרס"ב] ויושט המלך לאסתר ס"ד [נד, א]. אך שם אינו מבואר התי' כ"כ. ובכתב ע"ז קיח, ב שם מבואר התי' ע"ז בטוב. [כ].
ודפ"ח א': ראה בסידור דף קעג, א ביאור על מאמר הזהר ועם הגהות בביאה"ז להצ"צ כרך-ב ע' תשפט.
סד"ה למנצח על השמינית: לקו"ת שמיני כא, ג.
כמארז"ל: ברכות ח, א (מיום).
וירא העם וינועו: שמות כ, טו.
וירא ישראל . . וייראו העם: שמות יד, לא.
אני אותיות אין: ראה פרדס שער הטעמים פ"א. שער אם הא"ס הוא הכתר פ"א. שיעור קומה — להרמ"ק — ס"ז (ז, ג) בסופו. לקמן (במדבר) יח, ג.
ועמ"ש — ע"פ המאמר זח"ג: ביאה"ז שם (עו, ג).
דלית מחשבה תפיסא בי': ת"ז בהקדמה.
איש אמו . . שבתותי תשמרו: ויקרא יט, ג.
שתשב"כ . . אביך ותשבע"פ . . אמך: נסמן לעיל (בשלח) א, א.
מ"ש בזהר תי"ו רשים רשימו: זח"ג באדרא קכח, ב.
בביאור ע"פ והניף הכהן: ראה לעיל לט, ב.

דף מה

ע"פ ראיתי והנה מנורת זהב: לקו"ת בהעלתך לו, א.

בחוקתי

דף מה

אם בחוקותי תלכו: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ד ע' קז. וראה סה"מ תקס"ו ע' קסג וע' קצח. אוה"ת ויקרא-ג ע' תתקכא עם הגהות אחרות וקיצורים.

אם בחוקותי תלכו: ויקרא כו, ג.

לו עמי שומע לי: תהלים פא, יד.

לשון בחוקותי . . שחקקתי לכם: ראה לקו"ש חי"ז ע' 318.

באוה"ת ויקרא-ג ע' תתקכא מוסיף וצ"ל מהו ענין חקיקה זו.

והמכתב מכתב אלקים: שמות לב, טז.

תלת קשרין: זח"ג עג, א. וראה ספר המפתחות מאמרי אדמו"ר מהורש"ב ע' 470 מערכת תלת קשרין.

ונתתי לך מהלכים בין העומדים: זכרי' ג, ז. ראה תו"א ל, א.

העומדים הן המלאכים: וכ"ה לקמן שלח לח, ד. תו"א ל, א ובכ"מ "וכמ"ש שרפים עומדים". וראה בארוכה בסה"מ תקס"ב ע' קיז ואילך. ביאה"ז — לכ"ק אדהאמ"צ — ה, סע"ד. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא-ב ע' תרסז ואילך. סה"מ תרנ"ד ע' רסא ואילך.

בדבר ה' . . וברוח פיו: תהלים לג, ו.

אין לו דמות הגוף: ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"א.

דברה תו' כלשון בנ"א: ברכות לא, ב. וש"נ.

שרפים עומדים: ישעי' ו, ב.

אשר מדבור זה לא יתהוה דבור אחר: ראה לקמן פ' חוקת נח, א.

ישראל עלו במחשבה: ב"ר רפ"א. ת"ז ת"י בסופו.

ע"ל בפ' צו ד"ה הים ראה טז, ג. וש"נ. ע"ע במטות פג, ג. וש"נ. [כ].

מבין דבר מתוך דבר: חגיגה יד, א. סנהדרין צג, ב.

ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.

ג"ן סדרים דאורייתא: ראה זח"א קד, ב. לקו"ש ח"ג ע' 933. חט"ו ע' 435.

בעבר הנהר ישבו אבותיכם: יהושע כד, ב.

כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.

השמע לאזנך: ברכות יג, א. וש"נ.

בעשרה מאמרות נבה"ע: אבות רפ"ה.
והמאמר אחד הוא בחי' מחשבה: נתבאר באוה"ת ויקרא-ג ע' תתקכב. וראה גם לקמן פ' כי תצא לה, א.
היוצר יחד לבם: תהלים לג, טו.
הולך ואור: משלי ד, יח.
ע"פ ונתתי לך מהלכים בפ' וישב: תו"א ל, א ואילך. אוה"ת חנוכה כרך-ה דף תתקיג, א.
ובפ' שלח ע"פ ועתה יגדל: לקו"ת שלח לח, ד.
ועיין ע"פ יונתי בחגוי הסלע: ראה לקו"ת שה"ש יט, ד.
וע"פ אלה מסעי: לקו"ת מסעי צא, ג ואילך. ראה סה"מ תקס"ב ע' קיז ואילך.
וברכות אשר תקנו לנו אנשי כנה"ג: מגילה יז, ב.
תפלות אבות תקנום: ברכות כו, ב.
ולגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
נחלת יעקב: ישעי' מח, יד.
נחלה בלי מצרים: שבת קיח, סע"א.
מבריח מן הקצה: שמות כו, כח. וראה זח"א א, ב. זח"ג קעה, ב.
הודו על או"ש: תהלים קמח, יג.
אליך ה' נפשי אשא: שם כה, א.
האבות הם הנק' רועים מהש"ר: ראה סוכה נב, ב וברש"י שם.
להצאן קדשים: ראה יחזקאל לו, לח.
צער גידול בנים היה לו לייעקב: שבת פט, ב.
תכון לעד: ע"פ משלי יב, יט.
רמ"ח מ"ע . . אברין דמלכא: ראה ת"ז ת"ל. הנסמן לעיל (בשלח) ב, ג.
מסתימא דכל סתימין: זח"ב פט, א.
יין מלכות רב כיד המלך: אסתר א, ז.
המצוה — לשון צותא לשון חיבור: ראה לקו"ש ח"ז 304 ואילך. תניא מהדו"ק ספמ"ט. סה"מ מלוקט-ג ע' עב הערה 55.
וכלים מכלים שונים: אסתר א, ז.
בהכנס היין יצא הסוד: עירובין סה, א.
רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
והתהלכתי בתוככם: ויקרא כו, יב.
הלוך ילך ובכה: תהלים קכו, ו.

תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז.
קדושים תהיו: ויקרא יט, ב.
לא תקום ולא תהי': ישעי' ז, ז.
ממקום קדוש יהלכו: קהלת ח, י.
דהיינו ועשיתם אתם: ראה מאמרי אדה"ז — ענינים ע' רלא בשם הרע"מ ותיקונים. וראה גם ויק"ר פל"ה, ו.
ונתנה הארץ יבולה: ויקרא כו, ד.
וצויתי את ברכתי: שם כה, כא.
בזהר תרומה קס"ב ב': הלשון נעתק באוה"ת ויקרא-ג ע' תתקמז.
ביאור אם בחקותי: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ד ע' קיד. אוה"ת ויקרא-ג ע' תתקלב עם הגהות אחרות וקיצורים.
ההליכה היא בחוקותי: ראה לקו"ש חי"ז ע' 334.
וההפרש בין כתיבה לחקיקה: ראה לקמן חקת נו, א. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח בתחילתו.
שהנפש מלאה אותיות: ראה לקמן פ' נשא כו, ב. וראה באוה"ת תבוא ע' תתרלב.
ויהי האדם לנפש חי': בראשית ב, ז.

דף מו

לבוש . . כמ"ש במ"א: ראה לקו"ת שה"ש ד, א. בלק סז, ג.
בד"ה שחורה אני: לקו"ת שה"ש ד, ב ואילך.
השמע לאזנך: ברכות יג, א.
פתוחי חותם: שמות כא, יג.
אותיות מחשבה ודבור הנק' לאה ורחל: נסמן לעיל (מצורע) כד, ג.
אין אומר ואין דברים: תהלים יט, ד.
כל אות שאין גויל מקיף: מנחות כט, א.
ע"פ שימני כחותם: לקו"ת שה"ש מו, ג.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
אותיות מלשון אתא: ראה סה"מ תקס"ג ע' שיא. אוה"ת בשלח ס"ע שצא.
מ"ש . . בריש הרמנותא דמלכא: ראה לקמן פ' חוקת נט, ג. ביאה"ז לצ"צ ע' שצח ואילך.
כעצם השמים לטוהר: שמות כד, י.
איהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה.

בביאור ע"פ וכעצם השמים לטהר: תו"א עח, ג.
נתבאר בארוכה באוה"ת בלק ע' תתקסו. אוה"ת ענינים ע' קסב.
מחלוקת המקובלים . . **בפרדס שער ג'**: ראה מאמרי אדה"ז — ענינים ע' קצא. סה"מ תרס"ו ע' קמה.
בע"ח שער מ"א פ"ג: בדפוס שקלאוו תר"ס.
[לפננו שער מ"ב] צ"ל פ"א ולא פ"ג [כ]. בארוכה ראה אוה"ת בלק ע' תתקסו.
ויש — יומין: וע' ברכה לקמן צט, א [כ].
כתר והיא בחי' הממוצע: ביאור יותר בזה ע' ביכעל פערטעל קכו, ב ושייכו' לכאן וד"ל [כ]. [המסומן בספריית כ"ק אדמו"ר במס' 499 שם נמצא ד"ה להבין מ"ש בע"ח דהכתר הוא ממוצע, ונדפס בס' מאמרי אדה"ז-ענינים ע' קצא, וראה בהנסמן בהמ"מ שם].
ראה לקמן שה"ש ז, ד ואילך. אוה"ת וישב כרך-ו ודף תתרפח, א. אוה"ת יתרו ע' תתלט ואילך. ד"ה וילך תרס"ו ע' קסה ואילך. וראה בד"ה תקעו תרס"ג ע' לא למה צריכים ממוצע.
ע"ס הגנוזות . . **הגאונים**: ראה הנסמן לקמן (בהעלותך) לו, א.
שתוק כך עלה במחשבה: ראה ביאה"ז לאדה"א מז, א.
באגה"ק — חכמה: ראה לעיל בהוספות יח, ג הערת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע.
לאו מכל אינון מדות: ת"ז בהקדמה.
וח"ע כעשי' גופנית נחשבת אצלו ית': כמ"ש כולם בחכ' עשית (תהלים קד, כד). ראה תניא ח"א פ"ב בהגהה. ח"ב פ"ט. ועוד.
ע"פ זאת חקת התורה: לקו"ת חקת נו, א.
ה' בחכמה: משלי ג, יט.
בביאור ע"פ ועשית ציץ: תו"א פד, א "כי הרי החכמה היא בחי' ברק ואין בה שום תמונה, רק בינה היא יש ושייך בה בחי' אותיות".
וברבות נשא פי"ג . . **תרי"ג אותיות יש**: ראה ד"ה ויחי יעקב תרמ"ד ע' רכא.
נשמה שנתת בי טהורה היא: ברכת השחר.
והענין יובן בהקדים: מכאן ראה ד"ה ויאמר יהושע תרנ"ז ע' ס ואילך.

דף מז

ותירץ בזה"ק: "ותירץ שמודיע לנו בזה דטיבו סגי עביד קוב"ה בישראל דאיתרעי בהוא באבהתא ועביד לו רתיכא קדישא עילאה ליקרי' כו'" — סה"מ תרנ"ז ע' ס.
במחשבה — כדלעיל באריכות: פ"ג [כ].

עלו במחשבה מבחי' מחשבה סתימאה: נתבאר באריכות בסה"מ תרנ"ז שם ע' סד ואילך.

ישראל עלו במחשבה: "עלו דוקא, שאינו אומר היו במחשבה, כ"א עלו במחשבה היינו שבבחינת המחשבה גופא הם בבחי' היותר נעלה שבמחשבה" — ד"ה ויאמר יהושע תש"כ (הנחה).

ובפרדס בעה"כ ערך מחשבה: נעתק באוה"ת בראשית-ד דף תשמ, ב.

כמ"ש במ"א בענין עד הגל: סדור עם דא"ח דש, ד. בהפסק שבין בחי' לובן העליון ליעקב בעל האצי'.

דאברהם יצחק ויעקב . . חג"ת דא"א: ראה בהנסמן בספר הערכים-חב"ד כרך א ע' יח.

טורי נהורא וטורי חשוכא הנזכר בזהר: ח"ג רמט, ב. ועל"ק בשה"ש טו, ג. [כ].

שלמעלה — ג' ידות: ראה לקמן פ' נשא כא, ב בארוכה.

יד הגדולה: שמות יד, לא.

יד החזקה: שם ו, א.

יד הרמה: שם יד, ח.

הכנעה כמ"ש במ"א: ראה תו"א כו, ג ואילך, ובהגהות לזה באוה"ת בראשית.

בד"ה לך לך: תו"א יא, א ואילך.

במ"א ע"פ המאמר וישב: ביאה"ז לאדה"א כב, ג. ועם הגהות בביאה"ז לצ"צ ע' קיח ואילך.

שנתבאר — במ"א: עיין לעיל בהוספות יח, ג הערת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע.

שאין התינוק יודע: ברכות מ, סע"א.

הנה ישכל עבדי: ישעי' נב, יג.

בכל מאדך: דברים ו, ה.

כי לא ידח ממנו נדח: ש"ב יד, יד (לבלתי ידח).

בימות המשיח עד תחיית המתים יהי' העבודה במצות מעשיות: אגה"ק ססכ"ו. וראה נדה סא, ב.

ע"פ אוסרי לגפן: תו"א מו, א ובאוה"ת לשם.

תורה ועבודה וגמ"ח: אבות א, ב.

שאם אין פתילה יסתלק האור: ראה תו"א מ, סע"ב.

כתר . . תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.

כמ"ש להדיא במאו"א מערכת תר"ך סנ"ו. ועל"ק מטות (פו, ב). ראה (כ, ב). ח' דברים הנ"ל (פג, ג). שה"ש (ב, א. ז, ג. כב, ד ונ'[סמן] מאדמו"ר) [כ].

ובלעדי — כלים רקים אל תמעיטי: מלכים-ב ד, ג.
אין עוד כלי ויעמוד השמן: שם ד, ו.
ועמ"ש מזה בביאור ע"פ וקבל היהודים: תו"א צז, א ואילך. ושם צז, ב "ואילו היו עוד כלים היה עוד ריבוי המשכת האורות כו'".
פרי צדיק עץ חיים: משלי יא, ל.
ע"פ את שבתותי תשמרו: לעיל מא, א.
וסד"ה אלה מסעי: לקו"ת מסעי צב, א.
(**ברבות משפטים . . ח"ג ד"ו ע"ב**): רוב המ"מ נעתקו ונתבארו באוה"ת תשא ע' ב'כא ואילך על הפסוק.
אם בחקותי: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ו ע' קעט (בתור ביאור על ד"ה אם בחוקותי הנדפס שם ע' קסג. וראה ביאור נוסף שם ע' קצח).
ראה גם אוה"ת ויקרא-ב ע' תרלד.
בע"ח (**שער כ"ה**: בדפוס שקלאוו תק"ס ולפנינו ש' כ"ו.
ראה באוה"ת פ' כי תשא ע' ב'נ שמעתיק מכאן. וראה גם אוה"ת בראשית כרך-א דף רו, א. אוה"ת במדבר כרך-ה ע' א'תשמב. סוכות ע' א'תשכט.
נפש השכלית המחבר הצורה והחומר . . בחי' נוגה מעורב טו"ר: באוה"ת סוכות ע' א'תשט בשם המו"נ ח"א פ"א. ובארוכה ביהל אור ע' קמח ואילך. וראה בסה"מ תער"ב-א סעי' רנד שכאן הכוונה דנה"א הוא בחי' הרצון עצמי וטבעי דנשמה לאלקות שזהו עיקר האלקות שבנשמה [ראה שם סעי' רז] ונפש השכלית זהו בחי' הטוב שבנוגה והיינו מה שיש בכח האדם להשכיל בשכל אנושי ג"כ בגדולת ה' ולהתפעל במוחו ואח"כ בלבו, ע"ש.
בד"ה זאת חנוכת המזבח: לקו"ת נשא כח, ג ואילך.
חכמים המה להרע: ירמי' ד, כב.
ימי שנותינו בהם: תהלים צ, י.
שתה עונותינו לנגדך: תהלים צ, ח.
גם איתא בע"ח: נ"ב ע' בש' פנימי' וחיצוני' סוף דרוש ד'. ובש' טנת"א סופ"א. ובש' התיקון ספ"ג. [כ].
כשיתברר בחי' ב"ן: על"ק בואתחנן [ב, ד] ספ"ג וש"נ. וע' שה"ש סוף ביאור כי על כל כבוד חופה (מח, ריש ע"ב). וע"ל פ' צו (י' סע"ד). וע' שה"ש סד"ה [ולהבין] ענין מדלג (טז, ג). ושם (טז, ב). [כ].
א"ח עט"ב: משלי יב, ד.

השבירה היא בבחי' ס"ג: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תקיח.
כלו סג יחדיו: תהלים נג, ד.
ונחנו מה: שמות טז, ז-ח.
קפ"ד קס"א גימטריא משה: ראה לקו"ת (להאריז"ל) שמות ב, י. וראה לעיל פקודי ז, ד.
ע"פ אני ישנה: לקו"ת שה"ש לה, ב.
נובלות חכ' שלמע' תו': ב"ר יז, ה.
ועל"ק פ' ראה (לא, ד). וש"נ. [כ].
בד"ה השמים כסאי: תו"א א, ריש ע"ב.
פנימית אבא . . עתיק: ראה סה"מ תקס"ה ע' תתסה. סה"מ ת"ש ע' 49 בהערה. אוה"ת נשא ע' רנז.
שיו"ט הוא בחי' שמחה: כמ"ש ושמחת בחגך (דברים טז, יד).
שבת הוא בחי' ענג: כמ"ש וקראת לשבת ענג (ישעי' נח, יג).
נאדר בקדש: שמות טו, יא.
הראני נא את כבודך: שמות לג, יח.
שלא בבחי' כלי: באוה"ת כי תשא ע' ב'נא ר"ל שלא ע"י התלבשותו בז"א כ"א בח"ע. ע' בתניא פל"ה בהגה"ה. וראה ביאוה"ז לצ"צ ע' עג.
כי לא יראני האדם וחי: שמות לג, כ.
בחייהן אינן רואים: במד"ר ספי"ג.
לעיל (לה, ג) וש"נ [כ].
וכדאיתא במדרש טוב זה מלאך חיים: ראה ב"ר ט, י. זח"א יד, א.
ילקוט בראשית ר'[מז] טז עזה"פ. ובזח"ב (קנ, רע"א). [כ].
ועצמותיך יחליץ: ישעי' נח, יא.
טלא דבדולחא: ע' זח"ג (מט, א). ושם (קכח, ב). וע' שה"ש עה"פ שראשי נמלא טל (לה, ד) וכ' שהוא מז' תיקונים דגלגלתא. וע"ע [לקמן] האזינו [דרוש ה]א' ע' רע"ג בחצע"ג יעו"ש. ועל"ק חקת (ס, רע"ג). [כ].
טל אורות טלך: ישעי' כו, יט.
ולהשיג בחי' אור א"ס: באוה"ת כי תשא שם: כמו שהוא שלא ע"י כלי, וזהו טל אורות דוקא.
כאור שבעת הימים: ישעי' ל, כו.
בד"ה והי' אור הלבנה: לעיל פ' צו ט, ב.
ועיין במק"מ ס"פ מצורע: מובא בלקו"ת שם. וראה באוה"ת ויקרא-ב ע' תרלו.

שמע . . ואהבת את ה"א: דברים ו, ד-ה.
שמע שם ע' רבתי: זח"ג רלו, ב.
את הטפל: ראה עירובין ד, ב. סוכה ו, א.
ע"פ וידעת היום: לקו"ת ואתחנן ח, ג "וע"ז נצטוינו ואהבת את כלומר שתמשיך מדת האהבה והשמחה בבחינת את הטפל הוא מדת היראה והביטול".
הנה ישכיל עבדי . . וגבה מאד: ישעי' נב, יג.
הי' מספר בנ"י כו' אשר לא יספר: הושע ב, א.
הלוך ונסוע הנגבה: בראשית יב, ט.
זמיר עריצים: ישעי' כה, ה.
רוממות א-ל בגרונם: תהלים קמט, ו.
לא נזכר במשנה רק שתים לפני': ברכות פ"א מ"ד.
כי לא הי' נצרך זה אצלם בכל יום: ראה סה"מ תרס"ה ע' קלו.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.
תרי"ג מצות: מכות בסופה.
וז' מצות דרבנן: ראה לקו"ש חכ"א ע' 401.
תרי"ג . . וז' . . גימטריא תר"ך: במאו"א מערכת תר"ך סנ"ו. [כ]. ראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' שלח.
ועברתי בארץ מצרים: שמות יב, יב.
אני ולא מלאך: הובא ונתבאר בזח"א קיז, א.
בד"ה ועתה יגדל נא כח: לקו"ת שלח לח, ד.
באר חפרוה שרים: במדבר כא, יח. בלקו"ת מטות פה, ד מציין לזה "וכמ"ש בע"ח של"א פ"ז ושער הירח פ"ג ובפע"ח שער ק"ש שעל המטה פי"א ופ"ו".
לבו אטום כבתולה: ר'[אה] מ[סכת] ב"ב (יב, ב). בד"ה לריח שמניך הא' (ב, ד). [כ].
ע"פ לריח שמניך: לקו"ת שה"ש ב, ד ושם מבאר זה "שלא נתפעל בדו"ר מענין התבוננות עלמא דאתגלייא".
בד"ה עיני כל: לקו"ת מטות פה, ד.
ובד"ה לא תהי' משכלה ועקרה: תו"א עט, א.
אמרתי אחכמה: קהלת ז, כג.

דף מח

הלואי בחקתי תלכו: איכ"ר פתיחה ב. [כ].
לדבקה בו: דברים יא, כב.

נר מצוה: משלי ו, כג.
בד"ה והנה מנורת זהב כולה: לקמן פ' בהעלותך לג, ג ואילך.
ובד"ה כי תשמע בקול: לקו"ת פ' ראה כג, ג.
ועשיתם אותם אתם כתיב: ויקרא כו, ג. ראה ויק"ר לח, ו. זח"ג קיג, א.
גדול המעשה: ב"ב ט, א. וראה לקו"ש חי"ב ע' 238.
עשיה פי' לשון הכרח: "כמו גט המעושה או מעשין על הצדקה" — סה"מ תרצ"ט ע' 191.
בד"ה להבין ענין מדלג על ההרים: לקו"ת שה"ש טז, ב.
ע"פ ביום השמיני עצרת: לקו"ת סוכות פג, א ואילך.
יערוף כמטר לקחי: דברים לב, ב.
גשמים יורדין בגבורה: תענית ב, א.
שניתנה בה' קולות: ברכות ו, ב.
והאלקים יעננו בקול: שמות יט, יט.
פלג אלקים מלא מים: תהלים סה, י.
קול דודי דופק: שה"ש ה, ב.
בד"ה האזינו השמים: לקו"ת האזינו עד, ב.
ואהבת בגימטריא ב' פעמים אור: תניא ספמ"ג. פע"ח שער הק"ש פכ"ג. סידור האריז"ל במקומו.
אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא.
כאשר ירד הגשם: ישעי' נה, י.
רשע מכתיר את הצדיק: חבקוק א, ד.
כל העוסק בתו' הקב"ה יושב ושונה כנגדו: ראה תדב"א רבה רפי"ח. יל"ש איכה רמז תתרלה.
בשברי לכם מטה לחם: נאמרה בשנת תקנ"ה. ראה רשימת המאמרים שבסו"ס מאמרים קצרים ע' תריג הערה 26. באוה"ת ויקרא כרך-ד ע' א'קפג בשינויים קלים ובהגהות אחרות.
בשברי לכם מטה לחם: ויקרא כו, כו.
לפי האמת אינם רק ברכות: ראה גם אוה"ת פ' ראה ע' תרמה ואילך לקו"ש ח"ז ע' 233. חי"ט ע' 137 שמבאר ענין זה.
תלת דרגין: ראה להלן הוספות להערות וציונים.
סתימא דכל סתימין: זח"ב פט, א.
ולית מחשבה . . כלל: ראה ת"ז בהקדמה (יז, א).

ובחי' גליא: ראה לקמן פ' נצבים מו, א.
אין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
ומלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.
ג"כ נקרא בחי' מקום: ראה לקמן שלח מג, א. ספר החקירה עד, ב. ואילך. ושם עו, א מביא קטע מכאן.
וכל מה שאנו רואים . . למעלה מן המקום לבחי' מקום: הרי מבואר שהחיות רוחני בחי' מקום הוא ולא מקום גשמי ח"ו, אלא רוחני מופשט מגדר מקום גשמי ח"ו, ואעפ"כ הוא בחי' מקום ממש רק שהוא רוחני — אוה"ת נשא ע' רנז.
הנה מקום אתי: שמות לג, כא.
ופי' מקום . . בשכל כידוע: מובא בדרך אמונה (ספר החקירה) דף עו, א ושם מציין: "(ועמש"ל סעי' ב' בענין שהסוס טפל לרוכב כו')" — הכוונה לספר החקירה שם עה, א שהאותיות הם טפלים לגבי החכמה המלובש בהם ע"ש.
ברוך המקום: הגדה של פסח.
ברוך ה' . . מן העולם ועד העולם: תהלים קו, מח.
ענין מקום רוחני: ראה מצות האמנת אלקות בסופו.
בדרך אמונה שם עו, א מציין לתו"א סה, ב כי רוחות הם ו"ק צפון ודרום ומעתיק שם הקטע מתו"א.
ע"פ וארא אל אברהם: תו"א נה, ב וכן מציין לזה בדרך אמונה שם ושם מעתיק לשון התו"א וז"ל "וכמ"ש עוד בתו"א פ' וארא בד"ה וארא אל אברהם בפי' הוי' אחד שהוא אחד בשבעה רקיעים והארץ ובד' רוחות העולם שהם בחי' ו"ק כו' והם ו"ק גשמיים ו"ק רוחניים דהיינו בחי' מעלה ומטה שיש בכל העולמות" ע"ש שמעתיק עוד. ובסוף מסיים "ור"ל אף לא מעלה ומדרגה ולא כמ"ש המ"נ [פ"ח] שנק' הוא ית' מקום ע"ש המעלה ומדרגה כי בחי' מעלה ומדרגה שייך רק בהנמצאים וע"ס, אבל אצלו ית' שוה המעלה עם המטה" ע"ש בארוכה. וראה גם ד"ה וארא בסה"מ תקס"ב.
ויאמר משה אכלוהו היום: תו"א סה, ב.
בד"ה השמים כסאי: תו"א א, א.
בזהר בשלח דס"ג ע"ב: "משמע דבחי' מל' נק' מקום", — אוה"ת ויקרא-ב ע' תרנז.
בזהר ויקהל דר"ז ע"א: מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תרנז.
וע' בסש"ב ח"ב פ"ז: שחיות המקום נמשך רק מבחי' מלכות מלכותך מכ"ע כו', וראה בדרך אמונה שם בארוכה.
ונתן ה"א את כל האלות האלה על אויביך: דברים ל, ז.

טורי דפרודא: זח"א קנח, א.
ועל"ק פ' ראה (ל, א) וש"נ. [כ].
נפשות עשו: ראה בראשית לו, ו.
ואתה תשוב ושמעת: דברים ל, ח.
ע"פ כי תשמע בקול: לקו"ת ראה כג, ב.
והנה ברכות אלו . . מבחי' סתום: הובא ונתבאר בלקו"ש ח"א ע' 238 עיי"ש.
ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות: לקו"ת מטות פא, ב ואילך.
חירות ממלאך המות: שמו"ר מא, ט.
בלק"ת פ' תשא: בד"ה והלוחות מעשה אלקים.
בביאור ע"פ אם בחקתי: לעיל מה, ד ואילך.
התורה נק' לחם: חגיגה יד, א. ב"ר מג, ז.
כ"ב אותיות התורה כמנין חטה: ת"ז (תס"ט) קיד, ע"ב וע"ד. [כ]. וראה זח"ג קפח, ב.
כמו שית' לקמן: ועד"ה כי תבואו בפ' בהר [מ, ג] סופ"ג, יעו"ש. [כ].
ערוכה בכל ושמורה: שמואל-ב כג, ה.
אם ערוכה . . היא שמורה: עירובין נד, א.
נתנה אש שחורה ע"ג אש לבנה: ירושלמי שקלים פ"ו, ה"א. ראה לקו"ת שה"ש ד, ב. רש"י בוזאת הברכה פסוק ב ד"ה אש דת. ושם בשה"ש סוס"ה פסוק טז. והדוגמא כלפי הקב"ה שחורת כעורב, יעו"ש. מירוש' שקלים (פ"ו סוה"א). ושם (פ"ח [סוה"נ]) דסוטה. ובילקוט ברכה [עה"פ] ושה"ש [ה, יג רמז תתקט]. ובשהש"ר [ס](פ"ה). ושם דב"ר (פ"ג סי' י"ג [י"ב]). ובריש מדרש כונן. [כ].
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
בד"ה שחורה אני ונאוה: לקו"ת שה"ש ד, ב ואילך.
צעק לבם אל אד': איכה ב, יח.
סמכוני באשישות: שה"ש ב, ה.
אני ישנה: שה"ש ה, ב.
רשפי' רשפי אש: שה"ש ח, ו.
יובלעו ד"ת במעיו: ראה תהלים מ, ט.
פי' בחמימות האהבה: ראה לעיל פ' בהר מ, ג. אוה"ת פ' שלח ע' תקמב.
שלש אמות ושבע כפולות: הל' בסי' יצירה כ"ה [פ"ה מ"ג]. [כ]. ראה תניא פרק ג.
הי' בעיניך כרשע: נדה ל, ב.
והשיבו לחמכם במשקל פי': ראה אוה"ת ויקרא-א ע' שו.

ושקל בפלס הרים: ישעי' מ, יב.
בד"ה אתם נצבים: לקו"ת נצבים מה, א.
ע"פ והניף הכהן אותם: לעיל פ' אמור לז, ב.
אוהב כסף: קהלת ה, ט.
באהבתה תשגה תמיד: משלי ה, יט.
אל תבוז כי זקנה אמך: שם כג, כב.
ומי איכא זקנה קמי': יבמות טז, ב. ראה ביהל אור ע' קמב.
וכבודי לאחר לא אתן: ישעי' מב, ח.
אלה החוקים: נאמרה בשנת תקנ"ז — ראה רשימת המאמרים שבסו"ס מאמרים קצרים ע' תריח הערה 90. ובשנת תקס"ט — ראה אגרות קודש דכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע ח"ד ע' רמד.

כ"ק אדמו"ר הצ"צ סיפר: שבת פ' בהו"ב שנת תקס"ט האָט דער זיידע — רבנו הזקן — געזאָגט דעם מאמר אלה החוקים והמשפטים והתורות, הנדפס בלקוטי תורה. — בהרשימות — כותב כ"ק אדמו"ר (מהורייי"צ) נ"ע — יש אריכות גדולה בתוכן מאמר זה, ובטעם הדבר מדוע אין עליו הגהות וציונים ומראה מקומות, כמו שישנם על שארי המאמרים בלקוטי תורה, כפי שסיפר דבר זה הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק מוהר"ש לבנו כ"ק אאמו"ר הרה"ק בשם הוד כ"ק אביו אאזמו"ר הרה"ק צמח צדק זצוקללה"ה (ספר המאמרים קונטרסים, תו, א).

הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס במאמרי אדה"ז — פרשיות בחקותי ע' תקצט (**ומתחיל**: לה"ע אם בחוקותי תלכו).

וראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואות לד"ה זה.

אלה החוקים והמשפטים: ויקרא כו, מו.
ילכו מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.
הליכות עולם לו: חבקוק ג, ו.
פי' שהולך ונעתק . . מאחר והאדם הוא בתוכו: מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תרפ.
א"ת הליכות אלא הלכות: מגילה כח, ב. וש"נ.
ועלמות אין מספר: שה"ש ו, ח.
אלו הלכות: ת"ז (ת"ו) קמד, ב — ד' זיטאמיר. [כ].
ויבקשנה ככסף: משלי ב, ד.
ויגעתי ומצאתי: מגילה ו, ב.

שמור זו משנה: ת"כ אמור ט, ב (הובא ברש"י ויקרא כד, לא. דברים ד, ו). ספרי ראה פנ"ט.
ועל"ק בואתחנן (י, א). וש"נ. [כ].
ושננתם לבניך: דברים ו, ז.
ונתתי משכני בתוככם: ויקרא כו, יא.
ופי' בזהר: זח"ג (קיד, א). [כ].
גלו לאדום שכינה עמהם: ספרי מסעי לה, ד.
על"ק כי תצא הב' פ"ב [לה, ד]. וש"נ. [כ].
בשמים ממעל: דברים ד, לט.
וכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
אני ה' אלקיכם: ויקרא כו, יג.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
דבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.
על"ק פ' ברכה בד"ה תורה (צד, א). [כ].
וכמארז"ל השונה הלכות: מגילה כח, ב. וש"נ.
ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
אין הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות: ויק"ר ז, ג.
על"ק במטות (פ"ג סע"ג) נ' מאדמו"ר. [כ].
גם כי יתנו בגוים: הושע ח, י.
על מה אבדה הארץ: ירמי' ט, יא.
על ביטול תורה: פתיחא לאיכה רבתי.
ב"מ (פה, סע"א). [כ].
אבדה האמונה: ירמי' ז, כח.
הארץ תדום רגלי: ישעי' סו, א.
לא המדרש הוא העיקר: אבות א, יז.
גדול תלמוד שמביא לידי מעשה: קדושין מ, ב. וש"נ. ראה לקמן פ' ראה לג, א ואילך.
דלית מח' תפיסא בי' כלל: ת"ז בהקדמה.
לחכימא ברמיזא: זח"א כו, ב. זח"ג רפ, ב.
דעקימת שפתיו הוה מעשה: ב"מ (ד, סע"א). סנהדרין (סה, ב). כריתות (ג, סע"ב). [כ].
והי' מעשה הצדקה שלום: ישעי' לב, יז.

ענין השלום . . ועושה שלום ביניהם: ראה דב"ר ה, יב.

דף מט

ונתתי שלום בארץ: ויקרא כו, ו.
מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
לא מצא הקב"ה כלי המחזיק ברכה: סוף עוקצין.
ואכלתם לחמכם לשובע: ויקרא כו, ה.
שובע שמחות את פניך: תהלים טז, יא.
עוז וחדוה במקומו: דה"א טז, כז.
ישראל . . עלו במחשבה: ב"ר א, ה.
ונתן ה' את כל האלות: דברים ל, ז.
ונשא השעיר עליו: ויקרא טז, כב.
עשו איש שעיר: בראשית כז, יא. כמ"ש בב"ר [פס"ה, טו]. ובזח"א (חקל, ב). [כ].
הגר אשר בקרבך: דברים כח, מג.
גר . . בארץ לא לו: ראה בראשית טו, יג.
גדולתו עד אין חקר: ראה תהלים קמה, ג.
אני ה' אשר הוצאתיך: ראה שמות כ, ב.
ואתהלכה ברחבה: תהלים קיט, מה.
כוונת יצחק . . ולא את יעקב: ראה בראשית כז, כא.
האבות שהן הן המרכבה: ב"ר מז, ח. זח"ג רנב, א.
ויתן לך האלקים: בראשית כז, כח.
בב"ר פס"ו [ג]. ילקוט תולדות [רמז] (קטז) עה"פ. וע' ר"פ האזינו הג'. [כ].
ויצבר יוסף בר: שם מא, מט.
ודרשו רז"ל: ת"ז (קמד, ב). וע"ל (מח, ד). [כ].
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.
ויתערבו: תהלים קו, לה.
ועשיו אחיו בא מצידו: בראשית כז, ל.
אל תקרי מצידו: ע' זח"א (קמד, א) ול"מ כמ"ש כאן ות"ל מצאתי בלקו"ת מאריז"ל ס"פ ויחי [ד"ה בנות]. [כ].
קום נא שבה: בראשית כז, יט.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה.
בביאור ע"פ במדבר סיני: לקו"ת במדבר ג, ג.

כי גאה גאה: שמות טו, א.
להיות לו דירה בתחתונים: ראה תנחומא בחקותי ג.
וישב ה' מלך לעולם: תהלים כט, י.
ישראל מפרנסין: זח"ג ז, ב.
נגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
ועונותיכם מבדילים: ישעי' נט, ב.
אסור לאדם שיטעום: מאמר זה הוא הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי ונאמרה בשבועות תקס"ד — ראה רשימת המאמרים בסוף סה"מ תקס"ד ע' שמט. (וכ"ה באוה"ת יתרו כרך-ז ע' ב'תרפג). וראה לקו"ש חי"ז ע' 332 הקשר בין מאמר זה להתחלת הלקו"ת פ' ויקרא.
אסור לאדם שיטעום: ברכות מ, א. גיטין סב, א. וראה לקמן בסוף העמוד בענין הגי'. ראה קטע מכאן בסה"מ תרל"ג ע' לז.
ונתתי עשב בשדך לבהמתך . . ואכלת כו': עקב יא, טו.
ארי' דאכיל קורבנין: ראה זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג עז, א. ועוד.
כמ"ש [לקמן]: תי' זו ניתוסף בדפוס ווילנא. אבל בדפוס ראשון ושני ובכת"י 631 "כמ"ש למעלה".
מכאן יש לראות שלכתחילה היתה כוונת כ"ק אדמו"ר הצ"צ להעמיד מאמר זה אחר מאמרי שבועות.
בד"ה וארי' כבקר יאכל תבן: לקמן פ' במדבר יא, א.
(**ולשם שייך דרוש זה ג"כ**): הגה זו ליתא בדפוס הראשון וניתוסף בלוח התיקון משנת תרי"א.
באש שלמעלה: ראה יומא כא, ב.
לריח ניחוח: ויקרא א, ט. ובכ"מ.
בד"ה ואלה המשפטים: תו"א עו, ב .
דפני ארי' פני שור: יחזקאל א, י.
וישרנה הפרות: שמואל-א ו, יב.
בד"ה וספרתם לכם דחג השבועות: לקו"ת פ' במדבר י, א.
בד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כט, ב.
ובד"ה אדם כי יקריב: לעל ב, ב.
בד"ה רני ושמחי: תו"א לז, א.
בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: לקמן פ' ברכה צח, ג.

ומסדר שבחו של מקום: ע"ז ז, ב. וש"נ.
אדם אדמה לעליון: של"ה ג, א. תושב"כ דרוש צאן יוסף (שא, ב).
אכלתי יערי עם דבשי: שה"ש ה, א.
ועמ"ש בד"ה כי תצא: לקו"ת תצא לד, ד.
העומר שעורים מאכל בהמה: ראה סוטה יא, סע"א.
שהתורה נק' עוז: ראה סה"מ תשי"א ע' 181 בהערה.
נק' תושי': אבות ו, א.
שמתשת כחו של אדם: סנהדרין כו, ב.
לחמי לאשי: במדבר כח, ב.
התו' נק' לחם: ראה חגיגה יד, א. ב"ר מג, ז.
למסור נפשו באחד: שו"ת הרשב"א ח"ה סנ"ה. ב"ח טואו"ח רסס"א. פע"ח שער הק"ש, פי"ב.
אכלו רעים: שה"ש ה, א.
בד"ה וספרתם לכם: ראה לקמן פ' במדבר י, ב.
ע"פ גשם נדבות: וראה שבת פח, ב.
רצוא ושוב גימטריא תורה: ראה פי' הראב"ד לס"י פ"א, מ"ב (יח, ב). וראה הביאור בשיחת ש"פ חקת תנש"א כרך-ב ע' 674 הערה 78 שהגימט' תרי"א — אותיות יראת — כנגד התרי"א מצות התורה ששמע ישראל מפי משה (מלבד אנכי ולא יהי' ש"מפי הגבורה שמענום" — מכות כד, רע"א).
ויש לומר, שבזה מרומז שהענין דרצוא ושוב (כללות התורה) בא ע"י עבודת המטה (תרי"א מצוות ששמעו מפי משה) עכ"ל.
בד"ה זאת חקת התורה: לקמן פ' חקת נו, ב.
בד"ה בחודש השלישי: תו"א סז, א.
בד"ה כי כארץ תוציא צמחה: לקו"ת נצבים נ, ד.
ובאג"ה סד"ה איהו וחיוהי: אגה"ק סי' כ (קלב, ב).
בזח"א בראשית די"ח ע"ב: ראה הביאור בארוכה בביאה"ז לכ"ק אדהאמ"צ. ובביאה"ז לצ"צ ע' ד ואילך.
לבהמה שם ב"ן: ראה הנסמן לעיל (ויקרא) ג, ב.
המל' . . הנק' ארץ: זח"א לא, ב. מא"א א, קכו. קה"י בערכו.
בד"ה והי' מספר בנ"י: לקמן פ' במדבר ה, ב.
אור הזרוע מצדיק: ראה תהלים צז, יא.

חי העולמים מלך: ברכת ברוך שאמר.
ראשית תבואתו: ירמי' ב, ג (תבואתה).
לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א (ריז, ב).
ועל"ק בד"ה במדב"ס (ב, סע"א). וש"נ. [כ].
בד"ה אדם כי יקריב מכם: לעיל פ' ויקרא ב, ב.
יוצר משרתים ואשר משרתיו: ברכת יוצר. וראה הנסמן לעיל (אמור) לו, א הערה מלאכים.
בד"ה והניף את העומר: לעיל לו, א.
מצמיח חציר לבהמה: תהלים קד, יד.
שעורה שעור ה': ראה זח"ג קפח, ב.
וזרעתי את ב"י: ירמי' לא, כו.
המחדש בטובו בכי"ת: ברכת יוצר.
מבחי' ההמשכה הפנימית: ראה ביאה"ז לצ"צ ע' ה.
עי' ע"ח שער הק"ש: צ"ל פע"ח.
בד"ה וידעת היום: לקמן פ' ואתחנן ד, א.
אתה הראת: דברים ד, לה.
וידעת היום: שם ד, לט.
משל הקדמוני: ראה שמואל-א כד, יג. וברש"י שם. רש"י משפטים כא, יג. רש"י מכות י, רע"ב ד"ה והאלקים. אור התורה וארא ע' קנב.
ונתתי לך מהלכים: זכרי' ג, ז.
ניגרא דחמרי שערי: שבת (נא, ב). [כ].
נעוץ סופן בתחלתן: ס"י פ"א, מ"ז.
ארץ חטה: דברים ח, ח.
ואנכי נטעתיך שורק: ירמי' ב, כא.
ג' שני ערלה: ויקרא יט, כג.
בד"ה ונטעתם כל עץ מאכל: לעיל כט, א.
ע' שנין כמו התמר: ע' זהר ויקרא (טז, א. כד, א). [כ].
ע"י ל"ט מלאכות: "אף שהמספר המדוייק של המלאכות השייכות לסידורא דפת הוא י"א" ראה משיחת ט"ו בשבט תשנ"ב הערה 46.
צדיק כתמר יפרח: תהלים צב, יג.
רפדוני בתפוחים: שה"ש ב, ה.

כתפוח בעצי היער: שם ב, ג.
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
שבמשנה דמסכת שביעית: רפ"ב. ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' תל.
ויטע ה"א גן: בראשית ב, ח.
עה"ד חטה היתה: ברכות מ, סע"א. וש"נ. ב"ר טו, ח.
בד"ה האזינו השמים: לקמן פ' האזינו עו, ד.
זח"א ויחי דרכ"ו ע"ב ההפרש בין תבואה לפירות האילן: וראה באוה"ת נ"ך-א ע' תל דכתב "משמע זריעת התבואה זהו מבחי' מל' ששם חטה ושעורה כו', אכן פירות האילן זהו מבחי' ז"א והוא ענין הנטיעה" ע"ש.
כי האדם עץ השדה: דברים כ, יט.

דף נ

ואפו עשר נשים: ויקרא כו, כו.
שלהי כתובות: קיא, ב. [כ]. ראה אוה"ת בראשית-א נא, ב.
עטרת בעלה: משלי יב, ד.
סד"ה והי' מספר בנ"י: לקמן פ' במדבר ו, א ואילך.
וסד"ה קול דודי: לקו"ת שה"ש טו, ג.
ובביאור ע"פ כי אתה נרי: תו"א מא, ב.
והי' ביום ההוא יצאו מים חיים: זכרי' יד, ח.
בפסוק גן נעול: שה"ש ד, כה.
במ"ת שנק' יום חתונתו: תענית כו, ב.
וכרת להם ברית עמהם בדם: שמות כד, ח.
והי' אם שמוע . . ונתתי מטר ארצכם . . ונתתי עשב: דברים יא, יג-טו.
ששכינה מדברת מתוך גרונו: נסמן לעיל כז, ב.
ורוח ה' הוא שדיבר: ראה ש"ב כג, ב.
לך אמור להם . . ואתה פה עמוד: דברים ה, כז-כח.
מתניתא מלכתא: ביצה כח, ב. כתובות סא, ב.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
וילך ראובן: ראה אוה"ת פ' מטות ס"ע א' שמ. וחלק מהמאמר נמצא גם בסה"מ תרל"ג-א ע' לו.
וילך ראובן בימי: בראשית ל, יד.
חנוך לנער ע"פ דרכו: משלי כב, ו.

יותן את הארץ הזאת: במדבר לב, ה.
במ"כ ובידי משה בשם פרש"י: "ראובן תפס דבר שהי' מצוי לו ביותר, כך בניו תפסו בעבר הירדן שהי' מצוי להם ראשונה, אעפ"י שארץ ישראל היתה טובה ממנה, ובידי משה הובא פרש"י שאמר הכתוב שהי' בקציר חטים ללא צורך, אלא רמז הכתוב שהלך בימי קציר חטים ומצא דודאים קודם החטים וחזר לביתו, כמו כן עשו בניו לסוף שהלכו לכבוש את א"י ולקחו חלקם מעבר הירדן הקודם" — סה"מ תרל"ג ע' לז. וראה גם באוה"ת פ' מטות ע' א'שמא.
נחלה מבוהלת בראשונה: משלי כ, כא.
בסש"ב ח"ב: בהקדמה וראה בליקוט פי' שם. וראה גם אוה"ת וישב שב, א.
בד"ה אסור לאדם שיטעום: לעיל מט, ב. נעתק בסה"מ תרל"ג-א שם.
בזח"א י"ח ב': ראה ביאה"ז להצ"צ כרך-ב ע' תרז.
קנ"ו ב': ראה אוה"ת פ' מטות ע' א'שמא "הדודאים נתנו ריח ואינון תרין כרובים ובמק"מ שם שהם מט"ט וסנד"ל שבהם וע"י ההעלאה ריח מ"ן של נש"י וכו'". וכ"ה בסה"מ תרל"ג-א ע' מא.
אתן את דודי לך: שה"ש ז, יג.
כמראה הלפידים: יחזקאל א, יג.
בד"ה וספרתם לכם הנ"ל: לקו"ת במדבר י, א. וכנראה הכוונה "הנ"ל" הנזכר בד"ה אסור לאדם.
שעורה שעור ה': ראה זח"ג קפח, ב.
ועשב לעבודת האדם: תהלים קד, יד.
ובת"א בד"ה ואלה המשפטים: עד, ג. עו, ב.
ומה . . דמשמע . . הטפל עיקר: ראה לקו"ש ח"ח ע' 187.
ואכלת ושבעת: דברים יא, טו.
ארץ חטה ושעורה: שם ח, ח.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.
אי לך ארץ שמלכך נער: קהלת י, טז.
נער הייתי גם זקנתי: תהלים לז, כה.
אשריך ארץ: קהלת י, יז.
עיני ה"א בה: דברים יא, יב.
זקן היינו שקנה חכמה: קידושין לב, ב.

חטה . . כ"ב אתוון דאורייתא: לעיל מח, ב. ע' ת"ז תס"ט (קיד, ע"ג וע"ד). [כ]. וראה זח"ג קפח, ב.
וכמ"ש בענין והדרת פני זקן: לעיל פ' קדושים ל, ד.
אדם ובהמה תושיע: תהלים לו, ז.
פני ארי' ופני שור: יחזקאל א, י.
והאופנים וחיות הקודש: ברכת יוצר.
משארז"ל פ"ק דחולין . . (הראשון) . . (דכאי רוח): מה שבסוגריים הוא לשון רש"י שם. וראה גם לעיל פ' ויקרא ו, ב.
בד"ה והניף הכהן אותם: לעיל פ' אמור לז, ב.
בד"ה בשעה שהקדימו: לקו"ת במדבר יג, א ואילך.
בד"ה לך לך: תו"א ר"פ לך לך.
וסביביו נשערה מאד: תהלים נ, ג.
ס"פ בתרא דיבמות: קכא, ב. [כ].
קווצותיו תלתלים: שה"ש ה, יא.
ספ"ק דחגיגה: י, א-ב. יא, א. [כ].
בד"ה האזינו השמים: לקו"ת האזינו עו, ד.
והניף את העומר: ויקרא כג, יא.
נק' עומדים: ישעי' ו, ב. ראה תו"א ל, א ובהנסמן לשם.
ושער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.
וספרתם לכם . . חמשים יום: ויקרא כג, טו-טז.
בד"ה והדרת פני זקן: לעיל פ' קדושים ל, ד.
בד"ה ולא תשבית מלח: ולעיל פ' ויקרא ד, ב.
שנים עשר בקר והים עליהם: מלכים-א ז, כה.
בד"ה מי מנה: לקו"ת בלק סח, א.
בד"ה ואכלתם אכול: לקו"ת צו ז, ד.
בד"ה והניף הכהן: לקו"ת אמור לז, ב.
יששכר חמור גרם: בראשית מט, יד.
רפ"ה דשבת: נא, ב. [כ].
דע מאין באת: אבות רפ"ג. ראה לקו"ש ח"ד ע' 1204. לקו"ש חי"ז ע' 336.
ועיין בקה"ר: פ"ג, כה.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

בראשית . . נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א. וש"נ.
אתא קלילא: אקדמות. [כ].
גם הבל מילוי שם ס"ג: ראה מאו"א אות ה' סעיף ב': "הבל גימט' ל"ז מילוי ס"ג כי פה גימט' ס"ג וכ"ב אתוון שבו והבל היוצא ממנו הוא ל"ז" — אוה"ת ויקרא-א ע' רפא. ביאה"ז להצ"צ כרך-ב ע' תתעט, ועי' תתצט.
ולאן אתה הולך: אבות רפ"ג.
אנה פניך מועדות: יחזקאל כא, כא.
זהו ע"י גילוי אור א"ס: ראה לקו"ש חי"ז ע' 336 שמבאר זה.
ולפני מי אתה עתיד: אבות שם.
מי ברא אלה: ישעי' מ, כו.
מי יתן והי' לבבם זה: דברים ה, כו.
מי יתן מציון: תהלים נג, ז.
מי יתן טהור: איוב יד, ד.
מי גילה לבני רז זה: שבת פח, א.

במדבר

דף א

וידבר — במדבר סיני: משנת תק"ס — ראה רשימת המאמרים בסו"ס מאמרים קצרים ע' תרכה הערה 164.
ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, א.
(בהוספות להערות וציונים — השוואות למאמר זה עם כתב-יד).
קיצורים והערות והגהות באוה"ת במדבר כרך-ו ע' א'תרצג. כאן בא כל המאמר בהמשך אחד, ולא נחלק לסעיפים. הסעיפים כפי שנרשמו שם (הנדפס מגוכתי"ק הצ"צ): א) מתחיל מריש המאמר עד שו"ה רצון — הדעת. ב) מתחיל משו"ה רצון — אבל עד א, ב שו"ה ממש — ממש. ג) מתחיל משו"ה ממש — וזהו עד שו"ה משה. ד) מתחיל משו"ה משה — וזהו.
נעשה אדם בצלמנו: בראשית א, כו.
תלת מוחין . . לקיום המדות: ראה תניא פרק ג.
דאית רצון ואית רצון: בדרך מצותיך פח, ב בשם הזהר. וראה תו"א ויקהל פז, ד. סה"מ תש"ט ע' 113 בהערה "הובא ונתבאר בסהמ"צ להצ"צ מצות לא תבערו. ואולי הכוונה לזח"ג קכט, א מצחא דאקרי רצון כו'".

נודע בשערים בעלה: משלי לא, כג. ראה תניא פרק מד.
ופי' בזהר (**פ' ויקרא דק"ג**): ראה לקמן פ' מטות פה, ב.
לית מחשבה תפיסא בי' כלל: ת"ז בהקדמה (פתח אלי' ואמר). ראה המשך תער"ב סעי' רצט.
ומחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
ומחדשם בטובו בכל יום: ברכת יוצר.
בזהר שלח קס"ג ב': ויעקב איש תם בעלה דההוא תם.
ובפ' תזריע מ"ב ב': הלשון נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' תרמד וביהל אור ע' קז "בטח בה לב בעלה דא קוב"ה דבג"כ מני לה על עלמא לאתדברא עלה כל זיונין דילי' אפקיד בידהא . . . והרמ"ז פי' דנאמר על ירידת השכינה".
ועמ"ש לעיל פ' תשא ע"פ זה יתנו: תו"א פו, ג.
נודע הוא לשון התקשרות: ראה תניא ספ"ג. פמ"ב.
שבמקום שאתה מוצא . . ענותנותו: מגילה לא, א (וראה הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'ש"ת, ע' 40, בדיוק גי' זו. ובלקוטי הגהות לתניא פ"ד).
ולכן נק' רצון התחתון: "בלקו"ת ר"פ במדבר, ש"ראש" הוא רצון התחתון שנולד מהשכל, ו"גולגולת" הוא רצון העליון שלמעלה מהשכל, ויש לומר שזהו בפרטיות, אבל בכללות — גם הגלגולת נכלל בהראש, ולכן בהפסוק "שאו את ראש גו' לגולגלותם (שבזה מדבר בלקו"ת שם) — צריך לומר ש"ראש" הוא המוח [השכל שבמוח והרצון שע"פ שכל] משא"כ בפסוק כי תשא את ראש גו' (שלא נאמר בו לגלגלותם), יש לומר שב"ראש" נכלל גם הגולגולת, הרצון שלמעלה מהשכל" — ד"ה כי תשא-תשל"א (נדפס בקונטרס כ"ב שבט — תנשא) הערה 4.
כולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
מלך יחיד חי העולמים: ברכת ישתבח.
מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
אתה הוא קודם שנברא: ראה תפלת השחר. של"ה ג, ב.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
ותשוקה נפלאה: נעתק אוה"ת פנחס ע' א'קכג.
שעל כל דבור ודבור: שבת פח, ב.
בד"ה מראיהם ומעשיהם: ראה תו"א סט, ג.
ע"פ ואהי' אצלו אמון: לקמן יח, ב.
אנכי ה"א: שמות כ, ב.

ואנכי מי שאנכי: ראה לקמן פ, ב. ובהנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' רט. אוה"ת במדבר ו ע' א'תרצו.

כי חלק ה' עמו: דברים לב, ט.

ואתם הדבקים בה"א: דברים ד, ד.

בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: ישעי' מג, ז.

חלק אלו-ה ממעל ממש: איוב לא, ב. תניא רפ"ב. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' שלה.

ע"פ יונתי בחגוי: לקו"ת שה"ש טז, ד.

ע"פ כי תצא: לקו"ת שם לו, ב.

וזהו אשר הוצאתיך מארץ מצרים: באוה"ת במדבר-ו ע' א'תרצו הג"ה לכאן.

ע"פ וספרתם: לקמן י, ג.

בביאור ע"פ אלה מסעי: לקו"ת מסעי צ, ד.

בטל רצונך מפני רצונו: אבות ב, ד. — באוה"ת במדבר-ו ע' א'תרצו הג"ה לכאן.

וזהו שאו את ראש כו' לגלגלתם: באוה"ת במדבר-ו ע' א'תרצז הג"ה לכאן דמבאר ענין גלגלתא.

עונותיכם מבדילים: ישעי' נט, ב.

ונכרתה הנפש ההיא מלפני: ויקרא כב, ג.

אם הי' נמצא ברפואות לחבר גופו אל ראשו: להעיר מב"מ (קז, ב) הרוגי חרב. פרש"י כו' מי לאו כו' עבדי להו סמא וחיי. וב"ב (עד, ב) שאינו מצוי כלל. וגם בזה נראה גודל דיוק ל' רבותינו נשיאינו — לקו"ש חל"ט ע' 207 הערה 68.

סד"ה שמאלו תחת לראשי: תו"א פו, ג.

וע"פ ויקהל משה: תו"א פט, ג.

וזהו ענין ספירת העומר: באוה"ת במדבר-ו ע' א'תרצט הג"ה לכאן. וראה בד"ה במדבר סיני — תשמ"ז ובהערות לשם.

בפ' אמור בפי' וספרתם: לקו"ת שם לה, ד.

והיינו ע"י בחי' אהל מועד: אוה"ת ויקרא ע' שכז.

ונועדתי שמה לבנ"י: שמות כט, מג.

ונועדתי ונודעתי הוא ענין אחד . . אנכי מי שאנכי: נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' תרמו.

ע"פ להקריב לי במועדו: סידור לג, ד.

בזהר פ' ויגש דר"ו ע"ב: הלשון נעתק באוה"ת ויקרא-ב ע' תכה. יהל אור ע' קפט. וראה שם ע' תכח. ראה סה"מ תרנ"ב ע' קל.

ובזהר משפטים דצ"ז ע"א:

אחזתיו ולא ארפנו: שה"ש ג, ד.

מים שיורדים: ראה תענית ז, א.

ובחנות המשכן יקימו: במדבר א, נא.

גרש את האמה הזאת: בראשית כא, י. באוה"ת ויקרא-א ע' צד כתב דממה שמבואר כאן בפי' גרש את האמה הזאת "יובן מ"ש בכס"מ [לת"ז תי' כ דמ"ב ע"א] בפי' המשנה פ"ח דפרה משנה ג" ע"ש.

שמאל דוחה: סוטה מז, א. וש"נ.

איזהו גבור הכובש: אבות רפ"ד.

כי ברח העם: שמות יד, ה.

כמ"ש במ"א: בבוך 1102 בגוכי"ק הצ"צ נוסף: "(בפ' בהר)". וראה תניא פרק לא ובליקוט פי' שם.

ורדפו מכם חמשה מאה: ויקרא כו, ח.

כי לא בחפזון תצאו: ישעי' נב, יב. — בכת"י 1999 מציין להמשך וככה-תרל"ז סעי' א דשם מבאר דהטעם שלא יצאו בחפזון כי הולך לפניהם ה' ע"ש.

שרה . . מלכותו: ראה לקו"ת (להאריז"ל) ח"ש כג, ב.

לאברהם . . חסד: ראה זח"א מז, ב. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תקפ.

לא כאברהם שיצא ממנו: ספרי האזינו פשי"ב. פסחים קיט, ב.

ומררי הוא ענין המרירות: ראה לקמן שה"ש טו, א שכ"ה בלקו"ת להאריז"ל פ' נשא.

הבל ורעות רוח: קהלת ד, ד.

מחשבות אדם ותחבולותיו: מוסף דר"ה.

ולו יקהת עמים: בראשית מט, י.

ורוחו ונשמתו אליו יאסוף: איוב לד, יד.

רשפי אש שלהבת: שה"ש ח, ו.

בהתאסף ראשי עם: דברים לג, ה.

דאתהפכא . . וחשוכא לנהורא: זח"א ד, א.

ע"פ נשא את ראש בני גרשון: לקמן כא, ג ואילך.

עבודת הלוים . . ממטה למעלה: ראה אוה"ת בראשית-א דף קצ, א ואילך.

ובא אהרן ובניו: במדבר ד, ה.

ולא יבאו לראות: במדבר ד, כ.
כל האומר אין לי אלא תו': יבמות קטז, ב.
וידבר ה' אל משה ואל אהרן: ראה שמות יב, א.
עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
ברבות מצורע ס"פ יח: ב"ו נותן פרוקיפי (כתב המ"כ פי' הערוך ענין כבוד) והקב"ה נותן פרוקיפי שאו את ראש וגו'. נעתק באוה"ת במדבר ע' ג.
במדבר פרשה א' . . **ר"פ ד'**: מאשר יקרת בעיני נכבדת משל למלך שהי' לו גרנות הרבה כו' גורן א' כו' אבל זה דע כמה כורים יש בו כו' שאו את. נעתק באוה"ת במדבר ע' ג.
פרשה ז: "מלך ב"ו יש לו פרופיסטוטין אף האלקים כו' שנאמר שאו". נעתק באוה"ת במדבר ע' ג.
פרשה ט: שהבנים בני אבותיהן שנאמר שאו. נעתק באוה"ת במדבר ג (ושם נסמן פרשה ח').
פרשה י': פי' זה דודי כמ"ד ואבדיל אתכם כו' במנין שישראל מונין ללבנה כו' שאו את ראש. נעתק באוה"ת במדבר ע' ג.
פנחס פכ"א: מסרן למשה במנין כו' שאו את ראש — נעתק באוה"ת במדבר ע' ג. וראה שם ע' ב.
שה"ש רבה: ערמת חטים מה חטים הללו כשיוצאין לזרע אין יוצאין אלא במנין כו' שבעים נפש כו' עד שאו את ראש — נעתק באוה"ת במדבר ע' ג.
זח"ג פנחס רנ"ג ב': בכת"י 1999 מציין שהכוונה למ"ש "ואע"ג דכמה ענפין אית באילנא וכמה תאנים עלייהו אינון דאקדימו בקדמיתא אתקריאו בכורים אלין אינון רישין דכלהו כגוונא דלהון אתמר שאו שערים ראשיכם, שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, שאו את ראש כל עדת בני ישראל".
ביאור הדברים: ראה בהנסמן בזה להלן ברשימת הכתבי-יד.
אית רצון ואית רצון: נסמן לעיל א, א.
לית מחשבה תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (יז, א).
המוח שליט על הלב: ראה זח"ג רכד, א.
בבחי' יחידה שבנפש: ראה ב"ר יד, יא.
כל הנשמה תהלל: תהלים קנ, ו.
ולגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
ובכל מאדך:דברים ו, ה.
לכן מ"ש בענין כריתות כו': בלקו"ש-ה ע' 136 מציין שכנראה שחסר כאן.

הרשעים מלאים חרטות: ר"ח ש' היראה בשם ס"ח. שבט מוסר פכ"ד בשם מארז"ל. על"ק ר"פ ראה (יח, א). [כ]. ראה תניא פרק יא. אוה"ת פ' ראה ע' תרלה.
הוא וחכמתו א': רמב"ם הל' יסודי התורה ב, י.
טעמי תורה לא נתגלו: ראה סנהדרין כא, ב.
אנת הוא חכים: ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).
המאור שבה . . מחזירו למוטב: פתיחתא לאיכה רבתי, ב.
טוב הוא זיו ואור הגנוז לצדיקים: ראה חגיגה יב, א.
שנהנין: ראה ברכות יז, א.
סוכת דוד הנופלת: עמוס ט, יא.
רגלי' יורדות: משלי ה, ה.
ותשליך במצולות ים: מיכה ז, יט.
ולילה כיום יאיר: תהלים קלט, יב.
זדונות נעשה כזכיות: יומא פו, ב.
אחזתו ולא ארפנו: שה"ש ג, ד.

דף ב

מבן עשרים: ראה אודות מאמר זה (ושנאמר בשנת תקס"ט) בסה"מ קונטרסים תו, ב "כ"ק אדמו"ר הצ"צ סיפר: ביום שני ער"ח סיון — שנת תקס"ט — קרא אותי כ"ק אאזמו"ר [רבנו הזקן] ויברכני כרגיל בכל שנה ויאמר לפני ביחידות את המאמר מבן עשרים — שנדפס אח"כ בלקוטי תורה — וכפל את ברכתו הק' שאצליח בכתיבת חדושי תורה בנגלה ובנסתר". וראה עוד בהנסמן על מאמר זה להלן בהוספות ברשימת הכתבי-יד. וראה עוד בענין זה בסה"מ תקס"ו ע' קצד. מאמרי אדה"ז — על פרשיות התורה ע' רי. בששה"ק תער"ב ח"א ע' מב.
מבן עשרים: במדבר א, ג.
מבן — מארז"ל: ועל"ק במסעי (סוף צב). [כ].
מארז"ל פ"ט דב"ב: קנו, א.
ד"ה כי תצא: לקמן פ' כי תצא לה, ג.
בד"ה תקעו בחודש: לקמן ר"ה נד, ב.
בד"ה אם בחקותי: לעיל פ' בחוקותי.
יו"ד במילואו עשרים: נתבאר בביאה"ז להצ"צ-א ע' רפד.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. ועוד.

ע"פ כי מראש צורים אראנו: ביאוה"ז לאדה"א קג, א ואילך. להצ"צ כרך ב' ע' תתקצג ואילך. אוה"ת בלק ע' תתקד.

בענין מחצית השקל: ביאוה"ז לאדה"א נב, ד ואילך, שהוא"ו הוא קול אל המדות. ביאה"ז להצ"צ-א ע' רפד.

נ' שערי בינה: ראה ר"ה כא, ב.

ומשה נגש אל הערפל: שמות כ, יח.

אח"כ יחידה לגלגלתם: בד"ה באתי לגני תש"ל (סה"מ מלוקט-ד ע' קלט): "דגולגולתא הוא כתר (גלגלתא), וע"י שנמשכים המקיפים דאבא אפשר להיות ההעלאה לגלגתא, כתר. והיינו שלאחרי עשרים שנה יכולים לקבל נוסף על בחינת חי' של נשמת הצדיק גם מבחינת יחידה שלו, כמבואר בלקו"ת שם שמקיפים דאבא וגלגלתא הם חי' יחידה".

והחכמה תחי': קהלת ז, יב.

ועיין בענין חיי שרה עשרים שנה או"א כתר מאה: ראה ביאה"ז לאדה"א יב, ג ואילך ובכ"מ.

פתחי לי . . אפתח כפתחו של אולם: שה"ש ה, ב. וראה שהש"ר ע"פ אני ישנה. יל"ש שם. זח"ג צה, א. פסיקתא רבתי פט"ו. פסיקתא דר"כ פ' החודש.

והחכ' מאין תמצא: איוב כח, יב.

וידבר — במדבר סיני: בספר המאמרים — תקס"ג ע' תפא עוד ב' נוסחאות.

באוה"ת במדבר ע' ט עם הגהות אחרות. קיצור שם טז. יז. כו. כט. ובכרך-ד ע' א'תכא. סיום המאמר כרך-ה ע' א'תקנא. א'תקנד. קיצור הענין כרך-ו ע'א'תשא.

(וראה ג"כ ד"ה זה בסה"מ תקס"ו ע' קצ. סה"מ תק"ע ע' צה).

ראה להלן בהוספות ברשימת הכת"י שמאמר זה נאמר (ג"כ) בשנת תקנ"ז. וראה גם סו"ס מאמרים הקצרים ע' תרכה הע' 164.

שיצאו מע' נפש יוצאי ירך יעקב: ראה בראשית מו, ח ואילך.

נחית כצאן עמך: תהלים עז, כא.

משה הוא שושבינא דמלכא: זח"ג ברע"מ כ, א. נג, ב. ערה, ב.

ואהרן שושבינא דמטרוניתא: זח"א רסו, ב. זח"ב מט, ב. הנסמן בהערה משה.

נהנין מזיו השכינה: ברכות יז, א.

הירידה צורך עלי': ראה תניא פל"ז.

דע מאין באת: אבות ג, א. מובא ונתבאר בהמשך וככה-תרל"ז פרק נח. המשך תער"ב-ג ע' א'ריט.

בפ"ט דפסחים: צד, א.

יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.
לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריז, ב [כ].
בפ' יתרו ע"פ זכור: בתו"א עא, א ואילך.
ובשיר השירים ע"פ אני ישנה: לקו"ת שה"ש לד, ב.
התלבשות אצילות . . בעשי': ועל"ק נצבים (מט, ב). וש"נ [כ].
עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם: ב"ב עה, ב.
מ"ש בס' הגלגולים: מובא גם באגה"ק סי' כ (קלד, א) וראה במ"מ בליקוט פי' שם.
ג"ע העליון הוא מבריאה: קהלת יעקב מע' ג"ע. ראה סה"מ תער"ב-ג א'ריא. ובסה"מ תרע"ח ע' רח.
ואף הנשמות היותר עליונות: ראה תניא פל"ז. המשך תער"ב-ג ע' תנה.
ישראל עלו במחשבה: נסמן לעיל בפ' צו טז, ג. ולקמן פ' מטות פג, ג.
כמ"ש ע"פ יונתי בחגוי הסלע: לקו"ת שה"ש טז, ד.
ע"פ מי מנה: לקמן פ' בלק סז, ד.
בביאור ע"פ שוש אשיש: לקו"ת נצבים מט, ב ואילך.
ומדברך נאוה: שה"ש ד, ג.
מ פתוחה: נתבאר באוה"ת במדבר-ד ע' א'תכב ובאוה"ת נ"ך-א ע' קפג ואילך. אוה"ת-מקץ דף תתקעד, א. וראה גם אוה"ת שמע"צ ע' א'תתי. ספר הערכים-חב"ד מערכת אותיות אות מ"ם (ב) ס"ע רב ואילך. וש"נ.
חירות ממה"מ: שהש"ר ח, ו ד"ה שימני כחותם.
וע' בזהר ר"פ שלח: דף קנז, ב ע"פ למרבה המשרה.
ובמק"מ שם: קנו, ב ד"ה והענין. נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' קפד "שכ' בשם הרח"ו שלע"ל יפתח הקב"ה מ"ם הנז' באלכסון ותיעשה ב' דלתין של בן דוד ואז יבא המשיח" עכ"ל.
ידבר עמים: תהלים מז, ד.
והנש"י היו ממשלותיו: ראה תהלים קיד, ב.
גלו . . שכינה עמהם: מגילה כט, א. ספרי מסעי לה, לד.
במחשבות אדם ותחבולותיו: מוסף דר"ה.
הנשמה א"צ תיקון לעצמה: ע"ח שער כו, פ"א. ראה תניא פל"ז.
ע"פ . . מצרף לכסף: ראה תו"א קיא, ג. סה"מ — תקס"ג ע' קעז. מאמרי אדה"ז כתובים-ב ע' ריח. באוה"ת במדבר ע' יא מפרש "שכמו ע"י שנותנים הכסף לכור באש מתגלה הסיגים ומתפרדים, כך ע"י רשפי אש האהבה מתגלה תערובת הרע שבנפשו ומתפרד כו'". אוה"ת פ' כי תשא ע' א'תתמג. כרך ז ע' ב'תשפז. וראה גם לקמן פ' נשא כט, ג.

צעק לבם: איכה ב, יח.
אתה עשית את השמים: נחמי' ט, ו.
אין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
לאהבה . . הוא חייך: שם ל, כ.
ראו עתה כי אני: שם לב, לט. ראה לקמן פ' שלח מח, א שמציין לפסחים דף סח, א.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
עין בעין יראו: שם נב, ח.
צמאה נפשי לאלקים: תהלים מב, ג.
רעבים גם . . ויצעקו אל ה': שם קז, ה-ו.
סיני שירדה שנאה על הרע: שבת פט, ב.
שתקנו התפלה בזמן חורבן ביהמ"ק: ראה מגילה יז, ב. שו"ע אדה"ז או"ח פט, א. ראה לקמן פ' חקת סב, א. וראה אוה"ת במדבר-א ע' כה.
ויתפרדו כל פועלי און: תהלים צב, י.
עת אשר שלט: קהלת ח, ט.
כי בכל יום יצרו של אדם: סוכה נב, סע"א.
ארץ צי' ועיף בלי מים: תהלים סג, ב.
בחילא יתיר דבחי' תשובה: זח"א קכט, ב.
ע"פ ונקדשתי: לעיל פ' אמור לב, ב.
ועמ"ש ע"פ ואני אראה: שמע"צ פח, א.
שחורה אני: שה"ש א, ה.
השמים ושמי השמים . . על או"ש: תהלים קמח, ד-יג.
וכן עד"ז היא ברכת יוצר אור: באוה"ת פ' נשא ע' רלט מציין שכאן מפרש באופן אחר ממה שנתבאר לקמן פ' נשא כ, ד.
ולא ישב אדם שם: ירמי' ב, ו.
(**דלקמן**): בגוכתי"ק ובדפוס ראשון בלי סוגריים.
במדבר הגדול והנורא: דברים ח, טו.
כ"ע אע"ג דאיהו אור צח: ת"ז ת"ע (דף קלה, ב).
ע"פ וארשתיך לי לעולם: לקמן ח, ב.
ונועדתי לך שמה: שמות כה, כב.
סד"ה וארא: תו"א נו, א.
והאדם ידע: בראשית ד, א.

מלא כל הארץ: ראה ישעי' ו, ג.
ואין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
להתענג על הוי': ראה ישעי' נח, יד.
עבדו את ה' בשמחה: תהלים ק, ב.
תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז.
ע"פ להקריב לי במועדו: באוה"ת כאן מציין לד"ה זה משנת תקס"ה והוא הנדפס בסידור לא, ג ואילך. ולקמן פ' פנחס עה, א.
דלית מח' תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (פתח אלי' ואמר).
ובצל ידי כסיתיך: ישעי' נא, טז.
רמ"ח פיקודין שהם רמ"ח אברים: ראה ת"ז ת"ל.
ע' סש"ב פ"ד ופכ"ג. וש"נ. [כ].
והוא ית' ורצונו וחכמתו הכל א': רמב"ם הל' יסוה"ת ב, י.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
יחוד זה הוא יחוד נפלא ועצום: ראה ג"כ תניא פ"ה.
משה שושבינא דמלכא: ראה זח"א רסו, ב. זח"ב מט, ב. זח"ג ב, א ועוד. וראה ספר הערכים-חב"ד כרך-ב ערך אהרן סעי' ד. וש"נ.
לאשתאבא בגופא דמלכא: ז"ח ג (ריג, ב) [כ].
בד"ה מה טובו אוהליך יעקב: לקמן פ' בלק עד, ד.
ואתפשטותא דמשה בכל דרא: ת"ז תס"ט (קיב, א. קיד, א). ועייג"כ זח"ג רטז, ב. רעג, א. ת"ז ת"ע (קלח, א).
שהוא משבעה רועים: סוכה נב, ב. שהש"ר ח, יא.
דע את אלקי אביך: דה"א כח, ט.
דעת מלשון הרגשה: תניא ספמ"ו (סו, ב). תו"א משפטים עד, סע"ג. סה"מ תקס"ה ע' רמח. לקו"ת ואתחנן ו, א. סה"מ תקס"ה ע' תשסז.
ראו עתה . . ואין אלקים עמדי: דברים לב, לט.
פ"ו דפסחים . . סנהדרין: ראה לקמן פ' שלח מח, א.
ח"ב משפטים ק"ח ב': "אני אני תרין זמנין אמאי אלא לדייקא דהא לית תמן אלקים אלא הוא, דהא כמה זמנין דאיתמר אני זמנא חדא ולא יתיר והוה תמן סט"א, אבל השתא אני אני הוא ואין אלקים עמדי דהא כל סט"א אתעבר, ודייקא אני אני" — נעתק באוה"ת פ' יתרו ע' תשמ.

דף ג

ע"פ ויקרא אל משה: לעיל ויקרא ב, א.

אהרן שהוא ג"כ משבעה רועים: תי' שבז"ח (קד, א). ראה לקוטי שיחות ח"כ ע' 643.

בהעלותך את הנרות: במדבר ח, ב.

נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.

אך עוד אחת: ראה אוה"ת בהעלתך ע' שסז.

הנפש — מנרתיקה: ע' בסש"ב פל"ז. [כ].

כי אלמלא עוזרו אין יכול לו: קידושין ל, ב.

ע"פ אני ה' אלקיכם . . בפ' שלח: לקמן מט, ב "כי גם כלות הנפש שממטה למעלה שהוא בחי' יציאת מצרים הוא ע"י אשר הוצאתי כו' כי אלמלא עוזרו כו' וכמ"ש כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו כו'".

אקרי חודש זיו: מ"א ו, א.

סור מרע: תהלים לד, טו.

ע"פ ויושט המלך לאסתר: תו"א צד, ג.

אתכפיא סט"א . . אתהפכא: זח"א ד, א.

ע"פ קול דודי: לקו"ת שה"ש טו, ג.

אין קורין אבות אלא שלשה: ברכות טז, ב. וש"נ. לקוטי שיחות ח"ד ע' 1068 הערה 12. ח"י ע' 97 הערה 48.

ומדתו של אברהם הוא האהבה: ראה אגה"ק סי"ג (תניא קיט, ב). זח"א פה, א. זח"ג רסג, ב. רסז, א.

פחד יצחק: בראשית לא, מב.

ומדתו של יעקב הוא הרחמנות: ראה תניא פמ"ה. הנסמן למאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תקעט.

ביהל אור ע' עח מביא בקיצור מכאן "בלקו"ת פ' במדבר . . פ"ד בענין שאו את ראש כו' למשפחותם הם ע' נפש יוצאי ירך יעקב שהם ג"כ מדת הרחמנות מדתו של יעקב לעורר רח"ר על נפשו כו', ואח"כ לבית אבותם בחי' בני יעקב י"ב שבטים שלמעלה מע' נפש הנ"ל שהם בבריאה והי"ב שבטים מחברים בריאה עם אצילות ואח"כ לעורר רחמים דאצילות כו' ע"ש בהביאור" ע"ש.

ומדתו של יעקב . . שכלולה משתיהן: זח"ג לח, א.

כרחם אב על בנים: תהלים קג, יג.

נשים דעתן קלה: שבת לג, ב. קידושין פ, ב. זח"ב ריח, א. לקוטי שיחות חי"ז ע' 149 הערה 14.
כל מי שאין בו דעה: ברכות לג, א.
כולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
כוכבא דשביט: ברכות נח, ב.
עומד על שנים עשר בקר: דה"ב ד, ד.
ושם עלו שבטים: תהלים קכב, ד.
ובשם אלקינו נדגול: שם כ, ו.
מי בוכים: בוכים (ב"ר פ"ה סי' ג'). הובא בעץ [יוסף] ב' [שם] אב"ן ש"ט בפ' ויקרא הל' כן. [כ].
כדאיתא בזהר שהמים: ת"ז ת"ה (יט, ב). תוס' הרא"ש (הדר זקנים) בראשית בתחלתו. בחיי ויקרא ב, יג.
ויבדל אלקים בין מים למים: בראשית א, ז.
ע"פ וישכם לבן: תו"א כד, א.
וע"פ כנשר יעיר: אולי הכוונה ללקו"ת האזינו עח, ד.
וע"פ ויאכילך את המן: לקו"ת עקב יד, א.
ונתן לך רחמים: דברים יג, יח.
בפ' פנחס ע"פ את הכבש אחד: לקמן בפ' פנחס.
והוא רחום גו' זכור רחמיך: תהלים עח, לח, כה, ו.
חנון ורחום ה': שם קמה, ח.
על כל דיבור פרחה נשמתן: שבת פח, ב.
שלמעלה מעלה מבחי' הדעת: ראה לקמן בלק סז, ג.
עבודת מתנה: במדבר יח, ז. ראה אגה"ק סי' יח ובליקוט פי' שם.
אש שלמע': ראה יומא כא, ב.
להבין ביאור הדברים: בסה"מ תקס"ג ע' תצ ב' הנחות אחרות. הנוסחא שני' היא לכ"ק אדה"א. ובאריכות בסה"מ אדה"א במדבר ע' א.
קיצורים נדפסו באוה"ת במדבר-ד ע' א'תכד. כרך-ז ע' א'תשג.
דבלילה יורדת המל' בבי"ע . . **רק הכתר שלה נשאר למעלה**: ראה גם אמרי בינה שער הק"ש פרק כא. פיה"מ לאדה"א עג, א.
ליתן טרף לביתה: משלי לא, טו.

מרפ"ח ניצוצים: ראה סה"מ תקס"ה ע' תרמ"ב. ראה לעיל פ' אמור לו, בהמ"מ. ובהמצויין בסה"מ לאדה"א פ' במדבר ע' שז.

לעולם ה' דברך: תהלים קיט, פט. ראה יהל אור על הפסוק סעי' ז, ושם מציין: וכ"כ עוד בביאור ע"פ מקושש עצים בלקו"ת פ' שלח דמ"ג ע"א ורצונו של מקום שהוא כתר דרחל כי לעולם דברך נצב בשמים שכתר דרחל הוא בשמים ז"א בעלה. וט"ס אחרונות דילה הם לבדם שיורדים בבריאה כו' עכ"ל, ע"ש.

(**עיין בפע"ח שער י**"ז: הג"ה זו בשינוים והוספות נדפס באוה"ת במדבר מטו"מ ע' א'תכה. וראה גם בהנסמן למאמרי אדה"א לע' א.

ובשערי ציון: הוא ספר תפלות וכוונות (הובא ג"כ בסידור עם דא"ח רלח, א. ס' מאמרי אדה"ז-הקצרים ע' פה. תקפו. מאמרי אדה"ז-על ענינים ע' שג. שה. שז).

ובמ"ח: מס' חצות רפ"ד (כן מציין באוה"ת במדבר שם ע' א'תכה.

והרמ"ז פ' יתרו דס"ז: "ע"ב שהנקודה העצמית שלה יורד ברגע חצות להיכל ק"ק דבריאה ותשלח פארותי' להחיות כל העולמות דבי"ע כו' ומבררת בירורים להעלות מ"ן בבוקר" — אוה"ת במדבר שם ע' א'תכה.

וגם בלקוטי הש"ס להאריז"ל: ראה הלשון באוה"ת בראשית כרך א דף קנג, א (שם מובא זה לענין אחר). וראה גם לקו"ת שה"ש ח, ג.

במק"מ . . מלשון הרח"ו: "הנ"ב שהוא מהרח"ו כידוע" — אוה"ת במדבר שם.

כתערובת הכסף בסיגים: ראה סה"מ — תקס"ג ע' קעז. תורת חיים — שמות תקסז, א. והגהות ע"ז באוה"ת כי תשא ע' א'תתעג. א'תפד. כרך-ז ע' ב'תשפז.

כי באצילות לא יגורך רע כלל: ע"ח שער מ"ג בהקדמה. וראה באוה"ת בראשית-ה דף תתמה, א.

הם עומדים ג"כ בבריאה: ראה אוה"ת בראשית כרך-ה דף תתמה, א בשם ע"ח שער הקליפות פ"ב.

שנאמר לא יגורך רע: תהלים ה, ה. ראה לקו"ש חל"ט ע' 146 בשולי הגיליון.

(**ועי' בזח"א דכ"ז רע"א**...): כל המ"מ שבהמוסגר, נעתקו ונתפרשו ביהל אור על הפסוק ה, ה. ע' טז.

שבבריאה מיעוטו רע וביצירה: ע"ח שער הקליפות פ"ג. וראה לקמן ד, ב.

הוא — יתאמץ: וע' בסש"ב פכ"ח. [כ].

וכנזכר בפע"ח: ראה גם תו"א קיב, ד. יהל אור ע' שכח. ובסה"מ תר"ן ע' שצא.

אש לפניו תלך: תהלים צז, ג.

מי זאת עולה מן המדבר: שה"ש ג, ו.

ידבר עמים תחתנו: תהלים מז, ד.
בימי שלמה קיימא סיהרא: זח"א קנ, א. זח"ב, פה, א. וראה שמו"ר פט"ו, כו.
מ"מ היו מתבררים הניצוצים מחמת היחוד זו"נ שהי' באצי': והי' הבירור בבחי' אתהפכא ממש וכמו שלמה המע"ה שהיו כולם נכנעים ובטלים אליו כו' — המשך תער"ב-ג ע' א'שכג. וראה גם שם ח"ב ע' א'סד.
מעוצם הגילוי הם מתבטלים ממילא: ראה לקו"ש ח"כ ע' 215 הערה 32.
מבואר במ"א . . קומה ה': ביאוה"ז לאדהא"מ קלב, א. ובהבא להלן ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"ב ע' תשעד.
בית עולמים שנק' מנוחה: זבחים קיט, א.
ובחי' — (**והנה**: חסר סיום המוסגר (ובכת"י 113 עב, ב — שם נמצא מאמר זה — ליתא כאן התחלת מוסגר).
חיל בלע ויקיאנו: איוב כ, טו.
עת אשר שלט האדם: קהלת ח, ט.

דף ד

הבירור שבדרך מלחמה . . שלא בדרך מלחמה: נתבאר בארוכה בסה"מ-תרנ"ט ע' קסב ואילך. סה"מ תש"ד ע' 106 ואילך.
ונק' ג"כ יין המשומר: ברכות לד, ב.
למען יזמרך כבוד: תהלים ל, יג.
קארי תדיר ולא שכיך: ת"ז ת"ה. ראה לקמן ח, רע"ב. ובהערות כ"ק אדמו"ר בקונטרס ומעין ע' צב.
אל תחרש ואל תשקוט אל: תהלים פג, ב.
בפ' בלק דקצ"א בביאור מאמר הנ"ל: בזהר. וראה ביאה"ז לאדה"א ק, א. מאמרי אדה"ז-מארז"ל ע' רפא. מאמרי אדה"א במדבר-א ע' ט.
צמאה לך נפשי: שם סג, ב.
תעו במדבר . . צמאים . . ויצעקו: תהלים קז, ה-ו.
המדרש רבה . . נכנס לעיר חריבה: ראה לעיל פ' צו טז, ב. וראה המשך בששה"ק תער"ב ח"ב ע' א'יט.
הים ראה וינוס וכן ההרים: תהלים קיד, ג-ד.
ישושום מדבר וציה: ישעי' לה, א.
ולא תחללו: ויקרא כב, לב. וראה לעיל (פקודי) ד, א.
דוחק רגלי השכינה: ברכות מג, ב. קידושין לח, א. [כ].

כל האומר אין לי אלא תו': יבמות קט, ב.
בד"ה ועשית ציץ: תו"א פג, ב.
יהי רקיע ויהי מבדיל: בראשית א, ו.
וכמו ההפרש שבין שרפים: ראה חולין צא, ב. צב, א. תוד"ה ברוך.
חיות ואופנים שמתנשאים ברעש: ברכת יוצר.
סד"ה וכל העם רואים: תו"א עד, ג.
ויעמדו מרחוק: שמות כ, טו.
בזח"א ויצא דקס"ב ע"ב . . כמ"ש במ"א: ראה אוה"ת פ' מטות ע' א'שלח הפי' בשם הבעש"ט.
למה תרצדון הרים: תהלים סח, יז.
ת"ח צ"ל בו שמינית שבשמינית: סוטה ה, א. וראה לקוטי לו"י אגרות ע' שה. הערת כ"ק אדמו"ר במאמרי אדה"ז הנחות הר"פ, עמוד קצב.
בד"ה יביאו לבוש מלכות: תו"א צא, ב.
וכל הר וגבעה ישפלו: ישעי' מ, ד.
ישאו מדבר ועריו חצרים: ישעי' מב, יא.
על אלף השביעי וחד חרוב: ר"ה לא, א. ראה ד"ה אלו דברים — תרנ"א ע' קצד "שהכוונה שיהי' חרוב מהלבושים דק"נ".
יום שכולו שבת . . ארוך: סנהדרין צז, סע"א. קידושין לט, ב. סוף תמיד.
השמים החדשים: ישעי' סו, כב.
בד"ה ובבואה לפני המלך: תו"א צו, א וש"נ. וראה גם לעיל פ' בהר מא, ב.
במדבר . . לא ישב אדם שם: ירמי' ב, ו.
ארץ לא זרועה: שם ב, ב.
א"ת בניך אלא בוניך: ברכות סד, א. וש"נ.
זח"ב קי"ז ב': "פי' על התורה זאת התורה אדם כתפארת אדם" — אוה"ת נ"ך-א ע' רמד.
ח"ג קמ"א סע"ב: "אדם בית זו"נ" — אוה"ת נ"ך-א ע' רמד.
אמלאה החרבה: יחזקאל כו, ב.
לא נתמלאה צור: מגילה ו, א. רש"י בראשית כה, כג.
ירושלים הוא יראה שלם: תוד"ה הר — תענית טז, א. ב"ר נו, טז.
ולאום מלאום יאמץ: בראשית כה, כג.
וחנינא בני די לו: תענית כד, סע"ב.
ע"פ והאיש משתאה לה: אוה"ת בראשית-א דף קלא, ב.

לית דין בר נש: שבת קיב, ב.
במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'תש"ט, ע' 183.
כל צמא לכו למים: ישעי' נה, א.
ע"פ וארשתיך לי לעולם: לקמן ח, א.
וישק יעקב לרחל: בראשית כט, יא.
לאשתאבא בגופא דמלכא: ע"ל (ב, סע"א). במדבר. [כ].
שמשה הוא יסוד אבא: ראה לקוטי שיחות ח"ו ע' 244.
חתן חות דרגא: ראה יבמות סג, א.
ביום חתונתו: שה"ש ג, יא.
זו מ"ת: תענית כו, ב.
כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
בד"ה ואלה המשפטים: תו"א שם בתחלתו. ובאוה"ת הגהות על מאמר זה. ובדרך מצותיך מצות עבד עברי.
ויקם משה את המשכן: שמות מ, יח.
דרום אין בו ישוב כ"כ: ראה לעיל פ' תזריע יט, ד.

דף ה

עמ"ש . . בד"ה ונטעתם כל עץ מאכל: לעיל שם כט, א ואילך.
בביאור ע"פ צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כג, ג ואילך.
כי לא אדם הוא: ש"א טו, כט.
וכמבואר באדרא: נעתק בלקו"ת שה"ש כג, ג.
לא שניתי: מלאכי ג, ו.
מי זאת עולה: שה"ש ח, ה.
וממדבר מתנה: במדבר כא, יח.
בכל מאדך: דברים ו, ה.
ונעוץ סופן: ס"י פ"א, מ"ז.
ואהי' שעשועים: משלי ח, ל.
ע"פ ואהי' אצלו אמון: לקמן יח, א.
בפ' שלח ע"פ אני ה': לקמן מח, ב ואילך.
בשעה שישראל אומרים איש"ר: ברכות ג, א.
עבודת מתנה: במדבר יח, ז.

והי' מספר בנ"י: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תקעט. קטעים מהמאמר דסה"מ תקס"ה נדפסו ג"כ באוה"ת במדבר ע' נח בכותרת: הגהות לד"ה והי' מספר בנ"י. ובאוה"ת במדבר-ה ע' א'תקנח כעין קיצור. חלק מהמאמר נעתק באוה"ת פ' בלק ע' תתקא ואילך. ושם יש קיצורים. וכן בדרושים לר"ה ע' א'שכא נעתק תוכן סעי' א. בהוספות לסה"מ תקס"ה שם ע' א'כז נדפס מאמר זה מכ"ק אדמו"ר האמצעי באריכות הביאור, ובמאמרי אדה"א במדבר-א ע' ד.

מאמר זה נדפס ג"כ בלי ההגהות בס' תורה אור — לעמבערג (תרי"א) י, ב.

ראה גם ד"ה זה דש"פ במדבר תשמ"ג.

והי' מספר בנ"י: הושע ב, א.

האדם הוא עולם קטן: תנחומא פקודי ג. ת"ז תס"ט (קיז, ב). וראה ג"כ אדר"נ פל"א. קה"ר א, ד. זח"ג קלד, ב. מו"נ ח"א פע"ב. — הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ-תש"ט ע' 40. ובסה"מ מלוקט ח"ג ע' קלו. ובכרך ד ע' צא ובכ"מ.

וכמו שיש בעולם ד' יסודות: ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ג ה"י. ראה בארוכה בתו"א ל, ג. ואילך. ובאוה"ת בראשית כרך ד דף תתקעא, א ואילך עם הגהות.

בזה הוא מתקן את כל העולם כולו: ראה לקו"ש חל"ט ע' 123 הערה 20.

והארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.

והוא בחי' מלכותו: מובא באוה"ת ר"ה ע' א'שסט.

מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.

חכים ולא בחכ' ידיעה: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

אין מלך בלא עם: ס' החיים פ' גאולה פ"ה. בחיי וישב לח, ל. עמה"מ שער שעשועי המלך רפ"א.

דבר מלך שלטון: קהלת ח, ד.

שע"י הדבור הוא מנהיג: ראה תו"א נו, א.

ידבר עמים: תהלים מז, ד.

ד"ה ענין חנוכה: תו"א לב, ג "כארץ הלזו השפלה שירדה ממקום כבודה להיות מלך שמו נקרא".

בד"ה אחרי ה' אלקיכם: לקו"ת ראה יט, ג.

ואתם תהיו לי: שמות יט, ו.

(**וממלכת . . עול מלכות שמים**): הג"ה זו נמצא כבר בכת"י ישנים ולכן אפשר שהוא מאדה"ז.

וכ"ה בסה"מ תקס"ה בע' תקפ.

וממלכת: בכת"י 1824: וממלכת כהנים.
ויהי האדם לנפש חי': בראשית ב, ז.
שישראל עלו במחשבה: ב"ר פ"א, ד. לעיל (בחקתי) מז, א. לקמן (שה"ש) יט, ב. ביאוה"ז בלק קו, ב.
שסוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה דודי.
ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
ארץ שרצתה לעשות רצון קונה: נתבאר במאמרי אדה"א במדבר-א ע' צה. וראה גם בספר שער האמונה לאדה"א נד, א ואילך.
כי בכה ארוץ גדוד: ש"ב כב, ל.
בד"ה כי כאשר השמים: הלשון (בשינוים קלים) מתי' והנה ארז"ל [שבשו"ה קדש] עד תי' עם ודבר נפרד [שבשו"ה המדרגה] נמצא בתו"א א, ד.
וראה גם סה"מ תקס"ה-ב ע' תשיב ובארוכה באוה"ת בראשית-ג דף תפא ב ואילך.
ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.
ובד"ה בפ' נסכים: לקמן שלח מ, א ואילך.
צמאה לך נפשי: תהלים סג, ב.
המחדש בטובו: ברכת יוצר.
ויבא כגשם לנו: הושע ו, ג.
בד"ה האזינו השמים: לקו"ת האזינו עג, א.
בד"ה תורה צוה: לקו"ת ברכה צו, א.
יקוו המים אל מקום א': בראשית א, ט.
אחד בז"ר וארץ ובד"ר: שו"ע או"ח סס"א, ס"ו. וש"נ.
כמ"ש במ"א: ראה אוה"ת בראשית-ז דף תתשנט, א ואילך.
מים יורדים מגבוה: ראה תענית ז, א.
בד"ה וכל העם רואים: תו"א עג, ד ואילך.
בזח"א בראשית יח, א: דשם מפרש שזהו יסוד. ראה לקמן במדבר לג, ד.
וראה אוה"ת ויקרא-א ע' קטז. וויקרא-ב ע' תרנח.
ומ"ש בבה"ז פ' בשלח: מב, ג. וראה ביאורו בביאה"ז להצ"צ-א ע' רז ואילך.
כי מן המים משיתיהו: שמות ב, י.
ולא שבעה מים: ע"פ משלי ל, טז. וראה במאמרי אדה"א במדבר-א ע' צח שזה פלא גדול ע"ש.
כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.

ילכו מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.
ע"פ אני ישנה: ראה סה"מ — תקס"ח ד"ה זה.
עיני האדם לא תשבענה: משלי כז, כ.
בכ"י יהיו בעיניך כחדשים: פס"ז ואתחנן ו, ו. רש"י דברים כו, טז.
שלא שבעתן העין: ב"מ כג, ב.
ע"פ בשברי לכם: ראה לקו"ת בחוקותי מח, ג.
לאהבה את ה' כי הוא חייך: דברים ל, כ.
אך בהיות: סעיף זה נעתק באוה"ת בלק ע' תתקמד בשינויים.
עולם מלשון העלם . . **ברבות קהלת**: ג, יא. ראה לקמן פ' שלח לז, ד. עקב יג, ג וש"נ. ובכ"מ.
זה שמי לעלם: שמות ג, טו.
אני לדודי ועלי תשוקתו: שה"ש ז, יא.
וארז"ל בשה"ש . . **לאביהם שבשמים**: ראה יהל אור ע"פ פקדת הארץ ע' רכו.
רעוא דכל רעוין: זח"ג קכט, א. רפח, ב.
אהבתי אתכם אמר ה': מלאכי א, ב.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
כמים הפנים לפנים: משלי כז, יט.
יוצר אור ובורא חושך: ישעי' מה, ז.
יערוף כמטר לקחי: דברים לב, ב.
פקדת לשון פקידת עקרה: ראה לעיל בפ' פקודי ד, סע"ג ואילך. יהל אור שם ע' רכה "ורש"י פי' פקד הוא ההריון ויעש הלידה, וא"כ גם כאן י"ל כן פקדת הארץ מה שמתעברת ע"י הגשמים ואח"כ והולידה. והרמב"ן מפרש שם בע"א הפקידה הזכירה של הדבר כו' וכן בזהר שם".
וה' פקד את שרה: בראשית כא, א. — ראה מאמרי אדה"א במדבר ע' קב ואילך.
עקרה לא ילדה: ישעי' נד, א.
שכל תפלה היא בחי' לידת המוחין: במאמרי אדה"א במדבר-א ע' קג מביא זה בשם הפע"ח. וראה שם בשער התפלה פ"ז. ובמאמרי אדה"א מבאר "דפי' לידת המוחין היינו בחי' המוחין דאו"ר שמכוסי' בעומק ההתבוננות שנק' עיבור והעלם, ובשעת התפלה יוצאים מן ההעלם לגילוי" ע"ש. וביהל אור ע' עו כ' דכאן "מבואר שכדי להיות לידה וגילוי הוא ע"י קיום המצות וזהו פקדת הארץ ותשוקקי'".
רבת תעשרנה פלג: תהלים סה, י.

פ"ק דתענית: ח, ב.
וברבות בראשית פרשה ד': "מעיינו של הקב"ה כו' פלג אלקים כו' גם לשון פלגא מה שחילק מים עליונים למעלה מהרקיע ומים תחתונים למטה באוקיינוס כו'" — מובא ביהל אור עה"פ.
ובערוך ערך קבה: "וכן בערוך ערך קבה הביא בשם התרגום פלג אלקים קובתא דאלהא. עוד הביא שם ממנחות פ"ג ל"א ב' שלא יעשנה כקובה ופרש"י כאהל רחב מלמטה וקצר מלמעלה וכן פרק לפני אידיהן י"ח א' לישב בקובה..." יהל אור שם ע' רכה.
שם אלקים מתחלק ונעשה מ"י אל"ה: ת"ז תי' כ-כא (מב, ב). קה"י בערך אלקים (פסקא ששית). ובהבא לקמן — ראה סה"מ אדה"א במדבר-א ע' קז. והחרים — תרל"א ע' סב. המשך בששה"ק תער"ב ח"א ס"ע תצג ואילך.
וימינך מקרב חיקך כלה: תהלים עד, יא.
ע"פ ואהי' אצלו אמון: לקמן יח, ד.
ובשה"ש . . פי' לשון עשירות: אין תשוקתן של ישראל אלא לאביהם שבשמים כו' תשוקתן של גשמים כו' זכיתם תעשירנה לא זכיתם תעשרנה שתעשה לכם אחד מעשרה כו'" — יהל אור שם ע' רכו.
הבריח התיכון: שמות כו, כח.
ארץ אשר לא במסכנות: דברים ח, ט.
שלחייך פרדס: שה"ש ד, יג.
בית השלחין: מו"ק כ, א.
נרד וכרכם: שה"ש ד, יד.

דף ו

לדבקה בחי' רוחא ברוחא: באוה"ת בראשית-ז דף תתתכו, א מציין לכמה מקומות.
ברוחא מחשבה במחשבה: בבוך 1824 נוסף הג"ה בצד העמוד "תחת היותה מתחילה כי לא מחשבותי מחשבותיכם".
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
ונחה עליו רוח ה': שם יא, ב.
רוח ממללא: תרגום של נפש חי' (בראשית ב, ז).
כל היושב ושונה: ראה תדא"ר רפי"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד.
ורוח אלקים מרחפת: בראשית א, ב.
סד"ה והניף ידו: לעיל צו יז, א.
עד יערה עלינו רוח ממרום: ישעי' לב, טו.

שהרוח יורד ממקום עליון וגבוה מאד: ראה ביאה"ז להצ"צ-ב ע' תתקמ שלכאורה הוא נגד מ"ש בע"ח בסופו דאש גבוה מרוח ע"ש.
דאורייתא מחכמה נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
בפ' מקץ סד"ה מזוזה מימין: תו"א מג, ב. בביאה"ז להצ"צ שם מציין גם לתו"א זה ומוסיף "ועמ"ש בביאור דמזוזה מימין בסגנון אחר דאף שרוח למטה מאש מ"מ שרשו גבוה יותר ולכן האויר דק יותר מהאש כו'" ע"ש.
ע"פ פקודי המשכן: לעיל פ' פקודי ג, ג ואילך.
גם את העולם נתן: קהלת ג, יא.
זה שמי לעלם: שמות ג, טו.
לא כמו שאני נכתב: פסחים נ, א.
ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
והוא בלק"ת ביחזקאל: ראה גם לקמן פ' קרח נד, ב. שה"ש ח, ג. אוה"ת בראשית-א דף מא, א.
ב"ן יתעלה בס"ג שלמעלה ממ"ה: וע"ל רד"ה אם בחקותי הב' [מז, ג]. [כ].
בד"ה יהודה אתה: תו"א מה, ב.
וזהו יהי' . . היינו בחי' מצות...: ראה אוה"ת נ"ך-א ע' תכז.
תרי"ג מצות: מכות בסופה.
וז' מצות דרבנן: ראה לקוטי שיחות חכ"א ע' 401.
תרי"ג . . תר"ך: פרדס ש"ח, פ"ג.
פקוד כל בכור זכר: במדבר ג, מ.
אם ישראל עושין תשובה נגאלין: סנהדרין צז, ב.
ויצעקו אל ה': תהלים קז, ו.
בינה ליבא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ולתבונתו אין מספר: תהלים קמז, ה.
רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
ט"ס טפ"ט: #ERROR!
וגם נק' מצות המלך: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ ת"ש, ע' 48.
סד"ה כי ההרים ימושו: לקו"ת תצא מא, ב. דשם מבאר דבע"ת ע"י שמעורר רחמים גדולים הוא מבחי' י"ג ת"ד דא"א שהוא אורות שלמעלה מהכלים ומשם נמשך האור שלא כסדר ההשתלשלות ע"ש.

שהחול הוא למעלה מן הים: ראה אוה"ת ויקרא-א ע' קכט.
אשר שמתי חול: ירמי' ה, כב.
יורדי הים: תהלים קז, כג.
לרוקע הארץ על המים: שם קלו, ו.
סי' ל"א: פסוק כא.
כאשר ירד הגשם: ישעי' נה, י.
ואני אהי' לה נאום ה': זכרי' ב, ט.
בד"ה ואתם נצבים: לקו"ת נצבים מד סע"ד. באוה"ת דברים-ו ע' ב'ת.
והי' במקום אשר יאמר: הושע ב, א.
זדונות נעשו כזכיות: יומא פו, ב.
ואתהפכא מרירו למתקא: זח"א ד, א.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
אין מלך בלא עם: ס' החיים פ' גאולה פ"ב. בחיי וישב לח, ל. עמק המלך ש' שעשועי המלך רפ"א.
פדר"א (פ"ג). [כ].
בחי' ציון מל' סימן: ראה יחזקאל לט, טו.
וע"ל בפ' דברים ד"ה ציון פ"ג. וש"נ. עירובין (נד, סע"ב). [כ].
לא עמי אתם: הושע ב, א.
בד"ה וארשתיך לי: לקמן ח, ג.
במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב. ראה הערת כ"ק אדמו"ר לס' המאמרים ה'תש"ט, ע' 183.
מבלי אשר לא ימצא: קהלת ג, יא.
כחשכה כאורה: תהלים קלט, יב.
איש מזריע תחלה: ברכות ס, א. נדה כה, ב.
רפ"ק דברכות: ג, א.
ופ"ב דחגיגה: טו, א.
ע"פ אדם כי יקריב: לקו"ת ויקרא ב, ג.
זכר חסדו: תהלים צח, ג.
לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
את מספר ימיך אמלא: שמות כג, כו.
ואברהם זקן בא בימים: בראשית כד, א.

יש קונה עולמו: ע"ז י, ב. וש"נ.
ויקרא ה': שמות לד, ו.
הוי' הוי' ופסיק טעמא: זח"ג (קלח, א. רפט, ב). [כ].
ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
שמי' רבא מברך: ברכות ג, א. שבת קיט, ב.
ונקבצו בני יהודא: הושע ב, ב.
הפעם אודה: בראשית כט, לה.
שהוא בחי' ממטה למעלה: נתבאר בד"ה ויגש אליו יהודה — תשכ"ה (נ' בקונטרס ה' טבת תשנ"א).
כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.
למהוי אחד באחד: זח"ב קלה, א.
ע"פ ויגש אליו יהודה: תו"א מד, ב.
כי גדול יום יזרעאל: הושע ב, ב.
פי' יזרעאל זריעת א-ל כי חסד נקרא בשם א-ל: ומבאר כ"ק אדה"א במדבר-א ע' קיז "דחסדים עליונים שהוא א-ל מאלקי' . . . שנזרעו חסדים עליונים דז"א דאצי' במל' שהן בנ"י למעלה ולמטה והוא בחי' זריעת אור דנש"י בבטן המל'".
שמטמינים אותו בעפר: "שמצמיח ויעשה פרי למעלה בתוס' ברכה מרובה" — מאמרי אדה"א במדבר ע' קיח. ובסה"מ תקס"ה-ב ע' תקפח מוסיף "(כענין ברכת יצחק במאה שערים כו')".
הארץ תוציא צמחה: ישעי' סא, יא.
מצמיח ישועות: ברכת יוצר.
כי קרובה ישועתי: ישעי' נו, א.
לעת ערב יהי' אור: זכרי' יד, ז.
והי' אור הלבנה כאור החמה: ישעי' ל, כו.
שוין בקומתן: ראה חולין ס, ב.
ביאור הדברים: נוסחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ה-ב ע' תקפט. ותחילת המאמר שם מוגה בגוכתי"ק הצ"צ ע"ש ברשימת מאמרי תקס"ה ע' א'קטז הערה 102.
לכללות הביאור ראה אוה"ת במדבר-ה ע' א'תרסו.
פלג אלקים: תהלים סה, י.
בזהר בתחלתו: ח"א א, ב.
ע"פ מי ברא אלה: ישעי' מ, כו.

ויש בחי' חסדים המגולים: בסה"מ תקס"ה-ב ע' תקפט נוסף בהמאמר ומוגה בגוכתי"ק הצ"צ "והחסדים המכוסים ביסוד אימא הן למעלה מהחזה דז"א ומשם ולמטה הן מתגלים כי בחזה דז"א מסתיימים בחי' יסוד אימא כידוע ולכן מהחזה דז"א ולמטה שם החסדים מגולים והיינו שב' חסדים וב' שליש הם מגולים וב' חסדים ושליש שהם עד החזה דז"א נשארו מכוסין ביסוד אימא כו'".

כמ"ש בע"ח שכ"ה: דרוש ב'.

ושער האונאה: י, פ"א.

המורים — החסדים המגולים . . המכוסים: ראה דרך מצותיך קנז, ב.

מי גילה רז זה: שבת פח, א.

בד"ה ואהי' אצלו אמון: לקמן יז, ד.

דף ז

ב) ופי' פקדת: ראה אוה"ת במדבר-ה ע' א'תרסו. סעיף זה נתבאר בסה"מ תרל"ג-ב ע' שפג.

כמ"ש בפתח אליהו: ת"ז בהקדמה.

ארץ לא שבעה מים: משלי ל, טז.

והנה ידוע דמ"ה הוא המברר ב"ן: ראה ע"ח שער טנת"א ספ"א. ועוד.

בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. וראה ג"כ הערת כ"ק אדמו"ר בספר המאמרים ה'תש"א, ע' 79.

חכמה כ"ח מ"ה: זח"ג לד, א. ת"ז בהקדמה בתחילתה. ובכ"מ.

תר"ך עמודי אור: ראה פרדס ש"ח פ"ג.

רעוא דכל רעוין: ראה זח"ב קעו, ב. ועוד.

וזהו ענין נה"י דא"א . . כמ"ש בע"ח שט"ו: פ"ז.

בביאור ע"פ את קרבני לחמי: לקמן פ' פנחס עז, א.

הוי רץ למצוה קלה: אבות ד, ב.

ותקם בעוד לילה: משלי לא, טו.

ע"פ באתי לגני: לקו"ת שה"ש לב, ג ואילך.

לכי ומעטי א"ע: חולין ס, ב. השייכות נתבאר במאמרי אדה"ז תקס"ה-ב בע' תקצג.

למען יזמרך: תהלים סוס"י ל'. [כ].

ואני תפלה: תהלים קט, ד.

ס"פ וארשתיך לי: לקמן ח, ג.

מ"ש בע"ח שער מיעוט הירח פ"א: ראה המשך תער"ב-ג ע' א'שנה.

ואוכל . . לשובע נפשו: משלי יג, כה.
ולכך המאכל מגשם את האדם: ראה גם סה"מ תקס"ה-ב ע' תרלט. מאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תקי.
ויבא אהרן וכל זקני ישראל: שמות יח, יב.
ארבעים יום . . לחם לא אכל: שמות לד, כח.
"ובאמת יפלא מאד למה לא אכל לחם, והלא בודאי הי' יודע בטוב מאד ענין כוונת היחודים באכילה כו' עד שהי' בודאי באופן שלא הי' שום הסתר וצמצום מצד מאכלו בגופו ונפשו" — סה"מ תקס"ה-ב בע' תקצו.
כיון שלא הגיע זמן שתתברר: "מפני שכך רצה המאציל שיהי' עדיין בחי' ירידות העולמות ולא יהי' להם עלי' עדיין עד עת קץ" — סה"מ תקס"ה-ב בע' תקצז.
שאפילו המן . . לא אכל: כ"ה גם בתו"א יתרו (עד, א), ובתו"א (קיג, ג): ומשה . . שלא אכל לחם גשמי אלא מבחי' מן זה שנבלע באיברים, לחם אבירים. והוא עפ"י ב' הדיעות דר"י ור"ע יומא עה, ב. ויותר נכון (כי בש"ס משמע דלר"ע אכל איש קאי על כל בנ"י) עפ"י הדיעה אשר בשמו"ר פמ"ז ה, ז. ואלו ואלו דא"ח. ואולי אפשר לתווך בין הדיעות, שנפקא מינה במשה עצמו בין כשלומד מן הקב"ה או כששונה לעצמו, שאז הוא במדריגת מלאך. ודו"ק בתו"א ובלקו"ת (ממכתב כ"ק אדמו"ר מיום י"ד טבת תש"כ). וראה לקוטי שיחות כרך ד ע' 1037.
ונחנו מה: שמות טז, ז.
תצא ק"נ מטומאתה וחלאתה: ראה תניא פל"ז (מז, ב).
בפ' יתרו ע"פ וכל העם רואים: תו"א עד, א.
ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות: לקמן פ' מטות פא, ג.
תלמי' רוה: תהלים סה, יא. רש"י פי' תלמיה, הן שורות המחרישה. רוה לרוה.
פ"ק דתענית ד"ו: ע"א. ראה אוה"ת עקב ע' תריד.
זורע צדקות: ברכת יוצר.
אשריכם זורעי על כל מים: ישעי' לב, כ.
והי' אור הלבנה: ישעי' ל, כו.
באשר דבר מלך שלטון: קהלת ח, ד.
באגה"ק ד"ה להבין אמרי בינה: סי' כה (קלט, א).
אבא יסד ברתא: ת"ז (תכ"ב סא, ב). תס"ט (קה, ב. קו, ב). זח"ג (רמח, א. רנו, ב. רנח, א). [כ].
בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

כי כבד פה: שמות ד, י.
עליית הנוק' . . לקבל מחו"ב עצמן: ראה תער"ב-ג ע' א'שנה, שכ"ה בס"י שער כח [אוצ"ל בסידור שער ר"ח]. וי"ל שזהו גם שלא ע"י מעביר הז"א, ע"ש.
נאלמתי דומי': תהלים לט, ג.
כרחל לפני גוזזי': ישעי' נג, ז.
ושם אי' וכרחל בוי"ו. [כ]. אבל בכו"כ מקומות בדא"ח מובא "כרחל" ראה לקמן מסעי פט, ג.
שמצד התגלות הח"ע: ראה אוה"ת שמות ע' מב.
יונת אלם: תהלים נו, א.
מלה בסלע: מגילה יח, א.
שתי רוחות מספרות: ברכות יח, ב. ראה לקו"ת שה"ש. אוה"ת וארא ע' קצח.
ביום שידובר בה: שה"ש ח, ח. [כ].
בביאור ע"פ אלה מסעי: לקו"ת פ' מסעי צ, א.
בביאור מאמר הזהר ר"פ בראשית: ראה ביאה"ז להצ"צ-ב ע' תקפח ואילך.
ובמ"א נתבאר באופן אחר: ראה ביאה"ז לאדה"א קלט, א ואילך. אוה"ת שמות ע' לט. דרך מצותיך סט, א ואילך.
ע"פ והי' מדי חדש בחדשו: לקמן פ' ברכה צז סע"ב ואילך.
ע"פ שמח תשמח: סידור.
ע"כ יעזוב איש: בראשית ב, כד. [כ].
אז נדברו: מלאכי ג, טז.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
תען לשוני אמרתך: תהלים קיט, קעב.
אני המשנה המדברת בפיך: מגיד מישרים פ' ויקרא (חזיון הראשון). ובכ"מ שם.
שכינה מדברת: ועל"ק בואתחנן (ג, ד). וש"נ. [כ].
לרוקע הארץ על המים: תהלים קלו, ו.
הנני בורא חדשה: ירמי' לא, כא. ושם כתי' ברא כו'. [כ].
מימינו אש דת: דברים לג, ב.
ולתבונתו אין מספר: תהלים קמז, ה.
ועיין בזוהר ס"פ תרומה דקע"א ע"ב: "ההפרש בין פסוק זה [תהלים מח, ב גדול ה' ומהולל] ובין גדול אדונינו, הוא כי גדול אדונינו קאי על מל' הנקרא אדני ופסוק גדול

ה' קאי על ז"א, ור"ל כי גדול אדונינו זהו ההמשכה בבי"ע וגדול הוי' היינו מה שמאיר באצילות" — יהל אור ע' קפא.
לא יחפוץ כסיל: משלי יח, ב. [כ].
ביום ההוא יהי': זכרי' יד, ט.
ומזה יובן ג"כ ענין יום הכפורים: ראה אוה"ת דרושים ליום הכפורים ע' א'תקסד.
כמ"ש במ"א: בתו"א ר"פ ח"ש. [כ].
אור הלבנה כאור החמה: ישעיהו ל, כו.
ע"פ ויגש אליו יהודה: תו"א מד, א. נתבאר בסה"מ תקס"ה ע' תקצז שלשון יהודה הוא ענין ההודאה וענין ההודאה הוא מלמטה למעלה דוקא . . . וזהו שנאמר ביהודה ויגש אליו יהודה פי' שנגש ונתעלה בחי' יהודה שהוא עולם הדיבור לגבי בחי' יוסף, ע"ש, וזה מה שנתבאר בתו"א שם.
וע"פ יהודה אתה: תו"א מה, א ונתבאר בסה"מ שם ע' תקצח. שבדברי הימים (נחמי' יא, יז) נכתב תיבת יהודה בסגול תחת הדלי"ת ובחולם על הוי"ו דהיינו שתמיד יהודה, והענין שתמיד הוא בבחי' ההודאה מלמטה למעלה . . וכמ"ש ויגש אליו יהודה שנגש ונתעלה המל' לגבי ז"א, ע"ש בארוכה.
ביאור מעט: ראה בסה"מ תקס"ה-ב ע' תרב עוד ביאור.

דף ח

לא יום ולא לילה: זכרי' יד, ז.
בד"ה וידעת היום: ראה לקמן פ' ואתחנן ד, ד.
כד אתכפיא סט"א: זח"ב קכח, ב.
וידעת היום . . והשבות: דברים ד, לט.
דלית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג קכט, א. וראה שם רפט, א.
(**ועמ"ש כו'**): ראה לעיל (בהוספות) יח, א השמטה השייכת כאן.
ועיין בע"ח שער א"א: ראה בספר החקירה סא, ב הלשון.
מנהג כל ישראל להיות נעורים בחה"ש: שו"ע או"ח תצ"ד, בנו"כ שם, בשם הזהר.
ע"פ ה' יחתו מריביו: לקמן פ' נשא כה, ג.
וע"פ אני ה' אלקיכם: לקמן פ' שלח מט, ב.
לפני אחד מה אתה סופר: ס"י פ"א, מ"ז.
בד"ה ששים המה מלכות: לקו"ת שה"ש לט, ב. וראה לקמן פ' נשא כד, א.
מפלגך לעילאי: סנהדרין לט, א.
ומשם יפרד: בראשית ב, י.

וארשתיך: נאמר בשנת תקנ"ח על חתונת הר"מ בן אדה"ז — ראה להלן ברשימת הכתבי-יד.
ראה ס' מאמרי אדה"ז — ענינים ע' קכ ואילך כמה ענינים שבמאמר זה בשינויים.
ד"ה וארשתיך באוה"ת נ"ך-ב ע' תתצ מיוסד על מאמר זה.
ראה בהיום-יום ב' סיון. ונתבאר בשיחת אור ליום ועש"ק פ' במדבר ד' סיון תשמ"ח.
ובד"ה וארשתיך ש"פ במדבר תשמ"ח (הנחה בלתי מוגה) "להעיר שפסוק זה שהוא בהפטרת הפרשה שייך לכל הפרשה, שהרי ההפטרה היא הסיום של כל הפרשה דהכל הולך אחר החיתום".
וארשתיך לי לעולם: הושע ב, כא.
כלתה נפשי: תהלים פד, ג. ראה אוה"ת שלח ע' תקכז.
ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.
אלקים אל דמי לך: תהלים פג, ב.
נר אלקי' נשמת אדם: משלי כ, כז. (הוי').
והוא ימשול בך: בראשית ג, טז.
בע"כ אתה חי: אבות ד, כב.
והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
בגמרא פ"ב דכתובות: יז, א.
לבי ובשרי ירננו: תהלים פד, ג.
כמ"ש בס"י: פ"ד, מט"ו. נתבאר בתו"א כא, א. כב, א ובכ"מ.
ועלמות אין מספר: שה"ש ו, ח.
כולם בחכ' עשית: תהלים קד, כד.
בד"ה ועתה יגדל נא: לקמן שלח מ, א.
חצר החיצונה . . **חצר הפנימית**: אסתר ה, א.
נפשי אויתיך: ישעי' כו, ט.
וכמ"ש במ"א כו': ראה תניא פמ"ד. לעיל תזריע כ, ב. לקמן חקת נו, ד.
היכלא בזהר: ח"ב (ר, א). ועל"ק ח' דברים (י, א). [כ].
ג) אך מי שהעביר . . **הנה זאת עצתו**: קטע זה מובא באוה"ת בראשית-ב דף רפא, ב.
עינים להם ולא יראו: תהלים קטו, ה.
שהוא למעלה מעלה מבחי' סוכ"ע: מובא באוה"ת שלח ח, ג.
הנה מחמת שהתבוננות . . **תשוקתם וחפצם**: מובא באוה"ת שה"ש-א ע' רסט.
כחשכה כאורה: שם קלט, יב.

ע"פ לא תהי' משכלה: תו"א עט, א.
ותתפלל חנה על ה': ש"א א, י.
בביאור ע"פ משה ידבר: תו"א סח, ד.
בד"ה מראיהם ומעשיהם: תו"א סט, ד.
אקים את סוכת דוד: עמוס ט, יא.
קמה וגם נצבה: בראשית לז, ז.
אשר קדשנו במצותיו: ראה באוה"ת נ"ך-ב ע' תתצ.
ד) **והנה ענין הקידושין . . מתגלה בו הארת עצמות אוא"ס ב"ה**: מובא באוה"ת תבוא ע' תתרסג.
את ה' האמרת: דברים כו, יז.
הקול: ע"ל ר"פ אחרי (כה, ג). וש"נ. [כ].
ע"פ ביום השמיני עצרת: לקו"ת שמע"צ פד, ב.
ומענין האמרת היום רבות שם ר"פ מ"ה: מובא ונתבאר באוה"ת תבוא ע' תתרס.
במדרש איכה: פ"א, נה.
חגיגה ד"ג ע"א ברכות ד"ו: נעתקו באוה"ת תבוא ע' תתרנז וע' תתרסח.
שנותן לה טבעת בחי' אור מקיף: "מ"ש בכמה מקומות וכתבים בענין טבעת קדושין שהוא דבר עגול שזה מורה על היות ההמשכה מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' מקיף" — אוה"ת ברכה ע' א'תתמה. ומוסיף שם "והגם דמדינא א"צ לקדושין טבעת שהרי מתקדשת בפרוטה או שוה פרוטה מ"מ מנהג ישראל תורה שמקדשין בטבעת".
עוד בענין טבעת ראה אוה"ת סידור ע' רכד.
שבקדושין . . רק לבעלה: קידושין ב, ב תוד"ה דאסר.

דף ט

גדולה צדקה שמקרבת: ב"ב י, א.
וכר"א דיהיב פרוטה לעני: ב"ב שם.
סד"ה שמאלו תחת לראשו: תו"א פו, ג.
ובמשפט . . אשר פדה את אברהם: קטע זה מובא באוה"ת משפטים ע' א'פה. א'צג ושם מציין ע"ז "ורשע מכתיר הו"ע נה"ב המלבשת נה"א". וראה גם באוה"ת שופטים ע' תתל דשם מבאר בארוכה.
רשע מכתיר את הצדיק: חבקוק א, ד.
ובערת הרע מקרבך: דברים יג, ו. ועוד.

לעורר רחמים רבים על נפשו: "והוא ע"ד מ"ש בלקו"ת סד"ה תקעו בחדש שופר דרוש הראשון בפי' ומשפט לאלקי יעקב וז"ל ובבחי' זו נמשך משפט דאיהו רחמי להמשיך לו רחמים עליונים על כל השנה להיות הקב"ה עוזרו לאכפיא כו'" — אוה"ת שופטים ע' תתלא ע"ש בארוכה.

ליעקב אשר פדה: ישעי' כט, כב. (לבית יעקב. ובכמה מדרז"ל — סנה' יט, ב. ועוד — מוכח דהכוונה ליעקב עצמו).

וע' לעיל באמור ד"ה וספרתם פ"ב (לה, ג). וש"נ. [כ].

בפ' בשלח ע"פ אשירה: תו"א סג, ב.

ברבות פ' עקב: פ"ג, ט.

ע"פ כי אברהם לא ידענו: תו"א צג, א.

והאדם ידע: בראשית ד, א.

ומלאה הארץ דעה: ישעי' יא, ט.

כלתה נפשי ללחצרות ה': תהלים פד, ג.

ועמש"ל ע"פ ויושט המלך לאסתר: תו"א צד, ג.

כמ"ש בע"ח הובא בסש"ב פל"ה: ראה בליקוט פי' שם.

ועמ"ש במ"א ע"פ כי תשמע בקול: לקו"ת ראה כג, ב. אוה"ת ראה ע' תשיג.

אוריתא מחכ' נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.

נק' היכלא עילאה דקב"ה: זח"ב (ר, א).

ואו"א הם תרין רעין: ראה זח"ג ד, א. אוה"ת נצבים ע' א'רכב.

ישכון חצריך: תהלים סה, ה.

חצר הפנימית הפונה: יחזקאל מו, א.

הללו את ה' . . כל מלאכיו: תהלים קמח, א-ב.

ק"ש שבה נאמר קבעומ"ש: ברכות פ"א, מ"ב.

שהתו' נק' משל הקדמוני: ראה רש"י שמואל-א כד, יד. משפטים כא, יג. אוה"ת וארא ע' קנב.

פסוד"ז שהוא תפלת היצירה: פע"ח ש' עולם היצירה. מ"ח תפלת היצירה.

בחכמה יבנה בית: משלי כד, ג.

כל מקום שנאמר לי: ראה לקמן פ' שלח נ, ב. באוה"ת שה"ש ע' תקיג מציין לכאן.

וגם נצח ישראל: ש"א טו, כט.

לית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג קכט, א. וראה שם רפט, א.

המתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.

רמה קרני: ש"א ב, א.
ותרם כראם קרני: תהלים צב, יא.
בביאוה"ז ע"פ והי' לכם לציצית: לקמן פ' שלח מו, א.
המצות הן נק' מצות המלך: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ת"ש, ע' 48.
וזכרתם . . למען תזכרו: במדבר טו, לט-מ.
בביאור ע"פ וידבר: לקמן יז, ב.
רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
בד"ה והי' מספר בנ"י: ראה המאמר דלעיל.
ולתבונתו אין מספר: תהלים קמז, ה.
ישקני מנשיקות פיהו: שה"ש א, ב.
ועיין בתד"א ח"א רפ"ו: ראה אוה"ת שה"ש ע' סט, עוד ביאור ע"ז. נ"ך ע' שסט. יהל אור ע' תיח. תורת שמואל — תרכ"ו ע' רמה. מים רבים — תרל"ו סעי' נו ואילך.
אהבת מאה שנים: באוה"ת שה"ש ע' עד מציין ע"ז: (אם הי' נאמר אהבה רבה הייתי אומר כך, ישועות יעקב). ראה מים רבים — תרל"ו סעי' נו ואילך.
מאהבה רבה שהיא בז"א: והיינו כי בז"א יש חו"ג לכן יש שינוי והפסק באהבה וחסד מדת הגבורה כו' משא"כ בא"א לית שמאלא בהאי עתיקא — אוה"ת שה"ש ע' עד.
ויש ליישב: לכאורה יש להקשות על כהאריז"ל דפי' אה"ע במ' ולמטה מאהבה רבה שהיא בז"א והרי בתד"א אומר להיפך, ולפי' התד"א באה"ר עדיין יוכל להיות שינויים משא"כ אה"ע הוא בחי' שאין בה שינויים דהיינו ההפרש בין ז"א שיש בו חו"ג ע"כ מאה"ר יכול להיות שינוי, אבל בע"ק לית שמאלא ולכן שם אין שינויים וזהו אהבת עולם — אוה"ת נ"ך ע' שסט.
"נ.ב. ע' במג"א [במגן אבות ברדיטשוב תרס"ב] ד"ה משכני [שה"ש סא, א] וי"ל כי ב' תירוצים תלוי זב"ז אם עולם ל' נצחי. (ועו"ע? וא"ע?) גבוה והמג"א לא העיר מכאן". [כ].
ועיין במא"א אות א' סעיף לז ובסש"ב פמ"ג: ראה יהל אור קו, מח (ע' תיח). ובליקוט פירושים לתניא שם.
בד"ה חכלילי עינים: תו"א מז, ג. וראה באוה"ת ויחי שסח, ב.
דבעינן בקדושין שיאמר לי: קידושין ה, ב.
טוב לחסות בה': תהלים קיח, ט.
כמ"ש במ"א: לקמן דרושים לשמע"צ צא, א.
במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'תש"ט, עמ' 183.

ורב טוב לבית ישראל: ישעי' סג, ז.
המגביהי לשבת . . המשפילי לראות: תהלים קיג, ה-ו.
אהבת עולם . . חמלה גדולה: ברכת ק"ש של שחרית.
והרמ"ז פ' תרומה . . שם ע"ב שעיקרו יודי"ן: ראה אוה"ת שה"ש ע' תקיג.
מ"ש האריז"ל בפי' הפסוק: נתבאר לשונו באוה"ת פ' ואתחנן ע' פח. וראה גם לעיל פ' צו יא, ג.
ביום ההוא יהי': זכרי' יד, ט.
בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם: לקמן פ' שלח מט, ב.

דף י

וספרתם לכם: משנת תקס"ד — ראה רשימת המאמרים שם ע' שמט הערה 59.
הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי ממאמר זה נדפס בסידור שז, ג. הגהות באוה"ת במדבר ע' רי. כרך-ו ע' א'תשכ. וראה אוה"ת אמור-ג ע' תתעב. תוספת ביאור שם ע' תתעג.
המאמר באריכות מכ"ק אדה"א הוא ד"ה להבין ענין ספירה ומ"ת במאמרי אדה"א — כרך שבועות ע' שצו. כמה ענינים מהמאמר נתבארו בביאה"ז להצ"צ-א ע' שפא ואילך.
ד"ה זה מובא כמה פעמים בדרושי הצ"צ בשם "וספרתם לכם דגבי שבועות".
וספרתם לכם: ויקרא כג, טו.
בתו' מנחות סה, ב: ד"ה כתוב אחד. — "ואם תאמר והלא לא ספרינן אלא מ"ט יום, וי"ל שלא צוה הכתוב לספור חמשים, דהכי אמר קרא עד ממחרת השבת השביעית שהוא יום חמשים תספרו, אי נמי חמשים יום תספרו אוהקרבתם דבתרי' קאי והכי קאמר עד ממחרת השבת השביעית תספרו ולא עד בכלל נ' יום והקרבתם מנחה חדשה" עכ"ל התוס'. ובגיליון הגמרא שם מציין לעיין ברא"ש פסחים סוף פרק ערבי פסחים סימן מ' מ"ש על תירוצים הללו ותירץ באופן אחר.
העומר משעורים: מנחות סח, ב.
ראשית קצירכם: ויקרא כג, י.
ושתי הלחם מחטים: שם כג, יז.
ופניהם וכנפיהם פרודות: יחזקאל א, יא.
בזח"ג פנחס דרכ"ט סע"א: "משמע ד' פנים נמשכים מד' אותיות הוי' וד' כנפים מד' אותיות אד'" — אוה"ת נ"ך-א ע' שצג.
ובת"ז תיקון נ"ו בתחלתו: "ענפין דאילנא מתפרשין כו' וכנפיהם פרודות כו'" — אוה"ת נ"ך-א ע' שצג.

וסוף תיקון ה': "שהכנפים הם האותיות והם פרושות לקבל עליהם הנקודות" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שצג.
ובעבה"ק ח"ד פי"ט: "פי' פרודות שנפרדים מעולם האצי' וזהו ע"ד ומשם יפרד והי' לד' ראשים כו' ושם פי' כנף כסוי כנף אביו כסותא" — אוה"ת נ"ך-א ע' שצג.
אחרי ה' ילכו כארי' ישאג: הושע יא, י.
ארי' שבמרכבה . . קדוש: ישעי' ו, ג.
נשר . . רחמנות: ראה ירושלמי פאה פ"א, ה"א.
כנשר יאיר קנו: דברים לב, יא.
ואשא אתכם על כנפי נשרים: שמות יט, ד.
בחומר ובלבנים: שם א, יד.
פנים בפנים דבר ה': דברים ה, ד.
מלכותך מכ"ע: תהלים קמה, יג.
בהבראם: בראשית ב, ד.
בה' בראם: מנחות כט, ב.
כמו עד"מ הבל היוצא מן הפה: ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"ב ע' א'כג. סו"ס דרמ"צ קצט, ב (בשולי העמוד).
וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
באתא קלילא: ריש אקדמות. נתבאר באוה"ת ויקרא-ג ע' תתנב.
כנגד . . ד' מוצאות . . בחי' גיב"ק: ראה סה"מ — תרס"ו ע' יב.
עושה שלום במרומיו: איוב כה, ב.
מיכאל שר של מים: שהש"ר ג, ד"ה צאינה וראינה. השמטות לזח"א רסג, א.
ע' באגה"ק שלו (רס"י יב). ועל"ק ואתחנן (ח, א). שהש"ר פ' צאינה מיכאל שר של שלג, גבריאל שר של אש. תנחומא ויגש סי' ו מיכאל מן המים וגבריאל מן האש והן עומדין לפני השכינה כו' — אר"ש כל הרקיע של מים והמלאכים של אש ומשרתיו אש לוהט ואין המים מכבין את האש וכו', ואפשר ע"ז כוונתו הק' מ"ש כאן. [כ].
עונים באימה ואומרים קדוש: ברכת יוצר.
כמראה הלפידים: יחזקאל א, יג.
חכו ממתקים: יחזקאל א, יג.
חיך אוכל יטעם: איוב יב, יא.
כגחלי אש בוערות: יחזקאל א, יג.

ועיין מזה ברבות בהעלותך פט"ו דרס"ג ע"ד: "א"ר ברכי' הכהן בי רבי: הברק הזה תולדות האש שלמעלן הוא, והוא יוצא ומבהיק את כל העולם כולו, שנאמר ודמות החיות מראיהם כגחלי אש כו' ומן האש יוצא ברק ומבהיק את כל כל העולם כולו, ואני צריך לאורה שלכם ולמה אמרתי לך כדי להעלותך עכ"ל" — אוה"ת נ"ך-א ע' שצג.

ובשה"ש רבה ע"פ צאינה וראינה: "תני רשב"י הרקיע של שלג כו' שנאמר רקיע כעין הקרח הנורא החיות של אש שנאמר ודמות החיות מראיהן כגחלי אש כו' ולא זה מכבה זה כו'" — אוה"ת נ"ך-א ע' שצד.

ובזהר ח"ג פ' צו ד' ל"א ב' ובת"ז ד"ג סע"ב ד' ב': "ודמות החיות מראיהם כגחלי אש, בנקודי אורייתא דעלייהו אתמר, ודמות החיות מראיהם כגחלי אש, אלין אינון נקודין בוערות כמראה הלפידים אלין אינון טעמי כו' ושכינתא כלילא מכולהו עלה אתמר היא מתהלכת בין החיות עכ"ל" — אוה"ת נ"ך-א ע' שצד. ושם ע' שצג "בת"ז שם פי' החיות שרשם מחכ' והחכמה תחי' והם חיות האותיות והם הנקודות כו'".

ועמ"ש מענין אש בד"ה בפ' נסכים: לקמן פ' שלח מ, ב.

שרפים עומדים ממעל לו: ישעי' ו, ב.

בפרות שנשאו את הארון בימי דוד: והרי הי' זה קודם מלכות שאול אפילו כדמוכחי קראי. — ולהעיר אשר בביאור ענין זה בסהמ"צ להצ"צ מצות העומר וספירה ס"א אין התיבות "בימי דוד" — אבל עפמש"כ ש"א ז, ב. ש"ב ה, ד-ה. ש"ב ו, ג מוכח שבמאורע דפרות שנשאו הי' דוד בן י"ז שנה, ומודגשת השייכות דוישרנה הפרות לדוד במרז"ל (ע"ז כד, ב. מדרש שמואל ויל"ש במקומו. ועוד) שאמרו השירה הודו לה' גו' שזה ציווה דוד לאמר לפני הארון (דה"א טז). וראה פי' הרד"ק בדה"א שם שעפ"ז יובנו גם עוד דעות שע"ד שירת הפרות.

שייכות ענין שירת הפרות לדוד ע"פ חסידות — עיין הצ"צ על תהלים סי' צ"ח. וד"ה הודו לה' (ספר המאמרים תרכ"ז) — לקו"ש חי"ג ע' 133. נדפס עכשיו באוה"ת סדור ע' יא. סה"מ תרל"ה ע' קע.

ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות וציונים לעיל בהוספות יט, א.

וישרנה הפרות: ש"א ו, יב.

מפני שנשאו הארון שהוא בחי' עלמא דאתגליא: בסה"מ תרכ"ו שם ע' סז שיכלו לומר שירה היינו מצד שהוליכו הארון שהוא בחי' תורה קו האמצעי המבריח מן הקצה אל הקצה לכן יכלו לומר שירה, ע"ש. וראה יהל אור ע' שנד.

ברבות וירא ס"פ נ"ד . . ובפרק אין מעמידין דכ"ד ב': "שהשירה שאמרו הוא אז ישיר משה ובנ"י את השירה הזאת, ובמד"ר למדו זה מג"ש שנא' בשירה זו כי גאה גאה ונאמר בפרות הלוך וגעו, שאותיות אחה"ע מתחלפין כנודע" — ד"ה וישרנה הפרות תרכ"ו ע' סג. ראה אוה"ת סידור ע' יא ע"ש ובסה"מ תרכ"ז ע' מז. סה"מ תר"ל ע' קיח ואילך. סה"מ תרל"ה-א ע' קע.

ובזח"א פ' חיי שרה דקכ"ג ובפ' תרומה דקל"ח ע"א: דשם פי' שזהו דוגמת חיות הנושאות את הכסא. — אוה"ת בשלח ע' תקו. וראה סידור עם דא"ח לאדה"א דף קפו, א. ובבאה"ז לאדה"א דף יג, ב. לשון הזהר נעתק באוה"ת מטות ע' א'רסט, ע"ש.

שעורה הוא מאכל בהמה: פסחים ג, ב.

בד"ה ראו כי ה' נתן לכם השבת: לקו"ת פ' בשלח א, א.

נק' המלאכים עומדים: זכרי' ג, ז.

וסביביו נשערה מאד: תהלים נ, ג.

וגבורתך ידברו: תהלים קמה, יא.

ושער רישי': דניאל ז, ט.

זה השער: תהלים קיח, כ.

בפ' שלח . . ע"פ אני: לקמן מז, א. ועיין באוה"ת ויקרא אמור ע' קעד.

מ"ט שערי בינה: ר"ה כא, ב.

והניף הכהן את העומר: ויקרא כג, יא.

ובאתדל"ת אתעדל"ע: זח"ב קלה, ב.

ומקטיר הקומץ: מנחות סז, ב.

באש של מע': ראה עירובין סג, א.

העומר בא מתרומת הלשכה: שקלים רפ"ד.

נשמות עלה במחשבה: ראה ב"ר א, ה.

אדם ובהמה תושיע ה': תהלים לו, ז.

כמארז"ל בפסח על התבואה: ר"ה פ"א, מ"ב.

ועיין בזח"א ויחי דרכ"ו ע"ב: "תבואת ה' כתיב רמיז לה' אחרונה דשם" — אוה"ת אמור ע' קסג. וראה גם ביאה"ז להצ"צ-א ע' שפא. ע' שפג- ר"ל ה' אחרונה דשם שהיא קדמאה מלמטה למעלה". וראה גם ביהל אור ע' רעא.

ראשית קצירכם . . שעו"ד: נמצא מפרש ג"כ קציר מה שנמשך האור בגילוי בהשגת הנפש, וכ"מ בגמרא ספ"ד דסוכה דקצירה זהו השכר הנמשך — אוה"ת ויקרא-א ע' קנח. וראה שם בכרך-ב ע' תקפח.

כל חד לפום שיעורא דילי: זח"א קג, ב.
במאו"א א' ק' סל"ב: "קצירה נק' לידת המל' את הנשמות כי הזריעה היא הורתן והקצירה לידתן" — אוה"ת ויקרא-א ע' קנח. וראה שם ע' קצח. שם כרך-ב ע' תקפח.
בד"ה והי' מספר בנ"י: לעיל ה, ד .
עה"ד חטה היתה שאין התינוק: ברכות מ, א.
נכספה וגם כלתה: תהלים פד, ג.
מענין — בד"ה להבין מ"ש בהגדה: לעיל צו יב, ב.
שעל כל דבור פרחה נשמתן: שבת פח, ב.
כי הנה מצרים למעלה: ראה לקו"ש חי"ח ע' 428.
למסור נפשו באחד: ראה שו"ת הרשב"א ח"ה, נה. ב"ח טור או"ח רסס"א. פע"ח ש' הק"ש פי"ב.
דלית מחשבה תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (פתח אלי' ואמר).
אנכי ה"א: שמות כ, ב.
הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.
מעלת ומדריגת בע"ת: ראה ברכות לד, ב.
רואים את הנשמע: מכילתא יתרו רפ"ט.
הלשון במכילתא היא: רואין ושומעין הנראה. משמע ש"רואין" קאי רק על הנשמע, ו"שומעין" רק על הנראה וכן מוכח בלקו"ת במדבר י, ג. סה"מ — תרכ"ט ע' קצח. ד"ה שלח תער"ב. ועוד. (אבל בלקו"ת האזינו (עז, ג) משמע (וכ"ה בד"ה וכל העם תש"ד פ"ג) שהיו רואין ושומעין בין הנראה ובין הנשמע). — לקו"ש ח"ו ע' 120 הערה 6.
בד"ה וידעת היום: לקו"ת ואתחנן ח, א.
אם בחקותי תלכו: ויקרא כו, ג.
בחי' אותיות שבחקיקה כו' כמ"ש במ"א: ראה לעיל פ' בחקותי מה, א.
חטה היא בחי' כ"ב אתוון: ראה זח"ג קפח, ב. טעהמ"צ ר"פ אמור. פע"ח שער חגה"ש פ"א.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה. וראה ס' מאמרי אדה"ז — על פרשיות ח"ב ע' תקפא.
אנכי מי שאנכי: ראה ס' מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' רט. וש"נ.
שמע ישראל: דברים ו, ד.
והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.
אך כדי . . תספרו חמשים יום: ראה לקו"ש ח"ג ע' 996.
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.

כלולים כל המ"ט . . בהרמ"ז פ' אמור . . ובפ' בראשית: מובא באוה"ת אמור כרך-ג ע' תתעג, וכ"ש "וי"ל דמשנ"ת שם [= הכוונה ללקו"ת כאן] הוא ע"ד שכ' הרמ"ז שם [בפ' בראשית] ובפ' אמור דצ"ו שחג השבועות ע"ש שבו מתגלים המ"ט בחי' הכלולים בשער הנ' אבל שבעה שבועות דספירת העומר הם מ"ט שע"ב ממש ולא בחי' שער החמשים וכמבואר בפרדס שער השערים פ"ה".

ע' בפרדס . . כתר עליון איהו שלימו דחמשין שערי בינה כו': נתבאר באוה"ת פ' אמור-ג ע' תתעד.

שבו ועל ידו יהי' גילוי אנכי: ובאוה"ת פ' אמור-ג ע' תתעג "ואין זה סותר למ"ש במ"א ששער החמשים אין בנו כח להמשיך אלא שנמשך ממילא בחג השבועות כו'" ע"ש.

דף יא

וארי' כבקר: ראה לעיל פ' בחקותי מט, ב ושם כתוב אשר דרוש ד"ה אסור לאדם שייך לכאן.

שבבהמ"ק הי' בדמות ארי': יומא כא, ב.

דאיתא בזהר שכמה מלאכים ממונים על התפלה: ראה בהערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ח ע' 202, בענין סנדל קושר כתרים.

שא"א לקול ודבור גשמי . . לעלות למעלה: "הגם שאומרה בכוונה ורעותא דליבא, הרי נשמתו היא מלובשת בחומר גופני בחלקי כחות הנה"ט בשכלו ומדותיו הטבעיים, ובפרט בקולו ודיבור בהבל גשמי שמורכב מד' יסודות גשמי', ואיך יעלה קול התפלה הגשמי, הגם שיוצא מנקודת לבבו למעלה באלקים חיים להיות לריח נחוח" — מאמרי אדה"א שבועות ע'תיד. וראה באוה"ת תזריע-ב ע' תקכד ואילך במה שכתב הכתר שם טוב בשם הבעש"ט ענין המלאכים שמעלים התפלה.

הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.

כמ"ש בספר הכוזרי במאמר שני סי' כו: מובא גם באוה"ת בראשית כרך-א דף רו, א. ובאוה"ת במדבר כרך-ה ע' א'תרמב "שהנשמה מתקשרת בנפש החיונית והנפש החיונית גם כן לא תתחבר בגוף כי אם על ידי רוח חם טבעי והוא המתקשר בלב שמשם יוצא רוח חם טבעי כהקשר הלהב בראש הפתילה כו'" ע"ש.

שוב אשוב אליך: בראשית יח, י.

להעיר שבסוה"מ להצ"צ כז, א ובמאמרי אדה"א שבועות ע' תט מביא גם הפסוק ראה נשאתי פניך כו' וכן עתה ידעתי . . את בנך יחידך ממני, וכ"ה במאמרי אדה"ז פרשיות-א ע' קט.

ובשליחותו של מקום: ראה זח"א קב, ב.
ותקרא שם ה': בראשית טז, יג.
וכלים מכלים שונים: אסתר א, ז.
העושה מצוה אחת: אבות ד, יא.
היושב ושונה הקב"ה: ראה תדא"ר רפי"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד.
גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.
בתפלה שכנגד הקרבנות: ברכות כו, א. זח"ב כ, ב.
במשכן . . לא הי' האש של מעלה: ראה לעיל (בהוספות) יט, א הערת כ"ק אדמו"ר. ראה מאמרי אדה"א שבועות ע' תיא.
משה לא רצה במלאך: שמות לג, יג.
ותצא אש מלפני ה': ויקרא י, ב.
ע"פ כנשר יעיר: לקמן פ' האזינו עז, ד "כמו שהי' בימי משה שנמשך האור והשפע לישראל על ידי השכינה בעצמה שלא ע"י המלאכים שהרי משה לא רצה בשליחות מלאך כמ"ש אם אין פניך הולכים כו'".
וסד"ה שובה ישראל: לקמן ש"ש סח, א.
והנה לעתיד לבא: "והנה ידוע דבעבודה דלע"ל בימי המשיח יהי' במעלה ומדרגה הע' יותר מזמן משה שהרי נא' בו משכיל..." — מאמרי אדה"א שם.
הנה ישכיל עבדי: ישעי' נב, יג.
אפי' מבחי' משה: יל"ש רמז תעו בשם תנחומא. וראה לעיל פ' צו יז, א ובהנסמן לשם.
כעת יאמר: במדבר כג, כג. "דהיינו כל פעולות והמשכות אלקות ביחו"ע דאצילות יבוא לבי"ע הכל ע"י ישראל דוקא שיהי' בבחי' פנימיות אא"ס" — מאמרי אדה"א שבועות שם ע' תיג.
ואמרז"ל שהמלאכים: במ"ר כ, כ.
רש"י [במדבר] (שם). ובמדרש אגדה (שם). [כ].
עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם: ב"ב עה, ב.
שורה ביאור: ע' ביאור ע"ז בוך פערטעל (רכו, א) מאדמו"ר צ"צ נ"ע. [כ].
כי מלאך נק' שליח . . ותקרא שם ה': להעיר מאגה"ק סי' כה. קו"א לתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח.
ותקרא שם ה' הדובר אלי: בראשית טז, יג.
שוב אשוב אליך: שם יח, י.
היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.

ורבוא רבבות מלאכים מחנה מיכאל: חגיגה יג, ב.
ומזיעתן של חיות: חגיגה יג, ב.
על ראש רשעים יחול: ירמי' כג, יט.
פי' זיעתן: ראה לקמן שלח מא, א.
לבם כו': בביאור הנ"ל כאן קיצור משנ"ת. [כ].
הרחמנות ג"כ מגדולת: [הרחמנות] על הריחוק כ"כ מגדולת כצ"ל. [כ].
בכל עצב יהי' מותר: משלי יד, כג.
בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. וראה הע' כ"ק אדמו"ר בסה"מ ה'תש"א, ע' 79. וראה לעיל פ' ויקרא ד, א.
שלום כו': בהביאור יש כאן תוס' [כ]. [ראה גם אוה"ת שבועות ע' ריב].
חכו ממתקים: שה"ש ה, טז.
חיך אוכל יטעם: איוב יב, יא.
בזהר פ' שמיני דף ל"ט ע"ב: באוה"ת שבועות ע' ריב יש כאן הג"ה. וראה בביאה"ז להצ"צ כרך-א ע' שיט.
של — מוצאות: כאן יש תוס' שם. [כ]. [ראה גם אוה"ת שבועות ע' ריב].
ויפח באפיו: בראשית ב, ז.
עשה את השמים ואת הארץ: שמות כ, יא.
אתא בוקר: ישעי' כא, יב. וראה סה"מ תקס"ג ע' שיא. אוה"ת בשלח ס"ע שצא.
ויאמר אלקים יהי אור: בראשית א, ג.
ונהר יוצא מעדן: שם ב, י.
שבכל — כו': שם יש כאן קיצור משנ"ת. [כ].
אנכי מי שאנכי: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' רט.
בחי' חיצוניות בלבד: יש כאן תוס' מרובה בהנ"ל. [כ]. [ראה אוה"ת שבועות ע' ריב].
כי לא על הלחם לבדו: דברים ח, ג.
כמראה אבן . . ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
ונוגה לו סביב: שם א, ד.
בלע שהוא הראשון לז' מלכין: בראשית לו, לב.
בלע . . דעת: ע"ח שער דרושי הנקודות פ"ד.
בביאור ע"פ כה תברכו: לקמן פ' נשא כח, א.
מצרים נק' בינה ובינה בגרון שהוא מיצר: ראה פע"ח שער חג המצות פ"א דשם מבאר שהגרון נק' מצרים.

הקול שמעורר הכוונה: ראה טושו"ע או"ח סי' סא, ד.
ובפ' וארא ע"פ לכן אמור: תו"א נז, ג.
בביאור ע"פ על כן יאמרו המושלים: לקמן סז, א.
יאר ה' פניו: במדבר ו, כה.
שאומרים כ"ד ספרים: שו"ע או"ח סתצ"ד. חק יעקב שם.
תרי"ג ארחין: זח"ג קכט, א. קלו, א.
חמץ תאפינה: ויקרא כג, יז.
לית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג קכט, א.
חירות ממה"מ: שמ"ר רפל"ב. וש"נ.
בואו ונחזיק טובה: ע"ז ה, א.
מחמת שמחת העבודה . . מעוררין שמחה למע': ראה זח"ג קפד, ב.
צהבו פניו של רבי: חולין ז, ב.
בד"ה צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כו, ב.
ומלאה הארץ דעה: ישעי' יא, ט.

דף יב

מעט תוס' ביאור: נדפס ג"כ באוה"ת אמור-ג ע' תתעג. עם תוספת הגהות וקיצורים באוה"ת במדבר ע' ריב.
והיינו דוקא ע"י שכבר נעשה שלימות ההמשכה במ"ט: ראה בסה"מ — מלוקט כרך-ג ע' קטו הערה 17.
כי שער החמישים דבינה הוא הממוצע בין חכמה לבינה: ראה בארוכה באוה"ת ואתחנן ע' שכ ב' שיטות בשער הנו"ן, וכאן כתב אדה"ז שלא כדברי הב' דיעות ע"ש.
כמ"ש בגמרא: ר"ה כא, ב.
וביאר זה המגיד: ראה גם סה"מ תקס"ה ח"א ע' קפד. אוה"ת יהל אור ע' תב. וראה לקו"ש חי"ד ע' 451.
וגדולים צדיקים במיתתם: חולין ז, ב.
ולא ידע איש את קבורתו: דברים לד, ו. ראה אוה"ת שמות ע' טז. תצא ע' תתקיט.
בזהר פ' יתרו (דפ"ט ע"א): ראה גם אוה"ת שמות ע' טז.
בשעה שהקדימו: הנחת כ"ק אדהאמ"צ נדפס בסה"מ תקס"ב ח"א ע' רד. הנחת הר"מ בן אדה"ז שם ח"ב ע' תמה. וראשי פרקים מהמאמר (מכ"ק אדה"א) שם בח"ב ע' תקפא. ובשינויים ותוס' הגהות באוה"ת במדבר ע' קנו. וראה גם אוה"ת במדבר כרך ה' ע' א'תקסב.

מאמר זה באריכות מכ"ק אדה"א — במאמרי חג השבועות ע' תקעד. בד"ה בשעה שהקדימו תשכ"ט (סה"מ מלוקט-ד ע' רעה) הערה 39 מעיר שהדרושים שבלקו"ת פרשת במדבר, הדרוש הראשון הוא בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע [וגם הדרוש "ענין שניתנה התורה על הר סיני" (טו, סע"ב ואילך) מדובר בענין הביטול וכו' דהאדם] לאח"ז בא הדרוש "וידבר אלקים גו'", ולאח"ז ואהי' אצלו אמון גו' שקאי על תורה". ע"ש.

קיים אעא"ה את כל התורה: יומא כח, ב. קידושין פב, א. ויק"ר ב, י.

וישמור משמרתי: בראשית כו, ה.

למען אשר יצוה: שם יח, יט.

היתה התורה ירושה להם מאבותיהם: ראה יומא כח, ב.

ירידת ה' על ה"ס בקולות וברקים: שמות יט, טז.

על כל דיבור ודיבור: שבת פח, ב. וראה זח"ב פג, א.

לא תרצח ולא תנאף: שמות כ, יג.

נשמתן — שהם דברים פשוטים: ראה לקו"ש חט"ו ע' 329.

כי ישאלך בנך מחר: דברים ו, כ.

כמ"ש בירושלמי: "תני ר"ח . . בן חכם מהו אומר מה העדות כו' אף אתה אמור לו בחוזק יד כו' וצ"ל שפסוק זה נאמר ס"פ בא י"ג י"ד בתשובה לבן טיפש, וי"ל משום שכאן ג"כ נזכר ויוציאנו ה' ממצרים ביד חזקה" — אוה"ת ואתחנן ע' שצט ע"ש בארוכה.

כי הנה כלל כל המצות: ראה אוה"ת ואתחנן ע' ת. ויקרא-ג תשנ"ח.

וא"כ למה זה ירדה: ראה לעיל פ' אחרי כה, ג. ובארוכה באוה"ת ואתחנן ע' ת.

וע"ז תירץ לנו . . כדי ליראה את ה': באוה"ת במדבר ע' קנז מפרש יותר בארוכה דאין זה תירוץ כלל "דאטו כשהנשמה היתה למעלה לא הי' לה יראה אדרבה כשהיא בלא גוף ודאי יש לה יראה יותר גדולה" ע"ש.

גדול ה' ומהולל מאד: תהלים מח, ב.

אימתי נקרא גדול כשהוא בעיר אלקינו: זח"ב רלה, א. זח"ג ה, א. ז"ח תשא (מד, רע"א). חקת (נא, ד).

אתה עשית את השמים: נחמי' ט, ו.

היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.

בס"י שתי אבנים: פ"ד, מט"ו.

בד"ה אלה פקודי המשכן: לעיל פ' פקודי ד, א.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

במקום שאתה מוצא גדולתו: מגילה לא, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'ש"ת, ע' 40. בלקוטי הגהות לתניא פ"ד. לקמן יג, א. וראה באוה"ת בראשית-א דף צד, א שמציין לזה לראשית חכמה שער הענוה פ"א. ליקוט פי' לתניא פ"ד.

כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.

לגדולתו אין חקר: שם קמה, ג.

ואינה עולה בשם כלל: ראה באוה"ת וירא צב, א מה שהקשה ע"ז.

ברבות ר"פ ואלה המשפטים: "הגדולה שלי והחוסן שלי וכן דוד אומר לך ה' הגדולה" — יהל אור ע' שצ.

ובפ' במדבר פרשה א': "כשם שיש לי תלוי ראש על כל באי עולם שנאמר לך ה' הגדולה כו'" — אוה"ת בראשית-א דף כב, ב. יהל אור ע' שצ.

זח"א בראשית דל"א סע"ב: "ארזי לבנון לך ה' הגדולה כו'" — אוה"ת נ"ך-א ע' תשיד.

ויחי דרמ"א סע"א: "שבעה עינין עילאין לקביל הא דכתיב לך ה' הגדולה" — אוה"ת שם.

ח"ב פ' בא מ"ב סע"ב: "בענין והכהו לשבעה נחלים וקרא לון גדולה וגבורה תפארת כו' וקרא גרמי' גדול בגדולה" — אוה"ת בראשית-א דף צב, א.

צ"ב א': "ע"פ והי' שבעת ימים תחת אמו, תחת אמו אתעטרו שבעת ימים דכתיב לך ה' הגדולה והגבורה . . וכמ"ש במק"מ פ' אמור שם לך ה' היינו בינה והוא ענין וגולה על ראשה", — אוה"ת נ"ך-א ע' תשטו. וראה גם באוה"ת בראשית-א דף צב, ב. ובכרך-ו דף תתרלג, א.

נשא קל"ז ב': "כתיב הכא גבורות וכתיב התם לך ה' הגדולה והגבורה אלא הכי תאנא כד אתחברן כולהו גבוראן כחדא אתקרי גבורה", — אוה"ת נ"ך-א ע' תשטו.

האזינו דרצ"ה סע"א: "דשירותא דדיקנא מחסד עילאה דכתיב לך ה' הגדולה כו'", — אוה"ת נ"ך-א ע' תשטו.

דבר מלך שלטון: קהלת ח, ד.

בי-ה ה' צור עולמים: ישעי' כו, ד.

ביו"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב.

כי כל בשמים ובארץ: דה"א כט, יא.

ברבות ר"פ תרומה: "פ' ל"ג כל מה שיש בשמים יש בארץ כו'", — אוה"ת נ"ך-א ע' תשטו.

זח"ב משפטים קט"ז א': "הה"ד כי כל בשמים כו'", — אוה"ת נ"ך-א ע' תשטו.

נשא קמ"ח א': "וה' ברך את אברהם בכל כדכתיב כי כל בשמים", — אוה"ת נ"ך-א ע' תשטו.

פנחס דרנ"ז סע"א: "תפלת כל פה לית כל אלא צדיק דכתיב כי כל בשמים כו'", — אוה"ת נ"ך-א ע' תשטו.
בזח"ג תזריע דמ"ז ב': נתבאר באוה"ת ויקרא-א ע' רנח ואילך. ביאה"ז להצ"צ-ב ע' תתעז ואילך.
בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א. מגילה כא, א. ראה לקו"ש ח"י ע' ז.
ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
באג"ה ע"פ ארץ אשר עיני ה': סי' יד (קכ, א).
וע"פ ויעש דוד שם: סי' ה (קו, ב).

דף יג

ואמרו רז"ל בראשית נמי מאמר: ראה גם לקמן פ' האזינו עב, ג. אוה"ת ויקרא-ג ע' תתעח. אוה"ת פ' ואתחנן ע' תיד.
יהי אור . . יהי רקיע: בראשית א, ג-ו.
חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
כולם בחכ' עשית: תהלים קד, כד.
סוף מעשה במח' תחלה: פיוט לכה דודי.
ב והנה כדי: בגוכתי"ק 1102: "ב (והנה כדי" והסוף מוסגר "שהוא יקר ביותר וכמ"ש במ"א)". קטע זה הוא הוספת כ"ק הצ"צ, שהרי בהנחת המאמר הנמצא בבוך הנ"ל בכת"י מעתיק ליתא.
ותי "וכמ"ש במ"א" בדפוס ראשון הוא באותיות רגילות.
במקום גדולתו: לק' בואתחנן (ח, ד). וש"נ. [כ]. ראה לעיל יב, ד.
בראשית בשביל התורה: רש"י בראשית א, א. וראה ב"ר בתחלתו. לקח טוב שם.
שהקנין מורה על דבר שהוא יקר ביותר (**וכמ"ש במ"א**: בענין שהתורה קנין א' נתבאר בארוכה באוה"ת שבועות ע' קעד ואילך. וראה גם באוה"ת יתרו ע' תתעד ואילך.
והנה המצות . . ולכן: ראה אוה"ת בראשית-ג תקפז, ב.
שרמ"ח פקודין . . אברין דמלכא: ראה ת"ז ת"ל. תניא פ"ד ובליקוט פירושים שם. על"ק נצבים (נד, א) וש"נ. [כ].
בד"ה וידבר . . אל ראשי המטות: לקמן פא, ב.
הדם היא הנפש: דברים יב, כג.
זאת התו' אדם: במדבר יט, יד.
א' ד"ם: של"ה בהקדמת בית ישראל בית דוד (כא, א). וראה ספר הערכים-חב"ד כרך-א טור קנ ושם נסמן.

מובא באוה"ת ויקרא-א ע' יח ומפרש "ותוכן הפי' שם שהמצות נק' רמ"ח אברין דמלכא והתורה נאמר בה זאת התורה אדם א' דם שהוא חיות כל האברים, ועיין בלקו"ת בשה"ש ד"ה לסוסתי ברכבי פרעה הראשון [יא, ג] שזהו ענין אורות וכלים, וכן פי' בלקו"ת פ' מסעי בד"ה הנה גבי המסעות ושם ספ"ב שהתורה היא בחי' אורות" ע"ש.

כל העוסק בתורת עולה: מנחות קי, א. ראה בהנסמן לקמן פ' חקת נז, א.

זאת התו' לעולה: ויקרא ז, לז.

ובכל מקום מוקטר: מלאכי א, יא.

אלו ת"ח: מנחות קי, א.

בכל מקום ובכל זמן: נתבאר באוה"ת שבועות ע' קנט ושם מציין לשו"ע אדה"ז או"ח סי' א' סק"ט במהדורא בתרא.

לכל זמן ועת לכל חפץ: קהלת ג, א.

ז' על ז' טפחים: שו"ע או"ח סתרל"ד.

ולא תהי' סככה מדבר המקבל טומאה: סוכה פ"א, מ"ד.

על דמות הכסא: יחזקאל א, כו.

כמו בעל הבית לעסק המצוות: נתבאר בד"ה ביום השמיני-תשמ"ו (סה"מ מלוקט-ד ע' קיג) הערה 38.

בחי' אדמה לעליון: עשרה מאמרות מאמר אם כ"ח ח"ב פל"ג. של"ה תושב"כ דרוש צאן יוסף דף שא, ב. וראה בהנסמן במאמרי אדה"א במדבר כרך-ג ע' א'קמ. ועוד.

הנה מקום אתי: שמות לג, כא.

וכל חפצים לא ישוו בה: משלי ח, יא.

אפי' חפצי שמים: מועד קטן ט, ב.

ירוש' דפאה . . סה"א הובא שם בר"ש. [כ].

(**ועמ"ש ע"פ אחרי . . יכפר**): בדפוס ראשון באותיות רגילות, ובלי סוגריים, וכ"ה בגוכתי"ק, והמוסגר מתחיל: "(ולכן ארז"ל" ומסיים אחר הקיצור "לא ישוו בה)".

כל מה שלמעלה נק' בחי' יש: ראה סידור מד, ב.

ויצוונו ה' לעשות: דברים ו, כד. [כ].

יראו את ה' קדושיו: תהלים לד, י.

ייראו מה' כל הארץ: שם לג, ח.

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.

קמי' כולא כלא חשיב: זח"א יא, ב.

וראו כל בשר יחדיו: ישעי' מ, ה.

ובאו במערות צורים: שם ב, יט.
ההפרש . . מה' . . יראו את: ראה קונטרס העבודה ס"ג ע' כ ושם העיר כ"ק אדמו"ר לד"ה אר"י לא ברא תרצ"ד (בקונטרס כד) ד"ה אמר רבה כו' כל אדם תש"ב (בס' המאמרים — אידיש).
את הטפל לשם ה': ראה עד"ז ברכות לו, ב. ב"ק מא, ב.
אם אין חכמה אין יראה: אבות ג, יז.
שפסקה זוהמתן: שבת קמו, א. וראה זח"א סג, ב. זח"ג יד, ב. צג, ב.
אל תקרא חרות אלא חירות: אבות פ"ו מ"ב.
פ"ה דעירובין דנ"ד סע"א: מובא ונתבאר באוה"ת כי תשא ע' ב'כב ואילך.
ובפ"ו דאבות: משנה ב. וראה באוה"ת שם.
נשא פ"י: "גבי שמלכך בן חורין", — אוה"ת כי תשא ע' ב'כא.
משפטים קי"ד א, תצוה קפ"ג א': נעתקו באוה"ת כי תשא ע' ב'כא.
ח"א בראשית דל"ז סע"ב: "בפי' לא ידון רוחי", — אוה"ת כי תשא ע' א'כג.
חיי שרה קל"א ב': "ע"פ גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך עד ובג"כ קוב"ה כד יהיב אורייתא מה כתיב בה חרות על הלוחות", — אוה"ת כי תשא ע' ב'כג.
ויקרא ד"ו ע"ב: "בפי' חירות על הלוחות לפי שניתנו ע"י קול השופר הנמשך מהבינה מקום החירות", — אוה"ת כי תשא ע' ב'כג.
מעט מעט אגרשנו: שמות כג, ל.
וישמור משמרתי: בראשית כו, ה.
משמרת מצותי: יהושע כב, ג.
עקב אשר שמע: בראשית כו, ה.
שופך דם האדם באדם: בראשית ט, ו. וראה גם סה"מ עטר"ת ע' תקנט.
זה לעו"ז עשה אלקים: קהלת ז, יד.
ישראל עלו במחשבה: ב"ר א, ה.
ועל"ק מטות (פג, א. [ג]). וש"נ. [כ].
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
יתמו חטאים מן הארץ: תהלים קד, לה.
עץ חיים למחזיקים בה: משלי ג, יח.
תורה שבכתב . . שבעל פה: ע"ל צו (יז, ד). [כ].
באגה"ק ד"ה בר"מ: (קכד, ב). [כ].
ויתפרדו כל פועלי און: תהלים צב, י.

כהמס דונג מפני אש: שם סח, ג.
שיעביר רוח הטומאה: זכרי' יג, ב.
ביום ההוא יהי' ה' אחד: שם יד, ט.
למהוי אחד באחד: זח"ב קלה, א.
יראה כל זכורך: שמות כג, יז.
רפ"ק דחגיגה: ב, א. וש"נ.
כי עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
סד"ה כי תשמע בקול: לקמן פ' ראה כג, ג.
כי עונותיכם מבדילים: שם נט, ב. [שם אי' כי "אם" — [כ]. ["היו" מבדילים].
ונהר יחרב ויבש: איוב יד, יא.
יחרב בבית ראשון ויבש בב"ש: זח"א כו, א.
ת"ז בהקדמה (יד, א). ובת"ז (תי"א) (תכ"א — נח, א) (תכ"ב — סז, א). ושם (קסו, סע"ב — מז"ח [תז"ח — קח, א]. ושם (קסט, ב [תז"ח קו, ב]) ל' אחר, ודו"ק. ועל"ק לשמע"צ (צב, ג). וש"נ. ובזח"א (ו, ב. כה, א. כו, א. רנג, א). [כ].
ראה אוה"ת נ"ך-ב ע' א'נב.
שאפילו בבחי' בית ראשון בחי' בראשית נמי מאמר הוא בחי' חכמה: "ומ"ש דבית ראשון הוא חכמה צ"ע בזהר שמות ד"ט ע"ב פי' שהוא בינה", — אוה"ת שה"ש-א ע' קל.
הוא בחי' חכמה: ראה אוה"ת ואתחנן ע' תכז.
ודכ"ו ע"א: "דבית ראשון שכינתא עילאה בינה ובית שני שכינתא תתאה שהיא מ'", — אוה"ת בראשית-ג דף תקלו, ב.
ובפ' שמות ד"ט ע"ב: "דבית ראשון הוא בינה ובית שני הוא מל' . . ובית ראשון עילאה קדישא לא נביע נביעו דמים חיים דהא מקורא דילה אסתלק כו'", — אוה"ת בראשית-ג דף תקלו, ב.
וימררו את חייהם: שמות א, יד.
ותעל שועתם: שמות ב, כג.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
לשמוע בקולו ולדבקה בו: שם ל, כ.
לשמוע בקול דברו: תהלים קג, כ.
וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
ולא יכנף עוד מוריך: ישעי' ל, כ. ראה פי' הפסוק בתו"א כח, ד. ובאוה"ת פ' שלח ע' תקפט.

סד"ה והניף ידו על הנהר: לעיל פ' צו יח, א.
מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
א"ת בניך אלא בוניך: ברכות סד, א. וש"נ.
בחומר דא ק"ו: זח"ג רע"מ קנג, א. רכט, ב. וראה תו"א ד"ה ואלה שמות. אוה"ת שם.
למסור נפשו באחד: ראה שו"ת הרשב"א ח"ה סנ"ה. ב"ח טור או"ח ר"ס ס"א. פע"ח ש' הק"ש פי"ב. וראה אוה"ת תרומה ע' א'שסז: "כדמשמע בעובדא דרע"ק שהי' מאריך באחד שיצאה נשמתו באחד. וגם מהא דעיקר הכוונה בפסוק ראשון כמו ר"י הנשיא כו' משמע דעיקר מס"נ הוא באמרו אחד, ומצות בכל נפשך מלתא באפי' נפשי' הוא" ע"ש. וראה אוה"ת דברים-ו ע' ב'רמט דמס"נ באחד דק"ש היינו במהות ועצמות אוא"ס דוקא.
ביטול הרצון מפני רצונו: ראה אבות ב, ד.
קדש עצמך במותר לך: יבמות כ, א.
חובה עלינו מצות התפלה: ראה שו"ע או"ח רספ"ט. וראה לקמן בפ' בלק ד"ה לא הביט (ע, ג).
אא"כ מי שתורתו אומנתו: שבת יא, א.
דנשמתי' אחידא בי' להיטא בי': זח"ג רצב, א.
במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'תש"ט, ע' 183.
דמשכין בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.
שנהנין מזיו השכינה: ברכות יז, א.
ע"י דאתכפיא סט"א: ראה זח"ב קכח, ב.

דף יד

החשך יכסה ארץ: ישעי' ס, ב.
כי עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
במדרש פ' ויקרא ר"פ א': ראה לקמן סעי' ה. וראה אוה"ת ויקרא-א ע' רלב ואילך. יהל אור ע' שפו.
ס"פ ה': "נק' גבורים שנאמר מה תתהלל ברעה הגבור וישראל נק' גבורים שנאמר גבורי כח עושי דברו", — יהל אור ע' שפו.
בד"ה ביום השמיני שלח: לקמן שמע"צ פו, ב.
אם יוספים אנחנו: דברים ה, כב.
חכמה כ"ח מ"ה: ת"ז בהקדמה.

ונחנו מה: שמות טז, ז.
נפשי יצאה בדברו: שה"ש ה, ו.
שרק משה יוכל לשמוע: ראה לקו"ש-כח ע' 13 הערה 56.
שאו ידיכם קדש: תהלים קלד, ב.
בד"ה צאינה וראינה: לקו"ש שה"ש כא, ב ואילך. וראה באוה"ת ואתחנן ע' פט.
ועתה יגדל נא: במדבר יד, יז.
העונה אישר"מ: שבת קיט, ב.
שיעקב נתן לדוד כ"ח שנה משלו: זח"א קסח סע"א. נתבאר בדרך מצותיך קח, ב ואילך. אוה"ת בראשית-ב דף שנג, ב.
בד"ה ונקדשתי: לעיל פ' אמור לא, א ואילך.
והחיות נושאות את הכסא: בחיי תרומה כה, י בשם פדר"א. וראה פדר"א ספ"ד. שמ"ר ספכ"ג.
על"ק שלח (מא, סע"ד). וש"נ. וע' בהעלותך (לא, ג). וע"ע פקודי (ח, א). [כ].
ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
ובפע"ח שער השבת: פ"כ סד"ה ואמנם.
ארך אפים ורב חסד: שמות לד, ו.
עתיד הקב"ה . . שם חדש: ראה ב"ב עה, ב. ב"ר סד, ד.
ירושלים הוא יראה שלם: ב"ר נו, י.
והאלקים עשה שיראו מלפניו: קהלת ג, יד.
תען לשוני אמרתך: תהלים קיט, קעב.
ביאור על בשעה שהקדימו: הנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ב-א ע' רי. והנחה אחרת שם ח"ב ע' תמח. הגהות באוה"ת במדבר ע' קסו.
כמיא דאשקי לאילנא: ת"ז בהק' (פתח אלי').
ושרש הה"ח הוא מחיוורתא דגלגלתא: "מן עצם הגלגולת שהוא בחי' חיצוניות הכתר", — סה"מ תקס"ב-ב ע' תמח.
ובחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב.
ולא למע' מכ': סוכה ב, א.
בוצינא דקרדוניתא קו המדה: זח"א טו, א. וראה לקו"ת נשא כז, ג. ביאוה"ז לאדהאמ"צ נז, ד. אוה"ת שלח ע' תצג ואילך.
בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א.
כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.

משא"כ כמיא . . שמגדלם לבד: "כי דם מחיי' את הכלי', משא"כ המים שהם רק מגבילים ובדם יש ג"כ לחלוחי' שמגדיל הכלי כמו מים, אך הגבורות שבדם מחיי' את הכלים שממשיך מעצמיות הנפש, מה שאין זה במים שהוא בחי' קרירות והוא רק מגדיל ואין בו בחי' גבורות להמשיך החיות אל הכלי", — סה"מ תקס"ב-ב ע' תמט.

ואדם אדמה לעליון: עש"מ מאמר אכ"ח ח"ב סל"ג. של"ה תושב"כ דרוש צאן יוסף דף שא, ב.

ג' רגלים: ראה לקו"ת פינחס עו, ב. דרושים לר"ה נח, א.

לושי ועשי עוגות: בראשית יח, ו.

רעוא דכל רעוין: זח"ג קכט, א. רפח, ב.

רמ"ח פיקודין רמ"ח אברים: ראה ת"ז ת"ל.

בביאור ע"פ והי' מספר בנ"י: לעיל במדבר ו, ד ואילך.

יצחק ל' צחוק: ראה רש"י בראשית יז, יט.

ונהר יחרב ויבש יחרב בבית ראשון: ישעי' יט, ה. זח"א כו, א. ראה לעיל יג, ג במ"מ.

כדאיתא בגטין פ' הנזקין: נו, ב. ראה באוה"ת פ' ואתחנן ע' רמו, וע' שג. ובסה"ת תרכ"ט (הוצאת תש"נ) ע' רצ ואילך.

מבואר בע"ח שער מ"ז: פ"ה ואילך. ראה בסה"מ תקס"ה ע' תקמה. אוה"ת משפטים ע' א'רצו ואילך.

ובטובו מחדש בכי"ת: ברכת יוצר. ראה המשך מים רבים-תרל"ו פל"ג.

אז יוסיפו אור כו' ותהי' התוספת הזה מרובה על העיקר: בסה"מ תקס"ב-ב ע' תנ מביא על זה משל מתינוק שמלמדים אותו ומשפיעים לו שכלים חדשים אעפ"כ אינו נק' זאת התחדשות גמורה רק שהוציאו מההעלם לגילוי ע"ש.

ועמש"ל בביאור ע"פ שחורה אני: לקמן שה"ש ט, א.

מתנה טובה יש לי: שבת י, ב. "שהמתנה היא מי שלא הי' כלל בהשתלשלות אף בהעלם כלל כ"א דבר חדש לגמרי מן המאציל ב"ה", — סה"מ תקס"ב-ב ע' תנ.

שהמשכה זו באה מלמעלה מעלה אור חדש: כי עונ' היא הולד' ולד גמור דבר חדש לגמרי", — סה"מ תקס"ב-ב ע' תנא.

גבי ירדן שנוטל מזה: ועל"ק בפ' מסעי (צד, א). וש"נ. [כ].

המבואר במ"א בענין גביע הכסף: ראה סה"מ תקס"ב-ב ע' שלו. אוה"ת בראשית-ו דף תתשג, ב ואילך. ובכרך-ב דף שמא, א ואילך. ובארוכה במאמרי אדה"א בראשית ע' רעט ואילך. וראה שם ע' רצז ואילך.

בסה"מ תקס"ב-ב ע' תנא מבאר שענין הגניבה שלא ידע בנימין מזה, ועי"ז רצה להעלותו אליו כו'. וזהו ענין הגניבה באלקות, וזהו האזהרה שלא ימשיכו לחיצוני' ח"ו ע"ש.

במקום שבעלי תשובה עומדין: ברכות לד, ב.

טמירא דכל טמירין: זח"ב פט, א.

קול ה' בכח: תהלים כט, ד.

חרות על הלוחות: שמות לב, טז.

מי גילה לבני: שבת פה, א.

נקודה בהיכלא: ש"נ [לקמן ראה יח, ב. — כ].

חו"ב תרין ריעין: ראה זח"ג ד, א.

וג"ז נ' שם [לקמן פ' ראה יח, ב]. [כ].

דף טו

כי קרוב אליך הדבר: דברים ל, יד.

לעשות ולתקן: ב"ר יא, ו, ברש"י שם.

ופי' מי גילה לבני: ראה סה"מ תרל"ה-א ע' רכו.

ברבות ס"פ תבוא . . וכ"ה בגמרא: נעתק באוה"ת ואתחנן ע' קצו, ושם כל הענין בקיצור, וכנראה שנעתק משם. וראה לקמן "הבחיי כאן".

הכל בידי שמים חוץ מי"ש: ברכות לג, ב. זח"א נט, א. ראה גם בסה"מ תרל"ה-ב ע' שז.

הבחיי כאן: מכאן נראה שהמקור לקטע זה הוא באוה"ת ואתחנן הנ"ל ואח"כ הרחיב והוסיף, שהרי הבחיי הוא בפ' ואתחנן, וכן ביהל אור ע' לה מביא מהבחיי פ' ואתחנן, ומובא גם באוה"ת בראשית-ד דף תשעד, ב ובאוה"ת ש"ש ע' א'תצב.

ויחד לבבנו לאהבה: ברכת ק"ש דשחרית.

דלאו מכל אלין מדות: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

מי יתן טהור מטמא: איוב יד, ד.

גם חושך לא יחשיך ממך: תהלים קלט, יב.

הרים כדונג נמסו: שם צז, ה.

בני חיי ומזונא לאו בזכותא: מו"ק כח, א. ראה בביאה"ז לצ"צ-א ע' מט מציין לכמה ספרים.

כ"א במזלא תליא שהוא כתר: ראה ביאה"ז להצ"צ-א ע' מד.

כמבואר בהרמב"ם פ"ה מהלכות תשובה: ראה גם לעיל פ' אמור לח, ב. (מובא גם באוה"ת נשא ע' רפז).

והרשות נתונה: אבות ג, טו.

אבל חרדה גדולה נפלה: דניאל י, ז.
משום דמזלייהו חזי: מגילה ג, א. וש"נ.
יש לפרש הפסוק מי יודע רוח בני האדם: ראה באוה"ת נ"ך-ב ע' א'קיג פי' הפסוק.
ברבות ס"פ האזינו: נעתק באוה"ת נ"ך-ב ע' א'קיב-יג, ומכאן עד תי' "נק' רוח בני האדם העולה כו'" נמצא שם. ומסיים "ובזה מתורץ שהרי אח"כ נאמר והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, ואיך אמר תחלה מי יודע, אלא דהפי' הוא כנ"ל".
לכאורה תמוה שיסתפק מרבע"ה: ראה לקמן שה"ש מט, ג.
בזח"א ויחי דרמ"ה סע"א: ראה גם לקמן שה"ש מט, ג.
ולא תחללו: ויקרא כב, לב.
בביאור ע"פ ולא תשבית מלח: לעיל פ' ויקרא ד, ג ואילך.
ונפשי כעפר לכל תהי': תפלת אלקי נצור. ברכות יז, א.
ולכן ניתנה על הר סיני דמכיך שהוא ענין השפלות שאינו מגבי' א"ע: ראה באוה"ת מג"א (תש"נ) ע' נה שמציין לכאן ומוסיף "ולכן מ"ת ניתנה על ה"ס הר התנשאות ומ"מ הר קטן ע"ד שמינית שבשמינית".
ויגבה לבו בדרכי ה': דה"ב יז, ו.
בד"ה יביאו לבוש מל': תו"א צא, ב. וראה בפירוש המילות לאדה"א פרק קמז.
ובד"ה החלצו: לקמן פ' מטות פו, ג.
ויספו ענוים בה' שמחה: ישעי' כט, יט.
דשמחה והגבהה זו נמשך מן הענוה והשפלות . . כפולה ומכופלת: נתבאר בלקו"ש חכ"ח ע' 257 הערה 32 בענין התכללות דב' התנועות ביטול והגבהה.
נבזה בעיניו נמאס: תהלים טו, ד.
סיני שירדה שנאה: שבת פט, א.
לעולם ירגיז אדם: ברכות ה, רע"א.
וידבר אנכי: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ח-א ע' רכד. הגהות באוה"ת שבועות ע' ריט. הוספה שם ע' רכא. א'תלד. חלק מהמאמר נמצא במים רבים תרל"ו פ' קפג-ה. תרל"ו ח"ב ע' תקח ואילך. וראה ד"ה וידבר יום ב' דחג השבועות תשכ"ב.
וידבר אלקים את: שמות כ, א.
מהו את כל הדברים האלה: ראה גם תו"א סז, ב.
מלת האלה הוא הוראה על דבר הנראה והנגלה: בד"ה וידבר אלקים תשמ"ב (מהנחה בלתי מוגה) מוסיף שאף לפי פשוטו של מקרא גם אם לא הי' נאמר תי' "האלה" גם אז הי' מובן לאיזה דברים הכוונה.

וישמע את הקול: במדבר ז, פט.
משה לבדו שמע: ראה יומא ד, ב.
משנה תורה . . בחי' אתגלייא: מובא באוה"ת דברים ע' ג.
ההפרש בין ד' ספרים הראשונים ומשנה תורה: ראה לקמן שה"ש כ, ג. אוה"ת ויקרא-ג ע' תתמ. ובכ"מ.
בגמרא פ"ק דחגיגה דף ג' ע"ב: נעתק באוה"ת יתרו ע' תתצ ושם מביא גם מ"ש מהרש"א שם "רועה אחד ע"ד האלקים הרועה אותי רועה ישראל האזינה כו', פרנס אחד זה משה כו' ומרבה לי' מכל הדברים אלה דכולן מפי הגבורה נאמרו שהי' הדיבור מתחלק לכמה קולות כו'".
ברבות כי תשא ר"פ מ"ז: נעתק באוה"ת יתרו ע' תתצב.
יתרו ס"פ כ"ח: נעתק באוה"ת יתרו ע' תתצב "וידבר . . האלה לאמר שהוא עושה הכל בבת אחת כו' דבור זכור את יום השבת כו' וכולן אמרן בבת אחת".
מפי הגבורה שמענום: עי' מכות כד, א.
ברעש בקולות וברקים: ראה שמות יט, יח-יט.
לא תרצח לא תנאף: שם כ, יג.
הוא המדע והוא היודע: רמב"ם הל' יסודה"ת ב, י. ראה תניא פרק ב.
עד שיהי' נקרא אלקיך: ראה לקו"ש-ג ע' 800 ואילך.
ז' שבועות תספר לך: דברים טז, ט.
הענין כי בקמה: מובא באוה"ת ויקרא-ד ע' א'קיח.
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
וכל קומה לפניך תשתחוה: תפלת נשמת.
נמנו וגמרו תלמוד גדול: קידושין מ, ב. וש"נ.
ואפי' חפצי שמים: מו"ק ט, ב.
פ"ק דפאה: ה"א.
ולכאורה אינו מובן: ראה לעיל פ' אחרי כו, ד.
הפרשת תרומה . . ע"י שליח: ראה קידושין מא, ב.
אם אין חכמה אין יראה: אבות ג, יז.
ויובן ענין זה: מכאן ואילך ראה מים רבים — תרל"ו מסעי' קפג, ואילך.
יש ב' בחי': מובא באוה"ת ויקרא-ד ע' א'פה.
וד' חושים: כ"ה בכל הכת"י אף בבוך 1102 (המאמר מוגה בגוכתי"ק הצ"צ).
"ולמ"ש אודות הביאור בלקו"ת במדבר (טו, ד) ד' חושים ולא חמשה — באם תמצי לומר

שאין בזה טה"ד יל"פ מפני שמדגיש בכאן התלבשות לפי המזג והתכונה, משא"כ בחוש המישוש (ראה פ"י מהמלות זרות שבמו"נ סוף ח"א מע' חוש. להעיר גם מרע"מ — זח"ג רכט, ב במפרשיו שם)". — לקו"ש כרך לג ע' 215. להעיר בהמשך מים רבים תרל"ו פרק קפג שמעתיק מכאן גורס "וכל החושים כמו ראי' ושמיעה". וכן שם בכרך ב ע' תקח אינו מציין מספר החושים.

ואין עולים בשם כח פרטי כלל: באוה"ת — ענינים ע' רסח: וזהו דמיון ומשל לע"ס הגנוזות במאצילן שאינן בבחי' התחלקות אלא כלולים ומתאחדים ואין עולין בשם כח פרטי, חכ' בפ"ע וחסד בפ"ע כו' כמ"ש במ"א ע"ש.

דף טז

מתאחד עם הנפש: ולכאורה הרי כל הכחות מתאחדים עם נפש ולמה נק' דוקא ע"ש החכמה, אך זהו משום דמציאות החכ' שבו הוא מצד מעלת מהות הנפש עצמו — סה"מ תער"ב-א סעי' רג.

ענין בחי' השתלשלות החיות: באוה"ת בראשית כרך א קי, א שזהו כשיטת המערכת והעבודת הקודש דהע"ס הם עצם אלקות ממש רק שנמשכו מההעלם אל הגילוי, רק שההעלם גבוה ונעלה הרבה מהגילוי, וזהו כעין מ"ש עוד בלקו"ת פ' תצא בביאור ולא אבה ע"ס שבמאציל עצמו ע"ש.

אתה הוא ה' לבדך: נחמי' ט, ו.

דלאו דאית לך צדק ידיעה: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

א"ס ב"ה למעלה עד אין קץ: ראה ת"ז תי' יט (מ, ב).

מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.

וישע ה' אל הבל ואל מנחתו: בראשית ד, ד.

איהו וחיוהי חד: ת"ז בהקדמה ג, ב.

כמו עד"מ התאחדות נפש המשכלת: בתו"א סז, ד ועא, א מביא דוגמא ע"ז "כי הוא המדע והוא הידוע כו' והוא וחכמתו אחד". ובסה"מ תקס"ו ע' רו מביא משל ע"ז "עד"מ בחיות נפשו שמלובשת באבריו שמתאחד הוא עם האיברים". וראה אוה"ת וארא ע' קמח שמציין לכאן.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

בע"ח שמ"ז פ"ג: בדפוס שקלאוו תק"ס. ובכמה דפוסים פ"ב.

גדול ה' ומהולל מאד: תהלים קמה, ג.

ולתבונתו אין מספר: תהלים קמז, ה.

אלף אלפין ורבוא רבבן: דניאל ז, י.
היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
ומשם יפרד: בראשית ב, י.
מונה מספר לכוכבים: תהלים קמז, ד.
המוציא במספר צבאם: ישעי' מ, כו.
המוציא לשון המוציא מרה"י לרה"ר: מובא בספר החקירה נט, א.
מרוב אונים ואמיץ כח: ישעי' שם.
נמשך בחי' ביטול היש בכל עולם לפי מדרגתו: בהמשך מים רבים — תרל"ו פרק קפג נמצא כאן קיצור.
אך הבחי' הב' הוא בחי' סוכ"ע: "ור"ל בחי' סוכ"ע זהו כמשל הנפש המשכלת עצמה לגבי כח השכל המתפשט ממנה שהוא בחי' ממכ"ע", — אוה"ת ענינים ע' רסט.
דלית מח' תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
ואמרו בגמרא: מגילה ג, א. סנהדרין צד, א. ראה לקמן תצא לו, ד. ובמ"מ לשם.
וראיתי אני לבדי: דניאל י, ז.
יזל מים מדליו: במדבר כד, ז.
ונקלט במוח שכלו: וע' בשש"ב ספכ"ג. [כ].
ע"פ האזינו: ראה לקו"ת האזינו עא, ד. וראה המשך מים רבים תרל"ו פרק קעו-ז.
יוכל להתגלות לבחי' מזל: בהמשך מים רבים שם יש הג"ה.
ויצונו ה' את כל החוקים: דברים ו, כד.
דאורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.
וה' בחכמה: משלי ג, יט.
שאין אוא"ס שורה אלא במה שבטל: ראה ערכין טו, ב.
תלת קשרין מתקשרין דא בדא: זח"ג עג, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בספר המאמרים ה'תש"ד, ע' 209. ראה לקו"ש ח"ט ע' 73 ההפרש בין דביקות להתקשרות. ושם בהערה בשוה"ג: אלא שמ"מ הלשון "מתקשראין" מורה גם על העילוי שנעשה ע"י ירידת הנשמה למטה, ע"ש.
ס"ר אותיות התורה: ראה ז"ח שה"ש עד, ד. ז"ח מדרש רות פח, ד. מג"ע אופן קפו. לקו"ש ח"כ ע' 419 בהערה.

ס"ר נשמות ישראל: ראה דרשת רמב"ן תורת ה' תמימה (ירושלים תשכ"ד ע' קסב) וקבלת רז"ל כי לא נבראו בשינוי הפרצופים אלא בששים רבוא. תניא פל"ז. סה"מ תקס"ו ס"ע קצ. סה"מ תרמ"ד ע' רסה.

א"ס ב"ה ממש בבחי' מזלייהו דחזו: בהמשך תרל"ו פרק קפד נמצא הוספה וקיצור.

בד"ה וזאת המצוה אשר צוה: לקמן פ' ואתחנן ט, ב ואילך.

הכל תלוי במזל: ועל"ק תצא (לז, רע"ב). [כ].

וע' באגה"ק: ריש קו"א [כ].

ונמצא שיש ב' בחי' יראה: ראה לקמן פ' מטות פא, א.

בביאור ע"פ ולא תשבית מלח: לעיל פ' ויקרא.

ממשל קריאת שם נפש המשכלת: בהמשך מים רבים תרל"ו פרק קפה יש כאן קיצור.

הן מצות המלך: ראה הנסמן לקמן לע' יז, ב.

שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.

קדשנו במצותיך: תפלת שבת. ראה לעיל במדבר ח, ד.

וארשתיך לי לעולם: הושע ב, כא.

והייתם קדושים לאלקיכם: במדבר טו, מ.

ביום חתונתו: שה"ש ג, יא.

זה מ"ת: תענית כו, ב.

כל האומר אין לי אלא תו': יבמות קט, ב.

אחר שקיבל עליו עומ"ש . . מצות: ברכות פ"ב, מ"ב.

ודברת בם בשבתך בביתך: דברים ו, ז.

וירד ה' על הר סיני: שמות יט, כ.

הקדימו נעשה לנשמע . . מי גילה לבני רז זה: שבת פח, א.

החרם תחרימם: דברים כ, יז.

בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'תש"א, ע' 79.

ועשית חג שבועות . . נדבת ידך: דברים טז, י.

חמץ תאפינה: ויקרא כג, יז.

והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.

והי' אם שמוע תשמעו: שם יא, ג.

דף יז

ביאור על הדברים הנ"ל: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ח ח"א ע' רלד. נו"א (ומתחיל: ועשית חג שבועות) במאמרי אדה"ז-פרשיות ע' תתה. תתט. תתטז. קיצור באוה"ת במדבר ע' רכ. ראה סה"מ תרל"ה-ב ע' שיב שמיוסד על מאמר זה. וראה גם סה"מ תרמ"ד ע' רל ואילך.

וירא העם וינועו: שמות כ, טו.

דאכל בי עשרה שכינתא שריא: סנהדרין לט, א.

וארז"ל: מגילה ג, א. [כ].

(**ברבות בראשית ס"פ י"ד**): בשינוי סדר וכ"ה בדב"ר ב, לז. אבל בכתבי האריז"ל ובדא"ח בסדר זה. ועייג"כ זח"א פא, א. רו, א. [כ].

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

אבא טמיר ונעלם: ראה ע"ח שער או"א פ"ב.

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.

דאו"א תרין ריעין: ראה זח"ג ד, א. אוה"ת נצבים ע' א'רכב.

ועל"ק ר"פ ראה. וש"נ. [כ].

קנה חכמה קנה בינה: משלי ד, ה.

ב"פ קנה גימטרי' יש: פע"ח שער תפלת ר"ה פ"ג. שער יוהכ"פ פ"ה.

כתר נק' אין: ראה ת"ז תמ"ב (פא, ב). פרדס שער אם הא"ס הוא הכתר פ"א. שער המציאות פ"ב. שער עה"כ מערכת אין.

המלך המרומם לבדו: ברכת יוצר.

כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.

אם אין יראה: אבות פ"ג, מי"ז.

מל' דאצי' עתיק לבריאה: ראה ע"ח שער העקודים פ"ב.

וכל צבא השמים לך משתחוים: נחמי' ט, ו.

בת"ז כ"ע איהו כתר מל': בהקדמה (פתח אלי').

ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.

כי נר מצוה ותורה אור: משלי י, כג.

תרי"ג ארחין: ראה זהר נשא קכט, א. קלו, א.

תר"ך עמודים: ראה פרדס ש"ח, פ"ג.

רמ"ח פיקודין רמ"ח אברין: ראה ת"ז ת"ל.

לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.

ויגע בכף ירכו: בראשית לב, כו.
המצות שהן מצות המלך: ראה ב"ב קנט, א. ובתוספתא נגעים פ"ג: גזירת מלך היא. מנוסח הברכות: מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ועוד.
והתורה שהיא בז"א: ראה קו"א לתניא בד"ה להבין מ"ש בפע"ח דף קנה, ב.
ע"פ וייצר את האדם עפר: תו"א ד, ג.
היות המצות במל': באגה"ק נוסף: "ה' של שם הוי'".
והתורה בז"א: באגה"ק נוסף: "וא"ו של שם הוי'".
ונעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
מל' לית לה מגרמה: בע"ח ש' עקודים (פ"ו). ובש' דרושי נקודות (ספ"ד). ובש' מיעוט הירח (רפ"א). וגם ש' דרושי אבי"ע (ספי"ג). [כ].
בענין פ' ציצית במ"ש ועשיתם את כל מצותי: לקמן פ' שלח מו, ב.
נמשך הארת א"ס: בקו"א שם "נמשך אור א"ס".
דדוקא אברים החיצונים . . נק' אברים: ראה ס' מאמרי אדה"ז — ענינים ע' רל.
במ"א ע"פ הרע"מ פ' שופטים: ביאוה"ז לאדהאמ"צ קכב, ג. סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתיב ואילך. אוה"ת שופטים ע' תתנד.
משנה למלך: סוף אסתר.
משנה תורה היא בחי' מל' מלשון משנה למלך: מובא באוה"ת ויקרא-ד ע' א'פב.
פ"ז מהל' תמידין: הכ"ג.
דבקמה . . בקומה: העיטור [הל' מילה שער ג']. ח"ב (דל"ד ע"ג [נב, ד. והל' ציצית ח"ש ע"ו ד]. ושבהל"ק ה' מילה (סי' ד [קפז, ב]). ותניא רבתי ה' מילה ([ענין ברכת המילה] סס"י צד). ובת' רב האי גאון (שערי תשובה סי' עט). וברוקח [דיני ברכות] (סי' שיט). ובאורחות חיים מרב אהרן הכהן מלוניל (ה' ציצית סי' כח [ז, א]. וע"ע באשכל ח"א [הל' ברכות הודאה] (סי' כג) והוא מלקח טוב (הנק' פסיקתא זוטרתא) פ' אמור [כג, טז ד"ה טוביהו] ושם (בפ' שלח [בסופה ד"ה מעשה]). וע"ע בפרדס הגדול ה' ר"ה (דמ"ב ע"ב [סי' קע"ג לב"ג]). ושם [ל"א] מהר"י אבן גיאות בספרו ח"ב ה' ספה"ע. וצע"ק. [כ].
וע' בח"א פ"ז ב':
כי כל שאור וכל דבש: ויקרא ב, יא.
ח"א פ"ז ב': "אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך מ"ט תרי זימני אנכי אלא חד בסיני", — אוה"ת יתרו ע' תתקטז ושם מעתיק בארוכה.
פ"ט סע"א: "לך לך דפ"ט סע"א אנכי הוא דרגא קדמאה היינו ג"כ בחי' מל' כן פי' בז"ח שם", — אוה"ת יתרו ע' תתקטז.

דרוש לשבועות: דש' תקצ"ה — כ"כ בבוך פערטיל שלי (סא, א). [כ]. [וראה להלן ברשימת הכתבי-יד].

ואהי' אצלו אמון: ראה לעיל בהוספות יט, א הערת כ"ק אדמו"ר (ונזכר עוד על מאמר זה: תקע"א — באוה"ת במדבר הוספות ע' א'תצט. עקב ע' תקלו. וראה להלן ברשימת הכתבי-יד). והנחה אחרת במאמרי אדה"ז כתובים-א ע' ר. עוד הנחה בדרך מצותיך משא הארון בכתף מ, ב. מאמרי אדה"א במדבר כרך-ב ע' תנד מיוסד על מאמר זה.

הגהות — באוה"ת במדבר ע' רכא.

ופי' במדרש רבה: ראה אוה"ת נ"ך-א ע' תקפט.

כי תאמר אלי שאהו . . מאין לי בשר: במדבר יא, יב-יג.

מן המים משיתיהו: שמות ב, י.

כבד פה . . וכבד לשון: שם ד, י.

כבד פה . . לשון: ל' הרע"מ. ע' עקב (יד, ד). [כ].

וכמ"ש מזה בפ' בהעלותך: לקמן לג, ב.

המן ירד בזכותו: תענית ט, ב. זח"ג קב, א. רפג, ב.

מזונא דחכמתא: זח"ב (סב, א). [כ].

שהתו' נק' מזון לנפש: ראה חגיגה יד, א. ב"ר מג, ז.

לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.

שהקריבו שתי הלחם: ויקרא כג, טז.

לידת נש"י הי' בשביעי של פסח: ראה אגה"ק סי' כ (קל, ב). וראה לעיל פ' צו טז, ב בשם הפע"ח.

ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים: שמות טו, יט.

כי הנשמה ונפש אלקית א"צ תיקון לעצמה: ע"ח שכ"ו, פ"א. תניא פרק לז (מח, ב).

ולא תחללו: ויקרא כב, לב.

דם נעכר ונעשה חלב: בכורות ו, ב. וש"נ.

כך ע"י אתכפיא שהאדם מזכך מדותיו: במאמרי אדה"ז כתובים-א ע' רא הנוסחא "כך הם ימי הספירה שבכל יום מונים מדה א' חסד שבחסד חסד שבגבורה כו' להגדיל המדות להיות בבחי' אתכפי' ואתהפכא".

אין התינוק יודע לקרות: ברכות מ, א.

ממושבותיכם: ויקרא כג, יז.

בפע"ח שער הק"ש פ"ד: ראה גם לקמן שה"ש כח, ב. יהל אור ע' תסב.

דף יח

זמירות היו לי חקיך: תהלים קיט, נד. ובהבא להלן — ראה ג"כ קו"א ד"ה דוד זמירות. דרמ"צ מצות משא הארון בכתף. סה"מ תרל"ג-ב ע' תקנד. סה"מ תרנ"ד ע' כח. ועוד.

ואמרז"ל במדרש רבה: במד"ר ד, כ.

ובגמרא פ"ז דסוטה דל"ה ע"א: ראה יהל אור ע' תסב שם נעתק לשון הגמרא ורש"י ומהרש"א.

ולבני קהת לא נתן: במדבר ז, ט.

יסודתה בהררי קדש: תהלים פז, א. [יסודתו]. [כ].

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

החכמה נק' עדן: פרדס שער כג פט"ז.

מוטב דלדייני': חגיגה טו, ב.

שבספרים נזכר רק ב' בחי' ג"ע תחתון ועליון: וכ"כ גם לעיל פ' בהר מא, ב. במאמרי אדה"ז כתובים-א ע' רב כ' "רק שבפרד"ס לא נזכר אלא ב' בחי'". וראה בדרך מצותיך א, ב "הגם שלא נזכר בספרים רק ב' בחי' אלו אבל באמת נודע לנו מפי סופרים קדושי עליון אשר נהירין להו שבילא דרקיעא שיש מדריגות לאין קץ".

גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.

ת"ח אין להם מנוחה: ברכות סד, א.

ילכו מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

ונהנין מזיו: ברכות יז, א.

בורא קדושים ישתבח: ברכת יוצר.

וקדושים בכל יום: נוסח תפלת שמו"ע.

סלה בלי הפסק: עירובין נד, א.

בד"ה את שבתותי תשמרו: לעיל פ' בהר מא, ב.

ושמו בגימ' רצון: פע"ח ש' הק"ש ספכ"ח. [כ]. ובלקו"ת פקודי ז, ד בשם ספרי הקבלה הראשונים.

אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.

תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.

עד"מ העמוד שמחבר הגג: ראה אגה"ק סי' כט.

וראית את אחורי: שמות לג, כג.

אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.

מבשרי אחזה: איוב יט, כו.

ולכן נק' הרצון בחי' אחוריים: ראה אגה"ק סי' כט.
אשר מלשון באשרי כי אשרוני: בראשית לג, יג. ובת"ז (ת"ל עד, ב). ושם (רתט"ל).
וטובל בשמן: דברים לג, כד.
שמן היא בחי' ח"ע: מא"א אות ש' סמ"ח.
שבחי' רצון העליון . . ואין בו שום התחלקות . . אבל העונג העליון . . יש לכל מצוה תענוג פרטי: בלקו"ת במדבר יח, ב ואילך, ובדרמ"צ (מב, א ואילך), ובכ"מ מבואר שבחי' רצון העליון אין בה התחלקות, ולכן הרצון המלובש במצות כולל כל המצות בשוה כו', אבל העונג העליון ב"ה המלובש במצות יש לכל מצוה תענוג פרטי, כי העונג הוא פנימי' המכוון המלובש ברצון כו' ע"ש בארוכה. ואולי י"ל שזהו כפי שהעונג הוא כבר בבחי' המשכה בהדבר (ע"ש "כמו עד"מ בפנים הרי התענוג שבראי' מלובש בעינים כו'") וחיצוניות הרצון, אבל התענוג כפי שהוא בעצמותו, הרי אין שייך לומר ענין התחלקות וריבוי. וראה המשך תרס"ו ע' סג ואילך. המשך תער"ב [ח"ב ע' א'קט].
או י"ל לאידך דדוקא מצד פנימיות התענוג כמו שהוא בעצמותו בא ונמשך פרטי התחלקות התענוג (משא"כ מצד הרצון). וע"ד המבואר בכ"מ (ראה תו"ח ד"ה ויהי כל הארץ פכ"ז ואילך ד"ה מי מדד תרס"ב. ועוד) ענין ההתחלקות וריבוי הבא דוקא מצד אחדות הפשוטה. ולהעיר ממשנ"ת (לקו"ש חי"ט תבא ח"י אלול (תשל"ז) ס"ט) בנוגע לחיות פרטי — לקו"ש חי"ז ע' 414.
חיך אוכל יטעם: איוב יב, יא.
בד"ה ראו כי: לעיל פ' בשלח א, ב.
פנים בפנים דיבר ה': דברים ה, ד.
על כל דיבור פרחה נשמתן: שבת פח, ב.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
בשמחה ובטוב לבב: דברים כח, מז.
ולהתענג על ה': ראה ישעי' נח, יד.
כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.
ונשמח בדברי תורתך: ברכת ק"ש של ערבית.
כתובים משני עבריהם: שמות לב, טו.
פ' תצוה סד"ה זכור כו': תו"א פה, ב "שלא יהא בבחי' שכחה שהיא בחי' אחוריים כו'".
ע"פ ויהי מקץ: תו"א לב, א.
אני תורתך שעשעתי: תהלים קיט, ע.

אני אותיות אין: הובא בע"ח ש' דרושי אבי"ע ספ"א, וע' שם ש' עקודים פ"ג. וע' לק' נצבים (נג, ג) מאדמו"ר ע"ז. ושם (ע', ב [ד]) מפרדס. [כ]. לעיל (בהר) מד, ד.

שעשועים העצמיים: ראה באוה"ת נ"ך-א ע' תקצ.

שער השתלשלות . . במה"ב: הוא שער סדר האצילות.

ובמא"א . . נקרא אין עכ"ל: מובא בואה"ת ויקרא-א ע' רעט. נתבאר באוה"ת פ' בא ע' רסא.

ויקהל דרי"ז ע"א: נעתק באריכות באוה"ת נ"ך-א ע' תקפז.

ור"פ שמיני דל"ה ע"ב ובהרמ"ז שם: "חדוותא דקב"ה ואטליותא דילי' דכתיב ואהי' שעשועים יום יום, ופי' הרמ"ז חדוה הוא א"פ ואטליותא א"מ, וזהו ב' בחי' שעשועים", — אוה"ת נ"ך-א ע' תקפח.

ובפ' אחרי דס"ה ע"ב: בהרמ"ז "ואהי' אצלו אמון ואהי' שעשועים ע"ד מ"ש אהי' אשר אהי', דפי' אהי' הראשון הוא באריך, ובחי' אשר אהי' היינו חו"ב. כמו"כ כאן ואהי' אצלו אמון זהו א"א, אח"כ ואהי' שעשועים יום יום היינו חו"ב", — אוה"ת נ"ך-א ע' תקפח.

ודס"ז ע"ב: בהרמ"ז "ענין שעשועים והיינו מעולם התענוג בינה שהיא העוה"ב", — אוה"ת נ"ך-א ע' תקפח.

עת לחבק ועת לרחק: קהלת ג, ה.

אהבתי אתכם אמר ה': מלאכי א, ב.

בכל לבבך בשני יצריך: ברכות נד, א.

הימין שהוא חסד: ראה ת"ז בהק' (פתח אלי').

ימין ה' עושה חיל: תהלים קיח, טו.

כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.

למה תשיב ידך וימינך: תהלים עד, יא.

אור שנברא ביום ראשון: חגיגה יב, א. ב"ר יב, ה.

גנזו היינו בתורה: ועל"ק האזינו (עח, א). וש"נ. וכ"מ מזח"א (מז, א) ד"ה ויכולו. [כ]. מדרש רות בזהר חדש פה, א (עייג"כ זח"א רסד, א. זח"ב קמט, א). ובדגל מחנה אפרים פ' בראשית בשם הבעש"ט. כתר ש"ט (קרוב לתחלתו) הה"מ בשם הבעש"ט כו' (באריכות). ובכ"מ. וראה לקו"ת במדבר יח, ד. דברים פט, ד. ספר החקירה סח, א. וכל העם תרצ"ט ס"ג, ועוד. לקו"ש ח"כ ע' 271.

המעשה דאיתא בזהר: ובהכת"י שתח"י בוך פערטעל אי' (סא, ב) [וכ"ה במאמרי אדה"ז כתובים-א ע' רד ובאוה"ת שבועות ע' רכא מעתיק משם]. שמזה מובן מעשה בעש"ט ז"ל שאמר לא' שבא לשאול על בנו שהי' בריחוק מקום כמה מאות פרסאות שרואה אותו

ממש, ואיך הוא עומד בברעסלא, ע"י שקראו לפניו בזה"ק שנפתח ונתגלה האור הגנוז וכו' יעו"ש. [כ].

ימין ה' רוממה: תהלים קיח, טז.

שלא תהא מלובשת ומתעלמת: "וזהו הבקשה וימינך מקרב חיקך כלה דחיקך הוא בחי' יסוד אי' ומבקשים וימינך כו' שיתגלו החסדים שהן בחי' ימין מתוך ההעלם דיסוד אי' כו' כמ"ש בלקו"ת פ' במדבר בהביאור דואהי' אצלו אמון" — סה"מ תרנ"ג ע' רד.

צחוק עשה לי אלקים: בראשית כא, ו.

ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.

כמו הצחוק שעושין לפני שרים: במאמרי אדה"ז כתובים-א ע' רה מביא הדוגמא מציפור המדברת.

שעתיד הקב"ה לעשות קניגי: ראה ויק"ר יג, ג. ב"ב עה, א. [כ].

שור הבר עם לויתן כו' וכמ"ש במ"א: ראה לעיל פ' שמיני דף יח, א ואילך.

בינונים זו"ז שופטן: ברכות סא, ב.

תבל ב"פ ארי: ראה אוה"ת שמות ע' צז ובלקו"ש חי"ב ע' יט. וראה שם הערה 49.

שית ספירן מקננין ביצירה: ת"ז ת"ו. מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' תקנב.

קדוש קדוש קדוש: ישעי' ו, ג.

דף יט

שמע ל' הבנה: ראה ש"א ג, י. ובכ"מ. זח"ג קלח, ב.

ודברת בם: דברים ו, ז.

בדברי תורה: ברכות יג, ב.

אני המשנה המדברת בפיך: מגיד מישרים ר"פ ויקרא. ובכ"מ שם.

והי' מעשה הצדקה שלום: ישעי' לב, יז.

כמים הפנים לפנים: משלי כז, יט. ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות ותיקונים לתניא פרק מו.

פי' כי יש ב' בחי' אדם: ראה תו"א צח, ד. אוה"ת בשלח ע' תעז ואילך.

ודמות פניהם פני אדם: יחזקאל א, י.

ועל דמות הכסא: שם א, כו.

ביום חתונתו: שה"ש ג, יא.

זו מ"ת: תענית כו, ב.

שאין לך טפה יורדת מלמע': זח"ג רמז, ב.

ביאור ע"פ ואהי' אצלו אמון: הנחה אחרת במאמרי אדה"ז כתובים-א ע' רו. וראה במאמרי אדה"א במדבר ע' תפב שמיוסד על מאמר זה.
ויעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.
וכמשל החבל: המשל מובא גם באגה"ת פ"ו ובכ"מ.
ואז נעשה מרקחת ומשיב הנפש: ראה תניא פכ"ז שדוקא דברים חריפים או חמוצים (כאשר הם מתובלים כו') הם משיבים הנפש", — סה"מ מלוקט-א ע' קנא.
ואז הם מעולים ומשובחים: ראה גם סידור שער התקיעות רמז, א (בענין גבורות דיצחק) ובכ"מ.
דם נעכר ונעשה חלב: בכורות ו, ב. וש"נ. בסה"מ אדה"ז כתובים-א ע' רז המשל באריכות.
והניף את העומר: ויקרא כג, יא.
טוב זה יצ"ט: ב"ר ט, ז.
ילקוט בראשית עזה"פ. וע' ב"ר (פ"ט [ז]). [כ]. ראה לקמן נשא כח, ג.
בזהר פ' יתרו דס"ח ע"ב ובפי' הרמ"ז שם: הלשון נעתק ביהל אור ע' קפג.
במקום שבע"ח עומדים: ברכות לד, ב. וראה הנסמן לעיל יג, ד.
כל ימיו בתשובה: שבת קנג, א.
או"א במזלא תליין: זח"ג (רצב, א).
ועל"ק שה"ש (ט, ב). וש"נ. [כ].
ז"א בעתיקא אחיד ותליא: זח"ג רצב, א. במאמרי אדה"ז כתובים-א ע' רח מבאר "ולכן המדות מחוזקים יותר מהשכל, ובפרט המדות שבנה"ב חזקים יותר מהשכל, להיות כי הבהמה עיקרה נלקחה מבחי' מדות ואין המדות מתנהגים ע"פ השכל, והיינו כמו שהמדות הם בבחי' התהו קשים כארז, אבל האדם הוא מבחי' תיקון שעיקרו בחי' חו"ב והמדות מתנהגים על ידם, לכן הוא חלוש רך כקנה כו' כמ"ש במ"א" ע"ש בארוכה.
יפה כח הבן מכח האב: שבועות מח, א.
יום ראשון דפסח . . גומרים בו את ההלל: טושו"ע או"ח רסתפ"ח.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה.
גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.
קרום של מוח אם ניקב טרפה: חולין רפ"ג.
הכתר הוא תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.
שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב.
בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם: לקמן פ' שלח מט, ג.

ביו"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב.
בורא קדושים ישתבח שמך: ברכת יוצר.
שמ"ו בגימטריא רצון: פע"ח ש' הק"ש סופכ"ח. [כ]. לעיל יח, א.
חכמה שנק' קדש: מא"א בערכו.
פנים בפנים: דברים ה, ד.
כולא כלא חשיבא: זח"א יא, ב.
וימינו תחבקני: שה"ש ח, ג.
בד"ה חייב אינש לבסומי: ראה תו"א צח, א ואילך.
ופרוס עלינו סוכת שלומך: ברכת ק"ש של ערבית.
בע"ח . . פ"ב: קאי על שחוק. [כ].
ושער לאה ורחל פ"ג: זה הציון על ואהבת. [כ].
אז ימלא שחוק פינו: תהלים קכו, ב.
תבל ב"פ ארי': מובא בד"ה צדק צדק תרנ"ג ע' רעו "כי יש ב' בחי' ארי' ארי' דמרכבה וארי' דאופנים" ע"ש. נסמן לעיל יח, ד.
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.

דף כ

תבל ב"פ רי"ו: באוה"ת שמות ע' צח מציין גם למאו"א אות תיו סי"ט.
ועי' בפע"ח . . בביאור ע"פ הראיני את מראיך: לקמן שה"ש ב, ד.
בלקו"א בשם המגיד: ראה ביאור המשל בתו"א כה, ד. אוה"ת במדבר ע' קו ובסה"מ תרכ"ז [הוצאת תש"ס] ע' נא. ובמ"מ לשם. סה"מ תרכ"ח ע' קפג. סה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' ג. סה"מ תרמ"ג ע' קלג.
לב מלכים אין חקר: ע"פ משלי כה, ג.
באשה קראו מושב: פסחים ג, א.
מי שתורתו אומנתו: שבת יא, א.
ביטול היש דבי"ע: ראה לעיל פ' אמור לד, ג.
בביאור ע"פ צאינה וראינה: לקמן שה"ש כ, ג.
וכמ"ש במ"א: ראה סידור קא, ג.
לחם בגימ' מזלא: טעמי המצות להאריז"ל פ' אמור. ועוד. וראה לעיל בהר לט, ד. קה"י בערך לחם. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תקפא.
אני תורתך שעשעתי: תהלים קיט, ע.
ח"א ה' א': "פי' אמון לשון אומן ומשמע דהאומן הוא חכמה", — אוה"ת נ"ך-א ע' תקפז.

כ"ב א': "פי' האומן היא בינה או מל' היינו תושב"כ ותושבע"פ". — אוה"ת שם.
קל"ד א' מ"ז א': ראה באוה"ת נ"ך-א ע' תקפז.
ח"ג קע"ח א': "אמון א"ת אמון אלא אומן", — אוה"ת נ"ך-א ע' תקפח.

נשא

דף כ

נשא את ראש: הנחת כ"ק אדהאמ"צ נדפס בסה"מ תקס"ז ע' קצב (וראה סה"מ הנחות הר"פ ע' מו).
הגהות באוה"ת נשא ע' רלו (הקטעים שם הם מהנחת כ"ק אדה"א מסה"מ תקס"ז הנ"ל). רלח. כרך-ו ע' א'תשלט.
נדפס (בשינוים) בספר הר אפרים (להרב ר' אפרים זלמן ראזמאנן אבד"ק ניקאלייעב, אדעססא, תרנ"ז), ורשום שם בשער: דרוש א' . . אשר הרב המחבר ז"ל סדר . . כפי ששמע יוצאים מפיו הקדוש ז"ל [של רבנו הזקן]. ובפנים הספר כתוב: אמרות טהורות . . בפה קדוש. שניאור זלמן יגדל שמו . . אשר סידר אותם אאמו"ר הרב ר' אפרים זלמן . . בעיר סמילא בשנת תק"ע לפ"ק. בסופו רשום: (נשלם הדרוש הנכבד שאמר אדמו"ר הרב הגדול מוהרש"ז על החתונה בעיר זלאבין על מעשה המשכן על עבודתו ועל משאו).
וראה במאמרי אדהאמ"צ במדבר-א ע' קסז ואילך, שמיוסד על מאמר זה.
נשא את ראש בני גרשון: במדבר ד, כב.
ע"פ אהרן ובניו תהי': במדבר ד, כז.
טעם נסיעתם במדבר . . כדי להכניע כח יניקת החיצונים: וראה גם זהר (ח"ב קפד, רע"א): ואפיק לון קב"ה למיהך במדברא תקיפא . . בגין לתברא תוקפי' כו'.
במדבר . . שממון בלבד: וע' לקמן סד"ה וידבר ה' כו' נשא. ובד"ה נשא דש' תקס"ג בענין מ"ב מסעות במדבר דוקא להכניע מדבר העמים ע"י העלאת מ"ן שלהם לבחי' המדבר הגדול והנורא שהוא עולם התהו ל' שממה בחי' מדבר, שזה הי' מחמת ריבוי האור ומיעוט [ה]כלי ע"כ הי' רק בבחי' רצוא וביטול, וזה נק' מדבר ושממה כו'. ע' ספר אור התורה פ' ח"ש (קלא, ב), ע"ש. [כ].
ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
צדיק ה': תהלים יא, ז. קמה, יז.
ארך אפים וגדל חסד: תהלים קמה, ח.
ואנכי עפר ואפר: בראשית יח, כז.

הי' עושה חסד עם כל בנ"א: ראה ב"ר מט, ד.
נחש שרף ועקרב ג"ק: דברים ח, טו. וראה מא"א אות נו"ן סי"ב. לקו"ת להאריז"ל פ' עקב ד"ה נחש שרף.
במ"ב מסעות: המפורטים בפ' מסעי.
שהוא בחי' שם מ"ב: במאמרי אדה"א כאן ע' קסח מבאר שענין שם מ"ב שעל ידו יהי' בחי' ההעלאה ובירור הטוב מן הרע, ושלכן אומרים בק"ש שעל המטה אנא בכח להעלות הנשמה מהיכלות דק"נ. וכן אומרים לפני קבלת שבת שהוא עליות העולמות ע"ש. וראה במ"מ לשם.
כהמס דונג: תהלים סח, ג.
ע"פ אלה מסעי: לקמן פח, ב.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
לעת ערב יהי' אור: זכרי' יד, ז.
קמי' כולא כלא חשיב: זח"א יא, ב.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
ביו"ד מאמרות: אבות רפ"ה.
ועשו לי מקדש: שמות כה, ח.
בתוכו לא נאמר: כ"ה בכ"מ בדא"ח. ולע"ע לא מצאתיו אלא בראשית חכמה (שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו). ובשל"ה (ש' האותיות אות ל'. מסכת תענית רד"ה מענין העבודה. פ' תרומה חלק תו"א — שכה, ב. שכו, ב. — ועוד). (הערת כ""ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'תש"ח ע' 132). ראה לקו"ש חכ"ו ע' 83 הערה 49. שם ע' 173 הערה 45. לקו"ש-לא ע' 237 בהערות. ראה לקו"ש-כו ע' 170 הערה 31. נתבאר בד"ה אלה פקודי המשכן תש"ל (נ' בסה"מ מלוקט ח"ה ע' קצט).
לעשות בחי' משכן בנפשו: בלקו"ש חכ"ו ע' 83 מפרש שאין זה עוקר פי' הפסוק ממשמעותו ופשוטו (דאין מקרא יוצא מידי פשוטו), אלא שזה מוסיף על הפי' הכללי שכל אחד צריך לעשות מקום להשראת שכינתו ית' בנפשו פנימה ע"ש.
בעבודה שבלב זו תפלה: ספרי דברים יא, יג. תענית ב, א.
לב טהור ברא לי אלקים: תהלים נא, יב.
נקי כפים . . ישא ברכה: תהלים כד, ד-ה.
טהור מכל סיג: ראה לקמן כו, ד. ואתחנן י, א.
טהרה מביאה לידי קדושה: ספ"ג דשקלים. [כ].
משארז"ל — בר"ח: ראה הערת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע לעיל בהערות יח, ג.

עי' בר"ח: שער הקדושה פ"ח.
ארץ לא זרועה: ירמי' ב, ב. ושם אי' בארץ [כ].
אשר לא ישב אדם שם: שם ב, ו. ותי' אשר לי' שם [כ].
והנה תחלה י"ל ענין הקרשים: קטע מכאן מובא בסה"מ תרל"ה-ב ע' שסב.
שהמלאכים נק' עומדים: ראה לעיל פ' בחקותי מה, א.
במדרש שהש"ר ס"פ צאינה וראינה: בסה"מ תרל"ה שם מציין למד"ר פ' תרומה.
אין עמידה אלא שתיקה: סוטה לט, א.
וכמארז"ל בטל רצונך: אבות פ"ב מ"ד. ובמאמרי אדה"א כאן ע' קעב מפרש "וזהו רק מצד בחי' הביטול בעצם דוקא שלא מחמת התפעלות אהבה ודביקו' כלל".
והיינו בחי' ביטול הרצון: ראה גם באוה"ת בראשית כרך ה' דף תתקפה, ב ומבאר שם שענין השתיקה מגיע בבחי' העליונה שבכתר.
ועיין באגה"ק ד"ה להשכילך בינה: סי' יא. ובסה"מ תרל"ה-ב ע' שסב מביא כאן קיצור מהאגה"ק.
הלוך ונסוע: בראשית יט, ב.
בגמרא פ"ק דע"ז דף ה' ע"ב: "שיצרם מסור בידם מפסוק משלחי רגל השור והחמור" — סה"מ תרל"ה-ב ע' שסג.
בד"ה קחו מאתכם תרומה בפ' ויקהל: תו"א פט, ג "שע"י אתכפיא יכול לבוא לבחי' אהפכא" — סה"מ תרל"ה שם.
וזהו כולם עומדים ביראה: מכאן ואילך ראה בסה"מ תרל"ה שם.
ע"פ קול דודי: לקו"ת שה"ש יד, ד.
בד"ה שיר השירים: לקו"ת שה"ש א, א.
עצמות . . בשר וגידים: ראה לקמן פ' פנחס עז, ד ואילך.
ובחי' העצמות זהו היסוד: "אע"פ שאין בהם חיות הרוחני שבדם הוא הנפש כו' עכ"ז הן עיקר קיום מעמד ומצב כל בנין הגוף" מאמרי אדה"א כאן ע' קעג.
נתבאר בארוכה בביאה"ז לאדה"א דף קכב, א ואילך. ביאה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתרל. אוה"ת שופטים ע' תתנד.
כל עצמותי תאמרנה: תהלים לה, י.
כי בשר הוא יסוד האש: ראה לקו"ת פ' בהעלותך לא, ג. פ' פנחס עז, ד. בפ' ברכה צז, ד.
וברכת יוצר אור: באוה"ת כאן פ' נשא ע' רלט מציין שכאן מפרש באופן אחר ממה שנתבאר לעיל פ' במדבר ב, ג, ע"ש.

שמע ל' הבנה: ראה ש"א ג, י. ראה לקמן (פינחס) פ, א. לקוטי שיחות חי"ז ע' 112 ובהערה *22.
באלף השביעי לע"ל: ראה ר"ה לא, א.
נ' אלפים יובלות: ראה לקו"ת שה"ש ג, ד וש"נ.
צופה ומביט עד סוף כל הדורות: זכרונות במוסף דר"ה.
בזהר ובמדרש: על"ק עקב (טז, ד). וש"נ. [כ].
ראה הנסמן לקמן בשה"ש ט, ב. שבכמה מקומות מצויין לזהר פ' שמות ובכמה מקומות לבראשית. ובכ"מ למדרש הנעלם ע"ש. וראה גם לקמן פ' נצבים מז, ג: ובמדרש. במאמרי אדה"א כאן ע' קעה: "וזהו שנק' בזהר ובל' רז"ל".
כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.
בד"ה רני ושמחי: תו"א לו, א.
ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.
אנא אמלוך: ועל"ק בבי' (כא, ד). וש"נ. [כ].
יביאו לבוש מלכות: אסתר ו, ח.
הפעם ילוה אישי אלי: בראשית כט, לד.
סד"ה ביום השמיני שלח: אולי הכוונה ללקו"ת שמע"צ פח, א.
בשתים יכסה פניו: ישעי' ו, ב.
רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
שם מ"ב יש בו ז"פ: תפלת אנא בכח.
ומכסה עורות תחשים: שמות כו, יד.
בפסוק וקבל היהודים: תו"א צו, ג.
ע' מ"ש בפסוק ראשי המטות: לקמן פא, א.
משכני אחריך נרוצה: שה"ש א, ד.
אהבת עולם אהבתיך: ירמי' לא, ב.
בני גרשון שנשאו את היריעות: במדבר ג, כה-כו.
שהמצות הם לבושים לנפש: ע"ח שמ"ד, פ"ג.

דף כא

בני מררי נושאי הקרשים: במדבר ג, לו.
בני קהת נושאי הארון והמזבחות: במדבר ג, לא.
בארון הי' גנוז הלוחות: ראה שמות כה, כא.
מגלה עמוקות מני חשך: איוב יב, כב.

עמקו מחשבותיך: תהלים צב, ו.
ותורה אור: משלי ו, כג.
בד"ה ששת ימים: לעיל צו טו, ד.
בחכמה אתברירו: נסמן לעיל פ' ויקרא ד, א. פ' צו יג, ב.
לה"ק ל"מ [לשונו הקדוש לא מצאתי] (ע' זח"ב רנד, סע"ב) מבו' מחשבה ואיתבריר, יעו"ש. [כ].
ולו יקהת עמים: בראשית מט, י.
יתכנשון עממיא: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תריא הערה כתרגומו.
אם אין יראה אין חכמה: אבות ג, יז. ראה תניא פרק מב.
דמחכמה — לעיל בד"ה וידבר . . כל הדברים האלה: לעיל טו, ד ואילך.
דמחכמה נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.
בשמים ראש מר דרור: שמות ל, כג.
מור וקציעה: כריתות ו, א.
המור נעשה מדם חי' שנק' ידוע: ראה טוא"ח סרט"ז בתחילתו.
בד"ה חייב אינש: תו"א צו, א. וראה במראי מקומות שם.
אהרן א' ה"ר ן': ראה ספר הערכים-חב"ד-ב טור סח.
אברהם אוהבי קראו הר: ישעי' מא, ח. פסחים פח, א.
אהרן מת בהר ההר: במדבר כ, כח.
ע"פ ועשית בגדי קדש: תו"א פב, א.
ונק' בזהר טורי חשוכא: ח"ג רמט, ב. ועל"ק כאן (כג, א). ובשה"ש (טו, ג). [כ].
אהרן הוא משבעה רועים: תיקונים שבז"ח (קד, א). לקוטי שיחות ח"כ ע' 643.
הנון פשוטה רומז: ראה מא"א אות נו"ן ס"א.
גרשון הוא לשון גירושין: ראה לקו"ש חי"ג ע' 19.
ועברתי באמ"צ אני ולא מלאך: שמות יב, יב. הגדה ש"פ. הובא ונתבאר בזח"א קיז, א.
ימינך ה' . . מקדש אדני: שמות טו, ו. יז.
כדי שבאתעדל"ת יהיה אתעדל"ע זהו ענין הלוים: ראה גם אוה"ת נשא ע' רלז. (הגהות למאמר זה).
הפעם ילוה אישי אלי: ויצא כט, לד.
יד הגדולה, יד החזקה, יד הרמה: שמות יד, לא. ו, א. יד, ח.
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
ושמו אותם איש איש: במדבר ד, יט.

בד"ה חייב אינש לבסומי: תו"א צה, ג.
קדש הקדשים: שמות כו, לג.
וגרשון . . בכור: ראה בראשית מו, יא.
קדש לי כל בכור: שמות יג, ב.
שהוא ענין נשיאת ראש: ראה לקו"ש ח"י ע' 53.
ביאור ע"פ נשא: הנחת אחרת בסה"מ תקס"ז ע' קצז. הנחות הר"פ ע' מו. ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, א. סה"מ תרל"ג-ב ע' שסה בענין הידות.
פותח את ידיך: תהלים קמה, טז.
לעולם ירגיז אדם: ברכות ה, א.
וכמארז"ל נטה שמאלו: ראה פדר"א פי"ח. זח"ב כ, א. לז, א. פה, ב. ראה לקו"ש-לא ע' 77 ואילך.
ע' זח"ב (לז, א) שם אי' דסטא קב"ה כו'. שם (פה, ב) ושם אי' "קו ימינו" "קו שמאלו" וע"ש (כ, א) ושם אי' "ובוא העולם שלמעלה" "ובוא העוה"ז" נטה ימינו תחלה ואח"כ נטה שמאלו. וע' פדר"א (רפי"ח) פשט יד ימינו ונטה שמים ופשט יד שמאלו ויסד ארץ, יעו"ש. [כ].
השמים שמים לה': תהלים קטו, טז.
נעשה המשכן ע"י בצלאל ואהליאב: שמות לא, ב-ו.
בצלאל בצל א-ל: ברכות נה, א.
חסד א-ל כל היום: תהלים נב, ג.
ברבות וארא פי"ב: ראה הלשון לעיל פ' ויקרא ו, ד. ראה אוה"ת פ' משפטים ע' א'רכא. דרושים לשבועות ע' קצח.
מלכותך מלכות כל עולמים: שם קמה, יג.
בד"ה והיה מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר ה, ב.
שאמר לעולמו די: זח"ג יא, ב. רנא, ג. רנח, א. [כ].
גדולה דעה שנתנה: ברכות לג, א. סנהדרין צב, א. וראה מאמרי אדה"ז-פרשיות ע' שעא.
ונועדתי לך שמה: שמות כה, כב (שם).
סד"ה לבסומי בפוריא: בלוח התיקון נדפס שצ"ל: "בפוריא דצ"ד סע"ג דרה"ר". לכאורה אין זה מהצ"צ, שהוא מסמן רק לתו"א דפוס ראשון, ודף הנ"ל הוא רק על פי דפוס שני שנדפס אחר הלקו"ת.
כי גאה גאה: שם טו, א.
אתה גבור לעולם: נוסח תפלת שמו"ע.

כבוד מלכותך יאמרו: תהלים קמה, יא.
וה' בהיכל קדשו: חבקוק ב, כ.
היכל גימטריא אדנ"י: הובא במאו"א מערכת היכל סי"א ובי"נ שם. [כ].
במקדש היו אומרים את השם ככתבו: סוטה לז, סע"ב.
פ"ה דכתובות ס"ב ב': מובא באוה"ת בשלח ע' תקמד, ונתבאר שם.
פ"ח דב"ב קי"ט ב': "תביאנו לא נאמר אלא תביאמו מלמד שמתנבאין ואין יודעין מה מתנבאין" — אוה"ת בשלח ע' תקסד.
באבות ס"פ שנו חכמים: "בהמ"ק קנין אחד שנאמר מקדש אד' כוננו ידיך" — אוה"ת בשלח ע' תקסה.
רבות תצוה פל"ח: יבא קדוש ויכנס לקדוש . . ויכנס לקדוש זה מקדש שנאמר מקדש ה' כוננו ידיך" — אוה"ת בשלח ע' תקסה.
במדבר פ"ד: "שהמקדש מכוון כנגד בהמ"ק וארון כנגד הכסא" — אוה"ת בשלח ע' תקסה.
נשא פי"ב: "ובעת שהוקם למטן הוקם למעלן והוא משכן הנער ששמו מט"ט כו' וכה"א מכון לשבתך פעלת ה'" — אוה"ת בשלח ע' תקסה.
בשה"ש רבה . . ס"פ כמגדל דוד: "כנזכר בירושלמי פ"ד דברכות . . ומסיים מכון לשבתך מכוון כנגד שבתך זה בהמ"ק שלמעלה" — אוה"ת בשלח ע' תקסה.
ובפתיחתא דאיכה: "אלו זכיתם הייתם קורים תביאמו ותטעמו בהר נחלתך ועכשיו שלא זכיתם אתם קורים תבא כל רעתם לפניך" — אוה"ת בשלח ע' תקסה.
זח"א וישב קפ"ג סע"א: "פי' ענין מכון לשבתך ע"ד ירושמ"ט מכוון כנגד ירושמ"ע" — אוה"ת בשלח ע' תקסו.
פנחס דרכ"א א': "פי' תביאמו ותטעמו לנטעא לון נציבו קדישא כגוונא דדיוקנא דלעילא" — אוה"ת בשלח ע' תקסו.
פ' עקב דף ער"ב סע"ב ובפי' הרמ"ז שם: ראה לקמן בתחילת סעיף ב.
בד"ה צאינה וראינה: לקמן שה"ש כא, ב ואילך. וראה באוה"ת בשלח ע' תקסא "ומ"ש בלקו"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה בדרוש הראשון בפי' שאו ידיכם קדש וברכו את ה' ומזה יובן פי' נאדר בקודש".
בד"ה רני ושמחי: תו"א לו, ב.
מלא כה"כ כבודו: ישעי' ו, ג.
הפעם ילוה אישי: ויצא כט, לד.
ע"פ יהודה אתה: תו"א מה, א. ראה אוה"ת בראשית-ה דף תתרה, ב ואילך.

בד"ה וללבן שתי בנות: תו"א כג, א.
כי לאה היא . . חיצוניות בינה: ראה מאו"א אות ל, ס"א.
אם הבנים: תהלים קיג, ט.
לאה . . מחשבה: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז פרשיות לע' קנו.
בד"ה אלה פקודי המשכן: לעיל פקודי ה, א.
שם הגדולה לאה: בראשית כט, טז.
פי' שם ה' גדולה: כמבואר בזח"א קנג, ב. וראה אוה"ת בשלח ע' תסח בהעלותך ע' שצז.
ברבות ויצא פ"ע: "שאמרו על הגדולה לאה גדולה במתנותי' כהונה לעולם כו' דהיינו לפי שמקבלת ממדת גדולתו כביכול וע"כ נקרא ה' גדולה" — אוה"ת בראשית-ב דף חצר, ב. וראה אוה"ת ויקרא-א ע' פג ואילך.
אין מלך בלא עם: ס' החיים פ' הגאולה פ"ב. בחיי וישב לח, א. עמק המלך ש' שעשועי המלך רפ"א.
פדר"א פ"ג. [כ].
אנא אמלוך: ע' ביאור ושבתה (דתקס"ב) [דרמ"צ קע, ב] וז"ל וכנז' באד"ר בענין וימלוך כו' שכ"א א' אנא אמלוך כו' ושם [קעח, א] רד"ה ואולם חי אני, מח' אנא אמלוך כ"פ — וע' תו"א [עח, ב] ביאור ע"פ ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וז"ל א"ק הוא בחי' מח' אנא אמלוך יעו"ש. וע' נצבים (נא, ב). ל' הפסוק במ"א [א, ה) ושם אי' "אני", ע"ש. [כ].
ביום ההוא תקראי אישי: הושע ב, יח.
יעקב הוא בריח התיכון: זח"ג קפו, א. ועוד.
(**ועמ"ש מזה בפ' צו**): לעיל ח, ד ואילך.
ברבות ויצא פע"א: נתבאר באוה"ת שמות ע' נז. פ' כי תצא ע' תתפ.

דף כב

בזח"ב שמות י"ט א': "כיון שיצאו משבט לוי המשוררים כו' והשומע נלוה ונדבק נפשו למעלה וע"כ אמרה לאה הפעם ילוה אישי אלי" — אוה"ת שמות ע' נז.
משפטים ק"ד א': ראה אוה"ת בראשית כרך ה תתרו, א "לוי זהו יום ג' למעשה בראשית . . בריח התיכון" ע"ש. "לוי חבורא דכולא" — אוה"ת שמות ע' נז.
הזח"ג פ' שלח (**דקע"ד א'**) **ובפ' שמות** (**די"א סע"ב**): באוה"ת בראשית כרך ה תתרא, א מציין "מ"ש בזח"ב די"א סע"ב והוא כפול ג"כ ח"ג דקע"ד א'". וראה שם ביאור בפי' הזהר.
וכמ"ש בפע"ח שער הק"ש פ"ה: ראה גם ע"ח שער הכללים בסופו. שער הזווגים ובכ"מ, ומבואר בד"ה והוא כחתן תרנ"ז ע' קמט ואילך.
כמ"ש בסש"ב ח"ב: פ"א. וראה בליקוט פי' — חיטריק שם.

החכמה מאין תצצא: איוב כח, יב.
בפ' ואתחנן בד"ה ואהבת: לקמן ואתחנן יג, א.
חכמה כח מ"ה: הקדמת ת"ז בתחלתה. ובכ"מ.
אין אוא"ס שורה אלא בחכ': ראה ע"ח שמ"ז פ"ב. ובכ"מ. תניא פרק לה בהג"ה.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
עת לחשות ועת לדבר: קהלת ג, ז.
בביאור ע"פ עד הגל הזה: סידור עם דא"ח שה, א ואילך.
ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.
ועבד הלוי הוא: במדבר יח, ג.
בזהר דלוי מענין לויתן: נתבארו באוה"ת שמות ע' נז.
ע"פ צו את בנ"י: לקמן פ' פנחס.
ע"פ אז ישיר משה: תו"א פ' בשלח.
ונחנו מה: שמות טז, ז.
כי מן המים משיתיהו: שם ב, י.
וילך איש . . ותהר ותלד: שם ב, א-ב.
מל' שנק' בת: ראה מא"א ב, מא.
ודברת בם בד"ת: דברים ו, ז. ברכות כא, א.
המשכה — במ"א: ראה הערת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע לעיל בהוספות יח, ג.
אז נדברו יראי ה': מלאכי ג, טז.
אני המשנה המדברת בפיך: מגיד מישרים ר"פ ויקרא.
נוני ימא דאזלי ביבשתא: ראה זח"ג קפז, ב. ת"ז תכ"א בתחילתו.
באקדמות [כ].
בזח"ב די"ח ע"ב: נסמן לעיל ... וראה אוה"ת במדבר כרך ו ע' א'תתנג.
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
בזהר פ' פנחס דר"נ ע"ב: "פי' בת לוי כשהיא בבחי' שיר ורחימותא סגי עד שנעשה נקודא חדא ואזי דוקא נמשך וילך כו' ויקח כו'" - אוה"ת שמות ע' נה.
ובפי' הרמ"ז ס"פ קרח: ראה אוה"ת במדבר כרך ו ע' אתתנד.
ובפ' בהעלותך בדף קנ"א ע"ב: "שטהרת הלוים להעביר שערם ואזי אהרן מניף אותם להעלותם לשרשם שהוא בינה כו'" — אוה"ת במדבר כרך ו ע' א'תתנד.

בלק"ת בתחלת יחזקאל: "אבל לע"ל שינקה קין ויטהר ויחזור לבכורתו ומה שהי' תחלה כהנים עובדים יטלו הלוים עבודתם ומעלתם באופן שהכנהים יהיו לויים והלויים כהנים עכ"ל". — ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' שמ ושם נתבאר בארוכה. ובכרך ב ע' תתקכ.

הובא בסש"ב פרק חמישים: דף ע, ב "[ולעתיד שהעולם יתעלה יהיו הם הכהנים וכמ"ש האר"י ז"ל ע"פ והכהנים הלוים שהלוים של עכשיו יהי' כהנים לעתיד]".

דעת כולל חו"ג: ראה ע"ח שער תיקון הנוקבא פ"ג. תניא ספ"ג. ספמ"ג.

בפ' אלה פקודי המשכן: לעיל פ' פקודי ג, א ואילך.

ולכן היו נושאים . . מ"ב מסעות: ומה שאלולי חטא המרגלים לא היו צריכים להיות במדבר מ' שנה — י"ל לפי שאז הי' הבירור באופן אחר (וע"ד המבואר בתו"א (ה, סע"ד) בנוגע לחטא עה"ד) — לקו"ש חי"ט ע' 16.

דידוע שיש עולם שנה נפש: ראה ס' פי"ג, מ"ג ואילך. וזהו "יסוד כל ס"י".

עולם שנה נפש ר"ת עש"ן: פרדס (שי"ב ספ"ה נתיב כ"ג). [כ]. ראה הקדמת הראב"ד לס"י (ב, ג). אוה"ת יתרו ע' תתטז. תתכג.

כל מה שיש בעולם . . יש בנפש: ראה לקמן חקת סד, ד.

בד"ה ושאבתם מים: לקמן דרושים לסוכות עח, ד.

עור ובשר תלבשיני: איוב י, יא.

(**בנ"א . . בכלים הפנימים**): — בנוסח אחר. וכנראה הכוונה להנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ז ע' קצט.

אין עמידה אלא שתיקה: ע"ל ד"כ ע"ג, יעו"ש. [כ].

בזאת יבא אהרן אל הקדש: ויקרא טז. ג.

ונתתי לך מהלכים: זכרי' ג, ז.

והנה הארון והכפורת: מובא בסה"מ תרל"ה ע' קמה.

ותורה אור: משלי ו, כג.

ותורת חסד על לשונה: משלי לא, כו.

מימינו אש דת: דברים לג, ב.

בחכמה איתברירו: ע"ל כאן (כא, א). וש"נ.

והרים את הדשן . . והוציא את הדשן: ויקרא ו, ג-ד.

ומבואר במ"א ענין תרומת הדשן: סידור עם דא"ח.

בזח"ב ס"פ ויקהל (דרי"ט ע"א) מה בין צלותא: נעתק בארוכה באוה"ת בראשית כרך א קנב, א. "פי' שהקטרת גבוה מהתפלה שהרי התפלה במקום קרבנות שהן על מזבח החיצון וקטורת מזה"פ" — אוה"ת תצוה ע' א'תשס.

ובזהר הרקיע שם: "ותוכן הענין כי המל' דעשי' היא עמקי הקליפות כו' ומחי' אותם כו' ואין הבחינה זו יכולה לצאת מבין הקליפות עד שיבא זמן הכתוב בלע המות לנצח כו', והנה כל זמן שאין בחי' זו עולה למעלה נראה פירוד בקדושה ח"ו וע"י הקטרת עולה כו', משא"כ בתפלה לעשות להעביר הזוהמא מבחי' זאת כו', ולכן אחר מעשה הקטורת אנו אומרים הודו כו' הודיעו בעמים כו' ע"ש" — אוה"ת בראשית כרך א קנב, א.

ובהרמ"ז ס'פ בא (**בדף מ' ע"ב**): "גבי לבער החמץ שע"י הקטרת עולה ומתברר חיות הקליפה גם מה שנקצב לה קודם חטא אדה"ר כו'" — אוה"ת בראשית שם.

ובאוה"ת במדבר כרך ד (בהוספות) ע' א'תעב "...מבואר בהרמ"ז ס"פ בא מ"ש בלקו"ת פ' תשא שב' מיני חיות יש בקליפה, הא' מה שנקצב לה, הב' מה שמוסיפי' החוטאים כו', והנה חיות זה מוכרח לו הוא שס"מ מסרו לו כו' ע"ש. ומצינו למדין מדבריו שע"י הקטורת לוקחין ומבררי' אפילו מחיות המוכרח לו, משא"כ ע"י שארי המצות לוקחים רק התוס' כו' ע"ש". ראה שם בארוכה. וכן מובא לשון הרמ"ז באוה"ת תשא ע' א'תתקמז.

ובפ' קרח (**דף קע"ז ע"ב**): אולי הכוונה מש"כ באוה"ת תצוה ע' א'תשס "ופי' הרמ"ז כי או"א תתאין הם ישסו"ת ואו"א עילאין זהו שמן וקטורת ואימא טמירא מאבא סוד ו"ד מלוי של יו"ד" ע"ש.

בד"ה זאת חנוכת המזבח: לקמן כט, א.

ובד"ה ראה ריח בני: תו"א כ, ב.

ואתה קח לך בשמים ראש: שמות ל, כג.

המור הוא בושם הנעשה מדם חי' ידוע: ראה בתו"א צט, א. ובהמצויין לשם.

כן פי' הגאונים: ראה אוצר הגאונים ברכות חלק הפירושים לדף מג, א בשם רב האי גאון.

והרמב"ן כתב: שמות ל, כג.

דם נעכר ונעשה חלב: בכורות ו, ב. וש"נ.

היינו מה שנתברר . . ע"י אתכפייא ואתהפכא: וכ"ה גם באוה"ת בראשית כרך א ס, ב.

אמר בת"ז חכים: בהקדמה (פתח אלי').

ותקשור על ידו שני: בראשית לח, כח.

ונפשו קשורה בנפשו: שם מד, ל.

כי בי חשק: תהלים צא, יג.

והקשורים ליעקב: בראשית ל, מב.

שמן הוא בחי' חכמה: מא"א אות שי"ן סמ"ח.

דשמן המשחה הוא ממו"ס: ראה תניא פנ"ג (עה, א) "בחכמה הנק' שמן משחת קודש". וראה לקמן בהעלותך לא, א. קרח נד, ב.

ובפ' אחרי (**דנ"ח סע"ב**): "בענין שמן וקטרת ישמח לב . . דא ריח דקטורת דאיהי דקיקא ופנימאה מכולא . . וכ' במק"מ והכוונה שהבינה הנק' קטורת מעלה מ"ן ואבא הנק' שמן מוריד מ"ד" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' תרל.

וביום שמחת לבו זה בנין ביהמ"ק: תענית כו, ב. ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' תרלא.

חרות על הלוחות: שמות לב, טז.

ובעמה"מ פי': שער או"א פמ"ה דע"ח סע"ג פי' מר דרור היינו יסוד אבא המלובש בבינה, שבינה נק' דרור שהוא החירות של היובל וחירות על הלוחות והיסוד אבא המלובש בה נק' מירא דכיא ר"ל שלא היתה בו שבירה ח"ו" — אוה"ת כי תשא ע' א'תתקמג.

בפרדס ערך מר: אולי הכוונה למה שמבוא באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תיח שבתי' מור יש ב' פירושים א' מור שבקטרת הוא כתר, והמור שבפסוק אריתי מורי שהוא חסד ע"ש.

דף כג

כמו לולב שצריך נענוע דוקא: ראה שו"ע או"ח סתרנ"א, ח.

בשתי הלחם ע"ג שני כבשים: ראה ויקרא כג, כ.

חכמה בראש חכמה בסוף: על"ק בעקב (טו, ב). וש"נ. [כ]. זח"א כו, ב. לעיל ויקרא כז, א.

שמן משחת קודש: שמות ל, כה.

טורא חשוכא: [בזוהר] ח"ג רמט, ב. ועל"ק שה"ש (טו, ג) בהמוקפים. [כ].

וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו. ח, ג.

בד"ה להבין ביאור בפ' יתרו: בתו"א פ' יתרו.

ואנכי עפר ואפר: בראשית יח, כז. וראה אגה"ק סי' טו ובליקוט פי' — חטריק שם.

המזל המכה בו: ראה ב"ר פ"י, ו. זח"א רנא, א. השמטות לזהר ח"א ס"א. מו"נ ח"ב, פ"י.

וזהו"ע אב הרחמים . . אב הרחמן: ראה להלן ר"ה סב, ד. וש"נ.

זקן אהרן: תהלים קלג, ב.

אלף אותיות פלא: ראה ת"ז ת"ע קלה, א. הקדמת הראב"ד לספר יצירה (ירושלים תשכ"ב) יא, א. נתיב הא'. ראה אוה"ת תצוה ע' א'תקמד.

סד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו: לקמן פ' ראה כ, ב "כי הנו"ן פשוטה יש לה רגל ארוכה ומשוכה למטה לרמז שתתפשט ותומשך הארת והמשכת גילוי אלקותו ית' למטה מטה" ע"ש.

ימינך ה' תרעץ אויב: שמות טו, ו.

רישי' דעשו בעיטפי' דיצחק: סידור כב, ב. מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תקכו. תו"ח לך פט, ד. אמרי בינה ח"ג ע' 133 בזהר. וראה תרגום יב"ע בראשית נ, יג.

דלית שמאלה בהאי עתיקא: זח"ג קכט, א. וראה שם רפט, א.
סד"ה בהעלותך את הנרות: לקמן ל, ד.
סד"ה חייב אינש: תו"א צה, ג ואילך.
בביאור ע"פ אלה מסעי בני ישראל: לקמן צב, ב.
בד"ה צאינה וראינה: לקמן שה"ש כא, ב ואילך.
אריתי מורי: שה"ש ה, א.
וארבע הידות יהי' לכם: בראשית מז, כד.
שמאלו תחת לראשי . . תחת ראשי: שה"ש ב, ו. ח, ג.
לבו נשבר ונדכה: ע"פ תהלים נא, יט.
אחרי ה' תלכו: דברים יג, ה.
ימין מקרבת . . שמאל דוחה: סוטה מז, א. סנהדרין קז, ב.
בד"ה מי מנה עפר יעקב: לקמן פ' בלק סז, ג.
בד"ה זכור ושמור: תו"א עא, ב.
וע' במא"א אות יו"ד: נתבאר באוה"ת במדבר כרך ו ע' א'תתנו.
כי לא אדם הוא: ש"א טו, כט.
השני בחינות: ראה השמטה ששיך לכאן נדפסה לעיל בהוספות יח, א.
וכמ"ש ברבות ויקרא רפ"ב: מובא גם באוה"ת וישב רס, א. נ"ך כרך א ע' שעט, ע' תקנב.
כי הנה עד"מ: ראה תו"א ח, ב. מאמרי אדה"ז מארז"ל ע' קו.
דתרי"ג מצות: מכות בסופה.
ושבע מצות דרבנן: ראה לקו"ש חכ"א ע' 401.
דתרי"ג . . ושבע מצות דרבנן: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' שלח.
תר"ך עמודי אור: ראה פרדס ש"ח, פ"ג. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תקפא.
ש"י עולמות: סוף עוקצין. סנהדרין ק, א.
וידבר . . נשא: ב' הנחות אחרות בסה"מ תקס"ג כרך ב ע' תקיב, ושם הגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ.
המאמר בתוס' הגהות וכו' מהצ"צ נדפס באוה"ת נשא ע' רכה. רמא. רמט. שם כרך ה' ע' ע'תקעה.
בסה"מ תקס"ג כרך ב ע' תקכט נמצא ביאור על מאמר זה, ובאריכות הביאור מכ"ק אדהאמ"צ נדפס במאמרי אדה"א פ' נשא ע' קפב.
בד"ה נשא תקס"ג מבואר ענין העלאת מ"ן לאו"מ ולאו"פ — יריעות וכלים — הובא בס'

אוה"ת פ' וישלח (רלח, א) והוא בוך ג' שיש ת"י (קנו, ב). [כ].
כמה ענינים מהמאמר נתבארו גם בסה"מ תקס"ז ע' קצא ואילך.
וידבר . . נשא . . ונשאו: נשא ד, כב-כה.
התורה היא נצחית: ראה תניא פי"ז קו"א ס"ה. לקו"ש ח"ה ע' 241 הערה 14. חי"ג ע' 39 הערה 3.
ונתתי משכני בתוככם: ויקרא כו, יא.
ושכנתי בתוכם: שמות כה, ח.
בתוכו לא נאמר: נסמן לעיל (כ, ב).
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג. ראה דרך מצותיך קמו, ב.
בד"ה אני לדודי: לקמן פ' ראה לג, א ואילך.
ובד"ה למען תזכרו: לקמן מד, ג.
ובד"ה ויקח קרח: לקמן נב, א.
ובד"ה ההפרש בין יו"ט ונס דפסח: לעיל פ' צו טז, א.
מבשרי אחזה אלוה: ע"פ איוב יט, כו.
ועמ"ש מזה בתו"א . . בד"ה והבדילה הפרוכת: יב ג ואילך. וראה באוה"ת נשא ע' רמג.
פ' שלח סד"ה ואם האכל יאכל: מב, ד.
ולכבודי בראתיו: ישעי' מג, ז.
בד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י: לעיל פ' אמור לא, א.
חג"ת מקננין ביצירה: ת"ז ת"ו.

דף כד

עונותיו מבדילים: ראה ישעי' נט, ב. תניא פי"ז ובליקוט פירושים — חיטריק שם.
עקוב הלב מכל: ישעי' יז, ט.
רפאות תהי לשרך: משלי ג, ח.
דהיינו שאפילו . . שלא יהי' פגם הברית: באוה"ת נ"ך-א ע' תקנב כתב זה בשם המאור עינים להרה"ק מטשערנביל.
סד"ה ששים המה מלכות: לקו"ת שה"ש לט, ב. ובאוה"ת נ"ך שם מוסיף על המאמר מהמאור עינים "וביאור ענין זה יובן ממ"ש ע"פ ששים המה מלכות פי' ומעיין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים כו' שהוא נחל של זנות כו'" ע"ש.
ובביאור ע"פ והי' מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר ח, א.
בכל מאדך: דברים ו, ה.

דאית רצון ואית רצון: דרמ"צ פח, א בשם הזהר ובסה"מ תש"ט ע' 113 בהערה אולי הכוונה לזח"ג קכט, א מצחא דאיקרי רצון.
וסד"ה וידבר כו' שאו: לעיל פ' במדבר א, ד.
אם בחקתי תלכו: בחקתי כו, ג.
ובחנות המשכן יקימו: במדבר א, נא.
כחשכה כאורה, גם חשך לא יחשיך ממך: תהלים קלט, יב (גם חשך גו' כחשכה כאורה).
וזהו ג"פ קדוש כו' פי' שהוא בחי' הא"מ של ג' עזלמות בי"ע: מובא באוה"ת נ"ך-א ע' קסט ושם מוסיף: "וכן נת' בד"ה שבת שבתון הוא לכם פ"ב".
בד"ה הרם את מטך: אוה"ת פ' בשלח ע' תטז ואילך.
ע"פ מי מנה: לקמן פ' בלק סז, ד.
ונועדחי לך שמה: שמות (כה, כב) תי' "שמה" לי' ושם אי' "שם". שם (כט, מג) "ונועדתי שמה" ותי' "לך" לי'. [כ].
והאדם ידע: בראשית ד, א.
מהלכים בין העומדים: זכרי' ג, ז.
כמ"ש במאו"א אות ה' סעיף י': ראה גם אוה"ת בראשית-א יט, א. בראשית-ה דף תתקטו, ב. ויקרא-ב ע' תרעח.
בד"ה עיני כל אליך ישברו: לקמן פ' מטות פה, ג.
נודע בשערים בעלה: משלי לא, כג.
זידעת היום והשבת: דברים ד, לט.
בשערים הם נש"ב : ראה ר"ה כא, ב.
סד"ה כי תצא: לקמן פ' כי תצא לז, ד. ע"ש מה שמביא בשם הפע"ח.
כי תהיו אתם: מלאכי ג, יב.
כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.
ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.
ישבעו ויתענגו מטובך: תפלת שבת.
אז תתענג על ה': ישעי' נח, יד.
אשכחן משכן דאקרי מקדש: עירובין ב, א.
ע"פ מה טובו אהליך: לקמן פ' בלק עד, ג.
זכרתי לך חסד: ירמי' ב, ב.
או"א תרין ריעין: ראה זח"ג ד, א. אור התורה נצבים ע' א'רכב. על"ק ראה [יח, ב] בתחלתו. וש"נ. [כ].

בזח"א . . ד' קפ"ג סע"ב: "שחברה שחברו מיבעי לי' מק"מ ויש לפרש ע"פ הירושלמי חגיגה) אלא דאתחברת אמא בברתא והוו כחדא וזהו שחברה בה' ר"ל חיבור ה' אחרונה בה' ראשונה כו'" — יהל אור ע' תפ.

לא זז מחבבה: שה"ש רבה ג, יא.

כמ"ש במדרש : נשא רבה (פי"ב [יג]). [כ].

סד"ה שחורה אני ונאוה: לקמן שה"ש ז, ג.

טוב לחסות בה' . . כי אמילם: תהלים קיח, ח-י.

ויגרשהו וילך: שם לד, א.

בטל רצונך מפני רצונו: אבות פ"ב, מ"ד.

סור מרע . . ועשה טוב: תהלים לד, טו.

חי ה' אשר עמדתי לפניו: מ"ב ה, טז.

והתהלכתי בתוככם: ויקרא כו, יב.

ובחרת בחיים: דברים ל, יט.

עץ הדעת: בראשית ב, ט.

קרוב ה' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח.

תתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ.

וממגד גרש ירחים: דברים לג, יד.

מי גילה לבני: שבת פח, סע"א.

מי ברא אלה: ישעי' מ, כו.

כמ"ש ע"פ טובה תוכחת מגולה: משלי כז, ה. ראה סה"מ תקס"ד ע' עג ואילך. אוה"ת ויקהל ע' ב'קצב.

בכל לבבך בשני יצריך: ברכות רפ"ט (נד, א).

והריחו ביראת ה': ישעי' יא, ג.

קדוש שיהי' שרוי בתוך מעיו: תענית יא, ב.

נוטה שמים כיריעה: תהלים קד, ב.

עבודת הקדש עליהם: במדבר ז, ט.

לו יקהת עמים: בראשית מט, י.

שהוא מלשון אסיפה וחיבור: ראה גם סה"מ תקס"ז ע' קצה.

שעבודת הקהתי . . שעצם המכוון הוא הנקודה: ראה ביהל אור ע' שצה "ועוד נת' במ"א בענין בני קהת הנושאים את הארון שהם למעלה מבני גרשון דנושאים את היריעת כי אף שהארון א"פ זהו כמשל הנקודה שהעיגול סובב עלי' והיא תכלית המכוון, וכמו המבאר

דברים ומקדים הקדמות בכדי שאח"כ יובן נקודת ההשכלה א"כ אף שבההשפעה קדמו ההקדמות וההסבר מ"מ בדעת הרבה קדמה הנקודה כו'", ע"ש.

ע"פ אל יתהלל . . כי אם בזאת יתהלל : (מאמר לאדה"ז בד"ה זה לא מצאנו לע"ע, ואולי נמצא זה בתוך המאמר).

בד"ה החדש הזה לכם: אולי הכוונה לאוה"ת שמות ע' רנה.

ענין עגולים ויושר: ראה לקמן פ' בשלח לז, ג.

שהעגולים הם בחי' נפש והיושר הוא בחי' רוח: ראה אוה"ת תרומה ע' א'תע כרך ז ע' ב'תצג.

בד"ה ראה אנכי: לקו"ת פ' ראה יח, ג.

דף כה

משחרב ביהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א: ברכות ח, א.

אורייתא מחכמה הוא דנפקת: זח"ב קכא, א. פה, א. זח"ג פא, א.

הוי' בחכ': משלי ג, יט.

בד"ה ואהבת את: לקו"ת שם יג, א.

בס"י נעוץ תחלתן: פ"א, מ"ז.

כי גאה גאה: שמות טו, א.

גדול התלמוד שמביא: קידושין מ, ב.

לדוד בשנותו את טעמו: תהלים לד, א.

אבימלך פי' מלך . . ואבי מלך הוא בחי' סוכ"ע: ראה גם אוה"ת ויצא קעב, א. שה"ש ע' קפג. ובהנסמן בספר הערכים-חב"ד כרך א' ע' לד.

מלכותך מלכות כל עולמים: שם קמה, יג.

בחכ' אתברירו: ע' לעיל כא, א.

אם קהה הברזל . . והוא לא פנים קלקל: קהלת י, י. ראה אוה"ת נ"ך-א ע' תרלב.

ועבד הלוי הוא: במדבר יח, כג.

הוא דא עתיקא: זח"ג קעח, ב. לקמן קרח נה, ב.

שנשאו הארון פנים בפנים — בד"ה ואהי' אצלו אמון: לעיל פ' במדבר יח, ג. וראה באוה"ת נשא כאן ע' רנו מציין לאגה"ק ד"ה דוד זמירות קרית להו.

יאר ה' פניו: שם ו, כה.

וחילים יגבר: קהלת שם.

עשה רצונו כרצונך: אבות פ"ב, מ"ד.

טעמו וראו . . בה' תתהלל נפשי: תהלים לד, ט. ג.

ורעה אמונה: שם לז, ג.
ישראל מפרנסין: זח"ג ז, ב. [כ].
ונתתי לך מהלכים בין העומדים: זכרי' ג, ז.
ביד איתמר בן אהרן: במדבר ד, כח.
שהוא לשון דבר הנלמד מאליו: ראה לעיל פקודי ו, א.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
ודברי אשר שמתי בפיך: שם נט, כא.
כתיב ה' יחתו מריבו: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ה-א ע' נב.
ה' יחתו מריבו: ש"א ב, י.
שם ה' הוא מדת הרחמים: ב"ר עג, ג.
דשם הוי' הזא בז"א: ראה זח"ג קכט, א.
ד' מחנות שכינה: זח"ג קיח, ב.
לאכללא שמאלא בימינא: ראה זח"ג קעו, א.
כי הדם הזא הנפש: דברים יב, כג.
ויחמו הצאן, ויחמנה בבואן לשתות: בראשית ל, לט. לח.
ע"פ ולכל תכלית הוא חוקר: איוב כח, ג.
וכן יש למטה בבני אדם . . שחפצם בפועל הדין: ראה גם בדרך מצותיך פט, ב.
קנאת ה' צבאות: ישעי' ט, ו.
לתת נקמת ה' במדין: במדבר לא, ג.
מדין ריב ומדון: ראה זהר יתרו סח, ד ובלקו"ת וספר הליקוטים ר"פ יתרו (הובאו ב)רמ"ז לזהר שם. מקדש מלך שם.
הוא גרשיים: באוה"ת נשא ע' רנה מביא עוד טעם וז"ל "יש עוד טוב טעם כי כדי להיות יחתו מריביו לדחות החיצוני' הוא ע"י בחי' המקיף בחי' גרשון" ע"ש.
ולך ה' חסד: תהלים סב, יג.
כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
אבל בחי' חסד דא"א: ראה לקמן שלח נא, א. יהל אור ע' לד.
חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ובד"ה לבבתני: לקו"ת שה"ש כט, ב.
ויחר אף אלקים: במדבר כב, כב.
ויעבור ה' על פניו: שמות לד, ו.
אם אין פניך הולכים: שם לג, טו.

חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
וחנותי את אשר אחון: שמות לג, יט.
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.

דף כו

ויתן עוז למלכו: שמואל-א ב, י.
ה' עוז לעמו יתן: תהלים כט, יא.
ולו יקהת עמים: בראשית מט, י.
וימהר משה ויקד: שמות לד, ח.
ת' עלמין דכסופין: ראה זח"א קכג, ב.
ור"ה יום הדין הוא: כמפורש בכו"כ תפלות דר"ה. וראה ברכת ערב ר"ה תשנ"ב הערה 2.
ויבאו בני האלקים: איוב א, ו. ראה בתרגום שם.
זח"ב ר"פ בא : דף לב, ב "ויהי היום דא ר"ה בני האלקים אינון רברבין ממוניך שלוחין לאשגחא בעובדא דבני נשא" — אוה"ת נ"ך-א ע' תרנא.
ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.
ועוז מלך משפט אהב: שם צט, ד.
ארוממך אלקי המלך: שם קמה, א.
ועתה יגדל נא: במדבר יד, יז.
ברבות שמות פרשה א: "דקאי על דוד שרימם הקב"ה מלכותו" — אוה"ת נ"ך-א ע' כט.
ובפ' יתרו פכ"ז: "כשעשית נסים בימי שלמה שנאמר ויתן עוז למלכו" — אוה"ת נ"ך-א ע' כט.
נשא פ"א: "ע"פ יתר שאת ויתר עז, עוז זה מלכיות שנאמר ויתן עוז למלכו" — אוה"ת נ"ך-א ע' כט.
כה תברכו: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ו ע' רכח.
ד"ה זה במאמרי אדה"א במדבר-א ע' רכב מיוסד על מאמר זה שבסה"מ תקס"ו.
ראה גם ד"ה זה בסה"מ תשל"א. תשמ"ה.
כה תברכו . . יברכך . . יאר . . ישא: במדבר ו, כג-כו.
אשר לא ישא פנים: דברים י, יז.
ואכלת ושבעת: שם ח, י.
כי הנה כתיב: אוה"ת עקב כרך ה ע' א'כה.
שבעשרה מאמרות נברא העולם: אבות רפ"ה.
צירופי אותיות וחילופים ותמורות: ראה תניא ח"ב פ"א.

נפש האדם מלאה אותיות: בסה"מ תקס"ו שם בס"י. ראה לעיל בחקותי מה, ד. וראה הנסמך במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תרלט. מאמרי אדה"א במדבר-א ע' שט (בהוספות לע' רכד). ובלקו"ת שה"ש ד, ב מציין לכאן.

בד"ה אנכי תשי"ג מבאר זה ומציין לאגה"ק סי' ה' דשם מבואר דשינוי התנועות שבשפתים לבטא אות כ' או ו' או מ' או פ', וכמו"כ בשאר המוצאות, אין זה עפ"י הכנת השכל כ"א זה בא ממילא, דזה בא מהאותיות שבנפש שהנפש מלאה אותיות ע"ש.

אתה נפחת בי: ברכת אלקי נשמה.

ויפח באפיו נשמת חיים: בראשית ב, ז.

וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.

ורוח פיו . . והן האותיות שבע"מ: מובא באוה"ת שלח ע' תרי ומציין שכאן משמע שמקור החיות מרוח פיו ית' והע"מ הוא אותיות שכבר יצאו מרוח פיו כו', א"כ המאמר האחד שכולל הע"מ הוא רוח פיו שהוא מקור להאותיות שיצאו מרוח פיו, ובד"ה כי תצא דרוש הראשון [בלקו"ת] פי' שמאמר האחד הוא מחשבה תתאה שהוא מקור להדיבור" ע"ש.

והנה כתיב ויקרא . . לכל בחי' הדצ"ח: מובא ונתבאר בביאוה"ז להצ"צ- ב ע' תתקמג.

ויקרא האדם שמות: בראשית ב, כ.

שהוא קרא והמשיך שמותיהן: במאמרי אדה"א במדבר-א ע' רכה מוסיף ע"ז: "ולכך יש ביכולת כל נשמת צדיק שהוא בצלם אלקים ממש למשול בצירופי אותיות אלקים שנבראו בהם כל העולמות".

בענין ויקרא שמות ראה גם אוה"ת בראשית-ג דף תקמא ב. סה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' קלו. סה"מ תרל"ד ע' עז. המשך מים רבים תרל"ו פרק כב.

ולקשרן במקורן: מובא לקמן פ' מטות פב, ב, אוה"ת וישב דף רעג, ב. וראה בסה"מ תרכ"ט שם בשם השל"ה.

ברבות בראשית פי"ז: פיסקא ה. וראה גם תנחומא פ' שמיני. ועוד. נעתק בהמשך מים רבים — תרל"ו פרק כב. לקו"ש כרך טו ע' 13.

על כל מוצא פי ה': דברים ח, ג.

ע"פ ונתתי לך מהלכים: אוה"ת חנוכה-ה תתקיח, א. תתקכו, ב ואילך.

ועיין בסש"ב פ"כ וכ"א: וראה גם בליקוט פירושים — חיטריק שם בארוכה.

והלא במאמר א' יכול להבראות: אבות שם.

נהמא על פום חרבא: נתבאר במאמרי אדה"א שם ע' רכז "כמו דמיון מלחמה ממש להיות שהמאכל מעורב טו"ר . . ואם יאכל בכונה טובה יוגבר חלק הטוב הגנוז במאכל

על הרע, ואם יאכל לתיאבון . . יוגבר חלק הרע שבמאכל על הטוב" ע"ש. וכ"ה באוה"ת שה"ש-ב ע' תלז ושם ע' תלח בשם הרמ"ז. וכ"ה בסה"מ תרע"ח ע' שב. ראה לקו"ש ח"ג ע' 989 בהערה שם.

והיינו ע"י התפלה: במאמרי אדה"א שם ע' רכח מביא זה בשם ספרי הקבלה "שכוונת האכילה הוא ענין א' עם כוונת התפילה, לפי שענין התפילה ג"כ ענין מלחמה".

שעת צלותא שעת קרבא: על"ק ר"פ תצא הא' והב' יעו"ש. [כ]. זח"ג רמג, א. ובכ"מ.

רוממות א-ל בגרונם: תהלים קמט, ו.

לאהבה את ה"א . . ואספת דגנך: דברים יא, יג-יד.

ואח"כ ואספת דגנך: ראה אוה"ת תרומה ע' א'שסז. בסה"מ תקס"ו ע' רכט יש עוד ענין שלא הובא כאן.

ופי' אהבה מלשון אבה: ראה גם תו"א לב, ג. לקמן בלק עא, ב. מסעי פח, ד. ואתחנן ט, ב. שה"ש יז, א.

באלף הז': ראה ר"ה לא, א.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

ואהבת את ה"א: דברים ו, ה.

אין עוד מלבדו: שם ד, לה.

ולעבדו בכל לבבכם: שם יא, יג.

בב' לבבות: ראה ברכות פ"ט, מ"ה. (נד, א).

סולם מוצב ארצה: בראשית כח, יב. וראה זח"א רסו, ב. זח"ג שו, ב. ת"ז תמ"ה. לקמן שה"ש טז, ד.

תחלה ברכת השחר פוקח עורים זוקף כפופים: בסה"מ תקס"ו ע' רל "מתחיל מברכות השחר שהמה ענינים גשמיים ודברים תחתוני' כמו הנותן לשכוי בינה ופוקח עורים".

למסור נפשו באחד: נסמן לעיל יג, ד.

בד"ה יונתי בחגוי הסלע: לקמן שה"ש טז, ד ואילך.

והנשמה א"צ תיקון לעצמה: ע"ח שכ"ו. ראה תניא פרק לז [מח, ב] ובליקוט פי' — חיטריק שם.

מלאכי אלקים עולים: בראשית כח, יב.

פני ארי' אל הימין: יחזקאל א, י. ושם כתי' "ופני" [כ].

קודם התפלה אסור לאכול: ברכות י, ב. ראה או"ח סי' פט, ג. וראה במ"מ לקמן פ' פנחם עט, ד.

אדם בגימ' מ"ה: תיקו"ז בהקדמה בתחלתה, ובכ"מ.

נש"י עלו במחשבה: ב"ר רפ"א.
קשוט עצמך: ב"מ קז, ב, סנהדרין יח, א.
בד"ה לא הביט און ביעקב: לקמן פ' בלק ע, ד ואילך.
בד"ה אסרי לגפן: תו"א מו, ב.
המתחדשות לבקרים: ראה איכה ג, כג.
תוספות מרובה על העיקר: ב"ר ספ"א, [ד] [כ].
וזרעתי את ב"י: ירמי' לא, כו.
וזרעתי' לי בארץ: הושע ב, כה.
ברוך ה' אלקי ישראל: תהלים מא, יד.
לא גלו ישראל אלא: פסחים פז, ב.
וכמ"ש במ"א: ראה תו"א קיז, ב ואילך.
לא . . מחזיק טובה לעצמו: ראה עד"ז אבות ב, ח. ו, ו.
מי יעלה בהר ה': תהלים כד, ג-ד.
בר לבב שהוא בלי שום תערובות זר ח"ו: ראה לעיל כ, ב. לקמן ואתחנן י, א.
ס"פ ויחי דרמ"ח סע"א: "דענין ברכת יברכך כו' נמשך מבחי' ציון" — אוה"ת נשא ע' רסו.
נשא דקמ"ז א' : אולי הכוונה למ"ש שם "יברכך ה' וישמרך אלין תלת קראי, וג' שמהן דתריסר אתוון כלילן לקבליהון ובכלא אתכוון כהנא" ע"ש עוד.
וברבות בא פט"ו : גבי החדש הזה לכם הה"ד יהי' לך לבדך ואין לזרים אתך במשלי סי' ה' הברכות לכם שנאמר יברכך ה' וישמרך וכן וציוויתי את ברכתי לכם — אוה"ת נשא ע' רסו.
בחקותי פל"ו: "ע"פ גפן ממצרים תסיע מה הגפן הזה טעון שלש ברכות אף ישראל מתברכים שלשה ברכות בכי"ו יברכך יאר ישא" — אוה"ת נשא ע' רסו.
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
ורוח אייתי רוח: ראה זח"ב קסב, ב.
יאר . . מלמעלה למטה: ראה יהל אור ע' רכט.
חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
נשא קל"ג ב': "מפרש דמ"ש באור פני מלך חיים זהו בע"ק דשם פניו נהרין תמיד משום דלית שמאלא בהאי ע"ק, אבל בז"א אית זמן דנהרין ואית זמן דלא נהרין . . ומסיים בזהר . . ובג"כ כתי' יאר ה' פניו אליך יאר פניו אתנו סלה מכלל דלא הוי תדירא" — אוה"ת נשא ע' רסח.
קמ"א א': תיקונא חמישאה "דכד נהרין מתברך עלמא".

איזהו חכם הרואה: תמיד לב, א. ראה תניא פמ"ג ובליקוט פי' שם. לקו"ת האזינו עה, א.
שמע ישראל: דברים ו, ד.
שמע ל' הבנה: ראה ש"א ג, י. זח"ג קלח, ב.
ואינו דומה שמיעה לראי': מכילתא יתרו יט, ט. פס"ז שלח יג, יח "אינו דומה ראי' לשמיעה".
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.
ונתתי מטר ארצכם: דברים יא, יד.
כי כאשר ירד . . כן יהי דברי: ישעי' נה, י-יא.
אחד באחד: זח"ב קלה, א.
ויחן שם ישראל: שמות יט, ב.
חנה דוד: ישעי' כט, א.
ושכנתי בתוכם: שמות כה, ח.
דירה בתחתונים: ראה תנחומא נשא, טז.
ג' ברכות דאורייתא והד' דרבנן: ראה ברכות מו, א. שו"ע אדה"ז סי' קפז סעי' א'.
לחם לבב אנוש יסעד: תהלים קד, טו.
בחכמה כח מ"ה: זח"ג לד, א. הקדמת ת"ז בתחלתה. ת"ז תס"ה.
שלא לקחה הנפש רק חיות מועט: ראה מאמרי אדה"א במדבר-א ע' רס שמביא ע"ז ממ"ש במ"א [ראה לקו"ת שה"ש יד, ב] להחיותם ברעב שהרעב עצמו הוא חיותם וקיומם, ע"ש.
המגביהי לשבת המשפילי לראות: תהלים קיג, ה-ו.
ילוקטו לאחד אחד: ראה ישעי' כז, יב.

דף כז

עושה שלום במרומיו: איוב כה, ב.
מיכאל שר של מים: במד"ר יב, ח. זח"ג יב, ב. הנסמן במאמרי אדה"ז- פרשיות לע' תרמה.
לעיל במדבר (י, א). וש"נ. [כ].
ת"ח מרבים שלום: ברכות סד, א. וש"נ.
וכל בניך: ישעי' נד, יג.
אני ה' מלמדך: שם מח, יז.
ודבר ה' ממש זו הלכה: שבת קלח, ב.
והמשנה היא היא המדברת: מגיד מישרים ר"פ ויקרא.

ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
כי א-ל דעות ה': ש"א ב, ג.
ולא תחללו: ויקרא כב, לב.
כל העוסק בתורה עושה שלום: סנהדרין צט, ב.
ברבות תולדות ר"פ ס"ו: "ע"פ שובי שובי השולמית, אומה שאני עתיד ליתן בה שלום שנאמר ונתתי שלום בארץ" — אוה"ת ויקרא-א ע' קצט.
נשא ס"פ י"א: ע"פ וישם לך שלום, גדול השלום שניתן שכר התורה והמצות שנאמר ונתתי שלום בארץ" — אוה"ת ויקרא-א ע' קצט.
כלי המחזיק ברכה . . השלום: סוף עוקצין.
ושמו את שמי על בנ"י: במדבר ו, כז.
אני אותיות אין: ע"ל (יח, ג). וש"נ. [כ].
החכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
ברכה בראש וברכה בסוף: זח"א כו, ב. זח"ג רלח, א. בסה"מ תקס"ו ע' רלד בשם ספר יצירה. וראה בהנסמן לעיל פ' בהר כח, א.
(**בזהר נזכר . . דל"ח א' . . יתרו דס"ז א**'): כל המראה מקומות נעתקים באוה"ת נשא ע' רעח.
בסה"מ תקס"ו ע' רלד נוסף ביאור קטן וז"ל "וביאור הדברים מובן דיש ברכה עולה מלמטה למעלה כענין הצמיחה שניתוספת ע"י הזריעה כו', ויש ברכה הבאה אח"כ מלמעלה שתצמיח הרבה מאד יותר מכפי ערך הכנת הכלי כמו ויברכהו מאה שערים כו', וכך הענין למעלה דברכת יברכך הנ"ל הוא הברכה בראש מלמטה למעלה ע"י בחי' העלאת מ"ן שהוא כדוגמת הזריעה. אך אח"כ כשנשלמה הברכה שמלמטה למעלה אז המה מתברכים מלמעלה למטה והוא הברכה שבסוף במ"ש ואני אברכם, אני דוקא, ולפי שאין ברכה זו הבאה מבחי' אור א"ס בעצמו יכולה לשכון אלא בכלי המחזיק ברכה הרבה, ע"כ הקדים לצוות לכהנים לברכם בשלום לפי שאין כלי יכולה להחזיק ברכה זו אלא השלום וד"ל".
במאמרי אדה"א במדבר-א ע' רמו מבאר גם "ויחונך" ע"ש בארוכה.
ביאור ע"פ כה תברכו: הנחת כ"ק אדהאמ"צ בסה"מ תקס"ו ע' רלה.
בד"ה את שבתותי תשמרו: לעיל פ' בהר מא, ג.
אפי' יתוש קדמך: סנהדרין לח, א.
חמורו של ר' פנחס בן יאיר: ראה חולין ז, ב.

במדרגת בהמה של ששת ימי בראשית: ראה גם סה"מ אתהלך ע' ס. אוה"ת בראשית-ג תרלד, א.
בלק"ת פ' עקב בטעמי מצות: בלק"ת להאריז"ל ד"ה כשחותך הלחם.
סד"ה וידבר משה אל ראשי המטות: ראה לקמן מטות פב, ב.
בביאור ע"פ והניף הכהן אותם: לעיל פ' אמור לח, ג.
אור זרוע: תהלים צז, יא.
ותפלה שנק' סולם: זח"א רו, ב. ח"ג שו, ב. ת"ז תמ"ה (פג, ב).
בד"ה ויהי בשלח פרעה: תו"א סא, א.
בד"ה ששים המה: לקו"ת שה"ש לח, ב ואילך.
למהוי אחד באחד: זח"ב קלה, סע"א.
תושבע"פ מל' קרינן לה: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
בחכמה . . אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב.
ואיך לא אשא פנים: ברכות כ, ב. [כ]. ראה אוה"ת נ"ך-א ע' תפט.
קו המדה בוצינא דקרדוניתא: ראה זח"א טו, א. ובאור החמה ומקדש מלך שם. ת"ז רת"ה ובכסא מלך שם. ראה תניא שהיוה"א פ"ד. נתבאר באוה"ת שלח ע' תצג ואילך. וראה מאמרי אדה"א חתונה-ב ע' תשו.
מי מדד: ישעי' מ, יב.
בביאור ענין מזוזה מימין: תו"א מב, ד.
בביאור ענין בשעה שהקדימו: לעיל במדבר יד, ג.
בזהר פקודי דרל"ג ע"א: ראה ביאוה"ז לאדה"א נז, א. ובביאוה"ז להצ"צ-א ע' רצב ואילך.
ובזהר בראשית די"ח ע"ב: ראה סה"מ תקס"ח ע' תסא ואילך, והגהות וקיצורים בביאוה"ז להצ"צ-א ע' א ואילך.
וכמ"ש במ"א . . ר"פ כי תשא: ביאוה"ז לאדה"א נג, ד.
נתבאר מזה בפי' המלות: סידור עם דא"ח מ, ג.
אורך הציצית י"ב גודלין: ראה או"ח סי"א, ד.
והתפילין אצבעים ומרובעות דוקא: ראה טוא"ח סל"ב בשם השימושא רבא. הובא ג"כ בשו"ע אדה"ז שם סעיף סב בשם הגאונים.
ועיין באג"ה ע"פ חסדי ה': סי' יו"ד.
ע"פ ויהי בשלח פרעה: בתו"א
נק' החכמה דין: ע"ח שער או"א פ"ו. ראה לקמן פ' ראה לא, א.

בזהר לית ברכתא שריא: ראה ח"ב פז, ב.
ע' זח"א (רטז, ב). ח"ב (קנג, ב). [כ].
עיני כל . . פותח את ידיך: תהלים קמה, טו-ט.
חכמה . . והיא ראשית האצי': ראה ע"ח שמ"ז פ"א. ובכ"מ שם.
משם יצוה ה' את הברכה: תהלים קלג, ג (שם צוה).
ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה: שהש"ר א (ע"פ כי טובים דודיך), ב. וראה ג"כ ע"ז לה, א.
על"ק מסעי (צב, ג). וש"נ. [כ].
ארץ זית: דברים ח, ח.
ארז"ל שרוב שיעורי' כזיתים: עירובין ד, ב. ראה אוה"ת ויקרא-ב ע' תכה.
פ' פנחס . . ובפ' עקב: ראה אוה"ת בהעלותך ע' תכה.
שמן כתית: שמות כז, כ.
לעולם ישנה אדם לתלמידו: פסחים ג, ב. חולין סג, ב.
ומשמני הארץ: בראשית כז, כח.
זו משנה: ילקוט תולדות ר'[מז] קטו. ע' ב"ר פס"ו, [ג] [כ].
שמכל דבר יכולים להוציא שמן: כ"כ הפרדס ובעוד ספרים. ראה תו"א קי, ד.
בד"ה ולא אבה: לקמן פ' ראה לא, א.
וזהו זית רענן: באוה"ת ויקרא-ב ע' תכה מציין לכאן.
סריס אין לו הדרת פנים: ראה יבמות פ, ב. ב"מ פד, א.
בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב: לקמן פ' בהעלותך.
פ' תולדות סד"ה ראה ריח בני: תו"א כ, ב ואילך.
ארוכה מארץ מדה: איוב יא, ט.
ארבע מאות שנה . . רד"ו שבה: ראה בראשית טו, יג. מב, ב ובפרש"י שם בשם הב"ר פצ"א, ב.

דף כח

בד"ה להבין ענין משמח חתן בפ' צו: ט, א.
וע"פ והנה פרח . . בפ' קרח: לקמן בלקו"ת נה, ד.
כל העוסק בתורה: סנהדרין צט, ב.
בביאור ע"פ נשא: לעיל כא, ד.
בביאור ע"פ החלצו: לקמן פז, ג.
רבבה כצמח השדה נתתיך: יחזקאל טז, ז.

שברכה ראשונה א"צ שיעור: טוא"ח סר"י בתחילתו.
זאת חנוכת המזבח: הג"ה באוה"ת במדבר ע' רפט. ובכרך ד א'תסב. (הגהות וקיצורים ביאור — שם ע' א'תסו). לד"ה זה ראה ד"ה זאת חנוכת המזבח תר"מ.
בגוכי"ק אדהצ"צ בהגה"ה על לקו"ת ברכה צז, א (בוך 1135 טז, א) נזכר: "לכה דודי — זאת חנוכת מלאזני". ואולי קאי על מאמר זה (וראה להלן בהוספות ברשימת הכתבי-יד).
זאת חנוכת המזבח ביום . . אחרי: במדבר ז, פד. פח.
את קרבני לחמי: במדבר כח, ב.
בשתי אכילות הכתוב מדבר: זבחים יג, ב. וש"נ.
והי' יורד אש מלמעלה: יומא כא, ב.
ותאכל את העולה: ויקרא ט, כד.
ארי' דאכיל קורבנין הנז' בזהר: ח"א ו, ב. ח"ב רעח, א'. ח"ג יז, א. לג, א.
התפלה שהיא כנגד הקרבנות: ברכות כו, ב.
בחפלה שעיקרה עבודה שבלב: ספרי דברים יא, יג. תענית ב, א.
מחשבות אדם ותחבולותיו: תפלת מוסף דר"ה.
צעק לבם: איכה ב, יח.
מלבושים צואים: ראה זכרי' ג, ד. (וראה ע"ח ש"נ פ"ג. הובא בתניא ספ"ט).
יפלס אדם מעגלי דרכיו: ראה משלי ד, כה. ישעי' כו, ז.
מתחלה יסדר אדם: ע"ז ז, ב. וש"נ.
לאסתכלא ביקרא דמלכא: ראה זח"א לח, א-ב.
וכמ"ש בזהר במח' א': ח"ב כ, א.
על"ק עקב (טז, ד). וש"נ.
צופה ומביט עד סוף: תפלת מוסף דר"ה.
קורא הדורות מראש: ישעי' מא, ד.
יחיד חי העולמים מלך: ברכת ברוך שאמר.
אתה הוא עד שלא נבה"ע: תפלת שחרית. ראה של"ה ג, ב.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
אין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
אתה הוא ה' לבדך: נחמי' ט, ו.
דכולא כלא ממש קמי' חשיבי: זח"א יא, ב. ובכ"מ.
אתה עשית . . ואתה מחי': נחמי' ט, ו.
הכל ירוממוך סלה: ברכת יוצר דשבת.

וכל החיים יודוך סלה: נוסח תפלת שמו"ע.
וקדושים בכ"י יהללוך סלה: שם.
סלה בלי הפסק: עירובין נד, א (אין לו הפסק).
ונו"ן אלפים יובלות: ראה ש"ך פ' בהר ס, ד.
כי נשגב שמו . . וירם קרן: תהלים קמח, יג-יד.
מגיד דבריו ליעקב: שם קמז, יט.
כי יעקב בחר לו י"ה: שם קלה, ד.
ברוך ה' אלקי ישראל: שם קו, מח.
ישמח ישראל בעושיו: שם קמט, ב.
וינהו כל ב"י אחרי ה': שמואל-א ז, ב.
כמ"ש בסש"ב: פרק מט.
ואהבת בכל לבבך בשני יצריך: דברים ו, ה. ברכות נד, א.
ישוב אל ה': ראה ישעי' נה, ז.
יתענג על ה': ראה תהלים לז, ד.
וירא אלקים: בראשית א, לא.
טוב זה מלאך חיים: ב"ר פט, י.
ילקוט בראשית (ר' טז). ובזח"ב (סח, ב. קנ, א. קסג, א) [כ].
כד אתכפיא סט"א: ראה זח"ב קכח, ב.
מלאך רע בע"כ: שבת קיט, ב.
כלתה נפשי לה': ראה תהלים פד, ג.
כיתרון האור הבא מן החושך: ראה קהלת ב, יג.
בד"ה ואלה מסעי: ראה לקמן מסעי צא, ג.
בזהר ר"פ יתרו דס"ח ע"ב: ראה גם לעיל פ' במדבר יט, א.
ע"פ והיה הבן הבכור לשניאה: פ' כי תצא.
בזה"ק במקום שבע"ת כו' דמשכין לי': ח"א קכט, ב.
רשפי אש האהבה: ראה שה"ש ח, ו.
משוך אחריך כמים: ברכת גשם דשמע"צ.
וכמ"ש במ"א: ראה תו"א קיא, ג. בסה"מ תקס"ג ע' קעז. כתובים-ב ע' ריח. תורת חיים שמות דף תתקסז, א. אוה"ת שמות כי תשא ע' א'תתמג, א'תתפה. שמות-ז ע' ב'תשפז.
מצרף לכסף: משלי כז, כא.
פי' שבאיש: ראה סה"מ תרכ"ז ע' רכו.

ולדבקה בו: דברים יא, כא. שם ל, כ.
פני ארי' פני שור: יחזקאל א, י.
וכמ"ש בזהר: ח"ג (קיח, ב. מח, סע"א). [כ].
מבחי' פני שור בעצם כו': ראה לעיל בהוספות יח, ג בהערות שנעתקו מכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע.
בביאור ע"פ אני ישנה: לקמן שה"ש לה, א ואילך.
ובד"ה אם בחקתי תלכו: לעיל בחקתי מז, ג. וראה במ"מ לשם.
זבד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א וישב כט, ב ואילך.
ובד"ה המגביהי לשבת: תו"א לח, ב.
האופנים וחיות הקודש: ברכת יוצר.
ההפרש בין אופנים לשרפים ראה גם לקמן פ' שלח מז, א. האזינו עד, ג. סה"מ תקס"ב ע' מו ואילך. אוה"ת תרומה ע' א'קסד ואילך.
דלאו מכל מדות אלין: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
בד"ה צאינה וראינה: לקמן שה"ש כא, ג.
קדש הוא מלה בגרמי': זח"ג צד, ב.
צבאו' אות הוא בצבא דילי': ראה חגיגה טז, א ובחדא"ג מהרש"א.
על"ק האזינו (עד, רע"ד). [כ].
בביאור ע"פ אחרי ה': לקמן פ' ראה כ, ד ואילך.
ובד"ה רני ושמחי: תו"א לו, ב.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
שרפים עומדים ממעל לו: ישעי' ו, ב.
ישעי' כבן כרך שראה: חגיגה יג, ב.
חברי דניאל . . דמזלייהו חזי: מגילה ג, א.
כמ"ש במ"א]: ראה תניא פרק כג.
מבחי' אהבת הנה"א בעצמה: קיצור — באוה"ת במדבר-ד ע' א'תסב.

דף כט

כמים הפנים לפנים: משלי כז, יט.
פי' האדם: ראה אוה"ת בשלח ע' תעז ואילך.
ודמות פניהם: יחזקאל א, י.
על דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
בד"ה וספרתם לכם: לעיל פ' במדבר י, א.

בחי' לב האדם התחתון אל האדם כו': באוה"ת במדבר-ד ע' א'תסב יש הגה"ה לכאן.
ארי' דאכיל קרבנין: זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א.
ארי' מלך שבחיוח: חגיגה יג, ב.
בנשמות שמיכאל כה"ג מקריב: זח"ג לג, א. ובזח"א פ, א [כ]. וראה תוס' סוף מנחות.
באצי' דאיהו וחיוהי: ת"ז בהק' (ג, ב). באוה"ת במדבר-ד ע' א'תסב נמצא הג"ה וקיצור לכאן.
הקרבת הקרבנות . . בחי' פנימיות . . ענין קטרת . . רק בבחי' מקיף: ראה בד"ה ברוך שעשה נסים תשמ"ג הערה 18. [נדפס בסה"מ מלוקט-ב ע' ריב].
בשתי אכילות הכתוב מדבר: זבחים יג, ב.
לפי שהיא בחי' פנימית: ראה באוה"ת שה"ש-ב ע' תפג.
אכלתי יערי עם דבשי: שה"ש ה, א.
בד"ה ואם האכל יאכל בפ' שלח: לקמן מא, ד ואילך.
אבל יש בחינה אחרת והיא בחי' מקיף . . שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף: מובא באוה"ת ויקרא-א ע' רצב וכתב ע"ז "וצ"ע שהרי הנשמה עכ"פ נהנית ממנו והנשמה היא אור פנימי המלובש תוך הגוף. וא"כ הא"פ נהנה מן הריח רק הגוף אינו נהנה ממנו, וא"כ איך הוא מקיף, אלא צ"ל רק להגוף נחשבו מקיף אבל להנשמה הגם שהיא או"פ זהו הנאה ממש" ע"ש.
ריח שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף: ברכות מג, ב.
בבחי' מקיף מלמעלה: באוה"ת במדבר-ד ע' א'תסב נמצא הג"ה לכאן.
בביאור ע"פ באתי לגני: לקו"ת שה"ש לג, א.
ע"פ ראה ריח בני בפ' תולדות: תו"א כ, ד.
בזהר ס"פ ויקהל (דרי"ט א'): מובא גם לעיל כב, ד. אוה"ת בראשית-א דף קנב, א. תצוה ע' תשס.
בד"ה מי מנה עפר יעקב: לקמן סז, ג.
ע"פ נשא את ראש בני גרשון: לעיל כב, ד.
ובד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כט, ד. וראה באוה"ת במדבר-ד ע' א'תסה מה שהעתיק מתו"א.
וע' מ"ש הרמ"ז ס"פ בא: ראה לעיל כב, ד. ובמ"מ לשם.
כ"א על מזבח הפנימי: ראה הגהה לכאן באוה"ת במדבר-ד ע' א'תסד.
מלשון חינוך: וראה גם בשערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו פל"ז. סה"מ תרל"ה-ב ע' של ואילך. לקו"ש חכ"ה ע' 383 ואילך. וראה לקו"ש חל"ב ע' 105 הערה 72.

חנוך לנער ע"פ דרכו: משלי כב, ו. באוה"ת במדבר-ד ע' א'תסה נמצא הגה"ה לכאן.
בד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כט, ד. וראה גם לקו"ת נשא צח, א. ברכה צח, ב ואילך.
הבו לה' כבוד . . קול ה' על המים: תהלים כט, א. ביהל אור שם נמצא הגהות לכאן.
קלא פנימאה דלא אשתמע: זח"א (נ, ב) [כ].
בשה"ש ע"פ קול דודי: לקו"ת שה"ש טו, ב.
עלמא דאתכסיא: זח"א (יח, א. קנב, א. קנח, ב). ובזח"ב (כט, ב). [כ].
שבעה ושבעה מוצקות: זכרי' ד, ב.
בזהר ס"פ מקץ (דר"ד סע"ב): בענין שבעה ושבעה מוצקות ראה אוה"ת ויקרא-א ע' רעט. ביאוה"ז להצ"צ-ב ע' תתעז.
בזהר פ' תזריע דמ"ז ע"ב: ראה אוה"ת ויקרא-א ע' רפ ואילך. ובביאוה"ז להצ"צ-ב ע' תתעז ואילך. ע' תתפא ואילך נזכר גם לעיל פ' במדבר יב, ד.
להמשיך מתחילה קודם הז' קולות: באוה"ת במדבר-ד ע' א'תסה נמצא הגה"ה.
שמנחת נדבה מביאה בכפיפה מצרית: בלקו"ת נשא (כט, ב) שמנחת נדבה מביאה בכפיפה מצרית, שזהו דלא כמפורש בסוטה (יד, ב) דפסול — הרי מפורש שם שהטעם דהקריבהו נא לפחתך גו', ואיסור זה אינו מן התורה (כס"מ הל' איס"מ פ"ב ה"י (ודלא כי"א מהאחרונים דאסור מה"ת — דלפ"ז אינו מובן הא דעניים מביאים בכורים בסלי נצרים של ערבה (בכורים פ"ג מ"ח) שבודאי פחותים מנצרי דקל (דהיינו כפיפה מצרית, כפרש"י בסוטה שם) דסברת הקריבהו שייך גם באינו קרב על המזבח ממש, וק"ל)) — לקו"ש ח"ז ע' 205.
תמידין כסדרן: תפלת מוסף.
זהו ענין חינוך המזבח כנודע: קיצור באוה"ת במדבר-ד ע' א'תסה.
היה מעורב בשמים ראש: ראה דרך מצותיך עב, ב.
בשמים ראש מר דרור וקנמן בשם: שמות ל, כג.
כל הבקר לעולה: במדבר ז, פז.
כתיב ביום המשח: באוה"ת במדבר-ד ע' א'תסו נמצא הג"ה לכאן.
מעט ביאור: באוה"ת במדבר-ד ע' א'תסו נמצא ביאור ארוך.
בפי' הרמ"ז בזהר פ' אמור דף"ט א': "גבי ההוא שמן עילאה כו'" — לקו"ת שה"ש ב, ד.
הוא מבחי' גבורה: ראה רש"י שמות ל, כג: ריח טוב וטעם. — לקו"ש חט"ז ע' 394.
ע"פ לריח שמניך: לקו"ת שה"ש ב, ד.
ע"פ מי יתנך . . בפ' תרומה : תו"א פא, א לכאורה הכוונה להמבואר שם בענין שמן שהוא חכמה, ושמן אפרסמון שהוא בחי' מקיף ע"ש.

חוטמא דעתיק: זח"ג באדרא קל, ב (לקו"ת שה"ש לג, א). וראה אוה"ת ויקהל ע' ב'קצג.
ע"פ אריתי מורי: לקו"ת שה"ש לג, א.
כשמן הטוב: תהלים קלג, ב.
פ"ב דחגיגה י"ב ב': הלשון נעתק ביהל אור ע' קלו.
שפי' בפרדס ערך ערבות: "שהתפארת נק' ערבות שבו מתערבים הכחות גדולה וגבורה יחד כו'". יהל אור ע' רלג. וראה בהמשך שם מה שמפרש איך תפארת נק' ערבות.
בזח"ב קס"ה א': הלשון נעתק עם הגהות ביהל אור ע' רלג. וראה שם ע' קלז "ובפי' הרמ"ז שם דמפרש ערבות לשון תערובות והוא התכללות חו"ג אש מים ומפרשו בחג"ת דעתיק".
עושה שלום: איוב כה, ב.
מלך שהשלום שלו: שהש"ר פ"ג ע"פ צאינה.
במא"א אות ע' סנ"ח: הלשון נעתק ביהל אור ע' קלז "ערבות הרקיע נק' הת"ת. גם ערבות נק' ג' רקיעים ג"ר גלגל השכל כתר גלגל היומי חכ' גלגל המזלות בינה".
סולו לרוכב בערבות: תהלים סח, ה.
לך ה' הגדולה והגבורה: דה"א ט, יא.
כי גאה גאה: שמות טו, א.
ממולח טהור קדש: שם ל, לה.
בד"ה ושמתי כדכד: לקו"ת ראה כז, א.
ובד"ה שבת שבתון: לקו"ת יוהכ"פ סט, א.

בהעלותך

דף כט

בהעלותך: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ב ח"א ע' רטו. הנחת הר"מ בן אדה"ז נדפס שם ח"ב ע' תנה.
המאמר בשינויים ובתוס' הגהות נדפס באוה"ת בהעלותך ע' שכז. שלב. שלו. שמח. שנ. שנב. אוה"ת שם הוספות ע' א'תעח. שם כרך ה' ע' א'תקפב. ביאור נדפס שם כרך ה' ע' א'תקפב.
הנחה אחרת עם הגהות אחרות באוה"ת במדבר כרך ו ע' א'תשנב. קיצורים שם ע' א'תשסו.
המאמר באריכות מכ"ק אדמו"ר האמצעי במאמרי אדה"א במדבר-ג ע' תתפא.

ד"ה זה מבואר בד"ה זה בש"פ בהעלותך, שנת: תשכ"ח (תו"מ סה"מ תשכ"ח ע' רלד). תשכ"ט (סה"מ מלוקט ח"ה ע' רצה). תשל"ד (סה"מ מלוקט ח"ג ע' קפה). ובשנת תשמ"ח.

בהעלותך את הנרות: במדבר ח, ב.

ראיתי והנה מנורת זהב: זכרי' ד, ב.

ואתה נפחתה בי: ברכת אלקי נשמה. ע"פ ברכות ס, ב.

ויפח באפיו נשמת חיים: בראשית ב, ז.

בד"ה והיה מספר בנ"י: לקו"ת במדבר ה, ב.

וזרעתי' לי בארץ: הושע ב, כה.

נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.

ז' מדרגות בעבודת ה': נתבאר בד"ה בהעלותך תשל"ד (סה"מ מלוקט ח"ג ע' קפו ואילך).

בד"ה כי תבואו: לקו"ת בהר מ, ג.

בד"ה אז ישיר כו' עלי באר: לקו"ת חקת סג, א.

בד"ה לסוסתי ברכבי: לקו"ת שה"ש יא, ד.

ובד"ה נאוו לחייך: לקו"ת שה"ש יב, ד.

ובד"ה למען תהיה תורת: תו"א ס, ד.

בד"ה והנצח זו ירושלים: כן רגיל לציין בציוני כ"ק אדהצ"צ לד"ה צדקת פרזונו בישראל — נדפס בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתקפט.

ובד"ה למנצח על השמינית: לקו"ת תזריע כא, ב.

ובד"ה אלה מסעי: לקו"ת מסעי צ, ג.

ויש ע"י הודיה: "לא ביאר מדת היסוד (וכן לא בהעתקתו שבאוה"ת פרשתנו ע' שלז), אבל נמצא הוא בד"ה זה שבאוה"ת ע' של. ועוד" — משיחות ש"פ בהעלותך תשמ"ח הערה 56. וראה גם סה"מ תקס"ב ע' רטז. סה"מ תשכ"ח הנ"ל.

בד"ה אתה הצבת: סידור דש, א ואילך.

ובד"ה יהודה אתה: תו"א מה, א.

וכן יש עבודה ע"י התנשאות . . ויש ע"י שפלות כו': ויש להוסיף בזה דב' המדריגות האחרונות — התנשאות ושפלות — שניהם שייכים לספי' המלכות — ד"ה בהעלותך תשמ"ח (הנחה).

ויגבה לבו בדרכי ה': דה"ב יז, ו.

אהרן . . משבעה רועים: תיקונים שבז"ח (קד, א). ראה בלקו"ש ח"כ ע' 643 בארוכה.

ויובן בהקדים ההפרש: ראה תו"א פב, א. מובא באוה"ת ויקרא-א ע' צה.

אברהם אוהבי: ישעי' מא, ח. ראה ד"ה ואברהם זקן סה"מ תרכ"ז ע' כג.
הלוך ונסוע הנגבה: בראשית יב, ט.
שהלך ממדרגה למדרגה: ראה זח"א פד, א. ובתורת שמואל — תרכ"ז ע' כח.
הנגבה שהוא בחי' אהבת ה': וכ"ה בתו"א סו, ד.
הרצון הוא בחי' כתר: ראה אגה"ק סכ"ט (תניא קכט, סע"ב).
ואית רצון ואית רצון: נסמן לעיל לבמדבר א, א. וראה (בנוגע לענייננו) המשך תער"ב ח"א ע' תצח.
בד"ה ויקהל משה: תו"א פז, ד.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
שמע ישראל: דברים ו, ד.
דכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
ע"פ וארא אל אברהם: תו"א נה, ב. וראה גם באוה"ת בראשית-ז דף תתשנט, א ואילך.
המחדש בכי"ת מעשה בראשית: ברכת יוצר.
בחי' תרין רעין: ראה זח"ג ד, א. אוה"ת נצבים א'רכב.
ששה קצוות . . שם מקום כלל: נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' תש ומוסיף "נשמע דאינו מפרש שהוא ית' בכבודו ובעצמו דהיינו סוכ"ע נק' מקום . . לפי שבחי' מקום זהו מה ששייך לו מעלה ומטה . . וזה אינו שייך בבחי' סוכ"ע . . ע"כ פי' מקום זהו בחי' ממכ"ע שבבחי' זו שייך מעלה ומטה ברוחניות" ע"ש בארוכה. וכ"ה בספר החקירה עו, א.
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
הנה מקום אתי: שמות לג, כא.

דף ל

מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
אתה כהן לעולם: תהלים קי, ד.
בחי' יומם דאזיל עם כולהו יומין: ראה זח"ג קג, א-ב. קצא, ב. (הל' יומא דאזיל. ראה בע"ח שכ"ה דרוש ב. פע"ח שער חה"ס פ"א. שער מאמרי רשב"י פ' יתרו, תרומה ואמור. ועוד).
בפ' יתרו דס"ז ע"ב: ראה לקמן לא, א. ובסה"מ הנחת הר"פ ע' טז. ועם הגהות בביאוה"ז להצ"צ-ב ע' תשפג.
פני שור: יחזקאל א, י.
ארי' דאכיל קורבנין: ראה זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א. ועוד.
ועיקר הכח בימין: ראה מנחות לז, א.

בד"ה צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כא, ב.
לסעי' ג — ראה אוה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשמב.
ג) — שאהבה זו נקרא אהבת עולם: דאחד הפי' באהבת עולם הוא שהאהבה נמשכת מההתבוננות בעניני העולם התחתון, מה רבו מעשיך ומה גדלו מעשיך, דהתבוננות זו היא לפי גדרי העולם — ד"ה בהעלותך תשמ"ח (הנחה).
שאהבה זו נקרא אהבת עולם: ראה ספר הערכים-חב"ד כרך א טור תקסח. קטע זה מובא גם במים רבים תרל"ו בע' שסז.
אבל בחי' אהרן . . שיהי' גילוי אלקותו ית' למטה כמו למעלה: "מובן שעיקר ענין מעלת אה"ר דאהרן על בחי' הלוך ונסוע דאברהם הוא מה שע"י אה"ר דאהרן נמשך שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה, והוא הנק' יחוד העליון לשיקבה"ו ונת' פי' יחוד זה בלק"ת דרושי עשי"ת בד"ה להבין פי' הפסוק מי אל כמוך נושא עון ושם פ"ב וכח יחוד זה נמשך לאהרן ע"י מ"ת . . משא"כ באברהם שהי' קודם מ"ת לא הי' בחי' זו עדיין" — אוה"ת תצוה ע' א'תרא.
אהרן שהוא שושבינא דמטרוניתא: רע"מ זח"ג כ, א. קעז, ב. קפ, ב.
ההפרש בין רננה לשמחה: זח"א (רכט, ב). [כ].
בד"ה רני ושמחי: תו"א לז, א. וראה גם סה"מ תקס"ג ע' שצב. יהל אור ע' שעג. ביאוה"ז להצ"צ-ב ע' תרעא.
איזהו חסיד המתחסד עם קונו: זח"ב קיד, ב. זח"ג רכב, ב. ת"ז בהקד' א, סע"ב.
מרירות בנפשו: ראה אוה"ת שה"ש ע' רלה שהמרירות הוא כענין שמאל דוחה, ע"ש.
דלית מחשבה תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ויצעק אל ה' בצר לו: תהלים קז, ו (בל' רבים).
בד"ה להבין פי' יג"מ: לקמן ר"ה סא, א ואילך.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה-ו.
נגלה כבוד ה' וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
עין בעין וגו': ישעי' נב, ח.
אהרן אותיות נראה: ראה סה"ש — תש"א ע' 152. ובספר הערכים-חב"ד כרך ב ע' ע הערה 681. ובמילואים שם ע' תרכט.
אשר עין בעין נראה אתה ה': במדבר יד, יד.
כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
ע"פ ועשית בגדי קודש: תו"א פב, א.
עזה כמות אהבה: שה"ש ח, ו.

רשפי' רשפי אש: שם.
ועמ"ש סד"ה שימני כחותם: לקו"ת שה"ש מה, ג.
(**ועמ"ש — אהבה**): הוספה לקמן צו, ג.
שתקנו בתפילת ש"ע סלח לנו: ראה גם תו"א קיא, ד. לקמן שבת שובה סה, ג.
ק"ש שמקבל עול מלכות שמים: ברכות יג, א.
אויליים מדרך פשעם: תהלים קז, יז.
פשעים אלו המרדים: יומא לו, ב.
בד"ה כנשר יעיר: לקו"ת האזינו עח, א.
והם פשעו בי: ישעי' א, ב.
ומאריך באחד: ראה ברכות יג, ב.
פריקת עול מלכות שמים: בסה"מ תקס"ב ע' ריח כ' שהמרירות בתיקון חצות הוא על פריקת עול. וכ"ה במאמרי אדה"א בהעלותך ע' תתפז.
בד"ה מה טובו: לקמן בלק עד, א.
בזכרנו את ציון: תהלים קלז, א.
ע' אוה"ת מקץ (שמז, ב). ובד"ה והשתי' כדת תקס"ג בפ' בהעלותך יעו"ש [סה"מ תקס"ג ח"ב ע' תקסו — ע"ש]. [כ].
כמ"ש במ"א: ראה אוה"ת במדבר-ד ע' א'תפד.
בד"ה מנורת זהב: ראה לקמן לה, ב.
בחכמה אתבירו: ראה זח"ב רנד, ב. נסמן לעיל ויקרא ד, א.
ה' בחכמה: משלי ג, יט.
הגורם לשכר מצוה היא המצוה בעצמה: ראה תניא פל"ז ובליקוט פירושים ומ"מ שם.
היתה לי דמעתי: תהלים מב, ד. וראה ביהל אור שם ע' קסו שמציין לכאן.
ללחם שהיא התו': ב"ר ע, ה.
והגית בו יומם ולילה: יהושע א, ח.
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
בד"ה ושבתה: לקו"ת אחרי מ, ד. ראה לקו"ש חט"ו ע' 358.
י"ג מדות שהתו' נדרשת: תו"כ ר"פ ויקרא.
י"ג מדות הרחמים: שמות לד, ו-ז.
מים תחתונים בוכים: ת"ז ת"ה (יט, ב). תוס' הרא"ש (הדר זקנים) בראשית בתחלתו. בחיי ויקרא ב, יג.
כתית למאור: שמות כז, כ.

והזיתים הם מרים: להעיר מעירובין יח, ב תוד"ה מרורין. וש"נ. וראה חדא"ג מהרש"א סנהדרין קח, ב ד"ה יהיו. ראה תו"א פא, ג.
להיות שפל רוח: ראה אבות ד, י.
ונפשי כעפר לכל תהי': תפלת אלקי נצור.
דהנה כתיב: מובא באוה"ת בראשית-ד דף תשעט, ב.
כשמן הטוב על הראש: תהלים קלג, ב.
הלכות התו' שנק' קווצותיו תלתלים: שה"ש ה, יא. ראה שהש"ר ה, ז.
שמן . . שהוא בחי' חכמה: מא"א אות ש' סמ"ח.
נזכר ב"פ זקן: ראה לקמן שה"ש ג, ב. אוה"ת נצבים ע' א'רעח.
התורה שהיא בחי' שערות: ראה תו"א קי, ב.
התו' נק' משל הקדמוני: ראה ש"א כד, יג. וברש"י שם. וברש"י משפטים כא, יג.
כתלג חיוור: דניאל ז, ט.
כמ"ש במ"א: ראה לקו"ת שה"ש ו, ד.
והחכמה תחי': קהלת ז, יב.
שמן משחת קדש: שמות ל, כה. לא.
בד"ה צאינה וראינה: לקמן שה"ש כא, ג ואילך.
חכים ולא בחכ': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ואנשי קדש תהיון לי: שמות כב, ל.
עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם: ב"ב עה, ב.
באג"ה סד"ה להבין מ"ש בפע"ח: דף קנז, א.
חסד . . ימינו של הקב"ה: ראה ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
חסד עולם: ישעי' נד, ח.
רב חסד: שמות לד, ו. במדבר יד, יח.
כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
חסד דקשוט: זח"ג קלג, ב.
חסד של אמת: ראה בראשית מז, כט.
אמת ה' לעולם: תהלים קיז, ב.
היד הגדולה: שמות יד, לא.
בד"ה פ' נסכים: לקמן פ' שלח מא, א. ושם מציין גם לתו"א ד"ה וארא אל אברהם.
האומר אין לי אלא תו': יבמות קט, ב.
ישים אליו לבו ורוחו: איוב (לד, יד) ושם אי' "רוחו". [כ].

מקרב איש ולב עמוק: תהלים (סד, ז) ושם אי' "וקרב". [כ].
אליו ולא למדותיו: הובא בפרדס של"ב רפ"ב בשם הספרי.
ע' בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח בהוספות (נא, ג) ודה"ק שם "כהובא בפרדס בסופו" עכלה"ט. ובכ"מ אי' "בספרי", ובאמת לי' שם. ושם בפרדס של"ב פ"ב הביאו "מספרי" אבל אדמו"ר בדיוק השמיט תי' "מספרי" מטעם הנ"ל ע"כ . . וכתב בלשונו הטהור כהובא בפרדס. [כ].
באור פני מלך חיים: משלי טז, טו.
כמים הפנים לפנים: משלי כז, יט.
יאר ה' . . ישא ה': במדבר ו, כה-כו.
בד"ה כי תצא: לקו"ת פ' תצא לו, ב.

דף לא

ביאור על הנ"ל: בסה"מ — תקס"ב ע' רכא — הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי. שם כרך ב ע' תנח הנחה אחרת.
שמן זית זך כתית: שמות כז, כ.
כי השמן הוא חכמה סתימאה: ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"ב ע' תתצא.
שמן משחת קדש: שמות ל, כה.
שהוא מקור ושרש להתהוות החכמה: מובא באוה"ת בהעלותך ע' שלב.
קדש הוא חכ' דאצי': ראה מא"א אות ק' ס"ז.
כמ"ש באגה"ק סי' כח: ראה גם לקמן חוקת ס, ג. בלק סט, ג. שה"ש מח, א. ובליקוט פי' באגה"ק.
ובד"ה כי אתה נרי: תו"א ח, ד. וראה גם לקמן שה"ש טו, ג.
כשמן הטוב כו' יורד על הזקן: תהלים קלג, ב.
תלי תלים של הלכות: מנחות כט, ב.
רש"י שה"ש ה, טז. [כ].
בלק"ת שעיקר ענין העלאת הנרות: בטעמי המצות (בד"ה מצות הדלקת הנרות).
המנורה הי' בדרום: ראה שמות כו, לה.
ועיין מ"ש לעיל מענין הנגבה: כט, ג.
ברבות לך לך פל"ט: בסוף הפ'. "מחקה והולך ומכוון כנגד בהמ"ק" — אוה"ת בראשית-ד דף תרצט, ב. יתרו ע' תשעו.
ובזח"א שם (ד"פ ע"א: נעתק באוה"ת יתרו ע' תשעה.

פ"ד א': "נגבה סט' דימינא שירותא דעלמא עילאה סתימא עמיקא לעילא עד א"ס" — אוה"ת בראשית-ז ע' תתתד, א. שם כרך ד דף תרצט, ב. שם תש, ב. יתרו ע' תשעה.

בזח"ב ר"פ יתרו (**דס"ז ב**'): ראה לעיל ל, א. אוה"ת בראשית-ד דף תרצט, ב. יתרו ע' תשעה.

בד"ה שוש אשיש: לקו"ת נצבים מח, א.

זח"ג פ' במדבר (**דקי"ח ע"ב**): ביאור המאמר — ראה ביאוה"ז להצ"צ-א ע' תנא. שם ע' תנו.

ירושלים הבנוי': תהלים קכב, ג.

בזהר וישב (**דקפ"ג סע"ב**): נתבאר ביהל אור ע' תפ.

בד"ה אלה פקודי המשכן: לעיל פקודי ד, א.

בזהר פקודי (**דף ר"ס סע"ב**): ראה גם לקמן דרושים ליוהכ"פ עא, ב. אוה"ת בשלח ע' תרלז.

בזהר ויחי (**דרמ"א ע"א**): ראה ביאוה"ז להצ"צ-א ע' תנג. נזכר גם לעיל פ' צו יז, א.

ובפ' פקודי (**דרכ"א ב**': "פי' שם י"ה הוא עדות לישראל" — יהל אור ע' תפג.

דרכ"ט ב': "פי' עדות לישראל דא רזא דשמא קדישא דאקרי עדות כד"א ועדותי זו אלמדם" — יהל אור ע' תפג.

בזהר פ' אמור (**ד"ק ע"ב**) . . **ובבה"ז**: לאדה"א פא, ד.

בד"ה להבין מ"ש בהגדה מצה זו: לעיל פ' צו יב, ב ואילך.

ע"פ מאמר רז"ל: סוף חגיגה. [כ].

לכל נשיא קרבן בפ"ע: ראה לקמן ברכה צח, ג. תו"א ח, ב. אוה"ת במדבר ע' לג. נשא ע' רנד.

שנקרע הים לי"ב גזרים: תנחומא בשלח יו"ד. פדר"א מ"ב.

והניף ידו על הנהר: ישעי' יא, טו.

ומבואר במ"א ע"פ זה: לעיל פ' צו יז, א.

שאוא"ס מלובש בחכמה: כמ"ש ה' בחכמה (משלי ג, יט).

ולפי שגילוי זה שבחכמה נמשך מבחי' ז"ת דעתיק: מובא באוה"ת תרומה ע' א'תפה.

בעבר הנהר ישבו: יהושע כד, ב.

בביאור ע"פ יהודה אתה: תו"א מה, ד.

בהעלותך את הנרות: בסה"מ תקס"ג כרך ב ע' תקנג ב' הנחות. הנוסחא שני' הוא הנחת כ"ק אדה"א. להתחלת המאמר הפי' דרש"י ראה גם סה"מ תקס"ו ע' רמב. סה"מ תרל"ה כרך ב ע' שכט ואילך. סה"ת תרנ"ד ע' שיח ואילך.

עוד הנחה נדפסה מגוכתי"ק הצ"צ באוה"ת במדבר-ו ע' א'תשדמ. שם כרך ה עא' א'תקפה. ראה באוה"ת פ' בהעלותך ע' שנג.

מאמר כ"ק אדה"א שמיוסד על מאמר זה בסה"מ אדה"א ע' תתצד. ובהרחב הביאור שם ע' תתקיד.

כמה ענינים מהמאמר נתבארו בד"ה לרוח שמניך — בסה"מ אדה"ז כתובים-ב ע' יא.

בהעלותך את הנרות: במדבר ח, ב.

חלשה דעתו: נתבאר בשיחת ש"פ בהעלותך תשמ"ח.

ועי' במדרש: ריש הפרשה (טו, ג) ובאבהש"י.

הצאן ובקר ישחט להם: במדבר יא, כב.

שכל נשיא העלה שבטו על ידי קרבנו: ראה אוה"ת נשא ע' רנד.

ע"ה אסור לאכול בשר: פסחים מט, ב. ראה לקו"ש ח"ב ע' 455.

שאינו יכול להעלות את הבשר: ראה קונטרס אחרון ע' קנז. ולקמן פב, ב.

רפ"ו דברכות: מ, סע"א.

אר"נ עד דלא אכילנא: ב"ק עב, א. וראה ד"ה באתי לגני תשי"ב סעי' א.

החיות נושאות את הכסא: שמו"ר ספכ"ג. ועל"ק פ' שלח (מא, סע"ד). וש"נ. וע"ל במדבר (יד, רע"ב). [כ].

ועל הכסא . . כמראה אדם: יחזקאל א, כו.

שנקרא אדם א' הוא בחי' מחשבה וד' דבור מ' מעשה: וכ"ה במאמרי אדה"ז על התורה ח"ב ע' תתנ. ובביאוה"ז להצ"צ-א ע' שכח.

והנה הבשר הוא מבחי' גבורות: ראה גם לקמן פ' פנחס עז, ד שהתהוות הבשר מן הדם. וראה גם בלקו"ש חט"ו ע' 358 הערה 63.

בוערות כמראה הלפידים: שם א, יג.

לשון רשפי אש: שה"ש ח, [ו]. [כ].

ע"פ וגלחה את ראשה: לקמן לקו"ת כי תצא לו, ג.

אבל התלמיד חכם: ראה לקמן מטות פב, ב.

ונחנו מה: שמות טז, ז-ח.

סד"ה והיה מידי חודש בחדשו: לקו"ת ברכה צז, ד.

ויאמר משה שש מאות אלף: במדבר יא, כא.

שהיו ג"כ מבחי' יסוד אבא: בענין משה שהוא יסוד אבא, ראה בארוכה בלקו"ש ח"ו ע' 244 ואילך.

ולכן צריכין שחיטה: ראה מאמרי אדה"א במדבר-ג ע' תתקלד.

(**ועי' בלק"ת . . ובפ' שמיני**): בטעמי המצות.
ויאמר ה' אל משה היד ה': במדבר יא, כג.
וכמ"ש במ"א . . המגביהי לשבת המשפילי לראות: תהלים קיג, ה-ו. ראה לקמן תצא מ, ב. שה"ש מא, א. ספר החקירה פב, ב.
לבי ובשרי ירננו: תהלים פד, ג.
בד"ה וארשתיך לו: לעיל במדבר ח, ב ואילך.
ההרים רקדו: תהלים קיד, ד.
פסחים (**דקי"ח ע"ב**): צ"ל קיח, א (ברש"י ד"ה ההרים).
ועמש"ל בד"ה ענין שניתנה תורה על הר סיני: לעיל פ' במדבר טו, ג.
והי' מדי חודש: ישעי' סו, כג.

דף לב

השומן — שמן הוא בחי' חכמה: מנחות פה, ב. תניא פנ"ג.
חכים ולא בחכ' ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
יסוד אבא ארוך: ראה הנסמן לקמן תצא לו, א.
ע"פ כי אתה נרי ה': תו"א
ובד"ה ת"ר מצות נר חנוכה: תו"א
משחרב ביהמ"ק שולחנו ש"א: ברכות נה, א.
י"ב בקר שלשה פונים צפונה: מ"א ז, כה. ראה זח"א רנט, ב. תו"א כח, א. קג, א.
ששם עלו שבטים: תהלים קכב, ד.
ואימא מקננא בכורסייא: ת"ז ת"ו (כג, א). ע"ח שער סדר אבי"ע פ"ג. שער דרושי אבי"ע פי"ג. תניא פל"ט.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב.
שהחכמה היא בחי' אין: ראה תניא פי"ח ובליקוט פי' לשם.
אבא דמקנן באצי': ראה ניצוצי אורות לזח"ג קיז, א. הערה בסה"מ תש"ג ע' 133.
עיין בלקו"ת: להאריז"ל.
משה . . שושבינא דמלכא: זח"ג כ, א. וס"פ שופטים. ועוד.
ע"פ להקריב לי במועדו: לקמן פ' פנחס עו, ב.
בבה"ז ר"פ ויצא: לאדה"א טז, ג.
וכמ"ש במ"א ע"פ משה ידבר: תו"א סח, ב ואילך.
אהל בל יצען: ישעי' לג, כ.
ויהי בערב ותעל השליו: שמות טז, יג.

בזהר פ' לך לך (**דפ"ח ע"א**): ראה לקמן פ' עקב יד, א.
אווזי . . לפי שבה יש הרמז להתפשטות וגילוי: ראה ערכו בספר הערכים-חב"ד כרך ב ע' קצז ואילך.
חכמות בחוץ תרונה: משלי א, כ.
בפ' יתרו ע"פ זכור את יום השבת לקדשו: תו"א ע, א. וראה גם אוה"ת בראשית דף כט, א.
קול קורא במדבר: ישעי' מ, ג.
הקל קול יעקב: בראשית כז, כב.
בזהר באדרא דנשא: מובא באוה"ת נ"ך-א ע' תקמו וכו' "ששם מבואר שהוא המשכה ממו"ס לז"א".
ובפ' תולדות (**דקמ"א ע"ב**): "מאי חכמות אלין חכמה עילאה וחכמתא זעירא דאתכלילת בה בעלאה". ובאוה"ת נ"ך-ג ע' תקמו "פי' חוץ זהו ענין קלא דאשתמע".
ועמ"ש במ"א: ד"ה ששים המה מלכות. [כ].
ומעין מבית ה' יצא: יואל ד, יח.
ע"פ הרע"מ פ' תשא אבנא למשקל: ביאוה"ז להצ"צ-א.
ויגז שלוים מן הים: במדבר יא, לא.
ומלאה הארץ דעה את ה': ישעי' יא, ט.
או"ת מהמגיד . . ע"פ ומחץ פאתי מואב: ס"פ בלק (בהוצאת קה"ת) מט, ד. וראה גם לקו"א להה"מ סקל"ח (בהוצאת קה"ת).
מובא גם באוה"ת ויקרא-ב ע' שם ע' תקצח. יתרו ע' א'ו. נ"ך-ב ע' א'קיא.
ע"פ ויהי קול מעל לרקיע: אוה"ת במדבר א'תכח.
מאד — למעלה מבחי' פרסא: ראה לקו"ת תזריע כד, ג.
יהי רקיע: בראשית א, ו.
רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
וזה מעשה המנורה: משנת תקנ"ה — ראה רשימת המאמרים שבסו"ס מאמרים קצרים ע' תריג הערה 33 (וראה לעיל יט, ב בהערות וציונים מכ"ק אדמו"ר ולהלן ברשימת הכתבי-יד). וראה באוה"ת בהעלותך ע' שנז.
וזה מעשה המנורה מקשה זהב: במדבר ח, ד.
מנורה נקראת כנס"י: ראה ילקוט צפני' רמז תקס"ז. תו"א מקץ לב, ב.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
ויקרא לו א-ל אלקי ישראל: בראשית לג, כ.

זרע אדם וזרע בהמה: ירמי' לא, כו.
אמר — מי שרוצה לצאת: ראה סה"מ קונטרסים-א קסז, א.
בטל רצונך מפני רצונו: אבות ב, ד.
זהב שהוא יראה כי כסף הוא אהבה: ראה תו"א נח, א ואילך. ובכ"מ.
נכספה: תהלים פד, ג.
מצפון זהב יאתה: איוב לז, כב.
וע"פ תקנו לנו אנשי כנסת הגדולה: ראה לקמן ע, ד בענין תפלה.
כמו במקדש ראשון: ראה בקו"א בד"ה להבין מ"ש בפע"ח בתחלתו ובליקוט פי' לשם.
בהיר בשחקים: ראה איוב לז, כא.
רפידתו זהב: שה"ש ג, י.
שבעה מיני דהבא בדיקנא: ת"ז ת"ע (קכג, ב): דוד ז' מיני דהבא כו'. וראה גם זח"ב עג, א. זח"ג פד, א. אוה"ת תצוה ע' א'תרפח.
דוד הוא רגל רביעי למרכבה: זח"א רמח, ב. זח"ג רסב, ב.
מלכותך מכ"ע: תהלים קמה, יג.
שבעים נפש של יעקב: ראה בראשית מו, כז.

דף לג

בזה"ק: ת"ז (ת"ו). [כ].
מקשה אחת זהב טהור: שמות לה, כו.
סימן לעבירה הדרוקן: שבת לג, א.
חדשים לבקרים: ע"פ איכה ג, כג.
המחדש בטובו בכי"ת: ברכת יוצר.
בכל יום אברכך: תהלים קמה, ב.
גולל אור מפני חושך: ברכת ק"ש של ערבית.
אמת ממצרים גאלתנו: ברכת אמת ויציב.
מצרים נק' ערות הארץ: בראשית מב, ט. וראה קה"ר פ"א, ע"פ והארץ לעולם עומדת [כ].
נשים משלו בנו: ישעי' ג, יב.
בנים למקום: אבות ג, יד.
אשר הרעותי: מיכה ד, ו.
ואנכי נטעתיך שורק: ירמי' ב, כא.
סגולה מכל העמים: שמות יט, ה.
אנכי ארד עמך: בראשית מו, ד.

שהקב"ה עוזרו: קידושין ל, ב.
בד"ה ויעש משה נחש נחשת: לקמן פ' חקת סב, א.
פטר כל רחם: שמות יג, ב.
ראשית חכמה: תהלים קיא, י.
שיפול ממדריגתו . . שנק' מיתה: ראה זח"ג קלה, ב. הובא בע"ח שער שבה"כ פ"ו ובכ"מ. ובב"ר ר"פ ויחי: ואין מות אלא השפלה.
שיש בתפלה מטה כסא מנורה ושולחן: ראה אוה"ת פרשתנו ד"ה וזה מעשה. ס' מאמרי אדה"ז — על ענינים ע' תמח ובהנסמן בהמ"מ שם. סה"מ תרנ"ד ע' קס ואילך. ד"ה נעשה נא תרצ"א (נדפס בסה"מ — קונטרסים).
בזח"ב מ"ד א' קל"ג א': ראה אוה"ת בהעלותך ע' שנז.
ולכן תיקנו וידויים בכל יום בתפלה: ראה ד"ה החלצו — תרנ"ט ע' 15 "שכאו"א אומר הוידויים . . גם צדיק גמור כמו משה רבינו ע"ה". ובסהמ"צ להצ"צ דף כח, א-ב בשם האריז"ל שהי' אומר פרטי הוידויים. וראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 16. חכ"ז ע' 105.
שלא יביט ברעת חבירו: לקו"ש ח"י ע' 24 בשם הבעש"ט "שכאשר רואה רע בזולתו הרי זה הוכחה ש(דוגמת) אותו הרע נמצא בו בעצמו" ע"ש.
אם את כל דגי הים: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ז ע' קצא. הנחה אחרת בסה"מ הנחות הר"פ ע' פב. וראה ג"כ בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תרצ. מאה שערים לג, א. ראה אוה"ת במדבר כרך ה ע' א'תקפז.
אם את כל דגי הים: במדבר יא, כב.
ע"ה אסור לאכול בשר: פסחים מט, ב. [כ]. ראה לעיל לא, ג. וש"נ.
כל מה שיש ביבשה: חולין קכז, א.
ורדו בדגת הים: בראשית א, כח.
נשמות . . נוני ימא: ראה מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' רנו ובהנסמן לשם.
המן ירד בזכות משה: ראה תענית ט, א. במד"ר א, ב. זח"ג קב, ב. רפג, ב.
מזונא דחכמתא: זח"ב (סב, א). [כ].
בד"ה ואהיה אצלו אמון: לעיל פ' במדבר יז, ד.
כדאיתא בגמרא: יומא עה, ב.
ראיתי והנה מנורת זהב: ראה להלן בהוספות ברשימת הכתבי-יד שמאמר זה הוא משנת תקנ"ה ומשנת תקס"ט (וראה בסה"מ תקס"ח ח"ב ע' תתמו. ובהנסמן להלן לה, ד בתחילת הביאור).

הגהות באוה"ת בהעלותך ע' תטז. וראה ג"כ סה"מ תקס"ח ח"ב ע' תשי ואילך. נתבאר בד"ה זה — חנוכה תשל"ב.

ראיתי והנה מנורת זהב: זכרי' ד, ב.

נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.

לית מחשבה תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

ועיין מענין שבעה רועים ברבות נשא: ראה גם אוה"ת נ"ך-א ע' תעו שמציין למ"מ אלו.

ע"פ והניף ידו על הנהר: ראה לעיל פ' צו יז, ג.

נחל איתן: דברים כא, ד.

שנת' במ"א נחל הנמשך מבחי' איתן: ראה לקמן פ' ראה יח, ב.

בעבר הנהר ישבו: יהושע כד, ב.

ע"פ אם בחקתי תלכו: לקו"ת בחוקתי מה, ג. ראה גם פ' צו טו, ד.

כולך יפה רעיתי: שה"ש ד, ז.

ברבות אמור ס"פ ל"ב . . אמר זכריה: מובא באוה"ת נ"ך-א ע' תקי ומוסיף "אמר זכרי' אנא חמיתיה אלו כורסוון כולו דהב נקי הה"ד ראיתי" ע"ש.

וכ"ה בשה"ש רבה ע"פ כולך יפה רעיתי: מובא באוה"ת נ"ך-א ע' תקיא ומוסיף "ושם הגירסא אנא חמיתיה אולו כורסין וכ' המ"כ שפי' הערוך אולו כולו כורסין פי' זהב טהור" ע"ש.

שירמי' אומר כסף נמאס: ירמי' ו, ל.

ויחזקאל קורא אותם סיגים: יחזקאל כב, יח.

מזה משמע דקאי ג"כ על זמן עכשיו: ראה באוה"ת נ"ך-א ע' תקו.

מדוע ירמי' ויחזקאל אמרו כן: ראה ד"ה ראיתי והנה מנורת זהב — תשמ"א. ובד"ה מנורת זהב תשל"ב (בהנחה בלתי מוגה) מקשה עוד יותר דמה שירמי' ויחזקאל דיברו בתכלית המוסר באותו הזמן בא זכרי' ואמר מנורת זהב. ועוד יותר דזכרי' הי' לאחרי ירמי' ויחזקאל שהם היו קודם החורבן בית ראשון, וחגי זכרי' ומלאכי היו בזמן בית שני שאז חסרו ה' דברים, ובכ"ז אמר מנורת זהב כולה ע"ש.

שנקראו כנ"י מנורה: נסמן לעיל לב, ד. ראה סה"מ תרכ"ז (הוצאת תשנ"ט) ע' סז.

שע"י המקשה . . נעשה מה שלמעלה למטה: ראה לעיל לב, ד. וראה אוה"ת תרומה ע' א'תצ.

קטע מכאן מובא בסה"מ תרל"ג-א ע' צב. וע' רלב. סה"מ תרכ"ז (הוצאת תשנ"ט) ע' סז.

כל ישראל ערבים זב"ז: סוטה לז, ב. שבועות לט, א. ראה גם לקמן שה"ש לה, ד. ובאוה"ת בראשית-ה דף תקפא, ב ואילך. סה"מ תרל"ג-א ע' צב.

כלומר מעורבים זה בזה: בסה"מ תרל"ג שם מציין לקורקדניציא ולס' בגדי ישע שער ב ועירוב משורש אחד הם ע"ש.
אתם קרויים אדם: יבמות סא, א. וש"נ.
בד"ה השמים כסאי: תו"א פ' בראשית א, ב. וראה בסה"מ תרכ"ז הנ"ל ע' סז שמעתיק לשון התו"א.
ובד"ה אתם נצבים: לקמן פ' נצבים מד, א.
יציץ ופרח ישראל: ישעי' כז, ו.
כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.
חמוקי ירכיך כמו חלאים: שה"ש ז, ב.
זבולון קודם לישששכר: ראה דברים לג, יח.
כל חד וחד לפום . . שיעורא דיליה: זח"א קג, א.
כי נר מצוה ותו"א: משלי ו, כג.
רמ"ח מ"ע שהם רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
עם תרין דרועין הם גימ' נר: מאו"א אות נו"ן סל"א.
בד"ה והי' לכם לציצית: נ"ב הב' ובביאור פ"ב (מה, ד). והשלמה בפע"ח ש' השבת ספ"ד. [כ].
נרות המערכה ואת כל כליו: שמות לט, לז.
בהטיבו את הנרות: שמות ל, ז.
וארז"ל נח"ר לפני: ספרי במדבר כח, ח. וראה ג"כ שם טו, ז.
בד"ה בהעלותך את הנרות: לעיל כט, ד.
בד"ה ואהי' אצלו אמון: לעיל פ' במדבר יח, א.
תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז. וראה אוה"ת (יהל אור) לתהלים ק, ב. וש"נ. רמב"ם סוף הל' לולב. שער רוה"ק — להאריז"ל (אחר כוונת האפר לג, א). שער המצות להאריז"ל בתחלתו. ראשית חכמה שער האהבה רפ"י. של"ה מט, א. ועוד. תניא פכ"ו. סידור רפ"א, א. הערה בסה"מ תש"ג ע' 180. המשך תער"ב ח"ג ע' א'רסא ואילך. סה"מ תרצ"ט ס"ע 94 ואילך.
על ר"ע כשהי' ק"כ מילין: מכות כד, סע"א.
אין לך עשב מלמטה: ראה ב"ר פ"י, ו. זח"א רנא, א. מו"נ ח"ב, פ"י.
צדיקים יושבים ונהנין: ברכות יז, א.
מוטב דלדייני': חגיגה טו, ב.

שצריך לטבול . . ובכולם יש בחי' נהר דינור: זח"א רא, א. זח"ב ריא, ב. ועוד. וראה פע"ח שער התפילין פ"י. כנפי יונה ח"ו סכ"ט.
ת"ח אין להם מנוחה: סוף ברכות.
וקדושים בכ"י יהללוך סלה: ברכת אתה קדוש.
קנה חכמה קנה בינה: משלי ד, ה.
ב"פ קנה בגימטריא ש"י: פע"ח ש' תפלת ר"ה פ"ג (קטז, ד). ד' קארעץ. [כ].
עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
אלפים שנה שקדמה התו': ב"ר ח, ב. ויק"ר רפי"ט. מדרש תהלים צ, ד. תנחומא וישב ד. זח"ב מט, א.
מאד עמקו מחשבותיך: תהלים צב, ו.
בזח"א ויצא דקנ"ו סע"ב: "יש דא עלמא דאתי דכתיב להנחיל אוהבי יש כ"ב נקודה עילאה דאעיל כל כ"ב אתוון רזא דכל אורייתא כו'". — אוה"ת כי תצא ע' תתקעח. וראה אוה"ת נ"ך-א ע' תקפג. אוה"ת בראשית-ג דף תקיא, א.
ויחי רמ"ב ב': "מאי יש דא עלמא דאתי דלא פסיק מימוי" — אוה"ת בראשית-ב דף שיד, ב ואילך.

דף לד

עין לא ראתה אלקים זולתך: ישעי' סד, ג.
(**כי הנה**: הגה זו מהדורא אחרת באוה"ת בהעלותך ע' תטז ואילך.
תרי"ג מצות דאורייתא . . מכתר: פרדס ש"ח, פ"ג.
ע"ל בחוקותי (מז, ד). וש"נ. [כ].
מן הארץ לרקיע מהלך: חגיגה יג, א.
ביו"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב.
נש"ב: ר"ה כא, ב.
כי כל בשמים ובארץ: דה"א כט, יא.
יקוו המים אל מקום אחד: בראשית א, ט.
על המשכת השפע מהע"ס לבחי' יסוד: ראה לעיל ה, ג שמציין לזח"א יח, א.
וע' זח"א י"ח א' ב': נעתק באוה"ת ויקרא-ב ע' תרנח.
בהאבות נאמר בכל מכל כל: סוטה ה, א.
יבא כל בשר: ישעי' סו, כג.
עצם מעצמי ובשר מבשרי: בראשית ב, כג.
בד"ה ואתה תצוה: תו"א פ' תצוה.

זח"א קי"ו א': נעתק באוה"ת תבוא ע' תתשו.
קע"ז א': נעתק באוה"ת תבוא ע' תתשז.
יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.
א-ל דעות: ש"א ב, ג.
בד"ה כי תשמע בקול: לקמן פ' ראה כג, ד.
בד"ה את שבתותי תשמרו: לעיל בהר מב, ב ואילך.
אין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
בד"ה ואהיה אצלו אמון: לעיל במדבר יח, ג.
אשרי יושבי ביתך: תהלים פד, ה.
המלאכים אומרים ג"פ קדוש: ישעי' ו, ג. חולין צא, ב. ראה לעיל אמור לא, א.
לקיחה ע"י ד"א שמה לקיחה: ראה סוכה לז, א. שו"ע או"ח סתרנ"א, ז.
המלאכים שבקשו תנה הודך: שבת פח, ב.
ישראל עלו במחשבה: ראה ב"ר א, ה.
בד"ה הבאים ישרש: תו"א פ' שמות.
פי' קדשנו כמו הרי את מקודשת לי: ראה תניא פרק מו (סה, ב). לעיל פ' במדבר ח, ג. לקמן שמע"צ פג, ג. סה"מ תקס"ח ע' טז. אוה"ת שלח ע' תרמד.
ז' רועים ואהרן בכללם: ראה לקו"ש ח"כ ע' 643.
בהעלותך את הנרות: במדבר ח, ב.
כמ"ש במק"מ פ' פנחס: מובא גם בתו"א מ, ב.
כשמן הטוב על הראש: תהלים קלג, ב.
שאו ידיכם קדש: תהלים קלד, ב.
בד"ה צאינה וראינה: לקמן שה"ש כא, ג.
שמן משחת קדש: שמות ל, לא.
בשעה שישראל עונין איש"ר: ברכות ג, א.
זקן שקנה חכמה: קידושין לב, ב.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א.
הוי' בחכ': משלי ג, יט.
פי' אור הוא חכמה: כן הובא בכ"מ בשם הזהר (סידור עם דא"ח עדר, א. סה"מ תש"ג ע' 164. סה"מ תש"ד ע' 22. ועוד). וראה אמרי בינה ח"ג (קה"ת, תשמ"ה) פרק קנה (ע"פ זח"א ל, ב. זח"ב קסז, א). לקו"ת מטות (פב, רע"ג). וראה ס' הבהיר קמו.
צדיק יסוד עולם: משלי י, כה.

גדול תלמוד שמביא: קידושין מ, ב.
למה קדמה שמע: ברכות פ"ב, מ"ב.
ע"פ אלה פקודי המשכן: לעיל פקודי.
בד"ה צאינה וראינה: לקמן שה"ש כב, א.
שכינה מדברת מתוך גרונו: על"ק בואתחנן (ג, ד). וש"נ. [כ].
תען לשוני אמרתך: תהלים קיט, קעב.
אדון הנפלאות: ברכת יוצר.
גאה גאה: שמות טו, א.
בעטרה שעטרה לו אמו: שה"ש ג, יא.
זו כנס"י: שהש"ר פ"ג ע"פ זה.
שמע לשון הבנה: זח"ג קלח, ב. ראה לקמן פ' ואתחנן יא, א. ובכ"מ.
והנה קיום ואהבת: ראה תניא פרק מט.
בשמים ממעל ועל הארץ: דברים ד, לט.
וכל המאריך באחד: ראה ברכות יג, ב.
ושכנתי בתוכם: שמות כה, ח.
בתוכו לא נאמר: ראה ר"ח שער האהבה (בתחלתו). של"ה שער האותיות אות ל. מס' תענית רד"ה מענין העבודה, פ' תרומה חלק תו"א שכה, ב. שכו, ב.
ע"ל נשא (כ, סע"ב). [כ].
ישראל לי ראש: דרמ"צ מצות ציצית (טו, ב) בשם הזהר. וראה שער הפסוקים — להאריז"ל — וישלח לב, כט. ספר הליקוטים — להאריז"ל — ויחי מז, כח. מח, ב.
בזח"ב . . רישא דמנרתא: באריכות באוה"ת בהעלותך ע' תיח.
מואהבת עד ובשעריך הם מ"ב תיבין: ראה לקמן ואתחנן יד, ד. מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תשח ובהנסמן לשם.
בשתים יכסה: ישעי' ו, ב.

דף לה

נהר היוצא מעדן: בראשית ב, י.
בד"ה אם בחקותי: לעיל פ' בחוקתי מה, ב.
בד"ה שאו את ראש: לעיל במדבר א, ב.
אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש: ברכות רפ"ה.
ובפשעכם שולחה אמכם: ישעי' נ, א.
העולמות נבראו שלא בעמל: ראה ב"ר פ"ג, ב.

במאמר א' יכול להבראות: אבות רפ"ה.
הוגעתם את ה' בדבריכם: מלאכי ב, יז.
מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
ואציעה שאול הנך: תהלים קלט, ח.
גם חושך לא יחשיך ממך כחשיכה כאורה: ע"פ תהלים קלט, יב.
ומתחת זרועות עולם: דברים לג, כז.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
רחמים גדולים: ישעי' נד, ז.
סד"ה ועתה יגדל נא: לקמן שלח לט, ג.
ונגלו כספר השמים . . השמים החדשים: ישעי' לד, ד. סו, כד.
לחזות בנועם ה': תהלים כז, ד.
בגילוי זיו השכינה: ברכות יז, א.
בד"ה קול דודי: לקו"ת שה"ש יד, ד.
רע ומר עזבו את ה': ראה ירמי' ב, יט.
כל מי שאין בו דעה: ברכות לג, א.
בד"ה בהעלותך: לעיל ל, א ואילך.
ימין ושמאל תפרוצי: ישעי' נד, ג.
ימין מקרבת . . שמאל דוחה: סוטה מז, א.
ודברי אשר שמתיך בפיך: ישעי' נט, כא.
והנה ברבות ס"פ אמור שם: באוה"ת פ' בא ע' רעב מעתיק וז"ל "תרין אמוראין חד אמר גולה וחד אמר גאולה, מ"ד גולה ע"ש שגולה לבבל וגלת שכינה עמהון כדאמר למענכם שולחתי בבלה בישעי' סי מ"ג י"ד . . ומ"ד גאולה פרוקא שנאמר גואלינו ד' צבאות שמו". וראה גם באוה"ת נ"ך-א ע' תקי.
ותוספת האלף שעל ידו נעשה מבחי' גולה בחי' גאולה: ראה אוה"ת בהעלותך ע' תכג ואילך.
סמיכת גאולה לתפלה: ברכות ט, ב. טושו"ע או"ח סס"ו, ח. רסקי"א.
א"ת מה אלא מאה: ראה מנחות מג, ב רש"י ד"ה מה.
ושם ד"ה א"ת [כ].
ארוממך אלקי המלך: תהלים קמה, א.
שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה: הגדה של פסח.
המריקים מעליהם הזהב: זכרי' ד, יב.

מצפון זהב יאתה: איוב לז, כב.
ונתתי מטר ארצכם: דברים יא, יד.
נפש — בד"ה וידעת היום: לקו"ת ואתחנן ד, ג.
בגמרא רפ"ו דברכות: לה, ב תוד"ה כאן.
כמ"ש במ"א שבמצות יש ב' בחי': ראה לקמן שה"ש טז, ב ואילך.
ועל המשכה זו שבפנימיות נק' עושין רצונו של מקום: ראה הנחת הר"פ ע' קנז ובאוה"ת ויקרא-ב ע' תרנז.
מקומו של עולם: ב"ר סח, ט.
כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.
ברבות פ' תרומה: לה, ה.
וממצרים קראתי לבני: הושע יא, א.
ופרעה הקריב: שמות יד, י. וראה שמו"ר כא, ה.
צמאה לך נפשי: תהלים סג, ב.
בד"ה להבין ענין יו"ט שני: לקמן שמע"צ צב, א ואילך.
שיאמרו ליצחק כי אתה אבינו: שבת פט, ב.
לבאר הדברים הנ"ל: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ח ח"א ע' תק. מאמר זה בתוס' הגהות נדפס באוה"ת בהעלותך ע' תכ. וראה שם ע' תטז.
החכמה תחי' את בעליה: ראה קהלת ז, יב.
למה קדמה פ' שמע: ברכות יג, א.
תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז.
בד"ה כי עמך מקור חיים בפ' מקץ: תו"א לה, א.
ובפ' שלח ע"פ ועתה: להלן לט, א.
הנסתרות להוי' אלקינו: דברים כט, כח.
הנסתרות הן דחילו ורחימו: זח"ג (קכג, ב). ת"ז (ת"י ות"ע). [כ].
בד"ה ואלה פקודי: לעיל פ' פקודי ג, ג.
בד"ה ושבתי בשלום: תו"א כא, ב ואילך. ובאוה"ת בהעלותך ע' תכ מציין "בענין וישם אותה מצבה ויצוק שמן על ראשה".
ואם צדקת: איוב לה, ז.
ולעבדו: דברים יא, יג.

דף לו

סד"ה ואלה המשפטים: תו"א עה, ד.

ובד"ה לא תהיה משכלה: תו"א עח, ד.
ובד"ה לא הביט און: לקמן פ' בלק ע, ג.
וצ"ל גילוי . . השמים: ראה אוה"ת יתרו ע' תתפא.
הערת רוח קדשו ממרום: ראה ישעי' לב, טו.
ההשתלשלות של הקו נמשך מבחי' עשי': ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"ב ע' תתקכד ועד"ה אקב.
דכולא קמי': זח"א יא, ב.
וכענין טורא חשוכא: ראה זח"ג רח, א. ראה אוה"ת קרח ע' תשכא. מובא ביהל אור ע' קצ.
טורא חשוכא חג"ת: נ"ב על"ק שה"ש ד"ה קול דודי (טו, ג). ולעיל נשא (כג, א). [כ].
(**עיין בפרדס . . נוגע לעצמותו כו'**): הגה זו באריכות באוה"ת בהעלותך ע' תכא.
ובמ"א נתבאר: תו"א קג, ג.
ע"ס הגנוזות הנז' בפרדס: ע' בתו"א נח ד"ה הן עם א' (שם בלק"ת [מהאריז"ל] ע"ז סי' ה (טז, ג)) [ד"ה מהרח"ו ז"ל]. וע' אוה"ת ויחי (שסז, א). ושם (שעג, ב) מציין מש' הצחצחות והל' "ע"ס הגנוזות" אות באות ל"מ — וע' ביאוה"ז ס"פ פקודי [נט, ב] ענוה שרשה מע"ס הגנוזות. וע' דרך מצותיך מאדמ"ו צ"צ נ"ע דרוש הלל בתחלתו [קמח, ב] ציין ע"ז בש' הנ"ל בשם הגאונים. והוא בפ"א ובפ"ד שם אבל הל' אינו כן. [כ]. וראה לעיל בחקתי מו, ג. ראה פרדס שער מלמטה למעלה. וראה לקו"ת חקת סג, ג. [כ].
הם ע"פ קבלת האריז"ל: ראה ד"ה לעולם יהא אדם — עזר"ת ע' פה.
רצון . . מצחא . . באדרא: [זהר] ח"ג (קכט, א. רפח, ב). [כ].
וכנודע שיש ב' בחי' בכתר: ראה ע"ח שמ"ב, פ"א.
ארוכה מארץ מדה: איוב יא, ט.
בביאור ע"פ מי מנה: לקמן פ' בלק סט, ג.
בחכמה אתברירו: זח"ב רנד, ב. ראה ע"ח שי"ח, פ"ה. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ח ע' 206. וראה לעיל ויקרא ד, א. צו יג, ב.
וז"ש בזהר: ל"מ. וע' כתובות (נז, ב). נדרים (עג, ב) במתני' "הואיל ובעלה חייב במזונותי'". וע' זח"א (שם) מח, סע"ב. [כ]. ראה אוה"ת בראשית-ג ע' תקמג, ב.
האדם — מכאן ואילך: וע' בע"ח ש' מ"ן ומ"ד דרוש א' ד"ה [— בהכת"י קרוע — כל ענין זה]. [כ].
אבל שרש מציאותה הוא מרצון העליון: נתבאר בד"ה כל הנהנה תרנ"ב ע' קכג.
אשת חיל עט"ב: משלי יב, ד.

כמ"ש בלקו"ת: באוה"ת בהעלותך ע' תכג כ' "לכאורה לא נמצא כלל בלקו"ת פ' בהעלותך שהמנורה הוא פרצוף פנימי דנוק' . . וצ"ל דמש"ש בלקו"ת דהמנורה היא נוק' דז"א והוא מע"ח שער תיקון הנוק' פ"ז".

בביאור ע"פ אחת היא יונתי: כנראה הכוונה להביאור לד"ה ששים המה מלכות לקמן שה"ש מ, א.

וע' זח"ב דף י"ד ע"ב: ראה אוה"ת בהעלותך ע' תכג.

אם הבנים: תהלים קיג, ט.

כד אתכפיא סט"א: ראה זח"ב קכח, ב.

בארץ לא זרועה: ירמי' ב, ב.

י"ה עם שמי הוא שס"ה: זח"ג קי, ב. וראה ת"ז בהקדמה ד, ב. ה, א.

שבזה לעומת זה: ראה קהלת ז, יד.

שעבדו בחומר ובלבנים: ראה שמות א, יד.

במדרש רבה ר"פ ואתה תצוה: נעתק באוה"ת בהעלותך ע' תכה "מה הזית הזה כו' מעלין אותו לגת ונותנין אותו במטחן כו' ואח"כ נותנין את שומנן כו'" ראה באוה"ת שם באריכות.

שמן וקטרת: משלי כז, ט.

בוצינא דקרדוניתא: ראה זח"א טו, א. ובמק"מ שם. ת"ז רת"ה ובכס"מ שם.

בלקו"ת פ' עקב: להאריז"ל, "ע"פ ארץ חטה כו' ארץ זית שמן כו' זית הוא יסוד כו' כי בחי' יסוד לעולם אינו נפרד" מובא באוה"ת בהעלותך ע' תכו.

ובהרמ"ז בפ' בהעלותך בדף קמ"ט ע"א: בד"ה ת"ח בשעתא דכהנא רבא אתכוין לאדלקא בוצינין כו' וכ' וז"ל זית שהיסוד נק' כך שהוא הפרי השישי של פירות הארץ ונק' יפה פרי תואר שבו היופי והפרי והנה שמנו אגור בתוכו שה"ס שפע אבא אגור וגנוז בתוך הזית הנז' עכ"ל" — אוה"ת בהעלותך ע' שכז.

ובפרדס ערך כתית: נעתק באוה"ת בהעלותך ע' שכז ואילך.

בזהר ס"פ מקץ דף ר"ד ע"ב: מבואר באוה"ת בהעלותך ע' תלב.

גבורות דאבא הם חסדים דאימא: ראה ע"ח שער הכללים פ"י.

והפרדס בערך צנתרות: נעתק באוה"ת בהעלותך ע' תלג.

ונוצר ונקה: ראה שמות לד, ז.

בד"ה ואתה תצוה: בתו"א ר"פ תצוה. ובאוה"ת בהעלותך ע' תל מציין: "סד"ה ואתה תצוה באהרן מחוץ לפרוכת כו' מערב עד בקר אבל ויקחו אליך שמן כו' נר תמיד כו'" ע"ש.

ובד"ה וידבר כו' תפקדו אותם: הכוונה לד"ה וידבר במדבר סיני הנדפס לעיל פ' במדבר ב, ד.
בד"ה ענין חנוכה: תו"א לב, ב.
בקבלת עול מלכות שמים בפ' ראשונה דק"ש: ראה אוה"ת פ' מסעי-ד ע' א'שנא.
בד"ה אלה מסעי: לקמן פח, ד. צא, ב.
ואהבת ב"פ אור: תניא ס"פ מג. פע"ח שער הק"ש פכ"ג. סי' האריז"ל במקומו.
ישראל לי ראש: נסמן לעיל לד, ד.
כי עמך מקו"ח: תהלים לו, י.
ועוי"ל פי' והחכמה תחי': ראה ד"ה מנורת זהב תשל"ב.
דפנימיות אבא . . עתיק: ראה סה"מ תקס"ה ע' תתסה. הערה בסה"מ ה'ת"ש ע' 49. אוה"ת נשא ע' רנז.
בד"ה ואהיה אצלו אמון: לעיל פ' במדבר יח, ב.
כמ"ש במק"מ פ' מצורע: נד, ב קרוב לסופו.
ל"ב נתיבות פי' בס"י: פ"א, מ"ב.
ל"ב נתיבות . . ל"ב אלקים: ראה תז"ח קיב, ג. פרדס שער יב.
ע"ב גשרים: ראה פרדס שער פרטי השמות פ"ה. שער ערכי הכינויים מערכת חסד. שיעור קומה — לרמ"ק — סצ"ד.
בקשעהמ"ט אומרים אנא בכח: ראה פע"ח ש' קשעהמ"ט פ"ח.
וכן קודם קבלת שבת: ראה שם ש' השבת פ"ו.
בשינה — ולכן כל א': ראה אוה"ת משפטים ע' א'רכב.
להחיות רוח שפלים: ישעי' נז, טו.
אלא ע"י בחי' בכל מאדך: מובא באוה"ת האזינו ע' א'תרמד ושם מציין לק"א לתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנה, ב) "והעלאת מ"ן כו' בלי גבול ונק' מאדך כדי לעורר בחי' א"ס" ע"ש.
ממעמקים: תהלים קל, א.
וילקט יוסף: בראשית מז, יד.
הוא השליט על הארץ: שם מב, ו.
שרגלי' יורדות: משלי ה, ה.
מלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.

שלח

דף לו

שלח לך אנשים: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ז ע' רכג ושם מתחיל ויהס כלב.

חלק ממאמר זה בשינויים והגהות כו' באוה"ת במדבר כרך ה' ע' א'תרא. הגהות בפ' שלח ע' תנט ראה כרך-ו ע' א'תשע.

מאמרי אדה"א במדבר-ג ע' תתקצא מיוסד על מאמר זה.

לד"ה זה ראה ד"ה אם חפץ תשמ"ה.

שלח לך אנשים: במדבר יג, ב.

נשיאי העדה אנשי שם: במדבר טז, ב.

כל המצות מעשיות ברובם . . דוקא בא"י: ראה תו"א מו, ב. וראה גם בהנסמן למאמרי אדה"א פרשתינו לע' תתקצא (נדפס שם בע' א'רעט).

כי לא על הלחם לבדו: דברים ח, ג.

והלא האדם ג"כ במאמר נברא: ראה לעיל פ' צו יג, ב וש"נ.

נעשה אדם: בראשית א, כו.

הרפ"ח ניצוצין: ראה סה"מ תקס"ה ע' תרמב.

ששרש הרפ"ח ניצוצין הוא מאד נעלה: ראה לק"ת אמור לט, ג.

לאכפייא לסט"א: זח"ב קכח, ב.

כיתרון אור הבא מן החושך: ע"פ קהלת ב, יג.

אלי' אמר בתיקונים: ת"ז בהקדמה.

לאנהגא בהון עלמין: באוה"ת שלח ע' תנט יש הג"ה וקיצור לכאן.

עלמין הוא מלשון העלם: ת"ז (תמ"ב) פב, א. [כ]. וראה לעיל במדבר ה, ג. ולקמן לז, ד.

נשמות שנהנין מזיו: ראה ברכות יז, א.

כמאמר רז"ל נהר דינור יוצא: חגיגה יג, סע"ב.

והיכל הוא בחינת כולל: באוה"ת שלח ע' תנט יש הג"ה וקיצור לכאן.

יש ודבר נפרד בפ"ע: באוה"ת שלח ע' שנט יש הג"ה וקיצור לכאן.

אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין: באוה"ת שלח ע' תס יש הג"ה לכאן.

רק שיהי' בחי' כלים . . ע"י בחי' ועשה טוב: באוה"ת שלח ע' תס יש הג"ה וקיצור לכאן.

רמ"ח פיקודין רמ"ח אברין: ראה ת"ז ת"ל. ובהנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' רפג.

ולא תתרו אחרי לבבכם: במדבר טו, לט.

ואזי יכולים לקבל: באוה"ת שלח ע' תסא יש הג"ה לכאן.
דאורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה ג"כ שם פה, א.
בחי' תרין דרועין: ת"ז בהקדמה (פתח אלי'). באוה"ת שלח ע' תסב יש הג"ה וקיצור לכאן.
ימינא ושמאלא וביניהו כלה: זמירות לשבת (אזמר בשבחין).
ומתחת זרועות עולם: דברים לג, כז.
וארץ ישראל מכוונת: באוה"ת שלח ע' תסב יש הג"ה לכאן ומציין ללקו"ת פ' ואתחנן ב, ד.
והמרגלים היו במדרגה גבוה מאד: באוה"ת שלח ע' תסג נמצא הג"ה לכאן.

דף לז

ולא רצו . . למצות מעשיות: ראה להלן בהוספות להערות וציונים.
ראה דרך מצותיך קפא, א ואילך. לקו"ש-ד ע' 1042. לקו"ש לפ' שלח — תשמ"ו.
למצות מעשיות: "כי עיקר העבודה בארץ ישראל הוא קיום המצות מעשיות (וגם העבודה בעשי' דרשות — בכל דרכיך דעהו), משא"כ במדבר, (וגם הזיכוך שעל ידי המן הוא בעיקרו בנוגע לתורה). והוא ע"ד תלמוד גדול שהוא הכנה ומביא לידי מעשה". לקו"ש-ד ע' 1043. וראה שם ע' 1046 ואילך.
אוכלת יושבי: במדבר יג, לב. בלקו"ש-ד ע' 1043 "וזהו דיוק הל' ,אוכלת' דוקא (ולקמן ,לחמנו') — כי ענין ,אכילה' הוא שהנאכל נעשה כמו האוכלו ממש, דם ובשר כבשרו". וראה באוה"ת כאן ע' תסז הג"ה וקיצור לכאן.
ומדברך נאוה: שה"ש ד, ג.
והארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.
ועמ"ש בד"ה והי' מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר ה, ב.
ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. ת"ז תי' כא.
ורצו . . כל ההמשכות . . לבחי' דיבור: באוה"ת כאן ע' תסז נמצא הג"ה לכאן.
טובה הארץ מאד מאד: במדבר יד, ז.
נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים: ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ראה תניא פרק לו ובליקוט פירושים שם.
ושיהי' נגלה לעין כל בשר: ראה ישעי' מ, ה.
די לחכימה ברמיזא: זח"ג רכט, ב. רפ, ב ותי' די לי' שם. [כ]. זח"א כו, ב.
ע"פ וללבן שתי בנות: תו"א כג, ב.

וראיתם אותו וזכרתם: במדבר טו, לט.
ל"ב נתיבות חכמה: ראה ס"י א, א.
משה . . מבחי' דור דעה: ראה ע"ח שער הארת המוחין פ"א.
תקט"ו תפלות כמנין ואתחנן: ועל"ק במסעי (צד, ד). וש"נ. [כ].
ע"פ והארץ הדום: תו"א א, ב.
האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב. [וראה קונט' עץ החיים פי"ב בהערה]. [כ]. באגה"ק שם: כל האומר.
אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.
ובאורייתא מתקיים עלמא: ראה זח"א עז, א. זח"ב ר, א.
אל יתהלל חכם בחכמתו: ירמי' ט, כב.
יעקב אותיות יבקע: ראה לעיל צו ח, ד. וראה ג"כ ע"ח שער הכללים פ"י.
וכמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזהר ע"פ קדושים: ראה אוה"ת שמות ע' לט. ביאוה"ז לכ"ק אדמו"ר האמצעי פ' קדושים.
ע"פ והי' לכם לציצית: לקמן מד, ד. ואילך.
בד"ה כי תשמע בקול: לקמן פ' ראה כג, ג.
בד"ה וידבר דעשרת הדברות: לעיל פ' במדבר.
וכל חפצים לא ישוו בה: משלי ח, יא. מ"ק ט, ב.
אם אין חכמה אין יראה: אבות ג, יז.
קדשנו במצותיך: נוסח התפלה.
ולכן הקדימו נעשה לנשמע: שבת פח, א. וראה ד"ה שלח לך ש"פ שלח תש"מ.
ויאמרו אל כל עדת: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ז ע' רכז בכותרת: ביאור [על הד"ה שלפני"ז]. וראה בסוף כרך ב ברשימת הכת"י. וראה ס' מאמרי אדה"ז-פרשיות ח"ב ע' תרכ. מאמרי אדה"ז-ענינים ע' רפ. באוה"ת שלח ע' תסח הגהות. אוה"ת במדבר-ז ע' א'תשע נדפס מגוכתי"ק הצ"צ, כנראה הנחת אחרת. ושם ע' א'תשעו ביאור לכאן.
וראה גם מאמרי אדה"ז במדבר ע' א'כה ואילך.
"ע' ביכעל קטן שמינית בויגין (כז, א) סגנון א' בשינוי הלשון עם מעט תוס' ביאור, יעו"ש" [כ].
ויאמרו אל כל . . אם חפץ בנו: במדבר יד, ז-ח.
מבואר בע"ח: שער הארת המוחין ג' פרקים הראשונים [כ]. וראה להלן (בפנים) לח, ב.
המחשבה . . לאה: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' קנו.

שנקראו דור דעה: ויק"ר פ"ט, א. במד"ר יט, ג.
הדבור הנק' רחל: ראה ע"ח שער אח"פ פ"א.
להבדיל בין הטהור ובין הטמא: ראה ויקרא יא, מז.
רפ"ח ניצוצין: ראה סה"מ תקס"ה ע' תרמב.
אתרוג לנענע: בסה"מ תקס"ז ע' רכז: מביא הדוגמא משופר וסוכה.
שכתוב בזהר: ע' זח"ב (קכח, ב. קפד, א). [כ].
בחי' נפש ורוח כידוע: נתבאר בדרך מצותיך קסא, א. אוה"ת שמות-ז ע' ב'תצג ואילך. וראה גם מאמרי אדה"ז-ענינים ע' שנב. ובארוכה בסה"מ תרס"ה ע' קנז.
כמו עד"מ הרב שמשפיע שכל לתלמידו: ראה אוה"ת נ"ך-א ע' תרע ב' ענינים בזה. דרושים לסוכות ע' א'תשכא. פ' וזאת הברכה ע' א'תתמו. המשל מובא בשם אדה"ז באוה"ת נ"ך-א ע' תרע. וראה גם ד"ה שמח תשמח תרנ"ז ע' רלט.
לא קאים אינש אדעתי' דרבי': ע"ז ה, ב. בסה"מ תרס"ה ע' קנח דאחר מ' שנין הוא מבחי' פנימיות השכל.
בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר: לקו"ת אחרי כח, ד.
עגולים בחי' נפש ויושר הוא בחינת רוח: ראה אוה"ת ענינים ע' ער דשם מבאר באופן אחר. והצ"צ מציין שם "וצ"ע דידוע שעגולים הוא בחי' נפש ויושר הוא בחי' רוח". אבל באוה"ת שמות-ז ע' ב'תצג מתרץ "ומ"ש בע"ח דהעגולים הוא בחי' נפש ויושר הוא בחי' רוח, עכ"ז בחי' הנפש דעגולים שרשו גבוה יותר מבחי' הרוח דיושר כו' להיותו בחי' מקיפים" ע"ש. ובאוה"ת פ' תרומה ע' א'תעא מוסיף "וכמו שהצומח בשרש גבוה מהמדבר", ובדרך מצותיך קסא, א מבאר "עגולים הוא שהכלים הם קטנים ולכך נק' בחי' נפש לבד . . משא"כ ביושר שהוא בחי' רוח החשוב מן הנפש והכלים רחבים יותר לכן שם לא הי' שבירה" ע"ש. וראה לעיל נשא כד, ד דשם מפרש שרש היושר גבוה מהעיגולים.
כד אתיילד יהבין לי' נפשא: "שזה יש בכל אחד ואחד" — סה"מ תרס"ה ע' קנח.
זכה יתיר יהבין לי' רוחא: "שצריכין ע"ז זכות" — סה"מ תרס"ה ע' קנח.
בפ' נח בדרוש דור הפלגה: תו"א
בפ' שמות ע"פ מי שם פה לאדם: תו"א נב, א.
בפ' וישב בד"ה שיר המעלות: תו"א כח, ד.
ענין השראת והתלבשות העיגולים בההיכלות: בד"ה ויחלום בסה"מ תש"ח ע' 82 מפרש: "והיינו לפי שההיכלות הן בחי' יש שמעלימים ומסתירים על האור" ע"ש. וראה אוה"ת דברים ע' כ. אוה"ת נ"ך ע' תצו.

בד"ה יביאו לבוש מל': תו"א דרושים למג"א.
ובד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: לקו"ת ברכה
הכלים הם מגבילים: בענין הכלים שמגבילים ראה לקמן שה"ש יט, ג. סידור עג, ג. ביאה"ז להצ"צ-א ע' תקמו.
בע"ח שער מ"א פ"ה: בדפוס שקלאוו תק"ס. לפננו [שמ"ב] פ"ג ולא פ"ה. [כ].
ונתלבש בלבושים רבים ועצומים: באוה"ת שלח ע' תסח יש הג"ה לכאן וז"ל "עד שלא יהי' נראה לנבראים איך שהוא ית' מחי' את העולם עד שיוכל להדמות כאילו העולם יש ודבר בפ"ע וכמא' שרו של מצרים לי יאורי ואני עשיתיני כו' והיינו מצד שנתעלם כח האלקי המחי' את הנבראים" עכ"ל שם.
עולם הוא מלשון העלם: וטעם הדבר . . לפי שבריאת העולם הוא ע"י העלם האור — סה"מ ש"ת ע' 160. ראה לקמן ש"ש סד, ב. ביאוה"ז לכ"ק הצ"צ-א ע' שנה (ומציין למרז"ל). ראה לעיל לו, ג. ובפ' במדבר ה, ג.
והנה באתערותא . . דלעילא: זח"א רלז, א. ובכ"ד. [כ].

דף לח

מחדש בכי"ת: ברכת יוצר.
וידעת היום: דברים ד, לט.
וההעלם שמתעלם . . בבחי' גילוי: באוה"ת שלח ע' תתס נמצא הג"ה ששייך לכאן וז"ל "שיהי' מושג ומורגש איך שהוא ב"ה מחי' העולם ומחדש בטובו" עכ"ל.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
שהרי אדה"ר — השיג בג"ע סודות התורה: ראה תו"א ו, א.
והתקדשתם והייתם קדושים: ויקרא כ, ז.
קדש את עצמך במותר לך: יבמות כ, א. ראה לקמן מסעי פח, ב.
דקדוש הוא לשון הבדלה: ראה תניא פ' מו.
בסור מרע ועשה טוב: תהלים לד, טו.
ארץ . . חלב ודבש: ביאור פסוק זה באו"א — ראה ד"ה זה בס' שני המאורות (לבוב, תרמ"ב, ה, א ואילך). לקו"ת תבא (מא, ג).
חלב הוא בחי' חסדים: ראה מא"א אות ח' ס"ל. מובא באוה"ת שה"ש-ב ע' תרסג.
דבש נק' דין דגדלות: מאו"א אות ד' ס"ה.
כי כל שאור וכל דבש: ויקרא ב, יא.
חלב הוא בחי' מוחין דגדלות דחסדים: מובא באוה"ת שה"ש-ב ע' תרסג.
ראה גם לקמן ואתחנן ד, ג. עקב טז, ד. שה"ש לב, ג.

וכמשל חלב האם שמגדל את הולד וממשיך בו שכל: ראה גם תו"א קו, ג. קח, ב. דרושי חתונה לכ"ק אדה"א כרך-ב ע' תרפ ואילך.

בסה"מ תקס"ב-א ע' קלב מבאר "והטעם הוא שבכל פעם שיונק מחלב דאמו נמשכת מוחין גשמיים דאמו בו וגורמת למוח בינה דתינוק להתגשם בפעולת המשכת אותיות הדיבור" ע"ש בארוכה.

עשה לה דדים במקום בינה: ברכות י, א.

וע' פע"ח שער כוונת השופר ספ"א: נתבאר בתו"א קז, ב.

וזהו ענין זבת חלב ודבש: באוה"ת שלח ע' תסח יש הג"ה לכאן וז"ל "שיהי' האורות בוקעים דרך הכלים ויתגלו למטה שיהי' זבת חלב ודבש" עכ"ל.

החלב נוטף מן העזים: עיין רש"י מגילה ו, א. כתובות קיא, ב.

ופי' לעשות לתקן: ראה רש"י לב"ר א, י. רמב"ן עה"פ. ראה יבמות מח, א.

ועשתה את צפרני' ותרגומו ותתקן: דברים כא, יב. וכ"ה בסידור שער המילה קמה, א. בביאה"ז לאדה"א צט, ב. ובסה"מ להצ"צ מצות מילה ט, א. בתרגום אונקלוס שלפנינו "ותרבי ית טופרנהא". בלקו"ש_-כה ע' 343 הערה 30 מעיר ע"ז "ויש לברר בכת"י התרגומים".

קיים א"א את כל התו' כולה: יומא כח, ב. וש"נ. וראה בארוכה ספר הערכים-חב"ד כרך א ע' כד.

באמת היו מוטעים: ראה לקו"ש ח"ה ע' 292. ח"ד ע' 1046.

וכמארז"ל כמה תפלות: ראה סוטה יד, א.

סוף מעשה עלה במח' תחלה: ע"פ פיוט לכה דודי.

נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.

ודי לחכימא ברמיזא: זח"א כו, ב. ולעיל בפ' בחקותי מח, ד אומר משל ע"ז.

בפ' ויצא ע"פ וללבן שתי בנות: תו"א ויצא כג, ב.

ע"פ ראשי המטות: לקמן פ' מטות פא, ג. סה"מ תקס"ד ע' קפט.

ובד"ה מי מנה עפר יעקב: לקמן פ' בלק סז, ד.

ע"פ יביאו לבוש מל': תו"א צ, ג ואילך.

בד"ה ואהי' אצלו אמון: לעיל פ' במדבר יח, א.

בת"א פ' מקץ . . עכ"ל: תו"א לו, ד.

שבחינת בת תתעלה ביתר שאת: ראה ביאוה"ז לכ"ק אדמו"ר האמצעי שלח דף קעא, א. אוה"ת חיי שרה קכו, א. פ' ראה ע' תרעג ואילך.

אם הבנים: תהלים קיג, ט.

זה השער לה': תהלים קיח, כ.
כעיר שחוברה לה: תהלים קכב, ג.
ארז"ל נשבע הקב"ה: ראה תענית ה, א. זח"ג טו, ב. ועוד.
זח"ג (טו, ב. קמז, סע"ב. רסב, ב). וע' תענית (ה, א) ושם אמר ולא נשבע. [כ]. ראה יהל אור ע' תעט.
כי הנני בא ושכנתי: זכרי' ב, יד.
הנה ישכיל עבדי: ישעי' נב, יג.
בשל"ה . . ג"פ היכל ה' המה: ראה לעיל פ' פקודי ד, א. מובא לשונו באוה"ת נ"ך-א ע' שלז. ראה גם המשך בששה"ק תער"ב ח"ב ע' תתצט.
ועפ"ז י"ל . . רצו להמשיך בבחי' דבור ומחשבה: מובא באוה"ת נ"ך ע' שכ.
ועתה יגדל נא: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ו ע' רמה.
הגהות למאמר זה נדפסו באוה"ת שלח ע' תעה כנראה קיצור לכאן. כרך-ו ע' א'תשפט קיצור והגהות. בארוכה במאמרי אדה"א במדבר-ג ע' א'כט.
בבוך פערטעל (קצח, ב). [כ]. ראה להלן ברשימת הכתבי-יד [בוך מס' 499].
ועתה יגדל נא: במדבר יד, יז.
היום לעשותם: דברים ז, יא.
וגו' — לעשותם: "שהעה"ז הוא עולם המעשה דוקא". [כ]. הוספה מכת"י.
לא המדרש הוא העיקר: אבות א, יז.
וגדול תלמוד שמביא: קידושין מ, ב.
בזהר הקדוש: ח"א (רכד, א). [כ]. וראה בד"ה ואברהם זקן תשל"ח הערה 5 (נדפס בלקו"ש-כ ע' 315).
דמצות אינון לבושין: ראה תניא ספ"ה מע"ח שער מ"ד פ"ג.
ולמה צריכה הנשמה להיות לה לבוש: במאמרי אדה"א פ' שלח ע' א'כט מבאר "ולפי שבכ"י נמשך או"מ א' חדש לנשמתו שמכוחו יוכל להשכיל בהתבוננות בגדולת ה' ולהתפעל באהוי"ר . . ע"כ צ"ל לבוש חדש ממצוה א' אם ת"ת או צדקה וכה"ג בכל יום שמלובש בו או"מ זה יוכל להעלות בנשמה בעילוי אחר עילוי עד אין שיעור למעלה" ע"ש.
ע"פ ואברהם זקן: תו"א טז, א ואילך.
שירידת הנשמה . . צורך עלי': ראה לקמן בלק עג, א. נתבאר גם באוה"ת ויקרא-ב ע' תרלה.

חי ה' אשר עמדתי: מ"א יז, א. ראה לקמן פ' חקת סד, ד, ובהנסמן בלקו"ש חכ"ה ע' 174 הערה 53. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תשכט.
ונתתי לך מהלכים: זכרי' ג, ז.
בד"ה כה אמר ה' כו' ונתתי לך מהלכים: תו"א ל, א ואילך.
ובכל נפשך: דברים ו, ה.
שרפים עומדים: ישעי' ו, ב.
אשר אנכי מצוך היום: דברים ו, ו.
ע"פ ואמרת אליהם: לקמן פ' פנחס עה, ג ואילך. ובריש דף עז, א מציין לכאן.
אם בחקותי תלכו: ויקרא כו, ג.
שתים לפני: ראה לעיל פ' בחקתי מז, ד.
מה רבו מעשיך ה': תהלים קד, כד.
לעיל בד"ה בשעה שהקדימו: פ' במדבר יב, ג ואילך. ובהביאור שם.
מלכותך מכ"ע: תהלים קמה, יג.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.

דף לט

צור עוזי מחסי: תהלים סב, ח. להעיר שבמאמרי אדה"א כאן ע' א'מה מביא פסוקים אחרים כמו צורי אחסה בו תהלים יח, ג.
והן הן מקיפים: וע' ד"ה שוש אשיש ספ"ה בפ' נצבים [מח, ג]. [כ].
בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: ישעי' מג, ז.
צרורה בצרור החיים: ש"א כה, כט. במאמרי אדה"א כאן ע' א'מו מבאר "קשר תמידי (היפוך דכף הקלע שנזרק מן הקלע למרחוק והן לבושי מסאבותא דק"נ במדו"מ דרע שנדבק נפש בהן...)". וראה לקמן נא, ד.
והלך לפניך צדקך: ישעי' נח, ח.
תהי' נאסף ונקבץ בתוך בחי': מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תרצד.
כי הנה המצות . . מחשבה דבור ומעשה: ראה אגה"ק סי' כט בתחלתו. אוה"ת יתרו ע' תקלז.
אך תחלה צריך להמשיך: ראה אוה"ת ואתחנן ע' רא.
ב' בחי' יש במצות: באוה"ת ויקרא-ג ע' תשצח מבאר "שבחי' הא' גבוה יותר כי בזה מגיע בבחי' שלמעלה מהטעם דהא המצות שרשן למעלה מהתורה שהיא טעמי המצות" ע"ש.
ותגזר אומר ויקם: איוב כב, כח. ראה לקמן שמע"צ פו, סע"ב שמציין לכמה מקומות.
ותחת אשר לא עבדת כתיב: דברים כח, מז.

משא"כ בלא קבלת עול מלכותו ית' אינו ממשיך כלום: ראה גם לקו"ת שה"ש יז, ב. ושם מציין לתו"א מו, ג.
בד"ה כי עמך מקור חיים: תו"א לה, א.
בביאור ע"פ וכל העם רואים: תו"א עד, ב.
שכל ההשגות שהשיגו גדולי הצדיקים: הכונה להאריז"ל. ראה תו"א כ, ב.
עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך לג, ג.
להיות לו דירה בתחתונים: ראה תנחומא בחקותי ג.
בתרי"ג מצות דאורייתא: מכות בסופה.
וז' מצות דרבנן: ראה לקו"ש חכ"א ע' 401.
בתרי"ג . . וז' מצות דרבנן: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' שלח.
תר"ך עמודי אור: נמנו בפרטיות בשיעור קומה — לרמ"ק סצ"ג. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' שלח.
ושכנתי בתוכם: שמות כה, ח.
וצלתה מרובה מחמתה: ריש סוכה.
ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.
כמ"ש במ"א: ראה לקמן פ' ראה לג, ב.
וכמ"ש הרמ"ז בפי' . . בדף קי"ח ע"א: ראה גם לעיל פ' אמור לד, ג.
בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר: לעיל פ' אחרי כז, א.
כי לי בנ"י עבדים: ויקרא כה, נה.
כמ"ש במ"א: תו"א לה, א.
בביאור ע"פ וארשתיך לי: לעיל פ' במדבר ט, ג ואילך בפי' תי' "לי".
אותיות דינא: להעיר מע"ח שער רפ"ח ניצוצין פ"ד (הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ ש"ת ע' 133).
דינא דמלכותא דינא: גיטין י, ב. וש"נ.
ונק' בשם כח: ראה ד"ה להבין ענין אוא"ס סעי' א ואילך — נדפס באוה"ת-ענינים.
כמשל הכח שביד האדם: מובא באוה"ת שלח ע' תקה, ושם מבאר דכאן כ' שזהו ענין סוכ"ע ובדרוש אחר מבואר שהוא ממכ"ע, ומבאר דשניהם עולים בקנה אחד ע"ש.
ומן העפר אשר יהי': במדבר ה, יז.
ישאהו על אברתו: דברים לב, יא.
רמ"ח פיקודין רמ"ח אברים: ראה ת"ז ת"ל.

ברע"מ פ' פנחס דרל"ח ב': ראה לקמן פ' מטות פה, א.
אמנם במ"א ע"פ כנשר יעיר: לקמן פ' האזינו עח, ב.
כי הנה ארך אפים . . **למטה מאד**: מובא באוה"ת-ענינים ערך אוא"ס ע' קו ומוסיף שם "ור"ל כי ההשפעה בדרך חיבה זהו בחי' רצון".
בזח"ג קל"ג א': ראה לקמן פ' חקת נז, ד ובמ"מ לשם.
גילוי ההשפעה: כי ההשפעה בדרך חיבה זהו בחי' רצון — אוה"ת-ענינים שם.
בכתבי האריז"ל: ע' ע"ח ש' כסה"כ פ"ב פ"ה פ"ו. [כ].
וידבר אלקים את כל הדברים: שמות כ, א.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
וינחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.
לאו דאית לך צדק: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
לעבדה זו רמ"ח מ"ע: ראה זח"א כז, א. ועוד.
וכ"מ שנאמר לי: ויק"ר ב, ב.
יש מהן שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז: ראה פאה א, א.
אם בחקותי . . **ונתתי שלום**: ויקרא כו, ג-ו.
ובאו עליך כל הברכות: דברים כח, ב.
זדונות נעשו כזכיות: יומא פו, ב.
בחסד ואמת יכופר עון: משלי טז, ו. וראה באגה"ת פ"ט.
ואין אמת אלא תורה: ירושלמי ר"ה ג, ח.
התורה מכפרת עונותיו של אדם: ירושלמי ר"ה ד, ח.
וחטאך בצדקה פרוק: ראה דניאל ד, כד.
ונתתי דברי בפיך: ע"פ ירמי' א, ט.
ועיין מענין ועתה . . **דשבת דפ"ט ע"א**: הלשון נעתק באוה"ת שלח ע' תסח.
בספר שערי אורה: הלשון נעתק באוה"ת שלח ע' תסט.
סנהדרין קי"א ב': הלשון נעתק באוה"ת שלח ע' תעא.
רבות פ' שלח פט"ז: הלשון נעתק באוה"ת שלח ע' תעא.
ובפרדס בעה"כ ערך כח: נעתק באוה"ת שם ע' תסט.
זח"ג פ' שלח דקס"א ב': אוה"ת שם ס"ע תסט. שם ע' תעב. תעט.
פ' האזינו רצ"ה: אוה"ת שם ע' תעב. תפ.
פנחס דר"כ ובהרמ"ז: ראה לקמן פ' חקת סה, ד ובמ"מ לשם.
דרמ"ה ע"א: אוה"ת שם ע' תעג. תפ.

במא"א אות כ' סעיף י': אוה"ת שם ע' תעג.
ובאות עיין סעיף ע"ט: לכאורה צ"ל סט. וכ"ה באוה"ת שלח ע' תעג. ע' תעד. וראה גם ע' תקט.
רבות באיכה דס"ה א': אוה"ת שלח ע' תעב. וע' תעט.
ת"ז בהקדמה ד"ד ע"ב: נזכר באוה"ת שלח ע' תעד.
תקון כ"ב דס"ו ע"ב: נעתק באוה"ת שלח ע' תעד.
תקון נ"ה דצ"ה ע"א: נזכר באוה"ת שלח ע' תעד.
בבחיי במקומו פ' שלח: אוה"ת שם ע' תסט.
ומתחת זרועות עולם: דברים לג, כז.
בפ' בחקותי בד"ה מבואר בע"ח: לעיל פ' בחקותי מז, ג.
מנוחה לחיי העולמים: סוף תמיד.
המעתיק הרים: איוב ט, ה.
ארחות ה': תהלים כה, י.
וכמ"ש בזהר חד אורחא דמתפליג: ראה ח"ג קלו, א.
וינחהו בג"ע: בראשית ב, טו.
יושבים ונהניו: ראה ברכות יז, א.
התורה שנק' עוז: "ראה ויקרא רבה פל"א, ה. יל"ש בשלח רמז רמד. ועייג"כ זבחים קטז, סע"א — ומש"כ בקהלת יעקב מערכת עוז לא מצינו בדרז"ל כו'. צע"ק" — הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ ה'תשי"א ע' 181.

דף מ

שיתגלה כח אדני שהוא בכתר דא"א: כפי' הא' באוה"ת שלח ע' תעג. ראה סה"מ תרע"ח ע' שנ.
נק' מצות המלך בלי טעם: ולא רק שאין זה מושג בשכל שלנו, אלא שהוא רצון עצמי ש"אין טעם לרצון זה כלל", ועד שאין לו גם "טעם כמוס ונעלם" (המשך תרס"ו ע' עו). — לקו"ש חט"ו ע' 312. ראה גם לקמן נצבים נ, ג. ב' ענינים אלו נתבארו בארוכה בעטרת ראש לעשי"ת נח, ב ואילך. סה"מ תרס"ו ע' נו. ועוד. ד"ה מרגלא בפומי' דרבא תש"מ.
אלו נצטוה לחטוב עצים: ראה המשך תרס"ו ע' נד. לקו"ש חי"ח ע' 230 ואילך ובהמצויין שם. [ע"ד לשון זה נמצא במו"נ ח"ג פנ"א בהערה "תעשה מצוה . . כמו . . יחטוב עצים מן היער", אלא ששם הוא משל על העושה מצוה בלי כוונה כלל ("לא מי שצוה לעשותו כו'"). ואכ"מ]. — לקו"ש חכ"א ע' 17.
וע' בזהר פ' בלק ובהרמ"ז שם: הלשון נעתק באוה"ת פ' ואתחנן ע' שנ.

כמ"ש במ"א בביאור ע"פ וכל העם רואים: סה"מ תקס"ה-ב ע' תרלח ואילך [ראה תו"א עד, ב]. אוה"ת ויקרא-ב ע' תקפט. אוה"ת יתרו ע' ב'ז ואילך.

ברוך כבוד ה' ממקומו: יחזקאל ג, יב.

כבוד הוא בחי' מל': ראה מאו"א כ, ו.

בזהר ח"ג (דקס"א ב': באוה"ת שלח ע' תקה "דפי' כח היינו הכח הנמשך מעתיק". וראה לעיל בהמ"מ לדף לט, ג.

ודרצ"ה ב': מאן כח כו' ההוא דאקרי מזלא קדישא" — אוה"ת שלח ע' תקה. וראה לעיל לט, ג.

בפ' נסכים: המאמר משנת תקנ"ז — ראה ברשימת המאמרים שבסו"ס מאמרים קצרים ע' תריח הערה 91.

בדרך מצותיך צג, ב מציין "תורה ברבים בפ' שלח בפ' נסכים כי תבואו אל ארץ מושבתיכם שם נת' הטעם ענין הקרבנות ובנסכים".

ממאמרי אדה"א במדבר-ג ע' א'קפח. מיוסד על מאמר זה. אוה"ת כרך-ו ע' א'תשצב ובשינוים והגהות אחרות שם ע' א'תתב. קצורים ע' א'תתג. ראה גם ד"ה זה ש"פ שלח תשמ"ג. ד"ה להבין ענין הנסכים תשמ"ז.

מבכל התורה שנק' ארץ כנען: להעיר מתו"א כו, ג "ומה הוא היחוס שבח אי' בזה".

ארץ מלשון רצון: בראשית רבא פרשה ה. נתבאר באוה"ת בראשית-ב דף תפא, ב.

וכ"ה בפרדס . . ערך ארץ: ראה גם אוה"ת ויקרא-ב ע' תמב.

(**פ"ב דברכות**) **כל הקורא ק"ש**: יד, סע"ב.

אש מן השמים ע"ג המזבח: ראה ויקרא ט, כד.

יסוד א' פשוט: באוה"ת במדבר כרך-ו ע' א'תשצג הג"ה ארוכה בשם פי' המשניות להרמב"ם בענין יסוד א' והאדם מד' יסודות.

כי הנה האדם הוא מורכב מד' יסודות: מסומן לעיל ה, סע"א מאדר"נ פנ"א ובשם ע"ח שמ"א פ"ג.

כנגד ד' אותיות של שם הוי': בלקו"ת שם מציין לע"ח שמ"א פ"ג.

בד"ה והי' מספר בנ"י: לעיל ה, ב.

ע"פ כי תצא: לקמן פ' תצא לד, ג. וראה גם לקמן פנחס עה, סע"ד.

שרפים עומדים: ישעי' ו, ב.

בביאור ע"פ והניף הכהן: לעיל פ' אמור לז, ג ואילך.

אע"ג דאיהו לא חזי: מגילה ג, א.

יזל מים: במדבר כד, ז.

ישראל עלו במחשבה: ב"ר א, ה. נסמן לעיל פ' צו טז, ג ולקמן פ' מטות פג, ג. באוה"ת במדבר-ו ע' א'תשצה מפרש: "(ר"ל דלפיכך הנשמות שבכל עולם הם במעלה יתירה על המלאכים שבעולמות ההם)": פי'.

כמ"ש בזח"א וירא דק"ג ע"א: ראה לעיל פ' במדבר א, א. ולקמן פ' מטות פה, ב.

כי הנפש מלאה אותיות: נסמן לעיל פ' נשא כו, ב.

כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.

ע"פ אני ישנה ולבי ער: באוה"ת שם ע' א'תרצה יש כאן הג"ה ארוכה ומציין לתו"א בד"ה זכור.

להסיר החמימות שבלבו: בקונטרס העבודה ע' 26 מציין שזהו כמו שכתוב בתניא פמ"ג: שלא תתלבש בשום דבר הנאה.

ולהיות גובר . . להכלל באחדותו ית': באוה"ת במדבר כרך-ו ע' א'תשצה יש הג"ה: (כי לפי ששרש הנשמה ממחשבה עילאה לכך יש לה שליטה על נה"ב ששרשה ומקור התהוותה ע"י רבוי השתלשלות מבחי' הדבור כו')

שבכל עת שמגביר כח יסוד האש: ראה לקמן פ' ואתחנן ב, ג. חוקת נו, ב.

אש אוכלה אש: יומא כא, ב.

כי אתה תאיר נרי ה': ש"ב כב, כט ושם כתיב [תי' תאיר לי'] נרי הוי', יעו"ש. [כ].

להשלים חסרונו: באוה"ת במדבר-ו ע' א'תשצו יש כאן הג"ה בענין בינה שנק' צור.

כי אשב בחשך ה' אור לי: מיכה ז, ח.

שנותיו שבעים שנה: ראה תהלים צ, י.

וענין הק"ש: ראה אוה"ת פ' ראה ע' תשפב.

הי' הוה ויהי': ועל"ק בד"ה ש"ה ממעמקים [ר"ה סב, ד] סופ"א. [כ].

ראה שו"ע אדה"ז או"ח סי' ה. עץ חיים שער דרוש עיגולים ויושר ענף א'.

באוה"ת במדבר-ו ע' א'תשצו מבאר כאן ענין שהזמן הוא נברא ומחודש.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

אתה הוא עד שלא נבה"ע: תפלת השחר. של"ה ג, ב.

כולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.

בשכמל"ו: פסחים נו, א.

בפ' פנחס בד"ה קדש ישראל: לקמן עט, ג.

מלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.

מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.

כי ממך הכל: דה"א כט, יד.

כי ה' הוא האלקים: דברים ד, לט.
וכהדין קמצא דלבושי: ב"ר כא, ה.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.
וכמ"ש במדרש קהלת: ז, נ.
ישראל ישר אל: ראה ר"מ בוטריל לספר יצירה פ"א מ"א (טו, א). רמ"ז ר"פ שמיני. ראה אוה"ת משפטים ע' א'שטז. תצוה ב'תשעח.
אשריך ישראל: דברים לג, כט.
מי כמוך באלים: שמות טו, יא.
ע"פ ועתה יגדל נא: סה"מ תקס"ג ע' תקאו ואילך. אוה"ת פ' שלח ע' תפו ואילך. שם ע' תעט.
סד"ה וידבר וארא: תו"א נו, ד.
אשר לו אלקים קרובים: דברים ד, ז.
כי קרוב אליך: דברים ל, יד.
באשר דבר מלך: קהלת ח, ד.
ובמדרש רבה ס"פ נצבים: ראה גם יהל אור ע' כז.
בד"ה כי תשמע בקול: לקמן פ' ראה כב, ד.
בד"ה יונתי בחגוי הסלע: לקמן שה"ש יז, ב.
וישמע שאול: ש"א טו, ד.
ואהבת בכל לבבך בשני יצריך: ברכות נד, א.
אך אמנם . . וזהו"ע זבח בלא נסכים: מובא באוה"ת משפטים ע' א'קסב.
סד"ה וישלח יעקב: תו"א כה, ב.
ע"פ הזח"א וירא דקי"ב א': ביאה"ז לאדה"א.
וענין התפילין: ראה אוה"ת ואתחנן ע' רס.
הוקשה כל התו' לתפלין: קידושין לה, א.
שבעשר ספירות עליונות: באוה"ת במדבר כרך-ו ע' א'תשצז: מששה ספירות עליונות (היינו חב"ד דזו"נ).
די לעבד להיות כרבו: ברכות נח, ב. ובכ"מ.
דירה בתחתונים: ראה תנחומא בחקותי ג. נשא טז.
כלים מכלים שונים: אסתר א, ז.
סד"ה אם בחקתי תלכו: לקו"ת בחוקתי מה, ג דשם מביא בענין ביד המלך.

ע"פ וירא ישראל: תו"א בשלח סב, א.
וירא ישראל את היד: שמות יד, לא.
והיא ענותנותו: ראה מגילה לא, א.
שהם מדברים מעניני עולם הגשמי: ראה הג"ה באוה"ת שלח כרך-ו ע' א'תשצח "ושיומשך א"ס ב"ה אפי' בעניני' גשמי' זה נמשך דוקא מבחי' יד הגדולה" ע"ש.

דף מא

בד"ה וירא ישראל את היד הגדולה בת"א פ' בשלח: סב, א. וראה באוה"ת במדבר-ו ע' א'תשצח.
בד"ה ביום השמע"צ: לקו"ת שמע"צ פה, ד.
מ"ש באדר"ז: זח"ג קלג, ב.
בד"ה הוי' יחתו מריביו: לעיל פ' נשא כה, ג.
עולם . . חסד יבנה: תהלים פט, ג.
מוריד הטל מכלכל חיים בחסד: נוסח התפלה.
החכמה תחי': קהלת ז, יב.
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
רוח אייתי רוח: זח"ב קסב, ב. [כ].
אין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
ע"פ בהעלותך את: לעיל ל, ד.
וסד"ה וארא אל אברהם: תו"א פ' וארא.
סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה דודי.
סד"ה ויהי בשלח פרעה: תו"א סא, א.
ע"פ וישב יעקב: תו"א כז, ב.
רגלי' יורדות מות: משלי ה, ה.
ובערת הרע מקרבך: דברים יג, ו. ועוד.
בד"ה להבין ענין הברכות: תו"א ו, ב. אוה"ת בראשית-ג דף תקנט, ב. ד"ה חייב אדם לברך — תרל"ח ע' כח.
סד"ה ביום השמיני שלח: לקו"ת שמע"צ פז, ב.
בביאור ע"פ לכן אמור: תו"א נט, ד.
כי יביאך אל ארץ הכנעני: שמות יג, ה.
וגם את הצרעה: דברים ז, כ.
וענין הצרעה: ראה גם ס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' קיב.

שהצרעה היתה מסמא: סוטה לו, א. ובילקוט משפטים (ר' שס) [כ].
מזיעתן של חיות יוצא: ראה חגיגה יג, ב. חלק מכאן נעתק גם באוה"ת נ"ך-ג ע' א'קסד-ה.
פי' זיעה הוא ארס וחימה: ראה לעיל ל, ד. יא, ב. מובא באוה"ת בראשית-ד דף תתב, ב.
כי בכל עולם . . שבכל העולמות: ראה ד"ה ויעמוד העם מרחוק תרנ"ח. אוה"ת בראשית כרך-ג דף תקסב, א. ובאוה"ת נ"ך-ג ע' א'קסד. ד"ה חייב אדם לברך תרל"ח ע' כח.
וע' בלקו"ת פ' בראשית: להאריז"ל. "(דמחזה דז"א ולמטה מתחיל עה"ד טו"ר ופשיטא שאין שייך שם רע ח"ו)" — אוה"ת שלח כרך-ז ע' א'תשצט. וראה לקמן פ' בלק סט, ב. מסעי צ, א.
באדם שהוא עולם קטן: תנחומא פקודי ג. ועוד. נסמן לעיל פ' במדבר לדף ה, א.
על ראש רשעים יחול: ירמי' כג, יט.
לעולם ירגיז אדם: ברכות ה, א.
רע לשמים ורע לבריות: קידושין מ, א.
והרוגז והכעס: ראה אוה"ת מסעי ע' א'תז.
ויש בה בחינת גבורות ג"כ: "(שהוא בחי' שם מ"ב)" — אוה"ת נ"ך-ג ע' א'קסד.
אינו כעוברי רצונו וכפורק עול ח"ו: באוה"ת שלח-ו ע' א'תשצט "אינו כעובד כומ"ז ח"ו".
והיטב יחרה לו: "(וזהו ע"ד וחרה אף וכו', ובאד"ר ביאר שהוא הגבורות והדינין הנמשכין מחוטמא דז"א)" — אוה"ת נ"ך-ג ע' א'קסה.
סריס . . ולכן אינו מוליד: ראה יבמות פ, ב. ובכ"מ.
אין הברכה שורה: תענית ח, ב. וש"נ. טוש"ע או"ח סר"ל, ב.
ושרש נשמתם למעלה מעלה: באוה"ת במדבר-ו ע' א'תת מבאר זה באריכות.
החתי היבוסי והאמורי יושב בהר: במדבר יג, כט.
כמ"ש ירמי' ואתם למדתם אותם: ירמי' יג, כא.
סר צלם מעליהם: במדבר יד, ט.
במ"א ע"פ ברע"מ פ' תשא: ביאה"ז לאדה"א.
וכל קרבן מנחתך במלח תמלח: ויקרא ב, יג.
קדש לי כל בכור: שמות יג, ב.
וישב ה' מלך לעולם: תהלים כט, י.
פי' ישיבה הוא מלשון הורדה: ראה ספר החקירה פ, ב.
משחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה: ברכות ח, א.
ברבות תרומה פל"ד . . ובפ' נשא פי"ב: הלשון נעתק באוה"ת נ"ך כרך-א ע' קכח.
סד"ה בשעה שהקדימו: לעיל פ' במדבר יג, ד ואילך.

נודע בשערים בעלה: משלי לא, כג.
וכמשנ"ת לעיל ר"פ במדבר: א, א. וראה לקמן מטות פה, ב.
א"ת בניך אלא בוניך: סוף ברכות.
ע"פ וישב יעקב: אולי הכוונה לתו"א כז, ב.
בזהר בפ' בהר (דק"ח ע"א) . . **נייחא ודאי**: נתבאר באוה"ת ויקרא-ב ע' תקצו. וראה גם לעיל פ' בהר מ, ד.
סד"ה המגביהי לשבת: ראה תו"א לח, ד.
ברבות בשלח ר"פ כ"ג: ראה לעיל פ' בשלח ב, ד.
ועתיק יומין יתיב: דניאל ז, ט.
בד"ה וארשתיך לי: לעיל פ' במדבר ט, ב ואילך.
ענין הנסכים: ראה להלן בהוספות ברשימת הכתבי-יד שמאמר זה אולי נאמר בשנת תקע"א או תקע"ב.
הנחת כ"ק אדמו"ר הצ"צ במאמרי אדה"ז מארז"ל ע' כח. ובאוה"ת על מארז"ל וענינים ע' ג בשינויים ובתוס' הגהות ראה אוה"ת שלח ע' תקל. מאמרי אדה"א במדבר פ' שלח ע' א'קפח מיוסד על ד"ה זה.
בכמה מקומות מציין הצ"צ לד"ה זה בשם "ואם האכל יאכל".
לכללות המאמר ראה גם סה"מ תרנ"ד ע' כ ואילך.
מן הבקר: ויקרא א, ב.
לחמי לאשי: במדבר כח, ב.
ויורד לשיתין . . שיורדין עד התהום: ראה אוה"ת נ"ך-א ע' קמו.
באוה"ת ענינים נוסף ע"ז הג"ה: "ע' בזה מחלוקת הרמב"ם עם הראב"ד שרמב"ם כתב ויוצק על היסוד והוא יורד לשיתין, והשיגו הראב"ד ואמר שלא הי' יוצק אלא בספל, והכ"מ נדחק ליישב דברי הרמב"ם בדוחקי'. ובאמת לפמ"ש במס' תמיד דברי הרמב"ם נכוחים מאד)". ובע' ט כ' "(הגם שבמ"א נחלקו חז"ל ודיעה יש שאינם מגיעים לתהום, כאן ית' ע"פ הדיעה שהשיתין מגיעין לתהום שכך הלכה רווחת בישראל)". וראה גם באוה"ת שלח ע' תקל. דברי הרמב"ם הוא הל' מעה"ק רפ"ב.
במאמרי אדה"א במדבר שלח ע' א'קפח כ' "ועוד י"ל בעיקר ענין מצות הנסכים שמבואר ברמב"ם שהיו מנסכים היין ע"ג השיתין ויורד היין דרך השיתין לעמקי התהום דוקא, וזה כל עיקר ניסוך היין להמשיך היין הזה אל התהום דוקא" ע"ש.
סד"ה ויקהל משה: תו"א פח, ד.
ויין ישמח לבב אנוש: תהלים קד, טו.

החדלתי את תרושי: שופטים ט, יג.
כי שמחה הוא בחי' גילוי ההעלם: מובא באוה"ת בראשית כרך-ו דף תתקב, א.
בחי' פנימיות ובחי' חיצוניות: ראה אוה"ת וישב כרך-ה ד"ה ובגפן סעי' א.
אין לך עשב: ראה ב"ר י, ו. זח"א רנא, א. ועוד. במאמרי אדה"א במדבר שם ע' א'קצ מבאר "כי גם שהעשב צמיחתו בכח המצמיח שבארץ וכן התבואות והפירות וכה"ג, היינו רק גידול גשמי חומר שבהם שהוא עצם ממשות העשב והפרי בלבד, אבל בחי' רוחניותם נשפע ונמשך מן המזל הרוחני" ע"ש, ובאגה"ק סי' כ.
והנה בכל פרי . . וכן בבחי' החי . . ועד"ז בבחי' נפש האדם: כאן מבאר רק צומח וחי ומדבר, אבל במאמרי אדה"א במדבר שם ע' א'קצ מבאר גם בדומם וז"ל שם "וכן בחלקי הדומם כאבנים ועפר ומיני מתכות יש בהם בחי' פנימי' וחיצוני' חומר וצורה ופנימי' שלהם מקבל מלמעלה שהן בחי' המזלות (כמ"ש גדא דהר כו' [חולין מ, א המו"ל]. וכן יש מזלות שמאירי' בדומם האבן וראי' ממה שנפסק לפעמים מציאות הדומם מפני העדר אור המזל שלו כו')" ע"ש.
ממגד תבואות שמש: דברים לג, יד.
וכן כל כוכב פרטי מצמיח עשב פרטי: ראה זח"ב קעא, ב. אוה"ת שמות ע' לג.
ומקבלין דין מן דין: תרגום לישעי' ו, ג.
גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.
רשות זה לזה: ברכת יוצר.
וז"ש בע"ח: על"ק רד"ה יו"ט של ר"ה השתל' עו"ע הנק' בל' הפרדס הו"ע העגולים שבע"ח. וע' סוף ש' אנ"ך פ"י. ובש' או"א ספ"ט. ושם רפ"ו. ובש' המוחין רפ"ה. רפ"ו. ובש' פרצופי זו"ן ספ"ד. וש' פנימי' וחיצוני' דרוש ג. דרוש ח. וע' הקדמה לש' ציור עולמות אבי"ע [כ].
ראה שער י"ד, פ"ט.
באגה"ק בסופו: דף קנז, א בד"ה להבין מ"ש בפע"ח.
ופני לא יראו: שמות לג, כג.
בד"ה ששים המה מלכות: לקמן שה"ש לט, ד.
כי פנו אלי: ירמי' ב, כז.
אל תפן: במדבר טז, טו.
אברהם בחינת חסד: ראה הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תקפ.
שהקרבנות נק' לחם ומאכל: ראה לעיל כט, א.
ולחם לבב אנוש יסעד: תהלים קד, טו.

וסעדו לבכם: בראשית יח, ה.
ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
וכל קרבי את שם קדשו: תהלים קג, א.
המו מעי לו: ירמי' לא, יט.
עיני ה': זכרי' ד, י. ועוד. תקו"ז ת"ע קלא, א.
מלאכים . . אזנים: ראה ת"ז שם. אור התורה וירא תשלו, א.
מלאכים . . קרבים: ראה זח"ג רלד, ב. יהל אור תהלים ע' שפב.
וכתיב והחיות נושאות את הכסא: בתנ"ך ל"מ, והוא בשמו"ר ספכ"ג וסו"פ נשא רבה רפי"ד. ופדר"א ספ"ד. [כ].
וביום שמחת לבו זה בנין ביהמ"ק: תענית כו, ב.
מכון לשבתך מכוון נגד שבתך: שהש"ר ד, ד, ו.
הובא בלקח טוב עה"ת עזה"פ. [כ].

דף מב

בד"ה לבבתני אחותי: לקו"ת שה"ש כח, ג.
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
נסך שכר לה': במדבר כח, ז.
סד"ה שובה ישראל: ראה לקמן ש"ש סה, א ואילך.
יין המשמח אלקים: שופטים ט, יג. (תירושי).
בזח"ג ויקרא דף ד' ע"א . . וד"ז ב': ראה מאמרי אדה"א במדבר-ג ע' רכד. באוה"ת בראשית-ה דף תתקה, א.
בספר ושב הכהן במנחות: הכוונה לס' שאלת הכהנים תורה לבעה"מ ס' ושב הכהן, חידושים וביאורים על סדר קדשים.
שמן הוא בחי' חכמה: ראה מא"א אות ש', סמ"ח.
שהרי מכל דבר מוציאין שמן: ראה גם תו"א מקץ לט, א. תצוה קי, ד. מאמרי אדה"ז-פרשיות ע' שנב. מארז"ל ע' רלד. אוה"ת ואתחנן ע' שמב. ועוד.
כולם בחכ' עשית: תהלים קד, כד.
אין התינוק . . עה"ד חטה: ברכות מ, סע"א.
ע"פ מ"ש ויהי רקיע: ראה אוה"ת בראשית-א כט, א.
יהי רקיע בתוך המים: בראשית א, ו. ראה יהל אור ע' קפ.
ורוח אלקים מרחפת: בראשית א, ב.
ברבות בבראשית ס"פ ב' ור"פ תזריע: ראה גם לקמן שמע"צ פו, ג.

וכענין אור מים רקיע: ראה לעיל פ' תזריע כב, ד.
אלא בחי' מים רוחניים שהוא בחי' חכמה: נתבאר בסה"מ אדה"א במדבר שם ע' א'רכא: "(ע"ד דוגמא במוח החכמה יש בחי' מים שהוא בחי' הלחלוחית הרוחניו' ששם מתפשט אור השכל מאין ליש כו' וכמ"ש במ"א שמוח החכמה הוא קר ולח והוא המצמיח ומוליד שכליים וכל שהוא לח יותר יותר יהי' בעל הבנה כו')" ע"ש. ראה אמרי בינה שער הק"ש סד, ד.
מקוה מטהר את הטמאים: יומא פה, ב.
כמשל חבית של יין: מובא ביהל אור ע' קפ.
יקוו המים: בראשית א, ט.
גער בהן הקב"ה: ראה רש"י שם א, ו.
נדה וזבה . . במים חיים: צע"ג ליישב דה"ק, וערש"י שבת (סה, ב) ובתוס' שם חומר בזב מבזבה. וע' פ"ה דמקואות מ"ה והרמב"ם שם נדחק בזה, וכבר עמד בזה בת' יעב"ץ ח"א (פ"ח). וע' רש"י סנהדרין (פז, א) ד"ה הלכתא משמע דמחלק בין זבה קטנה לזבה גדולה דבזבה גדולה בעי מים חיים. וגם י"ל דהתוספתא אתיא כר"ש. וע' בס' יראים סי' קצב [ובהשלם סי' כ"ו] דר"ש נפקא לי' טבילה לזבה מקרא דאחר תטהר א"כ לר"ש אינו מוכח דבעי מ"ח אבל רבנן דקי"ל כוותייהו דואחר תטהר אתיא לדרשא אחריתא וטבילה נפק"ל (מצוותן כו'?) לזב י"ל באמת דבעי' מים חיים. [כ].
ראה בהערות וציונים לכ"ק אדמו"ר לכאן. ובארוכה בלקו"ש חכ"ב ע' 305. חכ"ז ע' 346.
מעין מטהר בכ"ש: מקוואות א, ז.
שאין הגבורות נמתקות: ראה פע"ח שער השופר פ"א. לקו"ת להאריז"ל — וישב לט, א. תניא פל"א.
בינה דמינה דינין מתערין: ראה זח"ג י', א. הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' תקעא.
חצי ההין יהי' לפר: במדבר כח, יד.
ועיין מענין רביעית ההין בזח"ג פ' שלח קס"ב ב': "יוסף רביעא איהו כו' עלי' כתיב ונסכו רביעית ההין" — אוה"ת שלח ע' תקלג. "שהוא בחי' יוסף" — אוה"ת ויקרא-א ע' קטז.
בלק דף ר"ד א': "נזכר דברית רובע הוא משיעורא דגופא, היינו כי יסוד זהו ההשפעה להמקבל וא"א להיות נמשך בההשפעה רק חלק רביעי ממה שהוא בעצם המשפיע" — אוה"ת ויקרא-א ע' קטז. וראה בביאה"ז לאדה"א. ראה אוה"ת פנחס ע' א'קס.

ברע"מ ר"פ כי תשא דקפ"ז ע"ב: "חצי ההין ודא וי"ו ובהרמ"ז שם שהוי"ו חוצה ומתמצע בין ה' עילאה לה' תתאה" — אוה"ת שלח ע' תקלג.

אין טפה יורדת מלמע': זח"ג רמז, ב.

ל' הערוך [השלם — וינה תרפ"ו] ערך חתן הערה 2. וע' ר"ח שעה"ק (רפ"ו) שכ"ה לפניו הגי' בתענית (כה, ב). וע' מגלה עמוקות (קנג-ד) הובא בס' ערכי הכנויים מסה"ד ערך טפה — וכ"כ הבעה"ט ויחי (סי' מט, כה) ד"ה רובצת, וגם רש"י ברכות (נט, ב) מסכים ע"ז. וע' זח"ג (רמז, ב) ברע"מ ג"כ הגי' טפה. וע' ע"ח ש' הולדת או"א וזו"ן (רפ"ב) ובש' (תיקון) הירח (פ"ג). ובש' מ"ן ומ"ד (ריש דרוש ו) ושם (דרוש י"ד). [כ].

ובמא"א אות יו"ד סעי' כ"ג: נזכר גם לקמן ברכה צג, ד. אוה"ת בראשית-ג דף תפמב. ביאה"ז להצ"צ-ב ע' תשנא. נ"ך-א ע' קמז.

כי שמש ומגן: תהלים פד, יב.

סד"ה ואתא מרבבות קדש: לקמן פ' ברכה צג, ד.

ויהיו בני ישראל במדבר: ראה ברשימת המאמרים שבסו"ס מאמרים הקצרים ע' תרטו הערה 59 ולהלן ברשימת הכתבי-יד, שהוא משנת תקנ"ו.

ויהיו בנ"י במדבר: במדבר טו, לב.

אדם מקדש עצמו: יומא (טל, א). זח"ב (יא, ב). זח"ג (לא, ריש ע"ב) [כ].

שכינה שרוי': אבות ג, ג.

שאפי' אחד: אבות ג, ו.

ברכות (ו, א). [כ].

רפ"ו דברכות: (לה, ב). [כ].

ראה לעיל פ' בשלח ב, ב. אוה"ת ויקרא-ב ע' תרנז.

ואספת דגנך: דברים יא, יד.

והוא תמוה . . אך הענין דבפ' זו לא נזכר ובכל מאדכם: ראה גם חדא"ג מהרש"א לברכות שם. או"ת להה"מ פ' עקב ד"ה מפני מה. סה"מ תקס"ג ח"ב ע' תרעט. סה"מ תקס"ט ע' קלה. אוה"ת עקב ע' תפא. ובארוכה לקו"ש חי"ב ע' 98 ואילך ובהנסמן שם. וראה ספר הערכים-חב"ד ח"א ע' תמב.

ולעבדו בכל לבבכם: דברים יא, יג.

איתא בזהר: בח"ג (רסז, א) ושם אי' "כמו רחימותא" ושם בח"ב (נה, ב) ג"כ כמ"ש שם. ול"מ כמ"ש כאן. [כ].

לאהבה את ה"א כי הוא חייך: דברים ל, כ.

ובכל מאדך היא אהבה בלי גבול: מובא באוה"ת תשא ע' א'תתקסג.

וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
הודו על ארץ ושמים: שם קמח, יג.
בפ' ויחי ע"פ חכלילי: תו"א מז, א.
מים רבים לא יוכלו לכבות: שה"ש ח, ז.
וכל חד לפום שיעורא דילי: זח"א קג, א. ראה תניא פרק מד.
ועמך כולם צדיקים: ישעי' ס, כא.
ע' בזהר ר"פ נח: נתבאר באוה"ת פ' נח בתחלתו דף נד, א.
פי' אות ברית הוא בחי' אהבה: ראה אוה"ת ואתחנן ע' שכד. ופ' תשא ע' א'תתקסג.
חז"ל קראו אותו ית' בשם הקב"ה: ברכות ו, א. ובכ"מ.
רחום: שמות לד, ו.
דאיהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה (ג, ב).
ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.
ע' ברע"מ פ' אמור דף צ"ג א': מובא לעיל בפ' אמור לג, ב.
ע"פ ראשי המטות: לקמן פ' מטות פא, ד.
ומלתם את ערלת לבבכם: דברים י, טז. ראה להלן פ' תבוא מב, א.
ע"פ ראה אנכי: לקמן פ' ראה יח, ג.
וערלה אינו לשון אטום: נתבאר בארוכה באוה"ת ויקרא-א ע' קמד ואילך.
יגיע כפיך כי תאכל: תהלים קכח, ב. נתבאר בארוכה בתו"ח שמות תרכ, א ואילך. ראה לקמן חוקת סו, ג. ד"ה מים רבים — תשל"ח (נדפס בלקו"ש ח"כ ע' 276).
אעפ"כ צריך להטיף: רמב"ם הל' מילה ז, ז.
מיץ חלב יוציא חמאה: משלי ל, לג.
במי אתה מוצא חמאה של תורה: ברכות סג, ב.
בפ' ויחי ע"פ ולבן שנים: תו"א מז, ד.
ובפ' וארא ע"פ וארא: תו"א נה, סע"ג.
אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.
ויקח חמאה וחלב: בראשית יח, ח.
פרישות מביאה לידי קדושה: ע"ז כ, ב.
והי' כעץ שתול על פלגי מים: תהלים א, ג. [לפי נוסח אחד הכת"י שהוא בלי תיבת פלגי, המ"מ הוא ירמי' יז, ח והוא התחלת הפסוק דלקמן].
ולא יראה כי יבא חום: ירמי' יז, ח.
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.

ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.
נדמה להם כהר: סוכה נב, א.
שהמצות הם אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
חסד דרועא ימינא: שם בהקדמה (פתח אלי').
ועל יובל ישלח שרשיו: המשך הפסוק דירמי' לעיל. ובהבא להלן — ראה אוה"ת בראשית-ג תקפו, א. אוה"ת נ"ך-א ע' תק.
לך יובילו מלכים שי: תהלים סח, ל.
יובל היא תהי' לכם: ויקרא כה, י.
למהוי אחד באחד: זח"ב קלה, א.
נשיקין כפולים: וראה גם לקמן פ' חקת סו, ג. ראה ע"ח שער הולדת או"א פ"ד. ובמאמרי אדה"א פ' חוקת ע' א'תעט מבאר בשם "הע"ח שכל א' כלול מב' רוחות דבנשיקין דמשפיע נכלל מרוח המקבל ובנשיקין דמקבל נכלל רוח המשפיע כו'" ע"ש.
שער החמישים מנש"ב: ר"ה כא, ב.
בפ' בראשית ע"פ ושם אחיו יובל: תו"א ז, ד.
בזהר פ' אחרי דנ"ח ע"א: "ושם משמע עץ שתול הוא עץ החיים" — אוה"ת נ"ך-א ע' שמה.
ובפ' אמור . . משפטים דצ"ח ע"ב: כל המ"מ נעתקו באוה"ת נ"ך-א ע' שמה.
בזח"ג פ' שלח קנ"ח ב': מובא באוה"ת נ"ך-א ע' שמה ושם מציין לעיין לקמן מז, ג. וראה גם לקמן פ' בלק עד, א.

דף מג

כמ"ש במ"א: ע"ל במדבר (יב, א). [כ].
בד"ה וידעת היום: לקמן פ' ואתחנן ח, ב.
שבתא דלילה: נתבאר במאמרי אדה"א במדבר-ג ע' א'רנג דבחי' עה"ח טו"ר עולה בליל שבת ע"ש.
העוקר דבר מגידולו: שבת קז, ב. רמב"ם הל' שבת ח, ג. טושו"ע סשל"ו. נתבאר במאמרי אדה"א במדבר-ג ע' א'רנג. אוה"ת במדבר כרך-ו ע' א'תתכא.
בפ' בראשית ע"פ הן האדם: בתו"א פ' בראשית.
בד""ה בשעה שהקדימו: לעיל פ' במדבר יג, ג.
ובפ' בלק בביאור ע"פ מי מנה: להלן סט, ב.
הוא מקומו של עולם: ב"ר פס"ח, ט.
הנה מקום אתי: שמות לג, כא.
מקום הוא בחי' ממכ"ע: ראה ספר החקירה עו, א.

ורצונו של מקום . . בעולם הבריאה: נעתק ביהל אור ע' תסט.
עמ"ש מזה פ' במדבר:|לעיל פ' במדבר ג, ב.
לכי ומעטי א"ע: חולין ס, ב.
לעולם דברך נצב בשמים: תהלים קיט, פט.
למען יזמרך כבוד: תהלים ל, יג.
דהע"ה הי' מרכבה לבחי' מל': ראה ג"כ מא"א אות ד', ס"ט.
ממ"ש במ"א ע"פ כי על כל כבוד חופה: לקו"ת שה"ש מז, ב.
שאמר רשב"י אדם חורש: ברכות לה, ב.
ועמדו זרים: ישעי' סא, ה.
כי אז אהפוך אל עמים: צפני' ג, ט.
בלק"ת פ' בהר בטעמי המצות: קרוב לסופו.
ועמ"ש ע"פ והי' מדי חדש: לקו"ת ברכה צו, ד.
אכלו רעים: שה"ש ה, א.
כר"י דאמר הנהג בהם: ברכות לה, ב.
באספך מגרנך: דברים טז, יג.
והבחיי הקשה: בפי' עה"ת פ' שלח מובא לשונו באוה"ת בראשית מח, ב.
בזח"ב כי תשא (**דקצ"א ע"ב**): ראה אוה"ת תשא ע' א'תתקפז.
וברע"מ ס"פ משפטים (**ער"ה סע"א**): וראה שם במק"מ מובא באוה"ת פ' תשא ע' א'תתקפח. אוה"ת נ"ך-ב ע' תתב. וע' תתד.
ובת"ז תקון י"ג: מובא באוה"ת פ' תשא ע' א'תתקצ.
שבע ביום הללתיך: תהלים קיט, קסד.
עזב ה' את הארץ: יחזקאל ט, ט. ראה אוה"ת פ' תשא ע' א'תתקפה ואילך.
מד' מחנות שכינה: זח"ג קיח, ב.
פני ארי' פני שור: יחזקאל א, י.
תבנית שור: תהלים קו, כ.
ברבות כי תשא פמ"ב: מובא גם באוה"ת פ' תשא ע' א'תתקפז.
וכ"ז עשו הערב רב: זח"ב קצא, א. רש"י שמות לב, ד.
עם זו יצרתי לי: ראה אוה"ת פ' תשא ע' א'תתקפח.
ע' במנחות (**דנ"ג ע"ב**): ראה גם אוה"ת נ"ך-ב ע' תתד.
מי כה' אלקינו . . המשפילי: תהלים קיג, ה-ו.
יחיד חי העולמים מלך: ברכת ברוך שאמר.

עם זו קנית: שמות טו, טז.
ועיין ברבות ס"פ במדבר דף ר"כ ע"ד: נעתק באוה"ת נ"ך-ב ע' תתב.
שאני שחרחרת: שה"ש א, ו.
שמש ה': תהלים פד, יב.
עיני ה' אל צדיקים: שם לד, טז.
הנה עין ה' אל יראיו: שם לג, יח.
והי' לכם לציצית: ראה ביאור על מאמר זה (נוסף להביאור דלהלן מד, ב) בס' מאמרי אדה"ז-פרשיות ע' תרמג.
ראה להלן ברשימת הכתבי-יד שמאמר זה הוא מתקופת ליאזני.
והי' לכם לציצית . . למען תזכרו: במדבר טו, לט-מ.
מציץ מן החרכים: שה"ש ב, ט.
וכולא קמי' כלא: זח"א יא, ב.
בשמים ממעל ועל הארץ: דברים ד, לט.
בקהלת רבה דפ"ז ע"א: והוא פ"א סי' ל"ח [א, טז]. [כ].
כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.
נק' חכמים עיני העדה: ראה תענית כד, א. ב"ב ד, א. הוריות ה, ב. הנסמן במאמרי אדה"ז-פרשיות לע' רסד.
המוח עיקרו מיסוד המים והלחות: תניא פ"ג בשם ע"ח ש"נ.
שהמים יורדים: ראה תענית ז, א.
כרשפי אש שלהבת י-ה: שה"ש ח, ו.
מצרף לכסף וכור לזהב: משלי יז, ג.
הגו סיגים מכסף: שם כה, ד.
ובד"ה ויושט המלך לאסתר: תו"א צד, א.
ואבא יסד ברתא: ראה זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א. ת"ז תכ"א (סא, ב). תס"ט (קה, ב).
אין פחד אלקים לנגד עיניו: תהלים לו, ב.
ציצית ל' נקבה: ראה ג"כ פע"ח שער הציצית פ"ב.
לב נשבר רוח נשברה: ראה תהלים נא, יט.
פתחי לי: שה"ש ה, ב.
בד"ה ועשית ציץ: ראה תו"א פג, א.
בביאור ע"פ ויקח קרח: ראה לקמן נב, א.
ע"פ בהעלותך את הנרות: ראה לעיל ל, א ואילך.

וע"פ ועשית בגדי קדש: תו"א פב, א.
פשטתי את כתנתי: שה"ש ה, ג.
להיות ממארי דחושבנא: ראה זח"ג קעח, א.
תמיד לנגד עיניו: ראה תהלים נא, ה.
נבזה בעיניו נמאס: תהלים טו, ד.
תקט"ו תפלות כמנין ואתחנן: דב"ר יא, ו. ועל"ק במסעי (צד, ד). וש"נ. [כ]. ראה בארוכה באוה"ת פ' ואתחנן ע"פ ואתחנן. ובספר הליקוטים ממאמרי הצ"צ ערך משה ע' א'תרפ ואילך.
אך הנה כתיב: ראה לעיל אמור לד, ב ובמ"מ לשם.
וצדקה תהי' לנו: דברים ו, כה.
לבושו צדקה: פיוט דימים נוראים.
וכמארז"ל (פ"ק דב"ב): ט, ב.
על פסוק: ישעי' (סד, ה). [כ].
כך כל המצות הם בחינות לבושים: ראה ג"כ ע"ח שד"מ, פ"ג.
פרטי הלכות כהררים התלוין בשערה: חגיגה פ"א (י, א).
בביאור ע"פ וספרתם לכם: לעיל פ' במדבר יא, ד.
ע"פ ואתה מרבבות קדש: לקמן פ' ברכה צג, א ואילך.
ע"פ הזהר פ' ח"ש דקכ"ג א': ביאה"ז לאדה"א יב, ג.
ולגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
מבלי אשר לא ימצא: קהלת ג, יא.
ע"פ והי' מספר בני ישראל: לעיל פ' במדבר ה, א ואילך.
ארץ ממנה יצא לחם: איוב כח, ה.
סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה דודי.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
נק' בשם מצוה סתם: בכל תלמוד ירושלמי (תניא פל"ז).
והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך: ישעי' נח, ח.
ר"י קרא למאני מכבדותא: ב"ק צא, ב. וש"נ.
סד"ה זאת חנוכת המזבח: לעיל פ' נשא כט, ב.
ה' שומרך ה' צלך: תהלים קכא, ה.
וזאת תורהת האדם: שמואל-ב ז, יט.

דף מד

שש שנים תזרע שדך: ויקרא כה, ג.

שש . . משנה: כנ"ל בהר (מ, ד). [כ].

ותלמודו בידו: פסחים נ, א. וש"נ.

בפ' בהר ע"פ כי תבואו אל הארץ: לעיל מ, ב ואילך.

שהתינוק בבטן אמו מלמדין אותו: נדה ל, ב.

ואח"כ משכחין ממנו: וע' לעיל סו"פ מצורע [כה, ב] ברישא ליגרס אינש. [כ].

ראה אוה"ת שה"ש עב. ועוד. ובארוכה בלקו"ש ח"ה ע' 13 ואילך.

בד"ה שחורה אני ונאוה: לקמן שה"ש ו, ג. ח, ד.

פתחי לי: שה"ש ה, ב.

משכני אחריך נרוצה: שה"ש א, ד.

חדר ר"ת: ראה מא"א אות ח, ס"ז ביאיר נתיב. ראה גם לקמן פ' בלק עא, ב.

ובדעת חדרים ימלאו: משלי כד, ד.

התורה היא מפתחות הפנימיות: שבת לא, א.

בד"ה אדם כי יקריב מכם: לעיל פ' ויקרא ב, ד.

הקב"ה מניח תפלין ומצלי: ברכות ו, א. ז, א.

סד"ה צאינה וראינה: לקמן שה"ש כב, א.

ולא ישב אדם שם: ירמי' ב, ו.

בזח"א עמוד קכ"ו: כנראה הכוונה לזהר גדול דפוס קרימונא.

ולא תתורו אחרי לבבכם: במדבר טו, לט.

ואפי' כל העולם כולו: נדה ל, ב.

קיצור הענין: קיצור זה נמצא גם בבוך 1064, שהוא מאמרי אדה"ז, בכל הכת"י אין הגהות מהצ"צ, וכן נראה מהסגנון שזה הוא מכ"ק אדה"ז ולא מכ"ק הצ"צ.

עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.

ולבושי' כתלג חיור: דניאל ז, ט.

שהקב"ה מתעטף בטלית לבנה: ראה ר"ה יז, ב וחי' אגדות מהרש"א שם.

וכ"ה הגירסא בענף [עץ יוסף] בב"ר [פ"ג, ד] והן בויק"ר פל"א [ו] שוח"ט (קד, [א]) כלה"ט. ובפע"ח ש' הציצית רפ"ג ב' מדרש. ועל"ק (מז, סע"ב) מביא החדא"ג של מהרש"א הובא זה הלשון מס' ישן מחכמת המקובלים והמקור משוח"ט הנ"ל. ועל"ק כאן (מז, סע"ב). [כ].

חלוקא דרבנן: ראה ב"ב נז, ב.

ד' נימין . . ב' חוטי תכלת: טושו"ע או"ח ריש סי"א.
דעקימת שפתים הוה מעשה: סנהדרין סה, א. ב"מ צ. ב. אוה"ת נח ע' 1232.
הן הם גופי תורה: שבת לב, א. ועוד.
כמ"ש האריז"ל שקדושת הטלית: ראה פע"ח שער הציצית פ"ג.
אין בטלית הגשמי שום קדושה . . משא"כ בציצית כשרים: טושו"ע או"ח רסכ"א. ראה בארוכה בלקו"ש-לג ע' 96 הערה 17.
להבין ענין הלב: ראה לעיל יט, ב בהערות וציונים מכ"ק אדמו"ר. ולהלן ברשימת הכתב-יד.
ואי' בכתבי האריז"ל שיסוד אבא: ראה פע"ח שם ואילך.
בד"ה עיני כל: לקמן פ' מטות פה, ב.
כמארז"ל הלב חומד: קה"ר פ"א, טז, א.
רש"י עה"ת ס"פ שלח ד"ה [ולא תתורו] אחרי לבבכם . . העין רואה והלב חומד. וע' במדב"ר (פי"ז, ס"ו) ובילקוט שם ר' תש"נ — ירוש' פ"א ד"ט דברכות [ה"ה] . . ציין במדב"ר פ"י ס"ז ול' רש"י ל"מ. [כ].
איזהו גבור הכובש: אבות ד, א.
אכן בסש"ב פי': פ"י ופי"ב.
תכלית שנאה שנאתים: תהלים קלט, כב.
ולבי חלל בקרבי: תהלים קט, כב.
ברוך שהוא יסוד אבא: ראה מא"א אות ב, סל"ט.
כלם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
ובד"ה צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כא, ג.
בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. ת"ז תי' כא (סא, ב). תי' סט (קה, ב).
וישק יעקב לרחל: בראשית כט, יא.
וכמ"ש ברבות בקהלת ע"פ דברתי אני עם לבי: ראה אוה"ת בראשית כרך-ו דף תתרצב, א.
והי' לכם לציצית: משנת תקס"ה. ראה סה"מ תקס"ה ע' א'קיז. ראה ברשימת המאמרים בסה"מ תקס"ו הערה 40.
הנחת כ"ק אדמה"א באוה"ת שלח ע' תרט.
מאמרי אדה"א במדבר-ג ע' א'רס מיוסד על מאמר זה.

לכללות דרושי ציצית שבלקו"ת — ראה ד"ה זה וביאורו בסידור שער הק"ש, שער הציצית . אמרי בינה שער הציצית. סהמ"צ להצ"צ מצות ציצית.

ביום חתונתו זה מ"ת: תענית כו, ב. ראה לקמן פ' ברכה צד, א. וראה באוה"ת שלח ע' תרי שמציין לכמה מקומות.

ביום ההוא תקראי אישי: הושע ב, יח ושם כתי' "נאם ה'" תקראי [כ].

לזאת יקרא אשה: בראשית ב, כג.

בה' בראם: מנחות כט, ב.

ה' מוצאות הפה: ס"י פ"ב, מ"ג.

וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.

הע"מ שנברא בהם העולם: ראה אבות רפ"ה.

שהוא מקור ומוצא הע"מ: באוה"ת כאן ע' תרי מציין למ"ש לעיל פ' נשא כו, ב דשם "פי' ממקור החיות מרוח פיו ית' והע"מ הוא אותיות שכבר יצאו מרוח פיו" ע' באוה"ת.

המאמר א' שיכול להבראות: אבות רפ"ה.

אתא . . משששא: באקדמות. [כ]. וראה לקו"ת האזינו עד, ד.

שאין מלך בלא עם: בחיי וישב לח, ל.

ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.

נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.

כמ"ש בסש"ב: פי"ט.

החכמה . . ברק המבריק: ועל"ק רד"ה אז ישיר ישראל (סב, ג). וש"נ. [כ]. בארוכה באוה"ת כאן ע' תריב ואילך.

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.

החכמה מאין: איוב כח, יב.

בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

להיות הנשמה בבחי' נר: באוה"ת נ"ך-א ע' תקעו מציין לכאן "פי' כי ענין נר ה' נשמת אדם שהנשמה קרוי' נר, כי המ' שהיא כנס"י ונוק' נקראת נר, והיינו שהיא נק' אשה ע"ש אש ה' ואל אישך תשוקתך, וזהו בחי' נר כנר הדולק מלמטה למעלה בטבע תולדותה ושלהבת העולה מאלי'" ע"ש.

אך כיצד תהי' המשכת ח"ע: ראה אוה"ת ויקרא-ד ע' א'קסא. נ"ך כרך-ב ד"ה כי בועליך סעי' ה'.

בזהר פ' תרומה דקס"ו ע"ב נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' תקפא.

רמ"ח אברין דמלכא שהם רמ"ח מצות: ראה ת"ז ת"ל.

שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
סד"ה המגביהי לשבת: תו"א לח, ד.
במדרש שה"ש ע"פ סמכוני: ב, יד. ראה אוה"ת פנחס ע' א'צט. ספר החקירה פח, ב.
ובת"ז פי' תרין אשין: תי' י"ט (לט, ב).

דף מה

ובתיקון ס"ד: הלשון נעתק באוה"ת שה"ש ע' ריא.
ב) אך הנה הארה והמשכה זו: ראה ביאור באוה"ת שלח ע' תריז ושם מציין ללקו"ת שה"ש לג, א בענין המשכה מלמעלה מהחכמה עד"מ הרב שצריך להסביר לתלמיד שצריך להעמיק יותר תחלה ע"ש.
איהו חכים ולא בחכמה: שם בהקדמה (פתח אלי').
לעולמות אין מספר: ראה זח"ג עא, ב. הקדמת ת"ז קרוב לסופה. וראה ג"כ זח"ג נח, ב.
שכליים נבדלים: על"ק (מו, א) ב' הרמב"ם. [כ]. וראה במ"מ לשם.
לכל חד וחד לפום שיעורא דילי': ראה זח"א קג, א.
ותכלת עמרא הוא: יבמות ד, ב.
ושער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.
תכלת דומה לים: מנחות מג, ב.
ארץ אוכלת יושבי': במדבר יג, לב.
עול מלכות — משא"כ בחי' נפרד . . חיות משם: בבוך 408, 633 (המאמר בלי הגהות) כל זה בסוגריים.
ועיין ברבות נשא פי"ד: נעתק באוה"ת שלח ע' תקנט עם הג"ה.
מאין ליש — (**וזהו . . לגבי היושב עליה**): הסוגריים נמצא גם במאמרי אדה"ז בבוך 408, 633.
ג — אך המשכה: בבוך 633: אך ענין המשכה.
שתעשו את המצות להיותן בבחי' זכרים . . נקראים בשם כלים ואיברים דמלכא: מובא באוה"ת שמות כרך-ח ע' ב'תתקצד.
ולא תתורו אחרי לבבכם: שם טו, לט.
מכאן עד דף מה, ב שו"ה לא יכול — לקבל מאיש א"ש יו"ד נעתק באוה"ת בראשית כרך-ד דף תשכג, א ומוסיף אח"כ "אך קצת צ"ע לומר על מי שנמשך אחר תענוג היתר יהי' נק' זונה" ע"ש.
וכאילו כפאו: ראה נדרים כ, ב.
תורתן קבע ומלאכתן ארעי: ברכות לה, ב.

איש כי תשטה . . והיא נטמאה: במדבר ה, יב-יד.
סור מרע ועשה טוב: תהלים לד, טו.
א"ת מורשה אלא מאורסה: ברכות נז, א.
קדש ישראל לה': ירמי' ב, ג.
ועשיתם אתם מעלה אני עליכם: ילקוט ראובני ר"פ בחקותי. זח"ג קיג, א.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה דודי.
אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.
אחור למע"ב: ראה ב"ר ח, ב.
כקדם — (שהיה כלול מכל הנשמות): הסוגריים נמצא גם במאמרי אדה"ז בבוך 408, 633.
נעשה אדם: בראשית א, כו.
נש"י עלו במח': ב"ר א, ה.
בראשית בשביל ישראל: ראה ב"ר א, ד. ובילקוט שם. ויק"ר לו, ד. רש"י ורמב"ן עה"פ.
קדוש יהי' גדל פרע: במדבר ו, ה.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
ואנחנו כורעים ומשתחוים: תפלת עלנו.
וצבא השמים: נחמי' ט, ו.
ונחנו מה: שמות טז, ז-ח.
ענין התכלת: מהדו"ק מהנדפס כאן עם הגהות אחרות באוה"ת שלח כרך ה' ע' א'תריא. [בהוצאת תשנ"ז כרך ב בהוספות ע' 108].
בביאור ע"פ כי אתה נרי: תו"א מא, ג.
שמן הוא בחי' חכמה: ראה מא"א אות ש, סמ"ח.
ארץ אוכלת יושביה: שלח יג, לב.
המרגלים שקרנים היו: סוטה לה, א.
ואתם הדבקים בה': דברים ד, ד.
הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה: סנהדרין לח, ב.
והסנה בוער באש: שמות ג, ב.
כי אתם המעט: דברים ז, ז.
שמשפילים א"ע: ראה חולין פט, א.
ואנכי עפר ואפר: בראשית יח, כז.

ת"ז תחלת תקון יט: ראה לעיל מד, סע"ד.
ורצון שוכני סנה: דברים לג, טז.
בזח"ב דס"ט ע"ב: נעתק באוה"ת שמות ע' סז. וראה יהל אור ע' לא.
בזהר פ' בהר דק"י ע"ב: ראה יהל אור ע' שלא.
יראת ה' לחיים: משלי יט, כג.
יראת ה' תוסיף ימים: שם י, כז.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב.
מלכותך מכ"ע: תהלים קמה, יג.
אם אין חכמה אין יראה: אבות ג, יז.
מל' נק' יראה תתאה ושרשה מח"ע: ראה ג"כ מא"א אות יו"ד, סכ"ו.
[**ר"ל . . זהו ע"י גבורה**: באוה"ת במדבר-ה ע' א'תריא מביא ראי' מלקו"ת תזריע ע"פ ואשה כי תזריע ע"ש.
בביאור ע"פ קול דודי: לקו"ת שה"ש טז, ב.
בד"ה הוי' יחתו מריביו: לעיל פ' נשא כה, ד.
בלקו"ת פ' וירא: להאריז"ל.
ע"פ על כן יאמרו המושלים: לקמן פ' חקת סו, ב.
בזה הזמן אין תכלת: ראה טושו"ע או"ח רסי"א, בב"י ובב"ח שם. ראה ג"כ פע"ח ש' הציצית פ"ה. ראה אגרות-קודש לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב כרך-א סי' קנח [ע' שנא] מכתב ארוך להאדמו"ר מראדזין.
חכמה בראש . . בסוף: ת"ז (תמ"א [ת"מ פ, ב] ובזח"א (כו, ב) [עקב טו, ב. וש"נ]. [כ].
בד"ה כי אברהם לא ידענו: תו"א צג, א.
כי רמ"ח מצות הם ט"ס דז"א: ראה תו"א סח, ג.
ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
אתה הוא עד שלא נבה"ע: נוסח התפלה.

דף מו

כמ"ש הרמב"ם שכליים נבדלים: באוה"ת מסעי ע' א'שצח מציין למו"נ ח"ב פ"ב. ובשם פלוספים מובא בסידור רלו, ג. מאמרי אדהאמ"צ במדבר-ב ע' תתס.
שכליים נבדלים: וע' בע"ח ש' קיצור אבי"ע פ"ז. [כ].
וכמ"ש בע"ח: ש' הארת המוחין פ"א (צה, ב). [כ].
בלק"ת פ' בראשית: בד"ה סוד מציאות המצות. ראה לעיל פ' אמור לג, ג.

כי מצות המלך היא: מלכים ב יח, לו. [כ].
בביאור ע"פ וידבר אלקים: לעיל פ' במדבר.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה.
בליקוטי הש"ס להאריז"ל: במס' חגיגה.
ירדן — לזה: על"ק (צד, א). וש"נ. [כ].
ירדן . . דהיינו ק"נ: ראה אוה"ת ואתחנן ע' קיז.
השקאת הסוטה מים המאררים: במדבר ה, כח.
ברע"מ פ' אמור דצ"ז א': ראה ביאה"ז להצ"צ-ב ע' תתקלז ואילך.
והם ה"ג עליונים שהם חסדים: באוה"ת פ' שלח כרך-ה ע' א'תריג נוסף: "(ר"ל גבורות דאבא הם חסדים דאימא, עמ"ש על הזהר ר"פ ויצא ע"פ קומה כו')".
וזהו למען תזכרו שתהיו אתם הזכרים: באוה"ת שם נוסף: "(ר"ל ע"י מיתוק ה"ג דנוק' דאש ה' בה"ג העליונים דאבא אש יו"ד נעשה הם עצמן בבחי' זכרים, כדלקמן בסמוך)".
בהעלותך את הנרות: שם ח, ב.
אשה מזרעת תחלה: ברכות ס, א. וש"נ.
ועיין בזהר פרשה תזריע: בארוכה באוה"ת שם. ראה גם לקמן פ' מטות פד, ג.
שנז' בשבת עליות העולמות: ראה פע"ח ש' השבת.
המשכת אור א"ס בהן במוחין: וכ"ה לקמן פ' ראה כא, ד אבל שם "אוא"ס ב"ה" וכ"ה בדרך מצותיך כא, ב. אוה"ת יתרו ע' תקמא וע' א'טו.
אבל באגה"ק הגי': "המשכת אור א"ס ב"ה במוחין".
בביאור ע"פ וארשתיך לי: לעיל במדבר יז, ג.
נמשך לדרוש דלעיל: באוה"ת שלח כרך-ה ע' א'תריג הוא בהמשך אחד ובקטע זה נגמר הביאור, וסעיף ד' ליתא שם.
א"ת בניך אלא בוניך: סוף ברכות. וש"נ.
קדושים תהיו יכול כמוני . . קדושתי למע' מקדושתכם: ויק"ר כד, ט.
וכמאמר הבעש"ט: ראה לקמן שה"ש כד, א.
כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
ויקח קרח: במדבר טז, א.
טלית שכולה תכלת: ירוש' סנהדרין י, א. במ"ר יח, ב.
או פטורה: ראה בלקו"ש ח"ח ע' 102 הערה 5 — מה שאמר קרח שתהא פטורה מן הציצית (ולא רק מתכלת) משמע שקרח טען שתהא פטורה מן הציצית לגמרי. וראה שם ע' 111 הע' 72.

כמבואר לעיל בביאור ע"פ קול דודי: לקמן שה"ש טז, ב.
כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.
כמ"ש הרמ"ז ר"פ פנחס: ראה גם אוה"ת ויקרא-א ע' רכז.
בד"ה והי' לכם לציצית: לעיל מד, ב.
כל האומר אין לי אלא תו': יבמות קט, ב.
בד"ה קדש ישראל: לקמן פ' פנחס פ, ב.
יראת ה' היא אוצרו: ישעי' לג, ו.
חטה הוא כ"ב אתוון: ראה זהר בלק קפח, ב.
בד"ה וספרתם לכם: ראה לעיל פ' במדבר יא, ג. וראה לעיל פ' ויקרא ו, א.
ולא תשבית מלח: ויקרא ב, יג.
ומבואר בכהאריז"ל: בלקו"ת להאריז"ל פ' ויקרא. מאו"א אות מ' סעיף עא. וראה לעיל ויקרא ד, א. ובאוה"ת ויקרא-א ע' רל.
בביאור ע"פ . . אל ראשי המטות: לקמן פב, ד.
ולכן הוא מפליט הדם: ראה חולין קיג, א. טושו"ע יו"ד סי' סט בתחלתו. ובכ"מ.
בחכמה אתברירו: נסמן לעיל פ' ויקרא ד, א.
והייתם לי: שמות יט, ה.
כי לי בנ"י: ויקרא כה, נה.
תש"י הוא במל' וכן מזבח החיצון: ראה פרדס שכ"ג פי"ג. מא"א מ, נד. ת, מב. קה"י בערכו.
ברית מלח עולם: במדבר יח, יט.
נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.
בזהר ויחי דרמ"א ע"ב: ראה לעיל פ' ויקרא ד, א.
אני ה' אלקיכם: הנחה אחרת בסה"מ תק"ע ע' קיח.
אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי: במדבר טו, מא.
בכ"מ שנא' אני ה': ראה מנחות מד, א.
היום לעשותם: דברים ז, יא.
ולמחר לקבל שכרם: עירובין כב, א. וש"נ.
ועיקר קיבול השכר הוא לזמן התחי': רמב"ן שער הגמול.
כמו נשמות האבות: ראה אגה"ק סי' יז (קכה, ב): "כל נשמות הצדיקים והתנאים והנביאים".

בשוה לכל ישראל: ראה תו"א עג, ב ובהמשך תער"ב [—ב ע' א'קיב] דאף שגם בתחה"מ יש חילוקי מדרי' מ"מ יש חילוק בזה בין ג"ע לתחה"מ, עיי"ש. — לקו"ש חי"ז ע' 344.

כל ישראל יש להם חלק: סנהדרין ר"פ חלק צ, א. וראה בארוכה תשובות וביאורים לכ"ק אדמו"ר סי' ח (קה"ת ברוקלין תשל"ז). באמרי בינה שער התפילין יט, א [קא, א] "ולכך גזרו אומר דכ"י יש להם חלק לעוה"ב מצד גופי המצות בפ"מ גם בלי כונה כלל".

לעוה"ב: בלקו"ש-יז ע' 344: "ויש אלה שלמעלה ממדרגה זו — בן עוה"ב מזומן לחיי עוה"ב". ע"ש.

אשר הוא לשון תענוג: ראה ת"ז ת"ל (עד, ב). תט"ל (עט, א).

באשרי: בראשית ל, יג. ראה לקמן שה"ש לד, א.

בד"ה ואהי' אצלו אמון: לעיל במדבר יח, ג.

חיך יטעם אוכל: איוב יב, יא.

מתוק הוא לנפש: ראה משלי טז, כד.

אין לך עשב מלמטה: ראה ב"ר י, ו. זח"א רנא, א. זח"ב קעא, ב. זח"ג פו, א. מו"נ ח"ב פ"י.

שהנשמות נהנין: ראה ברכות יז, א.

ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.

השמים החדשים: ישעי' סו, כב.

כי שמים כעשן נמלחו: ישעי' נא, ו.

שיש מלאכים הנק' קרביים: ראה יהל אור ע' שפב, ושם מציין לכמה מקומות בדא"ח.

דף מז

יאר ה' פניו: במדבר ו, כה.

בזח"א לך לך דפ"ז ע"א ובפרדס ערך קרביים: נעתקו ביהל אור ע' שפב עם הג"ה.

בר"ע כשראה כרך גדול: סוף מכות.

לגדולתו אין חקר: ע"פ תהלים קמה, ג.

שממית בידים תתפש: משלי ל, כח.

ברבות פ' תולדות ס"פ ס"ו: מובא באוה"ת נ"ך-א ע' תרמג.

כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.

כיתרון האור מן החשך: קהלת ב, יג.

בזהר ס"פ תצוה דקפ"ז סע"א: "דאי לאו חשוכא לא יתגליון עמיקין" — מובא באוה"ת בראשית-א דף פג, א.

בכל לבבך בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.

במקום שבע"ת עומדין: שם לד, ב. ראה הערת כ"ק אדמו"ר בספה"מ תש"ט ע' 183. לקו"ש חי"ד ע' 361.
בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
נפשי אויתיך בלילה: ישעי' כו, ט.
בעוה"ז שדומה ללילה: פסחים ב, ב.
האופנים ברעש גדול מתנשאים: ראה יחזקאל א, כ. ג, יב.
אימא מקננא בכורסייא: ת"ז תי' ו' (כג, א). תל"ח (עט, א). וראה תניא פל"ט.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
ומ"ש בספרים: ע' ע"ח ש' סדר אבי"ע פ"ב קרוב לסופו — וע' בס' שבר יוסף להג"ר יוסף דילמידיגא (סי' יד). ושם קבלת מהר"י סרוג ברישא. [כ].
בבחי' עשי' שנק' פעול: ראה יהל אור ע' מה ואילך. אוה"ת נ"ך ע' תתקא.
במ"ח ובסידור האריז"ל: בסה"מ תק"ע ע' קכ מוסיף "בפי' וידע כל פעול כי אתה פעלתו שהוא עשי' ויבין כל יצור יצירה כו' ע"כ רק בעשי' שייך כח הפועל מתלבש בנפעל כי החיות שבעשי' מצומצם מאד" ע"ש.
בד"ה בחדש השלישי: תו"א סז, א.
שהתקינו שתים לפני': ברכות פ"א, מ"ד. ראה תניא פרק מט ובליקוט פירושים שם.
זה השער לה': תהלים קיח, כ.
ושער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט. ראה אוה"ת פ' שמות ע' צו. ויקרא-א ע' קעד.
קווצותיו תלתלים: שה"ש ה, יא.
תילי תילים של הלכות: מנחות כט, ב. רש"י שה"ש (ה, טז). [כ].
שנהנין מזיו השכינה: ברכות יז, א.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א.
והוא המדע: ראה רמב"ם הל' יסוה"ת ב, י.
מרב כל: דברים כח, מז.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
בד"ה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך לד, א.
ובד"ה ואתה תצוה: תו"א פא, ב.
לבושי' כתלג חיור: דניאל ז, ט.
תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.
ע"ל בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
נעוץ סופן בתחלתן: ס"י פ"א, מ"ז.

שהקרבת בהמה גשמיות מכפר על חטא האדם: ראה לעיל פ' ויקרא ב, ד בענין קרבן.
אדם ובהמה תושיע ה': תהלים לו, ז.
והם הביאו את קרבנם: במדבר טו, כה.
כי חלק ה' עמו: דברים לב, ט.
נושא עון: שמות לד, ז.
ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות: ראה לקמן פ' מטות פב, א.
וממשיך מבחי' שלפני ה': וזהו ע"ד ששם ב"ן שרשו מס"ג שלמעלה משׂ' מ"ה אדם כו' — מים רבים תרל"ו כרך-ב ע' שנו.
והי' מעשה הצדקה שלום: ישעי' לב, יז.
עושה שלום במרומיו: איוב כה, ב.
בין שר של מים: ראה שהש"ר ג, כ.
בפמליא של מע' ובפמליא שמ"ט: סנהדרין צט, ב.
וילבש צדקה: ישעי' נט, יז.
כל פרוטה ופרוטה מצטרפת: סוטה ח, ב. לעיל מג, ד. נסמן בפנים פ"ק דב"ב [ט, ב].
מצות ציצית שקולה: מנחות מג, ב.
דציצית בגימ' ת"ר: במד"ר יח, יז.
כ' מהרש"א בח"א: וע"ל כאן (מד, רע"ב). [כ].
בביאור ע"פ יביאו לבוש מל': תו"א מגילת אסתר.
בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר: לעיל פ' אחרי כח, ד.
ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.
א"ת מורשה אלא מאורסה: ברכות נז, א. פסחים מט, ב.
והתורה נק' כלה: ראה שמ"ר מא, ו. רש"י שמות לא, יח.
כמא' הזהר מארי דאורייתא: ראה תיקונים בהקדמה (א, ב). זח"ג רטז, א.
במעין החכמה: ובזח"ג (רכב, ב) ברע"מ. [כ].
ראה לקמן נא א בשם ספר הבהיר (נ"א במעיין החכמה) וראה בהנסמן לשם.
עוסק בתורה לשמה: אבות ו, א.
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
בד"ה והי' לכם לציצית: לעיל מד, ד.
היש בה עץ: במדבר יג, כ.
בזהר שלח דקנ"ח ב': ראה לעיל מ, ג. מב, ד ובכ"מ.
פי' עץ הוא מלשון עצה והוא בחי' חכמה: מובא באוה"ת נ"ך-א ע' שמה.

חכ' שנק' תושי': ראה אבות שם.
האין שמשם תמצא בחי' החכ': ראה איוב כח, יב.
מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה: חגיגה יג, א.
כי אלקים קדושים הוא: יהושע כד, יט.
קדוש יהי' גדל פרע: במדבר ו, ה.
אלקים חיים: ש"א יז, כו.
עין לא ראתה אלקים זולתך: ישעי' סד, ג.
זח"א ד"ו סע"א: ראה אוה"ת נ"ך כרך-א ע' שי.
וח"ג פנחס דרס"ז ב': ראה לעיל פ' צו יז, ב.
שבגמרא פי' זה על זמן התחי': ברכות לד, ב. ראה אוה"ת נ"ך-א ע' דש.
בד"ה כי כאשר השמים החדשים דלקמן: לקו"ת סוף שה"ש.
עצמות התענוג שאינו בגדר צמצום והתחלקות: ראה אגה"ק סי' יז.
צדיקים יושבים ועטרותיהם: ברכות יז, א.
תענוג זה הוא דוקא ע"י תחיית המתים: ראה באגה"ק סי' יז ההפרש בין תחה"מ לגן עדן ובליקוט פי' שם.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
בביאור ע"פ אז ישיר ישראל: לקמן פ' חוקת סג, ג.
בע"ח שמ"א ספ"ג: דפוס שקלאוו תק"ס. לפננו שמ"ב ספ"א. [כ].
כי — והוא אחרון: בע"ח שקלאוו ליתא. [כ].
ובלקו"ת בהשמטות דדניאל: ראה גם סה"מ תרנ"א ע' פה.
במ"א נתבאר בענין כדכד: לקמן פ' ראה כה, ד.
שהם וישפה שהם יוסף ובנימין: שמות כח, כ. ראה שם ברש"י ובתרגום יונתן וירוש'.
בד"ה המגביהי: תו"א לח, ג.
וצדקה תרומם: משלי יד, לד.
בד"ה נר חנוכה: תו"א לב, ד.

דף מח

אין אותיות אני: נסמן לעיל פ' בהר מד, ד.
בד"ה שחורה אני: ראה לקמן שה"ש ה, א.
סד"ה בשעה שהקדימו: לעיל פ' במדבר יג, ב ואילך.
ראו עתה כי אני: דברים לב, לט.
בזח"ב משפטים ק"ח ב': ראה לעיל בפ' במדבר ב, ד במ"מ.

בד"ה במדבר סיני באוהל מועד: לעיל פ' במדבר ב, ג.
אני אמית ואחי': דברים לב, לט.
ואמר ביום ההוא הנה: ישעי' כה, ט.
לע"ל הקב"ה . . מנרתקה: ע"ז ג, סע"ב, וש"נ. זח"ג יז, רע"א.
שמש הוי': ראה תהלים פד, יב.
הלא את השמים ואת הארץ: ירמי' כג, כד.
מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
בד"ה נאוו לחייך בתורים: לקמן שה"ש יג, ב.
בד"ה ראשי המטות: לקמן פ' מטות פא, א, ושם מציין לכמה מקומות להפסוק.
ומבלעדיך לא ירים כו': בראשית מא, מד.
כולא קמי' כלא ממש חשיבא: זח"א יא, ב.
בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ: לקמן דרושים ליוהכ"פ סח, ב.
ובד"ה שבת שבתון: לקמן דרושים ליוהכ"פ סט, ג.
ובד"ה כי ביום הזה יכפר: לעיל פ' אחרי כו, ב.
כי גאה גאה: שמות טו, א.
שהם ב' פעמים יש כו': ע' ע"ח ש' ז"א פ"א. [כ].
אדון הנפלאות: ברכות ישתבח.
אני ה"א: נזכר בכ"מ שהוא מתקע"א — ראה אוה"ת בראשית-ז ע' תתסד, א. עקב ע' תקלח. ר"ה כרך-ה ע' ב'קג. נ"ך כרך-ב ע' א'יד.
אני ה"א אשר הוצאתי: במדבר טו, מא.
וגם מה ענין פסוק זה לק"ש: ראה תניא פמ"ז.
שמ"ע להזכיר יצ"מ: ברכות כא, א. שו"ע או"ח סי' סז סעי' א-ב.
למען תזכור את יום: דברים טז, ג.
בעשרה מאמרות נבה"ע: אבות ה, א.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
וישראל עלו במחשבה: ב"ר רפ"א. נסמן לעיל פ' צו טז, ג ועוד.
נעשה אדם: בראשית א, כו.
ע"פ מי מנה עפר יעקב: לקמן פ' בלק סז, ב ואילך.
לא יעקב יאמר עוד שמך: שם לב, כט.
וגם הקב"ה אמר לו אח"כ: ראה שם לה, י.

ישראל . . **לי ראש**: הובא בערכי הכינויים לסה"ד ערך ר' [ראש] ד"ה ישראל אותיות לי ראש עכ"ל. [כ].

ראה דמ"צ טו, ב בשם הזהר. וראה שעה"פ להאריז"ל וישלח לב, כט. ספר הליקוטים ויחי מז, כח. מח, ב.

נתבאר לקמן שה"ש כא, ד.

ע"פ צאינה וראינה: ראה לקמן שה"ש כא, ד.

והי' על מצחו תמיד: שמות כח, לח.

מבשרי אחזה: איוב יט, כו.

וקדושים בכ"י יהללוך סלה: נוסח התפלה.

שיש עליות לאין קץ: ראה עירובין נד, א.

עדן עין לא ראתה: ברכות לב, ב. ישעי' סד, ג.

באדר"ז דר"צ ע"א: ראה גם לקמן נצבים מט, ד.

שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב. זח"ג כז. ב. ראה ג"כ לעיל פ' בחקותי מו, ג. לקמן פ' ואתחנן יב, א. נתבאר בביאה"ז לאדה"א מז, א. ובאוה"ת פ' תצוה ע' א'תשיח מציין לכמה מקומות בדא"ח ע"ש.

וראה באוה"ת תצוה ע' א'תשכא.

בזהר ח"ג קכ"ט א': ראה אוה"ת תצוה ע' א'תשיז.

כמארז"ל רפ"ק דברכות: ג, סע"א.

בזה ר ח"ג דרפ"ח סע"א וע"ב: נתבאר בביאה"ז לאדה"א דף קכו, ג. וראה באוה"ת תצוה ע' א'תשיח.

בחי' שמי' רבא שהוא שמו הגדול: ראה לקו"ת ראה יח, ד.

ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות שם.

אבל שמו הגדול . . **תוך עלמין כלל**: ובמ"א משמע דהוא שם הוי'. וכ"כ בפשיטות בספר מגן דוד ה"א. ואפ"ל ע"ד הידוע בפי' הוי' הוי' ופסיק טעמא בינייהו בתו"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל את היד, ובפ' תצוה בביאור ע"פ ועשית ציץ — כ"ק אדמו"ר הצ"צ בספר המאמרים תקס"ז ע' תכד.

ומשם יפרד: בראשית ב, י.

ובשה"ש ע"פ ששים המה: לקו"ת שה"ש לט, א.

בד"ה ואהי' אצלו אמון: לעיל פ' במדבר יח, ב.

שמע . . **ואהבת**: דברים ו, ד-ה.

שמע ל' הבנה: זח"ג קלה, ב. ראה פי' הספורנו דברים ו, ד.

כולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.
ומשכנו בחלל השמאלי: ראה קהלת י, ב. תניא רפ"ט.
בכל לבבך בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.
אין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
בינונים זו"ז שופטן: ברכות סא, ב.
שופטן ולא מושלים ח"ו: תניא רפי"ג.
אלמלא עוזרו: קידושין לו, ב.
הבא לטהר: ראה שבת קד, א.
צחוק עשה לי אלקים: בראשית כא, ו.
מזה נעשה צחוק וגילוי התענוג העליון: מובא באוה"ת פ' שמות ע' עט.
לויתן זה יצרת: תהלים קד, כו.
וע"פ צו את בנ"י: לקמן פ' פנחס עז, ג ואילך.
ובפ' ויצא ע"פ ושבתי בשלום: תו"א כא, ג ואילך.
וסד"ה ואהי' אצלו אמון: לעיל פ' במדבר יח, ד.
לב מלכים אין חקר: משלי כה, ג.
אדם ובהמה תושיע ה': תהלים לו, ז.
החיות פני ארי': יחזקאל א, י.
לא יעקב יאמר עוד שמך: וישלח לב, כט. בהמצויין לקמן ע' באריכות באוה"ת בראשית-ה דף תתפה, א ואילך.
דמות כמראה אדם: שם א, כו.
ישראל פי' שיר א-ל: ת"ז (ג, א. כה, א). [כ].
ע"פ שיר השירים: ראה לקו"ת שה"ש א, ג ואילך.
ובלילה שירה עמי: תהלים מב, ט.
ברבות פ' וישלח פע"ח: נעתק באוה"ת בראשית-ה דף תתעז, ב. שם תתפה, ב.
ובפ' לך לך פמ"ו: "כמו שכתוב בגמרא ספ"ק דברכות רק נוסף עליו פלוגתא היינו ר' בשם ר' אחא" — אוה"ת בראשית כרך-ה תתפה, א. שם כרך-ד דף תשיד, א.
ובגמרא: ברכות יב, ב "לא שיעקר יעקב ממקומו אלא ישראל עיקר ויעקב טפל" — אוה"ת בראשית כרך-ה דף תתפה, א.

קע"ד א': ראה לקמן נא, ב הלשון.
"דבחי' ישראל שנק' יעקב זהו ע"ד ששם ה' נק' אלקים" — אוה"ת בראשית-ה דף תתעז, ב. וראה גם אוה"ת פ' שמות ע' עט.
והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.
בלק"ת פ' כי תשא בטעמי המצות: ד"ה מצות מחצית השקל. מובא גם באוה"ת שבתשובה ע' א'תתקכא.
בשבת פ' הבונה: קה, א (כגירסת הע"י).
והנה רש"י פי' אנא נפשי: שבת קה, א.

דף מט

כי בו שבת וינפש: חיבור ב' פסוקים בראשית ב, ג. תשא לא, יז. וכ"ה בביאה"ז לאדה"א פ, ג ובעוד כמה מקומות.
בד"ה והי' מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר ו, א.
ע"פ הסבי עיניך מנגדי: לקו"ת שה"ש לו, ב.
אות הוא בצבא שלו: חגיגה טז, א. וראה בחדא"ג מהרש"א שם.
שהרעש הוא לה' ממטה למעלה: מובא ביהל אור ע' קסא.
ע"פ שחורה אני: ראה לקו"ת שה"ש ה, ג ואילך.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
דברי חכמים בנחת נשמעים: קהלת ט, יז.
כמ"ש במ"א על הזהר פ' ויקרא דקי"ב ע"א: ביאה"ז לאדה"א דף יא, א.
זה השער לה': תהלים קיח, כ.
ע"פ כי תשמע בקול: לקו"ת ראה כג, ב.
בזהר ואתחנן (דרס"א ע"א): ראה אוה"ת ויקרא-ג ע' תתסט.
לא ידח ממנו נדח: ש"ב יד, יד (לבלתי).
כולך יפה רעיתי: שה"ש ד, ז.
ברכנו אבינו כולנו כאחד: נוסח התפלה.
מתן בסתר: משלי כא, יד.
הבאים ישרש יעקב: תו"א נג, ג ואילך.
זורע צדקות מצמיח ישועות: ברכת יוצר.
וישע ה' אל הבל: בראשית ד, ד.
דנעוץ סופן בתחלתן: ס"י פ"א, מ"ז.
וסוף מעשה במחשבה תחלה: ע"פ פיוט לכה דודי.

ושבתי בשלום: בראשית כח, כא.
במהרמ"א פ' וישלח . . בעין יעקב ספ"ק דברכות: מובא באוה"ת וישלח כרך-ה דף תתפה, ב.
העירו קצת המפרשים: ראה שם בפי' הרי"ף. ובחדושי הגאונים שם מה שהביא מהכלי יקר עה"ת.
עד יעבור עמך ה': שמות טו, טז.
כי יעמוד לימין אביון: תהלים קט, לא.
על ג"ד העולם עומד: אבות א, ב.
ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.
בצדקה תכונני: ישעי' נד, יד.
חסדי ה' כי לא תמנו: איכה ג, כב.
בזח"ג (דקל"ג ב'): ראה באוה"ת דברים ע' לט.
וחסדי מאתך לא ימוש: ישעי' נד, י.
ורב חסד: שמות לד, ו.
וכמה גופין תקינת לון: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
בד"ה הוי' יחתו מריביו: לעיל פ' נשא כה, ג.
בד"ה והי' מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר ח, א.
בתורת ה' חפצו: תהלים א, ב.
תורה שלמעלה . . ותתגלה לעתיד לבא: מובא באוה"ת נ"ך-ב ע' תתקיד ומוסיף: "(הג"ה ואולי זהו ענין חידוש תורה מאתי תצא, ע' במד"ר פ' שמיני פי"ג ובהרמ"ז פ' תצא כמדומה דף רע"ו, עכ"ה)".
היום לעשותם: דברים ז, יא.
וזהו"ע למסור נפשו באחד שבק"ש: ראה פע"ח ש' הק"ש, פי"ב. ובכ"מ.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
בזהר הרקיע ס"פ תרומה: מובא באוה"ת יתרו ע' תשסט. יהל אור ע' קפט.
הקב"ה מנענע בראשו: ברכות ג, א.
ע"פ שיניך כעדר: לקו"ת שה"ש לח, ב.
ביאור הדברים ע"פ אני: בשינויים ותוס' הנהות באוה"ת שלח ע' תרמז.
בשעה שישראל אומרים איש"ר: שם.

שכל הנעלם מכל רעיון: ע' תו"א ר"פ לך לך ושם בלקו"ת ממהר"ש נ"ע הציונים ע"ז מ"מ [אוה"ת לך דף תרפה], אך ל"מ כל' אדמו"ר. אך ע' פזמון לסעודה ג' של ש"ק ד"ה א-ל מסתתר [בסידור יעב"ץ קצח, א — ועוד] תלמיד של הרמ"ק ושם אי' כלשונו הטהור. [כ].

בע"ח (**שער כ"ב פ"ה**): לפנינו שער מוחין דצלם פ"א.

בביאור ע"פ כי על כבוד חופה: לקמן סוף שה"ש.

ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.

וזרח משעיר למו: דברים לג, ב.

בביאור ע"פ ואהי' אצלו אמון: לעיל פ' במדבר יט, ב ואילך.

אנת הוא חד: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

בביאור ע"פ שוש אשיש: לקמן פ' נצבים מט, ג.

בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות: בתו"א צא, ג.

בביאור ע"פ החלצו מאתכם: לקמן פ' מטות פז, ג ואילך.

בספר מבוא שערים . . **וזה תבין איך לפעמים**: באוה"ת שלח ע' תרמח מוסיף אח"כ: "ועיין ביונת אלים פמ"א וז"ל אמנם יש בפנימית הגלגלת אוירא כו' כתר נעלם כי כללות רדל"א אחזי נהורא בההיא אוירא כו' ע"ש, ועיין בספר הוד מלך לספרא דצניעותא דף רי"ו ע"ב וז"ל ונמצא למידין כי מו"ס ראשיתה דילי' סתום בעתיק, והיינו דקרו לה חכמתא עילאה סתימאה עכ"ל".

דף נ

ע"פ ואלה המשפטים: תו"א עו, ג.

ובביאור ע"פ מים רבים: תו"א יט, א ואילך.

וגם איתא בזהר הרקיע: ראה לעיל מט, ג.

בביאור ע"פ החלצו: לקמן פ' מטות פז, ג ואילך.

בע"ח שער א"א רפ"ח: "שהדעת המייחד או"א נמשך ממזל הי"ג" — אוה"ת שלח ע' תרמט.

וכ"ה בלקו"ת בישעי': להאריז"ל. "דעת עליון מזלא קדישא" — אוה"ת שלח ע' תרמט. ובאוה"ת ויקהל ע' ב'קיט "וע' בלקו"ת . . שהדעת נק' משל". אוה"ת מטות ע' א'שלז.

ובלקו"ת פ' שמות ע"פ כי סר לראות: להאריז"ל. מובא באוה"ת נ"ך-א ע' כח.

בע"ח שכ"ה דרוש ב' . . סי' י"ז: "והנה זה הדעת העליון מקורו נמשך מב' פנים דא"א תיקון "ואמת" — אוה"ת שלח ע' תרמט.

ובהרמ"ז ר"פ ויקרא: "ששרש דעת העליון דז"א דאצי' נמשך מדעת דעתיק הגנוז בא"א שהוא פני' הכתר" — אוה"ת שלח ע' תרמט.

בביאור ע"פ אלה מסעי: לקמן פ' מסעי צ, א.
וע' בזח"ג דקל"ו א': ראה לקמן שה"ש ל, א. אוה"ת פ' ויקהל ע' ב' צו. ב'קיח.
ודרצ"א א': נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' כה.
אנת הוא שלימותא דכולהו: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.
מטבע הטוב להטיב: עמק המלך שער שעשועי המלך. שומר אמונים ויכוח שני, סי"ד.
נתאוה הקב"ה: תנחומא נשא טז. וראה ג"כ במד"ר פ"ג, ו.
תרי"ג מצות דאורייתא . . תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.
נעוץ סופן בתחלתן: ס"י פ"א, מ"ז.
סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה דודי.
ותומכי' מאושר: משלי ג, יח.
וזהו ענין יהא שמי' רבא מברך פי' שמי' הגדול: ראה לקמן לקו"ת פ' ראה יח, ד.
בפע"ח ש' השבת פכ"א: בד"ה והנה.
בזהר פ' תרומה דקס"ה ע"ב ובפי' הרמ"ז: ראה לקמן פ' ראה יט, א.
בביאור דמזוזה מימין: תו"א מג, ג ואילך. וראה אוה"ת נ"ך-א ע' ז.
ובביאור ע"פ ועתה יגדל נא: לעיל מ, א.
ע"פ ראה אנכי: לקמן פ' ראה יח, ג ואילך.
ע"פ שיר השירים: לקמן שה"ש א, ד.
ע"פ ע"כ יאמרו המושלים: לקמן חקת סה, ג ואילך.
ע"פ ואלה שמות בנ"י: תו"א נ, א.
בר"ח ש' היראה פ"א: בד"ה ונבא לבאר.
ובהרמ"ז פ' פנחס: בד"ה ושרייא.
וישע ה' אל הבל: בראשית ד, ד.
ישראל . . לי ראש: הובא בערכי הכינויים מסה"ד (ע' ראש ב' ק"ח) דס"ג, ג. [כ].
ע"פ וארשתיך לי: לעיל פ' במדבר ט, ג.
לא שניתי: מלאכי ג, ו.
לית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג קכט, א. וראה שם רפט, א.
ע"פ ואלה שמות: תו"א נ, ד.
ז"א בעתיקא אחיד ותליא: זח"ב רצב, א. (תליא ואחיד).
זח"ג (רצא, א). וע' שמיני (יט, ב) נ' מאדמו"ר. [כ].
ישראל סבא: ב"ר עד, ח.

כי לא אדם הוא: ש"א טו, כט.
בד"ה ה' לי בעוזרי: לקמן שמע"צ פח, ג.
ושבתי בשלום: בראשית כח, כא.
כי שמש ומגן ה"א: תהלים פד, יב.
ע"פ האזינו השמים: לקו"ת האזינו עא, ד.
בביאור ע"פ שובה ישראל: לקו"ת ש"ש סו, א ואילך.
ואמנם באצילות ג"כ שייך: אוה"ת יתרו ע' תתקג.
וז"ש בפרקי היכלות: על"ק שה"ש (ח, ג). [כ]. ראה לעיל ויקרא נד, ד וש"נ.
באגה"ק . . בשם הע"ח: בש' דרושי אבי"ע (רפ"ב). שם בש' השמות פ"ז, יעו"ש. [כ]. וראה בליקוט פירושים שם.
ענין ההשתחוואות דשמו"ע: ראה פע"ח שער העמידה.
וכמ"ש במ"א בענין שבת תתאה ושבת עילאה: בלקו"ת לעיל פ' בהר מא, א. בד"ה את שבתותי ושם מציין לזח"א ה, ב.
איהו וגרמוהי חד . . איהו וחיוהי חד: ת"ז בהקדמה (ג, ד).
ע"ד מ"ש במ"א: על"ק ואתחנן רפ"ב (ב, ב). וש"נ. [כ].
כי הוא חייך: דברים ל, כ.
שבחי' זו נק' עדיין: ראה ברכות לה, ב תוד"ה כאן בזמן. חדא"ג מהרש"א ד"ה שנאמר.
וגבה מאד: ישעי' נב, יג.
ועתה ישראל מה ה"א: דברים י, יב.
עשרים שנה שהי' אצל לבן: בראשית לא, לח.
לעתיד יאמרו ליצחק כי אתה אבינו: ישעי' סג, טז. ראה שבת פט, א.

דף נא

המלאכים בקשו שתנתן להם התורה: ראה שבת פח, ב.
לא תאכל חלב: ראה ויקרא ז, כג.
בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח שי"ח פ"ה. מבו"ש ש"ה ח"א, פ"ב.
וכמארז"ל חכמה זה סדר קדשים: שבת לא, סע"א.
[**היינו בחכמה אתברירו**: באוה"ת שלח ע' תרנד מפרש "שהחכמה היא בחי' או"פ ובה נעשה בירור דפנימי'".
ודעת זה סדר טהרות: באוה"ת שם מפרש "שהוא עניני המקיפים כו' נמשך ע"י הדעת דייקא".
[**ועמ"ש מזה...**]: באוה"ת שלח ע' תרנג נמצא כאן הג"ה אחרת ע"ש.

בביאור ע"פ שחורה אני: לקו"ת שה"ש ט, ב. ובאוה"ת שלח מפרש "ומבואר שם ששרש המשכה זו הוא ממקום עליון יותר כו' ולכן אמרו ודעת זה סדר טהרות" ע"ש.
ובפ' אחרי ע"פ לטהר אתכם: באוה"ת שלח ע' תרנג "ע"פ כי ביום הזה . . דעליכם ר"ל הלבושים צואים ומקיפים", וכנראה הכוונה ללקו"ת פ' אחרי כז, ד. ומסיים "ולכן ע"י הדעת שהדעת עולה עד הכתר יד רמה וממשיך אור הכתר שהוא בחי' מקיף" ע"ש.
ועמ"ש באגה"ק בד"ה למה נסמכה: ראה גם דרך מצותיך מצות עגלה ערופה, ובלייקוט פי' לשם.
להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
קנה חכמה קנה בינה: שם ד, ה.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
היש ה' בקרבנו: שמות יז, ז.
דלית מחשבה תפיסה בי': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
כמ"ש בזהר (ח"ג קלג, ב): בלקו"ת דפוס א נדפס: קלו, ב. ובאוה"ת ויצא דף רטו, ב מציין כ"ק אדמו"ר הצ"צ: "כצ"ל. ובלקו"ת נדפס קל"ו ב' והוא טעות". (אבל באוה"ת שלח ע' תרנד נדפס קלו, ב).
אך הכלי לזה הוא חסד דאצילות: נראה עפמ"ש בלק"ת פ' שלח . . גבי חסדי ה' אשר חסד דא"א שהוא בלי גבול הכלי שלו שבו ועל ידו יאיר למטה הוא חסד דז"א וכ"כ עוד בד"ה הוי' יחתו מריביו [לקו"ת נשא כה, ג]. ועיקר הבטחון הוא במדות דא"א ששם מקור הויתור בלי לדקדק בדין כו' — יהל אור לקאפיטל יג, ו (ע' לד).
וכמה גופין תקינת לון: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
פ' חסד דאצי' נק' חיי גופא: מובא בסה"מ תרס"ג ע' קיח.
וענין בתורת ה' חפצו . . שלמעלה גם מכתר וח"ת: קטע זה נעתק באוה"ת בראשית כרך-ד דף תשפ, א בלי הגהות.
ובתורתו יהגה שיש ב' תורות: ראה קידושין לב, ב. ע"ז יט, א. ראה סה"מ תרכ"ז (הוצאת תשנ"ט) ע' כד.
אך באמת הנה יש ב' תורות: מובא באוה"ת נ"ך-ב ע' תתקיד עם איזה הגהות.
מ"ש בספר הבהיר (נ"א במעין חכמה): וראה לעיל מז, ג מביא בשם מעין חכמה. באוה"ת נ"ך-ב ע' תתקיד מביא בשם מעין החכמה ומוסיף "וכ"ה בזח"ג פ' פנחס דף רכ"ב ע"ב ונתבאר מזה בדרוש חמשה קנינים בענין תורה קנין אחד" עכ"ל. והכוונה לד"ה זה הנדפס באוה"ת שבועות ע' קעח. וע' קצא "מה דאיתא בס' מעין החכמה מדרש רז"ל". בכמה דפוסים נדפס ספר הבהיר ביחד עם ספר מעיין החכמה כמו בדפוס שקלאוו

תקמג. ואולי משום זה נתחלף השם.
ובספר הבהיר הוא בסעי' (כח, קצו). ובקונטרס ל"ג בעומר תשמ"ט הערה 51 מציין "תולדות יעקב (לבעמח"ס עבודת הקודש) סוד השבת כח, ד. עבודת הקודש חלק העבודה פכ"ד". ראה תו"א יח, ג.
ע"פ אופן אחר לגמרי: ראה ד"ה לך לך תרכ"ז (בסה"מ תרס"ו) ע' שצ "דלכאורה מה צריכים לחבר הלא אורייתא מתקשראה בקוב"ה".
אברהם ויצחק חפרו בארות: ראה בראשית כו, טו ואילך.
ויעקב הי' עובדא שלו במקלות: ראה שם ל, לז.
חנוך הי' תופר מנעלים: הובא במאמר אם כל חי ח"ג סי' כב מהרמ"ע ז"ל מפאנו. [כ]. באוה"ת שם מוסיף: ועי' מזה בפרדס שער אבי"ע.
מורשה קהלת יעקב: דברים לג, ד.
שלמעלה גם מכתר וחכמה תתאה: באוה"ת בראשית-ד צ'ל תשפ, א מוסיף: "והיינו שתורת ה' הוא חכ' שלמעלה ותורה שהמשיך משה נק' נובלות חש"מ תורה" ע"ש.
ע"פ וכל העם רואים: תו"א עג, ד.
עפמ"ש בפי' האריז"ל: ראה לעיל מט, ד.
בביאור ע"פ כי אתה נרי: תו"א מא, ג.
בזהר פ' וישלח דף קע"ד א': נזכר גם לעיל מח, ד.
כמ"ש במ"א ע"פ ויברא את האדם בצלמו: לקו"ת תצא לו, א ואילך.
אבל חרדה גדולה נפלה עליהם: דניאל י, ז.
משום דמזלייהו חזי: מגילה ג, א.
ובפי' האריז"ל: ראה לקמן חקת נז, ג.
הפך ים ליבשה: תהלים סו, ו.
כי גאה גאה: שמות טו, א.
וישלח יהושע מן השיטים: ראה ברשימת המאמרים בסו"ס מאמרים-קצרים ע' תריד הערה 34. וראה אוה"ת שופטים ע' תתסד.
באוה"ת במדבר-ו ע' א'תתכו מציין לד"ה זה בשם "וישלח יהושע דלאזני". וראה שם הערה לכאן. הגהה לדרוש זה נדפסה באוה"ת במדבר-ב הוספות ע' 122 ואילך.
נתבאר בד"ה משנת תשל"ו (נדפס בסה"מ מלוקט-ב ע' שיא ואילך).
ראה גם ד"ה זה משנת תשמ"ב.
וישלח יהושע מן השיטים: יהושע ב, א.

בודאי לא עשה יהושע מדעתו: ראה שיחת ש"פ שלח (בספר השיחות תשמ"ט ע' 536) הערה 25.

שלח לך: במדבר יג, ב.

לדעתך אני איני מצוה: סוטה לד, ב. במד"ר פט"ז, ח. תנחומא שלח הובא בפירש"י.

ביריחו שהיתה מנעולה של א"י: ראה במדב"ר טו, טו. תנחומא בהעלותך י. ועל"ק (צא, א) במסעי. וש"נ. [כ].

ויריחו סוגרת: יהושע ו, א.

החתי האמורי גו' כל בעלי יריחו: יהושע כד, יא.

ואברהם זקן בא בימים: בראשית כד, א.

ופי' בזהר: זח"א רכד, א. וראה גם תו"א טז, א.

ימים יוצרו: תהלים קלט, טז.

והקדוש בשמים ובארץ: ברכת ישתבח.

רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.

ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ: דברי הימים-א ז, כא (אבל בשמואל-ב ז, כג "כישראל").

פי' שאפי' בארץ מתחת ממשיכים בחי' אחד: ראה גם אגה"ק סי' ט' "דהיינו שגם בעניני ארץ לא יפרידו [נ"א יפרדו] מאחד האמת ח"ו". דרך מצותיך דף צה, א "פי' שישראל עושים שגם בארץ יהי' גילוי בחי' אחד".

משא"כ כשהיא ערומה: קטע מכאן, נדפס ג"כ בשינויים קלים באוה"ת שלח ע' תרנו.

וכל נברא הווה ונפסד: ראה רמב"ם הל' יסוה"ת ד, ג.

שעי"ז יוכלו נשמות להכלל באחד: באוה"ת פ' שלח ע' תרנו יש הגהה לכאן.

ועיין מענין צרורה בצרור: ראה גם ד"ה זה במאמרי אדה"ז-נביאים ע' טו.

כעין זה ראה אוה"ת ויקרא-ב ע' תרצג. וראה לעיל לט, א במ"מ.

בגמרא פ"ב דחגיגה [**די"ב סע"ב**]: "דהיינו ברקיע השביעי הנקרא ערבות" — אוה"ת נ"ך-א ע' שנ. וראה שם ע' כט.

פ' בת' דשבת קנ"ב ב': "ועל נשמתן הוא אומר והיתה נפש אדוני צרורה כו' ופי' מהרש"א אביגיל אמרה כן לדוד" — אוה"ת נ"ך-א ע' כט.

רבות ס"פ האזינו: "והיכן היא מונחת תחת כסא הכבוד בשמים שכן אביגיל אומרת והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים כו'" — אוה"ת נ"ך-א ע' ל.

נשא ס"פ י"א גבי וישמרך: "ד"א וישמרך ישמור את נפשיך וכן הוא אומר והיתה נפש אדוני צרורה בצרור כו'" — אוה"ת נ"ך-א ע' כט.

זח"א ויקרא ק"ו ב': "צרור החיים ג"ע העליון" — אוה"ת נ"ך-א ע' ל.

תרומה קמ"ב סע"ב: "וההיא נשמתה אתקשרת בא"ס ב"ה כו' וע"ד כתיב והיתה..." — אוה"ת נ"ך-א ע' ל.
ויקרא כ"ה א': ראה יהל אור ע' תקסד.
מצורע נ"ה א': "ע"פ והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלקיך נפש אדוני סתם, כד"א אשר לא נשא לשוא נפשי, ופי' במק"מ נפש כו' היא בחי' מל' שהיא צרורה בצרור החיים שהוא היסוד שיש בו מוחין דאו"א הנק' חיים עכ"ל" — אוה"ת יהל אור ע' תקסב. וראה שם ע' תקסד. תרצד.
אחרי ע"ח ב': אולי צ"ל ע"א ב'. וכ"ה באוה"ת נ"ך-א ע' ל "משמע הצרור ג' הנפש מתקשרא ברוח ורוח בנשמה ונשמה בקב"ה נמצא הנפש צרורה בצרור החיים ע"י רוח ונשמה" ע"ש.
בפרדס ערך צרור: ראה באוה"ת במדבר-ז ע' א'תשצ. וראה גם באוה"ת נ"ך ע' לא.
במאו"א אות צדיק ס"כ: באוה"ת נ"ך-א ע' לא "צרור החיים נק' יסוד דבינה שנצרר בה יסוד החכמה כו'". וראה גם ע' תרצד. וראה יהל אור (הוצאת תשד"מ) ע' תשיח. מובא גם באוה"ת שלח ע' תעו.
ב — בחי' ריח: ראה אוה"ת בראשית רפו, ב. רצה, ב.
והריחו ביראת ה': ישעי' יא, ג.
אאריך אפי ותהלתי אחטם לך: ישעי' מח, ט. ראה גם לקמן תבוא מג, ג.
ארוכה מארץ מדה: איוב יא, ט.
ברבות במדבר ספ"ה: "ע"פ למען שמי אאריך אפי . . דורש אחטם לשון חותם קץ הגאולה החתום (כמו חתום הוא באוצרותי בפ' האזינו) גם חותמה לטובה כמ"ש שימני כחותם כו' והיא גרמה להם שלא נכרתו בגלות" — אוה"ת נ"ך-א ע' קעט.
שימני כחותם: שה"ש ח, ו.
בביאור ע"פ אלה מסעי: לקמן צא, ד.
בזהר בלק דקפ"ו א': ראה לקמן פ' מסעי פט, ב. ובזהר שם מדובר בלבושים כפשוטם וריח כפשוטו, שהשייכות דלבושים לריח היא בכל הלבושים, ומחשבה דיבור ומעשה נק' בשם יריחו מלשון ריח גם לפני הכיבוש ואפילו לפני שילוח המרגלים לשם — בד"ה וישלח יהושע תשל"ו הערה 10.
כמ"ש באדרא דנשא . . לבעל החוטם אני מתפלל: "תאנא כדהוה רב המנונא סבא בעי לצלאה צלותיה אמר לבעל החוטם אני מתפלל לבעל החוטם אני מתחנן, והיינו דכתיב ותהלתי אחטם לך, תנא אורכא דחוטמא תלת מאה וע"ה עלמין אתמליין מההוא חוטמא וכולהו מתדבקין בז"א" — יהל אור ע' תרסח.

סד"ה ועתה יגדל נא: לעיל לט, ב ואילך.
בד"ה לסוסתי בשה"ש: לקו"ת שם יא, ג.

דף נב

ע"מ לקבל פרס: וראה אבות א, ג.
מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה: קידושין לט, ב. וש"נ.
גלמי ראו עיניך: תהלים קלט, טז.
כי עירום אנכי: בראשית ג, י.
להמשיך על ידם בחי' אחד: ראה סה"מ תש"ט ע' 77. בלקו"ת שה"ש כב, ב (מובא ביהל אור ע"פ) "כי מים הם לבושים והם יוצרו בכדי שיהי' אחד מאיר בהם
פ"ד דסנהדרין (דל"ח א') . . ויחי . . דרל"ג ב': כל המראה מקומות נזכרים גם ביהל אור ע' תקכד.
וזהו בחי' מרגלים: מובא באוה"ת נ"ך-א ע' א.
פני משה כפני חמה: ב"ב עה, א. זח"א כח, א. ובכ"מ.
ועיין בסש"ב פרק י"ד: ראה אוה"ת שלח ע' תלט. תמג. ציון זה נתבאר בארוכה בד"ה וישלח יהושע תשמ"ב. שבציון זה מיישב כ"ק הצ"צ הקושיא איך אפ"ל שהעבודה דאהוי"ר אינה אלא בבחי' משה ולא הי' ציווי ע"ז לכל אדם ועל זה מציין כ"ק הצ"צ לתניא פי"ד דשם מבואר שמדת הבינוני שהיא מדת כל אדם ואחרי' כל אדם ימשוך היא העבודה במדו"מ, אבל שלימות העבודה שהיא בבחי' צדיק הרי אין לאדם משפט הבחירה ע"ז ע"ש בארוכה.
(**וברבות . . בשל"ה פ' בשלח**: המ"מ נעתקו באוה"ת נ"ך-א ע' א. ושם מציין גם לשל"ה פ' וישב.
המה היוצרים: דה"א ד, כג.
וייצר ה"א את האדם: בראשית ב, ז.
כ"כ הרמ"ז בפ' תזריע: הלשון נעתק באוה"ת פ' בלק ע' תתקנב "וייצר בשני יודי"ן שהם נמשכים מחו"ג מים ואש, אבל אחד מן היודי"ן נקוד ונרגש והשני נסתר רמז שחפץ ה' שהיצה"ר יהי' נכלל ביצ"ט ויכנע לו" ע"ש.
מרגלים חרש: יהושע ב, א.
פכים קטנים: חולין צא, סע"א.
אנחנו החומר ואתה יוצרנו: ישעי' סד, ז.
ברבות כי תשא פמ"ו: הלשון נעתק באוה"ת בראשית דף נא, ב.
אל תחרוש על רעך: משלי ג, כט.

ריח ניחוח לה': ויקרא א, ט. ובכ"מ.

קרח

דף נב

ויקח קרח: הנחת כ"ק אדהאמ"צ נדפס בסה"מ תקס"ב ח"א ע' רכב. ביאור על המאמר נדפס שם ע' רכז, חלק מהנחה אחרת שם ח"ב ע' תקפב.

הגהות וביאורים באוה"ת קרח ע' תרסד. תרסז. תרסח. תרדע. תרפג. וראה שם ע' תשז ואילך. ובכרך-ו ע' א'תתכז. ע' א'תתלח קיצור והגהות לתקס"ב. במאמר אדה"א... אמרי בינה שער הציצית פרקים כא-כג. ובדרך מצותיך מצות ציצית.

לכללות המאמר ראה ד"ה ונתנו על ציצית באוה"ת שלח ע' תקסז.

זהו משנת תקס"ב. הובא ביאור נשא מצמ"צ נ"ע בוך ג' (דקנו, ב) סוס"א [כ].

ויקח קרח: במדבר טז, א.

ברבות בפ' זו: יח, טז.

וגם איתא ברבות: יח, ד. וראה ד"ה ויקח קרח תשמ"ח.

והעבירו תער: במדבר ח, ז.

כשמן הטוב: תהלים קלג, ב.

ועשו להם ציצית . . **ולא תתורו**: במדבר טו, לח-לט.

והענין דהנה כתיב: ראה אוה"ת פ' תרומה ע' א'תסה.

מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.

את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.

בד"ה אני לדודי: סידור רכו, א. לקו"ת ראה לג, ב.

ובד"ה וזאת המצוה: לקו"ת ואתחנן ט, א.

לבושי' כתלג חיור: דניאל ז, ט.

ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.

בד"ה יביאו לבוש מלכות: תו"א צב, ב.

עיקר מצותו טלית לבן מצמר הכבשים: או"ח ס"ט, א-ו.

בפ' אמור: לקו"ת אמור לז, ב.

והציצית הם ג"כ ממין כנף: יבמות ד, ב. וש"נ.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

אין כבוד אלא תורה: אבות ו, ג.

ברוך כבוד ה' ממקומו: יחזקאל ג, יב.

בד"ה כי על כל כבוד חופה: לקו"ת שה"ש מז, ב.
ובד"ה לסוסתי: לקו"ת שה"ש יב, א.
בד"ה וידבר אלקים: לקו"ת במדבר טז, ב.
בחי' מקיף הישר שמעולם לא נכנס בהכלי: בלקו"ת פ' קרח ד"ה ויקח קרח כו' פ"א בחי' מקיף היושר שמעולם לא נכנס בכלי, י"ל שבא להוציא ממ"ש בלקו"ת לעיל פ' שלח ד"ה ויאמרו כו' טובה הארץ כו' פ"ב ששם מבואר ענין העיגולים באופן אחר יעו"ש — כ"ק אדמו"ר מהורש"ב תרמ"ג ע' רסו. וראה גם המשך בששה"ק תער"ב ח"א ע' מה ועי' רלא.
המקיף . . את הקו: ראה בסה"מ תרלו כרך-ב ע' שז.
בביאור שע"פ יביאו לבוש: תו"א צב, ב.
והנה שרש המקיפים: נתבאר בד"ה נשא תרס"ה ע' רנה ואילך. וראה שם ע' רס. ד"ה שובה ישראל תער"ג.
העיגול הגדול: וי"ל דבאמת כל המקיפים שרשן מעיגול הגדול, אמנם הן מבחי' חיצוניות המקיף שאין זה בחי' המקיף האמיתי דאמיתיות המקיף היינו מה שמובדל לגמרי כו'. — סה"מ תרס"ו ע' רנד.
וע"ד כמו המל' כו' משרש עליון בפ"ע: וכידוע שהמל' שרשה מרדל"א. ועמ"ש לקמן פ' חקת בהביאור לד"ה וידבר כו' זאת חקת כו' פ"ב מענין שרש הדומם ודיבור שרשו ממדבר כו' יעו"ש. — כ"ק אדמו"ר מוהורש"ב — תרמ"ג ע' רסו.
נעשה כתר לנוק': ע"ל אמור (לד, ג). ולקמן בשה"ש (כ, ד). וש"נ. ובע"ח ש' א"א (ספ"ז). [כ].
בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
ויש עת שעלייתה למע' יותר ממנו: ראה פע"ח שכ"ז, פ"ה.
עטרת בעלה: משלי יב, ד.
עיקר המדות בשרשן נלקחו ממקום עליון יותר: שם בענין המדות שלמעלה מהחכ', מבואר בכ"מ ועמ"ש מזה באריכות בתו"ח כמדומה ד"ה בראשית. ועיי"ש מזה במאמר ד"ה להבין שרש ענין יחו"ע [ראה אוה"ת על מארז"ל ועניינים ע' שסז וש"נ]. — כ"ק אדמו"ר מוהורש"ב — תרמ"ג ע' רסו.
יפה כח הבן מכח האב: שבועות מח, א.
כמ"ש במ"א גבי ענין האבות: תו"א עג, א.
בביאור ע"פ שימני כחותם: לקו"ת שה"ש מו, ד.
בד"ה וירא ישראל: תו"א סב, א.

בד"ה אז ישיר: תו"א סב, ב.
בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו: לקו"ת פ' בהר מד, ב ד שם "פי' ששרש כל המקיפים הוא באור שלמעלה מן הקו, וכן נתבאר בד"ה ויקח קרח פ"א" — אוה"ת פ' ראה ע' תרנא.
נ' אלפים יובלות: נתבאר במאמרי אדה"א פ' קרח ע' א'דש. וראה בהמ"מ לשם.
ויניחהו בג"ע: בראשית ב, טו.
בד"ה הן האדם: תו"א ה, ג.
וסד"ה אסרי לגפן עירה: תו"א מו, ד.
ויטע ה"א גן בעדן: בראשית ב, ח.
בביאור ע"פ אלה מסעי: לקמן פט, ג.
יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט: אבות ד, יז.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
לית מחשבה תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
לית אתר פנוי מיני': שם תנ"ז.
ושם אחיו יובל: בראשית ד, כא.
והנה המשל לענין א"מ וא"פ: ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"א ע' תצח.
בגימט' ל"ב: ראה זח"ג לג, א ובכ"מ.
ל"ב נתיבות חכמה: על"ק האזינו (עה, א). וש"נ. [כ].
הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.
קדמה ארץ לשמים: ראה חגיגה יב, א. ב"ר א, כא.
אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. פה, א.
ע"פ וידבר אלקים: לעיל פ' במדבר טו, רע"ד.
חכים ולא בחכ' ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

דף נג

קול דודי . . מדלג: שה"ש ב, ח.
מל' מקננא בעשי' וחכ' באצי': ת"ז ת"ו.
ויקחני בציצית ראשי: יחזקאל ח, ג.
קדש יהי' גדל פרע: במדבר ו, ה.
ה' בצאתך משעיר: שופטים ה, ד.
נובלות חכ' שלמע' תו': ב"ר יז, ה.
ואיש כי ימרט ראשו: ויקרא יג, מ.
נוטה שמים כיריעה: תהלים קד, ב.

בפע"ח שער הציצית פרק ה': "שציץ וציצית הן מה שיוצא ממוחי' דאו"א ממש" — אוה"ת קרח ע' תרעז.
וע' בעעה"מ שער י"ד פ"מ: "כ' בענין הציצית שהם בחי' שערות שהשערות נכנסי' בתוך זעיר או בתוך נוק' מאו"א" — אוה"ת קרח ע' תרעז.
ובמ"א נתבאר באופן אחר: ראה לעיל בהוספות בהערות כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע לכאן.
ואינו יכול להתלבש: ראה סה"מ תער"ב-א סעי' קיט.
שבחכמה מאיר בבחי' אור פנימי: ראה סה"מ תער"ב-א סעי' קיט.
מדרוש דנשא: לעיל פ' נשא.
משום — בחכמה מאיר בבחי' אור פנימי: ראה ספה"מ תער"ב-א סעי' כח.
בד"ה כי אברהם לא ידענו: תו"א צג, א. ראה לעיל פ' שלח מה, ד.
ברבות בראשית פ' ד': ראה גם אוה"ת ויקרא-ב ע' תרכב.
לעולם ישנה אדם לתלמידו: פסחים ג, ב. וש"נ.
שמן הטוב הוא חכ' סתימאה: ראה מא"א אות ש', סמ"ח וביאיר נתיב שם.
וע"פ ועשית בגדי קדש: תו"א פב, ב.
ובערת הרע מקרבך: דברים יג, ו. ועוד.
בגמרא פ"ו דיבמות: נט, ב.
וידעת היום והשבות: דברים ד, לט.
ועמך ישראל כולם צדיקים: ראה ישעי' ס, כא.
וכמש"ש בפ' קרח . . ונתבאר במ"א: בביאה"ז לאדה"א צה, ג.
את המות ואת הרע: דברים ל, טו.
ואת נפש אויביך יקלענה: ש"א כה, כט.
זהו כמו רפואה לו: ראה לקמן פ' מטות פו, ב. ובלקו"ש חכ"ב ע' 71 הערה 28 מציין "ראה כוזרי מאמר שני פמ"ד. וראה גם עיקרים מאמר רביעי פל"ח. נתבאר בשיחת ש"פ ויחי תנש"א.
בד"ה החלצו מאתכם: לקמן פ' מטות פו, ב.
ומוטב דלדייני': חגיגה טו, ב.
ארז"ל תכלת דומה לים: חולין פט, א.
מל' דאצי' שנק' ים: ראה מא"א אות יו"ד, סט"ז.
בזהר פ' חיי שרה: קכא, א.
והים עומד עליהם מלמעלה: ראה מ"א ז, כה.

בד"ה מי מנה: לקמן פ' בלק סח, א.
שיניקת החיצונים . . **יכול לקבל יניקה**: והיינו מה שמקבלים מריבוי הצמצומים כו' — סה"מ תר"ן ע' שצא.
בחי' תכלת . . **שמפני שהמל'**: ומ"ש דתכלת הוא במל' זה מפורסם בכ"מ בזהר ובכתהאריז"ל וכמ"ש בקה"י. אלא שלכאורה קשה מפע"ח [שער ל"ז פ"ז] דתכלת הוא בבינה, וי"ל עפמ"ש במאו"א מע' ת' אות כ"א דעיקר שם זה לבינה דמל' דאבא כו', ועמ"ש בפע"ח שער הנצוצות פ"ד — סה"מ תר"ן ע' שצא.
בנסוע המחנה . . **ופרשו בגד**: במדבר ד, ה-ו.
תכלת . . **דמלכות**: ראה מא"א אות ת', סכ"א.
מלך במשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
ובמ"א נתבאר דתכלת הוא: ראה פע"ח שער הציצית פ"ד.
משום דמזלייהו חזי: מגילה ג, א.
נעוץ סופן בתחלתן: ס"י פ"א, מ"ז.
בזח"א . . **נ"א א'**: נעתק לעיל מה, ג. וראה גם פ' ויקרא ו, ב.
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.

דף נד

שמאל דוחה: סוטה מז, א. וש"נ. זח"ג קעז, ב.
ותתצב אחותו מרחוק: שמות ב, ד.
וכמו שכתוב ע"פ ואימתך לא תבעתני: איוב יג, כא (אל). תו"א צה, ב.
מרחוק ה' נראה לי: ירמי' לא, ב.
ב' מיני אהבה . . **האהבה ע"פ השגה נק' פב"פ**: ראה בארוכה סה"מ תקס"ה ח"א ע' ריד ואילך.
בד"ה זכור דעמלק: תו"א פד, ד.
בד"ה ואהי' אצלו אמון: לעיל פ' במדבר יח, ב.
ובד"ה ביום השמיני שלח: לקמן דרושים לשמע"צ פו, ג.
על פ' ועשית ציץ: תו"א פג, א ואילך.
בד"ה ואלה המשפטים: תו"א עה, ב.
כה"ג נק' שושבינא דמטרוניתא: זח"ג כ, א. ערה, ב.
וכמ"ש בזח"ג תזריע: ראה אוה"ת במדבר-ו ע' א'תתנד ושם סעי' ו.
תכלת עמרא הוא: יבמות ד, ב.

יראת ה' לחיים: משלי יט, כג.
בלקו"ת מהאריז"ל ביחזקאל: מובא בתניא פ"נ.
ארז"ל פ"ט דשבת: פט, ב.
אלו ואלו דא"ח: עירובין יג, ב. וש"נ.
במדרש שמואל: ראה אוה"ת קרח ע' תשד כ' "דאף דהלכה כב"ה מ"מ ע"י שבית שמאי חולקים עליו גורמים להוסיף חכ' בב"ה בכדי להסתיר דברי שמאי ולכן גם היא סופה להתקיים וזהו דוחק". וע' ביהל אור ע' קצ שמפרש שסופה להתקיים כי יש זמנים כשמאי וכמו ר"ה רצוא ע"ש.
ולכן רצה קרח לעשות . . מהגבורות עיקר: ראה ד"ה השם נפשינו בחיים תשח"י (סה"מ מלוקט-ג ע' רד) סעי' ד, הערה 35.
אך באמת שגה ברואה: ביטוי זה גם באוה"ת קרח ע' תרפו.
יצה"ר . . טוב מאד: ראה ב"ר ט, ט.
היום לעשותם: דברים ז, יא.
ב"ש במקום ב"ה אינה משנה: ברכות לו, ב. וש"נ.
וכמאמר אם רץ לבך: על"ק ר"פ חקת (נו, ב) מס"י. [כ].
לשבת יצרה: ישעי' מה, יח.
להיות דירה בתחתונים: תנחומא בחוקותי, ג.
אין בהטלית שום קדושה . . משא"כ בציצית: ראה טושו"ע או"ח סכ"א.
האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.
ויקח קרח . . היותו בן יצהר: ראה אוה"ת קרח ע' תרצב מציין לבמדבר רבה פ' זו.
בפ' אמור דפ"ח סע"ב ובפי' הרמ"ז: נעתק ביהל אור ע' תקה.
חד ולא בחושבן: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
כי נר מצוה: משלי ו, כג.
ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
ואספת דגנך: דברים יא, יד.
דגנך הנגלות שבתורה: ועל"ק ליוה"כ (סט, ד) מב"ר דגנך זה התלמוד. [כ].
הנגלות שבתו' נק' חטה: ראה חגיגה יד, א. ב"ר מג, ג.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.
הנז' בפ' בהעלותך (דקנ"ב ע"א): ראה לעיל פ' ויקרא ג, ב.
כי גאה גאה: שמות טו, א.

אבא יונק ממזל השמיני: ע"ח שער טז פ"ו ובכ"מ. מובא באגה"ק סי' כח.
ופני לא יראו: שם לג, כג.
להצהיל פנים משמן: תהלים קד, טו.
ענין אהרן בחי' נראה אור: זח"ג קג, א.
נראה אור: תהלים לו, י.
מה טוב ומה נעים: תהלים קלג, א.
ובפ' ויקרא ספ"ג: ראה יהל אור ע' תקה.

דף נה

וכמ"ש . . א"ת שושנים: על"ק פ' ראה (לג, ד). וש"נ. [כ].
נושא עון: שמות לד, ז.
וזהו שאמרו: ע"ל פ' אמור (לד, ב). וש"נ. [כ].
במב"ש ש"ג . . בענין רישא תנינא: ראה אוה"ת נצבים ע' א'רעו.
בביאור ע"פ שוש אשיש: לקמן פ' נצבים מט, ד.
סד"ה כי ההרים ימושו: לקמן פ' תצא מא, א.
סד"ה את שבתותי תשמרו: לקו"ת בהר מד, ד.
בד"ה שרי אשתך: תו"א יג, ב.
ע"פ מאמר הזהר . . פ' אחרי דע"ט: ביאה"ז לאדה"א עו, ג ואילך. ביאה"ז להצ"צ
ע"פ טוב לחסות: לקמן שמע"צ צא, א.
ואמר ביום ההוא הנה: ישעי' כה, ט.
שהמשכנו אותו בבחי' קוין: ראה גם לקמן שה"ש נ, ב. תו"א סג, ד.
תורה עבודה וגמ"ח: אבות א, ב.
בשהש"ר רבה: ה, ג.
במ"א בפ' ויקרא גבי ענין העבודה ומצות תלמוד תורה: כן מצויין בכמה מקומות והכוונה לביאור דלא תשבית.
ובמ"א אמרו: הובא בהקדמה של ספר חרדים ברישא "פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם" יעו"ש. ועל"ק שה"ש (כד, ב). ובואתחנן (ד, א). וע"ע ר"פ בהר סופ"א. [כ].
בן פורת יוסף: בראשית מט, כב.
פורת אותיות תופר: ראה לקמן פ' ראה כד, א.
ברבות סדר לך לך ס"פ מ"ג: "אתה אמרת אם מחוט כו' חייך שאני נותן לבניך מצות ציצית המד"א ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת ומתרגמינן חוטא דתכלתא עכ"ל —

אוה"ת בראשית כרך-ד דף תשד, ב.
"והכוונה כי שורש ההמשכה שע"י חוטי הציצית נמשך מהקו וחוט דאוא"ס והוא בחי' השערות" — אוה"ת נ"ך-ב ע' תשע.
ע' בזהר חלק א' ויגש (**דר"ז ע"ב**) . . **ובפי' הרמ"ז שם**: "ות"ח דהא בליליא מאן דמשבח למארי' בתושבחתא דאורייתא כדין אתתקף בתקיפו ביממא מסטרא דימינא (ע' בת"א בד"ה רני ושמחי שע"י רננא ברמשא יבוא לבחי' שמחה בצפרא, והו"ע המשכת חוט של חסד כו') דהא חוטא חד נפקא מסטרא דימינא, וכ' הרמ"ז שם וז"ל איתא בדברי הרב זלה"ה שחוט של חסד ה"ס שליש אחד של חסד שהוא כ"ד גימטריא חוט עם הכולל (...) וזה החסד תופר ומחבר כל העולמות" — אוה"ת בראשית כרך-ד דף תשד, ב. וראה גם אוה"ת מגילת אסתר ע' א'רעח. ובהוצאת תש"נ ע' יח. וראה גם ביהל אור ע' קעא שזהו ע"ד שנתבאר בד"ה בהעלותך את הנרות ההפרש בין אהבה דאברהם ובין אה"ר דאהרן ע"ש. "והרמ"ז . . חוט עם הכולל, ור"ל חסד גימט' ע"ב ונחלק לג' שלישין" — אוה"ת נ"ך-ב ע' תשע.
ח"ב תרומה קמ"ט א': "פי' ענין יומם יצוה ה' חסדו כו' שארז"ל כל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד משוך עליו ביום, שהוא חוט והמשכה מאור שנברא ביום ראשון כו' שגנזו הקב"ה לע"ל, רק מ"מ הארה מאיר ממנו על הנ"ל" — אוה"ת בראשית כרך-ד דף תשד, א.
"תרומה דקמ"ט ע"א פי' יומם יצוה ה' חסדו שהוא חוט של חסד מבחי' אור הגנוז שממנו נמשך ההארה על העוסק בתורה כו'" — יהל אור ע' קסח.
חלק ג' ויקרא כ"ג ב': "כד נהר יממא אתער אברהם בההוא חוטא דילי' דכתיב בי' אם מחוט ועד שרוך נעל כו' והיינו להיות נמשך החוט הנ"ל בבחי' נעל שהוא הפרסא שבין אצילות לבריאה" — אוה"ת מגילת אסתר ע' ב'רעח (ובהוצאת תש"נ ע' יח).
כ"ה סע"א ע"ב: "לקבלא חד חוטא דחסד ומאי איהו חוטא דאברהם דהוא קני לי' דכתיב אם מחוט, פי' המק"מ נ"ב חוט היורד דרך השדרה מחוט שבמוח" — אוה"ת בראשית כרך-ד דף תשד, ב.
ובפ' אחרי (**דס"ד סע"ב**) **ובמק"מ שם**: "כד אתער בקר כו' ומלכא משיך מיני' חד חוטא דברכאן ופריס על מטרוניתא ועל אינון כו' דמשתדלי באורייתא בלילא כו' לפי שהם המחברים [בכת"י ב' "מתחברים"] לילה ויום שהם מטרוניתא ומלכא, ובמק"מ חוטא דברכאן נ"ב כי הוא היורד דרך החוט עכ"ל" — אוה"ת בראשית כרך-ד דף תשד, ב.
וע' בפ' נשא (**קל"ד ע"א**) **האי חוטא יקירא קדישא כו**': "הכל תלוי במזל כו' האי חוטא יקירא קדישא דכל שערי דדיקנא תליין בי' אקרי מזל כו' ותאנא הכל תלוי במזל דאיהו

האי חוטא יקירא קדישא דכל שערין תליין בי' כו' עכ"ל הרי המשיל המשכת השערות לבחי' חוט . . וענין האי חוטא יקירא קדישא דכל שערי דדיקנא תליין בי', היינו כמ"ש בזהר תרומה דף קל"ב בענין תליסר מכילין דרחמי, אינון תריסר רזא דרתיכא קדישא דנפקין מחד דשריא עלייהו. וכ' המק"מ וז"ל זה יובן במ"ש הרב שנוצר חסד הוא כולל כולם כו' עכ"ל" — אוה"ת נ"ך-ב ע' תשסט. וראה גם ביאה"ז להצ"צ-ב ע' תתקט.

"ושם פי' ג"כ . . נק' חוטא יקירא קדישא, דהיינו כמו דוגמת הקו"ח שנמשך מאור א"ס לאחר הצימצום" — אוה"ת פ' האזינו ע' א'תרמו.

בת"א סד"ה ויהי מקץ: לב, ב "שהוא אהבה עליונה הבאה עליו מלמעלה כו' אהבה בתענוגים ובד"ה חכלילי עינים פי' דאהבה בתענוגים היא למעלה מאה"ר הבאה משם מ"ה כי באה משם ע"ב בחי' טעמים כו' ולכן נק' חוט של חסד כי חסד חשבון ע"ב" — אוה"ת בראשית כרך-ד דף תשד, א. ובענין הגמרא דחגיגה ראה גם יהל אור ע' קסו ובאוה"ת נ"ך-ב ע' תתסא-ב "שהוא בעבודה המשכת אהבה רבה בנפש אהבה בתענוגים".

בקר ויודע ה': במדבר טז, ה.

ובפ' בלק (**דף ר"ד ע"ב**): ראה ביאה"ז לאדה"א דף קט, א ואילך.

כסות לילה פטור מן הציצית: מנחות מג, א. טושו"ע או"ח סי' יח.

ועבד הלוי הוא: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ג ח"א ע' רט. והנחת אדה"א שם ע' רלו. וראה גם סה"מ תקס"ו ע' שצ. ס' מאמרים הקצרים ע' פו. ביאוה"ז צד, ב.

ועבד הלוי הוא: במדבר יח, כג.

כמ"ש בזהר שכל עבודת הלוים: ח"ג קעח, ב.

הוא שהוא בינה: ראה אוה"ת במדבר-ו ע' א'תתנה.

בד"ה מצה זו: לעיל פ' צו יא, ד ואילך.

חכמה שהוא בחי' כח מ"ה: הקדמת ת"ז בתחלתה. ובכ"מ.

ונחנו מה: שמות טז, ז.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.

כי אם לבינה תקרא: שם ב, ג.

ואם רץ לבך שוב לאחד: ת"ז בהקדמה (ז, א).

חכמה מוחא ובינה ליבא: שם (פתח אלי').

ולית מחשבה תפיסא ביה כלל: שם.

בד"ה ביום השמע"צ לקמן דרושים לשמע"צ פה, ב.

בד"ה והי' לכם לציצית: לעיל פ' שלח מד, ב.
בד"ה צאינה וראינה: לקמן שה"ש כד, ד.
בביאור ע"פ והי' מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר ו, ד.
הללוהו בתקע שופר . . ומחול: תהלים קנ, ג-ד.
הוא עשנו: תהלים ק, ג.
והנה פרח: ראה גם דרמ"צ מצות ברכת כהנים (קיב, א). ובהנסמן בספר הערכים-חב"ד כרך ב' ע' כה ואילך.
ראה להלן ברשימת הכתבי-יד אודות זמן אמירת מאמר זה.
כמה ענינים מהמאמר נתבארו בד"ה והנה פרח תשל"ג (סה"מ מלוקט ח"ד ע' רצא ואילך).
ראה ד"ה והנה פרח מטה אהרן תשמ"ה כמה ביאורים למאמר זה. לקו"ש חל"ג ע' 196.
והנה פרח מטה אהרן: במדבר יז, כג.
וע' ברבות ס"פ קרח: ראה סה"מ תרכ"ז ע' סד.
וכמ"ש ברבות סוף קהלת: נעתק בסה"מ תרכ"ז ע' סז עם הוספות וביאורים.
בלקו"ש חכ"ג ע' 117 מציין שכ"ה עד"ז בירושלמי תענית פ"ד ה"ה. וראה שם הערה 34 ע"ש.
משעה שהוא מציץ: ברבות שם: משעת שיניץ.
כמ"ש בירמי' סי' א מקל שקד: וראה מפרשים שם.
כי שקד אני על דברי לעשותו: "ויש לומר שהכוונה בהוספה זו היא לרמז דהמהירות שבשקדים הוא ענינים וכידוע ששמו של דבר מורה על ענינו" — סה"מ מלוקט שם.
וזהו רמז על הכהונה: "כי ההשפעות הנמשכות ע"י אהרן . . הן במהירות.
ידוע הקושיא . . עיקר דינו של אדם הוא בר"ה: ראה גם בדרך מצותיך מצות תגלחת מצורע דף קו, א. עטרת ראש בתחלתו פרק ג. קונטרס ומעין מאמר יח. קונטרס חנוך לנער ע' 46 ואילך. לקו"ש ח"ט ע' 375-378. ד"ה והנה פרח מטה אהרן — תשמ"א.
בר"ה ויוה"כ: ראה ביצה טו, א. קונטרס ומעין סוף מאמר יז ואילך.
וכנודע מענין ואנכי עפר ואפר: בראשית יח, כז. אגה"ק סט"ו. וראה סה"מ תש"ג ע' 23. ועוד.
בד"ה פתח אליהו: תו"א דף יג, ד ואילך.
וסד"ה מזוזה מימין: תו"א דף מב, ב ואילך.
ובד"ה מראיהם ומעשיהם: תו"א דף סט, ג.
ובד"ה קחו מאתכם תרומה: תו"א דף פט, א.

אדם נידון בכ"י: ר"ה טז, א.
גם לר' יוסי ור"נ עיקר הדין בר"ה: "וכן לאידך, שגם לרבנן דפליגי אר' יוסי (ר"ה שם), יש דין בכל יום — שלכן מבקשים בכל יום הבקשות שבשמו"ע. וראה בארוכה בקונטרס ומעין מאמר כ ואילך. וראה שם מאמר כב בסופו, דמר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. וראה לקו"ש ח"ט ע' 375 ואילך" — סה"מ מלוקט שם הערה 11.
לפי מעשיו היום: ראה דרך מצותיך מצות תגלחת מצורע. קונטרס ומעין מאמר יז ואילך. ובהנסמן לעיל בקטע המתחיל: ידוע הקושיא.
כי חק לישראל: תהלים פא, ה.
עיני ה"א בה: דברים יא, יב.
בע"מ מאמר חקור דין: #ERROR!
ויאמר בניהו: מ"א (א, לו) לפנינו אי' ויען ולא ויאמר. [כ].
כהנים הנושאים את ידיהם: סוטה לח, א. טושו"ע או"ח סקכ"ח, יב.
ועד"ז י"ל פי' הפסוק השולח אמרתו: תהלים קמז, טו. וראה בד"ה כה תברכו — תשמ"ז.
בד"ה עד דלא ידעי: תו"א צה, ד.
המשכת החסד שע"י אהרן נמשך במהירות באין מעכב ומונע: "משא"כ בתפלה בכלל — ה"ז בקשה של אדם המתפלל (מלמטה למעלה) לפעול רצון חדש למעלה, ואין ודאות שתתמלא הבקשה, ואילו ברכה (מלמעלה למטה) היא בלשון ציווי (או בלשון הבטחה), שבודאי נמשכת ההמשכה. ובברכת כהנים ב' המעלות (ראה אוה"ת נשא ע' ער ואילך, ד"ה כה תברכו תרכ"ו, תרנ"ד. ד"ה אריש"ב תרכ"ט. לקו"ש ח"י ע' 41)" — לקו"ש חל"ט ע' 378 הערה 25.
יברכך ה' וישמרך: במדבר ו, כד.
וארז"ל יברכך בממון . . וישמרך מן המזיקים: "דלכאורה אינו מובן, הרי בדרשת רז"ל הנ"ל מבואר רק מהי ההמשכה (ברכה בממון ובבנים ושמירה מן המזיקים), ובלקו"ת מביא דרשה זו לענין שההמשכה היא במהירות, ויש לומר הביאור בזה, דיברכך בממון ובבנים מורה על ריבוי ההשפעה שההשפעה היא בכל הענינים דבני חיי ומזוני [דביברכך בממון נכלל גם הברכה על חיי, דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב], וענין וישמרך מן המזיקין מורה שההמשכת ההשפעה היא למטה מטה ביותר, אפילו למקום שצריך למשירה מן המזיקין" — סה"מ מלוקט שם ע' רצה.
ע"פ בהעלותך: לעיל פ' בהעלותך ל, א.
וע"פ ועשית בגדי קדש: תו"א פב, א ואילך.

דף נו

משא"כ בחסד עולם יש כנגדו בחינת דין המעכבו: ראה בד"ה אמר לצפון תני — תר"ן ע' שפט.

ע"פ חסדי ה' כי לא תמנו: אגה"ק סי' י'.

ע"פ יום ליום יביע אומר: סידור עם דא"ח קפ, ב ואילך. וראה בארוכה פירוש המילות לאדה"א פכ"ו ואילך. וראה באוה"ת-סדור ע' קעז.

בסידור מבאר "שבימי החול ישנם כמה עיכובים בהמשכת ההשפעה למטה, וביום השבת, המשכת ההשפעה היא במהירות, יביע אומר, יביע לשון מהירות. ומבואר שם [בסידור קפ, ד]. שבימי החול אפשר שההשפעה תתעכב ולא תומשך למטה" — סה"מ מלוקט שם ע' רצג.

וחש עתידות למו: האזינו לב, לה.

מענין שקדים בפ' שמות (**ט"ו ב**'): נעתק באוה"ת סידור ע' קעז "ת"ח שקדים מנהון מרירין מנהון מתיקין כו'".

יובן ע"פ מ"ש (**בירמי**' . . **שיש שקידה למוטב ולטוב**: "והגם דהתם היינו לדבר עונש, אבל באמת עיקר ענין זה היינו לדבר הטוב להשפעת חיים חן וחסד שיומשך בלי עיכוב כמש"ש [בלקו"ת נה, ג]" — אוה"ת סידור ע' קעז.

הענין דשקדים מובא בספר השיחות תש"נ כרך-ב ע' 533 בהערה 46 מקשה "דלכאורה מה שייך כאן שקדים למוטב, הרי עבודת אהרן היתה רק בקדושה" ע"ש.

"ושקדים דמטה אהרן הם שקדים טובים, דיש לומר, דזה שמביא בהמאמר שיש שקידה למוטב הוא לרמז שבהשקדים טובים דמטה אהרן יש גם מעלת אתהפכא דמוטב לטוב" — סה"מ מלוקט שם ע' רצו.

בד"ה והנה פרח מטה אהרן תשמ"ה הקשה למה מביא ענין זה כאן, והרי אין ענינו רק לציין מ"מ בעלמא. ומבאר דענין פרח מטה אהרן הי' אחר מחלוקת קרח, ואז נתברר תוקף כהונת אהרן, כי תכלית השקדים של היפוך הטוב הוא להפכם לטוב, ואז יש בהם מעלה זו דאתהפכא חשוכא לנהורא ע"ש.

נכון הדבר מעם האלקים: בראשית מא, לב.

בספר מגן דוד: נזכר גם באוה"ת ויקרא-ג ע' תתז.

א-ל עליון גומל חסדים טובים: נוסח התפלה.

האור כי טוב: בראשית א, ד.

וע' בהרמ"ז פ' שלח . . **ששני מיני שפע הם**: מובא ונתבאר בסה"מ תרס"ד ע' קסז.

חקת

דף נו

זאת חוקת התורה: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי ממאמר זה נדפס בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תערב.

הגהות באוה"ת חוקת ע' תשנט. תשס. וראה אוה"ת חוקת כרך ה' ע' א'תרטז. א'תריז.

בדרמ"צ מצות פרה אדומה (**צט**, **ב**) **ז"ל**: ביאור הדברים צריך להעתיק אי"ה מכתב ידי בביכעל המתחיל כי ביום הזה יכפר כו' את התורה ששמענו פ' פנחס על המשנה דמס' פרה הכל כשרים לקדש כו' וענין התולעת לא נת' שם אך נת' בתורה ע"פ וידבר ה' אל משה כו' זאת חוקת התורה וביאורה שנת תקס"ה כ"י כדו"ח הרב שי' [הוא הנדפס בסה"מ תקס"ה הנ"ל].

למאמר זה ראה גם ד"ה זה בסה"מ תרכ"ט ע' פה. סה"מ תרס"ה ע' רכד. המשך בששה"ק תער"ב ע' מא. לקו"ש חי"ג ע' 67. ד"ה לה"ע פרה בסה"מ תקס"ב-ב ע' שסח (וש"נ).

ד"ה זאת חקת התורה פ' פרה תשמ"ו. ד"ה זאת התורה אדם תשמ"ז. ד"ה זאת חקת התורה תשמ"ה. תשמ"ח. ד"ה זאת חקת תשכ"ט (נדפס בקונטרס יב-יג תמוז תנש"א) בסה"מ מלוקט ח"ה.

ביכעל קטן שמינית בויגין כת"י שתח"י באריכות יותר (קיד, ב) מבכאן [כ].

וידבר ה' . . זאת חקת: במדבר יט, א-ב.

הקב"ה אומר ומשה כותב: ב"ב טו, א.

בד"ה אם בחקתי תלכו: לקו"ת בחקותי מה, ד. סה"מ תקס"ד ע' קז. אוה"ת ויקרא-ג ע' תתקכא.

בד"ה שחורה אני: לקו"ת שה"ש ד, ב.

ויצונו ה' לעשות את כל החקים: דברים ו, כד.

וברבות בא פי"ט: "ד"א יהי לבי תמים בחוקיך זה חוקת הפסח וחוקת פרה אדומה, למה ששניהן דומין זה לזה, בזה נאמר זאת חקת הפסח ובזה נאמר זאת חקת התורה, ואי אתה יודע איזה חקה גדולה מזו" — אוה"ת חקת ע' תשעג. וראה שם ע' תתיב בארוכה.

תצוה ר"פ ל"ח: "כשהוא רוצה הוא קוראה לשון נקבה שנאמר ויקחו אליך פרה כו'" — אוה"ת חקת ע' תשעד.

אמור ספ"ל: ע"פ ולקחתם לכם ביום הראשון . . הרבה קיחות צויתי אתכם בשביל לזכותיכם אמרתי אליכם ויקחו אליך פרה אדומה תמימה" — אוה"ת חקת ע' תשעד.

נשא פי"ב: ע"פ ויהי ביום כלות משה, ישראל נתקדשו בפרת חטאת שנאמר דבר אל בנ"י ויקחו אליך פרה אדומה וגו'" — אוה"ת חקת ע' תשעה.
פי"ג דרנ"ג ע"ד: "ע"פ ביום השני הקריב נתנאל כו' הקריב את קרבנו אמר ר"פ בן יאיר למה הוסיף הקרב וחסר יו"ד, אלא כנגד פרה אדומה שעשו באותו היום" — אוה"ת חקת ע' תשעה.
לפי שמצות פרה אדומה הוא כללות התורה: בד"ה זאת חוקת תשכ"ט הנ"ל מבאר "הכוונה היא בעיקר למצות התורה [כמובן מהביאור בלקו"ת שם [נו, ב ואילך], דזה שמצות פרה אדומה הוא כללות התורה הוא כי יסוד כל המצוות הוא רצוא ושוב, ופרה אדומה הו"ע רצוא ושוב]".
ועשיתם אתם: במדבר טו, לט.
ושמרתם את חקתי: ויקרא יח, ה.
ואהבת בכל לבבך: דברים ו, ה.
סד"ה זכור את יום השבת לקדשו: תו"א עא, ג.
סד"ה נר חנוכה: תו"א מג, ב.
בד"ה וכל העם רואים: תו"א עג, ד.
שכללות ענין המצות . . רצוא ושוב: ראה ד"ה זאת התורה אדם — תשמ"ז.
בשיחת ש"פ חוקת תנש"א כרך-ב ע' 675 הערה 78. נעתק לעיל פ' בחקותי מט, ג.
והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
הלוך ונסוע: בראשית יב, ט.
בס"י ואם רץ לבך שוב לאחד: פ"א. בספרינו שם הגירסא: למקום. בהקדמת ת"ז (ז, א) איתא: לאחור. נ"א: לאחד. ובכסא מלך כתב ע"ז: שוב לאחד גרסינן.
ראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תרנ"ט ע' ריא. וראה גם אוה"ת יתרו ע' תתקעח.
בינה ליבא: בת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
מוטב דלדייני': חגיגה טו, ב. וראה לקו"ת בשלח א, ד. דרך מצותיך קלה, א.
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.
מי לי בשמים: שם עג, כה.
שהוא בחי' יסוד האש שבלב ואח"כ שוב לאחד: ראה אוה"ת דברים-ו ע' ב'שמז.
הרצוא זהו ענין שריפת הפרה לאפר: ראה שערי אורה (מז, ריש ע"ב) ד"אפר ביסוד האש, ולהעיר מתו"ח תולדות ד, רע"א" — לקו"ש-כה ע' 80 הערה 22.
ילכו מחיל אל חיל: תהלים פד, ח. וראה דחז"ל סוף ברכות. וש"נ.

ולא תוסיף קום: ישעי' כד, כ. עמוס ה, ב.
חכמה כח מ"ה: זח"ג לד, א.
בד"ה וידעת היום: לקו"ת ואתחנן ד, א ואילך.
מימינו אש דת למו: דברים לג, ב.
כללות ענין זה דבחי' הרצוא ושוב: נתבאר בד"ה זאת חקת התורה — תשמ"ו.
ונתן עליו מים חיים: במדבר יט, יז.
בד"ה וקבל היהודים: תו"א צז, א.
בזח"ג האזינו דרפ"ח ע"ב: ראה גם לקמן פ' מסעי צה, ג.
ע"פ והאיש משתאה לה: סידור צא, ב. וראה בארוכה ספר הערכים-חב"ד כרך-א ע' ל ואילך. וש"נ.
יפה שיחתן של עבדי אבות: ב"ר ס, ח. רש"י בראשית כד, מב.
בד"ה החלצו מאתכם: לקו"ת מטות פו, ג.
בד"ה והי' לכם לציצית: לקו"ת שלח מד, ד.
ועתה יש להבין: לסעיף זה ראה סה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' קא ואילך.
ופני שור מהשמאל: יחזקאל א, י.
שמאל דוחה וימין מקרבת: סוטה מז, א. וש"נ.
ימין ושמאל תפרוצי: ישעי' נד, ג.
אהבתי אתכם אמר ה': מלאכי א, ב.
יאר פניו אתנו: תהלים סז, ב.
ימינך ה' תרעץ אויב: שמות טו, ו.
השיב אחור ימינו: איכה ב, ג.
בד"ה ואהי' אצלו אמון: לעיל במדבר יח, ד. מאמרי אדה"ז כתובים-א ע' רד.
ובלקו"ת ס"פ חקת: להאריז"ל.
בזח"ב פקודי דף רכ"ד ובפי' הרמ"ז שם: "כי הימין אין ממנה קליפה אבל השמאל עצמו בהתפשטותו למטה נעשה סיגים". ביאה"ז להצ"צ-א ע' שעג. ובכרך-ב ע' תתנב ד"ה אמר לצפון תני — תר"ן ע' שצ. ראה גם לקמן נז, ג.
ושבע הזיות נוכח פני אהל מועד: ראה במדבר יט, ד.
שהאפר הוא מהותו . . של העץ: ראה אגה"ק סי' טו. אוה"ת יתרו ע' תתכו.
הכל הי' מן העפר: קהלת ג, כ.
חומר וצורה: במו"נ להרמב"ם בשלישי פכ"ב ובח"א (פי"ז) ובפ"א מח' פרקים שלו. [כ]. ראה הל' יסוה"ת רפ"ד.

שהרי עצם מהותו . . לטוב: בקונטרס העבודה פ"ה מציין "מ"ש בכ"ד שכח המתאווה בעצם אינו רע וכמ"ש בלקו"ת ד"ה זאת חוקת התורה זהו רק שאין בו ציור רע בעצם, אבל מ"מ אינו טוב, ואדרבא בטבעו הוא נמשך לענינים חומריים".

כח המתאוה: ראה לקמן ר"ה סא, ד. נתבאר בסה"מ תרס"ד ע' רטו.

נפשי אויתיך: ישעי' כו, ט.

כמו שאוהב ומתאוה לחיי נפשו: ראה תניא פרק מד. וראה לעיל במדבר ח, ג ובמ"מ לשם.

ע"פ כי תצא: לקו"ת תצא לד, ג ואילך.

בד"ה להבין — מי א-ל כמוך: לקו"ת ר"ה ס, ד ואילך.

לאכפיא לסט"א: זח"ב קכח, ב.

ואזי יוכל להפוך אח"כ: ראה לקמן פ' ואתחנן ב, ג. ולעיל פ' שלח מ, ב. אוה"ת סידור ע' נט.

ואהבת בכל לבבך בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.

אתהפכא חשוכא לנהורא: ראה זהר בהקדמה ד, א. זח"ג רסז, א.

שמע ישראל: דברים ו, ד.

ע' נפש דיעקב: בראשית מו, כז.

וימלוך וימת: שם לו, לב-לג והלאה.

בד"ה וכל בניך: לקו"ת ראה ל, ב.

ובקשתם משם את ה': דברים ד, כט.

קראו שם פרעה: ירמי' מו, יז.

זה א-לי ואנוהו: שמות טו, ב.

מלא כה"א כבודו: ישעי' ו, ג.

ושם ימותו: במדבר יד, לה.

לית אתר פנוי מיני': ת"ז תנ"ז.

לצעוק . . בצר לו: ראה תהלים קז, ו. כח.

ע"פ וישב יעקב: תו"א כו, ד.

וע"פ אני לדודי: ראה לקו"ת פ' ראה לג, ג.

כמ"ש בפע"ח: ש' הק"ש פ"ט. [כ].

בפ' וישלח סד"ה ויאבק איש: תו"א כו, ג ואילך.

מאן דנפל מדרגי' אקרי מית: בזח"ג קלה, ב — הובא בע"ח ש' שבה"כ פ"ב ובמבו"ש ש"ב ח"ב פ"ג — איתא מאן דנחית מדרגי' קדמאה דהוה בי' קארי' בי' מיתה — לקו"ש

ח"י ע' 211. ראה ב"ר ר"פ ויחי.
בענין שנתבאר כאן — ראה אוה"ת חקת ע' תשפ.

דף נז

ע"פ ויאכילך את המן: אולי הכוונה ללקו"ת עקב יג, ג שם מבאר ענין טל שעתיד להחיות בו את המתים.
שקורין פ' פרה קודם: טושו"ע או"ח סתרפ"ה.
ועיין ברבות בא פי"ט: בבוך 1102 נוסף בגוכתי"ק "וכמש"ש שאוכלי פסח צריכין לה".
מקור מים חיים: ירמי' ב, יג.
סתימו דכל סתימין: זח"ב פט, א. ובכ"מ.
בחי' מים חיים היא התורה: ראה לקו"ש ח"ז ע' 321.
והחכמה תחי': קהלת ז, יב.
ימותו ולא בחכמה: איוב ד, כא.
רמ"ח מ"ע נק' רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
רוח אייתי רוח: זח"ב קסב, ב.
נתינת האפר ע"ג המים: רמב"ם הל' פרה פ"ט, ה"א.
בד"ה וכל העם רואים: תו"א עג, ד.
במ"א ע"פ הזהר פ' תזריע: ביאה"ז לכ"ק אדה"א עג, א ואילך. נוסחא שני' בסה"מ תקס"ה.
ולקח הכהן עץ ארז: במדבר יט, ו.
אל תיראי תולעת יעקב: ישעי' מא, יד.
מה תולעת זו אינה מכה ארזים אלא בפיה: זח"א קעח, א. תנחומא בשלח, ט. [כ]. ראה לקו"ש-כח ע' 335.
וכמארז"ל ע"פ הקל קול יעקב: בראשית כז, כב. גיטין נז, ב.
ודברת בם: דברים ו, ז.
כל העוסק בתורת עולה: מנחות קי, א ושם לי' בתורת עולה [כ]. אבל ברוב המקומות בדא"ח מובא תי' "עולה". ראה לעיל פ' במדבר יג, א. אחרי כו, ד.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
סד"ה ביום השמיני עצרת: לקו"ת שמע"צ פד, ב.
ובד"ה וארשתיך לי: לקו"ת במדבר ח, ד.
סד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ: לקו"ת סוכות פא, ג.
בד"ה קא מיפלגי: לקו"ת תזריע כב, ב ואילך.

למען תהי' תורת ה': שמות יג, ט.
ולא תחללו: ויקרא כב, לב.
נבזה בעיניו נמאס: תהלים טו, ד.
ואנכי תולעת ולא איש: שם כב, ז.
ר"ת אנא בכח . . גימט' תולע: מאו"א אות ת סעיף יב. וראה אוה"ת פ' כי תבוא ע' תתשג. ובאוה"ת פ' פנחס ע' א'קכא מציין לספר ילקוט ראובני — קבלה ערך קליפות ע"ש בארוכה.
ואשים דברי: ישעי' נא, טז.
ימינך נאדרי בכח: שמות טו, ו.
בחסד דרועא ימינא: זח"א כו, א. ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ובלק"ת פ' תרומה: להאריז"ל ד"ה ותולעת שני.
שמשים עצמו כשיריים: ר"ה יז, ב. מגילה טו, ב.
כל עיר מתם: דברים ב, לד. ג, ו.
חקת שמים וארץ: ירמי' לג, כה.
ע"פ תקעו בחדש: לקו"ת ר"ה נד, ד.
בד"ה תורה צוה: לקמן פ' ברכה צה, א ואילך.
התו' נק' נובלות חכ': ב"ר יז, ה.
ונחנו מה: שמות טז, ח.
בזח"ג . . ובפי' האריז"ל שם: ראה לקמן בתחילת הביאור ולעיל פ' שלח נא, ב.
בד"ה וירא ישראל: תו"א סב, א.
בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א.
והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.
אם רץ לבך: נסמן לעיל נו, ב.
בכה ארוץ גדוד: תהלים יח, ל.
אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני: קהלת ז, כג.
אאלפך חכמה: איוב לג, לג.
ונוצר חסד לאלפים: שמות לד, ז.
כמ"ש הפי' בלק"ת: בטעמי המצות פ' חוקת.
והיתה לעדת בנ"י למשמרת: במדבר יט, ט.
ביאור ע"פ זאת חוקת: בסה"מ תקס"ה-ב ע' תרפ הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי. הגהות להביאור באוה"ת חקת ע' תשסא. המאמר עם הוספות והגהות שם ע' תשסח.

מאוה"ת במדבר כרך-ו ע' א'תתעט נראה שהי' סברא לפני הצ"צ להעמיד מאמר זה בתו"א לד' פרשיות, דשם מציין לד"ה ה' יחתו מריביו בשם לקמן פ' נשא.
וכן נמצאים כמה מאמרים מהצ"צ על פרה אדומה בכרכי כת"י בחומש שמות.
וביאור מהצ"צ השייך לקמן נח, ג באוה"ת חקת כרך-ו ע' א'תתעז.
ג"ז בהכת"י בהביכעל הנ"ל [ראה בהמ"מ לעיל נו, רע"א] מבואר באריכות מן (קטז, ב-קיט, ב), עיי"ש. [כ].
והב' הוא בעתיק: ראה ד"ה אני ישנה — תרנ"א ע' צח.
ועמש"ל פ' מקץ: תו"א מא, ג. וראה באוה"ת שמות כרך-ז ע' ב'תקסד.
וכמו שפי' המגיד נ"ע במ"ש . . וידבר אלקים: ראה גם אוה"ת יתרו ע' תתעג. שם כרך ח ע' ב'תתקפד. לקו"ש ח"א ע' 148.
איך עשרת הדברות מכוונים נגד עשרה מאמרות: נתבאר באוה"ת יתרו ע' תתעג. כרך-ז ע' ב'תרפד. כרך-ח ע' ב'תתקפה. ושם כתב הצ"צ שמפרש בענין אחר ממה שכתב כאן ע"ש.
בזהר ויקרא (**די"א ע"ב**): ראה אוה"ת תשא ע' א'תתנא.
וכ"מ באדרא (**דקל"ג ריש ע"א**): "תאנא מה בין דבור לאמירה אמירה הוא דלא בעי לארמא קלא דבור בעי לארמא קלא ולאכרזא מילין" — אוה"ת שמות כרך-ז ע' ב'תרפד. וראה גם סה"מ תרנ"א ע' קס. סה"מ תרפ"ה ע' רצז.
בהרמ"ז ר"פ אמור: באוה"ת כאן ע' תשסח "גבי אמור אל הכהנים ובזהר שם דפ"ח ע"ב אמור בלחישו כו'". ובאוה"ת שמות כרך-ז ע' ב'תרפח "וכן מבואר בזהר ר"פ אמור . . ע"ש בהרמ"ז, ויותר מבואר בהרמ"ז ר"פ אחרי שהאריך מאד".
ע"פ ובבואה לפני המלך: צ"ע מקומו.
ההפרש בין אמירה לדיבור נתבאר בסה"מ אתהלך ע' קד ואילך.
חו"ב הן תרין ריעין: ראה זח"ג ד, א.
בד"ה ששים המה מלכות: לקמן שה"ש מ, ב.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.
ע"פ ואהי' אצלו אמון: ראה לעיל פ' במדבר יח, ג.
טנת"א טעמים בחכמה: ראה בפרדס שער כז פ"ג. ובשער הטעמים פ"ה. וראה באוה"ת שמות-ז ע' ב'תקעה. ביאה"ז להצ"צ כרך-א ע' שיט אוה"ת דברים כרך-ה ע' ב' מח.
בפ' שלח ע"פ ועתה יגדל: לעיל לט, ב.
שהם ג"כ כנגד ד' בחי' טנת"א: ע"ח שער דרושי אבי"ע פ"א.
והעליון מהם כולל את התחתון ג"כ: ראה אוה"ת ויקרא-ב ע' תקפט. שמות כרך-ז ע' א'ג.

דף נח

ויותר נראה זה בעצמות שבגוף הבעל חי: וכ"ה לקמן ברכה צה, ג. וראה באוה"ת ויקרא-ב ע' תקפט ובפ' יתרו ע' א'ג.

בד"ה אם בחקותי: לעיל פ' בחקותי מה, א.

שהרי מאות ודיבור אחד לא יתהווה אות ודבור אחר: בתורת חיים בראשית דף כג, ב כ' "(ואע"פ שגם בדבור יש חיות רב עד שפועלים בלב זולתו. זהו בדברים היוצאים מן הלב דוקא שזהו אור וחיות התפעלות המדות)". וראה שם דף קסד, ב. באוה"ת בראשית כרך-ו דף תתשמג, א "שהמדות נק' צומח שההתפעלות יש בה צמיחה וגידול ע"ש.

והמדות הם בחי' צומח: ראה בתורת חיים שם.

כמ"ש והחכמה תחי': קהלת ז, יב.

נק' בס"י אבנים שתי אבנים: פ"ד, מי"ב.

מן הארז אשר בלבנון: מ"א ה, יג.

כן פי' הפרדס: בעה"כ.

והמק"מ: זח"ב קפ, ב.

הרמ"ז פי': שם סע"א.

והחכמה תחי': קהלת ז, יב.

החכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פא, מ"ז.

ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות: פא, ב.

בדרוש דמזוזה מימין: תו"א מב, א ואילך.

בשרשם הצומח גבוה מהחי: ראה בארוכה בביאה"ז להצ"צ כרך-א ע' תג ואילך. ובתו"א מג, ג "מצד שרשן במחשבה הקדומה הרי ארץ דוקא קדמה לכולם במחשבה". ראה ד"ה חביבין ישראל תרצ"ו פ"א. ד"ה איזהו חכם תש"ב פ"ד ועוד. ראה לקו"ש חכ"א ע' 114.

וכ"מ בע"ח שער א"א פ"ב: ראה סה"מ תש"א ע' 4 ואילך.

ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית: לקמן פ' ברכה צח, ד ואילך.

רישי' דעשו בעטפוי דיצחק: ל' ת"י בויחי, בראשית (מט, כא [ב]). ושם (נ, יג). [כ]. ראה סידור כד, א, ובתו"א פ' לך לך פט, ד בשם הזהר.

וזהו ענין סוספיתא דדהבא: זח"ב רכד, ב. וע' בתו"א ד"ה ראה ריח בני. [כ].

אור חוזר ורצוא והסתלקות: ראה ע"ח שער מ"ן ומ"ד פי"ד.

לא יוכל להיות מזה יניקת החיצונים: ראה בד"ה אמר לצפון תני — תר"ן ע' שצ "דמקו הימין נמשך רק ק"נ ולא גקה"ט לגמרי, וגקה"ט הן מקו השמאל".

וע' בזהר פקודי (**דף רכ"ד ע"ב ובמ"ש הרמ"ז**: "כי הימין אין ממנה קליפה אבל השמאל עצמו בתפשטותו למטה נעשה סיגים כו'" — ביאה"ז לצ"צ-א ע' שעג סה"מ תר"ן ע' שצ. ראה גם לעיל נו, ג.

ועמ"ש . . פ' אחרי (**דע"ט ב'**) **הביאו עלי כפרה**: ביאה"ז לאדה"א עו, ג. ועם הגהות בביאה"ז להצ"צ-א ע' שסב ואילך. הנחה אחרת (נדפס מגוכתי"ק הצ"צ) במאמרי אדה"ז ש"ס וזהר ע' ערב.

ובערת הרע מקרבך: דברים יג, ו. ועוד.

בל יזכרו ובל יפקדו: עפ"י ירמי' ג, טז.

והרשעה כולה בעשן תכלה: תפלת ימים נוראים.

יתרון האור מן החושך: קהלת ב, יג.

וז"ש בזהר: ע' ח"ב (כז, א). ושם (כו, ב). ועל"ק ואתחנן (ז, ד). וש"נ. [כ].

בשני יצריך כמ"ש בגמ': ברכות נד, א.

לתת להם פאר תחת אפר: ישעי' סא, ג.

מנצפ"ך בגימ' פר: מאו"א אות א' סעי' קיד "אפר פרה מנצפ"ך נשרפו סיגיהם ונמתקו פ"ר עם הכולל גי' אפר" — אוה"ת חקת ע' תת. וראה גם בטעמי המצות בלקו"ת להאריז"ל ר"פ חקת.

וז"ל הרח"ו בשער תיקון עונות ספ"ב: נדפס בשער היחודים קארעץ תקמ"ג דף לא, ד.

ובמ"ח שם: תפלת העשי' ד, ד.

ויהי בנסוע הארון: במדבר י, לה.

דף נט

התו' נק' עוז ותושי': מכילתא בשלח טו, ב. ויק"ר פל"א, ה. סנהדרין כו, ב.

קול ה' בכח: תהלים כט, ד.

שממית בידים תתפש: משלי ל, כח.

אמר אויב ארדוף אשיג: שמות טו, ט.

משם אורידך נאום ה': עובדי' א, ד.

ולכן נק' החכמה דין כמ"ש האריז"ל: ראה תו"א ה, ד בשם החייט "ושבחו האר"י ז"ל". ביאוה"ז לצ"צ-ב ע' תרצה.

הקל קול יעקב: תולדות כז, כב.

יכלו שוטני נפשי: תהלים עא, יג.

ובנ"י יוצאים ביד רמה: שמות יד, ח.

והי' כאשר ידים משה ידו: שם יז, יא.

רמה ידך בל יחזיון: ישעי' כו, יא.
הסוררים אל ירומו: תהלים סו, ז.
כי גאה גאה: שמות טו, א.
כולא קמי' כלא: זח"א יא, ב.
עפמ"ש האריז"ל בפי' עבדים היינו: פע"ח שכ"א, פ"ו. ראה בארוכה בסידור שער חג המצות רצג, ג. וראה לעיל פ' אמור לט, א.
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
אדון הנפלאות: ברכת יוצר.
עושה פלא: שמות טו, יא.
הנק' עתיק יומין: דניאל ז, ט.
המתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.
כשנמשך השפע דרך אחוריים: ראה אוה"ת ראה ע' תתט.
ויוציאנו ה"א: ראה דברים ו, כא.
וברוב גאונך תהרס קמיך: שמות טו, ז.
רם ונשא כו' משפיל גאים: ברכת אמת ויציב.
כה אמר רם ונשא: ישעי' נז, טו.
במ"א בפי' כי יד על כיס י-ה . . בד"ה חייב אינש: תו"א מג"א צה, ג ואילך.
התו' נק' משל הקדמוני: [רש"י] ש"א כד, יד. וערש"י משפטים (כא, יג). ובמכות (י, ב) ד"ה והאלקים, ע"ש. [כ].
מפיו דעת: משלי ב, ו.
סד"ה נאוו לחייך בתורים: לקו"ת שה"ש יג, ג.
חרות על הלוחות: שמות לב, טז.
אורייתא וקוב"ה כולא חד: ראה זח"א כד, א. זח"ב ס, סע"א. ולהעיר ג"כ מת"ז ת"ו ותכ"ב.
ופתחת עליו פתוחי: שמות כח, לו.
בד"ה כי כארץ תוציא צמחה: לקמן פ' נצבים נ, ב.
והענין הוא כמו עד"מ: ראה סה"מ תרפ"ט ע' 254.
בת"ז כתרא עילאה: ת"ע (קלה, ב).
דלית מחשבה תפיסא בי': שם בהקדמה (פתח אלי').
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
תרין רעין דלא מתפרשין: ראה זח"ג ד, א.
ע"פ אמר עם הספר: תו"א צו, ב.

בזח"ב ויקהל ד"ר ע"א: ראה לקמן סוכות פ, א.
באש שחורה ע"ג אש לבנה: ירושלמי שקלים ו, א. דב"ר ג, יב. מדרש תלים צ, יב. ובכ"מ. וראה לקמן שה"ש ד, ב.
בד"ה שחורה אני ונאוה: לקו"ת שה"ש ד, ב.
ועיין מענין אחכמה . . בזח"ג פינחס דרכ"ג סע"א: "שחכמת שלמה היא חכמה תתאה אבל חכמה עילאה דאצילות על זה אמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" — אוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'קכח.
"מה כתיב אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני והא כתיב וה' נתן חכמה לשלמה ובעא לסלקא מתתא לעילא דאתרחיקת מיניה כו'" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' ס.
ובקה"ר ע"פ זה: פר' ז.
ברבות ר"פ חקת: יט, ג. מכאן עד תי' "סד"ה ולא אבה" מובא באוה"ת חקת ע' תשעה-ו.
פקודי דרל"ז סע"א: "כגוונא דא פרה אדומה תמימה כו' בגין לאכפייא כל סטרי מסאבא דלא ישלטון כו' מי יתן טהור מטמא כו' רזא דא הכי הוא דדא איהו טהור דנפק מטמא, ופי' במק"מ שהיא ק"נ שאחר שנשרפת ונותנים עליהם מים היא מתבררת והיא טהור דנפיק מטמא" — אוה"ת נ"ך-א ע' תרנז ע"ש שמבאר זה ע"פ מ"ש בתו"א בד"ה ויאבק איש.
ובת"ז תי' כ' דמ"ב ע"א: "בענין פרה אדומה שעלי' נאמר מי יתן טהור מטמא כו'" — אוה"ת נ"ך-א ע' תרנח ע"ש בארוכה.
בחכ' אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח שי"ח, פ"ה. מבו"ש ש"ה ח"א פ"ב.

דף ס

ולקח מעץ החיים וחי לעולם: בראשית ג, כב.
חכמת זה סדר קדשים: שבת לא, סע"א. [כ].
ועמ"ש מזה בביאור ע"פ . . דפ' ציצית: לעיל פ' שלח נ, א ואילך.
באוה"ת מביא במקום זה: "כמ"ש ע"פ והי' אמונת עתך כו' חכמה ודעת".
בביאור בשעה שהקדימו: לעיל פ' במדבר טו, א.
מענין שלוש הפוכות: ברכות נה, ב.
בת"א פ' וישלח סד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה: תו"א כו, א וז"ל "והנה העלאת מ"ן של התיקון גלוי וידוע לנו ע"פ התורה פרים בני בקר שנים כו', משא"כ העלאת מ"ן לעולם התהו כו' ולכן הקריב גם גמלים שהם טמאים בקרבנות דתיקון, אך בקרבנות

דתהו כתיב מי יתן טהור מטמא כו' ששם כחשיכה כאורה כו' קטן וגדול שם הוא כו' השוה ומשוה כו' עכ"ל" — אוה"ת נ"ך-א ע' תרנה.

ובד"ה וישלח יעקב: תו"א כה, א וז"ל "אבל יעקב העלה מ"ן לבחי' המקיף דתהו שהוא אור גדול בבחי' א"ס כו' לכן אין שם הצמצומים והדקדוקים, כי א"ס ב"ה הוא כל יכול לסבול הכל אף טמאין כו' וכמארז"ל עתיד חזיר ליטהר עכ"ל" — אוה"ת נ"ך-א ע' תרנה.

עיין במא"א אות ח' סעיף ו': "חזיר נק' קליפת נוגה ולכן במיתוקה עתידה לחזור ותהי' קדושה ושם זה בחי' חכמה דקליפה". וע"פ התו"א וישלח כה, ב מובן מה שמציין כאן להמאו"א. ומה שמציין בתו"א למאמרז"ל עתיד חזיר ליטהר.

ובאוה"ת נ"ך-א ע' תרנו מציין "אמנם במאו"א אות ח' סעיף ואו פי' עתיד חזיר ליטהר קאי על ק"נ, ובמדרש תלים סי' קמ"ו ע"פ ה' מתיר אסורים יש שני דיעות אם האיסורים יהיו נעשים היתר לע"ל שי"א חס ושלום כו', ויש להעיר מזה לענין פרה אדומה שנזכר ברבות ר"פ חקת מי יתן טהור מטמא, לפי ששם הוא ג"כ בחי' ומראה לו פנים והיינו ענין מים חיים דוקא". וראה גם אוה"ת ויקרא-א ע' רלט.

וע' עוד מענין מי יתן טהור: ראה סה"מ תרל"ד ע' רסט.

בזח"א וירא ק"ב ב': "מי יתן טהור כו' טהור דא אברהם דנפק מתרח. דהיינו טהור מטמא כמ"ש ברבות פ' חקת" — אוה"ת נ"ך-א ע' תרנו.

ח"ב יתרו ס"ט ב': "ע"פ מתוך הסנה, הסנה ודאי הוה בגו ההוא קדושה ואתדבק בי' כו' ורזא דא מי יתן טהור מטמא" — אוה"ת נ"ך-א ע' תרנז. וראה גם סה"מ תרל"ד ע' רסט.

ח"ג תזריע מ"ח ב': "ע"פ ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא, דלא טהור אלא כד נפיק מסטרא דמסאבא כו' דכתיב מי יתן טהור מטמא" — אוה"ת נ"ך-א ע' תרנח. וראה שם ע' תרנו.

רבות (**ס"פ בא פי"ט קל"ה ד**'): הלשון נעתק באוה"ת פ' חקת ע' תשעג.

רבות תצוה . . פ' אמור ספ"ל . . נשא פי"ג: נעתקו באוה"ת ע' תשעד ואילך.

ויקחו אליך פרה אדומה: מאמר זה הוא משנת תק"ע — ראה ברשימת המאמרים בסוף סה"מ תק"ע ע' רפט הע' 26.

הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי במאמרי אדה"ז-פרשיות ע' תרסו. נוסחא אחרת שם ע' תרעה.

ראה בהנעתק לעיל בהמראי מקומות לדף נו, א מדרמ"צ צט, ב.

קיצורים באוה"ת במדבר כרך-ו ע' א'תתפה. המאמר בהרחב הביאור במאמרי אדה"א במדבר ע' א'שפג.

רוח סערה וענן גדול: יחזקאל א, ד.
פרה הוא פ"ר ה': טעמי ושער המצות וספר הליקוטים — להאריז"ל — ר"פ חקת.
פ"ר הוא גימט' מנצפ"ך: נסמן לעיל לדף נח, ד.
אחה"ע מהגרון: ראה ספר יצירה פ"ב מ"א. תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) סעי' יג ע' 62 הערה 1.
בבינה בחי' אותיות המחשבה: זהר פנחס רכט, ב.
ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
בד"ה והניף הכהן את העומר: לקו"ת אמור לו, א.
נת' מזה במ"א ע"פ אד": סידור רלו, ד ואילך.
והנה עיקר ההתחלקות . . נבראים בע"ג: מובא בביאה"ז להצ"צ-ב ע' תשמב.
טורא דפרודא: זח"א קנח, א.
וצבא השמים לך משתחוים: נחמי' ט, ו.
נפש ל' יחיד: רש"י בראשית מו, כו בשם ויק"ר.
לעולם ירגיז אדם יצ"ט: ברכות ה, א.
ע"פ מאמר הזח"ב פקודי: ביאה"ז לאדה"א נז, א ואילך. עם הגהות וכו' ביאה"ז להצ"צ-א ע' רצב ואילך.
בד"ה אד' שפתי תפתח: סידור רלז, א.
סד"ה ושאבתם מים בששון: לקמן סוכות פ, ג.
ענין בחי' נוגה . . משא"כ בקדושה הוא בחי' ביטול: מובא באוה"ת עקב-ה ע' ב'לא.
שלפעמים בחי' נוגה עולה לגמרי בקדושה: ראה תניא ס"פ ז'. אוה"ת מטות ע' א'דש. יהל אור ע' לב.
אשכחן אפר דאקרי עפר: סוטה טז, א.
חולין פח, ב ושם הל' מצינו [כ].
דכתיב ולקח מעפר: חוקת יט, יז ושם לקחו לטמא מעפר.
יתפרדו כל פועלי און: תהלים צב, ח.
עיין בשער תיקון עונות ספ"ב: נעתק לעיל נח, ד.
ובמ"ח: מסכת חצות ד, ב-ג.
בזהר פ' פקודי דרל"ז ב': ראה אוה"ת בראשית כרך-א דף נג, ב.
ובמק"מ שם: שהפרה היא נוק' דנוגה, ואחר שנשרפת ונותנים עלי' מים מתבררת והיא טהר דנפיק מטמא" — אוה"ת בראשית כרך-א דף נג, ב.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

טלא דבדולחא: ע"ל בחקותי (מז, סע"ג). וש"נ. [כ]. ראה זהר נשא קלה, ב. וראה ביאה"ז תזריע עב, ד. סה"מ תקס"ה ע' תכז. מאמרי אדה"ז-פרשיות חקת ע' תרסח.
באגה"ק ד"ה למה נסמכה: סי' כח. וראה לקמן סט, ג. שה"ש מח, ב. ולעיל לא, א.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
ארץ ממנה יצא לחם: איוב כח, ה.
ספ"ו דיבמות: סה, ב. [כ].
זהר פ' משפטים: קג, א [כ]. מובא בתו"א קיח, ד ושם מציין לכאן. וראה גם באוה"ת נ"ך כרך-א ע' תל.
והקשה בלק"ת . . שאין בהם מוח הדעת: ראה גם ע"ח שער הקליפות (שמ"ח) פ"ב. ס' מאמרי אדה"ז-ענינים ע' שעו. אוה"ת על מארז"ל וענינים ע' שלה. נ"ך-א ע' תל. ויקהל ע' ב'קיז. תצא ע' תתעג. סוכות ע' א'תשכח. סה"מ עת"ר ע' קלח.
גם בלא דעת נפש לא טוב: משלי יט, ב.
שתי נשים זונות: ע"פ מ"א ג, טז. "בב' מוחין חו"ב והם בחי' שתי ציפרין והם נק' שתי זונות כו' ולא בבחי' הדעת", מאמרי אדה"א חקת ע' א'שצז. וראה שם ע' א'תפא. וראה גם אוה"ת במדבר ע' סח.
וע' בזהר הרקיע פ' תרומה דקס"ו: ראה לעיל פ' נשא כח, א.
ברבות כי תשא פמ"א: הלשון נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' תקנ.
הכיר את בוראו: נדרים לב, א. ועוד.
דקרו לי' אלקא דאלקיא: סוף מנחות.
אשה . . שדעתה קלה: ראה שבת לג, ב. קידושין פ, ב. ועוד. וראה בלקו"ש חי"ז ע' 149: קלה כ"ה בכ"מ (וכ"ה ברש"י קידושין שם (שלא שלטו בזה כ"כ ידים). אבל ראה רש"י ד"ה ואיכא (ע"ז יח, ב) וראה בע"ח ש' הכללים פ"ז: ז"ס דעתן של נשים קלה פי' קל ה' כי ה"ג כו' [ועד"ז בכ"מ בכתהאריז"ל. וראה ל"ת להאריז"ל תהלים כה. ע"ח ש' לידת המוחין ספ"ב בהגהות סק"א (וורשא תרנ"א). קה"י מע' קלה ומע' קלע ואכ"מ] אבל בכ"מ הגירסא "קלות". ע"ש.
בלקו"ת פ' שמות ס"פ כי סר לראות: לקו"ת להאריז"ל שמות ג, ד. ספר הערכים-חב"ד כרך-ה ע' ערב וש"נ.
בד"ה רב ושמואל: דרושי חתונה סידור קכח, א.
כלתה נפשי: תהלים פד, ג.
ורוכב על כרוב קל שלו: ע"ז ג, ב.
בד"ה יביאו לבוש מלכות: תו"א צא, ד.

ולקח הכהן עץ ארז: במדבר יט, ו.
בספר מאורי אור אות א' סעי' ק"כ: "ארז נק' ז"א כשעולה באבא בלבנון כו'" — לקמן בעמוד זה ובאוה"ת חקת ע' תתג. וראה אוה"ת פ' בא ע' שכב.
בד"ה אלה מסעי: לקמן פח, ד.
בפ' מקץ בביאור ע"פ המגביהי לשבת: תו"א מ, א.
וע"ש (**דקל"ט א'**): ראה גם לקמן פ' בלק עד, ד. ובאוה"ת פ' תרומה ע' א'תקב.
סד"ה נאוו לחייך בתורים: לקו"ת שה"ש יג, ג.
וצריך שיזכיר בה ברית ותורה: ברכות מח, ב.
אלה תולדות יעקב יוסף: בראשית לז, ב.
ועיין בזח"ג ויקרא (**די"ו ע"א**) **ע"פ כארז בלבנון ישגה**: "מהו ארז דא קוב"ה דכתיב בחור כארזים, בלבנון דא עדן" — יהל אור ע' שלו.
כארז בלבנון ישגה: תהלים צב, יג.

דף סא

ברבות פ' חקת: יט, ג.
הובא בילקוט פ' מצורע: רמז תקנט.
עפמ"ש הרמ"ז בפי' הזהר: ראה גם באוה"ת בראשית כרך-א דף מה, ב.
ודלא כמק"מ שפי' שם . . בענין אחר: "והמק"מ יש לו בזה פי' אחר שהיינו הו"ק דזו"נ שהיו באבא ונעקרו משם ונטע לון באימא כן פי' שם ובפ' פנחס דרי"ז ע"ב" — אוה"ת בראשית כרך-א דף מה, ב.
לעולם יהא אדם רך כקנה . . וכמ"ש במ"א: תענית כ, ב. לעיל פ' אמור לז, ד.
ארזי לבנון אשר נטע: תהלים קד, טז.
בד"ה החלצו מאתכם: לקמן פ' מטות
החכמה כח מה: זח"ג לד, א. הקדמת ת"ז בתחלה. ובכ"מ.
ואנכי תולעת ולא איש: תהלים כב, ז.
בילקוט פ' חקת: רמז תשסא.
ולשון הזהר פ' חקת: קפ, ב [כ].
אם יאדימו כתולע: ישעי' א, יח.
תולעת יעקב מתי ישראל: שם מא, יד.
בהשמטות סוף חלק א: דף רנט, ב.
ובביאור ע"פ והניף הכהן אותם: לעיל פ' אמור לח, א.
שאינו משליכן קודם שריפת הפרה: ספרי חקת פ"ב עה"פ.

ויקחו אליך: [נ.ב.] ביכעל פערטל (רכד, א) שנאמרה בש' תקפ"ט. ביאור ע"ז בתוס' מרובה. [כ]. [הוא הנדפס באוה"ת חוקת ע' תשעז — שנמצא בכת"י המסומן בספריית כ"ק אדמו"ר במס' 318 (רכד, א) בכותרת: פ' פרה תקפ"ט. ונרשם שם בראש המאמר בכת"י הרח"א ביחאווסקי: "ביאור על לקו"ת חוקת עה"פ". המאמר דאוה"ת נמצא ג"כ בכת"י 581 מב, א בכותרת: משנת תקפ"ח].

לד"ה זה ראה גם ד"ה להבין ענין פרה אדומה — תשמ"ה.

פי' במדרש: מקורו מפסיקתא דר"כ פ' פרה. וכ"ה בפסיקתא רבתי פי"ד. ורבינו בחיי מביא זה המדרש. וע' זח"ב פקודי (רלז, סע"א). [כ].

ענלה יפיפי' מצרים: ירמי' מו, כ.

תמימה זו מלכות מדי כו': אשר לא עלה עלי' עול מלכות יוון.

תקנו שיקראו פ' פרה קודם הפסח: טושו"ע או"ח סתרפ"ה, ג.

ואמרתם זבח פסח הוא: שמות יב, כז.

קול דודי הנה זה בא: שה"ש ב, ח-י.

שו"ה יפתי — אהבה: [בביכל פערטעל הנ"ל] יש תוס' כאן [כ]. — אוה"ת ע' תשעח.

בשה"ש ישקני מנשיקות פיהו: א, ב.

אתדבקותא רוחא ברוחא: זח"ב רנו, ב. קכד, ב.

עושה שמים וארץ: תהלים קטו, טו. קמו, ו.

תמיד ישקני: יש כאן תוס' שם בכת"י הנ"ל [כ].

בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.

יהי אור: בראשית א, ג.

עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

כמ"ש בזהר: ח"א יא, ב.

דבור — כנ"ל: שם יש תוס' כאן [כ].

תשובה באותו מקום: יומא פו, ב.

ובקשתם משם את ה"א: דברים ד, כט.

שו"ה מאד: שם הגה ע"ז [כ].

ההרים זה אבות: ראה ר"ה יא, א. שמ"ר טו, ד.

לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.

ולתבונתו אין מספר: שם קמז, ה.

השכל — כן: יש כאן תוס' [כ].

טעם — **מ"ט**: תוס' מרובה כאן [כ].
ומפני — **כו'**: תוס' מרובה כאן שם [כ].
ופני שור מהשמאל: יחזקאל א, י.
לארבעתן — **משור**: תוס' מרובה כאן שם [כ].
ומפני זה . . לידי חטא גמור: מובא באוה"ת נ"ך-ב ע' תשנד.
שו"ה מת: גם כאן יש תוס' שם [כ].
אין מיתה בלא חטא: שבת נה, א. ויק"ר לז, א. זח"א נז, ב.
פי' מיתה היא נפילה: ראה זח"ג קלה, ב. הובא בע"ח ש' שבה"כ פ"ב. ובכ"מ. וברבה ר"פ ויחי "ואין מות אלא השפלה".
בינו — **שבשמים**: תוס' מרובה שם [כ].
מן הארז אשר בלבנון: מ"א ה, יג.
עד — **מאד**: נמצא שם תוס' מרובה [כ].
ואותי עזבו מקור מ"ח: ירמי' ב, יג.
חיים — **חיים**: תוס' מרובה יש שם.
כי מן המים משיתיהו: שמות ב, י.
משה — **משיתיהו**: יש כאן תוס' שם [כ].
וזרקתי עליכם מים טהורים: יחזקאל לו, כה.
והזה הטהור על הטמא: במדבר יט, יט.
ביום השלישי יקימנו: הושע ו, ב.
[**ע' במדרש רבה פ' וירא פנ"ו**]: "ע"פ ביום השלישי וישא אברהם את עיניו, פי' יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו קאי על תח"ה" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' תלד. וראה לקמן דרושים לר"ה סד, א.
מחי' מתים ברחמים רבים: נוסח תפלת עמידה.
טל שעתיד להחיות בו את המתים: שבת פח, ב. וש"נ. זח"ג רפח, א.
בד"ה ויאכילך את המן: לקמן פ' עקב יג, ג ואילך.
ועמ"ש על הפסוק . . גבי עשי"ת: דרושים לר"ה סג, ב ואילך.
ואשא אתכם על כנפי נשרים: שמות יט, ד.
כנשר יעיר קנו: דברים לב, יא.
וירא את המקום מרחוק: בראשית כב, ד.
ליעקב אשר פדה את אברהם: ישעי' כט, כב. ע' לעיל במאמר ד"ה וספרתם פ"ב [לה, ג]. וש"נ. [כ].

אמרתי אחכמה: קהלת ז, כג.
ע"פ כי המצוה הזאת: לקמן פ' נצבים מה, ג.
לרחוק שנעשה קרוב: ברכות לד, ב.
ויתן את רשעים קברו: ישעי' נג, ט.
רשעים בחייהם קרויים מתים: ברכות יח, ב. ב"ר לט, ז.
ברחמיך הרבים רחם עלינו: ברכת יוצר.
והוא רחום יכפר עון: תהלים עח, לח.
דוד עבדי: מ"א יא, יג. ועוד.
כי לי בנ"י עבדים: ויקרא כה, נה.
וכמ"ש במ"א ע"פ ועתה יגדל נא: ראה לעיל פ' שלח לט, א.
המבואר במ"א ע"פ וארשתיך לי: לעיל פ' במדבר ח, ד.
ימותו ולא בחכמה: איוב ד, כא.
ועד אין לו הפסק: עירובין נד, א.
דוד חי וקיים: ר"ה כה, א. זח"א קצב, ב.
יעקב אבינו לא מת: תענית ה, ב. ב"ר צו, ד. ועוד.
ויעש משה נחש נחשת: ראה גם סה"מ אתהלך-לאזניא ע' טו.
ביאור על מאמר זה עם הגהות מהצ"צ באוה"ת חוקת כרך-ו ע' א'תתפח. ראה גם ד"ה אם חפץ תשמ"ה.
ויעש משה נחש נחושת: במדבר כא, ט.
בענין תפלה שיהיו עיניו למטה: יבמות קה, ב.
חלק אלו-ה ממעל: איוב לא, ב.
והנה מבואר בזהר: ראה יהל אור ע' תטו.
בבית ראשון לא היו מתפללים: ראה מגילה יז, ב. ולקמן ואתחנן יב, ב.
דהנה כל רעות ודינים: נעתק באוה"ת בראשית-ה דף תתמה, ב ע"ש שנתבאר המשל בארוכה.
ומקורם — הוא טוב: באוה"ת בבראשית שם: הוא הטוב.

דף סב

שטן ופנינה לש"ש נתכוונו: ב"ב טז, א. ראה ביאה"ז לאדה"א צו, ג. ובביאה"ז להצ"צ-א ע' תפז.

נתן עיניו במקדש ראשון והחריבו: ראה גם לקמן פ' מטות פז, א.
באוה"ת-ענינים ע' קנט מציין לכאן. ובביאה"ז לאדה"א צו, ג ובביאה"ז להצ"צ-א ע' תפז מוסיף "נתן עיניו ממש לכוונה רעה".
והענין הוא ששרש הרע המחייהו הוא טוב: מובא בספר החקירה עו, א.
עבדים המתפרצים מאת אדוניהם: ראה ש"א כה, י.
ושרשם למעלה הוא טוב: ראה אוה"ת בראשית-ג דף תקסא, א. ד"ה חייב אדם לברך — תרל"ח סעי' כ (ע' לג).
כשבא לאדם איזה יסורים ר"ל: ראה יהל אור ע' תטו.
לא למראה עיניו ישפוט: ל' הכ' ישעי' יא, ג.
ממנו ית' לא תצא הרעות: ראה איכה ג, לח.
בכל מאדך: דברים ו, ה.
טוב זה מלאך החיים: ראה ב"ר ט, ט. זח"א יד, א.
בזהר ר"פ יתרו דס"ח ב' וברמ"ז שם: עמש"ש בזהר והנה טוב דא סיטרא דימינא מאד דא סטרא דשמאלא. וראה יהל אור ע' קפג.
ועמ"ש ע"פ אלה מסעי: לקמן צא, ג. וראה לעיל פ' במדבר יט, ג.
יסר יסרני י"ה: תהלים קיח, יח.
נחום איש גם זו: תענית כא, א. וש"נ.
כמאמר ר"ח בן דוסא מי שאמר: שם כה, א.
ולא כי אכשור דרי: ראה יבמות לט, ב.
יתפרדו כל פועלי און: תהלים צב, י.
הי' יכול לשנות: ראה באוה"ת פ' כי תשא ע' ב'יא שהיכולת הזה מפני שטעים מרירו למיתקא ע"ד אהבה בתענוגים ע"ש.
ועמש"ל בד"ה וזה מעשה המנורה: פ' בהעלותך לג, א.
וזהו ענין . . שלא יחשוב שהנחש נפרד: ראה לקו"ש חי"ג ע' 75.
אין רע יורד מלמעלה: ראה של"ה סח, א. קו, ב. שעח, א. אגה"ק סי"א. ב"ר פנ"א, ג. מדרש תהלים סקמ"ט.
ראה סה"מ תרל"ה-א ע' רל שמציין לכאן "שהיו מביטי' למעלה והגביהו הרע בשרשו ששם אינו רע כלל" ע"ש.
בזח"ב תרומה (קמ"ב ב'): "שהנחושת דמשכן שייך לנחש הנחושת" — לקו"ש-ו ע' 158.
והובא בע"ח שמ"ט פ"ג: ראה אוה"ת במדבר-ו ע' א'תתצו.
ולכן הי' נחשת: בארוכה באוה"ת חקת כרך-ו ע' א'תתצה ואילך.

שהוא ת"ת דק"נ דאצילות: ואין זה סתירה למ"ש בכמה מקומות זהב עבודה כסף גמ"ח נחושת הוא ענין תורה, כמו שנת' בלקו"ש-ו ע' 159 בשולי הגיליון שכ' "כי מה שתורה היא נחושת, היינו שהיא הבירור של נחושת' . . אבל נחשת עצמה מורה לקליפה" ע"ש.

שלום בפמשמ"ע: סנהדרין צט, ב.

אז ישיר: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ו ע' רסט.

וראה גם מאמרי אדה"א במדבר כרך-ד ע' א'תמז ואילך דשם מבאר רק סעי' א'.

אז ישיר ישראל . . באר חפרוה: במדבר כא, יז-יח.

בשה"ש מעין גנים: ד, טו.

שנובעת מתחת לארץ: ראה אוה"ת ויקרא-ד ע' א'סב.

דרך סולמא דפרת: "דהיינו שמקלחין תחת הקרקע ועולין בהרים כמו סולם" — אוה"ת חקת ע' תתס.

מן הארבעה נהרות דרך סולמא דפרת: ראה בכורות נה, א-ב. בארוכה באוה"ת חקת ע' תתס.

וארעא חלחולי מחלחלא: חגיגה כב, א.

ע"פ ויחפרו בפ' תולדות: תו"א כ, ב.

ויניחהו בג"ע לעבדה: בראשית ב, טו.

לעבדה במ"ע ולשמרה במל"ת: זח"א כז, א. ת"ז תכ"א בסופו. ילקוט ראובני בשם מדרש.

ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י. מענין פסוק זה ראה אוה"ת בראשית כרך-א דף נו, ב.

ג"ע הוא תענוג הנשמות: ראה ברכות יז, א.

מוטב דלדייני': חגיגה טו, ב.

באתעדל"ת תליא מילתא: ראה זח"ב קלה, ב.

בס"י נעוץ תחלתן בסופן: פ"א, מ"ז.

סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה דודי.

כי במצות יש ב' ענינים בחי' פנימית המצות ובחי' מקיפים: ראה ביאור ע"ז בס' אגרות קודש דכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע ח"ד ע' קמא.

הלא פרוס לרעב: ישעי' נח, ז.

לתת מזון ומחיה בחי' פנימית: בסה"מ תקס"ו ע' רעא מבואר יותר בארוכה "בב' מדרגו' בבחי' א"פ והוא המזון לחם וכיוצא, וא"מ והן הלבושים כמ"ש כי תראה ערום וכסיתו וזהו מצות הצדקה בגשמיות". וראה אוה"ת חקת ע' תתסה.

כי תראה ערום וכסיתו: המשך הפסוק הלוא פרוס לרעב.

אז תתענג על ה': ישעי' נח, יד.

כמ"ש בזהר פ' ויחי (דרי"ט ע"א): ראה גם לקמן דרושים לשמע"צ פה, א.
השכל וההשגה מקיפים את המושכל: ראה תניא פרק ה ובליקוט פי' לשם.
שרפים עומדים ממעל לו: ישעי' ו, ב.
ויצא כברק חצו: זכרי' ט, יד.
כברק המבריק: על"ק ביאור החלצו [פז, ג] רפ"ב וסד"ה לבאר ענין המסעות וד"ה ואתחנן רפ"ד ושם בקיצור [ג, ב] אות ד. ובביאור ואתחנן ספ"א. ביום השמע"צ הג' [פז, ד] פ"ד. ובשה"ש ריש ביאור כי על כל כבוד חופה [מז, ג]. וע' לעיל רד"ה והי' לכם לציצית (מד, ד) וד"ה ולא אבה בפ' תצא (לח, ד). [כ].
צרורה בצרור החיים: ע"פ ש"א כה, כט.
כבוד ה' יאספך: ישעי' נח, ח.
ואהבת את ה"א: דברים ו, ה.
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
אתה בראת: ברכת אלקי נשמה.
בע"כ אתה חי: אבות ספ"ד.
וכמאן דשדי בתר כתפוי: תניא פכ"ב.
לאכפיא: זח"ב קכח, ב.
ולאהפכא: ראה זח"א ד, א.
תפלתי שתהא סמוכה למטתי: ברכות ה, ב.
קולך ערב: שה"ש ב, יד.
בביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע: לקמן שה"ש כ, ד.
הראיני את מראיך: שה"ש ב, יד.
במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'תש"ט, עמ' 183.
דמשכין לי' בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
כל ימיו בתשובה: ראה שבת קנג, א.
ודברתם אל הסלע: במדבר כ, ח.
קדש עצמך במותר לך: יבמות כ, א.
בטל רצונך מפני רצונו: אבות ב, ד.
ע"פ לא תהי' משכלה ועקרה: תו"א עט, א.
אפילו בית ולד אין לה: יבמות סד, ב.
כמ"ש לב נשבר: תהלים נא, יט.

ותתפלל . . על ה': שמואל-א א, יא.
שרים הם האבות: סוכה מט, ב. זח"ג קנ, א.
ובחיר האבות הוא יעקב: ב"ר פע"ו. זח"א קיט, ב ועוד.
כי שרית: בראשית לב, כט.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
אין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
כולא קמי' כל"ח: זח"א יא, ב.
והי' הוי' לי לאלקים: בראשית כח, כא.
וירא והנה שלשה אנשים: בראשית יח, ב.
ג' מלאכים . . שליחות: ב"מ (פו, ב). [כ].
שאין מלאך א': ב"ר (פ"נ, ב). מדרש הנעלם (ח"ש קכז, א). וברש"י ([וירא] יח, ב). ובילקוט (ר' פד) [כ].
זח"ג נשא קלב, ב. וראה לעיל פ' אמור לז, ג.
ואין כח בכלי שלו: בסה"מ תקס"ו ע' רעג ובאוה"ת כאן ע' תתסח מפרש שאין כח בכלי אחד לקבל שתי השפעות שהם מב' מדות שונות רק שהכלי היא מיוחדת לקבל השפעה של אותה מדה שמשם נמשכה ע"ש. וכן מציין לביאה"ז לאדה"א צט, א. וראה גם יהל אור ע' רכג.
ומשם יפרד: בראשית ב, י.
הקל קול יעקב: בראשית כז, כב.
ויקם עדות ביעקב: תהלים עח, ה.
אחת דבר אלקים: תהלים סב, יב.
וכפטיש יפוצץ סלע מקרא א': ירמי' כג, כט. וראה סנהדרין לד, א.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.
דאיהו וגרמוהי חד: הקדמת ת"ז (ג, ב).
המלאכים שלא ניתן להם התורה: ראה שבת פח, ב.

דף סג

בד"ה כנשר יעיר: לקמן פ' האזינו עז, ג ואילך.
רואין את הנשמע: מכילתא יתרו רפ"ט.
שנה עליו פרק אחד: ילקוט חקת סוף רמז תשסג ד"ה ודברתם אל הסלע.
ליעקב אשר פדה את אברהם: ע' לעיל בפ' אמור ד"ה וספרתם פ"ב (לה, ג) וש"נ.
וראה באוה"ת כאן ע' תתסח ואילך בארוכה.

שהאופנים ברעש גדול: ברכת יוצר.
וצבא השמים לך משתחוים: נחמי' ט, ו.
אב הרחמן רחם נא עלינו: ברכת שמע קולנו בתפלה (רחם עלינו).
אברהם אוהבי: ישעי' מא, ח.
זכור אב נמשך אחריך כמים: ברכת גשם.
וע' ברבות וירא פמ"ח . . עלי באר כו': מובא גם באוה"ת חוקת ע' תתמ, שמציין לשל"ה פ' וירא ע"ש.
ס"פ נ"ד: "מה את כיון שראו המים את צאנך מיד עלו אף בניך כיון שהבאר רואה אותן מיד יהא עולה הה"ד אז ישיר כו' עלי באר" — אוה"ת חוקת ע' תתמ.
בשלח פכ"ה: "...והוריד מים מן השמים שנאמר למטר השמים תשתה מים וכשבקש העלה מים מן הארץ שנאמר עלי באר ענו לה" — אוה"ת חקת ע' תתמא.
ובפ' חקת: יט, יד.
ובפ' עקב בפסוק שמע ישראל: ג, י.
ובקה"ר ס"פ שלח לחמך: יא, ד.
החכמה תחי': קהלת ז, יב.
באור פני מלך חיים: משלי טז, טו.
כח מה: ריש הקדמת ת"ז. ובכ"מ.
ע"פ ושאבתם מים בששון: ראה לקמן דרושים לסוכות עט, ב.
ולא תחללו: ויקרא כב, לב.
שלא לדחוק רגלי השכינה: ראה קידושין לא, א.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
בפ' קדש . . ח"ע: ראה מא"א בערכו.
ולזכרון בין עיניך: שמות יג, ט.
רשפי אש: שה"ש ח, ו.
סד"ה מי כה' אלקינו: תו"א לט, א.
ביום ההוא יצאו מ"ח: זכרי' יד, ח.
אז נדברו: מלאכי ג, טז.
תורה מאתו תצא: ישעי' נא, ד.
ס"פ וילך (**רפ"ו א'**): נעתק באוה"ת חוקת ע' תתמג.
בהעלותך דק"נ: בזח"ג. ראה אוה"ת חקת ע' תתסז.
זח"א ח' א': ראה באוה"ת חוקת ע' תתמב.

כלי מחזיק ברכה: סוף עוקצין.
עץ חיים היא: משלי ג, יח.
עמים הר יקראו: דברים לג, יט.
מי יעלה בהר ה': תהלים כד, ג.
אלמלא הקב"ה עוזרו: קידושין ל, ב.
והחזירנו בתשובה שלימה לפניך: ברכת תפלת שמו"ע.
להבין דבר מתוך דבר: ראה חגיגה יד, א.
חכמה בראש וחכמה בסוף: זח"א כו, א.
זח"ג י"ט ב' כ"ו א': מענין כרוה נדיבי — אוה"ת חוקת ע' תתמג. וע' תתנד.
ח"א רל"ה א' ח"ב קי"ג סע"ב . . רל"ה ב': מענין באר חפרוה. ראה אוה"ת חקת ע' תתמג. וע' תתנד.
ביאור ענין עלי באר: הנחת אדה"א בסה"מ תקס"ו ע' רעז. הגהות באוה"ת חקת ע' תתעב.
תחלת שער מ"ן ומ"ד: הלשון נעתק באוה"ת חקת ע' תתעב.
החכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
וע"ז נאמר לעתיד: זכרי' יד, ח. [כ].
במ"א על מאמר הזוהר: ראה ביאה"ז להצ"צ-א ע' תעט.
בפרדס שער מלמטה למעלה: הוא שער טו פ"ד.
"כי מלמטה למעלה הוא בחי' ע"ס דנוק' בבחי' מ"נ שבה שהם בבחי' או"ח" — סה"מ תקס"ו ע' רעז. וראה לקמן שה"ש כ, ב ואילך.
ובע"ח סוף שער מ"ן ומ"ד: פי"ד. ראה דרך מצותיך סז, ב.
המל' היא הכתר: ראה אגה"ק סי"כ.
ובביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה: סידור קכט, ג.
אימא מקננא בכורסיא: ת"ז ת"ו.
וכדפי' בזהר ס"פ האזינו: ראה לעיל סב, ד.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
בזהר ס"פ בלק (דרי"ב סע"ב): ראה לקמן סוכות פ, ג.
כי כולה משקה: בראשית יג, י.
אין בן דוד בא: יבמות סב, א. וש"נ.
עד דמטי רגלין ברגלין: זח"ב רנח, א.
ובימי התנאים ואמוראים היו בירור חב"ד חג"ת ועכשיו...: באוה"ת פרשתנו ע' תתעד מפורט יותר: בימי התנאים שאחר החורבן הי' הבירור והתיקון נשמות שמבחי' חב"ד

בחי' בריאה, ובזמן האמוראים הי' הבירור והתיקון בנשמות שמבחי' חג"ת והוא בחי' יצי', ואח"כ בימי הגאונים עד דורות האחרונים הכל נחשב בחי' עקבות משיחא בחי' נה"י שהוא בחי' עשי'". וכ"ה בסה"מ תקס"ו ע' רעח.

ועמדו רגליו: זכרי' יד, ד.

כגבינה תקפיאני: איוב י, י.

בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב.

כמ"ש באגה"ק קרוב לסופו: ד"ה להבין מ"ש בפע"ח קנז, א.

וכ"ה בהרמ"ז ר"פ וישב: נזכר גם לעיל פ' אמור לז, ד. ובאוה"ת נשא ע' פה. וראה באוה"ת בראשית כרך-ג דף תרטו, א דשם מעתיק לשון הרמ"ז.

ברע"מ פ' תשא: קפז, ב.

דף סד

ולפמ"ש במ"א דבתפילין ציור האלף: תו"א נב, ג בשם כתבי האריז"ל. סה"מ תקס"ה ע' ריא.

וזהו ענין ב' מחציות . . כמ"ש במ"א: ראה ביאה"ז להצ"צ-א ע' רפד.

עד דוד הגדיל: ש"א כ, מא.

ואשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.

מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.

בד"ה איהו וחיוהי: אגה"ק סי' כ' (דף קלב, א). וראה בליקוט פי' שם.

בלי הפסק: באגה"ק שם נוסף: הפסק רב.

וגם הקו: אולי צ"ל: כו'. שהרי באגה"ק שם יש עוד קטע.

כולם בחכ' עשית: תהלים קד, כד.

ועד"ז יובן כי בירורי ניצוצים דעשי': בארוכה באוה"ת פרשתנו ע' תתעו.

לית מחשבה תפיסא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

שמש ידע מבואו: תהלים קד, יט.

ברבות בשה"ש: ד, יח.

ג) והנה ענין: ראה אוה"ת ויצא-ה דף תתנו, א.

המצות נק' תר"ך עמודי אור: תפלת ר"נ בן הקנה. הובאה בפרדס ש"ח, פ"ג.

שהמצות הם דרך כלל בג' דברים מחשבה דבור ומעשה: ראה לקמן ר"פ פינחס.

וכמ"ש הרמ"ז פ' ואתחנן דרס"ו: ע"א. וראה לעיל פ' צו יא, ג.

גדול תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין מ, ב. וש"נ.

באר מים חיים ונוזלים מן לבנון: שה"ש ד, טו.

ויבן ה"א את הצלע: בראשית ב, כב.
כמ"ש בזח"א (**מ"ט א**'): מובא לעיל פ' בהעלותך לו, סע"א ואילך.
מקדש אד' כוננו ידיך: שמות טו, יז.
בביאור ע"פ נשא את ראש: לעיל פ' נשא דף כא, ב ואילך.
והבחיר שבאבות הוא יעקב: נסמן לעיל סב, ד.
כי שרית עם אלקים ועם אנשים: בראשית לב, כט.
שאין מלאך א' עושה ב' שליחות: נסמן לעיל סב, ד.
בלקו"ת ע"פ ויקם עדות ביעקב: להאריז"ל.
נעל דשכינתא: בעמה"מ ש' רישא דז"א (פי"א) דף קכט, סע"ג. ועל"ק בשה"ש ד"ה מה יפו פעמיך ספ"ב [מג, ג]. וספ"ד [מד, ב] מז"ה פ' משפטים (על דף צד) כ' שהמנעלים הם מט"ט וסנד"ל כו' יעו"ש. וע' זח"ג (רפא, א) [כ].
כי משה מלגאו יעקב מלבר: ת"ז תי' יג.
בפע"ח שער השבת פכ"א: ראה גם אוה"ת בראשית כרך-ה דף תתסג, ב.
בד"ה שיר השירים: לקו"ת שה"ש א, א.
לא זז מחבבה עד שקראה אמי: שמ"ר נב, ד. זח"ג רסב, א.
כעיר שחוברה לה יחדו: תהלים קכב, ג.
בד"ה אלה פקודי: לעיל פ' פקודי ד, א.
תרין רעין דלא מתפרשין: זח"ג ד, א. אוה"ת נצבים א'רכב.
ועל"ק ר"פ ראה. וש"נ. [כ].
תורתו אומנתו ועכ"ז מפסיקין: שבת יא, א.
חב"ד כשר לפני המלך: ברכות לד, סע"ב.
ונתתי לך מהלכים: זכרי' ג, ז.
ובטובו מחדש: ברכת יוצר.
ורגליהם רגל ישרה: יחזקאל א, ז. ראה גם לעיל פ' אמור לד, א. אוה"ת פ' ואתחנן ע' קיג ואילך.
כמנין ישרה שהוא תקט"ו: ראה באוה"ת פ' ואתחנן ע' קיג ואילך.
בי-ה ה' צור עולמים: ישעי' כו, ד.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב. ב"ר יב, ט.
עד יעבור עמך ה': שמות טו, טז.
והתהלכתי בתוככם: ויקרא כו, יב.
שלש רגלים תחוג לי: שמות כג, יד.

ע"פ להקריב לי במועדו: אולי הכוונה לקמן פ' פנחס עו, ב.
ע"פ והארץ הדום רגלי: תו"א א, א.
בנים אתם לה': דברים יד, א.
ברא כרעא דאבוה: יונת אלם רפ"ב. ראה תוס' יבמות ג, א ד"ה מקמי.
על"ק ואתחנן (יב, ג). וש"נ. [כ].
קח משענתי בידך: מ"ב ד, כט.
אם בחקותי תלכו: ויקרא כו, ג.
מטה עוזך ישלח ה' מציון: תהלים קי, ב.
ברבות וישב פרשה פ"ה . . וס"פ קרח: נעתק באוה"ת פ' חוקת ע' תתכ. פ' מטות ע' א'שיד. נ"ך ע' תקיז.
ע"פ והנה פרח מטה אהרן: לעיל פ' קרח דף נה, ג.
במא"א אות מ"ם סס"ד: "פי' מטה יסוד אבא וגם מט"ט" — אוה"ת חקת ע' תתכ.
בגמרא פ"ו דפסחים . . ובזח"א תולדות קל"ה א: "דארז"ל . . דקאי על שיוכלו הצדיקים להחיות מתים". אוה"ת חקת ע' תתמב. ופ' מטות ע' א'רצה. וראה אוה"ת נ"ך ע' תקיז.
על כן יאמרו המושלים: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי ממאמר זה בסה"מ תקס"ז ע' רנט. בתוס' הגהות וקיצורים באוה"ת חקת ע' תתפג. תתצ. שם כרך-ו ע' א'תתצט. קיצורים בכרך-ו ע' א'תתק. [אבל חלוקת הפרקים שונה מהנדפס כאן ובסה"מ תקס"ז].
וראה גם בס' מאמרי אדה"ז-פרשיות ח"ב ע' תרעו.
בהרחב הביאור במאמרי אדה"א במדבר ע' א'תס.
על כן יאמרו המושלים . . בעלי במות ארנון: במדבר כא, כז-כח.
דרשו רז"ל פ"ה דב"ב: עח, ב.
להבין זה: במאמרי אדה"א שם מבאר "ויש להבין מה שייכות יש למושלים ביצרם לומר בואו ונחשוב חשבונו של עולם" ע"ש.
כל העונה אמן: ראה גם אוה"ת נ"ך-א ע' ז ואילך ביאור על זה.
כמ"ש אליהו: ראה בלקו"ש-כה ע' 147 הערה 53 "אליהו" ושכן הוא בדרך מצותיך קנג, ב. וראה לעיל פ' שלח לח, ד.
חי ה' אשר עמדתי לפניו: מ"א יז, א. יח, טו.
והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה: קהלת יב, ז.
בס"י דיש בחי' עולם שנה נפש: פ"ג, מ"ג ואילך. ובאוה"ת יתרו ע' תתטז וע' תתכג "אשר על ענין ג' בחי' אלו הוא יסוד של הספר יצירה" ע"ש בארוכה שמבאר ענין זה.

ונפש הוא בחי' חיות אלקות המתלבש בהם בחי' ממכ"ע: ראה אוה"ת בלק ע' א'כג. ובפ' יתרו ע' תתכו. ויקרא-ג ע' תשמב. וראה גם בפ' שמות ע' ר וע' ריח. בד"ה ויצוום תרכ"ז ע' פט. ובסה"מ תרכ"ח ע' קמד מביא בשם אדה"ז שכן פי' ברוב הדרושים ע"ש.

גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.

ז' רקיעים: ראה חגיגה יב, ב.

הנשמות יושבין ונהנין: ברכות יז, א.

אין לך עשב מלמטה: ב"ר י, ו. זח"א רנא, א. ובכ"מ.

המחי' בחי' העשבים: ראה אגה"ק סי' כ קרוב לסופו.

ובטובו מחדש בכ"י מעשה בראשית: ברכת יוצר.

דף סה

והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.

בחי' מטי ולא מטי הנז' בע"ח: ש"ז.

סד"ה כי כאשר השמים החדשים: תו"א ב, ג ואילך.

וכמ"ש במ"א באריכות: הגה וקיצור ע"ז יש בבוך פערטעל (רך, ב). [כ]. [הוא כת"י המסומן בספריית כ"ק אדמו"ר במס' 318. ושם נמצאים ההגהות וקיצורים שבאוה"ת פרשתנו ע' תתפג].

ארז"ל בפ"ק דברכות: י, א.

מעלימים ומסתירים כו': שם בהנ"ל יש כאן הג"ה [כ]. [ראה אוה"ת שם ע' תתפד].

וצבא השמים לך משתחוים: נחמי' ט, ו.

כמו גלגל השמש שמשתחוה: ראה ב"ב כה, ב.

פ' עקב: יג, יד.

וברות רבה ע"פ ושם האיש: פתיחתא ז, ז.

ת"ז תקון ח': ראה גם לעיל פ' ויקרא ו, ב.

וז"ש לע"ל כי שמים כעשן נמלחו: ראה לעיל פ' ויקרא ו, ב.

כי כאשר השמים החדשים: ישעי' סו, כב.

כי עין בעין יראו: שם נב, ח.

ונגלה כבוד ה': שם מ, ה.

ה' — כו': שם בהנ"ל יש כאן בקיצור מה שנת' [כ].

אני ה' לא שניתי: מלאכי, ג, ו.

שוה ומשוה קטן וגדול: פיוט וכל מאמינים.

את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.

הקדוש בשמים ובארץ: ברכת ישתבח שמך.
ואי לזאת הוא בשמים ובארץ בשוה: במאמרי אדה"א כאן ע' א'תסה מביא משל לזה מענין אור הנפש המאירה בכל האברים מראש עד לרגל בשוה ממש ע"ש.
כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
בשמים ממעל . . אין עוד: דברים ד, לט.
אם אסק שמים שם אתה: תהלים קלט, ח.
גדול ה' ומהולל מאד: שם קמה, ג.
מלך משובח ומפואר עדי עד: ברכת ברוך שאמר.
גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.
כד אתכפיא סט"א: זח"ב (קפד, א). ושם (קכח, ב). [כ].
זה לעו"ז עשה האלקים: קהלת ז, יד.
כשור לעול וכחמור למשאוי: ע"ז ה, ב.
לתאוה יבקש נפרד: משלי יח, א.
דעוה"ז רובו ככולו רע רק מעט טוב: ראה ע"ח שמ"ב, ספ"ד. שמ"ח, פ"ג. מ"ח מס' עשי' גופנית. ועוד.
בד"ה קחו מאתכם תרומה: תו"א פט, ד.
יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.
ואסתלק — עלמין: שם בהנ"ל יש כאן הקיצור [ראה אוה"ת שם ע' תתפו]. [כ].
כל העונה אמן יש"ר . . ע' שנה: שבת קיט, ב.
של ע' שנה: תי' אלו ליתא בגמרא שבת. בסה"מ תרל"ה-ב ע' תצג בשולי הגיליון העיר כ"ק מהר"ש "בטור או"ח סי' נו מסיים גזר דין של ע' שנה והנראה שכן הי' הגירסא שלו בגמ' שבת דקי"ט ע"ב" עכ"ל.
קודם שנבה"ע: פדר"א פ"ג (עד שלא).
ולכבודי בראתיו יצרתיו: ישעי' מג, ז.
ימי שנותינו בהם: תהלים צ, י.
ימים יוצרו: תהלים קלט, טז.
שו"ה דינו של ע' שנה: בבוך הנ"ל יש כאן הג"ה תוס' מרובה [כ].
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
אליו ולא למדותיו: פרדס שער לב, רפ"ב בשם הספרי.
וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
והוא ג"כ בחי' ממכ"ע: ראה תו"א קכא, ג. אוה"ת שמות ע' פב.

בפ' שלח: לקו"ת לז, ג.
ברע"מ פ' תצא (**דרע"ז סע"ב**): הלשון נעתק באוה"ת פ' פנחס ע' א'קד. מובא באוה"ת בראשית כרך-ב דף שלח, ב. נזכר גם באוה"ת פ' פנחס ע' א'רב.
שם (**דר"כ סע"א**) . . **בפי' הרמ"ז**: ראה אוה"ת כאן ע'תתפו. וראה בסה"מ תרכ"ו הוצאה א' ע' קס. הוצאת תשמ"ט ע' קלט.
ועיין שם דר"כ סע"א . . **בפי' הרמ"ז**: "ואיתא בזהר שהו"ע אחד עם מה שאמרו רז"ל כל העונה אמן יהא שמי' רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה ופירש הרמ"ז שלא אמר עד מתי שמורה על אורך זמן אלא אמר עד אנה שהוא על המשך התרחבות מקום . . שהפגם הי' בבחינת מקום, ספירת המלכות , שע"י החטאים פגמו בכל הבחינות שבמלכות בחי' מקום ובכדי לתקן את הפגם הוצרך להיות ההמשכה מבחינה שלמעלה מבחי' מקום וע"ז אמר משה ועתה יגדל נא" — ד"ה ועתה יגדל נא תש"כ-הנחה.
וכן פי' מהרש"א בשבת: מובא באוה"ת נ"ך-א ע' ז וז"ל "ומהרש"א שם פי' כחו קאי על הקב"ה ע"ד צדיקים מוסיפים כח בגבורה של מעלה שנאמר ועתה יגדל נא כח, ועוד פי' כי הם כ"ח אותיות שיש בשם הקדוש של הוי' כנודע לי"ח" עכ"ל באוה"ת שם.
וע' באד"ר (**דקל"ח ע"ב**): ראה גם אוה"ת בראשית-ד דף תתקעו, ב. ובפ' פנחס ע' א'רב.
שו"ה כו' כנ"ל: באוה"ת ע' תתפו נמצא כאן הג"ה.
ובזהר פ' ויחי (**דרל"ח ב**'): ראה לעיל נט, ב.
ולא תתורו אחרי לבבכם: במדבר טו, לט.
עוצם עיניו מראות ברע: ישעי' לג, טו.
קדש עצמך במותר לך: יבמות כ, א.
נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.
נר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג.

דף סו

ד) **תבנה ותכונן עיר סיחון**: באוה"ת כאן ע' תתפז נמצא הג"ה.
תפלה שנקראת שיחה: ראה אוה"ת בראשית-ה דף תתמא, ב.
שיחה בשי"ן שמאלית: ראה במאמרי אדה"א כאן כרך-ד ע' א'תעב.
ויצא יצחק לשוח בשדה: בראשית כד, סג.
וכמארז"ל פ"ק דע"ז: ז, ב.
דאגה בלב איש ישיחנה: משלי יב, כה.
ישיחנה מדעתו . . **וישיחנה לאחרים**: יומא עה, א. וש"נ.

לאו דאית לי' מכל אינון מדות כלל: הקדמת ת"ז (פתח אלי').
לפני ה' ישפוך שיחו: תהלים קב, א.
ממארי דחושבנא: זח"ג קעח, א.
שו"ה בחי' סובב — תוך כל עלמין: באוה"ת כאן ע' תתפז נמצא הג"ה.
שו"ה שמלמעלה למטה כו': באוה"ת כאן ע' תתפח נמצא הג"ה.
כי פנו אלי עורף: ירמי' ב, כז.
ויוסיף דעת . . יוסיף מכאוב: קהלת א, יח.
בס"י שהאותיות נק' אבנים: פ"ד, מט"ו. וראה תו"א כא, א.
באוה"ת כאן ע' תתפח נמצא הג"ה.
ערב ובוקר וצהרים אשיחה: תהלים נה, יח.
בצדקה תכונני: ישעי' נד, יד.
ר"א יהיב פרוטה לעני: ב"ב י, א.
ראה אוה"ת שופטים ע' תתמח.
ע"פ הקל קול יעקב: סידור יט, ג.
פי' סיחון: ב"ב עח, ב.
מה אהבתי תורתך: תהלים קיט, צז.
כי עדותיך שיחה לי: שם קיט, צט.
קווצותיו תלתלים: שה"ש ה, יא.
שהי' ר"ע דורש על כל קוץ: מנחות כט, ב.
שער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.
דלית מח' תפיסא כלל: ראה ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
מאד עמקו מחשבותיך: תהלים צב, ו.
כשמן הטוב על הראש: שם קלג, ג.
שמן משחת קדש: שמות ל, כה.
קדש מלה בגרמה: זח"ג צד, ב.
חתן חות דרגא: ראה יבמות סג, א.
ע"פ שיר השירים: ראה לקו"ת שה"ש א, ד.
מה אהבתי תורתך: תהלים קיט, צז.
וזשארז"ל בעירובין (**דנ"ד ע"ב**): נתבאר באוה"ת נ"ך-א ע' יא.
א"ת בניך אלא בוניך: סוף ברכות. וש"נ.
כי אש יצאה מחשבון: במדבר כא, כח.

רשפי' רשפי אש: שה"ש ח, ו.
בזהר ויחי (**דף רמ"ה א**'): מאן שלהבת י-ה דאש שלהבת דאתוקדא ונפקא כו'.
ובפ' מצורע (**דנ"ד ב**'): ומאן איהו שלהבת י-ה דא אשא דנפיק מגו שופר כו'.
ובלק"ת פ' וירא: להאריז"ל. נתבאר בהמשך מים רבים תרל"ו סעי' סב ואילך.
בד"ה והי' לכם לציצית: לעיל פ' שלח מד, ד.
והענין: מובא בהמשך מים רבים תרל"ו סעי' סב.
ובידו רצפה: ישעי' ו, ו ופרש"י "גחלת".
ובד"ה כי אתה נרי: תו"א מ, ב.
בביאור ע"פ חכלילי עינים: תו"א פ' ויחי.
ושלהבת י"ה הוא בחי' אה"ר: ראה זח"א יא, ב.
אהבת עולם אהבתיך: ירמי' לא, ג.
ע"כ משכתיך חסד כו': ע"כ בהמשך מים רבים תרל"ו סעי' סג. וע"ש שמאריך בפי' הפסוק.
לזאת יקרא אשה: בראשית ב, כג.
אשה אש ה': ראה לעיל פ' שלח מד, ד.
צדקה תרומם גוי: משלי יד, לד.
ע"פ המגביהי לשבת: תו"א לח, ד.
הפסד מצוה כנגד שכרה: אבות רפ"ב. ב"ב שם.
ותורה אור: משלי ו, כג.
חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
מגיד לאדם מה שיחו: עמוס ד, יג.
רוח אייתי רוח: ראה זח"ב קסב, ב. וראה אוה"ת בראשית-ב דף רפו, א שמציין לכמה מקומות בדא"ח.
שממשיך — כו': שם בהנ"ל יש כאן הג"ה תוס' מרובה [כ].
סד"ה נאוו לחייך בתורים: לקו"ת שה"ש יג, ג.
בד"ה וימצאו בנ"י איש מקושש: לעיל פ' שלח מב, ד.
בד"ה והי' מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר ו, א.
מואב הוא חכמה דקליפה: מאו"א אות מ סעיף פה וביאיר נתיב שם מציין ללקו"ת להאריז"ל פ' וירא בדרוש ענין לוט וב' בנותיו. וראה במאמרי אדה"א כאן ע' א'תפא ובמ"מ לשם.

חרטומי מצרים: שמות ז, יא. ועוד. וראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תפ "שהי' גדולי החכמים שבכל העולם" ובמאמרי אדה"א כאן ע' א'תפט.
מוסר אביך: משלי א, ח.
כחי ועצם ידי עשה לי: דברים ח, יז.
ואספת דגנך: דברים יא, יד.
הנהג בהם מנהג ד"א: ברכות לה, ב.
יגיע כפיך כי תאכל: תהלים קכח, ב. וראה במאמרי אדה"א כאן ע' א'תפד בדיוק כי "יגיע כפיך" א' שאין בזה רק יגיע כפיך במעשה לבד ואין בזה שום התחכמות, והב' יגיע כפיו שעד מיצוי הנפש כמו בזיעת אפיך שמזה עיקר הבירור דעה"ד טו"ר ע"ש.
ולא לחכמים לחם: קהלת ט, יא.
מחשבה מועלת: סנהדרין כו, ב. ראה דרך חיים בהקדמה (ג, ב).
ובלק"ת פ' וירא: להאריז"ל. ד"ה סוד עמון ומואב.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.
והארון הוא בחי' בינה שהוא הכלי לבחי' חכמה: ראה באוה"ת בראשית-א דף סו, א. ובאוה"ת ויקהל ע' ב'רכ.
בזהר ר"פ נח (דנ"ט ע"ב): ראה אוה"ת פ' ויקהל ע' ב'ריז ואילך.
חכמה . . כח מ"ה: ריש הקדמת ת"ז. ובכ"מ.
ובע"ח — ביטול: שם בהנ"ל יש כאן הג"ה תוס' מרובה. מצ"צ נ"ע זי"ע ועכ"י [כ]. [אוה"ת ע' תתצ].
את זלעו"ז: קהלת ז, יד.
וכמארז"ל אלו גסי הרוח: ב"ב עח, ב.
ראיתי איש חכם בעיניו . . ממנו: משלי כו, יב.
ואתה על במותימו תדרך: דברים לג, כט.
אמלאה החרבה: יחזקאל כו, ב.
ביאור . . חשבון: ביאור ע"פ ע"כ יאמרו המושלים, יש בביכעל פערטעל [רכב, א] יעו"ש היטב. [כ]. [ראה אוה"ת ע' תתצ].
גילוי אור א"ס ב"ה . . בספי' חכמה: תניא פרק לה בהג"ה.
אין אני והוא: סוטה ה, א.
אך אין התלבשות החכמה בכולם בשוה: ראה בד"ה פתח אלי' תרנ"ח ע' לד.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

על ידי עסק התורה ממשיכים למטה גילוי מלמעלה מסדר השתלשלות . . ממקור בחי'
חשבון דקו המדה: "ופי' כי יש ב' בחי' חשבון הא' חשבונו של עולם לשון העלם וסדר ההשתלשלות ע"פ קו המדה להיות אבי"ע עד שעפ"ז נמשך בחי' ההעלם . . אך יש עוד בחי' חשבון גבוה מזה והוא המשכת בחי' קדש ע"י המצות אשר קדשנו במצותיו וצונו שגבוה הרבה מבחי' מל', כי הוא קדוש ומובדל" — אוה"ת ענינים ע' קצה.
באוה"ת במדבר כרך-ז ע' א'תתצט "מ"ש בהביאור שהבירור ע"י תוס' אור מובן מענין מכה"כ ע"י התורה ח"ע הנז' פ' קרח" [ראה לקו"ת קרח נב, ד ואילך].
התו' נק' משל הקדמוני . . קדמונו של עולם: הובא ברש"י ש"א כד, י.
בד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא: תו"א צח, ב.
כל פרוטה מצטרפת: ב"ב, ט, א.
כמ"ש בזהר פ' פנחס (**דר"כ ע"ב**): נתבאר בביאה"ז לאדה"א דף קי, ג ואילך.
היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
ע"פ וידבר אלקים אל משה: תו"א נו, ב.
המוציא במספר צבאם: ישעי' מ, כו.
מונה מספר לכוכבים: תהלים קמז, ד.
עיניך ברכות בחשבון: שה"ש ז, ה.
בד"ה וספרתם: אולי הכוונה להנדפס לעיל בפ' במדבר.
ובד"ה וידבר אלקים: לעיל פ' במדבר טו, ד.

דף סז

מה רבו מעשיך: תהלים קד, כד.
הללוהו כרוב גודלו: שם קנ, ב.
ע"פ והי' ביום ההוא: לקמן ר"ה נח, ב.
זורע צדקות מצמיח ישועות: ברכת יוצר.
בביאור ע"פ וספרתם לכם: לעיל במדבר יא, ד.
ובד"ה והי' לכם לציצית: לעיל פ' שלח מג, ד.
כמארז"ל: ב"ב עח, ב.
שממשיך גילוי אור א"ס ב"ה: אגה"ק סי' ג.
והי' מספר בנ"י: הושע ב, א.
למעלה עד אין קץ: ז"ח פ' יתרו. [כ].
ויעתר יצחק: בראשית כה, כא.

כי מצלי הוא לשון הטייה: בסה"מ תרכ"ט ע' יב: איתא בטור ברקת צלותא הוא לשון הטי'.
לא תטה משפט: דברים טז, יט.
כענין יהי רצון: באוה"ת במדבר כרך-ו ע' א'תתק מציין "ע' בזה בפ' בשלח תקס"ח בחתונה". נדפס בהנחת הר"פ ע' פז. ובסה"מ תקס"ח ע' מד.
סנד"ל קושר כתרים: חגיגה יג, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בספר המאמרים ה'תש"ד, ע' 213.
ע"פ מה יפו פעמייך: לקמן שה"ש מג, ג ואילך.
ובד"ה נר חנוכה: תו"א מב, ב.
וכמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג: ראה לעיל פ' בחוקותי מו, ג. שה"ש ח, ד. ובכ"מ.
המעתיק הרים: איוב ט, ה. ראה לקמן דרושים לר"ה סא, ג. סה"מ תקס"ה כרך-ב ע' תתקמא. דרך מצותיך לט, א.
אשר העתיקו אנשי חזקי': משלי כה, א.
בפ"ג דברכות: צ"ל בפ"ק דברכות.
ויעתק צור ממקומו: איוב יח, ד.
בביאור ע"פ שחורה אני: לקמן שה"ש ח, ב.
בשעה שישראל אומרים איש"ר: ברכות ג, א.
ס"פ שלח: לעיל מח, א.
וישע ה' אל הבל: בראשית ד, ד.
כנועם שיח סוד שרפי קודש: נוסח קדושה.
נבנה לנו עיר: בראשית יא, ד.
וכמ"ש בזהר פ' נח: ראה בארוכה באוה"ת בראשית כרך-ג דף תרנה, א.
ע"פ זאת תהי' תורת המצורע: ראה לעיל פ' מצורע כד, ד.
כי כל צירוף נק' בית: נתבאר בתו"א נו, ב ואילך.
כעיר זה שמהלך אחר סיחה נאה: ב"ב עח, ב.
אם תגביהי כנשר: עובדי' (א, ד [תגבי']). [כ].

בלק

דף סז

מי מנה: המאמר הוא משנת תקס"ג. הנחות אחרות נדפסו בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תר. נוסח א' הוא מהר"מ בן אדה"ז.

באוה"ת בלק ע' תתקפו נדפסו הגהות על הביאור דלהלן סח, ג — בכותרת: הגהות לד"ה מי מנה.

מי מנה עפר יעקב: במדבר כג, י.

פ' בלק: כ, טז.

בגמרא ספ"ג דנדה . . רבות ויגש . . ובקהלת רבה: נעתקו באוה"ת פ' בלק ע' תקכה ואילך.

בשהש"ר ס"פ כתפוח: ב, יב.

ובפסוק אחת היא: ו, טו.

ובפסוק אל גנת: ו, יז.

בקה"ר בפסוק כל הנחלים: א, יח.

ולכבודי בראתיו יצרתיו: ישעי' מג, ז.

בד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא: תו"א צה, ב.

אף הוא לשון ריבוי: ראה לקו"ש-יז ע' 203.

והנה יש עוד בחינה רביעית: ראה לקו"ש-יז ע' 204.

היתה נהנית מזיו השכינה: ראה ברכות יז, א.

כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, נח.

ואין לו דמות הגוף: תפלת יגדל. ראה רמב"ם הל' יסוה"ת א, ז.

בעשרה מאמרות נברא העולם: אבות רפ"ה.

במאמר אחד יכול להבראות: אבות רפ"ה.

וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.

ע' בזח"ג מ"ז ב': נתבאר בארוכה באוה"ת להצ"צ כרך-ב ע' תתפא ואילך.

ברוך אומר ועושה: ברכת ברוך שאמר.

אלף אלפים . . היש מספר לגדודיו: דניאל ז, י. איוב כה, ג. ראה חגיגה יג, ב.

ברכו ה' מלאכיו: תהלים קג, כ.

מוצא פי ה': דברים ח, ג.

ויקרא האדם שמות: בראשית ב, כ. קטע מכאן בסה"מ תרל"ח ע' סג.

עלמין סתימין דלא אתגליין: הקדמת ת"ז יז, א.

אין לך עשב מלמטה: ב"ר י, [ו]. וע"ל בפ' במדבר ד"ה [ביאור על הדרוש] וספרתם רפ"ב (יא, ג). [כ]. וראה הנסמן לעיל פ' צו טז, ג. ולקמן פ' מטות פג, ג.

כי גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.

ישראל עלו במחשבה: ב"ר א, ד.

בד"ה כה תברכו: לקו"ת נשא כו, ב.
פני ארי' פני שור פני נשר: יחזקאל א, י.
עזר הוא בחי' שם: ראה המשך תער"ב-א סעי' כד.
באדה"ר היו כלולים ששים רבוא נשמות: ראה ש' המצות פ' תצא. ש' הגלגולים, הקדמה ו, ז, יב. ש' הפסוקים פ' בראשית, דרוש ג'. ומציינים שם לתנחומא ושמו"ר פ"מ, ג.
מהו תוספות העילוי להנשמה בעוה"ז: בענין זה ראה גם אוה"ת בראשית כרך-ז דף תתשפ, ב.
יחד לבבי ליראה שמך: תהלים פו, יא. ראה יהל אור עה"פ ע' שה.
ויחד לבבנו . . ויש בזה ב' בחינות: בד"ה תפלה לדוד תשמ"ז (מהנחה בלתי מוגה) נתבאר, דענין יחוד ב' עבודות אלו הם יחוד הוי' אלקים, דמזה מובן שענין הוי' אלקים המדובר כאן הוא בדרגא נעלית יותר מהמבואר בלקו"ת בד"ה וידעת היום [ואתחנן ז, ד] דהתם ב' הלבבות הם יצ"ט והיצה"ר, ולכן שם אלקים קאי על בחי' ההעלם דספי' המלכות, אמנם כאן הרי ב' הלבבות הם דרגות בקדושה, ולכן מבאר דענין הוי' ואלקים הם ע"ק וז"א. ע"ש.
בתשובות וביאורים לכ"ק אדמו"ר סי' כ סעיף ד בדיוק תי' "בזה". וראה ספר הערכים-חב"ד בערך אהבת ה' — רעותא דלבא כרך-א במילואים ע' תשמה הערה 2.
ראה לקמן פ' האזינו עד, א.
עבודת מתנה אתן את כהונתכם: במדבר יח, ז.
סד"ה וידבר במדבר סיני: לקו"ת במדבר ג, ב.
כל חד לפום שיעורא דילי': זח"א קג, ב.
את זלעו"ז עשה אלקים: קהלת ז, יד.
ולתאוה יבקש נפרד: משלי יח, א.
בינונים זה וזה שופטן: ברכות סא, ב.
ולאום מלאום יאמץ: בראשית כה, כג.
בבנ"י עם קרובו: ראה תהלים קמח, יד.
כי עם קשה עורף הוא: שמות לד, ט.
ואינו אלא לשבחו: ועל"ק בהאזינו עג, רע"ב. [כ].
סד"ה להבין ענין הברכות: תו"א ז, ב.
בטל רצונך מפני רצונו: אבות ב, ד.
בסור מרע ועשה טוב: תהלים לד, טו.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.

והיינו ע"י המצות: ראה אוה"ת וישב כרך-ה דף תתצ, ב.
ע"פ כי תצא: לקו"ת תצא לו, ב.
והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.
בד"ה כי תשמע בקול: לקו"ת ראה כג, א.
ובד"ה אתם נצבים: לקו"ת נצבים מד, ג.
דלית מחשבה תפיסא בי' כלל: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
כד אתכפיא סט"א: ראה זח"ב קכח, ב.
ורמ"ח פקודין הם רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל (עד, א).
יפה שעה א': אבות ד, יז.
ע"פ זכור את יום השבת: תו"א עא, א.
ע"פ וישב יעקב: תו"א כו, ד ואילך.
והי' מספר בנ"י כחול הים: הושע ב, א.

דף סח

נעשו י"ב בקר: על"ק ריש דרושים לר"ה (נג, ד). [כ].
המתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.
מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
רם ומתנשא: פיוט אתה הוא אלקינו די"נ.
אין מלך בלא עם: עמה"מ שער שעשועי המלך רפ"א. ס' החיים פ' הגאולה, פ"ב. בחיי וישב לח, ל.
כי שמש ומגן ה"א: תהלים פד, יב.
והן הן גבורותיו: יומא סט, ב. ילק"ש נחמי' רמז תתרעא.
בסש"ב חלק ב': פ"ד.
כחול הים אשר לא יספר: בראשית לב, יג.
סד"ה והי' מספר בנ"י: לעיל ו, ג.
שנקראים מצות המלך: להעיר מב"ב קנט, א. ותוספתא נגעים פ"ג: גזירת מלך היא.
פקודי ה' ישרים: תהלים יט, ט.
תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז.
למעלה עד אין קץ: ז"ח פ' יתרו. ובמג"א [ובמגן אבות, ברדיטשוב תרס"ב] ראה ד"ה שלש פעמים סי' ה. [כ].
בביאור ע"פ צאינה וראינה: לקמן שה"ש כז, א.
ועשיתם אתם כאילו עשאוני: ראה זח"ג קיג, א. ילקוט ראובני ר"פ בחקותי.

וזהו את רבע ישראל: מובא באוה"ת ואתחנן ע' פד.
ת"ת כנגד כולם: פאה א, א.
כל העוסק בתורת עולה: סוף מנחות.
עת לכל חפץ: קהלת ג, א.
בד"ה כי ביום הזה יכפר: ראה לעיל פ' אחרי כו, ד ואילך.
קדשני במצותיך ותן חלקנו בתורתך: תפלת דשבת ויו"ט. וראה לקמן עד, ג. לעיל פ' במדבר טז, ג. ח, ד.
וארשתיך לי . . וידעת את ה': הושע ב, כא-כב.
ע"פ ואהי' אצלו אמון: משלי ח, ל. [כ]. לעיל פ' במדבר יח, ב ואילך.
מה יפית ומה נעמת: שה"ש ז, ז.
ושעשועי את בנ"א: משלי ח, לא.
חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
כמ"ש ע"פ חכלילי עינים: תו"א מז, ד.
כנודע שעת רצון הוא בחצות: ראה שו"ע אדה"ז מהדו"ב ס"א, ס"ח ובהנסמן שם. ומבואר באוה"ת במדבר כרך-ד ע' א'תפד שמחצות הלילה ואילך זהו בחי' חסד ששייך לבחי' חסד א-ל שמאיר בכל היום. וראה שם פ' מסעי ע' א'שצה ושם מציין לכמה מקומות בקבלה.
וכן בשעת התפלה: ראה זח"ב רנג, ב. ראה גם לעיל פ' בהעלותך ל, ב. וראה בתו"א סא, ג. ובאוה"ת פ' בשלח ע' א'תח.
פסוקי דרחמי: ראה לקמן פ' פנחס עח, ג.
מדתו של יעקב מבריח: זח"א א, ב. זח"ג קעה, ב. ועוד.
להקים מעפר דל: ראה תהלים קיג, ז.
ונפשי כעפר לכל תהי': תפלת אלקי נצור.
כך היא דרכה של תורה: אבות ו, ד.
כל העוסק בתורה לבד: ראה יבמות קט, ב. וראה קונטרס עץ החיים פי"ב בהערת כ"ק אדמו"ר שם.
ומעשה הצדקה הנק' בשם מצוה סתם: בכל תלמוד ירושלמי (תניא פל"ז).
ששקולה כנגד כל המצות: ב"ב ט, א.
בד"ה כי תשמע בקול: לקמן פ' ראה כג, ג.
אאלפך חכמה: איוב לג, לג.
אאלפך בינה: ראה שבת קד, א.

יעשה שלום לי שלום יעשה לי: ישעי' כז, ה.
בפרדס ערך מי: מובא גם ביהל אור ע' לז ושם מציין למאו"א מ, סח.
בביאור מארז"ל: שבת פח, סע"א. [כ]. ראה לעיל פ' במדבר.
ביאור על פסוק מי מנה: הגהות באוה"ת בלק ע' תתקפו.
ב' הנחות אחרות נדפסו בסה"מ תקס"ג-ב ע' תריג, והנחה הב' דשם הוא לכ"ק אדה"א. וראה גם מאמרי אדה"א במדבר-ד פ' בלק ע' א'תצב.
שאף שהוא בגדר בחי' מספר עכ"ז הוא אין מספר: ראה ג"כ אוה"ת שמות ע' ריז ואילך.
שהוא גוש אחד: ראה ד"ה הים ראה תרנ"ד.
והי"ב בקר הם ד' מחנות שכינה: באוה"ת ויקרא-א ע' קל מציין לכאן.
אין מלך בלא עם: בפדר"א. (פ"ג). [כ]. וראה לעיל סח, א.
וגם מבחי' התנשאות . . שיתהוו מאין ליש: המובן שם [בלקו"ת] דהכוונה על בחי' מל' כמו שהיא באצי' בחי' התנשאות עצמי כו', ולכאורה הרי התנשאות עצמי הוא בחי' עצמות לא בחי' אור כו' וא"כ ה"ז למעלה מבחי' התעלמות כו' רק מה שהוא בבחי' התעלמות בעצמו לא להעלים דבר כו', י"ל דבבחי' מל' להיות שזהו ההתגלות דהתנשאות עצמו — המשך תער"ב ח"ג ע' א'ריז. ראה גם סה"מ תרס"ח ע' קב.
מ"ש בע"ח: ריש שער סדר אבי"ע (פ"א). וע"ע בס' עמה"מ ש' עולם הבריאה (פ"א. פ"ג. פ"ו). [כ]. ראה תו"א יד, ב. דרך מצותיך קכח, א.
מל' הנק' ים: ראה מא"א אות יו"ד סט"ז.
כמ"ש באגה"ק: דף קלא, ב.
מלגאו איהו שם מ"ה: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
בד"ה והי' מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר.
לך ה' הגדולה והגבורה: דה"א כט, יא.
הוא חיותם וקיומם: בד"ה פתח אליהו תרנ"ח: נ"ל דחיות זה אין הכוונה על בחי' האור והחיות פנימי שמתלבש בהנבראים להחיותם דהרי האור והחיות פנימי אינו נמשך מבחי' החסדים אלא שגם החיות שמבחי' החסד נמשך ע"י הגבורה להיות מוסתר בהנבראים, ע"ש.
וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה': שמות ו, ב.
בע"ח שער כסה"כ: פ"א.
בפ' לך לך ע"פ אנכי מגן לך: בתו"א יב, א.
ובד"ה והבדילה הפרוכת: תו"א יב, ג.

דף סט

בזח"ב (דרכ"ה סע"ב): הלשון נעתק באוה"ת ויקרא-א ע' קכט.
שאו מרום עיניכם: ישעי' מ, כו.
ואלה המלכים אשר מלכו: בראשית לו, לא.
בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח שי"ח, פ"ה. מבו"ש ש"ה ח"א, פ"ב.
קשוט עצמך תחלה: ב"מ קז, ב. סנהדרין יח, א.
סמוך לפלטין שלך לא כבשת: ספרי עקב נא (לא הורשת).
וכנז' בע"ח שתחלה מתברר: שי"ב, פ"א.
ומורי המגיד נ"ע: אור תורה להה"מ פ' ויצא (הוצאת קהת יד, א). סה"מ תקס"ב-ב ע' תקמט. אוה"ת וארא ע' קכא. ואתחנן ע' קיח. פלח הרמון שמות ע' מח.
כתר עליון אע"ג דאיהו אור צח: ת"ז ת"ע (קלה, ב).
מפני שהכתר הוא למעלה מכל הע"ס: ראה המשך תער"ב-א סעי' רפא.
ובמ"א נת': ראה אוה"ת בראשית כרך-ג דף תתקסז, ב. אוה"ת פ' בלק ע' תתקסד. פ' ואתחנן ע' רפה. ובכ"מ.
כתר לי זעיר: איוב לו, ב.
סייג לחכמה שתיקה: אבות ג, יג.
וסד"ה מים רבים: תו"א י, ב.
דקרו לי' אלקא דאלקא: סוף מנחות.
ראיתי איש חכם בעיניו: משלי כו, יב.
בלקו"ת פ' בראשית: להאריז"ל. נזכר גם לעיל פ' שלח מא, א ובמ"מ לשם.
ועץ הדעת טו"ר: בראשית ב, ט.
בביאור ע"פ וידבר משה: לקמן פ' מטות פב, ג.
בביאור ע"פ כי עמך מקו"ח: תו"א לה, ג.
ועמ"ש ע"פ מי יתנך: תו"א פ, ד.
ובד"ה ואלה המשפטים: תו"א עד, ג.
ובביאור ע"פ אדם כי יקריב: לקו"ת ויקרא ג, ד.
וא"כ יש בהם ג"כ בחי' תערובות טו"ר: ראה אגה"ק סי' יב (קיח, ב) ובביאה"ז לצ"צ כרך-ב ע' תתקעד. המשך תער"ב-ב פרק שצא. כרך-ג ע' א'תסו. ראה גם סה"מ תרס"ו ע' קלג.
כי הוא חייך: דברים ל, כ.
וזהו שארז"ל: ברכות סא, ב. [כ].

ולאום מלאום יאמץ: בראשית כה, כג.
ע"פ הן האדם הי' כאחד ממנו: תו"א ה, ג.
דדוקא בבחי' דעת התחתון שהוא דעת המושג: מובא בסה"מ פר"ת ע' סה. וראה שם ע' סח. סה"מ עזר"ת ע' ריז. סה"מ תרס"ו ע' קלג. סה"מ תר"ס ע' צב.
לקמן בפ' פינחס (**הוא לקמן בשה"ש**): ראה ג"כ להלן פינחס עט, סע"ד שו"ה כח. מסעי צה, ב שו"ה לכך.
שמעורב טו"ר: לכאורה זה נגד מ"ש בתניא [פרק לז] שהנשמה עצמה א"צ תיקון ולא ירדה רק לברר בירורי נוגה. — אוה"ת בלק ע' תתקפז. ראה אוה"ת וישב רעג, א "ור"ל ע"ד והנה אופן אחד למטה בארץ ות"י מלרע, ע' בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי בסופו", עכ"ל.
בביאור ע"פ לבבתני: לקמן שה"ש ל, א.
ובפ' מטות בביאור ע"פ החלצו: פז, ג.
ובד"ה ויקהל משה: תו"א פח, א.
בד"ה וספרתם לכם: ראה לעיל פ' במדבר יא, ג.
פ' שלח ע"פ מקושש עצים: לעיל מב, א.
בביאור ע"פ צו את בנ"י: לקמן פ' פנחס עו, ד ואילך.
באג"ה בד"ה למה נסמכה: סי' כח. וראה גם לעיל דף ס, ג.
מחשבה — וכנזכר בזהר: ועל"ק ואתחנן רפ"ב. וש"נ. [כ].
ולכבודי בראתיו יצרתיו: ישעי' מג, ז. וראה להלן פנחס פ, ד.
שלשם דוקא נמשך בחי' כתר עליון: ראה לעיל פ' בהעלותך לו, א.
ומל' דאצי' . . כתר עליון: מובא באוה"ת ואתחנן ע' פד.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
ג' פתחו באף: "כלשונו הק' והטהור מצאתי בלקח טוב (פסק"ז) בראשית (רס"י ג) ד"ה אף כי אמר אלקים. וקחשיב שם נחש, שר האופים, המן. וכ"ה במדרש אגדה (בראשית הנ"ל) הל' ג' פתחו באף. ושם בלקח טוב הנ"ל מסיים בסיומו לבסוף בד' וקחשיב גם [עדת] קרח. וכ"כ להדיא (בפ' וישב סי' מ, טז) ד' פתחו באף. וכ"כ המדרש אגדה סו"פ וישב ד' פתחו כו' ובב"ר (פי"ט סי' ב) ובאסת"ר (פ"ט, ג) ובילקוט בראשית (ר' כו) ושם באסתר (ה) ושם ב"ר (פפ"ח סי' ו) ובלקח טוב על אסתר כל אלו חושבים ד' ולא ג' — ע"ל האזינו (עז, ב)". [כ].
וע' במאו"א ערך אף באות א' סעיף ק"ז: "אף נק' המל' י"ה אדנ"י ע"ה גי' אף ואף . . וב' נקבי החוטם ב' נוקבין לאה ורחל". ובאוה"ת ויקרא-א ע' ריב מציין "ובי"נ שם ואף לאה

גם רחל וצ"ל משום דלאה היא דינין כמו שהקפידא מתגלית באותיות המחשבה יותר מהדבור" ע"ש. וביהל אור ע' תרכז "אף נק' המלכות כו'".

ובמק"מ בחקתי קט"ו ב': "ושיעור הכתוב ואף שהוא זעיר כמד"א אף אני, וגם זאת שהיא המל' כולם הם עמכם בגלות וז"ש בהיותם בארץ כו' בהיותם כולא כחדא עכ"ל, ולפי הנז"ל דגם מורה על ז"א א"כ ואף בא לרבות או"א ואריך כו'" — אוה"ת ויקרא-א ע' ריג.

ובמדרש איכה . . לקו באף ומתנחמים באף כו': מובא גם באוה"ת ויקרא-א ע' ריב "באף לקו שנאמר אף אני אלך עמם בקרי ומתנחמים באף שנאמר ואף גם זאת".

שמות (י"ד א'): "פי' ענין ואף גם זאת בהיותם כו' שהוא ע"ד ברח דודי ודמה לך לצבי מה צבי מחזיר ראשו לאחוריו כו'" — אוה"ת ויקרא-א ע' ריג.

ברבות בקהלת ע"פ אף חכמתי: ב, ט בשינוי לשון. וראה רמב"ם הל' ת"ת פ"ג ה"ב.

בפ' אמור בדף צ"ה ע"ב: ראה גם באוה"ת ויקרא כרך ד ע' א'סז. מטות ע' א'שה.

בפי' המשניות להרמב"ם ספ"ה דאבות: ראה לעיל פ' ויקרא ה, ד.

כמראה הקשת: יחזקאל א, כח.

ועיין מענין כמראה הקשת כו' בגמרא . . פי' המק"מ: ראה אוה"ת נ"ך-א ע' שצט. אוה"ת בראשית-א דף עא, א.

ובד"ה כי תצא: לקו"ת פ' תצא לו, ב.

ובת"ז בהקדמה (ד"ו סע"א): הלשון נעתק באוה"ת בראשית-א דף קלב, ב. וראה גם באוה"ת נ"ך-א ע' שצט.

וכ"כ בפרדס ערך נוגה: ראה אוה"ת בראשית-א דף קלב, ב. שם כרך-ג דף תרנב, ב.

וברבות בראשית פי"א ובפי"ב: "דקאי על אור שנברא ביום ראשון שגנזו לצדיקים לע"ל וכ"ה שם פ' י"ב" — אוה"ת נ"ך-א ע' תקסב.

זח"ג נשא (קכ"ט א'): ראה אוה"ת בראשית-א דף קלב, ב. כרך-ג דף תרנב, ב.

האזינו (רפ"ח ב'): "וארח צדיקים כו' וזהו בחי' אז תתענג על ה'" — אוה"ת נ"ך-א ע' תקסב.

וע' במאו"א אות א' סעיף קכ"ב קכ"ג: נתבאר באוה"ת נ"ך-א ע' תכב ואילך.

דף ע

וז"ש בס"י: פ"א מ"ז. ראה לעיל פ' נשא כה, א.

כאן כשישראל עושין רצונו של מקום: יומא כב, ב. ראה אוה"ת שמות כרך-ח ע' תתצה.

וזהו שארז"ל: ב"ב ט, ב [ב].

בס"י שאדון יחיד ואין שני לו: פ"א מ"ז (שם: ואין לו שני). ראה ביאה"ז להצ"צ-א ע' עז.

כנז' בזהר דפלגא גופא לא איקרי אחד: זח"ג ז, ב.

והיו לבשר אחד: בראשית ב, כד.
בד"ה וארא אל אברהם: תו"א נה, ב. אוה"ת שמות כרך-ח ד"ה וארא סעי' ה ואילך. אוה"ת ואתחנן ע' תכט ואילך.
בביאור ע"פ כי אתה נרי: תו"א פ' מקץ.
אחד הי' אברהם: יחזקאל לג, כד.
שאין עוד מלבדו: דברים ד, לה. ו, ב.
ובמא"א אות ע' סק"ד: צ"ל סכ"ד.
עפרות זהב: איוב כח, ו.
והי' אור הלבנה: ישעי' ל, כו.
ואשא אתכם על כנפי נשרים: שמות יט, ד.
איהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה.
מ"ש בזהר בהעלותך (**דקנ"ב סע"א**): הלשון הובא לעיל פ' ויקרא ג, ב. וראה גם לקמן פ' ראה כג, ב.
שהסולם היו לו ד' מדרי': ראה מו"נ ח"ב, פ"י בשם תנחומא.
לא הביט און ביעקב: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ד ע' קעד. וראה סה"מ תקס"ג-ב ע' תשצט.
מאמר זה בשינויים ובתוס' הגהות וקיצורים — באוה"ת בלק ע' תתקצו. א'יג. קיצורים שם ע' א'יד. א'טו. ביאור שם ע' א'יט. כרך-ו ע' א'תתקג.
המאמר בארוכה במאמרי אדה"א במדבר כרך ד' ע' א'תקיז.
לא הביט און ביעקב: במדבר כג, כא.
הנה יש ב' בחי' ומדרגות: מובא במים רבים תרל"ו סעי' פו.
ובפ' וישלח קע"ד א': ראה לעיל פ' שלח נא, ב.
בחי' עבד ובחי' בן: ראה המשך תרס"ו ע' רכה. שח. ובכ"מ.
שמע אלי יעקב עבדי: ישעי' מד, א ושם כתיב ועתה שמע יעקב עבדי. [כ].
בני בכורי ישראל: שמות ד, כב.
מה שמצינו לשון עבודה . . ואיך שייך לומר כן לגבי הקב"ה: ראה גם סה"מ תקס"ב ח"א ע' רסב. ס' מאמרי אדה"ז-ענינים ע' רמה. אוה"ת שמות-ז ע' ב'תקלט. משפטים ע' א'רכ. ואתחנן ע' שפח. אוה"ת מג"א (הוצאת תש"נ) ע' רח ואילך וע' ריג.
ועבדתם את ה"א: שמות כג, כה.
תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז.

ולעבדו בכל לבבכם: שם יא, יג. במים רבים שם נוסף: וארז"ל איזהו עבודה שבלב זו תפלה [תענית ב, א].
עבדו את ה': תהלים ק, ב.
והנה לשון עבודה: ראה באוה"ת שה"ש ע' תפט ושם מציין לתו"א יב, א.
שהוא ית' שלימו דכולהו: ראה ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ממך הכל: דה"א כט, יד.
אם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.
נתאוה הקב"ה להיות לו: ראה תנחומא נשא, טז. במד"ר יג, ו.
ל' ב"ר (פ"ג סי' יב [ט]) נתאוה הקב"ה לעשות שותפות בתחתונים. וע' ב"ר (פי"ט סי"ג [ז]) עיקר שכינה בתחתונים ובמד"ר (פי"ג סי' ד [ב]) — עיי"ש הלשון נתאוה לדור עם בריותיו בתחתונים במדב"ר פי"ג סי' ח [ו] ובפסיקתא רבתי סי' ז'). וע"ל קדושים (כט, סע"ד). [כ]. ראה תניא פרק לו ובליקוט פירושים שם.
ראה באוה"ת פ' משפטים ע' א'רכא.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
קודם שנה"ע שהי' הוא ושמו בלבד: פדר"א פ"ג.
שהזמן ג"כ נברא ומחודש: הובא בסידור שער הק"ש (עה, סע"ד) בשם הרב המגיד נ"ע. לקמן ר"ה סא, א. אמ"ב שער הק"ש פל"ז ואילך. דרך מצותיך מצות האמנת אלקות פי"א. המשך תרס"ו ע' מא ואילך. לקו"ש חי"ז ע' 60: 'ונקט ווי די גופי הדצח"מ זיינען נתהווה געוואָרן בשימ"ב יש מאין, אַזוי איז אויך עצם מציאות הזמן אַ בריאה און התהוות חדשה. ראה לקו"ש ח"י ע' 176.
כמ"ש בע"ח ש' עגולים ויושר: ספ"א.
אחר שיחרב העולם: ראה ר"ה לא, א.
קמי' ית' כולא ממש כלא: ראה זח"א יא, ב.
מכל לכלוך וטינוף כו' ואח"כ לסדר שם כלים נאים: שסידור כלים נאים הוא דוקא אחרי פנוי ההיכל מכל לכלוך — לקו"ש-ז ע' 182. וראה לקו"ש-יב ע' 136. חי"ג ע' 19. ראה המשל גם לעיל בפ' צו טז, סע"א.
מטה ושלחן כסא ומנורה: ראה ברכות י, א. זח"ב מד, א.
ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.
לעבדה זו רמ"ח מ"ע: ראה זח"א כז, א. זח"ב קסה, ב. ת"ז סתנ"ה (פח, ב).
ע' זח"א (כז, א). ובילקוט ראובני כ"ה ב' מדרש (סתם) ול"מ. גם בסה"ק אור החיים עה"ת ב' מארז"ל והי' למראה עיניו, גם האלשיך הק' הביא המארז"ל ומקורו לא כ' שם. וגם

השל"ה הק' בבית חכמה [טז, א] כ' ב' מארז"ל. וע"ע בת"ז תכ"א (סב, א). שם תנ"ה (פח, ב). [כ].

ובערת הרע מקרבך: דברים יג, ו. ועוד.

בביאור ע"פ ראיתי והנה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך לה, ד ואילך.

ע"פ ואלה המשפטים: תו"א עו, א.

וע"פ לא תהי' משכלה: תו"א משפטים עח, ד ואילך.

ובפ' שלח ע"פ וימצאו איש מקושש עצים: לעיל פ' שלח דף מב, ג.

ובפ' שמות בד"ה קול דודי: תו"א נא, ב.

רמ"ח פיקודין רמ"ח אברין: ראה ת"ז ת"ל. תניא פ"ד ובליקוט פירושים שם.

עבודה שבלב זו תפלה: ספרי דברים יא, יג. תענית ב, א.

והיא דרבנן ואינה ממנין המצות דאורייתא: ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהוספות יט, ב.

וראה רמב"ן בהשגותיו לסהמ"צ מ"ע ה'. וכן דעת רוב הפוסקים — מג"א או"ח סי' קו סק"ב. ראה תניא פרק לט ופנ"ג. סה"מ תקס"ד ע' קו (ובהנסמן שם).

הנמנית ראשונה בתרי"ג מצות דאורייתא: ראה קו"א ד"ה לא טובה השמועה (דף קסב, ב). ובליקוט פי' לשם. בהמשך מים רבים תרל"ו שם דילג מתי' "ואפילו מכוונת ק"ש" עד תי' "כי הנה י"ח ברכות דשמו"ע".

בפ' ויחי ע"פ יהודה אתה: תו"א מה, א ואילך.

בד"ה שימני כחותם: לקו"ת שה"ש מה, ב.

ובפ' בראשית סד"ה השמים כסאי: תו"א א, ג. וראה אוה"ת במדבר-ו ע' א'תתקו שמעתיק מתו"א הנ"ל ומבארו.

ע"פ את שבתותי תשמרו: אולי הכוונה ללקו"ת בהר מב, ב. ראה אוה"ת ויקרא-ב ע' תריד (הוצאת תשכ"ט).

ובפ' חקת בענין תבנה: לקו"ת חקת סו, א. וראה באוה"ת במדבר-ו ע' א'תתקז.

כנודע מהזהר: ח"ג רנה, סע"ב.

ובגמרא ברכות (**דכ"ח ע"ב**): הלשון נעתק ביהל אור ע' קי. אוה"ת מג"א (הוצאת תש"נ) ע' רב.

ועל ידו נמשך החיות מהמוחין: באוה"ת פ' בלק ע' א'טו מציין ללקו"ת במדבר יז, ב דשם מבאר שהאברים החיצונים מתקשרים עם עצם הגלגולת ע"י ח"י חוליות השדרה ובחוה"ש נמשך מהמוח.

אם נפסק חוט השדרה: חולין רפ"ג.

מצות צריכות כוונה: ברכות יג, א. וש"נ.
היינו בחי' תפלה: ראה תניא פרק לח. תו"א ח, א.
שעיקר המכוון בתפלה: מובא באוה"ת-סידור ע' קפה בשינויים קלים.
הוא הכלי שבו מתגלה אלקותו ית' . . ע"פ האדמה: באוה"ת-סידור ע' קפה נוסף הגהה "(ר"ל שע"י גילוי זה מלמעלה מהשתלשלות יומשך הרפואה והברכה כו')".
בזהר דלית ברכתא שריא באתר ריקניא: ח"ב פז, ב. ח"ב קנג, ב. [כ].
וזהו שארז"ל: על"ק סד"ה צו את בנ"י קיצור ג' [עט, א] מזח"ג (רנה, סע"ב) דע"ח ע"א. [כ].

דף עא

כמ"ש בפא"ט: חולין נד, א.
וע' בפרדס בסופו שער ל"א: ראה בביאה"ז להצ"צ-א ע' רג שמעתיק הלשון.
כמאמר הת"ז: בהקדמה (פתח אלי').
ומאן דלא כרע במודים נעשה שדרתו נחש: ב"ק טז, א.
משפטים ד"ק ע"א: נתבאר באוה"ת בראשית כרך-ה דף תתקלז, א דשם מבאר השייכות לבחי' מודים עם תחה"מ. ובמאמרי אדה"ז הקצרים ע' שנג. וראה לקמן עה, ג. ולעיל פ' פקודי ז, ג.
לפי שאינו ממשיך . . שהם ח"י חוליות: נתבאר באריכות בתו"ח בראשית נד, א. שערי אורה שער חנוכה דף כא, א.
בביאור ע"פ וקבל היהודים: תו"א צז, ב.
ובדעת חדרים ימלאו: משלי כד, ד.
חסד דין רחמים ר"ת חדר: ראה מא"א אות ח', ס"ז ביאיר נתיב. ראה גם לעיל פ' שלח מד, א. ובספר הליקוטים דא"ח להצ"צ ערך חדר.
על שלשה דברים העולם עומד: אבות א, ב.
ע"פ ואלה המשפטים: תו"א עד, ג ואילך. וראה גם אוה"ת שם.
בע"ח שכ"ב פ"א אות ד': ראה ביאור ע"ז באוה"ת משפטים ע' א'קו.
ע"פ צווארך בחרוזים: לקמן שה"ש יג, ב.
ת"ת שכנגד כולן: פאה א, א.
חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ע"פ כי תבאו אל הארץ: לעיל פ' בהר מ, ג.
בפי' מארז"ל: פסחים נ, א. [כ].
אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א.
חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.

ע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק: תו"א פד, ד.
כמין שני פולין מונחין: חולין מה, סע"א.
ואהבת לשון אבה: ראה לעיל נשא כו, ב וש"נ.
רק אתכם ידעתי: עמוס ג, ב.
כי עם קשה עורף אתה: שמות לג, ג.
בעבודה קשה: שמות א, יד.
קשה עורף הוא: שם לד, ט.
ואהי' שעשועים . . ושעשועי את בנ"א: משלי ח, ל-לא.
ע"פ חכלילי עינים: תו"א פ' ויחי.
פ"א שחרית ופ"א ערבית: ראה מנחות צט, ב. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב, ה"ח. פ"ג ה"ב.
והגית בו: יהושע א, ח.
לא ויתר על ביטול תו': ראה ירושלמי חגיגה א, ז. פתיחתא לאיכ"ר, ב.
וכ"כ בהל' ת"ת: לאדה"ז ב, יב. ג, א.
ע"פ סלסלה ותרוממך: משלי ד, ח. ראה לעיל פ' אחרי כז, א ואילך.
עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
לבושי' כתלג חיור: דניאל ז, ט.
שער רישי' כעמר נקא: שם.
והאדם ידע: בראשית ד, א.
יעשה שלום לי: ישעי' כז, ה.
בכל מאדך: דברים ו, ה.
לעולם יסדר אדם שבחו של מקום: ע"ז ז, ב. ברכות לב, א. זח"א קסט, א. ובכ"מ.
ונתתי לך מהלכים: זכרי' ג, ז.
עצי שטים עומדים: שמות כו, טו.
ותפול לפני רגליו ותבך: אסתר ח, ג.
ישראל עלו במחשבה: ב"ר א, ד.
היינו כחולמים: תהלים קכו, א.
עליונים למטה: ב"ב י, ב.
אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש: ברכות רפ"ה. וראה אור תורה להמגיד יט, ד. קח, ג (בהוצאת קה"ת).
ויצעקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, ו.
יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט: אבות ד, יז.

עוה"ב . . זיו השכינה: ראה ברכות יז, א.
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
יעקב עבדי: ישעי' מד, א.
שהחוט מגיע עד גיד הנשה: ראה חולין מה, ב.
סד"ה וישב יעקב: תו"א כז, ב.
ובד"ה הבאים ישרש יעקב: תו"א נג, ד.
ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
ועמך לא חפצתי: שם עג, כה.
על תפלתי שתהא סמוכה למטתי: ברכות ה, ב.
ואיש און מחשבותיו: ישעי' נה, ז.
און אם ראית בלבי: תהלים סו, יח.
דברי פיו און ומרמה: תהלים לו, ד.
פועלי און: תהלים לו, יג.
כיתרון האור: קהלת ב, יג.
והוא העזר מלמע': ראה קידושין ל, ב.
לא יוכל לו אלא נפל יפול לפניו: סגנון הפסוק אסתר ו, יג.
בפ' וישלח ע"פ ויאבק איש: תו"א כו, ג.

דף עב

ששת ימים תעבוד: שמות כ, ט.
החורש והזורע והקוצר: ראה שבת עג, א.
וכמ"ש בזהר: ועל"ק תצא (לד, ג) ול"מ. שם (לה, ג). [כ].
לעולם יראה אדם עצמו כאילו קדוש שורה בתוך מעיו: תענית יא, סע"א (ימוד אדם).
בקרבך קדוש: הושע יא, ט.
אסור לאכול קודם התפלה: ברכות י, ב. שו"ע או"ח ספ"ט, ג. וראה בארוכה בדרך חיים ע' 178 ואילך.
הנשמה באפו: ישעי' ב, כב.
כמ"ש בזהר על פום חרבא: ח"ג קפח, ב.
בד"ה כה תברכו: לעיל פ' נשא כו, ב.
בחי' עובד אלקים: מלאכי ג, יח. ראה חגיגה ט, ב.
בשנותו את טעמו: תהלים לד, א.
ישראל שיר א-ל: ת"ז בהקדמה ג, א. וראה לעיל מח, ד.

חסד א-ל כל היום: תהלים נב, ג.
טעמו וראו כי טוב ה': שם לד, ט.
ישמח ישראל בעושיו: שם קמט, ב.
להתענג על ה': ראה ישעי' נח, יד.
וקראת לשבת עונג: שם נח, יג.
שבת אותיות תשב: ראה ב"ר ספכ"ב (ביפ"ת שם). אגה"ת פ"י ובליקוט פי' חיטריק שם. וראה גם בתו"א ע, א ובמ"מ לשם. לקמן האזינו עב, ג.
רגלי' יורדות: משלי ה, ה.
שמש ומגן: תהלים פד, יב.
ויכל אלקים: בראשית ב, ב.
פי' שכלתה: ראה גם לעיל פ' בהר מב, ג.
שבת להוי': שמות כ, י.
בזהר וישלח דקע"ד א': הלשון נעתק לעיל פ' שלח נא, ב.
לא יקרא שמך עוד יעקב . . כי שרית: בראשית לה, י. לב, כט.
מלחמה לה' בעמלק: שמות יז, טז.
מי שטרח בע"ש: ע"ז ג, א.
הקורא לישראל יעקב: ברכות יג, א. ראה לעיל פ' בשלח ב, א.
בורר אסור: טושו"ע או"ח סשי"ט.
בנים למקום: אבות פ"ג מי"ח.
ע"פ יונתי: לקו"ת שה"ש יט, א. ראה לקו"ת פ' ברכה צז, א.
תרועם בשבט ברזל: תהלים ב, ט.
מלך במשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד.
דינא דמלכותא דינא: גיטין י, ב. וש"נ.
באור פני מלך חיים: משלי טז, טו.
בזהר בפ' ויחי (**דרל"ט ע"א**): מובא לקמן פ' ברכה צז, א. שה"ש נא, ב.
כבוד מלכותך יאמרו: תהלים קמה, יא.
שו"ה מלכותך — וכמ"ש במ"א: ראה לקמן פ' ברכה צז, א.
בזהר פ' תרומה (**דקל"ה סע"א וע"ב**): נתבאר בביאה"ז לצ"צ-ב ע' תתד ואילך.
בד"ה והי' מדי חדש: ראה לקמן פ' ברכה.
אתה פוררת בעזך ים: תהלים עד, יג.
כמ"ש בזהר אמור: צט, ב.

ביאור ע"פ לא הביט: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ד ע' קפ. הגהות וביאור באוה"ת בלק ע' א'יט.
יעקב י' עקב: פרדס שער ערכי הכנויים. קהלת יעקב ערך ישראל. ראה לקוטי שיחות ח"י ע' 195.
בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח שי"ח, פ"ה. מבו"ש ש"ה ח"א, פ"ב.
בפ' וישלח ע"פ ויאבק איש: תו"א כו, ג.
ע"פ ויברך יעקב: ביאה"ז לאדה"א קלז, ב. וראה ביאה"ז להצ"צ כרך-ב ע' תשמד.
יעקב לא מת: תענית ה, ב.
שלא הי' בבחי' שבירה: באוה"ת פ' מטות ע' א'רצג בשם הרב המגיד. וכ"ה שם בכרך-ה ע' א'תרפג "וכמו שפי' הה"מ ז"ל בענין יעקב לא מת דר"ל שלא הי' בשבה"כ".
זלעו"ז עשה האלקים: קהלת ז, יד.
חרטומי מצרים: בראשית מא, ח. ועוד.
חכמים המה להרע: ירמי' ד, כב.
כשזה קם זה נופל: רש"י בראשית כה, כג. וראה פסחים מב, ב.
סור מרע ועשה טוב: תהלים לד, טו.
אדם לעמל יולד: איוב ה, ז.
כי בו שבת: בראשית ב, ג.
שירו לה' שיר חדש: תהלים צו, א.
שירה חדשה: ברכת אמת ויציב.
מי שטרח בע"ש: ע"ז ג, א.
ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
לע"ל ליום שכולו שבת: סוף תמיד.
בביאור דמזוזה מימין: תו"א מג, א.
ע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק: תו"א פד, ג.
בביאור ע"פ הבאים ישרש: תו"א נד, ג.
מלך אלקים על גוים: תהלים מז, ט.
ויאבק איש עמו: בראשית לב, כה.
ז"א בעתיקא אחיד ותליא: זח"ג רצב, א.
בלק"ת בתהלים סי' ע"ח: להאריז"ל. ראה גם אוה"ת פ' ויקהל ע' ב'קכה. לקמן פ' ברכה צד, ד שה"ש א, ד. אוה"ת בלק ע' א'לו.
וכמ"ש בפע"ח: שי"ח רפ"כ.

דף עג

בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

בזאת . . יבא אהרן: ויקרא טז, ג.

ואהבת ב"פ אור: פע"ח ש' הק"ש, פכ"ג. סידור האריז"ל במקומו.

כברא . . יתיר מגרמי' ונפשי': זח"ג רפא, א.

למסור נפשו באחד: ב"ח טור או"ח רסס"א. וראה פע"ח ש' הק"ש, פי"ב.

בד"ה ש"ה ממעמקים: לקו"ת ר"ה סב, ד.

בינה . . בן י-ה: רע"מ זח"ג קכב, א.

יו"ד דשם הוי' דבי' שריא דחילו: ראה שם ע"ב. סה"מ תקס"ב ח"ב ע' תקמז (ובהנסמן בהמ"מ שם).

שנק' בן אך שהוא ג"כ בבחי' עבד: ראה תניא פרק מא. לקמן פ' ראה ד"ה וכל בניך פ"ב. ד"ה א"ר עקיבא דש"פ נח תרס"ז (מהמשך תרס"ו). ועוד. — כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ו בתחילתו.

משה עבדי: יהושע א, ב.

וכל הלבבות יראוך: תפלת נשמת.

מה טובו אוהליך: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ב ח"א ע' רלא. והנחת הר"מ בן אדה"ז שם כרך-ב ע' תצד. ובאריכות במאמרי אדה"א במדבר ח"ד ע' א'תקצב ואילך. הגהות וביאורים באוה"ת בלק ע' א'לב-א'מה. ולכללות המאמר ראה גם באוה"ת פ' בא ע' של ואילך. שמות כרך-ז ע' ב'תרמז. סה"מ אידיש ע' 122. ד"ה זה דשנת תשמ"א. לקו"ש-יא ע' 21. נתבאר בד"ה מה טובו תשד"מ.

כל הקורא לאברהם: ברכות יג, א.

ולא יקרא עוד שמך אברהם: בראשית יז, ה.

בפ' וישלח (דקע"ד ע"א): ראה לעיל פ' שלח מח, ד ובמ"מ לשם.

ויעקבני זה פעמים: בראשית כז, לו.

נהנה מזיו השכינה: ראה ברכות יז, א.

אך התירוץ האמיתי: ראה מאמרי אדה"ז פרשיות-ב ע' תשכז "וכל אדם נברא להיות בע"ת אפילו לא עבר שום עבירה מימיו". מובא בלקו"ש חל"ז ע' 32 הערה 37. ראה בלקו"ש חט"ו ע' 249 שהקושיא כאן מה שנעשה "יתרון" ע"י הירידה, ואין זה סתירה למה שנתבאר בכ"מ הירידה בשביל "העלי'", ע"ש. ראה לקו"ש ח"כ ע' 86 ואילך.

יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.

במקום שבעלי תשובה עומדין: ברכות לד, ב.

ובד"ה ועתה יגדל נא: לעיל לח, ד.
ובד"ה את קרבני לחמי: לקמן עה, ב ואילך.
הלא . . אין אלקי בקרבי: ראה לעיל מח, ד ובמ"מ לשם.
והנה יש שלשה מיני תשובה: ראה ד"ה שובה ישראל תשמ"א (נדפס בסה"מ מלוקט-ג) סעי' ב.
הא' היא התשובה תתאה: ראה לקו"ש חי"א ע' 21.
ועיין מזה בזח"א עמוד ק"ס: כנראה הכוונה לזהר גדול (דפוס קרימנה) וז"ל שם "ושלטין עלי' כמה מחבלין וכמה יסורין בישין דלאו יסורין של אהבה הה"ד על כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה, דאלין רעות ממנן על כל עתין ורגעין דעליהו אתמר ותפקדנו לבקרי' לרגעים . . ומאן גרים דלא שריא שכינתיא עלי' לא נהיר שמשא עלי' בגין הבל שקרא ומילין דשקרין דנפקין מפומי' כו'". וראה גם אוה"ת פ' בלק ע' א'לב.
צמצם שכינתו בין שני בדי ארון: ראה ב"ר ד, ד.
ע"ל אמור (לד, רע"ב). וש"נ. [כ]. ושם כ' בשם המגיד נ"ע.
כדי שיאיר אלקותו . . אי אפשר כ"א ע"י צמצום: ראה לקמן נצבים נג, ג. שרש מצות התפלה פרק יח. אוה"ת פ' וארא ע' ריג.
מלא כה"כ כבודו: ישעי' ו, ג.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
כי חלק ה' עמו: דברים לב, ט.
בד"ה ולא אבה: לקמן פ' תצא לח, ג.
בד"ה פ' נסכים: לעיל פ' שלח מ, ד.
בד"ה וידבר אלקים כו' וארא: תו"א נו, ג.
בזח"א (דצ"ו ע"ב קס"א ב': נעתק באוה"ת פ' האזינו ע' א'תרסב-ג.
על . . אלקים . . אומרים אלקינו: ע' בנצבים סוף ביאור כי כארץ (נג, סע"ג). ובד"ה ש"ה ממעמקים ספ"א. [כ].
וז"ל הרמ"ז שם: עמוד א'. ובזח"א צו, א.
ובפרשת תרומה . . יו"ד באצי': מובא בסה"מ תרס"ט ע' פב ומוסיף ע"ז "(בע"ח שמ"ז פ"ג שז"ע מה שאימא מקננא כו' וז"א ואופן כו' וע"ש פ"א לקשר זב"ז כו') ונר' שם דהיינו מה שנש"י הן חלק ה' כו' וכמש"ש לפני זה בשם הרמ"ז ע"ש. ראה גם בתו"א עה, ג. סה"מ תר"ל ע' נז.
רוב הנשמות הם מבי"ע:|עיין תו"א משפטים עד, ג.
בהרמ"ז ר"פ משפטים: צד, ב.

בביאור ע"פ יונתי: לקו"ת שה"ש יח, א ואילך.
בד"ה קדש ישראל לה': לקמן פ' פנחס עט, ג.
והנה פי' עונותיכם מבדילים: קטע מכאן מובא באוה"ת שמות כרך-ז ע' ב'תרצד.
ויפח באפיו: בראשית ב, ז.
בד"ה את קרבני לחמי: לקמן פ' פנחס עה, ג.
כמארז"ל מלפפתו: ע"ז ה, א.
בד"ה ועשית ציץ: תו"א פג, א.
בשמות רבה פ' ב': ראה אוה"ת פ' שמות ע' סו.
בזח"ב דס"ט ב' ודקל"א א': ראה לעיל פ' חקת ס, א. ובאוה"ת פ' שמות ע' סז. נ"ך-א ע' תרנז.
בביאור ע"פ יונתי: לקו"ת שה"ש יח, ג.
שולחה — ע"ד ב': צ"ל עה, א [כ].
יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.
בחי' תשוב ה' תתאה למקורה: ראה זח"ג רע"מ קכב, א.
אמרו צדיק כי טוב: ישעי' ג, י'.
סד"ה כי ההרים ימושו: לקו"ת פ' תצא מא, ב "המקשר מה שלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות לבוא לידי גילוי . . בחי' צדיק עליון".
בזח"ג (**דק"י ע"ב**): "כיון דאתון עבדון האי כו'" — אוה"ת נ"ך-א ע' קד. וביהל אור ע' שלא "שע"י ועשה טוב ממשיך למעלה בחי' אמרו צדיק כי טוב". וראה לעיל פ' שלח מה, ג. וראה גם לקמן שו"ה הדינין.
ובהרמ"ז שם: בדף קי "ענין ועשה טוב מפני שיש חידוש מופלא בעשייתו כו' כי התעוררו ה"ס כי הקמת הברית אז הוא חי וזו היא בחי' עשייתו והבן עכ"ל" — אוה"ת נ"ך כרך-א ע' קד. וראה לקמן פ' פנחס עט, ב. ובפ' ואתחנן ד, ג שמציין להרמ"ז.
וכך הוא מתקן ההסתר: ראה ד"ה להבין ענין פסח שני תשל"ח סעי' ג (סה"מ מלוקט-ג ע' קמה).
שמש ומגן ה' אלקים: תהלים פד, יב.
וכענין שילוב אד' בהוי': בענין זה ראה בתניא ח"ב פ"ז. לקמן ש"ש סה, ד. ובסידור שער ר"ה סד"ה אד' שפתי תפתח. וראה בדרך מצותיך מצות אחדות ה' דף ס, א שענין שילוב ה' באד' הם קרוב לענין הוי' אלקים ע"ש.
וז"ש בזח"ג (**דמ"ב סע"ב**): ראה לעיל פ' שלח מו, א וש"נ.
כי האדם עץ השדה: דברים כ, יט.

גבוה מעל גבוה: סגנון ל' הכ' קהלת ה, ז.
וכמארז"ל: חגיגה (ה, ב) ושם אי' רם. [כ].
לפי גדולתו הי' מפלתו: ב"ר יט, א. ובלקח טוב בראשית (ג, א). ובילקוט ר' כה. [כ].
ישראל עלו במחשבה: ב"ר א, ד.
בד"ה ראשי המטות: לקמן פא, ב.
עבר אדם על מ"ע ושב: יומא פו, א.
באגה"ת: פרק א.
ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
תוכל נפשו: באגה"ת שם: נפשם.
סד"ה וידבר אלקים: תו"א נו, ד. וראה גם לעיל פ' שלח מ, ד.

דף עד

שיש ב' שילובים: ראה לקמן דרושים לש"ש סה, ד. וראה אוה"ת פ' ואתחנן ע' סח.
בשמחה וטוב לבב: דברים כח, מז.
מצות אנשים מלומדה: ישעי' כט, יג.
כל ימיו בתשובה: שבת קנג, א.
והרוח תשוב אל האלקים: קהלת יב, ז.
המתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.
עד יעבור עמך ה': שמות טו, טז.
הפך ים ליבשה: תהלים סו, ו.
בזח"ג פ' שלח (**דקנ"ח ב'**): ראה גם לעיל פ' שלח מב, סע"ד.
דע מאין באת: אבות ג, א.
אין מזל לישראל: שבת קנו, א. וש"נ.
ונוזלים מן לבנון: שה"ש ד, טו.
אתי מלבנון כלה: שם ד, ח.
שו"ה הג' — בשרשו בחי' יחידה: באוה"ת בלק ע' א'לב יש הגה"ה לכאן.
התו' נק' משל הקדמוני: ש"א כד, יד. וראה רש"י שם.
ועמ"ש בד"ה ואהי' אצלו אמון: לעיל פ' במדבר יח, ג ואילך.
סד"ה ביום השמיני עצרת: לקמן דרושים לשמע"צ פד, ב.
ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.
בקרבך קדוש: הושע יא, ט.
וארז"ל כאילו קדוש שורה בתוך מעיו: תענית יא, סע"א.

שתנקב הריאה או קרום של מוח הוא טריפה: חולין ר"פ אלו טרפות.
המצות נק' רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
אנכי ה' אלקיך: שמות כ, ב.
מאד עמקו מחשבותיך: תהלים צב, ו.
תפלה לעני: תהלים קב, א.
עוסק בתורה לשמה: אבות ו, א.
שלא ברכו בתו' תחלה: נדרים פא, א.
על תפלתי שתהא סמוכה למטתי: ברכות ה, ד.
ג' אותיות בכר הן יחידות עשירות מאות: ראה לקמן פ' ברכה צג, א.
הבית יחידות . . הריש מאות: ראה גם אוה"ת פ' בא ע' שלד.
נפש כי תחטא: ויקרא ד, ב.
וכמו שאמר הה"מ נ"ע: בסה"מ תקס"ב כרך-א ע' רלה בשם הבעש"ט והה"מ. אבל במאמרי אדה"א פ' בלק ע' א'תקצה מביא שהבעש"ט אמר זה על עצמו וז"ל: וכידוע בשם הבעש"ט ז"ל שאמר דמח"ז שלו בתפילה וכל היום פוגמים יותר מכל העוונות וע"ש במ"מ.
פ' בתרא דיבמות: ראה גם יהל אור ע' קכז.
בפרדס שער כ"ט . . סד"ה פסק: "שבחי' חוט השדרה הנ"ל זהו הפסיק טעמא שבין שני שמות הוי'" — יהל אור ע' קכז.
קדש לי כל בכור: שמות יג, ב.
ע"פ וארשתיך לי: לעיל פ' במדבר ט, ד.
שיש יתרון לאור מן החושך: ראה קהלת ב, יג.
לא זז מחבבה: שמ"ר נב, ד. זח"ג רסג, א.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
רכב אלקים . . סולו לרוכב בערבות: תהלים סח, יח. סח, ה.
בזח"ב תרומה (קס"ה ב') **ובהרמ"ז שם**: "דמפרש ערבות לשון תערובות והוא התכללות חו"ג אש ומים" — יהל אור ע' קלז. ושם בע' רלג.
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
בזח"ג פינחס (**דרמ"ז ע"א**: מובא באוה"ת נ"ך-א ע' שצא. ביהל אור ע' רלח.
בד"ה ראה ריח בני: תו"א כ, ג.
ובד"ה בשלח פרעה: תו"א סא, ב.
קדש א"ע במותר לך: יבמות כ, א.

ורב חסד: שמות לד, ו.
ואם צדקת . . ורבו פשעיך: איוב לה, ז.
אם תגבי' כנשר: עובדי' א, ד.
בד"ה ויאבק איש: תו"א כו, ב.
ואני בתוך הגולה: יחזקאל א, א.
ה' צלך: תהלים קכא, ה.
בא אחיך במרמה: בראשית כז, לה.
ע"ד מארז"ל: נדרים כ, רע"ב.
בלקו"ת ס"פ ויצא: להאריז"ל. ראה גם אוה"ת בראשית כרך-ב דף שפט, ב.
וכנודע מענין קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך: נוסח תפלת העמידה דשבת ויו"ט. ראה לעיל סח, ב ופ' במדבר ט, ג. ח, ד.
ביום חתונתו זו מ"ת: תענית כו, ב.
ויעקב איש תם: בראשית כה, כז.
והצנע לכת עם אלקיך: מיכה ו, ח.
כי טוב: בראשית א, ד.
וארז"ל כי טוב לגנוז: חגיגה יב, א.
[חגיגה יב, א נמחק]. זח"א (מה, ב). [כ].
בד"ה יבל הוא: תו"א ז, ד.
משחרב ביהמ"ק אין להקב"ה: ברכות ח, א.
ושכנתי בתוכם: שמות כה, ח.
ולא יקרא עוד . . כי שרית עם אלקים: בראשית לה, י. לב, כט.
ותגזור אומר ויקם: איוב כב, כח.
בזח"ג בהר (**דק"י ע"ב**): "ע"פ ועשה טוב שכן ארץ כו' וכיון דאתער לקבלה האי טוב כו' כדין ותגזר אומר ויקם לך כו' כי ע"י יסוד שממשיך שפע אור א"ס במ' נמתקים הדינים" — אוה"ת נ"ך-א ע' תרסו.
כל העוסק בתו' הקב"ה קורא: תדב"א רפי"ח. ילק"ש איכה רמז תתרלד (בשינוי לשון).
ועשית יריעות עזים לאהל: שמות כו, ז.
המשכן הוא עשר יריעות שש משזר: שמות כו, א.
בזח"ב (**תרומה קל"ט א**'): בענין תולעת שני תרין גוונין כחדא — ראה אוה"ת פ' תרומה ע' א'תקב.
ועשו אחי איש שעיר: בראשית כז, יא.

ואת עורות גדיי העזים: שם כז, טז.
הבעלי עסקים מגינים על הת"ח: ראה חולין צב, א.
דירת עראי . . קבע: שזה ההפרש הנז' בש"ב (סי' ז, ו) דירת ארעי לפסוק י' [יג] שם דירת קבע. [כ].
זח"ב תרומה (**קס"ד ב**'): "משמע לכאורה האוה"מ מל' כמו שהיא מתלבשת בבריאה יצירה, ובהמ"ק בינה דאצי'" — אוה"ת בלק ע' א'לח.
פקודי (**דרמ"א א**'): "מה שחילק בין אוה"מ לבהמ"ק בהמ"ק איהו דיורא דנייחא" — אוה"ת בלק ע' א'לח.
ובע"ח שער מיעוט הירח פ"ב: ראה הלשון באוה"ת בלק ע' א'לח.
ויקם עדות ביעקב: תהלים עח, ה.

דף עה

הנקרא היכלא עילאה דקוב"ה: ראה זח"ב ר, א.
נובלות חכמה: ב"ר יז, ה.
סד"ה רני ושמחי: תו"א לו, ד "ומבחי' יעקב נמשך בחי' עדות ומבחי' ישראל נמשך בחי' תורה".
סד"ה וזאת המצוה: לקמן פ' ואתחנן י, א.
א"ת בניך אלא בוניך: סוף ברכות וש"נ.
מגיד דבריו ליעקב: תהלים קמז, יט.
בד"ה הבאים ישרש יעקב: תו"א פ' שמות.
הרי לא מצינו בספרים רק שני בחי' תשובה היינו תשובה תתאה ותשובה עילאה: ולכאורה סגנון זה אינו מובן, דהי' לו לומר מלכתחלה שיש ד' בחינות תשובה, ולמה מבאר תחילה שיש ג' בחי' ואח"כ מקשה ע"ז שיש רק ב' ורק אח"כ מבאר שיש ד'. וי"ל דבאופן הלימוד הרי הוא מרמז על הענין הנלמד, דגם הענין הנלמד הוא באופן כזה — ד"ה מה טובו תשמ"א ע"ש. ראה אוה"ת פ' בא ע' שלו.
וכמ"ש מגיד: תהלים קמז, יט.
תשובה היינו תשוב ה': זח"ג רע"מ קכב, א.
עפמ"ש לקמן: ואולי צ"ל לעיל ספ"ד. [כ]. בבוך 1102 נמצא קטע זה בסעי' ג, והכוונה להנדפס עד, ג.
התגלות עתיק הוא בבינה: ראה זח"ג קעח, ב.
נודע מהאריז"ל דיחוד ו"ה: ראה פע"ח שער הק"ש, פי"ב.
התורה מחו"ב נפקא: זח"ב פה, א.

היינו — יו"ד: ועל"ק ברכה (צה, א). וש"נ. [כ].
במילוי יו"ד: סד"ה תורה צוה — ברכה צג, ד. ע' בפרדס ש' השערים (פ"ו) נש"ב נמשכים מן אות ה' בינה כשכלולה מיו"ד. והוא תשובה מאהבה. וע' בעבוה"ק ח' העבודה (פל"ה [לו]). ושם בח' היחוד (רפכ"ד) מזח"ג (רסז, ב), ודו"ק. וענין מילוי היו"ד ע' אור התורה לא' צמ"צ נ"ע פ' תולדות (קמב, א). [כ].
בינה לבא: ת"ז בהקדמה (קמב, א). [כ].
ובחי' חכמה: ראה אגה"ק סי' ד.
שו"ה למס"נ — היא יראה עילאה: באוה"ת פ' בלק ע' א'לג יש הג"ה לכאן.
או"א תרין רעין: ראה זח"ג ד, א. ועוד.
ובחי' זו הרביעית: ראה "ביאורים לאגה"ת" סי"ד, שבכל בחינה שבתשובה, גם בבחינה הכי תחתונה, נכללים כל ד' הבחינות, עיי"ש. — לקו"ש-ה ע' 111 הערה 38.
בזח"ג ויקרא (דט"ז ע"א): ראה לעיל פ' אחרי כט, א. לקמן נצבים מה, ד. אוה"ת בלק ע' א'לב.
כדפי' בזח"א בראשית (די"ג סע"ב): ראה גם אוה"ת פ' בא ע' שלו. שלט.
ממ"ש בד"ה לך לך: תו"א יא, ג. ראה גם אוה"ת פ' תשא ע' א'תתקיג.
בלקו"ש-כ ע' 89 מבאר ענין הד'
את ברכתי . . מטל השמים: ויקרא כה, כא. בראשית כז, כח.
בד"ה כי ההרים ימושו: לקמן פ' תצא מ, ג.
ובד"ה יחיינו מיומים: לקמן דרושים לר"ה סד, א.
בד"ה ואלה המשפטים: תו"א פ' משפטים.
בד"ה וארא אל אברהם: בתו"א פ' וארא.

פנחס

דף עה

צו את בנ"י: ראה לעיל יט, ב בהערות וציונים הערת כ"ק אדמו"ר.
הנחה אחרת בסידור עם דא"ח לא, ג. ראה מאמרי אדה"א במדבר-ה ע' א'תיט. וראה בכרך-ו ע' א'תתקיט.
הגהות למאמר זה נדפסו באוה"ת פינחס א'עט. א'פג. א'פד. וראה שם ע' א'ע. ובאוה"ת במדבר כרך ה' ע' א'תרעד. כרך-ז ע' א'תתקיט.
ביאור נוסף למאמר זה נדפס בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תשמח. ובאוה"ת פינחס ע' א'פח נדפס חלק מביאור זה בתוס' הגהות וקיצורים.

בשרש מצות התפלה פרק מד ואילך. סה"מ תרל"ה-ב ע' שסט. סה"מ תרנ"ד ע' רלב. תרנ"ו ע' רסח. תרנ"ח ע' רטו ואילך. סה"מ תרפ"ד ע' קיח.

צו את בנ"י . . ואמרת להם: במדבר כח, ב-ג.

כל המצות . . לקיים במחשבה דיבור ומעשה: אוה"ת יתרו ע' תתקלז. וראה בשיחת ש"פ פנחס תנש"א איך שבמצות ת"ת ותפלה וק"ש וכיוצא בהן יש גם מעשה ע"ש בהערה 38.

בקרבנות . . הוא המעשה: ראה לקו"ש-יח ע' 413.

תפלה עבודה שבלב: ספרי דברים יא, יג. תענית ב, א.

שכנגד הקרבנות: ברכות כו, ב.

כל העוסק בתורת עולה: מנחות קי, א.

נחת רוח לפני שאמרתי: ספרי במדבר כח, ח. וראה ג"כ שם טו, ז.

ות"ת כנגד כולם: פאה א, א.

אך הנה כל זה: מכאן ואילך בשרש מצות התפלה פרק מד. ראה סה"מ תרמ"ח ע' ריח ואילך.

היום לעשותם ולא למחר: דברים ז, יא. עירובין כב, א.

מכאן ואילך נמצא גם בשרש מצות התפלה פרק מד. וראה לקמן פ' ראה לג, ב.

ובו נתנה הבחירה: באוה"ת פ' פנחס ע' א'פ מציין "(ועמ"ש מענין הבחירה בד"ה תקעו בחדש דתק"ע)". והוא הנדפס באוה"ת דרושים לר"ה ע' א'שלד ואילך. וראה שם ע' א'שלו.

כך נשאר בעוה"ב: ראה המשך וככה תרל"ז סעי' ח. סה"מ תרנ"ד ע' רלב ואילך. סה"מ תרנ"ח ע' רטו.

וצבא השמים לך משתחוים: נחמי' ט, ו.

דקרו לי' אלקא דאלקיא: סוף מנחות.

ג' מיני לבושים כנודע: ראה תניא פ"ד.

וכמארז"ל מלפפתו: סוטה ג, ב.

אין חבוש מתיר א"ע: ברכות ה, ב. וש"נ.

הסירו הבגדים: זכרי' ג, ד.

הסירו דייקא: באוה"ת כאן ע' א'פג "הסירו ע"י גיהנם כו'".

ועיין מענין כף הקלע: ראה אוה"ת ויקרא כרך-ב ע' תפב ואילך.

משפטים צ"ט ב': "אתי בגלגולא בעלמא כאבנא בקוספיתא דהיינו כף הקלע" — אוה"ת ויקרא-ב ע' תפב, ושם מציין שזה מקור לדברי מהרש"א בשבת דף קנב, ב שמקלעין

נשמתין מסוף העולם ועד סוף העולם וכתב ע"ז המהרש"א שזהו הגלגול שמכניסין הנשמה לגוף אחר.

ג"ע הוא תענוג הנשמות: ראה ברכות יז, א.

מלאכים ונשמות . . הם מובדלים בפ"ע: בשרש מצות התפלה שם נוסף "בהיכלות דקדושה ומלאכי חבלה הם במדור בפ"ע".

לעשות מרגל ראש: בשרש מצות התפלה שם "לעשות מראש רגל ומרגל ראש".

אשר יעשה אותם האדם: ויקרא יח, ה.

משא"כ המשכת אור א"ס ב"ה שבעוה"ז: ראה תורת שמואל תרכ"ו ע' רצב. ובהוצאת תשמ"ט ע' רנה.

"וע' בלק"ת בפ' פנחס בד"ה צו, ששם נת' מפני שהארת הסובב הוא בעה"ז הגשמי דוקא, ואפ"ל שהכוונה א' הוא שמפני שבעה"ז יש הארת הסובב לכן כשהאדם הוא בגפו בעה"ז יוכל לעשות תשובה כי אז הוא גם מבחי' סוכ"ע, משא"כ בצאת הנפש היא רק בבחי' ממכ"ע, וצ"ע". עכ"ל שם.

דלית מחשבה תפיסא בי': ראה ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.

השוה ומשוה קטן וגדול: פיוט וכל מאמינים.

כחשכה כאורה: תהלים קלט, יב.

והמלאכים שואלים . . ואומרים: וכ"ה בתניא פרק מו.

מלא כה"א כבודו: ישעי' ו, ג.

ונעוץ סופן בתחלתן: ס"י פ"י, מ"ז.

בעוה"ב שהוא עולם ברור: ראה פסחים נ, א. ב"ב י, ב.

מלכותך מכ"ע: תהלים קמה, יג.

ומלכותו בכל משלה: שם קג, יח.

מאן דלא כרע במודים . . נעשה נחש: ב"ק טז, א.

ובזהר אמרו דלא יקום בתחיית המתים: ח"ב ק, א. ח"ג קסד, א. וע"ל פקודי (ז, ג). [כ]. ולעיל עא, א.

רגלי' יורדות: משלי ה, ה.

ובכח התשובה . . למקורו ושרשו: מובא באוה"ת נ"ך-א ע' תרסה.

אתהפכא חשוכא לנהורא: ראה זח"א ד, א. ובכ"מ.

סד"ה כי ביום הזה יכפר: לעיל פ' אחרי כח, ב.

ולא תתורו: במדבר טו, לט.

וכאלו כפאו: נדרים כ, ב.
ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.
לזאת יקרא אשה: שם ב, כג.
יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.
יחיד חי העולמים מלך . . שמו הגדול: ברכת ברוך שאמר.
שובה ישראל עד ה"א: הושע יד, ב.
ואהבת את ה' אלקיך: דברים ו, ה.
בבחי' גילוי בחי העולמים מלך: חי העולמים היינו יסוד, מלך הוא מלכות דאצי'. — אוה"ת ויקרא-ג ע' תתכז.
לקשר ולייחד יחו"ע ביחו"ת: והיינו תפארת במל' שהתפארת נק' הקב"ה כמ"ש הטעם בלק"ת פ' תזריע בד"ה בגמרא דב"מ ושם פ"א. — אוה"ת שם.
דלית מחשבה . .ולאו מכל מדות: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ד' בחי' דצח"מ הם כנגד ד' יסודות: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ח ע' 204. מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תקיז. ובסה"מ תרל"ה-א ע' קצא. ראה סה"מ תרל"ח ע' לח.
שהמים מצמיחים: ראה תניא ספ"א.
זורעי על כל מים: ישעי' לב, כ.
ואש הוא בחי' החי: ראה לקמן כי תצא לד, ג. ולעיל פ' שלח מ, ב. וראה בהערת המו"ל בסה"מ תרלה-ב ע' שפ.
ומראיהם כגחלי אש בוערות: יחזקאל א, יג.
כנודע מזה"ק: ראה זח"ג רלד, ב. ח"ב כד, א.
ויהי האדם לנפש חי': בראשית ב, ז. ובתרגום שם.
באש שלמע' שיורד מלמעלמ"ט על המזבח: ראה יומא כא, ב.

דף עו

שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
בפ' שלח: לעיל בלקו"ת מד, ג.
סד"ה כי ביום הזה יכפר: לעיל פ' אחרי כו, ג.
ובפ' נשא: לעיל כה, ד.
ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים: זח"ג ז, ב. וראה שהש"ר א סד"ה לסוסתי. יל"ש רמז תיח.
בת"ז וכמה גופין: בהקדמה (פתח אלי').
נחות דרגא: יבמות סג, א.

חכ' היא ראשית ההשתלשלות: ראה ע"ח ש' דרושי אבי"ע, פ"א.
בעשרה מאמרות שנבה"ע: אבות רפ"ה.
ובראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א.
החכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
כולא קמי' כלא ממש חשיבי: זח"א יא, ב.
ואין ערוך לך: ברכת יוצר דשבת.
ואם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.
בחי' רצון לדור בתחתונים: ראה תנחומא נשא טז.
למעלה — ומנחה לשון מנוחה: בבוך 1824 נוסף תי' הגה"ה ומציין שקטע דלהלן בשו"ה תפלת "שבמנחה . . באברהם" הוא הגה"ה.
תפלת — י"ח שבמנחה אין שם רק תפלת י"ח: בבוך כת"י 523 שיג, ב נמצא מאמר דהלקו"ת, ועל הגליון רשום הגה"ה בגוכת"י הר"ה מוהרא"י ריבלין: (וע' תוס' פסחים ק"ז ד"ה סמוך למנחה ובגליון הש"ס בשם אבודרהם ע"ש. וע' תו"א וישלח מ"ג רע"ב [קה"ת כה, ד] כל זמן מנחה ועמ"ש הפרישה בא"ח ר"ס רלב עמש"ש הטור והטעם כו' דמפרש למה אלי' נענה במנחה דוקא מפני שהתפלה אז יש לה סגולה מצד הזמן שהוא טרוד וכו' יעו"ש וע' בשו"ת אמונת שמואל סי' ק' יעו"ש).
ד) **אך הנה**: מובא באוה"ת ויקרא-ג ע' תשנא עם איזה הגהות. וראה גם אוה"ת פ' פנחס ע' א'ע.
אש שלמעלה: שם נוסף: (בחי' אש יו"ד).
באש שלמטה: שם נוסף: (אש ה').
כלומר קרובים אלי ומקרבין אותי: בסה"מ תרל"ה-ב ע' שפג יש כאן ביאור.
סד"ה ואתה תצוה: תו"א פא, ד.
והן הגורמי': בתו"א שם: והן הגורמות.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
ואמרו מתניתא מלכתא: ביצה כח, ב. (מתניתין).
כל הקורא בתו' הקב"ה קורא: תדב"א רפי"ח. יל"ש איכה רמז תרלד (בשינוי קצת).
ובטול דבור בדבור: ראה בסה"מ תרל"ה-ב ע' שפה.
בד"ה ראשי המטות: לקמן פ' מטות
ד"ה משה ידבר: תו"א סט, א.
ע"פ חקת התורה: לעיל פ' חקת נז, א.

מקרא: ובתנא דא"ר וזוטא י"פ נז' ע' קורא בתורה. ע' ת"ז ד' זיטאמיר מז"ח השייך לדף (ה) (קסג, א). [תז"ח קה, א] אור' כללא דנביאים וכתובים. [כ].

כל התו' היא שמותיו של הקב"ה: רמב"ן עה"ת בהק'. יונת אלם פכ"ט. ועד"ז זח"ב פז, א. ובכ"מ.

זח"ב (קכד, א). ח"ג (יג, ב. פט, ב. חצר, ב). וע' לקמן ואתחנן ה', סע"א. וש"נ. ויקרא (ה, סע"ב. כד, סע"ד). וע' זח"ג (עג, רע"א) כל את דאור' מתקשרא בשמא קדישא, עכ"ל. וע"ע בשל"ה הק' תשב"כ פ' יתרו [שיו, א] וז"ל כל התור' כולה היא שמותיו ית' בצירוף אותיותי' המתפשטים לאין תכלית וכו' שאין תיבה ואות שבתור' שאין רומז לכינוי ומכינוי [עולה] לשם ומשך להוי' (כי) [באופן ש]תורת ה' תמימה כו', יעו"ש. ושם [שיו, ב] כ' כי י' דברות כוללות כל התורה [ו]נביאים וכתובים ר"ת אנ"ך מאנכי, ע"ש. [כ].

ועל תנ"ך אמרו: ע' תנחומא ר"פ ראה הרי אמרו שהנביאים וכתובים תורה הם. [כ].

אך תושבע"פ: מובא באוה"ת בראשית-ב דף של, א. אוה"ת דברים-ו ע' ב'רפט עם הגהות.

שמור זו משנה: ראה קידושין לז, א "תשמרון זו משנה". וראה בלקו"ת האזינו עח, א: "כדאיתא בספרים שמור זו משנה". על"ק בואתחנן (י, א). וש"נ. [כ].

שמור לנוק': זח"א (מח, ב). ובח"ג (צב, ב). [כ].

מאבד מה שנותנים לו: ראה חגיגה ד, א.

ולא יהי' מאבד מה שנותנים לו: באוה"ת ויקרא-ג ע' תשנא נוסף: "ר"ל השם מ"ה שנותנין לו שע"ז ארז"ל איזהו שוטה המאבד מה שנותנין לו כו', דשם מ"ה זהו ענין עד קבילת דכר בחי' את קרבני כו', ועכ"ז מאבדו אח"כ שאחר התפלה נמשך בתענוגי' והיינו מהעדר השמירה שע"י עסק התשבע"פ)".

וראה בד"ה ועתה ישראל תשל"ז [סה"מ מלוקט-ב ע' של] הערה 52 ושם מצויין לעיין בלקו"א להרב המגיד (הוצאת קה"ת) סי' כב (ח, א) או"ת קג, א (בהוצאת קה"ת תשד"מ ואילך סי' תכג). ראה לקו"ש-כה ע' 455.

ונחנו מה: שמות טז, ז-ח.

בביאור ע"פ מי מנה: לעיל סט, ג. דמ"ה שבנפש הוא הרצון שלמעלה מהטעם. ושם סז, ד "שאין דוגמתה ולא בערכה נמצא בגשמיות כלל רק לה' לבדו" — ד"ה ועתה ישראל תשל"ז שם הערה 48.

וצריך שלא יהי' מאבד: ראה לקמן פ' האזינו עח, ב.

ע"פ וזאת המצוה: לקמן פ' ואתחנן ט, ד.

בפ' בראשית מ"ח ב': "זכור לדכורא ושמור לנוק'" — אוה"ת יתרו ע' תתקמח.

יתרו דף ע' ע"ב: "דכר ונוק' ברזא דאחור וקדם אחור ברזא דשמור קדם ברזא דזכור" — אוה"ת יתרו ע' תתקמח.
צ"ב א': ראה אוה"ת יתרו ע' תתקמח.
ור"פ נ"ח (נ"ט ב') ורזא אוליפנא: נתבאר באוה"ת בראשית כרך-א דף סג, א.
ומבואר במ"א תיבה היינו אותיות הדבור: ראה באוה"ת בראשית כרך-א דף סג, א. ביאה"ז להצ"צ כרך-א ע' כא.
עיקר תושבע"פ הוא להיות השגת הרצון עליון: ראה אגה"ק סי' כט (דף קנ, ב).
וקשרתם לאות: דברים ו, ח.
ופי' ד' בתים שבתפלין . . וד' פרשיות: מנחות לד-לה, א.
סוכה שהיא גבוה מכ': סוכה פ"א, מ"א.
א"ס ב"ה — ובאם לאו אינו שורה: בבוך 1824 תי' אלו בסוגריים.
שהוא — משא"כ תורה שבע"פ . . נקרא תורה שבע"פ: בבוך 1824 קטע זה בסוגריים.
קדש היא לכם: שמות לא, יד.
ושמרו דרך ה': בראשית יח, יט. ראה תו"א פ' בשלח.
שתפלת כל ימות החול נמשך משבת: נעתק באוה"ת שבועות כרך-א ע' פט ושם נוסף הג"ה: "(כמ"ש בת"א בד"ה ויקהל משה)".
בחי' קדוש ומובדל: באוה"ת שבועות שם נוסף: "(נמשך לכם ממש כמ"ש בבה"ז אמור ד"ק ע"ב ע"פ אחותי בת אבי היא בזימנא דנטלא מבי אבא כו' ע"ש. וזהו"ע הנשמה יתירה כמ"ש בד"ה ויקהל משה הנ"ל)".
מקראי קדש: ויקרא כג, ב.
בד"ה מצה זו: לעיל פ' צו יב, א.
ועיין ר"פ קרח: בארוכה בביאה"ז להצ"צ כרך-א ע' תפג ואילך.
פסח בחי' אברהם: ראה זח"ג רנז, ב. טואו"ח סתי"ז. להלן דרושים לר"ה נח, א.
בבחי' תפלת שחרית: ברכות כו, ב.
המגביהי לשבת המשפילי לראות: תהלים קיג, ה-ו.
סד"ה למנצח על השמינית: לעיל פ' תזריע.
מעלמא דאתכסיא: זח"א (יח, א. קנב, א בס"ת. ושם קנח, רע"ב). [כ].
המשכה זו בעולם ובחיצוניות . . בבהמ"ק דוקא: ראה אוה"ת נ"ך-ב ע' א'פג.
ע"פ מזמור שיר חנוכת: לקמן פ' ברכה.
ע"פ המאמר . . שאל לך אות: ראה ביאה"ז להצ"צ כרך-א ע' שטו.

ביאור ע"פ את קרבני: בסידור לד, א — הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי. ובסה"מ תקס"ה-ב ע' תשמח נדפס ביאור שני לד"ה זה.
חלק מכאן נעתק בסה"מ תרל"ג-א ע' קיח.
הנה כתיב לעבדה ולשמרה: בשרש מצות התפלה פרק מה מביא ההנחה מהסידור.
שהאדם הוא העושה: בסה"מ תרל"ג שם כתב זה בשם "וע' באוה"ח ע"פ ויניחיהו בג"ע לעבדה ולשמרה, והיינו שהאדם הוא העושה וממשיך גילוי אלקותו" ע"ש.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
בד"ה שחורה אני: לקמן שה"ש ד, ב ואילך.
עוה"ב נבנה על מדת הדין הקשה כמבואר בספרים: ראה רמב"ן בהקדמה לפי' איוב מובא באגה"ת פי"ב.
עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
יסורי עוה"ז נק' יסורים של אהבה: ראה ברכות ה, א.
יסורים ממרקין: שם. סנהדרין לט, א.
ויסורי עוה"ז איבוד ממון: ראה ערכין טז, ב.
יסורי גיהנם שהאש א' משמשים: ברכות נז, ב.
בפ' שלח ע"פ אני: לעיל מז, א.
בביאור ע"פ ולא אבה ה': לקמן פ' תצא לט, ג.
בטל רצונך: אבות ב, ד.
עובד אלקים: מלאכי ג, יח.
מה רב טובך: תהלים לא, כ.
אם אין יראה אין חכמה: אבות ג, יז.
איזהו גבור הכובש: שם ד, א.
להודיע לבני האדם גבורותיו: תהלים קמה, יב.
הן הם גבורותיו: ראה יומא סט, ב. יל"ש רמז.
והי' על מצחו: שמות כח, לח.
ונק' בזהר רעוא דכל רעוין: ח"ג קכט, א. (קלו, ב) [כ]. רפח, ב. ועוד.
בביאור ע"פ ועשית ציץ בסופו: תו"א פד, א.
ובד"ה למנצח על השמינית: לקו"ת תזריע כ, ד ואילך.
ובביאור ע"פ מי מנה: לעיל פ' בלק סט, א.

ועמ"ש . . נשא (**דקכ"ח ע"ב**): ראה ביאה"ז לאדה"א פ' נשא. והגהות ביאה"ז להצ"צ כרך-ב ע' תתקב.

בביאור ע"פ משה ידבר: אולי הכוונה לתו"א סט, א. ולהנדפס בסה"מ תקס"ו ע' ריט וע' רכו.

ובד"ה ענין האבות הן הן המרכבה: תו"א עב, ד.

ובביאור ע"פ יונתי: לקו"ת שה"ש כ, ב.

מל' תשבע"פ קרינן לה: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח שי"ח, פה. מבו"ש ש"ה ח"א, פ"ב.

בד"ה ויקח קרח: לעיל נב, ד.

ובד"ה ואהבת את: לקמן פ' ואתחנן יב, ד ואילך.

חכמה כח מ"ה: זח"ג לד, א. ת"ז בהקדמה.

בתחה"מ: וע"ל בהר (מב, רע"ג). וע"ל (עה, ד). [כ].

דף עז

ע"פ ועתה יגדל נא: לעיל פ' שלח לח, ד.

אויר אור יו"ד: פרדס שעה"כ ערך אויר.

בביאור דמזוזה מימין: תו"א מג, ב.

אין לך טפה יורדת מלמע': זח"ג רמז, ב. וראה תענית כה, ב.

וע"ל שלח (מב, ב). וש"נ. [כ].

רוח אייתי רוח: זח"ב קסב, ב.

אחרי האש קול דממה דקה: מ"א יט, יב.

תירץ בת"ז: תי"ח (לה, ב). אבל אש לי' שם, ואולי מת"ז חדש (קסו, א) [תז"ח קז, ג] [כ].

אש היינו בעולם הבריאה: להעיר מלקמן שה"ש ד, ד "והאש הוא מבחי' האצי'".

באצי' ג"כ יש אבי"ע: ראה לקמן שה"ש ד, ד.

והכהנים הלוים: יחזקאל מד, טו. וראה לק"ת להאריז"ל ע"פ זה.

כל ישראל בני מלכים: שבת סז, א. וש"נ.

וריח — הוא המעורר כו': ראה אוה"ת תולדות קמח, ב.

ניחוחי הוא לשון הורדה: מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תקעג.

וכמארז"ל: תנדא"ר פי"ח. [כ].

האבות . . הן הן המרכבה: ב"ר מז, ו.

ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.

אמירה בחי' אבא: ראה מאו"א אות א, סצ"ז.

ונועדתי: שמות כה, כב.
אשר לא יעדה: שמות כא, ח.
קדש . . בחי' אבא: מא"א אות ק ס"ז.
וככלה תעדה כלי': ישעי' סא, י.
בד"ה אלה פקודי המשכן: לעיל פ' פקודי
בזח"א ויצא: ראה אוה"ת פ' פנחס ע' א'פח.
בביאור ע"פ צאינה וראינה: לקמן שה"ש כח, ב.
במדרש ויקרא . . ובמדרש שוחר טוב . . ע"פ וארשתיך לי: לעיל פ' במדבר ט, ג.
ביום חתונתו זו מ"ת: תענית כו, ב.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
שמור זו משנה: נסמן לעיל עו, א.
חולין שנעשו על טהרת הקודש: חגיגה יט, ב. וש"נ.
ע"פ אלה פקודי המשכן: לקו"ת פקודי ד, ג ואילך.
זח"ג (בשלח ס"ג ב'): ראה לקו"ת פ' ראה יח, ג.
ובפ' תרומה (קל"ד ב'): ראה לעיל פ' במדבר ט, ד.
וישע ה' אל הבל: בראשית ד, ד.
פ"ד תענית (כ"ו א'): כל המראי מקומות נעתקו ונתבארו בארוכה באוה"ת פנחס ע' א'קו ואילך.
תולדות (ס"פ ס"ה): ראה אוה"ת שה"ש כרך-א ע' קנב.
במדבר (פ' ז): נעתק באוה"ת פ' פנחס א'סח. ובע' א'קיג יש הג"ה ופי'. וראה אוה"ת שה"ש-א ע' קנב.
ס"פ צווארך בחרוזים: "עד שאתה מצווני על בני צו את בני עלי שנאמר צו את בנ"י" — אוה"ת פנחס ע' א'פב. וראה גם באוה"ת שה"ש כרך-א ע' קנא באריכות.
בפתיחתא דאיכה: הלשון נעתק באוה"ת פ' פנחס ובאוה"ת שה"ש כרך-א ע' קנב.
צו את בנ"י: בגוכי"ק הצ"צ (1035 רנב, ב — בהחלק שנמחק — בענין שיר הלויים) מציין: "ובד"ה את קרבני לחמי תקע"ב". ובהרשימה שבסו"ס פס"ד להצ"צ תמב, א נזכר: "תקע"ב מברכים אב את הכבש א' כו' סיום על תורות בלאדי". בלקו"ת פ' אמור לח, ד. ובאוה"ת פ' שופטים ע' תתנד. ובביאה"ז לצ"צ כרך-ב ע' תתרל מצויין למאמר זה — ע"פ את הכבש האחד".
הגהות באוה"ת במדבר-ז ע' א'תתיב. ד"ה כבשים בני שנה באוה"ת פ' פנחס ע' א'קיג מיוסד על מאמר זה. ראה אוה"ת פ' פנחס א' סח. ראה ד"ה צו תרל"ה כרך ב ע' שסט.

צו את בנ"י . . את הכבש אחד: במדבר כח, ב-ד.
רבות במדבר פ"ז: ראה באוה"ת פ' פנחס ע' א'קיג בארוכה. וראה גם שם ע' א'סח. וראה גם בספרי עה"פ.
שתקנו תפלה כנגד תמידין: ברכות כו, ב.
וירח ה' את ריח: בראשית ח, כא.
כי הנה נודע: מובא באוה"ת שמות ע' נו עם הגהות. ובאוה"ת ענינים ע' קט מובא קטע עם ביאור.
קודם **שנבה"ע הי' הוא ושמו**: פדר"א פ"ג.
שמו בגימט' רצון: ראה אוה"ת פנחס ע' א'פד.
יחיד חי העולמים מלך: ברכת ברוך שאמר.
בד"ה קול דודי: לקו"ת שה"ש יד, ג.
והוא ירידה גדולה לגבי האור: באוה"ת פנחס ע' א'קיג יש הג"ה לכאן וז"ל "אפ"ל שירידה זו הוא שנמשך ע"י צמצום ומקום פנוי בתחלה" ע"ש. ראה באוה"ת דברים-ו ע' ב'רמו.
לויתן זה יצרת לשחק בו: תהלים קד, כו.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
בביאור ע"פ הבאים ישרש: תו"א נד, ב. מאמרי אדה"ז נביאים ע' פט.
ותחדש פני אדמה ישמח ה' במעשיו: תהלים קד, ל-לא.
שאין לך עשב מלמטה: ראה ב"ר י, ו. זח"א רנא, א.
והמזל מקבל משמרי האופנים: בדרך מצותיך מצות מילה פ"א מבאר שענין המזלות הם ביחוד גלגל השמש וגלגל הירח ע"ש.
כל בעלי השיר: שבת פ"ה, מ"א.
וע"י השיר . . עוז וחדוה במקומו: ראה אוה"ת נ"ך-א ע' תשיא איך זה מתאים עם ד"ה משמח חתן בענין שעשוע המלך, ע"ש.
עוז וחדוה במקומו: דה"א טז, כז.
בד"ה יבל הוא בפ' בראשית: תו"א ז, ג.
ובד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: לקו"ת פ' ברכה צח, א.
פני שור מהשמאל: יחזקאל א, י.
בד"ה ושם אחיו יובל: תו"א ז, ג.
ארי' דאכיל קורבנין: ראה זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א. ועוד.
זח"ג (לב, ב. לג, א). [כ].
וגבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.

וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
שמיכאל שר הגדול מקריב: חגיגה יב, ב לפי הגירסא שמביא הב"ח. וראה תו' סוף מנחות.
ע' זבחים (סב, א). זח"ב (קנט, א). ובח"א (פ, סע"א). וע' שלחנו הטהור (סי' קכ [ס"ב]). סו"מ [סוף מסכת] מנחות ובתוס'. בע"י רפ"ב דחגיגה. [כ].
וכמאמר ואשי ישראל ותפלתם: בברכת עבודה.
פי' לאשי . . והקרבן נעשה להם בחי' לחם: מובא באוה"ת ויקרא-ד ע' א'עב.
בד"ה ונקדשתי: לקו"ת פ' אמור.
ובד"ה שחורה אני ונאוה: לקו"ת שה"ש
ולאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריז, ב.
באגה"ק סד"ה איהו וחיוהי: סי' כ דף קלב, א. וראה בליקוט פי' שם.
בביאור ע"פ כי כאשר השמים: תו"א ג, א ואילך.
ובד"ה כה אמר כו' ונתתי לך מהלכים: תו"א פ' וישב.
ומגז כבשים יתחמם: איוב לא, כ.
שהמלאך סנדלפו"ן קושר כתרים: חגיגה יג, ב. ובתוס' שם. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'תש"ח, ע' 202. וראה ביאור באוה"ת שמות כרך-ח ע' ג'עט איך יכול מלאך שהוא בעשי' ויצי' להיות קושר כתרים לקונו.
עור העולה אשר הקריב: ויקרא ז, ח.
ממ"ש בספרי חכמת הניתוח: וכ"ה בביאה"ז לאדה"א קכב, א בשם ספרי הרפואה. וראה לקמן מטות פו, ג.
והתהוות הבשר היא מהדם: ראה לקו"ש-טו ע' 358 הערה 63.
לובן שממנו עצמות: נדה לא, א. ושם "אם מזריע אודם שממנו בשר".
בד"ה בהעלותך: לקו"ת בהעלותך לא, ג.
ובד"ה והי' מדי חדש: לקו"ת פ' ברכה צז, ד.
הוא בחי' העצמות שבאין מן המוח: באוה"ת פ' שופטים ע' תתנד ובביאה"ז מציין "ובדרוש דפ' פנחס הנ"ל מבואר דענין עצמות היינו שיהי' הדעת והחכמה בחוזק להיות קיום על כל היום כולו, וכמו העצמות שהוא לשון תוקף וחיזוק". ראה גם לקמן פ' מטות פו, ג.
ברע"מ פ' שופטים: ראה אוה"ת שופטים ע' תתנב. ובביאה"ז לשם. ובאוה"ת פ' שופטים ע' תתנד ובביאה"ז שם: "עצמות נק' ג"כ דרך כלל חב"ד ובשר הוא המדות לב ובשר כו' והגידים הם המחברים העצמות שהוא השכל עם המדות שהוא הבשר".

לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.

דף עח

מלכותך מכ"ע: תהלים קמה, יג.
לית אתר פנוי מיני': ת"ז תנ"ז.
הושיט אצבעו הקטנה: סנהדרין לח, ב.
להודיע לבני האדם: תהלים קמה, יב.
מ"ט שערי בינה: ר"ה כא, ב.
בד"ה עיני כל: לקו"ת מטות פה, ב ואילך.
בד"ה כי קרוב אליך הדבר: לקו"ת נצבים מו, רע"ג.
ובחרת בחיים . . לאהבה את ה': דברים ל, יט-כ.
והשבות אל לבבך: שם ד, לט.
כולא קמי' כלא ממש חשיבי: זח"א יא, ב. וראה דניאל ד, לב.
משכיל לאיתן: תהלים פט, א.
שאיתן הוא קשה וחזק: ראה סוטה פ"ט, מ"ה.
בכל לבבך בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.
בזהר ויקרא (**כ"ד א'**): הלשון באוה"ת בראשית-ג דף תקמו, א.
וברע"מ פ' צו (**ל"ג ב'**): הלשון נעתק באוה"ת בראשית כרך-ב דף תלה, ב. ובכרך-ג דף תקמז, א. חקירה עד, א.
ברע"מ ס"פ תצא (**רפ"א א'**): הלשון נעתק באוה"ת בראשית כרך-ג דף תקמו, ב.
ובזהר בפ' אחרי (**ע"ח א'**): הלשון נעתק באוה"ת בראשית כרך-ג דף תקמו, ב.
ובמ"א בזהר בראשית (**כ"ו א'**): נעתק הלשון באוה"ת בראשית-ב דף תלד, ב. בראשית-ג דף תקמה, ב. ספר החקירה עג, א.
בד"ה שיר השירים: לקו"ת שה"ש א, ב.
ואין עוד מלבדו בשמים ממעל: דברים ד, לה-לט.
כי ה' אלקינו הוא אלקים: ראה שם ז, ט. י, יז.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
במס"נ באחד: שו"ת הרשב"א ח"ה, נה. ב"ח בטואו"ח רסס"א. פע"ח ש' הק"ש פי"ב.
קדש ישראל לה': ירמי' ב, ג.
כי התבואה . . עונג העליון ב"ה: מובא באוה"ת פנחס ע' א'רכד. ובאוה"ת נ"ך-א ע' שכה.
פקודי ה' ישרים: תהלים יט, ט.

במ"א בפי' לעשות הישר: לקמן פ' תבוא מג, א.
וע' בזהר בפ' ויקרא דט"ו סע"א:
ולישרי לב שמחה: תהלים צז, יא.
ות"ת כנגד כולם: פאה א, א.
היום לעשותם: דברים ז, יא.
זהר בפ' בהר דק"ח ע"ב ובפ' וירא: ראה ביאה"ז להצ"צ כרך-א ע' ט.
דרך השתלשלות עילה ועלול בלבד: ראה אגה"ק סי' כ.
נשתלשל — גשמי: ועל"ק בשה"ש (ל, רע"א). [כ].
כמארז"ל: ב"ר פ"י, [ו] [כ].
והיו למארת: בראשית א, טו.
ויעש אלקים את שני המאורות: שם א, טז.
יהי רקיע: שם א, ו.
ויעש אלקים את הרקיע: שם א, ז.
תוצא הארץ נפש חי', ויעש אלקים את חית: שם א, כד-כה.
בד"ה יביאו לבוש מלכות: תו"א צב, ב ואילך.
ובאגה"ק ד"ה איהו וחיוהי: סי' כ דף קלב, ב.
דרך איש ישר בעיניו: משלי כא, ב.
בשגם הוא בשר: בראשית ו, ג.
בשה"ש בד"ה קול דודי: לקו"ת שה"ש טו, א.
סד"ה וידבר: לקו"ת במדבר ב, ג.
ע"פ כנשר יעיר: לקו"ת האזינו עח, ג.
וזהו ענין קרבן התמיד: ראה לעיל עז, ד. בסה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' קטז עם קצת ביאור.
הכבשים . . קול רחמים: וע"ל ויקרא (ב, ד). [כ].
כרחל לפני גוזזי': ישעי' נג, ז.
כי מן הבשר עצמו . . בחי' רקיע: קטע זה נעתק באוה"ת משפטים ע' א'רכא ע"ש.
בד"ה והבדילה: תו"א יב, ג. ראה אוה"ת משפטים ע' א'רכא.
ובד"ה פתח אליהו: תו"א יג, ג ואילך.
וגוזזים השערות: ראה יהל אור ע' קעט.
בד"ה והי' אור הלבנה: לקו"ת צו י, ב.
ורחל עקרה: בראשית כט, לא.

רחל מבכה: ירמי' לא, יד.
אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.
שאז תתענג: ראה ישעי' נח, יד.
יעקב שהי' רואה צאן לבן: בראשית ל, לו.
מרע"ה הי' רועה צאן יתרו: שמות ג, א.
בזהר משה מלגיו: ל"מ והוא בת"ז תי' י"ג [כט, א], [כ]. ראה הפי' באוה"ת פ' ואתחנן ע' קעב.
משה הוא שושבינא דמלכא: זח"ג כ, א. נג, ב. ערה, ב.
ע"פ ואלה משפטים: תו"א עה, ג.
וע"פ שניך כעדר הרחלים: לקו"ת שה"ש לז, ג.
בזהר פ' בלק דקפ"ז ע"ב: ראה באוה"ת פ' תשא ע' ב'לא.
נחות דרגא: יבמות סג, א.
שסנד"ל קושר כתרים לקונו: נסמן לקמן שה"ש מג, ג. ע"ש בארוכה.
בד"ה נר חנוכה: תו"א מב, ב.
ובד"ה מה יפו פעמיך: לקו"ת שה"ש מג, ג.
בביאור ע"פ והניף: לקו"ת פ' אמור לח, ג ואילך.
במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב.
משום דבחילא יתיר: זח"א קכט, ב (ובחילא סגי).
במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים: ב"ר ח, ז. ראה רות רבה רפ"ג.
בגמרא ספ"ה דברכות: לד, ב.
למצות שנק' לבושים: זח"ב רי, א-ב ע"ח ש' מ"ד פ"ג.
ושער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.
סד"ה שובה ישראל: ראה לקמן ש"ש סה, ב.
ומלאו הארץ וכבשוה: בראשית א, כח.
הצדיק כובש את יצרו: ראה אבות רפ"ד (איזהו גבור הכובש את יצרו).
מן הנעלבים ואינן עולבים: שבת פח, ב. וש"נ.
שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב. זח"ג כז, ב.
לפני ה': ויקרא א, יא.
ונחך ה' תמיד: ישעי' נח, יא.
בזח"א בפ' תולדות דקמ"א: "דא תמיד דבין הערבים" — ראה אוה"ת נ"ך-א ע' ערה. אוה"ת בראשית-ז דף תתתיז, א. ושם מוסיף "ור"ל דמפרש תמיד על ענין קרבן תמיד".

לא שניתי: מלאכי ג, ו.
ולא תעלה במעלות: שמות כ, כג.
הצנע לכת: מיכה ו, ח.
עלה בכבש ופנה לסובב: זבחים פ"ה, מ"ג.
מ"ט עיזי מסגין ברישא: שבת עז, ב.

דף עט

את ה' האמרת היום: דברים כו, יז.
במ"א ע"פ והבדילה הפרוכת: תו"א לך לך יב, ג.
הפרוכת המפסיק בין קודש לקודש: ראה שמות כו, לג.
שמשערות העזים נמשך יניקה: ראה זח"ב קפה, א.
שערך כעדר העזים: שה"ש ד, א.
כמ"ש במ"א . . בענין יהי רקיע: לקו"ת ואתחנן יא, ב. סה"מ תקס"ב ח"א ע' רמד. ח"ב ע' תקטז וש"נ.
בד"ה והניף הכהן: לעיל פ' אמור.
אם יאדימו כתולע: ישעי' א, יח.
עולת אותיות תולע: פע"ח ש"ה, פ"ג. כך מצויין לעיל פ' חקת נז, ב.
בד"ה חקת התורה: לעיל פ' חקת נז, ב.
בביאור ע"פ וידבר: לעיל פ' במדבר יז, ב.
פנחס רנ"ו א': צ"ל רנה, סע"ב. [כ].
ולפמ"ש בזהר: באוה"ת בראשית כרך-ב דף תלד, א ובכרך-ג דף תקמה, א. ספר החקירה עג, א — נעתקו כמה קטעים מזהר ע"ש בארוכה.
בד"ה וארשתיך לי: לעיל פ' במדבר ח, ג.
כעיר שחוברה לה יחדיו: תהלים קכב, ג.
בד"ה וישלח יהושע: לעיל פ' שלח נא, ד.
עזח"א ויחי רל"ד ב': "ע"פ האספו ואגידה פי' ואגידה התחברות יסוד ומל' כי הגימל מורה על היסוד והד' על מל'" — אוה"ת שה"ש ע' קלב. ובענין היו"ד שבין גימל לדל"ת ראה אוה"ת פנחס ע' א'סח. וראה גם אוה"ת בשלח ע' תרז.
פקודי ה' ישרים: תהלים יט, ט.
בד"ה ביום השמע"צ: לקו"ת שמע"צ פה, ד.
מציל עני מחזק ממנו: תהלים לה, י.
מארת חסר: בראשית א, יד.

אשר לא תחסר כל בה: דברים ח, ט.
בשמחה וטוב לבב: דברים כח, מז.
לבנה היא כנס"י: ראה שמו"ר טו, כו.
בד"ה בחדש השלישי: תו"א פ' יתרו.
שמש הוי': ראה תהלים פד, יב.
ובד"ה והי' מדי חדש: לקו"ת ברכה צז, ב.
או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי: ישעי' כז, ה.
בפ' בהר (**דק"י ע"ב**): ראה לעיל עג, ד מה שנעתק במ"מ לשם.
כמ"ש במ"א ע"פ ועשיתם אתם: ראה מאמרי אדה"ז ענינים ע' רלא. וראה אוה"ת פ' בא ע' רפ.
כאילו עשאוני: זח"ג (קיג, א). [כ].
זח"א ויצא קנ"ו סע"ב: ראה לעיל פ' בהעלותך לג, ד וש"נ במ"מ.
קדש ישראל לה': ראה לעיל יט, ב בהערות וציונים — הערת כ"ק אדמו"ר.
הערה באוה"ת פנחס כרך-ו ע' א'תתקלט.
ראה אוה"ת פרשתנו ע' א'רג ואילך ובאוה"ת בראשית לה, א — הגהות מהצ"צ.
לד"ה זה ראה ד"ה זה משנת תשל"א. תשמ"ה. תשמ"ז.
קדש ישראל לה': ירמי' ב, ג.
תבואתה בה"א: "תי' תבואה שבפסוק קדש כו' תבואתה, כתיב תבואה בה"א לבסוף, והניקוד הוא בחולם שזהו כמו שהי' נכתב בוא"ו לבסוף תבואתו, והגם כי אינו קרי וכתיב רק מהניקוד" — סה"מ תר"ל ע' רה.
ראה ד"ה איתא במדרש תהלים — תשכ"ח.
מה זה התבואה הנצמח אשר ישראל מכונים בשם ראשית לה: ראה תו"א נג, ג מקשה "מהו השייכות לישראל להיות ראשית תבואתה, וגם מה הוא ענין התבואה למעלה" ע"ש.
בורא קדושים יוצר משרתים: ברכת יוצר. ראה לעיל פ' אמור לו, א.
תדשא הארץ דשא: בראשית א, יא.
ע"פ לא תהי' משכלה: ראה תו"א עח, ד.
כח ההתהוות אשר בה: באוה"ת בראשית-א דף לה, א מציין כ"ק אדמו"ר הצ"צ: "(ע' של"ה בהקדמה כי ארץ ל' רצון שנעוץ תחלתן בסופן, ועמ"ש מזה ע"פ המגיד מראשית אחרית ומקדם כו' ומ"ש בד"ה ויגש אליו יהודה)".

הנקראים דשא: באוה"ת שם: "(והיינו כי ארץ לשון רצוא כמבואר בת"א פ' בראשית בד"ה כי כאשר השמים החדשים, וע"כ מוציא דשא הנ"ל שהם בבחי' רצוא להתבטל במקורם)".
והם הנקראים דשא: נתבאר בארוכה בביאה"ז להצ"צ כרך-ב ע' תז ואילך. וראה גם אוה"ת נ"ך-א ע' שכה.
ובפ' תרומה דקע"א ע"א: הלשון נעתק באוה"ת בראשית-א דף לה, ב עם הגהות.
ע"פ כשעירים עלי דשא: לקו"ת פ' האזינו עו, ד. וראה שם במ"מ.
הבו לה' בני אלים: תהלים כט, א.
ועל"ק בראה ד"ה ושמתי כדכד הב' רפ"ד (כח, א). [כ].
בני אלקים: איוב, א, ו (האלקים).
ואת אילי הארץ: יחזקאל יז, יג.
כמ"ש בפע"ח: שי"ח פ"ח. וראה המשך בששה"ק תער"ב ח"ג ע' א'תכה ואילך.
אין לך עשב שאין לו מזל: ראה ב"ר י, ו. זח"א רנא, א. זח"ב קעא, ב. זח"ג פו, א. אגה"ק סי' כ (קלב, א).
כרחל לפני גוזזי' נאלמה: ישעי' נג, ז.
נאלמתי דומי': תהלים לט, ג.
דום י"ה: זהו ל' רע"מ בזח"ג (רכב, סע"א). [כ].
בד"ה ולא יקרא עוד: תו"א פ' לך יב, ב.
לרוח ממללא: תרגום של לנפש חי' (בראשית ב, ז).
כי פי ה' דבר: ישעי' מ, ה.
חש דחשמל והיינו מחמת הסתר: ראה ע"ח שמ"ט, פ"ב.
הבו לשון הזמנה: ראה רש"י בראשית יא, ג.
ששת ימים תעבוד: שמות לד, כא.
ויכל אלקים ביום השביעי: בראשית ב, ב.
לכו נרננה: תהלים צה ואילך.
למעלה עד אין קץ: ל' הזח"ח פ' יתרו. [כ].
יונתי בחגוי הסלע: שה"ש ב, יד.
ונק' יונת אלם: תהלים נו, א.
קול דודי דופק: שה"ש ה, ב.
ות"ת כנגד כולם: ריש פאה. שבת קכז, א.

קודם התפלה אסור לאכול: ברכות י, ב. שו"ע או"ח ספ"ט, ג. ראה מאמרי אדה"ז פרשיות ע' תשמז. מאמרים הקצרים ע' שב ואילך. הקדמה ללקו"ת לג"פ לכ"ק אדמו"ר מהר"ש. נדפס גם באוה"ת בראשית כרך-ו בתחילתו. אוה"ת ר"ה ע' א'תלו. יהל אור ע' שנח. ד"ה לכה דודי תשי"ד. ראה לעיל פ' נשא כו, ג.

האדם הוא עולם קטן: ראה אבות דר"נ לא, ג.

גם כי אשב בחושך ה' אור לי: מיכה ז, ח ותי' "גם" לי' שם. [כ].

בד"ה ותוסף אסתר: תו"א צד, ד.

וע"פ וידעת היום: ראה לקמן פ' ואתחנן ז, ד ואילך.

ובד"ה תחת אשר לא עבדת: לקמן פ' תבוא מב, ד. בבוך והיו הדברים — ריבקין עט, נמצא במקום זה: בפ' בראשית ד"ה להבין ענין הברכות.

ובבוקר בעמדו משינתו: ראה ברכות יד, א. וש"נ. ראה אוה"ת במדבר ע' ד. אוה"ת על מארז"ל ע' כג.

חדשים לבקרים רבה אמונתך: איכה ג, כג.

וזהו"ע מס"נ שמוסר רצונו: להעיר מירמי' טו, א. ועוד.

והדם הוא הנפש: דברים יב, כג.

מודה לה': באמירת מודה אני והודו לה'.

אבל לא נתפשטה עדיין בלב: ראה יהל אור ע' שנח.

סד"ה . . יפה שעה: תו"א ח"ש טז, ב.

הכורע צריך שיראה: ברכות (כח, סע"ב). [כ].

חדלו לכם מן האדם: ישעי' ב, כב.

א"ת במה אלא במה: ברכות יד, א. וש"נ.

לא תאכלו על הדם קודם שתתפללו: ויקרא יט, כו. ברכות י, ב. ראה ביאור באוה"ת דרושים לר"ה ע' א'תלו.

תקנו לנו ברכת השחר: ברכות ס, ב.

הכל הוא כח שם הוי' ב"ה: מובא בביאה"ז לצ"צ כרך-ב ע' תרסח.

וע' לעיל ע"פ מה יפו פעמיך: נדפס לקמן בשה"ש מג, ב (וראה להלן האזינו עג, ג שו"ה קדושים ובהנסמן בהמ"מ שם).

דף פ

אני הוי' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

אפס ותוהו נחשבו לו: ראה ישעי' מ, יז.

הוא כחנו ממש: ועל"ק דרושים לר"ה (סב, ד). וש"נ. [כ].

טבעיים — כי: ראה לעיל בהוספות יח, א השמטה.
לא ידעתי את ה': שמות ה, ב.
עזב ה' את הארץ: יחזקאל ח, יב. ט, ט.
דקרו לי' אלקא דאלקיא: סוף מנחות.
מי לא ייראך . . מאין כמוך: ירמי' י, ז.
מי — כו': ראה לעיל בהוספות יח, ב בהשמטה.
שגם עובדי כוכבים אומרים: וע' זח"ב (צו, א). [כ].
רם על כל גוים: תהלים קיג, ד.
כי חלק ה' עמו: דברים לב, ט.
בטל רצונך: אבות ב, ד.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
שמע ישראל: דברים ו, ד.
שמע ל' הבנה: ראה ש"א ג, י.
ע' זח"ג (קלח, ב). [כ].
אין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
ע"פ ולא אבה ה' אלקיך: לקו"ת תצא לח, ג.
בד"ה מה טובו: לעיל פ' בלק עג, ב.
ובד"ה בפ' נסכים: ראה לעיל פ' שלח מ, ב.
אשריך ישראל מי כמוך: דברים לג, כט.
עם — פ': ראה לעיל בהוספות יח, ב השמטה.
כל המאריך באחד: ברכות יג, ב.
קרוב ה' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח.
ואהבת את ה"א: דברים ו, ה.
רצון יראיו יעשה: תהלים קמה, יט.
ואין אמת אלא תורה: ירוש' ר"ה ג, ח. תדא"ז פכ"א. ועוד. וראה להלן דרושים לסוכות פא, ג.
ע' ברכות (ה, רע"ב) לא כמ"ש כאן. אך ע' ת"ז (תכ"א) ד"נ ע"א עה"פ תורת אמת, ע"ש. [כ].
הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.
מל' פה תושבע"פ: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
דירה בתחתונים: ראה תנחומא נשא טז.
אשה פי' אש ה': ראה סוטה יז, א. וברש"י שם. וראה ג"כ פרדס שכ"ג, פ"א. ולעיל

כי הוא חלקך בחיים: קהלת ט, ט. — המשך הפסוק ראה חיים עם אשה אשר אהבת.
כי הוא חייך ואורך ימיך: דברים ל, כ.
עץ חיים היא: משלי ג, יח.
בביאור ע"פ לכן אמור: תו"א נט, ד "שעם היות שנתלבשה בגשמיות אבל נשאתי את ידי להגבי' אותה למעלה ראש מבחי' ח"ע".
עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
והארץ הדום . . וכמ"ש במ"א: ישעי' סו, א. תו"א בתחלתו.
אנכי מי שאנכי: ראה לקו"ת להאריז"ל תולדות כז, יט. זח"א קסז, ב. זח"ג יא, א. תניא מהדו"ק ספמ"ט (ע' תו). סה"מ תקס"ה ע' תתפ. סה"מ תקס"ו ע' מז. אתהלך לאזניא ע' רב. סה"מ אדה"ז פרשיות בראשית שמות ע' רט. לקמן ראה לא, ד.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
המחליף פרה בחמור: ב"מ פ"ח, מ"ד.
דלא אתפס בשם ולא אתרמיז בשום אות וקוצא כלל: ראה זח"ג רנז, ב.
אורייתא בלא דו"ר לא פרחת לעילא: ת"ז ת"י.
הדבק במדותיו: שבת קלג, ב. וש"נ. ירוש' פאה רפ"א. ועוד.
ע' שבת (קלג, ב) לא כמ"ש כאן, ז"ל "הדבק". וע' סוף כתובות (קיא, ב). וסופ"א דסוטה. [כ].
צדקה תרומם גוי: משלי יד, לד.
בד"ה מי כה' אלקינו: תו"א לח, ג.
מימינו אש דת למו: דברים לג, ב.
ושלחן . . הוא בצפון: ראה שמות כו, לה.
גשמים . . יורדים בגבורה: תענית ב, א.
שמים אש ומים: ב"ר ד, ז.
לכן ארז"ל: רפ"א דפאה.
בעל עסק מ"מ צריך לקבוע עתים: הל' ת"ת לאה"ז פ"ג, ה"ד.
סד"ה וארשתיך לי: לעיל פ' במדבר ט, א.
ישראל . . כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.
משפטים פל"א ויקהל פמ"ט . . וישלח ר"פ פ"א . . בשלח ס"פ כ"ד: הלשונות נעתקו באוה"ת פ' פנחס ע' א'כא. ובנ"ך-א עה"פ ע' שכב ואילך.
ועיין בספר הגלגולים פט"ו: נתבאר באוה"ת בראשית כרך-ז דף תתשעד, א.
בד"ה כי אתה נרי: תו"א מ, ד.

ראשית תבואת ה' הוא ההתחדשות: נתבאר בד"ה זה משנת תשמ"ז "דתבואה הוא העולם שנברא מאין ליש, וה' הוא בחי' ה' אחרונה דשם הוי' שקאי על ספי' המל' שמתפשטת לאורך רוחב ועומק. ולכן תבואת ה' הוא העולם שמתחדש ע"י ספי' המל'.

ע"פ המאמר פרשה קרח: ראה ביאה"ז לאדה"א צב, ד. ביאה"ז להצ"צ כרך-א ע' תפג ואילך. ובכרך-ב ע' תתקעז הגהות.

וע' פרשה פקודי (**דף רכ"ה ב'**): נזכר גם לעיל פ' במדבר ה, ב.

בביאור ע"פ צאינה וראינה: לקו"ת שה"ש כז, א.

דהנשמות שרשן מבחי' קדש: בסה"מ תרס"ו ע' תקיח "וגם זה אמת דנש"י מצ"ע הן בבחי' קדש והיינו מצד שרש האמיתי דנש"י ששרשן בבחי' אמיתית העצמות דא"ס".

וע"פ בשלח פרעה: תו"א פ' בשלח.

כל אוכליו יאשמו: ירמי' ב, ג.

כל הכועס נשמתו: הובא בר"ח ש' האהבה פי"א קרוב לסופו (קט, א) [צו, ב ד"ה עוד אפשר לתת] ד' אמשד' ולאו דווקא (ה)נשמה [אלא] אפי' הנפש. [כ].

טורף נפשו באפו: איוב יח, ג.

לא יגורך רע: תהלים ה, ה.

נבלע ישראל: הושע ח, ח.

מכחות — מצרים: ראה לעיל בהוספה יח, ב השמטה.

כמועל בקדשים שהי' מביא איל: ראה ויקרא ה, טו.

לב נשבר ונדכה: תהלים נא, יט.

שמנת עבית כשית: דברים לב, טו.

פי' בשמנונית: ראה לקמן ד"ה האזינו

בשי"ן — וע': ראה לעיל בהוספות יח, ב השמטה.

ואת אשר חטא מן הקדש: ויקרא ה, טז.

בב"מ פרק הזהב: נד, א.

ובהרמב"ם הל' מעילה: צ"ל פ"ח מהל' ערכין ה"ה.

כמבואר במ"א ע"פ ומספר את רובע: לעיל פ' בלק סט, ג ואילך. וראה לקו"ש-ד ע' 1075.

ולכבודי בראתיו: ישעי' מג, ז.

ואכל בחי' ישראל שלו: ראה אוה"ת פנחס ע' א'ריב. ד"ה קדש ישראל תשמ"ז.

תשובה תשוב ה': זח"ג קכב, א.

ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.

דאורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה ג"ה פה, א.

דף פא

ונק' רעוא דכל רעוין: זח"ג קכט, א. רפח, ב.

לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.

וכפר על הקדש: שם טז, טז.

יום שנתחייב בה' תפלות: ראה לקו"ש-ד ע' 1154.

והחמישית לפרעה: וע' לקמן בשה"ש ד"ה שחורה אני פ"ב ונתתם חמישית ושם מד"ה להבין ענין הטעם למה שהאתעדל"ע. וש"נ. [כ].

מטות

דף פא

וידבר משה אל ראשי המטות: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ד ע' קפז. **לכללות המאמר ראה גם ד"ה זה בסה"מ תקס"ב ח"א ע' רלז [שם ההתחלה**: וידבר ה' אל משה דבר אל ראשי המטות — וצ"ע]. ח"ב ע' תצט. תקס"ז ע' רפט. ס' מאמרי אדה"ז-פרשיות ח"ב ע' תרפח. אוה"ת מטות ע' א'רנה ואילך. שם כרך-ה ע' א'תרפב. כרך-ו ע' א'תתקנד קיצור ללקו"ת. סה"מ תר"ל ע' רטז. במאמרי אדה"א פ' מטות ע' א'תרצז רק חלק מהמאמר.

וידבר משה אל ראשי המטות: במדבר ל, ב.

עד שידור בדבר הנדור: נדרים יג, א.

הרי עלי בשר זה כעולה ושלמים: עיקר נדר האמור בתורה הוא שיתפיס בדבר הנדור, כגון שאומר ככר זה עלי כקרבן, ראה שו"ע יו"ד סד"ר ס"א. וראה משנה למלך ריש הל' נדרים שנדר בלשון איסור סתם (שלא התפיסו כקרבן) "מדין יד הוא דמהני שכשהוא אומר הרי זה אסור עלי אנו גומרין דברים כקרבן" עיי"ש — משיחת ש"פ מטו"מ תשמ"ח הערה 12.

תנן באבות נדרים סייג לפרישות: פ"ג, מי"ג.

נדרים סייג לפרישות: ראה בארוכה משיחת ש"פ מטו"מ תשמ"ח שלכאורה מצינו סתירה במאמרי חז"ל "לא דייך מה שאסרה לך התורה אלא שאתה מבקש לאסור עלך דברים אחרים" (בתמי'), והתיווך בזה שמדובר אודות שתי דרגות שונות א) מי שעדיין לא הגיע לדרגא נעלית בעבודת ה', זקוק לפרוש גם מדברים המותרים קדש עצמך במותר לך, והב) מי שכבר הגיע לדרגא נעלית בעבודת ה' אז דייך מה שאסרה לך התורה ע"ש בארוכה. וראה לקמן פד, ב.

פרישות מביאה לידי קדושה: סוף סוטה.

ראשית חכמה יראת ה': תהלים קיא, י.
ע"פ וידבר דעשרת הדברות: לקו"ת במדבר טז, ב.
אם אין חכמה אין יראה: אבות ג, יז.
דעיקר הקדושה הוא כמאמר אשר קדשנו במצותיו: ראה אוה"ת ויקרא-א ע' קלד ואילך שצריך ביאור דבגמרא פרק ערבי פסחים דף ק"ד ע"א משמע דשם קודש אינו ע"י שמקיים המצות לבד ע"ש.
סוף דבר הכל נשמע . . כי זה כל האדם: קהלת יב, יג.
קדוש פי' מובדל: כפי' רש"י קדושים יט, ב. ראה תניא פ' מו. אגה"ת פ"י.
מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
הי' הוא ושמו בלבד: פדר"א רפ"ג. וראה ת"ז ת"ה קרוב לסופו. הק' השל"ה בתחילתה.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
אתה הוא קודם שנבה"ע: נוסח התפלה.
שית אלפי שני: ר"ה לא, א.
לאחר שיכלו ימות המשיח . . שאז יהי' הוא ושמו בלבד: באוה"ת במדבר כרך-ו ע' א'תתקנד כ' וצ"ע דהא הנשמות משמע שהם נצחיים . . כמ"ש בלק"ת ד"ה את שבתותי תשמרו ספ"א, ומפרש שר"ל שאז יהי' גלוי הביטול ולא כמו עכשיו ויאיר שלא ע"י מסכים, וגם אפשר לא ע"י מלאכים ע"ש.
ומבלעדיך אין לנו מלך אלא אתה: תפלת נשמת.
ועיין מענין אני ראשון וברבות וישלח פ' פ"א: "מהו אמת אלף בראשון של אותיות מ"ם באמצע תיו בסוף ע"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדיך אין אלקים" — אוה"ת נ"ך-א ע' רמב ואילך.
וכ"ה בפ' דברים . . ובשה"ש: ראה באוה"ת נ"ך ע' רמג.
ואמת ה' לעולם: תהלים קיז, ב.
בד"ה ביום השמיני עצרת: ראה לקמן שמע"צ פד, ד.
ברבות תולדות פס"ג: ע"פ ויצא הראשון אדמוני בזכות ולקחתם לכם ביום הראשון אני נגלה לכם ראשון שנאמר אני ראשון כו' וכעין זה בפ' בא" — אוה"ת נ"ך-א ע' רמב. וכ"ה באוה"ת ויקרא-א ע' רעט. אוה"ת בא ע' רסא.
קדושים (ס"פ כ"ד) . . זח"ב תרומה (קנ"ח סע"א) . . תקון ס"ט (דק"ח): נעתקו באוה"ת נ"ך-א ע' רמג.
בביאור ע"פ אני דפ' ציצית: לעיל פ' שלח מח, א.
ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.

בד"ה יונתי בחגוי: לקו"ת שה"ש יז, א.
ונק' זיו השכינה: יז, א.
לית מחשבה תפיסא בי' כלל: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
סתימא דכל סתימין: ראה שם.
וזיו זה . . נמשכה ממדת מלכותו ית': מובא באוה"ת בראשית-ג דף תקנח, א וז"ל "מבואר בלקו"ת בד"ה ראשי המטות כי חיות כל העולמות הוא מבחי' מלכותו ית' אבל במהותו ועצמותו ית' לית מחשבה תפיסא בי' וזהו ענין קדוש ומובדל ועז"נ ישת חושך סתרו וע"י תומ"צ נמשך מקדושה זו ממש ונק' לכו לחמו בלחמי והיינו לפי שכל המצות מעשיות הם בירור בחי' נוגה ששרשו מעולם התהו וממשיך עי"ז רצון עליון שהוא בחי' כתר עליון כו' ע"ש, אך עדיין אינו מובן זה שחיות כל העולמות הוא מבחי' מלכותו ית' בלבד היינו המלאכים ושאר העולמות אבל הנשמות מצד עצמן ג"כ שרשן מבחי' כי חלק ה' עמו . . וא"כ מהו העלי' ע"י המצות, ע"ש בארוכה.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
שאין העולמות . . כי הוא קדוש ומובדל: מובא באוה"ת ויקרא-א ע' ריז, ושם מציין גם לפי' אחר המובא בלקו"ת שה"ש ד, ג. וראה גם אוה"ת בראשית-ב דף שט, ב.
הוא קדוש: [נכתב ממעל] הוא ית' קדוש. [כ].
ולא נערוך אליו קדושתו: תפלת יגדל.
ואין ערוך לך: ברכת יוצר דשבת.
ע"פ אז ישיר . . מענין פי' ולא נערוך אליו קדושתו: תו"א סב, ד: פי' שאפילו קדושתו שהוא קדוש ומובדל כו' לא נערוך אליו לפי שאינו בגדר עלמין כלל.
א-ל ה' ויאר לנו: תהלים קיח, כז.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה. וראה חגיגה יד, א.
מארז"ל רעיתי פרנסתי: שהש"ר א' סד"ה לסוסתי.
ישראל מפרנסין: זח"ג ז, ב.
כי על כל מוצא פי ה': דברים ח, ג. ראה גם לעיל פ' צו יג, ב וש"נ. ראה גם מאמרי אדה"ז עה"ת כרך-א ע' יז.
העשרה מאמרות שבהם נבה"ע: אבות רפ"ה.
תדשא הארץ . . תוצא הארץ: בראשית א, יא. כד.
נעשה אדם: שם א, כו.
אחור וקדם צרתני: תהלים קלט. ה.
אחור למעשה בראשית: עירובין יח, א.

יתוש קדמך: ויק"ר שם. וראה ג"כ סנהדרין לח, א.
להיות — ועובר: ויעבור. [כ].
ישרצו המים: בראשית א, כ.
ואח"כ תוצא נפש חי': ראה במאמרי אדה"א כאן ע' א'תשד בענין המלאכים.
שבחי' נפש אלקית שבאדם הוא בחי' אחור לגבי מקור וחיות הגוף ונה"ב: מובא ביהל אור לקאפיטל קלט ע"פ אחור וקדם ומציין גם "ובהביאור שם פ"ב כי ס"ג הוא למעלה ממ"ה, והרי עולם התיקון הוא ע"י מסכים ומיעוט האור, ובד"ה שובה ישראל עד נת' שהחכמה נק' אחור כמ"ש חכם באחור ישבחנה" ע"ש.
די מחסרו אשר יחסר לו: דברים טו, ח.
כמו מוצא מים: ראה ישעי' נח, יא.
ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
נק' אדם מל' אדמה לעליון: ראה לעיל פ' במדבר יג, ב. וראה בהנסמן במאמרי אדה"א במדבר-ג ע' א'קא.
עיני ה': תהלים לד, טז.
אזני ה': במדבר יא, א.
נק' בשם אדם שהוא בחי' ממכ"ע: ראה ד"ה פתח אלי' — תרנ"ח ע' יב ושם מציין לעיין בד"ה ויטע אשל תר"ל ע' יז.
כמראה אדם ולא . . ממש: ע' בהקדמת ת"ז (ו, ע"ב). שם (תכ"ב) ד' סו, א. [כ].
משפטים קכ"ב א': ראה גם אוה"ת פ' ואתחנן ע' פו. שבועות ע' קלב.
בד"ה ויראו כו' ותחת רגליו: תו"א עז, א. ראה בספר הערכים-א טור תרפב.
והנה חיות הנמשך: תוכן הדברים מכאן מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תקסח.
ולהחיות רוח שפלים: ראה ישעי' נז, טו.
איתי רצון: בזה"ק ל"מ. [כ].
מובא בכ"מ בדא"ח בשם הזהר. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ט ע' 113. וראה בארוכה במאמרי אדה"א כאן ע' א'תשט.
דעקימת שפתיו הוה מעשה: ב"מ צ, ב. סנהדרין סה, א.
הרהור לאו כדיבור דמי: ברכות כ, סע"ב.
והרהור לא עביד מידי: זח"ג קה, א.
ומחשבה . . חש"ב מ"ה: זח"א (כד, א). [כ].
יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.
העולם הבא הוא שנהנין: ברכות יז, א.

כל חד וחד לפום שיעורא דילי: זח"א קג, א.
ובכל נפשך: דברים ו, ה.
ומבקשי ה' יבינו כל: משלי כח, ה.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
לעיל ע"פ מי מנה: פ' בלק סז, ד.
ועשיתם את כל מצותי: במדבר טו, מ.
למהוי אחד באחד: זח"ב קלה, א.
וענוה זו מביאה לידי יראת חטא: ראה לקו"ש-יג ע' 36.
בר"ח שער הענוה: הלשון נעתק באוה"ת בראשית כרך-ב דף רנט, א. ושם הענין יותר באריכות.
בד"ה שיר השירים: לקו"ת שה"ש א, ב.
דכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
בד"ה קטנתי: אגה"ק סי' ב.
בד"ה ארץ הרים ובקעות: לקו"ת פ' עקב יז, ד.
מ"ש בספרים: ע' תנחומא צו (סי' יג) שפל וסבלן. ובלקח טוב פ' בהעלתך [פ' יב, ג]. וע' בר"ח ש' הענוה פ"א. על"ק נצבים (ר"ד מח). [כ].

דף פב

וענין ענוה זו דשייך מהאדם לגבי הקב"ה: ראה אוה"ת בראשית-ב דף רנט, א.
והאיש משה עניו מאד: במדבר יב, ג. ראה גם באוה"ת פ' עקב ע' תקעה.
ונחנו מה: שמות טז, ז-ח.
ואנכי עפר ואפר: בראשית יח, כז.
שכינתא עילאה היא בינה: פרדס שכ"ג, פכ"א. קה"י בערכו.
בר"ח שם: נעתק גם באוה"ת בראשית-ב דף רנט, ב. ושם בכרך-א דף צד, א.
בביאור ע"פ מי מנה: לעיל פ' בלק.
סד"ה שוש אשיש: לקו"ת פ' נבים מז, ד ואילך.
את זלעו"ז עשה האלקים: קהלת ז, יד. חלק מכאן הובא בהמשך מים רבים תרל"ו פרק קצ.
ונכרתה הנפש ההיא מלפני: ויקרא כב, ג.
והחסרון והפגם שנעשה למעלה: ראה ד"ה ע"כ יאמרו תרצ"א (בסה"מ קונטרסים ח"א) פ"א. ובכ"מ.

וחטא הוא ל' חסרון: ראה מ"א א, כא ובפרש"י שם. לקו"ת פ' נצבים נא, א. סה"מ תרס"ד ע' שטז. ד"ה על כן יאמרו המושלים תרצ"א בתחלתו. ראה לקו"ש ח"ד ע' 1200 הערה 42. לקו"ש ח"כ ע' 318. ולהעיר מהקדמת דרך חיים לכ"ק אדמו"ר האמצעי.

בד"ה אלה מסעי: פח, א-ב. שם, ד.

וקדש א"ע במותר לך: יבמות כ, א.

תשובה ומע"ט: אבות פ"ד, מי"א. [כ].

את האור כי טוב: בראשית א, ד.

ואהבת את ה' לדבקה בו: ראה דברים יא, כב. ל, כ.

ידבר עמים תחתינו: תהלים מז, ד.

סד"ה משה ידבר: תו"א סח, ב "פי' הענווה למעלה זהו ירידת אוא"ס ב"ה והתלבשותו בחכמה וחסד שהוא בחי' ירידה ושפלות לגבי אוא"ס ב"ה" — אוה"ת פ' וירא כרך-א צד, א.

וסד"ה מראיהם ומעשיהם: תו"א פ' יתרו.

שכל הנביאים . . בזה: ברש"י ר"פ מטות (מספרי [פי' קנגן]). ובלקח טוב עה"ת. [כ].

נעשה אדם בצלמינו כדמותנו: בראשית א, כו.

בד"ה אלה מסעי: פח, ג ואילך.

דכ"ף הדמיון כמו הדמות: ראה באוה"ת פ' מטות ע' א'שטז בזה.

ובד"ה כי ביום הזה יכפר: אחרי כז, ב.

ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.

והיו הדברים . . ודברת בם: דברים ו, ו-ז.

סד"ה בחדש השלישי: תו"א פ' יתרו.

שהי' פרוש מן האשה: שבת פז, א. וראה באוה"ת ויקרא כרך-ב ע' תשו.

ובפ' בראשית (**כ"ב א'**): "משה אתפרש מאתתי' כו' לבתר אתדבק רוחא ברוחא עילאה כו'" — אוה"ת ויקרא כרך-ב ע'תשי.

וביארו הרמ"ז פ' ואתחנן: "גבי ורב לך דאזדווג בשכינתי' בענין הטעם שמשה פרש א"ע מן האשה כי הי' בו כח להמשיך יחוד הפנימי שלמעלה מבחי' יחוד יעקב ורחל שהוא יחוד דו"נ להוליד נשמות ע"ש" — אוה"ת ויקרא-ב ע' תשי.

בפ' ויחי (**דרמ"ו סע"א וע"ב**): ראה הלשון עם הגהות באוה"ת בראשית-ו דף תתשמב, ב.

קדש א"ע במותר לך: יבמות כ, א. [כ].

בזוללי בשר וסובאי יין: ראה משלי כג, כ.

בד"ה בהעלותך: לעיל לא, ג.

ע"ה אסור לאכול בשר: פסחים מט, ב. [כ].
כי יפליא לנדור: במדבר ו, ב.
לשון מופלא ומכוסה: כוונתו הק' לחגיגה (יג רע"א). וע' בת"ז דפוס זיטאמיר ה"פ [ה' פעמים] (קנא, ב). [תז"ח צה, א] קמט ריש ב [שם צד, ג] קנא, א [ב שם צו, ד] קנז, ב [שם ק, ד] קנח, א [שם קא, ג]). [כ].
בזח"ב יתרו צ"א ב' . . **ובבחיי פ' יתרו**: מובא באוה"ת מטות ע' א'רעג. א'שלז.
ובפרדס ערך נדר: הלשון נעתק באוה"ת מטות ע' א'רעו בענין שלשון נדר מלשון דירה.
ובמאו"א אות נ' ס"ט: "נדר אימא עילאה כו' ולכן נדר גימט' רמ"ח והואו היתירים ג' מוחין דז"א וג' לבושין שלהם כו'" — ביאה"ז להצ"צ כרך-ב ע' תשעה.
רבות ויצא ר"פ ע': הלשון נעתק באוה"ת במדבר כרך-ו ע' א'תתקנג.
שו"ה דר"ה: צ"ל רנ"ה. [כ].
כדאיתא בגמרא: נדרים (י, א) ובכ"ד. [כ].
בד"ה כה תברכו: לעיל פ' נשא כו, ב.
ולכן עכשיו שנתמעטו הלבבות צ"ל בלי נדר: דמשמעות הענין (לכאורה) שעכשיו אין לנו כח להמשיך בחי' זו. אבל, כיון שהדין ברור דנדר חל גם עכשיו, עכצ"ל שלא זה כוונת הלקו"ת כ"א ע"ד שהתורה על הרוב תדבר ולכן צ"ל כו', וכיו"ב — משיחת ש"פ מטו"מ תשמ"ח הערה 17 בשולי העמוד.
צ"ל בלי נדר: ראה טושו"ע יו"ד סר"ג, ד. וראה לקו"ש-יג ע' 109.
וכמ"ש במ"א: ראה לקו"ת פ' ואתחנן יא, ד. אוה"ת פ' ואתחנן ע' ריד.
בעשרה מאמרות נברא העולם: אבות פ"ה מ"א.
יהי אור חכמה: ראה בהנסמן לעיל פ' בהעלותך לד, ג.
בפרדס ש"ב פ"ה: שם מבאר בענין עשרה מאמרות.
ובזהר פ' ויקרא די"א סע"ב ובמק"מ: ראה לעיל פ' חקת נז, ד. וראה באוה"ת פ' תשא ע' א'תתנא. שמציין למק"מ "עשרה מאמרות מאבא ועשרת הדברות מבינה". ומציין שם שכ"כ גם המגיד נ"ע.
ע"ס דאצילות הם אלקות: ראה אגה"ק סי' כ' בתחלתו. ובליקוט פי' לשם.
ע"פ ששים המה מלכות: לקו"ת שה"ש לח, ג.
במשנה פרק המצניע: שבת צג, סע"ג. וראה גם המשך בששה"ק תער"ב ח"א ס"ע תרד ואילך.
דאיהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה (ג, ב).
וצבא השמים לך משתחוים: נחמי' ט, ו.

ע"פ ותחת רגליו: תו"א עח, ב.
ובביאור ע"פ מי מנה: לעיל פ' בלק סט, א ואילך.
ורוח אלקים מרחפת: בראשית א, ב.
מת רפ"ח: ראה ע"ח שער רפ"ח ניצוצין פ"א. תו"א כז, ד.
וכמ"ש בע"ח: ריש שער עתיק רפ"א. [כ].
ברית מלח עולם: במדבר יח, יט.
בזהר ויחי דרמ"א ע"ב: ראה לעיל פ' ויקרא ד, א ובמ"מ לשם.
בד"ה לא תשבית מלח: ראה לעיל פ' ויקרא ד, א. וראה גם לעיל פ' שלח מו, ג.
ודמות פניהם פני אדם: יחזקאל א, י.
כמ"ש בזהר: ע' זח"ב (קסז, ב) וכמ"ש כאן ל"מ. ובזח"א (קלד, ב) הובא בע"ח ש"ל שער הפרצופים דרוש א. ע' זח"ג (קלו, ב. קמא, ב). [כ].
בביאור ע"פ אלה מסעי: לקמן צה, א.
עיני ה': תהלים לד, טז.
תהיינה אזניך קשובות: תהלים קל, ב.

דף פג

שוקיו עמודי שש: שה"ש ה, טו.
שכר מצוה מצוה: אבות ד, ב.
שהשכר מצוה נמשך מהמצוה עצמה: ראה גם לעיל פ' בהר מב, ב.
כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.
השבטים ד' דגלים: במדבר ב, ב ואילך.
פני ארי' אל הימין: יחזקאל א, י.
ובשם אלקינו נדגול: תהלים כ, ו.
י"ב גבולי אלכסון: ס"י רפ"ה. נתבאר באוה"ת בראשית-א טו, א ואילך.
אבא יונק ממזל השמיני: ע' בפע"ח ש' הסליחות ספ"ד. [כ].
ונוצר אותיות רצון: שם פ"ח [כ] — וראה תשובות וביאורים לכ"ק אדמו"ר ע' 65 הערה 1. וראה במ"מ לתו"א סט, ב.
בחכמה יבנה בית: משלי כד, ג.
בד"ה מראיהם ומעשיהם: תו"א סט, ב. "ביאר איך משה הוא מבחי' נוצר חסד ולכן המשיך התורה גם בבי"ע" — יהל אור ע' תקו. וראה אמרי בינה שער הק"ש פס"ד ועוד.
ע"פ בשלח פרעה: תו"א סא, ג.
ועיין בזהר פ' יתרו: "ועתיקא קדישא גליא רצון דילי'" — יהל אור ע' תקה.

ובמק"מ שם בשם האריז"ל: "משה גימט' נוצר, ונו"ן דנוצר חסד גדולה כי מדת נוצר חסד היא בבינה דדיקנא, לכך נו"ן גדולה כנגד נש"ב ומשה הוא בבינה" — יהל אור ע' תקו.

בביאור ע"פ ועשית ציץ: ראה אוה"ת תצוה א'תשכ"ג מענין נוצר חסד.

אשר נשבעת לאבותינו: מיכה ז, כ.

ברבות (**ס"פ לך לך פ' מ"ז**): הלשון נעתק באוה"ת נ"ך-א ע' תקא. וראה גם אוה"ת מטות ע' א'ש.

שבועות מטות: ראה אוה"ת בראשית-א דף טו, ב.

ובשה"ש רבה: ראה באוה"ת שה"ש-ב ע' שעו. וראה גם באוה"ת נ"ך-א ע' תקא בשם במד"ר פ' נשא.

בד"ה ראה אנכי: לקו"ת פ' ראה יח, ב ואילך.

בד"ה צו כו' את קרבני: לעיל פ' פנחס עז, ד.

ברבות במדבר ס"פ י"ג: ראה אוה"ת מטות ע' א'שא. ובאוה"ת נ"ך-א ע' תקב.

בד"ה ביום השמיני עצרת: לקו"ת שמע"צ פג, ב.

וכמ"ש בפ' נשא (**קל"ד ב'**): ראה גם אוה"ת ויקרא-ג ע' תתקנב לענין אחר.

ועמ"ש ע"פ וירד הגבול: לקמן פ' מסעי צד, א.

כ"מ שנא' נס"ו אין לו הפסק: עירובין נד, א.

בפ' ויקרא (**ד"כ סע"א**): ראה גם לעיל פ' ויקרא ה, א. נב, א.

גם מטות י"ל המשכה: ראה אוה"ת פ' בשלח ע' שפט.

ע"פ ואתה הרם את מטך: אולי הכוונה ולאוה"ת פ' בשלח ע' תטו.

ברבות וישב פ' פ"ה: ראה אוה"ת פ' מטות ע' א'שיד. אוה"ת פ' חקת ע' תתכ.

בד"ה אלה פקודי המשכן: לעיל פ' פקודי ד, ד.

ועמש"ל בביאור ע"פ במחוקק במשענותם: לעיל פ' חוקת סג, ב דשם מבאר בענין "תמכי אורייתא זבולון לישכר עבודת הצדקה, וזהו ואיש משענתו בידו להחיות מתים ע"י עץ החיים כנ"ל וזהו"ע שבועות מטות" — אוה"ת פ' מטות ע' א'ש.

ובד"ה בשברי לכם: לעיל פ' בחקותי מח, ב "והיינו דכתיב לכו לחמו בלחמי וההמשכה מבחי' לחמי שהו"ע התורה שלמעלה לבחי' לחמו שהוא התורה כמו שנמשכה למטה נק' מטה לחם. והנה כמו שע"י הלחם מתחזק הגוף ומתרבה כחו, כך ע"י התורה נמשך חיזוק כח הנפש" — אוה"ת פ' מטות ע' א'ש.

מטה עוזך: תהלים קי, ב.

כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.

באוה"ת פ' חקת ע' תתכב כ' דכאן "נתבאר ההפרש בין שבט ובין מטה כי שבט ביסוד

ו' קטנה בחי' מי יקום יעקב כי קטן הוא, ומטה ו' גדולה בתפארת ומטה לשון ממשלה בחי' כי שרית עם אלקים וזהו מטה עוזך" ע"ש. וראה גם באוה"ת פ' מטות ע' א'רצט.

קרבן הוא ע"י שמקדישו בפה: "ואם לאו אינו קדוש בקדושת קרבן". ראה אגרות לוי יצחק ע' שא ובהערות כ"ק אדמו"ר שם.

תמים יהי' לרצון: ויקרא כב, כא.

עולותיהם וזבחיהם לרצון: ישעי' נו, ז.

מ"ש בע"ח: ע' שמ"ג ריש שער ציור עולמות אבי"ע בהקדמה. [כ].

ושעורה היא מאכל בהמה: סוטה פ"ב, מ"א.

נדרים סייג לפרישות: אבות פ"ג מי"ג.

בד"ה כה תברכו בפ' נשא: לעיל כו, ג.

וזהו שארז"ל כל הנודר: ספרי ר"פ מטות. ובזח"ב (קטו, ב). ושם (צא, ב). ובח"ג שם (רנה, סע"א). [כ].

וידבר דעשרת הדברות: לעיל פ' במדבר טז, ג.

ומ"מ עכשיו צריך לומר בלי נדר: ראה לעיל פב, ב ובמ"מ לשם.

ואשה כי תדור: ראה לעיל בהערות וציונים מכ"ק אדמו"ר.

עוד הנחת כ"ק אדה"א בס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' ק.

מאמר זה בשינויים ובתוס' הגהות נדפס באוה"ת פרשתנו ע' א'שכז.

המאמר בארוכה — במאמרי אדה"א פ' מטות ע' א'תשיג.

ואשה כי תדור: במדבר ל, ד.

זקף גדול שמורה שהוא ממקום גבוה מאד: ראה פרדס שכ"ט, פ"ג. באוה"ת מטות ע' א'שכז מציין לזח"ג קצא, ב.

ישראל עלו במחשבה: ב"ר רפ"א.

ת"ז ד' זיטאמיר (ו, א. כג, ב. עט, ב. פ, א. צט, ב. ק, א. קב, א [ב]. קסז, ב. [תז"ח קח, ד]). זח"ב (קיט, א-ב). ובזח"ג (רכט, ב. שו, ב). ובזח"א (א, רע"ב. כד, א). [כ].

ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

ובד"ה בכ"ה בכסליו: תו"א כט, ד.

בד"ה שיר השירים: לקו"ת שה"ש א, ב.

תשובה . . תשוב ה': זח"ג קכב, א.

ובד"ה יונתי בחגוי: לקו"ת שה"ש יז, ב.

ביום ההוא אקים את סוכת דוד: עמוס ט, יא.

ועמ"ש . . בענין צדקה: ראה לעיל יא, ד. מג, ד.

וע"פ יתקע בשופר גדול: ראה לקו"ת ר"ה ס, ג.
גאולה ראשונה בחי' חסד בזכות אברהם וכו': ומפרש ע"ז ביהל אור לתהלים שם [קכז, א] סי"ב (ע"פ מרז"ל פסחים פח, א): בית הראשון כנגד אברהם וכו'. ולהעיר מרמב"ן, תולדות (כו, כ). בחיי שם. ועוד. צפע"נ עה"ת ויצא כח, יז. — לקו"ש ח"ט ע' 26.
גאולה שני' בזכות יצחק: ראה לקו"ש-ט ע' 27 שהשייכות דגאולה שני' ליצחק היא — כי יצחק הוא בחי' דין וגאולה השני' לא היתה גאולה שלימה. אבל מהמבואר בד"ה נחמו עת"ר בסופו (וראה גם ב"ב ג, סע"א) שיש מעלה בבית שני על בית ראשון — משמע שהשייכות דבית שני ליצחק היא גם מצד המעלה שבמדת הגבורה.
גאולה שלישית בזכות יעקב: "יש לומר, שגאולה השלישית היא גאולה משולשת הכוללת גם ב' גאולות הראשונות, כמו שביעקב (ת"ת) נכללים גם אברהם ויצחק (חו"ג)". — משיחת ש"פ פנחס תשמ"ח הערה 36. וראה בארוכה בלקו"ש-ט ע' 26 ואילך. משיחת ש"פ מטות תנש"א סעי' ו. (סה"ש תנש"א כרך-ב ע' 713).
גאולה שלישית בזכות יעקב: "ומבאר דגאולה השלישית היא גאולה נצחית. והביאור בזה בפשטות הוא כי מעיקרי הגאולה הוא — בנין בית המקדש. וע"י שמיתוסף עילוי בביהמ"ק הגאולה היא נעלית יותר, ולכן מקשר בלקו"ת המעלה דגאולה השלישית עם המעלה דביהמ"ק השלישי" — ד"ה גדול יהי' כבוד הבית-תשכ"ב (סה"מ מלוקט-ד ע' שלג).
סד"ה השמים כסאי: תו"א פ' בראשית.
ובד"ה מזמור שיר חנכת הבית: לקו"ת ברכה
וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב: דברים לג, כח.
שהוא בחי' אמת: ראה לקמן פ' ואתחנן ה, ב. ביאוה"ז לאדהאמ"צ כט, ד.
תתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ.
תורת אמת היתה בפיהו: מלאכי ב, ו.
קרוב ה' . . באמת: תהלים קמה, יח.
ואין אמת אלא תורה: בת"ז (תכ"א) דפוס זיטאמיר (נ, א). וע' לעיל (ד"פ סע"א). וש"נ. וע"ע זח"ג (רצז, סע"א). [כ].
וכמוצא מים אשר לא יכזבו: ישעי' נח, יא.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
שירו לה' שיר חדש: תהלים צו, א.
ברבות בשלח ס"פ כ"ג: ראה גם אוה"ת במדבר ע' צג.
בפ' בא ס"פ י"ח: ראה גם לעיל פ' צו י, ג. וראה אוה"ת שמות-ח ע' ב'תתקלה.

ועמ"ש הרמ"ז פ' תשא . . בענין שיר זכר: "שבעתיקא ליכא נוק' כ"א כולו פנים ודכורא" — אוה"ת ויקרא כרך-ב ע' תצה.

בד"ה ושבתה הארץ: לעיל פ' בהר מ, א.

בביאור ע"פ וידעת היום: לקו"ת פ' ואתחנן ה, א. וראה במאמרי אדה"א פ' מטות ע' א'תשטו.

ברבות ויצא פ"ע: ראה גם אוה"ת במדבר ע' צד.

והי' ה' לי לאלקים: בראשית כח, כא.

והי' ביום ההוא יצאו מ"ח: זכרי' יד, ח.

והי' ביום ההוא יתקע: ישעי' כז, יג.

ואף את בריתי יצחק: ויקרא כו, מב.

כי כאשר השמים החדשים: ישעי' סו, כב.

תורה עבודה וגמ"ח: ראה אבות א, ב.

ויקם עדות ביעקב: תהלים עח, ה.

סד"ה וארא אל אברהם: תו"א פ' וארא.

דכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.

ב) דהנה כתיב הגידה . . פי' נפשי: מכאן ואילך באוה"ת שה"ש כרך-א ע' קל עם הגהות וקיצורים ובכרך-ג ע' תתלט עם הגהות. ובאוה"ת ויקרא-ב ע' תצז עד תי' כאהבת הבן אל אביו, ושם מבאר ענין אהבת הבן ע"ש.

הגידה לי שאהבה נפשי: שה"ש א, ז.

ואני בתוך הגולה: יחזקאל א, א. ראה אוה"ת ואתחנן ע' תכז. באוה"ת שה"ש-א ע' קלא יש הג"ה לכאן, שמבאר הפסוק.

כאהבת הבן אל האב: באוה"ת שה"ש-א ע' קלא מציין להענין כאהבת הבן אל האב לעיין בד"ה שיר המעלות ממעמקים ספ"ב ובפ' במדבר בד"ה וספרתם לכם רפ"ב.

באוה"ת ויקרא-ב ע' תצח ובסה"מ תרכ"ו ע' עה (בהוצאת תשמ"ט) כי האהבה בבחי' בן אל האב זהו מצד שרש הנשמה שעלה במחשבה. וראה שם שכ' שעי"ז יש לתרץ איך שייך הציווי על אהבה ואהבת ע"ש. ובמאמרי אדה"א כאן ע' א'תשיח שמבאר ב' ענינים הפכיים בענין אהבת הבן אל האב ע"ש.

גלו לאדום: ספרי מסעי לה, לד. וראה מגילה כט, א.

על"ק פ' תצא לה, (סע"ד). וש"נ. [כ].

וראה בהנסמן ע"ז בלקו"ש-ז ע' 210.

ברא כרעא דאבוה: יונת אלם רפ"ב. וראה תוד"ה מקמי יבמות ג, א. וראה רש"י כתובות צב, א ד"ה כבע"ח.
אכלתי יערי: שה"ש ה, א.
זכרתי לך חסד נעוריך: ירמי' ב, ב.
שהוא בחי' כלה ולא אשה: ההפרש נתבאר במאמרי אדה"א כאן ע' א'תשכ ואילך שאהבת הכלה לחתן בנעורי' בבית אבי' קודם הנישואין שלא הי' לה עדיין יחוד וקירוב בפנימי' כלל שאין בזה אהבה כרשפי אש, ע"ש.
בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק: תו"א פד, ד.
מדבר הוא לשון דיבור . . ומ"ם פתוחה: ראה אוה"ת פ' במדבר.

דף פד

בפ' וישלח (**קע"ו ב'**): "מי זאת עולה מן הדבר כו' לכתך אחרי במדבר" — אוה"ת נ"ך-א ע' שכב.
אמור (**ק"ג ב'**): "זכרתי לך חסד נעוריך דא עננא דאהרן כו' וכ"כ למה בגין לכתך אחרי במדבר כו'" — אוה"ת נ"ך-א ע' שכב.
פנחס (**רנ"ז א'**): אהבת עולם אהבתיך ע"כ משכתיך חסד, אהבה כלילא מאבהן דאקרי בכל מכל כל ורזא דמלה זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך" — אוה"ת נ"ך-א ע' שכב.
רבות במדבר פ' ב' (**ריב"ד ד'**): "דורו של ירמי' חוטאין היו והוא אומר להן זכרתי לך חסד נעוריך כו'" — אוה"ת נ"ך-א ע' שכא.
משכני . . אחריך נרוצה: שה"ש א, ד.
ואין חבוש מתיר עצמו: ברכות ה, ב. וש"נ.
איכה תרעה: שה"ש א, ז.
בד"ה אדם כי יקריב מכם: לעיל פ' ויקרא.
וקוב"ה נק' רועה ישראל: תהלים פ, ב.
ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים: זח"ג ז, ב. וראה שהש"ר-א סד"ה לסוסתי. יל"ש רמז תיח.
חסד דרועא ימינא . . לאו מכל אלין מדות: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
איכה תרביץ בצהרים: שה"ש א, ז.
ובושה החמה: ישעי' כד, כג.
צהרים הוא עת תוקף החום: ראה גם לקו"ת שמע"צ צ, א.

וחם הוא אבי כנען: בראשית ט, יח. ראה תו"א כז, א.
באוה"ת בראשית כרך-ה דף תתקמב, א "החמה ע"ד וחם הוא אבי כנען".
בפ' ויקרא (**י"ז ב'**): ראה אוה"ת שה"ש-א ע' קלב.
בד"ה שוש אשיש: לקו"ת נצבים מז, ב.
שלמה אהי' כעוטי': שה"ש א, ז.
ויעטו כמעיל בשתם: באוה"ת פרשתנו ע' א'של מביא פסוק אחר, וכנראה שזהו מהדו"ק מהמאמר, וז"ל שם: "כמו עוטה אור כשלמה והוא עוטה מעיל (בשמואל א' כ"ח) ועל שפם יעטה (ויקרא י"ג מ"ה) שהוא לשון עוטף ולבוש (הגה"ה. אך מ"ש שהוא לשון בושה לא ידעתי מנ"ל, רק זאת י"ל דמצינו ל' עוטה גבי בושה יעטו חרפה וכלימה (תלים ע"א י"ג) ויעטו כמעיל בשתם (שם ק"ט כ"ט)".
וע' בזהר בראשית (**דף כ' ע"א**): הלשון באוה"ת מטות ע' א'שלא "אחר זמן מצאתי בזוה"ק ח"א ד"כ ע"א".
ולא נבוש לעולם ועד: ברכת ק"ש.
בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך לה, ב.
בביאור ע"פ נשא את ראש: ראה לעיל פ' נשא כב, ד.
ועמך לא חפצתי: תהלים עג, כה.
ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.
בד"ה נאוו לחייך בתורים: לקו"ת שה"ש יג, א, ובשינויים בסה"מ תקס"ד ע' ז ואילך.
ושם אשתו: בראשית לו, לט.
בד"ה ענין ק"ש: לקו"ת ואתחנן.
בכל לבבך: דברים ו, ה.
כרשפי אש שלהבת: שה"ש ח, ו.
בהעלותך את הנרות: במדבר ח, ב.
ביום חתונתו זה מ"ת: תענית כו, ב.
מימינו אש דת למו: דברים לג, ב.
שניתנה באש שחורה: ראה ירוש' שקלים פ"ו, סה"א. הובא ברש"י דברים שם.
ובד"ה למען תהי' תורת ה' בפיך: תו"א ס, ד.
לזאת יקרא אשה: בראשית ב, כו.
ובקולו תשמעו: דברים יג, ה.
הקול קול יעקב: בראשית כז, כב.
שתיתי יינ' עם חלבי: שה"ש ה, א.

כי טובים דודיך: שם א, ב.
יינה של תורה: ע"ז לה, א.
ויאמר האדם . . זאת הפעם: בראשית ב, כג.
ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
ביום ההוא תקראי אישי: הושע ב, יח. ראה במאמרי אדה"א כאן ע' א'תשכח בפי' הפסוק מהו ההפרש בין אישי לבעלי.
ותורה אור: משלי ו, כג.
הוי כל צמא: ישעי' נה, א.
והענין כמו שכתוב במ"א: סידור ע, א. וראה לעיל תזריע כב, ד ובמ"מ לשם.
בד"ה שה"ש: לקו"ת שה"ש א, ב.
לעתיד שתתגלה פנימיות התורה: ראה רש"י שה"ש א, ב.
בשרא סומקא: גיטין סז, ב.
כי ה' יתן חכמה: משלי ב, ו.
חכמה זו תושב"כ . . ותבונה זו תושבע"פ: באוה"ת נ"ך-א ע' תקנ מביא זה בשם השל"ה ע"ש.
כמ"ש ברבות כי תשא פמ"א: ראה לעיל פ' חקת ס, ג.
זכר חסדו: תהלים צח, ג.
ויהיו שניהם ערומים: בראשית ב, כה. וראה גם סה"מ תקס"ג ח"א ע' רנט. מאמרי אדה"ז ענינים ע' רלט.
לא יכנף עוד מוריך: ישעי' ל, כ.
עוסק בתורה לשמה: אבות ו, א.
הוא בבגדו . . כתובה: כתובות מח, א. טושו"ע אה"ע סע"ו, יג.
בנעוריה בית אביה: קטע מכאן מובא באוה"ת ויקרא-ג ע' תשנא.
נדרים סייג לפרישות: אבות ג, יג.
קדש עצמך במותר לך: יבמות כ, א.
כובד ראש: ברכות פ"ה, מ"א.
חסד נעוריך: ירמי' ב, ב.
לא יחל דברו: במדבר ל, ג.
ואיש דרכו לכבוש: יבמות סה, ב. וש"נ.
נשים דעתן קלות: שבת לג, ב. וש"נ.
ועמ"ש ע"פ כי תצא למלחמה: לקמן פ' תצא לו, ג.

ובד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י: לעיל פ' אמור לא, ג.
ואם הי' תהי' לאיש ואם בית אישה נדרה: במדבר ל, ז. יא.
בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב.
בד"ה וכל בניך: ראה לקו"ת פ' ראה כט, א.
ואיתא בפ' תזריע: ראה גם לעיל פ' שלח מו, א.
ועיין בפ' שמיני . . ובפי' הרמ"ז שם: ראה אוה"ת מסעי ע' א'שעט.
בד"ה והי' לכם לציצית: לעיל פ' שלח מו, א.
בפ' אמור (**דף ק' ע"ב**): מובא גם לעיל פ' בהר מ, ג.
מפירין נדרים בשבת: שבת קנז, א.
כי קרוב אליך הדבר מאד: דברים ל, יד.
ארז"ל נערה המאורסה: נדרים רפ"י, סו, ב.
ברבות בא (**ס"פ ט"ו**): ראה גם לקמן שה"ש מח, א.
כי בועליך עושיך: ישעי' נד, ה.
אורייתא סתים וגליא: זח"ג עג, א. צח, ב.
בת אבי: בראשית כ, יב.
לא זז מחבבה: שמו"ר נב, ה.
לא זז מחבבה: שמו"ר (ס"פ פקודי). ושהש"ר ע"פ צאינה וראינה [פ"ג יא, ב] [כ].
כל האומר אין לי אלא תו': יבמות קט, ב.
רשב"י שתורתו אומנתו: שבת יא, א. בארוכה ראה לקו"ש-יז ע' 357 ואילך.
בחד קטירא אתקטרנא: זח"ג רפח, א. ועל"ק בדברים (יב, ב) וש"נ [כ].
בחד קטירא אתקטרנא: לשון זה (בחד קטירא˙ בי' להיטא) הובא בכ"מ בדא"ח, ולע"ע מצאתי באדרא זוטא (זח"ג רפח, א): פתח ר"ש ואמר כו' בחד קטירא אתקטרנא בי' בקוב"ה כו'. ושם (רצב, א): [נשמתי בי' אחידא בי' להיטא. וראה המשך יונתי שם [ע' נד ואילך]. המשך תער"ב הנ"ל פ' ריב. הערת כ"ק אדמו"ר — בסה"מ מלוקט ח"ב ע' קכב [בהוצאה החדשה — ח"א ע' קסד].
נתבאר בארוכה בסה"מ מלוקט ח"ג ע' קנא [בהוצאה החדשה — ע' רפד] ואילך. וראה בהמצויין שם.
נובלות חכ' שלמע' תורה: ב"ר יז, ה.
בכל מאדך: דברים ו, ה.
אחת היא יונתי: שה"ש ו, ט.
ביום ההוא יהי': זכרי' יד, ט.

תרין רעין דלא מתפרשין: ראה זח"ב נו, א. זח"ג ד, א. אוה"ת נצבים ע' א'רכב.
אהל בל יצען: ישעי' לג, כ.
ויהי בנסוע הארון: במדבר י, לה.
סד"ה כי ההרים ימושו: לקו"ת תצא מא, ב.
ה' הפיר: תהלים לג, י.
ברבות (**במדבר פ"ב**: ראה גם אוה"ת פ' בא ע' רנט. פ' תשא ע' א'תתכה.
לא עתה יבוש יעקב: ישעי' כט, כב.
כאור החמה . . שבעתים: שם ל, כו.
ביום השלישי יקימנו: הושע ו, ב.
ושמע אבי': ראה מאמרי אדה"ז-הקצרים ע' צג ד"ה את קרבני, ובהערה שם.
קטע מהמאמר עד דף פה, א שו"ה פניו — שלמעלה מההשתלשלות מובא בסה"מ תרל"ד ע' קמב בלי ההגהות מהצ"צ. ובסה"מ תרל"ה כרך א ע' פה. לכללות המאמר ראה סה"מ תרע"ח ע' עז.
ושמע אבי' את נדרה: במדבר ל, ה.
כי טובים דודיך מיין: שה"ש א, ב.

דף פה

ערבים עלי דברי סופרים: ע' ע"ז (לח, א) שם לי' "דברי סופרים". וע' ירושלמי פ"ב דע"ז ה"ז. ובשהש"ר (פ"א). ובירושלמי ברכות (פ"א, ה"ב). ושם בפאה (פ"ב, ה"ד). ושם חגיגה (פ"א, ה"ח). ושם מגילה (פ"ד, ה"א). ושם סנהדרין (פי"א ה"ד). [כ].
נתבאר בתו"א נב, ד בדיוק לשון "עלי". וראה לקמן סוכות פ, ב. ושה"ש ז, א.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.
ע'פ שחורה אני: לקמן שה"ש ז, א.
בד"ה לא אבה: לקמן תצא לט, א.
אהבתי אתכם אמר ה': מלאכי א, ב.
בזמן שבהמ"ק הי' קיים הי' סגי בדאורייתא: נתבאר בלקו"ש-כח ע' 283 ובהערה 48.
ומילי דאבות עין טובה: פ"ב מ"י.
רעת רעהו אל יחשוב בלבו: זכרי' ח, יז.
בד"ה כה תברכו: לעיל פ' נשא כז, ג.
מדקדקים על עצמן עד כזית: ברכות כ, ב.
וה' יגי' חשכי: ש"ב כב, כט.
ישא ה' פניו אליך: במדבר ו, כו.

בפ' פינחס דרל"ח ע"ב: ראה לעיל פ' שלח לט, ב.
רמ"ח פיקודין דאינון רמ"ח אברין דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
ואין חבוש מתיר עצמו: ברכות ה, ב. וש"נ.
דינין — מתערין: זח"ג (י, ב. יא, א). [כ].
והחכ' תחי': קהלת ז, יב.
עיני כל: ראה לעיל בהערות וציונים יט, ב הערת כ"ק אדמו"ר שמציין לסה"מ הנחות הר"פ. הנוסח הנדפס בהנחות הר"פ הובא ג"כ (בתוס' קיצורים והגהות) בד"ה לריח שמניך באוה"ת שה"ש ע' לה (וראה מ"ש ברשימת המאמרים שבסוף סה"מ תקס"ח ח"ב ע' תתקלב הע' 31).
הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ח ע' נב.
בסה"מ תקס"ח שם ע' נד נדפס ביאור על מאמר זה. ונוסח שני מביאור זה נדפס בסוף קונטרס ד"ה אשרי יושבי ביתך (קה"ת תשל"א), והובא (בתוס' קיצורים והגהות) באוה"ת שה"ש ע' לו ובאוה"ת ויקרא כרך-ג ע' תשמה ואילך.
קרוב להנוסח בסה"מ תקס"ח, ראה גם אוה"ת נ"ך כרך-ג ע' א'שצג. באוה"ת פ' שופטים ע' א'תתכג ואילך, קרוב להנוסח כאן.
עיני כל אליך ישברו: תהלים קמה, טו.
נודע בשערים בעלה: משלי לא, כג.
פי' בזהר פ' וירא: ראה לעיל פ' במדבר א, א. ובארוכה באוה"ת פ' שופטים ע' א'תתכג.
שאו שערים ראשיכם: תהלים כד, ז.
חמשים שערי בינה: ר"ה כא, ב. זח"ב קטו, א.
ולבי ראה הרבה חכמה: קהלת א, טז.
ונתת לעבדך לב שומע: מ"א ג, ט.
ביאור הענין: קטע מובא באוה"ת פ' שופטים ע' תתכה.
בינה ליבא ובה הלב מבין: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
בזהר פ' שלח (קס"א ע"ב): ראה אוה"ת פ' שלח ע' תעב.
בביאור ע"פ והי' לכם לציצית בד"ה להבין ענין הלב: לעיל בפ' שלח מד, ב.
שמע ישראל: דברים ו, ד.
ע"פ וספרתם לכם: ראה לעיל בפ' במדבר דף י, ד.
בד"ה צו כו' את קרבני לחמי: לעיל פ' פינחס דף עז, ד.

וע"פ ושעריך לאבני אקדח: לקו"ת פ' ראה כו, א.
באוה"ת פ' שופטים ע' תתכה "וכמ"ש במ"א בפי' ושעריך לאבני אקדח שמבחי' נש"ב הנ"ל יומשך בלב להיות אהבה ברשפי אש שזהו ענין אבני אקדח מלשון כקדוח אש כו'".
כל בגימט' נ': ועל"ק בשה"ש (יב, רע"א). וע' בפרדס לרמ"ק ז"ל ש' יג (שער השערים) סופ"ו — ושם בשער ערכי הכינויים (פי"א) ערך כל כלה, יעו"ש. [כ].
מפני מה הנש"ב נכללים דוקא בב' אותיות אלו, נתבאר באוה"ת דברים כרך-ד ע' א'תתקמ. ובאוה"ת נ"ך-ג ע' א'שצד.
כי גם דהשערים הם ממוח בינה: ראה אוה"ת נ"ך-ג ע' א'שצה בשם הפרדס.
ובשם המגיד נ"ע איתא: אור תורה פ' צו (בהוצאת קה"ת ע' לח, ב). וראה לעיל פ' שלח מד, ב.
בד"ה וידעת היום: לקו"ת פ' ואתחנן ד, א.
בד"ה יחיינו מיומים: לקו"ת דרושים לר"ה סג, ג.
בעבודה שבלב זו תפלה: תענית ב, א.
בכל לבי דרשתיך: תהלים קיט, י.
והאדם ידע: בראשית ד, א.
וידעת היום והשבות: דברים ד, לט.
ואת תדבר: דברים ה, כד.
ובגמרא ריש קדושין: ראה לעיל פ' בשלח א, ג: בשלשה.
וע' בפרדס שער השערים . . ובעה"כ ערך כל: נעתק באוה"ת נ"ך-ג ע' א'שצד. ראה גם באוה"ת נ"ך שם. ובאוה"ת פ' שופטים ע' תתלא.
לקלוט האור בתוכו: באוה"ת ויקרא-ג ע' תשמו נוסף: "(עמ"ש מזה בד"ה תורה צוה כו')".
כי על כל כבוד חופה: ישעי' ד, ה.
ע"פ טוב לחסות: לקו"ת שמע"צ צ, ד.
כלה שארו ולבבו: ראה תהלים עג, כו.
ובד"ה תורה צוה: לקו"ת ברכה צד, ג.
אכלם היינו לשון זווג: ראה כתובות יג, א. סה, ב. יומא עה, א. וראה ע"ח שער הארת המוחין (של"א) פ"ז.
באתי לגני אחותי כלה: שה"ש ה, א.
ודר"מ ריש ע"ב ובמק"מ שם: ראה לקו"ת שה"ש מח, ד.
לבבתני אחותי כלה: שם ד, ט.
כי אם הלחם אשר הוא אוכל: בראשית לט, ו.

אכלה ומחתה פי': משלי ל, כ.
ובד"ה ויקהל משה: תו"א ויקהל פז, ד.
וע' בזהר בראשית דף ח' ע"א: ראה לקו"ת שה"ש מח, א.
חק וזמן נתן להם: סנהדרין מב, א.
בזהר פ' אחרי דנ"ח סע"א: ראה אוה"ת פ' ואתחנן ע' נ.
בד"ה והי' מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר.
ואתה היינו המשכה מבחי' חכמה: ראה זח"ג רצ, א. להלן ואתחנן ז, ב. סידור לט, ג.
וע' בזהר פ' בלק דקצ"ג ע"ב: נתבאר בביאה"ז לאדה"א והצ"צ שם.
בד"ה כי ההרים ימושו: לקו"ת תצא מ, ב.
פותח את ידיך: תהלים קמה, טז.
מקדש אד' כוננו ידיך: שמות טו, יז.
שלבו אטום כבתולה: ע' רד"ה לריח שמניך הא'. וש"נ מב"ב (יב, ב). [כ].
ובפע"ח שער ק"ש שעל המטה: ראה גם לקו"ת שה"ש ב, ד.
ועשו לי מקדש: שמות כה, ח.
בתוכו לא נאמר אלא בתוכם: ר"ח (ש' האהבה פ"ו קרוב לתחלתו). ובשל"ה (ש' האותיות אות ל'. מס' תענית בד"ה מענין העבודה. פ' תרומה חלק תו"א — שכה, ב. שכו, ב. — ועוד).
ע' ר"פ נשא (ב, סע"ב) וש"נ.
משחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה: ברכות ח, א.
ידיך הוא לשון יודין: ראה ת"ז בהקדמה (ז, ב). סידור האריז"ל במקומו. ועוד.
אין האשה כורתת ברית אלא: סנהדרין כב, ב.
כי בועליך עושיך: ישעי' נד, ה.
ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.
החלצו מאתכם: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ו ע' רפה.
וראה אוה"ת מטות ע' א'שלז הגהה השייכת לסיום הביאור.
ראה במאמרי אדה"א פ' מטות ע' א'תשלט שמיוסד על מאמר זה.
"לכל אחד מהרביים היו מאמרים קבועים ביחוד בשביל זה (לטהר אויר העולם), אשר פעם בשתים או שלש שנים היו חוזרים עליהם ברבים. אחד ממאמרי רבנו הזקן — החלצו שבלקו"ת בלי ההגהות" — היום יום כ"ח תמוז ובהוספות לסה"מ תרנ"ט ע' רכב. לכללות מאמר זה — ראה ד"ה החלצו — רנ"ט וההוספה שם (ברוקלין, תש"ט). ובארוכה בס' אגרות קודש דכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע ח"א ע' שמה ואילך.

החלצו מאתכם: במדבר לא, ג.
עתה ידעתי: שמות יח, יא.
ע"ד משארז"ל: זבחים קטז, א. [כ].
שהעוסק בתורה משים שלום: סנהדרין צט, ב.
ויתר הקב"ה על: יומא ט, ב. ירוש' חגיגה פ"א, ה"ה. איכ"ר פתיחתא ב. ראה במ"מ במאמרי אדה"א מטות ע' א'תשמא.
על"ק (צב, סע"ג). וש"נ. [כ].
וחורבן ב"ש הי' רק בשביל עון שנאת חנם: יומא ט, ב. וד"ה החלצו תשמ"ז. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תרנ"ט ע' סז בד"ה וכידוע.
בשבעה אומות . . כי הם היו שבע מדות הרעות: בלקו"ש-כא ע' 229 הערה 39 מציין לסידור עם דא"ח דף קפט, ב. ולד"ה אל תצר את מואב הנדפס במאמרי אדה"א פ' דברים, ולסה"מ תרנ"ט ד"ה החלצו ע' נה-נו ושם "דז' אומות הכנעני והחתי כו' הם בהז"מ פרטיות".
ראה גם סה"מ תקס"ב-א ע' קסח. תקס"ה-א ע' תיד. תקס"ו ע' רפה.
והי' אשר תותירו מהם: במדבר לג, נה.

דף פו

ע"כ הי' הגלות בבל . . נתקנו שבע מדות: ראה בסה"מ תרמ"ד ע' רעז.
לשון מדין ריב ומדון: בסה"מ תרנ"ט ע' נה מציין כ"ק אדמו"ר בהערות "ראה זח"ב סח, א ובלקו"ת [להאריז"ל] ובס' הליקוטים ר"פ יתרו (הובא במק"מ שם): מדין בקדושה הוא אהבה ובקליפה איבה ומריבה".
אך הוא מקור התהוות הרע: "שמסיבת שנאת חנם הי' שפיכות דמים בפועל ממש בסוף בית שני ע"י פריצי ישראל כמבואר ביוסיפון" — מאמרי אדה"א פ' מטות ע' א'תשמג.
כמ"ש הלל הזקן דעלך סני: שבת לא, א.
ה' אחד: דברים ו, ד.
איהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה.
הוא היודע והוא הדעה: רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב, ה"י.
פי' אחד היינו אחד בז' רקיעים והארץ: סמ"ק סק"ד. הובא בב"י או"ח סי' סא. תו"א נה, ב. אוה"ת ואתחנן ע' תכט. שבועות ע' רב. אוה"ת שמות כרך-ח ד"ה וארא.
ונרגן מפריד: ע"פ משלי טז, כח.
ראשונים שנתגלתה עונם: יומא ט, ב.
וחטאת בת דנקא: ע' זבחים (מח, א). מנחות (קז, ב) תוד"ה כבש. [כ].

כולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
ויצא כברק חצו: זכרי' ט, יד. במאמרי אדה"א מטות ע' א'תשמח מבאר ענין גילוי בחי' נקודה "א' המבריק מן בחי' ההעלם דעננים שגם הוא אינו בא ונמשך בהתפשטות והתרחבות כלל . . המאיר ומבריק מעצמות ההעלם דמשפיע" ע"ש.
כברייתו של עולם: שבת עז, ב.
בזהר פ' בלק (דקצ"א): ראה באריכות בביה"ז לאדה"א והצ"צ.
כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
תרין רעין דלא מתפרשין: זח"ב נו, א. זח"ג ד, א.
וכמבואר בפרדס: שער כז, פי"ג.
ויומשך היו"ד בה"א נמשך ע"י קוצו של יו"ד: באוה"ת פ' יתרו ע' תתצה מציין ע"ז: "וצ"ע בפרדס שער המכריעין לא משמע כן". וראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תרנ"ט ע' עה.
ע"פ לך לך: תו"א ר"פ לך לך. ובארוכה בתו"ח פ' לך לך דף פב, ב.
בזהר הרקיע ר"פ בראשית: עיין לקמן פז, א.
לחבר בחי' י"ה: ראה אוה"ת שמע"צ ע' א'תרפה.
או יחזיק במעוזי: ישעי' כז, ה.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, ב. פה, א.
כל הקורא ושונה הקב"ה קורא: תדא"ר רפי"ח. ועי' ד"ה אלה פקודי פ"ב (ג, ב) [כ]. יל"ש איכה רמז תתרלד (בשינוי ל' קצת).
כל הקורא ושונה: תדא"ר פ' יח. וראה בסה"מ תרנ"ט ע' פא בהערות.
עוסק בתורה לשמה: ראה אבות רפ"ו.
לשם התורה עצמה: ראה תניא פרק ה.
ולכן נק' התורה שלום: ראה ערה"כ לבעל סה"ד ע' שלום. ובבמדב"ר פי"א ז: שלא נמשלה התורה אלא בשלום. ובמדרש לקח טוב ר"פ קדושים: אין שלום אלא תורה — לקו"ש ח"כ ע' 180.
תרי"ג מצות . . תר"ך עמודי אור: ראה פרדס ש"ח, פ"ג.
ועל"ק ראה (כ, ב). ולעיל בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
בד"ה אחרי ה': לקו"ת פ' ראה כ, ב.
לך ה' הגדולה והגבורה: דה"א כט, יא.
וכמ"ש בזהר: ח"א (נג, א). [כ].
נהר דינור נמשך: חגיגה יג, ב.

זאת חקת התורה: בפ"ב. ובביאור שם פ"ג. [כ].
בזהר ר"פ קרח: ושם (קעח, א) וזח"ב (כו, ב).
תורת חסד: משלי לא, כו.
ימינך ה' נאדרי בכח: שמות טו, ו.
כל חייבי כריתות . . נפטרו ידי כריתתן: מכות פ"ג, מט"ו.
ארז"ל גבי עכן . . לעוה"ב: סנהדרין פ"ו, מ"ב.
העונש זהו לתקן נפשו: ראה לעיל פ' קרח נג, ד. לקו"ש חכ"ב ע' 71 מציין גם לכוזרי מאמר שני פמ"ד. עיקרים מאמר רביעי פ' לח. וראה שיחת ש"פ ויחי תנש"א סעיף ה.
את החיים ואת הטוב: דברים ל, טו.
דור המבול . . הפלגה: סנהדרין פ"י, מ"ג.
מימינו אש דת למו: דברים לג, ב.
אש שחורה ע"ג אש לבנה: ראה ירוש' שקלים ו, א. הובא ברש"י דברים שם. ע"ל (בחקותי מח, ג). וש"נ. [כ].
אנכי ולא יהי' לך: שמות כ, ב-ג.
ורב חסד נוטה כלפי חסד: שמות לד, ו. ר"ה יז, א.
וכמ"ש במ"א בפסוק ולא אבה: לקו"ת תצא לח, ג.
כי שם ה' נקרא עליך: דברים כח, י.
חכמה מוחא ובינה ליבא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
שלגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
והאיש משה ענו מאד: במדבר יב, ג.
ראשית חכמה יראת ה': תהלים קיא, י.
בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
אבא יסד ברתא: זח"ג רנו, ב. זח"ג (רנח, א). שם (רמח, א. רנו סע"ב). ת"ז (תכ"א סו, ב). ושם (תס"ט קה, ב. קו, ב) ד' זיטאמיר. [כ].
אשה יראת ה': משלי לא, ל.
העצמות נמשכים מן המוח: ראה נדה לא, א. ראה לעיל פ' פנחס עז, ד.
כונן שמים בתבונה: משלי ג, יט.
ויגבה לבו בדרכי ה': דה"ב יז, ו.
ואתהלכה ברחבה: תהלים קיט, מה.
לבי ובשרי ירננו: שם פד, ג.

מוח שליט על הלב: ראה זח"ג רכד, א.
אם רץ לבך: ס"י פ"א, מ"ח.
ת"ח צ"ל בו שמינית שבשמינית: סוטה ה, א.
בד"ה יביאו לבוש מלכות: בתו"א דרושים למגילת אסתר.
המתפלל צריך לכרוע . . איסר כנגד לבו: ברכות כח, ב. וראה ג"כ תו"א ח"ש טז, ב. ועוד.
ואסרה איסר: במדבר ל, ד.
וילוו עליך וישרתוך: במדבר יח, ב.
העושה — וכמש"ל: סופ"א [כ].
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
שאתה עתיד ליטלה ממני: ברכת אלקי נשמה.
בד"ה וידעת היום: לקו"ת פ' ואתחנן.
וענין השלום . . לאכללא שמאלא בימינא: ראה אוה"ת פ' יתרו ע' תשצא ואילך.
ולכן נק' הנשמה בת כהן: זח"ב צה, א. ראה אגה"ק סי' יב.
פני שור מהשמאל: יחזקאל א, י.
יש כ"ח עתים: קהלת ג, ב ואילך.
בכל לבבך בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.
אין עוד: דברים ד, לט.
בחכמה אתברירו: זח"ב רנד, ב.
בביאור ע"פ מים רבים: תו"א יט, ב ואילך.
בד"ה וכל בניך: לקו"ת פ' ראה כט, ד.
והי' מעשה הצדקה שלום: ישעי' לב, יז. אגה"ק סי' יב.
בד"ה וכל העם רואים: תו"א עד, א. ובאוה"ת פ' יתרו ע' תשצא.
ממך הכל: דה"א כט, יד.
ששם עלו שבטים: תהלים קכב, ד.
נטיתי לבי לעשות חוקיך: שם קיט, קיב.
והנה פרח מטה אהרן: במדבר יז, כג.
הרם את מטך: שמות יד, טז.

דף פז

אמרו אליו כל: הושע יד, ג.

ועמ"ש בד"ה הן עם אחד ושפה אחת: תו"א נח י, ב. בכת"י 127 (ועוד — שם נמצא מאמר זה בכמה שינויים) ליתא הגהה זו, ובמקומה רשום: חנם — וזהו סבת אריכות הגלות עד שיהי' ההתכללות בכל פרטי הנשמות — והנה.

ונחנו מה: שמות טז, ז-ח.

כי מן המים משיתיהו: שמות ב, י.

כי את כל התועבות האל: ויקרא יח, כז.

אברהם שיצא ממנו: פסחים קיט, ב. ספרי דברים פי' שיב.

בביאור ע"פ שחורה: לקו"ת שה"ש ז, ג.

וצבא השמים לך משתחוים: נחמי' ט, ו.

שמים לא זכו בעיניו: איוב טו, טו.

דאפקוהו למט"ט: חגיגה טו, א. וראה גם ס' מאמרי אדה"ז-ענינים ע' סט, עא. ס' אגרות קודש דכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע ח"ב ע' שלה.

שאין הביטול כדבעי כמ"ש במ"א: ראה לעיל פ' בהר מג, ד ובכ"מ.

בד"ה צו את בנ"י . . בענין שירה של המלאכים: לעיל פ' פינחס עז, ג.

נתן עיניו במקדש: סוכה נב, סע"א. ועל"ק (צב, א). [כ].

וראה במ"מ לעיל פ' חוקת סב, א.

שטן ופנינה לש"ש נתכוונו: ב"ב טז, א.

החנם ירא איוב: איוב א, ט.

בד"ה ויעש משה נחש הנחשת: ראה לעיל פ' חקת סב, א.

חכמה כח מ"ה: זח"ג לד, א. הקדמת ת"ז בתחלתה. ובכ"מ.

מבשרי אחזה: איוב יט, כו.

לעולם יהא אדם רך כקנה: תענית כ, ב. ראה לעיל פ' אמור לז, ד.

שלא היו יכולים לסבול האור: "סיבת השבירה דתהו אי"ז מפני מיעוט הכלים לבד כ"א מפני ריבוי האור" — סה"מ תרנ"ח ע' קס. וראה בסה"מ תרמ"ט ע' רלז ואילך.

ובתיקון נתגדלה ונתרבה להיות כלולה מעשר: ראה בד"ה וידבר ויצוום תרמ"ח ע' ריא דכאן מבאר דבחי' ההתכללות יו"ד מיו"ד זהו תיקון הכלים וההתכללות זמ"ז זהו מצד האורות והוא הנק' תיקון האורות, ע"ש שמבאר בארוכה בענין הכלים שממשיכים האור.

ועיקר התיקון: נתבאר בסה"מ תרנ"ח ע' נא. ושם ע' קנט מבאר ההפרש בין אורות דתהו לאורות דתיקון וענין ריבוי האור ומיעוט הכלים. בארוכה בד"ה אחרי מות תרמ"ט ע' רלג ואילך. תרמ"ח ע' ריא.

דאחליפו דוכתייהו: נ"ב. ועל"ק בואתחנן (יב, רע"ד) ב' הזהר. וש"נ משה"ש (ל, ג). [כ].

עושה שלום במרומיו: איוב כה, ב. וראה במד"ר יב, ו.
בד"ה אם לא תדעי לך: תו"א כג, ב ואילך.
ורחל היתה יפ"ת: בראשית כט, יז.
נעשה אדם בצלמנו: בראשית א, כו.
וכ"ז הוא ע"י הדעת: "שהוא בחי' דעת עליון, ודעת עליון כולל ג"כ ב' הפכים דיש ובטל" — סה"מ תרנ"ח ע' נא.
ע"פ ויקהל משה: תו"א פח, א.
משה משה ולא פסיק טעמי': זח"ג קלח, א. באד"ר. ושם (קפז, ב). [כ].
בביאור ע"פ דואלה המשפטים: תו"א עו, ב.
ה' יברך את עמו בשלום: תהלים כט, יא.
מגלה עמוקות מני חושך: איוב יב, כב.
כמ"ש בפרדס: שער כח, פ"ו.
וכמשל הברק המבריק: ע' לעיל ד"ה אז ישיר ישראל פ"א ד"ה וגילוי [סב, ג] ברק המבריק. וסוד"ה לבאר ענין ענין המסעות [צא, א]. וד"ה ואתחנן רפ"ד [ב, ד]. ובקיצור אות ד, יעו"ש. [כ].
נקודה בהיכלא: ר"פ ראה (יח, ד). וש"נ. [כ].
דאימא מקננא בכורסיא: ת"ז ת"ו (כג, א).
אלקים חיים ומלך עולם: ברכת יוצר.
תרין ריעין: על"ק ר"פ ראה. וש"נ. [כ].
בחי' אוירא שעל קרומא דחפיא על מו"ס: ראה בד"ה למען דעת תרס"ט ע' מב.
וה' בחכמה: משלי ג, יט.
כמ"ש בזהר דוד קשיר אורייתא . . קוב"ה: ח"ג רכב, ב. וראה אוה"ת שבועות ע' קעז.
כי א-ל דעות ה': ש"א ב, ג.
אנשי סדום . . לעוה"ב: סנהדרין פ"ו, מ"ב.
באבוד רשעים רנה: משלי יא, י. ושם אי' ובאבוד. [כ].
כי אשר יאהב ה' יוכיח: משלי ג, יב.
ושהי' תורתו אומנתו: שבת יא, א.
ומצד שרש מעלת נשמתו: ראה לקו"ת שה"ש יט, ג. ד"ה להבין ענין רשב"י תש"מ.
ועתה יגדל נא כח אד': במדבר יד, יז.
בביאור ע"פ מים רבים: תו"א יט, ב.
בע"ח שמ"א פ"ז: ראה גם אוה"ת בראשית כרך-א דף רו, ב.

שבחכמה . . כח מ"ה: זח"ג לד, א. הקדמת ת"ז בתחלתה. ובכ"מ.

דף פח

כי נר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג.
ובכל נפשך: דברים ו, ה.
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
להבדיל בין הטמא: ויקרא יא, מז.
נקום נקמת בנ"י: במדבר לא, ב.
עלה אל הר העברים: במדבר כז, יב.
מחוקק . . וירא ראשית לו: דברים לג, כא.
אלא שזכה לבינה: ראה ר"ה כא, ב. זח"ב קטו, א. ובניצוצי זהר שם.
וע"פ אם בחקתי: לקו"ת פ' בחקתי מז, ג.
ימי שנותינו בהם: תהלים צ, י.
משה יסוד אבא: לקו"ת מהאריז"ל פ' שמות [כ]. וראה לקו"ש ח"ו ע' 246.
יהודה יעלה: שופטים א, ב.
מחנה יהודא מזרחה כו' ראובן תימנה: במדבר ב, ג. י והלאה.
ובשם אלקינו נדגול: תהלים כ, ו.
ובשם אלקינו נדגול: עד הסיום מובא באוה"ת במדבר ע' מח.
שמשם — שלום יעשה לי: ראה אוה"ת פרשתנו ע' א'שלז הג"ה השייכת לסיום המאמר כאן.

מסעי

דף פח

אלה מסעי: הנחה אחרת במאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תרצד, ובס' בשני המאורות ל, א (ס' זה כולל הנחות כ"ק אדה"א ממאמרי אדה"ז מתקופת לאזניא).
אלה מסעי בנ"י: במדבר לג, א.
נחית כצאן עמך: תהלים עז, כא. וראה אוה"ת מסעי ע' א'שנב שמביא בשם הרבות.
מי יעלה בהר ה': תהלים כד, ג.
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
אכל בי עשרה שכינתא שריא: סנהדרין לט, א. תניא פי"א ובליקוט פירושים שם.

עמוק עמוק מי ימצאנו: קהלת ז, כד. ובפרש"י שם: אין לו רשות להרהר בהן מה למעלה כו' ומה לאחור — וראה חגיגה רפ"ב. תקו"ז ת"ע (קכז, סע"א) חו"ב ובשל"ה (ו, ב. ח, א) קוצו של יו"ד. לקו"ש חכ"א ע' 163 הערה 47.

אם אין יראה אין חכמה: אבות פ"ג, מי"ז.

כל שיראת חטאו קודמת: אבות פ"ג, מ"ט. חלק מהבא לקמן הובא בהמשך מים רבים תרל"ו פרק קצ עם שינויים והוספות.

טהור עינים מראות רע: חבקוק א, יג. וראה בהנסמן בס' מאמרי אדה"ז — פרשיות ח"א לע' שמו.

תועבת ה': ראה דברים יח, יב. ועוד.

קדש עצמך במותר לך: יבמות כ, א.

משה שושבינא דמלכא ואהרן . . דמטרוניתא: זח"ג כ, א. ערה, ב. נתבאר במאמרי אדה"א פ' מסעי ע' א'תתמ.

זח"ג (נג, ב). [כ].

הקב"ה מתאוה שיהי' לו דירה בתחתונים: תנחומא נשא, טז. וע"ל (ע, ג). וש"נ. [כ]. ראה תניא פל"ו ובליקוט פירושים שם בשם כ"ק אדה"ז.

דהתו' כולה שמותיו של הקב"ה: רמב"ן בהק' עה"ת. יונת אלם פכ"ט. ועד"ז זח"ב פז, א. ובכ"מ.

המצות הנק' אברי דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.

המשכת אחדות: בהמשך מים רבים שם (פק"צ) העיר כ"ק אדמו"ר זי"ע: "אחדות" כ"ה בכל ג' הכת"י [דהמשך מים רבים. המו"ל] ואולי צ"ל: "אלקות".

כהמס דונג מפני אש: תהלים סח, ג. ראה לעיל פ' נשא כ, א.

והר סיני כולו: שמות יט, יח.

שהוא באחד: פיוט דימים נוראים.

אין אדם עובר עבירה: סוטה ג, א. ראה תניא פי"ט. כד. תו"א צה, ג.

כי חלק ה' עמו: דברים לב, ט.

מה יפה ירושתנו: נוסח התפלה.

גם חשך לא יחשיך: תהלים קלט, יב.

והייתם קדושים כי קדוש אני: ויקרא יא, מד.

לשם יחוד קוב"ה ושכינתי': ראה כסא מלך להק' ת"ז ד"ה ואי תימרון.

צמאה לך נפשי: תהלים צג, ב.

גלו לאדום שכינה עמהם: ראה מגילה כט, א.
על"ק תצא (לה, סע"ד). וש"נ. [כ].
רגלי החיות כנגד כולם: חגיגה יג, א.
שהארץ כגרגיר חרדל: ע' בתו"א ד"ה כי כאשר השמים החדשים [ב, א] (וכל) [ש]הארץ אינה רק כגרגיר חרדל כו'. ומקורו משל"ה הק' בעשרה מאמרות ריש מאמר הג' [מח, סע"א ד"ה עתה] וז"ל הכל כגרגיר חרדל נחשב נגד עולם הגלגלים, יעו"ש. ועל"ק דרושים לר"ה (נט, ג). חגיגה (יג, א) ושם אי' לגבי השמים. [כ].
שוקי החיות כנגד כולם: חגיגה יג, א.
וקמי' כולא כלא חשיב: זח"א יא, ב.
הכל ירוממוך סלה: ברכת יוצר דשבת.
לדבקה בו: דברים ל, כ.
ולמהוי אחד באחד: זח"ב קלה, א.
אך הנה כתיב . . ואח"כ יכול ללמוד ולעשות: נעתק באוה"ת וארא ע' רכה ושם מציין לכמה דרושים בדא"ח.
הוא אהרן ומשה הוא משה ואהרן: שמות ו, כו-כז. וראה שמו"ר פ"א. הובא ברש"י על הכתוב.
ברבות בראשית ס"פ א' ובחקתי פל"ו: נעתק באוה"ת פ' וארא ע' רכד.
אלה מסעי: ראה לעיל בהערות וציונים מכ"ק אדמו"ר (וראה בהנסמן בסה"מ תקס"ח ח"ב ע' תתקלז הערה 63).
ראה ד"ה להבין ענין כתיבת ס"ת תש"ל (סה"מ מלוקט ח"א ע' פט).
ד"ה אלה מסעי דתקס"ג מענין מי ברא אלה הובא באוה"ת פ' ויצא (ריב, א).
ויש ביאור אלה מסעי — תקס"ג — נת' מי ברא אלה, מי בינה, אל"ה ו"ק ברא אלה, כי בין בינה לז"א יש פרסה והוא מה שת"ת דאימה [נעשה] כתר לז"א וכן מה שת"ת דז"א נעשה כתר לנוק', עכ"ל. הובא בד"ה היכל הז' מאדמו"ר צ"צ נ"ע זי"ע ועכ"י [נדפס באוה"ת על מארז"ל וענינים ערך אוא"ס בסופו]. [כ].
ויהי בנסוע הארון וגו' ובנוחה יאמר: במדבר י, לה-לו.
נק' מדבר העמים: יחזקאל כ, לה.
כנס"י נק' בשם רחל: זח"ב כט, ב. [כ].
רחל מבכה על בניי': ירמי' לא, יד.
כרחל לפני גוזזי' נאלמה: ישעי' נג, ז. ושם וכרחל. [כ].
ומלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.

נאלמתי דומי: תהלים לט, ג.
שתיקה ודומיה: ביהל אור ע' קמו מציין לכאן.
בד"ה והיה אור הלבנה: לעיל פ' צו (ט, ב).
ובביאור והיה מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר (ז, סע"ב).
נעשה אדם בצלמנו: בראשית א, כו.
אדם אתם: יחזקאל לד, לא.
אתם קרוים אדם: יבמות סא, א. זח"א כ, ב.
ויחו"ת . . אדם: ראה אוה"ת יתרו ע' תתקנא.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
אתה הוא עד שלא נבה"ע: נוסח התפלה. וראה הק' השל"ה בתחלתה.
כולא קמי' כלא ממש חשיבא: זח"א יא, ב.
ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
ע"פ ראשי המטות: לעיל פב, א.
אין מלך בלא עם: עמק המלך ש' שעשועי המלך רפ"א. ס' החיים פ' הגאולה, פ"ב. בחיי וישב לח, ל.
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
ובשתים יעופף: ישעי' ו, ב.
כי מן המים משיתיהו: שמות ב, י.
דלה דלה לנו: שמות ב, יט.
הנה מקום אתי: שמות לג, כא.
הוא מקומו של עולם: ב"ר סח, ט.
על"ק פט, א. וש"נ. [כ].
בכל לבבך בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.
ואהבת את ה"א: דברים ו, ה.
אהבה הוא מלשון אבה: ראה לעיל פ' נשא כו, ב. לקמן ואתחנן ט, ב. שה"ש יז, א. תו"א לב, ג. ובכ"מ.
ועמך לא חפצתי: תהלים עג, כה.
כי עוונותיכם מבדילים: ישעי' נט, ב. ושם אי' כי אם [היו מבדילים]. [כ].
מאיגרא רמה: חגיגה ה, ב. [כ].
יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.
וישראל עלו במחשבה: ב"ר רפ"א.

ברחמיך הרבים רחם עלינו: ברכת יוצר.
לית מח' תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
שהוא המדע והוא היודע: רמב"ם הל' יסוה"ת ב, י.
בשכלו — אך כל היום: ראה אוה"ת קרח ע' תרסג.
הלואי שיתפלל אדם כל היום: ברכות כא, א.
עם קשה עורף: שמות לד, ט. וראה שמו"ר ספמ"ב.
ג' עזים הם ישראל באומות: ביצה כה, ב.

דף פט

ע"פ ועשית ציץ: ראה תו"א פד, ב. ובאוה"ת פ' תצוה ע' א'תשטו.
ומצח ונצח הוא בחינה א' כמ"ש במ"א: באוה"ת תצוה ע' א'תשיח מציין לאד"ר נשא קלו, ב. לקמן
ויאבק איש עמו . . בכף ירכו: בראשית לב, כה-כו.
אף אם הוא אינו משיג בשכלו: ראה אגה"ק סי' טו (קכג, ב).
מודים אנחנו לך: נוסח התפלה.
ובפ' עקב: בלקו"ת.
לאהבה . . כי הוא חייך: דברים ל, כ.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
יראת ה' לחיים: משלי יט, כג.
מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
כמאמר וכולם מקבלים עליהם: ברכת יוצר.
בתדב"א פרק יח: "אחר פיסקא לט ומקבלין עליהן בשמחה עול מלכות שמים" — מובא ביהל אור ע' רצ.
מלך במשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד.
ואין פחד אלקים לנגד עיניו: תהלים לו, ב.
ונמשל כבהמות נדמו: תהלים מט, יג. כא.
אל יעש אדם תפלתו קבע: ראה אבות פ"ב, מי"ג.
הוא מקומו של עולם: ב"ר (פס"ח) [ט] ר"פ ויצא. וע' מ' תהלים (צ) ד"ה [ה'] מעון. ילקוט חבקוק סוף ר' תקסג. ובת"ז (תמ"ב) ובפסק"ר פכ"א. [כ].
ראה לעיל בהוספות לויקרא נא, ג.
להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
בחי' אין ולא בחי' יש להרגיש מדותיו: מובא באוה"ת מסעי ע' א'שמט.

שאריב"ז ואיני יודע באיזה: ברכות כח, ב.
אהרן אותיות נראה: מק"מ והרמ"ז בזח"ג קג, א. ראה תו"א פב, ב. ולעיל לקו"ת בהעלותך ל, א.
ובהעלות אהרן את הנרות: שמות ל, ח.
נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.
אהרן שהוא א' משבעה רועים: תי' שבז"ח קד, א.
וריח אפך כתפוחים: שה"ש ז, ט.
וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויתן לך: בראשית כז, כז-כח (בהלקו"ת שלפנינו נדפס: וירא. והוא טה"ד וצ"ל: וירח).
בגדים הם בחי' מצות: ראה ע"ח ש' מ"ד, פ"ג. הובא בתניא ספ"ה. ראה אוה"ת חנוכה רפו, ב.
ואורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה ג"כ פה, א. זח"ג פא, א.
נהנים מזיו השכינה: ברכות יז, א.
יפה שעה אחת בתשובה: אבות פ"ד, מי"ז.
שכר מצוה מצוה: אבות פ"ד, מ"ב.
מטל השמים תושב"כ: ראה ב"ר פס"ו.
מבחי' ריח בגדיו המקיפים: ראה לקמן שה"ש לג, ב. אוה"ת תולדות קנ, ב.
ריח ניחוח: ויקרא א, ט. ובכ"מ.
ל' נחות דרגא: יבמות סג, א.
והריחו ביראת ה': ישעי' יא, ג. ושם אי' ולא. [כ].
דמורח ודאין: סנהדרין צג, ב.
לבאר ענין המסעות: ראה לעיל בהערות וציונים מכ"ק אדמו"ר. סה"מ תקס"ח ח"א ע' שנד — הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי (וראה בהנסמן בסה"מ תקס"ח ח"ב ע' תתקלז הערה 64).
ביאור הזה שבלקו"ת נמצא בכת"י 1102 ובראשו רשום בגוכי"ק הצ"צ: ביאור ע"פ אלה מסעי כו' להבין לשון אלה מסעי שהוא לשון רבים כו' וענין שהמסעות היו עד ירדן יריחו. קטע מד"ה זה ראה סה"מ תרל"ב כרך ב ע' שעד.
עתידה א"י שתתפשט . . ירושלים שתתפשט: פסיקתא רבתי פ' ר"ח ושבת. ראה יל"ש רמז תקג עה"פ והי' מדי חדש בחדשו, וז"ל "עתידה ירושלים להיות כא"י וא"י ככל העולם כולו". וע' חדא"ג ב"ב (עה, ב) ד"ה ירושלים ב' המדרש וז"ל: ירושלים דלעתיד יהי' גדול כ"כ כמו ערי כל א"י, עכ"ל. וע' פסדר"כ סוף קומי אורי. וברש"י זכרי' (יד, י)

מדרש אגדה שתגיע ירושלים עד סוף כל העולם, יעו"ש. ובס' עמה"מ ריש ש' שעשועי המלך וז"ל אמרינן במדרש שעתיד א"י להיות כ"כ גדול כמו העולם כולו. [כ]. וראה לעיל בהערות וציונים מכ"ק אדמו"ר דף יט.

מבואר בכהאריז"ל: ראה סה"מ אדה"ז — הקצרים ע' רכא. סה"מ תקסו ע' סט. וראה יהל אור ע' קפא בשם מגלה עמוקות.

בא"י נמשך ההשפעה ממל' דאצילות: קטע מכאן נעתק בסה"מ תר"ל ע' קכח.

אור של תולדה: ראה תו"א יד, ב.

גזרו שם טומאה: "(על אוירא וגושא)" — סה"מ תר"ל ע' קכח.

ולכן שם אל . . וזהו בחי' עבודת כוכבים: קטע זה מובא באוה"ת פ' פנחס א'סט.

שם אל אד' המחיה עשי' הוא בגימט' צו: בדרך מצותיך דף קז, א מביא זה בשם האריז"ל ע"פ צו את בנ"י. וראה שם דף עז, ב. באוה"ת פ' ראה ע' תשכו בשם "פע"ח בכוונת פ' התמיד" ובכ"מ בשם "בלקו"ת בשם האריז"ל". ובהמשך תער"ב ח"ב פרק תכא מציין בפע"ח שער עולם העשי' פ"ג.

ואין צו אלא עכו"ם: סנהדרין נו, ב.

זח"ג (קיא, ב). (ושם קז, א. רמ, א). ובת"ז (ריש תנ"ו). [כ]. באוה"ת פ' פנחס ע' א'סט מציין לזח"ב רלט, ב. ולזח"ג קח, ב. ושם מפרש שיש ב' פי' בצו הא' בקדושה היינו ציוונו הקב"ה והב' בלעו"ז, ע"ש. וראה גם באוה"ת פ' ראה ע' תשכו. ונתבאר גם בהמשך תער"ב ח"ב פרק תכא.

בלבוש הטבע: בדרך מצותיך עז, ב "וכל השפעה הנמשכת בעוה"ז נמשכת ע"י לבוש עב וגס שהוא לבוש הטבע".

כחי ועוצם ידי עשה לי: דברים ח, יז.

ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ: זכרי' יג, ב.

שעיר המשתלח נשלח לעזאזל: ויקרא טז, י.

וזהו כרחל לפני גוזזיה: ראה לעיל ז, ג במ"מ.

ויהי האדם לנפש חי': בראשית ב, ז.

ה' — והנה פי' קומה: ראה אוה"ת ויצא-א דף קפד, ב.

ס"ר נש"י שהם בחי' אדם: ש' המצות פ' תצא. ש' הגלגולים הק' ו, ז. יב. ש' הפסוקים פ' בראשית, דרוש ג. ומציינים שם לשמ"ר פ"מ, ג. ותנחומא.

גם את העולם נתן בלבם: קהלת ג, יא.

משה הוא יסוד אבא: מא"א אות מ, סנ"ה. ראה בארוכה לקו"ש ח"ו ע' 244 ואילך.

המחדש בטובו בכי"ת: ברכת יוצר.

נק' משה שושבינא דמלכא ואהרן . . דמטרוניתא: זח"ג כ, א. וס"פ שופטים ערה, ב.
רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
ובשתים יעופף: ישעי' ו, ב.
ויבן את הצלע: בראשית ב, כב.

דף צ

ועיין לקמן בד"ה הנה גבי המסעות . . והדרוש ההוא בתרא: לקמן צב, א (ונאמר בשנת תקע"א כנסמן להלן. והדרוש שלפנינו נאמר בשנת תקס"ח).
לא יחפוץ כסיל בתבונה: משלי יח, ב.
אברהם שיצא ממנו כו': פסחים קיט, ב. ב"ר סח, יא.
בתבונה אותיות ב"ן וב"ת: זח"ג (רצ, ב. רצא, א). [כ]. תניא פרק טז. ראה אוה"ת פ' מסעי ע' א'שמט. אוה"ת ענינים ע' קה. פ' ויקהל ע' ב'קיז.
שמהחזה ולמטה: ראה לקו"ת להאריז"ל פ' בראשית. נתבאר באוה"ת בראשית-ג דף תקצז, ב ואילך.
תעלומות לב: תהלים מד, כב.
התגלות עתיק הוא בבינה: ראה זח"ג קעח, ב.
או"א הם תרין רעין: ראה זח"ב נו, א. זח"ג ד, א. אוה"ת נצבים ע' א'רכב.
על"ק ר"פ ראה. [כ].
החכמה היא כח מ"ה: זח"ג לד, א. הק' ת"ז בתחלתה. ובכ"מ.
וממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
שבעה שבועות: דברים טז, ט.
(**ועמ"ש במ"א ע"פ וקבל היהודים**: תו"א צז, ג.
והאם רובצת על האפרוחים: דברים כב, ו.
תבוא אם ותקנח: ראה במד"ר יט, ח. הובא ברש"י במדבר יט, ב מיסודו של ר"מ הדרשן.
ריב"ז ואיני יודע: ברכות כח, ב.
כלום יצה"ר יש ביניכם: שבת פט, א.
בביאור ע"פ מי יתנך כאח לי: תו"א פ, ד.
מה יפית ומה נעמת: שה"ש ז, ז.
באגה"ק על פסוק זה: סי' יח.
נכספה וגם כלתה נפשי: תהלים פד, ג.
כי נכסוף נכספתה לבית אביך: בראשית לא, ל.
ת' עלמין דכסופין: זח"ג קכח, ב. רפח, א. [כ].

ע"פ חכלילי עינים: תו"א פ' ויחי.
שאמר רבה כגון אנא בינוני: ברכות סא, ב.
ביוהכ"פ קורין בס"ת רק ששה גברי: מגילה כא, א. א"ח סי' תרכא.
בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר: לקו"ת פ' אחרי כח, ב.
מבשרי אחזה: איוב יט, כו.
נעוץ סופן בתחלתן: ס"י פ"א, מ"ז.
הובא באגה"ק (סי' לא) ב' ס"י. [כ].
ע"פ והארץ הדום רגלי: תו"א א, ב.
החכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
בד"ה למנצח על השמינית: לעיל פ' תזריע כא, ב.
והנצח זו ירושלים: ברכות נח, סע"א.
ויירא ויאמר מה נורא: בראשית כח, יז.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
כי עם קשה עורף הוא: שמות לד, ט.
והריחו ביראת ה': ישעי' יא, ג.
ראי' היינו בחי' חכמה: מא"א אות ב, ס"ב.
ותהלתי אחטם לך: ישעי' מח, ט.
לבעל החוטם אני מבקש: זח"ג נשא קל, ב. וע"ל סוד"ה תחת אשר לא עבדת [מג, ג]. וע' תענית כט, סע"א. [כ].
מ"מ יש הפרש ביניהם: ראה גם לקו"ת שה"ש לג, א. אוה"ת בראשית-ד דף תתלא, ב.

דף צא

אכלו רעים: שה"ש ה, א.
אבא יונק ממזל השמיני: ע"ל מטות (פג, א). וש"נ. [כ].
צדיקים יושבים ונהנים: ברכות יז, א.
ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.
לכו לחמו: משלי ט, ה.
אוריתא מחכמה ובינה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה ג"כ שם פה, א. זח"ג פא, א.
המצות . . תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.
מרחוק ה' נראה עליהם: ראה ירמי' לא, ב.
תפיס ולא תפיס: זח"ב (רנט, ב). [כ].
שמהמצות נעשים לבושים להנשמה: זח"ב רי, א.

וירח את ריח בגדיו: בראשית כז, כז.
וה' עליהם יראה: זכרי' ט, יד.
והריחו כו' לא למראה עיניו: ישעי' יא, ג (ולא למראה).
בד"ה באתי לגני: לקו"ת שה"ש לג, א ואילך.
ובד"ה וישלח יהושע: לעיל פ' שלח נא, ד.
יריחו היא עיר התמרים: דה"ב כח, טו.
תמר הוא בחי' צדיק: מא"א אות ת, סכ"ו.
מה תמר אין לו אלא לב אחד: סוכה מה, ב.
בד"ה מי יתנך בפ' תרומה: בתו"א שם.
כשם שאין בלבך אלא אחד: פסחים נו, א. ב"ר צח, ד.
בד"ה זכור דעמלק: תו"א פד, ד.
יעשה שלום לי': ישעי' כז, ה.
בביאור ע"פ החלצו מאתכם: לעיל פ' מטות
יריחו הי' מנעלה של א"י: ראה במד"ר טו, יב.
ע' תנחומא בהעלותך (סי' יו"ד) יריחו היתה "סוגרה" של א"י. ובמד"ר פט"ו רס"י יב [טו] "נגרא". ובעץ יוסף פירושו מנעולה. וכ"ה בילקוט סוף יהושע רמז לב, ושם נגרה ב"הא". — וע"ל בשלח (נא, ג). [כ].
עיין מענין צדיק כתמר יפרח ברבות . . **ודרצ"ב ע"א**: נזכרו גם לקמן דרושים לר"ה סג, ג ונעתקו ביהל אור עה"פ מע' שלד ואילך.
ירדן יריחו: במדבר כב, א. ועוד.
אלה מסעי: מאמר זה נזכר בכ"מ שהוא משנת תקע"א — ראה אוה"ת וישב ע' 2192. שמות ב'תפד. תזריע תקד-ה. וילך א'תנז. ברכה א'תתפט. שה"ש רד. וראה גם אוה"ת על מארז"ל וענינים ע' רלח.
הנחה אחרת מהמאמר בסה"מ תקע"א.
ראה להלן צה, א ביאור נוסף למאמר זה. הגהות על מאמר זה נדפסו באוה"ת מסעי ע' א'שעא. א'שעה.
קיצורים באוה"ת במדבר-ו ע' א'תתקסה. ראה גם פ' מסעי ע' א'שנט.
לכללות המאמר ראה ד"ה להבין ענין כתיבת ס"ת תש"ל (נדפס בסה"מ מלוקט-א ע' פט ואילך).
הקב"ה אומר ומשה אומר וכותב: ב"ב טו, א.
ויהי בנסוע . . **ובנוחה**: במדבר י, לה-לו.

הוא ית' הוא סיבת הסיבות: ת"ז בהקדמה.
כדי שימצאו האוצרות . . כמ"ש רז"ל: ראה ויק"ר יז, ו.
נ"ב ע' ספרי עקב [יא, י] עה"פ לא כארץ מצרים כו' באו לא"י באה ברכה לרגלם כו' וכן אתה מוצא שכל מ' שנה שהיו ישראל במדבר היו אנשי א"י בונים כו' נוטעים כו' כדי שיבואו אבותינו לארץ וימצאו כו', יעו"ש. ובלקח טוב (ר"פ בשלח). ילקוט (ר' רכו). [כ].
ובתים מלאים כל טוב: דברים ו, יא.
זה שער השמים: בראשית כח, יז.
כי שם ציוה ה' את הברכה: תהלים קלג, ג.
ולכן ירושלים הוא באמצע הישוב: פס"ר י, ב.
ע' תנחומא קדושים (סי' יו"ד) ירושלים באמצעיתה של א"י. וכ"ה בזח"ב (קנז, א). [כ].
ואת זלעו"ז עשה האלקים: קהלת ז, יד.
ארץ מלחה אשר לא יעשה פרי: ראה חולין פח, ב. ובמאמרי אדה"א — נ"ך ע' קכב. אוה"ת נ"ך-ג ע' א'שז.
בקדושה מיהב יהבי: תענית כה, א.
ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
בקליפה כתיב הב הב: משלי ל, טו.
הכל בשביל עצמם לגרמיה: ביהל אור ע' תרחצ כ' דכאן משמע שהם בבחי' לגרמי' ושם משמע שנקראו נדיבים, ומתרץ "דלק"מ שנדיבות זו של היצה"ר והקליפות הוא לגרמי' שעי"ז ממשיך לו חיות ויניקה כו'".
באוה"ת פ' מסעי ע' א'שעא יש הג"ה לכאן.
שמבקשים הכל בשביל עצמם לגרמי': ראה ת"ז ת"ו.
כמ"ש בגמרא: ע' חולין (פח, א) במתני'. ושם (פח, ב). ובתוד"ה אלא. וע"ע טוש"ע יו"ד (סוס"י כח). [כ].
ומעשה אבות הוא פעולה לבנים: ראה ב"ר ע, ו.
הן בעוון חוללתי: תהלים נא, ז.
שו"ה ובחטא — מן תאוה: באוה"ת פ' מסעי ע' א'שעב יש הג"ה לכאן.
ואהבת: דברים ו, ה.
כלל ופרט: באוה"ת פ' מסעי שם נמצא הג"ה לכאן.
ועתה ישראל מה ה' אלקיך: שם י, יב.

וארז"ל א"ת מה אלא מאה: מנחות מג, ב. תוד"ה שואל ב' הקונטרס. והובא בזח"ב קכז, א [כ]. [זח"ג קעט, א. רנד, א]. ראה תניא רבתי בתחלתו. שו"ע אדה"ז או"ח סי' מ"ו ס"א. וראה גם בהנסמן באוה"ת במדבר-ו ע' א'תתקסה.

בא"י היינו נוכח: באוה"ת פ' מסעי שם נמצא הג"ה לכאן.

ובמחשבה אחת ברא את כל העולם: זח"ב כ, א.

גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.

וקדושים בכ"י יהללוך סלה: נוסח התפלה.

סלה לאין קץ: ראה עירובין נד, א.

מוטב דלדייני': חגיגה טו, ב.

ות"ח אין להם מנוחה: סוף ברכות. וש"נ.

אלף אלפים . . מספר: חגיגה יג, סע"ב.

הכל כלא חשיב קמי' ית': זח"א יא, ב.

אשר קדשנו בלשון נסתר: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ ה'ש"ת ע' 148.

וע"י המצות שהם רצון העליון: קטע מכאן מובא בסה"מ תרל"ג ח"א ע' עדר.

שבחרו רז"ל: ברכות (ו, א-ב. ז, א-ב). ב"מ (פו, א). [כ].

בד"ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיע: לקו"ת פ' תזריע כב, ג.

סוף מעשה במח' תחלה: פיוט לכה דודי.

צחוק עשה לי אלקים: בראשית כא, ו.

לויתן זה יצרת: תהלים קד, כו.

לויתן ל' התחברות: ראה בראשית כט, לד. אוה"ת תולדות קנו, א.

פ' פינחס בד"ה צו: לעיל עז, ג.

בסה"מ תרל"ג ע' ערה מבאר ענין השחוק.

אל תהי ברכת הדיוט קלה: ברכות ז, א. מגילה טו, א. נתבאר באוה"ת פ' מסעי ע' א'שעו.

נק' מלין דהדיוטא: ראה זח"ג קמט, ב.

בד"ה ושאבתם מים: לקמן לקו"ת סוכות עט, ב.

בכל מאדך בכל ממונך: ברכות פ"ט, מ"ה. זח"ג רסז, א.

טוב זה יצ"ט: ק"ר ג, יא, ג.

ילקוט שמעוני בראשית רמז טז. [כ].

ראה גם זח"ב סח, ב. מצוין לעיל פ' חקת סב, א.

חלק אלו-ה ממעל: איוב לא, ב.

חלק — מוגבלת: על"ק בדרושים לר"ה (סב, ד). [כ].

נהפכת ממרירו למיתקא: ראה זח"א ד, א. ובכ"מ.
צדקה תרומם: משלי יד, לד.
משים עצמו כשיריים: ר"ה יז, ריש ע"ב.
מה היינו בחי' ביטול לעשות מיש אין: מובא בביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' עט. ובאוה"ת בראשית-א דף קכא, ב.
וכמ"ש בזהר פ' חיי שרה דקכ"ג ע"א: נתבאר באוה"ת פ' שמות ע' פב. אוה"ת נ"ך-ב ע' א'מז.
איזהו שוטה המאבד: חגיגה ד, א בשינוי הלשון מכאן. [כ].
באוה"ת בראשית-ב דף שצ, א מציין לאו"ת מהמגיד "שמאבד בחי' הארת שם מ"ה שבו". ראה לעיל פ' פנחס עו, ב. וראה בד"ה ועתה ישראל תשל"ז (נדפס בסה"מ מלוקט-ב ע' של) הערה 52 והערה 53.
נק' רמ"ח אברים: ראה ת"ז ת"ל.
ות"ת כנגד כולם: פאה א, א.
ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.
ויתר הקב"ה: ירושלמי חגיגה פ"א, ה"ז. פתיח' איכ"ר, ב.
על"ק (צב, סע"ג). וש"נ. [כ].
אברים הפנימים ונקיבתם במשהו: חולין רפ"ג. וראה רש"י שם.
ודברת בם: דברים ו, ז. וראה ברכות כא, א.
עוסק בתורה לשמה: אבות רפ"ו.
על שלא ברכו בתורה תחלה: ב"מ פה, ריש ע"ב. וראה נדרים פא, א.
פי' ברכו . . היינו המשכת אוא"ס בתוך התורה: ראה לקמן פ' ראה כט, א. אוה"ת ואתחנן ע' רנג.
שיהי' גילוי אלקות בב' חללי הלב: מכאן עד תי' "להיות מזה מרירות גשמיים" מובא בשרש מצות התפלה פרק מב, עם הוספות והגהות.
ימי שנותינו בהם: תהלים צ, י.
וכי בשביל זה ירדה נשמתו בעוה"ז כו': בשרש מצות התפלה שם מוסיף הג"ה "(שהיתה עומדת לפני ה' וירדה בגוף ירידה צורך עלי' ע"י אתכפיא ואתהפכא והי' ראוי להיות כל מגמתו ותשוקתו בזה לאשתאבא כו' ונהפוך הוא שכל תשוקתו וחפצו בעניני עוה"ז)". ע"ש.
ישראל ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב. ראה הוספה בשרש מצות התפלה שם דף קמ, א.

וזהו בבינונים . . וכמ"כ בצדיקים: ראה אוה"ת ויקרא-ב ע' תנה שבכל לבבך ובכל נפשך הוא בצדיקים.
הנשמות . . שעלו במח': ב"ר רפ"א.
לעשות ולתקן שעי"ז יהי' העלייה הגדולה: ראה אוה"ת דברים ע' כו.
חותמו של הקב"ה אמת: שבת נה, א. ראה אוה"ת נ"ך-א ע' שדמ.
כולם בחכ' עשית: תהלים קד, כד.
שמו גימטריא רצון: פע"ח (ש' הק"ש ספכ"ח). וע"ל פקודי (ז, רע"ד). [כ]. לעיל (בהר) מג, א.
משה שושבינא דמלכא ואהרן . . דמטרוניתא: זח"ג כ, א. נג, א. ערה, ב.
אהרן הי' מניף הלוים: במדבר ח, יא.
בהעלותך את הנרות: שם ח, ב.
נשמת אדם קרוי' נר ה': משלי כ, כז.
ולכן ויכתוב משה: באוה"ת פ' מסעי ע' א'שעב יש הג"ה לכאן.

דף צב

לפי שהוא מבחי' חכמה וירא ראשית לו: וכתיב ראשית חכמה.
וירא ראשית לו: דברים לג, כא.
אלמלא עוזרו: קידושין ל, ב.
שעי"ז יהי' ההעלאה: באוה"ת פ' מסעי ע' א'שעב יש הג"ה לכאן.
ותורה אור: משלי ו, כג.
והנה תחלה אמר ויכתוב . . ר"ל הנסיעה וההעלאה שממטה: מובא באוה"ת שמות-ז ע' ב'תקלה ושם הקשה: "דלכאורה אין זה מובן מאחר דהעלי' הוא רק עד מוצאיהם דהיינו מקורן ושרשן א"כ מהו הירידה צורך עלי' שהרי מקודם ירידתן בגוף הי' שם מקורן ושרשן". ע"ש.
וכמוצא מים: ישעי' נח, יא.
בעל הרצון: ראה לעיל פ' בהר מב, א מענין פי' בעל הרצון. ובפ' שלח נא, ד מענין לבעל החוטם. — כן מציין באוה"ת במדבר-ו ע' א'תתקסה.
לעלות ממטה למעלה: באוה"ת פ' מסעי ע' א'שעג נמצא סיום מהמאמר לכאן.
ברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
הנה גבי המסעות: באוה"ת במדבר-ו ע' א'תתקסו בשינויים והוספות. ראה גם מאמרי אדה"א פ' מסעי ע' תתעב ואילך.
במרכבת יחזקאל רוח סערה: יחזקאל א, ד.

ואחריתו עדי אובד: במדבר כד, כ.
בד"ה חייב אינש לבסומי: בתו"א צה, א.
שטן ופנינה לש"ש נתכוונו: ב"ב טז, א.
וע"ל (פז, א). וש"נ. [כ].
נתן עיניו במקדש ראשון: סוכה נב, סע"א. ראה לעיל פ' חקת סב, א.
שבעה מצות שנצטוו במרה: ראה סנהדרין נו, ב.
כאשר צוך ה' אלקיך: דברים ה, טז.
היינו במרה: באוה"ת במדבר-ו ע' א'תתקסז יש לכאן הוספה.
או אתהפכא שזהו עיקר העבודה: ראה זח"א ד, א.
והנה מ"ב מסעות . . וכל אחת מהן כלולה משה: מובא באוה"ת ויקרא-א ע' רסח, והתירוץ כתב בקיצור וז"ל שם "והתירוץ כי מדת מל' זהו הממוצע המחבר אצי' ובריאה, וע"כ בבחי' ההמשכה מלמעלמ"ט המל' נמנית, אבל בבחי' ההעלאה מלמטלמ"ע ליכלל בביטול בענין שם מ"ב אין המל' נמנית" עכ"ל שם.
בפ' שמע יש בה מ"ב תיבות: פע"ח שער הק"ש פי"ח.
ולכאורה אינו מובן: ראה לקו"ת פ' ואתחנן יב, ד. שרש מצות התפלה פרק יב ואילך.
וכמ"ש במ"א: על"ק בואתחנן רד"ה ואהבת את ה"א. [כ].
סתימו דכל סתימין . . דלאו מכל אינון מדות איהו כלל: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
בפע"ח ש"ו פ"ד: שער הזמירות. ראה גם אוה"ת פ' ויחי (בראשית-ב) ע' שפז, ב.
פ"ז מ"ה מ"ב: באוה"ת פ' מסעי ע' א'שעד יש הג"ה לכאן. וראה בכרך ו ע' א'תתקסח.
סד"ה הים ראה: לקו"ת צו טז, ד. וראה באוה"ת במדבר-ו ע' א'תתקסח השייכות לכאן.
יום ל' הארה: כמ"ש ויקרא אלקים לאור יום (בראשית א, ה).
ובנ"י יוצאים ביד רמה: שמות יד, ח.
וספרתם לכם ממחרת השבת: ויקרא כג, טו.
ז' בחינות דוקא: באוה"ת פ' מסעי ע' א'שעד יש הג"ה לכאן.
לעיל בד"ה לבאר ענין המסעות: פט, ד ואילך. ושם מוסיף שדרוש זה הוא אחרון. וראה בסה"מ תרכ"ז (הוצאת תשנ"ט) ע' קח.
יד הגדולה יד החזקה יד הרמה: שמות יד, לא. ו, א. יד, ח.
בדרוש פורים גבי כי יד על כס: תו"א צה, ג.
בביאור ע"פ נשא: לעיל כג, ב.

ועיין בזהר פ' תרומה (**דקל"ב ע"ב**): הלשון נעתק באוה"ת פ' מסעי ע' א'שנא. ובפ' משפטים א'קטו.

ערבים עלי ד"ס: שהש"ר א. ע"פ כי טובים דודיך (ב).

ע' ע"ז (לה, א) "דברי דודיך" ובפרש"י. וע' שהש"ר פ"א. ובירוש' ברכות (פ"א, ה"ד). פאה (פ"ב, ה"ד). חגיגה (פ"א, ה"ח). מגילה (פ"ד, ה"א). סנהדרין (פי"א, ה"ד). ובע"ז (פ"ב, ה"ז). [כ]. וע' לעיל פה, א.

וכמ"ש במ"א (**בפ' שמות**): בתו"א נג, ב.

כל המצות מברך . . לישנא דאקדומי הוא: פסחים ז, ב.

נחלה עבר על נפשנו: תהלים קכד, ד.

סד"ה להבין . . מי אל כמוך: לקו"ת דרושים לר"ה סב, ב.

מלשון סחור סחור: באוה"ת במדבר-ו א' ע'תתקסט ושם "בס' קול ברמה שם דתרגום סביב סחור וזהו עובר לסוחר שהוא בחי' מקיפים עליונים".

ויעבור ה' על פניו: שמות לד, ו.

וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.

שאשה מזרעת תחלה: ברכות ס, א. וש"נ.

הוא עשנו: תהלים ק, ג.

וכמ"ש בענין עלי באר: ראה לקו"ת חקת סד, סע"ב.

שארז"ל ויתר הקב"ה: ירוש' פ"א דחגיגה ה"ז, שם אי' "על מאסם בתורה", יעו"ש. וכ"ה ריש פתיחתא דאיכ"ר. [כ].

וכל הלומד . . נוח לו שנתהפכה שלייתו: ירוש' ברכות א, ב. ויק"ר לה, ז. ראה גם אדר"נ פכ"ט.

וכמ"ש באגה"ק: דף קלא, א.

כברייתו של עולם: שבת עז, ב.

שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב. ראה גם לעיל פ' שלח מח, ב.

בפע"ח שכ"ב פ"ה: צ"ל ע"ח ש' מוחין דצלם שהוא שכ"ג פ"א וספ"ב, כנלע"ד. [כ]. ובדפוס שקלאוו תק"ס הוא [בע"ח] כמו שנסמן בפנים.

התורה היא מזון . . מהמצות נעשים לבושים: ראה זח"ב רי, א. ע"ח ש' מ"ד, פ"ג.

שבמשנה סוף גיטין: פד, ב. [כ].

ופי' בגמרא חתם סופר: שם פח, א.

פירושו חתמו: שם ג, ב. כא, ב.

בביאור ע"פ אם בחקותי: לקו"ת פ' בחקותי מז, א.

ובד"ה ענין ק"ש: לקו"ת ואתחנן יא, ג.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה ג"כ שם פה, א.
אחר עשרים שנה: ראה מס' סופרים פי"ד הי"ז. טושו"ע חו"מ סל"א סעי' א-ב.
בע"ח סוף שכ"ד: שער דרושי הצלם.
ובהרמב"ם: הל' מכירה פ"ט הי"ג.
בפע"ח ש"י פ"ו: ראה לעיל פ' במדבר ב, א. אוה"ת בראשית-ז דף תשפ, ב. המשך מים רבים — תרל"ו פמ"ד. וראה במאמרי אדה"א ויקרא-ב ע' תקכה.
דלאו מכל אלין מדות: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

דף צג

זכור רחמיך ה': תהלים כה, ו.
כולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
חכים ולא בחכ' ידיעא: ת"ז שם.
מה גדלו מעשיך: תהלים צב, ו.
על דרך שהקשה בזהר: ראה ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' שיד. אוה"ת פ' מסעי (כרך ו) ע' א'תתקעג מפרש הקושיא "וכך צ"ל כאן בענין הי"ג ת"ד למה תיקון השביעי דייקא נק' ואמת".
באור פני מלך חיים: משלי טז, טו.
כתב הרמב"ם: ריש ה' יסוה"ת (פ"א, ה"ד) עד תי' כמותו, [שבשו"ה אין] ומתי' שכל הנמצאים וכו' עד אחד מהם [שבשו"ה מהם] הוא מלעיל מזה (בה"ג). ומדויק היטיב שכ' אדמו"ר בלשונו הזהב עכ"ד ולא עכ"ל, והמבין יבין. [כ].
ראה ד"ה כל המרחם — תש"ט סעיף א.
צהבו פניו של ר' אבהו: ראה ירוש' שבת ח, א. שקלים פ"ג, ה"ב.
ירוש' פ"י דפסחים ה"א. וע' בבלי פסחים (קיג, ב) דרב ספרא. ובחולין (ז, ב) של רבי. וע' זבחים (יט, ב). מנחות (יח, א. סח, ב), יעו"ש. וע' לעיל ד"ה אלה פקודי פ"ב (ג, ע"ב). ובפ' צו (ט, א). [כ].
תוספתא חדתא: וכ"ה בנדרים בירושלמי ובויק"ר "תוספתא עתיקא".
חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
כי באור פניך נתת לנו: ברכת שים שלום.
תורת אמת היתה בפיהו: מלאכי ב, ו.
אמת קנה: משלי (כג, כג).

מדבר — ומראה וריח: ע' מג"א [מגן אבות ברדיטשוב תרס"ב] ר"פ תולדות. [כ].
להצהיל פנים משמן: תהלים קד, טו.
שמן משחת קודש: שמות ל, כה.
שהוא ח"ס: מאו"א אות ק' ס"ז ובי"נ שם. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בספר המאמרים ה'תש"ח ע' 163.
בד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כט, ג. ובשערי אורה שער חנוכה יד, א. ראה אוה"ת נ"ך-א ע' תריב.
כובע ישועה: ישעי' נט, יז.
באג"ה סד"ה וילבש צדקה: סי' ג' (קד, א).
בביאור ע"פ שוש אשיש: לקו"ת פ' נצבים מט, ד.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
מוצא מים אשר לא יכזבו מימיו: ישעי' נח, יא. ושם וכמוצא. [כ].
בפ"ח דמס' פרה: מ"ט.
אל תכזב בשפחתך: מלכים-ב ד, טז.
בזהר בשלח: ראה לעיל פ' מטות פג, ד.
דכל אמת תליא בעתיקא: ראה יהל אור קיט, פט.
דלית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג קכט, א. [רפט, ב. — כ]. ראה תו"ח וירא קיד, א.
מקור מים חיים: ירמי' ב, יג.
כ"מ שנא' לי אין לו הפסק: ויק"ר פ"ב סי' ב. ובקה"ר פ"ז. וע' בלקח טוב ר"פ תרומה. ושם בתנחומא ובילקוט. וע' ספרי בהעלותך פצ"ב [יא, טז] "קיים לעולם ולעולמי עולמים". וע' במדרש שמואל פי"ט, יעו"ש. [כ].
וכמ"ש במ"א בענין וארשתיך לי לעולם: לעיל פ' במדבר ט, ג.
אהבת עולם אהבתנו: ברכת ק"ש של שחרית.
כי לא אדם הוא להנחם: שמואל-א טו, כט.
דלאו מכל אלין מדות: ת"ז בהק' (פתח אלי'). [כ].
וכמ"ש הרמב"ם שכל הנמצאים: הל' יסוה"ת פ"א, ה"א.
אין לך עשב: ראה ב"ר פ"י, ו. זח"א רנא, א.
הטוב כי לא כלו רחמיך: ברכת מודים.
שתיקון ואמת . . למעלה מהמדות: מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תרכז.
חסד ואמת נפגשו: תהלים פה, יא.
חותמו של הקב"ה אמת: נסמן לעיל צא, ד.

ועין לא ראתה: ישעי' סד, ג.
והכל הולך אחר החיתום: ברכות יב, א.
תתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ.
א-ל רחום: שמות לד, ו.
אסתכלותא דז"א בפנים דא"א: ראה ההגהה בס' פלח הרמון שמות ע' שסב.
ועיין בע"ח סוף שער א"א: "ספט"ו דהיינו כשמסתכל במצחא דא"א" — אוה"ת במדבר-ו ע' א'תתקעז.
עיניך יונים: שה"ש א, טו.
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
ובזהר ואתחנן (**דרס"א א**') . . **בפי' הרמ"ז**: ראה אוה"ת פ' נשא ע' ערה.
בפע"ח שער תפלת ר"ה: באוה"ת במדבר-ו ע' א'תתקעח נעתק הלשון.
ועיין בפע"ח שער יוהכ"פ: ראה באוה"ת שם.
משה הוא שושבינא דמלכא: נסמן לעיל צא, ד.
ואנכי תרגלתי לאפרים: הושע יא, ג.
בד"ה קדש ישראל בפ' פינחס: לעיל פ, ב.
חכמה עילאה נק' אמת: ראה אוה"ת תצוה ע' א'תשמז. יתרו ע' תתצד.
וכמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה: ראה שם בליקוט פירושים לתניא.
ואמת ה' לעולם: תהלים קיז, ב.
אותי עזבו מקור מ"ח: ירמי' ב, יג.
בזהר שלח קס"ג ב': "פי' תתן אמת ליעקב כלל דכר ונוק' כחדא כו' ומשם יובן ג"כ מ"ש בזח"ב נז, ב" — אוה"ת במדבר-ו ע' א'תתקעח, ושם בע' א'תתקעט אחר המ"מ מציין: "(אמת ניתן לכתוב שהמראה מקומות בזהר על כמה פסוקים שנזכרו בחיבור זה נלקח מספר בית אהרן שמראה על כל פסוק מקום שנזכר בזהר בדף פלוני עמוד פלוני כו' עיין עליו)". וראה גם באוה"ת פ' מסעי ע' א'שעה.
ע"פ ואלה המשפטים: תו"א פ' משפטים.
בעבר הנהר ישבו: יהושע כד, ב.
כתבם על לוח לבך: משלי ג, ג. ז, ג.
המאור שבה מחזירן למוטב: ריש פתיחתא דאיכ"ר, ושם אי' "שאור", ורק במת"כ הגירסא המאור. [אבל בהוצאת ראם המאור]. וכ' מצא בכת"י ירוש' פ"א דחגיגה כך. [כ].

דף צד

וירד הגבול: ראה אוה"ת במדבר כרך ו ע' א'תתקפד.

וירד הגבול ומחה: במדבר לד, יא.
ירדן . . שנוטל מזה: בלקו"ת מהאריז"ל סו"פ שופטים. בטעמי המצות ד"ה מצות ערי מקלט, יעו"ש. וע' ב"מ (כב, רע"א). וע' לעיל שלח (מו, א). ובפ' במדבר (יד, רע"ד). [כ].
שהתורה . . אלפים שנה קודם: ב"ר פ"ח, ב. [כ].
רשפי' רשפי אש: שה"ש ח, ו.
עיני ה' אלקיך בה: דברים יא, יב.
אאלפך חכמה אאלפך בינה: איוב לג, לג. שבת קד, א.
אהרן שושבינא דמטרוניתא: זח"ג כ, א. קעז, ב. קפ, ב. ערה, ב.
יצא מעדן: בראשית ב, י.
הנז' בס' יצירה: פ"ה, מ"א.
וגבול ותחום ענין א' הוא: ראה ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' תתנא (שהוא מאמר לאדה"ז) וע' תנד הג"ה מהצ"צ. וראה המשך בששה"ק תער"ב ח"א ס"ע עה ואילך.
בזהר פ' במדבר דף ק"כ ע"א:|ראה יהל אור ע' תיב.
ומ"ש הזהר . . י"ל כי חילוף אותיות יש כאן: זח"ג קיח, ב. הנזכר לעיל כ"ה בדפוס קאפוסט (ועוד דפוסים) שהי' לפני הצ"צ, אבל בדפוס ראשון של זהר הוא כמו שתיקן כ"ק הצ"צ. וראה ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' תנא וע' תנז שזהו לשון הרי"ל מה ששמע מכ"ק אדה"ז.
ובפרדס בעה"כ ערך גבול: "פי' שהמל' נק' גבול מצד קבלה מחו"ב אכן מצד קבלתה מא"ס ע"י הכתר היא עולה לבלי גבול" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שלה. וראה לקמן עקב טז, ב. לעיל קדושים כט, ד.
דאיתא בתיקונים: ראה גם לעיל פ' תזריע כא, ד.
הללוהו בנבל וכנור: תהלים קנ, ג.
ה' אורי וישעי: שם כז, א.
בהעלותך את הנרות: במדבר ח, ב.
כנור הי' תלוי למע' ממטתו: ברכות ג, ב.
כנור שהוא התעוררות הגבורה: מובא באוה"ת בראשית-א דף עו, ב "ועמ"ש בלק"ת פ' מסעי בד"ה וירד הגבול מענין כנור כו' רוח צפונית כו' וע' זח"ג פנחס דריי"ד ע"ב חשף ה' זרוע קדשו כו' למיקם לה לכנס"י ובהרמ"ז שם בינה המלבשת לגבורה דא"א . . וע' מענין צפון במא"א אות צ' סכ"ו ומענין חצות לילה שם אות ח' ספ"ו ומענין כנור שם אות כ' סל"ה וע' בזח"א וישב קפ"ו ע"ב ע"פ העירותי מצפון ויאת".
וע' בזהר תרומה (**דף קנ"ד ע"ב**): ביהל אור ע' קפג מביא הזהר ופי' הרמ"ז.

בפ' תזריע: לעיל פ' תזריע יט, ד.
י"ב בקר שלשה פונים . . והם . . עליהם מלמעלה: מלכים-א ז, כה.
שמתי חול גבול לים: ירמי' ה, כב.
י"ב מזלות שברקיע: בס"י פ"ה, מ"ב. וראה ברכות לב, ב.
גבוה מעל גבוה שומר: קהלת ה, ז.
מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
פני ארי' פני שור: יחזקאל א, י.
במ"א . . ע"פ כי תצא: בלקו"ת פ' כי תצא.
ועמש"ל ע"פ חכלילי: תו"א פ' ויחי.
הפך ים ליבשה: תהלים סו, ו.
נחלק הים לי"ב גזרים: תנחומא בשלח י.
ששם עלו שבטים: תהלים קכב, ד.
בעתיקא תליא: זח"ב מח, א.
קי"ס ע"י רוח קדים: שמות יד, כא.
שנכרתו מי הירדן: יהושע ג, יג.
מ"ש במ"א בפי' וכל גבולך לאבני חפץ: לקו"ת פ' ראה כו, ב.
וכל גבולך לאבני חפץ: ישעי' (נד, יב). [כ].
ל"ב נתיבות החכמה: ס"י בתחלתו.
התו' שהיא גבולות חכ' ית': ב"ר יז, ז.
ושם אלקים הוא . . ודין: ראה ג"כ מא"א אות א, ספ"ג.
אין כבוד אלא תורה: אבות פ"ו, מ"ג. זח"ג פא, ב.
כבוד בגימט' ל"ב: ע' זח"ג (רנו, סע"ב). ובפרדס לרמ"ק (ש' ערכי הכנויים פי"א) ע' כבוד. ובמאו"א. [כ].
התפלל משה תקט"ו תפלות: דב"ר יא, י.
ובמדרש אגדה ר"פ ואתחנן, יעו"ש. וע' לעיל ר"פ שלח (לז, א). ושם (מג, ד). [כ].
ברוך כבוד ה': יחזקאל ג, יב.
רוב המצות תלוין בארץ: ראה לעיל פ' שלח מג, ד "המצות מעשיות שנוהגין בחוץ לארץ אינם אלא בערך חלק חמישית מרמ"ח מצות".
וראה בהמשך וככה תרל"ז פג"ן. ובמאמרי אדה"א קונטרסים ע' רסו.
דאורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, ב.

תרי"ג . . תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.
ע' בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
נתיב לא ידעו עיט: איוב כח, ז.

דף צה

פותח את ידיך: תהלים קמה, טז.
ע"פ חכלילי: תו"א פ' ויחי.
וע"פ מי מנה: לעיל בפ' בלק.
נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.
בד"ה בחדש השלישי: תו"א סז, א ואילך.
ותורה אור: משלי ו, כג.
בביאור ע"פ אלה מסעי: לעיל צא, א.
לב האבן: יחזקאל יא, יט.
ביאור עוד לענין מוצאיהם: בכמה מקומות באוה"ת מציין לד"ה זה: ביאור שני דאלה מסעי תקע"א. (אוה"ת ויקרא-ב ע' תקד).
קטע ממאמר זה מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תקכד ואילך עם הגהות אחדות.
הנה א"ק נקרא אדם דבריאה: בענין ג' בחי' אדם, ראה באוה"ת בלק ע' תתקסב ואילך. אוה"ת ענינים ערך א"ק. ויקרא-ב ע' תקו. שרש מצות התפלה פרק כח. ובכ"ד.
א"ק נקרא אדם דבריאה: ע"ד אדם דבי"ע זה ראה בת"ז תי' סט (קיד, א) ותי' ע' (קיט, א. קלב, א). וראה בע"ח ש"ג פ"א דא"ק נק' אדם דבריאה — כמ"ש בפנים [בסה"מ תש"ח ע' 113] כ"ה בלקו"ת פ' מסעי ד"ה ביאור עוד לענין מוצאיהם, ונתבאר בכ"מ ומהם בד"ה ג' בחי' אדם [נדפס באוה"ת ענינים ערך א"ק]. בעבר הנהר תרנ"ז. אין עומדין להתפלל תרס"ז. — ב' דעות באיזה בחי' בא"ק מדבר ראה בד"ה החדש הזה תרס"ו. — ומ"ש בעמק המלך שער א"ק סתימאה פ"ח, מדבר בבי"ע שבא"ק, ויש לעיין במ"ש שער עולם הבריאה פ"ג — בדרוש ג' בחי' אדם מבואר דמ"ש דאצי' הוא אדם דעשי' גם בי"ע (דפרטיות) בכלל. — הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ח ע' 113.
או ע"י: באוה"ת ויקרא א'תקו: שהוא בחי' ע"י.
ובחי' אצילות אינו אלא בחי' אור אין סוף: ראה אוה"ת ענינים ע' שטז.
ויאצל: במדבר יא, כה.
ע"פ ואלה המשפטים: תו"א עו, ב.
עד שלא נבה"ע: פדר"א פ"ג. וע' לעיל פ' בהר מא, ג. מג, ב ובמ"מ לשם. נא, ד. [כ].
כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.

ובד"ה וירא ישראל: תו"א סא, ד.
בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות: תו"א במג"א.
יהי אור ויהי אור: בראשית א, ג.
באופן אחר קצת: ראה גם תו"א מ, א.
ע"פ למנצח על השמינית: לקו"ת פ' תזריע כא, א.
קוצו העליון ואח"כ גוף היו"ד: ראה משנת חסידים מס' תיקון תפילין פ"א מ"ו. פ"ב מ"א בנוגע לכתיבת השם.
ועיין בפי' הרמ"ז: ראה לעיל פ' קדושים ל, ג.
הי' מרגלא בפה קדוש המגיד נ"ע: ראה ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' רנט. וכן הלשון באוה"ת ענינים ע' פד "כן אמר רבינו הגדול נ"ע בשם הרב המגיד דמעזריטש נ"ע שהי' מרגלא בפומי' דבחי' א"ק הוא אור כללי, וכן מצאתי גם כן בפירוש לתלמיד ר' ישראל סרוג תלמיד האריז"ל". ראה גם מצות האמנת אלקות נח, ב.
קורא הדורות מראש: ישעי' מא, ד.
ע"פ מ"ש במ"ח: ראה גם המשך תער"ב ח"א פרק קסז. ח"ג ע' א'שצא.
דא"ק הוא סוד האריך: ראה ד"ה בסוכות תשבו תרס"ד. המשך בששה"ק תער"ב ח"א ע' שלו ואילך.
מלשון דארי דארי: ביצה (טו, סע"ב). מגילה (יב, א), שם אי' "דרי" בלא "א". [כ].
נק' בני בנים כמ"ש במ"א: ראה לקמן שה"ש מו, ב.
בע"ח שער ח' פרק ה': בדפוס שקלאוו תק"ס. לפנינו ש"ט וגם לא פ"ה רק רפ"ו, יעו"ש. [כ].
לעיל בביאור ע"פ שחורה אני: הכוונה להנדפס להלן שה"ש ז, ד.
בביאור ע"פ את שבתותי: לעיל פ' בהר מד, ד.
ע"פ ואכלתם אכול: לעיל פ' צו ז, ג.
דכמו שמל' דאצילות: ראה ד"ה צאינה וראינה תרנ"ד (ע' רצט): ולפמ"ש בלקו"ת פ' מסעי בהביאור דמוצאיהם למסעיהם דראשית גילוי הקו הוא בחי' מל' דאצי' דכללות, וכ"ה ממ"ש בע"ח שער שבירת הכלים פ"ה שיש כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק, ע"ש.
עשר ולא אחד עשר: בס"י ועל"ק שה"ש י', ב. [כ].
אנת הוא חד: ת"ז בהקדמה יז, א.
בביאור ע"פ ראיתי: לעיל פ' בהעלותך לו, א.

מבואר בע"ח: ע"ל תזריע (כא, ג). וע"ע בתו"א ביאור ע"פ ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר. ובאגה"ק (סי' כ) ד"ה איהו וחיוהי. [כ].
ויהי בנסוע . . ובנחה יאמר: במדבר י, לה-לו.
באדר"ז (דרפ"ח ע"ב): נזכר גם לעיל פ' חקת נו, ב.
והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
הלוים נושאים את המשכן: ראה במדבר א, נ.
הלוים ג"כ שומרים המקדש: מדות פ"א, מ"א.
בדרוש פורים . . חייב אינש: תו"א צה, ג ואילך.
הלוים ג"כ שומרים . . בכ"א מקומות: מדות פ"א, מ"א.
הזר הקרב יומת כו': במדבר א, נא. תי' "כו'" צ"ע שהרי זה סוף פסוק.
ושמו איש איש על עבודתו: במדבר ד, יט, ושם אי' "אותם". [כ].
מקריבים ב' כבשים תמידים ליום: שם כח, ג.
והכשבים הפריד יעקב: בראשית ל, מ.
שער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.
ומבואר במ"א . . תנופת שתי הכבשים בחג השבועות: לעיל לקו"ת פ' אמור (לט, א).
בד"ה מקוששׁ: לעיל פ' שלח מב, ג.
חכם אינו מדבר בפני מי שגדול: אבות פ"ה, מ"ז.
חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
אשר יצר את האדם בחכמה: ברכות ס, ב.
ולאו מכל אינון מדות: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
משה שושבינא דמלכא: זח"ג כ, א. ערה, ב.
תתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ.
בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח ש' יח, פ"ה. מבו"ש ש"ה ח"א, פ"ב. מא"א אות מ סנ"ט.

דף צו

נק' תורת אמת: מלאכי ב, ו.
ישראל עלו במחשבה: ב"ר רפ"א.
כי לא על הלחם לבדו: דברים ח, ג.
לחם גימטריא מזלא: ע' לעיל ויקרא (ו, ג). וגם במאו"א ע' לחם וע' מזלא. ובפ' שלח (מו, ג) מכתהאריז"ל. [כ]. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תקפא.
בד"ה אם בחקתי: לקו"ת פ' בחקותי בתחלתו.

חרות על הלוחות: שמות לב, טז.
ואפשר ג"כ לומר: ראה ד"ה בסוכות תשבו תרס"ד.
בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו: לקו"ת פ' בהר מד, ב.
ענין נחלת יעקב: בכת"י 1101 (חלק ממאמרי הלקו"ת בגוכי"ק אדהצ"צ) רשום מאמר זה בין דרושי ראש השנה אחר ד"ה לה"ע הפסוק מי אל כמוך (בלקו"ת דרושים לר"ה ס, ד).
נחלת יעקב: ישעי' נח, יד.
ויתן לך מטל השמים: בראשית כז, כח.
וע"ש דפ"ח ב' . . ונתבאר זה במ"א: סידור עם דא"ח קצט, ד ואילך. ונזכר גם באוה"ת בראשית-א דף סב, ב ומציין שענין הזהר "ומרומז בגמרא פרק כל כתבי דקי"ח סע"א".
סד"ה האזינו השמים: לקו"ת האזינו עג, ב.
נחלת יעקב . . בלי מצרים: ע' שבת [קיח, א-ב). [כ].
בפרדס ערך נחלה: "שהבינה נק' נחלה בלי מצרים שהיא למעלה מבחי' גבולים, ועמ"ש בלקו"ת ס"פ מסעי בד"ה ענין נחלת יעקב" — יהל אור ע' תרמא.
בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: לקו"ת ברכה צט, ד.
בביאור ע"פ כי תצא: לקו"ת פ' תצא לו, ד.
בביאור ע"פ אלה פקודי: לקו"ת פקודי ז, א.
ותבואי בעדי עדיים: יחזקאל טז, ז.
בד"ה ראה אנכי: לקו"ת פ' ראה יח, א ואילך. ראה קו"א לתניא ד"ה וצדקה כנחל איתן.
בזח"ג פ' חקת דקפ"א א': ראה גם תו"א יח, ד.
לשארית נחלתו: מיכה ז, יח.
למי שמשים עצמו כשיריים: ר"ה יז, ב. וראה בהנסמן להלן ר"ה ס, סע"ד (בפנים).
תשובה קדמה לעולם: ב"ר א, ד.
המרומם ומתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.
בזהר נח דס"ט ב': הלשון נעתק ביהל אור ע' שמב.
בשוא גליו אתה תשבחם: תהלים פט, י.
ואת ובנייך תחיי בנותר: מלכים-ב ד, ז.
ואמרז"ל עד שיחיו המתים: ב"ר (ספל"ה). ובילקוט מ"ב תחלת ר' רכח. [כ].
אז תתענג על ה': ישעי' נח, יד.
והי' שארית יעקב: מיכה ה, ו.
מי א-ל כמוך: שם ז, יח.

איתא במדרש תהלים: הגהות אחדות באוה"ת מסעי ע' א'תטז.
וראה ד"ה אחת שאלתי בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תשד ואילך. אוה"ת עקב ע' תקעח. שם ע' תקפג ואילך. יהל אור עה"פ. ד"ה אני לדודי תרכ"ט. ד"ה ועתה ישראל — תשל"ז (סה"מ מלוקט ח"ב).
והובא בילקוט: עה"פ רמז תשו.
אחת שאלתי: תהלים כז, ד.
בתחלה אתה אומר . . ולבקר בהיכלו: ראה לקו"ש ח"ט ע' 170.
לא באת עלי: ביל"ש הגירסא: בתחלה אמרת. אבל במדרש תהלים באבער: לנו.
והשיבו דוד . . ולדבקה בו וגו': בד"ה ועתה ישראל — תשל"ז הקשה "דלכאורה תשובת דוד ממך למדתי אינה מתרצת זה שאמר אחת שאלתי אלא שאומרת שהשאלה היא על הקב"ה שבתחלה אומר כי אם ליראה, ואח"כ פתח במצוות הרבה".
ועתה ישראל מה ה"א: דברים י, יב.
ללכת בכל דרכיו: שם.
ואמר הרב המגיד: מובא גם באוה"ת עקב ע' תקעה. ראה ד"ה אחת שאלתי — בסה"מ תער"ב-ב ע' א'קיד. ד"ה ועתה ישראל תשל"ז סעי' ג (בסה"מ מלוקט-ב ע' שכו).
י' יראה: ע' זח"ג (קכב, ב) ברע"מ שם (קכג, ב). [כ].
ויצונו ה' לעשות את כל החקים: דברים ו, כד.
והיא אהבה בתענוגים: באוה"ת נ"ך כרך א ע' תרכד מבואר "יראה עילאה שהיא כלי קיבול לחכמה עילאה וכן פי' בפרדס ערך יראה שהיא הבינה. ולפ"ז אתי שפיר מ"ש בלק"ת ס"פ מסעי בד"ה איתא במדרש תלים . . בענין שע"י יראה עילאה יבא אהבה בתענוגים כי דרכו של איש לחזור כו' וכן פי' באג"ה . . בד"ה מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים, והיינו כי אבא מלביש חסד דא"א ובינה מלבשת גבורה דא"א ולכן מבחי' בינה נמשך יראה עילאה" ע"ש.
כולא חד תרין ריעין דלא מתפרשין: בד"ה ואתם תהיו — תר"ס ע' קנא שמפרש "והיינו דכשיש בחי' יראה עילאה ממילא באה האהבה בתענוגים וא"צ עבודה ויגיעה לזה כ"א באה ממילא אחרי בחי' יראה עילאה וכמ"ש באגה"ק [סי' יח]".
ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.
דרכו של איש לחזור: קידושין ב, ב (ושם: לחזר. וראה ג"כ עד"ז במאמר כ"ק אדה"א בהוספות לסה"מ תקס"ד ע' רסט).
כמבואר בלק"א: פרק מג.
בהערה לתיקון חצות: בסידור עם דא"ח קנב, א.

צמאה לך נפשי: תהלים סג, ב.
לית פולחנא כפולחנא דרחימותא: זח"ג רסז, א.
לרפויא ארעא: מו"ק ב, ב.
אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש: ברכות רפ"ה. ראה על ד"ה זה במאמרי אדה"ז על מארז"ל.
אותיות . . בתים כנודע: ראה ס"י פ"ד, מי"ב.
בביאור ע"פ באתי לגני: ראה לקו"ת שה"ש לב, ד.
פניו צהובים: ע' לעיל (צג, רע"ב). וש"נ. [כ].
הוספה לד"ה בהעלותך: ראה אודות הוספה זו ברשימת הכתבי-יד.
כמ"ש הרח"ו ע"פ מארז"ל: מובא גם ביהל אור ע' קסג.
עיני ה' אל צדיקים: תהלים לד, טז.
במאו"א אות דלי"ת (סי"ז) מענין דמעה: "דמעה הם נצח והוד ב' דינים וכל אד מתפשט ק"ך צרופים חסד ב' כוללים ושאר דמע"ה קי"ט". מובא גם ביהל אור ע' קסה.
וביו"נ שם: "בשם הרח"ו שערי דמעות לא ננעלו משום דבדמעה מעורר עינים העליונים שהם נו"ה דחכמה כו' כי העינים מבחי' חכמה" — יהל אור ע' קסה ע"ש בארוכה.
פקח עיניך וראה: דניאל ט, יח.
בספר עשרה מאמרות . . שבחי' איה . . הוא אלקיך: נעתק ביהל אור ע' קסה עם ביאור "ולכן בשומו ללבו כי איה היינו סוכ"ע כמ"ש ע"פ איה שוקל כו' בת"א פ' שמות הוא אלקיך כו' משם נמשך היסורין הנמשכים משם אלקים וכ"ז כדי שאיה יהי' אלקיך ע"ד והיה הוי' לי לאלקים לכן עי"ז היתה לי דמעה הנ"ל בחי' לחם ממש להיות לבב אנוש וחלוש יסעד כו'".
בפ' שמות ע"פ איה סופר: בתו"א נג, ב "איה הוא בחי' העיגול הגדול בחי' סובב".
ובד"ה כי על כל כבוד: לקו"ת שה"ש מז, ב.

דברים

דף א

החל מפרשת דברים ואילך — מדובר בלקו"ת בכל סדרה בענין תשובה — לקו"ש ח"ב ע' 632.
ציון במשפט: מאמר זה עם הגהות נוספות מאדמו"ר הצ"צ ועם מ"מ מכ"ק אדמו"ר נדפס בקונטרס בפ"ע בשני נוסחאות ("מאמר ציון במשפט תפדה" קה"ת תשט"ו. תש"ל). הנוסח השני נדפס אח"כ באוה"ת דברים-ו ע' ב'קעג. הגהות נוספות אלו נדפסו ג"כ

באוה"ת דברים-א ע' כח ואילך, ובאוה"ת שם ע' לג ואילך נדפס ביאור על המאמר.
נוסח שני מהמאמר (בלי ההגהות) נדפס בקונטרס הנ"ל ע' 10 בכותרת: אור ליום ב' ערב ט' באב, וויטעפסק [תקע"א]. וע"ש בהקדמה שאולי הוא הנחת כ"ק אדמו"ר הצ"צ.
ההערות דלהלן המובאות בשם כ"ק אדמו"ר נדפסו בקונטרס ציון במשפט הנ"ל.
לכללות המאמר ראה גם ד"ה ציון במשפט — תשל"ה (בסה"מ מלוקט ח"א ע' קנב). תשל"ו. תש"מ.
ציון במשפט תפדה: "והוא דבר פלא, שהתחלת פ' דברים היא בדרוש על פסוק שבהפטרת הפרשה, ובהפטרה גופא בפסוק האחרון שבה" — ד"ה ציון במשפט תשמ"ו. ראה לקו"ש חכ"ט ע' 10. וכ"ה בשיחת ש"פ דברים תשמ"ח ושם מוסיף בשולי הגליון "אף שישנם דרושים של אדה"ז עה"פ אלה הדברים ועוד פסוקים בהפרשה (כמו שנדפסו באוה"ת להצ"צ) כדמוכח מהגהות הצ"צ להדרושים" — (סה"מ מלוקט ח"ח ע' קנב).
מאמר זה נתבאר בד"ה ציון במשפט תשל"ו (סה"מ מלוקט ח"ג ע' רלא). ובסה"מ תשמ"ז.
שייכות הפטרה זו לפ' דברים נתבאר בלקו"ש חכ"ט ע' 9 ואילך.
ציון במשפט תפדה: ישעי' א, כז. בד"ה ציון במשפט תשל"ה מבאר שייכות הפסוק לישעי'.
והיו הדברים האלה: דברים ו, ו. הדיוק שמביא פסוק ראה בספר השיחות תש"נ כרך ב' ע' 596 בהערה 12 ובשולי הגליון שם.
בכל יום יהיו בעיניך כחדשים: ראה ספרי דברים ו, ו. ושם יא, יג כרש"י שם. ערוך מע' פרוזדגמא בשם ילמדנו. רש"י שמות יט, א. — הערת כ"ק אדמו"ר.
כחדשים: "ולהעיר דהגם שהלשון במרז"ל זה הוא כחדשים (בכ"ף הדמיון) — הכוונה היא שהענין ד"כחדשים" יהי' באמת. ולהעיר מהלשון בלקו"ת (לקמן) א, ב "כחדשים ממש" — ד"ה ציון במשפט תשל"ו. וראה גם בד"ה זה תשל"ה (סה"מ מלוקט ח"א ע' קנב) סעי' ג.
י"א בשני וי"א בחמישי ועוף יעופף: "ב"ר ספ"ג. — וראה ס' הבהיר אות כא-כב. זח"א מו, א. מו, ב. — הערת כ"ק אדמו"ר.
וז"ל בספר הבהיר אות כא: אמר ר' יוחנן בשני נבראו המלאכים דכתיב המקרה במים עליותיו וכתיב עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט ואמר ר' לויטס בן טברוס הכל מודים ומודה ר' יוחנן דהמים כבר היו, אבל בשני המקרה במים עליותיו ומי השם עבים רכובו, ומי המהלך על כנפי רום, אבל שלוחים לא נבראו עד יום ה'.

[**בב"ר הגירסא**: לולינו בר טברין אמר בשם ר' יצחק בין על דעתיה דר' חנינא בין על דעתיה דר' יוחנן הכל מודים שלא נברא ביום ראשון כלום כו' — אור הבהיר להרב ראובן מרגליות].

אות כב. ומודים הכל שלא נבראו ביום ראשון שלא יאמרו מיכאל היה מותח בדרומו של רקיע וגבריאל בצפונו והקב"ה סודר באמצעיתו, אלא אני ה' עושה כל נוטע שמים לבדי רוקע הארץ מאתי מי אתי כתיב [ישעי' מד, כד] אני הוא שנטעתי אילן זה להשתעשע בו כל העולם ורקעתי בו כל וקראתי שמו כל שהכל תלוי בו והכל יצא ממנו, והכל צריכין לו ובו צופים ולו מחכין, ומשם פורחים הנשמות בשמחה, לבדי הייתי כשעשיתי אותו, ולא יגדל עליו מלאך לאמר אני קדמתי לך, כי גם שעת שרקעתי ארצי שבה נטעתי ושרשתי אלין זה ושמחתי ביחד ושמחתי בהם, מי אתי שגליתי לו סוד זה עכ"ל. וראה באור הבהיר.

מבחי' מחשבה היו קודם שימ"ב: באוה"ת דברים ע' כח מציין "כי בהדבור יש עת לחשות כמו שיש עת לדבר, משא"כ המחשבה היא תמידית והשכל [שהוא עצמי ולא לבוש אשר תחליפם ויחליפו] והמחשבה הם תרדל"מ".

שהנשמות נמשכו מבחי' מחשבה . . המחשבה היא תמידית: בד"ה זו תשל"ה (סה"מ מלוקט ח"א) הערה 17 מציין כ"ק אדמו"ר "ראה לקו"ת ר"ה שם [סב, ג] שבחי' ישראל (היינו בחי' הנשמה שלמעלה מהגוף) היא "כענין שמשא . . וכמו בהשמש אין שום שינויים בחי' לא שניתי כך בבחי' ישראל".

ועפ"ז יומתק הקשר להמובא בהדרושים . . שהנשמות "נמשכו מבחי' מחשבה . . המחשבה היא תמידית" — כי הענין דבכ"י כחדשים הוא מצד ענין התמידות (למעלה משינויים) שבנשמה".

במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים: ראה ב"ר פ"ח, ז. רות רבה ב, ג. באוה"ת דברים ע' כט יש הגהה לכאן.

ועמך כולם צדיקים: ישעי' ס, כא.

וירידתן בגוף הוא צורך עלי': באוה"ת ואתחנן ע' כט יש קיצור לכאן. וראה לקמן שה"ש ג, ד בענין ירידה זו.

נשמה שנתת בי טהורה היא: ברכת אלקי נשמה.

קודם לאשר יצר: "ראה שער הכולל פ"א סק"ח". — הערת כ"ק אדמו"ר.

כמ"ש בגמרא פ' בתרא דברכות ד"ס ע"ב: באוה"ת דברים ע' כט: "וצ"ע דשם לא נזכר ענין אתה בראת רק מתחיל אתה יצרת", ועל זה העיר כ"ק אדמו"ר בקונטרס ציון

במשפט שם: אבל נזכר ברי"ף (בשינוי סדר), ברמב"ם וכו'. וראה ג"כ חדא"ג מהרש"א שם. דקדוקי סופרים.

מבחי' טהירו עילאה: ראה זח"א טו, א. באוה"ת פ' דברים ע' כט מבאר שטהירו עילאה "זהו בחי' שלמעלה מהכתר וא"כ . . מהו העלי' עוד יותר וצ"ע".

בביאור ע"פ לבבתני אחותי: לקמן שה"ש כט, ד ואילך.

כולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.

וסד"ה כי תשמע בקול: לקמן פ' ראה כג, ד.

גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא: גירסת הע"י ברכות סג, א. ובפחד יצחק שכ"ה בש"ס ד' פורטוגאל. ועל"ק (ז, א). — ובפ' צו (יא, סע"ב). ור"פ ואתחנן. רד"ה תחת אשר לא עבדת (מב, ד) [כ]. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' ט.

ישמעאל בני ברכני: ברכות ז, א. [ולקמן (טז, א) ט"ס פ"ג. — כ].

ברוך ה' מן העולם: תהלים קו, מח.

וכמ"ש בספרי שמתוך כך אתה מכיר: ואתחנן ו, ו.

בד"ה וידעת היום: לקמן פ' ואתחנן ד, א ואילך.

בד"ה ראה אנכי נותן: לקמן פ' ראה יח, ד.

סד"ה השמים כסאי: תו"א א, ג.

וממשלתך . . בכל דור ודור: תהלים קמה, יג. ראה לקו"ש חט"ו ע' 237.

מוטב דלדייני': חגיגה טו, ב.

בעוה"ב . . רק בהדרגה: ועל"ק (לד, א) ותחילה צריך לירד לגיהנם כו'. וע' ד"ה יפה שעה א' בוך פערטעל (קכז, ב) [מצויין בספריית כ"ק אדמו"ר במס' 499. והוא ד"ה יפה שעה א' מאדהאמ"צ הנדפס במאמרי אדה"א קונטרסים ע' רמא ואילך]. כה"ק לראשית גוי' ואינו מועיל גיהנם שזהו בירור אלא איבודו זהו תיקון כו'. וגיהנם מועיל לז' עמים מדות רעות שבנפה . . . ועל"ק (ע, א) כמ"ש כאן. [כ].

יכול להשתנות מן הקצה אל הקצה מיד כרגע: זח"א קכט, סע"א. בלקו"ש חי"ט ע' 593 בהערה מציין כ"ק אדמו"ר ע"ז: "ולהעיר מיחזקאל יח, כא ואילך".

המקדש את האשה ע"מ שהוא צ"ג: קידושין מט, ב. שו"ע אה"ע סי' לח סעיף לא. ובאור זרוע ברכות סי' קיב — לקו"ש חי"ט ע' 394 בהערה 24.

יפה שעה א' בתשובה: אבות ד, יז.

מרוב כל: דברים כח, מז.

מעוה"ב הנק' כל: ראה ב"ב יז, רע"א. פי' האריז"ל ע"פ תחת גו' מרוב כל. של"ה תושב"כ פ' תבא.

בד"ה מנורת זהב: לעיל בהעלותך לג, ד.
אנכי מי שאנכי: נסמן לעיל פינחס פ, ב.
היום . . ולא למחר בעוה"ב: ראה עירובין כב, א. וש"נ.
בפ' פינחס ע"פ צו את: לעיל פנחס עה, ג.
נק' המצות רמ"ח אברים: ראה ת"ז ת"ל.
ואהבת . . בשני חללי לבך: ראה ברכות נד, א. ספרי פי' לב.
ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.
בד"ה אסרי לגפן: תו"א מו, ג.
ובד"ה בהעלותך: לעיל בהעלותך ל, ב "והטעם בזה". ועמ"ש לקמן עוד טעם בזה שע"י המרירות זוכה לגילוי אלקות".
תיבה מליאה אבנים טובות . . סגורים בתיבה: בסה"ש תנש"א כרך ב ע' 802 הערה 53 מציין גם לסה"מ תרכ"ז (צילום כת"י הר"ש סופר) ס"ע תלג ואילך. סה"מ תרכ"ט ריש ע' רט.
זורע צדקות ומצמיח ישועות: ברכת יוצר.
כרחל לפני גוזזי: ישעי' נג, ז.
ע' לעיל ע"פ אלה מסעי: פ' מסעי פח, ג. פט, ג.
ציון ל' סימן: ראה יחזקאל לט, טו.
ציון מלשון סימן . . המסותרת בלב איש ישראל: מובא באוה"ת בראשית כרך ה תתנו, ב.
אנא סימנא: עד"ה והי' מספר בנ"י פ"ג (ו, ב) מעירובין (נד, סע"ב) והל' אנא סימנא הובא בזח"א (רכה, א). [כ]. ראה סה"מ תקס"ד ע' קו. אוה"ת ויחי כרך ב שנט, א.
בד"ה כי תצא: "בלקו"ת בד"ה כי תצא דרוש השני רפ"ב [לה, ד] אך בחי' פנימי' הלב הוא רעותא דלבא ותעלומות לבו אשר למעלה מעלה מן הטעם ודעת המושג ומושכל בכח השגת הנפש והשכלתה הוא בחי' אלקות שבנפש המתגלה בבחי' יחידה שבה להשתפך אל חיק אביה ממש בבחי' ביטול כו'" — אוה"ת דברים ע' לא.
ע"פ רני ושמחי בת ציון: "וז"ל אך גשמי' המצות כו' הם רק בחי' ציון מלשון סימן" — אוה"ת דברים ע' לא.
במשפט היינו הלכות: "הגם דשם [— בלקו"ת כאן] פי' משפט זהו הלכות התורה, אבל כפשוטו הפי' במשפט דוקא כמ"ש הת"י" — אוה"ת משפטים ע' א'קג.
כמשפט הראשון: בראשית מ, יג.

כהלכתא קדמייתא: בתרגום אונקלוס ות"י: "קדמאה". וראה סה"מ מלוקט ח"א ע' קס הערה 4.

בתרגום אונקלוס דפוסים עתיקים ובכת"י ג"כ הגי' "קדמאה".

אין הגליות מתכנשות אלא: ויק"ר ז, ג. ובתדב"א פרק ה. מטות פג, ג. [כ]. ראה בהנסמן באוה"ת דברים כרך ז ע' ב'קעט. וראה בתשובות וביאורים לכ"ק אדמו"ר סי' ד ס"ה.

גם כי יתנו בגוים: הושע ח, י.

התורה אור: משלי ו, כג.

ע"פ ואלה המשפטים: תו"א פ' משפטים. "ר"ל לפנימיותם שע"י עסק התורה יתגלה פנימי' הלב" — אוה"ת דברים ע' לב.

רחם עלינו ותן בלבנו: ברכת ק"ש של שחרית.

ובינה ליבא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

באדר"ז (דרצ"ו ב' ודרצ"ג ע"ב): ראה אוה"ת דברים ע' לג "משמע דציון הוא יסוד נוקבא והוא רחמי, וכ"כ שם דרצ"ג ע"ב" ומבאר שם.

ובפ' צו (דל"א א'): "כי היא כלולה מבחי' אה"ר שהיא בחי' דכר".

בד"ה ביום השמיני שלח: לקמן שמע"צ פו, ג.

וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.

בביאור ע"פ אחת היא יונתי: כנראה הכוונה ללקו"ת שה"ש מ, א ביאור ע"פ ששים המה "בענין בחי' המשכה זו שהיא מעצמות ח"ע שלמעלה מבחי' הארה שע"י הדבור כו' וגם שהיסוד נמשך ע"י הכתר" — אוה"ת דברים ע' לד.

והובא דבריו בסה"מ סי' קנ"ו: ראה אוה"ת בראשית כרך ה תתנו, ב.

בד"ה לבבתני: לקמן שה"ש כח, ד.

אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

בד"ה רני ושמחי: תו"א לז, ג. ראה אוה"ת בראשית כרך ה דף תתנו, ב.

ויקראו לפניו אברך: בראשית מא, מג.

בלק"ת פ' ויצא: להאריז"ל ד"ה ותקרא את שמו יוסף.

וכן פי' האריז"ל: "עפמ"ש בזהר פ' וילך דרפ"ה ע"א בג"כ בעא ב"נ לסדרא שבחא דמארי' כו' דעמיקא דבירא נגיד ונפיק כו'" — אוה"ת דברים ע' לד. ראה שם הלשון.

ועיין בפ' בשלח דנ"ה ע"ב: "משמע דציון הוא יסוד" — אוה"ת דברים ע' לד. "לציון מיבעי ליה כו'" — אוה"ת ויקרא כרך א ע' רסא.

ובפי' הרמ"ז: "שהוא מצויין" — אוה"ת דברים לד.

ובפרשה במדבר דקי"ח א': ראה אוה"ת פ' נשא ע' רסו.

בד"ה ושמתי כדכד: ולקמן פ' ראה.
סד"ה ועתה יגדל נא כח: לעיל פ' שלח לט, ג.
סד"ה מי מנה: לעיל פ' בלק סח, ב.
בד"ה מה טובו: לעיל פ' בלק עד, א.
כי ידעתיו: בראשית יח, יט.
כי ההרים: ישעי' נד, י.
בד"ה שוש אשיש: לעיל פ' תזריע.
וגילו ברעדה: תהלים ב, יא.
בד"ה וידעת היום: לקמן ואתחנן ח, א.
והי' הוי' לי לאלקים: בראשית כח, כא.
בד"ה שובה ישראל: לקמן ש"ש סה, ג.
הללי אלקיך ציון: תהלים קמז, יב.
קדש א"ע במותר לך: ראה יבמות כ, א.
בד"ה ולא אבה: לקמן פ' תצא לח, ד.
וזהו בחי' משפט: ראה לקו"ש ח"ט ע' 21.
צדיקים יצ"ט שופטן: ברכות סא, ב.
אם אין חכמה אין יראה: אבות ג, יז.
בד"ה וידבר אלקים כו': לעיל במדבר טו, ד ואילך. לקמן ראה כא, ד.
כי המשפט לאלקים הוא: דברים א, יז.
בד"ה ה' לי בעוזרי: לקמן שמע"צ פח, ג: "ועל זה נאמר למען דעת כל עמי הארץ כי עמי הארץ הם הגוף ונפש הבהמית . . שיהיו עמי הארץ נשברים ובטלים" ע"ש.
עמי הארץ: מ"א ח, ס [כל עמי].
בפ' צו סד"ה ענין שבעת ימי המילואים: לעיל פ' צו יא, ב.
וצדקה תהי' לנו: דברים ו, כה.
בד"ה אשירה לה': תו"א פ' בשלח סג, ב.
ויהי דוד עושה משפט: ש"ב ח, טו.
ועניתם את נפשותיכם: ויקרא טז, לא.
בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך לה, א.
כשמן הטוב: תהלים קלג, ב.
סד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו: לקמן פ' ראה כ, ב.
סד"ה אני לדודי: לקמן פ' ראה לג, ג.

ספ"ו דיומא ובפ"ט דשבת: יומא סז, א. שבת פט, ב. וראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' פח ואילך.
ועתיק יומין יתיב: דניאל ז, ט.
בד"ה כי ביום הזה יכפר: ראה לעיל פ' אחרי כח, א.
ושער רישי' כעמר נקא: דניאל שם.
וכמ"ש בע"ח ש' א"א: (פ"ה ולבסוף ורפ"ז). [כ].
כל מי שאין בו דיעה: ברכות לג, א.
הנותן שלג כצמר: תהלים קמז, טז. ראה לקו"ש ח"ט ע' 13.
ע"פ שבת שבתון הוא לכם: לקמן יוהכ"פ עא, ב.
סד"ה האזינו השמים: לקמן פ' האזינו עג, א ואילך.

דף ב

כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
סד"ה וכל בניך: לקמן פ' ראה ל, ד.
ובמ"ש הנותן שלג: בסידור עם דא"ח.
עשי"ת . . המשפט: טוש"ע או"ח ר"ס תקפ"ב.

ואתחנן

דף ב

ואתחנן: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ד ע' קצו.
מאמר זה בשינויים ותוס' הגהות וביאורים באוה"ת ואתחנן ע' מה ואילך. שם ע' קיג הגהה נוספת לסוף הביאור.
ראה לעיל בהערות מכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע שכותב על מאמר זה: "מוגה מרבינו נ"ע". וכ"ה באוה"ת על מארז"ל ועניני ריש ע' קכח.
ד"ה זה במאמרי אדה"א ע' קכ ובמאמרי אדה"א הנחות תקע"ז ע' רסא מיוסדים על מאמר זה.
בד"ה ואתחנן מבאר שהתפלה היא אתעדל"ת לעורר אתעדל"ע, והתורה היא אתעדל"ע מצד עצמה מלמעלמ"ט, וע"ז ביקש משה ואתחנן שיכניס הוא את ישראל לארץ ואזי היה ממשיך בכנס"י הבחי' הזו דההמשכה מלמעלמ"ט שע"י התורה וע"י שראה הארץ מרחוק המשיך בחי' זו עכ"פ ביחידי סגולה שתורתם אומנתם — אוה"ת ויקרא כרך א ע' רנד. וראה גם סה"מ תרכ"ז ע' רסז.
בד"ה ואתחנן דתקס"ג שלא נדפס בלקו"ת [סה"מ תקס"ג ע' תרסז] המשל בזה"ל שיחודם

וקירובם זה עם זה הוא בשני אופנים אם שהתחתון יעלה למעלה אם שהעליון ירד למטה כו' ההפרש בין תפלה ובין תורה כו', יעו"ש. הובא באוה"ת [מקץ] (שמז רע"ב), יעו"ש. ועל"ק תקעו הב' רפ"ג — המשל רק. ובד"ה ושמתי כדכד האי פ"ד הב' סופ"ג. ובתו"א וישב סד"ה ונתתי לך מהלכים. וע"ל פ' בהר ד"ה את שבתתי פ"ד (מב, סע"ג) כורע בברוך זוקף בשם. ועל"ק בי' שובה ישראל הא' (סה, ד). [כ].

ואתחנן אל ה' גו' אתה החילות: דברים ג, כג-כד.

עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו: פדר"א פ"ג. וראה סה"מ באתי לגני ע' ר. והנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תקעב.

אי' בזה"ק . . בגין לאשתמודע לי': זח"ב מב, ב. בסש"ב ספמ"ד, יעו"ש [כ].

בסה"מ תקס"ד מבאר הקושיא: "וזה פלא, מאחר שהוא הבורא את הנברא מאין כו' מה תופס מקום הידיעה וההכרה שיכירנו הנברא כו'".

כי הנה ירידות: מובא באוה"ת דברים כרך ה ע' א'תתקצא.

לאתהפכא חשוכא לנהורא: ראה זח"א ד, א.

נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.

והי' ברכה: בראשית יב, ב.

ברכה בקרב הארץ: ישעי' יט, כד.

כי הם זרע ברך ה': ישעי' סא, ט.

המבריך והמרכיב: כלאים רפ"ז.

ברוך ה' מן העולם ועד העולם: תהלים קו, מח.

כלתה נפשי לה': תהלים פד, ג.

בד"ה רני ושמחי הראשון: תו"א לו, ב.

ולא די בהתבוננות במחשבתו בלבד: ראה בארוכה בהמשך בששה"ק תער"ב ח"ג ע' א'ת ואילך.

לית אתר פנוי מיני': ת"ז תנ"ז. ת"ע קכב, ב. וראה לעיל הוספות לויקרא נ, ב.

גנבא אפום מחתרתא: ברכות סג, א ע"פ גי' ע"י.

וע"ל בד"ה ציון במשפט. וש"נ [כ].

רוחו ונשמתו אליו יאסוף: איוב לד, יד.

שהדעת . . והרגשה: ראה תניא ספמ"ו. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תרא. במאמרי אדה"א הנחות תקע"ז ע' רנו "דעת הוא לשון הרגשה והוא החוש (הנק' בל"א דערהער כו')". וראה גם לקמן ד, א.

בפ' חקת ע"פ ויקחו אליך: לעיל חקת סא, ב.

ובפ' ואלה המשפטים: תו"א פ' משפטים.
כי הוא אמר ויהי: תהלים לג, ט.
ובמאמר א' נבה"ע: ראה זח"ב כ, א.
כנגד י"ג תקוני דיקנא: באוה"ת פ' ואתחנן ע' מז מבאר צ"ע שיש כאן.
והי"ג הוא הכולל כל ההמשכות: ראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תשע שזהו ענין מזל נוצר חסד ע"ש.
וביאור ענין: חלק מסעי' זה מובא בסה"מ תרל"ה כרך א ע' סא ואילך. וראה סה"מ תרע"ח ע' קמז ואילך.
ובטובו מחדש בכי"ת: ברכת יוצר. ראה תו"א סג, א.
כי יש בחי' שנק' דרך סדר השתלשלות . . והחכמה מאין תמצא: מובא בקיצור באוה"ת — ענינים ע' קכז ומציין שם כ"ק אדמו"ר הצ"צ שמאמר זה "מוגה מרבינו ז"ל". וראה בהנסמן לעיל לתחילת המאמר.
כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח. נתבאר לקמן שה"ש יז, ג ואילך.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
וכמ"ש בזהר: ע' ת"ז ד' זיטאמיר (תי"ט דמ"א, ב) כמה מחשבין אינון. [וע"ל] בלק (סט, ב [ג]). [כ]. ראה ת"ז תי' סט (דף קטו, א).
דא מוחא לדא: זח"א (כ, א). זח"ב (קמ, ב). הובא בפרדס ש' ערכי הכנויים פי"ג ערך מוח. וע' בפ' שלח (נ' ד). [כ].
בסה"מ תקס"ד ע' קצח נוסף: "ונק' בלשון המקובלים היכלות הפנימיות והיכלות החיצוניות". ולכן אתי שפיר הלשון אח"כ "ובלשון הגמרא".
בתי גוואי ובתי בראי: חגיגה ה, ב.
בלקו"ת כאן ובהביאור לא נתבאר ענין זה. אבל בסה"מ תקס"ד ע' רה נתבאר זה בהביאור. באוה"ת נ"ך כרך א ע' תשז ואילך נמצא ביאור על מארז"ל זה.
היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
שיציאתן מההעלם אל הגילוי: באוה"ת ענינים ע' קכח מבאר זה "כלומר שבאמת נתהוו כולם מאין ליש ע"י מה שעלה במחשבה אצלו להיות התהוות העולמות שעי"ז נתהוו כולן, רק שתועלת בחי' השתלשלות הוא גילוי העולמות שיצאו מכח אל הפועל ומההעלם אל הגילוי כו' שצ"ל לזה ירידות והשתלשלות מדריגות רבי' ועצומים" ע"ש.
בסה"מ תקס"ג ע' תז ובאוה"ת סידור ע' רכ כ' דכאן נתבאר דגילוי ההעלם זהו סדר השתלשלות עו"ע, והחידוש יש מאין זהו מה שלא היה כלול תחלה, והקשה מהמבואר בתקס"ג שברא לשון גילוי ההעלם, ומפרש "העיקר כמבואר בד"ה ואתחנן דעל הבריאה

יש מאין אי שייך לומר כלל שהיו כלולים תחלה בהעלם במקורו . . אך כ"ז בבריאת העולמות יש מאין דהיינו בי"ע, אבל ענין ע"ס דאצי' שפיר יש דעות למקובלים הראשונים שהע"ס היו כלולים תחלה במאצילן ואח"כ נמשכו מההעלם אל הגילוי" ע"ש בארוכה.

באוה"ת פ' ואתחנן ע' רכז מבאר בארוכה שלכאורה יש סתירה מכאן למ"ש בתו"א בביאור ע"פ ואלה המשפטים בענין פי' אצילות שהוא רק מההעלם אל הגילוי. ומבאר דמ"ש כאן הוא לפי דעת הר"מ מרקאנטי ע"ש.

באוה"ת סידור ע' רכ מציין לכמה מקומות בדא"ח דשם מבואר דבריאה יש מאין הוא גילוי ההעלם, ומסיים שם ולכן העיקר כמבואר בד"ה ואתחנן דעל הבריאה יש מאין אין שייך לומר כלל שהיו כלולים תחלה בהעלם במקורן, ומציין ללקו"ת ר"ה נה, א.

הענין נתבאר בארוכה בסה"מ תרע"ח ע' קמח ואילך, אף שאינו מזכיר הצ"ע מהצ"צ, אבל מבאר באריכות ההפרש בין עו"ע ליש מאין.

כי גבוה מעל גבוה שומר: קהלת ה, ז.

אנת הוא חד ולא בחושבן: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

ובד"ה פתח אליהו: בתו"א מג, ג.

מחדש מעשה בראשית שנעשה חדש ממש: ראה אגה"ק סי' כ (דף קכט, ב). "גבי בלא סיבה אחרת קודמת ליש הזה" — אוה"ת סדור ע' רכ.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

שו"ה שהחכמה — בבחי' התחדשות: באוה"ת ואתחנן ע' רכז מבאר בארוכה ההפרש למה שמבואר בתו"א משפטים עו, ב שענין אצילות הוא גילוי ההעלם, שכאן מבאר לפי דעת הר"א מריקנטי ובתו"א מבאר לפי דעת הפרדס ע"ש.

שהחכמה . . ראשית: ראה זח"א לא, רע"ב. ת"ז רת"ל. פרדס שער ג פ"ג ע"ח שער דרושי אבי"ע פ"א.

עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא: זח"א (יא, א).

עד שלא נברא העולם: פדר"א פ"ג. וראה לעיל פ' בהר מא, ג. מג, ב ובמ"מ לשם.

הוא היינו מהותו ועצמותו: ראה באוה"ת ענינים ע' קלט בשם השל"ה ובסה"מ תרס"ו ע' קפג "הוא" ר"ת הוא ושמו אחד. וע"ש הביאור. וראה בארוכה בסה"מ תרנ"ו ע' שעה ואילך.

ושמו הוא האור והגילוי: באוה"ת סידור ע' רכ מבאר שזה קאי על ע"ס הגנוזות במאצילן שהם לגבי הקב"ה כערך שם האדם אל האדם. וראה גם אוה"ת ענינים ע' קמ. המשך תרס"ו ע' קפג.

ויכולת זו נק' שמו: ראה סה"מ תרנ"ו ע' שפא ואילך.

בד"ה קול דודי: לקמן שה"ש יד, ג.

ובפ' פנחס בד"ה צו את בנ"י: לעיל פנחס עז, ג.

ואהבת את ה' אלקיך: דברים ו, ה. קטע מכאן בספר החקירה עז, א.

ואהבת . . גילוי כח ההעלם: ראה אוה"ת כי תשא ע' ב'נד.

אהבה מלשון אבה: ראה אוה"ת תשא ע' ב'נד. וראה ג"כ תו"א לט, א. לעיל נשא כו, ב. ספר החקירה צב, א.

שאבה פי' רצון המוח: "שידוע שהרצון הוא מתחיל בכלי המוח דוקא ולא בלב והוא במחשבה שיחשוב מיד יתפעל ברצון וחשק גדול למעלה מהשכל וטעם כידוע" — מאמרי אדה"א פ' ואתחנן ע' קלג.

את כמו עת: הובא בזהר תרומה (קנה, ב). וע"ל פקודי (ו, ב). [כ].

עת לאהוב: קהלת ג, ח.

שהזמן הוא בחי' נברא: ראה לקו"ש|ח"י ע' 176. בתניא שער היחוד והאמונה פ"ח ובליקוט פי' — חיטריק לשם.

העולם נק' מלשון העלם: נסמן לקמן עקב יג, ג.

את בשרו את הטפל: ב"ק מא, ב.

בכל לבבך תוך שני לבבות: ראה ברכות פ"ט, מ"ה.

אתה הראת לדעת: דברים ד, לה.

דלית מח' תפיסא בך כלל: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

עוצם עיניו מראות ברע: ישעי' לג, טו, ושם אי' ועצם [כ].

ולא תתורו אחרי לבבכם: במדבר טו, לט.

בפ' שלח בד"ה בפ' נסכים: לעיל פ' שלח מ, ב. וראה באוה"ת סידור ע' נט.

צעק לבם: איכה ב, יח.

ויצעקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, ו. כח.

להיות ממארי דחושבנא: ראה זח"ג קעח, א.

רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: ראה זח"ב קסב, ב. וראה אוה"ת בראשית רפו, א.

ות"ת כנגד כולם: פאה א, א.

והגית בו יומם ולילה: יהושע א, ח.

והענין . . שאין אתעדל"ת יכולה להשיגה: ראה אוה"ת כי תצא ע' תתקלב.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
קרוב ה' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח.
ואין אמת אלא תו': ירוש' ר"ה פ"ג, ה"ח. חגיגה ג, ח. איכ"ר פתיחתא ב. ת"ז ת"נ. ובכ"מ.
בביאור ע"פ אלה מסעי: לעיל פ' מסעי צג, ג ואילך.
והיו הדברים האלה וגו' ודברת בם: דברים ו, ו-ז.
אנכי מי שאנכי: נסמן לעיל פינחס פ, ב.
ידבר עמים: תהלים מז, ד.
וז"ש בפ' תרומה (**קכ"ח א'**) **אשתדלותא דאורייתא**: "כל מאן דבעי זכה בה כו' בלא אגרא כלל אבל אשתדלותא דקוב"ה דקיימא בעובדא אסיר לנטלא ליה למגנא ובריקנייא בגין דלא זכי בההוא עובדא כלל כו' וע"ש דמוכח לון מקראי, ולא נת' שם היטב הטעם במפרשי הזהר מ"ש התורה ממצות, והוא מובן היטב לפי הנ"ל דלהיות מעשה המצות נמשך עיקר האתעדל"ע ע"י אתעדל"ת דוקא וכיון שצ"ל אתעדל"ת דוקא א"כ צ"ל האתעדל"ת בכל הבחי' ולא די שישאל לולב וינענע או שישאל תפילין מאחרים, רק יוצא ממונו ע"ז שהוא בחי' בכל מאדך שבזה מראה האתעדל"ת שמתעורר לעשות כל מה שביכלתו . . משא"כ ברקנייא ומגנא אין כאן אתערותא כ"כ אא"כ א"א לו . . משא"כ בתורה שהיא בחי' אתעדל"ע הנמשך בלי אתעדל"ת הלכך אפי' במגנא שפיר דמי דאין שום קפידא ע"ז" — אוה"ת פ' ואתחנן ע' נג ע"ש בארוכה.
אתה חוננתנו: נוסח ההבדלה בחונן הדעת. באוה"ת סידור ע' נט מציין לכאן "בתורה ע"פ ואתחנן נת' פי' אתה חוננתנו למדע תורתך נז' לשון חנינה אתורה וכן אנו אומרים באהבת עולם כן תחננו ותלמדנו, כי חנינה היינו מתנת חנם והוא אתעדל"ע בלי אתעדל"ת וזהו בחי' תורה כי תפלה ההמשכה ע"י אתעדל"ת רשפי אש דמאדך, משא"כ בתורה רק ע"י קורא בתורה כו' וז"ש תהלים קי"ט ותורתך חנני".
במדבר . . בארץ לא עבר בה איש . . שם: ירמי' ב, ו.
כמים הפנים: משלי כז, יט.
כי לא אדם הוא: ש"א טו, כט.
אין אתעדל"ת מגעת שם . . אלא שנמשך אתעלד"ע: ראה ביהל אור ע' תלה שמציין שזה נק' חן ע"ש.
וממדבר מתנה: במדבר כא, יח.
כי באור פניך נתת לנו: ברכת שים שלום.
בפ' ראה ע"פ אחרי ה': לקמן כ, ב.

ובד"ה בשעה שהקדימו ישראל: לעיל פ' במדבר.
משה קיבל תורה מסיני: אבות רפ"א.
ב"ק יוצאת מהר חורב: שם ו, ב. ראה ברכות ג, א. רות רבה ו. ובכ"מ.
ברכות המצות עובר לעשייתן: פסחים ז, ב. וש"נ.
אך כדי להיות קדשנו במצותיו וצונו: ראה אוה"ת תצוה ע' א'תרי.
בענין גדול תלמוד: ע' בתורת שבת נחמו דתקס"ז [ראה סה"מ תקס"ז ע' שיז] ענין מעשה גדול לע"ל כו' שיהי' ב"ן גדול ממ"ה. כי יתעלה בבחי' ס"ג. ועד"ה קול דודי משמח חתן עם הכלה יעו"ש ועיין אור התורה בראשית (מ, סע"ב) וע"ל רד"ה אם בחקותי הב' [ב].
כי ארץ העליונה הוא כנס"י: מובא באוה"ת פ' שלח ע' תסב.
ארץ חפץ: מלאכי ג, יב.
ורצה משה להמשיך בה . . בחי' אתעדל"ע . . שלא ע"י אתעדל"ת: נתבאר בארוכה באוה"ת פ' ואתחנן ע' נה ואילך.
עיניך יונים: שה"ש א, טו. ד, א.
יונתי תמתי: שם ה, ב. ו, ט.
ויצא כברק חצו: זכרי' ט, יד. וע' לעיל רד"ה אז ישיר ישראל רד"ה וגילוי [חקת סב, ג]. וש"נ [כ].
אשתומם כשעה חדא: חולין כא, א. פסוק הוא בדניאל ד, טז ושם חדה [כ].
חכמים עיני העדה: ראה תענית כד, א. רש"י ד"ה מעיני העדה. ע"ח שער דרושי הנקודות פ"א. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' רסד.
על"ק (צא, ד). וש"נ. [כ].

דף ג

פנים בפנים: דברים ה, ד.
וירא ראשית לו: דברים לג, כא.
כי הנה בשלמה: נתבאר באוה"ת כי תשא ע' ב'מו "בשלמה שהי' למטה ממדריגת משה נאמר בו אשר התחננתילפני הוי' ולא אל הוי' מפני שבחי' החנינה זו שבשלמה הוא למטה משם הוי' דהיינו מדת הרחמים והחנינה המושפעת משם הוי' דאצי' . . אבל במשה נאמר בו ואתחנן אל הוי' שהמשיך מי"ג מדה"ר דא"א אל הוי' שהוא בחי' ז"א כו', ובודאי עם היות שגם במדות דז"א שייך בחי' חנון מ"מ אין זה ערך לי"ג ת"ד דא"א ממש".
אשר התחננתי לפני ה': מ"א ח, נט.
ה' א-ל רחום וחנון: שמות לד, ו.
חנון ורחום ה': תהלים קיא, ד. קמה, ח.

מקור כל ההתהוות: ראה באוה"ת פ' כי תשא ע' ב'מו מבאר: "(ר"ל שם הוי' שלמעלה מהשתלשלות כמ"ש הוי' הוי' ופסיק טעמא בינייהו וכמ"ש [תו"א סב, א] בד"ה וירא ישראל כו' וייראו העם את הוי' ויאמינו בהוי' ע"ש)".

אבל חנון ורחום ה' פי' שכדי להיות בחי' הוי': באוה"ת כי תשא ע' ב'מו מבאר: "(ר"ל שם הוי' דז"א שהוא מקור ההשתלשלות)".

סד"ה שובה ישראל: לקמן ש"ש סה, ב. וראה יהל אור ע"פ חנון ורחום ע' תרעה. אוה"ת ויגש תתקפד, ב.

אין ואתחנן אלא מתנת חנם: ספרי ר"פ ואתחנן.

רש"י ר"פ ואתחנן. [כ].

פי' חנם בלא מצות: ספרי במדבר יא, ה פי' פז.

ע"פ ובשביעית יצא לחפשי חנם: ראה תו"א עו, ג.

אנכי עומד בין ה' וביניכם: דברים ה, ה.

שהוא בחי' אתעדל"ע: באוה"ת פ' כי תשא שם מוסיף "שלמעלה מאתעדל"ת עכ"ל". [— מלקו"ת כאן].

כי עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.

בפ' נשא קל"ז ע"א ק"ל ע"א: בזהר. באוה"ת נ"ך כרך א ע' רסד מציין נשא דק"ל ע"א פי' כי עין בעין יראו היינו התגלות עינא פקיחא דא"ק שיתגלה בעינים דז"א . . בדף קל"ז ע"א ג"כ ע"ד הנ"ל".

וע' בפ' נשא קל"ז ע"א: "בפי' הפסוק עיניך תראינה ירושלים נוה שאנן לעת"י אתמר" — אוה"ת ואתחנן ע' פט.

בביאור ע"פ וירד הגבול: ראה לעיל פ' מסעי צד, ב.

בד"ה והיה מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר.

ועיין מענין טוב: ראה אוה"ת פ' ואתחנן ע' שנט.

בזח"א פ' בראשית ד"ל ע"ב: "פי' טוב הטי"ת הוא יסוד שהוא התשיעי מלמעלמ"ט והוא מאיר מהבינה". — אוה"ת נ"ך כרך א ע' קג.

במאו"א אות ט' סעיף ה': "טוב נקרא יסוד ז"א כי ט' היא התשיעית ו' סוד הת"ת ובית סוד המל'" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' קג. וכ"ה באוה"ת פ' בא ע' שצג.

ובפ' נח ד"ס ע"א: טוב איש דא הקב"ה דאקרי טוב . . ד"א טוב איש דא צדיק דכתיב אמרו צדיק כי טוב". — אוה"ת נ"ך כרך א ע' קג.

ובפ' לך לך דפ"ב ע"ב: "משמע ג"כ דטוב היינו המשכה פנימיות" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' קד.

ובפ' תרומה קכ"ח סע"ב: "וכ"מ פ' תרומה . . דסמך גאולה לתפילה . . היינו עד"מ כשהטפה לא נמשכה עדיין לחוץ". — אוה"ת נ"ך כרך א ע' קד.
בפ' תרומה קס"ח ב: הלשון נעתק ביהל אור ע' פט. וראה גם אוה"ת פ' תצוה ע' א'תשסג. פ' מסעי-במדבר כרך ז ע' א'תתקעט.
בד"ה ואכלת ושבעת וברכת: לקמן פ' עקב טו, ב.
ובזח"ב פקודי דף ר"כ ע"ב ובפי' הרמ"ז שם: נזכר גם לקמן ברכה צד, ד. ראה אוה"ת פ' ואתחנן ע' שנח דמפרש דאע"ג שהוא גנוז עכ"ז ביה קיימין ב"נ בעלמא. ובפי' הרמ"ז שם שהארה ממנו מאיר ומתלבש בתוך המדות עליונות ע"ש. וראה גם באוה"ת בראשית כרך ג תצח, א. אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרעט.
בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה לה': "פי' שזהו מקור ליג"מ הרחמים כמאמר הטוב כי לא כלו רחמיך". — אוה"ת נ"ך ע' תקנט. וראה ביהל אור ע' צו בפי' הטוב כי לא כלו רחמיך.
בד"ה ה' לי בעוזרי: לקמן שמע"צ פח, ג.
בת"ז תי' למ"ד: "דעמודא דאמצעיתא איהו קול השופר כו' ברקים מסטרא דצדיק דאתמר ביה ויצא כברק חצו כו'". — אוה"ת נ"ך כרך א ע' תקיח וראה לקמן ר"ה ס, ג.
ועיין באג"ה סס"י ט"ו: וראה בליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.
וע' במאו"א אות ב' סל"ד: "ברק נק' יסוד וסי' ויצא כברק חצו יורה כחץ ומצדו ברקים" — הלשון נעתק באוה"ת פ' שלח ע' תריב. ובאוה"ת בראשית כרך ד תתכח, ב "ואפ"ל שזהו ענין גילוי פנימיות יסוד אבא". וראה גם באוה"ת בראשית כרך ו תתרמד, א.
חכמים שהם עיני העדה: נסמן לעיל ב, ד.
ביאור ואתחנן: בסה"מ תקס"ד ע' רג — הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי. בשינויים והגהות אחרות באוה"ת פ' ואתחנן ע' נח.
ויצעקו אל ה': תהלים קז, ו.
בע"ח שע"י הסתכלות . . כח הזווג . . בחי' ראי' לבד: ראה בארוכה המשך בששה"ק תער"ב ח"ג ע' א'ת ואילך.
הקטן אינו מוליד: סנהדרין סח, ב.
שאין לו דעת: יבמות קד, ב. גיטין כב, סע"ב. על"ק (ה, ב). וש"נ בפנים. [כ].
ובמ"ח מס' זיווג או"א: פ"א אות ד.
חכמים שנק' עיני העדה: נסמן לעיל ב, ד.
ע"פ אכלוהו היום: תו"א בשלח סה, ג.
ע"פ כי טובים דודיך: תו"א שמות נג, ב.
ע"פ ושאבתם מים בששון: לקמן דרושים לסוכות פ, ב.

וחכמה היא בחי' ראי': ראה פרדס שער ערכי הכנויים מערכת ראי'.
שימשיך בה מבחי' ראיה . . שלמעלה מאתעדל"ת: מובא באוה"ת ויקרא כרך א ע' יח.
שפעם א' נכנס ר' אברהם . . פ' שנה: וע' לעיל פ' צו ד"ה והניף ספ"ה (יז, ב). וש"נ. [כ].
ראה בסה"מ תקס"ד ע' שכט בהערה לע' רג, מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תסד.
באוה"ת כאן ע' נט-ס מובא הסיפור בשינויים בכמה פרטים.
בביאור ענין קי"ס: ד"ה והניף לעיל פ' צו יז, א. אוה"ת ואתחנן ע' קז "בד"ה הנה ענין ים סוף". וראה במ"מ לכת"י שבכמה כת"י נרשם התחלה זו לד"ה והניף הנ"ל.
בזהר ואתחנן דר"ס ע"ב: בג"כ משה שירותא הוא בעלמא ואיתימא מאן הוה סיומא כו' סיומא דמלכא משיחא הוא" — אוה"ת ואתחנן ע' קז.
ועתה ישראל שמע: דברים ד, א.
והמגיד נ"ע פי': ראה גם אוה"ת שה"ש ע' תשמח, וע' א'ג.
בזהר פ' בהר דק"ח ע"א: "כתיב זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם בלא ברכה דלא הוו עלן במצרים עול דלעילא" — אוה"ת בהעלותך ע' שפה.
ע"פ אשירה להוי': תו"א סג, ב.
מ"ש בספ"ד (**תרומה קע"ז א**'): נעתק באוה"ת ואתחנן ע' קיט ע"ש.
דלכאורה אינו מובן: ראה שם באוה"ת.
ע"פ כי כארץ תוציא צמחה: לקמן פ' נצבים נא, א.
לתת לך . . במה אדע: בראשית טו, ז-ח.
בפרדס בעה"כ ערך ארץ: "ארץ החיים יתייחס על מל' ובינה המל' שמקבלת מעץ החיים שהוא ז"א ע"י היסוד הנקרא אל חי" — אוה"ת בראשית כרך ה תתצה, א.
ע"פ וללבן שתי בנות: תו"א כב, ד.
בזהר ס"פ תרומה (**דקע"ח סע"ב**): ביהל אור ע' תמד על הפסוק בארצות החיים מעתיק מהזהר: "יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים בין קדש ובין קדה"ק בין עתיקא לז"א וסמוך לזה אתהלך לפני ה' בארצות החיים משמע כנ"ל דב' ארצות הא' הגילוי מז"א שהוא ענין חיים הב' מע"ק חיי החיים כו'".
"בענין יהי רקיע כו' והיינו כי בבינה נמשך ממו"ס" — אוה"ת בראשית כרך ה תתצה, א. ובהקיצור שם "ב' ארצות החיים מל' נקראת ארץ החיים שמקבלת החיים מז"א הנק' עץ החיים ובינה נק' ארץ החיים שמקבלת מבחי' כי עמך מקור חיים והוא בחי' שלמעלה מעץ החיים".
בפ' שמות (**י"ג א**'): נעתק באוה"ת ואתחנן ע' קיט.
פ' שלח (**קע"ד א**'): נעתק באוה"ת ואתחנן ע' קיט.

בפ' פינחס (**רכ"ו א' ודר"ס ע"ב**): "זח"ג פנחס דרכ"ו א' ומאן דבעי לייחדא אתוון צריך בתחנה ובתחנונים. ובג"ד ואתחנן אל ה' באד' לשכינתא בתחנונים ולקב"ה ברחמי כו'" — אוה"ת ואתחנן ע' קיח.

ויעבר ה' על פניו: שמות לד, ו.

מרבע"ה שזכה לבינה: ר"ה כא, ב. ראה בלקו"ש ח"ו ע' 250 סעי' ה ושם בארוכה בדרגת משה רבינו.

נק' איש אלקים: דברים לג, א.

והי' כבד פה: שמות ד, י.

שכינה מדברת מתוך גרונו של משה: להעיר מזח"ב קטו, ב. זח"ג ריט, א. רלב, א. ז, א. רסה, סע"א. שמו"ר פ"ג, טו. ויק"ר פ"ב, ג. מכילתא שמות יח, יט.

כ"כ באגה"ק שלו ב' כ' האריז"ל. וע' לעיל פקודי (ה, סע"ד), ושם [אחרי] (כז, ב) בחקותי (נ, א). וע' ביאור והי' מספר בנ"י סופ"ג (ז, ג). בהעלותך (לד, ד). לע' [לק'] בואתחנן (יג, ד). [כ]. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' רלא.

שעי"ז הראיה מרחוק . . ולא אור פנימי ממש: מובא באוה"ת נ"ך כרך א ע' שסח ומוסיף "וקאי גם כן על ההמשכה מחכמה במל'".

שתורה צוה לנו משה: דברים לג, ד.

כל האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב. וע' לעיל ויקרא (ה, א). וש"נ.

דף ד

וכמ"ש במ"א שזהו ענין קומי לך רעיתי: שה"ש ב, י.

לכו לחמו: משלי ט, ה.

פתחי לי כחודה: ראה בס' המאמרים ה'תש"ג ע' 198 בהערה.

ע' קרח (נה, א). וש"נ. [כ].

על תפלתי שתהא סמוכה למטתי: ברכות ה, ב.

אך עיקר בקשת משה: ראה ד"ה מים רבים תרל"ו פרק קכז. סה"מ תרס"ח ע' רפה.

גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך: תהלים קיט, יח.

סיום הביאור או הוספה מהצ"צ, באוה"ת ואתחנן ע' קיג.

וידעת היום: בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תשכח — הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי.

ד"ה זה במאמרי אדה"א — הנחות תקע"ז ע' רנה, מיוסד על מאמר זה (נדפס גם במאמרי אדה"ז פרשיות ח"ב ע' תשד).

ביאור על מאמר זה, באוה"ת ואתחנן ע' קעא.

לכללות המאמר ראה סהמ"צ להצ"צ, מצות האמנת אלקות בתחלתו. ושם דף קעד, א. המאמר נזכר בספר החקירה ז, ב. באוה"ת שבועות ע' עח. ובאוה"ת שופטים ע' תתמז, ושם כעין קיצור מכל המאמר וז"ל שם:

"והענין כמ"ש בלקו"ת בד"ה וידעת היום דרוש הראשון והביאור בענין ג' בחי' הא' ראי' ממש. הב' דעת שהוא אחוריים דיסוד אבא שהוא ראי' ע"ד ידיעת המציאות ולא השגת המהות והראיה הוא השגת המהות, הג' בחי' אמונה, מבואר שם ענין ב' פסוקים אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקים וענין וידעת היום והשבות שבפסוק אתה הראת לדעת קאי על ממכ"ע שעז"נ ומבשרי אחזה אלוקה ממש בחי' הראת לדעת, אך בבחי' סוכ"ע אין דרך להגיע כ"א בבחי' אמונה ואעפ"כ נאמר ע"ז וידעת היום כו', והיינו ענין ורעה אמונה והמשכה זו להמשיך הדעת באמונה הוא ע"י תומ"צ שעליהם נאמר נעשה אדם בצלמינו, אדם אדמה לעליון בחי' סוכ"ע ואדם הוא בחי' דעת כו' ע"ש".

וידעת היום והשבות: דברים ד, לט.

אתה הראת לדעת: דברים ד, לה.

פנים אל פנים: דברים ה, ד.

אם יוספים אנחנו לשמוע וגו' קרב אתה ושמע: דברים ה, כב-כד.

היטיבו כל אשר דברו וגו' לך אמור להם: דברים ה, כה-כד.

וזאת המצוה: דברים ו, א.

שמע ישראל: דברים ו, ד.

פרשה שמע חובת הגוף היא ונוהגת: קידושין לז, א.

ענין דעת וענין אמונה שהם שתי מצות: הדיעות בזה הובאו במצות האמנת אלקות הנ"ל. וראה קונטרס תורת החסידות (ע' 14) ובהערת כ"ק אדמו"ר שם. ובאוה"ת ואתחנן ע' שמה. מובא אוה"ת דברים כרך ז ע' ב'תצה. וראה דרך מצותיך קעד, א.

ועד"ז פי' בשל"ה . . מאמר א': בשם חובת הלבבות שער היחוד "וזהו מרומז במ"ש דע את אלקי אביך ר"ל נוסף על מה שהוקבע אמונת האלקות בלבך מצד אביך דהיינו הקבלה איש מפי איש דע אתה בעצמך מצד ההשגה" ע"ש.

ויאמינו בהוי': שמות יד, לא.

ברבות בשלח פכ"ג: "ד"א תשורי מראש אמנה א"ר נחמיה לא זכו ישראל לומר שירה על הים אלא בזכות אמנה" — אוה"ת בשלח ע' תכט.

ובשה"ש רבה בפ' אתי מלבנון: פ"ד, ח. "כתיב וירא ישראל את היד הגדולה דאדין אדדם ואינם מאמינים (פי' המ"כ י"ל עדיין הוא מוליך ומדדה אותם מתוך הים ועיניהם הרואות

ולא יאמינו בתמיה) אית בר נש דחמי ולא מהימן הוי בזכות האמנה שהאמינו ישראל במצרים שנאמר ויאמן העם" — אוה"ת בשלח ע' תל.

והענין כי באמת . . זו היא בחי' אמונה: מובא בספר החקירה ז, ב.

ומבשרי אחזה אלו-ה: איוב יט, כו. באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'תצו יש לכאן הגהה ע"ש. וראה גם ספר החקירה ח, א.

שרואין את העולמות שהם כמו גוף גדול: ראה אדר"נ פל"א. ובמו"נ ח"א פע"ב.

מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה: חגיגה יג, א. ירושלמי ברכות פ"ט, ה"א.

שאו מרום עיניכם: ישעי' מ, כו.

וידיעה זו מורגשת כאלו רואה: נתבאר בספר החקירה ח, א ושם ח, ב בהקיצור. ושם דף כו, א ומבאר שכאן מפרש אדה"ז שראיה דבחי' ומבשרי אחזה אינו אלא על בחינת ממכ"ע, שזהו כדמיון הנשמה המלובשת בגוף, ועל סוכ"ע צריך אמונה, והצ"צ מפרש עוד יותר שגם בסוכ"ע מורגש הראיה והביא ראיה מגלגלים שאינן כגוף האדם, ע"ש בארוכה.

אך עיקר בקשת משה: ראה ד"ה מים רבים תרל"ו פרק קכז. סה"מ תרס"ח ע' רפה.

וזהו לשון אחזה ולכן אין זה נקרא בשם אמונה: באוה"ת סידור ע' מד מציין לכאן, דכאן ביאר "דעל בחי' ממכ"ע נאמר ומבשרי אחזה שמרגיש מציאותו רק שאינו נודע מהותו. וסוכ"ע הוא בחי' אמונה, ולכאורה זה סותר למ"ש דחכמה נק' אתה שהוא בגילוי ממש המהות, ובכתר הוא הרגשת המציאות כו', אכן באמת לק"מ דשם [= הכוונה לכאן] הכוונה שאצלינו הוא כאן שבממכ"ע יש הרגשת המציאות כו', אבל כאן [= הכוונה לסידור] הכוונה על עולם האצילות אשר שם דוקא החכמה הוא בבחי' גילוי המהות ממש" ע"ש.

דעת . . והרגשה: נסמן לעיל ואתחנן ב, א. וראה תניא פמ"ו. וראה גם המשך בששה"ק תער"ב ח"א ע' תקיב.

דעת הוא העמקת הלב: מובא באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקפח ושם מציין: "וע' מזה שהדעת הוא ההתקשרות בהדבר והפך השכחה בסידור בד"ה להבין ענין הלולב ומיניו".

הרהור . . לא עביד מידי: זח"ג קה, א.

דהרהור לאו כדיבור דמי: ברכות כ, ב. באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'תצו יש לכאן הגהה וקיצור.

ב אך הנה דעת והרגשה זו הוא בבחי' ממכ"ע: ראה אוה"ת פנחס א'קעד. וראה המשך בששה"ק תער"ב ח"א ע' קפט: ועמ"ש בלק"ת . . דבבחי' ממכ"ע דהיינו בחי' חכ' שייך

ידיעת המציאות ובבחי' סובב דהיינו בחי' הכתר הו"ע האמונה כו' ומבו' במ"א שזהו אצלינו כך אבל באצי' החכ' היא בבחי' השגת המהות וח"ס בהשגת המציאות כו' וגם מבו' שם בהבי' הב' בענין הדעת באמונה (!) שגם בבחי' סובב שייך השגת והרגשת המציאות כו' וזהו גם אצלינו וכמש"ש שכל הנבראים יכולים להשיג מציאות בחי' הסובב כו' . . אך גם הסובב מושג מציאותו.

ח"ג קל"ז ב': ראה אוה"ת ענינים ע' רסה.

בד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י: לעיל אמור לא, ג.

אני הוי' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

ואתה הוא קודם שנבה"ע: תדא"ר פכ"א. נוסח התפלה (עד שלא נבה"ע). של"ה ג, ב.

מלכותך . . מלכות כל העולמים: תהלים קמה, יג.

כמאמר בשכמל"ו: פסחים (נו, א) פתח יעקב אבינו ואמר. [כ].

עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו לבד: פדר"א פ"ג. ראה לעיל בהר מג, ב ובמ"מ לשם. וראה בהנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תקעב.

כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.

(**וע' מזה בד"ה לכן אמור**: תו"א נז, ב.

ובד"ה קחו מאתכם תרומה: תו"א פז, ב.

ובד"ה יביאו לבוש מלכות: תו"א צ, ג.

ובד"ה שיר השירים: לעיל שה"ש א, ג.

ובד"ה קול דודי: לעיל שה"ש יד, ג.

והקדוש בשמים ובארץ: ברכת ישתבח.

(**והמלך הגדול . . וכתיב אלף אלפים**: הגהה זו נמצא גם בכת"י 1824. לכן נראה שזהו מאדה"ז ולא מהצ"צ.

ולגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.

אלף אלפים: דניאל ז, י.

אלא זו היא בחי' אמונה: ראה המשך תער"ב ח"א פרק צח.

כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.

ולפניו כחשיכה כאורה: באוה"ת דברים כרך ז ע' ב'תצז יש הוספה מהצ"צ.

בד"ה וירא ישראל כו' ויאמינו בהוי': בתו"א פ' בשלח.

שכן ארץ ורעה אמונה: תהלים לז, ג.

ורעה אמונה . . ומלאה הארץ דעה: ראה אוה"ת פנחס ע' א'קעה.

ומלאה הארץ דעה: ישעי' יא, ט. וכ"ה באוה"ת דברים כרך ז ע' ב'תצו. אבל בישעי' כתי' כי מלאה.

פי' הארץ היא האמונה שנק' בשם ארץ: באוה"ת דברים כרך ד ע' א'תתקלא מציין: ע"ז "ומ"ש שהאמונה נק' ארץ זהו כמ"ש בתו"א ס"פ משפטים בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה בארצך אשר יש ארץ החיים והוא ג"ע שממנו נשפע החיים דהיינו אמונה ואוי"ר כמ"ש באמונתו יחי' כו'".

נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.

ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה. באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'תצט יש הוספה מהצ"צ.

בד"ה להבין ענין הברכות: תו"א ו, א. ועם הגהות באוה"ת בראשית כרך ג.

ובאגה"ק ע"פ חגרה בעוז מתניה: אגה"ק סי' א. וראה בליקוט פירושים — חיטריק שם.

בד"ה ואהיה אצלו אמון: לעיל במדבר יז, ד ואילך.

נעשה אדם: בראשית א, כו.

רמ"ח מצות הם רמ"ח אברין דמלכא: ראה ת"ז ת"ל. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' רפג.

אדם אדמה לעליון: של"ה ג, א. שם תושב"כ דרוש צאן יוסף שא, ב.

תורה עבודה וגמ"ח: אבות א, ב.

תורה הוא שמותיו של הקב"ה: זח"ב פז, א. הקדמת הרמב"ן עה"ת. יונת אלם פכ"ט. וראה לעיל פ' מטות עו, ב. וראה הפי' באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'שלא.

להחיות רוח שפלים: ישעי' נז, טו.

אתערותא דלתתא אתעדל"ע: ראה זח"א פח, א. קסד, א. רלה, א. רמד, א. ועוד.

קרבנות . . באש שלמע': יומא כא, א.

בתפלה שכנגד הקרבנות: ברכות כו, ב. וראה ב"ר פס"ח, ט.

במאמר אחד ואח"כ נפרט: ראה מדרש שמואל אבות ה, א.

כמים הפנים לפנים: משלי כז, צט.

קבועה ותקועה בלב ונפש האדם: באוה"ת דברים כרך ז ע' ב'תצט יש הוספה וקיצור. ע"כ נמצא שם מלקו"ת.

אחד . . בשבעה רקיעים ובארץ: סמ"ק סק"ד. הובא בב"י או"ח רסס"א.

ואמונה זו היא בחי' ארץ זבת חלב ודבש: ראה אוה"ת ואתחנן ע' קכט.

בד"ה באתי לגני: לקמן שה"ש לב, ג.

סד"ה חכלילי עינים: תו"א פ' ויחי.

ובזח"ג קל"ו ב': ראה לעיל שלח מב, ד.

אז תתענג על ה': ישעי' נח, יד.
וצדיק באמונתו יחי': חבקוק ב, ד. ראה אגרות אדה"ז אגרת נא (ע' קכג) דשם מציין שזה הענין נרמז גם בתניא פרק לג.
לתענוג ולפיקוח נפש: ראה בטושו"ע או"ח סר"ז.
ומרוב כל: דברים כח, מז.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
ובפ' בהר דק"י ע"ב: ע"פ ורעה אמונה "שע"י ועשה טוב ממשיך למעלה בחי' אמרו צדיק כי טוב . . והיינו שע"י צדקה ומע"ט מעוררים וממשיכים השפע שיבא ביסוד ועי"ז נמשך מיסוד למל'" — יהל אור ע' שלא.
ובפי' הרמ"ז שם מענין טוב: וראה לעיל פ' בלק עג, ד ובמ"מ לשם. שנעתק מאוה"ת נ"ך כרך א ע' קד.
הנחש הטיל זוהמא: שבת קמו, א.
ובמתן תורה פסקה זוהמתן: ראה שבת שם. תו"א משפטים עט, ד. אור החיים ברכה לג, ג.
בימי יהושע עבדו את ה': יהושע כד, לא.
ובימי דוד ושלמה: זח"א קנ, א. שמו"ר טו, כו.
וס"פ אמור דק"ז: נזכר גם לעיל פ' תזריע כ, ג.
וכן — לפעמים נופל . . ולפעמים . . הרהורי תשובה. **אל יפול**: כי הרי אמר קרא שבע יפול צדיק וקם, שהנפילה היא בשביל הקימה והעלי' שלאח"ז, ונפילה וירידה זו מוכרחת היא (ראה סוף ההקדמה לשער היחוד והאמונה, תו"א ביאור לד"ה ושבתי בשלום), וכמבואר במ"א בארוכה, אשר בין מדרי' הקודמת למדרי' נעלית יותר שאחרי' צ"ל ביטול באמצע (וגם בסדר הירידה מלמעלה למטה כן הוא, אשר בן יש ליש צ"ל אין באמצע, כמבואר בשערי אורה ד"ה יביאו לבוש מלכות פכ"ד ואילך, המשך ר"ה ה'תשי"א (תרצ"ד) פ"ב ואילך ובכ"מ). וכיון שהירידה הכנה מוכרחת היא להעלי' למדרי' היותר נעלית — הרי אי"ז ירידה אמתית, כ"א חלק מן העלי' הנעלית יותר. — ובדא"פ י"ל אשר בהכרח לומר כן, כי מכיון שכוונת הבריאה (שהיא ירידה והשתלשלות1 מלמעלה למטה) היא, שתהי' אח"כ עלי' אחר עלי' מלמטה למעלה, הרי צ"ל שנעשה כן בפועל, שמאז נגמרה הירידה התחילה העלי' אחר עלי', כי אין מעכב, ח"ו, בידו, ובפרט שכוונת הבריאה קודמת לבריאה ואין שם שום מציאות שרש ומקור ללעו"ז, כמובן. — וע"כ צ"ל שהבחירה נוגעת רק במצבם של פרטים, אבל אינה

משנית את הסך-הכל של הבריאה בכללותה, שהיא בעלי' תמידית, כיון שכך היא כוונת הבריאה, — ובעומק יותר צ"ל שגם באיש הפרטי מתקיימת כוונת הבורא, שהוא בעלי' תמידית — דמאי שנא — וע"כ הביאור הוא כנ"ל. ובחירת האדם — קובעת רק את מהירות העלי' (וע"ד הביאור הוא כנ"ל. ובחירת האדם — קובעת רק את מהירות העלי' (וע"ד מרז"ל זכו אחישנה לא זהו בעתה), ואופן העלי' (אם הוא ע"י נתינת מקום מראש ללעו"ז ועי"ז דוקא ינצחו כליל אח"ז (ע"ד משנ"ת בס' המצות מצות איסור עבודת בע"מ. ובכל זה נענש הבוחר, כיון שלא זו (עבירה לשמה) היא כוונתו שלו) או עלי' בלי נסיגה לאחור כלל). והוא מעין החילוק דירושלמי ובבלי, שאף שכל קושיא הוא מסטרא דרע, אבל גם היא חלק מבירור הדין (משיחת כ"ק אדמו"ר — י"ט אייר ה'תשי"ב — לקו"ש ח"ג ע' 976).

לכל עת: קהלת ג, א.

ולאום מלאום יאמץ: בראשית כה, כג.

כשזה קם . . לא נתמלאה צור: ובפירש"י שם עזה"פ הב' ציונים אלו [ב].

כי כך הוא סדר תהפוכות הזמן: ראה לקו"ש ח"ה ע' 178 הערה 37.

ובערת הרע: דברים יג, ו.

אך להיות בחי' סובב כל עלמין: קטע מובא באוה"ת תשא ע' ב'ע.

ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.

ובית שני הי' בו שנאת חנם: יומא ט, ב. ראה ירושלמי יומא פ"א, ה"א.

זה לעומת זה: קהלת ז, יד.

והנשים שהיו מבכות: יחזקאל ח, יד.

אמרו מעת חדלנו: ירמי' מד, יח.

כמ"ש בירמי' סי' כ"ז פסוק י"ד ט"ו: פסוק יד: ואל תשמעו אל דברי הנביאים האומרים אליכם לאמר לא תעבדו את מלך בבל כי שקר הם נבאים לכם.

פסוק טו: כי לא שלחתים נאם ה' והם נבאים בשמי לשקר למען הדיחי אתכם ואבדתם אתם והנביאים הנבאים לכם.

בב"ש שחסרו ה' דברים: יומא כא, ב.

בד"ה כי המצוה הזאת: לקמן פ' נצבים מה, ד.

היום לעשותם ולא למחר בעוה"ב: דברים ז, יא. ע"ז ד, ב. וש"נ.

הידיעה והרגשה בבחי' ממכ"ע כבר נאמר אתה הראת: ראה ד"ה אתה הראת תשל"ז סעי' ד (סה"מ מלוקט ח"ד ע' לה) דכאן מבואר שקאי על ממכ"ע ובכ"מ מבואר שאתה

הראת לדעת קאי על העצמות ע"ש.
בלקו"ש חט"ז ע' 67 הערה 76 מציין לעיין באוה"ת פ' וארא ע' רכז.
בד"ה צו את בנ"י: לעיל פ' פינחס עה, ג.
כי כמו שיש בחי' הסתר וצמצום בבחי' ממכ"ע: באוה"ת נ"ך כרך א ע' תרלט מציין לכאן.
בשני יצריך: ראה ברכות פ"ט, מ"ה.
אנכי מי שאנכי: נסמן לעיל דברים א, ב. וש"נ.
והארץ תרצה את עונה: ראה ויקרא כו, מג.
שזדונות יהיו כזכיות: יומא פו, ב.
ובפ' וזאת הברכה: יא, ה.
ע' רבתי וכן ד' דאחד שהוא ענין עד: ראה אוה"ת שופטים ע' תתס שמבאר זה.
ואתם עדי: ישעי' מג, כ.
ושמע ל' הבנה: כמ"ש דבר כי שומע עבדך (ש"א ג, י). וראה ג"כ ברכות יג, א.

דף ה

ע"פ שנים עדים יקום דבר: ראה דברים יט, טו.
עדות אותיות דעות: פרדס בעה"כ ערך עדות. ראה ג"כ מא"א אות ע', ס"ט.
ביאור הדברים: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ה ע' תשלח.
אברהם חסד דקדושה: ראה זח"א מא, א. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תקפ.
ישמעאל חסד דלעו"ז: ראה עמה"מ שי"ד פ' קכה (קיד, א).
אברהם שיצא ממנו: ויק"ר פל"ו, ה. פסחים נו, א. ספרי דברים ו, ד. לב, ט. לג, ב. וראה ספר הליקוטים (הצ"צ) ערך ישמעאל.
שיצא ונפרד: וכן לקמן שה"ש ט, ד. וראה בלקו"ש ח"כ ע' 101. חכ"ה ע' 255 הערה 35.
יצחק גבורה דקדושה: מא"א אות יו"ד, סמ"ד.
אין ביכולת כל מדה שבלעומת זה להיות מנגד רק למדה שכנגדו בקדושה: "ובתו"ח שם [— תולדות קמד, ב] (פ"ז) שמצד היראה והפחד דיצחק [לא רק שא"א להיות ממנה יניקה לקליפת פלשתים, אלא יתירה מזו] "לא יוכל לישב במושב ליצים וישנא מאוד ההוללות" — לקו"ש חט"ו ע' 120 הערה 17.
שבארות שחפר אברהם סתמום פלשתים: בראשית כו, יח.
פלשתים לצנים היו: ע"ז יט, א. תו"א סא, ג. ראה לקו"ש חט"ו ע' קיט.
שאין להוללות ושמחה דקליפה יכולת כלל לעמוד נגד מדת היראה והפחד דקדושה: "הוא לפי' ש"אינן כלל לעומת זה של היראה [ושם [— בלקו"ת], שגם היראה כשהיא רק לבדה יש לה ג"כ מנגד מבחי' הגבורה דקליפה ורק ע"י הצטרפות והתכללות ב' המדות

דקדושה (אהבה ויראה) "אז (דוקא) לא יוכלו המנגדים שבלעומת זה לנגוע בהן"]". — לקו"ש חט"ו ע' 120 הערה 20 ע"ש באריכות ההפרש שבין הלקו"ת לביאה"ז מאדה"א פא, א.

ע"פ אלה תולדות יצחק: תו"א יז, ג. וראה גם בתו"ח ר"פ תולדות קמג, ג ואילך.

וסד"ה ויהי בשלח פרעה: תו"א סא, ג ואילך. וראה אוה"ת בשלח ע' שסז.

כיתרון האור מהחושך: קהלת ב, יג.

ונאספו שמה: בראשית כט, ג.

לב האבן: יחזקאל יא, יט.

יעקב הוא בריח התיכון ומדתו אמת: ראה זח"א קלט, א ועוד. תניא ספי"ג.

התפארת הוא המחבר חו"ג: ראה זח"ג כח, סע"א. ס' מאמרי אדה"ז — ענינים ע' נח ובהנסמן שם.

יושב אהלים: בראשית כה, כז.

כמ"ש בזהר ס"פ תרומה (**דקע"ה ע"ב**): יושב אהל לא כתיב אלא ישב אהלים תרי דאחיד להאי ואחיד להאי . . דתנינן מאי איש תם כתרגומו שלים, שלים מכלא שלים לתרין סטרין לעתיקא קדישא ולזעיר אפין שלים לחסד עלאה ולגבורה עלאה כו' (נר' דמרמז דזה ב' הענינים דמדתו אמת שהוא הארה מכתר. והיינו להיות כי הת"ת הוא המחבר חו"ג) — ביאור מחסיד בכת"י.

ויקרא (**י"ב ב'**): עושה שלום במרומיו דא יעקב דכתיב תתן אמת ליעקב. וכתיב והאמת והשלום אהבו דאמת ושלום קשור דא בדא . . יעקב איהו עביד שלום כמה דאמרן בגין דאחיד להאי ולהאי. ואח"כ מביא מזהר וישלח לאחר הזהר תרומה ויקרא — ביאור מחסיד בכת"י.

וישלח (**קס"ז ב'**): "פי' יושב אוהלים בגין דאיהו יתיב בתרין משכנין עילאין ופי' במק"מ שז"א שהוא יעקב הוא בין שני ההי"ן מקבל מן ה' הראשונה ונותן לה' האחרונה" — יהל אור ע' מג.

איש תם יושב אוהלים גבר שלים בגין דאיהו יתיב בתרין משכנין [בניצוצי אורות — בינה ומל'] עלאין ואשלים להאי גיסא ולהאי גיסא. (דמתחיל בענין אוהלי תרין משכנין) וע"ז מביא גם הרבות. — ביאור מחסיד בכת"י.

תושב"כ נק' אהלו של שם: ראה אוה"ת תולדות קמה, א.

שכל התורה היא שמותיו: לעיל [פינחס] (עו, רע"ב). וש"נ. [כ].

זח"א בראשית ד"נ ע"ב: דמבאר איך שיעקב מחבר תושב"כ ותושבע"פ ודו"ק היטב — ביאור מחסיד בכת"י.

ברבות וישלח פע"ט: לפי שכתוב יעקב איש תם יושב אוהלים לפיכך ויבא יעקב שלם (הרי מקשר ענין יושב אוהלים לויבא יעקב שלם. וזכות הוא לו מה שהי' (?) — ביאור מחסיד בכת"י.

בחקתי ס"פ לו במדבר פ"ג: יעקב בחרו הקב"ה שנא' כי יעקב בחר לו כו' אבל לא קירבו אלא הוא קירב א"ע שנאמר ויעקב איש תם יושב אהלים (הרי יושב אהלים באהלי שם דזהו שקירב א"ע.) וגם במד"ר בחקתי מזכיר זה לזכות דאמר שם עד מתי זכות אבות קיימת . . שנאמר ויעקב איש תם — ביאור מחסיד בכת"י.

נשא פי"ג: ויעקב איש תם יושב אהלים ואמ' יוכר באהלים, ג"כ ראי' דאהלים הוא אהלי תורה ודו"ק — ביאור מחסיד בכת"י.

ובפ' דברים: התחיל עשו צוח כו' בא וראה מה עשה לו . . ויעקב איש תם יושב אוהלים לא די שצחק לי על שמכרתי בכורתי עתה לקח ברכתי ע"ש — ביאור מחסיד בכת"י.

וכיון שכן שהוא כולל חו"ג . . ולכן הוא בלבדו גלל האבן: ראה לקו"ש ח"כ ע' 126 הערה 21. שם ע' 408 הערה 175.

כי לא יכול לו: בראשית לב, כו.

כי שרית: בראשית לב, כט.

שפת אמת תכון לעד: משלי יב, יט.

תתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ.

באגה"ק סד"ה זורע צדקה שכר אמת: בפי' תתן אמת ליעקב דיש ב' מיני דו"ר הראשונות הן הנולדות מהתבונה והדעת כו' והאחרונות הן הבאות אח"כ מלמעלה בבחי' מתנה כו' ולכן הן הן הנקראים בשם אמת כו' ע"ש" — אוה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשצו.

באגה"ק סד"ה זורע צדקות שכר אמת: יש ב' מיני דו"ר הראשונות הן הנולדות מהתבונה כו' והאחרונות הן הבאות אח"כ מלמעלה בבחי' מתנה כו' ודאי אין ערוך כלל בין הראשונות שהן תולדות השכל הנברא לגבי האחרונות שהן מהבורא ית"ש ולכן הן הן הנקראות בשם אמת כי חותמו של הקב"ה אמת שהוא אמת האמיתי, וכל האמת שבנבראים כלא חשיבי קמיה, אך איזה הדרך שיזכה האדם לאמת ה', הנה הוא ע"י שיעורר ר"ר לפני ה' על הניצוץ שבנפשו שהיא מדתו של יעקב מבריח מהקצה אל הקצה כו' דהיינו מרום המעלות עד למטה מטה להמשיך אמת ה' לעולם השפל הזה החשוך כו' (א"כ זהו מה שע"י מדתו של יעקב ממשיכים האמת מלמעלה, ולכן הוא דאינו נפסק כו') — ביאור מחסיד בכת"י.

ע"פ ובשנה הרביעית: לעיל פ' קדושים כט, ד.

ועמ"ש סד"ה במדבר סיני: לעיל במדבר ג, א שהרחמים של יעקב לעורר רחמים רבים אפי' על עולמות עליונים כו' וכולא קמי' כלא חשיב . . הרחמנות על השבטים, עלמין דאתגליין המקבלים חיותם מבחי' עלמא דאתגלייא הם הנק' מים תחתונים . . ובכל אדם הוא לעורר ר"ר על ניצוץ אלקי שירד ממקום כבודו ממקום גבוה למקום נמוך, ולא בשביל הירידה לבדה שירדה אלא אף גם זאת שנתלבשה בלבוש הגוף החומרי. — ביאור מחסיד בכת"י.

ובד"ה כנשר יעיר: לקמן האזינו עח, א. הרחמים על ניצוץ אלקות והרחמנות אינו על גופו ונה"ב, אלא כמ"ש וישוב אל ה' וירחמהו דהיינו על ניצוץ אלקות שנפל מאיגרא רמה כו' בהתלבשותה בגוף הגשמי בעוה"ז שמחמת זה נמשך אחר חומריות הגוף — ביאור מחסיד בכת"י.

ימותו ולא בחכ': איוב ד, כא.

בזח"ג ר"פ ויקרא: ראה ביאה"ז לאדה"א ר"פ ויקרא. וביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' שיג ואילך.

ועיין בזח"ג ר"פ ויקרא: ב, א ונתתם לי אות אמת דא אות ו' כו' ואי תימא שאר אתוון לאו אינון אמת, אין, אלא אות דא אקרי אמת ובניצוצי אורות שהוא הת"ת — ביאור מחסיד בכת"י.

ובפרדס בעה"כ ערך אמת: כל המפרשים הסכימו היות התיבה זו רומז על ת"ת . . זולתי הרמב"ן — ביאור מחסיד בכת"י.

ע"פ הזהר פ' חיי שרה (**דקכ"ג ע"א**): ביאוה"ז לאדה"א יב, ד יש להבין למה דוקא הזכיר קוב"ה דאתכליל כו' ולא חו"ב כו' קוב"ה הכוונה על קו וחוט אור א"ס נאצלה מן המאציל והוא מאיר בז"א יותר מבכל הפרצופים. והטעם ידוע לפי שאוא"ס בכל ספי' וספי' וכמ"ש אנת מלגאו כל ספי' ומלבר כו', אמנם מאחר שכל ספי' מיוחדת לעצמה ואין בחכמה אלא חכמה ולא בינה כו' — ביאור מחסיד בכת"י.

בע"ח שער כ"ב פ"א: בדפוס שקלאוו תק"ס. [לפננו שער כ"ג] צ"ל פ"ה ולא פ"א. [כ].

וכמ"ש בע"ח: "בענין הדעת שאינו במנין ע"ס כי אין אנו מונין אלא מה שיש בו כלי, אבל הדעת בחי' נשמה בלי כלי". — לעיל בלק עא, ב. וראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' סד. אוה"ת משפטים ע' א'קו. וראה גם בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' ערה ואילך בענין הנ"ל.

וכמ"ש בע"ח שם שהוא נשמה דז"א: אולי הכוונה לשער כג דכתב שם אבל הדעת הוא בחי' נשמה דז"א ואין אנו מונין אלא מה שיש בו כלי אבל הדעת (הוא) נשמה בלי כלי

וכן בכל כללות האצי' עתיק יומין הוא בחי' נשמה לכל האצי' ואין בחי' כלי כלל — ביאור מחסיד בכת"י.

ע"פ ואלה המשפטים: תו"א פ' משפטים עה, א. וראה אוה"ת פ' משפטים ע' א'קיב.

ונודע שחכמה היא בחי' ראי': ראה סוף תמיד. זח"ב קטז, ב.

משה אמת ותורתו אמת: תנחומא קרח יא. וראה ב"ב עד, א.

כי משה מלגאו ויעקב מלבר: ת"ז תי' יג. וע"ל פ' בהר (מד, רע"א) [כ]. ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' ערה.

ע"פ את הכבש האחד תעשה בבקר: לעיל פ' פינחס עח, ד: וזהו משה מלגאו ויעקב מלבר . . התעוררו רחמנו' זו הוא מצד הדעת שהיא השגה בגדולת אוא"ס ב"ה כו' דשם היתה נשמתה כלולה כו' וירדה כו' מטה מטה יעורר ר"ר בלבו מאד מאד כו' והנה המשכת הדעת בנש"י הוא ע"י משה רע"מ כו' ועי"ז נמשך להיות בחי' יעקב בחי' הרחמנות ע"ש.

וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו: ישעי' נח, יא.

בד"ה ואלה המשפטים: תו"א פ' משפטים.

דכולא קמי כלא חשיב: זח"א יא, ב.

אין מלך בלא עם: עמה"מ ש' שעשועי המלך רפ"א. ס' החיים פ' הגאולה פ"ב. בחיי וישב לח, ל. פדר"א (פ"ג). [כ]. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תרלא.

וע"פ מים רבים: תו"א פ' תולדות.

וגבי ענין הלולב ומיניו: סידור בד"ה להבין ענין הלולב. וראה לקמן דרושים לר"ה נז, ד. ראה בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' רעו שמבאר באריכות.

בדרוש בהמ"ז: בסידור עם דא"ח.

ונתת מהודך עליו: במדבר כז, כ.

בביאור ע"פ מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך לו, א.

ונעשה אור חוזר: ראה באגה"ק סי' לא בשם כתבי האריז"ל.

כתר מלכות: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

עטרת תפארת לעמוסי בטן: סנהדרין מב, א (ברכת קידוש לבנה). ראה פי' עמוסי בטן באוה"ת פ' ואתחנן ע' קעה.

כמ"ש בזהר ר"פ תזריע: "כמו עט"ב כי נודע בשערים בעלה דעת כו' אבל עטרה כו'" — אוה"ת פ' ואתחנן ע' קעד.

ס"פ משפטים (**דקכ"ג ע"א**) **אלא דעת**: מאי פומא אלא דעת גניז בפומא דמלכא דמקרי ת"ת ע"ש.

בזהר בראשית (**די"ג סע"א**) **בפי' העמוסים מני בטן**: העמוסים מני בטן וכמה אידרין כו' בכל גדפא כו' ומנייהו נפקו רוחין לאפרשא לכל אינון גיורין כו' וכלהו עאלין תחות גדפוי דשכינתא ולא יתיר. אבל נשמתא דישראל נפקא מגו גופא דההוא אילנא ומתמן פרחין נשמתין לגו האי ארץ כו' ואקרון העמוסים מני בטן ולא מגדפין לבר.

העמוסים מני בטן: ישעי' (מו, ג). [כ].

אם אין בינה אין דעת: אבות ג, יז.

כמ"ש במ"א ע"פ לך לך: תו"א ר"פ לך לך.

בפ' בשלח ע"פ וירא ישראל: תו"א פ' בשלח סד, א.

בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

בשה"ש הנך יפה רעיתי: א, טו.

שנשתבחו האמהות ביפ"ת ויפ"מ: בראשית יב, יא. כד, טז. כט, יז.

סד"ה קול דודי: לקמן שה"ש טו, ג. ברבקה נאמר טובת מראה מאד בל"ג ותרד העינה ותמלא כו', שהיתה ג"כ בחי' משפיע כו' שבחי' חכמה כ"ד ספרים הי' ירידה לגבה כו' שלשה הטעימן כו' מעין עוה"ב כו' והנה לעתיד כתי' נקבה תסובב גבר יתעלה בחי' המקבל ויהי' למע' מבחי' דכר המשפיע א"ח טע"ב. ומפני כו' הטעימן כו' הי' אצלם ג"כ בחי' זו ע"ש דאף שודאי האמהות היו בחי' נוק' כו' רק שיש ב' בחי' מלמעלמ"ט היו האבות משפיעים והאמהו' מקבלים. אבל מלמטלמ"ע בבחי' או"ת היו האמהות למע' במדרי' סוף מעשה כו' שיש בסוף מבחי' תחלה ע"ש — ביאור מחסיד בכת"י.

ויאהב יעקב את רחל: בראשית כט, יח.

הבה לי בנים: בראשית ל, א.

כרחל לפני גוזזי: ישעי' נג, ז.

ורחל עקרה: בראשית כט, לא.

כי מלאה הארץ דעה: ישעי' יא, ט.

שיהיו שוים בקומתם: חולין ס, ב.

שיהיו שוים . . ויהיה בה השפעת הדעת: ראה באוה"ת פ' ואתחנן ע' קעה.

בהשמטות דחלק א' סס"י כ"ח: הלשון נעתק באוה"ת נ"ך כרך א ע' קפח ואילך.

על ניסוך המים: באוה"ת נ"ך ע' קפט מציין ע"ז: "ועיין מענין ניסוך המים בלקו"ת בד"ה ושאבתם מים בששון דרוש השני".

ובז"ג: — ובזהר גדול — נעתק באוה"ת נ"ך כרך א ע' קפט עם הגהות.

עוד נז' במ"ה . . דק"ל . . דס"ח ע"א: — במדרש הנעלם. נעתקו באוה"ת נ"ך כרך א ע' קפט ואילך.

"מסיים כי מלאה הארץ דעה את ה' שאותם המים תמיד מגדילים הידיעה בעולם" — ביאור מחסיד בכת"י.

במדרש הנעלם דק"ל סע"א: וישב יצחק עם באר לחי ראי עם ידיעת החי שהוא חי העולמים לדעת ולהשיג מה שלא השיג בעוה"ז הה"ד כי מלאה הארץ דעה ע"ש — ביאור מחסיד בכת"י.

ודק"מ סע"א: דתנינן ארבע תקופות כו' יעברו הצדיקי' לע"ל. הא' אותו זמן ישגא החכמה בעולם וישיגו השגה מה שלא השיגו בזה העולם כו' השגת הצדיקי' לע"ל יותר ממלאכי השרת דכתי' כמים לים מכסים ע"ש — ביאור מחסיד בכת"י.

ובזהר פ' ויקרא דכ"ג ע"א: אמר ר' יהודה זמין קוב"ה לגלאה רזין עמיקין דאורייתא בזמנא דמלכא משיחא בגין דמלאה הארץ כו' — ביאור מחסיד בכת"י.

יתרו דס"ח ע"א: ארים ידוי על רישי' ר' אבא ובכה א' נהירו דאורייתא סלקא השתא עד רום רקיע דכרסייא עילאה לבתר דיסתלק מר מעלמא מאן ינהיר נהירו דאורייתא ווי לעלמא דישתאר יתום מינך אבל מילין דמר יתנהירו בעלמא עד דייתי מלכא משיחא וכדין כתי' ומלאה הארץ דעה את ה'. ע"ש — ביאור מחסיד בכת"י.

ובזמן בית ראשון שהיתה שכינה בין שני בדי ארון: ב"ר ד, ג. ה, ו.

דף ו

משא"כ בסוכ"ע . . יהי' גילוי סוכ"ע: מובא באוה"ת ויקרא כרך א ע' תלט.

עזב ה' את הארץ: יחזקאל ח, יב.

כמו אליהו כו': בסה"מ תקס"ה ע' תשמג. ובאוה"ת ואתחנן ע' קעו: כמו אליהו ואלישע כו'.

בד"ה יו"ט של ר"ה: לקמן ר"ה נז, ג. ה' דברי' חסרו והטעם לזה כי בית ראשון הי' מבחי' ה' עילאה בינה וע"כ הי' בו הארון וכפורת שהם ג"כ מבחי' זו כו' אבל בית שני חסר בחי' ה' עילאה כו' לכן גזרו כמה גזרות אכן זהו במדינה אבל במקדש עצמו היו תוקעין כו' ובו עצמו הי' יכול להיות גילוי בחי' בינה דאצי' ע"ש. — ביאור מחסיד בכת"י.

בביאור ע"פ מים רבים: תו"א יט, ב.

בזהר ח"ג (**דקמ"ג ע"א**): ראה באוה"ת דרושים לר"ה א'רצח שמציין לכאן.

להבין בתוספת ביאור: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ה ע' תשסז.

בבוך 1824 לב, ב. נרשם למעלה ביאור ומתחיל "ענין דעת ואמונה" ושונה קצת מהנדפס כאן.

לית מח' תפיסא בי' כלל: ראה ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

וכמ"ש הרמב"ם: הל' יסוה"ת א, י.
הדעת הוא ענין ההרגשה: ראה תניא פרק מב. תו"א עד, ג ואילך. דרך מצותיך פו, ד.
בלשון הפלסופים: ע"ל פקודי ו, ג. [כ].
ונק' הרגשה זו בשם ידיעה: ראה אוה"ת ויקהל ע' ב'תשצב.
יכולים הנבראים להגיע ולהשיג: ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"א פרק צח.
בזהר בהעלותך (**דקנ"ב ע"א**): אורייתא אית לה גופא דאינון פקודי דאוריי' דאקרון גופי תורה כו' חכימין עבדי דמלכא עילאה אינון דקיימי בטורא דסיני (ע' בנצ"א משמע אותן שאינן יודעי' סודו' התו'. (בהגהה שאינם מאמינים כו') לא עמדו על ה"ס ע"ש) לא מסתכלי אלא בנשמתא דאיהי עיקרא דכלא אוריי' ממש ע"ש. — ביאור מחסיד בכת"י.
אשרי מי שבא לכאן: פסחים נ, א. וש"נ. וראה גם לקמן שה"ש כב, ד. ובלקו"ש חכ"ד ע' 570 וע' 580.
שור שנגח: ב"ק פ"ד, מ"א. פ"ה, מ"א.
דהלכה זו דבר ה' היא: שבת קלח, ב.
והקב"ה יושב ושונה כנגדו: תדבא"ר רפי"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד (בשינוי ל' קצת).
פני שור מהשמאל: יחזקאל א, י.
דקוב"ה במתיבתא דרקיע: ב"מ פו, [א]. ועל"ק (נב, א. פו, א). ח' ויקרא כב, ב. כד, ג. פקודי (ז, ד). [כ].
שש מעלות במקוואות: מקוואות רפ"א.
המקוה . . מ' סאה: עירובין ד, ב. וש"נ.
כמבואר בפע"ח שער השבת: פ"ג בד"ה סוד הטבילה.
קדש לי כל בכור: שמות יג, ב.
קדש הוא חכמה: מאו"א אות ק, ס"ז.
בד"ה משה ידבר: בתו"א פ' יתרו סח, א.
וכמ"ש כ"ז במ"א ע"פ עוטה אור: אגה"ק סי' יט.
התורה נק' אדם: ראה במדבר יט, יד.
ארז"ל אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו: פסחים נ, א. לעיל ו, ב. וש"נ.
בד"ה השמים כסאי: תו"א א, א ואילך.
ועמ"ש במ"א בפי' ברוך שאמר: ראה סידור לט, ד.
להבין דבר מתוך דבר: חגיגה יד, א.
שויתי ה' לנגדי תמיד: תהלים טז, ח.
הדעת הוא בחי' פנימית המדות: ראה תניא פרק מב. אוה"ת ויקהל כרך ז ע' ב'תשצב.

ונק' בזהר מפתחא דכליל שית: ח"ב קעז, ב.
בביאור ע"פ מים רבים: תו"א יט, ב הדעת מבחי' הפנימי' כו' והדעת המתפשט במדות פנימי' המדות . . דעת התקשרות.
ובד"ה לא הביט און ביעקב: לעיל בלק עא, ב דעת התקשרות והתחברות.
אל ירך לבבכם: דברים כ, ג.
בלקו"ת פ' שמות: להאריז"ל.
וירא אליו ה': בראשית יח, א.
וראית את אחורי: שמות לג, כג.

דף ז

ואחזה הוא תרגום של ראיה: ראה תו"א עח, ג. שער האמונה פכ"ה. ועוד. וראה זח"א (ס"ת) פח, סע"ב. — לקוטי שיחות חט"ז ע' 209 הערה 44.
אחוריים של בחי' ראיה: "וצ"ע בזית רענן ליל"ש לפ' יתרו (רמז ער) שמפרש דהמ"ד שס"ל דואתה תחזה היינו באספקלריא — "פי' בנבואה באספקלריא המאירה". וכבר הקשה עליו במרכבת המשנה למכילתא שם. ועוד". — לקוטי שיחות חט"ז הנ"ל הערה 47.
בלקו"ת בתהילים: להאריז"ל.
באלקים חיים ומלך עולם: ברכת יוצר.
לאהבה את ה"א כי הוא חייך: דברים ל, כ.
בד"ה ראשי המטות: לעיל פ' מטות פב, א פי' יראה מחמת החטא והחסרון והפגם שנעשה למעלה.
גנבא אפום מחתרתא: ברכות סג, א ע"פ גי' ע"י.
ע' ר"פ דברים (א, א). וש"נ. [כ].
בפי' הרמ"ז בזהר ר"פ קרח: ששורש מקור התורה הוא דעת דסתמו חו"ג ע"ש.
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
משה שנתנבא בזה: רש"י ר"פ מטות. ובספרי [מטות ל, ב] שם [כ].
שראה באספקלריא המאירה: יבמות מט, ב. זח"א פ' וישלח (קע, סע"ב). [כ].
שיש ג' מדריגות למטה באדם: באוה"ת פ' שופטים ע' תתמז מציין לכאן וכ' "ובהביאור בענין ג' בחי' האי ראי' ממש, הב' דעת שהוא אחוריים דיסוד אבא שהוא ראי' ע"ד ידיעת המציאות ולא השגת המהות והראיה הוא השגת המהות, הג' בחי' אמונה, ומבואר שם ענין ב' פסוקים אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקים וענין וידעת היום והשבות שפסוק אתה הראת לדעת קאי על ממכ"ע שעז"נ ומבשרי אחזה אלוקה אחזה ממש בחי' הראת

לדעת, אך בבחי' סוכ"ע אין דרך להגיע כ"א בבחי' אמונה ואעפ"כ נאמר ע"ז וידעת היום כו', והיינו ענין ורעה אמונה והמשכה זו להמשיך הדעת באמונה הוא ע"י תומ"צ שעליהם נאמר נעשה אדם בצלמנו, אדם אדמה לעליון בחי' סוכ"ע ואדם הוא בחי' דעת כו' ע"ש" עכ"ל שם.

שם שמים שגור בפי הכל: תנחומא וישב, ח.

החכמה נק' אתה כי אתה אבינו: ראה תו"א צג, א ואילך.

באגה"ק ד"ה נודע דבאתעדל"ת: סי' יז.

כולם בחכ' עשית: תהלים קד, כד.

לכל חד לפום שיעורא דילי': זח"א קג, א.

בזהר פ' קרח: קעח, ב.

בד"ה אם בהרת קדמה: לעיל תזריע כד, ב.

שלמע' גם מבחי' סוכ"ע ונק' רדל"א: זח"ג רפח, א.

וכמשנ"ת כ"ז בפי' ברוך שאמר: בסידור עם דא"ח בד"ה ברוך שאמר.

הנשמות שנהנין מזיו: ברכות יז, א.

וכמארז"ל שלהי מסכת תענית . . עתיד הקב"ה לעשות מחול . . לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן: לא, א עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים . . וכאו"א מראה באצבעו.

"**בעין יעקב גריס**: עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים בג"ע — דענין המחול שהוא עיגול הוא בחי' סוכ"ע (לקו"ת ואתחנן ז, ב).

ואף שבלקו"ת שם [= כאן] מבאר זה על גילוי בחי' סוכ"ע שיהי' לעת"ל דוקא — הנה כמה פי' בלעת"ל — וכנ"ל — דבכ"מ כולל כל הבא לאחרי עוה"ז (וכפי' הרמב"ם הל' תשובה ספ"ח), ועד לקצה השני" — לקו"ש חט"ו ע' 143 הערה 44.

בד"ה יתקע בשופר גדול: לקמן דרושים לר"ה נט, ג.

וישם מדברה כעדן: ישעי' נא, ג.

נ' אלפים יובלות: ראה ש"ך על התורה בהר ס, ד. לקמן שה"ש ג, ד. ובהנסמן שם בהמ"מ.

דברו על לב ירושלים: ישעי' מ, ב.

(**ועיין מענין דברו . . על לבבך**: הגהה זו נרשם גם באוה"ת נ"ך כרך א ע' רלג עה"פ.

בד"ה אחרי ה' אליקכם תלכו: לקמן פ' ראה כ, א.

כרוב גודלו: תהלים קנ, ב. ראה לקמן יב, א.

והי' צדק אזור מתניו: ישעי' יא, ה.

וע' בזהר פ' בלק דקצ"ח ע"ב: "חילק בין צדק ובין אמונה וכן בין מתניו ובין חלציו" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' קפח.

אם ישראל עושין תשובה: סנהדרין צז, ב.
בד"ה וכל בניך בוניך: לקמן פ' ראה ל, ב. בכת"י מחסיד מציין: "שאולי הכוונה למ"ש שם "ורב שלום שמרבים שלום מפני שעושין מבחי' פירוד דע"ש בחי' יחוד ע"י הבירורים" וא"כ מ"ש לשון מלאה ע"ד מרבים ודו"ק".
בביאור ע"פ ולא תשבית מלח: לעיל ויקרא ד, ג ואילך.
שאין התינוק יודע לקרות אבא: ברכות מ, א.
ע"פ בשברי לכם מטה לחם: לעיל בחקותי מח, ב. התורה שנק' לחם להנשמה הוא ג"כ ע"ד הנ"ל שסודות התורה נשתלשלו בדברים גשמיים.
בסידור בד"ה ששת ימים: ראה גם באוה"ת פ' ראה ע' תשלח.
אנכי מי שאנכי: נסמן לעיל דברים א, ב.
זה א-לי ואנוהו: שמות טו, ב.
וידעת היום: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ו ע' שיא. ביאור שם ע' שיז.
ראה אוה"ת ואתחנן ע' קעט — הוספה מכ"ק אדמו"ר הצ"צ.
ד"ה זה במאמרי אדה"א דברים כרך א ע' קעה, מיוסד על מאמר זה.
וידעת היום והשבות: דברים ד, לט.
ויהי ערב ויהי בקר יום אחד: בראשית א, ה. במאמרי אדה"א כאן ע' קנה מבאר הענין באריכות.
כד אתכפיא סט"א: זח"ב קכח, ב ואילך.
בכל לבבך בשני יצריך: ברכות נד, א. וראה לעיל פ' חוקת נח, ד.
בכל לבבך . . כי כך הוי' הוא האלקים: ראה לעיל במ"מ בפ' חוקת סז, ג. ד"ה הראת — תשל"ז סעי' ו (סה"מ מלוקט ח"ד ע' לח).
בר"ח שער האהבה ספ"ה: אחר שמבאר ענין שיום הוא יום ולילה, מבאר ענין לבבך "שלבב הם ימין ושמאל יצ"ט ויצה"ר ג"כ קשור עם וידעת היום שפי' כי ימין ושמאל הם נקשרים ביום ולילה, ימין ביום ושמאל בלילה".
ובספר עה"ק ח"א פרק י"א י"ב: דשם מבאר ענין מדת יום ולילה ופי' הפסוק וידעת היום.
ובזהר פ' וארא דכ"ו ע"ב ודכ"ז ע"א ובפי' הרמ"ז: נעתק ביהל אור ע' תלט. ראה לעיל פ' חקת נח, ד.
שמעון העמסוני הי' דורש: פסחים כב, ב. וש"נ. וראה בהמ"מ למאמרי אדה"א כאן ע' קעו לאיזה פסוק הכוונה.

למה לא הי' קשה לו בואהבת . . בתשו' מהרי"ל: סימן ס"א. מובא בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תרצה. מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' שכח. אוה"ת דברים פ' ואתחנן כרך ה ע' ב'כ. עיין בשם הגדולים להחיד"א מערכת גדולים אות י' בערכו.

בזהר הקדוש: ע' זח"ב (קסב, א). זח"ג (רסז, א). וע"ע זח"ב (כו, ב. כז, א). ושם רטז, א. וע"ל חקת (נח, ד). [כ].

את הטפל: ראה ב"ק מא, ב. וש"נ.

((**ולפי . .**): בכמה ביכלאך מאמרי אדה"ז נמצא זה בלי סוגריים.

כי האהבה הוא בחי' דכר: ראה תניא פרק מג.

זכר חסדו: תהלים צח, ג.

אשה יראת ה': משלי לא, ל.

כי הנה האהבה היא התשוקה לדבקה בו . . מחמת ריחוק: מובא באוה"ת במדבר כרך ו ע' א'תתפט. בביאה"ז לאדה"א פג, ג מבאר שהאהבה הוא בקירוב, ראה ע"ז במאמרי אדה"א כאן ע' קעז.

וכמשל מי שהוא רחוק מבית אביו: המשל נתבאר באריכות במאמרי אדה"א כאן ע' קעו ואילך. עטרת ראש סח, א. אמרי בינה שער הק"ש פע"ד.

דף ח

וע"ז נאמר נפשי אויתיך בלילה: ראה תניא פרק מד. ובליקוט פירושים — חיטריק שם.

צמאה לך נפשי: תהלים סג, ב.

כן בקדש חזיתיך: תהלים סג, ג. [כ].

תגדל התשוקה והצמאון: ראה מאמרי אדה"ז פרשיות ח"א פ' וירא ע' קכט. סה"מ תקס"ו ע' שיא. שערי אורה כט, א.

כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.

צדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה: ברכות יז, א.

מזמור לדוד: תהלים סג, א. [כ].

יהודה הפעם אודה: בראשית כט, לה.

בד"ה רני ושמחי: תו"א לז, ב.

רבות במדבר ר"פ גימ"ל: כך צדיקים יש להם תאוה. כמ"ש נפשי אויתיך.

זח"ג דס"ז ע"א: נפשי אותך מבעי לי' מאי אויתיך.

השוה ומשוה קטן וגדול: פיוט וכל מאמינים.

המגביהי לשבת המשפילי לראות: תהלים קיג, ה-ו.

בד"ה מצה זו: לעיל צו יב, ב.

יראה בושת שהוא יר"ע: ראה תניא פמ"ג. סידור בהערה לתיקון חצות.
וירא העם וינועו: שמות כ, טו.
אך ההתכללות: מובא באוה"ת יתרו ע' תתקסד.
לרחוק שנעשה קרוב: ברכות לד, ב.
ראשית חכמה יראת ה': תהלים קיא, י.
והחכמה היא בחי' אצי': ראה ת"ז ת"ו.
ופי' אצילות היינו ג"כ מלשון אצל וסמוך: ראה תו"א יד, א.
ואהי' אצלו אמון: משלי ח, ל.
סד"ה ששים המה מלכות: לקמן שה"ש לט, ג "פי' אצילות מלשון אצלו אצל המאציל ב"ה".
בינה מקננא בבריאה: ראה ת"ז ת"ו.
ומשם יפרד: בראשית ב, י.
עושה שלום במרומיו: איוב כה, ב.
שמיכאל שר של מים: ראה במד"ר יב, ח. דב"ר ה, יב. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תרמה.
ע"ל במדבר (י, א). וש"נ. ובאגה"ק ר"ס יב. [כ].
והנורא א-ל עליון: נוסח התפלה. מאמרי אדה"ז — ענינים ע' נח ובמ"מ לשם. ראה אוה"ת — ענינים ע' קעא. יהל אור ע' תקנב.
(**משא"כ** . .): מוסגר זה נמצא גם בכת"י מאמרי אדה"ז.
בחי' נורא: ראה יהל אור ע' קכ.
ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
דלית מח' תפיסא בי' כלל סתימא דכל סתימין: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ברוך אברם לא-ל עליון: בראשית יד, יט.
ובפע"ח גבי א-ל עליון: ש"ט, פ"ד. ראה לעיל פ' מסעי צ, ג. לקמן שה"ש כז, ד ובמ"מ לשם.
בד"ה אתם נצבים: לקמן נצבים מד, ג "ולכן נקרא אל עליון כלומר שהוא רם ונשא וגבוה מאד (וע' בפרדס בעה"כ בפי' אל עליון דפי' שהוא בבחי' כתר שהוא עליון על כל האצילות . ." וראה הביאור באוה"ת סידור ע' קפח "שכדי להיות השפעה ממדות דאצילות לבי"ע בעלי גבול ותכלית א"א כ"א ע"י המשכת מוחין יותר עליונים בז"א, והיינו שע"י גילוי בחי' כתר שהוא בחי' אל עליון למעלה מהשתלשלות" ע"ש.
התגלות עתיק הוא בבינה: ראה זח"ג קעח, ב.

בביאור ענין מזוזה מימין: תו"א מב, ב.
כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
דכולא קמי' כלא חשיב ממש: זח"א יא, ב.
גם חושך לא יחשיך ממך: תהלים קלט, יב.
שעי"ז נכללות המדות האהבה ויראה: מובא באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תקמז.
בהערה לתיקון חצות: בסידור עם דא"ח. בענין מעלת יתרון יראה הבאה מלמעלה על בחי' היראה שהאדם ממשיך ע"ע ע"ש.
(**ועמ"ש בד"ה החלצו**: לעיל מטות פה, ד. שני הבחי' דמוח ולב ומעלת האש, וע"י האש נתהפך למהות אחר.
וסד"ה ועל העם רואים: תו"א עד, ב. נתינת התורה בבחי' אש ומים למטה.
וסד"ה וישלח יעקב: תו"א כה, ב. ר"ע שהי' מבחי' תיקון נכנס בשלום קו האמצעי המייחד ומחבר את הב' קוין.
ויעקד את יצחק בנו: בראשית כב, ט.
עצים הם ב' עצים עץ החיים ועץ הדעת: "פי' בלק"ת פ' ואתחנן . . דר"ל ממעל לבחי' עה"ח ועה"ד. כי עה"ח הוא ז"א ועה"ד הוא נוק' שנק' כן ע"ש שמתלבשת בק"נ לברר כו' כמ"ש באגה"ק סי' כ"ח . . והעקידה והמס"נ עולה למעלה מזו"נ כי ע"י מסירת נפש נמשך יחוד חו"ב וממשיך אור הכתר ע"ש ולכן הוא ממעל לעצים" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' קסא.
ע"פ מקושש עצים בפ' שלח: לקו"ת שם מב, ד.
ועיין בזח"ג פ' שלח דקנ"ח ע"ב: מובא גם לעיל פ' שלח מב, ד. וראה באוה"ת נ"ך כרך א ע' קסא. שמה.
בזח"א ר"פ ויצא (**דקמ"ח ע"ב**): מובא גם לקמן פ' ברכה צח, ג.
רינה הוא בפה: ראה סוכה נא,
וכל הלבבות ייראוך: תפלת נשמת כל חי.
בד"ה רני ושמחי: תו"א לז, א.
בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: לקמן פ' ברכה צח, ג.
ע"פ שוש אשיש: לקמן פ' נצבים מז, א.
ע"פ ביום השמע"צ: לקמן פב, ג שמחה מל' התגלות החדוה וגילה הו"ע שמחה אשר בקרבו.
וצדיק באמונתו יחי': חבקוק ב, ד.
תחת אשר לא עבדת את ה"א: דברים כח, מז.

ועי' זח"א פ' לך לך: פז, א.
כפי' המק"מ שם: שמפרש ברוך יסוד או"א אתה חסד ה' אלקינו ת"ת וגבורה וכן אל עליון גבורה ע"ש.
ומלכותך מלכות כל העולמים: ראה תהלים קמה, יג.
מלא כה"א כבודו: ישעי' ו, ג.
היום לעשותם: דברים ז, יא.
בתר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.
ע"ל בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
קול קורא במדבר: ישעי' מ, ג.
הקול קול יעקב: בראשית כז, כב.
יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.
אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענו: מכות כד, א. וש"נ.
בד"ה ושאבתם: לקמן פ, א.
דחו"ב הם תרין רעין: ראה זח"ג ד, א. אוה"ת נצבים ע' א'רכב.
ר"פ ראה לקמן. [כ].
באתערותא דלתתא תליא מילתא: ראה זח"ב קלה, ב.
בסור מרע . . בועשה טוב: תהלים לד, טו.
בטל רצונך: אבות ב, ד.
במקום שאתה מוצא גדולתו: מגילה לא, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ח ע' 228 בהערה.
פסיקתא זוטרתי עקב [י, יז] עה"פ כי ה' אלקיכם. וברמב"ם פ"ד מאבות מ"ד. ובעבוה"ק [לר"מ] גבאי חלק התכלית פי"ב. ובזמירות למוצש"ק א"ר יוחנן. ובשל"ה מאמר גו"ד (מו, א) ד' אוסטרהא. [ובד' אמ"ד נח"ת נ, ב]. [כ].
יתרון האור מן החושך: ראה קהלת ב, יג.
בזהר פ' תזריע: ראה ביאוה"ז לכ"ק אדמו"ר הצ"צ כרך ב ע' תתנט. ובאוה"ת ויקרא כרך א ע' רנח ואילך.
ובפ' בשלח דנ"ז ע"א: אולי הכוונה למ"ש שם מאי לראות פני, אלא כל אינון אנפין דמלכא טמירין — ביאור מחסיד בכת"י.
בביאור ע"פ שחורה אני: לקמן שה"ש י, א. דבבחי' סוכ"ע יש ג"כ ב' מדרי' הא' מה שנק' סוכ"ע אף שהוא סובב ואינו מתגלה מ"מ שייך לקרותו בשם סובב כל עלמין . . אבל עצמותו ומהותו לא שייך לקרותו באמת בשם סוכ"ע כו' והוא מתגלה ע"י קיום

מל"ת כו' בבחי' שלילה אשר הם בדברים האסורים כו' ששרשן גבוה ביותר, ובדף י, ג כ' שע"י הל"ת נמשך גילוי עמוקות שאינו מתגלה עמוקות כאלו ע"י נהורא חיורא — ביאור מחסיד בכת"י.

הרחיבי מקום אהלך: ישעי' נד, ב.

והוקשה כל התורה לתפילין: קידושין לה, א.

וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.

ע"פ במחוקק במשענותם: לקמן חקת סג, ב בענין שני חקיקות לכלי מבית ומחוץ להעביר החלודה ובפנים לחקוק בית קיבול. [וזהו פי' מחוקק שהוא חקיקת ותיקון הכלים להיות ריבוי הכלים ועי"ז יהי' ריבוי האור] — ביאור מחסיד בכת"י.

כי שם חלקת מחוקק: דברים לג, כא.

וזאת התורה אשר שם משה: דברים ד, מד.

ע"פ ואלה המשפטים: תו"א פ' משפטים משה ישפיע בחי' הדעת לפנימיותם כי הדעת הוא המשכת הפנימיות דוקא.

ויהי ערב . . יום אחד: ראה לקמן שה"ש ה, ד.

כברייתו של עולם ברישא חשוכא: שבת עז, ב.

בחינת ישת חשך סתרו ואל עליון והדר נהורא: באוה"ת פ' כי תשא כרך ח ע' ג'קד מציין לכאן: "מפרש על עליון הוא כתר" ע"ש בארוכה.

דף ט

בזח"ב תרומה (**קנ"ב סע"א**): "ושמיה ברזא עילאה אקרי הכי, בצל אל ומאן איהו דא צדיק דאיהו יתיב בצל אל ההוא דאקרי אל עליון" — יהל אור ע' שעב. אוה"ת פ' שמות ע' לד, וראה הביאור באוה"ת פ' ויקהל כרך ז ע' ב'תתא.

בזח"ג נשא (**קמ"ג א'**): שם מבאר דאלקים הוא בחי' הדין וה' הוא בחי' עתיקא וכולא חד.

קרח (**קע"ח ב'**): שם מבאר ועבד הלוי הוא כד"א כי ה' הוא האלקים הוא אשלים שלימותא למהוי כלא חד.

פ' אחרי (**דס"ה א'**): אלקים בכל אתר הוא דינא ה' אית אתר דאיקרי אלקים (היינו הקרי דשם הוי' בניקוד אלקים).

בראשית (**די"ב ע"א**): לאכללא שמא דאלקים בשמא דה'.

וארא (**דכ"ה א'**): וידעת היום דוקא . . כי הוי' הוא האלקים דא באורח פרט.

בד"ה שובה ישראל: לקמן סד, ג. ושם מציין לכאן.

וזאת המצוה: בסה"מ תקס"ח ע' שפ — הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי.

ביאור על מאמר זה באוה"ת ואתחנן ע' קצז. וראה בהנסמן להלן י, רע"ב.

וזאת המצוה . . ה' אחד: דברים ו, א-ד.
חובת הגוף ונוהג בין בארץ: קידושין לז, א.
ג"ע נק' ארץ: ראה לקו"ש חי"ז ע' 346. ביאורים לפרקי אבות (משיחות כ"ק אדמו"ר) ע' 8. אוה"ת שלח ס"ע תנה.
כ"י יש להם חלק לעוה"ב: סנהדרין רפי"א.
בד"ה וישב יעקב: בתו"א פ' וישב.
מי יעלה בהר ה': תהלים כד, ג.
ברבות ר"פ וזאת הברכה: מי יעלה בהר ה' רבנן אמרי מדבר במשה כו' ומשה עלה כו'.
חיי שרה פנ"ט: מי יעלה זה אברהם שנא' ולך לך אל ארץ המורי' ע"ש.
וישלח ר"פ פ"ב: נר' דמפ' הפ' דמי יעלה על יעקב ע"ש.
זח"א וירא צ"ט א': כד נשמתא נפקת מהאי עלמא לא ידעת לאן אורחא סלקין לה דהא אורחא לסלקא לעילא לאתר דנהירו דנשמתין עילאין נהרין (ע' בהמפרשים שמשמע דיש דרך לעלות לנשמה שלא בדרך גיהנם ע"ש) לא אתיהיב לכלהו נשמתין ע"ש. — ביאור מחסיד בכת"י.
ק' ב': מי יעלה כו' נקי כפים דלא עביד בידוי טופסא (פי' דפוס צורות חיצוני' מהס"א ולא עשה בידיו דבר המטמאו ע"ש) כו' ולא סאיב בהו לגופא ע"ש. — ביאור מחסיד בכת"י.
קכ"ג סע"ב: נשמתא בתר דעיילת תמן היא אזלת לסלקא לאתרה לעילא ולא למיחת לתתא אבל קודם שתעלה כו' נעשת אפוטרופס הגוף על יד דומה ומראה לו שראוי הוא לקבל שכר ארבע מאות עולמו' ע"ש ומסיים הה"ד מי יעלה ע"ש. — ביאור מחסיד בכת"י.
מקץ ר"א א': ומאן איהו דיקום תמן ויעבר בלא דחילו כד"א מי יעלה וגו' ע"ש ונשמתא דזכאה אעבר בלא דחילו, ומאן דאשתדל בצדקה ע"ש. — ביאור מחסיד בכת"י.
תזריע מ"ה סע"ב: לה' הארץ ומלואה דא ארעא קדישא דאקרי ארץ החיים כו' ומלואה מאי היא אלא אלין נשמתא דצדיקייא כו' כי הוא על ימים יסדה כו' דכלהו נפקין מההוא נהר עילאה דנגיד כו' מעדן ומי יעלה וגו' נקי כפים ע"ש. — ביאור מחסיד בכת"י.
משפטים ק"כ ב': לבתר דיתבריר מתכנשין להההוא אתר דאקרי ירושלם כו' דאיהי בנוי' על הר ד' דאתמר בה מי יעלה ע"ש.
וירא קט"ז א': אתא בכל ירחא לסגדא קמי מלכא קדישא ב"ה דכתי' והי' מדי חדש בחדשו ע"ש.
תרומה קנ"ו סע"ב: תמן נשמתהון דצדיקייא מתלבשן בגנתא דעדן דלתתא כו' ובשבתי מתפשטאן וסלקין למחמי ביקרא דמאריהון ולאתעדנא בעדונא עילאה כו' דכתי' והי' מדי חדש כו' ע"ש.

נשא קמ"ה א': קטורין (קשורין) צדיקייא בקרטופא דעטרין (בצרור העטרות) בריש ירחי ע"ש א"ל ואף כל אינון דלבר דכתי' והי' מידי חדש ע"ש.
להיות נהנין מזיו: ראה ברכות יז, א.
לעשות ל' תיקון: ראה ב"ר יא, ו בפירש"י שם.
ועשתה את צפרני': דברים כא, יב.
ויניחהו בג"ע לעבדה: בראשית ב, טו.
לעבדה זו רמ"ח מ"ע: ראה זח"א כז, א. זח"ב קסה, ב. ת"ז תנ"ה.
בד"ה אז ישיר כו' עלי באר: לעיל פ' חקת סב, ב. ג"ע הוא תענוג הנשמות שנהנין מזיו כו' שבא לכלל גילוי השגת הנפש המשגת כו' והנה הוא ית' סתימא דכל סתימין ואיך יבוא לגילוי ההשגה אלא באתעדל"ת תליא מלתא בקיום התומ"צ שהמצות נתלבשו בדברי' גשמיים כו' שרשן כו' מאד נעלה כו' ממדריגה של רצון עליון ואור א"ס ב"ה כנודע ממשל נפילת החומה כו' והן הן הממשיכי' חיות ואוא"ס ב"ה להיות בגילוי ההשגה ע"ש.
ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה: לקמן פ' נצבים נ, ד. דעיקר הצמיחה הוא מכח הצומח שיש בארץ משי"ב והוא ממא' תדשא הארץ כו' והוא כח אלקי ממש כו' רק שמ"מ יש צורך בזריעה כו' לפי שאין הברכה שורה רק כשיש בחי' כלי כו' כמו"כ יובן למלעלה איך ממעשה מצוה שנתלבשה בעניני' גשמיי' יהי' הצמיחה להיות גילוי בחי' קדש העליון דהיינו משום שמצות הן בחי' זריעה שנזרעי' בארץ העליונה ונעוץ תחלתן בסופן בארץ העליונה נעוץ מתחלתן ממש קדש העליון וזהו כח הצומח שבה להצמיח גילוי אורו' עליוני' ע"י מעשה המצות ע"ש.
שאומרים לפני כל מצוה ומצוה: ראה לקמן נה, ג. ובמ"מ לשם. לקו"ש חל"ט ע' 46 הערה 26. ראה סה"מ תש"ב ע' כז [נעתק לקמן נה, ג]. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תקצב.
מלא כה"א כבודו: ישעי' ו, ג.
מאני מכבדותא: שבת קיג, א.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
בד"ה אני לדודי: לקמן לג, א ואילך. את השמים כו' אני מלא וכתי' מכה"כ ולא נז' שמים וגם ששם נא' אני כו' וכאן כ' כבודו. דיש ממכ"ע וסוכ"ע ממכ"ע הארת האלקו' הנמשך בנבראי' להחיותם כו' מתלבש בפנימיותם כו' והוא מתחלק לחלקי' כו' סוכ"ע הארת והשפעת אלקות שאינו נמשך ומתלבש בתוך כו' להיות מושג כו' אלא בבחי' מקיף

עליהם מלמע' כו' שסובב לכולם בשוה ובו הוא שנא' את השמים ואת הארץ אני מלא דהיינו בחי' סוכ"ע דלית אתר פנוי מיני' ע"ש.
שרפים עומדים ממעל לו: ישעי' ו, ב.
האופנים . . ברעש גדול: ראה יחזקאל ג, יב-יג. ברכת יוצר.
ושכנתי בתוכם: שמות כה, ח.
שוה ומשוה קטן וגדול: בפיוט וכל מאמינים.
אל תגע בי כי קדשתיך: ישעי' סה, ה, ושם אי' "תגש" וטה"ד "תגע" [כ].
הגבל את ההר וקדשתו: שמות יט, כג.
בד"ה לבבתני אחותי כלה: ראה לקמן שה"ש כט, א ה' אלקינו בחי' סוכ"ע בעצמו (והיינו ענין יחוד או"א שהמשכה זו מגילוי זה נק' סוכ"ע קודם שנמשך עדיין בבחי' ממכ"ע או"א הנסתרות כו' והמשכת סוכ"ע כשבא בגילוי בממכ"ע זהו הנק' יחוד זו"נ) ע"ש.
אחד . . ז' רקיעים . . ד' רוחות העולם: סמ"ק סי' קד. והובא בב"י או"ח ר"ס סא. ע' ברכות (יג, ב). [כ].
בד"ה שובה ישראל: לקמן ש"ש סז, ד אמרו אליו כל לפי שאתה כל וכללות הכל דהיינו בחי' אוא"ס ב"ה הסוכ"ע שלמע' מהחכ' כי מחכ' ולמטה יש התחלקו' כו' אבל למע' מן החכ' אין שום התחלקו' ולכן תשא כו'.
אין מלך בלא עם: עמק המלך שער שעשועי המלך רפ"א. ס' החיים פ' גאולה פ"ב. בחיי וישב לח, ל. ראה לעיל ה, ד.
בכל לבבך בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.
ויצעקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, ו. כח.
בע"ת דמשכין לי' בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
מקום שבע"ת עומדין כו': ברכות לד, ב.
אנכי מי שאנכי: נסמן לעיל דברים א, ב.
היום לעשותם בעוה"ז: דברים ז, יא. וראה ע"ז ג, א. וש"נ.
בד"ה צו את בנ"י: לעיל פ' פנחס עה, ג ואילך ואוא"ס עצמו הסוכ"ע הוא השוה ומשוה קטן וגדול ולפניו כחשיכה כאורה כו' ולכן אע"פ שירד מטה מטה יכול לעלות מע' מע' ע"ש.
וכחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
חייב אדם לברך מאה ברכות בכ"י: מנחות מג, ב.
ועתה ישראל מה ה' אלקיך: דברים י, יב.
איך היראה היא מלתא זוטרתא כ"כ: ברכות לג, ב.

החרדה שנפלה על חברי דניאל משום דמזלייהו חזי: מגילה ג, א.
דמזלייהו חזי . . מקיף: וע' בסש"ב (ספכ"ג). [כ].
כי על יראה עילאה ארז"ל אם אין חכמה כו': בלקו"ש חי"ט ע' 54 הערה 37 מצוין: "תניא ספכ"ג, פמ"ג. לקו"ת [כאן] ט, ג ואילך. במדבר טז, ב ואילך ובכ"מ. — וידוע הצ"ע בפרש"י יומא עב, ב ד"ה ותרעא".
אם אין חכמה אין יראה: אבות פ"ג, מי"ז.
ישראל מתקשראן באורייתא: זח"ג עג, א.
על כל דיבור פרחה נשמתן: שבת פח, ב. ושם אי' "יצתה". וע' שמו"ר פכ"ט [ד]. וילקוט תהלים ר' תרצה. ובלקח טוב פ' יתרו [כ, ב] אי' פורחת. וע' בסש"ב (ספל"ו). [כ].
ל' ידבר: (עמים תחתינו): תהלים מז, ד.
התורה הוא מזון לנפש: ראה חגיגה יד, א. זח"ב רי, א.
ואורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. ראה שם פה, א.
בד"ה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך לה, א בהקיצור המצות כמו שהן למע' הן למע' מהתו'. אך כדי להמשיך הגילוי בנה"א הוא ע"י התו' כי החכ' תחי' ועל ידה יבא לקבלת עומ"ש שקדם לעול מצות וקבלת עומ"ש ממשיך ממקור הראשון להיות נמשך בבחי' י"ה דש' הוי' וע"י תומ"צ ממשיכים משם בבחי' ו"ה ע"ש.
בי"ה ה' צור עולמים: ישעי' כו, ד.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
ודברת בם מצות ת"ת: ברכות כא, א. ראה מנחות צט, ב.
שו"ה לשמור את כל חוקותיו: סעיף זה הובא בהמשך מים רבים תרל"ו פרק רא.
ענין השמירה: "ולכאורה צ"ל למה מעשה המצות צריכים שמירה" — המשך מים רבים שם.
אין לך עשב מלמטה: ראה ב"ר י, ו. זח"א רנא, א.
ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים: שה"ש א, ח.
גדא דהר שבגמרא: חולין מ, א.
העורכים לגד שלחן: ישעי' סה, יא.
הז' רועים אברהם יצחק וכו': ראה סוכה נב, ב. תיקונים שבז"ח קד, א.
בד"ה אם לא תדעי לך: תו"א ויצא כג, ג: על משכנות הרועים פי' רועים הם ז' רועים אברהם˙. ונק' רועים ע"ש שממשיכין בחי' עונג העליון לכנס"י. והנה האבות הן הן המרכבה. אבל אנו אין לנו כח זה אלא במשכנות הרועים בחי' כלים מכלים שונים˙. חסד דרועא ימינא הוא כלי לבחי' אברהם אוהבי˙. שם תרעה את גדיותיך ועי"ז תזכה

להגיע ולבא למדרגה גדולה מזו להיות על משכנות הרועים ולמעלה מבחי' משכנות דהיינו למקום הרועים עצמן.

שומר את גרים: תהלים קמו, ט.

במשפט דאיהו רחמי: תקו"ז בהקדמה יז, ב. זח"ג פה, ב.

לא גלו ישראל אלא כדי כו': ראה פסחים פז, ב.

תשובת המשקל: ראה סה"מ עת"ר ע' סא.

והבעל תשובה צריך לזה יותר ממי שלא חטא: היינו רק במדריגה תחתונה דתשובה (כמפורש בסה"מ תש"ה ע' 42). אבל במדריגה עליונה דתשובה, הרי אדרבה הבע"ת יותר "מובטח" מצדיק" — לקו"ש חכ"ט ע' 235 הערה 50. וראה לקו"ש חל"ט ע' 97.

וכן אמר הה"ק המגיד: ראה לקו"א להה"מ כו, ג (הוצאת קה"ת). ראה עד"ז בכתר שם טוב (הוצאת קה"ת) סי' שצח. מים רבים תרל"ו פרק רא. סה"מ תש"ד ע' 136. ד"ה באתי לגני תשי"ג. נתבאר בלקו"ש ח"ד ע' 1182 ואילך. חי"ח ע' 121. חל"ט ע' 97.

שאמרו רז"ל . . אלא אפשי . . ואבי שבשמים: ספרא קדושים כ, כו. הובא ברש"י שם. על"ק האזינו הב' (עד, א). וש"נ. [כ].

כל מיני רע ואיסורים מאוסים: ראה מכילתא משפטים כב, כ בנוגע לגר. וראה במד"ר פ"ח, ב.

שהקב"ה מניח תפילין: ברכות ו, א. זח"א קמז, א.

צריכים שמירה שלא יהיה מזה יניקת החיצונים: ראה גם לקמן פ' ראה כ, א.

דף י

בד"ה כה תברכו: לעיל נשא כו, ג יברכך ה' להיות ריבוי העלאות ניצוצות הן כחו' נפה"א והבהמיות שבאדם ושבמאכלי' כו' ועולות למעלה בכל יום באתעדל"ת ע"י התפלה כו' והנה על ברכה זו שהיא מאתעדל"ת נא' וישמרך שהיא צריכה שימור מן המזיקי' הם החיצוני' כו' שלא יהי' להם יניקה מאה' זו להיות מחזיק טובה כו' כי מי יעלה כו'. — ביאור מחסיד בכת"י.

ובד"ה קול דודי: לקמן שה"ש טו, א וצריכה שמור ושמרתם את המצות שלא תבא לידי חימוץ ח"ו הגבהה והתנשאות ע"ש.

וברבות פרשה עקב: מאמונתן של בו"ד אתה יודע אמונתו של הקב"ה שנאמן לשלם לישראל שכר מצות שהן עושין מנין שנא' (שמות יב) ושמרתם את המ'צות ע"ש (הרי דמפ' המ'צות כמו המְצות, וא"כ מה שמפ' בקול דודי בשימור המ'צות שייך ג"כ בכל המְצות).

בזח"ב תרומה (**קל"א א**'): ליל אצטריך לנטורא דכתי' ליל שמורים (הרי מפ' שצריך שמירה כמבו' כאן ודוק).

אך . . שמירה הוא ע"י עסק התורה . . בית וזהו בחי' התורה: אגרות קודש דכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ ח"ד ע' קמ ואילך ביאור על השאלה: בלקו"ת פ' ואתחנן ד"ה וזאת המצוה מבואר שהמשכת שרש המצות היא ע"י התורה שהתוה"ק היא בחי' מקיף ושמירה כמו בית ובפ' חוקת ד"ה אז ישיר כ' שבמצות עצמם יש בחי' מקיפים כמו במצות צדקה הלא פרוס לרעב לחמך לתת מזון ומחי' בחי' פנימיות וכי תראה ערום וכסיתו הוא בחי' מקיף תשובה כו'. ע"ש.

השמירה. התורה שבעל פה. המצות הם בחי' לבושים: סעיף זה הובא בהמשך מים רבים תרל"ו פרק רב.

שמור זה משנה: ע' קידושין לז, א — תשמרון זו משנה. וע' ספרי פ' ראה [יא, לב־ יב, א]. וברש"י פ' ואתחנן (ד, ו) עה"פ ושמרתם — זו משנה. ועל"ק האזינו (עח, א) כדאי' בספרים. דרושים לשמע"צ (פז, א). וע"ל בפ' בחקותי (מח, ד). ובאמת כל' אדמו"ר הובא ברש"י ראה (יב, כח) ד"ה שמור זו משנה. [כ].

ע"פ תשמרו להקריב לי: לעיל פ' פנחס עו, ב. "וצריך שלא יהי' מאבד ח"ו בחי' י"ה שנותני' לו והיינו ע"י שמור זו משנה".

בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו: לקמן פ' ראה כ, א המצות צריכות שמירה דהיינו הנר שנמשך מהן וכענין לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו' ואמרז"ל עבירה מכבה מצוה שמכבה את הנר ונשקע אש האה' ועז"נ ואת מצותי תשמרו שלא יבא לידי איבוד ח"ו והיינו ע"י ובקולו תשמעו קול התו' כו' ואינה מכבה תו' ע"ש. — ביאור מחסיד בכת"י.

וכמ"ש בזהר דאורייתא היכלא עילאה דקוב"ה: ראה זח"ב ר, א.

מיום שחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו: ברכות ח, א.

וכל בניך למודי ה': ישעי' נד, יג.

א"ת בניך אלא בוניך: ברכות סד, א.

ערבים עלי ד"ס יותר מיינה ש"ת: שהש"ר א ע"פ כי טובים דודיך (ב). וראה ע"ז לה, א. ע"ל מטות (פה, רע"א). וש"נ. [כ].

בד"ה ושמע אביה: לעיל מטות פה, א.

נקבה תסובב גבר: ירמי' לא, כא.

בד"ה וכל בניך: לקמן פ' ראה כט, א ואילך.

ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.

אני המשנה המדברת: מגיד מישרים ס' ויקרא בתחלתו, ובכ"מ.

אלו ואלו דא"ח: עירובין יג, ב. וש"נ.
אם ה' לא יבנה: תהלים קכז, א. [כ].
רוח אייתי רוח ואמשיך: זח"ב קסב, ב.
האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.
מתניתין מלכתא: ביצה כח, ב.
למען תירא: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ח ע' שפז — ושם הוא ביאור על ד"ה וזאת המצוה דלעיל.
מאמר זה נמצא בבוך 1101 גוכי"ק הצ"צ (חלק מהלקו"ת עם הגהות) ורשום בראשו: ביאור ע"פ וזאת המצוה. ובמ"א נזכר בגוכי"ק הצ"צ (ביכל 1122 ריד, א): ביאור ע"פ וזאת המצוה המתחיל למען תירא. באוה"ת דברים כרך ז ע' ב'שיג מציין מאמר זה "ביאור נחמו דתקס"ח".
הגהה למאמר זה נדפס באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'רל.
חלק מהמאמר נמצא בהמשך מים רבים תרל"ו פרקים קצה-רא.
למען תירא את ה"א: דברים ו, ב.
המצות שנק' מצות המלך: להעיר מב"ב קנט, א. תוספתא נגעים פ"ג: גזירת מלך היא. נוסח הברכות: מלך העולם . . במצותיו. ועוד. וראה סה"מ ה'ש"ת ע' 48 שמציין לכאן.
ג"ע . . יושבין ונהנין: ברכות יז, א.
יפה תואר ויפה מראה ר"ת יתום: לקו"ת מהאריז"ל פ' וישב ע"פ ויהי יוסף יפ"ת. מאו"א י, לו.
וזאת המצוה . . לעשות בארץ: דברים ו, א.
משא"כ אופן התהוות . . דהיינו צמצום האור: באוה"ת דברים כרך ז ע' ב'רל יש כאן הגהה שכ' שלכאורה זה סותר למ"ש בתו"א פ' חיי בד"ה להבין משארז"ל יפה שעה א' דלשם כ' דזיו השכינה בעוה"ב אינו כמו התפשטות חיות אלקות בתוך העולמות א"כ אפילו בעולם הבריאה אינו מושג המהות רק המציאות ע"ש.
בד"ה מי מנה: לעיל בלק סח, א.
ארץ הוא בחי' מל': מא"א א, קכו. קה"י בערכו.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
בד"ה איהו וחיוהי: אגה"ק סי' כ.
בד"ה כאשר השמים החדשים: ראה לקמן שה"ש נ, ד ואילך.

תרי"ג . . תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.
ע"ל בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
לפני כל המצות צ"ל לשם יחוד: נסמן לעיל ואתחנן ט, א.
פחות מבן ט' שנה: סנהדרין סט, א. שו"ע אה"ע רס"י קסז. [כ].
ר' מאיר שהי' אומר ג' מאות משלים: סנהדרין לח, סע"ב.
וידבר שלשת אלפים משל: מ"א ה, יב.
בד"ה הנה אברם: תו"א יא, ג.
ובד"ה והבדילה הפרוכת: תו"א יב, ד.
ובביאור ע"פ יונתי: לקמן שה"ש יח, ב ואילך. יט, ד.
בביאור דמזוזה מימין: תו"א מג, א.
סד"ה ועשית בגדי קדש: תו"א פב, ד.
וארז"ל א"ת מה אלא מאה: מנחות מג, סע"ב [בתוד"ה שואל. — כ] וברש"י ד"ה מה.
ובמ"ת . . פרחה נשמתם: ראה שבת פח, ב. לעיל ט, ג.
מה רב טובך: תהלים לא, כ.
זח"א בההקדמה ד"ב ור"פ תרומה: ראה יהל אור ע' קיז.
ואהבת את ה"א: דברים ו, ה.
ז"א בעתיקא אחיד ותליא: זח"ג (אד"ז) רצב, א. ע"ל שמיני (יט, א [ב]). נ'[סמן] מאדמו"ר [כ].
המצות נק' לבושים . . התו' היא בחי' מזון: נסמן לעיל ט, ג.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה. וע' בסש"ב (ספ"ה). [כ].
אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב פה, א. קכא, א. זח"ג פא, א.
ויקם עדות ביעקב: תהלים עח, ה.
בחי' קו האמצעי שמבריח מן הקצה: ראה זח"א א, ב. זח"ג קפו, א. ועוד.
החכמה תחי' בעלי': קהלת ז, יב. לעיל (ט, ג).
בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב: לעיל בהעלותך לג, ג ואילך.
בביאור ע"פ צאינה וראינה: לקמן שה"ש כב, ד.
וע"פ יביאו לבוש מלכות: תו"א צא, סע"ב ואילך.
בביאור ע"פ אני לדודי: לקמן פ' ראה לד, א.
א"ת בניך אלא בוניך: ברכות סד, א. וש"נ.
וכמאמר ר' יוסי מימי לא קריתי . . ביתי: שבת קיח, ב.
ויבן את הצלע: בראשית ב, כב.

ויבן . . לשון בנין: ברכות (סא, א). [כ].
השוה ומשוה: פיוט וכל מאמינים.
וז"ש בע"ח: ל"מ. [כ].
ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית: לקמן פ' ברכה צח, ד ואילך.
ע"פ כאהלי קדר כיריעות שלמה: לקמן שה"ש ז, ג-ד. י, א ואילך.
ובביאור ע"פ הבאים ישרש: תו"א נד, ג.
ובביאור ע"פ כי תצא: לקמן פ' תצא לו, ד.

דף יא

ותתן טרף לביתה: משלי לא, טו.
בחכמה יבנה בית: משלי כד, ג.
חכמות נשים בנתה ביתה: משלי יד, א.
ברבות ר"פ שמיני: הלשון נעתק באוה"ת פ' בהעלותך ע' שעה.
בחכמה . . אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
ולהבדיל בין הטמא ובין טהור: ויקרא יא, מז.
העובר עבירה אחת: אבות ד, יא.
אם תגבי' כנשר: עובדי' א, ד.
וע"י המבטשין: ראה זח"ג קסח, א.
יתפרדו כל פועלי און: תהלים צב, י.
מתניתא מלכתא: ביצה (כח, ב) [ב]. וראה אוה"ת שמות ע' יב בהערה. כתובות סא, ב.
אם ה' לא יבנה בית: תהלים קכז, א.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
תען לשוני אמרתך: תהלים קיט, קעב.
ולא תחללו: ויקרא כב, לב.
אורייתא בלא דחילו ורחימו: ת"ז ת"י. [ומקורו מפסחים (נ, ב) מעל שמים. — כ].
שמע ישראל: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ב ח"א ע' רמד. הנחת הר"מ בן אדה"ז שם ח"ב ע' תקטו.
מאמר זה בשינויים ובתוס' הגהות וביאורים נד' באוה"ת ואתחנן ע' רה ואילך. [מיוסד על הנחת כ"ק אדה"א הנדפס בסה"מ תקס"ב ח"א. וכן הביאור שם ע' ריד. ועוד קטע מהנחת אדה"א נעתק באוה"ת פ' שמיני ע' סד ואילך עם הגהות]. בהוספות לסה"מ תקס"ב ח"ב

ע' תרי הגהות נוספות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ (שם מיוסד על הנוסח דסה"מ תקס"ב ח"ב). לכללות המאמר ראה גם אמרי בינה שער הק"ש.

שמע ישראל . ואהבת: דברים ו, ד-ה.

הפסיקו אכנה"ג בין אחד לואהבת: פסחים נו, א.

וישמע שאול את העם: שמואל-א טו, ד.

שמע שהוא לשון אסיפה . . וגם לשון הבנה: ושניהם ענינם א', והיינו להתבונן ולאסוף כל הכחות בהתבוננו' זו להשכיל ולהבין איך שהוי' אלקינו הוא ה' אחד — יונתי תר"מ סעי' ו.

וגם ל' הבנה: ראה שמואל-א ג, י.

ואהבת הוא לשון ציווי וגם לשון עתיד: ראה ספר הערכים-חב"ד כרך א' ע' שטו ואילך. ומורינו המגיד ממעזריטש נ"ע הקשה דהלא אהבה היא מדה שבלב, ואיך שייך בזה ענין הציווי, אלא שפי' ואהבת שהוא מלשון הבטחה דסופך לבוא לידי אהבה, והוא ע"י הקדמת שמע ישראל כו' אחד (ספר המאמרים ה'תש"ט ע' 40). ראה ג"כ מצות אהבה (נדפס בסו"ס המצות להצ"צ (קה"ת, תשט"ז).

"שמעתי פא"א מאדמו"ר [הזקן] נ"ע בזה"ל כך קבלתי מהה"מ דמעזריטש וכך קבל הוא ז"ל מהבעש"ט שמצות ואהבת היא לתקוע מחשבתו ודעתו (ובל"א אמר בזה"ל מע זאָל זיך אַריין טאָן) בדברים המעוררים את האהבה ומה שיבוא מזה אין זה מעיקר המצוה" (הרה"ג והרה"ח וכו' מהרי"א הלוי עפשטיין מהאמיל בספרו שני המאורות ח"ב ס"ב). (הערת כ"ק אדמו"ר למצות אהבה הנ"ל).

והקשה רבינו נ"ע דהגם שבהתבוננות שייך ענין הציווי אבל אינו מוכרח עדיין, ורז"ל אמרו דלעולם ילמוד אדם במקום שלבו חפץ, והו"ע השימת לב שהיא המביאה את ההתבוננות בדבר בפועל לפי ענין ההשגה (ד"ה ואהבת, תש"א. נדפס בס' המאמרים ה'תש"א ע' 116, עיי"ש בארוכה).

בכל לבבך בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.

ראה נתתי לפניך . . לאהבה את ה"א: דברים ל, טו-כ.

ויאמר אלקים יהי רקיע . . אשר מעל לרקיע: בראשית א, ו-ז.

שנאמר ענין הבדלת הרקיע שני פעמים: מובא בהמשך תער"ב כרך ב ע' א'רב. ושם יש גם ביאור.

מבשרי אחזה אלו-ה: איוב יט, כו.

וגם אפילו המוח מקבל חיות מן הלב: ראה זח"ג קסא, ב. רכא, ב ובכ"מ שלבא פליג לכל שייפין.
צור לבבי: תהלים עג, כו.
ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
אז תתענג על ה': ישעי' נח, יד.
שמע . . ע' רבתי: זח"ג רלו, ב.
לך ה' הגדולה והגבורה: דה"א כט, יא.
כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.
בדבר ה' שמים נעשו: שם לג, ו.
ובטובו מחדש בכי"ת: ברכת יוצר.
שבת לה' אלקיך: דברים ה, יד.
ישראל עלה במחשבה: ראה ב"ר א, ד. נסמן לעיל פ' צו טז, ג.
ז' רקיעים . . הנרמזים בחי"ת ד': סמ"ק סי' קד. הובא בב"י או"ח רסס"א. וראה ברכות יג, ב.
וזהו שנאמר ב' שמות הוי': ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"א ע' תצז.
וכמ"ש בפרשה בהעלותך: לעיל פ' בהעלותך כט, ד.
וע"פ וארא: תו"א נה, ב. אוה"ת שמות כרך ח' ד"ה וארא הא' סעי' ה.
זרע יצחק יחידו: נוסח התפלה.
מכלכל חיים: נוסח תפלת שמו"ע.
יחיד חי העולמים: ברכת ברוך שאמר.
אין נופל לשון אחד כ"א בהשתלשלות . . והוא ית' אחד בהם: בסה"מ תקס"ב ח"א ע' רמט מביא בשם חובת הלבבות שער היחוד פ"ט שהוא אחד המנוי ע"ש. וראה שרש מצות התפלה פרק יח.
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.
אחת היא יונתי: שה"ש ו, ט.
נק' יחידה . . יחיד: ראה ע"ח ש' דרושי אבי"ע פ"א.
ונשב בגיא מול בית פעור: דברים ג, כט.
בן סורר זולל וסובא שבתו': דברים כא, יח.
בע"ח של"א פ"ה: "בענין פעור אשר עבודתה לפעור עצמם ולהוציא הזוהמא אליה, כי זהו מזונה ממש ואין שפע נמשך עליה כ"א עד"ז עכ"ל" — אוה"ת ואתחנן ע' רז עיין שם בארוכה.

כי כל איש אשר הלך . . ואתם הדבקים: דברים ד, ג-ד.
למסור נפשו באחד: ראה ב"ח או"ח ר"ס סא. שו"ת הרשב"א ח"ה סנ"ה. פע"ח שער הק"ש פי"ב.
בטל רצונך: אבות ב, ד.
דאין מלך בלא עם: עמה"מ ש' שעשועי המלך, רפ"א. ס' החיים פ' גאולה, פ"ב. בחיי וישב לח, ל. פדר"א (פ"ג). [כ]. ראה גם לעיל ה, ג. ט, ב. לקמן פ' נצבים נה, ב.
לשון עוממות: פסחים (עה, ב) [כ] [שם כז, א].
קדש א"ע במותר לך: יבמות כ, א.
ואיש כי ידור נדר לה': במדבר ל, ג.
נדרים סיג לפרישות: אבות ג, יג.
ופרישות מביא לידי קדושה: סוף סוטה. [כ].
עיין ברע"מ ס"פ יתרו: מובא גם ביהל אור ע' תקסה. וראה לעיל פ' מטות פג, ג שמזכיר זהר זה לענין אחר.
ועמ"ש ע"פ ראשי המטות: לעיל פ' מטות פא, א.
נקיות מביא לידי פרישות: ע"ז כ, ב. [כ].
כהיום אנו אומרים בלא נדר: ראה שו"ע יו"ד סר"ג סעיף ד.
אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים: חגיגה ט, ב.
אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא.
וזרעתי' לי בארץ: הושע ב, כה.
ועמ"ש ע"פ בשלח פרעה: תו"א סא, א.
מלכות פה תושבע"פ קרינן לה: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
מצות המלך: להעיר מב"ב קנט, א. תוספתא נגעים פ"ג.
ומתניתא וכו': ביצה כח, ב. וש"נ
כן יעמוד זרעכם ושמכם: ישעי' סו, כב.
אשריכם זורעי: ישעי' לב, כ.
ויעש דוד שם: ש"ב ח, יג.
ומעין מבית ה' יצא: יואל ד, יח.
ומשם יפרד: בראשית ב, י.
ע"פ ששים המה מלכות: לקמן שה"ש לח, ג.

ברבות ס"פ ואתחנן: "ומהיכן זכו ישראל לק"ש כו' ממתן תורה כו' א"ל שמע ישראל אנכי ה' כו' נענו כולם ואמרו ה' אלקינו ה' אחד ומשה אמר בשכמל"ו — אוה"ת ואתחנן ע' רב. וראה שם ע' שנה וע' שסו בארוכה.

ויחי פצ"ח: "ע"פ ושמעו אל ישראל (שבשמים) אביכם, אמרו לו שמע ישראל אבינו כו' כשם שאין בלבך אלא אחד כו' ה' אלקינו ה' אחד" — אוה"ת ואתחנן ע' רה.

ויקרא ס"פ ד': "תבא הנפש שהיא יחידה בגוף ותקלס להקב"ה שהוא יחיד בעולמו שנאמר שמע ישראל כו' ה' אחד" — אוה"ת ואתחנן ע' רב.

ובפסוק חלקי ה': "כי יעקב בחר כו' דודי לי הוא לי לאלקים כו' וגם מה שאומרים הוי' אחד וכתיב לע"ל ביום ההוא יהי' הוי' אחד" — אוה"ת ואתחנן ע' שנה.

יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.

כי טוב חסדך מחיים: תהלים סג, ד.

בי-ה הוי' צור עולמים: ישעי' כו, ד.

ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.

והחכ' תחי': קהלת ז, יב, ושם בלא "ו" החכמה. [כ].

חי ולא בחיים: ל' הרמב"ם ז"ל במו"נ ח"א פנ"ז ובסוף ח' פרקים שלו. וכן בספר היד שלו ה' יסוה"ת פ"ב [ה"י]. וע' עקרים מאמר ב' פ"ל. ובכוזרי מאמר ב סי' ב [כ].

ענין ק"ש: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסידור קכא, א (ומתחיל: להבין המאמר הידוע אנת הוא חד), וחלק ממאמר הסידור נדפס ג"כ בסה"מ תקס"ה כרך ב' ע' תרחצ. בלי הגהות בתו"א לעמבערג תרי"א כ, ב.

מאמר זה בשינויים אחדים ותוס' קיצורים נדפס באוה"ת ואתחנן כרך ה ע' ב'ב.

באוה"ת — ענינים ע' ק מציין: ע' שמע הנאמר קיץ תקס"ה לראב"ד דצאסניק. ראה בהנסמן להלן ברשימת הכתבי-יד.

אי' בת"ז אנת הוא חד: בהקדמה (פתח אלי').

אית רצון ואית רצון: וכ"כ בתו"א פ' ויקהל [פז, ד]. [כ]. לעיל בהעלותך כט, ד. וראה סה"מ תש"ט ע' 113 בהערה.

דף יב

שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב. זח"ג כז, ב.

ואע"פ . . אמר להם שתוק: מובא באוה"ת פ' יתרו ע' א'יא.

ולא ניתן להשגת המלאכים: בד"ה אך בגורל — תרמ"ו ע' יט מציין "בלקו"ת . . פ' ואתחנן אי' שהטעם לא ניתן להשגת המלאכים כו' יעו"ש, והוא מגמרא ברכות דס"א ע"ב ושם לא

נזכר שתוק כך עלה כו' כ"א א"ל חלקם בחיים, ולמשה הושיב שתוק כו'", ע"ש בארוכה. ראה גם סה"מ תרל"ב כרך ב ע' שצד.

בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה: לקמן שה"ש מח, ג. ראה אוה"ת — ענינים ע' קסט.

נק' אצילות . . לפי שמשה היה במעלה . . לתת להם בשר . . ע"י ירידת והשתלשלות האצילות: מובא באוה"ת בראשית כרך ב רצ, א עם כמה הוספות. וראה גם בסה"מ תר"ן ע' רצב.

אצי' מלשון ויאצל: ראה באוה"ת — ענינים ע' קסז: אדמו"ר ז"ל נ"ע ברוב הדרושים כשמבאר בענין אצילות שהוא ע"ד ויאצל מן הרוח מבאר שעכ"ז אין ערוך אצילות אליו כלל יותר ממה שאין ערוך העשייה לגבי אצילות עיין לקו"ת פ' ואתחנן בד"ה ענין ק"ש ובת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו ובביאור שני יביאו לבוש מל' ובדרוש ל"ג בעומר, וזה לכאורה סותר למ"ש המקובלים בענין אצילות שהוא ע"ד ויאצל מן הרוח ע"כ הע"ס הם קרובים מאד למאצילן מלשון אצל וסמוך, ע"ש בארוכה. וראה שם בע' קעא בהקיצור שיש ב' בחי' באצילות הכלים והאורות הכלים שהם עצם מהות חו"ב חו"ג נאצלו מהרשימו שהוא שרש הגבול ולכן אין ערוך כלל לגבי ע"ס, האורות נאצלו מהקו והם בלי מהות, ובבחי' זו אמרו שהם אדוקים באוא"ס ממש כשלהבת קשורה בגחלת, ע"ש.

ויאצל מן הרוח: במדבר יא, כה.

מאין לי בשר: במדבר יא, יג.

בד"ה בהעלותך: לעיל בהעלותך לא, ג. ראה לקו"ש ח"ח ע' 106 הערה 42.

ואצלתי מן הרוח: במדבר יא, יז.

דלית מח' תפיסא בי': ת"ז שם.

בד"ה כי אברהם לא ידענו: תו"א צג, א.

כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.

בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.

ויאמר אלקים יהי אור: בראשית א, ג.

כי הוא אמר ויהי: תהלים לג, ו.

וישמע את הקול: במדבר ז, פט.

הללוהו כרוב גודלו: תהלים קנ, ב.

מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה: חגיגה יג, א. ירוש' ברכות פ"ט, ה"א.

ול' ערך הכתוב בתורה בערכין: ויקרא כז, ג ואילך. ובהבא להלן ראה (בשם הה"מ) מאמרי אדה"ז — ענינים ע' נה. שנז. הנחות הר"פ ע' לח. ביאוה"ז להצ"צ ע' תצט. וראה תניא פמ"ח. לקמן שה"ש לח, ג.

גשמיות לגבי רוחניות יש ערך: ראה בתו"א ד"ה יביאו לבוש מלכות וביאורו, שהגשמיות לגבי הרוחניות אין ערוך כלל ונתהווה רק ע"י כח הסוכ"ע וראה אוה"ת לך לך כרך ד תשיח, א. תשיט, ב.

תלת מוחין: ע' זח"ג (רסב, א). וע' תו"א ביאור ועשית ציץ [פג, ד] ודו"ק. [כ].

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

אתה הוא קודם שנבה"ע: נוסח התפלה. ראה של"ה הק' בתחלתה.

וכשישים האדם אל לבו בחי' אחד זה בק"ש: באוה"ת פ' תולדות כרך ד תתיג, ב מציין ע"ז "וזהו כעין מה שפי' במד"ר פ' נשא פ' יו"ד דרל"ח ד' בפי' אחד בהקב"ה נא' אחד דכתיב ה' אחד אין בעולם כיוצא בו" עכ"ל, ע"ש.

נרנח"י: ב"ר יד, ט. דב"ר ב, לז. זח"א פא, א. רו, א.

וזהו בחי' יחידה: באוה"ת פ' בראשית כרך ו ד"ה כי כאשר השמים מפרש "שזהו רעו"ד ובמ"א נת' שזהו ענין מוחא וגלגלתא כמו הרצון שנמשך מטעם הכמוס כענין שתוק כך עלה כו' וזהו ענין ישראל לי ראש", ע"ש.

והיינו ע"י שיתבונן איך שהוא ית' אחד חד ולא בחושבן: "ור"ל שאין ערוך אליו כלל שמעלה ומטה שוין אצלו" — אוה"ת תבוא ע' תתרסח.

יהללו את שם ה' כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.

שכל המאריך באחד: ברכות יג, ב.

ימיו היא מדת האהבה: ראה גם סה"מ תקס"ג ע' קעב ואילך. אוה"ת ויקרא כרך ד ע' א'צט.

יומם יצוה ה' חסדו: תהלים מב, ט.

הללוהו בגבורותיו: תהלים קנ, ב.

בד"ה ויעש משה נחש נחשת: לעיל חקת סא, ד ואילך.

כמאמר רשב"י בחד קטירא אתקטרנא: זח"ג רפח, א, ושם (רצב, א) בי' אחידא. וע"ל במטות (פד, סע"ג) הלשון ביחד מב' המקומות וטובים השנים [כ].

וראה המצויין לעיל מטות פד, ג.

התנאים ואמוראים . . **רשב"י**: ראה זח"א רסה, א וגם סה"מ מלוקט ח"ב ע' שא [בהוצאה החדשה ח"ג ע' רעו] ואילך בארוכה ההפרש בין רשב"י לשאר התנאים.

תרין רעין דלא מתפרשין: זח"ב נו, א. זח"ג ד, א. על"ק ר"פ ראה. [כ].

סד"ה שובה ישראל עד: לקמן סז, ג ואילך.

בד"ה תחת אשר לא עבדת: לקמן מב, ד.

מאיגרא רמא לבירא עמיקתא: חגיגה ה, ב (רם).

בנים אתם לה' אלקיכם: דברים יד, א.
ברא כרעא דאבוה: יונת אלם רפ"ב. וראה יבמות ג, א תוד"ה מקמי.
ע' תוס' יבמות (ג, א) ד"ה מקמי שהבן כרעי' דאבוה. עירובין ע, ב. יורש כו'. וע' נמוק"י ב"ב (פ"ח) סי' תתע"ז דבן כו' וכלשון אדמו"ר הובא בשל"ה הק' ד' אוסטראהא (קנד, א) ממ"ש רמט, א. רעח, א. שה, א ובכ"ד. [כ].
ע"ח שער פרקי הצלם פ"א.
אלוה שלכם ממש: על"ק דרושים לר"ה (סב, ד). [כ].
כי חלק ה': דברים לב, ט.
אשר הוצאתי אתכם: ויקרא יט, לו. ועוד.
שהיתה ערות הארץ: בראשית מב, ט. קה"ר א, ט.
בנו"ן שער טומאה: ראה זח"א יתרו לא, א. ספר השיחות ה'תש"ב ע' 94. סה"מ תקס"ט ע' נה ואוה"ת שה"ש ע' רס.
מצות הם רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
רוח אייתי רוח: זח"ב קסב, ב.
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
ובד"ה מנורת זהב: לקמן פ' בהעלותך לד, ד.
כמיא דאשקי לאילנא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.
והי' לך למקרא העדה: במדבר י, ב.
כל התורה שמותיו של הקב"ה: זח"ב פז, א. רמב"ן בהקדמתו על התורה.
ע"ל בפינחס (עו, ב). [כ].
הכל נק' תשבע"פ: על"ק ד"ה להבין מ"ש ביוהשמע"צ [פא, ג] רפ"ג. [כ].
ושמתי כדכד שמשותיך: ישעי' נד, יב.
וקשרתם זו מעשה המצות: מובא באוה"ת מג"א ע' ב'שמה.
ותמלא כדה: בראשית כד, טז.
הוקשה כל התורה לתפילין: קידושין לה, א. וע"ל בהר (מב, ב), וש"נ. [כ].
ואהבת: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי במאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תשח ומתחיל להבין ענין ק"ש. נו"א כ"ק אדמו"ר הצ"צ שם ע' תשכ. נו"א הנחת הר"מ בן אדה"ז בסה"מ תקס"ו ע' יב ומתחיל שמע ישראל.
עוד הנחה במאמרי אדה"ז — ענינים ע' סב. וראה בהמ"מ לשם. באוה"ת ואתחנן ע' רלד הוספה לסוף המאמר. כרך ז ע' ב'ער.

לכללות המאמר ראה בארוכה אמרי בינה פמ"ה ואילך. שרש מצות התפלה פרק יב. ובפרטיות בספר הערכים-חב"ד כרך ד ע' רח ואילך.
וראה עוד להלן ברשימת הכתבי-יד אודות מאמר זה.
מ"ב תיבין . . **שם ע"ב**: ראה פע"ח שער הק"ש פי"ח, שרש מצות התפלה פרק יב ובאמרי בינה שער הק"ש פמ"ה. כל הענין מובא בקצרה באוה"ת פ' בלק ע' א'מח.
ופ' שני שם ע"ב: "עד פסוק ושמתם את, ומתיבת את עד כל הארץ נ' תיבות שהוא נגד בחי' שם ע"ב וגם נגד חמשים שערי בינה הכלולי' בחכמה שהוא שם ע"ב כו'" — מאמרי אדה"ז פרשיות כרך ב ע' תשח. וראה באוה"ת פ' עקב ע' תריא בשם משנת חסידים ועוד.
והנה נודע . . **והלא כאן נהפוך הוא** . . **אך הענין דאיתא בזוהר**: ראה גם ס' מאמרי אדה"ז — ענינים ע' שעז, ובהנסמן בהמ"מ שם.
וכמבואר מענין סדר הפרשיות: ראה בהנסמן שם.
דאיתא בזהר: וע' לעיל בפ' תזריע (כ, א). וע' בשה"ש (ל, ג). וש"נ. וע"ע מטות (פז, ב). [כ].
בסידור עב, א מפרש באופן אחר ראה בשרש מצות התפלה פרק יב דף קכ, א. ששניהם אמת וכענין זה ראה גם סה"מ תר"ן ע' שצא ואילך.
דאיתא בזהר: ח"א פז, א. בארוכה במאמרי אדה"ז ענינים ע' סב ואילך. אוה"ת בשלח ע' תקנז. המשך תער"ב ע' כ ואילך.
שנתחלפו האורות בבחי' כליהם: בסה"מ תרל"ג כרך ב ע' שמז מבאר: "שכשיש המשכת גילוי אוא"ס במדות בבחי' תוס' וריבוי, אזי נעשה אחליפו דוכתייהו אור החסד בכלי הגבורה". באוה"ת פ' בשלח ע' תקנז מבאר זה לשני תלמידים שקיבלו מרב אחד אעפ"כ אחד נוטה לחסד ואחד לגבורה כמו הלל ושמאי שקבלו מרב אחד ע"ש. וראה בארוכה בספר הערכים — חב"ד כרך ד ע' רח ואילך.
בביאור ע"פ לבבתני: לקמן שה"ש ל, ג.
ואהבת בחי' כלי החסד . . **ופ' שני** . . **בכלי הגבורה**: במאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תשח מקשה: "הגם שניתרצה הקושיא הנ"ל ע"ד הקבלה, מ"מ יש להבין תירוץ זה בהשגה מהו זה שאור החסד מאיר בכלי הגבורה ואור הגבורה בכלי החסד, ולמה פ' שמע דוקא באור הגבורה בכלי החסד ופ' והי' האור החסד בכלי הגבורה כו'" ע"ש.
יחו"ע ויחו"ת שבשמע ישראל: זח"א יח, ב.
פי' האריז"ל . . **יחוד או"א**: פע"ח שער הק"ש פי"א.

ההשתלשלות . . **צ"ל תמיד כמ"ש בח"ק**: — בחינוך קטן. וכן הוא במאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תשט. הכוונה לשער היחוד והאמונה. וראה שם ע' פ"ב פ"ט.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
תרין ריעין: זח"ג ד, א. ועל"ק [ראה] יח, ב [כ].
אשר ברא אלקים לעשות: בראשית ב, ג.
ולאו מכל אלין מדות . . **אנת חכים**: ת"ז בהק' (פתח אלי').
וזהו ענותנותו: מגילה לא, א.
בריש הורמנא: זח"א טו, א.
כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
ואין — הם גדולים: צ"ל: הם גדולים.
בד"ה פתח אליהו בפ' וירא: בתו"א.
בביאור ע"פ ונקדשתי: לעיל אמור לג, ג. וראה במ"מ לשם.
וביאור ע"פ יונתי: אולי הכוונה למה שנתבאר לקמן שה"ש יט, ב. ואילך.
ולכן מקדימין שמע: ראה גם מאמרי אדה"ז — על מארז"ל ע' ב.
שמע שם ע' רבתי: ראה זח"ג רלו, ב. נתבאר במאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תשיא. וראה גם אוה"ת בראשית כרך ו תתשמה, ב. באוה"ת פ' עקב ע' תקנב ובביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תקעז מובא מתי' "כי שמע שם ע' . . ונעשו זעיר לשון מועט".
שמע . . **עי"ן רבתי**: זח"ב (קס, ב). [כ].
דהיינו כשהמדות הם בשכל . . **הם בבחי' קטנות**: מובא באוה"ת בראשית כרך א צב, ב.
בד"ה את קרבני לחמי: לעיל פנחס עז, סע"ד ואילך.

דף יג

ועמ"ש ע"פ ויקרא אל משה: לעיל פ' ויקרא א, א.
והעלאת מ"ן למקור המדות הוא ע"י בחי' שם: נתבאר באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרלד ואילך.
רפ"ח . . **עם שם ב"ן בגימט' שם**: הובא במאו"א ש' סנ"ג. [כ].
כי אני ה' הוא שמי: ישעי' מב, ח.
שכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים: ע"ח שמ"ב, פ"א.
ע"ל בחקותי (סו, ג). וש"נ. [כ].
ואני ראשון ואני אחרון: ישעי' מד, ו.

וימלוך וימת . . שמלכו בארץ אדום: בראשית לו, לא-לט.
נהירו דחכמתא: ע' זח"א (צד, א). זח"ג (לא, א). ומ"ש מזח"ב (קלו, ב) ל"מ. [כ].
בזהר ע"פ השמים מספרים: ראה זח"א ח, א ובאוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקכז. יהל אור ע' סא.
וישראל אותיות שיר א-ל: ת"ז בהקדמה (ג, א).
בביאור ע"פ צאינה וראינה: לקמן שה"ש.
ובביאור ע"פ יונתי: לקמן שה"ש.
אין אור א"ס שורה אלא בחכ': ראה תניא פל"ה בהגהה, הובא לקמן.
שהיא כח מ"ה: זח"ג לד, א. ת"ז בהקדמה בתחלתה. שם תס"ה. ובכ"מ.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
כולם כלא נחשבו קמי' ית': זח"א יא, ב.
ואין ערוך: תהלים מ, ו.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
לית מחשבה תפיסא בי' כלל: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ואינו מתלבש . . בבחי' א"פ כ"א בבחי' החכ' לבדה: ראה סה"מ תרס"ו ע' תקסו. המשך בששה"ק תער"ב ח"א ע' רלא. סה"מ עטר"ת ע' תקפו.
שאין עוד מלבדו: דברים יד, לה.
אלו ואלו דא"ח: עירובין יג, ב. וש"נ. וראה זח"ג ו, ב.
ולמהוי אחד באחד: זח"ב קלה, א.
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
דלאו מכל אלין מדות: ת"ז בהק' (פתח אלי').
ע"פ בהעלותך: לעיל פ' בהעלותך כט, ד.
וע"פ וארא אל אברהם: תו"א נה, ב. אוה"ת שמות כרך ח ד"ה וארא סעי' ה.
ברוך ל' המשכה: ראה כלאים רפ"ז.
מלאכי שלום מר יבכיון: ישעי' לג, ז-ח.
כנודע שכל העלאות הוא ע"י שם מ"ב . . בק"ש שעהמ"ט: ראה פע"ח שער עולם העשי' פ"ה. שער קששעהמ"ט פ"ב. וראה גם באוה"ת פ' ואתחנן ע' קסט.
בשתים יכסה: ישעי' ו, ב.
כרע שכב כארי וכלביא: במדבר כד, ט.
וארז"ל ספ"ק דברכות: ראה אוה"ת פ' בלק ע' תתקב.
אש שע"ג המזבח: וע' זח"ג (לב, ב. לג, א). [כ].

שארי' גימטריא גבורה: ע' במאו"א מערכת ארי' סק"א. [כ].
ופני ארי' אל הימין: יחזקאל א, י.
רצוא . . שוב: שם א, יד.
ע"ב גשרים: הובא בפרדס לרמ"ק ז"ל ש' ערכי הכנויים ערך חסד פ"ח, ז"ל אחרים פי' [כי] חסד עולה ע"ב [והוא] רמז אל ע"ב גשרים. ושם ש' פרטי השמות רפ"ה ב' הקדוש ר' נחוניא, יעו"ש. וע' זח"ג (רכז, א). [כ].
וצדיקים יושבים ונהנין: ברכות יז, א.
וש"י עולמות: ראה שלהי ברכות. וש"נ.
בתוספתא שבזח"ב . . ומבואר במ"א: ביאוה"ז לאדה"א מד, א.
ויסע ויבא ויט: שמות יד, יט-כא. ראה זח"ב נב, א. פרדס שער פרטי השמות פ"ה.
רי"ו . . בגי' גבורה: הובא במאו"א מערכת חסד סמ"ה. [כ].
גבורות גשמים: ריש תענית. ראה לקמן שמע"צ צב, ד.
שמזכירין הגשם באתה גבור: טושו"ע או"ח ר"ס קיד.
שהגשם הוא מרוה את הארץ וכו': ראה ישעי' נה, י.
ולא לתוהו בראה: ישעי' מה, יח.
ולא תחללו: ויקרא כב, לב.
ובכל מאדך: להעיר מברכות סא, ב.
שהשכינה . . מדברת מתוך גרונו: ע"ל (ג, ד) בואתחנן [כ]. וש"נ.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.

עקב

דף יג

ויאכילך את המן: המאמר הוא משנת תקנ"ו. ראה ברשימת המאמרים שבסו"ס מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' תרטז הערה 64.
הגהות וקיצורים למאמר זה נדפסו באוה"ת עקב ע' תקכד וע' תקל. (ושם מציין לד"ה זה: ע"פ ויאכילך את המן כו' דמברכין אלול תקנ"ו. ממה שנזכרו שם המאמרים בצירוף שנת אמירתם, נראה שנכתבו בהתחלת סידור המאמרים)
בכת"י 787 בתחילתו נמצא קונטרס ביאור ארוך והגהות על מאמר זה מהרה"ח וכו' מוהרא"י ריבלין (ונעתק ג"כ בכת"י 16 קח, א) ומתחיל: ד"ה ויאכילך את המן.
ראה לקמן יז, ג. שה"ש מה, א. סה"מ תקס"ח ע' מא. ד"ה ויענך במאמרי אדה"א דברים ע' חצר.

ויאכילך את המן: דברים ח, ג.
הנה המן הוא בחי' טל . . שעתיד להחיות בו: בהגהות הרה"ח מוהרא"י ריבלין שם ז"ל: והנה ע"ד מ"ש כאן ויענך וירעיבך דמן כענין תחה"מ מצאתי בדברי הרב המאירי ר"פ חלק שהעתיק תשובות הרמב"ם כו' עמש"ש בענין מה שיהי' להם גוף וגויה ואברים בלא אכילה ושתי' דוגמא מאכילת המן ויענך וירעיבך כו' למען הודיעך כו' יחי' האדם ע"ש. ע"כ.
ותעל שכבת הטל: שמות טז, יד.
טל שעתיד להחיות בו את המתים: חגיגה יב, ב. וש"נ.
ע"פ ואלה המשפטים: תו"א עד, ג.
מחי' מתים ברחמים רבים: נוסח תפילת שמו"ע.
פני ארי' אל הימין: יחזקאל א, י.
פני ארי' . . ובמ"א כתיב אריה שאג: ראה אוה"ת שבועות ע' רכא. אוה"ת נ"ך כרך א ע' תסו. המשך בששה"ק תער"ב ח"ג ע' א'שלד (ובארוכה בענין זה בהגהות הרה"ח מוהרא"י ריבלין שם).
ימים נוראים נקראים ע"ש ארי': ע' של"ה הק' ר"מ ר"ה ב' הקדמונים ר"ת ארי', אלול ר"ה יוה"כ הו"ר. [כ]. ראה לקו"ש חל"ט ע' 283. שם ע' 287.
ארי' אותיות יראה: קה"י בערך יראה.
הובא בת"ז (ת"ע) קכב, א. [כ].
ראה גם מגלה עמוקות אופן קג.
ולגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
תפול עליהם אימתה ופחד: שמות טו, טז.
המבואר במ"א המשל מחותם: על"ק ד"ה ארץ הרים. ובד"ה שימני כחותם. [כ]. ראה מאמרי אדה"א דברים כרך א ע' שיב ואילך.
שירד על המזבח אש בצורת ארי': יומא כא, ב.
ע' זח"ג (לב, ב. לג, א). ובח"ב (רעח, א). [כ].
דאכיל כל קרבנין: זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א. ועוד.
כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.
אל דמי לך: תהלים פג, ב.
קארי תמיד ולא שכיך: זח"א (פו, א). ח"ב (קמ, א). [כ].

עולם מלשון העלם: ל' הת"ז (תמ"ב). [כ].
לעיל פ' במדבר ה, ג מביא בשם קה"ר ג, יא. וראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' שנה שמציין לגמרא פסחים נ, א.
ואהבה זוטא: ע' זח"ב (רנד, ב). וע' באגה"ק סו"ס טו. [כ].
ועל דמות . . כמראה אדם: יחזקאל א, כו.
דהיינו מארי דאורייתא: ת"ז בהקדמה (א, ב).
ושס"ה גידים משא"כ אברי בהמה: בהכת"י (ראה להלן בהוספות ברשימת הכת"י): משא"כ אברי בהמה וגידי'.
שאהוי"ר הם רק גדפין: הרח"ו בשער היחודים פי"א. וראה ת"ז ת"י.
ואני בער ולא אדע: תהלים עג, כב. תניא פי"ח. תו"א עו, א [כ].
בהמות לשון רבים: וע' בסש"ב ספמ"ו [כ].
שכל הפרצופים: ע"ל פ' אמור בד"ה והניף הא' [כ]. וראה סה"מ תרל"ו ח"ב ע' שנו.
כמו למשל מלך בשר ודם: מובא בד"ה וזאת התרומה — תרל"ד ע' קלג.
וכולא . . כלא חשיבא קמיה: זח"א יא, ב.
הן שמים לא זכו בעיניו: איוב טו, טו.
שצדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה: ברכות יז, א.
בחי' עדן שלמע' מבחי' גן: ראה ברכות לד, ב.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
חלק אלו-ה ממעל: איוב לא, ב.
ואני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
הי' הוה ויהי': פיוט וכל מאמינים.
ואתה הוא קודם שנבה"ע: נוסח התפלה.
אי עביד בגין יקרי': זח"א רכג, ב. מובא בתניא ר"פ מ.
מתחת השמש שהכל הבל ורעות רוח: עפ"י קהלת א, יד.
כי טל אורות טלך: ישעי' כו, יט.
טלא דנטיף מפומא דעתיקא כו': זח"ב סא, ב. זח"ג קכח, ב ועוד. בסה"מ תרלד ע' קלד מוסיף "אשר זה יוכל להיותו גם בעודו בעוה"ז בגוף כמ"ש במ"א שטל תורה מחי' בגוף, וגם המתים יחיו מבחי' הטל הזה", עכ"ל. וראה תניא ספל"ו. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ב ע' שנו ואילך. וראה בהנסמן שם.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.

דף יד

קיסטא דחיותא: ראה זח"א פג, א.

ויתן את רשעים קברו: ישעי' נג, טו.

רשעים בחייהם קרוים מתים: ברכות יח, ב. וראה ליקוט פי' לאגה"ק — חיטריק סי' ז.

שאפילו החיות שבהם: ראה גם אגה"ת פ"ז.

כשמן הטוב . . יורד על הזקן: תהלים קלג, ב.

ובפ' אמור (**בדצ"ד ע"א**): ראה לקמן דרושים ליוהכ"פ עא, ב. מובא באוה"ת בראשית כרך ו תתסח, ב "שיש ב' בחי' בי"ג מדה"ר הא' השערות עצמן ומשם שורש אימא, והב' בחי' פנימי' שבתוך חלל השערה והוא כענין כשמן הטוב כו' יורד על הזקן". וראה גם יהל אור ע' רכט.

ושבט לוי הכולל כולם: ראה לקו"ש ח"ט ע' 311.

ולכן אומרים סליחות וי"ג מדות מר"ח אלול: טושו"ע או"ח רסתקפ"א.

בכמה ביכלאך: ולכן יש נוהגים לומר סליחות מר"ח — לקו"ש ח"ט ע' 311. וראה שם ע' 458.

אומרים סליחות: גילה הקב"ה . . בפסוק ויעבור ה' גו' (סדר אלי' זוטא ספכ"ג). וראה ע"ח מס' אלול פ"א מ"ד — לקו"ש ח"ט ע' 311.

רחמיך רבים ה' כמשפטיך חייני: תהלים קיט, קנו.

כי אברהם לא ידענו: ישעי' סג, טז.

אומרים בעשי"ת אבינו מלכנו: או"ח סי' תרב ברמ"א שם.

האבות שהן הן המרכבה: ב"ר מז, ו. פב, ו. זח"ג רנז, ב.

ושמי ה' לא נודעתי להם: שמות ו, ג.

אשר לא ידעון אבותיך . . למען הודיעך: דברים ח, טז. ח, ג.

בקה"ר בפ' ברבות הטובה: ה, יא.

כל האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.

ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים: זח"ג ז, ב. שהש"ר א, סד"ה לסוסתי. יל"ש רמז תיח.

ואורייתא וקוב"ה כולא חד: זח"א כד, א. זח"ב ס, א. זח"ג צג, א.

כל העוסק בתו' טל תו' מחייהו: ת"ז (יב, א. לח, ב. קנג, א. [תז"ח צז, ג]). וע' כתובות קיב, ב. המשתמש. [כ].

ראה תניא ספל"ו ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.

טל תורה מחייהו שהוא מבחי' סוכ"ע: באוה"ת פ' האזינו ע' א'תרמג מציין לכמה מקומות בדא"ח ע"ש.

|**ואעפ"כ ויאכילך שנתגשם עד שדכו במדוכה**: ראה ד"ה הנני ממטיר תשל"ז ס"ח.
שדכו במדוכה: במדבר יא, ח.
ואכלת ושבעת: הנחת כ"ק אדהאמ"צ בסידור קי, ג (בהתחלה: ת"ר מנין לברהמ"ז מן התורה. ואחריו בא ד"ה והקימותי שהוא הנחת אדהאמ"צ מהביאור דלהלן טז, ג. ואחר זה בא ביאור נוסף המתחיל: להבין שרשי הדברים כו' פתח במזבח וסיים בשולחן).
הגהות למאמר זה באוה"ת עקב ע' תקלג. ובכרך ו ע' ב'שח [ונרשם שם ע"ז בגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע: "שייך לד"ה ואכלת ושבעת — והוא מה"ק"].
באוה"ת בהעלותך ע' שנד נזכר: בדרוש דביהמ"ז חורף תק"ע מענין שולחן של אדם במקום מזבח. וראה גם בהנסמן להלן ברשימת הכתבי-יד לדף טז, ג מבוך 1101.
לכמה ענינים שבהמאמר ראה גם תו"א בשלח סה, ד ואילך, מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' מ. ד"ה ואכלת ושבעת תשמ"א.
ואכלת ושבעת וברכת וגו': דברים ח, י. ראה בלקו"ש חכ"ד ע' 67 בדיוק תי' "וגו'".
וברכת זו ברכת הזן . . בונה ירושלים: בענין ג' ברכות אלו, ראה אוה"ת עקב ע' תקלב.
משה תקן . . ברכת הזן . . יהושע תקן . . ברכת הארץ: ברכות מח, ב. טור או"ח סקפ"ז. שו"ע אדה"ז שם ס"ג. ראה לקו"ש חט"ז ע' 179 הערה 44.
ומזון שבברכת הארץ הוא קאי על לחם מן הארץ: ראה ד"ה ויענך וירעיבך תשכ"ג (סה"מ מלוקט ח"ד ע' שנה) הערה 8 "בפשטות, הברכה היא רק על הארץ "דמפקא מזון" (ברכות מט, א). אבל בלקו"ת [— כאן] בסידור עם דא"ח (קט, א): דהזכרת מזון בברכת הארץ הוא ברכה על הלחם שמן הארץ. וחידוש גדול יותר בהמשך תרס"ו ע' שלד "וברכת הארץ תיקן יהושע כו' והברכה היא על הלחם שמן הארץ". דמלשון זה משמע שלא רק הזכרת המזון אלא הברכה היא על הלחם כו'".
מדוע גם עתה החיוב לברך . . אע"פ שאין המן יורד עכשיו כלל: בלקו"ש חט"ז ע' 178 הערה 41 מציין: "כן הקשה בלקו"ת . . (וראה סדור קו, ג ואילך. קט, א) עפמ"ש רשב"א ברכות (הובא בב"י לטוא"ח [בסי' קפז] "דמטבע הוא שטבעו להן כו'" ע"ש".
אשר לא ידעת: עקב ח, ג.
שהמן ירד בזכות משה: תענית ט, א. זח"ג קב, סע"ב. קג, א [כ].
ובלק"ת פי' דר"ל המוצא פי ה' שבמאכל: להאריז"ל בפ' עקב. וראה לעיל פ' צו יד, ב. "פי' האריז"ל המוצא פי הוי' שבמאכל הביאו השל"ה בדוכתי טובא" — אוה"ת דברים כרך ה ע' ב'כד.

ח"ב דפ"א ע"ב ע"ש: "מפרש פי הוי' הוא קול השופר, וכ' המק"מ ושיעור הכתוב כי ע"י האורות שיוצאים מפי הבינה יחיה האדם שהוא ז"א והם כענין ז' הבלים הנז' בזח"ג פ' תזריע דמ"ז ע"ב וא"כ פי' כי לא על הלחם לבדו הוא חטה כ"ב אתוון הנמשכים מחו"ב שהם אותיות התורה" — אוה"ת דברים כרך ה ע' ב'כד.

בפ' אמור בביאור דכבשים: לעיל פ' מטות פא, א.

וע"פ ראשי המטות: לעיל פ' מטות פא, א.

וע"פ ששת ימים תאכל מצות: לעיל פ' צו יג, ב.

והארץ היתה כו': בראשית א, ב.

מטל השמים: בראשית כז, כח.

לחם מן השמים: שמות טז, ד.

כי טל אורות: ישעי' כו, יט.

וע"כ לא הי' ממנו פסולת: יומא עה, ב. ראה לקמן יז, א.

טלא דבדולחא: ע"ל ריש אם בחקותי (מז, ג). ע' בזח"ג (קכח, ב). [כ]. ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' שלח ואילך.

ועינו כעין הבדולח: במדבר יא, ז.

ע"פ אכלוהו היום: תו"א סה, סע"ב ואילך.

סד"ה אני ישנה: לקמן שה"ש לד, ד.

ויקרא ה' ה': שמות לד, ו.

ונחנו מה: שמות טז, ז-ח.

כבד פה: שמות ד, י.

שהוא בחי' ביטול אמיתי מבחי' יחו"ע: ראה בלקו"ש חט"ז ע' 76 הערה 40 שמציין לתו"א כג, סע"א. לקמן יד, ד ואילך. סידור קי, ב (ועוד). אוה"ת פ' וארא ע' רו, ביאוה"ז להצ"צ ע' תמז ועוד.

ועמ"ש בפרשה בהעלותך: לעיל בהעלותך לג, ב.

ברכת הארץ מל': ראה מא"א אות א, סעיף קכו. ראה סה"מ תרמ"ג ע' כה שכאן כ' שההודאה הוא בחי' יחו"ת ביטול היש, וברכה הוא המשכה מבחי' ח"ע יחו"ע ביטול אמיתי, אבל בתו"א סו, ג משמע הודאה יחו"ע והברכה הוא שיהי' מושג כאלו רואה ממש, ע"ש. וראה גם אוה"ת בראשית כרך ג תקנה, א. המשך חייב אדם לברך תרל"ח ע' כא.

[**וע' בזהר ויחי דרל"ז**: ראה אוה"ת בראשית כרך ב שסב, א. ובכרך ה' תתקצז, א.

יהודה אתה: בראשית מט, ח.

ועמ"ש בענין שמע שם ע' ב"ן רפ"ח ששם ב"ן מברר ומעלה הרפ"ח ניצוצים ע"ש: לעיל ואתחנן יב, ד ואילך.

המזלות שרשם משמרי האופנים: על"ק (לה, ד). [כ].

אך גם כדי שיהיה ביטול היש צ"ל ברכה והמשכה לזה מבחי' יחו"ע: "וצ"ל דהכוונה דלהיות בחי' ביטול היש דבחי' יחו"ת בבחי' ביטול היש ממש והיינו כמ"ש בד"ה ואתחנן להיות רוחו ונשמתו אליו יאסוף כו' שזהו ע"י שההתבוננות היא בבחי' ראי'" — המשך תער"ב כרך ג ע' א'תא.

מבחי' ברכת הזן . . ממשיכים . . ביטול היש: ראה לקו"ש חט"ז ע' 169 הערה 43.

וכמ"ש בזהר ר"פ תזריע דמ"ב ע"ב: הלשון הובא לקמן טו, ד.

ממגד תבואות שמש: דברים לג, יד.

תדשא הארץ דשא: בראשית א, יא.

אין לך עשב מלמטה: ראה ב"ר פ"י, ו. [וע"ל ר"פ צו. — כ]. זח"א רנא, א.

מ"ש בזהר ויגש (דר"ז סע"ב): ובזהר ויגש . . משמע דזהו ההפרש בין ברהמ"ז ובין ברכאן דצלותא שברהמ"ז ענינה להמשיך מזון להעולם, ולכן כתיב ואכלת ושבעת וברכת, משא"כ בברכאן דצלותא שאסור לאכול קודם התפלה, וכמ"ש לא תאכלו על הדם, ופי' הטעם בזהר שם משום שזהו ברכתא דצלותא דיחודא שלמעלה מברכתא דמזונא" — אוה"ת פנחס ע' א'עג.

להוציא לחם מן הארץ: תהלים קד, יד. ראה לקו"ש חט"ז ע' 169 הערה 43 "שירידת המן (למטה) היא בכדי ליתן כח בעבודת הבירורים (דלחם מן הארץ). ע"ש. וראה שם ע' 178 הערה 37.

דירה בתחתונים: תנחומא נשא טז. וראה שם בחקותי ג. ב"ר ספ"ג. במד"ר פי"ג, ו.

כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.

צחוק עשה לי אלקים: בראשית כא, ו.

בד"ה ואתחנן: לעיל ג, א.

בד"ה שובה ישראל: לקמן סד, ב.

זה השער לה': תהלים קיח, כ.

נעוץ סופן: ס"י פ"א, מ"ז.

ארץ חמדה: ירמי' ג, יט.

ארץ חפץ: מלאכי ג, יב.

וכמ"ש בע"ח שמתחלה הי' ההמשכה: ראה בש' הכללים פ"ב. ש' ט"ל דרוש ב.

בביאור ע"פ יונתי: לקמן שה"ש.

ישראל עלו במחשבה: ב"ר רפ"א. ראה לעיל פ' צו טז, ג ובמ"מ לשם.
רחבה מצותך מאד: תהלים קיט, צו.
סד"ה וכל העם רואים: תו"א עד, ד.
כי עיקר המשכה דברכת הזן: ראה לקו"ש חט"ז ע' 178 הערות 37-38.
שיזכיר בה ברית ותו': ראה ברכות מט, א. וראה אוה"ת תבוא ע' תתרנא.
ופי' בזהר: וע' לעיל במדבר (יז, ד). וש"נ. [כ].
מל' פה תושבע"פ: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
תושב"כ דמח"ע נפקת: ראה זח"ב פה, א. קכא, א. זח"ג פא, א.

דף טו

חכמות בחוץ תרונה: משלי א, כ.
ותמלא כדה: בראשית כד, טז.
בד"ה זכור את יום השבת: תו"א ע, א [דשם נת'] "פי' חכמות בחוץ שע"י שנתלבשה התורה למטה בחוץ מזה תרונה שיהי' עלייה בהתורה" אוה"ת נ"ך כרך א ע' תקמז. וראה לעיל בהעלותך לב, ג.
המגביהי לשבת המשפילי לראות: תהלים קיג, ה-ו.
וכ"מ הפי' באדרא (**דקל"א ב' וד"מ ע"א**) **ועמ"ש מזה לעיל בפ' בהעלותך**: ראה לעיל פ' בהעלותך לב, ג.
בד"ה לך לך מארצך: תו"א יא, ג. מכאן ואילך נדפס מהדורא קמא באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'שח.
ואנכי אהי' עם פיך: שמות ד, יב.
בד"ה ואהיה אצלו אמון: לעיל במדבר יז, ג.
אמון פדגוג: ב"ר בתחלתו. [כ].
כי תאמר אלי שאהו בחיקך: במדבר יא, יב.
במדרש רבה: דברים "ע"פ אלה הדברים אשר דבר משה שע"י התורה זכה משה לדבור כו' ע"ש". אוה"ת עקב כרך ו ע' ב'שח.
לא איש דברים אנכי: שמות ד, י.
במ"א ע"פ ארוממך ה': סידור עם דא"ח מו, ב. ואילך. וראה אוה"ת תרומה ע' א'תעו.
וענין חיוב הזכרת ברית: באוה"ת פ' עקב כרך ו ע' ב'שח נדפס מגוכתי"ק הצ"צ שציין עליו — שייך לד"ה ואכלת ושבעת — והוא מהדו"ק.
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
דלאו מכל אלין מדות: ת"ז שם.

ותרגומו דאחיד בשמיא וארעא: ל' הזהר הוא בכ"מ, זח"א (לא, א. קצא, ב). ח"ב (קטז, א), ושם אי' ות"י, וזהו טה"ד וכ"ה ברע"מ זח"ג (רנז, א), ושם בנצוצי אורות העיר מפ"ק דמגילה (ג, א) שיונתן לא תרגם כתובים. וכ"ה האמת ולי' בשום תרגום רק ל' הזה"ק. וע' בת"ז בכ"ד בהקדמה (ט, ב) שם לי' תיבת תרגמו. (כט, א) שם אי' תרגום אונקלוס וג"ז טעה"ד. (סז, ב) ותרגומו. (פד, א) ת"א. (קכט, ב) דמתרגמינן. ושם (קס, סע"א [תז"ח קג, ב] ות"א וזה לי'. [כ].

לקמן פ' ראה כג, ד מביא זה בשם תרגום אונקלוס וכ"ה באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'שלה. בסה"מ תקס"ד ע' כז בגוכתי"ק הצ"צ: תרגום יונתן.

שהוא בחי' יסוד: ראה אוה"ת פ' וארא כרך ז ע' ב'תקפג.

ע"ד מ"ש בפע"ח שער הסוכות: מובא גם ביהל אור ע' שה, וע' שנה. אוה"ת נ"ך ע' תרלב.

ותקם את דבריך כי צדיק אתה: נחמי' ט, ח.

בלקו"ת פ' עקב: להאריז"ל.

בד"ה שיר השירים: לקמן שה"ש בתחלתו.

ובד"ה צאינה וראינה: לקמן שה"ש כב, א.

כי הנה בחי' יסוד . . התקשרות: ראה אגה"ק סי' טו.

יותר משהעגל רוצה לינק: פסחים קיב, א.

דמזוני במזלא תליא: מו"ק כח, א. זח"א קפא, א.

יזל מים: במדבר כד, ז.

מל' נק' חכמה תתאה: ראה מא"א אות ח, סכ"ח.

חכמה בראש וחכמה בסוף: ת"ז (פ, ב. צה, ב. קנו, א. [תז"ח ק, ב]. קנז, ב. [שם קא, ב]). ח"ג (רלח, סע"א). זח"א (כו, ב). [כ].

בד"ה כי אברהם לא ידענו: תו"א מג"א.

שהח"ע . . מאין תמצא: ראה לקמן טו, ד.

מת"ת דז"א נעשה כתר לנוק' : הובא בע"ח ש' א"א ספ"ז. [כ].

גדולה מילה שנכרתו עלי' י"ג בריתות: נדרים ספ"ג.

בלק"ת פ' קדושים: להאריז"ל בטעמי המצות בד"ה אזהרת שעטנז.

אם לא בריתי יומם ולילה: ירמי' לג, כה.

שזו ניתנה בג' בריתות וזו בי"ג: ברכות מח, סע"ב.

י"ג מדות שהתו' נדרשת בהן: ת"כ ר"פ ויקרא.

זקן שקנה חכמה: קידושין לב, ב. וראה לקו"ש ח"ג ע' 774.

בד"ה לך לך: בתו"א פ' לך לך.

בד"ה למנצח על השמינית: לעיל פ' תזריע.
ולכבודי בראתיו יצרתיו: ישעי' מג, ז.
ואין כבוד אלא תורה: אבות ו, ג.
כל האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.
בביאור ע"פ ששים המה: לקמן שה"ש מ, א.
בד"ה יונתי בחגוי הסלע: לקמן שה"ש יח, ב.
ובלק"ת פ' קדושים: להאריז"ל. וראה לעיל טו, ב.
ונשבע לחם ונהי' טובים: ירמי' מד, יז.
פותח את ידיך: תהלים קמה, טז.
צדיק יסוד עולם: משלי י, כה.
בד"ה כי ההרים ימושו: לקמן מ, ג.
עוד יוסף בני חי: בראשית מה, כח.
וירושלים הוא ג"כ מל' דאצי': ראה מא"א אות י, סמ"ז.
בזהר ר"פ תזריע: מב, ב. וראה גם ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תרמח. ד"ה חייב אדם לברך תרל"ח פרק לט.
גמלתהו טוב ולא רע: משלי לא, יב.
איהו וחיוהי וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה.
בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים: תו"א ג, ב.
ומבואר . . על מאמר הרע"מ פ' כי תשא: קפז, ב. ביאוה"ז לאדה"א.
בביאור ע"פ עלי באר: לעיל חוקת סג, ג.
בביאור ע"פ זכור את יום השבת: תו"א עב, ב.
האיש דרכו לכבש: יבמות סה, ב. וש"נ.
סיהרא לית לה מגרמה כלום: זח"א קלה, ב. רלו, ב. רמט, ב.
דהע"ה לא הי' לו חיים: ב"ר יט, ח. במד"ר יד, יב. זח"א נה, א. קסח, א.
בגמרא וכן הוא אומר ההר הטוב: ברכות מח, ב. דברים ג, כה.
ירושלים הבנוי' כעיר שחוברה: תהלים קכב, ג.
והחכמה תחי': קהלת ז, יב.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
חד ולא בחושבן: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.

זכור ושמור בדבור א': ר"ה כז, א.

דף טז

וכ"כ בזהר בראשית (**דמ"ז ע"ב**) . . **ולחם פנג**: ראה אוה"ת בראשית כרך ב שפד, ב לחם פנג זהו מצה עשירה שאינה באה לידי חימוץ לפי שנילושה ביין שמן ודבש שהוא התורה ע"ש.

מי לי בשמים: תהלים עג, כה.

ועד"ז הוא לחם משנה דשבת . . **וכמ"ש במ"א ס"פ בשלח**: תו"א סה, ד. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' מ.

או מה מידם יקח: ע"פ איוב לה, ז.

בברכות פ"ג א"ל ישמעאל בני ברכני: צ"ל פ"ק (ז, א) וכ"ה בכת"י.

במס' שבת פ"ט אמר הקב"ה: פט, א.

ועיין מזה בספר עה"ק בהקדמה: ראה הלשון באוה"ת שלח ע' תעא.

בביאור ע"פ יביאו לבוש מל': תו"א צב, א ראה אוה"ת פ' שלח ע' תקעו.

ובמ"א נתבאר: ראה אוה"ת פ' שלח ע' תקסז ואילך. ובכ"מ.

את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.

מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.

וכ"ה בספר עה"ק: ראה דרך מצותיך קנג, א. אוה"ת ויקרא כרך ג ע' תתפז. אוה"ת ענינים ע' קנו. סה"מ תרל"ה כרך א ע' קעג.

ובמאו"א אות גימל ס"ה: מובא באוה"ת ויקרא כרך א ע' קל. שם ע' קפז. שם כרך ג ע' תתפו. ובאוה"ת נ"ך כרך א ע' שלה ע"ש.

בפרדס ערך גבול: "פי' שהמל' נק' גבול מצד קבלה מחו"ב" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שלה.

בביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב: לעיל פ' בלק ע, א.

אשר לא יספר: בראשית לב, יג.

ע"פ לבבתני אחותי: לקמן שה"ש כח, ד.

בד"ה צאינה וראינה: לקמן שה"ש כא, ב ואילך.

ובביאור ע"פ מים רבים בפ' תולדות: תו"א כ, א.

ובד"ה הבאים ישרש: תו"א נג, ד.

וכ"כ הבחיי פ' עקב: ח, י: "והוא מלשון ברכה הנובעת מן המקור".

ובד"ה משה ידבר: תו"א פ' יתרו.

ובד"ה בשלח פרעה: תו"א סא, א.

אל תהי ברכת הדיוט קלה: ברכות ז, א. מגילה טו, א.

בד"ה אלה מסעי: לעיל מסעי צא, ג ובאוה"ת פ' מסעי ע' א'שעה. וראה אוה"ת שמות ע' פד.
עה"ד חטה היתה: ברכות מ, סע"א.
ימותו ולא בחכמה: איוב ד, כא.
דור דעה: זח"ב סב, ב. במד"ר יט, ג. תנחומא חוקת ו. ולהעיר מיבמות קכא, ב (וסביביו — דוקא — נשערה מאד), שעפ"ז תובן בטוב דעת ר"ע בסנהדרין קי, ב.
פקדת ארץ: תהלים סה, י.
שבע רצון: דברים לג, כג.
בלק"ת פ' קדושים: ראה גם בתו"א יג, ג.
טוב עין הוא יבורך: משלי כב, ט.
בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח שי"ח, פ"ה. מבו"ש ש"ה ח"א, פ"ב.
וכמ"ש במ"א בענין פתח במזבח וסיים בשלחן: לעיל פ' אמור לח, ג. ברכות נה, א.
תפלות כנגד תמידין תקנום: ברכות כו, ב.
וקודם התפלה אסור לאכול: ברכות י, ב. הובא באו"ח ספ"ט, ג.
ההר הטוב הזה והלבנון שמלבין כו': דברים ג, כה. ספרי כח.
וסד"ה קול דודי: לקמן שה"ש טו, ג.
כלי ריקן: ראה ברכות מ, א.
ירושלים יראה שלם: ב"ר נו, י. וראה פס"ז וירא כב, יד.
במא"א אות טי"ת ססע"י ה': ראה הלשון באוה"ת פ' עקב ע' תקלב. ובפ' ואתחנן ע' קכה. וראה לעיל פ' ואתחנן ג, א.
זח"ג בהר (**דק"י ע"ב**): ראה יהל אור ע' שלא. ונזכר גם לעיל פ' שלח מה, ג. בלק עג, ד. פינחס עט, ב. ואתחנן ד, ג.
ועיין במא"א אות למ"ד סכ"א: "מענין לחם ולחם פנג ז"ס היחוד עליון ע"ד כ"א הלחם אשר הוא אוכל" — ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תרצט. וראה גם אוה"ת פנחס ע' א'קסב. וראה לעיל פ' פנחס עז, ב. וראה גם ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' סט.
ולהבין שרש טעם קישור: הנחת כ"ק אדה"א בסידור שער בהמ"ז (ומתחיל שם: והקימותי את בריתי).
ביאור והגהות באוה"ת עקב ע' תקלג והוספה בכרך ו ע' ב'שיב. עוד הגהות שם ע' ב'שיא. וראה דרך מצותיך לו, ב.
שארז"ל כל שלא אמר: ברכות מט, א.
קושי' יותר גדולה: קטע מכאן בסה"מ תרל"ב ע' ע.

ונתתי לך ולזרעך אחריך . . ואתה את בריתי תשמור: בראשית יז, ח-ט.
ומלשון תגר וסוחר: ראה באוה"ת עקב ע' תקלג הערה. וראה גם אוה"ת פ' ואתחנן ע' קכט.
כתיב קונה הכל: נוסח תפלת שמו"ע.
בד"ה מי יתנך כאח לי: תו"א פ' תרומה פ, ב.
בפע"ח שער העמידה פי"ד: ראה אוה"ת שבועות ע' קפא.
ואין ערוך: תהלים מ, ו.
ומלין דהדיוטא: זח"ג קמט, ב.
צופה ומביט עד סוף כל הדורות: תפלת זכרונות מוסף דר"ה. וראה ר"ה יח, א.
בזהר במחשבה אחת ברא את העולם: זח"ב כ, א להדיא כן. ח"ב (רעו, סע"ב) במחשבה כו' ברא עלמא כו'. ועל"ק נצבים (מז, ג) ובמדרש איתא, יעו"ש. ועל"ק שה"ש (יז, ד). ובפ' אחרי (כו, סע"ב). ובפ' נשא (כ, ד) כמ"ש בזהר ובמדרש, יעו"ש. ושם (כח, ב). ועל"ק תצא (לה, א). ושם בשה"ש (ט, ב). ונ'[סמן] ע"ש [כ].
והלא במאמר א': אבות רפ"ה.
כי חפץ חסד: מיכה ז, יח.
ואח"כ תלוי במעשה התחתונים: ראה ע"ח בש' הכללים פ"ב. ש"י רפ"א. שט"ל ד, ב.
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
צרורה בצרור החיים: ש"א כה, כט.
בד"ה להבין פי' ענין י"ג מדות: ראה לקמן ר"ה סא, א.
טורי דפרודא: זח"א קנח, א.
רוח אייתי רוח וממשיך רוח: ראה זח"ב קסב, ב.
אהבתי אתכם אמר ה': מלאכי א, ב.
ואהבת את ה"א: דברים ו, ה.
נכסף נכספתה לבית אביך: בראשית לא, ל.
ארבע מאות שקל כסף: בראשית כג, טז.
שהם ת' עלמין דכסופין: זח"א קכג, א.
בד"ה וישב יעקב: תו"א פ' וישב.
ארץ זבת חלב ודבש: שמות ג, ח. ועוד.
אז תתענג על ה': ישעי' נח, יד.
רחבה מצותך מאד: תהלים קיט, צו.

והנה המשכת אה"ר זו למטה היא בחי' מצות מילה: "ור"ל המשכת אה"ר זו זהו ענין הה"ח ששרשם מע"י המאיר בבינה . . שזהו ענין האהבה שלמעלה מהשכל" — אוה"ת ראה ע' תרסה. ראה סה"מ תרל"ו כרך ב ע' רנח.

ערלה היא בחי' יניקת ואחיזת החיצוני': ראה לקו"ת פ' לך לך בטעמי המצות ד"ה מצות מילה וכונותי'.

כל שלא אמר אמת ואמונה: ברכות יב, א. ראה יהל אור ע' שלב.

באמת ואמונה . . כל זאת לשון נוק' ואח"כ וקיים עלינו לשון זכר: ראה גם לקמן ר"ה נג, ב. סידור שער בהמ"ז קיב, ד. מאמרי אדה"א — נ"ך ע' כג.

הנני ממטיר לכם לחם מן השמים: שמות טז, ד.

להוציא לחם מן הארץ: תהלים קד, יד.

חכמות בחוץ תרונה: משלי א, כ.

חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

מלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.

דכולא קמי' כלא: זח"א יא, ב.

המבריך את הגפן: כלאים רפ"ז.

דף יז

הנגלות לנו ולבנינו: ע"פ דברים כט, כח.

בביאור ע"פ וידעת היום: לעיל פ' ואתחנן ה, ב.

וכמ"ש בזהר: ח"ב (סב, א) אי' מזונא דאתי מחכ' עילאה. [כ]. הלשון נעתק ביהל אור ע' קסג.

לקטו דבר יום ביומו: שמות טז, ד.

וכמארז"ל שמה שנאמר ויתד תהי' לך כו' היינו בדברים שתגרי אוה"ע מוכרים להם: דברים כג, יד. יומא עה, ב.

ואלה המלכים: בראשית לו, לא.

לכן ארז"ל המן ירד בזכות משה: נ' לעיל (יד, ב). [כ].

מי אנכי כי אלך אל פרעה: שמות ג, יא.

בהוציאך את העם: שמות ג, יב.

כי מן המים משיתיהו: שמות ב, י.

וירד הוי' כו' אנכי הוי': שמות יט, כ. כ, ב.

ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.

והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.

דבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.
וזהו ענין מארז"ל: ברכות מט, א. [כ].
אשה יראת ה': משלי לא, ל.
כי שמש ומגן הוי' אלקים: תהלים פד, יב.
ה' הוא האלקים: דברים ד, לה. לט.
תורתך . . בחי' תורה דאצי' ושלמדתנו היא בחי' התורה דבי"ע: כן הוא בכ"מ בדא"ח בשם האריז"ל. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ ת"ש ע' 68 בהערה.
ראה לקמן דרושים לסוכות פא, ד דשם מציין לכאן. ובסה"מ תרל"ד ע' רעח "וי"ל שע"י שלמדתנו היינו מה שציוונו ללמוד וללמד עי"ז ממשיכים התורה דאצי' שע"י נמשך המשכת שם הוי' בבי"ע".
שהוא ע"י בחי' מל': מובא באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקפד. וראה שם הטעם למה הוא דוקא ע"י בחי' מל' שמציין ללקו"ת פ' ואתחנן בד"ה למען תירא פ"א.
שבת וינפש: שמות לא, יז.
ביום השבת יערכנו: ויקרא כד, ח.
לחם הפנים: שמות כה, ל. ועוד.
צריך לחבר ב' הלחמים דשבת אחוריהם הביתה זה לזה ופניהם לחוץ: פע"ח ש' השבת פי"ז. מ"ח ליל שבת ד, ב.
בד"ה ואהיה אצלו אמון: לעיל פ' במדבר.
שאף לפי קבלת האריז"ל בענין י"ב חלות: פע"ח שם.
בד"ה אלה פקודי: לעיל פ' פקודי ד, א.
אם לא בריתי יומם כו': ירמי' לג, כה.
וביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
ארץ חפץ וארץ החיים: מלאכי ג, יב. תהלים קמב, ו.
ומשה . . נולד מהול: סוטה יב, א.
ומל ה' את לבבך: דברים ל, ו.
סד"ה ראה אנכי נותן: לקמן פ' ראה יח, ג.
בד"ה והיה מדי חדש בחדשו: לקמן פ' ברכה צז, ד.
ארץ הרים: הערת כ"ק אדמו"ר לעיל ע' יט בהערות וציונים "ראה מאמרי אדה"ז — הנחות הר"פ ז"ל (ע' קלד) ושם בשינויים". וראה הנסמן להלן ברשימת הכתבי-יד.
מאמר זה בשינויים ותוס' הגהות באוה"ת עקב ע' תרכו. תרכט. חלק מהמאמר שבאוה"ת מיוסד על ד"ה והחיות רצוא ושוב הנדפס בסה"מ הנחות הר"פ ע' פב. ולכללות המאמר

ראה ג"כ ד"ה קטנתי תשכ"ג.
ע' בוך פערטעל שנא, א. חה"ס תקצ"ח ביאור עזה"ד [כ]. [כוונתו לד"ה זו הנדפס באוה"ת עקב ע' תרכו — שנמצא בבוך 318 שנא, א בכותרת: חגה"ס תקצ"ח].
בתוך מאמר זה נכלל מאמר ד"ה לך ה' הגדולה משנת תקע"א שנמצאים הנחות שונות מהמאמר: נוסח א' נדפס במאמרי אדה"ז כתובים כרך ב ע' רכד בכותרת: יום ש"ק פ' תצא ומתחיל "כתיב לך ה' הגדולה".
הנחה ב' נדפס במאמרי אדה"ז — הנחות הר"פ ע' קלד ומתחיל "מדת חסדו של אברהם כו' הוא כשיריים". ובא כהמשך לביאור שחורה אני דש"פ עקב.
הנחה ג' [הנחת כ"ק אדהאמ"צ]: באוה"ת וירא צ, א. וז"ל אדמו"ר הצ"צ שם: "ולהבין עוד יש להעתיק מה שמצאתי כתוב במ"א ושייך לענין זה וז"ל כ"י מו"ח ז"ל: להבין שרש ענין לשארית נחלתו כו'".
הנחה ד' נכלל בלקו"ת כאן יז, ד מתיבת "והנה עפ"ז יובן הפסוק כו' לשארית נחלתו".
כנראה שכ"ק הצ"צ הרכיב שני מאמרים או ביאורים, אחד על פסוק לך ה' הגדולה, ומתי' ומדת חסדו לקוח מביאור ע"פ שחורה אני.
ראה ד"ה יביאו לבוש מל' תרכ"ז (בהוצאת תשנ"ט) ע' קצח ואילך.
ארץ הרים ובקעות: דברים יא, יא.
כי בצלם אלקים עשה את האדם: בראשית ט, ו.
שאדם הוא כחותם המתהפך: וע' איוב (לח, יד). וע' פרדס להרמ"ק ש' ערכי הכינויים ערך אמת [כ].
נעשה ימין למטה: ביאור תוס'. [כ].
בד"ה שימני כחותם: לקמן שה"ש. סידור שער התפילין.
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
לך ה' הגדולה והוא מדת החסד: שהאריז"ל קראו למדת הגדולה מדת החסד.
ואנכי עפר ואפר: בראשית יח, כז. ראה פ' בהר מב, ב.
מדת ישמעאל: ראה תו"ח פ' תולדות ד, א ואילך [בהוצאה החדשה קמה, א]. אוה"ת בראשית כרך א ע' צג, א ואילך.
שבחזרתו פרע הקפותיו: ב"ר מא, ג. הובא ברש"י בראשית יג, ג [ילקוט ר' סט. — כ].
שמשים עצמו כשיריים: ר"ה יז, רע"ב. וראה בהנסמן להלן רע"ד (בפנים).
לעולם למקום נמוך: שם תוס' מרובה כאן. [כ].
רשפי' רשפי אש: שה"ש ח, ו.
נעשה ימין למטה: שם [באוה"ת עקב] יש תוס' מרובה. [כ].

בסמוך בד"ה ויאכילך את המן: לעיל יג, ג. במהדורא קמא ומהלשון "בסמוך" נראה שמתחילה סבר להעמיד מאמר זה קודם ד"ה ויאכילך.
ארץ היא כנס"י: ראה קה"י בערך ארץ וכנס"י.
כאברהם שקראו הר: ראה פסחים פח, א.
וכידוע אשר ד' אותיות הוי' הן דו"ר רו"ד: ראה לעיל בלק עג, א. וש"נ.
ויש במרירות כו': [בכת"י] תוס' מרובה כאן [כ]. ראה אוה"ת כאן.
הנמשך ע"י אש: [בכת"י] תוס' מרובה כאן [כ]. ראה אוה"ת כאן.
ולא יכנף עוד: ישעי' ל, כ.
ועד"ז יובן מ"ש בזהר בלק . . ע"ש במק"מ: "דהיינו כששורה בביע"ע על מט"ט וסנד"ל כן פי' במק"מ בשם הרח"ו, וכ"כ אדמו"ר נ"ע דלא כהרמ"ז" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' שפג. וראה באוה"ת בראשית כרך ו בפ' ויחי תתשכד, ב.
שיחזור וישתה לו: [בכת"י] תוס' מרובה שם. [כ]. ראה אוה"ת כאן.
(**פי' שזהו העלאת**: לכאו' חסר סיום המוסגר. ובכת"י אחד (950 א, א) שם נמצא מאמר זה סיום המוסגר אחר תיבת צרתני כנ"ל.
ניסוך המים שהי' בחג הסוכות: סוכה מה, א. תענית ב, ב.
חכמה כח מה: זח"ג לד, א. הק' ת"ז בתחלתה. ובכ"מ.
בשמע"צ אומרים מורידי הגשם: טושו"ע או"ח סי' קיד, א. תרס"ח, ב.
מי א-ל כמוך נושא עון: מיכה ז, יח.
באוה"ת פ' וירא כרך א צא, א מציין הצ"צ שכאן בלקו"ת נתבאר בדרך קצרה "כל מה שכ' מו"ח ז"ל באריכות" וראה שם באריכות.
וארז"ל בפ"ב דר"ה דף י"ז: באוה"ת נ"ך כרך א ע' תצא תוכן הענין שנתבאר, וז"ל: "ותוכן הענין כיון שיג"מ נמשכים מבחי' הגדולה מה שלגדולתו אין חקר, לכן הוא ארך אפיים וגדל חסד, לכן א"א שיומשכו במי שהוא בבחי' יש וגדלות, שאין גדולה אלא ליוצר בראשית" ע"ש.
מקובלים הקדמונים: באוה"ת וירא שם צ, א מציין "שלפני הפרדס והע"ח". ובאוה"ת פ' עקב ע' תרכט "המקובלים". במאמרי אדה"ז כתובים כרך ב ע' רכד "המקובלים הראשונים" שלפני האריז"ל.
לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג. ראה באוה"ת שם צא, ב בענין זה.
ארך אפים וגדל חסד: תהלים קמה, ח.
באור פני מלך חיים: משלי טז, טו. ראה לעיל מסעי צג, ג.
עיין בזהר באדרת נשא דקל"ג ע"ב: ראה גם באוה"ת פ' וירא צ, ב.

קדמון לכל הקדומים: ת"ז (קכ, א). [כ].
כי גאה גאה: שמות טו, א.
ולכן נקרא ארץ ישראל בשם ארץ כנען: ראה גם תו"א פ' וישב בתחלתו ובאוה"ת פ' וישב ע' רנא, ב.
לשון הכנעה וביטול כמ"ש לעיל: טז, ג.
וזהו מדת חסד לאברהם: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות וציונים לכאן.
ואנכי עפר ואפר: בראשית יח, כז.

דף יח

קטנתי מכל החסדים: בראשית לב, יא.
כמ"ש באגה"ק: סי' טו.
אבל בחי' וגדל חסד ורב חסד זהו בבחי' א"א שלמעלה מהאצילות: מובא באוה"ת פ' בהעלותך ע' שלד ע"ש. וראה מאמרי אדה"ז כתובים כרך ב ע' רכד ואילך. ביאור ענין זה ובאריכות באוה"ת פ' וירא צא, ב.
משבה"כ שמעולם התהו נתהוה בחי' חסד דישמעאל: ראה בארוכה באוה"ת פ' וירא צג, ב.
בד"ה ויהי בשלח פרעה: תו"א פ' בשלח.
בביאור ע"פ שחורה אני: לקמן שה"ש ז, ג [כך מציין באוה"ת פ' וירא צג, ב].
לעושי רצונו עאכו"כ: נדרים נ, ב. מכות כד, ב.
וברחמים גדולים אקבצך: ישעי' נד, ז.

ראה

דף יח

ראה אנכי נותן: נאמרה בשנת תקנ"ח — ראה רשימת המאמרים שבסו"ס מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תרכב הערה 137, ולהלן ברשימת הכתבי-יד. וראה סה"מ תקס"ג ח"ב ע' תרצו. מאמרי אדה"ז פרשיות ח"ב ע' תשצו.
הנחה אחרת בארוכה במאמרי אדה"א דברים כרך ב ע' שסו ואילך, וביאור שם ע' שצד ואילך.
הנחה אחרת ובתוס' הגהות וקיצורים באוה"ת פ' ראה ע' תרלה ואילך. ע' תרסב ואילך. ע' תרסו ואילך. ובאוה"ת דברים כרך ה ע' ב'לה. ב'לז. ב'לח. וראה שם בכרך ו ע' ב'תקכב. סה"מ תרכ"ו ע' רז (בהוצאת תשמ"ט) [מקבילה לאוה"ת ע' תרלה]. סה"מ תרל"ג ע' תמא

(מיוסד על מאמר זה). המשך מים רבים תרל"ו פ"ה ואילך. וראה גם ד"ה זה בסה"מ עטר"ת ע' תרט. ד"ה כי קרוב אליך תרפ"א. ד"ה א"ר יהושע בן לוי תרפ"ח ע' קיט ואילך. תש"ב ע' 138 ואילך. וד"ה זה תשי"ג, תשל"ב ותשל"ג.

ראה אנכי נותן לפניכם . . את הברכה: דברים יא, כו-כז.

ארז"ל כל מקום שנאמר: ע' רש"י נצבים [כט, יב] פסוק ד כיום הזה. ובלקח טוב (שם [ט]) מה היום לא ישבות. כל' אדמו"ר ל"מ. וע' רש"י סוטה (מו, ב) ד"ה ויקרא וז"ל כ"מ שנא' עד היום הזה לעולמי ולעולמי עולמים. [כ].

היום הוא נצחי ולעולם גם היום הזה: באוה"ת ע' תרלה ובסה"מ תרכ"ו מוסיף: "(כ"מ בעה"כ של הסה"ד בערך מחר בשם רש"ל דכל העוה"ז נק' היום)". ראה לקו"ש חי"ט ע' 147 הערה 64.

ע"פ ויהי מקץ בדבור השני: תו"א לא, ג. ובאוה"ת פ' ראה ע' תרלה מפרש "פירוש דהיינו סתים וגליא שכמו שקוב"ה סתים וגליא כך אורייתא וכך ישראל כו' כמ"ש בזח"ג פ' אחרי דע"ג א'" ע"ש.

פנים בפנים דיבר ה': דברים ה, ד. ראה אוה"ת יתרו ע' תתצט.

נמשך לכל אחד ואחד מישראל בחי' הוי': ראה אוה"ת כאן ע' תרסב.

אנכי ה' אלקיך: שמות כ, ב. דברים ה, ו.

איך יש בחי' שם הוי' בכל אחד ואחד: ראה ד"ה ועשית חג השבועות תרס"ו. ד"ה פדה בשלום תרע"ח ותש"ז.

אפי' רשעים מלאים חרטות: במאמרי אדה"ז הקצרים ע' תיג. וראה שם ע' תקמג.

בהמשך מים רבים תרל"ו ע' ח בהערה מציין כ"ק אדמו"ר לר"ח שער היראה פ"ג בשם ס' חסידים (מלאים חרטה) ושבט מוסר פכ"ה בשם מארז"ל (כל ימיהם מלאים חרטה) ותניא פרק יא.

(ר"ח שער היראה פ"ג [ד"ה וראיתי]). וע' ר"פ במדבר (א, ד). [כ].

והוא בלי טעם ודעת: ראה המשך מים רבים — תרלו פרק ה.

כמ"ש במ"א (ע' בסש"ב פכ"ד): באוה"ת ראה ע' תרל"ו מציין גם "ובלקו"ת בד"ה מי אל כמוך נושא עון פ"ה".

משכיל לאיתן האזרחי: תהלים פט, א. ראה ג"כ תורת אדה"ז על פסוק זה. הובאה ונתבארה בקונטרס לימוד החסידות ע' 5.

איתן מל' חיזוק כמו איתן מושבך: במדבר כד, כא. וראה סוטה מו, סע"א. אוה"ת נ"ך כרך א ע' תרצט.

כי עם קשה עורף הוא וסלחת: שמות לד, ט. בד"ה בהעלותך תרע"ו (נדפס בסה"מ תרע"ב-ע"ו ע' קכב) "וזהו שאמר וסלחת דלכאורה מה זה נתינת טעם על הסליחה, אך זהו כי העקשנות הוא מעלה גדולה והוא התוקף הגדול בקיום התומ"צ כו', ומקור הכח הזה הוא מבחי' משכיל" ע"ש.

בלי שום טעם ושכל מושג: "ואפ"ל לא שאין לזה טעם כלל, אלא שהוא למעלה משכל המושג. ולכן נק' משכיל לאיתן והרי משכיל הוא ענין השכלה אלא שהוא למעלה משכל המושג" — אוה"ת ראה ע' תרלה. מובא באוה"ת סידור ע' קכו.

איתן משמעות לעתיד לבוא: קו"א ד"ה וצדקה כנחל איתן (קסא, א). ולהעיר שאות א' היא מאותיות אהו"י — שנכללות בנקודות והן אותיות שבמחשבה (ראה לקו"ת בהר מא, ב) — ד"ה בסוכות תשבו תשל"ח הערה 48.

ישראל עלו במחשבה: ב"ר רפ"א. ראה לעיל פ' בחקותי מז, א ובמ"מ לשם. פ' צו טז, ג ובכ"מ.

בד"ה ביום השמיני שלח: לקמן דרושים לשמע"צ.

ובד"ה יונתי: לקמן שה"ש יח, ד.

בד"ה בשעה שהקדימו: לעיל במדבר יג, א.

בד"ה ה' לי בעוזרי: לקמן פח, ג.

מה שאני עתיד להזריח: ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' עג-ד. סה"מ תשי"א (כ"ק מוהריי"צ) ע' 58. וראה ג"כ תניא קו"א קסא, א.

בינה רחובות הנהר: זח"ג (קמב, א). [כ].

כל חד לפום שיעורא דילי': זח"א קג, א-ב.

בשמים ממעל ועל הארץ מתחת: דברים ד, לט.

וכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.

תרין רעין דלא מתפרשין: זח"ב נו, א. זח"ג ד, א. וע"ל (יב, ד). [כ].

כפי אשר יד שכלו ורוח בינתו . . וליבטל בבחי' חכמה שלמעלה מטעם ודעת והמושג: ראה ד"ה פדה בשלום תרע"ח ותש"ז. ושם מבואר דזהו אחר ההשגה דאז בא לבחי' הדעת והכרה בהענין.

החכמה תחי' בעלי': קהלת ז, יב.

דתרגום בעל מרא ורבון: "על בחי' חכמה, להיות כי יש מעלה בבינה על החכמה, ומ"מ החכמה תחי' את הבינה שנק' בעלי' לפי שאם אין נקודה אין היכל" — סה"מ תרל"ג חלק ב ע' תמו.

שאין מחשבה תפיסא בי': ראה ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

זהר בראשית (ד' ו'): וע"ע שם (כ, א). זח"ג (קצג, ב). ובת"ז (תכ"ח). [כ].
ובת"ז תיקון ה': דף יט, א.
סד"ה כי אתה נרי: תו"א מא, א.
שהנקודה מחיה את ההיכל: נתבאר בסה"מ תרל"ג חלק ב ע' תמו: "נקודה הוא בחי' יו"ד בחי' חכמה. והיכל הוא בחי' בינה, כי היכל הוא ה"י כ"ל, כל הוא בחי' נו"ן שערי בינה" ע"ש.
תושבע"פ מלכות קרינן לה: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
וגדול תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין מ, ב.
בד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כט, ג.
תשובה תשוב ה': זח"ג קכב, א (ברע"מ)
וע' לקמן ע"פ ושמתי כדכד: לקמן כו, ב.
ועמך לא חפצתי: תהלים עג, כה.
ונקרא נקודה בהיכלי: ראה אגה"ק סי' ה. וסי' טו. אוה"ת יוה"כ ע' א'תקסא. ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תקיג.
מאד עמקו מחשבותיך: תהלים צב, ו.
בשעה שישראל עונין איש"ר: ברכות ג, א.
ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
בסבא דמשפטים (**דק"י סע"א**): ע"פ והאיתנים מוסדי ארץ, מובא באוה"ת פ' שמות ע' יד.
שאמרו ארז"ל גבי עובר בבטן אמו: נדה ל, ב.
ע"פ שחורה אני: לקמן שה"ש ו, ג. ח, ד.
ובפ' שלח ע"פ והיה לכם לציצית: לעיל שלח מד, א.
אך אמרו רז"ל: מובא באוה"ת וירא כרך ד תשע, ב.
שבזמן הגלות אין השם שלם: ראה תנחומא ס"פ תצא. רש"י ס"פ בשלח. וראה לקמן פ' נצבים נא, ג.
ע' לקח טוב סו"פ בשלח עה"פ כי יד על כס וברש"י. ובפסיקתא סוף זכור. ופסיק"ר פי"ב. והלשון שבזמן הגלות ל"מ. אך ת"ל מצאתי בע"ח ריש ש' הקליפות פ"א, ודו"ק. [כ].
ע"פ ועשית ציץ: תו"א פג, ב.
וע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק: תו"א פד, ב. פה, ב.
ובמגילת אסתר . . חייב אינש: תו"א צה, א.
ומלתם את ערלת לבבכם: דברים י, טז.

ומל ה"א את לבבך: דברים ל, ו.
עונותיכם מבדילים: ישעי' נט, ב.
ונרגן מפריד אלוף: משלי טז, כח.
אם יהי' נדחך בקצה השמים: דברים ל, ד.
הנה ישכיל עבדי: ישעי' נב, יג.
ירום מאברהם: יל"ש ישעי' רמז תעו בשם התנחומא.
זח"א קפא, ב [כ]. — אבל שם ונשא מסטרא דאברהם.
כפי' הטא"ח סי' נ"ו . . כמ"ש התוס' ריש ברכות: ג, א. ראה שם ב' פי' ומה שכתבו בשם מחזור ויטרי.
ס"פ שלח ע"פ אני: לעיל שלח נ, ב.
ושתי הכוונות אמת: ראה סה"מ תרל"ג חלק ב ע' תמט.
בביאור ע"פ זכור: תו"א פה, ב.
מראש מקדם נסוכה: פיוט לכה דודי. ראה לקמן שה"ש יח, ד. סה"מ תש"א ע' 4.
אתה הוא קודם שנברא העולם: נוסח התפלה.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
ארז"ל מה לפנים מה לאחור: חגיגה יא, ב. וש"נ.
מקור מים חיים: ירמי' ב, יג.
האומר אין לי אלא תו': יבמות קט, ב.
אנכי מי שאנכי: ראה לקו"ש חי"ט ע' 136 הערה 30.
לפניכם בבחי' פנים שלכם: ראה תו"א עה, ג. ובספר השיחות תנש"א חלק ב ע' 768 הערה 15.
(**ופי' מקדם**: לכאורה חסר סיום המוסגר.
בד"ה חייב אינש לבסומי: תו"א צח, ב ואילך.
ובד"ה ששת ימים: לעיל פ' צו יד, ד.
ובד"ה ביום השמיני שלח: לקמן שמע"צ פו, ג.

דף יט

במ"א נת' בענין ההפרש בין ברכה לתפלה: ראה סה"מ תקס"ח ח"ב ע' תשח. אוה"ת נשא ע' ערה. רעז. עקב כרך ה ע' ב'כו. ביאוה"ז להצ"צ ע' תקעח. ועוד.
שהברכה היא גילוי השרש שבהעלם: ראה לעיל פ' עקב טז, א ואילך. ראה גם אוה"ת בראשית כרך ו תתשכה, ב. אוה"ת שמיני ע' כו וע' כט. וכרך ב ע' תקכא. סה"מ תרכ"ו

(הוצאת תשמ"ט) ע' קלב ואילך. ד"ה פדה בשלום תרע"ה. וראה בלקו"ש תנש"א בברכת ערב יום הכפורים סעי' ב' ואילך.

איש אשר כברכתו: בראשית מט, כח.

ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו: בראשית מח, יט.

ע"פ ואלה המשפטים: בתו"א.

סד"ה האזינו השמים: לקמן פ' האזינו עג, ג.

בד"ה זכור ושמור: תו"א עא, א.

בבה"ז פ' אחרי: לכ"ק אדה"א עו, ג. ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' שסג ואילך.

את לבבך ואת לבב זרעך ר"ת אלול: בעל הטורים דברים ל, ו.

בזח"ב תרומה (**קס"ה ע"ב**): הלשון נעתק עם הגהות ביהל אור ע' רלג.

בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים: לקמן לקו"ת.

בד"ה אלה פקודי המשכן: לעיל פ' פקודי.

בזח"ב בשלח ס"ג ע"ב: "לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא כו' כד עתיקא סתימא דכל סתימין בעי לזמנא ברכאן לעלמין אשרי כולא ואכליל כולא בהאי עמיקא עילאה" — אוה"ת כאן ע' תרעה. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תשעז ואילך. וראה גם אוה"ת שה"ש ע' מ ואילך לשון הזהר. אוה"ת פ' נשא ע' רעא. אוה"ת סדור ע' שמז. יהל אור ע' תקס.

ובמאו"א אות בי"ת סל"ה ול"ט: ראה גם לעיל תזריע כב, ג. אוה"ת בראשית כרך א נא, ב ובכ"מ.

בזח"א ר"פ ויגש (**דר"ה ע"ב**): "עד דאתקיים כולא באות ב' דאיהו סימן ברכה דבראשית" — אוה"ת כאן ע' תרמא.

כחשכה כאורה: תהלים קלט, יב.

בד"ה בשלח פרעה: בתו"א סא, א.

סיני שירדה שנאה: ראה שבת פט, א.

סד"ה מצה זו: לעיל פ' צו יב, ד.

בד"ה להבין ענין הברכות: תו"א ו, א.

ע"ד מ"ש בזח"א ויצא קנ"ח ב': ראה אוה"ת בראשית כרך ז תתסט, א.

ויקרא הוי' הוי': שמות לד, ו.

מארז"ל היום אם בקולו תשמעו: סנהדרין צח, א.

ויברך דוד את ה': דה"א כט, י.

ר"ת ודאי: ע' משנת חסידים מס' יום ר"ה פ"ט מ"ז. [כ].

אחרי ה"א תלכו: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תשעו.
בלי הגהות בתו"א לעמבערג תרי"א כב, ב.
הנחה אחרת ממאמר זה ותוס' הגהות וקיצורים נד' בדרמ"צ קפה, ב. אוה"ת ראה ע' תרפג. וראה סה"מ תרנ"ז ד"ה וידעת מעמוד נב ואילך. תש"ח ד"ה כי מנסה ע' 94 סעיף א שם ובסופו נוסף קיצור, וראה גם אוה"ת דברים כרך ו ע' ב'שכד. ד"ה זה במאמרי אדה"א הנחות תקע"ז ע' שיג מיוסד על מאמר זה.
אחרי ה"א תלכו: דברים יג, ה.
כי מנסה גו': דברים יג, ד.
ולהבין מהו כי מנסה וגו': בדרך מצותיך יש הגה"ה לכאן.
חי ה' אשר עמדתי לפניו: מ"א יז, א. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תשכט הערה אלי'.
בד"ה וידעת — תרנ"ז ע' נב מבאר שענין עמידה למעלה הוא ענין ביטול.
ותכלית ירידתה היא בשביל הנסיונות: וכ"כ באגה"ק סי' יא. ראה דרך מצותיך קפו, א ואילך. סה"מ פר"ת ע' קז ואילך.
במניעת בריאת הגוף: בדרך מצותיך יש הגה"ה לכאן.
דרך רשעים צלחה: ירמי' יב, א.
ובא האות והמופת לומר נלכה: דברים יג, ג.
ידינו . . רמה: דברים לב, כז.
ומגביהין כנשר קנם: ראה ירמי' מט, טז.
כדי שיתגבר עליהם: בדרך מצותיך יש הגה"ה לכאן.
אתה הראת לדעת: דברים ד, לה.
ומבשרי אחזה: איוב יט, כו.
שעי"ז יומשך בחי' הדעת בנפש האדם: ראה בארוכה בסה"מ תש"ח ע' 101.
ה' אמר לו קלל: ש"ב טז, י.
גלו לבבל שכינה עמהם: מגילה כט, א.
אזי קורע . . מהעלם אל הגילוי: ראה בארוכה בד"ה וידעת תרנ"ז. ד"ה כי מנסה תש"ח. ועוד.
מוצא פי ה': דברים ח, ג.
ששרשו מאד נעלה כו' כמ"ש במ"א: ראה לעיל ר"פ מטות ובכ"מ.
פני ארי' ופני שור: יחזקאל א, י.
משכני אחריך נרוצה: שה"ש א, ד.

ואנכי הסתר אסתיר: דברים לא, יח.
כל חד לפום שיעורא דילי': זח"א קג, א-ב.
אם אין בינה אין דעת: אבות ג, יז.
המחדש בטובו בכי"ת: ברכת יוצר.
ולהבין ענין יש מאין: ראה לקמן כו, ד. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' יח.
כי ממך הכל: דה"א כט, יד.
וכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
בלקו"ת פ' ראה מבואר שהחכ' שורשה ממו"ס, והבינה שרשה מגלגלתא וכמ"ש בביאור האדרא מהאריז"ל שבחי' גלגלתא המקפת את המוח זהו בחי' בינה שהיא היכל לחכ' הגנוזה בתוכה, וצ"ע בכת"י בד"ה אלה תולדות יצחק כו' הביא האדר"ז שחסד דע"י המלובש בגלגלתא דא"א שממנו שרש אבא דאצי', וגבו' דעת"י המלובש במו"ס ממנה שרש הבינה, וצ"ע. — הערה שנמצאת בדפים בודדים — בספרי' כ"ק אדמו"ר. — כנראה מחסיד.
כי עמך מקו"ח: תהלים לו, י.
ולכן נק' הבריאה יש מאין: ראה אוה"ת תצוה ע' א'תרצז.
מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
הלוך ונסוע הנגבה: בראשית יב, ט.
מי לי בשמים ועמך: תהלים עג, כה.
ועמ"ש בפ' וארא ע"פ לכן אמור לבנ"י: תו"א נה, ב ואילך. נז, ב.
דלית מח' תפיסא בי': ראה ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
הודו על ארץ ושמים וירם קרן לעמו: תהלים קמח, יג-יד.
כי חלק ה' . . עמו: דברים לב, ט.
עבדו את ה' בשמחה: תהלים ק, ב.
יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט: אבות ד, יז.
בשמחה וטוב לבב מרוב כל: דברים כח, מז.
מעוה"ב שנק' יום שכולו ארוך: קידושין לט, ב.
באוה"ת בראשית כרך ד תשפו, ב כ' "ולפמ"ש [כנראה הכוונה למאמר כאן] דפי' זיו זהו ההמשכה מיסוד, א"כ קשה דהא ענין היסוד ממשיך מבחי' אתה קדוש בבחי' ושמך קדוש כו' וצ"ע. אמנם בד"ה לכן אמור לבנ"י [תו"א נז, ב] ובד"ה ואתה תצוה [ ] פי' תחת אשר לא עבדת כו' מרוב כל דרוב כל הם התענוגים רוחניים ג"ע עליון וג"ע תחתון כי בחי' כל זהו ענין כי כל בשמים ובארץ העמוד המחבר ג"ע עליון עם התחתון כו' וכ"ז

הוא בבחי' הזיו, אבל בא"ס ב"ה ממש למת"ב כ"א ע"י המצות, ולכן הם יפים הרבה יותר מרוב כל, א"כ לפ"ז אין סותר למ"ש דהזיו נמשך מבחי' היסוד" ע"ש. בענין זיו השכינה שנק' יסוד ראה אוה"ת בהר כרך ב ע' תתעט.

וע"פ ובבואה לפני המלך: תו"א צו, א. כנראה הכוונה כמו שמבואר באוה"ת תצוה ע' ב'תשעא "ועיין מזה בתו"א בד"ה ובבואה לפני המלך דלשם פי' ענין אל תקרי שמות אלא שמות היינו בחי' חד חרוב והוא רק מבחי' שמות היינו שם הוא בחי' מל' אבל ע"י תומ"צ מאיר מעצמות אור א"ס לכן יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז כו'".

וכל נהוראין מתחשכאן קמיה: זח"א (כג, א). [כ].

אית יראה ואית יראה: זח"א (יא, ב) [כ].

אלף אלפין ישמשוני: דניאל ז, י.

אכלתי יערי עם דבשי: שה"ש ה, א.

ועצי שטים עומדים . . **שרפים עומדים**: שמו"ר ספל"ה.

דף כ

ע"פ אני ישנה: לקמן שה"ש.

והקדוש בשמים ובארץ: ברכת ישתבח.

אשר אנכי מצוך היום: דברים ו, ו.

כמים הפנים: משלי כז, יט.

עשה רצונו כרצונך: אבות ב, ד.

ע"פ והיה לכם לציצית: לעיל שלח מד, ד.

בזהר תרומה (דקס"ו ע"ב): ראה לעיל שלח מד, ד. וראה גם באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקפא.

ועיין ברבות קדושים פכ"ה: ראה אוה"ת פ' ראה ע' תרפ. וראה גם לעיל פ' ויקרא ז, א.

לא כאברהם שיצא ממנו: ראה פסחים נו, א.

עבירה מכבה מצוה . . **ואינה מכבה תורה**: סוטה כא, א. ראה דרך חיים קי, ג. אוה"ת פ' ראה ע' תרפא.

מי שיש בידו מחצה . . **אלא שנפרעין**: ר"ה יז, א. ראה קידושין לט, ב. זח"ג רלא, א.

זה לעומת זה: קהלת ז, יד.

התו' היא אלפים שנה כו': מדרש תהלים צ, יב.

אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה ג"כ שם פה, א. זח"ג פא, א.

כי נר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג.

משא"כ במצוה . . **ששם עה"ד טו"ר**: ראה גם לעיל פ' ואתחנן ט, ד. ד"ה אז ישיר תש"ד פ"ל.

אאלפך חכמה אאלפך בינה: ראה איוב לג, לג. שבת קד, א.
ע"פ והיה מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר.
ובהרמ"ז שם: כח, א.
הנמשכות בחדש אלול: בדרך מצותיך יש כאן הגה"ה.
תרי"ג . . תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.
ע"ל בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
ממ"ש במ"א ע"פ ואתחנן: לעיל פ' ואתחנן ג, א. וראה ביהל אור ע' תצד.
בד"ה בשעה שהקדימו: לעיל פ' במדבר.
מארי מתניתין וגמרא: ראה ת"ז בהק' (א, ב).
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
כל היושב ושונה: תדא"ר ר"פ יח. יל"ש איכה רמז תתרלד.
שמע השמע לאזנך: ברכות יג, א. וש"נ.
הדבר ה' המדברת בפיך: ראה מגיד מישרים ר"פ ויקרא.
ואותו תעבודו פי' תעבודו: לכאורה כאן צ"ל סעי' ד. ראה להלן כ, ג קיצור.
וכמ"ש עבדו את ה' בשמחה: תהלים ק, ב.
צריך להיות בב' בחינות: ראה דרמ"צ קפט, א.
כי כן ציוה לו המלך: ע"פ אסתר ג, ד.
הלא שמוע מזבח טוב: ש"א טו, כב ושם אי' הנה [כ].
בפ' שלח ע"פ ועתה יגדל נא: לעיל פ' שלח לט, א.
הנו"ן פשוטה יש לה רגל ארוכה: ראה מא"א אות נו"ן ס"א וביאיר נתיב שם.
ועמ"ש מענין נ' פשוטה ע"פ נשא: לעיל נשא כא, א.
י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן: ת"כ ר"פ ויקרא.
הרשב"ם (ב"ב קיא, א ד"ה מכין) וכן הכריתות גרס "נדרשת בהן" אבל לא כן היא גירסתנו.
ביאור אחרי: בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תשפו — הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי.
בדרך מצותיך דף קפט, ב נמצא ביאור אחר ממה שנדפס כאן.
בד"ה זכור את: תו"א פה, א.
ע"פ הזהר קדושים: ראה ביאוה"ז לאדה"א קלט, א. הנחה אחרת בסה"מ תקס"ה חלק ב ע' תסט. וראה אוה"ת פ' שמות ע' מז. וראה גם פ' משפטים ע' א'רה.
אל תקרא שמות אלא שמות: ברכות ז, ב. וראה תו"א צו, א.
ע"פ ובבואה לפני המלך: תו"א צו, א.

ע"פ את שבתותי: לעיל פ' בהר מא, ב ואילך.
בד"ה וקבל היהודים: תו"א צו, ג.
וע"פ קול דודי: לקמן שה"ש יד, ב.
לשון ברא לנוכח: ראה לקמן כו, ד.
ראה באוה"ת פ' ראה ע' תרפא.
באגה"ק בד"ה איהו וחיוהי: דף קכט, ב.
וכן כתבו ג"כ חכמי המחקר: באוה"ת פ' ראה ע' תשפא כ' בשם הרמב"ם ובעל העיקרים [מ"א פכ"ג, ומ"ד פ"ג]. ראה גם בהמשך מים רבים תרל"ו פרק קנז ובסה"מ תשי"א לכ"ק מוהריי"צ ע' 14.
בד"ה להבין מ"ש בפע"ח: קו"א דף קנח, א.
כל אשר חפץ ה' עשה: תהלים קלה, ו.
כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.

דף כא

בד"ה אלה מסעי: לעיל פ' מסעי צא, ב ואילך.
כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.
וכמארז"ל זיו השכינה: ברכות יז, א.
הכתר הוא הממוצע: ע"ח שמ"ב, פ"א (בדפוסים הראשונים שמ"א פ"ג).
ע"ל בחקותי (מו, ג). וש"נ. [כ].
המתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.
ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית: לקמן פ' ברכה צח, ד ואילך.
שהעוסק בתורה עושה שלום: סנהדרין צט, ב.
התו' נק' משל הקדמוני בחי' קדמונו של עולם: ראה ש"א כד, יד. ופירש"י שם.
וכמאמר ואתה נפחת בי: ברכות ס, ב.
כי אל דעות: שמואל-א ב, ג.
כתרא עילאה אע"ג דאיהו אור צח: ת"ז ת"ע דקל"ה רע"ב [ב].
ע"פ ואהיה אצלו אמון: לעיל פ' במדבר יח, ב.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
בורא קדושים ישתבח שמך: ברכת יוצר.
קנה חכמה קנה בינה: משלי ד, ה.
ב"פ קנה בגימט' יש: פע"ח ש' תפלת ר"ה, פ"ג. [כ].
וראית את אחורי: שמות לג, כג.

ואנכי הסתר אסתיר: דברים לא, יח.
ה' אמר לו קלל: שמואל-ב טז, יו"ד.
והיכן אמר לשמעי: וע' זח"ב (קז, ב). [כ].
מלפני מלך מלך: בראשית לו, לא.
ממשל נפילת החומה: נ"ב ע' ב"מ (קטז, ב) בחבטא אי בחבסא. וע' רש"י במתני' ד"ה רואים. [כ].
ועברתי באמ"צ אני ולא מלאך: שמות יב, יב. הובא ונתבאר בזח"א קיז, א. ושם במה"נ. וראה ירוש' סנהדרין פ"ב, ה"א.
ובמעי אמו אוכל מה שאמו אוכלת: נדה ל, ב.
דינא דמלכותא דינא: גיטין י, ב. וש"נ.
ב"ק קיג, ב. זח"ב (קיח, א). [כ].
ע"פ אמר עם הספר: תו"א צו, א ואילך.
כולם בחכמה עשית בבינה: זח"א מג, א.
בהערה לתיקון חצות: בסידור אדה"ז.
זה השער: תהלים קיח, כ.
יראו את ה': תהלים לד, י.
ייראו מה': תהלים לג, ח.
את הטפל: ראה ב"ק מא, ב.
כמ"ש בע"ח שמ"ז פ"ג: והוא מת"ז ת"ו.
אות היא ביני ובין בנ"י: שמות לא, יז.
תי"ו רשים רישמו' לע"י: ראה אוה"ת בראשית כרך א קנג, ב. ראה בספר הערכים — חב"ד כרך ז מערכת אות ת' במילואים הערה 34 שיש בזה ב' פירושים א' שהכוונה היא למה שמלכות דא"ס נעשית עתיק לא"ק. והב' גם בנוגע לעתיק דאצילות ע"ש.
בביאור האדרא מהאריז"ל: לזח"ג קכח, ב. ראה לעיל בהר מג, ג. הוספות נג, ב.
ובפע"ח: ש' השבת פ"כ ד"ה ואמנם.
ובמ"ח בענין כוונת תשר"ק: שחרית דשבת יו"ד, ד. ראה לקוטי לו"י — אגרות ע' קד.
ע"פ קול דודי כו' בשה"ש: לקמן שה"ש טו, ב.
גבי חג השבועות ע"פ וידבר אלקים: לעיל במדבר טו, ד.
בד"ה וידעת היום: ראה לעיל ואתחנן ו, ג.
המקיף מסמא עיני החיצונים: ראה סהמ"צ להצ"צ מצות וידוי ותשובה. שם מצות קרבן פסח.

המצות נק' רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
נרות המערכה: שמות לט, לז.
ע"י המשכת אור א"ס ב"ה בהן: ראה לעיל פ' שלח מו, ב. ובליקוטי פי' לקו"א שם.
בהעלותך את הנרות: במדבר ח, ב.
בפ' וארא: תו"א נה, ב.
באדרא דנשא: ראה סה"מ תרפ"ט ע' 5.
כל ארחות: תהלים כה, י.
וארח צדיקים כאור נוגה: משלי ד, יח.

דף כב

בשעת מ"ת כפה עליהם הר כגיגית: שבת פח, א. וש"נ.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
אהבתי אתכם אמר ה': מלאכי א, ב.
פקדת הארץ ותשוקקי': תהלים סה, י.
עבירה מכבה מצוה: נסמן לעיל כ, א. וש"נ.
שחת לו לא בניו מומם: דברים לב, ה.
ה' צלך: תהלים קכא, ה.
ע"פ ואתחנן: לעיל פ' ואתחנן.
כל האומר אין לי אלא תו': יבמות קט, ב.
וכמ"ש במ"א: ראה לקמן כג, ב.
תרעא לדרתא: שבת לא, רע"ב.
בצדקה תכונני: ישעי' נד, יד.
כי לית ברכתא שריא אלא: ראה זח"ב פז, ב.
ר"פ ויקרא: לעיל פ' ויקרא.
בד"ה אני ה' . . דפ' ציצית: לעיל פ' שלח מז, א.
ובשה"ש בד"ה מי יתנך: לקמן שה"ש מד, ג.
בביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע: לקמן שה"ש יז, ג ואילך.
גאה גאה: שמות טו, א.
שני כתרים א' כנגד נעשה: שבת פח, א.
א"ת שמות אלא שמות: ברכות ז, ב.
מי יתן טהור מטמא: איוב יד, ד.
בד"ה בשלח פרעה: בתו"א פ' בשלח.

סד"ה ואתה מרבבות קדש: לקמן פ' ברכה צג, ד.
בד"ה אלה פקודי המשכן: לעיל פ' פקודי ג, ב.
שופך דם האדם באדם: בראשית ט, ו.
שכל העוסק בתורת עולה: מנחות קי, א.
בזח"ג נשא קכ"ט ב': ראה אוה"ת בלק ע' תתקפט. שה"ש ע' תקו.
פרק קמא דחגיגה דף ט' ע"ב: הלשון נעתק באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקלב.
שאל ר"ח בן תרדיון: ע"ז יח, א.
אלקים גימטריא הטבע: פרדס שי"ב, פ"ב. ובשל"ה ש' האותיות אות קדושה בהגהה ד"ה והנה מוסיף על הראשונות (פט, א) משמע קצת שכן הוא בזהר.
ר"ח ש' האהבה (ספ"א [ד"ה וכדי]). ש' התשובה (פ"ו [ד"ה והמרגיל]). ובכ"ד. וע' תשו' חכם צבי (יח). ובשל"ה הק' תושב"כ ר"פ וארא בנר מצוה [שח, ב]. וע' בסש"ב ח"ב (רפ"ו). [כ].
כי שמש ומגן הוי' אלקים: תהלים פד, יב.
המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית: ברכת יוצר.
ועיין מענין הטבע בשו"ת ח"צ סי' י"ח: הלשון נעתק באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקעז. "לשון טבע בתשו' ח"צ כ' שהוא שם מחודש מחכמים האחרונים, דבאמת אינו שייך ענין הטבע כלל דהלא הכל הוא מאתו ית' וכמ"ש המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטר המצמיח כו', ומה שייך לומר טבע דהכל הוא מאתו ית'. ואו' שהכל הוא ניסים רק שהן ניסים תכופים כו'" — סה"מ תרע"ח ע' פח ואילך. וראה ד"ה פתח אלי' תשט"ו סעי' ה (סה"מ מלוקט ח"ה ע' קח).
וראה באוה"ת שה"ש כרך א ע' שיד-טו שמפרש שזהו כמו דפוס מטבעות בכלי. אבל הקב"ה פועל בהן. וכ"כ ביהל אור ע' קנד. ובאוה"ת בראשית כרך ז ע' תתשסא "ואף שהם הכל ניסים תכופים . . אלא שהוסדו להיות כן תמיד ונק' מנהגו של עולם".
וזרחה לכם יראי שמי: מלאכי ג, כ.
(**בפ"ק דע"ז דף ד' ע"א**): צ"ל ג, סע"ב.
ועיין מזה ברבות ויצא . . ובפ' אמור: הלשונות נעתקו באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקלז.
ובפ' בא פט"ו: ראה אוה"ת פ' ראה ע' תשעב.
ועיין במהרש"א בח"א . . ובשל"ה: ראה הלשון באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקלב.
והנה פי' מאין: ראה אוה"ת פ' האזינו ע' א'תרנב.
ארז"ל פ"ק דקדושין: נתבאר באוה"ת פ' עקב ע' תריח.
ועזח"ג ר"פ חקת . . סמא דחיי: נתבאר באוה"ת פ' עקב ע' תריח.

ולכל בשרו מרפא: משלי ד, כב.
ובהרמ"ז שם דבחי' מ"ם זהו תבונה ובחינת סמ"ך זהו בינה עילאה: בארוכה בד"ה ואלה המשפטים תקס"ב. אוה"ת פ' עקב ע' תריט. פ' כי תצא ע' תתקנד. וראה גם סה"מ תרנ"ז ע' קסו. וד"ה שיר המעלות ממעמקים תרס"ד. ד"ה העושה סוכתו תרע"ד.
מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדים: שבת קד, א. ראה אוה"ת תרומה ע' א'שפה. פ' כי תצא ע' תתרכט.
ע"פ מאמר הזח"א פ' חיי קכ"ג א': ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א ובאוה"ת פ' בראשית כרך א פ' חיי שרה. וראה אוה"ת פ' עקב ס"ע תריט.
חד ולא בחושבן: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
אות הוא ברבבה שלו: חגיגה טז, א.
עד יעבור עמך ה': שמות טו, טז.
סד"ה קדש ישראל: לעיל פ' פנחס פ, ד.
בזח"ג פ' אחרי (**דס"ו ע"ב**) **ובפ' נשא** (**דק"ל ע"א**): בפי' בי נשבעתי, ראה אוה"ת פ' בלק ע' א'כג ופ' תבוא ע' תתרעז.
והי' ה' לי לאלקים: בראשית כח, כא.
בי"ה ה' צור עולמים: ישעי' כו, ד.
והש"ך כאן פי' ששה דברים . . שמע ישראל: ראה אוה"ת כאן ע' תרפד. וראה גם סה"מ תרל"ו ח"ב ע' שמב. שנג.
בפרקי ר"א: סופ"ל. [כ].
כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.
בד"ה ברבות פ' עקב: לעיל פ' דברים.
וזהו"ע למסור נפשו באחד: פע"ח שער הק"ש פי"ב. ב"ח לטואו"ח רסס"א.
אנכי כולל כל רמ"ח מ"ע ודבור לא יהי' לך כולל כל שס"ה ל"ת: ראה זח"ב צא, א. ועיג"כ שם רעו, א.
כי תשמע: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ו ע' שכב.
בלי הגהות בתו"א לעמבערג תרי"א כב, ב.
ביאורים והגהות באוה"ת ראה ע' תשיב.
באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'שכה עם הגהות אחרות. שם ע' ב'שכט. שם ע' ב'שלז קיצורים. הערות שם ע' ב'שמ. עוד הגהות באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקצו ואילך.
במאמרי אדה"א דברים מאמר זה באריכות יותר.
כי תשמע בקול ה' אלקיך: דברים יג, יט.

עין ה' אל יראיו: תהלים לג, יח.
עיני ה' אל צדיקים: תהלים לד, טז.
כל מי שיש בו תו' . . ומפתחות החיצוניות: שבת לא, סע"א-ב. ושם הגירסא "כל אדם", אבל בכ"מ בדא"ח מובא הגירסא כמו שהוא כאן.
דרמ"ח פיקודין . . אברין דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
לצדיקים שיושבים ונהנין מזיו השכינה: ברכות יז, א.
זיו המצות עצמן: ראה דרך מצותיך כ, ב בהגהה. ד"ה אדון עולם סה"מ תש"ג ע' 14.
שכר מצוה מצוה: אבות ד, ב.
בסש"ב פל"ט: ראה גם לעיל פ' בהר מב, ב. פ' מטות פג, א.
ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.
לעבדה במ"ע: זח"א כז, א. ת"ז תכ"א בסופו.
שיפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.

דף כג

ומה גם שעוה"ז: ראה תו"א לא, א. אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תפב.
והתקן עצמך בפרוזדור: אבות ד, טז.
דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא: ראה קידושין לט, ב.
באמונתו יחי': חבקוק ב, ד.
כמ"ש במ"א (ע"פ וידעת היום): לעיל פ' ואתחנן ד, ג. והנחת אדה"א בסה"מ תקס"ה ע' תשלב.
אתה עשית את השמים: נחמי' ט, ו.
יוצר משרתים ואשר משרתיו: ברכת יוצר.
ויראה והיא בחי' מפתחות החיצוניות . . שאין זה אלא זיו: קטע זה מובא באוה"ת פ' קרח ע' תרסב.
כי אראה שמיך: תהלים ח, ד.
שאו מרום עיניכם: ישעי' מ, כו.
אתה הוא ה' לבדך: נחמי' ט, ו.
ואני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
דכולא קמי' כלא: זח"א יא, ב.
כי בי-ה ה' צור עולמים: ישעי' כו, ד.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
ואהבת את ה' אלקיך: דברים ו, ה.

בזהר ע"פ ויקחו לי: קכז, א. ילקוט תרומה (ר' שס"ד) ויקחו תרומה אין כתיב כאן אלא ויקחו לי כלומר תורתי. ובזהר שם ל"מ רק הקושיא אבל הפי' אותי ל' שם, ודו"ק. וע' בסש"ב (פמ"ז) ב' הזהר. [כ].

ראה זח"ב קמ, ב. ובאוה"ת פ' ראה כרך ו ע' ב'שכח מוסיף "(ותרומה תרגום אפרשותא הוא בחי' הזיו שהוא הארה וזהו לי תרומה והל"ל לי ותרומה אלא משום דכולא חד כו')".

ועמ"ש בביאור ע"פ וארשתיך לי: לעיל פ' במדבר ט, ב.

הקל קול יעקב: בראשית כז, כב.

קורא בתורה: ראה ברכות רפ"ב. ובכ"מ.

כל התורה שמותיו של הקב"ה: ע"ל פינחס (עו, ב). וש"נ. [כ].

פותח את ידיך: תהלים קמה, טז.

ורחמיו על כל מעשיו: תהלים קמה, ט.

ארך אפים וגדל חסד: תהלים קמה, ח.

ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלקיך: שמות טו, כו.

קול היינו המשכה מההעלם אל הגילוי . . **אבל בקול**: ראה גם לקמן נד, ג.

אשרי אדם: משלי (ח, לד). [כ].

ועיין בזהר בהעלותך: ראה המשך תער"ב ח"ג ע' א'תלה. וראה גם לעיל פ' ויקרא ג, ב.

מש"ש בזוהר ונשמתא לנשמתא דא הוא ע"ק כו': ראה בהמשך תער"ב ח"ג ע' א'תלה מה שכתב בשם המאו"א.

חצר חיצונה וחצר הפנימית: ראה המשך תער"ב שם ע' א'רסז.

כמ"ש במגילת אסתר: ה, א.

והמן בא לחצר בית המלך החיצונה: אסתר ו, ד.

והמלך יושב: אסתר ה, א.

וחצר הפנימית הוא ק"ש וברכותיה והמלך יושב . . **שמו"ע**: מובא באוה"ת פ' תצוה ע' א'תקסד ושם מציין שכ"ה במק"מ פ' ויחי דרכ"ח ע"ב שזהו ענין ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב הוא ענין סמיכת גאולה לתפלה. וראה גם בתו"א צד, ג דשם מציין לכאן ומציין גם למק"מ הנ"ל. וראה הלשון מק"מ באוה"ת מג"א (הוצאה תש"נ) ע' קכ ומשם ויושט המלך.

ויושט המלך את שרביט הזהב: אסתר ה, ב.

שיהא גילוי אהבה זו גם בק"ש בקיום ואהבת: כי עד ק"ש הוא האהבה שהאדם מעורר בנפשו, אבל בק"ש נמשך גלוי אהבה עליונה מלמעלה בנפש האדם, וה"ע ויושט

המלך לאסתר את שרביט הזהב מבית המלכות שבאצי' לחצר הפנימי שהוא בחי' עולם הבריאה — אוה"ת שמות כרך ח ד"ה וידבר כו' וארא סעי' ב.

בקיום ואהבת כו': מובא באוה"ת מג"א לד"ה ויושט המלך לאסתר. ומציין למק"מ פ' ויחי דף רכח, ב שכתב ויושט המלך לאסתר ה"ס סמיכת גאולה לתפלה, כי גאולה מוריד הארה מלמעלה למעלה את התפלה יסוד המל' באצילות כו', ואח"כ עולה התפלה עם הגאולה עצמה כו'. ע"ש.

אשרי תבחר ותקרב: תהלים סה, ה.

ע"פ וארשתיך לי: לעיל במדבר י, ג.

ע"פ ויושט המלך: תו"א צד, ג

ע"פ השמים כסאי: תו"א פ' בראשית.

ע"י התו' שנאמר ודברת בם: דברים ו, ז. וראה ברכות כא, א.

ואין אמת אלא תורה: ירושלמי ר"ה פ"ג, ה"ח. פתיחתא לאיכה רבה ב. ת"ז תי' כא.

שפת אמת . . תכון לעד: משלי יב, יט.

ובערת הרע: דברים יג, ו. ועוד.

לא יגורך רע: תהלים ה, ה.

וטהור עינים מראות ברע: חבקוק א, יג. שם אי' טהור בלא ו' וגם לי' ברע, בלא ב' כתיב [כ]. וראה במנחת שי שם.

ולא תתורו אחרי לבבכם: במדבר טו, לט.

זונה שאסורה לבעלה אחרי אשר הוטמאה: דברים כד, ד. וראה סוטה כו, ב. הובא ברש"י שם.

כל האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.

כל האומר . . בחי' תרעא לדרתא: ראה סה"מ תרל"ו ח"ב ע' שו: בדרוש כי תשמע . . דחק להעמיד פי' כל האומר . . בחי' תרעא לדרתא . . ויש לו עוד שיטה אחרת כמ"ש בד"ה וידבר כו' אנכי.

תרעא לדרתא: שבת לא, ב.

הולך את חכמים יחכם: משלי יג, כ.

והי' מעשה הצדקה שלום: ישעי' לב, יז.

נק' בשם מצוה סתם: בכל תלמוד ירושלמי (תניא פל"ז).

בנחמי' והעמדנו עלינו מצות: י, לג.

בצדקה תכונני: ישעי' נד, יס.

ע"פ אם בחקתי תלכו: לעיל פ' בחקתי מה, ג.

וע' פנים לתורה: במד"ר יג, טו. זח"א מז, ב. זח"ג רטז, א.
זח"ג (כ, א ברע"מ. קס, א. קלט, א). [כ].
כי אם בזאת יתהלל המתהלל: ירמי' ט, כג.
היינו להיות דעת אלקים: ביהל אור ע' שיא מביא בשם רד"ק שכתב בשם חכם א' "דהשכל וידוע הוא היותר עליון שבמדריגות החכמה, וכענין כתר תורה" ע"ש.
ומאי מסיים כי אני ה' עושה חסד: ואפ"ל כי השכל וידוע זהו המשכת החכמה למטה לברר בירורי' ולמעלה הוא ענין נובלות חכמה שלמעלה תורה. וכן עד"ז למטה הוא שיכניס החכמה שמשיג באלקות יכניסה בקיום המעשה המצות כנ"ל [שם בתקס"ח] בענין שכל טוב לכל עושיהם זהו הנק' השכל וידוע אותי, ע"ד בכל דרכיך דעהו. ולכן ע"ז בא הטעם כי אני ה' עושה כו' שכמ"כ למעלה עיקר המכוון להיות חסד ומשפט וצדקה בארץ וזהו ארץ קדמה, וכן הוא ענין המשכת החכמה לברר בירורי' ע"י מעשה זהו גבוה מעצם החכמה — סה"מ תקס"ח כרך ב ע' תשכז. ראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתעח ואילך.
היום לעשותם: דברים ז, יא.
קנ"ח ב': ראה ביאור ע"ז באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתעז.
מי יעלה בהר ה': תהלים כד, ג.
ונהר דינור: דניאל ז, י.
שלש מתנות טובות: ברכות ה, סע"א.
יפה שעה אחת: לעיל כב, ד. וש"נ.
גם חושך לא יחשיך: תהלים קלט, יב.
השוה ומשוה קטן וגדול: פיוט וכל מאמינים.
והאופנים ברעש גדול: נוסח ברכות ק"ש. ע"פ יחזקאל ג, יג.
יהללו את שם ה': תהלים קמח, ה.
מלא כה"א . . כבודו: ישעי' ו, ג.
וביאור ענין זה: ראה אוה"ת פ' כי תשא ע' ב'לו.
א-ל דעות ה': ש"א ב, ג.
דכולא קמי' כלא: זח"א יא, ב.
משמים הביט ה': תהלים לג, יג.
השקיפה ממעון קדשך: דברים כו, טו.
ה' משמים השקיף: תהלים יד, ב.

פי' שנתלבש במדה זו להשגיח משמים: אוה"ת פ' וירא (קג, א ואילך). וראה שומר אמונים (להר"י אירגס) בסופו. כן נסמן בלקו"ש ח"ל ע' 150 הערה 26.
עין ה' אל יריאיו: תהלים לג, יח. [כ].
כי כל בשמים ובארץ: דה"א כט, יא.
ותרגום אונקלוס: וע"ל עקב (טו, רע"ב). וש"נ כי טה"ד. [כ]. וראה במ"מ לשם.
מאמר המדרש סוף שה"ש רבה: מובא גם ביהל אור ע' קכב ומציין שם שזה נגד הזהר פ' נשא קכט, ב. ע"ש. וראה לקו"ש ח"ל ע' 150 הערה 28.
עיני ה' אל צדיקים: תהלים לד, טז. [כ].
ישר יחזו פנימו: תהלים יא, ז.
כי עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
בזוה"ק למהוי אחד באחד: ח"ב קלה, א.
קוב"ה אחד: זהר שם.
ומאן דלא כרע במודים: זח"ב ק, א. זח"ג קסד, א. וראה ב"ק טז, א. פר"ח באו"ח סקי"ג.
ביאור הדברים: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ו ע' שכט. והשוה למאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תתא ואילך.
קטע מכאן מובא בסה"מ תרל"ג חלק א ע' רנח.

דף כד

לקמן בביאור לפסוק שובה ישראל: לקמן סה, ד.
בפי' לבבתני באחת מעיניך: ראה לקמן שה"ש כט, ד.
מדו בד: ויקרא ו, ג.
משמים הביט: ראה בסה"מ תרל"ג כרך א ע' רנט.
בפ' וירא: תו"א יד, ד.
שבאצי' איהו וחיוהי חד: ת"ז בהק' (ג, ב).
ע"פ משה ידבר: תו"א סח, א.
ואתתקנת למשרי עלה מלכא: זח"ב קלה, ב.
ולע"ל יום שכולו שבת: סוף תמיד.
בזמן התחי' . . אין בו לא אכילה: ברכות יז, א.
בן פורת יוסף: בראשית מט, כב.
אותיות תופר: ראה גם לעיל פ' קרח נה, א. סה"מ תקס"ד ע' קנו. אוה"ת בראשית כרך ו תתשמח, א.
סד"ה ויקח קרח: לעיל נה, א.

יחוד ב' השגחות: ראה סה"מ תרל"ה ע' קב מציין לכאן.
מה לראות בשתי עיניו של מקום: חגיגה ב, א. וראה גם סה"מ תרס"ה ע' קפח.
המתפלל . . עיניו למטה: יבמות (קה, ב). [כ].
בחי' התחברות ויחוד זו"נ: ראה אוה"ת פ' משפטים ד"ה שלש פעמים אות ב.
אסתכלותא דע"ק בז"א: נ' לקמן מזח"ג (טו, א). [כ].
בזח"א תולדות (**קמ"א ב'**): ראה לעיל פ' עקב טו, א. לקמן שה"ש מה, א.
והי' הוי' לי לאלקים: בראשית כח, כא.
וע' בהרמ"ז שם: טו, ב. וראה גם באוה"ת ויקרא כרך א ע' קטו.
כמים הפנים לפנים: משלי כז, יט.
כל צמא לכו למים: ישעי' נה, א.
וז"ש באד"ר (**קכ"ט א'**) **בפלגותא דשערי**: ראה אוה"ת בראשית כרך א קלב, ב. וראה גם שם כרך ג תרנ, ב.
וע' במא"א אות ב' סנ"ז: ראה הלשון באוה"ת נ"ך כרך א ע' תש.
אם אין יראה אין חכמה: אבות ג, יז.
וכמ"ש ברבות שם וע' מזה בזח"א ויחי דרכ"א: ראה באוה"ת בראשית כרך ג תקפ, א.
עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה: בראשית כב, יב.
בד"ה וידבר אלקים: לעיל במדבר טו, ד.
עיני ה' אל צדיקים: תהלים לד, טז. בענין המ"מ דכאן ראה ביהל אור ע' קכה ושם מציין לכאן.
העקדה שהי' הנסיון העשירי: ראה סנהדרין פט, ב. וראה מפרשי אבות פ"ה, מ"ג.
אם אין יראה: (פ"ג דאבות מי"ז). [כ].
יראת חטאו קודמת לחכמתו: אבות פ"ג, מ"ט.
דאורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה ג"כ שם פה, א. זח"ג פא, א.
ובפ' בהעלותך: טו, יא.
כי לא אדם הוא: ש"א טו, כט.
כמראה אדם: יחזקאל א, כו.
ושמתי כדכד: חלק מהמאמר נדפס (בשינויים קלים) מגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר הצ"צ בסה"מ תק"ע ע' קכו. בבוך 983 רשום: תורת אדמו"ר שבת מברכים אלול תק"ע. שם ע' קפה מאמר זה בארוכה מכ"ק אדמו"ר האמצעי. [נדפס גם במאמרי אדה"א דברים ח"ב ע' תכ]. וראה אוה"ת פ' ראה ע' תתיב ואילך.
ושמתי כדכד: ישעי' נד, יב.

פ"ה דב"ב: עה, א. מעתיק לשון הגמרא בשינוים. והם ע"פ דפוסי עין יעקב הישנים (שנדפסו קודם זמן חיי אדה"ז). וכמה מהגירסאות נמצאים גם בדקדוקי סופרים.
שהם . . וישפה: בסה"מ תק"ע ע' קפה מבאר למה דוקא ב' אבנים אלו שהם מטור הרביעי היותר אחרונה.
וכדפי' רש"י . . ועיין ברבות בא פט"ו: הלשון נעתק באוה"ת פ' ראה ע' תשעב. וראה גם באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקלז.
ושמשותיך פי' הארת השמש (**וכדפרש"י בישעי' שם**: באוה"ת פ' ראה ע' תשעב מבאר לשון רש"י באריכות שברש"י יש ב' פירושים וכאן מביא רק פי' הב', וראה שם ע' תשעג שמביא שבתיבת שמשותיך יש ג' פירושים.
מה שמבואר בספרים: ראה גם לקמן לב, ב. ובהנסמן לשם. וד"ה אני לדודי תשכ"ו (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ד). ובמאמרי אדה"א דברים כרך ב ע' תכב ובמ"מ לשם.
וכמ"ש בזח"ב . . קע"ז ע"א: ראה בהמ"מ למאמרי אדה"א דברים כרך ב ע' תכג.
ולכך אומרים ויעבור ה' כו' עד יוהכ"פ: טור ושו"ע או"ח רסתקפ"א.
להבין מהו ההפרש שבין אותה ההתגלות שבאלול לאח"כ בעשי"ת: ראה גם לקמן ד"ה אני לדודי הראשון. וראה אוה"ת שה"ש ע' תקנח.
שיהי' כל ימיו בתשובה: שבת קנג, א.
כי ירידה צורך עליה היא: ראה לעיל פ' בלק עג, סע"א "אך התירוץ האמיתי".
נש"י עלו במחשבה: ב"ר רפ"א. זח"א כד, א. ת"ז ת"ו (כג, ב). ראה בסה"מ תק"ע (בהוספות מאדה"א) ע' קפז. ראה לעיל פ' צו טז, ג.
וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
ס"ר אותיות שבתורה שהן כנגד ס"ר נשמות: מגלה עמוקות אופן קפו (הובא בילקוט ראובני ר"פ בראשית. בילקוט חדש ערך תורה סקע"ח. ועוד). סידור מהר"י קאפיל ש' חהמ"צ. ועוד. וראה ז"ח עה"פ וזאת לפנים בישראל.
ראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ח ע' 242 וש"נ. לקו"ש ח"ב ע' 419. וראה בסה"מ תקע ע' קפח דמבאר הגם שהתורה נק' ראשית.
דבור תוספת ורא"ש . . והר"ן: בלקו"ת במדבר בשכל ובסברתו ולכן מביא ראשי הפרשנים, ומתחיל בתו' שיש בו ריבוי אותיות, משא"כ פרש"י, ועליו מונה הרא"ש והר"ן המביאים לעתים תכופות ביותר סברות התוס' גופא — הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"י ע' 36.
וכלבוש תחליפם: ע"פ תהלים קב, כז.
חדשים לבקרים: ע"פ איכה ג, כג.

משכיל לאסף, משכיל לאיתן האזרחי, למנצח משכיל: תהלים עד, א. פט, א. מב, א. בסה"מ תק"ע נוסף "לדוד משכיל".
התשובה תשוב ה': זח"ג קכב, א ברע"מ.
אין שממנו תמצא החכמה: ע"פ איוב כח, יב. בענין קוצו של יו"ד ראה לקמן לט, ב. ואילך. ובאוה"ת פ' כי תצא ע' תתקפב ואילך.
וע' בראשית חכמה . . עוד ביארו בזהר שהתשובה עולה עד הכתר: דף קכו, ב בדפוס אמשטרדם: "עוד ביארו בזהר [— פ' ויקרא טז, א'] שהתשובה עולה עד הכתר ז"ל תאנה בבהוא זימנא דמתכשרן עובדין לתתא ואימא בחדוותא . . מאן ישוב עתיקה קדישא לאיתגלייא בזעירא . . הרי בפירוש שאמר מאן ישוב עתיקא קדישא . . כל האצילות עד למעלה מהכתר הכל יקרא תשובה" ע"ש.
צופה ומביט עד סוף כל הדורות: נוסח ברכת זכרונות דר"ה.

דף כה

הי' הוה ויהי': פיוט וכל מאמינים.
מ"ש בתחלת הע"ח: שער א' פ"ב.
ומבוארים בספרי האמת: בסה"מ תק"ע (בהוספות אדה"א) ע' קצ מוסיף "(וכמש"כ בספר התמונה שיהי' נ' אלפים יובלות וז' אלפים שנה דעכשיו אינו רק שמיטה א'".
בשעה"ק להרח"ו ח"ג שער ב: "יש עוד אור הנק' מחצב הנשמות כו' נשמה מברי' וחי' מאצי' ויחידה מא"ק" — סה"מ תרע"ח ע' ריג.
כולן במחשבה אחת נתהוו: זח"ב כ, א. ראה לקמן שה"ש ט, ב.
דכלא ממש חשיבא קמי' ית': זח"א יא, ב.
לית מח' תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
נכספה וגם כלתה נפשו: ע"פ תהלים פד, ג.
ולא ירצה אפי' לקבל פרס: ראה אבות א, ג.
בג"ע כי הוא זיו והארה: ראה ברכות יז, א.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריז, ב.
שצריך למסור נפשו באחד: ראה פע"ח שער הק"ש פי"ב. ב"ח בטאו"ח רסס"א.
על ציור ק"ה בפ"מ בלבד: בסה"מ תק"ע ע' קכז נוסף "לכומר וחרב בידו".
ואין הכוונה . . ומדרגת יחידה: ראה אוה"ת תרומה ע' א'שסח.
כי יש נרנח"י: ב"ר יד, ט. דב"ר ב, לז. זח"א פא, א. רו, א.
כן הוא הסדר בע"ח שער מ"ב.

והחכמה תחי': קהלת ז, יב.
ויחידה הוא ל' נקבה שמקבלת מיחיד: ראה ע"ח ש' דרושי אבי"ע פ"א.
"שלכן אין שייך שתהי' כנגדה בלעו"ז ד"ה לך לך תשל"ח (לקו"ש ח"כ ע' 296) ובהערה *12 מציין "ראה ד"ה צהר תעשה תש"ז פ"ל (ע' 187). וראה גם ד"ה ועשית ציץ עת"ר (ע' קס)".
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
זלעו"ז עשה האלקים: קהלת ז, יד.
שגם בסט"א יש בחי' יחידה . . מכפירים יחידתי: ראה להלן לז, סע"ג.
בפ' בשלח בד"ה לסוסתי: תו"א סד, א.
בכל מאדך בכל ממונך: ברכות נד, א (במשנה).
ולכאורה הוא פלא: מכאן נמצא גם בשרש מצות התפלה פרק מב.
כי אין צדיק בארץ . . ולא יחטא: קהלת ז, כ.
פי' חטאתם של ישראל:|ראה אוה"ת חנוכה כרך ג תתקלא, ב.
ואמנם הצדקה תרומם גוי זה ישראל: ראה אגרות קודש לכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ ח"ו ע' עד וש"נ.
ומי כעמך: שמואל-ב ז, כג.
במקום שבע"ת עומדין: ברכות לד, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ט ע' 183. ובלקו"ש חי"ד ע' 361.
בחי' יד החזקה: שמות ו, א. וראה מא"א אות יו"ד, ס"ה.
המלכים אשר מלכו לפני: בראשית לו, לא.
מעלת בע"ת דבחילא יתיר: זח"א קכט, ב. וע' אגה"ת ספ"ח [כ].
הכפירים שואגים לטרף: תהלים קד, כא.
גבור כארי: אבות ה, כ.
במדה שאדם מודד מודדין לו: סוטה פ"א, מ"ז.
וכמ"ש מחי' מתים: נוסח התפלה.
סד"ה ציון במשפט תפדה: לעיל פ' דברים א, ג.
בזהר ע"פ אם ישים אליו לבו: ראה זח"ב קסב, ב. ראה לקמן פ' האזינו עב, ב.
מי א-ל כמוך נושא עון: מיכה ז, יח.
שצריך להרבות בצדקה מר"ח אלול: ראה אליהו רבא לשו"ע או"ח סי' תקפא בשם ספר אמרכל. לקו"ש חכ"ט ע' 272 שבתי' אלול הג' ר"ת בג' קוין תורה עבודה וגמ"ח.

וסמך ע"ז אסתר (ט, כב) איש לרעהו ומתנות לאביונים ר"ת אלול, לבוש או"ח (סי' תקפא).

תקנו לנו אנשי כנסת הגדולה: ראה תניא פרק מט.

בד"ה והנה מנורת זהב: לעיל בהעלותך לד, ד.

מאור פני מלך חיים: ע"פ משלי טז, טו.

לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.

בד"ה השמים כסאי: תו"א א, א.

ובע"כ אתה חי: אבות ספ"ד.

המלך אין רואים אותו כשהוא ערום: סנהדרין פ"ב, מ"ה (כב, א).

וכלים מכלים שונים: ע"פ אסתר א, ז.

ודברת בם בד"ת: ברכות כא, א.

עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.

לבושו צדקה: פיוט (לר"ה ויוהכ"פ) אתה הוא אלקינו.

עד"מ מלך בשר ודם שיש לו לבושים פנימים . . לבושים חיצונים: ראה ד"ה אני לדודי תשכ"ו (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ד) סעי' ג.

וסביב רשעים יתהלכון: תהלים יב, ט.

וילבש צדקה כשריון ושריון קשקשים הוא לבוש כמ"ש במ"א: ישעי' נט, יז. ש"א יז, ה. ראה אגה"ק סי' ג' ובליקוט פירושים — חיטריק שם.

וזהו ענין ב' בחי' שמש: "ועמ"ש בלקו"ת בד"ה ושמתי כדכד שמשותיך פ"ג בענין ב' בחי' שמש, תחלה נת' דשמש צדקה מרפא בכנפיה זהו ההתגלות שבאלול, ואח"כ בעשי"ת ובפרט ביוהכ"פ מאיר בחי' שמש, הוי' אח"כ נז' שם ועוי"ל באופן אחר דשמש צדקה הוא בחי' עליונה יותר" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' תקלט.

מחיתי כעב פשעיך: ישעי' מד, כב.

מארז"ל בפ"ב דיומא: (פו, א) ושם אי' רפאות. [כ].

מכף רגל ועד ראש אין בו מתום: ישעי' א, ו.

שע"י כל חטא וחטא נעשה פגם בנפש: ראה תו"א ח, א.

וכך הוא האוי"ר הם בחי' גדפין: ראה תניא פרק מ.

עטרת תפארת שיבה: משלי טז, לא. ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' תריא, וראה שם בדיוק תי' "תמצא" ולא בדרך קנין.

לשמש שם אהל בהם והוא כחתן: תהלים יט, ה-ו.

תורת הוי' תמימה: תהלים יט, ח.

ע"פ ואתחנן כו' אתה החלות: לעיל פ' ואתחנן.
פ"ק דע"ז . . הקב"ה מוציא חמה: ג, סע"ב.
בד"ה תקעו בחודש: לקמן דרושים לר"ה נה, א.
גם ברבות בא פט"ו: נזכר גם לקמן ל, ד. ראה הלשון באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקלז ובאוה"ת בראשית כרך א פח, ב.
וע' בפ' משפטים פל"א: נזכר גם לקמן ל, ד.
"עד בא השמש עד שיבא משיח שנאמר וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' תקלז. וראה גם אוה"ת בראשית כרך א פט, א.
ובזח"א מקץ דכ"ג ע"ב . . וכ"כ ר"פ אמור: הלשון נעתק באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקלח. נזכר גם לקמן ל, ד.
לפני הוי' תטהרו: ויקרא טז, ל.
בד"ה והיה מדי חדש בחדשו: סידור ולקמן ברכה צז, ב.
ה' א-ל רחום וחנון: שמות לד, ו.
בירושלמי דאמר רב כד תחמי שמשא: תענית פ"ד, ה"א.
ברכות (פ"ד, ה"א) ד' אמסט'. ועיין ירושלמי יומא.
בנעילה הוא עליית ז"א: ראה פע"ח שער יוהכ"פ פ"ה. מ"ח מס' יומא י, ג.
ז"א הנק' שמשא: ע"ח שכ"א, פ"ב. ובכ"מ.
וזהו בריש דיקלא: ראה ביהל אור ע' שלה.
צדיק כתמר יפרח: תהלים צב, יג.
אעלה בתמר: שה"ש ז, ט.
באגה"ק בסופו: קו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנז, ב).
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
ושניהם דא"ח: ראה עירובין יג, ב. וש"נ.
ופתחת עליהם שמות בנ"י: שמות כח, ט.
ונשא אהרן את שמות בנ"י: שמות כח, כט.
כסדר תולדותם אודם לראובן: רש"י שמות כח, כא. ראה לקו"ש חל"ו ע' 146 ואילך שיש במפרשי רש"י ב' פי', א' "כתולדותם" — כסדר שנולדו, והב' כפי סדר הולדתם ע"י האמהות, ע"ש בארוכה בשיטת רש"י והרמב"ם.
ואהרן שושבינא דמטרוניתא: זח"ג כ, א. קעז, ב. קפ, ב. נתבאר באוה"ת פ' תצוה ע' א'תרנז.
וכמ"ש במ"א: ראה אוה"ת פ' תצוה ע' א'תרנו ואילך.

על אבנים טובות דייקא: ראה סוטה לו, א.
שהאבנים טובות גדילים ונמשכים מן הכוכבים: באוה"ת פ' שמות ע' לג ובפ' תצוה ע' א'תרמז מציין לזח"ב פ' תרומה דף קע, א. וראה לקמן כז, ב. ראה המשך מים רבים תרל"ו פרק קפ.
והנכם היום ככוכבי השמים בפ' דברים: א, י.
וע"ש במדרש רבה: דב"ר א, י-יג.
והנה יוסף הצדיק הוא בחי' המשכה והשפעה מלמעלה למטה: מובא באוה"ת פ' תצוה ע' א'תרסח ומציין לכאן.
ויוסף הוא המשביר וכו' ויכלכל יוסף: בראשית מב, ו. מז, יב.
ימין מקרבת: סוטה מז, א.
והוכן בחסד כסאו: ישעי' טז, ה, ושם אי' כסא בלא ו' [כ].

דף כו

בביאור ע"פ מי יתנך: תו"א פ, ד.
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
ועד"מ שני בני אדם: וע"ל ר"פ ואתחנן וש"נ. [כ]. משל זה מובא בכמה מקומות ונתבאר באוה"ת ואתחנן ע' סה. אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תקנ. וראה בשער הפסוקים להאריז"ל משלי ס"ט. וראה בהמ"מ למאמרי אדה"א דרושים לחתונה ח"ב ע' תרס.
מיכאל שמדתו בחי' חסד: ראה במד"ר יב, י. דב"ר ה, יב.
ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
ומשה עלה: שמות יט, ג.
לחם לא אכל: שמות לד, כח.
שתמיד הי' מוכן לנבואה . . בלי שום הכנה: להעיר מסוטה יב, א. במדבר יב, ד וברש"י שם.
אלי' שעלה בסערה השמימה: מ"ב ב, א-יא.
ישפה יש פה: אסתר רבה ספ"ו. תנחומא ויצא י.
ואמר הקב"ה להוי כדין וכדין . . מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע: ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"ב ע' תתקל.
מובא באוה"ת ויצא כרך א קעו, ב.
וכמ"ש במ"א ע"פ והתהלכתי בתוככם: ראה סה"מ תקס"ט ע' רלא. הנחות הר"פ ע' קנו. מאמרי אדה"א ויקרא כרך ב ע' תשפה. אמרי בינה שער הק"ש פרק פז.
אברהם תיקן תפלת שחרית: ברכות כו, ב.

וישכם אברהם בבוקר: בראשית כב, ג.
סד"ה וידעת היום: לעיל ח, ד.
סד"ה והיה מספר בנ"י: ראה לעיל פ' במדבר ח, א.
בזהר ע"פ נודע בשערים בעלה: ח"א קג, ב.
ועמ"ש . . בד"ה עיני כל: לעיל פ' מטות פה, ב.
ובד"ה וספרתם לכם: לעיל פ' במדבר י, ד.
עבירה מטמטמת לבו של אדם: יומא לט, א.
ונק' לב האבן: ראה יחזקאל יא, יט.
אקדח הוא מלשון כי אש קדחה: באוה"ת פ' ראה ע' תשעג מביא זה בשם האבן עזרא.
כי אש קדחה: דברים לב, כב.
אם אבן הוא נימוח: סוכה נב, ב.
מים רבים לא יוכלו לכבות: שה"ש ח, ז.
בפ' חקת ע"פ באר חפרוה שרים: לעיל שם סב, ד.
וכל גבולך לאבני חפץ: ישעי' נד, יב.
סוכה שהיא גבוה למע' מכ' אמה פסולה: סוכה רפ"א.
ביטול בס' וערלה במאתים: חולין צח, א. ערלה פ"ב, מ"א.
בד"ה וידעת היום: לעיל ואתחנן ח, ב ואילך.
המעשה באדם א' שהעלה בלבו טינא: סנהדרין עה, א.
כי חפץ בבת יעקב: בראשית לד, יט.
אין רבים פחות משלשה: תנחומא בובר ויקרא טו, כה. ראה ג'יטין מו, א. ירוש' יומא פ"ב, ה"ד.
ע' ספרא סו"פ מצורע סי' קפו [סוף פ"ז פרשה ה] ורש"י שם (פסוק כה) ימים רבים. ובספרי שופטים סי' קכה [כ, יט] ושם ברש"י (פסוק יט). וע' ת"ז ריש הקדמה (א, ב). ובזח"ג (רב, א). [כ].
שלום בפמליא של מעלה: סנהדרין צ, ב.
ויפול על צוארי בנימין אחיו . . ויבך עליהם: בראשית מה, יד-טו.
בבכי יבואו: ירמי' לא, ח.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
אני המשנה המדברת: מגיד מישרים ריש פ' ויקרא. ועוד.
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
סד"ה וידבר דעשה"ד: לעיל פ' במדבר.

ועיין מענין שמש וצדקה: רוב המ"מ מובאים גם באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקלו ואילך ושם מועתק גם הלשון. וראה גם באוה"ת פ' וירא פח, ב. ואילך.
ומענין כדכד שם אות כ' ס"ל: מובא גם באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתכט.
ובאות דל"ת סל"ג: נזכר גם לקמן כח, ד.
ארץ חפץ: מלאכי ג, יב.
עושה שלום בין מיכאל וגבריאל: במד"ר יב, י. דב"ר ה, יב.
ושמתי כדכד: בסה"מ תק"ע ע' ריד — הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי. (נדפס גם במאמרי אדה"א דברים כרך ב ע' תנה). במאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' עד נדפס מאמר ד"ה נמנו וגמרו, והוא הנחה אחרת או שנאמר עוד פעם. אוה"ת פ' ואתחנן ע' רפח. הוספה לסיום המאמר באוה"ת ראה ע' תשסט.
בכמה כת"י (ראה רשימת המאמרים בסה"מ תק"ע) רשום על מאמר זה שהוא ביאור על ושמתי כדכד דלעיל.
ושמתי כדכד שמשותיך: ישעי' נד, יב.
פליגי בה תרין מלאכי: ראה ב"ב עה, א.
נודע דבאתעדל"ת אתעדל"ע: זהר ח"א פח, א. קסד, א ועוד. זח"ב קסב, א. ובכ"מ.
שתי שנים ומחצה נחלקו ב"ש וב"ה: עירובין יג, ב.
וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד: בראשית א, לא.
בסה"מ תק"ע ע' רטו נוסף בסוגריים: "והיינו משום דירידה זו של הנשמה בעוה"ז לצורך עלי' היא" וכ"ה באוה"ת פ' ואתחנן שם.
במאמרי אדה"א דברים כרך ב ע' תנה שמבאר שטוב מאד קאי גם על בריאת האדם שהוא טוב מאד ע"ש.
נעשה אדם: בראשית א, כו.
ישראל עלו במחשבה: ב"ר א, ד. ראה לעיל כד, ד וש"נ.
אך הנה נודע שהנשמות הן מבחינת פנימיות הכלים: ראה עץ חיים שער העיבורים פ"א. פע"ח הקדמה לשער השבת פ"ה, ועוד.
והמלאכים . . חיצונית הכלים: בע"ח ש' העיבורים (פ"א), ובש' פני' וחיצוני' דרוש י. ובפע"ח הקדמה לשבת (פ"ה). ובש' השבת (פ"י). [כ].
בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: לקמן ברכה צח, א.
מבשרי אחזה: איוב יט, כו.
הן כגופא לגבי נשמתא: ראה ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
דלאו מכל אלין מדות: שם.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
אור א"ס ב"ה שורה . . בבחי' חכ': ראה ע"ח ש' דרושי אבי"ע פ"א. תניא פל"ה בהגהה.
כח מ"ה: זח"ג לד, א. הק' ת"ז בתחלתה. ובכ"מ.
ולכאורה אינו מובן: ראה אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תצג. אוה"ת חנוכה כרך ד תתקמה, א. בשלח ע' תמד.
ממך הכל: דה"א כט, יד.
וכמ"ש הרמב"ם: הל' יסוה"ת פ"א, ה"א.
נמצא כל הברואים: בסה"מ תק"ע ע' ריז ובאוה"ת פ' ואתחנן ע' רצא: "נמצאו כל הנמצאים". וראה לעיל פ' מסעי צג, רע"ג.
כי הוא צוה ונבראו: תהלים קמח, ה.
כי לשון ברא: ראה לעיל כ, ג. ד"ה פתח אליהו — תרנ"ח ע' לד. סה"מ תרמ"ז ע' נט.
מי ברא אלה: ישעי' מ, כו.
לית תמן שאלה: ראה אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרעג.
אתה בראת: ברכת אלקי נשמה.
ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
ונקראות בשם ממכ"ע: ראה לעיל חוקת סה, ג.
אלקים היינו מי אלה: ראה קה"י בערכו.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

דף כז

בביאור ע"פ אחרי: לעיל פ' ראה כ, ד.
מקור הנשמה הוא מבחי' פנימית הכלים: מובא באוה"ת ויקרא כרך א ע' קי.
ונק' טהורה היא בבחי' אצילות: סידור האריז"ל במקומו. פע"ח ש"ב רפ"ז. ראה סה"מ תש"ח ע' 182.
וראה בד"ה ויאמר יהושע דחג הפסח תש"כ דהקשה דלפי זה אינו מובן למה אומר הלשון טהורה ולא הלשון קדושה דקדש מלה בגרמי' משא"כ טהרה היא בבחינה שצריך לשלול את היפך הטהרה ע"ש.
ראה המשך תער"ב ח"א פרק קעז. בענין שמבאר כאן טהורה היא אתה בראת, ראה לקמן בדרושים ליוהכ"פ סט, א. וראה אוה"ת ויקרא כרך א ע' קי שיש כמה מדריגות בנשמות יש מהן שרשן מבחי' טהור ויש ששרשן מבחי' קדוש ע"ש. וראה באוה"ת פ' פנחס ע' א'רכה [ובאוה"ת נ"ך כרך א ע' שכו].
שבחי' טהור נאמר בלוים ובחי' קדוש בכהנים: ראה במדבר ח, ו. שמות כח, מא.

כעצם השמים לטהר: שמות כד, י.
טהור מלשון כעצם השמים לטהר ומלשון תרגום צהרים: ראה יומא נט, א. וראה בארוכה באוה"ת משפטים ע' א' תשלז ואילך. וראה המשך תער"ב ח"ב ע' תתקז: "וגם האור המתלבש בהכלים הוא בחי' קדוש וכמ"ש אין קדוש כהוי' כו' ועצם האור הוא בחי' קדש כו'".
תרגום צהרים טיהרא: דברים כח, כט. וראה ג"כ רש"י בראשית מג, טז. ראה אוה"ת פ' משפטים ע' א'רסא ואילך. שם ע' א'רפא.
דלית מח' תפיסא ביי: ראה ת"ז בהקדמה.
תשובה ומע"ט: אבות ד, יא.
תשוב ה': זח"ג קכב, א.
יש נר"נ ח"י: ב"ר יד, ט. דב"ר ב, לז. זח"א פא, א. רו, א.
ועיין בר"ח פ"ב משער התשובה: דף קכו, ב בדפוס אמשטרדם. וראה לעיל כד, ד.
והגם שנתבאר שהנשמה בעצם ג"כ כלולה מנרח"י: ראה לקמן דרושים ליוהכ"פ ע, ג.
חי' יחידה הן למעלה מבחי' כלים: ראה גם אוה"ת בראשית כרך ו ע' תתרלא, ושם בהגהת כ"ק מהר"ש שמציין לכמה מקומות בדא"ח.
וכן מבואר באריכות בשע"ק להרח"ו חלק שלישי שער שני: נתבאר בארוכה בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' ערב ואילך.
בע"ח שמ"א פ"ג: בדפוס שקלאוו תק"ס.
[שמ"ב] צ"ל פ"א ברישא. [כ]. באתי לגני — תשי"ג סעי' ה.
כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג כי יש ניצוץ קטן: הלשון נעתק גם לעיל בלק עד, א. ובאוה"ת דברים כרך ה פ' כי תצא ע' ב'נה. ביאוה"ז להצ"צ ע' ערב. וראה ד"ה כי תצא תרמ"ו ע' כז. ראה גם סה"מ תש"י ע' 115 בהערה.
וע' באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי: סי' כ (דף קל, א).
לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריז, ב.
ביום ההוא יהי': זכרי' יד, ט.
ע"ד שנתבאר בזהר ויקרא דט"ז ע"א: ראה לעיל פ' אחרי כט, א. פ' בלק עה, ב. אוה"ת בלק ע' א'לב.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז. ראה לעיל ה, ג. י, א.
בד"ה ויגש אליו יהודה: תו"א מג, ג.
בד"ה והנה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך.

עיקר גידולם הוא מן הכוכבים: ראה זח"ב קעב, א. ראה אוה"ת בראשית כרך ג תק, ב. שמות ע' לג. תצוה ע' א'תרמז.

במאמרי אדה"א פ' ראה ע' תסז: "שרוב האבנים הטובות גדילים מאור הכוכבים".

יש להם מספר אלף ועוד כמה: בספר החקירה דף קא, ב מביא מהרד"ק ישעי' מ, כא שכ' בשם חכמי התכונה שהמספר לכוכבים הם אלף וצ"ח. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שם.

י"ב אבנים למספר שבטי בנ"י: מ"א יח, לא.

כוכבא דשביט: ברכות נח, ב.

י"ב גבולי אלכסון: ס"י פ"ה, מ"ד. מעשה תורה ה.

מובא בספר הבהיר סי' מב [צה]. והובא בפרדס להרמ"ק ש' פרטי השמות פ"ו ובפ"ז ביאוה"ד. [כ].

נתבאר באוה"ת בראשית כרך א ו, ב. וראה שם טו, א שענין אלכסון אינו אלא מחסד להוד ומגבורה לנצח משא"כ מחסד לגבורה אינו אלכסון ע"ש, ושם טו, ב מציין לכמה מקומות שנתבאר זה.

סד"ה מראיהם ומעשיהם: תו"א פ' יתרו סט, ג.

ומשלם לשונאיו אל פניו: דברים ז, י.

חושך שבטו שונא בנו: משלי יג, כד.

והיינו בירור נה"ב ע"י נה"א: מובא באוה"ת בראשית כרך א קעו, א "העלאת נה"ב ששרשה משם ב"ן על ידי האלף דמ"ה, והעלאה זו היא לפני ה' למעלה משם הוי'" ע"ש.

דרך כוכב מיעקב: במדבר כד, יז.

וספור את הכוכבים אם תוכל: בראשית טו, ה.

ועמ"ש במ"א בענין סוכה: ע' באוה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשטו ואילך. מאמרי אדה"א דברים כרך ד ע' א'רכז ואילך.

שצ"ל צלתה מרובה מחמתה: סוכה ט, ב. כב, א. [כ]. קטע בסה"מ תרל"ח ע' נט.

צ"ל כוכבים נראים מתוכה: סוכה ב, א. ובאו"ח סי' תרלא ס"ג. [כ].

במדרש רבה פ' דברים: א, יד. וראה גם באוה"ת תשא ע' א'תתכה.

כוכבים הם ברקיעא תמינאה: ראה חגיגה יב, ב. זח"א קסב, ב. רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ג. ראה אוה"ת בראשית כרך א קעו, א דשם מבאר ענין הכוכבים ברקיע תמינאה.

ונשא אהרן את שמות בנ"י: שמות כח, כט.

ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.

מים התחתונים בוכים: ראה בחיי ויקרא ב, יג. מדרש עשרת הדברות, א.

ת"ז ת"ה (יט, ב). [כ].

ותקש בלדתה: בראשית לה, טז.
רחל היא בחי' מלכות: פרדס שכ"ג, פ"כ. מא"א אות ר' סט"ז. וביאיר נתיב שם: ופשוט הוא בכ"מ בזהר.
ויכלכל יוסף את אביו: בראשית מז, יב.
ויוסף הוא המשביר: בראשית מב, ו.
כמ"ש הרמב"ם: הל' כלי המקדש פ"ט ה"ז.
ישפה י"ש פ"ה . . ושותק: אסתר רבה ספ"ו. תנחומא ויצא, ו.
שבחי' מלכות היא בחי' פה: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
מוצא פי ה': דברים ח, ג.
חכם אינו מדבר בפני מי שגדול: אבות ה, ז.
בזח"ג בלק (**קפ"ח ב'**): ראה גם לעיל פ' אמור לו, ב.
שמשותיך פי' חלונות: ראה לעיל כד, ד.
והתהלכתי בתוככם: ויקרא כו, יב. ראה אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרנב.
סד"ה ונתתי לך מהלכים: תו"א לא, ג ואילך.
עד"מ שאם אחד: ע"ל ר"פ ואתחנן. וש"נ. [כ].
כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.
יעקב אבינו לא מת: ראה תענית ה, ב.
ע"פ ואלה תודלות יצחק: תו"א יז, ג.

דף כח

אשר אהבת את יצחק: בראשית כב, ב.
מים קרים על נפש עיפה: משלי כה, כה.
סעיף ד: באוה"ת משפטים כרך ח ע' ג'כו מציין הצ"צ דכאן משמע שענין המצות לצורך גבוה ממש ושכר האדם הוא דרך טפל, ובמ"א מבואר שהמכוון העיקרי בשביל הטוב לצרף בהן את הבריות, ומתרץ ששניהם אמת, כי מצד עצמות אוא"ס אין תופס מקום כלל וכחשיכא כאורה, ומה שע"י מעשה המצות מוסיפים כח בפש"מ הוא בבחי' ועל הכסא דמות כמראה האדם, ע"ש.
כמו שאומרים: ע"ל ד"ה קדש ישראל בפינחס (עט, ג) [כ].
הבו לה' בני אלים: תהלים כט, א.
כמ"ש . . בכוונת הבו: ראה פע"ח שער השבת פ"ח.
לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א (ריז, ב). [כ].
העצם שישאר לעת התחי': ראה ב"ר כח, ג. ויק"ר רפי"ח.

ע"י הטל שיומשך מלמע': ראה חגיגה יב, ב. וש"נ.
חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
הזהר ר"פ ויצא: קמח, ב. [כ]. ראה אוה"ת ויצא כרך א דף קפב, ב.
והנה גם באצילות יש בחי' כלים: ראה באוה"ת ויצא שם. ובאגה"ק סי' כ.
רק הרוח ונפש הם כלים ממש: ראה אגה"ק סי' כ (קל, א). ד"ה תקעו בחדש תרס"ד ע' קלט. ד"ה החדש הזה תרע"ח ע' רכה.
ארי' דאכיל קרבנין: זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א. וראה יומא כא, ב.
וירד ה' על הר סיני: שמות יט, כ.
שלא ע"י הזדככות הכלים: ראה ד"ה וירד תרמ"ג בסופו. ד"ה זכור תרס"ה פ"י. ד"ה אריב"ל תרח"ץ פ"ח. המשך תרס"ו ע' שנג. המשך תער"ב ח"ב ע' תתקל ואילך. לקו"ש חט"ו ע' 77. 88. לקו"ש חכ"א ע' 151.
בלקו"ת פ' בראשית: להאריז"ל.
והרמ"ז בפ' וירא: ראה גם לקמן שה"ש כ, ד.
וע' בהרמ"ז ר"פ פקודי: דף רכ, ב. מובא באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרעט.
המשל שהעליון יורד: ע"ל ר"פ ואתחנן, וש"נ. [כ].
בע"ח שמ"א פ"ג: דפוס שקלאוו תק"ס.
וע"ל בחקותי (מו, ג) וצ"ל [שמ"ב] פ"א כאן ולא בפ"ג [כ].
בביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם: לעיל כ, ג.
סד"ה יחיינו מיומים: לקמן ר"ה סד, א.
הב' כתרים שקבלו ישראל בסיני: שבת פח, א.
בד"ה ויקח קרח: לעיל פ' קרח נב, א ואילך.
וצ"ע ע"פ מ"ש במ"א: ראה תו"א פ' ויגש.
סד"ה שובה ישראל עד: ראה לקמן סז, ג.
בד"ה את שבתותי תשמרו: לעיל בהר מא, א.
בת"ז תיקון כ"ח: בדפוס אמשטרדם תקכ"ח עג, א.
תכ"א ולא כ"ח (מז, א) ד' זיטאמיר. [כ]. ראה אוה"ת בראשית כרך א דף מח, א.
עיני האדם לא תשבענה: משלי כז, כ.
שמחה בצפרא ורננא ברמשא: זח"א רכט, ב. ראה תו"א לז, א ובמ"מ לשם.
אשת חיל עט"ב: משלי יב, ד.
כמ"ש בע"ח דפי' חיל: ש' לידת המוחין.
ועי' בפע"ח בכוונת ק"ש: פט"ו.

נח לו לאדם שלא נברא: עירובין יג, ב.
בעה"ק ח"ב פכ"ב: שמבאר וז"ל "לפי שמצד אמרו והשטן העומד על ימינו מוכן ומעותד אל הנטיה אל הפך מה שנוצר עליו וטוב לו . . והאומרים נוח לו שנברא לפי שאם ברא יצר הרע וחמרו יטהו מני הדרך, הנה ברא לו תורה תבלין והיא תיעצהו לשמור בריאותו לבלתי יחלה ותדריכהו בדרך ישרה . . יפשפש במעשיו יבדוק עצמו מעבירות שעשה כבר ויבערם . ."
הובא בשל"ה בהקדמת בית ישראל דף כ"א ע"ב כ"ב ע"א: מביא כל לשון העבה"ק "אבל אני אומר שיש עוד רמז ביפשפש וימשמש כי ירמוז למ"ש לא די שמבטל את הרע אלא כובשו ואוחזו תחת ידיו ומטהרו, ויפשפש ר"ל יהיה סור מרע וימשמש ר"ל יאחוז כו'".
ובעמה"מ שער קרית ארבע פנ"ה: דף צד, א (דפוס אמשטרדם) שכתב "יפשפש במעשיו עכשיו שנברא פעם אחרת. ומלת עכשיו דייקא ר"ל בריאותו עכשיו פעם אחרת שלא עשה רצונו של הקב"ה, יפשפש במעשיו שעשה בראשונה שנתחייב גלגול אודות זה" ע"ש בארוכה בענין גלגולים.
בד"ה הים ראה וינוס: לעיל פ' צו טז, ג.
ואנשי קודש תהיון לי: שמות כב, ל.
ויקח מאבני המקום: בראשית כח, יא.
כמ"ש בזח"א ויחי דרל"א ע"ב: מובא באוה"ת פ' ויצא קעו, א "אלין אבנין וקורין עילאין דאתקרין אבני המקום".
במאו"א אות אלף סעי' ד': מובא גם באוה"ת פ' ויצא קעו, ב ושם מציין "מ"ן ומ"ד נק' אבני שיש טהור".
ובאות כ' ס"ב: הלשון נעתק ביהל אור ע' תקע.
המכוון בבריאת הסוס עד"מ אינו בשביל התועלת המגיע לו: ראה לקו"ש ח"ח ע' 282.
שלא לקפח שכר כל ברי': מכילתא כב, ל.
ולכבודי בראתיו: ישעי' מג, ז.
כל פעל ה' למענהו: משלי טז, ד.
תכלית המכוון בבריאת האדם אינו בשביל האדם עצמו: בלקו"ש חט"ו ע' 248 מציין שזה ע"ד המבואר בתניא פל"ז (מח, ב) "לקשרם ולייחדם באוא"ס ב"ה" וזה בא בהמשך להמבואר שם פל"ו שתכלית הבריאה הוא שיהי' לו (ית') דירה תחתונים. ע"ש.
ובלקו"ש ח"ו ע' 236 הערה 8 מציין שמכאן ואילך "מוכיח ממרז"ל (ספ"ו דאבות) "כל מה שברא הקב"ה לא בראו אלא לכבודו". וממארז"ל ס(וף מס' קדושין) ואני נבראתי לשמש את קוני, שגם בריאת האדם (וכוונתו שם היא לישראל — אתם קרויין אדם —

כמובן מהמשך הענינים שם) היא (לא רק בשביל האדם גופא כ"א) לכבודו ית'" ע"ש עוד. וראה גם לקו"ש חכ"ב ע' 52. ח"ב ע' 242. ח"ו ע' 349.

ישמח ה' במעשיו: ראה תהלים קד, לא.

לויתן זה יצרת: תהלים קד, כו.

דף כט

שעשוע המלך בעצמותו: עה"מ ש"א.

מגיע שכר טוב לאין קץ: ראה לקו"ש חט"ו ע' 248.

יפה שעה אחת של קורת רוח: אבות א, יז.

ושער רישי': דניאל ז, ט.

יפה . . בתשובה ומע"ש: אבות א, יז.

ולא אמרו ח"ו טוב לו שלא נברא: ראה לקו"ש חכ"ב ע' 53.

בשביל עלייה גדולה ונפלאה: מבאר כאן "בענין העלי' דהנשמה מצד זה שהיא משלמת הכוונה — ראה לעיל כח, ד. — ד"ה ועתה ישראל תשל"ז (סה"מ מלוקט ח"ב ע' שלא) הערה 64.

אמרו צדיק כי טוב: ישעי' ג, י.

מה רב טובך אשר צפנת: תהלים לא, כ.

ולא יעבוד לגרמי' ולקבל פרס: ראה אבות א, ג.

ולואי שתהא יציאתו כביאתו: יומא פו, ב. סנהדרין ז, ב.

ולכן עכשיו שנברא יפשפש במעשיו: "שהכוונה — שידע שנברא (לא בשביל עליותיו, כ"א) לשמש את קונו". — לקו"ש חכ"ב ע' 54 הערה 59.

ועתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש: ב"ב עה, ב.

וכל בניך: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ז ע' שיט (ונדפס ג"כ בס' שערי תשובה לאדהאמ"צ עב, ג). ובסה"מ תקס"ז שם ביאורים נוספים (וראה שם בהוספות ע' שעח).

באוה"ת ראה ע' תשעג הגהות נוספות למאמר זה. ובכרך ו ע' ב'שמה.

בגוכתי"ק 1101 נכתב: "שייך לפסוק רב לכם סב כו', בפ' דברים".

לכללות המאמר ראה גם ד"ה זה דשנת תרפ"ט (סה"מ קונטרסים ח"א. ועוד).

וכל בניך למודי ה': ישעי' נד, יג.

כדאיתא בגמרא . . ברכות . . צ"ו ג': כמה מהם נעתקו לשונם באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתלג ואילך.

ויש להקדים מארז"ל פ"ז דב"מ: קטע מכאן בסה"מ תרל"ה כרך א ע' רכז ואילך.

פי' ברכו מלשון המשכת: ראה הדיוק בד"ה שלום רב תשל"ח (סה"מ מלוקט ח"ב ע' ר), ושם בהערה 26 מציין לספר שערי תשובה מאדה"א ח"א עב, ד.
להבין ענין הברכות: בתו"א פ' בראשית.
והיינו ע"י התפלה: באוה"ת פ' ראה ע' תשעג יש הגהה לכאן.
וכמ"ש במ"א בביאור ע"פ יונתי: לקמן שה"ש כ, ד. ראה אוה"ת פ' ראה ע' תשעג.
ואח"כ ודברת בם: שבד"ת הכ' מדבר (ברכות כא, א).
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא. באוה"ת פ' ראה ע' תשעד יש הגהה לכאן.
אני המשנה המדברת בפיך: מגיד מישרים ר"פ ויקרא. ועוד.
פי' ד' אותיות שם ה': ראה ת"ז בהקדמה.
איתא בת"ז: בהקדמה (פתח אלי').
בד"ה החלצו מאתכם: לעיל פ' מטות.
פי' קדוש לשון הבדלה: ראה פירש"י ר"פ קדושים. אגה"ת פ"י ובליקוט פי' שם. וראה תניא פרק מו.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
שהוא בחי' יש מיש שבזה שייך תפיסא: באוה"ת פ' ראה ע' תשעד יש הגהה לכאן.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
שנמשך רק בחי' יו"ד כו': באוה"ת פ' ראה ע' תשעד יש הגהה לכאן.
כי בי-ה ה' צור עולמים: ישעי' כו, ד.
גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו: תהלים מח, ב.
אימתי גדול ה': זח"ג ה, א.
[וע' ח"ב (רל"ה, א) ושם אי' במה הוא [איהו] גדול]. [כ].
בס"י שתי אבנים בונות: פ"ד, מי"ב.
הללוהו כרוב גודלו: תהלים קנ, ב.
לכל חד וחד לפום שעורא דילי': זח"א קג, א.
והן הן גבורותיו: ראה יומא סט, ב. ילק"ש נחמי' רמז תתרעא.
בד"ה בשעה שהקדימו: לעיל פ' במדבר יב, ד.
רחובות הנהר: בראשית לו, לז.
בינה ליבא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
החכמה כח מ"ה: זח"ג לד, א. הקד' ת"ז בתחלתה. ובכ"מ.
הס"י אם רץ לבך שוב לאחד: פ"א, מ"ח (שם: למקום). ולהעיר מהקדמת ת"ז (ז, א).
הן יראת ה' היא חכמה: איוב כח, כח. ושם אי' "אד'" [כ].

דלית מח' תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
וכמ"ש בד"ה וידעת היום: לעיל פ' ואתחנן ד, ב.
ולמסור נפשו באחד: ראה שו"ת הרשב"א ח"ה סנ"ה. ב"ח טואו"ח רסס"א. פע"ח שער הק"ש פי"ב.
ואחר הרצוא שוב: באוה"ת פ' ראה ע' תשעה יש הגהה לכאן.
זכר חסדו: תהלים צח, ג.
כונן שמים בתבונה: משלי ג, יט.
ועמ"ש ע"פ הקל קול יעקב: בראשית כז, כב. בסידור עם דא"ח.
בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה: בתו"א פ' יתרו.
עדות לישראל: תהלים קכב, ד.
בסוף הקיצור: באוה"ת פ' ראה ע' תשעה יש הגהה לכאן.
בזח"א ד"נ ע"ב: מובא באוה"ת פ' וישב דף רסד, א.
ודקמ"א ע"ב: ובארוכה ראה לעיל פ' עקב טו, א. נזכר לעיל בפ' ראה כד, א. הלשון באוה"ת פ' וישב דף רסד, א. נזכר גם באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקמו.
צורת הוי"ו שראשה יו"ד ומן היו"ד נמשך וי"ו כו': באוה"ת פ' ראה ע' תשעו נמצא הגהה לכאן.
אוא"ס המלובש בחכמה: ראה ע"ח ש' דרושי אבי"ע פ"א. תניא פרק לה בהגהה.
בששה מדות עליונות: באוה"ת שם נמצא הגהה לכאן.
דכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
רוח אייתי רוח: זח"ב קסב, ב.
בד"ה השמים כסאי: תו"א בתחלתו.
הנק' מצות המלך: להעיר מב"ב קנט, א. תוספ' נגעים פ"ג. ועוד.
ונאום הגבר הוקם על: ש"ב כג, א.
עולה של תורה: תנדא"ר (רפ"ב). מדרש שמואל (פכ"ט). במד"ר (פי"ח סי' יז [כא]). [כ].
מארז"ל ע"פ ושבתם וראיתם: חגיגה ט, ב.
מאה פעמים ואחד: באוה"ת פ' ראה ע' תשעז נמצא הגהה.
כמ"ש בסש"ב: פט"ו.
בד"ה ועתה יגדל נא: לעיל פ' שלח לט, א.
בביאור ע"פ לא הביט און ביעקב: לעיל בלק ע, ג.
דוד שהי' מרכבה לבחי' מל': מא"א אות ד, ס"ט.
ודוד עבדי: יחזקאל לז, כה.

נאם דוד בן ישי: שמואל-ב כג, א.
ישי היינו י' עם ש"י: קטע נעתק באוה"ת נ"ך כרך א ע' נא.
בזהר פ' חקת דק"פ ע"ב: הלשון בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתקצב. באוה"ת נ"ך כרך א ע' נא.
בניהו היינו בן י"ה: ראה מא"א אות ב, סכ"ה.
ובזח"א ד"ו סע"א: ראה הלשונות באוה"ת נ"ך כרך א ע' נא ואילך.
וישמהו דוד אל משמעתו: שמואל-ב כג, כג.
ירושלים היינו יראה שלום: ראה ב"ר נו, טז.
סוכת דוד הנופלת: עמוס ט, יא.
עול ד"א: ראה ג"כ אבות ג, ה.
את זה לעומת זה עשה האלקים: קהלת ז, יד.
בחכמה יבנה בית: משלי כד, ג.
התו' דמחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.
סד"ה וארא אל אברהם: תו"א פ' וארא.
כבוד מלכותך יאמרו: תהלים קמה, יא.
מראש מקדם נסוכה: פיוט לכה דודי.
העונה איש"ר מברך: שבת קיט, ב.
להודיע . . וכבוד הדר מלכותו: תהלים קמה, יב.
ע"כ יעזב איש את אביו: בראשית ב, כד.

דף ל

מורשה קהלת יעקב: דברים לג, ד. [כ].
א"ת מורשה אלא מאורסה: ספרי ברכה ד. ברכות נז, א. וש"נ.
להיות דירה בתחתונים: ראה תנחומא בחוקותי יג, נשא טז. במד"ר פי"ג, ח.
בד"ה בפ' נסכים: לעיל פ' שלח מ, ב ואילך.
בד"ה קדש ישראל: לעיל פ' פינחס פ, ב ואילך.
סד"ה זאת חנוכת המזבח: ראה לעיל פ' נשא כט, ב.
כל האומר אין לי אלא תו': יבמות קט, ב.
פ"ק דברכות בענין המשמח לחתן: ו, ב.
ביום חתונתו זה מ"ת: תענית כו, ב.
אלפים שנה שקדמה התורה לעולם: מדרש תהלים צ, יב.
ב"ר (פ"ח [ב]). [כ].

אאלפך חכ' אאלפך בינה: איוב לג, לד. וראה שבת קד, א.
נובלות חכ' שלמע' תורה: ב"ר פי"ז [ה]. ופמ"ד [יז] [כ].
בד"ה תורה צוה: לקמן פ' ברכה צד, א.
אני תורתך שעשעתי: תהלים קיט, ע.
מלמעלה מהחכמה עילאה עצמה: באוה"ת פ' ראה ע' תשעז יש הגהה לכאן.
וכמ"ש בזח"ג דק"מ ע"א: מובא גם ביהל אור ע' שיג שמציין לכאן.
ודרס"ב א': ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' תקמו.
שיש יתרון לחכמה מן הסכלות: קהלת ב, יג.
בד"ה זכור את יום השבת: תו"א ע, א דשם נת' "פי' חכמות בחוץ שע"י שנתלבשה התורה למטה בחוץ מזה תרונה שיהי' עלייה בהתורה" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' תקמז. וראה לעיל עקב טו, א.
חכמות בחוץ: משלי א, כ. ראה עה"פ באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקמו, ובפ' יתרו ע' תשכ.
ורב יעבוד צעיר: בראשית כה, כג.
יש לי רב: בראשית לג, ט. ראה יהל אור ע' קכ.
ברבות פ' דברים ע"פ רב לכם: יד, יז.
כמ"ש נפשות: בראשית לו, ו.
וטורי דפרודא: זח"א (כט, ב. קנח, א). ח"ב (רלד, סע"א). וע"ל בחקותי (מח, א [ב]). [כ].
ע' נפש דיעקב נאמר נפש: בראשית מו, כז. וראה רש"י שם בשם המדרש. באוה"ת פ' ראה ע' תשעח יש הגהה לכאן.
ורב להושיע: ישעי' סג, א.
או יחזיק במעוזי: ישעי' כז, ה.
בפמשמ"ע . . בפמשמ"ט: סנהדרין צט, ב.
הענין יובן בהקדים מארז"ל: מכאן מובא גם בסה"מ מים רבים תרל"ו ח"א פרק פד. וראה תו"א כה, א.
עתיד חזיר ליטהר: של"ה תורה שבכתב רפ"ד. ע' מאמר חקור דין ח"ב פי"ז. ובח"ד פי"ג. [כ]. — וראה לקו"ש חי"ב ע' 175.
מאורי אור אות ח' סעיף ו: "חזיר נק' קליפת נוגה, לכן במיתוקה עתידה לחזור ותהי' קדושה" משיחת ש"פ ויצא תנש"א הערה 78. וראה באוה"ת ויקרא כרך א ע' רלט "דחזיר ק"נ ולכן עתיד חזיר ליטהר". וראה לעיל פ' חקת ס, א.
ועיין ברבות ס"פ שמיני: "ס"פ י"ג למה נקרא שמה חזיר שמחזרת עטרה לבעליה הה"ד ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה. ור"ל שאחר שיתברר

ק"נ אזי והיתה כו' נמשך יתרון האור נמשך מבירור החושך ע"ד מי יתן טהור מטמא, א"כ החזיר מחזרת העטרה שמהחשך נמשך האור" — אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתצט.

יכרסמנה חזיר מיער: תהלים פ, יד.

שהם ע' ובקדושה הם ע' נפש דיעקב: ראה זח"ב ה, ב. וראה רש"י וישלח לה, יא. תיב"ע ופרש"י האזינו לב, ח. אוה"ת במדבר ע' יח ואילך. סוכות ע' א'תשסה. שעה"ת ח"א עד, א. לקו"ש ח"כ ע' 220.

יצב גבולות עמים למספר בנ"י: דברים לב, ח.

רם על כל: תהלים קיג, ד. באוה"ת שם ע' תשעח יש הגהה.

בד"ה ראה ריח בני: תו"א כ, ב ואילך.

בהמשך מים רבים תרל"ו פרק פד נוסף: "ובהגהות לשם [אוה"ת תולדות קנב, א ואילך] יעו"ש ולכן הם י"א, וכ"ה בענין העי"ן שהעיין היא עייי"ן תלויה להורות כי מרחוק יגיע אליהם אור האלקי' בבחי' מקיף ורם ומתנשא כמ"ש רם על כו'".

ויער זה הוא עולם המלאכים: ולהעיר ממא"א אות יו"ד, ס"כ.

אכלתי יערי: שה"ש ה, א.

עה"ד טו"ר: בראשית ב, ט.

ועיין ברבות תולדות ר"פ ס"ה: "דקאי על אדום זה עשו" — יהל אור ע' רפג. ראה לקמן הערה "ובפ' שמיני" וביהל אור המצוין שם.

וס"פ תרומה: וראה אוה"ת ויקרא כרך א ע' רלט. ובשיחת ש"פ ויצא תנש"א הערה 78 ובשולי הגליון שם.

ובפ' שמיני פי"ג: "עיי"ן תלויה אם זכיתם מן היאור ואם לאו מן היער הדא חיותא כי סלקא מן נהרא היא ממכיא לשון מך" — יהל אור ע"פ יכרסמנה ע' רפג.

ובשה"ש בפסוק כמעט שעברתי: ביהל אור מציין ע"ז "כמ"ש בפ' שמיני".

אז אהפוך אל עמים שפה ברורה: צפני' ג, ט.

ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.

ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.

ובאו במערות צורים: ישעי' ב, יט.

כל בני בשר יכרעו ויפולו: תפלת עלינו (בדילוג).

גרה לא יגר: ויקרא יא, ז.

וזהו ענין ורב שלום: באוה"ת פ' ראה ע' תשעח יש הגהה לכאן. וראה שיחת ש"פ ויצא תנש"א.

להבדיל בין הטמא לטהור: ויקרא י, י.

ודבשי היינו ק"ש: ע' זח"ג (רמ"ד, א). [כ].
כתפוח בעצי היער: שה"ש ד, ג.
סנד"ל . . בגימטריא יער: כמ"ש במאו"א ערך יער ס"כ. וע' ע"ח ש' כסה"כ (רפ"ז). [כ].
סנד"ל . . קושר כתרים לקונו: חגיגה יג, ב. ותוד"ה וקושר [כ]. זח"א קסז, ב. [וראה לעיל בשלח ב, סע"ב].
בחכמה . . אתברירו: זח"ב רנד, ב. ראה ע"ח שי"ח, פ"ה.
בד"ה בחדש השלישי: תו"א סז, א. וראה באוה"ת יתרו ע' תשעז ואילך.
בד"ה מזמור לתודה: סידור מה, א.
ועי"ז נעשה ורב שלום: באוה"ת פ' ראה ע' תשעט יש הגהה.
והאם רובצת . . ואת הבנים: דברים כב, ו-ז.
ברבות סדר וירא פנ"ו: הלשון מובא באוה"ת בראשית כרך ד תשעד, א "אברהם קרא אותו יראה שנאמר ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה, שם קרא אותו שלם שנאמר מלכי צדק שלם כו' הריני קורא אותו ירושלם כמו שקראו שניהם" ע"ש באוה"ת. וראה גם באוה"ת פ' חוקת ע' תתנו ושם מציין לתוס' במס' תענית טז, א.
ומלכי צדק מלך שלם: בראשית יד, יח.
אם אין חכמה אין יראה: אבות ג, יז.
וגילו ברעדה: תהלים ב, יא.
זעות מחיל כסא: בפיוט מוסף של ר"ה אחר כתר — ד"ה וחיות. [כ].
שלמים הם אתנו . . בשלום ובלב שלם: בראשית לד, כא. רש"י שם.
ובפ' ויקרא בפסוק ואם זבח שלמים . . שלום: ג, א. רש"י שם.
ופרוס עלינו סוכת שלומך: ברכת השכיבנו.
שלום לרחוק שנעשה קרוב: ברכות לד, ב.
הרמ"ז פ' נשא דקכ"ב ע"ב . . הניצוצות שנפלו: לג' קליפות שהן רחוקות ולקרוב לאותה שבק"נ הקרוב לקדושה עכ"ל — אוה"ת חקת ע' תשצח. וראה שם ע' א'תתעו.
וחסדי מאתך לא ימוש: ישעי' נד, י.
וכל הלבבות יראוך: תפלת נשמת.
בד"ה וידעת היום: לעיל פ' ואתחנן ח, ב.
בצדקה תכונני: ישעי' נד, יד.
שפת אמת תכון לעד: משלי יב, יט.
אף תכון תבל בל תמוט: תהלים צג, א.
תבנה ותכונן: במדבר כא, כז.

בד"ה על כן יאמרו המושלים: לעיל פ' בלק.
ולכן ארז"ל: יבמות קט, ב. [ב].
במעלים עיניו מן הצדקה: ראה אגה"ת פ"ז ושם מביא תחלת הפסוק השמר לך פן, וכן אינו מביא תי' וגמ"ח.
פ"ו דכתובות ס"א ע": באגה"ת מהדו"ק ע' תקמא (בהוצאת קה"ת תשמ"ב) מציין לב"ב. וכנראה שהציון אינו לאדה"ז. וראה שם הערה לשורה 7-9.
וברבות ברות ע"פ ותאמר לה חמותה: ה, ט.
וחטאך בצדקה פרוק: דניאל ד, כד.
להחיות רוח שפלים: ישעי' נז, טו.
ראה אגה"ת פ"ט. אוה"ת פ' לך לך תתרעד, ב. פ' תולדות תתכז, ב.
שממשיך רחמים ומקיפים עליונים: באוה"ת פ' ראה ע' תשעט יש הגהה לכאן.
ובאתעדל"ת זו אתעדל"ע: ראה זח"ב קסב, א.
אם ה' לא ישמר עיר: תהלים קכז, א.
וממחתה כי לא תקרב: ישעי' נד, יד.
זח"ג בלק קפ"ח ב': ראה הלשון באוה"ת בראשית נא, א. וראה גם אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתמב.
בד"ה והיה מעשה הצדקה שלום: אגה"ק סי' יב.
סד"ה ציון במשפט תפדה: לעיל פ' דברים א, ג ואילך. ושם בדף ב, א מציין לכאן.
בזח"ג ר"פ אמור: פח, א נזכר גם לעיל כה, ג. ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' תקלח.
ברבות וישלח פע"ח בא פט"ו: ראה לעיל כה, ג. ובאוה"ת בראשית פח, ב. "מבואר ענין שמש צדקה היינו מה שיהי' ואור החמה שבעתים כאור שבעת הימים והוא ענין אור ג"ר דעתיק ולכן היא מרפא כי משם מקור החיים".
משפטים פל"א: "מבואר דשמש צדקה הוא משיח" — אוה"ת בראשית פט, א. וראה באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקלז. לעיל ע' כו, ג.
(**ובכ"ז אפשר להבין . . דכל מקום שנאמר והיה אינו אלא שמחה**: בארוכה בכ"ז ראה באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תשסא ואילך. אוה"ת פ' ויצא תתנד, א. אוה"ת פ' ראה ע' תרצט.
והי' ביום ההוא יצאו מ"ח: זכרי' יד, ח.
והי' ביום ההוא יתקע בשופר: ישעי' כז, יג.
כל הנשמה תהלל י-ה: תהלים בסופו.
בד"ה רני ושמחי בת: תו"א לו, ב.
ישמח ה' במעשיו: תהלים קד, לא.

ושבתי בשלום אל בית אבי: בראשית כח, כא.
יצחק בחי' צחוק: ראה בראשית יז, יז-יט.
אז תתענג על ה': ישעי' נח, יד.
והי' מעשה הצדקה שלום: ישעי' לב, יז.
וז"ש ברבות ויצא פרשה ע' נטל הקב"ה: ראה לעיל פ' מטות פג, ד. לקמן דרושים לר"ה ס, ג.

דף לא

ביאור הדברים: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ז ע' של ורשום עליו "ביאור שני באופן אחר". ובע' שכד יש עוד ביאור. הוספות באוה"ת פ' ראה ע' תשפו.
מה שנתבאר כאן בענין בנין המלכות מצוין בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתקנו "בנין המלכות מהגבורות (ע' ביאור וכל בניך, ובד"ה ויקחו אליך פרה איתא במשניות פ"א [=לקו"ת פ' חקת] דף ס' סע"א. ובד"ה והניף את העומר פ"א בפ' אמור דף לו סע"א. ובפ' במדבר בד"ה וספרתם לכם פ"א. וביאור ע"פ כה תברכו ספ"א. ובביאור ע"פ שובה ישראל דרוש הראשון, ובת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא. ובסידור ע"פ אד' שפתי תפתח)".
קרו לי' אלקא דאלקייא: מנחות קי, א.
ואם צדקת: איוב לה, ז.
שממית בידים תתפש: משלי ל, כח.
בד"ה ויאבק איש: תו"א כה, א.
ובד"ה ויהי בשלח: תו"א סא, א.
שמאל דוחה: סוטה מז, א. סנהדרין קז, ב.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה.
בד"ה להבין ענין הברכות: תו"א ו, ד.
חותם בברוך: ראה אוה"ת בא ע' שב.
וכמ"ש ע"פ . . אבנא למשקל בה: ביאוה"ז להצ"צ. זח"ב קפז, ב.
שהחכמה נק' דין כמ"ש החייט: מובא גם בתו"א ה, ד. ושם מוסיף "ושבחו האר"י ז"ל". וראה לעיל חקת נט, א.
בחי' קו המדה שהוא בחינת גבורה עילאה דע"י: ראה לעיל פ' נשא כז, ג.
חכמת נשים בנתה ביתה: משלי יד, א.
בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

יראה תתאה מל' שרשה מיר"ע: וגם יר"ת (שבגילוי היא למטה גם מאהבה זוטא) שרשה ביר"ע (שלמעלה גם מאה"ר) — לקו"ש ח"ה ע' 367 הערה 102.
ע"פ מאמר הזח"ג . . ע"פ וגם אמנה: ביאוה"ז לאדה"א פ, ג ואילך.
ובפ' וירא: ביאוה"ז לאדה"א י, ב. ביאוה"ז להצ"צ ע' מב ואילך.
בד"ה להבין הטעם שנשתנה יצירת האדם: תו"א ו, ג.
בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת: לקמן נו, א ואילך.
ובפרדס שער מהות והנהגה פי"ג: נזכר לעיל פ' פקודי ד, א. ושם מעתיק גם פי' השל"ה. ובענין הפרדס ראה אוה"ת בראשית כרך ג תקלה, ב. פ' נצבים ע' א'רכא.
כעיר שחוברה לה יחדיו: תהלים קכב, ג.
בכל האצי' מאיר בחי' חכ': ראה ת"ז ת"ו.
סד"ה ראה ריח בני: תו"א כ, ד.
וכמ"ש בפע"ח: ש' התפלה פ"ו ובפ"ז. ובדיוק כמ"ש כאן ל"מ. [כ].
קוב"ה סליק לעילא: זח"ב (ז, ב. כ, ב). [כ].
לא נתמלאה צור אלא: מגילה ו, א. וש"נ. זח"ב רלו, א.
וכמ"ש לע"ל: ישעי' ב, יט. [כ].
במערות צורים מפני פחד ה' כו': וגו'. [כ]. אבל באוה"ת פ' ראה ע' תשפ נכתב ג"כ "כו'". ושם יש הגהה לכאן.
ע"פ שימני כחותם: לקמן שה"ש.
ענין עתיד חזיר ליטהר: נסמן בלקו"ש ח"י"ב ע' 175.
יכרסמנה חזיר מיער: תהלים פ, יד.
והע' תלויה: ויק"ר פ' שמיני פ' יג: "עיין תלויה אם זכיתם מן היאור ואם לאו מן היער" — יהל אור ע' רפג. וראה קידושין ל, א. ועיין מענין ע' תלויה באוה"ת ויקרא כרך א ע' רמב.
ימותו ולא בחכ': איוב ד, כא.
שהחיצונים מקבלים . . מקיף דלבונה: מ"ח מס' תפלת העשי' ו, ג. מא"א אות ל' ס"ח. פע"ח שער עולם העשי' פ"ד.
קטע מכאן מובא באוה"ת ויקרא כרך א ע' רמד.
יש י"א סממני קטרת: כריתות ו, א. ירוש' יומא פ"ד, ה"ה.
עשר ולא תשע: ס"י פ"א, מ"ד.
יער . . או עולם העשי': מא"א אות יו"ד, ס"כ.
ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
ע"פ אסרי לגפן עירה: תו"א מז, א.

מ"ש ברבות ע"פ רב לכם כו': רבות דברים פ"א, יט.
מצפון זהב יאתה: איוב לז, כב.
יראו את ה': תהלים לד, י.
ראשית חכמה יראת ה': תהלים קיא, י.
הנחמדים מזהב: תהלים יט, יא.
ברבות בראשית פי"ו: הלשון נעתק באוה"ת פ' תצוה ע' א'תריג. וראה יהל אור ע' עא.
אם אין חכמה אין יראה: אבות ג, יז.
בינה יתירה ניתנה באשה: נדה מה, ב.
ערבים עלי ד"ס: שהש"ר א ע"פ כי טובים דודיך (ב). וראה ע"ז לה, א.
בד"ה שחורה אני: לקמן שה"ש ט, ג.
שהתורה נק' עוז ותושיה: עוז לנה"א ותושי' לנה"ב. ע' בזהר חדש במדה"נ בראשית (ו, ב. [ה, ב]) התורה נק' תושיה בתחילה ואח"כ גבורה כו' בתחלה [. .] מתשת כחו של אדם מפני שיש לו להלחם עם יצה"ר ולכתת כל גופו בבית המדרש עד שירגיל אותו בתורה כיון שהוא רגיל כו' יש לו שמחה וגבורה כו'. ע"ש. [כ].
אורייתא סתים וגליא: זח"ג צח, ב. וראה זח"ב צה, א.
אדמוני עם יפה עינים: שמואל-א ט, מב.
במו"ס טלא דבדולחא: מבואר בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' שלח. וראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'נז.
עיין זח"ג תזריע נ"א א' נ"ו א': הלשון נעתק באוה"ת פ' תרומה ע' א'תקא.
פ"ד א': ראה לעיל פ' שלח מג, א.
ברוך יסוד אבא: "ברוך נק' יסוד אבא המיוחד תוך יסוד אימא ונק' שביל ונתיב דאעיל בה" — מאו"א אות ב, לט, מובא באוה"ת בראשית כרך ג תקנא, ב עם הגהות, ונזכר לעיל פ' תזריע כב, ג.
והמקיף דוחה יניקת החיצונים: באוה"ת פ' ראה ע' תשפ יש הגהה לכאן.
אם ה' לא יבנה: תהלים קכז, א.
ביומא די"ט סע"ב: הלשון מובא ביהל אור ע' תצג.
וברבות . . ויצא קנ"א ב': ראה יהל אור ע' תצד ואילך.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
זורע צדקות ומצמיח ישועות: ברכת יוצר.
בד"ה המגביהי לשבת: ראה תו"א לח, ד.
לדוד ה' אורי: תהלים כז, א.

אורי . . **בחי' א"פ וישעי הוא המשכת או"מ**: כ"ה גם בביאוה"ז לאדה"א פז, ג. מובא ביהל אור ע' צח ושם מוסיף פי' האלשיך שפי' וישעי להושיע מיצה"ר ע"ש.
בזח"ג קי"ט א': "פתח ואמר ה' אורי וישעי וגו' כיון דברנש אסתכל ואתאחד בנהורא דלעילא וקוב"ה אנהר עליה לא דחיל מעלאין ותתאין כד"א ועליך יזרח ה' וכבודו וגו'" — ביאוה"ז לאדה"א פז, ג. מובא גם ביהל אור ע' צח.
וברבות אמור פכ"א: ראה הלשון ביהל אור ע' צז. (ושם מציין לפ' אחרי וכן צ"ל כאן).
ויבן את הצלע: בראשית ב, כב.
זח"ב תרומה קל"ה א': ראה גם אוה"ת פ' וישב רנג, ב.
אנת הוא שלימותא דכולהו: ראה ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
שלום לרחוק שנעשה קרוב: ברכות לד, ב.
קראוהו בהיותו קרוב אלו עשי"ת: יבמות מט, ב. וש"נ.
סוכת שלומך: ברכת השכיבנו.
מקריבים בסוכות ע' פרים: ראה במדבר כט, יג. ואילך. סוכה נה, ב.
תרי"ג . . **תר"ך עמודי אור**: פרדס ש"ח, פ"ג.
ע"ל בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
דכללות המצות נק' צדקה: בכל תלמוד ירוש'. (תניא פל"ז).
בד"ה כה תברכו: לעיל פ' נשא.
ועיין בהרמ"ז פ' שלח דקנ"ט א': מובא גם לעיל פ' קדושים ל, ג.
וראה ביהל אור ע' תנד ההפרש בין פי' הרח"ו להרמ"ז ע"ש.
כשושנה בין החוחים: שה"ש ב, ב.
בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: דברים ו, ה.
כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.
נכספה וגם כלתה נפשי: תהלים פד, ג.
בד"ה וארשתיך לי: לעיל במדבר ח, ב.
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
אורייתא היא היכלא עילאה דקוב"ה: ראה זח"ב ר, א.
רוכב . . **ושאט בח"י אלפים עולמות**: ע"ז ג, ב.
יש קונה עולמו בשעה א': ע"ז י, סע"ב.
יפה את רעיתי כתרצה: שה"ש ו, ד.
בד"ה כי תצא: לקמן לו, א.

לא זז מחבבה עד שקראה אמי: שמו"ר ס"פ נב. ובילקוט שה"ש ר' תתקפו. ופסדר"כ ויהי ביום כלות משה. וע' מדרש חזית שה"ש (ספ"ג). ובמד"ר (פי"ב סי' יו"ד [כ]). ועל"ק נצבים (מד, ד). [כ].

חצר הפנימית הפונה קדים: יחזקאל מו, א.

מארי דאורייתא: ת"ז בהקדמה (א, ב).

ביום חתונתו זה מ"ת: תענית כו, ב.

אבא יסד ברתא: זח"ג רנו, ב (רע"מ).

יחידה המקבלת מבחי' יחיד: ראה ע"ח שער דרושי אבי"ע (שעמ"ב), פ"א.

החכמה עצמה כעשי' נחשבת: ראה תניא ח"א פ"ב בהגהה. ח"ב פ"ט. ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק לתניא שם.

נובלות חכ' שלמע' תורה: ב"ר (פמ"ד [יז]). וע' פי"ז, ב. וע"ל בחקותי (מז, ג). [כ].

הנה מלכך יבא לך: זכרי' ט, ט.

אנכי מי שאנכי: נסמן לעיל פינחס פ, ב.

אנכי ה' אלקיך: שמות כ, ב.

שוש אשיש בה': ישעי' סא, י.

דף לב

ברבות משפטים ספ"ל: ראה אוה"ת במדבר ע' צד.

בד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כד, ד.

וסד"ה וילבש צדקה: אגה"ק סי' ג.

כתפוח בעצי היער: שה"ש ב, ג.

בד"ה כנשר יעיר קנו: לקמן פ' האזינו עח, א דשם מבאר שמתחלה מקבלים הנשמות מן המלאכים אהוי"ר ואח"כ מתעלים יותר — אוה"ת שה"ש כרך א ע' קצז.

לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א (ריז, ב). [כ].

תפוח יש בו תלת גוונין: זח"ג (רפ, סע"ב), וביאה"ד ע' מג"א (מגן אבות ברדיטשוב תרס"ב] פ' תולדות ד"ה וירח. [כ].

תפוח . . שמבחי' ג' אבות: פרדס שער כג ערך תפוח שכן משמע בזח"ג דף מ, א "אלא שנראה משם [מזח"ג הנ"ל] כי ג' אבות ג"כ נקראים תפוחים". וראה אוה"ת שה"ש ע' קצז שכ' "וזהו בחי' תפוח שיש בו ג' גוונין ג' אבות . . כמ"ש בזהר".

תורה עבודה וגמ"ח: אבות א, ב.

שתפוח גבהה . . גימ' צבאו': ע' זח"ג (עד, א. רפו, ב). וברמ"ז שם. ובמאו"א ערך תפוח ס"מ ע"ש. ובזח"א (פה, א). [כ]. ראה אוה"ת שה"ש ע' רי. שם כרך ג ע' תתעג וע' תתפא.

שהמלאכים אומרים קדוש: ישעי' ו, ג.
אות הוא בצבא שלו: ראה חגיגה טז. א. ובחי' אגדות מהרש"א שם. לפי גי' העין יעקב שם.
והיינו המשכת והתגלות הארת האצילות בבי"ע: ראה אוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתפא. וראה שם ע' תתעד.
קול דודי הנה זה בא: שה"ש ב, ח.
ע"פ קול דודי: לקמן שה"ש.
סד"ה ואתה מרבבות: לקמן פ' ברכה צג, ג.
אני לדודי: נאמר בשנת תקנ"ז — ראה רשימת המאמרים בס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תריח הע' 95 ולהלן ברשימת הכתבי-יד.
באוה"ת במדבר כרך ז ע' א'תתס מציין לד"ה זה "אני לדודי דלאזני". וראה מאמרי אדה"ז — פרשיות כרך ב ע' תתכה ד"ה ענין אלול ור"ה ויוה"כ.
ביאור על מאמר זה נדפס באוה"ת ראה ע' תתב.
בד"ה אני לדודי תשמ"ז מציין שמאמר זה "והוא אבוהון דכל הדרושים עם התחלה זו". וראה שם המאמר הב' ד"ה אני לדודי הקשר בין ב' הדרושים.
"ולהעיר ענין נפלא בדרוש . . שמתחיל ונדפס בדף לב, וי"ל בדא"פ שמספר לב יש בו תוכן מיוחד, כמדובר במ"א [— לקו"ש ח"ט ע' 156 הערה 23 ועוד] רמז הדבר שבפרק לב שבתניא [— שניתוסף כולו מאדה"ז לאחרי מהד"ק דסש"ב (ראה תניא מהדו"ק ע' רלו)] מבואר ענין ואהבת לרעך כמוך, משום שענין אהבת ישראל הוא הלב והעיקר, כמארז"ל זה כלל גדול בתורה, ועד"ז י"ל לגבי דף לב שבספר משנה תורה בלקו"ת שנסדר לדפוס ע"י הצ"צ והיינו בדף זה (בדרוש זה) הוא הלב של הלקו"ת דמשנה תורה. ואפילו את"ל שזה שדרוש זה נדפס בדף לב הי' אח"כ, מ"מ קרוב לומר, שמכיון שזהו ספר בתורה, ובפרט ע"פ תורת הבעש"ט הידוע [— כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סקכ"ו ואילך וש"נ], אפשר ללמוד הוראה בעבודת האדם גם מפרטים כאלו" — ד"ה אני לדודי תשמ"ו (סה"מ מלוקט ח"א ע' תסח).
באוה"ת פ' ראה כרך ו ע' ב'שמט רשימה מכ"ק הצ"צ ממאמרים שבהם נתבארו עניני אלול. ושם מציין "בלקו"ת פ' שופטים בד"ה אני לדודי ב' דרושים".
ד"ה זה נעתק בד"ה לך אמר לבי, ת"ש, עם שינויים. — טעם לכמה מהשינויים, נתבאר בשיחות ש"פ נצבים ה'שי"ת.
כמה ענינים שבדרוש זה נתבארו בלקו"ש ח"ב ע' 378, 637־ ח"ד ע' 1342-1344, 1346,

עיי"ש.
וי"ל, אשר מצד שייכות הפנימית דפ' ראה לאלול, מאמרי אלול שבלקו"ת (שסודר ע"י אדמו"ר הצ"צ) נכללו בפרשת ראה (ולא בפני עצמם, כדרושי ר"ה, שבת תשובה ועוד) — לקו"ש ח"ד ע' 1346.
ראה גם ד"ה אני לדודי תשכ"ו (סה"מ מלוקט ח"ד ע' שסג). ד"ה אני לדודי תשמ"ב. לקו"ש ח"ד ע' 1339 ואילך. שיחת ש"פ שופטים תש"נ.
ביאור אני לדודי הא' שלא נדפס כאן עיין בוך פערטעל ג' (שכג, א). יעו"ש. וע' לעיל ד"ה ושמתי כדכד הא' פ"ג בהמוקפים (כה, ג) קודם ד"ה ועוי"ל וד"ל. [כ]. כנראה הכוונה להנדפס באוה"ת פ' ראה ע' תתב.
אני לדודי ודודי לי: שה"ש ו, ג.
אני לדודי ודודי ר"ת אלול: אבודרהם סדר ר"ה ופירושה פ"א בשם הדרשנים. ראשית חכמה שער התשובה פ"ד קטו, ב. פע"ח שער ר"ה פ"א. ב"ח לטור או"ח סתקפ"א (ד"ה והעבירו), ועוד. — שיחת ש"פ שופטים תש"נ הערה 9. וראה בהנסמן בסה"מ מלוקט ח"ב ע' פב הערה 67. סה"מ מלוקט ח"ד ע' שסג.
ריש מס' ר"ה בשל"ה הק' מקדמונים, יעו"ש. ועל"ק (סד, א) משער היחודים פ"ז. ובמ"ח, יעו"ש. ובפע"ח ריש ש' ר"ה. [כ]. ראה ד"ה אני לדודי תשל"ט (ע' רכב).
והענין כי באלול מתחיל כו': "דזה שבאלול הוא אתערותא דלתתא כו' הוא ביאור הענין דאני לדודי ודודי לי ר"ת אלול" — ד"ה אני לדודי תשכ"ו (סה"מ מלוקט ח"ד ע' שסג).
דהיינו בחי' אתערותא דלתתא: משא"כ ר"ה ויוה"כ הם בחי' ודודי לי. וראה בלקו"ש חכ"ט ע' 171 הערה 37.
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ח, ג.
מלכותך מל' כל עולמים: תהלים קמה, יג.
בזהר פנחס דף רי"ד ע"ב ובהרמ"ז שם: "ע"פ חשף ה' זרוע קדשו כו' למיקם לה לכנס"י. ובהרמ"ז שם בינה המלבשת לגבורה דא"א וזהו שמאלו תחת לראשי שמשם התחלת הקירוב" — אוה"ת פ' לך לך כרך א עו, ב. אוה"ת ר"ה א'תכה. וראה גם לקמן שה"ש נ, ג. ביהל אור ע' רטז "ע"ד שמאלו תחת לראשי והוא גבורה דא"א כמ"ש הרמ"ז פנחס דף ריד, ב שסגולות הדין הקדוש הוא להעלות העולמות" ע"ש. ונזכר גם באוה"ת ויקרא כרך ג ע' תתקמז.
וזמן התגלותו דהיינו בר"ה בחי' יראה: "דבר"ה ויוה"כ הוא בחי' יראה (מצד התגלות מלכות ית') אבל מזה גופא שמקשר זמן זה עם "ודודי לי" מובן שאז הוא (גם) ענין האהבה

(וכן מפורש ס"פ תבא (שמציין בד"ה אני לדודי [— כאן] שם: שמקבלים דחילו ורחימו מלמעלה" — לקו"ש חכ"ט ע' 171 הערה 40.

וזהו בחי' דודי לי רק שצריך תחלה לעורר . . שהיא באלול: "כי האתעדל"ת שבאלול (אני לדודי) היא (גם) הקדמה להמשכה (דודי לי) שבר"ה ויוהכ"פ.

[ועפ"ז יומתק מ"ש בהמאמר שבכדי שיהיה ודודי לי בר"ה וביוהכ"פ צריך תחלה אתעדל"ת באלול — אף שמאמר זה מדבר בענין אלול, ולא בר"ה ויוהכ"פ — כי זהו ביאור על ענין אני לדודי ודודי לו ר"ת אלול]" — ד"ה אני לדודי תשכ"ו סעיף א (סה"מ מלוקט ח"ד ע' שסג).

ראה גם לקו"ש חכ"ט ע' 163 ואילך שם ע' 171.

שבאלול הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים: ראה מ"ח מס' אלול פ"א, ג. פע"ח שכ"ד בתחילתו.

בד"ה זה תשמ"ז מבאר: "שבענין י"ג מדה"ר ישנם ב' קצוות, מצד אחד, הרי הם למעלה מסדר ההשתלשלות, ולאידך הרי הם נמשכים במדידה והגבלה, שלכן נקראים בשם מדות (י"ג מדות הרחמים" — (מהנחה בלתי מוגה).

בענין "התגלות י"ג מדות הרחמים" — ראה בארוכה בלקו"ש חכ"ט ע' 163 בהערות לשם. לקו"ש חי"ט ע' 159. "והארת י"ג מדות הרחמים בחודש אלול הוא רק מפני שלפני כל אתעדל"ת צ"ל אתעדל"ע לפני" — לקו"ש חכ"ט ע' 171 הערה 37.

למה הם ימות החול: נתבאר באוה"ת פ' ראה ע' תתב. לקו"ש ח"ד ע' 1343.

ימות החול ואינם יו"ט כמו שבתות ויו"ט: ראה בספר השיחות תשמ"ט כרך ב ע' 686 הערה 107.

ע"פ משל למלך: נתבאר בארוכה בשיחת ש"פ שופטים תש"נ (סה"ש תש"נ ח"ב ע' 645), בענין המשל דמלך בשדה דלכאורה הוא היפך סדר העבודה דחודש אלול המרומז בר"ת דאני לדודי ודודי לי, ע"ש. וראה משיחות ש"פ תבוא תנש"א הערה 127 למה שהמשל הזה הוא בדף לב ע"ש.

יוצאין אנשי העיר: כי כאו"א מבנ"י מאנשי העיר מלכו של עולם הוא וכמש"נ בנים אתם לה' אלקיכם — לקו"ש ח"ט ע' 317.

ואז רשאין כל מי שרוצה: ומוסיף ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר — רשאים ויכולים (סד"ה לך אמר לבי השי"ת (סה"מ תש"י ע' 285) — שיחת ו' אלול תשל"ט הערה 47 — לקו"ש ח"ט ע' 312. ראה שם ע' 317. ד"ה אני לדודי תשמ"ב.

ומקבלין פניו בשדה: "עפ"ז יומתק המשל דמלך בשדה דוקא (ולא מלך בשוק [ע"ד המשל בזהר ר"פ בחקותי משוקא דבורסקי] וכיו"ב, שגם זה הוא משל על המשכת יגמדה"ר בימי החול), כי שדה הוא מקום מקור חיות האדם, ארץ ממנה יצא לחם (איוב כח, ה). ולחם לבב אנוש יסעד (תהלים קד, טו). . . הוא ע"י עבודת האדם בשדה חרישה זריעה קצירה . . וכמו"כ בנמשל: שלימות המשכת וגילוי יגמדה"ר בחודש אלול נעשה ע"י עבודת האדם "אני לדודי" — משיחת ש"פ ראה מבה"ח אלול תש"נ הערה 8.

"ראה סה"מ מלוקט ח"א ע' תסח "שדה" משווה כל הנמצאים בו". וראה מאמרי אדה"ז פרשיות [— ח"ב ע' תתכו] — לקו"ש חכ"ט ע' 171 הערה 41.

ואז רשאין כל מי שרוצה: "דזה שהם יוצאים להקביל את פני המלך הוא מצד הרצון שלהם, אלא שהנתינת כח להקביל את פני המלך הוא ע"י שהמלך בשדה, שאז (בהיותו בשדה) ישנו הרשות והיכולת לכאו"א להקביל את פני המלך" — ד"ה אני לדודי תשכ"ו (סה"מ מלוקט ח"ד). ושם בהערה 13: "להעיר מתו"א מג"א צח, ד ואילך בפירוש מרז"ל (שבת פח, א) כפה עליהם הר כגיגית כו' מודעא רבה לאורייתא, דכיון שהקדימו נעשה לנשמע מצד הגילוי מלמעלה ולא מצד עצמם — אין זה בבחירה ורצון, כפה. ודוקא בימי אחשורוש, זמן של הסתר קבלו ברצון גמור, רצון שמצד עצמם".

והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות: "הכוונה בזה שמדגיש את כולם היא, שגם אלה שהם רק רוצים להקביל את פני המלך אלא שהם שבויים בידי יצרם וגם כשמתעורר אצלם רצון לעשות תשובה ולקבל עליהם עול מלכות שמים אין זה בא בפועל, גם אותם הוא מקבל בספר פנים יפות" — ד"ה אני לדודי תשכ"ו (הנ"ל). וראה בלקו"ש ח"ט ע' 312-13. בהערה.

ומראה פנים שוחקות לכולם: "דהחילוק בין מקבל (בסבר פנים יפות) למראה (פנים שוחקות) הוא, דלשון מקבל נופל על דבר שישנו מקודם (לפני שקיבל) והוא מקבל את הדבר, ומראה פנים שוחקות הוא שהפנים שוחקות שלו (שישנם גם לפני שמראה) הוא מראה ומגלה אותם לזולתו. וזהו דלאחרי שאומר שהמלך מקבל את כולם בספר פנים יפות מוסיף שהוא מראה פנים שוחקות לכולם". — ד"ה אני לדודי — תשכ"ו (הנ"ל) סעי' ה.

יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.

שהוא ענין הארת י"ג מדות: "כמ"ש לפנ"ז ש"באלול הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים" — שיחת ש"פ שופטים תש"נ. ובהערה שם "ראה פע"ח שער ר"ה בתחילתו, משנת חסידים מסכת אלול פ"א ג'".

ובד"ה אני לדודי — תשכ"ו הנ"ל מוסיף "שהגם שבאלול הוא אני לדודי, אתערותא דלתתא, מ"מ, האתערותא דלתתא של האדם, ובפרט כשהוא רחוק מאלקות, הוא ע"י התעוררות ונתינת כח מלמעלה, וגילוי י"ג מדות הרחמים שבאלול" ע"ש.

א-ל ה' ויאר לנו: תהלים קיח, כז.

והארה זו . . מבחי' אל שהוא ראשית כל הי"ג מדות: "כנודע שיש כמה שיטות בזה, מהי התחלת י"ג מדה"ר וכאן קאי להשיטה שההתחלה היא בשם אל" — ד"ה אני לדודי תשמ"ז (מהנחה בלתי מוגה). וראה לקו"ש ח"ד ע' 1348 ואילך.

ראה אוה"ת פ' בהעלותך ע' תו.

כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.

בביאור ע"פ וכל העם רואים: תו"א עד, ב.

בד"ה אתם נצבים: לקמן פ' נצבים מד, ג.

ובד"ה להבין פי' וענין י"ג מדות: לקמן ר"ה ס, ד.

ובד"ה וארשתיך לי: לעיל במדבר ח, ב.

ככה יעשה כו': איוב א, ה.

בנים אתם לה"א: דברים יד, א.

ברא כרעא דאבוה: יונת אלם רפ"ב. וראה יבמות ג, א תוד"ה מקמי.

ע"ל ח' דברים [ואתחנן] (יג, ב). וש"נ. [כ].

בטל רצונך מפני רצונו: אבות ב, ד.

לאו אורחא . . דהדיוטא: זח"ג קמט, ב.

אשר לא ישב אדם שם: ירמי' ב, ו.

ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל א, כו.

ועשו לי מקדש: שמות כה, ח.

ובקשתם משם: דברים ד, כט.

וירא אלקים את האור: בראשית א, ד.

ופירשו רז"ל: זח"א (מה, ב). ובח"ב (רב, ב). [כ].

נחפשה דרכינו: איכה ג, מ.

שיפשפש במעשיו ודבוריו ומחשבותיו: ראה סה"מ עת"ר ע' סא ואילך.

וא"א לומר כך רק על הקב"ה: ראה ד"ה זה היום תחלת מעשיך תשל"ג דאמיתית הענין ד"זה" הוא רק בהעצמות. ד"ה בחודש השלישי תשל"ט סעי' י' (סה"מ מלוקט ח"ד ע' רסו).

כמ"ש זה אלי ואנוהו: שמות טו, ב. וראה פרש"י עה"פ.

מלא כה"א כבודו: ישעי' ו, ג.
אבל מקום . . מאד למטה: ראה אוה"ת ויקרא כרך א ע' קכה.
שדרשו רז"ל ע"פ קראו שם פרעה: ירמי' מו, יז [כ]. מו"ק טז, א.
במדבר הזה יתמו: במדבר יד, לה.
קס"ג ב': קסב, ב כצ"ל. [כ].
הוא נפילת אפים . . אליך ה': ראה זח"ג קכ, ב. שו"ע או"ח רסקל"א. פע"ח שי"ג, פ"ב.
ואותנו הוציא משם: דברים ו, כג.
וישוב אל ה' וירחמהו: ישעי' נה, ז.
ליעקב אשר פדה את אברהם: ישעי' נה, ז. וכ"ה בתניא פל"ב. ובהערות ותיקונים שם: בקרא לבית יעקב. ובכמה מדרז"ל (סנה' יט, ב. ועוד) מוכח דהכוונה ליעקב עצמו. ע"ל במאמר ד"ה וספרתם [אמור לה, ג] רפ"ב. וש"נ. [כ].
מדת יעקב . . רחמנות: ראה פרדס שם ערך אהבה. קה"י בערכו.
אהבה . . אאע"ה: ראה פרדס שם ערך אהבה. קה"י בערכו.
אע"פ שחטא: סנהדרין מד, א.
ברחמיך הרבים רחם עלינו: ברכת יוצר.
מדתו של יעקב מבריח מן הקצה: זח"א א, ב. זח"ג קעה, ב.
ע"י הרהור תשובה א' ישוב: להעיר מקידושין מט, ב. ע"ז י, ב. זח"א קכט, א-ב.
וכמ"ש בפרשה במדבר בד"ה וידבר: לעיל במדבר א, ב.
כי אבי ואמי עזבוני: תהלים כז, י.
הרועה בשושנים: שה"ש ו, ג.
אם יהיו חטאיכם . . ילבינו: ישעי' א, יח.
ותעניות למעט חלבו ודמו: ראה ברכות יז, א. זח"ב כ, ב.
בשווקים וברחובות אבקשה . . חדר הורתי: שה"ש ג, ב-ד.
ישראל עלו במחשבה: ראה ב"ר רפ"א.
בחי' טהורה היא: ברכת אלקי נשמה.
וחדר . . תורה שבעל פה: ע' זח"ג (מ, ב). [כ].
כי ה"א אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.
וכדאיתא בזהר ע"פ הרועה: (זח"ב כ, ב) ששונים בתורה. ושם (עדר, א) א"ת שושנים אלא ששונים. [כ].
ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים: זח"ג ז, ב.
רוח אייתי רוח: זח"ב קסב, ב.

כי באור פניך נתת לנו: ברכת שים שלום.
סד"ה בפ' נסכים: לעיל שלח מ, א ואילך.
ארץ לא זרועה: ירמי' ב, ב.
האמנם ישב אלקים על הארץ: מ"א ח, כז ושם כתיב "כי" האומנם. [כ].

דף לג

איזהו שוטה המאבד: חגיגה ד, א.
ובאו האובדים בארץ אשור: ישעי' כז, יג.
תעיתי כשה אובד: תהלים קיט, קעו.
בגמרא ספ"ג דמכות . . ובמהרש"א בח"א: "כאבידה המתבקשת דכתיב תעיתי כשה אובד בקש עבדך כו', וע' במהרש"א שם שע"ז רומז שה דאבידה שארז"ל פרק אלו מציאות שה דאבידה שארז"ל פרק אלו מציאות שה דאבידה קשיא שהוא מיותר, אלא דרומז על כנס"י הנק' שה פזורה והם הם שה דאבידה שבתורה שהש"י הוא בעלי' של אותו השה ומבקש להוציאו מאבידתו כו'" — יהל אור ע' תעז.
ועי' ברבות פ' קרח: יח, יא.
ברבות פ' קרח ובפ' בשלח: ראה יהל אור ע' תעז.
שושנה אתהפך מגוון סומק לגוון חוור: ראה זח"ב כ, א.
ברזא סומקא לסוסיא חיורא: חגיגה ט, ב.
אדמוני עם יפה עינים: ש"א טז, יב.
בביאור ע"פ וכל בניך: לעיל לא, ב.
ואני בתוך הגולה על נהר כבר: יחזקאל א, א.
ברבות בראשית פט"ז: נעתק באוה"ת נ"ך כרך א ע' שצ.
ובזהר בראשית ד"ו ע"ב: הלשון באוה"ת שה"ש ע' קל. ע"ש. אוה"ת נ"ך כרך א ע' שצ.
ובזח"ג פנחס דרמ"ז ע"א: הלשון באוה"ת נ"ך ע' שצא, נזכר לעיל פ' בלק עד, ג. אוה"ת פ' בלק ע' א'לד.
אני לדודי: ראה לעיל בהערות וציונים מכ"ק אדמו"ר (יט, ב) שמציין לס' מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ. ובשינויים בסידור רכה, כ.
נאמר בשנת תקס"ז — ראה רשימת המאמרים ברישׂ סה"מ תקס"ז הע' 87.
קיצורים והערות באוה"ת פ' ראה ע' תתט, לד"ה אני לדודי . . השני. באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקנז.
ראה עוד בהנסמן אודות מאמר זה להלן בהוספות להערות וציונים. וברשימת הכתבי-יד. בד"ה אני לדודי הב' תשמ"ז (הנחה בלתי מוגה) מבאר הקשר בין ב' הדרושים דלעיל

לב, א וכאן. שכאן כמו בדרוש הראשון מבאר ענין הארת י"ג מדות הרחמים שבחודש אלול, ומבאר שזהו ענין הרועה בשושנים, שכשם השושנה יש לה תליסר עלין כך גם י"ג מדה"ר, וגם מוסיף ומבאר בארוכה הרמז השני שבמספר י"ג (של עלי השושנה) שהוא כנגד י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם . . שבדרוש הראשון מבואר הכלל נקודת ענינו של אלול, משל המלך בשדה, ובדרוש השני מבוארים פרטי העבודה, שזה כולל גם לימוד התורה" ע"ש בארוכה.

הרועה בשושנים: "בד"ה אני לדודי הראשון [— לעיל לב, א] אינו מעתיק התיבות "הרועה בשושנים" (המרמזות על י"ג מדות הרחמים), ובד"ה אני לדודי השני מעתיקו — אף שגם במאמר הא' מבאר אודות הארת י"ג מדות הרחמים —

כי נקודה העיקרית של מאמר הראשון (שהיא המודגשת תיכף בתחילת המאמר) היא ע"ד תוכנו של חודש אלול — אתעדל"ת (אלא שאח"כ מבאר ג"כ ע"ד האתעדל"ע (לעורר עבודת אלול) — הארת י"ג מדות הרחמים). משא"כ במאמר השני, שעיקרו בא לבאר ענין הארת י"ג מדות הרחמים דאלול". — לקו"ש חכ"ט ע' 164 הערה 21.

ראה שיחת ר"ח אלול תשמ"ז.

שושנה יש בה תליסר עלין: הקדמת הזהר בתחלתה. וראה ביאוה"ז לכ"ק אדה"א בתחלתו. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב' ע' תקצט ואילך.

הובא ריש הקדמת זהר בראשית ר' חזקי' פתח, תליס' עלין תליסר מכילן דרחמי. וע' ת"ז ריש תכ"א. וע' זח"ג (רלג, ב). [כ].

מי א-ל כמוך: מיכה ז, יח.

א-ל רחום וחנון: שמות לד, ו. ההפרש בין 3 הפסוקים ראה אוה"ת פ' ראה ע' תתז. ד"ה אני לדודי תרל"ח ע' ערה.

מ' יום שעלה משה . . ומה הראשונים ברצון: ראה רש"י דברים ט, יח.

שהוא ר"ת אלול: נסמן לעיל לב, א.

אומרים בעשי"ת ויעבור ה': ראה טושו"ע או"ח רסתקפ"א.

דהנה התשובה אינה על עוונות דוקא: ראה בהנסמן להלן בהוספות להערות וציונים. וראה גם ס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקפד.

כל ימיו בתשובה: שבת קנג, א.

והחזירנו בתשובה שלמה: תפלת ש"ע דחול.

את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.

מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.

יהי אור: בראשית א, ג.
בדבר ה': תהלים לג, ו.
כל חד לפום שיעורא דילי': זח"א קג, א.
שוה ומשוה: פיוט וכל מאמינים.
דלית אתר פנוי מיני': ת"ז תנ"ז. ת"ע קכב, ב [כ].
אין כבוד אלא תורה: אבות פ"ו, מ"ג. זח"ג פא, ב.
ע"פ כי על כל כבוד חופה: לקמן שה"ש מז, ב.
דאורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, ב. וראה שם פה, א. זח"ג פא, א.
אבל ע"י המצות נמשך גילוי אור מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' המקיף: באוה"ת פ' ראה ע' תתט כ' "וצ"ע בענין המקיף שאין הכלי מתפעל ממנו, דמ"מ אפ"ל שקרוב יותר מבחי' מה שסוכ"ע מחי' גם את הרע והמ"י" ע"ש.
שהתו' נעשה מזון לנפש האלקית: ראה זח"ב רי, א.
ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
המצות נעשים לבושים: זח"ב רי, סע"א.
בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: לקמן פ' ברכה צח, ד ואילך.
תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז.
היום לעשותם: דברים ז, יא. ראה גם לעיל פ' פנחס עה, ב ובמ"מ לשם.
בעוה"ז . . ויכולים לעשות תשובה: ע"ז ג, א. וש"נ.
שבעוה"ב אמרו יושבין ונהנין: ברכות יז, א.
אבל בעולם הזה יש בחי' הארת סוכ"ע: באוה"ת פ' ראה ע' תתט (הערות למאמר זה) כ': "לכאורה קשה הרי סוכ"ע מאיר לכל העולמות בהשוואה א' א"כ איך שייך לומר שמאיר בעוה"ז ולא בעוה"ב" ע"ש שמבאר שיש מקיף הקרוב ומקיף הרחוק. ומקיף הקרוב מאיר בעוה"ז ולא בעוה"ב".
ואם צדקת: איוב לה, ז.
כעת רשע גמור . . להיות צ"ג: ראה קידושין מט, ב.
ע"פ צו את בנ"י: לעיל פ' פנחס עה, ב.
יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
כפי מספר מה שצריך לברר שבכל יום מברר: ראה לקמן פ' תצא לד, ג ואילך.
לא זז משם עד שמוחלין לו: יומא פו, א. וש"נ.

אתה תערה עלינו רוח ממרום: ראה ישעי' לב, טו.
נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.
עשב הם המלאכים שלוחי ההשפעה: באוה"ת כאן ע' תתי כ' "וע' בד"ה ואלה המשפטים [— בתו"א] שם פי' עשב ע"ב שין, וכאן מפרש שזהו השפעה מחיות המרכבה ומבחי' אופנים, וצ"ע".
וכמ"ש בזהר פ' בראשית די"ח ע"ב: נתבאר בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' ז ובכרך ב ע' תרז ואילך, ושם מציין ללקו"ת פ' אמור לו, א.
בד"ה כי תצא: לקמן ר"פ כי תצא.
תשובה שהיא בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
ע"פ כריח שדה אשר ברכו ה': תו"א כ, ד.
ריח בוגדיו: ב"ר סה, כב. ברש"י שם.
א"ת שושנים אלא ששונים: שבת ל, ב. וש"נ. זח"ב כ, ב. רעד, א. וראה באוה"ת פ' ראה ע' תשפה הביאור.
בד"ה ואכלת ושבעת וברכת: לעיל פ' עקב יד, ד ואילך. באוה"ת כאן מציין לפ"ג ופ"ד שם.
ומל ה"א את לבבך ואת לבב: דברים ל, ו.
ר"ת אלול: בעה"ט שם.
וכ"ה באבודרהם ס' תפלת ר"ה. ב"ח לטור או"ח סתקפ"א. ר"ח שער התשובה פ"ד (ד"ה עוד). של"ה ריש מס' ר"ה (ריג, א) ועוד" — לקו"ש חכ"ט ע' 170 הערה 29 וראה בפנים שם.
לבוא לבחי' פנימית הלב: שזהו עבודת האהבה.
ועיג"כ לקו"ת [— ראה] יט, א (בהקיצור לפ"ג. וראה שם בפנים המאמר). וראה אוה"ת [— פ' נצבים] ע' א'רכג.
י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן: פע"ח ש' עולם העשי' פ"ו. מ"ח מס' תפילת העשי' פ"ט. הרשב"ם (ב"ב קיא, א ד"ה מדין) וכן הכריתות גרס "נדרשת בהן" אבל לא כן היא גירסתנו (סה"מ תש"ח ע' רסה בהערה).
י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן הם מבחי' י"ג מדה"ר: ראה בסה"מ תרכ"ו (הוצאת תשמ"ט) ע' דש בשם הרב המגיד נ"ע.
ורחמנא אמר: ב"מ (ג, ב) ואמר רחמנא. ר"ה (ו, ב. טז, סע"א) [רחמנא אמר]. כו, א [דרחמנא אמר]. סנהדרין לו, א [ואמר רחמנא]. מב, ב [ואמר לי' רחמנא]. מג, א. נא, א. עד, א [אמר רחמנא]. צ, א [דרחמנא אמר]. חולין יא, א [דאמר רחמנא]. [כ]. ועוד.

והדרת פני זקן: ויקרא יט, לב.
זה שקנה חכמה: קידושין לב, ב.
כי הן י"ג ת"ד: ראה פע"ח ש' סליחות, פ"ד.
ביאור ע"פ אני לדודי: בוך 1101 גוכתי"ק רשום על המאמר: ביאור הרועה בשושנים כו'.
אכילה . . של מצוה . . סעודת שבת: ראה שו"ע או"ח רסרס"ב.
כולו סג יחדיו: תהלים נג, ד.
איהו וחיוהי חד: ת"ז בהקדמה (ג, ב).
שעד ברוך שאמר הוא עולם העשי': פע"ח ש"ו פ"א. מ"ח מס' תפלת העשי' ומס' תפלת היצי' רפ"א.
שעקימת שפתיו הוה מעשה: סנהדרין סה, ב.
הנשמה א"צ תיקון לעצמה: ע"ח שער כ"ו — תניא פרק לז. תו"א ביאור מאמר כ"ק אדמו"ר הצ"צ (נדפס בסוף תו"א).
אשת חיל עט"ב: משלי יב, ד.
בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח שי"ח, פ"ה. מבו"ש ש"ה ח"א, פ"ב.

דף לד

בביאור ע"פ צאינה וראינה: לקמן שה"ש כב, ג ואילך.
בביאור ע"פ ונקדשתי: לעיל פ' אמור לד, ד ואילך.
ובביאור ע"פ מי מנה: לעיל בלק סט, ב.
סד"ה ואכלת ושבעת: לעיל פ' עקב טז, א.
ב' בחי' מקיפים: ראה ד"ה השמים מספרים תרס"ו ואילך. סה"מ תש"י ע' 151.
ע"פ אסרי לגפן: תו"א מו, ג.
ע"פ צו את בנ"י: לעיל פ' פנחס.
ותחלה . . לגיהנם: ע' [לעיל] ד"ה ציון (א, ב) כ' כף הקלע וגיהנם. [כ].
ימי שנותינו בהם: תהלים צ, י.
הצדיקים למה דומים בפני השכינה: פסחים ח, א.
ע"פ כי תצא: לקמן לה, ב.
ע"פ משה ידבר: תו"א סט, א.
ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
השיבנו אליך: איכה ה, כא.

כנודע שמא"ס ב"ה נעשה צמצום ומקום פנוי: ראה באריכות לעיל בסוף ויקרא נא, ב ואילך.
במקום שבע"ת עומדין: ברכות לד, ב.
דמשכין לי' בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
ואנכי עמדתי בהר: דברים י, י.
שיש ימי עולם וימי קדם: נתבאר באוה"ת פ' נח סח, א ואילך. פ' פנחס ע' א'קח ואילך. וראה בספר הליקוטים — דא"ח צמח צדק ערך יום ע' שמז ואילך ובהנסמן לשם. וראה ד"ה כל הנהנה — תרמ"ב ע' קטו.
וע' בענין ימי קדם באדרא דנשא דף קל"ד ב': "תאנא אלין תיקונים אקרין ימי קדם אקרין יומין קדמאין דקדמאי".
אני לדודי ועלי תשוקתו: שה"ש ז, יא.
בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר: לעיל פ' אחרי כח, ג.
בד"ה ושמתי כדכד: ראה לעיל ד"ה זה.
י"ג מדות שאמר מיכה: ז, יח.
מהי"ג מדות שאמר משה: שמות לד, ו-ז.
ועתה הניחה לי: שמות לב, י.
ויקד ארצה וישתחו: שמות לד, ח.
וכמ"ש בזה"ק שם דקל"ג ע"ב: ראה גם לעיל כד, ב.
אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
ונתתי עשב בשדך: דברים יא, טו.
ועשב לעבודת האדם: תהלים קד, יד.
שאין הדינין נמתקין: ל' הפע"ח (ריש ש' השופר). ובלקו"ת מהאריז"ל פ' וישב [מ, א]. [כ].
שדה הוא חקל תפוחין קדישין: זח"ב סא, ב. פח, א.
אכלתי יערי עם דבשי: שה"ש ה, א.
בד"ה ויאכילך את המן: לעיל פ' עקב.
ובזהר פ' יתרו דפ"א ע"ב: ראה אוה"ת פ' עקב ע' ב'כד.
וביוהכ"פ בו נתנו לוחות האחרונות: ב"ב קכא, א.

כי תצא

דף לד

כי תצא: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ב ע' רסו. ושם ע' רסט. וח"ב ע' תרפח — ביאור.

באוה"ת פ' כי תצא ע' תתפב קיצורים (ובע' תתפג הביאור). וראה שם ע' תתע.

ראה גם סידור כג, ב ד"ה אשר לקחתי מיד האמורי.

חלק מהמאמר עד אמצע סעי' ג, נמצא בשינויים והוספות בסה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' רפב.

כי תצא למלחמה: דברים כא, י.

איתא בזהר: וע' לעיל בלק (עב, א) [כ]. וראה זח"ג רמג, א. וראה לעיל פ' נשא כו, ב.

אשר לקחתי מיד האמורי: בראשית מח, כב.

ות"א בצלותי ובבעותי: באוה"ת פ' תצא ע' תתע מציין שכ"ה בגמרא ב"ב קכג, א וברש"י ברכות ה, א שיעשה מלחמה עם היצה"ר ע"ש. וראה שם ע' תתעג סעי' ד ואילך בביאור הפסוק אשר לקחתי מיד האמורי.

תפלות כנגד תמידין תקנום: ברכות כו, ב.

"ודוגמת התפלה הי' הקרבן בזמן בהמ"ק וממנו יובן ענין התפלה" — סה"מ תקס"ב ע' רסו.

את קרבני לחמי: במדבר כח, ב.

שתרד אש מן השמים ותאכל את העולה: ראה ויקרא ט, כד. וראה יומא כא, ב. זח"ג ריא, א.

דצח"מ הם כנגד ד' בחי' ארמ"ע: ראה לעיל פ' פנחס עה, ד.

ויהי האדם לנפש חי': בראשית ב, ז.

ובחי' אש שלמעלה: מובא באוה"ת ויקרא כרך ד ע' א'עב ע"ש.

פני ארי' ופני שור: יחזקאל א, י.

ארי' דאכיל קורבנין: זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א. ריא, א.

"וענין ארי' דוקא ולא שור, להיות כי הארי' הוא להימין וכל מיתוק גבורות הוא התכללות השמאל בימין" — סה"מ תקס"ב ע' רסו.

ולהפך מהיפך . . שלהבת לדבקה באלקים חיים: הכוונה בהתבוננות דברכות ק"ש בביטול המלאכים שזהו בחינת אש שלמעלה דנה"ב כו' וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של

ר"ה רס"ו. ומ"ש בד"ה בפ' נסכים זהו בחי' האש דנה"א. וכ"ה בד"ה ונקדשתי פ"ה — קונטרס העבודה סעי' ד' (ע' 26).

(**ועמ"ש בפ' נסכים בפ' שלח**: לעיל פ' שלח מ, ב.

בכ"י יצרו של אדם מתגבר: סוכה נב, סע"א. קידושין ל, ב.

ימים יוצרו: תהלים קלט, טז.

שיש מספר וקצבה לשני חיי האדם: ראה לעיל לג, ג.

ימי שנותינו בהם: תהלים צ, י. ראה פי' הפסוק לעיל פ' בחקותי מז, ג.

כי הנשמה אינה צריכה תיקון לעצמה: נסמן לעיל לג, ד.

חלק מכאן נעתק באוה"ת נ"ך כרך א ע' תשג.

ברבות בראשית פ"ח: הלשון באוה"ת נ"ך כרך א ע' תשג "עם המלך מלכי המלכים ישבו נפשות של צדיקים שבהן נמלך הקב"ה וברא את העולם".

ועיין ברבות פרשה ח ובמדרש רות פ"ב: "פי' שנמלך הקב"ה בנשמת הצדיקים כשברא את העולם כנז' במדרש על פסוק זה" — סה"מ תקס"ב ע' רסז. ע"ש באריכות.

ובמדרש רות פ"ב: הענין כמו בב"ר הנ"ל.

והיא נצחית: ראה לעיל פ' בהר מא, ב. וראה סה"מ תקס"ב ע' רסט. ובאוה"ת פ' בהר ע' תתק ואילך. המשך תער"ב פרק פח בענין קיום עצמי.

ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.

ורוח האדם היא העולה: קהלת ג, כא.

והארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.

באוה"ת נ"ך כרך א ע' תשג נוסף "ע' בד"ה והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ספ"ד" [לקמן דרושים לר"ה נט, ב].

וגבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.

בד"ה האזינו השמים: לקמן פ' האזינו עא, ג ואילך.

אלא מספר חיי האדם ניתן להתלבש: ראה ד"ה החלצו — תרנ"ט ע' סב.

בפ' בחקותי בד"ה מבואר בע"ח: לעיל בחקותי מז, ג.

מצוה להביא מן ההדיוט: עירובין סג, א. וש"נ.

ולכן תיקנו אכנה"ג: ראה תו"א ל, ב. לעיל ויקרא ב, ב. פ' אמור לה, ב.

"יש להבין מאיזה טעם מזכירים מה שהמלאכים אומרים, וכי אנחנו לא נדע השבח ההוא שהוא ית' קדוש ומובדל כו' ולמה מזכירים שבח זה בשם המלאכים דוקא, ועוד זאת יפלא מה שמזכירים ההתפעלות שלהם איך שמשמיעים ביראה דברי אלקים חיים כו' באימה ויראה כו', וכי אנחנו צריכים להתפעל מהתפעלות שלהם דוקא, הלא הנשמות

גבוהות מהם כידוע" — סה"מ תקס"ב ע' רסז ע"ש הביאור שמפרש "ולכך אנו מזכירים התפעלות המלאכים דמרכבה עליונה באש של מעלה כדי שנכלל נפש הבהמית שלנו בהתפעלות אש של מעלה שבהן ויעלה כעולה וקרבן שהי' נשרף ע"ג המזבח כו'" ע"ש.

ששם נאמר ונשנה באריכות סדר המלאכים: ראה תניא פרק מט ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.

היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.

כדמשני בגמרא: חגיגה יג, ב.

וקיומם הנמשך להם . . מבחי' שמו לבד כמו עד"מ: ראה לקמן שה"ש יד, ג.

ונקרא אור א"ס ב"ה כלומר הארה ממנו בלבד . . כמ"ש במ"א: ראה תו"א פז, א ובכ"מ.

ואומרים קדוש: ישעי' ו, ג.

מלכותך מל' כ"ע: תהלים רמה, יג.

והיא מתפעלת ממקרי הגוף: ראה תניא פרק מב.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

אתה הוא קודם שנה"ע: נוסח התפלה.

מבשרי אחזה אלו-ה: איוב יט, כו.

בורא קדושים ישתבח שמך: ברכת יוצר.

דף לה

כי הוא צוה ונבראו: תהלים קמח, א.

וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.

בד"ה קול דודי: ראה לקמן שה"ש יד, ג.

ובד"ה מי מנה: לעיל פ' בלק סז, ג.

להיות בבחי' זו שבח ותוספות: נתבאר בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתפט.

סד"ה ביום השמיני שלח: לקמן דרושים לשמע"צ.

סעי' ג' עד ענין מחשבה: בסה"מ תקס"ב ע' רסח מבאר ענין אחר א) איך ק"ש ותפלה הוא ריח ניחוח, ב) גזירת מלך בשר ודם, ג) תורה קדמה לעולם, ד) קריאת התורה.

הם בבחי' רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.

וירא העם וינועו: שמות כ, טו.

ברוך כבוד ה' ממקומו: יחזקאל ג, יב.

שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.

אם רץ לבך שוב לאחד: ת"ז בהקדמה (ז, א). וע' בלקוטי אמרים מרבו הה"מ נ"ע ד"ה כשעלה משה למרום [בהוצאת קה"ת תשל"ג, סי' קל"א]. ובספרו אור תורה להנ"ל על

שה"ש ד"ה ראשו כתם פז [בהוצאה הנ"ל, סג, ד]. הובא בס"י [כ].
ראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תרנ"ט ע' ריא. מובא לעיל פ' חקת נו, ב.
בחי' רצוא ושוב: בסה"מ תרכ"ט ע' רפה נוסף "וי"ל שמפני שהנשמה מלובשת בגוף לכן אינו די במה שמתבוננת במקור חוצבה לבד, כ"א בבחי' הביטול דרצו"ש שבבחי' דומם וצומח כו'".
ולכן יש פסוקים מדבר באהבתו: ראה לעיל פ' אמור לה, ג.
תפלות אבות תקנום: ברכות כו, ב.
שמע ל' הבנה: ראה ש"א ג, י.
בע"מ נבה"ע: אבות רפ"ה. נת' בסה"מ תרכ"ז ע' רנז ובכ"מ.
במח' א' ברא את העולם: זח"ב כ, א.
ע"ל עקב (טז, ד). וש"נ. [כ].
באוה"ת שלח ע' תרי מביא מלקו"ת פ' נשא כו, ב — וראה במ"מ לשם. ראה גם לעיל פ' בחקותי מה, ב.
צופה ומביט . . וקורא הדורות: מוסף דר"ה. ישעי' מא, ד.
מאד עמקו מחשבותיך: תהלים צב, ו.
בד"ה באתי לגני: לקמן שה"ש לא, ד.
בכל לבבך בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.
וזהו כי תצא . . פי' כי תצא . . זו לנצח: קטע מובע בד"ה וישם את הכיור תרל"ה כרך א ע' קא.
אין רע יורד מלמעלה: ב"ר (פנ"א סי' ה [ג]). [כ].
בד"ה ונתתי לך מהלכים: תו"א ל, ב.
ומשם נמשכו הע"ש: בסה"מ תרל"ה ע' קא: ומשם נמשכו ע"י השתלשלות בחי' ומדרגת: שמהם.
אלמלא הקב"ה עוזרו: קידושין ל, ב.
ע"פ בהעלותך: ראה לעיל פ' בהעלותך ל, ג ואילך.
ואורייתא וקוב"ה כולא חד: ראה זח"א כד, א. זח"ב ס, א. ולהעיר ג"כ מת"ז ת"ו ותכ"ב.
רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
מתניתא מלכתא: בביצה כח, ב: מתניתין מלכתא, ולכאורה כן צריך להגי' כאן. וראה הערת כ"ק אדמו"ר באוה"ת שמות ע' יב. ובמ"א לתו"א לדף מט, ב.
כי לי בנ"י עבדים: ויקרא כה, נה.

התו' שבה מלכים ימלוכו: ראה משלי ח, טו.
שכל העוסק בתו' הקב"ה קורא: תדא"ר ריש פי"ח. וראה יל"ש איכה רמז תתרלד.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.
נמשלה התו' למים: תענית ז, א. סוכה נב, ב. דב"ר ז, ג. שהש"ר א, יט.
קטע מובא בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' סה, ע"ש.
נעוץ תחלתן בסופן: ראה ביאורי הזהר לכ"ק הצ"צ ע' סה.
סוף מעשה במח' תחלה: פיוט לכה דודי.
ע"פ השמים כסאי: תו"א א, ב.
וע"פ עלי באר: לעיל פ' חקת סב, ג.
וסד"ה קול דודי: לקמן שה"ש טו, ג.
גדול תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין מ, ב.
ות"ת כנגד כולם: ריש פאה.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.
והוא וחכמתו הכל א': רמב"ם הל' יסוה"ת ב, י.
החיות נושאות ומנושאות: בדב"ר יד, לו.
בפיוט מוסף דר"ה אחר תי' כתר שבקֿ. וע' לעיל במדבר (יד, ב). וש"נ. [כ]. ראה אוה"ת מטות ע' א'רסט.
ראה באוה"ת ויקרא כרך א ע' טז שמציין לכאן.
נושא את נושאיו: ראה עד"ז סוטה לה, א.
אדם בגי' מ"ה: ראה מא"א אות א, סל"ב.
חכמה כח מ"ה: זח"ג לד, א. הק' ת"ז בתחלתה. ובכ"מ.
כי אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
חיל בלע ויקיאנו: איוב כ, טו.
אוילים מדרך פשעם: תהלים קז, יז.
כמ"ש במ"א ע"פ בהעלותך: לעיל פ' בהעלותך ל, ב.
ריח נחוחי: במדבר כח, ב.
נחות דרגא: ראה יבמות סג, א.
שיהי' נח"ר לפניו ית': ראה ספרי במדבר שם.
אדם כי יקריב מכם קרבן . . וכמ"ש במ"א: לעיל פ' ויקרא.

כי תצא: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתכ. ע' תתלא ביאור. ושם ע' תתסה ביאור נוסף.
מאמר זה עם הגהות אחרות והוספות נדפס באוה"ת דברים כרך ה ע' ב'נג, רק סעי' א-ב וחלק מסעיף ג והשאר חסר. והערות על הדרוש בפ' תצא ע' תתצג. וראה לקמן לו, ג מה שמצויין על הביאור.
המאמר במאמרי אדה"א ע' תפא מיוסד על מאמר זה.
בענין יפ"ת — ראה לקו"ש חי"ט ע' 506.
כמה מהענינים מהמאמר נתבארו בד"ה לך אמר לבי תש"כ (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ג ע' רפד ואילך).
איתא בזהר שעת צלותא: ל"מ [כ].
ראה זח"א רמ, ב. זח"ג רמג, א. וראה ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תרצב. ובהנסמן לעיל לד, ג. וראה ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תרצב בשם הקדוש ר' אברהם בן המגיד בענין המשל למלחמה.
בס' מאמרי אדה"א שם ע' תפב מוסיף: "(ובתרגום בחרבי ובקשתי בצלותי ובבעותי כו')".
מלחמה לה' בעמלק: שמות יז, טז.
זה לעומת זה עשה אלקים: קהלת ז, יד.
ולאום מלאום יאמץ: בראשית כה, כג.
ע"פ יהודה אתה: תו"א מה, ב. באוה"ת דברים ב'נג הגהה זו באריכות.
מאן דקטיל לחויא: ע' ת"ז סוף תי"ג וריש תכ"א (מג, א) ד' זיטאמיר [כ].
יהבין ליה מלעילא: "ופי' יהבין ליה כו' היינו מלמעלה ולא מצד עצמו . . וכדי שתצא פנימי' נקודה זו מן ההעלם לגילוי א"א שישיג האדם זה מצד עצמו אלא מלמעלה הוא דיהבין לי' ברתא דמלכא זו שתהי' בגילוי בלב כמו שהיא וזהו בתנאי דוקא אם קטיל לחויא בתחלה ע"י הדעת בחיצוניות הלב" — סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתכב. וראה גם באוה"ת פ' בלק ע' תתקנב שכ' "פי' ענין מתנה הוא פנימי' הלב שנמשך מלמעלה בתורת מתנה" ע"ש.
בחינת מלחמה לה' בעמלק: באוה"ת דברים ע' ב'נד יש כאן הגהה "ור"ל למעלה מבחי' שם ה' המלובש בנפש" ע"ש בארוכה.
נקודת ציון וכנס"י: באוה"ת דברים ב'נד "אולי ר"ל פרצוף הפנימי דמל'". בענין נקודת ציון, ראה תו"א לז, ב ואילך, ובאוה"ת פ' ראה ע' תשצג מציין שהענין המבואר בתו"א הוא ענין "נקודת ציון". וראה אוה"ת פ' דברים ע' לה, בענין פרצוף הפנימי דמל'.

בד"ה זכור את: תו"א פד, ג.
בכל לבבך: דברים ו, ה.
(**ע' בד"ה מי מנה**: לעיל בלק בז, ג.
ובד"ה אתם נצבים: לקמן מד, ב.
ובד"ה ששים המה: לקמן שה"ש לט סע"ג ואילך.
אין לך עשב מלמטה: ב"ר י, ו. זח"א רנא א. ובכ"מ.
וגבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.
וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
ראה נתתי לפניך היום: דברים ל, טו.
במאמרי אדה"א שם ע' תפה ובאוה"ת דברים כרך ה ע' ב'נג כ' "דאין הכוונה על הטו"ר וחיים ומות בגשמי' דמי הוא שיחפוץ ויבחר במות ולא בחיים כו'".
לאהבה את ה' כי הוא חייך: דברים ל, כ.
שהוא חיי החיים: ראה תניא פרק מד (סג, א). וראה באוה"ת דברים כרך ה ע' ב'נד.
רוממות א-ל בגרונם: תהלים קמט, ו.
רוממות א-ל בגרונם . . לעשות וגו' ור"ל גוים: בכת"י מביא גם סיום הפסוק "לעשות נקמה בגוים" ועפי"ז מובן תי' "ור"ל גוים". בדפוס ראשון ליתא תי' "גוים" ונדפס "ור"ל המעשים". כנראה השמיט סיום הפסוק מצד יראת הצענזור.
בחרבי ובקשתי: בראשית מח, כב.
וסידור שבחיו של מקום: ראה ע"ז ז, סע"ב. וש"נ.
מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
בד"ה רני ושמחי: תו"א לז, א ואילך.
ואשר משרתיו: ברכת יוצר.
אך בחי' פנימיות הלב . . אל חיק אביה ממש בבחי' ביטול: קטע זה מובא באוה"ת פ' דברים ע' לא.
בחי' אלקות שבנפש המתגלה בבחי' יחידה: באוה"ת דברים ע' ב'נה "דר"ל דגם בחי' יחידה היא רק שבה מלובש הניצוץ האלקי" ע"ש.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
והקדוש בשמים ובארץ: ברכת ישתבח.
והנה כוכבים וכל צבא השמים: קטע זה מובא באוה"ת שה"ש כרך ג ע' א'יג. וראה שם ע' א'יד שמבאר הקטע.

בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתכב מוסיף אחר הפסוק "וארז"ל שהחליקן בדברים [— ע"ז נה, א] כלומר שהפרידן מאחדותו כו'".

אשר חלק כו': תי' אלו "אשר חלק כו'" ליתא בדפוס ראשון. וצ"ע למה לתחלת הפסוק כתב "וגו'" ולסוף הפסוק כתב "כו'". בכת"י במקום "וגו'" נכתב "וכו'".

שמקבלים מע"ש: בדפוס ראשון: "שמקבלים מגבוהים עליהם" והם. בכת"י 996 "שמקבלים מע' שרים יציב גבולות עמים כו'". ובבוך 1101 יש קו מחיקה בגוכתי"ק: שמקבלים [ואח"כ קו מחיקה על זה נכתב בגוכתי"ק] מגבוהים עליהם.

כוכבים וכל צבא השמים וגו' אשר חלק: דברים ד, יט.

המזלות שמקבלים . . האופנים: ע' לעיל יד, ג. [כ].

אין מזל לישראל: שבת קנו, סע"א. נדרים לב, א.

וראה גם לקמן עא, ד. וראה הפי' בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תרלז ההפרש בין מזל, מזלא, זכות.

כי חלק ה' עמו: דברים לב, ט.

ואתם תהיו לי: שמות יט, ו.

מי לי בשמים: תהלים עג, כה.

כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.

ובד"ה אם לא תדעי: תו"א כג, ב.

גלו לאדום שכינה עמהם: ספרי במדבר לה, לד. וראה מגילה כט, א.

ירושלמי תענית פ"א, ה"א. מכילתא בא ספי"ד. וע' ספרי בהעלותך [י, לה] סד"ה ויהי בנסוע הארון. ובמסעי ד"ה ולא תטמא את הארץ [לה, לד], ע"ש. וע"ל מטות (פד [פג] סע"ד). וע' זה"ח רות ד"ה ד"א עיר קטנה הד' (צו, ג) ד' ברדיטשוב תקפ"ה [כ]. [ובהוצאת מרגלית ליתא].

ע' בע"ח שמ"א פ"ג: הלשון מובא לעיל פ' ראה כז, א ובאוה"ת דברים ע' א'נה.

גלות ושעבוד דאגת הפרנסה: ראה הוספות להערות וציונים ללקו"ת כאן — שינוי נוסח מכת"י.

בנפשו יביא לחמו: פיוט די"נ.

ברבות מחשבות: משלי יט, כא.

דף לו

וזהו כי תצא . . וכמ"ש אשר חלק כו': באוה"ת דברים ע' ב'נח "ור"ל ע"י שתצא למלחמה לעשות מה שבכוחך במלחמה המסורה בידיך בכח שכלך והשגתך כנ"ל אזי אח"כ יתנו לך מלמעלה בחי' פנימי' הלב שהוא בחי' על אויביך כו'".

הוא גילוי הארת נקודת הלב: קטע זה מובא בסה"מ תרל"ד ע' קמו.
בפיזור הנפש בלבושים ההם . . ועל זה נאמר: בתרל"ד שם "בפיזור הנפש ברבות מחשבות הטורדות מדאגת הפרנסה שמקפת ומלבשת את הנפש כי בנפשו יביא לחמו כו', ע"ז נא"".
אם יהי' נדחך: דברים ל, ד.
גילוי עצמות נקודת הלב . . אשת יפ"ת: ראה ביאור בלקו"ש חי"ט ע' 506.
בד"ה אם לא תדעי: תו"א כג, ב.
כמ"ש הרמ"ז ר"פ משפטים דצ"ד ע"ב: מובא גם באוה"ת שה"ש ע' תקנח. ובד"ה זה היום תחלת מעשיך תרס"ב ע' רלב.
א' היא נר"ן מבחי' בי"ע: (והן הנשמות שנק' עבדים שעובדים לברר ולזכך הגוף ונה"ב ע"י הדעת וההתבוננות באלקות בבחי' חיצוני' הלב כו', ונשמות אלו נק' זרע בהמה שאין להם דעת והיינו שאין להם בחי' ד"ע כ"א ד"ת כו' וכמ"ש במ"א). והב' נר"ן מבחי' אצי' שבפנימי' בי"ע: (וי"ל שהן נשמות הנק' בנים המבו' בהבי' הב' דיונתי בהגהה, ובחי' אצי' שבפנימי' בי"ע זהו בחי' אור הנשמה דבי"ע, וידוע מ"ש באגה"ק דהלכות הן בחי' אור הנשמה דברי' ויצי' כו', וע"כ י"ל דנשמות אלו הן שייכים לתושבע"פ והן נשמות תנאים ואמוראים מייסדי תושבע"פ כו', והן בבחי' הביטול דש' מ"ה להיות שזהו בחי' אצי' כו') והג' מסוד אצי' בעצמו כו' (והן הנולדים מיחוד או"א ונק' אחים ורעים לז"א כו') — המשך תער"ב פרק קצ. וראה שם פרק קעז.
בינה מקננא בכורסיא: ת"ז ת"ו.
אצי' בכלל הוא בחי' חכ': ראה ת"ז שם.
מבחי' אצילות שבפנימית העשייה: ראה ד"ה לך אמר לבי תש"כ סעיף ד (סה"מ מלוקט ח"ג ע' רפג).
הרע"מ פ' תשא בענין והדל: קפז, ב. ביאוה"ז
יסוד אבא ארוך: לקו"ת מהאריז"ל פ' דברים. ושם בלק ד"ה ומחץ פאתי מואב. [כ].
נעשה אדם בצלמנו: בראשית א, כו.
ויברא אלקים את האדם: בראשית א, כז. ראה אוה"ת פ' ואתחנן ע' ו.
ולכבודי בראתיו: ישעי' מג, ז.
דאע"ג דאיהו לא חזי: מגילה ג, א. וש"נ.
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
הנך יפה דודי: שה"ש א, טז.
וע' בזח"א ויחי דרמ"ה סע"א וע"ב: ראה לקמן שה"ש מט, ג. ובאוה"ת מדבר ע' צח.

בקשו פני: תהלים כז, ח.
תעיתי כשה אובד: תהלים קיט, קעו.
ויעבור ה' על פניו: שמות לד, ו.
דלית מחשבה תפיסא בי': ראה ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
נק' קורא בתורה: ראה ברכות רפ"ג. ובכ"מ.
דאורייתא תחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.
חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
יאר פניו אתנו סלה: תהלים סז, ב.
תרי"ג מצות . . תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.
ע"ל בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
הקב"ה מניח תפילין: ברכות ו, א. וראה ג"כ זח"א קמז, א.
וצדקה כנגד כולם: ב"ב ט, א.
להחיות רוח שפלים: ישעי' נז, טו.
דכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
והי' מעשה הצדקה שלום: ישעי' לב, יז.
שלום שלום לרחוק ולקרוב: ישעי' נז, יט.
לרחוק שנעשה קרוב: ברכות לד, ב.
מילי בשמים: תהלים עג, כה.
מי זאת עולה מן המדבר: שה"ש ח, ה.
ביום ההוא . . תקראי לי אישי: הושע ב, יח.
ביום חתונתו זה מ"ת: תענית כו, ב. וראה רש"י בשה"ש ג, יא ובמצודות דוד שם.
רוח אייתי רוח: זח"ב קסב, ב.
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
פ' ויקרא ד"ו סע"א: נזכר גם לעיל פ' מטות פד, ד. לקמן שה"ש כא, כ. וראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' תעג.
ביום ההוא אקים: עמוס ט, יא.
בזח"א ויחי דרל"ז ב': ראה הלשון באוה"ת פ' בהעלותך ע' שעב. ומה שמציין שם לתו"א.
כמים הפנים: משלי כז, יט.
והחזירנו בתשובה שלמה: נוסח שמו"ע דתפלת חול.
תשוב ה': זח"ג קגב, א. קכג, א.

הנה שערות הראש הן מותרי המוחין: קטע מובא באוה"ת ויקרא כרך א ע' קכה. ובכרך ג ע' תשנ.

חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

קדוש יהי' גדל פרע: במדבר ו, ה.

והעבירו תער: במדבר ח, ז.

שער באשה ערוה: ברכות כד, א.

ע"ה אסור לאכול בשר: פסחים מט, ב. וראה לעיל פ' בהעלותך לא, ג.

צדיק אוכל לשובע נפשו: משלי יג, כה.

שיחת חולין של ת"ח: כ"ה הלשון בע"ז יט, א.

שלא יורידנו ויחזירנו לסורו ח"ו: ראה אוה"ת ויקרא כרך ג (ראה גם שם ע' רז. וסה"מ תרל"ו ח"ב ע' תקיב).

לקמן פ' נצבים נב, סע"א מציין שכאן מדבר בענין תשובת הגדר ע"ש.

בבואה דבבואה לית להו: יבמות קכב, א. גיטין סו, א. ראה לקו"ש ח"ד ע' 1201 הערה 49.

בסה"מ תקס"ה כאן ע' תתכט ואילך מביא לשון הגמרא ומבאר זה "שאין לחיצונים אלא בחי' אור מקיף אחד, והוא הנק' בבואה לפי שהמקיף הוא כדוגמת הצל בלבד (ולכך נק' צל מפני שאינו מלובש כלל בגופו של אדם . .) אבל אין לחיצונים מקיף השני שהוא מקיף למקיף כו' והוא הנק' בבואה דבבואה צל דצל כו', וזהו שאמר והסירה שמלת שביה כו' בחי' מקיף אחד הנק' שמלה כי בבואה דבבואה לית להו". ע"ש.

בזה לעומת זה: קהלת ז, יד.

עבירה גוררת עבירה: אבות ד, ב.

ומטמאין אותו הרבה: יומא לט, א.

עוונותיכם מבדילין: ישעי' נט, ב.

בבכי יבאו: ירמי' לא, ח.

והנה נער בוכה ותחמול: שמות ב, ו.

ר"ע כשאמר שה"ש: ראה זח"א צח, ב. ט"ז או"ח סרפ"ח סק"ב, בשם ז"ח.

אין שליט ברוח לכלוא: קהלת ח, ח.

בשם האריז"ל: הובא בפע"ח שער השופר (רפ"ה). ובבאה"ט שו"ע או"ח (סי' תקפ"ד סק"ג). [כ]. שער הכוונות דרושי ר"ה (קודם דרוש א'). סידור האריז"ל סוף סדר הנסירה. — לקו"ש ח"ט ע' 206. ראה בארוכה שם ע' 208. ובס' מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' תמח ואילך.

שכל מי שאינו בוכה: גירסתנו בכתבי האריז"ל שם הוא: "מי שאינו בוכה" (בלי תיבת "כל"). אבל בכ"מ בדא"ח (לקו"ת תצא לו, ג. ר"ה נה, ד. דרך חיים יג, רע"ד. כא, רע"א. ועוד) הובא "כל מי כו'". — לקו"ש ח"ט ע' 206. ראה לקמן לז, ד.

במאמרי אדה"א תצא ע' תקו (נדפס תשמ"ז) "מי שאינו בוכה".

ובסה"מ תקס"ה ח"ב (נדפס בשנת תש"מ) ע' תתמ בשם כתבי האריז"ל "דכל מי שאינו".

בר"ה ויו"כ: כ"ה בפע"ח סי' האריז"ל ושה"כ שם. אבל בדרך חיים יג, רע"ד (מ"כתבי המקובלים") כא, רע"א (מ"ס הקבלה"): בעשי"ת. (בלקו"ת נצבים מה, ד — מכהאריז"ל: בימים נוראים. בלקו"ת ר"ה נה, ד — מכהאריז"ל: בר"ה). — לקו"ש ח"ט ע' 206.

אין נשמתו שלימה: בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתמא הקשה "דלכאורה יפלא ענין שלימות הנשמה לבכי' דוקא" ומבאר שבכי' באה מסיבת יתרון תגבורת השפע במוח שבראש, וה"ז מצד הארת בחי' המקיפים דמוחין כשמתגברים יותר מדאי, ולכן מי שאינו בוכה "אין נשמתו שלימה מבחי' אור המקיפים דנפש כו'" ע"ש.

ובענין הבכי' ראה לקמן לז, ד.

ועיקרה ביוהכ"פ: ראה ביאור בלקו"ש ח"ט ע' 208 הערה 41.

לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.

ביאור כי תצא: הנחת כ"א אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתלא. חלק ממאמר זה (עד להלן לז סע"א) נמצא ג"כ בשינויים אחדים בהמשך מים רבים תרל"ו פ' קפא-ב. וראה גם סה"מ תרל"ו ח"ב ע' רמח. מצות תגלחת המצורע בדרך מצותיך קד, ב.

ומבואר בע"ח ענין צ' דצלם: בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתלא מביא זה בשם "בפע"ח בכוונות דהש"ר".

חלק מסעיף א נמצא באוה"ת פ' וישלח רמא, א. וראה גם באוה"ת פ' ואתחנן ע' ק ואילך.

שהא"פ הוא בחי' צ': ראה אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תשיב.

ועמ"ש בביאור ע"פ ועשית ציץ: תו"א פד, א.

בחי' ל' יוכל להתלבש לפעמים ליכנס בתוך הא"פ והכלים: "וי"ל להיות שזהו בחי' מוחין חב"ד שהן בחי' או"פ בעצם רק שהן בחי' מקיף לגבי מוחין דז"א (ועמ"ש בסידור ע"פ השמים מספרים מענין עצמות המוחין ומוחין שבמדות) ע"כ נכנסים לפעמים בתוך האו"פ כו', ונראה שם בהביאור שזהו כענין מזל מחכים . . דהיינו בחי' תוס' אור וגילוי מכח המשכיל שנקרא מזל" — המשך בששה"ק תער"ב ח"א פרק רמד.

ענין הכתר דז"א: בהמשך מים רבים שם נוסף: וע' מענין כתר דז"א בד"ה כי על כל כבוד חופה [לקו"ת סוף שה"ש].

בביאור ע"פ הבאים ישרש יעקב: תו"א נד, ג.
ע"פ חנוכת הבית לדוד: סידור עם דא"ח ולקמן פ' ברכה צח, ד.
בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות: תו"א צב, ב.
ועיקר ענין הצלם הוא להיות ממוצע: ראה מאמרי אדה"א פ' תצא ע' תקה.
מזליה חזי: מגילה ג, א. סנהדרין צד, א. וראה לקו"ש ח"ט ע' 25. חכ"ט ע' 18.
ממאמר הבעש"ט: ראה לקמן פ' האזינו עא, ד. שה"ש טז, ד. ראה ג"כ כש"ט (הוצאת קה"ת) סקמ"ו. סרנ"ה. סש"ס. לקמן שה"ש כד, א. ובהנסמן בסה"מ תרל"ו ח"ב ע' תפח.
הב"ק שמכרזת שובו בנים: חגיגה טו, א. וראה בהנסמן בסה"מ תרל"ו ח"ב שם.
בענין הבת קול — ראה לעיל פ' במדבר טו, א. סה"מ תרפ"ו ע' קיט. סה"מ תש"ב ע' 138 ואילך.
וראה במ"מ בס' מאמרי אדה"א ויקרא ח"א ע' ט.
מי הוא השומע: וכ"ה להדיא בס' חרדים לבסוף. [כ].
בד"ה האזינו השמים: לקמן עא, ד.
גילוי הנשמה . . למע' ממדרגת גילוי אליהו: בהמשך מים רבים (הנסמן לעיל בריש הביאור) נוסף: וע' במ"א בד"ה כל העוסק בתורה בלילה שהאר"י ז"ל זכה לזה ע"י בחי' שמחה של מצוה ע"כ (ראה גם שם ע' רז. וסה"מ תרל"ו ח"ב ע' תקיב). וראה ביאור בזה בד"ה להבין מ"ש בזהר תמיד בענין עסק התורה בלילה בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' קצו.
סד"ה הולך לפניהם: תו"א סה, א.
ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
ש"ע נהורין: ראה תו"א מח, א.
שצהבו פניו מהשכלת שכל חדש: מנחות יח, א. וראה ירושלמי שבת פ"ח, ה"א.
בזהר ר"פ במדבר: ראה לעיל לו, א. אוה"ת פ' ואתחנן ע' ק.

דף לז

משם יקבצך: דברים ל, ד.
מכל עון נברא קטיגור א': ראה אבות ד, יא
מחיתי כעב פשעיך: ישעי' מד, כב.
וההעלאה הוא: וע' במג"א [מגן אבות ברדיטשוב תרס"ב] ראה הא' סי"ג [כט, ד] באריכות. [כ].
שאין האויבים שולטים: ראה אוה"ת שה"ש ד"ה לריח שמניך סעי' ג.
כל עבדי המלך . . ואני לא נקראתי: אסתר ד, יא.
והמן בא לחצר בית המלך: אסתר ו, ד.

שער החצר הפנימית: יחזקאל מו, א.
למ"ד דצלם בחי' מזל: ראה המשך תער"ב פרק רמד.
בד"ה וידבר אלקים: לעיל במדבר טז, א.
אם אין חכמה אין יראה: אבות ג, יז.
אבל חרדה גדולה נפלה עליהם: דניאל י, ז.
ולקחת לך לאשה כו' ולפעמים נק': ראה אוה"ת בשלח ע' תקכו.
א"ת מורשה אלא מאורשה: ברכות נז, א. וש"נ.
פסחים (מט, ב). וע' שמו"ר (פל"ג [ז]). [כ].
בביאור ע"פ ששים המה מלכות: לקמן שה"ש לט, ד.
וע"פ יונתי: לקמן שה"ש טז, ד.
הכל תלוי במזל: וע' לעיל במדבר טז, ב. [כ].
זח"ג קנ"ב א': ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' תקנה.
המדרש בשה"ש רבה: ראה גם אוה"ת פ' דברים ע' יח.
כי ששת ימים עשה: שמות כ, יא.
ויהי שם עם ה' ארבעים יום: שמות לד, כח. וראה באוה"ת פ' מטות ע' א'רפח.
ועמ"ש במ"א גבי מזמור לתודה: בסידור עם דא"ח שם. ובאוה"ת פ' דברים ע' יט.
ברכו בתורה תחלה: ראה ב"מ פו, א.
והעבירו תער: במדבר ח, ז. וראה במאמרי אדה"ז תקס"ה ע תתלז, ושם ע' תתלח ההפרש בין לוים ונזיר.
שיחות חולין של ת"ח: סוכה כא, ב. ראה לקמן פ' נצבים נב, ב. סה"מ תקס"ה ע' תתלז. מצות תגלחת מצורע דף קה, א.
באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקיז מציין לכאן.
והיינו לת"ח דייקא: "והנה ענין ת"ח הפי' שהוא תלמיד ומקבל מחכמה עילאה שהיא בחי' ביטול" — אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקיז.
"אבל באדם אחר שאינו ת"ח שיחת חולין שלו ומלתא דבדיחותא שלו הוא מותרות ונובלות ממש דהיינו דברים בטלים לגמרי" — סה"מ תקס"ה ע' תתלז.
ועלהו לא יבול: תהלים א, ג. רש"י פי' שם אפילו הפסולת שבו לצורך היא שיחתן של ת"ח לצורך היא וצריכה לימוד".
משמת ר"מ בטלו מושלי משלים: סוף סוטה.
ע"ה אסור לאכול בשר: פסחים מט, ב.
צדיק אוכל לשובע נפשו: משלי יג, כה. ראה תו"א טו, ג.

ועשית בגדי קודש: שמות כח, ב.
כבוד חכמים ינחלו: משלי ג, לה.
התאוה והכבוד מוציאין את האדם: אבות ד, כא.
ועשתה את צפרניה היינו מותרי המדות: ראה אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תלח. וראה בסידור ק, ג ההפרש בין מותרי מוחין למותרי מדות.
אברהם שיצא ממנו: פסחים נו, א.
אך פי' וגלחה את ראשה: מובא באוה"ת ויקרא ע' קכה.
לא לחכמים לחם: קהלת ט, יא.
וברכך ה"א בכל אשר תעשה: דברים טו, יח.
בסה"מ תקס"ה ע' תרמה ובמאמרי אדה"א כאן ע' תקלג מוסיף "עכ"ז אדם נידון בכל ביום כו' וכמו שאומרים בבהמ"ז ומפרנס אותנו תמיד בכל יום ובכל עת ובכל שעה" ע"ש.
שנקצב לו בר"ה: ביצה טז, א.
אותותינו לא ראינו: תהלים עד, ט.
בד"ה ומרדכי יצא: תו"א צג, א.
ובד"ה וברכך: סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תרמח. דרך מצותיך קו, א.
בד"ה לבאר ענין המסעות: לעיל פ' מסעי פט סע"ב.
והא דארז"ל נדה דף ע': וראה בארוכה בדרך מצותיך קו, ב ואילך.
וגם זאת רק ירבה: ראה דרך מצותיך קז, ב. הקדמת אדה"א לדרך חיים.
סלסלה ותרוממך: משלי ד, ח.
בד"ה שרי אשתך: תו"א יג, ב.
בד"ה ועשית בגדי קודש: תו"א פב, ב.
כשמן הטוב על הראש: תהלים קלג, ב.
בבואה דבבואה: יבמות קכב, א. גיטין סו, א. וש"נ. ראה לקו"ש ח"ד ע' 1201 הערה 49. נתבאר בארוכה במאמרי אדה"א דברים כרך ב ע' תקעב ואילך.
בפע"ח בכוונת הושענא רבה: שער הלולב פרק ה.
בפי' הרמ"ז פנחס דר"כ סע"א: ראה גם לקמן לט, ג. נ, ב. חקת סה, ד.
ומכפירים יחידתי: תהלים לה, יז.
שהוא יחידה ממש שאין לה לעומת זה בקליפות: ראה גם מאמרי אדה"א דברים ח"ב ס"ע תקמב ואילך.
ע"פ חכלילי עינים: תו"א מז, ב. וראה בספר הערכים-חב"ד כרך א ערך אהבה מסותרת במילואים הערה 380 — מהביאור באוה"ת דברים ע' לג.

בד"ה ושמתי כדכד: לעיל פ' ראה כה, א ואילך.
עבירה גוררת עבירה: אבות פ"ד מ"ב.
אדם מטמא עצמו מעט: ראה יומא לט, א.
ובכתה . . בחי' תשובה עילאה: ראה בארוכה במאמרי אדה"א כאן ע' תקמו ואילך.
ממ"ש האריז"ל מי שאינו בוכה: ראה לעיל לו, ג ובמ"מ לשם.
"וכ"כ [— לעיל] לו, ג (אלא ששם אינו שולל הענין דמרה שחורה". לקו"ש ח"ט ע' 208 הערה 36 ומציין לעיין בהערה 41 "ע"פ מ"ש בפנים [— לקו"ש שם] מובן מה שבלקו"ת שם [— כאן] (לז, ד) הובא הלשון "מי שאינו בוכה כו" (בהשמטת תיבת "כל") — אף שלפנ"ז (לו, ג) איתא "כל מי כו'" [ובפרט שבשני המקומות מבאר שבכי' זו היא כענין שאמרו גבי ר"ע. ויתירה מזו: מאמר הב' הוא ביאור על המאמר דלפניו] — כי בהביאור (לז, ד) ששולל הבכי' שמצד מ"ש הרי בינוני ורשע אינם בכלל זה [וי"ל שזהו גם הטעם מה שבלקו"ת נצבים (מה, ד) משמיט תיבת "כל" — כי הבכי' (שמבאר שם) על "הפגם והחסרון" אינה שייכת בצדיק. אבל בדרושי ר"ה (נה, ד) ובד"ח שם כותב "כל כו'" כי הבכי' על מה שהנשמה "ירדה ממקום כבודה ונתגשמה" (ועד"ז בד"ח [יג, ב] שייכת בכולם] משא"כ בהמאמר (לו, ג) שמפרש את מאמר האריז"ל אבל אינו שולל עוד פירוש כותב כל מי" ע"ש עוד בארוכה.
גבי ר' עקיבא . . זלגו עיניו דמעות: זח"א צח, ב.
והנה נער בוכה: שמות ב, ו.
סד"ה ויקח מן הבא בידו: תו"א כו, א.
ובד"ה וקבל היהודים: תו"א צו, ג.
ואח"כ תבא אליה . . ענין מס"נ . . כמ"ש במ"א: מובא לעיל פ' נשא כד, ב.
והוא ענין נפילת אפים: ראה אוה"ת קרח ע' תשז.
ע"פ לריח שמניך: לקמן שה"ש ב, ד ואילך.
ע"פ עיני כל: לעיל פ' מטות פה, ב ואילך.
בכל לבי דרשתיך: תהלים קיט, י.
נודע בשערים בעלה: משלי לא, כג.
כי תהיין לאיש: הנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תשיט. ושם בע' תשכה ביאור. סיום המאמר ותוס' הגהות באוה"ת תצא ע' תתקז ואילך. תתקי. וע"ש ע' תתצד ואילך. קיצורים באוה"ת כרך ז ע' ב'שנז.
המאמר נתבאר באריכות במאמרי אדה"א פ' תצא ע' תקנ.
כי תהיין לאיש שתי נשים: דברים כא, טו.

בשער הקדושה: ראה בהערות ותיקונים לתניא פרק א העיר כ"ק אדמו"ר שצ"ל: "שערי".
שתי נפשות: כ"ה גם בתניא פרק א. ובמאמרי אדה"א. אבל בתקס"ג: ב' נשמות. וראה בליקוט פי' לתניא ומ"מ וכו' — חיטריק.
ונשמות אני עשיתי: ישעי' נז, טז. וראה תניא פ"א (ה, ב) ובליקוט פירושים ומ"מ שם.
אין לך עשב מלמטה: ב"ר י, ז. וע"ל ר"פ צו [כ].
כי גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.
ונפש כי תחטא: ויקרא ה, א.
חלק אלו-ה ממעל: איוב לא, ב.
בקהלת סס"י ז': שם בשינוי לשון עשה האלקים. [כ].
והאלקים עשה את האדם ישר: "פי' האלקים עשה לנשמת אדם בבחי' שהיא בלתי ממוצעים בהשתל' רבות מעל"ע, אלא ישר עשהו ממהו"ע ית' ממש דאדם אדמה לעליון" — ס' מאמרי אדה"א פ' תצא ע' תקנא.
ואתה נפחתה בי: ברכת אלקי נשמה.
ויפח באפיו נשמת חיים: בראשית ב, ז. וראה במאמרי אדה"א כאן ע' תקנד "משא"כ המלאכים שהם מרוח פיו [ית'] הוא מבחי' שפע חיצוניות נבדלת מן העצמות" ע"ש.
כמ"ש בסש"ב: פכ"א.
כי אין לך דבר שחוץ ממנו: ראה תניא פכ"א.
כמ"ש בסש"ב: ראה במפתח המקומות שנזכר והובא בהם ס' התניא (נד' בספר המפתחות לספרי דא"ח אדה"ז — בע' 327 טור השני).

דף לח

בצלמנו כדמותנו: בראשית א, כו.
כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.
ויבאו בני האלקים: ע"פ איוב א, ו.
ויראו בני האלהים . . ותרגומו: בראשית ו, ד.
ימי שנותינו בהם: תהלים צ, י.
ועתה ישראל: דברים י, יב.
ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
ע"פ כל הנקרא בשמי ע"ש בפרשב"ם: ד"ה "נקראו על שמו, שיהא שמם ה'". ורבינו גרשום שם "שיתקראו על שמו, ה' ממש יקראו להם". ראה אוה"ת פ' שמות כרך ז ע' ב'תקלו.
המבואר בזהר שעתא דקרבא: ראה לעיל לה, ג.

מאן . . דא צלותא: ת"ז (סוף תי"ג). [כ]. ראה לעיל לה, ג.
רוממות א-ל בגרונם: תהלים קמט, ו.
מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
וכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
כמ"ש בתיקונים: בהקדמה (פתח אלי').
והמלאכים אומרים קדוש: ישעי' ו, ג.
במקום שאתה מוצא גדולתו: ראה מגילה לא, א. ובהערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ ת"ש ע' 40. ראה מאמרי אדה"א כאן ע' תקסא.
ע"ל בואתחנן (ח, ד). וש"נ.
שלגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
יתפרדו כל פועלי און: תהלים צב, י.
החרם תחרימם: דברים כ, יז.
וזהו ע"י ק"ש: ע' פע"ח שער קשעמה"ט רפי"א. ובזח"א (יב, א). אך יותר מפורש בת"ז (תכ"א — מט, א). ושם (יא, א). ובזח"ג (ערב, א) [כ].
ויקח רומח בידו: במדבר כה, ז.
אחד . . בז' רקיעים וארץ: סמ"ק הובא בב"י או"ח סי' סא. וראה ברכות יג, ב.
פני' ארי' . . ודמות פניהם: יחזקאל א, י.
בס"י לפני אחד: פ"א, מ"ז. ראה לעיל פ' בלק ע, א.
חלק ה': דברים לב, ט.
מי גילה רז זה לבני: שבת פח, א.
ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
שמע פי' ל' הבנה: להעיר מפירש"י בראשית מט, טו. וראה ש"א ג, י. זח"ג קלח, ב.
אהבתי אתכם אמר ה': מלאכי א, ב.
כרשפי אש שלהבת: ע"פ שה"ש ח, ו.
הגידה לי שאהבה נפשי: שה"ש א, ז.
מגלה עמוקות מני חושך: איוב יב, כב. ראה סה"מ תקס"ג ח"ב ע' תשכא ואילך. אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרלו.
בדורות הראשונים שלא היה הרע גובר בהם כ"כ: "בדורות הראשונים שהי' להם נשמות גבוהות וגופם לא הי' חומרי כ"כ" — סה"מ תקס"ג ח"ב ע' תשכב.
מכל וכל בק"ש לבדו: ראה שרש מצות התפלה בתחלתו בשם הרמב"ן והחינוך.

לכן תקנו שמונה עשרה . . לשון השפעה והמשכה: ראה בסה"מ תקס"ג ע' תשכב שמבאר שענין שמונה עשרה הוא ביאור הדברים שנאמרו בק"ש ע"ש. ובמאמרי אדה"א כאן ע' תקסד: והוא כמו פי' וביאור על ואהבת שבק"ש.

אין פירושו מפני יראת העונש: ראה הביאור במאמרי אדה"א כאן ע' תקסה.

בחי' אהבה רבה הנ"ל בחי' בכל מאדך: ראה קו"א לתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח דף קנה, ב ובליקוט פי' שם.

וכיתרון האור מן החושך: קהלת ב, יג.

וכמ"ש במ"א: ראה סידור עם דא"ח יט, א.

ואלה המלכים . . בארץ אדום: בראשית לו, לא.

לשניאה כתיב ביו"ד לשון דבר אחר: "לשון מפעיל ולא נפעל שאם הי' נפעל הי' נכתב שנואה בוי"ו כמו שנוא אבל שניאי היא כמו משניאי" — סה"מ תקס"ג ע' תשכד.

הר סיני הר שירדה שנאה: שבת פט, ב.

ולא אבה: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ו ע' שלד.

עוד הגהות באוה"ת ע' תתקצה, שם ע' תתקפא מיוסד על הנחת אדה"א עם הגהות אחרות. שם ע' תתקצה הגהות נוספות.

ולא אבה ה"א לשמוע אל בלעם: דברים כג, ו.

בסה"מ תקס"ו ובאוה"ת יש עוד כמה קושיות.

ראש הפעור הנשקפה: במדבר כג, כח.

וישת אל המדבר פניו: במדבר כד, א.

שבכל נפש מישראל יש בחי' והארה משם ה': חלק מכאן מובא בסה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' רצט. וראה גם בספר השיחות תנש"א ע' 799 ואילך.

כי הנה בכל נפש מישראל . . קוצו של יו"ד: מובא באוה"ת שה"ש כרך א ע' קלא.

כי חלק ה' עמו: דברים לב, ט.

בד"ה ראה אנכי: לעיל יח, א.

ואין אדם עובר עבירה: סוטה ג, א.

נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.

חמורים ד"ס יותר מד"ת: שהש"ר א ע"פ כי טובים דודיך (ב).

עירובין (כא, ב). וראה סנהדרין פח, ב במשנה. [כ].

נקראו סופרים: קידושין ל, א.

יש בחי' סופר וספר וספור: ראה ס"י בתחלתו.

א"ח עט"ב: משלי יב, ד.

בד"ה ושאבתם מים בששון: לקמן דרושים לסוכות פ, ב.
ובד"ה שחורה אני ונאוה: לקמן שה"ש ז, א.
בחי' קוצו של יוד: ראה ד"ה וכל העם רואים תרמ"ז (בסה"מ תרמ"ו-נ) ע' תל. ובספר השיחות תנש"א ע' 800 הערה 43, שיחת ש"פ תצא.
ולית מח' תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
כולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
בשע"ק להרח"ו ח"ג שער א': ראה לקמן שה"ש מ, ד.
התהוות החכמה מלמלעה מן החכמה: ראה אוה"ת קרח ע' תשכא.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.
וז"ש בראשית ברא אלקים: "דר"ל דבחי' בראשית הוא חכמה הנק' ראשית הגילוי נברא ע"י שם אלקים שהוא בחי' צמצום כו', וכן פי' המק"מ ר"פ וארא דכ"ב ע"ב וז"ל בראשית שהוא מל' ברא אותה אלקים כו'" — אוה"ת תולדות כרך ד תתיג, ב.
בתחלה עלה במח' לברא במדה"ר: רש"י ריש בראשית. וראה ב"ר ספי"ב. וראה ג"כ זח"א קכ, ב. ובניצוצי זהר שם.
כברק המבריק: ע' לעיל בד"ה אז ישיר ישראל (סב, ג) וש"נ [כ].
קמי כולא כלא: דניאל (ד, לב). ועי' זח"א (יא, ב). [כ].
בשעה שקטרגו המלאכים ואמרו מה אנוש: סנהדרין לח, ב. וראה לעיל פ' אמור לו, א.
כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
שבטובו מחדש בכי"ת: ברכת יוצר.
להיות בטל רצונך . . כל בכור: אוה"ת יתרו ע' תתט.
וצ"ל בחי' צמצום והעלם . . בטל רצונך: מובא באוה"ת בשלח כרך ח ע' ב'תתקע, וע"ש שמציין לכמה מקומות לתו"א ולקו"ת.
בטל רצונך: אבות ב, ד.
רבות מחשבות בלב איש: משלי יט, כא.
עוצם עיניו מראות ברע: ישעי' לג, טו.
ולא תתורו אחרי לבבכם: במדבר טו, לט.
קדש את עצמך במותר לך: יבמות כ, א. ספרי פ' ראה יד, כא. נתבאר בלקו"ש חי"ט ע' 403. ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק לאגה"ת פ"ד. וראה גם ד"ה ואתם תהיו לי תר"ס ע' קנג. וקונטרס ומעיין.

בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב.
קדש הוא בחכמה: מא"א בערכו.
קדש לי כל בכור: שמות יג, ב. ראה לעיל פ' בלק עה, ב. ובאוה"ת פ' יתרו ע' תתט "פי' הבכור הב' יחידות הכף עשיריות הריש מאות היינו ג' בחי' נר"נ שהם מעשה ודיבור ומחשבה" ע"ש. וראה גם בד"ה ואתם תהיו לי תר"ס ע' קנד ושם מציין ללקו"ת פ' בלק עה, ב.

דף לט

אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.
תשובה תשוב ה': זח"ג קכב, א.
ויצעקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, ו.
בהבל בא ובחשך ילך: קהלת ו, ד.
ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף: איוב לד, יד.
ורוח אייתי רוח: ראה זח"ב קסב, ב.
ע"ל (כה, ב). וש"נ. [כ].
יאר ה' פניו: במדבר ו, כה.
קול קורא במדבר: ישעי' מ, ג.
כן בקדש חזיתיך: תהלים סג, ג.
והי' מעשה הצדקה: ישעי' לב, יז.
וצדקה היא כללות המצות: ראה ב"ב ט, א. רמב"ם הל' מתנות עניים ר"פ יו"ד. ביאור הגמרא באוה"ת ענינים ע' מא ואילך. אוה"ת ואתחנן ע' רסג.
צדק מלאה ימינך: תהלים מח, יא.
בזהר פ' בחקתי דקי"ג ע"ב . . ובאד"ז דרצ"א סע"ב ודרצ"ב ע"א: נתבארו באוה"ת ענינים ע' מג ואילך.
שזדונות נעשו כזכיות: יומא פו, ב. "שלא רק שאין שומעים להמקטרגים (אבל העוונות לא נמחקו), אלא שנעשה כפרת העוונות, ויתירה מזו, שזדונות נהפכים לזכיות" — ד"ה השקיפה תשכ"ז סעי' ד (סה"מ מלוקט ח"ד ע' שעב).
ראה אוה"ת ויקרא כרך א ע' צה.
בע"ת דמשכין לי' בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
כמעשה דר"א ב"ד: ע"ז יז, א. ראה בסה"מ תקס"ה כרך א ע' תצז בגודל תשובתו.
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
ובכל מאדך הוא המתגלה בבע"ת: ראה שערי תשובה לאדה"א ח"ב חינוך פמ"ב.

שיתרון האור הוא הבא מתוך החושך: ראה קהלת ב, יג.
י-ה עם שמי שס"ה: ת"ז בהק'. זח"א כד, א. שם בהשמטות תג, א. זח"ג רעח, ב. וראה לעיל פקודי ג, ב.
בארץ לא זרועה: ירמי' ב, ב.
ממעמקים קראתיך ה': תהלים קל, א.
וזרקתי עליכם מים טהורים: יחזקאל לו, כה.
מחיתי כעב פשעיך: ישעי' מד, כב.
לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
ביאור ולא אבה: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ו ע' שלט.
הנחה אחרת עם הגהות באוה"ת פ' כי תצא ע' תתר.
קוצו ש"י רומז לכתר: ראה מא"א אות יו"ד, ס"א.
קוצו של יו"ד הוא בחי' רמז בלבד שרומז לא"ס בלבד ברמז בעלמא בלי שום תפיסא: "ומאריכות לשונו משמע, שכוונתו הוא לב' ענינים: א) הטעם מה שבחי' כתר נרמזת בקוצו של יו"ד דוקא — לפי ש"קוצו של יו"ד הוא בחי' רמז בלבד", ב) שגם בהקוץ עם היותו "בחי' רמז בלבד", אינו נתפס בו, ורק "רומז כו' ברמז בעלמא" וכמפורש בהגהות הצ"צ [אוה"ת תצא ע' תתר. ובארוכה ד"ה אורח חיים תרס"ט] שהוא כמו ענין לחכימא ברמיזא, ע"ש". — לקו"ש חי"ט ע' 420 הערה 21. ובחלק ל"ט ע' 147 הערה 21. ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק לאגה"ת פ"ד.
בד"ה וישב יעקב: תו"א כז, א ואילך.
בינה נק' נקודה בהיכלא: ע"ל ר"פ ראה [יח, ב] [כ].
בד"ה לך לך: תו"א יא, א.
חכים ולא בחכ' ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
בד"ה פתח אליהו: תו"א יג, ד.
אבא יונק ממזל הח': ראה זח"ג רפט, ב ובכ"מ.
כי גאות הם ת"י נימין: ראה גם במאו"א אות ג' סעיף ג.
כמ"ש בפע"ח: ש' השבת (פ"ח). [כ].
כמ"ש . . ובלקו"ת: מהאריז"ל בתהלים מזמור צג גאות לבש [כ]. מובא ביהל אור ע' תרמה ואילך.
ל"ב אלקים . . ל"ב נתיבות חכמה: הובא בפרדס להרמ"ק ז"ל שער הנתיבות רפ"ב. [כ].
ע"י אתערותא דלתתא בטל רצונך: ראה ד"ה וידבר ויצווס — תרמ"ח ע' ריח.

בקוצו של יו"ד למעלה מן הדעת . . והביטול הב' בחכמה . . בחכמה ודעת: וי"ל שגם בסש"ב [פרק י"ח ופרק י"ט] הכוונה כן. וע"ש שכ' וז"ל חכ' כח מ"ה שהוא מה שאינו מושג ומובן ואינו נתפס בהשגה עדיין . . — ראה תרמ"ד ע' רכג.

ובסה"מ תרנ"א ע' לח "(ולאחר העיון בד"ה ולא אבה הנ"ל ובהביאור י"ל דמש"ש בענין הקוש"י הוא בחי' מקיף דחי', דהרי ביאר שם שהו"ע ביטול הרצון שלמעלה מטו"ד שלא להיות נפרד מאחדותו ית' כו' ובסש"ב פי"ז כ' דזהו בחי' חכ' שבנפש יעו"ש".

המעתיק הרים: איוב ט, ה.

והמתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.

בינה תשובה עילאה: זח"ג קכג, א.

אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.

ג"ע ועוה"ב אינו אלא זיו: ראה ברכות יז, א.

מי לי בשמים: תהלים עג, כה.

הבן בחכמה וחכם בבינה: ס"י פ"א, מ"ד. ראה פע"ח שער התפילין פט"ז. ע"ח שער ט"ו פ"ד. תו"א ותו"ח [ר"פ לך לך]. לקו"ת פ' תצא ביאור ד"ה ולא אבה. ביאורי הזהר ס"פ וארא. אמרי בינה שער הק"ש פנ"ה ואילך. ד"ה אריב"ל בכל יום תפר"ח. ועוד. — הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תרנ"ט ע' עג.

מע"ס שבמאציל עצמו: ועיין בעה"ק ח"א פ"ב ופ"ד ופ"ה. וע"ש פ"ח שם כ' שהם שרש כח הגבול שיש בא"ס — אוה"ת חיי שרה קי, א.

מע"ס שבמאציל עצמו [**ע"ס דא"ק**: נ.ב. הב' חצאי מרובע אינם וא"ז מלשון רבינו הזקן נ"ע זי"ע, כ"כ בד"ה כתפוח בעצי היער, בוך פערטעל (רצו, ב). שם (חצר, ב) כ' הערה ע"ז, יעו"ש. [כ].

ראה בד"ה כתפוח בעצי היער באוה"ת שה"ש ע קצג: ל' ע"ס שבמאציל י"ל שזהו ע"ס הגנוזות במאצילן הנז' בפרדס אך הם גנוזות רק בבחי' הנק' אוא"ס ולא במהו"ע ממש עכ"ל. וקודם לזה כ' "הגם שנכתב שם בין חצי מרובעים שזה ע"ס דא"ק אין זה מלשון רבינו ז"ל", ע"ש (בבוך 1104 תסז, א ליתא הגהה זו). ראה גם באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקכו, תקצא.

ובהמשך מים רבים תרל"ו ע' סח: בלקו"ת . . ע"ס דא"ק אמנם באמת יתפרש זה עד רום המעלות לפי הפי' בשם הוי' הראשון כמובן. וראה הערת כ"ק אדמו"ר הנדפס בסה"מ תקס"ד ס"ע ריז.

בד"ה וירא ישראל: תו"א סא, ד. וראה גם אוה"ת יתרו ע' תתקו. שמות כרך ז ע' ב'תקסד.

וע' באד"ר דקל"ח ע"ב: ראה גם לעיל פ' שלח מט, ב. נא, ב. פ' חקת נז, ג.
ומאחורי העור דנוק' . . כעב פשעיך: נעתק בד"ה כי באש — תרנ"א ע' פד.
כד אתכפיא סט"א אסתלק: זח"ב קכח, ב.
כדאיתא בגמ': תענית (כו, ב). [כ].
מ"ש במ"א ע"פ ויאבק: תו"א וישלח כו, ד.
המדרגה התחתונה שבקליפות: ראה ספר הערכים חב"ד-א ערך אבק הערה 5.

דף מ

גדולה תשובה שמגעת: יומא פו, סע"א. וש"נ.
מל' דאצי' שהיא הנק' ברכה: ראה מא"א אות ב, סל"ה.
שיוהכ"פ נק' שבת שבתון: ויקרא טז, לא.
שבת להוי': שמות כ, י.
והחכמה תחי': קהלת ז, יב.
בד"ה ויושט המלך לאסתר: תו"א צד, ב. וראה אוה"ת. פ' כי תשא ע' ב'יא.
כי ההרים: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי ממאמר זה נדפס בסה"מ תקס"ד ע' רח.
בלי הגהות נדפס גם בתו"א דפוס לעמבערג תרי"א א, א עד מא, א ד"ה והנה אחר הדברים.
הגהות וביאור נדפסו באוה"ת תצא ע' תתרכה. כרך ו ע' ב'שעא "לד"ה כי ההרים".
אוה"ת נ"ך בע' תתכז כנראה הגהות להתחלת מאמר זה, ואולי חסר שם ההמשך.
סעי' א נתבאר בד"ה סמוכים לעד פר"ת ע' קנה.
כי ההרים ימושו: ישעי' נד, י.
ברבות בחקתי ס"פ ל"ו: "ר' אחא אומר כו' אם ראית זכות אבות שמטה כו' כי ההרים אלו האבות" — אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתכז ובכרך א ע' רסז, רבות זה נזכר לעיל פ' פנחס פ, ד.
ובגמרא פרק לפני אידיהן די"ז ע"א: "עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמינו שנאמר כי ההרים" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' רסז.
שמעו הרים את ריב ה': מיכה ו, ב.
ההרים הגבוהים אשר תחת כל השמים: בראשית ז, יט.
הארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.
מי יעלה בהר ה': תהלים כד, ג.
אין קורין אבות אלא לשלשה: ברכות טז, ב.
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ח, ג.

נפלה לא תוסיף: עמוס ה, ב.
ותפול לפני רגליו: אסתר ח, ג.
בבחי' נפילה: ראה אוה"ת דרושים למג"א ע' כא. מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"א ע' שפ בהגהת כ"ק הצ"צ.
בד"ה כי אברהם לא ידענו: תו"א צג, ב.
פנים בפנים דיבר ה': דברים ה, ד.
כמו עד"מ בגשמיות: בסה"מ תקס"ד ע' רט המשל והנמשל בארוכה.
לעשותה לאהבה: דברים יא, כב.
כי פנו אלי עורף: ירמי' ב, כז.
והנה יש בזה ב' בחי' נופלים וכפופים: ראה אוה"ת פ' נצבים ע' א'קצח בענין כפופים.
שאדם דש בעקביו כגון שקר: תנחומא ר"פ עקב.
עיני כל אליך ישברו: תהלים קמה, טו.
בד"ה יחיינו מיומים: לקמן סג, א.
פ"ו דכתובות דס"ז ב': "בעתם לא נאמר אלא בעתו, כל יחיד ויחיד לפי למודו" — יהל אור ע' תרפז. וראה לקמן מ, ג.
בזהר בפ' ויגש דר"ח א': "ע"פ ולא יכול יוסף להתאפק, צדיק עליון המשפיע זהו ונהר יוצא מעדן כו', וענין ומשם יפרד זהו עיני כל אליך ישברו" — יהל אור ע' תרפז.
בשלח דס"ב א': "מפסוק ולקטו דבר יום ביומו שע"כ צ"ל עיני כל אליך ישברו בכל יום" — יהל אור ע' תרפז.
אחרי נ"ח א': "פי' בעתו היא המל' דאקרי עתו דצדיק י"ל ע"ד עונתה. וכענין ונתתי גשמיכם בעתם, וכענין ביום השבת יפתח כו'" — יהל אור ע' תרפז. וראה באוה"ת פ' ואתחנן ע' נ.
פנחס רכ"ו א': "נראה דמפרש ענין בעתו כי תחלה צ"ל מיכלא דמלכא אכלתי יערי עם דבשי כו', ואח"כ דוקא אכלו רועים, וזהו בעתו לאחר בחי' אכלתי יערי כו'" — יהל אור ע' תרפז.
והעצה היעוצה לזה הוא כמאמר אשר קדשנו: ראה באוה"ת מג"א ע' כב (הוצאת תש"נ).
לאו דאית לך צדק ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
דכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
המשפילי לראות: תהלים קיג, ו.

שמים שם מים: [רש"י בפ' בראשית פסוק ח] [כ]. חגיגה יב, א.
אשר יעשה אותם האדם: ויקרא יח, ה.
ועשיתם אתם כתיב: סנהדרין צט, ב. זח"ג קיג, א.
עושים רצונו של מקום: ראה ברכות לה, ב.
בעתם . . בעתו: כתובות סז, ב.
רעיתי פרנסתי: שהש"ר א' סד"ה לסוסתי.
ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים: זח"ג ז, ב.
את קרבני לחמי: במדבר כח, ב.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.
בעת רצון עניתיך: ישעי' מט, ח.
ידיך פי' יודי"ך: ת"ז בהקדמה (ז, ב).
בגמרא נזכר פסוק פותח את ידיך: ראה ביהל אור ע' תקנה שמציין למ"מ אלו וכמה מהם מעתיק הלשונות. וראה גם שם ע' תרפח בסוף העמוד ואילך.
(**עיין מזה בגמרא רפ"ג דברכות . . ויגש ר"ז ב**'): באוה"ת נ"ך כרך א ע' נא ע"פ הנ"ל מעתיק הלשונות, ושם מציין לעוד כמה מקומות.
ובזהר בראשית ד"ו ע"א: ראה לקמן האזינו עו, ג.
עמוד אחד בעולם: חגיגה יב, ב.
ספר הבהיר סי' מד [קב]. הובא בזח"ב (רעא, א). [כ].
שישים אליו לבו: איוב לד, יד.
ובמדרש איכה: פ"ג.
ובמדרש מגלת אסתר: פ"ז.
ועי"ז רצון יראיו יעשה פי' שנעשה גם למטה: ראה אוה"ת פ' תצוה ע' א'תקפח.
מצות צריכות כוונה: ברכות יג, א. וש"נ. הובא בש"ע או"ח סיס"ב.
ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו: לעיל פ' ראה.
וע"פ כי תצא: לעיל לו, ב.
ויצעקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, ו.
אם ישראל עושין תשובה נגאלין: סנהדרין צז, ב.
ואגודים יחד: ראה אוה"ת בא ע' שיא בענין אגודה.
ואגודתו על ארץ יסדה: עמוס ט, ו.
משא"כ בזמן שאין בית המקדש קיים בנוי דאברהם בגלותא דאדום: ראה לקמן שה"ש יז, ב.

מפוזר ומפורד: אסתר ג, ח.
השיבנו ה' אליך: איכה ה, כא.
שזהו הענין הנז' בגמ': שבת נה, א.
ברבות אמור ספ"ל: לענין מינים שבלולב אלו ישראל כו' יוקשרו כולם אגודה אחת והם מכפרים אלו על אלו . . ואימתי הוא מתעלה כשהן עשויין אגודה אחת שנאמר ואגודתו" — אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתצו. ראה ג"כ אוה"ת פ' בא ע' ב'תרלא.
ובפ' בהעלותך פט"ו: זש"ה הבונה כו' ואגודתו כו' לפלטין שהיתה בנויה ע"ג הספינות כו' — אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתצז.
ובגמרא פ"ג דמנחות דכ"ז ע"א: כשהן מתענין אין נענין עד שיהיו כולן באגודה אחת צדיקים ורשעים — אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתצו.
ובפ"ק דכריתות ד"ו ע"ב: כל תענית שאין בה מפושעי ישראל כו' נאמר ואגודתו — אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתצו.
הבונה בשמים מעליותיו: עמוס ט, ו.
במאו"א אות ע' סל"ה: ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' רעח.
בזח"ג ס"פ צו דל"ה א': "פי' בפ' ואגודתו על ארץ יסדה כי האצילות מיוחד ביחוד עמה נק' אגודה" — אוה"ת פ' בא ע' שכא. וראה שם ע' שכג.
בפרדס ערך אגודה: מועתק באוה"ת פ' בא ע' שכא, אוה"ת ענינים ע' סו.
ובמאו"א אות א' סי' כ"ט: "אגודת אזוב נק' היסוד ונראה לי שאין אגודה פחות משלשה דהיינו ב' ביעין נצח והוד עמו עכ"ל" — אוה"ת פ' בא ע' שכב.
ע"פ וארא אל אברהם: ראה תו"א נה, ג.
ובפשעכם שולחה אמכם: ישעי' נ, א.
ע"פ יתום ואלמנה יעודד: סידור עם דא"ח.
התשובה הוא תשוב ה': זח"ג קכב, א.

דף מא

בביאור ע"פ קול דודי: לקמן שה"ש טז, א.
פ"ט דסוטה: מו, סע"א.
בצלו חמדתי וישבתי: שה"ש ב, ג. עיין לעיל ויקרא ב, א.
ובפ' בראשית . . גבי על נהר כבר: ראה הלשון באוה"ת נ"ך כרך א ע' שצ. אוה"ת שה"ש ע' קל.
במקום שבע"ת עומדין: ברכות לד, ב.
ברוך מרחם על הבריות: ברכת ברוך שאמר.

מדת הרחמנות שבסדר השתלשלות: ראה לקמן סב, ד. ובאוה"ת פ' כי תשא ע' ב'סט.
שישוב אל ה' וירחמהו: ישעי' נה, ז.
יפה שעה א': אבות ד, יז.
כל חד לפום שיעורא דילי': זח"א קג, א-ב.
קול דודי הנה זה בא: שה"ש ב, ח.
כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
אשר נשבעת לאבותינו: מיכה ז, כ.
ובד"ה ה' יחתו מריבו: לעיל פ' נשא כה, ג.
כל הנביאים בטלים לעתיד: ירוש' פ"א דמגילה [ה]. ובמדרש משלי (פ"ט — [מועדים]) הובא בשו"ת הרשב"א ח"א (צ"ג). [כ]. ראה גם תו"א למגלת אסתר.
רק בחי' צדיק עליון שעליו נאמר: ראה לעיל פ' בלק עג, סע"ג.
או יחזיק במעוזי: ישעי' כז, ה.
עושה שלום בפמליא של מעלה: סנהדרין צט, ב.
נפלה לא תוסיף: עמוס ה, ב.
כי בועליך עושיך: ישעי' נד, ה.
כי עין בעין יראו: ישעי' נב, כ.
עתידין צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש: ב"ב עה, ב.
ביאור הדברים: ראה סה"מ תקס"ד ע' רטז.
בע"ת . . בחילא יתיר: זח"א (קכט, ב). [כ].
רמ"ח מ"ע . . רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל. זח"ב קיח, א.
חי הוא בחי' יסוד: מא"א אות ח', סכ"ד.
ט"ו מעלות . . כמ"ש במ"ח: סדר ליל פסח יב, ב.
ההרים . . חג"ת דאצי' . . והגבעות נה"י: מא"א אות ה' ס"ט אות ג, ס"י.
וברית שלומי . . לא תמוט . . גם למטה בעשי': ראה גם המשך בששה"ק תער"ב ח"א ע' קעב ואילך. להלן סז, ד.

כי תבוא

דף מא

היום הזה ה"א מצוך: ראה להלן ברשימת הכתבי-יד וברשימת המאמרים שבסו"ס מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' תריח הערה 96, שמאמר זה נאמר בשנת תקנ"ז.

ביאור למאמר זה נדפס באוה"ת תבוא ע' תתרמז. כרך ו ע' ב'שעג קיצורים. וראה גם ד"ה היום הזה — תשמ"א.

היום הזה . . וה' האמירך: דברים כו, טז. יח.

ודבש היום הזה הוי"ה הוא ראשי תיבות צירוף הוי"ה: הקדמת תקו"ז (ט, ב), הובא בפרדס שער פרטי השמות פי"ד (וענין צירוף זה ראה שם פט"ו. ע"ח ש' השמות פ"ז). והוא צירוף השולט בחודש חשון (מ"ח ריש מס' חשון). — לקו"ש חי"ט ע' 231 הערה 31*.

ראה אוה"ת פ' תבוא ע' תתרנג .

מחובר למקרא שלמטה הימנה כי הכל ענין אחד: "וענין זה מתאים עם פרש"י עה"פ". ראה משיחת ש"פ תבוא תנש"א הערה 13.

מלבד הברית אשר כרת אתם בחורב: דברים כח, סט.

ועל דמות הכסא דמות: יחזקאל א, כו.

והארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.

בד"ה השמים כסאי: תו"א בתחלתו.

ונק' ארץ זבת חלב ודבש: שמות ג, ח. ועוד.

דבש וחלב תחת לשונך: שה"ש ד, יא.

סוף מעשה במח' תחלה: פיוט לכה דודי.

דרשת טטפת שבתפילין: מנחות לד, רע"ב. וש"נ.

וע' באגה"ק קרוב לסופו: סי' כט (דף קנ, ב). וראה לקמן פה, ב.

פ"ה דנדה: מה, ב. ראה מאמרי אדה"ז פרשיות — בראשית ע' נה. אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תלה. תנ.

ויבן ה"א את הצלע: בראשית ב, כב.

ורב שלום בניך א"ת . . אלא בוניך: ישעי' נד, יג. שלהי ברכות. וש"נ.

סד"ה כה תברכו: לעיל נשא כז, א.

בחי' עולם שנה נפש: ראה ס"י פ"ג, מ"ג ואילך וזהו "יסוד כל ס"י".

הובא בפרדס לרמ"ק ז"ל ש' הנתיבות נ' כג. ובש' פרטי השמות פ"ו מס"י. [כ].

היום הזה וגו' קאי על ר"ה: ראה לקו"ש חי"ט ע' 231. חכ"ד ע' 191 הערה 29 מהשינוי כאן למ"ש לקמן מד, א.

בפי' הרמ"ז בזהר ר"פ בא (**דל"ב ע"ב**): הועתק בנצוצי אורות לזהר שם. וראה גם אור החמה שם. — ובזח"ג (רלא, א) "בכל אתר דכתיב ויהי איהו צער. ויהי היום דאית בי'

צער ודא ראש השנה דאית בי' דינא קשיא כו'". וראה אוה"ח לזח"ב שם ד"ה ר' אלעזר. — לקו"ש חכ"ד ע' 192 הערה 35.

צריך כריתת ברית מחדש על קבלת התורה: באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'תכט מביא קטע מכאן ומוסיף הגהה לכאן.

וזהו ענין הכריתת ברית . . שקודם ר"ה: "להעיר מהשינוי שבלקו"ת [— כאן] (שבא נאמר "מצוך גו' להיות לעם") כותב ד"בכל שנה קודם ראש השנה צריך כריתת ברית מחדש" ובפ' נצבים [— מד, א] (שנאמר "להקים גו' לו לעם") מבאר זה שבר"ה ישנו "זכרון הברית" — לקו"ש חכ"ד ע' 191 הערה 29.

ר"ה . . שתמליכוני עליכם: ר"ה טז, א.

ומלכות פה תושבע"פ: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

ולכן נקרא ראש השנה . . כמו שיש בחי' ראש בנפש: נתבאר בעטרת ראש בתחלתו, ובד"ה ארבעה ראשי שנים — תשמ"ה.

גלגלתא דחפיא על מוחא שהוא בחי' גילוי רצון העליון: ראה לקו"ש ח"ט ע' 363 וע' 365.

אשה יראת ה': משלי לא, ל.

זכר חסדו: תהלים צח, ג.

זה השער: תהלים קיח, כ.

המל' שנק' דבר ה': מא"א אות ד, ס"ג.

וביוכ"פ ניתנו לוחות האחרונות: ראה ב"ב קכא, א.

עולם התענוג שאין בו אכילה ושתי': ראה ברכות יז, א.

כי ביום הזה יכפר: ויקרא טז, ל.

העונות המבדילין: ראה ישעי' נט, ב.

ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.

ראשית חכמה יראת ה': תהלים קיא, י.

בד"ה אני לדודי: לעיל לב, א.

אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, סע"א [כ].

מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.

וממשיך בחי' מלכותו למטה על ישראל לבד: ראה לקמן נו, ג. תו"א ו, ב. וראה בלקו"ש ח"כ ע' 34 הערה 24 שענין המלוכה נעשה ע"י עבודת בנ"י "שתמליכוני עליכם" שבנ"י ממליכים הקב"ה עליהם — "מלך ישראל" ע"ש.

ה' אלקי ישראל מלך: תפלה דר"ה.

כה אמר ה' מלך ישראל: ישעי' מד, ו.
ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.
שהוא שיר של יום הששי: ר"ה לא, א.
זה היום תחלת מעשיך: מוסף דר"ה.
שבו נברא אדה"ר ולכן שר: זח"ג ק, ב. וראה פדר"א רפ"ח.
ישראל נמשלו ללבנה: ראה שמו"ר טו, כו.
מרחוק ה' נראה לי: ירמי' לא, ב.
ועיין מענין מרחוק ה' נראה לי: ראה באוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תקמג.
ברבות שמות פרשה א' גבי ותתצב אחותו מרחוק: ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' שע. אוה"ת פ' ואתחנן ע' פא.
ובזהר ח"ב י"ב א': "אחותו דמאן אחותו דההוא דקרא לכנ"י אחותי כד"א פתחי לי אחותי רעייתי, מרחוק כד"א מרחוק ה' נראה לי" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שסח.
ובמק"מ שם: "פי' במק"מ שא"א למ' לקבל אור אבא אלא מרחוק" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שסח ע"ש שביאר דבריו.
בזח"א ו' א': "ע"פ שלום שלום לרחוק כו' מרחוק כו' דא נקודה עילאה" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שסו. וראה שם ע' שע.
ק"כ א': "ע"פ וירא את המקום מרחוק כמ"ש מרחוק ה' נראה לי" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שע.
קצ"ו ב': "בגין דבה בכנס"י כתיב אהבה דכתיב ואה"ע אהבתיך ע"כ משכתיך חסד" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שעא.
ח"ב קכ"ה ב': "והשתחויתם מרחוק מהו מרחוק כמ"ד מרחוק ה' נראה לי" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שע.
ח"ג כ' סע"ב: "בפי' כי הנני מושיעך מרחוק, כההוא דכתיב מרחוק ה' נראה לי, וכתיב ממרחק תביא לחמה ומאן הוא עמיקא דנחלא אתר דההוא נהר נגיד ונפיק" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שסז, וע' שע.
ל"ה ב': "בפי' עצות מרחוק כמד"א ויקרא שמו פלא יועץ מרחוק דכתיב מרחוק ה' נראה לי" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שע, וראה שם ע' שסח.
נ"ח ב': "גבי למה ד' תעמוד ברחוק, וכתיב מרחוק ד' נראה לי, וכ' המק"מ וז"ל אע"פ שהקב"ה מתרחק ממני עכ"ז ה' נראה לי" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שע.
ס"ד ב': באוה"ת נ"ך כרך א ע' שסז מציין דשם בזהר מביא כל הפסוק.

רמ"ח ב': "ואתקריאת איילת אהבים מסטרא דחסד דהיינו אה"ע אהבתיך על כן משכתיך חסד" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שעא.
כנרשם כ"ז בס' בית אהרן: וראה באוה"ת נ"ך כרך א ע' שסו שמציין עוד לכמה מקומות. ויש להעיר שכאן מציין רק לזהר ולא לשאר המקומות כמו בגמרא ובעוד ספרים שנזכרים שם.
וראה פסוק זה לעיל פ' קרח נד, א.
ר"ה נקרא כסה שהחודש מתכסה בו: ר"ה ח, סע"א.
צעק לבם: איכה ב, יח.
קראוהו בהיותו קרוב: ישעי' נה, ו.
אלו עשי"ת: ר"ה יח, א. וש"נ. רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ו. "בגמרא ורמב"ם שם הובא לענין עשרה ימים שבין ר"ה ליו"כ רק "בהמצאו". וראה גם דרך חיים (כד, סע"ד), ש"קראוהו בהיותו קרוב" הוא ביו"כ, אבל בר"ה ועשי"ת הוא רק "דרשו ה' בהמצאו", אבל בכ"מ בדא"ח (לקו"ת תבא מא, סע"ד, מג סע"ד, ש"ש סו, ריש ע"ב. דרך חיים יג, ריש ע"ד. כא, סע"ב. צא, א. ועוד), וראה גם ר"ח לר"ה שם, שגם "בהיותו קרוב" קאי על עשי"ת — לקו"ש ח"ט ע' 206 הערה 21.
שאומרים א"מ בעשי"ת: שו"ע או"ח סתר"ב ברמ"א.

דף מב

בקשו פני: תהלים כז, ח.
אתם נצבים היום: דברים כט, ט.
וגילו ברעדה: תהלים ב, יא.
ומלתם את ערלת לבבכם: דברים י, טז.
ע"פ מקושש עצים: לעיל שלח מב, ג.
הסירו את ערלת לבבכם והמולו לה': ירמי' ד, ד (בשינוי).
כרשפי אש שלהבת: ע"פ שה"ש ח, ו.
בד"ה מי מנה: לעיל בלק סח, ג.
סד"ה להבין ענין הברכות: תו"א ז, ג.
זכה נעשה לו סם חיים: יומא עב, ב.
נעשה אדם בצלמנו כדמותנו: בראשית א, כו.
אין לו דמות הגוף ח"ו: רמב"ם הל' יסוה"ת פ"א, ה"ט. תפלת יגדל.
מהו בצלמנו לשון רבים: מובא באוה"ת בראשית כרך ג תקד, א ע"ש. וראה גם אוה"ת פ' תבוא ע' תתרמח.

הקב"ה סתים וגליא: זח"ג עג, א. ובכ"מ.
אתה הראת לדעת: דברים ד, לה.
דכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
לית מח' תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
בד"ה וידעת היום: לעיל ואתחנן ד, ד.
(**ברבות הובא . . רע"ח ב**'): רובו מובא גם באוה"ת בראשית כרך ג תקג, ב.
בד"ה כי תצא: לעיל תצא לו, א.
ע"י שיהיה עמלו בתורה: נתבאר בד"ה את ה' האמרת תשל"א, דשם מבאר ע"פ מ"ש רז"ל בגמרא סנהדרין צט, ב דהמסקנה שם דקאי על עמל תורה שבריאת האדם היא בשביל עמל תורה דוקא, ע"ש בארוכה.
ורוח אייתי רוח: זח"ב קסב, ב.
בד"ה לסוסתי: לקמן שה"ש יב, א.
וע"פ וארשתיך לי: לקמן במדבר ח, ד.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
ולתתך עליון: דברים כו, יט.
בהלו נרו: איוב כט, ג.
בחי' חכ' ראי': מא"א אות ר', ס"ב.
ותפארת הוא בחי' דעת: מובא בד"ה את ה' האמרת תש"ל סעי' ח (סה"מ מלוקט ח"ב ע' צד) וראה שם הערה 63.
וגם כמ"ש הרמ"ז ר"פ ויקרא: ראה אוה"ת פ' שלח ע' תרמט. ונזכר לעיל פ' שלח נ, א.
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
לך אמר לבי בקשו פני: תהלים כז, ח.
ענין ר"ה ויוהכ"פ: מאמר זה נדפס ג"כ בתחילת מחזור השלם (קה"ת, תשכ"ג) עם הערות מכ"ק אדמו"ר.
כמה מעניני דרוש זה מובנים או גם נתבארו בפי' — בדרוש שנדפס קודם לו ד"ה היום הזה.
ויפל ה"א תרדמה . . את הצלע: בראשית ב, כא-כב.
ויפל גו' ויבן גו': "ראה פע"ח שער ר"ה פ"ב ואילך. ש' הכוונות שם. ש' הפסוקים שם. סי' האריז"ל כוונת הנסירה". — הערת כ"ק אדמו"ר.
מלמד שנתן בינה יתירה: נדה מה, ב.
דבר"ה נעשו מוחין לנוקבא: ראה מ"ח מס' ליל ר"ה פ"א, מ"ח.

ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א. "שנתלבש ונתצמצם בכמה לבושין וצמצומים עד שנקרא בחי' מלך (לקו"ת שם)" — הערת כ"ק אדמו"ר.
החודש מתכסה בו: ר"ה ח, סע"א.
מרחוק ה' נראה לי: ירמי' לא, ב.
ריחוק מקום: כבן שהוא אצל אביו בביתו (כי על עשי"ת נאמר בהיותו קרוב) אלא שהאב מסתיר פניו ממנו (לקו"ת שם). — הערת כ"ק אדמו"ר.
דבכל יו"ט הוא התגלות מוחין: ראה פע"ח ש"כ, פ"א.
בביאור ע"פ והי' מדי חדש בחדשו: נדפס בס' אוה"ת להצ"צ [אוה"ת פ' בראשית כרך א כה, ב]. — הערת כ"ק אדמו"ר.
בכל קראנו אליו ולא למדותיו: פרדס של"ב, רפ"ב בשם הספרי.
ע"ל בהעלותך (ל, סע"ד). וש"נ. [כ].
וזהו ענין הנסירה: הובא בלקו"ת להאריז"ל ר"פ בראשית. עץ חיים שער הכללים פ"י ופי"ג. שם שער הנסירה. שם שער לד פ"ב. פע"ח שער הק"ש פכ"א. שער העמידה פט"ז. שער ר"ה פ"א ופ"ו. במקומות המקבילים בשער הכוונות ובסידור האריז"ל. ועוד.
הביאור ע"פ דא"ח: דרושי לקו"ת ליוהכ"פ סד"ה שבת שבתון. שם קיצור ע"פ ביום השמע"צ כו' ובכל המועדים. המאמרים דש"פ לך וירא חיי בהמשך ר"ה עת"ר, ד"ה כי עמך, תש"ט. ועוד.
הערה זו נדפסה בהוספות להערות וציונים ללקו"ת.
בד"ה כי אברהם לא ידענו: נדפס בתו"א (צג, ג). — הערת כ"ק אדמו"ר.
ע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק: בתו"א ס"פ תצוה [פד, ד]. — הערת כ"ק אדמו"ר.
הוא זמן תשובה קראוהו בהיות קרוב: ר"ה יח, א.
בביאור ע"פ אלה מסעי: בלקו"ת במדבר [צ, ג]. — הערת כ"ק אדמו"ר.
ובביאור ע"פ והי' מספר בני ישראל: לעיל במדבר ו, ד.
לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
בד"ה עיני כל: בלקו"ת פ' מטות [פה, ב]. — הערת כ"ק אדמו"ר.
ערלת לבבכם: דברים י, טז.
נחפשה דרכינו: איכה ג, מ.
ומקורם הוא מאו"א כו' דצלם כו': "אולי צ"ל: דצלם הוא בחי'" — הערת כ"ק אדמו"ר.
[**ובכמה כת"י רשום**: מאו"א דצלם כו' ובכת"י 1101 הנסמן שם הוא כבהנדפס. הכת"י באו לאחר הדפסת הקונטרס הנ"ל].

ותמונת אותיות: "המחשבה — בנפש השכלית־ הדבור — בנפש החיונית (לקו"ת שם)". — הערת כ"ק אדמו"ר.
מלבישים לז"א: "שהאותיות מלבישות השכל והמדות (ראה לקו"ת שם)". — הערת כ"ק אדמו"ר.
הצלם הנ"ל: "עצמיות ומהות ממש (לקו"ת שם)". — הערת כ"ק אדמו"ר.
ואדם אין: בראשית ב, ה.
מלך על כל האדם: "בדפוס הראשון (זיטומיר, תר"ח): כל האד'. ואולי נתחלף רי"ש בדלי"ת וצ"ל: כל האר' — כל הארץ". — הערת כ"ק אדמו"ר. [ובבוך רח"ל: מלך על ישראל].
שתמליכוני עליכם: ר"ה טז, א.
הנשמות עלו במח': ב"ר רפ"א.
כח בדיבורם: "כן הוא בדפוס הא' ובלוח התיקון". — הערת כ"ק אדמו"ר.
קבעם בפה: כ"ב אותיות . . קבעם בפה (ספר יצירה רפ"ב). — הערת כ"ק אדמו"ר.
לתהלה לשם ולתפארת . . חב"ד: "מבואר בלקו"ת סד"ה שקדמו". — הערת כ"ק אדמו"ר.
תחת אשר: נאמר בשנת תקנ"ו-ז. ראה ברשימת המאמרים בסו"ס מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תרטז הע' 71. ובאוה"ת נ"ך כרך ג ע' א'שיג במ"מ לשם. ולהלן ברשימת הכתבי-יד. הגהה על מאמר זה נדפס באוה"ת תבוא ע' תתשלה.
ראה גם המשך בששה"ק תער"ב ח"ג ע' א'רסה ואילך.
חלק ממאמר זה ראה בסה"מ תרכ"ז [הוצאת תשנ"ט] ע' קכב.
תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז.
שמחו צדיקים בה': תהלים צז, יב.
בד"ה רני ושמחי: תו"א מקץ לז, א.
רננא ברמשא ושמחה בצפרא: זח"א (רכט, ב). [כ].
ובד"ה ענין חנוכה: תו"א מקץ לב, ב. ראה לקמן שה"ש ה, ד.
וסד"ה להבין ענין הברכות: תו"א ז, ב.
וסד"ה וידעת היום: לעיל פ' ואתחנן ח, ד.
ועיין זח"א קע"ד א': ראה לעיל פ' שלח נא, ב הלשון. נזכר גם לעיל פ' שלח מח, ד. פ' בלק ע, ג. עב, א. עג, א. שבת שובה סד, ג.
זמן תורה לחוד . . שתפלה נק' חיי שעה: שבת, י, א.
וישכם אברהם בבוקר: בראשית כב, ג. ועוד.
אם תעירו . . ואם תעוררו: שה"ש ג, ה.

בלק"ת מהאריז"ל בשה"ש: במקומו.
(**עיין זח"א ע"ב א**' . . **רמ"ב א**'): כמה מהעיין"ס נתבארו באוה"ת פ' תצוה ע' א'תשסג ואילך בענין בקר דאברהם ע"ש.
בד"ה שיר כו' היינו כחולמים: תו"א כח, ג.
אבל בהקיצו: ראה תו"א שם בשם הרמב"ם בשמונה פרקים.
שמכה"כ: ישעי' ו, ג.
גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא: ברכות סג, א (ע"פ גירסת ע"י).
ע"ל רד"ה ציון (א, א). וש"נ. [כ].
א-ל עולם: בראשית כא, לג. ראה בארוכה באוה"ת בראשית כרך ד תשסח, ב. ואילך.
המשך תער"ב ח"ב פרק שלג. סד"ה ויטע אשל תש"ב ע' 59. לקמן מג, ג.
ולמשל כמו כח הצומח: מובא אוה"ת נ"ך כרך ג ע' א'שיג ושם מציין לד"ה תחת אשר לא עבדת תקנ"ז.
וכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
ואתה הוא קודם שנבה"ע: נוסח התפלה.
בד"ה קול דודי בשה"ש: לקמן יד, ג.
אנשי יריחו היו כורכין את שמע: פסחים נו, א. ראה לעיל פ' צו יד, ג.
ועד הוא רזא דאחד: זח"ב קלד, א.

דף מג

שני מיני אהבות: חלק מסעי' זה מובא באוה"ת בשלח ע' שסט בשינויים.
ראה המשך בששה"ק הנ"ל בריש המאמר.
בד"ה בחודש השלישי: תו"א פ' יתרו.
בד"ה כתיב מה יפית ומה נעמת: אולי הכוונה לאגה"ק סי' יח. כ"ה בסה"מ תרכ"ז ע' קכב.
שמחו צדיקים בה': תהלים צז, יב.
סד"ה זה יתנו כו' מחצית השקל: תו"א פו, ד. ובאוה"ת תצוה ע' תתקכג ואילך.
קבלת מ"ש בק"ש: ברכות פ"ב מ"ב.
לית מח' תפיסא בי': ראה ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
סתימו דכל סתימין וטמירא דכל טמירין: זח"ב פט, א. זח"ג רצב, א.
סתימו דכל סתימין: זח"ב (רעו, ב). ח"ג (רפח, א). ושם (רצ, א-ב. רצב, א. רצד, א. רצה, ב). [כ].

ודברת בם . . התורה: להעיר מברכות כא, א.
כי טל אורות טלך: ישעי' כו, יט.
שדכו במדוכה: במדבר יא, ח.
ותורה אור: משלי ו, כג.
בד"ה צו את בנ"י: לעיל פ' פנחס עח, א ואילך.
ועיין זח"א קט"ז א': ראה הלשון באוה"ת פ' תבוא ע' תתשו.
בד"ה אוסרי לגפן עירה: תו"א פ' ויחי מו, ג.
ואורייתא וקוב"ה כולא חד: זח"א כד, א. זח"ב ס, א. ולהעיר ג"כ מת"ז ת"ו ותכ"ב.
וסיגופים הממרקין: ראה ברכות ה, א. יומא פו, א.
וסד"ה ויחפרו עבדי יצחק: תו"א כ, ב.
והעצבות הוא כשמבקש גדולות דוקא: ראה תניא פכ"ז: "העצבות היא מגסות הרוח שאינו מכיר מקומו ועל כן ירע לבבו על שאינו במדרגת צדיק". וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' סב ואילך.
רשב"י שתורתו אומנתו . . הי' פטור מתפלה: ירושלמי ברכות פ"א, ה"ב.
בחד קטירא אתקטרנא: ראה המצויין לעיל מטות פד, ג.
נשמתא . . להיטא: זח"ג (רצב, א). [כ].
נשמתא ביה אחידא ביה להיטא: בסה"מ מלוקט ח"ג ע' קנב מבאר "זה שבכמה דרושים מובא הענין דנשמתי בי' אחידא כו' בהמשך אחד עם בחד קטירא אתקטרנא, הוא, כי גם בהענין דבחד קטירא אתקטרנא יש בפנימיות בי' אחידא כו', אלא שבמשך כל ימי חייו לא הי' זה (בי' אחידא כו') בגילוי, וביום ההסתלקות שלו, שאז מתגלה הפנימיות (השרש והמקור) של כל עניני עבודת האדם שעבד במשך כל חייו, אז מתגלה הפנימיות דבחד קטירא אתקטרנא, שהוא (לא רק התקשרות, אלא גם) בי' אחידא". וראה שם הערה 15.
שלא היה בבחינת שינה: "לכאורה הפי' דאפילו פחות מס' נשימין ג"כ לא. וא"כ זהו למעלה מבחי' דהמע"ה, וצ"ע". — לקו"ש ח"ז ע' 346.
ועובר על פשע לשארית נחלתו: מיכה ז, יח.
למי שמשים עצמו כשיריים: ר"ה יז, ב.
חטאתי נגדי תמיד: תהלים נא, ה.
אוילים מדרך פשעם: תהלים קז, יז.
בד"ה בהעלותך את הנרות: לעיל פ' בהעלותך ל, ב.
דרך אויל ישר בעיניו: משלי יב, טו.
כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.

בד"ה מה טובו: לעיל פ' בלק עג, א ואילך.
ולישרי לב שמחה: תהלים צז, יא.
אשר עשה האלקים את האדם ישר: קהלת ז, כט.
בד"ה בפרשת נסכים כתיב: לעיל פ' שלח מ, ג.
בד"ה לא הביט און ביעקב: לעיל פ' בלק ע, ג.
ובד"ה שוש אשיש: לעיל תזריע כ, ג.
מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים: שה"ש ז, ז.
וישמחו בך ישראל: תפלת יו"ט.
בענין גביע הכסף: ראה אוה"ת מקץ תתשד, א.
במסעי (צ, ב-ג). [כ].
בביאור ע"פ וכל בניך: לעיל פ' ראה לא, ג.
קודם התפלה צריך כובד ראש: ראה ברכות רפ"ה ל, ב.
עונותי עברו ראשי: תהלים לח, ה.
אידלי יומא אידלי קצירא: ב"ב טז, ב. פרש"י: אידלי יומא הוגבה שמש כשהחמה זורחת, אידלי קצירא, מיקל החולי. וראה בתוס' בד"ה שכל שהקשה שהרי בימי אברהם לא הי' חולי בעולם, ע"ש. וראה בפי' רבינו גרשום.
והנה הרי"ף: ראה מאה שערים מה, א ד"ה הרי"ף כ'. וראה הוספות לס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תרד.
אנן לא קיי"ל כן כמ"ש בש"ע: או"ח ספ"ח.
שלדברי הכל התפלה מקובלת יותר עם הטבילה: ראה אגרת הרמב"ם לר' פינחס ב"ר משולם — נדפסה בשו"ת הרמב"ם ליפסיא סי' קמ. אגרות הרמב"ם ע' 178 ואילך — לקו"ש ח"כ ע' 345 הערה 177. ראה לקו"ש ח"ז ע' 315.
בד"ה אלה מסעי: לעיל פ' מסעי צ, ד ואילך.
ריח נחוחי: במדבר כח, ב.
וירח ה' את ריח הניחוח: בראשית ח, כא.
שנכנס לו יתוש בחוטמו: גיטין נו, ב.
ותהלתי אחטם לך: ישעי' מח, ט. ראה לעיל פ' פנחס עט, ד.
התפלה היא במקום קרבנות: ראה ברכות כו, ב.
בד"ה באתי לגני: לקמן שה"ש לג, א.
לכן אמרו לבעל החוטם אני מתפלל: ראה לעיל פ' שלח נא, ד. פ' מסעי צא, א.

ועיין בר"ח שער האהבה פי"א ג"כ טעם לזה כי התורה כו' אמנם תפלה כו': בדפוס אמשטרדם קט, רע"א: "כי התורה מפני רוב מעלתה שהיא בעלמא דדכורא יש בכחה לקבל הקליפה ואינה מקבלת הטומאה כאש, אמנם התפלה היא בקשת רחמים ותחנונים וצריך כוונת הלב ובהיותו טמא בודאי תתבלבל כוונתו ולכן צריך ליזהר בה".

ר"א יהיב פרוטה: ב"ב י, א.

בצדק אחזה פניך: תהלים יז, טו.

וצדקה תציל כו': משלי י, ב. ראה לעיל (יח, ד) בהערות כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע.

וצדקה תרומם גוי: משלי יד, לד.

סד"ה וארשתיך לי: לעיל פ' במדבר רט, רע"א.

אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.

זכר חסדו: תהלים צח, ג.

שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים: תנחומא נשא טז. וראה שם בחקותי ג. ב"ר ספ"ג. במד"ר פי"ג, ו.

לראשו כו': ראה לעיל (יח, ד) בהערות כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע שמעתיק קטע נוסף ממאמר זה: "ובשם הבעש"ט ז"ל נתפזרו ישראל . ." (וראה ג"כ ס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' רנו. ס' מאמרי אדה"ז ענינים ע' קלא ובהנסמן בהמ"מ שם).

ויקרא משה: ראה ברשימת המאמרים שבס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תרטז הערה 70 ולהלן ברשימת הכתבי-יד שמאמר זה משנת תקנ"ז.

בבוך 1174 נכתב "תורת אדמו"ר שי' שאמר בשבת תקנז". ועל גביו נרשם בגוכתי"ק מוהרש"ב באות רש"י "נדפס בלקו"ת דרוש קפ"ה" — הכוונה לפי מספר הדרוש, כמו שחלק הרה"ג לאוואט בספרו בית אהרן והוספות.

ראה הערת כ"ק אדמו"ר נדפס לעיל בהערות וציונים יט, ב.

הדרוש באוה"ת תבוא ע' תתשט מיוסד על מאמר זה, בתוס' הערות והגהות. עוד הגהות שם ע' תתשכג. תתשכד.

ויקרא משה אל כל ישראל . . אתם ראיתם . . ועינים לראות: דברים כט, א-ג.

ויטע אשל . . א-ל עולם: בראשית כא, לג. ראה בהמשך תער"ב פרק קלג.

(**נזכר ברבות . . נ"ב ב**'): קטעים נעתקו באוה"ת בראשית כרך ז תתשפד, א ואילך. ושם נעתקו עוד כמה קטעים ע"פ זה. וראה גם אוה"ת פ' תבוא מעמוד תשכה ואילך.

רם על כל: תהלים קיג, ד.

דגם עכו"ם קרו לי' אלקא דאלקיא: מנחות קי, א.

ממזרח שמש עד מבואו גדול שמי: מלאכי א, יא.
באוה"ת ע' תתשט נתבאר כאן בענין שאין העולם נתהווה בדרך עלה ועלול (אולי זה הוספת הצ"צ).
ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד: זכרי' יד, ט.
בלקו"ת בזכריה: להאריז"ל. ראה הלשון באוה"ת פ' ואתחנן ע' פח.
בביאור ע"פ והיה מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר ט, ד.
ומ"ש סד"ה ששים המה מלכות: כנראה הכוונה לד"ה זה לקמן בשה"ש לח, ב ואילך.
זח"ג (י"ו א'): הלשון נעתק באוה"ת תבוא ע' תתשל.
לתאוה יבקש נפרד: משלי יח, א.
יאר פניו אתנו סלה: תהלים סז, ב.
והנה . . כמשל . . וצהבו פניו: באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'תכט יש הגהה לכאן.
הוא נותן בעין יפה: ראה ב"ב נג, א. וש"נ.
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
ג"כ בבחי' הארת פנים: ראה יהל אור ע' רצב.
כמים הפנים לפנים: משלי כז, יט.
ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם: יחזקאל לד, לא.
אתם קרוים אדם: יבמות סא, א. וש"נ.
לאדם העליון שעל דמות הכסא: ראה יחזקאל א, כו.
ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.
ומשמחתך ששמחת בו קראת כו': נוסח תפלת השחר.
מגדולתו שאין חקר: ראה תהלים קמה, ג.
וכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
נפלאתה אהבתך: שמואל-ב א, כו.
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
בושתי ונכלמתי להרים אלקי פני אליך: עזרא ט, ז.
וכמ"ש בזהר ס"פ בחקתי: קטו, ב.
י"ג נהרא דאפרסמונא דכיא: תענית (כה, א). ירוש' ע"ז (פ"ג [ה"א]). ב"ר (פס"ב [ד]) מזח"ב (קמו, ב). [כ].
רעוא דכל רעוין: זח"א (רפח, ב). [כ].
מיד כלב יחידתי: תהלים כב, כא.

דרשו ה' בהמצאו . . קרוב אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ: ישעי' נה, ו. ר"ה יח, א. יבמות מט, ב. קה, א.
בבחינת הארת פנים . . שמאלו תחת לראשי: מובא באוה"ת שה"ש ע' א'תסט.
כאן ליחיד: ראה קונטרס י"ט כסלו תשנ"ב — נדפס בסה"מ מלוקט ח"ו ע' נט.
כאן ליחיד פי' בחי' יחידה: בחנה אריאל האזינו (מד, ב): בזה"ל שמענו בלאדי כאן ליחיד הוא בחי' תשובה דיחידה ליחידו ש"ע כאן לצבור לבחי' הג' קווין דמדות, עכ"ל. — ראה לקו"ש חי"ד ע' 145 בהערה 16.
(**עזח"ג רי"ד ב**): ראה גם לעיל מא, ד.
לב טהור ברא לי אלקים: תהלים נא, יב.

דף מד

בר לבב: תהלים כד, ד.
בעשי"ת מתענים: ראה שו"ע או"ח סתקפ"א, ב.
ויענך וירעיבך: דברים ח, ג.
ולכן קורים פ' זו קודם ר"ה: תוד"ה קללות שבת"כ מגילה לא, ב. טושו"ע או"ח סתכ"ח, ס"ד.

נצבים

דף מד

אתם נצבים: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסידור עם דא"ח רלא, א. הנחת הר"מ בן אדה"ז נדפס בסה"מ תקס"ב ח"ב ע' תקכה.
הגהות למאמר זה נדפסו באוה"ת נצבים ע' א'רי, א'ריא. וראה גם שם ע' א'קפט ואילך.
העינים בארוכה בד"ה אתם נצבים במאמרי אדה"א פ' נצבים ע' תשלט.
וראה ד"ה אתם נצבים — תשמ"א, תשמ"ב, תשמ"ה, תשמ"ז.
אתם נצבים היום: דברים כט, ט.
קורין לעולם קודם ר"ה: תוד"ה קללות שבתו"כ — מגילה לא, ב. רמב"ם הל' תפילה פי"ג ה"ב. טושו"ע או"ח סי' תכ"ח ס"ד.
ומרומז במלת היום דקאי על ר"ה: ראה זח"ב לב, ב. זח"ג קלא, א. וראה פענח רזא ס"פ נצבים. כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות אות לא.
ראה לקו"ש חכ"ד ע' 191 הערה 29 למ"ש לעיל מב, ג. ד"ה זה היום — תשמ"ז.

בלקו"ש חי"ט ע' 299 הערה 13 מציין "וראה לבוש או"ח [— סי' תכח] שם: ואתם נצבים לעולם קורין קודם ר"ה מפני שיש בה ענייני תשובה".

זה היום תחלת מעשיך: תפלת מוסף דר"ה (ר"ה כז, א).

שכל ניצוצי נשמות: שבלשון זה הוא מדגיש דלא רק הנשמות אלא גם ניצוצי נשמות — ד"ה זה תשמ"ה.

ומתעלים במקורם הראשון: ראה אוה"ת נצבים ע' א'קצו ואעפ"י שבכל רגע נעשה ונמשך התחדשות מאין ליש. ע"ש.

עשר מדרגות: זח"ב פב, א. וראה קידושין רפ"ד "עשרה יוחסין" ובחדא"ג שם. ת"ז בהקדמה: מעשר כו' אתקריאו ישראל מלכים כו' ראשי אלפי ישראל. זו"ח תיקונים צד סע"א. — לקו"ש ח"כ ע' 385 הערה 40.

קומה אחת שלימה . . **בהתאסף**: ראה לקו"ת להאריז"ל פ' קדושים. לקו"ש ח"ד ע' 1141. ראה לקו"ש חכ"ג ע' 7 ובהמ"מ שם. לקו"ש ח"ל ע' 218 ואילך. ד"ה ועבדי דוד תשל"ב נדפס בסה"מ מלוקט ח"ו ע' פג.

ברבות בא . . **במלאכים נאמר שרפים**: ראה גם ד"ה אתם נצבים בסה"מ תרנ"ד ע' שלג.

בביאור ע"פ ונקדשתי: לעיל פ' אמור לב, ב. וראה באוה"ת נצבים ע' א'קצז.

ברבות באיכה ס"פ אני הגבר: נעתק באוה"ת נצבים ע' א'קפט "א"ר ברכי' גברני לעמוד בכולן אתה מוצא מאה חסר שתים תוכחות שיש במשנה תורה מה כתי' אתם נצבים היום כולכם ומתרגמינן אתון קיימין יומא דין כולכון גברני לעמוד בכולן עכ"ל". ע"ש.

ובקהלת בפסוק אני קהלת: נעתק באוה"ת נצבים ע' א'קפט "ודכוותי' אתם נצבים היום כולכם זה הי' ראוי להיות תחלת הספר אלא שאין מוקדם ומאוחר בתורה עכ"ל". ע"ש.

ובזהר פ' יתרו דף פ"ב ע"א: "אמר ר"ש רישי דעמא בלחודייהו רישי דשבטין בלחודייהו נוקבי בלחודייהו ה' דרגין לימינא וה' דרגין לשמאלא הה"ד אתם נצבים היום כלכם . . .". ע"ש.

ויהי בישורון מלך: דברים לג, ה.

בזהר שמות די"ו ע"ב: בזהר שם מזכיר שישראל נחלקים לעשרה דרגין.

ויהי בישורון . . **יחד** . . **לאחדים כאחד**: ראה לקו"ש ח"ד ע' 1141 ואילך בביאור ב' האופנים "לאחדים" "כאחד" שלנגד זה אומר "כולן צריכים זל"ז" "כל ישראל קומה אחת שלימה". — לקו"ש ח"ל ע' 219 הערה 43. וראה גם בד"ה אתה הראת תשל"ז פרק ג' (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ד ע' לד).

כי זהו כלל גדול: קטע מובא בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' סה.

נעוץ סופן בתחלתן: ס"י פ"א מ"ז.

בביאור ע"פ ויהי קול מעל לרקיע: הוא ד"ה להבין ההפרש שבין אותיות — נדפס בס' בונה ירושלים סקט"ו. נדפס במאמרי אדה"ז נביאים ע' רלב, וכנראה שכאן הכוונה להביאור שנדפס במאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקכז בד"ה להבין ענין עיגולים ויושר שהוא ביאור על פסוק ויהי קול, ראה במ"מ למאמרי אדה"ז נביאים. המאמר ד"ה ויהי קול נדפס באוה"ת יתרו כרך ז ע' ב'תתקעז עם הגהות.

(ראה ס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' ס). הובא ג"כ להלן ר"ה סג, ג.

הוי שפל רוח בפני כל אדם: אבות ד, י. וראה בהנסמן להלן בהוספות להערות וציונים.

יתרון ומעלה להרגלים שצריך להלך בהם: וי"ל שהכוונה לאמיתית ענין ההליכה שהיא בלי גבול (ד"ה אם בחוקותי, ש"ת, ובכ"מ). — לקו"ש ח"ט ע' 467.

והנה בראש השנה הוא בחי' התשובה: מובא באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'תל.

שמע ישראל . . מלשון וישמע שאול: דברים ו, ד. שמואל-א טו, ד.

וכמ"ש במ"א: ראה לעיל ואתחנן יא, ב.

כמו למשל שני אוהבים: ראה גם באוה"ת בראשית כרך ה תתקס, א.

ועל כל פשעים תכסה אהבה: משלי י, יב.

אשר כרתו את העגל ויעברו בין בתריו: ירמי' לד, יח. בשינוי הלשון מכאן ושם כתיב "לפני העגל" וגו' [כ].

להחיות . . להיות לאחדים: ראה סה"מ תש"ב ע' 25, דזה שכורתיו דבר אחד לשנים [אף שמורה על הפירוד והתחלקות, היפך האחדות], הוא להיות דהכוונה היא לאחד שני גופים, דכורתי הברית הם ב' גופים נפרדים וע"י הכריתות ברית הם מתאחדים — ד"ה אתם נצבים תשל"ט (ע' רכט הערה כט).

בתוך גוף אחד: ראה בד"ה אתם נצבים תשל"ט (ע' רלג) כי היחוד דהקב"ה עם בנ"י הוא גם מצד הגוף הגשמי, ואדרבה, מצד הכוונה דדירה בתחתונים הדירה לעצמותו ומהותו היא דוקא בתחתונים.

עשה לנו ה': ראה לקו"ש ח"ט ע' 466.

הנה אנכי כורת ברית: שמות לד, י.

נפלאתה אהבתך: שמואל-ב א, כו.

וסלחת וגו': שמות לד, ט.

עונותיכם מבדילין: ישעי' נט, ב.

חלק ה' עמו: דברים לב, ט.

אמר הקב"ה אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א. לד, ב.

שנברא בו אדה"ר בר"ה ואמר ה' מלך גאות לבש: ראה ויק"ר רפכ"ט. פדר"א רפ"ח ופי"א. ר"ן ר"ה שם.
גנוחי גניח: ר"ה לג, ב.
לך אמר לבי בקשו פני: תהלים כז, ח. ובאופן שפני (דישראל) ופניך הוי' הם ענין אחד — תשל"ט שם.
פני היינו פנימיות הלב: ראה אגה"ק סי' ד.
ובטובו מחדש בכי"ת מע"ב: ברכת יוצר.
ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
אחרי ה' ילכו כארי' ישאג: הושע יא, י.
פני ארי' אל הימין: יחזקאל א, י.
מחנה מיכאל . . אל הימין בחי' אהבה: ראה זח"ג קיח, ב. ת"ז ת"ע.
כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג. ראה אוה"ת תרומה ע' א'ת.
דלית מח' תפיסא בי': ת"ז בהקדמה.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
קודם שנברא העולם הי' הוא ושמו לבדו: פדר"א פ"ג. וראה ת"ז תי"ט (מ, ב). הקדמת של"ה בתחלתה.
המלך המרומם לבדו: ברכת יוצר.
כי ה"א אש אוכלה הוא: דברים ד, כד. קטע מכאן מובא באוה"ת ר"ה ע' א'שסד.
נק' א-ל עליון: בראשית יד, יח. ועוד. ראה גם לעיל פ' ואתחנן ח, ב.
בד"ה לסוסתי: לקמן שה"ש יא, ג.
צעקה בפנימית הלב למעלה מן הדעת: ראה זח"א קכט סע"א.
ולמסור נפשו באחד: ראה טואו"ח ר"ס סא בב"ח שם. פע"ח שער הק"ש פי"ב. וראה אוה"ת תרומה ע' א'שסז.
וישראל עלו במח': ב"ר רפ"א. נסמן לעיל פ' צו טז, ג. וראה לעיל יח, א. כד, ד.
ובכל מאדך: דברים ו, ה.
ממעמקים קראתיך ה': תהלים קל, א.
כי רע ומר עזבו את ה': ראה ישעי' א, ד.
בד"ה שוש אשיש: לקמן מח, ב.
בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת: לקמן נו, ב.
מרחוק ה' נראה לי: ירמי' לא, ב.
בביאור ע"פ כי המצוה הזאת: ראה סה"מ תקס"ה.

בזהר ויקרא דף כ' סע"ב ובפ' צו דל"ה סע"ב: "ע"ד המבואר בזח"ג פ' ויקרא דף כ' סע"ב בפי' כי הנני מושיעך מרחוק, כההוא דכתיב מרחוק ה' נראה לי. וכתיב ממרחק תביא לחמה ומאן הוא עמיקא דנחלא אתר דההוא נהר נגיד ונפיק, וכמש"ש ס"פ צו דל"ה ע"ב בפי' עצות מרחוק". — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שסז.

ראה לעיל פ' תבוא מא, ד מ"מ על פסוק מרחוק ה' נראה לי.

אומרים אתה זוכר מעשה עולם: בתפלת מוסף דר"ה.

הללוי-ה הללו א-ל בקדשו: תהלים קנ, א.

כי כארץ תוציא צמחה: לקמן נ, ב.

בביאור ע"פ שמע ישראל: לעיל פ' ואתחנן יא, ב.

בזהר בראשית דף ל"ב: ראה הלשון באוה"ת פ' ואתחנן ע' רה.

קו לקו זעיר שם זעיר שם: ישעי' כח, י.

ועלמות אין מספר: שה"ש ו, ח.

ובכל עולם אין מספר לגדודיו: חגיגה יג, ב. וראה לעיל ס"פ חקת סז, א. פ' ואתחנן יב, א. פ' ראה כט, ב.

ובגדוד אחד אלף אלפים: חגיגה שם.

בד"ה ענין ק"ש בפ' ואתחנן: לעיל יב, א.

אבא יסד ברתא: זח"ג רנו, ב (ברע"מ). [רנח, א. — כ].

בד"ה תקעו בחודש שופר: לקמן נד, ב.

לא זז מחבבה עד שקראה בתי . . אמי: שמו"ר נב, ד. זח"ג רסב, א. ע"ל ראה (לא, ד). וש"נ. [כ].

ועיין בזהר שמות (ד"כ ע"א): נזכר גם לקמן נד, ב. נח, ד. האזינו עב, ד.

ובפרדס ערך צעקה: נזכר גם לקמן נח, ד.

ישראל עלו במחשבה: ת"ז (תט"ל וריש ת"מ). ובכ"ד. [כ].

וחלק ה' עמו: דברים לב, ט.

אין מלך בלא עם: בחיי וישב לח, ל. ס' החיים פ' גאולה פ"ב. עה"מ שער שעה"מ רפ"א. ראה פדר"א פ"ג.

בד"ה שובה ישראל עד: לקמן סז, א סעי' ד.

עד יעבור עמך ה': שמות טו, טז.

ישראל עם קרובו: תהלים קמח, יד.

בביאור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה: לקמן נב, ב.

דף מה

ועמ"ש בפסוק שיר השירים: לקמן שה"ש א, ב. ראה אוה"ת פ' ברכה ע' א'תתסט.
משפט לאלקי יעקב: תהלים פא, ה.
ויהי בישורון מלך: דברים לג, ה.
וכמ"ש במ"א: ראה אוה"ת פ' ברכה ע' א'תתעב.
בזהר שמות (**דף ט"ז ע"ב**): נזכר גם לעיל מד, א. ובאוה"ת פ' ברכה ע' א'תתעב "ע"פ עד שהמלך במסיבו, מלך דא קוב"ה, הה"ד כה אמר ה' מלך ישראל, וכתיב ויהי בישורון מלך" וכ"ה שם בכרך ה ע' ב'קסג.
וגם ישורון לשון שיר: ראה אוה"ת פ' ברכה ע' א'תתנג. א'תתסט.
רחק ממנו בעונינו: נוסח סדר סליחות.
ושקל בפלס הרים: ישעי' מ, יב.
ב' בחינות הם הרים וגבעות: ראה בד"ה ברוך הגומל — תשמ"ה.
רמ"ח פיקודין הם רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז תי' ל.
ת"ת כנגד כולם: פאה רפ"א.
באברים הפנימים שנקיבתן במשהו: ראה חולין רפ"ג.
בד"ה השמים כסאי: תו"א ד, א.
בד"ה רני ושמחי: תו"א לז, א.
דאורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה ג"כ שם פה, א. זח"ג פא, א.
תשובה מעומקא דליבא: ראה אוה"ת נ"ך כרך א א'שסח.
וזהו פי' ענין פלס פי' שהוא המשקל של עץ: מובא באוה"ת נ"ך כרך א ע' שסח.
ס"פ תרומה (**דקע"ה סע"ב**): מובא גם לעיל בפ' בחקותי מח, ג.
ובמא"א פי' פלס הוא בינה: אות פ' סנ"ג.
הובא בספר עה"כ: לבעל סדר הדורות ערך פלס.
הרים הגבוהים ליעלים: תהלים קד, יח.
שופר של ר"ה של יעל פשוט: ע"פ המשנה ר"ה כו, ב. זח"ג צב, ב. (הערות וציונים מכ"ק אדמו"ר ללקו"ת כאן — נדפס לעיל בהוספות).
בלקו"ש חל"ב ע' 135 מבאר אף שלהלכה אינו כן אלא "כל סברא ודיעה בתורה יש לה מסקנא גם בנוגע לעבודה רוחנית — וענין זה שבה אפשר (ולפעמים גם צריכים) לקיים גם אם בנוגע למעשה אין הלכה כמותו" — ובהערה 18 שם "שלכן מצינו בתורת החסידות ביאורים (בנוגע לעבודה בפועל) לפי דיעות שנדחו להלכה . . "שופר של ר"ה של יעל פשוט" שלהלכה (רמב"ם ריש הל' שופר. טושו"ע ואדה"ז או"ח ר"ס תקפו) אינו כן".

כי שופר של ר"ה של יעל פשוט . . ופשוט דכל מאי דפשיט ליבי' טפי עדיף: "והנה הוא היפך פס"ד ששופר שר"ה הוא של אילים (ראה גם בלקו"ת ד"ה יו"ט שר"ה פ"ג שמפרש הענין דשופר של איל דוקא) וכפופים דכל כמה דכפיף שפיר טפי, אלא שלפ"ד רוב הפוסקים בדיעבד כשר בפשוט, ולהרמב"ם גם בדיעבד פסול, — ולהעיר משל"ה סוף מס' ר"ה הביאור ע"ד המוסר". — לקו"ש חכ"ט ע' 475.

דכל מאי דפשיט ליבי' טפי עדיף: שם בגמרא ר"ה.

בעבר הנהר ישבו אבותיכם: יהושע כד, ב.

ונהר הוא היוצא מעדן: ראה בראשית ב, י.

בד"ה ביום שמיני עצרת: לקמן שמע"צ פג, א.

(ב) והיינו כדי: מרמז לפי' הרמב"ן שגם הוא מפרש כן — לקו"ש ח"ט ע' 466.

וזהו ענין מלכיות: קיצור זה מובא ביהל אור קאפיטל פא (ע' רצג).

שהוא בחי' תשובה עילאה: ביהל אור שם נוסף: לך אמר לבי.

וזהו ענין אש אוכלה הוא: ראה יהל אור שם.

כי המצוה: בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתעו נדפס הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי. ביאורים נדפסו שם ע' תתעו. תתקלה ובתוס' הגהות כו' באוה"ת נצבים ע' א'רכט. סה"מ תרכ"ו ע' רעח. סה"מ תרל"ח (לא נדפס לע"ע). בסה"מ תקס"ה שם קיצורים למאמר זה מכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע.

הערות למאמר זה נדפסו באוה"ת נצבים ע' א'רכה.

ראה דרך מצותיך מצות וידוי תשובה.

המאמר בארוכה במאמרי אדה"א נצבים ע' תשעו.

כי המצוה הזאת . . ולא רחוקה: דברים ל, יא.

מצות הוי': ראה שלח טו, לט.

כל המצות נק' בשם מצות ה': בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתעו מוסיף: "וכמ"ש וזכרתם את כל מצות ה'". ובדרך מצותיך מצות וידוי תשובה מבאר "לפי שכל ענינם הוא המשכות וגילוי אוא"ס בשם ה'". ע"ש.

רמ"ח מ"ע הן רמ"ח אברים דמלכא: מובא בתניא רפכ"ג בשם התקונים. ובאגה"ת רפ"א בשם הזוהר. וראה ת"ז ת"ל (עד, סע"א). זח"א קע, ב. זח"ב קיח, א.

אנכי ה' אלקיך: שמות כ, ב.

ולכאורה אינו מובן: מובא באוה"ת ואתחנן ע' שעח.

אנכי מי שאנכי: ראה לעיל פינחס פ, ב. וש"נ.

לית מח' תפיסא בי' כלל: ראה ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

כי לא ראיתם כל תמונה: דברים ד, טו.
ומחדש בטובו בכי"ת מע"ב: ברכת יוצר.
כל ישראל מאמינים בני מאמינים: שבת צז, א.
ומבשרי אחזה אלו-ה: איוב יט, כו.
בפ' ואתחנן בד"ה וידעת היום: לעיל פ' ואתחנן ד, א.
הוי' ל' הוה: פרדס ש"א, פ"ט. וראה גינת אגוז (הובא בהק' של"ה, בית ד'). מו"נ ח"א פס"א. טושו"ע או"ח ס"ה. ועוד.
ככה יעשה איוב כל הימים: איוב א, ה.
שלגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
אלף אלפין כו': דניאל ז, י.
מן הארץ לרקיע ת"ק שנה: חגיגה יג, א.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
אני ה' הוא שמי: ישעי' מב, ח.
כ"ז הוא מפני כי אלקיך אנכי: ראה אוה"ת בראשית כרך ג דף תקנד, א.
בד"ה רני ושמחי: תו"א לו, ג.
וזכרתם את כל מצות ה': במדבר טו, לט.
אתם כתיב: סנהדרין צט, ב. ויק"ר לה, א.
ויעש דוד שם: שמואל-ב ח, יג.
בזהר ח"ג פ' בחקותי דף קי"ג: נזכר גם לעיל פ' בחקותי מה, ג. פנחס עט, ב.
ובאגה"ק על פסוק זה: סי ה'.
תמים תהי' עם ה' אלקיך: דברים יח, יג.
ע"י המצות . . תמים ושלם בכל אברי הנפש . . משא"כ אם חיסר מצוה א': "דלכאורה מכיון שיש תרי"ג אברי נפשו כנגד תרי"ג מצות (ראה אגה"ק סכ"ט בתחילתו), הרי במצב שאא"פ לקיים מצוות מסויימות (כמו בזמן שאין ביהמ"ק קיים, וכיו"ב) נמצא שא"א להאדם להיות "תמים" בכל אברי נפשו?
וי"ל [נוסף ע"ז שמזה גופא שנמצא במצב שאא"פ לו לקיים מצות אלו ה"ז הוכחה שכבר קיים אותן בגלגול הקודם — ראה אגה"ק שם — הרי] שאז שלימות האברים התלויים במצוא אלו היא ע"י: א) לימוד "תורת" מצות אלו שעי"ז "כאילו הקריב כו'". ב) זה גופא שמקיים מצות התורה שלא לעשות מצות אלו במצב שאסור לעשותם (לא להקריב קרבן

כו' וכיו"ב) הוא שמירת (דיני) המצוה. ולהעיר מלקו"ש ח"ה ע' 148 הערה 45". — לקו"ש חי"ט ע' 127 הערה 53.

בזהר פרשה שלח דקס"ו א': "פי' תמים תהי' בחי' יסוד ע"י דנטיר ברית ועי"ז תהי' עם ה' אלקיך שהוא המל'". — אוה"ת שופטים ע' תתמג.

וברע"מ פ' פנחס דף ר"ל סע"א: הלשון מובא באוה"ת פ' שופטים ע' תתמב.

תשובה תשוב ה': זח"ג קכב, א.

בר"ח פ"א משער התשובה בשם הרמב"ן: דף קכ, ב מדפוס אמשטרדם: "והרמב"ן ע"ה כתב בביאור התורה [פרשת נצבים עה"פ] שגם פסוק כי המצוה הזאת הוא מדבר על התורה היה ראוי שיאמר כל המצוה אשר אנכי מצוך היום וגו' ואף על פי שאין הקושיא קושיא שהרי פי' כל הפסוקים האלו על התורה שנקראת זאת התורה, מ"מ ע' פנים לתורה, ואפשר ליישבו גם על התשובה לפי כי גם מדת זאת נקראת תשובה, ולדעתי ישוב הפסוק כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו היינו בפיך ודוי דברים שצריך להתוודות ובלבבך קבלת התשובה בלבו ועזיבת החטא לעשותו אם גזל שישיב הגזילה וכיוצא". וראה שם בתחילת פ"ב בענין תשוב ה'.

יש מקשים למה מביא מר"ח כו' הרי הרמב"ן לפננו — ומובן בפשטות: הרמב"ן בנדו"ד הוא בפי' עה"ת נוסף ע"ז בר"ח שמביאו בשער התשובה — הלכות ופס"ד התשובה — לקו"ש חי"ד ע' 112.

ארפא משובתם: הושע יד, ה.

(**ועמ"ש בד"ה צאינה וראינה**: תו"א ז, ד.

למלאות הפגם והחסרון: ראה בדרך מצותיך מצות וידוי תשובה ועוד. לקו"ש ח"ד ע' 1345.

ממעמקים קראתיך ה': תהלים קל, א.

בזהר ח"ב בשלח דס"ג ע"ב: ראה לעיל פ' ראה יח, ג.

זה היום תחלת מעשיך: תפלת מוסף דר"ה.

צעק לבם: איכה ב, יח.

ויצעק איש אפרים: שופטים יב, א.

וממעמקים . . אין נשמתו שלמה: ראה ביאוה"ז להצ"צ ע' רלד.

ומבקשי ה' יבינו כל: משלי כח, ה.

בבכי יבואו: ירמי' לא, ח.

מ"ש בכתבי האריז"ל: ע"ל תצא (לו, סע"ג). [כ].

בכתבי האריז"ל: ראה מהנ"ע [= מדרש הנעלם] וירא צח, ב. ט"ז באו"ח סרפ"ח סק"ב (בשם ז"ח) — לקו"ש ח"ט ע' 208 בהערה 37.

שמי שאינו בוכה בימים נוראים: ראה לעיל לו, ג איתא: כל מי. וראה בלקו"ש ח"ט ע' 209 בהערה בשוה"ג 41: וי"ל שזהו גם הטעם מה שבלקו"ת נצבים (מה, ד) משמיט תיבת "כל" — כי הבכי' (שמבאר שם [הכוונה לכאן] על "הפגם והחסרון" אינה שייכת בצדיק. אבל בדרושי ר"ה (נה, ד) ובד"ח שם כותב "כל כו'", כי הבכי' על מה שהנשמה "ירדה ממקום כבודה ונתגשמה" (ועד"ז בד"ח שם) שייכות בכולם, — ע"ש, ולעיל לז, ד.

בד"ה ביום השמיני שלח: לקמן פו, ד.

אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך: ישעי' מג, כה. מובא באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתה.

ב"פ אנכי כנגד ב' מעמקי הלב: ראה גם לקמן סה, ג.

ובזח"ג קרח דקע"ח ב' ע"פ ועבד הלוי הוא: ראה לעיל פ' קרח נה, ב.

אמור ק' ע"ב: "יום הכפורים הוא, יום כפור מבעי ליה, מאן יום הכפורים אלא בגין דתרי נהורין נהרין כחד". וראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתה.

האזינו דר"צ ע"א: "פי' הוא שאחר ב"פ אנכי היינו א"א כמ"ש באדר"ז דר"צ ע"א" — אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתו.

תרומה דקע"ז ב': "הוא אקרי מאן דסתים ולא שכיח כו' יהי' לעתיד בבחי' זה שהוא בחי' התגלות לנוכח" — המשך מים רבים תרל"ו פרק רא.

נושא עון ועובר על פשע: מיכה ז, יח.

נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א מ"ז.

בזח"ג ויקרא דט"ז ע"א: ראה גם לעיל פ' אחרי כט, א. בלק עה, ב.

בהיום לעשותם . . למחר לקבל שכרם: ע"ז ג, א. וש"נ.

ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.

כי יפליא לנדור נדר: במדבר ו, ב.

ר"ת מילה וס"ת הוי': בת"ז (ב, ב. סה, ב. קלא, א). [כ].

ועבר לים הוא ג"כ בחי' מקיף: "ולהעיר שבלקו"ת מבאר שקאי על פנימיות וסתים שבתורה, שע"י נעשה ההתקשרות דפנימיות וסתים שבישראל עם הפנימיות וסתים דקוב"ה" — סה"ש תשנ"ב ע' 17 בשולי הגיליון. ושם מציין לעיין בד"ה כי המצוה הזאת תרד"ע (סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' רחצ ואילך).

דף מו

במאמר א' יכול להבראות: אבות רפ"ה.

דברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.

כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו: תדא"ר רפי"ח. יל"ש איכה תתרלד.
בד"ה לכן אמור לבני: תו"א נז, ד.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: זח"ב קסב, ב.
ואם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
עושי דברו: תהלים קג, יט.
את ה' האמרת: דברים כו, יז.
כי קרוב אליך: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תשמז. ושם בע' תשנג ביאור.
ד"ה כי המצוה הזאת במאמרי אדה"א פ' נצבים ע' תשעו מיוסד על מאמר זה. וראה גם מאמרי אדה"א — הנחות תקע"ז ע' שיח.
כי קרוב אליך הדבר מאד: דברים ל, יד.
כפל הלשון . . לא נפלאת . . ולא רחוקה היא: במאמרי אדה"א ע' תשעח "מהו ההפרש בין פלא לרחוק, דלכאורה ענין א' הוא ולמה חלקם לשנים". וראה באוה"ת סידור ע' מו.
וכן פרש"י שם: ראה בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תקל. מרש"י חגיגה יד, א.
בד"ה ואכלתם אכול: לעיל פ' צו ז, ג ואילך.
וכ"כ בשרשים: בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תקל כ' "והנה השרשים בשרש פלא עשו שני שרשים אחד לשון פלא מה שאינו מושג, הב' לשון הפרשה והבדלה ופירוד כמו לפלא נדר וכן פרש"י גבי לפלא נדר" ושם מציין לכאן.
תלת דרגין אינון: זח"ג עג, א. — וראה הערת כ"ק אדמו"ר רבינו בסה"מ ת"ש ע' 61. קטע מכאן בסה"מ תרל"ב כרך ב ע' שצו.
בד"ה ונקדשתי בתוך בני: לעיל פ' אמור.
בד"ה וידעת היום: לעיל פ' ואתחנן.
בד"ה וירא ישראל: תו"א פ' בשלח.
בד"ה תורה צוה: לקמן פ' ברכה.
לעיל ס"פ כי תצא: לה, ג.
ובד"ה היום הזה מצוך: לעיל מב, א.
ובד"ה יונתי בחגוי: לקמן שה"ש טז, ד.
וזאת לפנים בישראל: רות ד, ז.
ואין זאת אלא תורה: ע"ז ב, ב. תדא"ז פ"א [כ].
ובד"ה ויהי מקץ: תו"א לא, ג.

ברבות ר"פ נשא: "גבי יקרה היא מפנינים ואין פנינים אלא תחילה כד"א וזאת לפנים" — אוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'כו.
זח"ג חקת ק"פ סע"א: ראה באוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'כז מה שכתב בשם הרמ"ז.
בד"ה ולא תשבית מלח: לעיל ויקרא ה, ג.
וסד"ה שובה ישראל: לקמן ש"ש סה, ג.
בביאור ע"פ ועשו להם ציצית: בסידור. ובאוה"ת שלח ע' תקעו ואילך.
והיו הדברים האלה . . מצוך היום: דברים ו, ו.
וארז"ל שיהיו בעיניך כחדשים: פס"ז שם. תנחומא (בובר) יתרו יג, י. הובא ברש"י תבוא כו, טז.
רש"י עקב (יא, יג) מספרי (ול"מ שם). וכך גם בואתחנן (ו, ו) בשינוי לשון מכאן. הובא בלקח טוב (שם). ובמדרש אגדה (שם). ובאמת הוא ברש"י תבא (כו, טז) עה"כ מצוך לעשות, יעו"ש. [כ].
היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם: ע"ז ג, א. וש"נ.
ובר"ה אנו אומרים זה היום תחלת מעשיך: בתפלת מוסף.
אדם נידון בכ"י: ר"ה טז, א.
גם ר"ח נק' ראשי חדשים: ראה במדבר כח, יא.
מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו: ישעי' סו, כג.
במחשבה אחת נברא: זח"ב כ, א.
צופה ומביט עד סוף כל הדורות: מוסף דר"ה. וראה ר"ה יח, א.
ויצא כברק חצו: זכרי' ט, יד.
וכן חמשים אלפים יובלות: בבוך 284: "וכן כל האלפים יובלות".
ראה תו"א נא, ד.
בביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע: לקמן בשה"ש.
פותח את ידיך: תהלים קמה, טז.
חי חי הוא יודוך: ישעי' לח, יט. ושם "יודך" בלא "ו" [כ].
מבשרי אחזה אלו-ה: איוב יט, כו.
אדם נברא בר"ה, והעולם נברא בכ"ה באלול: ויק"ר ר"פ כט. פסיקתא בחודש השביעי. פדר"א רפ"ח. — והא דתניא בתשרי נבה"ע, גמר ברייתו קאמרינן (ר"ן בר"ה טז, א).
בצלמנו כדמותנו: בראשית א, כו.
ויפח באפיו נשמת חיים: בראשית ב, ז.

שהיתה נשמתו כוללת כל הנשמות: שער המצות פ' תצא. ש' הגלגולים הק' ו, ז, יב. ש' הפסוקים פ' בראשית דרוש ג. ומציינים שם לתנחומא ושמו"ר פ"מ, ג.
לכן בכל ר"ה נעשה צירוף חדש: ראה אגה"ק סי' יד ובליקוט פירושים שם.
איזה חג שהחודש מתכסה בו: ר"ה ח, א. וש"נ.
ולכן ארז"ל הנביאים והכתובים עתידים להבטל: (לעיל תצא מא, רע"ב. וש"נ). [כ].
בד"ה יביאו לבוש מלכות: תו"א צ, ד.
והלא במאמר אחד יכול להבראות: אבות רפ"ה.
ע' בזהר בשלח דס"ג ע"ב ובפ' יתרו דפ"ח ע"א: ראה לקמן דף נז, ב ובמ"מ לשם.
בד"ה לבאר ענין יוה"כ: לקמן סח, ג.
חדשים לבקרים רבה אמונתך: איכה ג, כג.
ימים יוצרו: תהלים קלט, טז.
ימי האדם שהם שבעים שנה: ראה שם צ, י.
וקצובים לאדם: ראה איוב ז, א.
ובחרת בחיים . . כי הוא חייך: דברים ל, יט-כ.
בד"ה שמע ישראל בפ' ואתחנן: לעיל יא, ב.
ראה נתתי לפניך . . ובחרת בחיים: דברים ל, טו-יט.
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.
בכל לבבך ובכל נפשך . . ובכל מאדך: דברים ו, ה.
בד"ה ועתה יגדל נא: לעיל שלח לח, ד.
בתשובה יש ב' בחי' תשובה תתאה ותשובה עילאה: ראה זח"ג קכג, א.
לא נאמר בתורה טעם על מס"נ: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בד"ה אני ישנה ה'תש"ט.
בד"ה כי טובים דודיך בפ' שמות: תו"א נג, א.
ובד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא: תו"א צט, ב.
בביאור ע"פ ואלה המשפטים: תו"א עו, ג.
אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי: מגילה ג, א. וש"נ.
במקום שבע"ת עומדים כו': ברכות לד, ב.
אני ראשון ואני אחרון: ישעי' מד, ו.
בדבר ה' וגו': תהלים לג, ו.
יהי רקיע: בראשית א, ו.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
אנת חכים ולא בחכמה ידיעה: הק' ת"ז (פתח אלי').

אני אותיות אין: ראה ג"כ מא"א אות א' סעי' סד. ראה לעיל במדבר יח, ג. וש"נ.
ע"פ יביאו לבוש מלכות: תו"א צב, ב ואילך.
ולכן כדי להמשיך הארה זו . . צ'ל העבודה ג"כ בבחי' סובב שבנפש: מובא באוה"ת שמות כרך ח ע' ב'תתקע ושם מציין לכמה מקומות לתו"א ולקו"ת בענין והחכמה מאין תמצא בחי' יש מאין ע"ש.
כמו רבי אליעזר בן דורדייא: ע"ז יז, א.
בטל רצונך: אבות פ"ב, מ"ד.
לא תתורו אחרי לבבכם: במדבר טו, לט.
מה לי קטלא כולה כו': ב"מ צה, א.
חולין (לה, ב). וש"נ. [כ].
לב נשבר ונדכה: תהלים נא, יט.
אדם ובהמה תושיע: תהלים לו, ז.
ועמך לא חפצתי: תהלים עג, כה.
הוא היודע הוא המדע: רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב, ה"י.
איהו וגרמוהי חד: ת"ז בהקדמה.
בכל קראינו אליו ולא למדותיו: פרדס שער לב רפ"ב בשם הספרי.
בהעלותך (ל, סע"ד). וש"נ. [כ].
קרוב ה' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח.
בד"ה בשעה שהקדימו: לעיל במדבר יב, ד.
עד שלא נברא העולם: פדר"א פ"ג. וראה לעיל פ' בהר מג, ב ובמ"מ לשם.
וזהו קורא בתורה: ברכות רפ"ב. ובכ"מ.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. ראה ג"כ שם פה, א. זח"ג פא, א.
ועשיתם אתם א"ת אותם אלא אתם: סנהדרין צט, ב. ויק"ר לה, ו. זח"ג קיג, א.
במוסף דר"ה ועשיתם עולה: במדבר כט, ב.
יכי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.
עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד: פדר"א פ"ג. ראה ג"כ ת"ז תי' יט.
ביו"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב.
לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
מ"ש בזהר פ' וירא דקט"ו ע"א: ראה לקמן פט, ג.
בכל לבבך בשני יצריך: ברכות נד, א.

דף מז

שוש אשיש: ראה ברשימת המאמרים שבסו"ס תקס"ט ע' שמג, שמאמר זה משנת תקס"ט.

בלי הגהות בתו"א לעמבערג תרי"א כד, א.

מאמר זה בתוס' הגהות כו' נדפס באוה"ת נצבים ע' א'רמ. א'רמח. א'רסה. א'רעג. קיצור שם כרך ה ע' ב'עב. וראה גם אוה"ת ר"ה ע' א'שכג ואילך.

הדרוש במאמרי אדה"א פ' נצבים ע' תתלח מיוסד על מאמר זה.

שוש אשיש בה': ישעי' סא, י.

במדרש הובא פסוק זה בויקרא רבה בפ' צו ס"פ עשירית: באוה"ת נצבים ע' א'רמ וז"ל "חייך שכל הנביאים מתנבאים נבואות פשוטות ואת נחמות כפולות, עורי עורי התעוררי התעוררי שוש אשיש נחמו נחמו, ולהבין מהו מעלות הכפולות כ"כ". ע"ש. וראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתנד.

ס"פ ואתחנן: באוה"ת שם "ד"א שוש אשיש בה' למה הדבר דומה לאשה שהלך בעלה ובנה וחתנה למדה"י" ע"ש.

ובשה"ש רבה בפ' נגילה ונשמחה בך: באוה"ת שם "וז"ל כיון שאמרו לה הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע עד שוש אשיש, א"כ נראה הכפילות זהו יחוד זו"נ ויחוד זה צ"ל שנמשך מע"ק". ובאוה"ת נ"ך כרך ב ע'תתנה.

נשא קל"ג א': "ותאנא שוש אשיש בה' בעתיק יומין אתמר דהא הוא חדוותא דכולא" — אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתנה. נזכר גם לקמן מט, ד.

וגילה נקרא כשהשמחה עדיין בפנימית הלב: "שלכן יכולה להיות ה"גילה" ביחד עם היראה ורעדה וכמו שנאמר עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה". — לקו"ש ח"ל ע' 104.

וגילו ברעדה: תהלים ב, יא.

ה' מלך תגל הארץ: תהלים צז, א.

בני ציון יגילו במלכם: תהלים קמט, ב.

סד"ה ביום השמע"צ: לקמן פב, ג.

תקעו בחודש שופר: תהלים פא, ד.

כי הנה חדש הוא מלשון התחדשות: נתבאר בד"ה תקעו בחודש שופר תשמ"ה.

ר"ה שנקבע בא' בתשרי . . בכ"ה באלול נברא העולם: ויק"ר רפכ"ט. פדר"א פ"ח. ראה ר"ן ר"ה טז, א. ר"ה ח, א בתוד"ה לתקופות. וראה לקמן נא, ב. ובכ"מ. בד"ה זה היום (תשמ"ז) ערב ר"ה דשנת תשמ"ח מבאר דלמרות כל העילויים והחידושים שבכ"ה באלול

מ"מ יש מעלה בר"ה שהיא מעלה גדולה יותר, ומבאר שמטעם זה מאריכים בהדרושים במעלת כ"ה אלול, כי מזה מובן עוד יותר העילוי דראש השנה. ע"ש.

למה אין קובעין ר"ה ביום א' למע"ב: נתבאר באוה"ת נצבים הנ"ל. וראה גם ד"ה זה היום תרנ"ז. תש"ד. תש"ט. ד"ה תקעו בחדש תשמ"ז. וראה במכתב כללי לר"ה תנש"א (נכתב כ"ה אלול תש"נ). נדפס בספר השיחות תנש"א ח"ב ע' 869.

המחדש בטובו בכי"ת: ברכת יוצר. ראה באוה"ת פ' נצבים ע' א'רמב שמציין ע"ז "(ה' וזהו צ"ע ממ"ש בד"ה והי' ביום ההוא יתקע דר"ה כולל החיות של כל השנה, וכ"כ כאן, ואפשר לומר שיש בו ב' הבחי', וזהו"ע התרגום ע"פ בירח האתנים לקדמאי הוי קרין להון ירחא קדמאה וכען הוא ירחא שביעאה, וצ"ע)" עכ"ל שם. ובאוה"ת כרך ה ע' ב'עג שמציין שצ"ע מתו"א פ' בשלח בד"ה אשירה בפירוש המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב.

ויפח באפיו נשמת חיים: בראשית ב, ז.

שנשמת אדה"ר היתה כלולה מכל נש"י: שער המצות פ' תצא. ש' הגלגולים הקדמה ו, ז, יב. ש' הפסוקים דרוש ג. ומציינים שם לתנחומא ושמ"ר פ"מ, ג.

אדם אתם: יחזקאל לד, לא.

בראשית בשביל ישראל: מדרש. הובא ברש"י ורמב"ן על הפסוק. וראה ב"ר פ"א, ד. ויק"ר פל"ו, ד. ילקוט ריש בראשית.

החכ' מאין תמצא: איוב כח, יב.

בלקו"ת פ' וירא: להאריז"ל. בשרש מצות התפילה פרק יג (דף קכא, ב) מעתיק הלשון וז"ל "ואין לך שום זיווג דזו"נ שאין זיווג או"א קודם להם כו' גם או"א לוקחי' חיות יותר מלמעלה עד המאציל העליון כי הוא לבדו יש בו כח לחדש תמיד" ע"ש. וראה גם אוה"ת ויקרא כרך ג ע' תתכט. וראה לעיל פ' אמור לג, ג.

ובארבעה פרקים שבהם העולם נידון: ר"ה טז, א.

לרגעים תבחננו: איוב ז, יח.

את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.

העולמות . . ת"ק שנה: חגיגה יג, א.

מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.

הגבל את ההר וקדשתו: שמות יט, כג.

ובכן תן כבוד ה' לעמך: תפלה דימים נוראים.

ואולם חי אני וימלא: במדבר יד, כא.

כי חפץ חסד הוא: ע"פ מיכה ז, יח.

ועכשיו באתעדל"ת תליא מילתא: ראה לקמן נח, ב. עטרת ראש שער ר"ה פ"י ע' 22. שערי אורה שער הפורים צז, ב ואילך. המשך וככה — תרל"ז סעי' פ.

ויהי האדם לנפש חי': בראשית ב, ז.

וירדו בדגת הים ובעוף השמים: בראשית א, כו.

ואתם מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.

אתם קרוים אדם: יבמות סא, א. וש"נ.

ואמרתם כה לחי: ש"א כה, ו.

למה שנתבאר כאן ראה אוה"ת פ' מטות ע' א'רפג, ושם מציין לכאן.

כל הנביאים נתנבאו בכה: ספרי במדבר ל, ב.

לקח טוב ר"פ מטות. וערש"י שם בשם הספרי. [כ].

בחי' מל' שנק' אספקלריא דלא נהרא: מא"א אות א, סקנ"ט וביאיר נתיב שם.

יחיד חי העולמים מלך: ברכת ברוך שאמר.

בזח"א תולדות (**קל"ה ב'**): ראה הלשון באוה"ת ויצא כרך ה תתנו, א.

כי אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.

אמ"ר: הובא בזח"ב (קסז, א). קלו, ב. שם אי' כללא דאתוון, ובע"ח ש' מ"ן ומ"ד דרוש ה-ו ע"ש. ובמאו"א אות אומר סצ"ז, ע"ש. ושם אי' אור ולא אש [כ].

וע' בס' הערכים-חב"ד בע' אור מים רקיע ע' תיא-ב.

אמ"ר ר"ת אש מים רוח: מובא בכמה מקומות בדא"ח בשם הזהר. ראה לקמן בשה"ש יב, ב. סידור רסד, ד. ביאוה"ז לאדה"א קז, ג. ובארוכה באוה"ת דברים כרך ד ע' א'תתקיז ואילך. אוה"ת יתרו ע' תתקפט.

בד"ה לסוסתי: הב' (פ"ג), [כ. — יב, ב].

בפ' תרומה (**דף קמ"ג ע"ב ע"ש**): "בזמנא דהאי ימינא אתהדרא לאחור, היינו שהחסדים נסתלקו בבחי' העלם, עיין מק"מ כד"א השיב אחור ימינו, כדין כוס של ברכה אתיהיב בשמאלא כו'. כדין איכה אי כה" — אוה"ת איכה נ"ך כרך ב ע' א'מא.

איכה ישבה בדד: ריש איכה.

ופי' ישבה בדד: ראה בארוכה באוה"ת איכה נ"ך כרך ב ע' א'מב.

ובפשעכם שולחה אמכם: ישעי' נ, א. ושם אי' ובפשעיכם ביו"ד [כ].

כמ"ש ברבות בראשית (**ס"פ י"ט**): "והמה כאדם עברו כו' בשלוחין בגרושין וקוננתי עליו איכה, בגירושין שנאמר ויגרש את האדם כו' אף בניו כו' ע"ש" — אוה"ת איכה נ"ך כרך ב ע' א'מג.

בד"ה ואשה כי תדור: לעיל פ' מטות פד, ד.

ע"י הבכייה רחל מבכה כו': עד"ז גם באוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'נח.
רחל מבכה: ירמי' לא, יד.
בד"ה ת"ר נר חנוכה: תו"א לג, א.
בגמ' ספ"ד דיבמות (דמ"ט): ע"ב. וראה לקמן שה"ש ח, ב.
זכר רב טובך יביעו: תהלים קמה, ז.
להודיע לבני האדם גבורותיו: תהלים קמה, יב.
דכולא קמי' כלא: זח"א יא, ב.
סידור שבחיו של מקום: ראה ע"ז ז, סע"ב. וש"נ.
במקום שאתה מוצא גדולתו: ע"ל בואתחנן (ח, ד). וש"נ. [כ].
הגם שר"ה הוא יום ברוא אדה"ר: ראה גם מאמרי אדה"א דברים ח"ג ע' תתמ. אוה"ת נצבים ע' א'רנז. סה"מ תרנ"ד ע' יג. סה"מ תרס"ו ע' כ. ד"ה זה היום תשמ"ב ועוד.
סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה דודי.
בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית: רש"י בראשית א, א. אותיות דרע"ק אות ב. וראה בלקו"ש ח"ג ע' 820 הערה 3 וש"נ.
ישראל עלה במחשבה: ב"ר רפ"א. נסמן לעיל פ' צו טז, ג. ובפ' מטות פג, ג. ראה לעיל יח, א. כד, ד.
המחשבה . . אנא אמלוך היתה ע"י ישראל: ראה רות רבה פ"ב, ג.
ביום עשות ה' אלקים: בראשית ב, ד.
ובע"מ נבה"ע: אבות רפ"ה.
ובמדרש איתא: וע"ל עקב טז, ד. וש"נ. [כ].
כאן מציין למדרש, ולעיל בפ' עקב מציין לזהר, וראה במאמרי אדה"א כאן ע' תתמו, מציין "במדרש ובזהר" וראה במ"מ לשם.
ומבאר זה כ"ק אדה"א: "דלגבי כל העולמות נק' מחשבה כללות ולגבי עצמות אא"ס נק' עשרה מאמרות בחי' דבור, כידוע שדבור שבעליון נעשה בחי' מחשבה לתחתון וכמו כן יובן בבחי' מחשבה הקדומה כנ"ל".
כי חק לישראל משפט לאלקי יעקב: תהלים פא, ה.
התורה נק' חוק ומזון לישראל: ראה באוה"ת פ' חוקת ע' תשסו ג' פירושים בלשון חק. וראה בסה"מ תקס"ח ח"א ע' תכד.
כתרגום על כמשפט הראשון כהלכתא קדמיתא: תרגום אונקלוס פ' מקץ מ, יג — כבדפוסים הישנים.
יעקב יו"ד עקב: קהלת יעקב בערכו קרוב לסופו.

אורייתא מחו"ב נפקא: זח"ב פה, א.
שהשמחה גורמת ענוה: באוה"ת כאן ע' א'רסו הקשה וז"ל: "(וצ"ע בפסוק ויספו ענוים בה' שמחה משמע הענוה גורמת שמחה, וע' מזה בזהר פ' פקודי דף רל"ג ובבה"ז שם)".
וכ"ה שם בכרך ה ע' ב'עד. וראה בסה"מ תקס"ב ע' נא. מאמרי אדה"א נביאים ע' כז.
ומאן חשוב ומאן ספון: מו"ק כח, ב.
תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז.
מרוב כל אפי' מחיי העוה"ב: ראה ב"ב יז, א.
אין לך עשב מלמטה: ראה ב"ר פ"י, ו. זח"א רנא, א. מאמרי אדה"א כאן ע' תתמח במ"מ לשם.
ונשב בניא מול בית פעור: דברים ג, כט. במאמרי אדה"א כאן ע' תתמח מבאר "שהמלאכים נק' קרביים ומשפיעים הפסולת למטה כו'". וראה סה"מ תקס"ב ח"א ע' פט.
ועדן הוא למע' מג"ע: ראה ברכות לד, ב.
ונחל עדניך תשקם: תהלים לו, ט.
ועדן הוא בחי' חכמה: ראה זח"ב צ, א. וראה מא"א אות ע, סי"א וביאיר נתיב שם.
תרי"ג . . וז' דרבנן בגי' תר"ך: ראה פרדס ש"ח, פ"ג.
[ע"ל] בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
כתר . . כותרת ומקיף: הובא בע"ח ש' מוחין דצלם (פ"ב). [כ].
ע' בע"ח שכ"ב ספ"ו: נזכר גם לקמן מט, ג.
נפלאותיך ומחשבותיך אלינו: תהלים מ, ו.
עושה פלא: שמות טו, יא.
נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני: ספרי במדבר כח, ח. וראה שם טו, ז.
עוז וחדוה במקומו: דה"א טז, כז.
ועיין בר"ח שער הענוה: ראה גם ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תקסז. ובאוה"ת נ"ך כרך א ע' תשט.

דף מח

כן ישיש ה' עליכם: דברים כח, סג.
הוא אינו שש אבל אחרים משיש: מגילה י, ב.
ועמ"ש במ"א ההפרש בין שמחת פורים לשמחת יו"ט: ראה תו"א צט, ג. וראה באוה"ת פ' תבוא ע' תתשח.

וזהו ויספו ענוים בה': ראה סה"מ תרנ"ד ע' קז ואילך. ד"ה וידבר קדושים תהיו תשכ"א סעי' ג.
וזהו בחדש שופר בחי' התחדשות: ראה אוה"ת נצבים ע' א'רעט.
ונוחי גניח וילולי יליל: ר"ה לג, ב. ראה אוה"ת דברים כרך ה ע' ב'עד.
יגמה"ר שבכתוב: שמות לד, ו-ז.
אגידה ואדברה עצמו מספר: תהלים מ, ו.
כי אין מלך בלא עם: עמה"מ, ש' שעשועי המלך רפ"א. ס' החיים פ' גאולה, פ"ב. בחיי וישב לח, ל.
מוטב דלדייני': חגיגה טו, ב.
עונג עוה"ב . . שאינו אלא זיו: ראה ברכות יז, א.
שיש לבכות על סילוק גילוי אור א"ס ב"ה: ראה בלקו"ש חי"ט ע' 431 הערה 32.
רחל מבכה: ירמי' לא, יד. ראה תו"א נה, ב.
כרחל לפני גוזזי' נאלמה: ישעי' נג, ז.
בד"ה אלה מסעי: לעיל פ' מסעי פח, ג.
התעוררות הבכייה בלב האדם: מובא באוה"ת נ"ך כרך א ע' תשז.
בזח"א ויגש (דר"י ע"א): ראה גם באוה"ת נ"ך כרך א ע' שעו.
ותתפלל חנה על הוי': ש"א א, י.
כי שמש ומגן ה"א: תהלים פד, יב.
והו"ע חמה בנרתקה כמ"ש במ"א: ראה נדרים ח, ב. זח"ג יג, ב. ראה תו"א יב, א. פא, ד. וראה ביהל אור עה"פ (ע' שא).
ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
עשרה עומקים: סוף ש' תפלת ר"ה בפע"ח. [כ].
ממקורו שהנביעה דקה ביותר: באוה"ת נצבים ע' א'רמה: "ממקורו כגיד דק". וראה ביאוה"ז להצ"צ ע' תכ.
במבול כשנבקעו מעינות תהום: ראה בראשית ז, יא. ראה אוה"ת פ' נצבים ע' א'רמד.
במ"ת נאמר וידבר אלקים: שמות כ, א.
ויתן לך האלקים: בראשית כז, כח.
להיות נגלה כבוד הדר מלכותו בחי' מל' דא"ס: ראה לעיל מד, ג.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
זעות מחיל כסא וחיל ורעדה יאחזון: ראה חגיגה יג, ב. פיוט ונתנה תוקף.
וקול השופר חזק מאד: שמות יט, טז.

וכל העם רואים את הקולות: שמות כ, טו.
בד"ה ביום השמע"צ: לקמן דרושים לשמע"צ פג, ד.
שמאל דוחה: סוטה מז, א. וש"נ.
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
מן המצר קראתי י-ה: תהלים קיח, ה.
שמן המצר שבר"ה: ראה יהל אור ע' תמט.
ע"פ וכל העם רואים: תו"א פ' יתרו.
ורב חסד: שמות לד, ו.
וחסדי מאתך לא ימוש: ישעי' נד, י.
ושאבתם מים בששון: ישעי' יב, ג.
שהי' ניסוך המים ע"ג המזבח בשמחה: סוכה מח, ב.
אין שמחה אלא ביין: פסחים קט, א.
ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית: לקמן סוף פ' וזאת הברכה.
המלך המרומם: ברכת יוצר.
משגב ומגן . . מקיף: וע' בשלח ד"ה ועתה יגדל פ"א [לט, רע"א]. [כ].
וישע ה' אל הבל: בראשית ד, ד.
מדלג על ההרים: שה"ש ב, ח.
שצדקה וגמ"ח הם מהדברים שאוכלים פירותיהן בעוה"ז: ראה ריש פאה.
ונשמע קולו בבואו אל הקודש: שמות כח, לה.
כחתן מלשון חות דרגא: ראה יבמות סג, א.
אתה כהן לעולם: תהלים קי, ד.
חסד ה' . . מעולם ועד עולם: תהלים קג, יז.
לישראל אשר בך אתפאר: ישעי' מט, ג.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
בעטרה שעתיד הקב"ה ליתנו: ע' מגילה טו, ב. סנהדרין קיא, ב ואין הלשון כמ"ש כאן [כ].
וצדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהן: ברכות יז, א.
וגילו ברעדה: תהלים ב, יא.
והצנע לכת: מיכה ו, ח.
ואביוני אדם: ישעי' כט, יט.
פי' אביון שתאב לכל: ראה רש"י דברים כד, יד. ספר החקירה להצ"צ דף צא, א.

המרירות . . הסתלקות האור והגילוי: ראה לקו"ש חי"ט ע' 431.
על הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל א, כו.
כי לא אדם הוא: ש"א טו, כט.
נק' היסוד ומל' אביונים: ראה מא"א אות א', סכ"ה.
שבמקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב.
והי' ה' לי לאלקים: בראשית כח, כא.
רמ"ח מ"ע . . אברין דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
ולא ישב אדם שם: ירמי' ב, ו.
לקדוש ה' מכובד שנא' ביוהכ"פ: ישעי' נח, יג. וע"ש בפי' הרד"ק.
וכמ"ש בר"ח שער הענוה . . והיא ענוה גדולה: פרק א דף רנב, ב דפוס אמשטרדם. ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"ג ע' א'שלז.
נושא עון . . אתהפכא חשוכא לנהורא: ראה ביאור בלקו"ש חי"ט ע' 431.
הטוב כי לא כלו רחמיך: בברכת מודים.
עמך מקור חיים: תהלים לו, י.
עמך הסליחה: תהלים קל, ד.
ביאור ע"פ שוש אשיש: ראה אוה"ת פ' נצבים ע' א'רעג. וראה שם ע' א'רסב ד"ה מ"ש בביאור דשוש אשיש. מאמרי אדה"א כאן ע' תתנח שמיוסד על מאמר זה. וראה שם ע' תתעו.

דף מט

אין פירושו שסובב ומקיף מלמעלה: כי לא שייך כלל בחי' מקום ברוחניות — תניא פרק מח (סח, א). וראה בליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.
מבשרי אחזה: איוב יט, כו.
והכל במקום א' הוא המוח: "נר' דהכוונה שם [בלקו"ת] על הרצון שהוא פנימי' המדות ויכול להיות גם היפך המדות שבלב הטבעים רק מפני חיוב השכל כו'. וכמו להושיט רגלו במים חמים ביותר לצורך רפואה כו'. או שמצטער מדבר תענוג מפני ידיעתו שאצ"ל כן כו'. וכן להתענג בדבר צער כמו בתענית וסיגופים שהם תיקון לנפשו כו', שכ"ז הוא מן הרצון שע"פ השכל והוא חיות המדות כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה בהעלותך הא' ומבוא' במ"א" — המשך תער"ב פרק קסח.
והשתלשלות מעילה לעילה במקום א': ראה ספר החקירה פ, א.
הדבר הנשמי הוא תופס מקום . . הרוחני . . כמה מיני כחות והתלבשות במקום אחד: ראה ד"ה כי חלק ה' עמו תרצ"ד סעי' י' בארוכה. קונטרס לימוד החסידות פי"ז ואילך.

ע"פ משל אחר מכח השכל המתלבש במעשה: ראה גם סה"מ תש"ח ע' 97.
אב המכה את בנו: ראה משלי יג, כד.
הצמצום ומקום פנוי: ראה ע"ח דרוש עגולים ויושר ענף ב.
בת"ז וכד אנת תסתלק: בהקדמה (פתח אלי').
דאיהו וגרמוהי חד: שם בתחלתה (ג, ב).
בד"ה שחורה אני: לקמן שה"ש ז, א.
בד"ה כי קרוב אליך הדבר: לעיל מו, ג.
כי הנה נודע שנשמת משה רבינו: מובא באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תקז. ראה גם סה"מ עזר"ת ע' קכט ואילך. ד"ה החדש הזה לכם תשכ"ב.
וכן נשמת אברהם: בסה"מ תרנ"א ע' לח "וצ"ע דהלא באברהם פסיק טעמא בינייהו" ושם ע' קד וכמו "יוסף ושלמה". ראה בהמשך תער"ב ח"ג ע' א'תנז. וראה לקמן שה"ש יט, ג. ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק לאגה"ק כ.
שנמצא גם למטה בחי' אצילות: וע"ל בתזריע (כא, א). וש"נ. ושם במדבר סיני באוה"מ שאו (במדבר ב, ב). ובביאור יונתי פ"ב בשה"ש [יח, ב]. [כ].
וכמ"ש בגלגולים פ"כ: נזכר גם לעיל תזריע כא, א. ומובא בתניא פרק ח בהגהה, ונעתק לשונו באוה"ת ויקרא שם.
שאילו היה משה ואברהם גם היום: ראה לעיל במדבר ב, ב.
ויחכם מכל האדם וידבר שלשת אלפים משל: מ"א ה, יא-יב.
שיש עונג למעלה מענג: נתבאר בארוכה במאמרי אדה"א כאן ע' תתפד.
אין לך עשב: ב"ר פ"י, ו.
וגבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.
ושם תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.
שני עמודי התוך אשר הבית נשען עליו: ראה שופטים טז, כט.
מצות המלך: להעיר מב"ב קנט, א. תוספתא נגעים פ"ג, ועוד.
בגמרא מצות צריכות כוונה: ברכות יג, א. וש"נ.
מצות דרבנן: [ע"ל] בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
גלגתא דחפיא על מוחא: ראה אוה"ת בלק ע' תתקסד.
חכמה מוחא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ואם ניקב קרום של מוח טריפה: חולין רפ"ג. ראה אוה"ת מג"א (הוצאת תש"נ) ע' קג: "משום דסוף המוח להתקלקל".
בגלגלת אינו טרפה כ"א בנתרוצץ: חולין נב, א.

מ"מ היא כלי להשראת ענג העליון ב"ה: ראה לעיל פ' שלח מט, ד.
שכ"ב ספ"ו: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו [שכ"ג]. סופ"ב וכצ"ל. [כ].
ראה לעיל פ' שלח מט, ד. פ' נצבים מז, ד. ובארוכה במאמרי אדה"א כאן ע' תתסה ואילך.
בר"ה ועשי"ת דרשו ה' בהמצאו: ר"ה יח, א.
תיקון כל הפגמים וחסרונות: ראה בהנסמן להלן בהוספות להערות וציונים.
הגם שהי"ג ת"ד הן המשכות: ראה אוה"ת בראשית כרך ה דף תתעט, ב.
בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפ' ציצית: לעיל פ' שלח מט, ג ואילך. ובאוה"ת כאן ע' א'רעד מוסיף על ציון הנ"ל שבלקו"ת: "בענין ב' בחי' תורה היינו מ"ש בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה כו' ע"ש". וכ"ה בפנים.
בפע"ח שער הק"ש פט"ו: ראה אוה"ת פ' נצבים ע' א'רעו. פ' לך לך דף תשכח, א.
וכ"מ בפע"ח שם בהדיא: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בספר המאמרים — ש"ת ע' 49. ולהלן בהוספות להערות וציונים.
ראה באוה"ת פ' נצבים ע' א'רעד בארוכה.
בביאור ע"פ קול דודי: לקמן שה"ש טו, סע"ד ואילך.
בד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כט, ד. שערי אורה יד, א.
באגה"ק ע"פ וילבש צדקה: ראה שם בליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק.
מצות שהם בחי' לבושים: הובא בתניא ספ"ה מע"ח ש' מ"ד, פ"ג.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.

דף נ

המבואר במ"א בפסוק כבס ביין לבושו: תו"א מו, ד.
וכובע ישועה בראשו: ישעי' נט, יז.
בד"ה אסרי לגפן: תו"א פ' ויחי.
ת"ת דאימא . . כתר לז"א: על"ק שה"ש (מו, ג) נ' מאדמו"ר. [כ].
ויסוד אימא . . בחזה דז"א: מכללי רח"ו ז"ל אות יט. [נדפס בסוף (בכמה דפוסים) ת"ז]. [כ].
האבות הן הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. זח"ג רנז, ב.
המרומם לבדו המתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.
חתן חות דרגא: יבמות סג, א.
ביום ההוא יהי': זכרי' יד, ט.
שגם בחי' ו"ה יהי' בבחי' י"ה: ראה לקו"ת להאריז"ל ע"פ זה.

כי כארץ: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ו ע' שמו.
קיצור על המאמר נדפס להלן ק, ב.
בלי הגהות בתו"א לעמבערג תרי"א כה, ד.
באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'תג בשינוים והוספות וקיצורים. הדרוש במאמרי אדה"א — הנחות תקע"ז ע' שמ מיוסד על מאמר זה. ד"ה כי כארץ במאמרי אדה"א כאן ע' תתצח מיוסד על מאמר זה.
לד"ה זה ראה גם באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקמח ואילך.
כי כארץ תוציא צמחה: ישעי' סא, יא.
ועיין בזהר תרומה קס"ו ב': "שזהו"ע מ"ש אור זרוע לצדיק, דהיינו אור שנברא ביום ראשון שזרעו הקב"ה בג"ע ע"י צדיק יסו"א שהוא גננא דגנתא ואוליד ואצמח ועביד פירין וזהו וכגנה זרועיה תצמיח" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' רפט.
כל הנביאים לא נתנבאו: ברכות לד, ב מובא ברש"י עה"פ בישעי' (סד, ג). וראה באוה"ת נ"ך כרך א ע' דש בשם מהרש"א. ושם ע' שה סעי' ו מציין לכמה מקומות.
שכר מצוה מצוה: אבות פ"ד, מ"ב. ראה תניא פל"ז.
עין לא ראתה: ישעי' סד, ג.
ע"פ מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך לד, א.
בעשי"ת אומרים המלך הקדוש: טושו"ע או"ח רסתקפ"ב. באוה"ת דרושים לסוכות ע' א' תשה מציין לכאן.
בר"ה המלך יושב על כסא דין וכסא רחמים: ראה ויק"ר כט, ח. בסה"מ הנחות תקע"ז ע' שמ כתב הטעם "דבשלמא בר"ה ניחא שאז הוא זכרון ליום ראשון לבחי' מחשבה הקדומה אנא אמלוך, ולכן אומרים המלך הקדוש".
קדושה ענין בפ"ע ומלוכה ענין בפ"ע: בסה"מ תקע"ז מפרש שענין מלך הוא ענין התפשטות, וקודש הוא ענין מובדל ע"ש.
ישראל עלו במח': ב"ר רפ"א. ראה לעיל מז, ג. ובמ"מ.
וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
מעלת הנשמות על המלאכים: באוה"ת בראשית כרך ג דף תקנד, א מציין לכאן.
ועוף יעופף ועוף זה מיכאל: זח"א מו, ב. [וע' ברכות ד, סע"ב] ויעף אלי אחד ע"ש [כ].
וראה באוה"ת בראשית כרך ה דף תתקיח, סע"ב בענין "וברבות פרשה א' וספ"ג אמרו בחמישי נבראו המלאכי שנאמר ועוף יעופף על הארץ וכתיב ובשתים יעופף, ואפ"ל הטעם שאמרו ועוף זה מיכאל כי מיכאל באחת, יעופף זה גבריאל כי גבריאל

בשתים" (וראה באוה"ת בראשית כרך ג דף תקנז, א בענין מיכאל באחת וגבריאל בשתים בשם מהרש"א).

שהמלאכים שרשן מחיצוניות: ע"ח שער כ"ח פ"א. וראה בספר הליקוטים ממאמרי הצ"צ ערך מלאכים ונשמות ע' תסד ואילך.

בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית: נסמן לעיל מז, א.

ואנשי קודש תהיון לי: שמות כב, ל.

קדש ישראל לה': ירמי' ב, ג.

קדושים תהיו יכול כמוני: ויק"ר כד, ט.

וצ"ל איך קס"ד שיהיו כמוני: ראה באוה"ת ויקרא כרך א ע' קה. וראה לקמן דרושים ליוהכ"פ עא, א.

קדוש . . הארה הנמשכת מבחי' קדש העליון: מובא באוה"ת נ"ך כרך א ע' קו.

לית מחשבה תפיסא בי' כלל: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

שהמלאכים אומרים ג"פ קדוש: ראה ישעי' ו, ג.

אלף אלפים גדוד א': חגיגה יג, ב.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

וכמו שכתוב בזהר משפטים (**דקכ"א סע"א**): נזכר גם לעיל פ' פנחס עט, ג. לקמן יוהכ"פ סט, ד.

שתוק כך עלה במח': מנחות כט, ב.

תרי"ג מצות . . תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג. וראה בהנסמן באוה"ת פ' נצבים כרך ו ע' ב'תו.

[ע"ל] בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].

עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש: ב"ב עה, ב.

ועשיתם את כל מצותי: במדבר טו, מ.

צרורים בצרור החיים את ה': ראה ש"א כה, כט.

רננו צדיקים בה': תהלים לג, א.

מלך מלך וימלוך: ראה זח"א לד, א.

מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.

ברע"מ פ' אמור דצ"ג א': ראה לעיל פ' אמור לב, סע"ג.

ברכת המצות ארז"ל עובר לעשייתן: פסחים ז, ב.

ועובר לישנא דאקדומי הוא: פסחים שם.

עובר לסוחר: בראשית כג, טז.

ל' סחור סחור: ראה ע"ז יז, א.
צריך להקדים הכנה לזה קודם עשיית המצוה: באוה"ת כאן ע' ב'תח "מ"מ גם זה אינו מובן איך ובמה הכח של הברכה לשעל ידי זה יהי' השראת קדש העליון בעשייה גשמיות, ועוד שהרי יש כמה מצות שאין מברכין עליהן כלל, ועכ"ז נמשך האור כו'".
בד"ה ואתחנן: לעיל דף ג, ב.
ובביאור ע"פ אלה מסעי: לעיל פ' מסעי צב, ג.
זרעו לכם לצדקה: הושע י, יב.
זורע צדקות ומצמיח ישועות: ברכת יוצר.
דעיקר הצמיחה הוא כח הצומח שיש בארץ: ראה ג"כ באגה"ק סי' כ. תו"א נד, ד. מאמרי אדה"א ויקרא כרך ב ע' תשעב.
תדשא הארץ דשא: בראשית א, יא.
דלית ברכתא שריא באתר ריקנא: ראה זח"ב פז, ב. קנה, א. קנז, ב. זח"ג לד, א. זח"א (רטז, ב). [כ].
ע"פ לא תהיה משכלה ועקרה בארצך: תו"א פ' משפטים עח, ד.
וע"פ הבאים ישרש יעקב: תו"א סא, א. וראה הביאורים באוה"ת פ' שמות.
ונעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
בד"ה שבת שבתון הוא: לקמן דרושים ליוה"כ סט, ג.
מוטב דלדייני': חגיגה טו, ב.
והזיו בג"ע: ראה ברכות יז, א.
כל המצוות צריכות כוונה: ראה ברכות יג, א.
ולא תתורו . . אשר אתם זונים: במדבר טו, לט.
כזונה שאסורה לבעלה: סוטה כו, ב.

דף נא

ותהי יראתם אותי: ישעי' כט, יג.
כמ"ש בזהר ח"א דקכ"ב א': ראה ביאוה"ז לאדה"א קכט, ג ואילך.
וצדקה תהי' לנו כי נשמור: דברים ו, כה.
ועמ"ש בפ' בשלח בד"ה אשירה: תו"א סג, ב.
בארץ לא זרועה: ירמי' ב, ב.
שיושב ואינו עובר עבירה: קידושין לט, ב.
נק' חוטא ל' חסרון: ראה מ"א א, כא.
ההפרש בין חטא לעון — ראה לעיל פ' מטות פב, א. אוה"ת ר"ה ע' א'שפו.

מלשון העוה דרכו: ירמי' ג, כא. ראה אוה"ת ר"ה ע' א'שפו ואילך.
הפושעים בי: ישעי' סו, כד.
בגופא דמלכא: זח"ב (פח, ב). [כ].
ימצאהו בארץ מדבר: דברים לב, י.
לא תזרע ולא תצמיח: דברים כט, כב.
כנשר יעיר קנו: דברים לב, יא.
בעשי"ת . . כמ"ש דרשו ה': ר"ה יח, א. וש"נ.
ויעבור ה' על פניו ויקרא: שמות לד, ו.
לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
כל המצות נק' מצות ה': להעיר מהקדמת ת"ז בתחלתה (ב, א). וראה ג"כ שם תמ"א. ת"ע (קלא, א).
על יוהכ"פ נאמר ולקדוש ה' מכובד: ישעי' נח, יג. ע"ש בפי' הרד"ק.
ר"ה שהו"ע בנין מדת מלכותו ית': פע"ח ש' ר"ה פ"א. ש' הכוונות. ובכ"מ. ראה לקו"ש חי"ט ע' 302.
אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.
בכ"ה באלול נבה"ע: ויק"ר רפכ"ט. פדר"א פ"ח. ראה ר"ן ר"ה טז, א.
ומלכותו ברצון קבלו: ברכת אמת ואמונה.
ואמר אדה"ר אז השיר של יום ו': ראה פדר"א פי"א.
בכל שנה שחוזר הדבר לקדמותו: ראה לב דוד (להחיד"א) פכ"ט (ע"פ מ"ש הרמ"ז בס' תיקון שובבים). משנה ספ"ג דגיטין. שו"ת הר"י אירגז (בסו"ס מבוא פתחים) ס"ה בארוכה.
אנא אמלוך: וע' נשא (כא, ד). וש"נ. [כ].
קמי' ית' כולא כלא חשיב: זח"א יא, ב.
ומלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.
ואין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
בריש הורמנתא דמלכא: זח"א טו, א.
וכמ"ש במ"א ע"פ ואולם חי אני: ראה ד"ה זה בדרך מצותיך דף קעח, ב. וראה במקבילות למ"מ בתחילת המאמר שם.
עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד: פדר"א פ"ג וראה לעיל פ' בהר מג, ב. ובמ"מ לשם.
אי' מקום כבודו: קדושת כתר.
בד"ה קול דודי: לקמן שה"ש יד, ג.

כמ"ש בפע"ח: ש' ר"ה פ"א. פ"ב. פ"ג. פ"ו. [כ].
קדושתי למעלה מקדושתכם דהיינו שהמשכה זו היא מלמעלה יותר מהמשכה שע"י המצות: בד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י תשכ"ה (סה"מ מלוקט ח"ד ע' רמז) בהערה 20 "ולהעיר שבלקו"ת נצבים [— כאן] מדבר בדרגא נעלית יותר מבלקו"ת [— פ' אמור לה, א], דבלקו"ת [— פ' אמור מבאר] שהקדוש הא' הוא כתר (דבפשטות הוא אריך). ובלקו"ת נצבים (נב, ג) שקדושתכם שנמשך ע"י המצות הוא אריך וקדושתי שלמעלה מקדושתכם הוא עתיק. ואעפ"כ מבואר שם שגם קדושתי נמשכת למטה".
וזהו בחי' ומדריגת בעלי תשובה: ראה ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד. נתבאר בד"ה ונקדשתי תשכ"ה הנ"ל. וראה בד"ה דבר אל בנ"י תשכ"א (נד' בקונטרס י"ג אייר תנש"א) הביאור שהרי גם תשובה היא עבודת האדם, אתערותא דלתתא, ולמה קדושתי למעלה מקדושתכם ע"ש בארוכה בסעיף ב.
בד"ה צאינה וראינה: תו"א ח, א.
בע"ת שלמע' מבחי' צדיקים: ראה ברכות לד, ב.
בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
בחי' ומדרגת בעלי תשובה שלמעלה מבחי' צדיקים גמורים . . אבל גדולה בחי' תשובה . . מבחי' קדושתי שלמעלה מקדושתכם: בד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י — תשכ"ה (סה"מ מלוקט ח"ד ע' רמו ואילך) מבאר "ולכאורה צריך לומר, דהמעלה שבבעלי תשובה על צדיקים גמורים אף שגם בצדיקים ישנה העבודה דג' פעמים קדוש, וקדוש הא' הוא קדוש אני (קדושתי שלמעלה מן קדושתכם), הוא, שהגילוי דקדוש הא' בצדיקים הוא באופן דהעלאה למעלה שמשתוקקים לצאת ממציאותם וליכלל בקדושתו ית' (וזה שנמשך להם כמו שהם למטה הוא רק קדוש הב' והג'). ובבעלי תשובה, גם קדוש הא' הוא באופן דהמשכה למטה, וצריך להבין איך אפשר שתומשך הקדושה דקדוש אני למטה, וביותר אינו מובן, דבאוה"ת [— פ' קדושים ע' קה] איתא שאפילו קס"ד שהיהיו כמוני תמוה, ובלקו"ת איתא (וגם להמסקנא), שע"י התשובה ממשיכים הקדושה דקדוש אני, דלכאורה הם סברות הפוכות". וראה גם ד"ה דבר אל בנ"י — תשכ"א.
דינא דמלכותא דינא: גיטין י, ב. וש"נ.
דינא אותיות אד': זח"ב (קיח, א). [כ].
ושם הוי' בניקוד אלקים היינו בחי' יוהכ"פ: וראה מ"ח מס' יומא ג, א. פע"ח שער יוהכ"פ פ"ב ד"ה מהחברים.
אד' הוי' אתה החלת: דברים ג, כד.

ועיין בפ' שלח (**קנ"ט א'**) **ובהרמ"ז שם**: "והרמ"ז שם פי' ענין תלת עלמין דאית לי' להקב"ה, א' עולם הא"ס דאיהו גניז בגוי' היינו בפנימיות א"ק, ב' עולם האצי', ג' בי"ע" — ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתריח, ע"ש באריכות.

וע' בפ' בא (**דל"א א'**) . . **ומש"ש בשם הרח"ו**: "חד צדיק היינו יסוד דא"ק דזרע בגנתא במל' הנעלמת בו כו'" — ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתריט. וראה תו"א מד, ג.

ויטע ה"א גן בעדן: בראשית ב, ח.

ובזח"ג נשא (**קל"ח ב'**): נזכר גם לעיל פ' תצא לט, ד. וראה גם פ' שלח מט, ב. נא, ב. פ' חקת נז, ג.

כשמחך יצירך בג"ע מקדם: ברכת נשואין.

ומבואר במ"א פי' מקדם: ראה לעיל פ' ראה יח, ג. לקמן שה"ש יח, ד.

ועמ"ש סד"ה ראה אנכי נותן: לעיל יח, ג.

שם אד', א' דין שהדין נמתק ע"י אלף: פע"ח ש"ט, רפ"א. וראה קה"י ערך אד' ובתחלתו בערך א'.

צדק איהו דין: ראה ת"ז בהקדמה (יז, ב). וראה ביהל אור ע' קלד ואילך שזהו לפי שיטת הזהר, אבל לפי שיטת הגמרא והמד"ר דצדק הוא ענין צדקה וחסד ע"ש.

בשערי אורה לאדה"א ד"ה רני ושמחי פרק ג (דף כה, ב) מבאר "ולא בחי' דין גמור אלא מפני שבא בצדק ומשפט במידה ושיעור דוקא".

צדקה צדק ה' . . ה' חסדים: וראה מא"א אות צ', ס"ז.

וכמ"ש בזהר בחקתי (**דקי"ג ע"ב**): ראה הלשון באוה"ת על מארז"ל וענינים ס"ע מג, ואילך. ונזכר גם לעיל פ' תצא לט, א.

ובאדר"ז (**דרצ"א ע"א**): ראה באוה"ת הנ"ל ע' מד. לעיל פ' תצא לט, א.

צדק מלאה ימינך: תהלים מח, יא.

צדיק ה' בכל דרכיו: תהלים קמה, יז.

צדיק ה' צדקות אהב: תהלים יא, ז.

להחיות רוח שפלים: ישעי' נז, טו.

כי חק לישראל הוא: תהלים פא, ה.

ואופן הדין והמשפט תלוי במעשיו של אדם בשנה העברה: "לפי מה שהמשיך בשנה שעברה גילוי אלקות בתורתו ועבודתו, כך לפי ערך ישפטו לו גילוי אור אלקי בשנה הבאה כו'" — סה"מ תקס"ו ע' שנב.

לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים: דניאל ט, ז.

וזהו ולנו בושת הפנים: ראה אוה"ת פ' כי תבוא ע' תתשכ.

ותן בלבנו בינה: ברכת ק"ש של שחרית.
ובהערה לתיקון חצות: בסידור עם דא"ח.
תהלה הוא נמשך משם הוי' בניקוד אלקים: במאמרי אדה"א הנחות תקע"ז ע' שדמ מבאר "כי יש שני מיני אור הא' הוא אור כאשר בא בתוך החושך אזי נכהה אורו, והב' הוא אור גדול שכאשר מאיר בתוך החושך אזי מהפך גם החושך לאור, וזהו ענין תהלה שהוא התגלות אור עליון מאד אשר מהפך חשוכא לנהורא מרע לטוב זדונות נעשו כזכיות". וראה סה"מ תקס"ו ע' שנב.
פי' תהלה לשון הילול ושבח: ראה ביהל אור ע' תרסח וע' תקלז.
בהילו נרו: איוב כט, ג. ראה אוה"ת פ' קרח ע' תשב.
כל הנשמה תהלל י"ה: תהלים בסופו.
סידור שבחיו של מקום שזהו"ע פסוד"ז: להעיר מע"ז ז, ב.
פסוד"ז מלשון זמיר עריצים: ראה ישעי' כה, ה. [וע' זח"ג (רפד, א). — כ]. ראה לעיל בחקותי מז, ד.
רוממות א-ל בגרונם: תהלים קמט, ו.
הוי' יצמיח . . נגד כל הגוים: ראה הוספות להערות וציונים.

דף נב

עשר קדושות הם: כלים פ"א, מ"ו.
ההר הטוב והלבנון: דברים ג, כה.
שבת שבתון הוא לכם: ויקרא כג, לב.
שבת שבתון היא לכם: ויקרא טז, לא.
איש מזריע תחלה: נדה כה, ב. וש"נ.
ביאור ע"פ כי כארץ: הנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ו ע' שנג. בהוספות ושינויים אוה"ת דברים כרך ו ע' ב'תטז.
וכמארז"ל ע"פ דרשו ה' בהמצאו: ר"ה יח, א.
בד"ה תקעו בחדש שופר: לקמן נד, א.
בר"ה הוא בנין הנוק' שהיא מל' דאצילות: בענין בנין המל' בר"ה ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' שצו ובמ"מ לשם.
ויבן ה"א את הצלע: בראשית ב, כב.
שלשים כלים דזו"נ דאצילות נעשים נשמה לבי"ע: ראה אגה"ק סי' כ (קל, א).

הפושעים בי בגופא דמלכא: ראה לעיל נא, א.
בסה"מ תקס"ו ע' שנג מוסיף "שהן בחי' האורות שמלובשים בכלים כו'". וראה באוה"ת פ' ואתחנן ע' שב ואילך.
והעצה לתקן זה: ראה בארוכה בד"ה אמר ר' אבהו תרנ"ג ע' קסג איך תועיל תשובה על מ"ע שענין מ"ע הוא להמשיך מבחי' קודש העליון בחי' תוס' אור. ע"ש.
ר"ה זה היום תחלת מעשיך: תפלת מוסף.
אנת הוא שלימותא דכולהו: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
המל' עצמה נק' בית: מא"א אות ב', סי"ד.
ע"פ מזמור שיר חנכת הבית: לקמן פ' ברכה צט, א ואילך.
א"ת בניך אלא בוניך: שלהי ברכות. וש"נ.
כי תבנה בית חדש: דברים כב, ח.
ע"פ וגלחה את ראשה: לעיל פ' כי תצא לו, ג.
כי הנה שרש נש"י נמשכין מבחי' חכמה דאצילות . . שבמוח האב: מובא באוה"ת בראשית כרך ג דף תקנח, ב שמבאר שם בענין "מהו העלייה ע"י המצות וזה נתבאר בד"ה כי כארץ תוציא צמחה ובהביאור שם פ"א כי שרש נש"י נמשכים מבחי' חכמה ונק' בנים אתם עד"מ הטפה שנמשכה ממוח האב וע"י קיום המצות יתעלו בבחי' כתר". ע"ש.
בנים אתם לה' אלקיכם: דברים יד, א.
בני בכורי ישראל: שמות ד, כב.
שו"ה בכורי — האב: מת"ז תי"ח לה, א. [כ].
בשביל ישראל: ילקוט ר"פ בראשית. [וראה לעיל מז, א]. [כ].
"כי הם נמשכו מבחי' מוח החכמה שנק' ראשית" — סה"מ תקס"ו ע' שנד.
וזה נק' עלו במחשבה: נסמן לעיל מז, ג.
(**במנחות פ"ג**): כט, ב. נתבאר בארוכה בסה"מ תקס"ו כאן ע' שנד "כי ר"ע שרש נשמתו מבחי' אור החכמה דאצי'" ומבאר בענין עשרה הרוגי מלכות ע"ש. ובקיצור באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'תיז.
ועיין בפע"ח שער נפ"א ספ"ה פ"ו: שם מבאר בענין מסירת נפש. ושם מביא ענין עשרה הרוגי מלכות.
ואנשי קדש: שמות כב, ל. [כ].
דאבא יונק ממזל החי': ע"ח שער א"א ספ"ט. ובכ"מ.
על פי מה שידוע . . שמהשערות יש יניקה לחיצונים: ראה בארוכה בדרך מצותיך קד, ב ואילך.

שער באשה ערוה: ברכות כד, א. וש"נ.
והעבירו תער: במדבר ח, ז.
וגלחה את ראשה: דברים כא, יב.
קדוש יהי' גדל פרע: במדבר ו, ה. ראה לעיל פ' תצא לו, ג שמציין לכאן.
ועיין בזהר פרשת תזריע (**דמ"ח סע"ב**): נזכר לעיל פ' קרח נג, ב. נד, ב. אוה"ת קרח ע' תרעט.
שיחת חולין של ת"ח צריכין לימוד: סוכה כא, ב. ראה בע"ז יט, ב. ובלקו"ש ח"כ ע' 334. בהערה 93 שכ"ה בסוכה שם. "ובע"ז שם צריכה תלמוד. וכ"ה לפי כמה גירסאות גם בסוכה שם (ראה דק"ס שם ושם שמחמת הצענזאר שינו מ"תלמוד" ל"לימוד" — ראה דק"ס מאמר על הדפסת התלמוד דפוס בסילאיה הערה צג (7)).
ושם בשולי העמוד העיר ללקו"ת כאן וכ' "שכוונתו לכאורה היא למרז"ל בסוכה שם (מכיון שהלשון בע"ז הוא "תלמוד" ולא "לימוד"). וראה לעיל פ' תצא לו, ג ובמ"מ לשם.
שי"ג מדה"ר נק' י"ג ת"ד: ראה זח"ג קלא, א.
שער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
כרחל לפני גוזזי' נאלמה: ישעי' נג, ז. ושם אי' וכרחל [כ].
שו"ה קדוש — תר"ך: ע' בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
יכול כמוני: ויק"ר פכ"ט ד.
עושה פלא: שמות טו, יא.
וכמ"ש בע"ח שמ"א: פ"ג. וע"ל בחקותי (מו, ג). [כ].
ראה גם לקמן שה"ש ז, ד ואילך. אוה"ת ענינים ע' קפב. אוה"ת פ' יתרו ע' תתלט ואילך. בלק ע' תתקסו. סידור עם דא"ח שו, ב. סה"מ תרס"ו ע' קסה ואילך.
המעתיק הרים: איוב ט, ה. ראה דרך מצותיך לט, א.
ועמ"ש במ"א ע"פ ואתחנן: לעיל פ' ואתחנן ב, ד.
ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.
לעבדה זו רמ"ח מ"ע: ילקוט ראובני בשם המדרש. זח"א כז, א. זח"ב קסה, ב. ת"ז תכ"א קרוב לסופו.
ע"פ הבאים ישרש: תו"א נג, ג ואילך.
וע"פ כי תבאו אל הארץ: לעיל בהר מ, ב.
בסד"ה ועתה יגדל נא: לעיל פ' שלח לט, ג.
כמ"ש במ"א . . ע"פ ואתחנן: לעיל ב, ד.

דינא . . אותיות אד': ע"ל (נא, ג). וש"נ. [כ].
העוה"ב שאין בו אכילה ושתי': ברכות יז, א.
ועיקר התגלות זו הוא בנעילה דיוהכ"פ: ראה פע"ח שז"ך, פ"ה.
ויעבור ה' על פניו: שמות לד, ו.
דר"ל שעובר מלמעלה: קטע מובא באוה"ת תשא ע' ב'סה.
מהמצוה . . רמ"ח אבריו: ראה ת"ז ת"ל.

דף נג

המשכת י"ג ת"ד שהן בחי' יודי"ן ווי"ן: ראה תו"א כב, א ואילך.
בלקו"ת ר"פ תולדות: להאריז"ל. "בד"ה ויעתר יצחק כתב וז"ל והנה השער בחי' וי"ו והאור שבתוכו יו"ד שהוא טפת האור הנכנס בתוכו" — אוה"ת ויחי שעד, א.
בהרמ"ז פ' ויקרא (בדף ט"ו ע"ב): ראה לקמן פ' ברכה צה, ג. ולעיל פ' עקב יד, א. עא, ב. אוה"ת נצבים ע' א'רפ.
ובפ' אמור (בדף צ"ד): "ע"א בד"ה סעודתא תליתאה ביאר ד' הלקו"ת הנ"ל וז"ל בלקו"ת פ' תולדות שם בדיקנא ב' בחי', א' בחי' השערות ושם מציאות אימא, והב' אור הפנימי' שיש בתוכם והוא מציאת אבא עכ"ל". — אוה"ת פ' ויחי שעד, א.
השמים כסאי והארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.
יוהכ"פ נק' בשם מקרא קודש: ויקרא כג, כז.
ושבת הוא קדש עצמו: שמות לא, יד.
בב"ר פ' ס' יפה שיחתן: ראה לקמן פ' ברכה צו, ד.
שהאבות שרשן מחג"ת דעתיק: ראה בספר הערכים-חב"ד א ערך אבות הערה 10 — שלעיל בפ' בחקותי כ' שהם מחג"ת דאריך.
בד"ה אם בחקתי: לעיל פ' בחקותי מז, א.
בגמרא פ"ז דב"מ . . ובסנהדרין . . וברבות תולדות: ראה אוה"ת פ' חיי שרה כרך ד תשעח, ב לשון הגמרא, וע"ש שמביא שם פי' מהרש"א. וראה שם תשעט, ב.
תיקון הראשון מי"ג ת"ד שם א-ל: זח"ג קלא, ב. ע"ח שא"א, פי"א. פע"ח ש' הסליחות פ"ד. ש' הכוונות דרושי ויעבור ד', ג ואילך. מ"ח מס' שארית האצי' פ"י ואילך. ועוד. ראה באוה"ת פ' חיי שרה תשפ, א בשם המגיד, וכ"ה בפ' פנחס ע' א'כב. פ' תבוא א' תתשטו.
שהוא חסד: ראה תהלים נב, ג. מא"א אות א, ס"פ.
וחסד לאברהם: מיכה ו, כ.
סד"ה קול דודי: לקמן שה"ש טו, ג.

בגמרא פ"ק דברכות ד"ה סע"א: "דקאי על עוה"ב ע"ש גבי ג' מתנות כו'" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' תקעג ע"ש שכתב "דלכאורה תורה ועוה"ב ענין א' הוא שע"י התורה זוכה לחיי העוה"ב" ע"ש.

וברבות בראשית ס"פ ט': "גבי כי טוב מאד" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' תקעז.

ודרך חיים היינו פנימית התורה: באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקעד כתב זה בשם השל"ה דמ"א ע"ב.

ע"פ תורה צוה: לקמן פ' ברכה. וראה שם צה, ב.

השמים החדשים: ישעי' סו, כב.

כי נר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג.

שבו נולדו איתני עולם: ר"ה (יא, א). [כ].

בסוף ביאור ע"פ תורה צוה: לקמן פ' ברכה צו, ד.

סד"ה לבאר ענין יוהכ"פ: לקמן סח, ד.

כתר עליון דאיהו כתר מל': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב.

ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.

ותהלה נגד כל גוים: ישעי' סא, יא.

אלקים זהו בחי' מל': ראה מא"א אות א, ספ"ד.

ועיין כה"ג בזהר בלק (דקפ"ז סע"א): ראה ביאוה"ז לאדה"א ולהצ"צ ע"פ זה. וראה אוה"ת פ' ויחי שנד, ב.

וכנודע בפי' ואמונה כל זאת: ראה לקו"ש ח"כ ע' 223 ואילך.

שמ"א ספ"ג: בדפוס שקלאוו תק"ס.

לפנינו [שמ"ב]. ספ"א, וצ"ל. [כ].

בע"ח ש"ב פ"ב: [כ"ה בגוכתי"ק אדמו"ר הצ"צ בבוך 1101 תקיז, א] לפנינו ש"ו (ש' עקודים) פ"ג, וכצ"ל כאן. [כ].

שנק' יוהכ"פ קדוש ה': ראה ישעי' נח, יג ובפי' הרד"ק שם.

אם עוונות תשמר י-ה: תהלים קל, ג.

מי שהוא בחי' בינה: מא"א אות מ, סס"ח.

מי ימלל גבורות כו': תהלים קו, ב.

וכדפי' בזהר יתרו פ"ג א': ראה אוה"ת יתרו פ' ויחי תכב, א. יהל אור ע' תיב.

לעברך בברית . . והוא יהי' לך לאלקים: דברים כט, יא-יב.

שמתעלים עד בחי' א"א: בד"ה כל הנהנה תרנ"ב מוסיף: (והיינו ראש ומקור לנאצלים כו').
שאו את ראש כל עדת בנ"י: במדבר א, ב.
עתיק לאצילות: בד"ה כל הנהנה — תרנ"ב הנ"ל מוסיף: (ובחי' תחתונה שבעצמות כו').
והתהלכתי בתוככם: ויקרא כו, יב.
וכ"מ שנאמר לי אינו זז לעולם: ויק"ר ב, ב.
ע' לעיל מסעי (צג, סע"ב). וש"נ. [כ].
כ"מ שנאמר . . כמ"ש במ"א: ראה לעיל פ' במדבר יט, ג.
וידבר אלקים אנכי ה"א: שמות כ, א-ב.
ויתן לך האלקים: בראשית כז, כח.
ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.
ובני ציון הם היקרים: ראה איכה ד, ב.
ה' מלך תגל הארץ: תהלים צז, א.
תגל נפשי באלקי: ישעי' סא, י.
והתירוץ כי פי' אלקינו . . אמר לפני הסתלקותו: באוה"ת וארא ע' ריג כ' יותר מפורט וז"ל "והתירוץ היא מחלום שחלם לו לרבינו נ"ע בכפר פייענע שלפני הסתלקותו ושבח מאוד את הקושיא ואמר שהתירוץ פשוט" ע"ש. והקושיא והתירוץ ראה גם בשרש מצות התפלה פרק יח. וראה בסה"מ תרל"ח ע' כה.
ראה ד"ה בחלום אדבר בו (מאמרי אדה"ז תקע"ג ע' א. ונדפס ג"כ בס' מגדל עז ע' תעא). אוה"ת וילך כרך ג ע' א'תנז. יהל אור ס"ע תפט. ועוד.

ראש השנה

דף נג

תקעו בחודש: נאמר בסוף שנת תקס"ד שבת שלפני ר"ה או בש"ש תקס"ה — ראה להלן ברשימת הכתבי-יד, וברשימת המאמרים שבסו"ס תקס"ד הערה 95.
הנחת כ"ק אדה"א מהמאמר נדפס בסידור רלד, א. ביאור שם רלה, ג. וראה עוד ביאור באוה"ת ר"ה כרך ו ע' ב'תמח. וראה במ"מ לשם.
בלי הגהות בתו"א לעמבערג תרי"א כז, ב.
וראה ד"ה זה במאמרי אדה"א ע' א'תתקעט בארוכה.
הגהות למאמר זה נדפס באוה"ת ר"ה ע' א'שסא. עוד הגהות ע' א'שפ.
ראה גם ד"ה זה בעטרת ראש מט, ב. סה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' שמא.

תקעו בחודש שופר . . כי חק: תהלים פא, ד-ה.
כל החדשים נק' חדשי השנה: שמות יב, ב.
ראה אוה"ת ר"ה ע' א'שנב שמציין לכאן.
בחי' עולם שנה נפש: ראה ס"י פ"ג וזהו "יסוד כל ס"י". ראה באוה"ת יתרו ע' תתטז. באוה"ת ע' א'שסא הגהה לכאן.
בפרדס בעה"כ ערך שנה: ראה הלשון באוה"ת ר"ה ע' א'תמד, ושם מציין שזהו מהזהר פ' תצא דרע"ז. וראה גם באוה"ת שם ע' א'שנג דשם מבאר ענין י"ב בקר. וראה גם באוה"ת פ' בשלח ע' תקכח. פ' יתרו ע' תתיז.
והים עליהם מלמעלה: מ"א ז, כח. [ב].
בד"ה מי מנה: לעיל פ' בלק סח, א. ואולי הכוונה לדף, סח, ג. וראה אוה"ת פ' בלק ע' תתקמח.
ברבות באיכה ע"פ סכותה באף: ג, לה שערי תשובה פתוחים לעולם.
ובפ' ואתחנן דרפ"ט ב': שער תשובה לעולם פתוחים.
חיות כללי אחר: ראה אגה"ק סי' ד.
דרשו ה' בהמצאו: ישעי' נה, ו.
אלו עשי"ת: ר"ה יח, א. וש"נ.
מלכותך מל' כל עולמים: תהלים קמה, יג. ראה אוה"ת בראשית כרך ב תכג, א.
עולמים לשון העלם: לעיל ר"פ שלח. וש"נ בהמ"מ.
שקודם התהוות העולמות הי' הוא ושמו בלבד: פדר"א פ"ג.
בביאור ע"פ מנורת זהב: לו, א השתלשלות של הקו נמשך מבחי' אחרונה הארה מצומצמת מאד.
גם חשך לא יחשיך: תהלים קלט, יב.
אתה הוא ראשון: נוסח התפלה.
דכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
המלך המרומם לבדו מאז: ברכת יוצר.
ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.
לאהפכא חשוכא לנהורא: ראה זח"א ד, א.
יתרון האור הבא מתוך החושך: ראה קהלת ב, יג.
בס"פ תצוה קפ"ז סע"א: ראה אוה"ת פ לך לך פג, א. ונזכר גם לעיל פ' שלח מז, א.
ועמ"ש סד"ה וידעת היום: ראה לעיל פ' ואתחנן ח, סע"ד "וצריך להיות וידעת . . בבחי' אתכפיא ומאתהפכא שיקויים ואת רוח הטומאה . . שזדונות יהיו כזכיות".

בריש הורמניתא דמלכא: זח"א טו, א.
תחלת בריאת העולמות . . **במעשה התחתונים**: אולי הכוונה למ"ש בע"ח ש' הכללים פ"ב. שי"א רפ"א. שט"ל ד"ב.
כי אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
הוא בבחי' הסתלקות בתחלת ליל ר"ה: ראה פע"ח ש' ר"ה, פ"א ואילך. מ"ח מס' ליל ר"ה.
בלקו"ש ח"ט ע' 220 הערה 20 מציין שכאן כ' "בתחלת ליל ר"ה" ובאגה"ק סי' יד (קכ, ב) "מסתלק לשרשו בכל ערב ר"ה־ מסתלק בערב ר"ה" אבל שם (קכא, רע"א) ש"מסתלק בליל ר"ה".
וראה בד"ה שה"מ ממעמקים תש"ג איך יש חיות וקיום העולמות עד תקיעת שופר וראה שם פרק טו (בד"ה טוב טעם) ע' 38 שבר"ה עולה ומסתלק פנימיות המלכות וחיות וקיום העולמות הוא מחיצוניות המל' ע"ש ובלקו"ש ח"ט ע' 220.
אם ראוי הוא לכך: ראה אוה"ת ר"ה ע' א'שנד.
ר"ה הוא יום הדין: ר"ה טז, א.
בד"ה יונתי בחגוי: לקמן שה"ש יז, ב.

דף נד

הוד והדר לבשת: תהלים קד, א.
וממשלתך בכל דור ודור: תהלים קמד, יג.
סומך ה' לכל הנופלים: תהלים קמה, יד.
א"ת ידיך אלא יודי"ך: הקדמת ת"ז (ז, ב. קו, א). [כ].
בד"ה כי ההרים ימושו: לקמן תצא מ, ג.
דאורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה ג"כ שם פה, א.
טעמי המצות שיתגלו לעתיד: ראה רש"י שה"ש א, ב.
תקנו חז"ל לברך קודם כל מצוה: פסחים ז, ב.
רמ"ח פקודין רמ"ח דמלכא: זח"א (קע, ב). וע' בסש"ב ח"א (פכ"ג) ב' התיקונים. וע' (ת"ל) עד, א. [כ].
שהמשכת קדש העליון . . **הוא במצותיו**: ראה לעיל במדבר יג, ד. לקמן שה"ש יח, ג.
בד"ה והיה לכם לציצית: לעיל פ' שלח מד, ד.
סד"ה בשעה שהקדימו: לעיל פ' במדבר יד, א.
מצות צריכות כוונה: ראה ברכות רפ"ב. וש"נ.
בד"ה ועתה יגדל נא: לעיל פ' שלח לט, ג.

נעוץ סופן בתחלתן: ס"י פ"א, מ"ז.
לסעי' ב: ראה אוה"ת ר"ה ע' א'שעא.
עבר עבירה אחת קנה . . בפרקי אבות: פ"ד מי"א.
וזרקתי עליכם מים טהורים: יחזקאל לו, כה.
אם רחץ ה': ישעי' ד, ד.
מחה והעבר פשעינו: תפלת יוהכ"פ.
והרשעה כולה בעשן תכלה: תפלות די"נ.
ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
צעק לבם: איכה ב, יח.
ברבות בקהלת: ספ"א.
בזהר שמות ד"כ ע"א: "גדולה צעקה מכיון שצעקה היא בלב הה"ד צעק לבם אל ה'".
ולכן אין צעקה זו אלא בלב: ראה באוה"ת ר"ה ע' א'שעה. ובדרך מצותיך קנד, א ואילך.
הלוך וגעו: שמואל-א ו, יב.
וכמעשה דר"א ב"ד שגעה בבכי': ע"ז יז, א. נתבאר בס' מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' קו ואילך. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שפב.
ע"פ כי תקנה עבד עברי: תו"א עה, ד. בורא הוא התהוות יש מאין שזהו למעלה מדרך סדר השתלשלות.
ועי' בפע"ח בכוונת קונה הכל: שער העמידה פי"ד.
במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב.
דמשכין לי' בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
והענין כי רצון העליון יש לו ב' בחי': באוה"ת פ' תבוא ע' תתשלב מציין לכאן וז"ל "שרצון העליון יש לו ב' בחי', הא' המלובש בחכמה כו', והב' מה שאינו מלובש בחכמה ונק' רעוא דכל רעוין ומשם נמשך הסליחה וזהו סלח לנו כי חטאנו". וראה בסידור דף קנח, ד. אוה"ת ענינים ע' קפב. אוה"ת בראשית כרך ד ד"ה ראה ריח בני סעי' ד.
וכמשל הנהר הנחרב: ראה אוה"ת עקב ע' תקצב. פ' תבוא ע' תתשח.
ועמ"ש סד"ה ועשית ציץ: תו"א פג, ד "שע"י אתעדל"ת אתעדל"ע לעורר רצון העליון, רעוא דרעוין והתגלות בחי' ה' המקור אל הי"ג אדה"ר".
כי עמך הסליחה: תהלים קל, ד.
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י .

והנה גילוי בחי' זו ורצון זה: "דפי' רצון זה היינו המשכת כתר כו' מה שלמעלה גם מחב"ד" — אוה"ת ש"ש ע' א'תסג.
בר"ה שהוא בחי' ראש וגלגותא דחפיא על מוחא: ראה באוה"ת סידור ע' רצא. כנראה שהכוונה שם לכאן.
פי' תקעו תקיעה הוא קול פשוט: באוה"ת ר"ה ע' א'שיט מציין לכאן ע"ש.
ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
שמעה בקולי: תהלים קל, ב.
שמעה . . מה שבתוך קולי: ועל"ק (סג, ב) עזה"פ. [כ].
בדבר ה' וברוח פיו: ראה תהלים לג, ו.
שופר שהוא ענין שפרו מעשיכם: ראה מדרש תהלים פא, ד. ויק"ר פכ"ט, ו. סידור רלה, א. יהל אור תהלים ע' רפח. רפט. רצב. ועוד.
שפרה שמפרת את הולד: סוטה יא, ב. הובא ברש"י שמות א, טו.
ומבואר במ"א ע"פ לך לך: תו"א ר"פ לך לך. וראה באוה"ת פ' שמות כרך ז ע' ב'תק שמציין לתו"א הנ"ל ומוסיף "ע"ש היטב".
וברבות פ' שמות פ"א: ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' תרעג.
ובקהלת בפסוק טוב שמן: ראה בארוכה באוה"ת פ' שמות כרך ז ע' ב'תק.
והרמב"ן פי': באיוב ע"פ הנ"ל.
בעבר הנהר: יהושע כד, ב.
היוצא מעדן: בראשית ב, י.
כמ"ש בפ' אמור צ"ט א': ראה גם לעיל פ' בחקותי מו, ד. דשופר הוא מעבר הנהר.
והיינו מבחי' מקור התענוג עליון: ראה אוה"ת שמות כרך ח ע' ב'תתמה כנראה הכוונה לכאן "כמ"ש במ"א בענין כוונת השופר שהוא ג"כ ענין המשכת תענוג העליון" ע"ש.
עלה אלקים בתרועה: תהלים מז, ו.
תרועת מלך בו: במדבר כג, כא.
ויהי בישורון מלך: דברים לג, ה. ראה אוה"ת עקב ע' תריג.
יחד לבבינו: ברכת ק"ש של שחרית.
בד"ה מי מנה עפר יעקב: לעיל פ' בלק דף סז, ג ואילך.
סד"ה ולא אבה: לעיל תצא לט, ד.
סד"ה כי ביום הזה יכפר: לעיל פ' אחר כז, ג.
בעילוי אחר עילוי מר"ה ועד יוהכ"פ: ראה סידור רלה, ב. ד"ה ולקחתם לכם תשל"ט.
בנעילה הוא גמר העליות: פע"ח שער יוהכ"פ פ"ה. מ"ח מס' יומא פ"י.

לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
ושאבתם מים בששון: ישעי' יב, ג.
שהו"ע ניסוך המים בחג: סוכה מח, א-ב.
כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.
נפשו האלקים שהיא המושלת בקרבו: ראה ברכות סא, ב.
הטריפני לחם חקי: משלי ל, ח. ראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'לח. וראה גם אוה"ת פ' חקת ע' תשסו שמציין לכאן. פ' חקת כרך ה ע' א'תרלו.
חק לשון קביעות: "כמו כי חק לכהנים מאת פרעה" — אוה"ת חוקת ע' תשסח.
חק לשון חקיקה: נתבאר באוה"ת פ' חוקת ע' תשסו ואילך.
גליף גליפו בטהירו עילאה: זח"א טו, א. ראה הביאור באוה"ת ר"ה ע' א'שפד ובכרך ו ע' ב'תנא ואילך.
בחי' אותיות שבחקיקה: ראה אוה"ת נצבים ע' א'קצו.
ע"פ וכעצם השמים לטהר: אוה"ת ר"ה ע' א'שפד.
יעקב יו"ד עקב: ראה קה"י ערך יעקב.
לאום מלאום יאמץ: בראשית כה, כג.
ואלמלא הקב"ה עוזרו: קידושין ל, ב.
משפט דאיהו רחמי: זח"ג פה, ב. וראה מא"א אות מ, סק"ה וביאיר נתיב שם.
(**ועיין ברבות**: בכת"י מהמאמר שנכתבו בלי הגהות ליתא מכאן עד סיום המאמר, וכנראה שזהו מהצ"צ, ולכן אפשר שהסוף מוסגר צ"ל בסיום המאמר.
ולכן נקרא החדש תשרי אותיות ישרת: וכ"ה בהנחת כ"ק אדה"א ממאמר זה בסידור שער ר"ה רלה, ג. ובאוה"ת דברים כרך ו ע' ב' תג. וראה שם ע' ב'שלו.
ישרת לבב: מ"א ג, ו. [כ].
בכל לבבך בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.
תקעו בחדש: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ח ח"א ע' תיד. "בכותרת שבת שלפני ר"ה פ' נצבים". ושם ע' תיז כתב כ"ק הצ"צ על הדרוש "זה הדרוש נמצא ג"כ בלקו"ת תקעו בחדש דרוש הב'". ביאור, באוה"ת ר"ה כרך ו ע' ב'תנב. וראה שם ע' ב'תנה בד"ה ענין יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת כ' "יש להקדים קיצור מהדרוש ע"פ תקעו בחודש שבלקו"ת דרוש השני שעל פסוק תקעו בחדש". וראה באוה"ת נ"ך כרך א ע' שלא. וראה גם ד"ה תקעו בחודש (סה"מ תרכ"ז) סעי' ו.
באוה"ת דרושים לר"ה ע' א'תא בד"ה תפלה לעני כ' הצ"צ תוכן המאמר. כמה ענינים מהמאמר נתבארו בד"ה תקעו פר"ת.

תקעו בחדש שופר: תהלים פא, ד.
זה היום תחלת מעשיך: תפלת מוסף דר"ה.
בכ"ה באלול נברא העולם: ויק"ר רפכ"ט. פדר"א פ"ח. ראה ר"ן ר"ה טז, א.
שמתחלה עלה במח' לברוא במה"ד: ב"ר יב, טו. זח"א קפ, ב. רש"י ע"פ בראשית.
אלקים מדת הצמצום: ראה ב"ר רפי"ד.
שלשון ברא נופל על דבר שהוא נברא יש מאין: רמב"ן ע"פ בראשית ברא.

דף נה

נברא יש מאין: ראה סה"מ תרס"ה ע' רנז. סה"מ תרס"ח ע' קצ. בענין בריאה יש מאין המבואר כאן ראה בספר הליקוטים מאמרי הצ"צ ערך יש מאין.
כולא קמי' כלא: זח"א יא, ב.
להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
הרי השגות הנשמות בג"ע העליון נק' יש להיותם קרובים אל האלקי' יותר, מפני שכל מה שיורד ויתמעט אור שפע אלוקי ביותר הרי יותר יתהווה הנברא בבחי' ריחוק וצמצום כידוע" — סה"מ תקס"ח ע' תיד.
כי שמש ומגן ה"א: תהלים פד, יב. וראה יהל אור ע' ש ואילך.
לע"ל הקב"ה מוציא חמה: ע"ז ג, ב. נדרים ח, ב. זח"ג יז, א.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
חכמים נק' עיני העדה: ראה במדבר טו, כד. שהש"ר פ"ז [ד, ב]. ת"ז תכ"א (נ, ב). [כ].
וראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' רסד. אור התורה להה"מ (הוצאת קה"ת) נג, א ובהוספות להערות וציונים שם.
כי עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
השמים החדשים והארץ החדשה: ישעי' סו, כב.
ר"ל שאף גם המשכת גילוי הזיו . . בבחי' יש מאין: ראה סה"מ תער"ב ח"ב ע' תרנד. ושם: ובאמת גילוי הקו הוא בחי' גילוי מהעלם . . רק שזהו כמו יש מאין שבמקורו הוא בבחי' אין ובהתגלות ע"י הצמצום הוא בבחי' יש כו'. וראה תרס"ו ע' קלט-מ. המשך תער"ב ח"א ע' תצט.
וראה בארוכה בד"ה ויהי בימי אחשורוש תרס"ט שכ': "ומה שמבאר בלקו"ת בהג"ה דתקעו דרוש הב' בענין שאור הקו הוא יש מאין יתכן גם לגבי בחי' חיצוניות האור כו', וי"ל שז"ע מה שהקו יש בו ב' הפכים והוא מה שבא בבחי' מדה וגבול ועושה מעומ"ט בכל הספי', וכמו"כ התכללות כל הספי' ויחודן הוא ע"י הקו וכמא' אנת הוא דקשיר לון ומייחד לון כו', והיינו לפי שאור הקו עם היות שהוא המשכה שבבחי' מדה וגבול מ"מ

הוא בבחי' קירוב ודביקות עם האוא"ס שלפני הצמצום שבבחי' בלי גבול והוא כעין גילוי ההעלם כו' ומשו"ז נעשה ע"י בחי' יחוד והתכללות הספי' זע"ז כו', וכ"ז הוא בבחי' חיצוניות האור דאוא"ס שלפני הצמצום דהיינו בכללות בחי' האור השייך אל העולמות, דאור הקו הוא בבחי' קירוב ממש לגבי בחי' ומדרי' זו, וכבר נת' דהאור הזה אינו ממש כמו שהי' לפני הצמצום ומ"מ הוא אותו המהות כו')". — סה"מ תרס"ט ע' קמט.
וראה גם סה"מ עטר"ת ע' רמ. ובסה"מ אעת"ר ע' יד. ובסה"מ תש"ח ע' 162.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

היש ה' בקרבנו: שמות יז, ז.

הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.

בד"ה ואתחנן: לעיל פ' ואתחנן ב, ב. ראה במ"מ לשם.

וכך היו כלולים . . (**ופירוש שהעולמות**: ראה בסה"מ תקס"ג ח"א ע' תז דשם מפרש דהבריאה יש מאין הוא גילוי ההעלם, ומציין שם (וכ"ה באוה"ת סידור ע' רכ) "וזהו היפך מ"ש בלקו"ת בד"ה ואתחנן פ"ב דגילוי ההעלם זהו סדר השתל' עו"ע, ואין זה דבר חדש, אבל החידוש יש מאין זהו מה שלא הי' כלול תחלה בכח המוצאו כ"א התחדשות ממש . . וע' בד"ה תקעו בחדש שופר דרוש השני פ"א משמע כמש"כ גבי וכך הי' כלולים כל העולמות והברואים במאצילן כו', ושם הגהתי לישב זה, ואולי נתכוין במש"כ לתרץ הקושיא דהתחדשות הבריאה זהו שינוי רצון ע"כ שהיו כלולים תחלה במקורן, אבל כ"ז דוחק". ראה אוה"ת ענינים ע' קכח, אוה"ת סידור ע' רכ ע"ש. וראה לעיל פ' אותחנן ב, ב במ"מ לשם.

כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.

בביאור ע"פ יונתי: לקמן שה"ש יז, ג.

ועד"ז היו העולמות: ראה אוה"ת בראשית כרך ז ד"ה נר חנוכה.

ממזל המכה בו: ראה זח"א רנא, א.

גבוה מעל גבוה שומר: קהלת ה, ז.

הכסיל בחושך הולך: קהלת ב, יד.

כי הוא אמר ויהי: תהלים לג, ט.

בד"ה אז ישיר: תו"א סב, ג.

בד"ה וירא ישראל את היד: תו"א סא, ד ואילך.

בד"ה יונתי: לקמן שה"ש טז, ד.

ובד"ה האזינו השמים: לקמן עא, ג ואילך.

יתרון האור מן החושך: קהלת ב, יג.

נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים: תנחומא בחקותי ג. נשא טז. במד"ר יג, ח. ע' ד"ה לא הביט בפ' בלק (ע, ג). וש"נ. [כ].

ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.

דאית' במדרש בי' לבושים: ע' חגיגה (יב, א) בעשרה דברים. וע' ס"פ ואתחנן רבה ובפסדר"כ סוף שוש אשיש ובפיוט יום א' דר"ה אחר ברכו ד"ה מלך אזור גבור . . מלך בעשרה לבושים. ובמדרש תהלים (צ, ג) שבעה לבושין, יעו"ש. ועל"ק שה"ש (מט, ד). המדרש ל"מ רק הובא בס' חרדים פ"ו ובס' הגרד"ל במבוא שלו להפרדר"א או"ז סד"ה הראשונים ז"ל [יג, סע"ד] [כ].

כהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי': ב"ר פכ"א, ה, ע"פ לבוש הבדים.

אין מלך בלא עם: ס' החיים פ' הגאולה פ"ב. עמה"מ ש' שעשועי המלך רפ"א. בחיי וישב לח, ל. וראה פדר"א פ"ג.

שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.

וממשלתך בכל דור ודור: תהלים קמה, יד.

שביום ברוא אדה"ר קיבל . . ולא היה גילוי מלכותו: ר"ה לא, ב. הקטע מובא באוה"ת ר"ה ע' א'שלה ושם מביא "וכ"כ המפרש סוף מס' תמיד וז"ל "בשישי שבו נשלם מעשה בראשית ונברא האדם ג"כ שמבין גדולת הבורא יתעלה אומר ד' מלך גיאות לבש" עכ"ל. וע' בפ"ב דעכומ"ז דכ"ד סע"ב" עכ"ל באוה"ת שם.

וצבא השמים לך משתחוים: נחמי' ט, ו.

יהי אור, יהי רקיע, תדשא הארץ: בראשית א, ג. ו. יא.

ואין עוז אלא תורה: שהש"ר ב, ג. זח"ב נח, א. צד, א. זח"ג רסט, א. תנחומא וזאת הברכה ד. וראה זבחים קטז, א וברש"י שם.

ה' עוז לעמו יתן: תהלים כט, יא.

ברבות סדר וארא פרשה ח': ראה יהל אור ע' שלח "ומהו לבושו של הקב"ה עוז שנאמר לבש ה' עוז התאזר".

ובזח"ב ס"פ יתרו: צד, א. "מפרש לבש ה' עוז על מ"ת" — יהל אור ע' שלח.

בטל רצונך: אבות ב, ד.

סור מרע ועשה טוב: תהלים לד, טו.

ולכן אומרים בכל מצוה: ראה פע"ח שער הזמירות ספ"ה, ס' הליקוטים ס"פ ראה. שער רוה"ק (יב, ב בדפוס ירושלים תער"ב). כסא מלך להקדמת ת"ז ד"ה ואי תימרון. שער הכולל פ"ו סק"ב — הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ב ע' כז.

ראה לעיל פ' ואתחנן ט, א ובמ"מ לשם. וראה לקמן סא, ב בענין קודם התפלה. ובארוכה מאמרי אדה"א כאן ע' תתקפט.

קוב"ה ושכינתיה: ראה דרך מצותיך קיט, א.

ולית מח' תפיסא בי': ת"ז בהק' (פתח אלי').

מצות צריכות כוונה: ברכות יג, א.

מצות המלך: נסמן לעיל נא, א.

ואברין דמלכא: ראה ת"ז ת"ל. זח"ב קיח, א ובכ"מ.

ואהבת את ה"א בכל לבבך: דברים ו, ה.

לפום מה דמשער בלבי': זח"א קג, א-ב.

בכל לבבך בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.

אך הנה המשכת כללית . . והתחתון צריך לעלות: ראה אוה"ת ר"ה ע' א'רצח סעי' ב.

שו"ה למשל — למטה: ע' לעיל רד"ה ואתחנן [ב, ב]. וש"נ. [כ].

אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.

רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: ראה זח"ב קסב, ב.

ממארי דחושבנא: ראה זח"ג קעח, א.

בכתבי האריז"ל: ראה לעיל כי תצא לז, ד. נצבים מה, ד.

שהבכיה היא לנשמתו: "שהבכיה (בר"ה ויוהכ"פ) היא לנשמתו כו' ישרדה ממקום כבודה ונתגשמה" ד"הגשמה" זו (שע"י ירידתה בגוף) היא טבע שהטביע הקב"ה. ולהוסיף שאין לומר שהכוונה בזה שהטביע הקב"ה טבע זה הוא בכדי שהאדם ישנה את הטבע (ויבטל את ההגשמה) — כי לפי"ז הצ"ג הי' בודאי מתקן זה מכבר (לפני ר"ה ויוהכ"פ), ומזה שלא תיקן זה מקודם, מוכח שעד עכשיו לא הי' זה ביכלתו, וביטול "הגשמה" זו היא רק ע"י הבכי' בר"ה ויוהכ"פ (ובכל שנה, הוא יוצא מ"הגשמה" דקה יותר). וראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 209 ואילך. ואכ"מ — ד"ה שובה ישראל הב' תשל"ז הערה 41. (סה"מ מלוקט ח"ד ע' יח).

מים התחתונים בוכין: בחיי ויקרא ב, יג. מדרש עה"ד א. ת"ז (ת"ה) די"ט, ב. [כ].

כדאי' במדרש: ב"ר (פ"ה סי' ג [ד]), ושם אי' בבכי', אך העץ יוסף מביא ב' אב"ן ש"ט[?] פ' ויקרא בדרשותיו שנק' ב' "מים הבוכים", יעו"ש.

תקיעה . . ושברים . . ותרועה: ראה גם ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תה.

גנוחי גניח וילולי יליל: ר"ה לג, ב.

תרועם בשבט ברזל: תהלים ב, ט.

ותרועת מלך בו: במדבר כג, כא. ראה אוה"ת פ' בלק ע' תתקצ. וראה לעיל פ' בלק עב, ב ב' פירושים.
ויעבור ה' על פניו: שמות לד, ו.
עשרה שמות: ע' במג"א [מגן אבות בארדיטשוב תרס"ב] פ' פנחס ואמרת הוי' ס"ב ז' שמות שא"נ נק' מדות ונק' כינויים ושם הוי' נק' שם העצם . . שמאיר בהמדות ועד"ז כאן. וע' זח"ג (ערב, ב) ז' שמות שאנ"מ. וע"ל בהר (מב, ב). [כ].
ראה פרדס ש"א פ"י. ש"כ פ"א ואילך. תו"א בא ס, א. לקו"ש חכ"א ע' 195 הע' 60.
יאר ה' פניו: במדבר ו, כה.
למחר לקבל שכרם: ע"ז ג, א.
היום לעשותם: דברים ז, יא.
אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.
עתיד הקב"ה לעשות מחול: שלהי תענית.
הנה אלקינו זה קוינו לו: ישעי' כה, ט.
ותתן טרף לביתה וחוק לנערותיה: משלי לא, טו.
הטריפני לחם חוקי: משלי ל, ח.
נק' בנים למקום: אבות ג, יד.
ברא כרעא דאבוה: ע"ח שער פרקי הצלם פ"א. יונת אלם רפ"ב. וראה יבמות ג, א תוד"ה מקמי.
בני בכורי: שמות ד, כב.
ויעקב נק' בחי' עבד: ישעי' מד, א-ב. ראה לעיל פ' בלק ע, ג.

דף נו

לאום מלאום יאמץ: בראשית כה, כג.
אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב: שמות ג, ו.
לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
מקוה ישראל ה': ירמי' יז, יג.
להבין המשנה: נאמר בשנת תקע"א. ראה ברשימת המאמרים שבסו"ס תק"ע ע' רצ. הנחת אדהאמ"צ נדפס בסידור רמ, ג.
ראה שם ע' קס קטע ענין ב' בחי' מל', ובהערה בשולי הגיליון.
ראה מאמר זה בשינויים באוה"ת דברים כרך ה ע' ב'קו ואילך. כרך ו ע' ב'תעו. ר"ה ע' א'רצג ואילך. נתבאר בד"ה יו"ט של ר"ה תשל"ג (סה"מ מלוקט ח"ג ע' רצג ואילך).
רפ"ד דר"ה: כט, ב.

יו"ט של ר"ה: לכאורה תי' "יו"ט" מיותר. וראה בלקו"ש חי"ט ע' 605 שכ' "וי"ל דנפק"מ כשבאו עדים מן המנחה ולמעלה דיו"ט הוא למחר — גם תק"ש למחר" ע"ש.

במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה: ראה לקמן נז, ג במ"מ הטעם על פי נגלה.

שמא יוליכנו ד"א בר"ה: בד"ה זה תשל"ג הנ"ל מחזק יותר הקושיא "ובפרט עכשיו, שאין מצוי שיהי' רה"ר מה"ת [ובהערה מוסיף: ראה שו"ע אדה"ז או"ח הל' שבת סי' שמ"ה סי"א וש"נ. ולהעיר מהמשך יו"ט של ר"ה תש"ג בתחלתו "איך דחו כו' שלא לבוא לידי חשש איסור שבות"] והגזירה שמא יעבירנו הוא רק שלא יבוא לאיסור דרבנן".

מה ראו חז"ל לעקור: בד"ה יו"ט של ר"ה תשמ"ג (נדפס בסה"מ מלוקט ח"א ע' תכא) מציין בהערה 5 שכן הוא הלשון בסידור, אבל באוה"ת ר"ה כרך ה ע' ב'קט ובד"ה זה תרנ"ט. תרס"ה. תש"ג ועוד הלשון: איך דחו, ע"ש.

מה ראו . . גדולים וטובים: שההסבר בזה (בפנימיות הענינים), דמה שאין תוקעין בר"ה שחל בשבת אין זה דיחוי של (תוקף) מצות תקיעת שופר, אלא שאז אין צורך (כ"כ) בתקיעת שופר, כי ההמשכות שנמשכות ע"י תק"ש נמשכות הן ביום השבת מצ"ע בלא תקיעת שופר. — לקו"ש חי"ב ע' לז. ראה סידור רמ, ג ואילך. ד"ה יו"ט של ר"ה כ"ט אלול תשל"ט.

והלא החשש הוא להדיוטים: וכ"ה בהמשך תרס"ו בתחלתו. וראה לקו"ש חל"ט ע' 193. "אפ"ל שהקושיא היא למה עקרו את המצוה מאלו שאין לחשוש בהן שיעבירו ד"א — בשביל ההדיוטים כו' . . אבל בסידור [רמ, ג] ועוד — אינו מסיים "והלא החשש הוא להדיוטים כו'" ומזה משמע שהקושיא היא גם על מה שביטלו את המצוה מאלו שיש עליהם חשש זה. ומ"ש בלקו"ת [כאן] ובתרס"ו [בתחלתו] "והלא החשש הוא כו'" — היינו רק בכדי לחזק את הקושיא. ובהמשך ר"ה תש"ג בתחלתו מפורש: ועוד זאת כו'" — לקו"ש ח"ז ע' 52 הערה 25.

להדיוטים וקלי הדעת: "ויש לומר: הדיוטים שאין יודעים דיני תק"ש. וקלי הדעת — שלכן יש לחשוש שיעבירו ד"א ברה"ר" — ד"ה יו"ט של ר"ה תשל"ג הנ"ל הערה 7.

"ומובן הדיוק בזה, שבכדי שיחול עליו החשש צ"ל בו שתי התנאים, שיהי' הדיוט, דהיינו אף שיודע שיש עליו חיוב לתקוע בשופר מ"מ אינו יודע איך לתקוע, שזהו מצב של הדיוטים וגם צריך להיות קל הדעת, ומצד קלות הדעת שלו יכול להיות שישכח על איסור שבת ויעבור ד"א ברה"ר" — ד"ה יו"ט של ר"ה תשל"ב (מהנחה בלתי מוגה).

שיש ב' מיני השתלשלות: בארוכה נתבאר באוה"ת ואתחנן ע' קצז ואילך. ר"ה ע' א'רצג. ראה לעיל פ' שלח לז, ג ואילך.

בחי' עילה ועלול: בארוכה בסה"מ תרס"ה ע' עג ואילך. ראה שרש מצות התפילה פרק כג (קכח, א).
והוא ענין העיגולים שבע"ח: ראה סה"מ תרנ"ט ע' יא.
שהעיגול שבתוכו הוא נכלל ובטל אליו: ראה ביאוה"ז להצ"צ ע' ו. אוה"ת נשא ע' רנד.
בכלל מאתים מנה: ב"ק עד, א. ב"ב מא, ב.
בביאורי הזהר פ' בשלח: לאדה"א מב, ג. וראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' רז ואילך.
כי לאלקים מגיני ארץ: תהלים מז, י.
וע"ש סי' כ': הכוונה לאגה"ק סי' כ.
קרסולי החיות כנגד כולן: חגיגה יג, א.
וקרני החיות הן בבחי' כתר שבראש: ובד"ה כי תשא תשל"א (נ' בקונטרס כ"ב שבט תנש"א) מבאר שצריך ביאור "הרי זה שהקרן הוא למעלה מהראש הוא (לא רק מהמוח שבראש אלא) גם מהגולגולת" ע"ש בארוכה.
דאיהו וחיוהי חד: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אליהו.
וחסד ענף החכ': ראה מא"א אות ח', סמ"ה ובמקומות המצויינים ביאיר נתיב שם.
בד"ה יביאו לבוש מל': תו"א צ, א.
וצבא השמים לך משתחוים: נחמי' ו, ו.
מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
וכולם מקבלים עליהם עול מ"ש: ברכת יוצר.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
מלוכה . . ברצון . . ממשלה שמושל בע"כ: ראה גם סידור עם דא"ח נג, ג "שהרי המקבל מקבל עליו עול מלכות ברצון, ורצון זה בא ע"י התלבשות בטעם ודעת . . אבל הממשלה שהוא הנק' שליטה הוא בלתי רצון המקבל אלא ע"פ הכרח ובע"כ של המקבל הוא שולט עליו ומתנשא עליו" ע"ש. וראה ביהל אור ע' פה בישראל ענין המלוכה ובאומות העולם ממשלה ע"ש.
בהמות וחיות שאינן בעלי בחירה: ראה אוה"ת ר"ה ע' א'רצה "וגם המלאכים". וראה בד"ה מן המיצר תר"ס ע' ח.
ומלכותו ברצון קבלו עליהם: ברכת אמת ואמונה. וראה לעיל מא, ד ובמ"מ לשם.
שמטבע הטוב להיטיב: עמק המלך ש' שעשועי המלך רפ"א. שומר אמונים ויכוח שני, סי"ד.
אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.
אומרים עשרה פסוקים: ראה ר"ה לב, א.

דאורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה ג"כ שם פה, א.
זח"ב (סב, א. פה, א). וזח"ג (קפב, א). [כ].
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
כ"ע איהו כתר מל': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
אנא אמלוך: ע' נשא (כא, ד) וש"נ. [כ].
לך אמר לבי בקשו פני: תהלים כז, כ.
וראש השנה היינו גלגתא וכתר שבמל': ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תיא. ובארוכה בד"ה לך אמר לבי תרנ"א ע' טז מציין לכאן, ושם מציין לביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תיא דבר"ה צריכים להמשיך בחי' גלגלתא דז"א, ע"ש שמתווך בין ב' הפירושים. וראה לעיל מא, ג ובמ"מ לשם.
ועמ"ש בפי' המלות ע"פ ארוממך: סדור עם דא"ח מו, א ואילך.
וממשלתך בכל דור ודור: תהלים קמה, יג.
אפי' דור המבול ודור הפלגה שמרדו בה': ב"ר ה, א.
מלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.
לא אוכל לעבור את פי ה': במדבר כב, יח.
ועיין בפ' מקץ קצ"ה ע"א: ביהל אור ע' תרפה מציין דשם "משמע מלך הוא ז"א ומושל עמים זהו המל'".
השופר שהוא של איל: ר"ה כו, ב.
בהמות בהררי אלף: תהלים נ, י.
בפ' אמור בד"ה והניף הכהן: לעיל פ' אמור לז, ב.
צעק לבם אל ה': איכה ב, יח.
בשופר שצדו א' קצר: ראה ר"ה כז, ב. שו"ע או"ח סתקפ"ו, יב.
מן המצר קראתי: תהלים קיח, ה.
כי קרוב אליך הדבר: דברים ל, יד.
הדבר היינו ה' דבר מל' דאצי': ראה מא"א אות ד, סעיף ד.
ששת ימי המעשה: יחזקאל מו, א.

דף נז

ממצוא חפצך ודבר דבר: ישעי' נח, יג.
כי שרית: בראשית לב, כט.
ישראל עלו במח': ב"ר רפ"א.
בפע"ח שסוד השופר הוא בבינה: שער השופר פ"א-ב.

התגלות עתיק הוא בבינה: ראה זח"ג קעח, ב.
ועיקר התגלות התענוג הוא בהשגה: ראה אוה"ת פ' עקב ע' תקמד.
בחכ' הנק' עדן: ראה זח"ב צ, א. מא"א ע, יא. קה"י ערך עדן.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
כי בו שבת: בראשית ב, ג.
ויכולו השמים והארץ גו' ויכל אלקים: בראשית ב, א-ב.
בסיום מסכת עושין סעודה: ראה קה"ר א, א. שהש"ר א, א. ט. ע' שבת (קיט, רע"א). [כ].
ויכל הוא מלשון כלתה נפשי: ראה בעל הטורים במקומו בשם תרגום ירוש'. אור החיים שם.
והנה טוב מאד: בראשית א, לא.
וג"פ ביום השביעי: בראשית ב, ב-ג.
וז"ש בע"ח: בפע"ח ש' השבת (פכ"א) ושם בפי"ט להמעיין. אבל בע"ח ל"מ — וע"ע בלקוטי תורה מאריז"ל פ' בראשית (יב, א) ד' ווילנא (תר"ם). [ד"ה ונבאר מעלת אדה"ר]. [כ].
ושמרתם את השבת: שמות לא, יד.
אינו נצרך לשופר: "אבל באוה"ת ר"ה ע' א'תלח "בשבת אינו צריך כ"כ לתקיעת שופר". ולהעיר, דעפ"ז מובן זה שגם בר"ה שחל בשבת ישנה המצוה דתק"ש, אלא שאינה בתוקף כ"כ כבר"ה שחל בימי השבוע (לפי שבשבת אין צריך כ"כ לתק"ש). ולכן היא נדחית מפני החשש שמא יעבירנו ד' אמות ברה"ר" — ד"ה והי' תשכ"ח הערה 13. ובלקו"ש חי"ט ע' 540 ואילך איך הוא ע"פ נגלה.
בזהר פ' בשלח דס"ג ע"ב: בכל יומא ויומא מתברך עלמא מההוא יומא עילאה דהא כל שיתא יומין מתברכין מיומא שביעאה וכל יומא יהיב מההוא ברכה דקביל ביומא דיליה" — אוה"ת פ' בשלח ע' תרלו. ונזכר גם לעיל פ' שלח ב, ג. ולעיל פ' נצבים מו, ב. וראה ספר השיחות תש"נ ע' 78.
ובפ' יתרו דפ"ח ע"א: ראה באוה"ת פ' בשלח ע' תרלח.
מיומא שביעאה שהיא הבינה כמ"ש במק"מ שם: ראה באוה"ת פ' בשלח ע' תרלו שמבאר זה.
בענין שבת שנק' בינה מצויין לזוהר זה לעיל פ' צו יא, א. פ' אמור לו, ב. מד, ב. וראה גם אוה"ת ויקרא כרך ג ע' תתקטו. בראשית דף ס, ב.
הנה באמת יש כמה בחינות בענין התענוג: ראה אוה"ת שמות ע' ב'תקמ.
בחיך יטעם אוכל: ראה איוב יב, יא. לד, ג.

ר"ע שחק ואמר אם לעוברי כו' כמ"ש במ"א: מכות כד, סע"א. ראה לעיל פ' שלח מז, א. וראה גם פ' בהעלותך לג, ד.
ועמ"ש ע"פ ואתה מרבבות קדש: לקמן פ' ברכה צג, ג.
דאו"א מלבישים לזרועות דא"א: שער הנסירה בע"ח פ"ו. [כ].
אבא בחסד . . ואמא בגבורה: הובא בע"ח ריש ש' או"א ב' הזהר והוא בריש פ' במדבר (קיח, ב) ובזה"ל מסטר' דאבא אחיד ותלייא חסד עלאה מסטרא דאימא תלייא גבורה, יעו"ש. [כ].
ומ"ש בביאורי הזהר שם: לאדה"א לו, ד. וראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' קפח. כרך ב ע' תשסז.
ועיין בפי' הרמ"ז ר"פ קרח . . פתגמי דאורייתא: "בענין חו"ב דאריך ושם שחיך חכמה ובינה בגרון ומבין שניהם יוצא הדבור שהוא התורה דעת עתיק" — ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תשסז.
אני בינה לי גבורה: משלי ח, יד.
בד"ה ביום השמע"צ: לקמן פד, א.
בד"ה שוש אשיש: לעיל פ' נצבים מז, ד.
שהכתר הוא הממוצע: ע"ח שמ"ב פ"א.
וע' [לעיל] בחקותי (מו, ג). וש"נ. [כ].
גזרה זו היתה בזמן בית שני: אבל דעת הירושלמי (ר"ה רפ"ד) משמע דמדאורייתא אין תוקעין בשבת במדינה. — לקו"ש ח"ט ע' 68 הערה 59.
שרוב הגזירות והחומרות והסייגים: ראה באוה"ת בראשית כרך ג תקנא, א ואילך. תקעג, א בנוגע למאה ברכות שהתקין דוד. — לקו"ש חל"ד ע' 110 הערה 51.
"אף שמצינו גזירות גם לפנ"ז — ראה אנציקלופדי' תלמודית ערך גזירה ס"ע תקלב ואילך. וש"נ. — לקו"ש חכ"ז, ע' 37 הערה 7.
כי היו מלכי עו"כ מושלים עליהם: "וגם ברוחניות לא היתה אז חירות אמיתית שלכן הוצרכו אז ל"כמה גזירות וסייגים (בכדי) שלא תהי' יניקת החיצונים" — לקו"ש ח"ט ע' 28 הערה 22. וראה שם בארוכה בענין התקנות שנתתקנו בבית שני מכיון שהיו לאחרי החורבן, ומצד עבודת המטה יש בהם מעלה לגבי כמו שהיו בבית ראשון ע"ש.
שה' דברים חסרו בבית שני: יומא כא, ב. ירושלמי הוריות פ"ג ה"ב. וש"נ. שהש"ר ח, ט. ראה לעיל פ' ואתחנן ו, א שמציין לכאן.
בית ראשון היה מבחי' ה' עילאה בינה: באוה"ת נ"ך כרך א ע' שעה מציין ע"ז "ויובן זה ע"ד שנתבאר ע"פ הזהר ר"פ ויצא דקמ"ח ע"א ע"פ קומה ה' לאנוחתיך שמקדש ראשון

נק' מנוחה, ועמ"ש ע"פ וישב שלמה על כסא ה' שבימי שלמה קיימא סיהרא באשלמותא זהו הפי' דמקדש ראשון הוא ה' עילאה, ומקדש שני הוא ה' תתאה" ע"ש.
כמ"ש בזהר שמות (**ד"ט ע"ב**): בגין דגלותא קדמאה היה מבית ראשון ובית ראשון הוא רזא דה"א קדמאה (וה"א קדמה הוא בינה)" — אוה"ת שה"ש כרך א ע' קל. וראה שם שכ' שצ"ע על לקו"ת במדבר יג, ג דשם כ' "בבחי' בית ראשון בחי' בראשית נמי מאמר הוא בחי' חכמה" ע"ש.
שגם המל' היתה אז במדרגת הבינה שהיא ה' עילאה: בלקו"ש ח"ז ע' 173 הערה 33 מציין להמשך תרס"ו ע' קא ואילך.
סד"ה ששת ימים: לעיל פ' צו טו, א.
וזה שער השמים: בראשית כח, יז.
שאינו שורה ומתלבש אלא בבינה: "ע"פ נגלה טעם ההפרש בין "מקדש" ל"מדינה" בזה הוא לפי שאין שבות במקדש (רש"י שם [— ר"ה כט, ב] ד"ה גזירה), ויש לתווך טעם זה עם הטעם שבלקו"ת [— כאן] . . שבחי' התענוג הנמשך ע"י שופר (שלמעלה מבחי' התענוג דשבת) "אינו שורה ומתלבש אלא בבינה כו'" שמאיר רק במקדש — כי מה שבזמן בית שני הוצרכו לגזירות וסייגים כו' הוא לפי שלא האיר אז בחי' ה' עילאה דבינה, כמבואר בלקו"ת, ולכן במקדש עצמו שגם בבית שני "היה יכול להיות גילוי בינה דאצילות", לא הוצרכו לגזירות, ולכן אין שבות במקדש" — לקו"ש ח"ט ע' 68 הערה 61.
כמו בבית ראשון: ראה אוה"ת כי תשא ע' ב'כב. לקו"ש חי"א ע' 137.
וכמ"ש במ"א בד"ה ביאור למ"ש בסש"ב פנ"ב: בסידור עם דא"ח אחר עלינו.
מ"ש במ"א ע"פ ועתה יגדל נא: תקס"ד עם הגהות באוה"ת שלח ע' תקב ואילך.
בפע"ח גבי כוונת אישר"מ: ש' הקדישים פ"ד, ובמהד"ב שלפניו.
וידבר שלשת אלפים משל: מ"א ה, יב.
בית ראשון ה' עילאה: מובא באוה"ת ר"ה ע' א'תח ע"ש.
לולב . . לו לב: זח"ב (רעא, א) מס' הבהיר סי' מד [קא, ב]. [כ].
ראה גם זח"א רסז, ב. וראה גם לקמן פב, ג. בסידור עם דא"ח שער הלולב רסב, ב. ובכ"מ.
בפע"ח שער הלולב פ"ג: נתבאר בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' רעו.
מה שהקשו עוד התו': ר"ה רפ"ד.

דף נח

שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
והי' ביום ההוא: הנחה אחרת בסה"מ תקע"א ע' ערב בכותרת: "תורה שנאמרה שבת שלפני ר"ה שנת תקע"א לפ"ק".

הגהות וביאורים למאמר זה באוה"ת ר"ה ע' א'תה. א'תט. שם כרך ה ע' ב'עז (המאמר בשינויים ותוס' הגהות). שם ע' ב'פו. כרך ו ע' ב'תצא. וראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תשפח. נתבאר גם בד"ה זה — תשכ"ח (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ו ע' ג ואילך). תשמ"ב.

והי' ביום ההוא יתקע: ישעי' כז, יג.

דמאי מעליותא דשופר גדול: ראה גם באוה"ת ר"ה ע' ב'עז. ד"ה והיה ביום ההוא תשמ"ב.

ואד' ה' בשופר יתקע: זכרי' ט, יד.

וקושיא זו מבואר בזהר פ' ואתחנן (דרס"ו ע"ב) וע"ש: "מה לון ביה אי הוא רב או זעיר כו' ותירץ שההמשכה הוא מבחי' עליונה יותר" — אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תקצג. וראה ביהל אור ע' קמח ושם מפרש "כי שופר דעכשיו שיעורו רק טפח לפי שמקור ההמשכה מבחי' יו"ד דשם הוי' והיו"ד צמצום כו', אבל לע"ל התגלות כתר עליון שמו הגדול, ועי"ז יהי' עליות המל' ולא בבחי' הנה טפחות כו', כ"א אורך ימים נתת לו וזהו ע"י שופר גדול דוקא". וראה שם ע' תנ עוד פי'.

ויצא פ' ע': ראה לקמן ס, ג.

ענין השתחואה פ' וירא פנ"ו: ראה לקמן סוכות פב, ב ובמ"מ לשם.

בר"ה אנו אומרים זה היום: בתפלת מוסף.

ולכאורה יש כאן סתירה: ראה ד"ה והי' ביום ההוא — ר"ה תשמ"ב. ד"ה זה היום — כ"ט אלול תשמ"א.

ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.

חדשים לבקרים: איכה ג, כג.

פסח שבועות סוכות הם כנגד ג' אבות: זח"ג רנז, ב. טוא"ח סתי"ז. מנורת המאור (לר"י אלנקאוה) ח"ב הל' ר"ח בשם ר' יהודא בן הרא"ש.

פסח: וע' ת"ז (קמח, א-ב. [תנ"ח צג, ג-ד]). [כ].

לושי ועשי עוגות: בראשית יח, ו.

חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

מ"ת בקול השופר: שמות יט, טז-יט.

אילו של יצחק: טואו"ח סי' תי"ז.

ויעקב נסה סכתה: בראשית לג, י ז.

תרין דרועין וגופא: ראה ת"ז בהקדמה שם.

ויוהכ"פ נק' ג"כ ראש השנה בכתוב: יחזקאל מ, א. נדרים כג, ב תוד"ה ואת. ראה לקמן סד, א ובמ"מ לשם.

וכ"כ בפע"ח: שער ר"ה ספ"א.

ונק' לכך ראש חדש שהוא חיות כללי לחדש: עטרת ראש שער ר"ה ספ"ב. ומרומז גם במשנה (ריש מסכת ר"ה): באחד בניסן ר"ה למלכים ולרגלים — שרגל שבו הוא באמצע החודש (ראה גמרא שם ד, א) (ראה לקו"ש ח"ו ע' 409 הערה 4. שיחות ר"ח שבט תשמ"ו). — משיחת ש"פ עקב תנש"א.

אדם נידון בכ"י: ר"ה טז, א.

ע"פ ויגמול שקדים: לעיל קרח נה, ג.

ובפ' ראה ע"פ וברכך: ראה אוה"ת פ' ראה ע' תשכב.

רק על שנה אחת: ראה לעיל נו, ב.

כי אלף שנים בעיניך: תהלים צ, ד. ראה אוה"ת דברים כרך ה ע' ב'פט ואילך.

ששה אלפי שנין דהוי עלמא: ר"ה לא, א.

בתשו' הרשב"א ח"א סס"י ט' ורס"י תכ"ג: ראה לקו"ש חכ"א ע' 450.

בר"ה שנק' חג שהחודש מתכסה בו: ר"ה ח, סע"א. לעיל מו, ב.

וע"י השופר והתפלות נמשך אור וחיות חדש: ראה בליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק לאגה"ק סי' יד.

ולכן . . ואעפ"כ הוא גם רק זכרון בלבד ליום ראשון . . באתעלד"ת תליא מילתא: מזה שהוא עכ"פ "זכרון ליום ראשון", מובן שגם עכשיו ש"באתעדל"ת תליא מילתא" — ענינה של האתעדל"ת הוא שעל ידה נזכר ונתעורר בחי' "חפץ חסד" שהי' "ביום ראשון" (ראה בארוכה עט"ר שער ר"ה פ"י). — לקו"ש ח"ט ע' 190.

כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.

יש שנה טובה ומתוקה: ראה בלקו"ש ח"ט ע' 370 בשם לקו"י אגרות ע' שיא טובה מצד החסדים, מתוקה מצד הגבורות שנמתקו.

ויעקוד אברהם את יצחק בנו: בראשית כב, ט.

אברהם אוהבי: ישעי' מא, ח.

בד"ה ביום השמ"ע: ראה לקמן פב, א ואילך.

אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.

כדי שתמליכוני עליכם: ראה לקו"ש ח"ט ע' 220.

לכאו"א כפום שיעורא לדילי': זח"ב קג, א-ב.

אין לך עשב: ראה ב"ר פ"ו, ו. זח"א רנא, א.

וגבוה מעל גבוה שומר: קהלת ה, ז.

ולכבודי בראתיו יצרתיו: ישעי' מג, ז.

אני הוי' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד: פדר"א פ"ג. וראה ג"כ ת"ז תי"ט. וראה הקדמת השל"ה בתחלתה.
אנא אמלוך: ע' נשא (כא, ד). וש"נ. [כ].
ע"פ יביאו לבוש מלכות: תו"א צ, ג.
כח הפועל בנפעל: ע' ע"ח ש' ס' אבי"ע (פ"ב) קרוב לסופו. וע' שלח (מז, א). וע' ת"ז (תי"ט) מ, ב. [כ].
המלך המרומם לבדו מאז: ברכת יוצר.
כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.
קמי' . . כלא ממש חשיבא: זח"א יא, ב.
וע' בפרדס בעה"כ בערך זכירה: הלשון נעתק באוה"ת פ' יתרו כרך ז ע' ב'תשד "זכירה ביסוד כי הוא המזכיר כל הדברים". וראה גם באוה"ת ר"ה ע' א'תלז.
וע' בזהר בפ' ויקהל (**דף רי"ש ע"א**): מובן דזכרון הוא ביסוד — אוה"ת יתרו כרך ז ע' ב'תשה. וראה אוה"ת ר"ה ע' א'תלז.
ובזהר פ' יתרו (**דף ע' ע"א**): בענין ספר הזכרון ספר דההוא זכרון — אוה"ת יתרו כרך ז ע' ב'תשה. וראה אוה"ת ר"ה ע' א'תלז.
ובפ' ויצא (**דקנ"ט, ע"ב**): פי' ברחל זכירה שנמשך מהיסוד בחי' מזלא — אוה"ת בראשית פ' וירא כרך ד תשנב, ב. וראה שם תשנט, א.
דבר"ה תוקעים בשל זכרים: ראה ר"ה כו, ב.
וע' בזח"א בפ' ויחי . . עלמא דדכורא: אוה"ת ר"ה כרך ה ע' ב'פח. באוה"ת בראשית כרך ו תתשמב, ב מבאר הזהר בארוכה עם הגהות. נזכר גם לעיל בפ' מטות פב, ב.
בלב יש חיצוניות ופנימית: ראה לעיל במפתח ענינים מכ"ק אדמו"ר ערך לב. וראה גם תו"א ז, ב.
לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.
חיצונית הלב ונק' רצון התחתון שהוא בחי' רעותא דליבא: ראה לעיל פ' בלק סז, ג. וראה גם אוה"ת ר"ה ע' א'שפח.
כמ"ש במ"א פי' מ"ש יפה את רעיתי: ראה לקמן שה"ש יג, ד ואילך.
וע"פ מי מנה: לעיל פ' בלק סז, ג.
מוח שליט על הלב: זח"ג רכד, א. וע' בסש"ב ח"א פי"ב [כ].
כידוע שעיקר המזונות הם בלב . . והמוח מקבל חיות מהלב: ראה לקמן שה"ש לג, ד. אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקיח. פ' ואתחנן ע' רכא.
צור לבבי: תהלים עג, כו.

צעק לבם אל ה': איכה ב, יח.
בזח"ב פ' שמות די"ט סע"ב ודף כ' ע"א ובפרדס בעה"כ ערך צעקה: נזכר גם לעיל מד, ב וש"נ.
מאור פני מלך חיים: משלי טז, טו.
בע"ת בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
שאין צ"ג יכולים לעמוד במקומם: ברכות לד, ב.
לאתבא צדיקייא בתיובתא: זח"ג (קנג, ב). ועל"ק שה"ש (נ, סע"ב). [כ].
נהנים מזיו השכינה: ברכות יז, א.
דע את אלקי: דה"א כח, ט.
וכמארז"ל: ער"ח ש' התשובה (פ"ד) עיקר התשו' בכל לבבו (קלא, א). ושם (ספ"ז) מירוש' פ"ב תענית עה"פ וקרעו לבבכם אם קרעתם לבבכם בתשובה אין אתם קורעים בגדיכם כו', יעו"ש. [כ].
מוטב דלדייני: חגיגה טו, ב.
יפה שעה אחת בתשובה: אבות פ"ד, מי"ז.
גנוחי גנח . . וילולי יליל: ר"ה לג, ב.

דף נט

הקב"ה נק' צור לבבי: תהלים עג, כו. וראה ביהל אור שם ע' רס. לקמן בשה"ש לג, ד. אוה"ת ואתחנן ע' רו, רכא.
בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
כל התו' כולה שמותיו: רמב"ן עה"ת בהקדמה. זח"ג עג, א.
ע' פינחס (עו, ב). וש"נ. [כ].
מקרא לשון קריאה: ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תרכ.
הנגיעה פוסל בה וכן חסר ויתיר: שו"ע יו"ד סער"ד, ד-ה.
בד"ה לסוסתי בפ' בשלח: תו"א סג, ד.
תלת קשרין מתקשראן דא בדא: ראה זח"ג עג, א-ב.
אנת הוא שלימו דכולהו אנת הוא ממלא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ויעבור הוי' על פניו: שמות לד, ו.
ופסיק טעמא בגווייהו: זח"ג (קלח, א). [כ].
בכהאריז"ל בקשעהמ"ט אם פגמתי באות יו"ד: פע"ח שט"ז, פ"ב ופ"ח.

בביטול ק"ש . . כי מצות ק"ש הוא ליחדא בהוי' אחד: בד"ה ולקחתם לכם תרס"ה ע' לג כ' "אין הכוונה בביטול ק"ש בפו"מ שלא קרא ק"ש, אלא הכוונה על העדר העבודה דק"ש כו', דהנה מצות ק"ש היא מצות לייחדו והיינו לייחדו גם מצד העולמות דגם לאחר שנבראו העולמות אינם בבחי' מציאות יש ודבר נפרד כ"א בטילים ומיוחדים בתכלית כו'" ע"ש.

חכמה . . כח מ"ה: זח"ג לד, א. הקדמת ת"ז בתחלתה. ובכ"מ.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

ואהבת את ה': דברים ו, ה.

אך עניין ויקרא הוי' הוי' . . קורא וממשיך: ראה אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תקסד שם מציין לכאן, ובעוד כמה מקומות בענין זה.

ועיין מזה באד"ר (**דקל"ח ע"א**): "קדמאה שלים בתראה שלים בכולהו" — אוה"ת פ' וארא כרך ז ע' ב'תקסד. באוה"ת פ' תשא ע' ב'סב מביא קטע מכאן.

ובביאור האדרא בספר קול ברמה: מובא גם באוה"ת פ' תשא ע' ב'סב.

וע' בזהר ס"פ תרומה (**דקע"ה ע"ב**) **ובפ' בראשית** (**ד"כ ע"א**): הלשון נעתק באוה"ת תשא ע' ב'סב. וראה גם בפ' וארא כרך ז ע' ב'תקסד.

ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.

אומרים הי"ג מדות בעשי"ת: ראה שו"ע או"ח סתר"ב.

צ"ל השופר של איל . . של פרה פסול: ר"ה כו, א-ב.

פני שור מהשמאל: יחזקאל א, י.

שמאל דוחה: סוטה מז, א. וש"נ.

והכשבים הפריד יעקב: בראשית ל, מ.

רחמנות שהיא מדתו של יעקב: קה"י ערך יעקב (ד).

כתבנו בס' חיים: אבינו מלכנו לעשי"ת.

עיקר הדין שבר"ה הוא על הגופות . . וכמ"ש בהגמי"י: בספר השיחות תנש"א ע' 36. ובמכתב כללי לר"ה תנש"א (מיום כ"ה אלול תש"נ, נדפס הספר השיחות תנש"א כרך ב ע' 869) בהערה בשולי הגליון, מציין שבלקו"ת כותב "ועיקר הדין" אבל בהגמי"י "אדם נדון כו'" דין סתם ע"ש.

ולכן צריך לתקוע . . השפעותם בגשמיות: ראה עד"ז בעטרת ראש שער ר"ה פי"ט. ד"ה וביום שמחתכם — תש"מ.

רוח האדם העולה היא למע': קהלת ג, כא.

והרוח תשוב אל האלקים: קהלת יב, ז.

והארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.
בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים: לקמן שה"ש מג, ג.
אדם ובהמה תושיע הוי': תהלים לו, ז.
סעיף ה): ראה בד"ה והי' ביום ההוא — תשכ"ח הנ"ל (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ו) סעיף ד.
ע"פ כי כארץ תוציא צמחה: לעיל נא, ד. וראה בד"ה שובה ישראל תשל"ז הערה 6 (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ד ע' ט).
שהארץ . . לגבי השמים: ע"ל מסעי (פח, ג), שם אי' נגד עולם הגלגלים, יעו"ש. [כ].
גבהו שמים מעל הארץ: ישעי' נה, ט.
הללוהו כרוב גודלו: תהלים קנ, ב. ראה לעיל פ' נצבים מד, ד.
ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה: ישעי' כה, ט.
ובפרדס שער י"ד פ"ג: ראה אוה"ת פ' תצא ע' תתעו.
ע"פ הבאים ישרש יעקב: תו"א נד, ג.
ואת כל אלה ידי עשתה: ישעי' סו, ב.
בד"ה ויושט המלך לאסתר: תו"א צד, ב.
ולגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
מצות אינן בטילות לע"ל: ראה אגה"ק סכ"ו (קמה, א). לקו"ש ח"ה ע' 244. חט"ו ע' 141 וש"נ. חי"ט ע' 183. סה"ש תשנ"ב ע' 27 ואילך. בארוכה נתבאר באוה"ת ר"ה ע' ב'קיג. פ' בשלח ע' תעה ואילך. וראה המשך תער"ב פרק קצג.
צ"ע בגמרא בנדה (דס"א ע"ב): "אמר רב יוסף זאת אומרת מצוות בטילות לעתיד לבוא". וראה בסה"ש תשנ"ב ע' 29 הערה 25. שם ע' 30 לשון הגמרא.
בסדרי טהרה בחידושיו: נדפסו בסוף הל' יו"ד חידושים על מס' נדה דשם מבאר בארוכה בשיטת הרשב"א והר"ן. וראה בסה"ש תשנ"ב ע' 28 הערה 22 שמציין לספרים שנסמנו בספר שדי חמד כללים מ ע"ש. וראה שם ע' 30 הערה 39 שתירוצו עולה רק לגירסת הרא"ש ע"ש.
אשרי העם יודעי תרועה: תהלים פט, טז.
רעוא דכל רעוין: זח"ב (פח, ב). [כ].
המקובלים הראשונים: עבודת הקודש ח"א רפ"ב בשם תלמיד הרמב"ן. וראה באוה"ת ענינים ע' קפב שמביא דעת המגן דוד שחולק על זה. ובע"ח שמ"א פ"ג הביא ב' דעות אלו ע"ש בארוכה.
שמו גימטריא רצון: פע"ח ש' הק"ש (ס"פ כח). [כ].
בד"ה וירא ישראל: תו"א סב, א.

בביאור ע"פ בואו חשבון: לעיל פ' חקת סו, ד.
סד"ה בעצם היום: תו"א יג, ג.
וברחמים גדולים אקבצך: ישעי' נד, ז.
ובכסא מלך פי' רחמים גדולים: ראה הלשון באוה"ת נ"ך כרך א ע' רסו.
כתיב יתקע ולא נזכר מי התוקע: "ואדמו"ר האמצעי [בספר עטרת ראש שער ר"ה פכ"ב] מוסיף עוד דיוק בזה שנאמר יתקע לשון יתקע (תי"ו בקמ"ץ) מורה שיתקע מעצמו. ונקודת הביאור (בהדרושים) [לקו"ת שם ס, א עט"ר שם] היא, דההתעוררות שעל ידי שופר סתם הוא לאלה שהם בקירוב קצת, ובכדי לעורר את האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים שגם הם יתעוררו לבוא לירושלים ולהשתחוות לה', הוא על ידי שופר גדול" — ד"ה והיה ביום ההוא תשכ"ח, נדפס בסה"מ מלוקט ח"ו ע' ג.

דף ס

ובאו כו' והשתחוו לה': ישעי' כז, יג.
סד"ה וכל העם רואים: תו"א עד, ב.
וסד"ה השמים כסאו: תו"א בתחלתו.
בד"ה שחורה אני: לקמן שה"ש ו, סע"ד ואילך.
בר"מ פ' כי תצא (דרע"ז ע"א): ראה אוה"ת פ' בשלח ע' תל.
אשרי יושבי: תהלים פד, ה.
באשרי כי אשרוני בנות: בראשית ל, יג. ראה ד"ה והי' ביום ההוא תשמ"ב (ע' 7).
אשר קדשנו במצותיו: עת"ז (ת"ל) עד, ב. וריש (תט"ל). [כ].
ובזהר ויחי (דרמ"ז ע"א): הלשון עם הגהות בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תשמ. וראה אוה"ת פ' ויחי כרך ב שפה, א. אוה"ת פ' שופטים ע' תתיח.
בד"ה ביום השמע"צ: לקמן פג, ג.
וזה לעומת זה: קהלת ז, יד.
ופי' האובדים . . ונשקע הניצוץ אלקות שבנפשו: בסה"ש תנש"א ע' 372 בשולי העמוד מציין ע"ז: "להעיר ש"רוח הטומאה . . אינה מתאווה לשרות אלא בכלי של קודש במקום קדושה שנסתלקה משם כו'" (שו"ע אדה"ז או"ח (מהדו"ת) סוס"ד, וראה בארוכה אוה"ח ר"פ חוקת" עכ"ל.
וישמן ישורון ויבעט: דברים לב, טו.
בד"ה כנשר יעיר: לקמן פ' האזינו עח, א ואילך.
ולא שמעו אל משה מקוצר רוח: שמות ו, ט.

ועי"ז יחרדו כו' שהוא בחי' ביטול והשתחוואה: בענין חרדה ראה מאמרי אדה"ז אתהלך ע' קכב.
ויחרד כל העם: שמות יט, טז.
אם יתקע שופר בעיר: עמוס ג, ו.
עיר אלקינו: ע"פ תהלים מח, ב.
למען הקים אותך לו לעם: דברים כט, יב.
כחשכה כאורה: תהלים קלט, יב.
בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר: הושע יא, ט.
נעשה לנו עיר ומגדל: בראשית יא, ד.
וע' בזהר פ' נח דע"ה: מובא גם בתו"א יא, ב. וראה הלשון במאמרי אדה"ז פרשיות פ' נח ע' סב. אוה"ת בראשית כרך ו תתרע, א. המשך זאת חנוכת המזבח תר"מ סעי' יד. ובאוה"ת נ"ך כרך א ע' תקג.
כאברהם שקראו הר: ראה פסחים פח, א.
הלוך ונסוע הנגבה: בראשית יב, ט.
קדש הוא בחי' חכמה: מא"א אות ק, ס"ז.
בד"ה בהעלותך: ראה לעיל פ' בהעלותך לא, ג.
בירושלים יראה שלם: תוד"ה הר — תענית טז, א. ב"ר פנ"ו, י.
בירושלים יראה שלום שלימות היראה: . . אַז פון די ענינים אין שלימות היראה איז אויך, אַז די יראה איז בשלימות באַ יעדער אידן, און ווי מען זעט בפועל, אַז אפילו אַ קל שבקלים, בשעת עס קומט צו אַן ענין וואָס ער ווייסט אַז דאָס רירט אָן זיין אידישקייט, און נאָרט זיך ניט אַז "עודנו ביהדותו" [ל' אדה"ז בתניא פי"ד (יט, ב)] איז ער זיך מוסר נפש אפילו אויף נאָר אַ מעשה (בלי אמונה) און אפילו אויף ערקתא דמסאנא (סנהדרין עד, רע"ב). — שיחת עשרה בטבת תשל"ט.
להודיע לבני האדם: תהלים קמה, יב.
אלף אלפים ישמשוני': דניאל ז, י.
לגדוד א' ולגדודיו אין מספר: חגיגה יג, ב.
הושיט אצבעו הקטנה ביניהם: סנהדרין לח, ב. יומא כא, ב. ראה לעיל פ' אמור לו, א. לקו"ש ח"י ע' 52.
הן הן גבורותיו: יומא סט, ב. יל"ש נחמי' רמז תתרעא.
ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
בד"ה וידעת היום: לעיל פ' ואתחנן ה, א.

וע' בזהר וישב (**דקפ"ג סע"ב**): ראה יהל אור ע' תפ.
והעברתם שופר תרועה: ויקרא כה, ט (בל' יחיד).
ובפ' אמור (**דצ"ב ע"ב**): ראה הלשון באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרו.
ויקרא (**ד"ו ע"ב**): ראה אוה"ת ר"ה ע' א'שנו דשם נתבאר ב' פירושים בקול השופר ע"ש.
ואתחנן (**דרס"ו ע"ב**): ראה הלשון באוה"ת ר"ה כרך ה ע' ב'פח.
ח"ב (**פ"ג ב**': ראה הלשון באוה"ת פ' בשלח ע' שעה.
עיקר מצות יובל לא הי' רק בבי"ר: ראה ערכין לב, ב.
בזמן שכל יושבי' עלי': שם.
כעיר שחוברה לה יחדיו: תהלים קכב, ג.
תוקעים ביוה"כ אחר נעילה: שו"ע או"ח סס"י תרכג ברמ"א.
בד"ה מקושש עצים: לעיל שלח מב, ד.
ברבות ויצא פ' ע': ראה לעיל פ' מטות פג, ד. פ' ראה ל, ד ובמ"מ לשם.
אדני אותיות דינא: זח"א (קיח, א). [כ].
והוי' עליהם יראה: זכרי' ט, יד.
בת"ז תיקון למ"ד (**דע"ז ב**'): וראה לעיל פ' ואתחנן ג, ב. הלשון באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקיח.
וברבות בא פט"ו: ראה הלשון באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקיח.
והי' הוי' לי לאלקים: בראשית כח, כא.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
ארז"ל פ"ג דנדה (**כ"ו א**'): מובא גם ביהל אור ע' קמז. ראה בהמשך תער"ב ח"ג ע' א'רלא.
אף ידי יסדה ארץ: ישעי' מח, יג.
והם בחי' עשר ספירות במספר עשר אצבעות: בספר יצירה.
בלקו"ת מהאריז"ל ע"פ הנה טפחות: מובא ביהל אור ע' קמז תוכן הענין דכאן.
כוס גימטריא אלקים: בר"מ זח"ג (קמה, סע"א). [כ].
ארוממך אלקי המלך: תהלים קמה, א.
כי כל בשמים ובארץ: דה"א כט, יא.
ובזח"ג שופטים (**דרע"ג סע"ב**): ראה באוה"ת בראשית כרך ב שלב, ב. בהמשך תער"ב ח"ג ע' א'רלא.
סד"ה המגביהי לשבת: תו"א לח, ד.
בד"ה נר חנוכה: תו"א מב, ג.
בד"ה קול דודי: לקמן שה"ש טו, ב.

אורך ימים נתת לו: ראה תהלים כא, ה.
להבין ענין הפסוק: נדפס בשינויים בס' מאמרי אדה"ז הקצרים ושם מחולק לכמה מאמרים: א) ד"ה להבין פי' הפסוק מי א-ל כמוך, ע' קפג. ב) להה"ע התשובה, ע' תקפד. ג) ענין תשובה קדמה לעולם, ע' שכט. ד) להבין מ"ש ויעש דוד שם, ע' קל. ה) להבין מ"ש לב נשבר, ע' רט.
ולפי הנסמן במאמרי אדה"ז הקצרים שם, מאמר זה הוא משבת תשובה תקנ"ו.
ראה גם בהנסמן להלן בהמ"מ לפ' האזינו עח, א.
קיצורים לד"ה זה באוה"ת דברים כרך ז ע' ב'תצב.
חלק מהמאמר (מלהלן סא, א שו"ה בתחתונים) נמצא ג"כ בשינויים בס' מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תקסה ומתחיל: ושמרתם.
באוה"ת תצוה ע' א'תרא ובאוה"ת ויקרא כרך א ע' קיב מציין לד"ה זה "בדרושי עשי"ת".
מי א-ל כמוך: מיכה ז, יח.
א-ל הוא חסד: ראה ג"כ מא"א אות א, ס"פ.
חסד א-ל כל היום: תהלים נ, ג.
למים שיורדים: ע' תענית (ז, א). [כ].
עונותיכם היו מבדילים: ישעי' נט, ב.
וטהור עינים מראות ברע: חבקוק א, יג.
רבות ר"פ נצבים: פ"ח. בסה"מ תרכ"ו (הוצאת תשמ"ט) ע' שו.
ובפ' בשלח (פכ"ו): אוה"ת נ"ך כרך א ע' תצב. בסה"מ תרכ"ו שם.
גדולה תשובה שמגעת: יומא פו, סע"א.
תשובה תשוב ה': זח"ג קכב, א. ראה אגה"ת רכ"ד.
זח"ג (קכג, א-ב) רע"מ. וע' מאו"א ע' תשובה סי' ס. [כ].
ולהבין זה צריך להבין מהות התשובה: ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקפד (הנ"ל).
ואיש בער לא ידע: תהלים צב, ז.
על אנשים יושבי אוהל ולומדי תורה: ראה לקמן סו, ג. ר"פ האזינו. ועוד.
שתורה שבכתב . . ה' עילאה ותושבע"פ היא ה' תתאה: ע' מאו"א מערכת תורה טו וריש מערכת ה, ס"א. [כ].
ארז"ל: פסחים נד, א. וש"נ. [כ].
ארז"ל שבעה דברים קדמו לעולם: ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שכט (הנ"ל).
עיקר התשובה היא בלב: ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ב, ה"ג. תניא פרק כט (לו, ב). לעיל נח, ד הערה וכמארז"ל.

דף סא

שיתא אלפי שני: ר"ה לא, א. סנהדרין צז, א.
והזמן הוא נברא: ראה לעיל בלק ע, ג.
בכל שעה צירוף אחד: ראה תניא פמ"א (נח, ב) ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק לשם. רשימות לכ"ק אדמו"ר חו' קמא. עטרת ראש ט, ב ואילך. סה"מ תרכ"ט (הוצאה באותיות מרובעות) ע' שלד.
והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
האדם שהוא עולם קטן: ראה אבדר"נ רפל"א. קה"ר א, ד. תנחומא פקודי ג. ת"ז תס"ט קרוב לתחלתו. זח"א קלד, ב. מו"נ ח"א, פע"ב.
סד"ה כי כאשר השמים החדשים: תו"א ב, ג.
מבשרי אחזה אלו-ה: איוב יט, כו.
בביאור ע"פ יונתי: לקמן שה"ש יז, ד.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
אתה הוא קודם שנה"ע: תפלת השחר.
אתה הוא ה' לבדך: נחמי' ט, ו.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
ואפילו ימות המשיח ותחיית המתים: ראה לקמן שה"ש ג, ד.
למשל כמו באדם אות א': תניא פרק כ. אוה"ת שה"ש ע' נב.
כולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
ברגע קטן עזבתיך: ישעי' נד, ז.
כי אלף שנים כיום . . ואשמורה בלילה: תהלים צ, ד.
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
תשובה קדמה לעולם: פסחים נד, א.
ועל"ק האזינו הא' ספ"ג [עב, ג]. [כ].
ראה יהל אור ע' שכא. קטע מכאן מובא בסה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' שסה, וראה יהל אור ע' תקמג בענין למעלה מהזמן.
למעלה מהזמן והעולם: ראה אוה"ת וישב רסו, א.
בד"ה שיר השירים: לקמן שה"ש א, א.
דירה בתחתונים: ראה תנחומא נשא טז. במד"ר יג, ח.

ושמרתם את כל מצותי: שמות כב, לא. מכאן ואילך ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' קל. מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה פ' קדושים ע' תקסה.
א"ת אותם אלא אתם: זח"ג קיג, א. וראה סנהדרין צט, ב. ויק"ר לה, ז.
ויעש דוד שם: ש"ב ח, יג.
לשם יחוד . . קודם התפלה: פע"ח שער נ' ספ"ה. וראה לעיל נה, ג "בכל מצוה" ומה שאנו אומרים רק פעם אחת קודם התפלה הוא לפי שאמירה זו היא פעולה נמשכת לכל היום — ד"ה שמח תשמח תרנ"ז ע' קצח.
וכל העולמות עליונים . . כרגע לפניו ית': במאמרי אדה"ז הקצרים ע' קל הלשון "דהנה העולם הוא בזמן ואיך יכול הוא ית' לדור שם שהוא למעלה מהזמן והעולם, אמנם הוא ע"י צמצום שצמצם א"ע". וראה במאמרי אדה"ז פרשיות פ' אמור ע' תקסה.
ועמ"ש מזה בד"ה ולא אבה: לעיל לח, ד.
שמים . . אש ומים: חגיגה יב, א.
וזהו פי' היחיד . . שיתגלה יחודו: באוה"ת בהעלותך שלז: ור"ל שיהי' גילוי אוא"ס למטה כמו למעלה ממש זהו נק' יחוד קוב"ה. ראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקכא שמביא קטע מכאן.
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
והופע בהדר גאון עוזך: בתפלת שמ"ע לר"ה.
שיהא נתפס ג"כ בשכל האנושי: ראה אוה"ת פ' שמות ע' פד שמציין לכאן. ראה גם באוה"ת בראשית נ, א.
אמונה אשר היא ירושה מאבות: ראה שבת צז, א.
ובאו במערות צורים: ישעי' ב, יט.
נבזה בעיניו נמאס: תהלים טו, ד.
שנק' רע ומנוול: ראה קידושין ל, ב. סוכה נב, א.
ובאדרא (**דקל"ב א'**): ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' תפח.
פי' עתיק יומין היינו בחי' המתנשא מימות עולם: ראה לעיל פ' צו ט, ב "ועל הג"ר כתי' והמתנשא מימות עולם".
המעתיק הרים: איוב ט, ה. ראה תו"א צח, רע"ג. לעיל פ' אמור לא, ד. פ' שלח לט, ד. פ' חקת סז, ב. סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתקמא. וראה דרך מצותיך לט, א. אוה"ת פ' תזריע ע' תק. סה"מ תרכ"ו (הוצאת תשמ"ט) ע' עז. סה"מ תרנ"ח ע' קצט. סה"מ מלוקט ח"ב ע' רנב. ובכ"מ.

א-ל עליון גומל חסדים טובים: תפלת שמו"ע.
חסד א-ל כל היום: תהלים נב, ג.
ואית חסד . . חסד דלבר: זח"ג קלג, ב.
עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
נק' א-ל עולם: בראשית כא, לג.
ובחסד עליון בל ימוט: תהלים כא, ח.
בד"ה לסוסתי: לקמן שה"ש יא, ג.
סד"ה ועתה יגדל נא: לעיל פ' שלח לח, ג.
ע"פ ויגמול שקדים: לעיל פ' קרח נה, סע"ד ואילך.
ע"פ חסדי ה': אגה"ק סי' י. וכן נסמן לעיל בפ' קרח.
וע"פ ה' יחתו מריביו: לעיל פ' נשא כה, ג.
וע' בסידור האריז"ל: בתפלת מוסף דר"ה.
אשריך ישראל מי כמוך: דברים לג, כט.
בצל א-ל היית וידעת: ברכות נה, א. תנחומא בהעלותך, ו. ראה לקמן עו, ג. אוה"ת פ' ויקהל ע' ב'רג.
כמ"ש בספר עה"מ שער י"ג פ"מ: — בספר עמק המלך. בצלאל מכתר מבחי' אל עליון ע"ש. ראה גם אוה"ת תשא ע' א'תתקנ.
מר אמר נושא עון ומר אמר כובש עון: ר"ה יז, א. וראה גם סה"מ תק"ע ס"ע קעז ואילך. ובד"ה כל המרחם תש"ט סעי' ד ע' 11. ובלקו"ש ח"ו ע' 391.
הוא רע גמור: ראה תניא פרק א.
ואהבת בכל לבבך בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.
ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
שיבולע המות לנצח: ישעי' כה, ח.
וארז"ל למי נושא עון: ר"ה יז, א-ב.
ואין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
יעקב הוא יו"ד עקב: ראה קה"י ערך ישראל.
כ"כ בתו"א ויצא [כא, א] ד"ה ושבתי בשלום — וע' במג"א [מגן אבות ברדיטשוב תרס"ב] ד"ה וישב יעקב ס"ג ביאוה"ד. וע' ד"ה לא הביט און ביעקב פ"ד [עא, ד]. וע' תו"א סד"ה וישב יעקב בארץ כו' [כז, ב]. ובד"ה הבאים ישרש יעקב [נג, ד]. ושם בד"ה ויאבק איש בפ' וישלח גבי כי לא יכול לו [כו, ג]. עו"ש בד"ה בכ"ה בכסלו [כט, א] ועל ידו אוחזת

יו"ד אוחזת את העקב של עשו כו'. (וע' ע"ז זח"א קצו, א). ע"ל אמור (לה, רע"ד). וש"נ בדיוק. [כ].

דף סב

ובני יעקב הם המקבלים מבחי' עקביים: ראה המשך בששה"ק ח"ב ע' תתקצב.

וכמציץ מן החרכים: ע"פ שה"ש ב, ט.

שהרוחניות היא בבחי' גסות ועביות: ראה בסה"מ תרע"ח בד"ה למען ידעו ע' לא: . . ואפי' הארה קטנה ביותר הבאה ע"י ריבוי צמצומים מאד, ה"ז מ"מ אלקות. ועמ"ש בד"ה להבין ענין מי א-ל כמוך בענין גסות הרוח כו', ואפשר י"ל דבחי' הארה אלקית שבאה בריבוי צמצומים ה"ז למטה במדרי' מבחי' גסות הרוח דנשמה להיות שזה בחי' פנימיות וזה בחי' חיצוניות כו'. ומ"מ צ"ע שהרי הנשמה נעשה בבחי' יש כו', ע"ש. וע"ע המשך בששה"ק תער"ב ח"א ע' שפז וע' תקנג. ח"ג ע' א'תסט וע' א'שנה.

נקרא ברע"מ בשם סרכות הריאה: בבוך 269 רעו, א בד"ה ענין תשובה קדמה לעולם (הנדפס במאמרי אדה"ז הקצרים ע' שכט-של), נמצא הגהת הרה"ח וכו' מוהרא"י ריבלין על התיבות "ובר"מ נק' בחי' זו בשם סרכות הריאה": פ' צו דכ"ח וע' כ"י [כתב-יד] ד"ה למען תזכרו ע"ז.

ברע"מ . . דרכ"ז סע"ב: באוה"ת נ"ך כרך א ע' קסד מציין "בענין כנפי ריאה צ"ל בלא סירכא" ע"ש שכתב שמכאן "י"ל דכנפי הריאה המניפי' על הלב הלב הוא מל' וששה כנפי הריאה הם ששה כנפי השרפים שהם המעלים את המל'".

והעצה היעוצה לזה: ראה סה"מ תרס"ט ע' קיח ואילך.

בזוהר פ' שלח (דקס"ח א'): ראה תניא פ' כט. וראה באוה"ת פ' חקת ע' תתל.

מתברך בלבבו לאמר שלום יהי' לי: דברים כט, יח.

לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה: תהלים נא, יט. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' רטו.

וכי ס"ד שהלב נשבר ונדכה: באוה"ת פ' חוקת ע' תתלו מציין לכאן. וראה שם גם ע' תתנח.

מרום וקדוש אשכון: ישעי' נז, טו.

בפ' עקב סד"ה ארץ הרים ובקעות: לעיל יח, ב.

לשארית נחלתו: ראה גם אוה"ת בראשית צ, א.

נחלת יעקב: ישעי' נח, יד.

ויעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.

והי' שארית יעקב: מיכה ה, ו.

נחלה עבר על נפשנו: תהלים קכד, ד.
החסד נמשל למים: ראה מא"א אות מ, סט"ז.
ומים מנתקין סרכות הריאה: ביצה מ, סע"א.
שיר המעלות: נאמר בשנת תקנ"ה — ראה להלן ברשימת הכתבי-יד. הנחה אחרת במאמרי אדה"ז — כתובים ח"א ע' קטז.
שיר המעלות ממעמקים: תהלים קל, א.
ניתקן לומר בעשי"ת: כמבו' בפע"ח [תפלת] ר"ה (פ"ז) ב' הרמ"ע מפאנו מענין העשרה עומקים בעשי"ת. וע' זהר אחרי (סט, ב). וע' במג"א [שו"ע או"ח] (סי' נד, סק"ב). [כ]. ראה גם בהנסמן בס' מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תתמא.
בזח"ב בפ' בשלח (**דס"ג ע"ב**): ראה אוה"ת שה"ש ע' מ. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תשעז.
כי פנו אלי עורף: ירמי' ב, כז.
חלק אלו-ה ממעל: איוב לא, ב.
בביאור ע"פ ולא תשבית: לעיל ויקרא ד, ב. וראה שם בשם מהר"ל מפראג.
השמים כסאי והארץ: ישעי' סו, א.
שהוא מדרגה התחתונה: בין ב' המדרגות שבנשמה ראש ורגל. עיין באוה"ת פ' שמות ע' לז שמציין לכאן, וכן מציין לכמה מקומות בדא"ח. וראה גם אוה"ת כי תשא ע' א'תתסב.
שהיא שרפרף: ראה חגיגה יב, א.
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
הי' הוה ויהי: פיוט וכל מאמינים.
בע"מ נברא העולם: אבות רפ"ה.
יהי אור ויהי כן יהי רקיע ויהי כן: ראה בראשית א, ג-ז.
באריכות ע"פ השמים כסאי: תו"א א, ב.
בחי' יחידה: ב"ר יד, ט. ראה אוה"ת בראשית ח"ג תעט, א.
בכל מאדך: דברים ו, ה.
בד"ה כי המצוה הזאת: לעיל פ' נצבים מה, ד ואילך.
וישב יעקב בארץ מגורי אביו: בראשית לז, א.
ויברא את האדם בצלמו: בראשית א, כז.
בד"ה ציון במשפט תפדה: לעיל פ' דברים א, א.
בד"ה כי תצא: ראה לעיל פ' כי תצא לו, ד.
יעקב יו"ד עקב: ע"ל (סב, רע"א). וש"נ. [כ].
יו"ד הוא חכמה: ראה קה"י בערכו.

סד"ה שמאלו תחת לראשי: תו"א פ' כי תשא.
בד"ה לא הביט און: לעיל פ' בלק.
ישראל לי ראש: לקמן מציין לכמה מקומות בדא"ח.
כענין שמשא . . בבחי' ישראל: מובא בד"ה ציון במשפט תשל"ה (סה"מ מלוקט ח"א ע' קנב) הערה 17.
הכרת תכרת הנפש: במדבר טו, לא.
בד"ה שחורה אני: לקמן שה"ש ה, ד.
ובד"ה ביום השמע"צ: לקמן פג, ב.
שובה ישראל עד ה' אלקיך: הושע יד, ב.
כי כשלת בעונך: הושע שם.
הרשעים בחושך ידמו: ש"א ב, ט.
עון עקבי יסובני: תהלים מט, ו.
עונותי עברו ראשי: תהלים לח, ה.
שמע ל' הבנה: ראה ש"א ג, י. רש"י בראשית מא, טו.
שמע והבן: ל' זח"ג (קלח, ב). וע' בפ' שלח — פ' נסכים (מ, ג). [כ].
אלקינו . . כחנו וחיותנו: עבד"ה מה טובו קרוב לסופ"א [עג, ב]. וע"ע בפינחס (פ, א). ושם [מסעי] (צא, ג). וע"ע בואתחנן (יב, ג). וכאן (סג, א). [כ].
יש בן שיכול למס"נ: ראה זח"ג רפא, א. אוה"ת פ' משפטים ע' א'רסח.
וגם אינו מחויב ע"פ הדין: וראה טושו"ע סר"מ, ס"ה.
חייך קודמין: ב"מ סב, א.
אבידתו ואבידת אביו: ב"מ לג, א.
אך הנשמה אינו כך רק כולא חד ואינה נפרדת ממנו ית' כלל: שמזה משמע, שהחיוב דמס"נ על קדה"ש הוא גם מצד זה שבנ"י הם בנים להקב"ה (מכיון שאינם נפרדים). ועיין בתניא ספכ"ד: אפי' בעבירה קלה כו' גזירת הכתוב הוא (דלכאורה משמע דגזה"כ הוא ביהרג ואל יעבור — אף שי"ל דיעבור פ"א כדי שישמור פעמים הרבה). — לקו"ש חי"ז ע' 394 הערה 54.
בד"ה אלה פקודי: לעיל פ' פקודי ד, א.
בד"ה וכל בניך: לעיל פ' ראה.
ובכל נפשך במס"נ ממש: ראה ברכות פ"ט, מ"ה.
אע"פ שחטא ישראל הוא: סנהדרין מד, א.
יש ב' מיני רחמנות: ראה לעיל מא, א. אוה"ת כי תשא ע' ב'סט.

מי א-ל כמוך: מיכה ז, יח.
אבי ואמי עזבוני: תהלים כז, י.
כי אבי ואמי עזבוני היינו בחי' אב הרחמן ועכ"ז וה' יאספני היינו בחי' אב הרחמים: כאשר בחי' "אבי ואמי" שבנפשו היא אצלו בשלימות, אז די לו גם בבחי' "אב הרחמן" — הרחמים דהשתל', בחי' "אבי ואמי" שלמעלה. אבל כאשר בחי' "אבי ואמי" [בחי' ההשתל'] שבנפשו עזבוהו, הנה עי"ז נעזב הוא ח"ו גם מבחי' "אבי ואמי" שלמעלה. ואז — צריך [וע"ד המבואר באגה"ק סי' יו"ד] הוא לבחי' הרחמים שלמעלה מהשתל'. — לקו"ש ח"ז ע' 231.

דף סג

והי' כי יבואו עליך: דברים ל, א.
וכשישים אל לבו זאת . . לזה משיב הפ': בהכתבי-יד יש כאן נו"א: וכשישים אל לבו כזאת וימצא א"ע בכל הגוים פי' שלבבו פונה מן הדרך הישר ומתאווה בכל התאוות מה שכל הגוים רצונם והוא באויר טמא ובארץ טמאה בין הגוים ואם לחשך אדם לומר והלא ה' פעל כ"ז לגלותנו בין הגוים לזה משיב הפסוק.
מי זה אמר ותהי אם ה' לא צוה: ראה איכה ג, לז.
וישוב אל ה' וירחמהו: ישעי' נה, ז.
השי"ת יודע כל תעלומות לב: ראה תהלים מד, כב.
אלקינו . . כחנו וחיותנו: ע"ל (סב, ד). וש"נ. [כ].
גבוה מעל גבוה: קהלת ה, ז.
בד"ה אלה תולדות יצחק: ראה תו"א יז, ג.
דירה בתחתונים: תנחומא נשא טז. במד"ר ג, ח.
שמלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
וכל המאריך באחד: ברכות יג, ב.
ומצות שהם רמ"ח אברין דמלכא: ראה ת"ז ת"ל. זח"א קע, ב. זח"ב קיח, א. תניא פ"ד. רפכ"ג.
וכל התו' שמותיו של הקב"ה: רמב"ן בהקדמתו עה"ת. יונת אלם פכ"ט. וראה זח"ג עג, א. ובכ"מ. וראה בהנסמן לעיל פינחס עו, ב. להלן דרושים לש"ש סז, א.
כי חלק ה' עמו: דברים לב, ט.
כי עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.

וכלים מכלים שונים: אסתר א, ז.
אין להקב"ה בעולמו: ברכות ח, א.
התפלה שהיא בחי' סולם: בראשית כח, יב. זח"א רסו, ב. זח"ג שו, ב. ת"ז תמ"ה.
וזהו"ע למסור נפשו באחד: ראה תשו' הרשב"א ח"ה סנ"ה. ב"ח טאו"ח רסס"א. פע"ח ש' הק"ש, פי"ב.
ימצאהו בארץ מדבר: דברים לב, י.
ויבן ה' אלקים: בראשית ב, כב.
ובד"ה כי תצא: לעיל תצא לו, ב.
בביאור ע"פ כי המצוה הזאת: לעיל נצבים מה, ד.
וע' בזהר בשלח (**דס"ג ע"ב**): הלשון באוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'א.
האהבה מסותרת . . אפי' בקל שבקלים: ראה תניא פ' יח-יט.
בד"ה תקעו בחדש שופר: לעיל נד, ג.
מדרגה פחותה . . שמבקש על עצמו: ראה גם ס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תט. מאמרי אדה"ז ענינים ע' ל.
יחיינו מיומים: נאמרה בשנת תקנ"ז. ראה ברשימת המאמרים שבסו"ס מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תרטז הערה 72. ובכרם חב"ד כרך ד ברשימת שנת תקנ"ז.
לעיל בפ' חקת סא, ג מציין לכאן "גבי עשי"ת" וכ"ה באוה"ת ויקרא נ"ך כרך א ע' תסג. בגוכתי"ק 1101 נמצאים קיצורים שנכתבו אחר הדפסת הלקו"ת, שכן מציין שם איזה תיקונים ללקו"ת הנדפס. נדפס לקמן בהוספות להערות וציונים.
יחיינו מיומים: הושע ו, ב.
ר"ה לעולם ב' ימים: ואין הכוונה שבכל שנה ושנה ר"ה הוא ב' ימים, אלא שלעולם גם בזמן שמקדשין ע"פ הראי' אירע אשר ר"ה הי' ב' ימים. — וראה ירושלמי עירובין פ"ג ה"ט: בשני יו"ט של ר"ה שהן מתקנת נביאים הראשונים. ובסוטה מח, ב: מאן נביאים הראשונים כו'. — הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תשי"א ע' לג. — לקו"ש ח"ב ע' 646.
בזמן שהיו מקדשין ע"פ הראיה: ראה גם שו"ע אדה"ז שם ס"ד "בזמן קידוש החודש ע"פ הראי' והיו עושין ב' יו"ט של ר"ה אף בא"י והיו עושין אותו כיום אחד ארוך וקדושה אחת עליהן". וראה רמב"ם הל' קדה"ח פ"ה ה"ז. וראה ירושלמי עירובין פ"ג ה"ט: בשני יו"ט של ר"ה שהן מתקנת נביאים הראשונים. — לקו"ש חי"ד ע' 122.
ר"ה לעולם ב' ימים אפי' בזמן שהיו מקדשין ע"פ הראי': בזח"ג (רלא, א) ר"ה הוה בכל זימנא תרין יומין אינון . . ולא חד. — וילפ"פ שזהו הוספת (ודיוק) אדה"ז בלקו"ת רד"ה יחיינו מיומיים (דברים סג, ב) "ר"ה לעולם ב' ימים אפי' בזמן שהיו מקדשין ע"פ הראי'"

— ההדגשה בזה "אפי' בזמן כו'" — ולא "לעולם" ממש. וראה פע"ח ש' ר"ה ספ"ד "ב' ימים של ר"ה . . נוהגים תמיד . . קודם החורבן הי' כח בידינו . . ביום א' אך עתה אחר החורבן בהכרח לעשות ב' ימים כמ"ש בזהר". — ובירוש' עירובין (פ"ג ה"ט) שב' ימי ר"ה מתקנת נביאים הראשונים ובתוספתא ר"ה (פ"א ה"י) שבימי משה קרה ב' ימי ר"ה. — לקו"ש ח"ט ע' 370.

ביום השלישי הוא יוכ"פ: ראה גם לעיל נח, א. ראה ד"ה ביום השמע"צ תרל"ד.

ב' ימים של ר"ה הם עליות העולמות ביום אחד הוא בחי' פנימיות ויום ב' הוא בחי' חיצוני: הרי מובן מזה שב' ימים דר"ה הם ענין אחד — עליית העולמות, אלא שבענין זה גופא ישנם ב' פרטים. [ומה שבזמן שביהמ"ק הי' קיים לפעמים הי' ר"ה יום אחד, היינו לפי ש"קודם החורבן הי' כח בידינו לעלות . . ביום אחד אך עתה אחר החורבן בהכרח לעשות ב' ימים כמ"ש בזהר" (פע"ח ש' ר"ה ספ"ד. ש' הכוונות ענין ר"ה ד"ב. וראה אוה"ת בשלח ע' תקעו. וראה לקמן שמע"צ (צב, ג). ודרמ"צ (קיד, א) מאור נערב להרמ"ק — לענין יו"ט שני של גליות]. — לקו"ש חי"ד ע' 122.

לבבתני אחותי כלה: שה"ש ד, ט.

אין לו דמות הגוף: ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"א.

דברה תו' כל' בנ"א: ברכות לא, ב. וש"נ.

ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל א, כו.

ע' מק"מ משפטים קכ"ב א': נזכר לעיל פ' מטות פא, ג. לקמן שה"ש מט, ד. אוה"ת במדבר ע' נא. קלב. מג"א ע' קעג.

בביאור ע"פ לבבתני: לקמן שה"ש לא, א.

ישראל עלו במח': ב"ר רפ"א.

בד"ה ביום השמיני עצרת: לקמן פב, ב.

בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק: תו"א פד, ב ואילך.

ונקראים בבחי' קרביים: ראה לעיל פ' שלח מו, ד.

המו מעי לו: ירמי' לא, יט.

וכל קרבי את שם קדשו: תהלים קג, א.

בהביאור ע"פ ויהי קול מעל לרקיע: נדפס בבונה ירושלים סי' קטו בד"ה להבין ההפרש שבין אותיות. ובכת"י אחדים מופיע מאמר זה בכותרת "פי' על תורה ויהי קול מעל לרקיע". ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' ס בהערה (ביאור זה נזכר גם לעיל נד, א).

ואהבת בכל לבבך: דברים ו, ה.

רשעים מלאים חרטות: שבט מוסר פכ"ה בשם מארז"ל. ראה תניא פרק יא.

ועמך כולם צדיקים: ישעי' ס, כא.
תמר . . לב אחד: סוכה (מה, ב). [כ].
כשם שאין בלבך אלא אחד: פסחים נו, א.
ליעקב שהי' מרכבה לקוב"ה: ראה ב"ר מז, ו.
ע"פ זכור דעמלק: תו"א פד, ד.
בביאור ע"פ אלה מסעי: לעיל פ' מסעי צא, א.
ועיין מענין צדיק כתמר יפרח: כמה מהציונים נעתקו ביהל אור ע' שלד ואילך. וראה גם לעיל פ' מסעי צא, א.
למהוי אחד באחד: זח"ב קלה, א.
עיני כל אליך ישברו: תהלים קמה, טו.
בד"ה עיני כל בפ' מטות: לעיל פ' מטות פה, ב. ראה אוה"ת שה"ש ע' לה ואילך.
והי' שמך אברהם: בראשית יז, ה.
וה' זו היא ה' עילאה: ראה אוה"ת מג"א (הוצאת תש"נ) ע' נה.
בד"ה ענין לך לך: בתו"א שם.
בד"ה והיה ביום ההוא יתקע: לעיל נח, ד.
ולכן בפגמו . . ונעשה לבו כאבן: ראה תניא פרק כט. אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תעח.
מי יעלה לנו השמימה . . וס"ת הוי': בעה"ט דברים ל, יב.
לעיל (מה, סע"ד). וש"נ. [כ].
ומלתם את ערלת לבבכם: דברים י, טז.
בד"ה בעצם היום הזה נמול אברהם: תו"א פ' לך לך.
ע"פ הזח"א ר"פ נח: ראה אוה"ת בראשית כרך א ר"פ נח.
כת שקרנין: סנהדרין קג, סע"א. וש"נ.
המספר בגנות חברו: ראה ב"ב קסד, ב.
שלשה אמרו אמת: במדרש מעשה תורה לרבנו הק' שנת ש"ד קחשיב מרגלים דואג ובני ראובן הבארותי. וכ"ה בכלבו סי' קיח. [כ]. ראה לקו"ש ח"ל ע' 275. חל"ה ע' 238.
ידבר עמים תחתנו: תהלים מז, ד.
הליכות עולם: חבקוק ג, ו.
הבל ורעות רוח: קהלת א, יד.
תבירא דרוחא: זח"ב נט, א.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה.

דובר שקרים לא יכון: תהלים קא, ז.
על המספר בגנות חברו: ע' ערכין טו, ב על לה"ר. וע' ר"ח ש' הקדושה פי"ג [ד"ה החלק הראשון, קעט, ב] קחשיב בחלק הראשון המדבר בגנות זהו מכת מספרי לה"ר, יעו"ש. [כ].
ואתה נותן להם את אכלם בעתו: תהלים קמה, טו.
שאין לך אדם שאין לו שעה: אבות פ"ד, מ"ג.
התפלה שנק' חיי שעה: שבת י, א.
וישע אל הבל: בראשית ד, ד.
בביאור ע"פ שוש אשיש: לעיל פ' נצבים מט, ד.
עיני כל אליך ישברו: תהלים קמה, טו.
סומך ה' לכל הנופלים: תהלים קמה, יד.
יגיע כפיך כי תאכל: תהלים קכח, ב.
בשעת אפיך: בראשית ג, יט.
העמדת במרחב רגלי: תהלים לא, ט ופי' במצודת דוד "והעמדת רגלי במקום מרחב שלא אמעד".
ישראל עצמן הם מאמינים: שבת צז, א.
י"ג נהרין דאפרסמנא דכיא: זח"ב (קמו, ב). וע"ל (מג, ד), [כ].
הרב כבסני מעוני: תהלים נא, ד.

דף סד

פותח את ידיך: תהלים קמה, טז.
א"ת ידיך אלא יודי"ך: ת"ז בהקדמה (ז, ב). ושם תס"ט (קו, א). [כ].
בענין ומעין: בד"ה ששים המה מלכות הא' פ"ג [שה"ש לט, א] עי"ש. [כ].
בביאור ע"פ החלצו: לעיל פ' מטות פז, ד.
אני לדודי ודודי לי: שה"ש ו, ג.
שהוא ר"ת אלול וס"ת ד' יודי"ן: אבודרהם סדר תפלת ר"ה בשם הדרשנים. פע"ח ש' ר"ה, פ"א. ש' הפסוקים שה"ש שם. הובא בשל"ה הק' ר"מ ר"ה. [כ].
ובמ"ח: מס' אלול א, ג.
וכמים הפנים: משלי כז, יט.
ועמ"ש כה"ג בפי' ושאבתם: לקמן פ, ג.
והנה בחי' יומים י"ל היינו בחי' סוכ"ע וממכ"ע: ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"ג ע' א'תסא.

בביאור ע"פ ואהיה אצלו אמון: לעיל פ' במדבר יט סע"ג.
שלמעלה מעלה גם מבחי' סוכ"ע: ראה ד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' יא (הוצאת תשמ"א). נתבאר בד"ה שובה ישראל תשמ"ה. תשמ"ט סעי' א.
ביוהכ"פ שנק' שבת שבתון: ויקרא טז, לא.
בד"ה אני לדודי: לעיל פ' ראה לג, ג.
בביאור ע"פ אחרי ה': לעיל פ' ראה כ, ג.
יוהכ"פ שנק' ג"כ ר"ה (ביחזקאל רסי' מ"ם): ראה לקו"ש חכ"ט ע' 304.
בד"ה מה טובו: לעיל פ' בלק עו, א ואילך.
במ"ת כתיב ג"כ ביום השלישי: שמות יט, טז.
וכן יוהכ"פ . . ניתנו בו לוחות אחרונות: ב"ב קכא, א.
ועיין ברבות וירא ר"פ נ"ו: "פי' יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו קאי על תחיית המתים". — אוה"ת נ"ך כרך א ע' תלד. ע"ש.
ובאסתר ס"פ ויאמר לה המלך: ראה באוה"ת נ"ך ע' תלד.
בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים: תו"א ג, ג.
ע"ד מ"ש הרמ"ז בפ' תשא (בדף קפ"ח ע"ב) . . בפי' קום בתולת ישראל: ראה לקמן שה"ש כא, א.
ונדעה נרדפה לדעת: הושע ו, ג.
בגמרא נזכר פסוק זה: נעתקו באוה"ת נ"ך כרך א ע' תלה ואילך.
בד"ה לה"ע משמח חתן: לעיל פ' צו ט, א.
ופי' שיתבונן כמו למשל . . פני ה': מובא באוה"ת במדבר ע' רמד ושם: פני מלך ה'.
מרחוק ה' נראה: ירמי' לא, ב.
בד"ה האזינו השמים: לקמן פ' האזינו עג, א.
שכנ"י שאלה שלא כהוגן ויבא כגשם: תענית ד, א.
כי שמש ומגן הוי' אלקים: תהלים פד, יב.
בד"ה ואתה תצוה: תו"א פא, ד.
ומל ה' אלקיך את לבבך: דברים ל, ו.

דרושים לשבת שובה

דף סד

שובה ישראל: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ח ע' תתקח. בשינויים כו' אוה"ת ש"ש ע' א'תצו. קיצורים שם ע' א'תקלט. וראה שם ע' א'תקיד דשם

מבאר בקיצור מה שכתב כאן. הוספות לקיצורים ע' א'תתקפז.
ד"ה זה במאמרי אדה"א ש"ש ע' א'נו מיוסד על מאמר זה. וראה גם מאמרי אדה"א הנחות תקע"ז ע' שכט.
שובה ישראל: הושע יד, ב.
הנה יש ב' בחי' יעקב וישראל: הקושיא מדוע נאמר שובה ישראל דוקא, וראה גם סה"מ תקס"ה ע' תתקח. אוה"ת ש"ש ע' א'תמ סה"מ קונטרסים ח"ב שכח, א. סה"מ תש"ד ע' 15. ועוד.
לא יעקב יאמר: בראשית לב, כט.
להיות לו דירה בתחתונים: תנחומא בחקותי ג. נשא טז. במד"ר יג, ח. ראה תניא פרק לו ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.
עולם הוא מלשון העלם: לעיל פ' שלח לו, ג. וש"נ בהמ"מ.
וידעת היום והשבת: דברים ד, לט.
שבהיום לעשותם . . למחר לקבל שכרם: עירובין כב, א. וש"נ.
שילוב . . הוי' . . אלקים ואד': ע' סש"ב ח"ב (פ"ז). וע' במ"ח מס' אלול פ"ב מ"ד ומ"ה. ובמס' היחודים (פ"ג, מ"ב). ובמס' חצות (פ"ז, מ"ג). ובמס' זיווג או"א (פ"ב, מ"ה). ובמס' שמות ז"א (פ"א מ"ב). ובמס' זווג זעיר ונוק' (רפ"ב). ובמס' האצי' דערבית (פ"ח, מ"ט). ושם בתוס' שבת (פ"ג, מ"ב). ובשחרית דשבת (פ"ח, מ"ח). ובליל ר"ה (רפ"ד). (ובפ"ה, מ"ד, ומ"ז-ח). [כ].
ראה אוה"ת פ' ואתחנן ע' צא שמציין לכאן ומוסיף "שילוב ה' באד' הו"ע ההמשכה מלמעלה למטה, ושילוב אד' בהוי' זהו"ע ההעלאה ממטה למעלה" ומציין לעיין בסידור שער ר"ה סד"ה אדני שפתי תפתח, וכן כתב שיש שינויים בדרוש זה [בסידור] אומר דהגילוי דלע"ל נק' מלמטלמ"ע ובביאור שובה הנ"ל [להלן סו, א] אומר שזהו מלמעלמ"ט. ראה גם אוה"ת פ' תולדות תתיד, ב ואילך.
(**שילוב בשם . . בשם הוי'**): מוסגר זה נמצא גם בכת"י שנכתבו בלי הגהות מהצ"צ.
ביחזקאל רס"י מ"ב: ראה בלקו"ש חכ"ט ע' 304 השייכות יחזקאל לכאן.
ולכך קורין ק"ש פעמיים: ראה אוה"ת תרומה ע' א'שמו. מובא באוה"ת פ' בלק ע' א'מט.
בד"ה תחת אשר לא עבדת: לעיל מב, ג.
כי א-ל דעות: ש"א ב, ג.
שכל ומחשבה דבור ומעשה (**ועיין זח"ג פנחס ר"כ ע"ב**: באוה"ת ש"ש ע' א'תצח מבאר וז"ל "והן הנרמזים בפ' כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול, ופי' בזהר פ' פנחס דר"כ דבכחך היינו הנשמה שהיא הנק' כח

לכן הזהיר שישתדל לקיים התו"מ בעולם הזה שהוא עולם המעשה . . וזהו אין מעשה וחשבון כו' שהם ד' מדרגות הנ"ל בנשמה כי חשבון היינו עלמא דתלי' בדיבורא ודעת הוא בחי' מחשבה כו'".

כהדין קמצא דלבושי' מיני' ובי': ב"ר פכ"א, ה ע"פ לבוש הבדים.

דאורייתא מחכמה: זח"א קכא, א. וראה ג"כ שם פה, א. זח"ג פא, א.

ודברת בם: ראה ברכות כא, א.

ואספת דגנך: דברים יא, יד.

יעקב י' עקב: ראה קה"י ערך ישראל.

ע"ל (סב, רע"א). וש"נ. [כ].

י' בחי' חכמה: ראה שם ערך יו"ד בתחלתו.

הוי' בחכמה: משלי ג, יט.

כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.

וע' זח"א וישלח קע"ד א': ראה לעיל פ' שלח מח, ד. ובאוה"ת בראשית כרך ה תתעז, ב. (**ועיין מזה ברבות . . ובכרמל אמר ב"פ**): באוה"ת נ"ך כרך א ע' כט בסדר אחר עם הוספות. וראה לעיל פ' ואתחנן ט, א.

אך הענין כי הוי' הוא האלקים יש בו ב' פירושים: הענין מובא באוה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשלט ואילך. וראה אוה"ת פ' יתרו ע' א'לח. שמות כרך ז ע' ב' תשיט. וע' ב' תשכב.

הוי' לשון הוה: זח"ג רנז, ב. פרדס ש"א, פ"ט. וראה גינת אגוז (הובא בהק' של"ה, בית ד'). מו"נ ח"א פס"א. טוש"ע או"ח ס"ה. ועוד. וראה סה"מ — ת"ש ע' 40 בהערה.

אלקים וצמצום: ראה רש"י בראשית בתחלתו. מא"א אות א, פ"ג. קה"י בערכו. ספר הליקוטים להאריז"ל בתחלתו. מדרש ילמדנו. ובכ"מ.

בד"ה וידבר . . וארא אל אברהם: תו"א נו, א ואילך.

וסד"ה וידעת היום: לעיל פ' ואתחנן ע' ד, ד.

אני הוי' הוא שמי: ישעי' מב, ח.

וכמ"ש . . זיו השמש מהשמש: ראה אוה"ת יתרו ע' תתמא.

שמו נשגב בבחי' לבדו: ראה תהלים קמח, יג.

אנת חכים ולא בחכ' ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.

החכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

אם יהי' אלקים עמדי . . והי' ה' לי לאלקים: בראשית כח, כ-כא.

סד"ה וכל בניך: לעיל פ' ראה ל, ד.

סעיף ג: לסעיף זה ראה ד"ה ולקחתם לכם תרס"ה שמיוסד על סעיף זה ומבאר בארוכה.
דתליין בשמי' כענבין באתכלא: הקדמת ת"ז בתחלתה (ב, א). וראה ג"כ שם תי"ח (לב, ב). סתמ"א. ת"ע (קלא, א).
בתיקון קשעהמ"ט אם פגמתי: פע"ח ש' ק"ש עהמ"ט, פ"ב. במאמרי אדה"ז הקצרים ע' פה מביא בשם שערי ציון.
עובד עכו"ם שהוא מהנסקלין: סנהדרין נג, א. ראה במאמרי אדה"ז — הקצרים ע' פה. נתבאר בארוכה במאמרי אדה"א כאן ע' א'פב.
מארז"ל בפ' לפני אידיהן: ע"ז ח, א. ראה סה"מ תרס"ה ע' לה.
כי ענין . . מצד עצמם: ראה אוה"ת יתרו ע' תתקיז. וראה שם ע' תתקיט ומוסיף "דמעין זה השיתוף בדקות הוא בתחבולות הפרנסה כשמחשיב את התחבולה עיקר כו'". ע"ש.
ממגד תבואות שמש: דברים לג, יד. ראה סה"מ תרס"ה ע' לה.
והנה ההשתחוואה בגשמיות היינו שכופף ראשו וקומתו הגשמיים: ". . . שהוא רק משתחוה עם הראש שהוא גשם אפי' שלבם בל עמם כהאי עובדא דתינוק [גיטין נז, ב] אעפ"כ יהרג ואל יעבור". — מאמרי אדה"ז הקצרים ע' פו. וראה סה"מ תרל"ה כרך א ע' עב.
בדאגת הפרנסה: על"ק ד"ה ושאבתם הא' ספ"א [עח, ד] דאגת הפרנסה, חמימות, לשרוף, יעו"ש. [כ].
וברכך ה"א בכל אשר תעשה: דברים טו, יח. ראה סה"מ תרס"ה ע' לה.
כל הכועס . . כאלו עובד עבודת כוכבים: שבת קה, ב. זח"א כז, ב. זח"ב קפב, ב. זח"ג קעט, א. רלד, ב. ת"ז רתנ"ו. רמב"ם הל' דעות פ"ב, ה"ג. ובפי' לאבות פ"ב, י. ראה קיצורים והערות לתניא ע' לט וע' קמט.
בסה"מ תרס"ה ע' לז מבאר שהכעס בא מחמת רוממות גאותו הוא היפך דבחי' הביטול במציאות דיו"ד דחכמה, ולכן הפגם בזה מגיע לבחי' יו"ד דשם הוי' ועונשו סקילה. ע"ש. וראה במאמרי אדה"א כאן ע' א'פג בסוף העמוד שיש ב' מיני כעס מצד רתיחת הדמים שהוא שייך לרציחה, ויש כעס מצד רוממות גיאותו שכל גיא וגסה"ר מתכעס על עוברי רצונו או פוגע בכבודו, וכעס זה הוא ענף הגיאות שאינו מרגיש רק את עצמו הוא היפך דבחי' הביטול, וזהו הפגם ע"ז ברוחני' ועונשו סקילה.
וגסות הרוח: סוטה ד, ב.
והה' של השם הוא בחי' התבוננות באורך ורוחב: ראה בד"ה ביום השמיני עצרת תרס"ה ע' לח.

להלהיב לבו: "עד שמשיג הענין היטב ויותפס ויוקלט אצלו האור האלקי כו' . . באהבה ברשפי אש בתוקף ההתלהבות לאלקות". — ד"ה ביום השמע"צ תרס"ה ע' לח.
ויצעקו אל הוי': תהלים קז, ו.

דף סה

אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני: ישעי' מג, כה. וראה בד"ה אנכי אנכי תרס"ה בפי' תי' "למעני" בתחילת המאמר ובסוף המאמר.
לפני הוי' תטהרו: ויקרא טז, ל.
מדתו של יעקב: זח"ב (קעה, ב). ועסש"ב ח"א (פמ"ה). [כ].
וכולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
אלקי עולם ברחמיך הרבים: ברכת יוצר.
ותתפלל חנה על הוי': ש"א א, י. "שתפלת חנה הי' . . בפנימי' נקודת הלב שלמעלה מן הכלי . . שזהו בעצמות הרצון הפנימי'". — מאמרי אדה"א כאן ע' א'צה.
פירוש עד שהוי' יהי' בבחינת אלקים: ראה ד"ה שובה ישראל תרח"צ ע' לד. ובד"ה שובה תש"ד ע' 15 מביא "דהנה רבינו הזקן נ"ע פי' שובה ישראל דשיעור התשובה מה שהמדרי' דישראל צריך לשוב אל ה' הנה שיעורה עד כי הוי' יהי' אלקיך ואז תדע ותכיר כי כשלת בעוניך". וכ"ה בד"ה שובה ישראל תשל"ז סעי' ו (סה"מ מלוקט ח"ד ע' ח).
ואח"כ קחו עמכם דברים הם התורה והמצות: מובא באוה"ת פ' פנחס ע' א'קנא. ע"ש.
וזהו שובה . . ואנכי אנכי הוא מוחה: ראה אוה"ת ויקרא כרך ג ע' תתכו.
כי עיקר התשובה בלב: לעיל נח, ד. וש"נ בהמ"מ.
כשל בעוני כחי: תהלים לא, יא.
כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך: קהלת ט, י.
ע' זח"ג פנחס ר"כ ע"א: "וכמ"ש בזהר . . שזהו בחי' המקיף דנשמה שנק' כח קדישא כמו העונה איש"ר בכל כחו כו', והוא בחי' הצלם שיתהלך בו איש וכש"כ בחי' המוחין ומדות דנר"נ שנק' נר". — מאמרי אדה"א כאן ע' א'צח.
נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.
ועבירה מכבה: סוטה כא, א.
כלומר שמכבה את הנר: "ועי"ז ממילא הסתלקות אור הוי' מן הנשמה שלא יאיר בו כלל (והוא שכשל כחי שהוא המזל וצלם . .)" — מאמרי אדה"א כאן ע' א'צח.
בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו: לעיל פ' ראה כ, א.
כי תצא למלחמה על אויביך: דברים כא, י.

עד שהוי' יהי' בבחי' אלקיך: בד"ה שובה ישראל — תשמ"א (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ג) מדייק מכאן ששיעור התשובה הוא עד שהוי' יהי' אלקיך, והקשה ע"ז שצריך להבין דמי ששייך (ודורשים ממנו) תשובה נעלית כזו הרי הוא בעל מדריגה נעלית גם קודם עשיית תשובה זו איך שייך בו ענין העון שיהי' צריך לתשובה. ע"ש.

וכמ"ש ברבות פ' תצוה פל"ח: "פי' קחו עמכם דברים ואין דברים אלא דברי תורה שנאמר אלה הדברים אשר דבר משה". — אוה"ת נ"ך כרך ג ע' א'רסג.

במי נמלך בנשמתן של צדיקים: ב"ר ח, ו. רות רבה ב, ג.

זח"ג אמור (ד"ק ע"ב): ראה לעיל פ' אמור לו, ד. ולקמן שה"ש כז, ב ואילך.

סד"ה יהודה אתה: תו"א מה, ד.

וזהו שנאמר ביג"מ הרחמים: ראה אוה"ת כי תשא ע' ב'סז.

ויקרא הוי' הוי': שמות לד, ו.

שהוי' קורא וממשיך בחי' הוי': ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' שנו.

הוי' רחום וחנון: שמות שם.

חנון ורחום הוי': תהלים קמה, ח. סה"א ל, ט.

סד"ה ואתחנן אל ה': לעיל ג, א. וראה ביהל אור ע' תרעה שמציין לכאן וגם לתו"א "פ' בשלח בד"ה אשירה לה' בענין ושמרו דרך ה' שהדרך להיות שם ה' הוא ע"י י"ג מכילין דרחמי חנון ורחום וכו'". ע"ש. וראה במ"מ לעיל ג, א.

כי עמך הסליחה למען תורא: תהלים קל, ד.

ביום הכיפורים . . לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל. וראה באוה"ת דרושים ליוהכ"פ כרך ה ע' ב'קלט ושם ע' ב'צה.

בזה"ק יו"ד על רישי': זח"ג (קכב, סע"ב). [כ].

הנסתרות לה' אלקינו: דברים כט, כח.

שהנסתרות הם אהוי"ר: ע' ת"ז (ת"י) כה, ב. וע"ל ר"פ פקודי (רפ"ב). [כ].

ו"ה נגלות . . התורה והמצות: זח"ג (קכג, ב) ו"ה נגלות. ע' מאו"א ערך בתי גואי סנ"ז. ות"ז (ת"י) הנ"ל. [כ].

הקל קול יעקב: בראשית כז, כב. וראה ב"ר פס"ח, כ.

ע"פ שובה ישראל עד: לקמן סז, סע"א.

וע' בזהר אמור דק"א א': ראה ביהל אור ע' קלז.

הלך ילך ובכה: תהלים קכו, ו.

אלה תולדות יעקב יוסף: בראשית לז, ב.

ע"פ בשלח פרעה: תו"א סא, א.

ובתבור נאמר . . ע"ש ברש"י: ראה לעיל בעמוד זה ובאוה"ת פ' לך לך פו, א.
אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך: ישעי' א, יח.
בד"ה כי המצוה הזאת: לעיל פ' נצבים מה, ד.
ועיין מענין תבור וכרמל ברבות ויחי ר"פ צ"ט: ר' יוסי הגלילי דרש כמ"ש בגמ' דפסחים [דקי"ח, א] במ"ת כתיב ההרים רקדו. באוה"ת בראשית כרך א פד, ב מציין לכאן.
והוא כענין הנזכר בזח"א ויצא (**דקנ"ח ע"א**): "וכל הני אקרון הרי בשמים, מכאן ולתתא אקרון הרי בתר דכתיב ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים טורי דפרודא". — אוה"ת בראשית פ' לך לך כרך א פג, ב. וראה שם פד, ב. וראה גם תו"א קטז, ג.
ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים: בראשית ב, י.
ועיין ברבות בראשית פי"ו: ראה באוה"ת בראשית כרך א פד, ב והיו לארבעה ראשים אלו ד' מלכיות פישון זו בבל כו'. והגם כי בזח"א פ' ויצא קנ"ח פי' דארבעה ראשים הם ד' חיות המרכבה כדלעיל היינו דלגבי אצי' דאיהו וגרמוהי חד נק' עולם הבריאה עולם הפירוד . . אך כמו שנה"ב נמשכה ע"י ריבוי ההשתלשלות מבחי' פני שור שבמרכבה כך מבחי' ד' חיות שבבריאה נמשכו ע"י ריבוי השתלשלות מבחי' שמרי האופנים בחי' טורי דפרודא עכ"ל שם.
ובשה"ש ע"פ עד שיפוח היום: סוף סעי' ב. וראה באוה"ת שה"ש כרך א ע' שנז דשם מפרש הרי בתר קאי על ברית בין הבתרים וגם כרך ביתר. וראה באוה"ת פ' לך לך פז, ב. פ' ואתחנן ע' קלח.
והריחו ביראת ה': ישעי' יא, ג.
ונפשי כעפר לכל תהי': תפלת אלקי נצור.
הרי תבור וכרמל נק' הרים גבנונים: ראה תרגום לתהלים סח, טז-יז.
או גבן או דק: ויקרא כא, כ.
במקום שבע"ת עומדין: ברכות לד, ב.
וברבות פ' ויצא פס"ח . . זה סיני: ראה הלשון באוה"ת פ' פנחס ע' א'קכב.
מי יעלה לנו השמימה: דברים ל, יב.
ותתצב אחותו מרחוק: שמות ב, ד.
מרחוק ה' נראה לי: ירמי' לא, ב.
וע' באגה"ק (סי' ב) קטנתי. [כ].
ומאריך באחד: ראה ברכות יג, ב.
ע"פ מה טובו: לעיל פ' בלק.
בביאור ע"פ ולא תשבית: לעיל פ' ויקרא ה, ג.

ביאור על שובה ישראל: הנחת כ"ק אדהאמ"צ נד' בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתקטז. וראה שם ע' תתקכה ביאור נוסף.

ד"ה להבין שרש ענין יוהכ"פ, במאמרי אדה"א הנחות תקע"ז ע' שמו, מיוסד על מאמר זה.

איתא במ"ח: בסופו. ראה ד"ה שובה ישראל תשמ"ב.

בענין ז' פעמים ה' אלקים: ראה גם אוה"ת וארא ע' קנו.

יש ב' שילובים: ראה לעיל סד, ב. מובא באוה"ת פ' בלק ע' א'מט. וראה באוה"ת פ' נצבים ע' א'ער.

בלק"א ח"ב: פ"ז. [כ].

כלל בפע"ח: במ"ח מס' או"א (פ"ג מ"ה). ובפע"ח ל"מ. [כ].

כהדין קמצא: לעיל סד, ג. [כ].

אלף אלפים: דניאל ז, י.

ואין ב' ברואים שוים: ברכות נח, א. סנהדרין לח, א.

ומבשרי אחזה: איוב יט, כו.

מחנה מיכאל באהבה: ראה במד"ר יב, י. דב"ר ה, יב. תנחומא ויגש ו.

אברהם מדת אהבה יצחק יראה: ראה ישעי' מא, ח. בראשית לא, מב. מא"א אות א, קלו. אות י, מד. קה"י בערך אברהם ויצחק. ובכ"מ.

אין מלך בלא עם: בחיי וישב לח, ל. ס' החיים פ' גאולה, פ"ב. עמק המלך ש' שעה"מ רפ"א. וראה פדר"א פ"ג.

וצבא השמים לך משתחוים: נחמי' ט, ו.

המשל ופחד עמו עושה שלום: איוב כה, ב.

כדי שיתחברו ב' בחי' . . או שיגביה התחתון . . או שירד העליון: ע"ל ר"פ ואתחנן. וש"נ. [כ].

וכמו שיהי' לע"ל: ראה אוה"ת ואתחנן ע' צב ושם כ' דהגילוי לע"ל נק' מלמטלמ"ע. וראה שם ע' סח.

כי עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.

וראו כל בשר יחדיו: ישעי' מ, ה.

נפלה לא תוסיף: עמוד ה, ב.

שו"ה בהוי' — עוד: ברכות (ד, ב). [כ].

שאין בו לא אכילה כו' אלא צדיקים יושבין: ברכות יז, א.

אלא הוא עולם התחיה: כדעת הרמב"ן וראה לעיל פ' צו טו, ג. ובהמצויין שם. באוה"ת חקת ע' תתט מציין: "ורבינו ז"ל בכל הדרושים הזכיר רק דעת הרמב"ן לבד".

דף סו

גבי משה בהר . . ניזונין מן הרוחניות: ראה שמו"ר מז, ח.

אני הוי' הוא שמי: (ישעי' מב, ח). [כ].

דאיהו וחיוהי חד: ת"ז בהקדמה.

במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו: מגילה לא, א. וראה סה"מ תש"ח ע' רכח בהערה.

הגדול הגבור ה' גדול ה' גבור: פע"ח שער העמידה פי"ב.

מדת יעקב היא נחלה בלי מצרים: שבת קיח, סע"א.

כיתרון האור הבא מתוך החושך: ראה קהלת ב, יג.

אבא . . שרש האצילות: ע"ל בהר (מב, סע"ד): אבא מקנן באצי'. [כ].

שהוי' הא' קורא וממשיך הוי' הב' . . אחר שפגם: קטע מובא באוה"ת תשא ע' ב'סז.

שובה ישראל עד: משבת שובה תקס"ט, בסה"מ תקס"ח ע' תכז — הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי (שם רק הענינים שמבוארים בסעיף א). ושם בע' תל ביאור על המאמר. רוב הביאור בתוס' הגהות נדפס ג"כ באוה"ת ש"ש ע' א'תקכ. שם ע' א'תקיד כתב שדרוש זה משבת שובה תקס"ט, ומבאר שכאן פי' "שובה ישראל עד פי' להשיב בחי' עד הוא בחי' מל' למקורה ושרשה הוא אור א"ס ב"ה ממש" ע"ש הגהה על פי' עד. עוד הגהות באוה"ת כאן ע' א'תקמ. וראה באוה"ת ויקרא כרך ד ע' א'צה קיצורים לכאן.

וראה גם ד"ה שובה ישראל תשל"ו (נדפס בסה"מ מלוקט ח"א ע' קסז). וד"ה שובה ישראל תש"מ (סה"מ מלוקט ח"א ע' שסה).

וראה גם ד"ה מקושש עצים — סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שלח.

שובה ישראל עד ה"א: הושע יד, ב.

שובה את עצמך: "שהוא פועל עומד". — סה"מ תקס"ח ע' תכז.

שובה ה' את שביתנו: תהלים קכו, ד.

שהוא פועל יוצא: (לשון מפעיל) — שפועל ההשבה באחר — ד"ה שובה תשד"מ.

"פועל יוצא שישוב ה' לדבר המושב שהן ישראל וגם כאן פי' שובה ישראל לא קאי על ישראל אלא לה' הוא אומר שישוב לישראל". — סה"מ תקס"ח ע' תכז.

דרשו ה' בהמצאו: ישעי' נה, ו.

שדרשו רז"ל על עשי"ת: ר"ה יח, א. וש"נ.

שובו אלי ואשובה אליכם: מלאכי ג, ז.

מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
ולית אתר פנו מיני: ת"ז תנ"ז.
וסרתם ועבדתם אלהים אחרים: דברים יא, טז. "ולכאורה לשון וסרתם אינו מובן כלל הל"ל והלכתם ועבדתם כו'". — סה"מ תרס"ח ע' תכז.
וראית את אחורי: שמות לג, כג.
דהיינו בחי' אחוריים: וע"כ נק' אלקים אחרים לשון אחורי"ם כמ"ש בספרי המקובלים — סה"מ תקס"ח שם.
בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק: תו"א פד, ד.
הגם שנאמר: הגם שבאמת נא'. [כ].
כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
כי הוא אמר ויהי: תהלים לג, ט.
דברה תורה כל' בנ"א: ברכות לא, ב. וש"נ.
אדם מחשבה: אדם והרי מח'. [כ].
בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: ישעי' מג, ז.
ועמ"ש מזה בד"ה מי מנה: לעיל פ' בלק סז, א.
עלמין סתימין דלא אתגליין: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
כי ששת ימים עשה ה': שמות לא, יז.
ולכאורה אינו מובן: ראה לקמן שה"ש בד"ה שה"ש הא'. תורת שמואל — תרכ"ז ע' רמ.
המחדש בטובו: ברכת יוצר.
עשרה מאמרות שבהם נבה"ע: ראה אבות רפ"ה.
ממצוא חפצך ודבר דבר: ישעי' נח, יג.
שלא יהא דיבורך של שבת: שבת קיג, ב.
בצלם אלקים ברא את האדם: ראה בראשית ט, ו.
בשבת הוא בבחי' המחשבה: מובא באוה"ת ויקרא כרך ד ע' א'קמ. [ובהוצאת תשנ"ג בכרך ב ע' תריב].
באוה"ת במדבר כרך ה ע' א'תרד ובסה"מ תרל"ג ח"ב ע' שלט מבאר "שאע"פ שנתבאר שאם לא הי' התלבשות המחשבה בדבור ומעשה לא הי' נתהוה גשמיות העשי' מ"מ מתקיימים בשבת ע"י המחשבה כיון שכבר נתהוו ע"י הדבור ועשייה בתחלה". ע"ש.

בהמשך תער"ב ח"ב ע' א'עה מציין שמכאן "נראה שהעולם אינו מקבל בשבת מהדבור כ"א ממחשבה". וראה גם בד"ה אני לדודי תרכ"ט ע' שכח.

בשבת הוא בבחי' המחשבה לבדה: ומה שצריך להתירוץ שבשבת מקבלים העולמות חיות מבחי' המחשבה — הוא בכדי לבאר, שבשבת ישנה גם ההשפעה בפנימיות העולמות, הנמשכת מבחי' המחשבה — ועל זה מתרץ, שהחיות בשבת הוא מבחי' פנימיות המחשבה. — לקו"ש ח"ט ע' 221. ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"ב ע' א'עה.

נמשכה נשמה יתירה בשבת: ביצה טז, א. וש"נ.

דיבור אסור הרהור מותר: שבת קיג, ב.

ולזה יש נוסחאות בברכת יוצר: מובא בסה"מ תרכ"ט הנ"ל.

הנוסחא העיקרית: בסה"מ תרכ"ט שם: הנוסחא האמיתית.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

חצר הפנימית הפונה קדים: יחזקאל מו, א.

ועלמין סתימין מתעלים יותר כו': ראה לקו"ש חי"א ע' 88.

שבת אותיות תשב: ראה ב"ר ספכ"ב (ביפ"ת שם).

ע' סש"ב באגה"ת (סופ"י). [כ].

אלא תשובה היא להשיב נפשו: ראה גם לעיל פ' אחרי כה, ג. פ' ראה כד, ד.

בד"ה כי תשמע בקול: לעיל פ' ראה כג, ב.

גם לצדיקים גמורים: ראה לעיל בלק עד, א שהתשובה [היא בחי' תשובה עילאה] אין ר"ל עבירות ח"ו. ראה גם תו"א עה, א. וראה המובא בלקו"ש חי"ט ע' 401 הערה 13.

לך אמר לבי בקשו פני: תהלים כז, ח.

פי' פנימית הלב: ראה אגה"ק סי' ד.

והוא בחי' תשובה . . עד הנפש ממש: ראה אוה"ת כי תצא ע' תתקכח.

בחי' תשובה עילאה: ראה לעיל תצא לו, ג. סה"מ תרס"ד ע' שנד ואילך.

מי לי בשמים: תהלים עג, כה.

כי חלק הוי' . . עמו: דברים לב, ט.

למסור נפשו באחד: ראה ב"ח או"ח רסס"א. פע"ח ש' הק"ש פי"ב.

בשמונה פרקים להרמב"ם: פ"א, ואין הל' שם כן. [כ].

אצי' הוא בחי' חכמה: ראה ת"ז סת"ו. מק"מ להזוח"ב רך, ב.

מ"ש בע"ח דא"ק נק' אדם דבריאה: נשא ענף ב-ד וריש ש"ג. [כ].

ראה לעיל פ' מסעי צה, א. אוה"ת בלק ע' תתקסב ואילך.

יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.

עיין מזה בהרמ"ז . . **צ"ג ע"ב**: ראה לעיל נו, ג.
חכמה היא בחי' יו"ד: ראה קה"י ערך יו"ד בתחלתו.
במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו: מגילה לא, א. ראה לעיל במ"מ בפ' ואתחנן ח, ד.
אימתי אקרי גדול כשהוא בעיר אלקינו: זח"ג ה, א. וראה ג"כ זח"ב רלה, א. ז"ח תשא. שם חקת.
וחכם באחור ישבחנה: משלי כט, יא.
וזהו חכם . . **ממעמקים קראתיך ה'**: מובא באוה"ת ואתחנן ע' רסה. ראה גם אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרע"ד. שה"ש כרך ב ע' תרסט.
ואורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פכ, א.
כי עמך הסליחה: תהלים קל, ד.
ממעמקים קראתיך ה': תהלים קל, א.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
כמים הפנים לפנים: משלי כז, יט.

דף סז

שממית בידים תתפש: משלי ל, כח.
אנת הוא ממלא כל שמהן: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
שהתו' כולה היא שמותיו של הקב"ה: רמב"ן עה"ת בהק'. יונת אלם פכ"ט. ועד"ז זח"ב פז, א. זח"ג עג, א. ובכ"מ.
ע' פינחס (עו, ב). וש"נ. [כ].
רמ"ח מצות הן רמ"ח אברין דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
ויצעקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, ו.
כי אבי ואמי עזבוני: תהלים כז, י. באוה"ת פ' משפטים ע' א'קפו מציין לכאן.
ראה אוה"ת פ' פנחס ע' א'רכ.
מי שהעביר את הדרך ופגם בתורה שהיא חכמתו יתברך נקרא אבי ואמי עזבוני: וראה לקמן שמע"צ (פט, ב) שפירוש זה הוא (בכללות) כהפירוש שבלקו"ת שמע"צ פג, ב ורק שהוא "בענין אחר קצת". — לקו"ש ח"ז ע' 231.
כי ההתחלקות הוא מחכמה ולמטה: "ולכן יש בחכמה קצת דין כמ"ש החייט". — אוה"ת פ' פינחס ע' א'רכ.
אבל למעלה מן החכמה . . **התכללות**: באוה"ת פ' משפטים ע' א'קפו מציין על זה "ואסיפה זו פי' בלק"ת שם [— הכוונה לכאן] בבחי' שאין שם התחלקות כלל דהיינו

למעלה מן החכמה, וזהו ע"ד שנתבאר בתו"א בהביאור ע"פ וקבל היהודים וקבל בלשון יחיד כו'. ע"ש".

לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.

כי ה' יתן חכמה: משלי ב, ו.

זכר חסדו: תהלים צח, ג.

אשה יראת ה': משלי לא, ל.

בת תחלה סימן יפה לבנים: ב"ב קמא, א.

והשכליים נק' בשם או"א: ראה זח"ב פה, א. זח"ג רצ, א.

שהמדות . . מן השכליים: ע' סש"ב ח"א (פ"ג). [כ].

אל תסתר פניך: תהלים כז, ט.

שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.

והאלקים עשה שיראו מלפניו: קהלת ג, יד.

סוף דבר הכל נשמע: קהלת יד, יג.

שעל דמות הכסא כמראה אדם: יחזקאל א, כו.

ויצונו ה' לעשות את כל החוקים: דברים ו, כד.

ידעתי . . יעשה האלקים: קהלת ג, יד. [כ].

כי הנה תכלית בריאת העולמות . . בא"ס ב"ה ממש: מובא אוה"ת שמות ע' פח.

אין מלך בלא עם: בחיי וישב לח, ל. ור"פ בלק. ועוד.

מלכותך מכ"ע: תהלים קמה, יג.

צחוק עשה לי אלקים: בראשית כא, ו. קטע מכאן מובא בסה"מ תרל"ג ע' עדר.

שמדת אלקים והצמצום: נסמן לעיל סד, ג.

ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.

בטל רצונך: אבות פ"ב, מ"ד.

כי העולם . . וכמ"ש בע"ח . . דמל' דעשי': באוה"ת שמיני כרך ב ע' תסג מעתיק קטע זה ורושם: "וכמ"ש בכ"י רבינו ז"ל בהג"ה לתורה ע"פ שובה ישראל".

וכמ"ש בע"ח: שמ"ג ציור עולמות אבי"ע (פ"א). [כ].

בסש"ב שער היחוד והאמונה: במפתח המקומות שהובא בהם ס' התניא — נדפס בס' המפתחות לספרי דא"ח דאדה"ז, ע' 327 בסופו, מציין ע"ז: "פ' ג'-ו' ?".

בד"ה להבין הטעם: תו"א ג, ד.

ובד"ה ולהבין בתוספות ביאור: תו"א ד, א.

ועמ"ש במק"מ פ' צו (**בדף כ"ו ע"ב**): ראה גם לעיל פ' שלח מ, א.

דכולא קמי' כלא: זח"א יא, ב.
ישראל לי ראש: ע"ל שלח (מח, ב). וש"נ. [כ].
וברא כרעא דאבוה: ע"ל (יב, ג). [כ]. וש"נ.
כי לי בנ"י עבדים: ויקרא כה, נה.
עד הוא לשון נצחית: ביאור על ד"ה שובה ישראל עד ל' נצחי ע' בוך פערטעל שתח"י (כג, א). [כ].
ראה ד"ה שובה — תשד"מ.
לא תבשו ולא תכלמו עד עולמי עד: ישעי' מה, יז.
לעדי עד ימלוך: פיוט מלך עליון.
שכשמו כן הוא אין לו סוף: ראה אוה"ת ענינים ע' קמב שמציין לכאן. ראה שם בהערה בשולי הגליון.
גלו לאדום שכינה עמהם: ספרי במדבר לה, לד.
ע"ל כי תצא הב' (לה, סע"ד). [כ].
והעיקר להשיבה: אוה"ת בראשית תקנו, א: (ר"ל בחי' מל').
להיות יחוד"ת כמו יחו"ע . . אהל בל יצען: ראה באוה"ת פ' שלח ע' תקיח, דשם מפרש באופן אחר, ומוסיף ומ"מ אמת ג"כ כמש"ל. ע"ש.
בחי' תרין ריעין דלא מתפרשין: זח"ב נו, א. זח"ג ד, א.
בלק"ת בזכריה: ראה לקו"ת פ' ואתחנן ע' פח. וראה שם ע' פט שמציין לכאן. אוה"ת פ' תצוה ע' א'תקפג וז"ל "ומבואר מזה בביאור ע"פ שובה ישראל עד שיהיה מדריגת המל' כמו מדריגת הבינה. שאו"א הם תרין ריעין וכמ"ש בלקו"ת בזכריה ע"פ ביום ההוא יהי'". ע"ש. לקו"ת זה נזכר לעיל פ' צו יא, ג. פ' במדבר יט, ג. פ' תבוא מג, ג. ר"ה נט, ד.
שמקדש ראשון עמד ת"י שנה כו' משא"כ לע"ל: ראה ביאוה"ז לאדה"א קא, ב. ובאוה"ת פ' ואתחנן ע' פח.
כמ"ש באד"ר (דקל"ז סע"א): "מבואר באד"ר דקל"ז סע"א שהוא ע"י המשכת מו"ס דעתיקא, ובאדר"ז דרצ"ג סע"ב, ומזה יומשך שיהי' אהל בל יצען". — אוה"ת פ' תצוה ע' א'תקפג. ונזכר גם באוה"ת פ' ואתחנן ע' פט. וביהל אור ע' רלז.
יתד הוא המקשר ומחבר . . ס"פ תרומה: נתבאר באוה"ת פ' תצוה ע' א'תקפב ואילך.
סד"ה כי ההרים ימושו: לעיל תצא מא, ב.
כי כה אמר רם ונשא שוכן עד: ישעי' נז, טו.
ה' ימלוך לעולם ועד: שמות טו, יח.

שע"י עון נכשל כאדם הכושל רגלו: ראה ד"ה שובה ישראל תשל"ו (נדפס בסה"מ מלוקט ח"א).
שאלו לחכמה הנפש החוטאת במה תתכפר: ראה ירוש' מכות פ"ב, ה"ו.
יל"ש תהלים רמז תשב. וראה אודות גירסא זו בלקו"ש ח"ד ע' 1358 מווי העמודים לבן השל"ה פכ"א. ובסה"מ תרל"ו ח"ב ע' שצב (גירסא זו הובאה גם בסה"מ תקס"ב ח"ב ע' תקלא. תקס"ג ע' כ. תקס"ח ח"ב ע' תשיג. ס' מאמרי אדה"ז על פרשיות ח"ב ע' תרסט. וראה סה"מ תרל"ו שם ע' שי וע' שמו. לקו"ש ח"ח ע' 158. ועוד).
לרחם ולחון אע"פ שאינו הגון: שמו"ר ספמ"ה.
ותן בלבנו בינה להבין: ברכת ק"ש של שחרית.
היינו להבין דבר מתוך דבר: חגיגה יד, א. סנהדרין צג, ב.
קרבן לה', אשה ריח ניחוח לה': ויקרא א, ב. ט. ובכ"מ.
התפלה היא במקום קרבן: ברכות כו, ב.
ומיכאל עומד ומקריב נשמותיהן: ראה מנחות קי, א תוד"ה ומיכאל.
מיכאל כהנא רבא: זח"ג (לג, א). [כ]. זח"ב רלא, א.

דף סח

שיוהכ"פ אסור בנעילת הסנדל: יומא רפ"ח. הובא באו"ח סתרי"ד, ב. וראה גם ד"ה להי"ע שאין יוצאים במנעלים ביוה"כ במאמרי אדה"ז הקצרים ע' שלז. אוה"ת חנוכה ע' 606. ש"ש כרך ה' ע' ב'קכב.
וכמ"ש בשל"ה: במס' יומא פ' רע"א [רלז, ב] בשם הרמ"ק ז"ל. [כ].
מט"ט וסנדל קושר כתרים לקונו: חגיגה יג, ב תוד"ה קושר.
ארי' דאכיל קרבנין: זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א. ראה לעיל פ' במדבר יא, א. לקמן פ' האזינו עז, ד.
לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
שהפנים בעצמן אין באים לידי גילוי: ראה ד"ה באתי לגני תשכ"ט סעי' ה (נדפס בקונטרס יו"ד שבט תשמ"ט).
אבקש: בכת"י [ראה להלן ברשימת הכתבי-יד] מסיים [ובכמה כתבי-יד נמצא קטע זה לעיל ז, ג שו"ה יחודא, אחר תיבת: מתפרשין] עד בחי' עבד [בכמה כתבי-יד: ועד]. עמ"ש בפי' המבורך לעולם ועד (זח"ב קלה, ב). ועמ"ש בזהר ר"פ וארא עד לשון עד אשת חיל עט"ב וזהו בתחלה [בכמה כתבי-יד: בנעילה דיוהכ"פ]. בשכמל"ו בקול רם ע"י שובה עד וד"ל. [כ].

יום כיפור

דף סח

לבאר ענין יו"כ: הנחת כ"ק אדה"א בסה"מ אתהלך לאזניא ע' רו בהתחלת ד"ה כי שבת שבתון הוא לכם. וראה ברשימת המאמרים שבסו"ס מאמרים הקצרים ע' תרכו הערה 177 שמאמר זה אולי נאמר בתחילת שנת תקס"ב.

באוה"ת דברים כרך ו ב'תקיט יש הוספה לד"ה זה.

שבת שבתון הוא לכם: ויקרא כג, לב.

שבת שבתון היא לכם: ויקרא טז, לא.

עבר על מ"ע ושב . . מל"ת . . ויו"כ מכפר: יומא פו, א. וש"נ.

מ"ע . . שדוחה את ל"ת: ראה יבמות ג, ב. ובכ"מ.

השיבנו ה' אליך ונשובה: איכה ה, כא.

כי פנו אלי עורף: ירמי' ב, כז.

מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.

לית אתר פנוי מיני': ת"ז תנ"ז.

והוא הוא הנותן לאדם כח וחיות לחיות: "הרי אלקים חיים מחיה נפשו וזנו ומפרנסו אף שלא ישכיל בלבו תמיד שהוא חי מאלקים חיים". — סה"מ אתהלך ע' רו.

ושמרו בנ"י את השבת: שמות לא, יז.

מלכותך מל' כל עולמים: תהלים קמה, יג.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

אתה הוא עד שלא נבה"ע: נוסח התפלה. וראה הק' השל"ה בתחלתה בדיוק נוסחא זו.

הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.

אשר שם משכן החכמה: כן הוא בדפוס ווילנא תרס"ד ואילך. אבל בדפוסים הראשונים ובאוה"ת בהר כרך ג מעתיק קטע מכאן, ובמקום תיבת: "החכמה", איתא: "ההתבוננות".

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

אנת חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

ישראל עלו במחשבה: ב"ר רפ"א.

קטע מובא באוה"ת בראשית כרך ג תקנד, א.

ואתה נפחתה בקרבי: ברכת אלקי נשמה.

מאין באת: אבות רפ"ג.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

ועמ"ש ע"פ האזינו השמים: לקמן עא, ד.
שבת להוי' אלקיך: שמות כ, י. דברים ה, יד.
ביני ובין בנ"י אות הוא: שמות לא, יז. ראה ד"ה חייב אדם לברך תרל"ח ע' כג.
ששת ימים תעבוד: שמות כ, ט. דברים ה, יג.
מי שטרח בע"ש יאכל: ע"ז ג, א.
בתקונים אמרו כי התפלה היא סולם: תיקון מה, וראה זח"א רסו, ב. בהשמטות זח"ג שו, ב. קטע נעתק באוה"ת פ' ויצא כרך ד תתמא, ב.
ושלוחו של אדם כמוהו: ברכות ספ"ה. וש"נ.
ובמקורם הם אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל. זח"ב קיח, א.
אני כברוש רענן: הושע יד, ט.
מי רביעית נוטלין לידים: ריש ידים (נותנין).
ולא נאמר עוד אלקינו למעשה ידינו: הושע יד, ד.
כי ההשתחואה לעבודת כוכבים: ראה לעיל סד, ד. אוה"ת יתרו ע' תתקיז ואילך.
וממגד תבואות שמש: דברים לג, יד.
אין לך עשב מלמטה: ראה ב"ר י, ו. זח"א רנא, א.
וכשאדם מטריד מחשבתו ולבו . . מוריד שכלו שבראשו: מובא באוה"ת דרושים לש"ש ע' א'תפא.
ואת נפש אויבך יקלענה: ש"א כה, כט.
למשל קליעת האבן: ראה אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תפב ואילך.
תפלות במקום קרבנות תקנום: ברכות כו, ב.
יסוד האש הוא בלב: כמ"ש הטבעים וכ"ה בע"ח. (תניא פ"ג).
ונתנו בני אהרן הכהן אש: ויקרא א, ז.
מצוה להביא מן ההדיוט: עירובין סג, א. וש"נ.
אהרן שושבינא דמטרוניתא: זח"ג כ, א. קעז, רע"ב. קפ, ב. וס"פ שופטים.
והוא מז' הרועים: ראה תיקונים שבז"ח קד, א.
ועמ"ש בפ' עקב: לעיל טז, ג.
כל חד לפום שיעורא דילי': זח"א קג, א-ב.
בכל יום יהיו בעיניך כחדשים: פס"ז דברים ו, ו. רש"י דברים כו, טז.
ע"ל נצבים (מו, רע"ב). וש"נ. [כ].
חדשים לבקרים: איכה ג, כג.
ומחדש בכי"ת מעשה בראשית: ברכת יוצר.

ומחדש בכי"ת . . **מאין ליש**: באחד מהכתבי-יד בהם נמצא מאמר זה, רשום כאן על צד הגליון הגהה בכת"י הרה"ח וכו' מוהרא"י ריבלין: "(ע' לק"ת ד"ה כי ביום הזה יכפר (א) אות ב' ך"ו א' וד"ה זה מעשה המנורה מקשה ל"ג א')".

וחיותם רצוא ושוב: ראה יחזקאל א, יד.

צעק לבם: איכה ב, יח.

שמחי' ומהוה: להעיר מפרדס ש"ו, פ"ח, ר"ח ש' הקדושה ספ"ז. של"ה ש' האותיות מא' ג-ד (מח, ב). ושם אות ס (ע, א).

ברוך ה' אלקי ישראל: תהלים מא, יד.

זה שמי לעולם: שמות ג, טו.

שמי עם י"ה שס"ה: ת"ז בהקדמה. זח"א כד, א. שם בהשמטות תג, א. זח"ג רעח, ב. ת"ז (ד, ב). ועוד י"פ [יו"ד פעמים] כתב שם. [כ].

בביאור ע"פ שימני כחותם: לקמן שה"ש מו, א.

בד"ה ראה אנכי: לעיל פ' ראה יח, א.

בד"ה ולא אבה: לעיל פ' תצא לח, ג.

כמ"ש בפ' עקב: לעיל טז, ג ואילך.

לא יגורך רע: תהלים ה, ה.

עונותיכם מבדילים: ישעי' נט, ב.

וע"כ אם עבר על מ"ע . . **בביטול מ"ע**]: מובא בהמשך מים רבים תרל"ו פרק קעט.

כי ביום הזה יכפר עליכם: ויקרא טז, ל.

סד"ה חייב אינש: תו"א צה, ד.

נושא עון ועובר על פשע: מיכה ז, יח.

כארז בלבנון: תהלים צב, יג.

בזהר ויקרא די"ו ע"א: "בלבנון דא הוא עדן עילאה דעין לא ראתה". — אוה"ת חוקת ע' תתג.

אתכפיא סט"א . . **אסתלק**: זח"ב קכח, ב.

וישוב ירחמנו: מיכה ז, יט.

כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.

והגם שגם שבת נק' שבת שבתון . . **במקור נש"י**: מובא באוה"ת פ' בשלח ע' תרג ומוסיף ע"ז "נמצא דוקא ביוהכ"פ מאיר שבת שבתון והוא עת"י במקור נש"י, משא"כ בשבת אין מאיר בחי' זו ממש במקור נש"י כי עליית המל' עד אבא". עכ"ל שם. וכ"ה שם עוד הפעם בע' תרכא.

שבת שבתון: משש"ש שנת תקע"א. בסוף סה"מ תק"ע ע' קמה נדפס הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי. הנחה אחרת שם ע' קסא. שם בע' קנז וע' קסו ביאור על מאמר זה.
מאמר זה בשינויים ובתוס' הגהות נדפס באוה"ת ש"ש כרך ה ע' ב'קטו. שם ע' ב'קכה, כעין קיצור.
שבת שבתון מקרא . . קודש: ויקרא כג, ג.
ובפרשת אחרי כתיב: ויקרא טז, לא.
וגם לכאורה כאן היה ראוי לומר חקת עולם: קושיא זו ליתא בהנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תק"ע ע' קמה. ובהנחה אחרת שם ע' קסא. אבל נמצא ברשימה מהמאמר נדפס שם ע' קנז "ושם נאמר חקת עולם לדורותיכם".
וכפר על הקדש מטומאת בנ"י: ויקרא טז, טז.

דף סט

ע"מ (**מאמר חיקור דין ח"א פי"ג**): בספר עשרה מאמרות לרמ"ע מפאנו וז"ל שם: "ואף בעבודת יה"כ כתיב וכפר על הקודש ובאהרן משתעי קרא שיטהר הקדש העליון מטומא' בני ישראל והשוכן אתם בתוך טומאתם כן יעשה לאהל מועד כי אין חבוש מתיר עצמו" עכ"ל. ובפי' יד יהודה שם פי' אין חבוש מתיר עצמו ע"כ הוצרך אהרן לכפר על הקדש העליון ע"ש.
וגם מ"ש בסוף הפרשה וכפר את מקדש הקדש: קושיא זו ליתא בהנחות הנ"ל. ובאוה"ת כאן.
היום לעשותם: דברים ז, יא.
בזהר ע"פ ואברהם זקן: זח"א קכט, א. רכד, א. [כ].
ימים יוצרו: תהלים קלט, טז.
ואפילו מצות כהנים וכה"ג: ראה באגה"ק סי' כט (קמה, ב) "לבד מצות התלויות במלך שהוא מוציא כל ישראל". וראה ע"ז בלקו"ש חי"ח ע' 192 בהערה 55. לקו"ש ח"ל ע' 220.
בסה"מ תק"ע ע' קמו ובאוה"ת כאן ע' ב'קטו נוסף "חוץ ממצות המלך שכל ישראל יוצאים במלך לבדו לפי שהוא הכולל כו'". וראה בדרך מצותיך מצות מנוי מלך.
ראה לעיל פ' בהר מב, ב. פ' שלח לח, ד. לקמן שה"ש לה, ד. אוה"ת סוכות ע' א'תשכט.
חדא: זח"א רכד, א. [כ].
בד"ה הבאים ישרש: ראה תו"א נג, ד. בסה"מ תק"ע ע' קמה נמצא כאן הוספה במוסגר: "והענין ידוע ומבואר במ"א מפני שהמצות נעשה בדברים גשמיים דדצ"ח דנוגה וכאשר

מתברר ועולה שהנעשה מהם בחי' לבוש מקיף לנשמה האלקי' בג"ע וכמ"ש ותלבש אסתר מל' דאתלבשת הנשמה בלבושי מלכות כו' וע"י אותו הלבוש תוכל ליהנות מזיו כו' וזהו ימי"ם יוצר"ו כו'". ע"ש.

לשון הארה ובהירות: ראה בסה"מ תק"ע ע' קמו בפי' בהירות והזדככות. וראה גם באוה"ת פ' ואתחנן ע' רצג שלשון בהירות "שהוא מושלל לגמרי מכל בחי' יש".

כעצם השמים לטוהר: שמות כד, י. ראה לעיל כח, ג.

כל הנקרא בשמי ולכבודי: ישעי' מג, ז.

יצרתה בעולם המלאכים: ראה פרדס שט"ז. ע"ח שמ"ב, פ"א. ש"נ ספ"ח. ורפ"י. ועוד. וראה ג"כ זח"ב מג, א. הקדמת ת"ז (ג, ב). הובא בפרדס וע"ח שם. וראה תניא רפל"ט.

בביאור ע"פ ושמתי כדכד: ראה לעיל כז, א.

וקדשתו: ויקרא כא, ח.

וכה תעשה להם לטהרם: במדבר ח, ז.

ההפרש בין טהור לקדוש ראה אוה"ת פ' ואתחנן ע' רצב ואילך. ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' שלד ואילך. ובכרך ב ע' תתקט ואילך.

יהי אור יהי רקיע: בראשית א, ג. ו.

שבמח' אחת ברא הקב"ה: זח"ב כ, א. ראה לקמן שה"ש ט, ב.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

בינה מקננא בכורסיא: ת"ז ת"ו.

כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

דברה תורה כל' בנ"א: ברכות לא, ב. וש"נ.

ויעף אלי אחד מן השרפים: ישעי' ו, ו.

בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.

ישראל עלו במח': ב"ר רפ"א.

יוצר אור ובורא חושך: ישעי' מה, ז. נתבאר בסה"מ תק"ע ע' קמז ואילך.

שהחשך למעלה מהאור ורומז לתש"ר: ראה פע"ח ש"ז, פ"א. מ"ח מס' תפלת הבריאה פ"א, ז-ח.

וע' שה"ש ד"ה שחורה אני הא', פ"ב (ד, סע"ג). וש"נ. [כ].

ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.

לא נערוך אליו קדושתו: פיוט יגדל.

ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.

ואתה הוא קודם שנבה"ע: תדא"ר פכ"א. נוסח תפלת השחר (עד שלא).
קדוש . . ה' צבאו': ישעי' ו, ג.
דאכל בי עשרה שכינתא שריא: סנהדרין לט, א. וש"נ. ראה בספר השיחות תנש"א ח"א ע' 414 שמתווך בין מה שכתוב בתניא פ"ו ובפרק יא, ומה שכתוב כאן ע"ש.
הגבל את ההר וקדשתו: שמות יט, כג.
ואנשי קודש תהיון לי: שמות כב, ל.
עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם: ב"ב עה, ב.
ימי האדם קצובים לו במספר: ראה איוב ז, א.
מצות צריכות כוונה: ברכות רפ"ב. וש"נ.
בכהאריז"ל . . הריני מקבל עלי עול מ"ע של ק"ש: ראה מ"ח מס' תפלת הבריאה פ"ד, א.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז. בסה"מ תק"ע ע' קנא מסביר "(כמ"ש אני ראשון ואני אחרון, אני אותיות אי"ן בחי' כתר כמ"ש והחכמה מאין כו', ונעוץ תחלתן בסופן בבחי' כת"ר מל' שנק' אנ"י אחרון וכמאמר דכתר מל' איהו כתר עליון כו' ולמעלה מעלה עד בחי' מל' דא"ס שהוא מחשבה א' דאנא אמלוך שבעצמות כו' כמ"ש במ"א וד"ל)".
אבא יסד ברתא: זח"ג (רמח, א. רנו, ב. רנח, א). ובת"ז (תכ"א) סא, ב. (תס"ט) קה, ב. קו, ב. [כ].
כ"ע דאיהו כתר מל': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
דאי' בת"ז: (תכ"א) סא, ב ד' זיטאמיר. [כ]. בת"ז הנפוצים הוא בדף מו, א ואילך. וראה אוה"ת בראשית כרך ד תשפג, א.
נזרקים בקדש העליון: ראה בסה"מ תק"ע ע' קנא משל מדבר הנצרר בלבוש כשזורק על ידו, ע"ש.
בד"ה נאוו לחייך בתורים: לקמן שה"ש יג, א.
ובד"ה אסרי לגפן: תו"א פ' ויחי.
אני כברוש רענן: הושע יד, ט. ראה גם לעיל פ' אחרי כו, ב. ובסה"מ תק"ע ע' קנב מבאר למה נמשל לברוש רענן: "(לפי שהמדות הן בחי' צומח ונגדלים למעלה עד בחי' המדות שבחכמה שנק' ארז בלבנון כמ"ש כי האדם עץ השדה וזהו וידבר שלמה כו' מן הארז אשר בלבנון כו' כמ"ש במ"א)".
אני היא מדת מל' ית': ראה זח"ג מט, ב. וראה ג"כ מא"א אות א, סעי' קב וביאיר נתיב שם.
וצדקה תרומם גוי: משלי יד, לד.
וצדקה תהי' לנו: דברים ו, כה. ראה לעיל פ' אמור לד, ב ובמ"מ לשם.

ת"ת שהיא כנגד כולם: פאה רפ"א.
סוס ורוכבו רמה: שמות טו, א.
זרקא כאבנא בקירטא: בת"ז (תכ"א) סא, ב. יעו"ש. [כ]. וראה גם ס' מאמרי אדה"ז על עניינים ע' רסג.
אבנים הם אותיות: ראה ס"י פ"ד, מי"ב.
ושמרתם את השבת: שמות לא, יד.
קדש ישראל לה': ירמי' ב, ג.
קדש . . חכמה: מא"א אות ק, ס"ז.
והמצות הם נק' מצות המלך: להעיר מב"ב קנט, א. תוספתא נגעים פ"ג: גזירת מלך היא. מנוסח הברכות: מלך העולם אשר קדשנו במצותיו. ועוד.
למנהג המבואר בפע"ח: ש' השבת פ"ג. [ופ"ד. — כ]. וראה סה"ש תש"ב ע' 19.
כי ששת ימים עשה ה': שמות לא, יז.
קדש ישראל לה' ראשית תבואתה: ירמי' ב, ג.
דגנך ותירושך ויצהרך: דברים ז, יג.
דגנך זה התלמוד: ב"ר (פס"ו, [כ]). וראה לעיל בפ' קרח (נד, ד). [כ].
ותירושך . . הם פנימית התורה הנקרא רזין דאורייתא . . שמן שצף ע"ג יין הוא רזא דרזין: בארוכה באמרי בינה שער הק"ש פנ"ג ואילך. מאמרי אדה"א דברים ח"א ע' רמה. אוה"ת תצוה ע' א'תרנח. ועוד. ד"ה ברוך שעשה ניסים תשמ"ג סעי' ד ואילך (סה"מ מלוקט ח"ב ע' ריג).
וראה גם באוה"ת פ' קרח ע' תרצג.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.
שמן שצף ע"ג יין: ראה דב"ר ז, ג.
זית נמי תבואה איקרי: ע' הון עשיר פ"א דחלק מ"ב תירוש נמי נק' תבואה. וע"ע במס' נדרים (נה, א). וע' ר"ה (יב, ב) רש"י ותוס' ול"מ כל' הטהור. [כ].
תלת קשרין מתקשרין דא בדא: ראה זח"ג עג, א.
ועשית אתם: ויקרא כב, לא.
אשר יעשה אותם האדם: ויקרא יח, ה.
עוסק בתורה לשמה: אבות רפ"ו.
מתחלה . . שנקראת על שמו: ע"ז יט, א.
והיתה נפש אדני . . ואת נפש אויביך יקלענה: ש"א כה, כט.
בזהר ס"פ משפטים (**דקכ"א סע"א**): נזכר לעיל פ' פנחס עט, ג. פ' נצבים נ, ג.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

דף ע

המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת: טושו"ע או"ח ר"ס תקפב.
קדש העליון זהו בחי' סוכ"ע: ראה באוה"ת פ' בלק ע' תתקנה.
ולא נערוך אליו קדושתו: בד"ה יגדל ושם אי' "לא" חסר "ו". [וראה לעיל סט, ב "לא"]. [כ].
בד"ה ועשית ציץ: תו"א פ' תצוה.
והבדילה הפרוכת לכם: שמות כו, לג.
הממלא כל שמהן ונק' שלימו דכולהון: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
יש קונה עולמו בשעה א': ע"ז י, ב.
ת"ח שעבר עבירה ביום אל תהרהר אחריו בלילה: ראה ברכות יט, א.
כף הקלע תחלה: וע"ל ר"פ דברים (א, ב). וש"נ. [כ].
שעוה"ב הוא בחי' זיו השכינה: ברכות יז, א.
השוה ומשוה קטן וגדול: פיוט וכל מאמינים.
כחשכה כאורה: תהלים קלט, יב.
גם חשך לא יחשיך: תהלים קלט, יב.
שעוה"ב נק' עולם ברור: ב"ב י, ב.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
כי עמך מקו"ח: תהלים לו, י.
עבר אדם על ל"ת ושב: יומא פו, א.
אנכי כולל כל המ"ע . . המל"ת: של"ה ר"פ יתרו בשם הקדמונים.
הנפש אלקית . . אינה חוטאת: "וכמ"ש בזהר [ח"ג יז, ב] נפש כי תחטא תוהא הוא דהיא חלק אלוה ממש מבחי' כלים הפנימים דע"ס דבי"ע כו'". — סה"מ תק"ע ע' קנה.
אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.
אחור למע"ב: ברכות סא, א. [כ]. ראה ב"ר פ' ח, א.
תוצא הארץ נפש חי': בראשית א, כד.
ארץ . . ממנה יצא לחם: איוב כה, ה.
והיתה לראש פנה: תהלים קיח, כב.
בר"נ . . עדיין לא אכילנא בישרא דתורא: ב"ק עא, ב. עב, א. וראה באוה"ת ויקרא כרך א ע' צא.
חמרא וריחי פיקחני: יומא עו, ב.

ומעלה אותם עד מקום הלוחות והארון: "ודוקא כשמזה נגד הארון ששם שורה בחי' קה"ק מטעם הנ"ל". — סה"מ תק"ע ע' קנה ע"ש. ובאוה"ת ש"ש ע' ב'קכא.
תשובה בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
וזרקתי עליכם מים טהורים: יחזקאל לו, כה.
שלימו דכולהו וממלא כל שמהן: בפתח אליהו. [כ].
מצוה להתענות בכל הט' ימים: ראה שו"ע או"ח סתקפ"א, ב.
והו"ע הנסירה: ראה פע"ח ע' ר"ה, פ"א ואילך.
וישמן ישורון . . שמנת עבית: דברים לב, טו.
ועמ"ש ע"פ כי אברהם לא ידענו: תו"א צג, א ואילך.
התענית . . ונק' יום רצון: ראה ישעי' נח, ה.
התפשטות חיותו הוא בהיפוך ממעלה למטה: באוה"ת דרושים ליוהכ"פ ע' א'תקפז כתב זה בשם השל"ה דרי"א ע"ב ע"ש. וראה לקמן שה"ש יד, ב בפי' ולחיותם ברעב שהחיות שלהם הוא מבחי' הרעב. וראה גם בסה"מ אדה"א במדבר ע' רס.
וביוהכ"פ הוא התגלות רעוא דכל רעוין: ראה פע"ח שער יוהכ"פ, פ"ה.
איש מזריע תחלה יולדת נקבה: נדה כה, ב. וש"נ.
סד"ה והיה מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר ו, ג.
ולכן בפ' אחרי שלא נאמר ועניתם: באוה"ת פ' במדבר כרך ה ע' א'תרסד מציין לכאן: "ע' בלק"ת בד"ה שבת שבתון ששניהם הם שבת שבתון ועכ"ז יש הפרש בהם בין הוא להיא, ונת' שם שבשבת שבתון היא נאמר חוקת עולם שבחי' זו נמשך ביוהכ"פ אעפ"י שלא יש בחי' אתעדל"ת וזהו חוקת עולם, אבל בשבת שבתון הוא נאמר ועניתם את נפשותיכם בתשעה היינו כאשר יש בחי' האתעדל"ת להפוך כל הט' מדות, ואז נמשך ביוהכ"פ בחי' שבת שבתון הוא בחי' משפיע, וע"ד אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, פי' שכאשר יש אתעדל"ת אזי אשה היא כנס"י מזרעת תחלה בחי' אתעדל"ת לענות בתשעה הם מ"מ אזי יולדת זכר היינו בחי' שבת שבתון הוא לשון זכר" עכ"ל. נדפס גם בסה"מ תרכ"ו הוצאה שני' ע' קסא.
אשה מזרעת תחלה: ע' לעיל ר"פ תזריע. וש"נ. [כ].
איהו וגרמוהי חד: הקדמת ת"ז (ג, ב).
ביאור מעט ע"פ שבת שבתון: בסה"מ תק"ע נדפסו ב' ביאורים.
בביאור ע"פ ושמתי כדכד: ראה לעיל כז, א.
חסד דרועא ימינא . . לאו מכל אלין מדות: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

הכלים דאצילות הם אלקות ממש: ראה אגה"ק סי' כ בתחלתו. ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.
ומשם יפרד: בראשית ב, י.
בד"ה זכור את יום השבת לקדשו: תו"א עא, א.
בפ' בהעלותך (**דקנ"א ע"ב**): הלשון נעתק באוה"ת פ' בהעלותך ע' שסה.
כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ז: [שמ"ב] לפנינו הוא פ"ה וצ"ל כן כי ה' פרקים חסר שם. [כ].
בביאור ע"פ וידבר אלקים את כל הדברים האלה: לעיל פ' במדבר יז, א ואילך.
בד"ה להבין מ"ש בהגדה: לעיל פ' צו יא, ד ואילך.
באגה"ק . . דוד שם: ושם בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנו, רע"ב). [כ].
בע"ח שמ"ז פ"א: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו פ"ו בש' ס' אבי"ע. [כ].
בע"ח שמ"א פ"ז: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו בש' המוחין (רפ"ה. וספ"ז). [כ].
אני אותיות אין: ראה מא"א אות א, סס"ד.
ע"ל במדבר (יח, ג). וש"נ. [כ].
ועיין בזהר פ' שלח (**דקנ"ח ע"ב**): ראה לעיל פ' שלח מב, ד ובכ"מ.
בזהר בראשית דף כ"ד ע"א: ראה סה"מ תרכ"ז [הוצאת תשנ"ט] ע' לד.
בביאור ע"פ כי אתה נרי: ראה תו"א מ, ג.
בזאת יבא אהרן: ויקרא טז, ג.
בזאת . . שהיא מדת מלכותו ית': מא"א אות ז, ס"ג.

דף עא

וכסיל לא יבין את זאת: תהלים צב, ז.
שבת הוא מוחין דאבא: ראה קה"י בערך שבת.
בזהר ר"פ יתרו: ראה אוה"ת תצוה ע' א'תריד.
בפי' הרמ"ז ברע"מ פ' עקב: דף רעא, א.
כהן זהו בחי' חסד: ראה זח"א בהשמטות רנו, ב. רנח, ב. זח"ג קמה, ב.
בד"ה ועשית בגדי קדש לאהרן: תו"א פב, א ואילך. וראה במ"מ שם להמאמר שנסמן לכמה מאמרים באוה"ת לשם.
לך אמר לבי בקשו פני: תהלים כז, ח.
בד"ה ואתם נצבים: לעיל מד, ג.
בד"ה קול דודי: לקמן שה"ש יד, ג ואילך.

יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני: ויק"ר כד, ט. ב"ר מקץ (פ"ד [כ]). ועל"ק ברכה (צג, ד) מאדמו"ר. [כ]. ראה לעיל נ, ב.

דאין ר"ל כמו מהותו ועצמותו . . **בחי' עתיק**: ראה ד"ה במדבר סיני תרס"ו ע' רלה. ד"ה אם בחקותי תלכו רס"ז (בהמשך תרס"ו). ד"ה וה' אמר תער"ב.

בד"ה והיה מדי חדש: לקמן צו, ג.

עפמ"ש הרמ"ז בפ' ויקרא: ראה גם לעיל פ' עקב יד, א ובמ"מ לשם. ובאוה"ת פ' נצבים ע' א'פ.

כשמן הטוב . . **יורד על הזקן**: תהלים קלג, ב.

ע"פ הנותן שלג כצמר: סידור עם דא"ח סג, ב ואילך.

שער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.

שו"ה חסד — שהם: וע' תו"א ד"ה ועשית ציץ סוף ביאור על הנ"ל. [כ].

ב' פעמים מצפ"ץ ב' פעמים הוי' הוי' שלפני הי"ג מדות: זח"ג קלא, ב. ע"ח שא"א, פי"א. פע"ח ש' הסליחות, פ"ד. ש' הכוונות דרושי ויעבור, דרוש ג ואילך. מ"ח מס' שארית האצי', פ"י ואילך. ועוד.

ראה זח"א כ, א. ראה אוה"ת פ' יתרו ע' א'תתקצז שמביא מהזהר שם "מצפ"ץ" היינו שם הוי' בא"ת ב"ש. וראה גם שם ע' א'ב ואילך. [וראה שם ע' א'ה למה צריך להיות ההמשכה בסדר א"ת ב"ש]. אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תקפח ואילך.

זכר חסדו: תהלים צח, ג.

ומבואר בלקו"ת פ' קדושים: — להאריז"ל. ראה לעיל פ' בהר מד, ד.

וס"פ צו (**דל"ב סע"א**): נעתק לעיל פ' בהעלותך לב, ג.

בזהר ס"פ פקודי (**דף ר"ס סע"ב**): ראה גם לעיל פ' בהעלותך לא, ב.

רדל"א שהוא עתיק: ראה המשך תער"ב-ב ע' א'קסט.

בע"ח שמ"א פ"ג: בדפוס שקלאוו תק"ס.

צ"ל "פ"א". [כ].

בביאור האדר"ז להרח"ו: ראה ד"ה פדה בשלום תשכ"ו (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ו ע' נב ואילך).

נמצא ומתעלם ומתגלה: ראה תער"ב שם ע' תשע ביאור הג' לשונות. סה"מ תרס"ו ע' תמב.

כי עיקר עתיקא הוא הא"ס: מובא בד"ה שובה ישראל תשל"ז (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ד ע' יז).

בפי' הספד"צ להאריז"ל: ראה סה"מ תש"ט ד"ה זה היום סעי' ח.

הטוב כי לא כלו רחמיך: ברכת מודים.

האזינו

דף עא

האזינו השמים: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ג כרך ב ע' תשנו. ובע' תשסג ביאור. הגהות וקיצורים נדפסו באוה"ת האזינו ע' א'תרלח ואילך. א'תרמט ואילך. שם בהוספות ע' א'תתקמב הגהה לסוף אות א'. ביאור נדפס שם כרך ה ע' ב'קמ. כרך ו ע' ב'תקכא "שייך לסד"ה האזינו הא'".

הדרוש במאמרי אדה"א ח"ד ע' א'קסג מיוסד על ד"ה זה.

ד"ה תורה צוה תרל"ג (ח"ב ע' תקנא) מיוסד (חלק) על מאמר זה.

בענין דפ' האזינו שייכות לתשובה, וגודל מעלת פ' האזינו נתבאר בשיחת ש"פ האזינו תשמ"ב, וביאור הסיפור מתלמיד הרמב"ן המובא בסדר הדורות ובספר עמק המלך.

האזינו השמים . . **יערוף כמטר**: דברים לב, א-ב.

כנס"י שאלה שלא כהוגן: תענית ד, א. ראה גם לעיל סד, ב. אוה"ת נ"ך כרך א ע' תלט. אוה"ת פ' נח תריב, א.

אהי' כטל לישראל: הושע יד, ו.

מה שהם המשילו . . **כגשם או לטל**: במאמרי אדה"א כאן ע' א'קסג.

ההפרש בין גשם לטל: אוה"ת כאן ע' ב'קמ ואילך. ראה ספר המאמרים תרל"ג ח"ב ע' תקנג. סה"מ תרל"ד ע' מא.

תשובה קדמה לעולם: ב"ר א, ד.

פסחים (נד, א). [כ].

כי הנה תשובה קדמה לעולם: בבוך 788 קיט, א נוסף הגהה מהרא"י ריבלין "(עמ"ש ע"פ מי אל כמוך)".

נמצא כל ימיו בתשובה: שבת קנג, א. ראה שיחת תענית אסתר — תשמ"ב (הנחה בלתי מוגה): שכללות ענין התשובה הוא — "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה", ולכן גם כאשר שב בתשובה ביום שלפנ"ז (ו"תורת אמת" קוראת לזה בשם "תשובה"), הנה למחרת נדרשת ממנו עבודת התשובה באופן נעלה יותר. זאת אומרת: נוסף על המבואר בתניא (פרק כט) ש"אף שכבר עשה תשובה נכונה, הרי עיקר התשובה היא בלב, והלב יש בו בחי' ומדרגות רבות כו'" — הרי כאן מדבר אודות עבודת התשובה באופן וסוג נעלה יותר. כי: בתניא (שם) מדובר (גם) אודות תשובה מיראה, כמובן מתוכן

הפרק, ואילו בענייננו מדובר תשובה מאהבה — תכלית העילוי שבעבודת התשובה, עד ש"זדונות נעשו לו כזכיות" (לא רק "כשגגות").

עיקר התשובה: ראה לקו"ש ח"כ ע' 279. 438. סה"ש תנש"א כרך א ע' 172.

כמ"ש והרוח תשוב: ראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'קיג.

בלקו"ש חי"ט ע' 160 מבאר שעיקר התשובה לעלות לבחי' רוח, ואז יהי' תשוב אל האלקים ע"ש.

ביאור הדבר הנה אנו אומרים: קטע מובא בהמשך מים רבים תרל"ו פרק קעה. ובכרך ב שם ע' תקיט.

נשמה שנתת בי טהורה היא: ברכת השחר.

ויפח באפיו נשמת חיים: בראשית ב, ז.

כי על כל מוצא פי ה': דברים ח, ג.

בצאתו מההעלם אל הגילוי: ראה באוה"ת יתרו ע' תתקסב.

וע' בזהר פ' תזריע (**דמ"ז ע"ב**): בענין הבל הבלים. נתבאר בארוכה ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתעח ואילך.

עודנה בהעלם ומתאחדת עם הנפש: במים רבים תרל"ו פרק קעה כ' בהקיצור שם "והתחיל לבאר שרש הנשמה טהורה בראת כו' נפחתה להיות יש ודבר נפרד אבל בראתה כענין התקשרות לבוש המחשבה בנפש".

ומתאחדת עם הנפש: בבוך 788 הנ"ל נוסף: (עמ"ש במ"א ע"פ כי ביום הזה כופר בענין ולכבודי בראתיו דשם נת' שעולם המחשבה נק' בראיה וגם מובן למשכיל דד' בחי' לכבודי בראתיו יצרתיו ועשיתיו הן הן ד' בחי' דנתבאר כאן בראתיו כל עד נפחת כמ"ש במ"א).

אז ראה . . ויאמר לאדם: בהמשך מים רבים הנ"ל פרק קעו נוסף: "(ע' ברע"מ זח"ג קי"א ב' מפרש על אדה"ר)".

אז ראה . . שהם ד' בחי': לקו"ת להאריז"ל. ראה ביאורו בסה"מ תקס"ג ע' ד. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תקפח בסופו.

באוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תקפו "המכוון שכדי שיבא השפע מאוא"ס ב"ה המאציל העליון בבי"ע צ"ל ע"י ד' בחי' חו"ב ומדות ודבור". וראה שם ע' ב'תקעט.

במדרש רבה ר"פ כי תשא פ"מ: ראה גם אוה"ת פ' כי תשא ע' א'תתקנא. פ' וארא כרך ז ע' ב'תקעט.

ובלק"ת ר"פ בראשית: להאריז"ל. נתבאר באוה"ת פ' עקב ע' תקפה. וראה שם ע' תקעט.

ובזהר . . ח"א דף ה' סע"א . . ח"ג קי"א ב': נזכרים באוה"ת כי תשא ע' א'תתקנא דשם כ' "שם פי' דכ"ז על המ' שעליה נאמר ה' אלקיך בה וזהו אז ראה כו'".

כי חלק ה' עמו: דברים לב, ט. בלקו"ת מבאר כי חלק גו' בענין התשובה דבחי' "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה", שהיא תשובה עילאה. משא"כ באגה"ת [פ' ד-ו] מביא פסוק זה לבאר (בעיקר) הענין דתשובה תתאה.

ויש לומר, ששני הענינים ישנם בהימים שבהם קוראים פ' האזינו, כי בהתשובה שבעשי"ת (ועד"ז — בהד' ימים שבין יוהכ"פ לסוכות) — שתי מעלות (רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ו וראה שיחה הנ"ל ס"ח): "יפה ביותר" (היינו תשובה נעלית יותר, תשובה עילאה), ו"מתקבלת היא מיד" (היינו שגם בחי' התשובה שבכל השנה, שבכללות היא תשובה תתאה — מעלת עשי"ת ש"מתקבלת היא מיד"). לקו"ש ח"ט ע' 215.

בבחי' יעקב חבל נחלתו הוא הגוף: בבוך 788 הנ"ל בגיליון: "נת' שהנשמה ששרשה גבוה . . וכדי שתרד . . להתלבש . . בתחלה . . נתת בראתי יצרתיו נפחת כנגד ד' אותיות הוי' . .)".

לא כל הנשמה יורדת למטה: ראה לקמן בשה"ש טז, ד.

ונק' מזל: ראה ספר קיצורים והערות לתניא ע' נ-נא.

אדם אית לי' מזלא: שבת נג, ב. ב"ק ב, ב.

אין מזל לישראל: שבת קנו, א. נדרים לב, א.

אין מזל לישראל . . אבל יש בחי' מזל מקור הנשמה: "נראה שמפרשים מזל היינו מזלות ורבינו פי' אין מזל לישראל היינו שבחי' אין הוא המזל של ישראל, ונמצא שניהם אמת כי אין מזל לישראל הוא בחי' המזלות והילוך הכוכבים ומזלות, אבל בחי' אין הוא המזל של ישראל, וע' בלקו"ת בד"ה יונתי בחגוי הסלע [שה"ש טז, ד] שפי' מארז"ל אע"ג דאיהו לא חזי . . שא"א לומר על מזלות שהרי אמרו רז"ל אין מזל לישראל, אלא הכוונה הוא על בחי' שרש ומקור הנשמה, ובד"ה האזינו הא' בסופו [לקמן עג, סע"ב] פי' שבחי' טל הוא למלעה משורש ומקור נשמות ישראל שמקורם הוא במזלות דנוצר ונקה". וראה גם במאמרי אדה"א דברים ח"ד ע' א'קסט.

ראה סה"מ תרל"ג ח"א ע' רלט.

בפרדס בערה"כ ערך מזל: "הכתר נקרא מזל, והטעם כי הוא המשפיע ומזיל ומרביב לכל הספירות. וכמו שהמזל הוא עליון כן זה עליון לכל האצילות אמנם נק' מזל מצד בחינתו המתגלה ומשפיע לכלם" עכ"ל.

וכוכבים אשר חלק לכל העמים: ראה דברים ד, יט.
להחיות רוח שפלים: ישעי' נז, ט ו.
והרהורי תשובה שבאים לאדם: ראה לעיל פ' תצא לו, ד בשם הבעש"ט. ועיין גם לקמן שה"ש טז, ד.
אע"ג דאיהו לא חזי: מגילה ג, א.
ב"ק יוצאת ומכרזת: אבות ו, ב.
חזי שרואה ושומע הכרוזין של מעלה: לכאורה יש הפרש בין ראי' לשמיעה שראי' תופסת גשמיות הדבר. משא"כ שמיעה תופסת רוחניות, כמבואר באוה"ת ואתחנן ע' סג. ובהמשך תער"ב ס"ע תקמג ואילך. ע"ז תי' בשיחת ש"פ דברים תשמ"ז הערה 57 בשולי העמוד "ואולי י"ל שבשרשם מתאחדים, ועד שלפעמים גם שמיעה מכונה בשם ראי' (ראה מקץ מד, א ובראב"ע שם. אוה"ת וירא קד, ב וש"נ) אבל עצע"ק הכפל בלקו"ת "רואה ושומע", ואולי הכוונה לשרשם הנ"ל".
ממקורה ושרשה שלמעלה: בבוך 788 הנ"ל נוסף בגיליון: "(והיינו כמ"ש במ"א . . ושומר על . . הנשמה שבג"ע . .)".
בד"ה כי תצא: לעיל לו, ד.
נכרתה ממזל' ושרשה: בהמשך מים רבים שם פרק קעו נוסף: "שאצלו אינו נופל הרהורי תשובה ג"כ כו', ועכ"ז גם מי שנכרת נפשו משרשה ומקורה אל יאמר נואש לנפשו שגם לו יש תקוה" ע"ש.
נכרתה ממזל' ושרשה: בבוך 788 הנ"ל בגיליון: "(נת' שלא כל הנשמה נכנסת לגוף רק הארה ממנה אבל כל הנשמה מלמעלה נק' מזלא)".
ונוזלים מן לבנון: שה"ש ד, טו.
החכמה תחי': קהלת ז, יב.
נמשך מבחי' שלמעלה מן השכל . . בחי' אין שאינו מושג: בהמשך מים רבים הנ"ל נוסף קיצור לסעי' קעו: "קיצור ד' בחי' בחלק ה' עמו נגד ד' אותיות דשם הוי', עד שבאה להתלבש בגוף, ולא כל הנשמה מלובשת בגוף כ"א רק מקצת והארה ועיקרה היא למעלה זהו בחי' מזל וממנו נוזל למטה להארה המלובשת בגוף ונוזלים מן לבנון ע"ד החכמה מאין תמצא, וזהו מהות התשובה להשיב הנפש לשרשה בחי' האין כו'".
בג"ע נהנית מזיו השכינה: ברכות יז, א.
עד יעבור עמך הוי': שמות טו, טז.

דף עב

סעיף ב): סעיף זה ליתא בבוך 788. ובצד הגיליון יש הגהה מהרא"י ריבלין שא"א לפענח.
ועיין בבחיי פ' יתרו: בהוצאת שעוול ע' קצז. הלשון נעתק באוה"ת פ' בראשית כרך ג תקכב, א.
בשנת היובל הזאת תשובו: ויקרא כה, יג.
סד"ה וימצאו איש מקושש עצים: לעיל שלח מב, ד.
וסד"ה והיה ביום ההוא: לעיל ס, ב.
ע"פ שוש אשיש: לעיל פ' נצבים.
ובד"ה ביום השמיני עצרת: לקמן פה, ב.
פ"ד דאבות יפה שעה א' של קורת רוח: מי"ז.
דבזהר תרומה . . ומדרגת הרוח: ראה ד"ה אתם נצבים תשל"ו.
בזהר בפ' בראשית (**דל"ז ע"ב**: ראה גם לעיל פ' אמור לו, ד.
לא ידון רוחי: בראשית ו, ג.
ובס"י איתא אחת רוח אלקים חיים: פ"א, מ"א. אוה"ת פ' במדבר ע' לא.
עד יערה עלינו רוח ממרום: ישעי' לב, טו.
רוח האדם העולה למע': קהלת ג, כא.
רוחו ונשמתו מבחי' סוכ"ע: ראה הערת כ"ק אדמו"ר באוה"ת פ' שמות ע' פב בשולי העמוד.
ונתתי רוחי בכם וחייתם: יחזקאל לז, יד.
מתנה טובה יש לי בבית גנזי: שבת י, ב. וש"נ. זח"ג קכב, ב.
נותן בעין יפה הוא נותן: ב"ב סה, א.
ל' הרע"ב סופ"ד דב"ב ול' הרשב"ם שם (נג, א. סה, א. עא, א) כי לשון הש"ס (שם) מאן דיהיב וכו'. [כ].
במשנה פ"ד דתרומות: מ"ג.
עלי עין: בראשית מט, כב.
עין לא ראתה אלקים זולתך: ישעי' סד, ג.
זבחי אלקים רוח נשברה: תהלים נא, יט.
בכל לילה חוזרת נשמתו: ראה יהל אור ע' קטז.
מי יעלה בהר ה': תהלים נא, יט.
בכל יום צריך להיות . . בק"ש: ראה אוה"ת ויקרא כרך א ע' פט.
וישמע שאול: ש"א יז, יא.

ולמסור נפשו באחד: בבוך 788 הנ"ל מוסיף: (נת' ענין כל ימיו בתשובה למקורה ושרשה העליון וזהו שמע ישראל כו').
ראה נתתי לפניך . . ובחרת בחיים: דברים ל, טו. יט.
בכל דבר יש חומר וצורה: רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב, ה"ג.
ל' הרמב"ם במו"נ כ"פ. וספ"א מח' פרקים שלו. [כ].
לאהבה את ה"א כי הוא חייך: דברים ל, כ.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
ואם לעוברי רצונו כך: נדרים נ, ב.
פי' אחר שרואה שנמשך כ"כ חיים: ראה לעיל פ' שלח מז, א.
במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב.
שהם בחי' עוברי רצונו: בבוך הנ"ל נוסף בגיליון: "(עמ"ש במ"א בענין וכל קרבי כו' שיש מלאכים הנק' קרביים ע"ש שמבררים השפע והמובחר נמשך בעולמות עליוני' שיהיו נהנין מזיו כו', והפסולת נשפע למטה . . עוה"ז . . כמו צואה יחשב לגבי תענוגי אלקו' שבג"ע כו')".
במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב.
ויצעקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, ו.
שבת אותיות תשב: ראה ב"ר פכ"ב ביפ"ת. ראה לעיל בלק עב, א ובמ"מ לשם. אגה"ת פ"י ובליקוט פי' — חיטריק שם.
כי בו שבת מכל מלאכתו: בראשית ב, ג.
והרי לא שייך עמל ויגיעה לפניו יתי': ראה ב"ר פ"ג, ב. וש"נ.
כי ששת ימים עשה: שמות כ, יא.
בעשרה מאמרות שנבה"ע: אבות רפ"ה.
ובראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א. מגילה כא, ב.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
בד"ה להבין ענין הפסוק מי אל כמוך: לעיל סא, א.
כי בכל יום הארה מעין שבת: ראה לעיל פ' בהר מא, א. תו"א ט, ב. פח, א.
שכל שבתות השנה הם חשובים נגדו כימות החול לגבי שבת: מובא באוה"ת פ' שמות ע' רעה. ובאוה"ת ויקרא כרך ב ע' תקח, ושם מבאר אף שיש עליות בשבת עד הכתר, ומבאר שזהו כתר דאצי' ויוהכ"פ הוא רעדכ"ר שזהו מבחי' אדם קדמון ע"ש. וראה גם שם בכרך א ע' שי "דצ"ע כי גם בשבת עולים בי"ע באצי' במנחה". וראה גם באוה"ת פ' נצבים ע' א'רמז.

ובכל השבתות מאיר הארה ממנו בלבד: ראה יהל אור ע' תקכו.
ואית רצון ואית רצון: ל"מ מקורו. [כ].
ראה סה"מ תש"ט ע' קיג בהערה.
לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
אצלי ודוך: ע"ל חקת (סז, א) ונ' א"ז מאדמו"ר. [כ].
ע"פ תבנה ותכונן עיר סיחון: לעיל פ' חקת סז, א.
סלחתי כדבריך: במדבר יד, כ.
המרבה לסלוח: ברכת סלח לנו.
ע' באגה"ת (פי"ב). [כ].
וכל מאמינים שהוא לבדו הוא: פיוט די"נ.
ולית מח' תפיסא בי' כלל: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ובשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד: דברים ד, לט.
אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו: ישעי' א, יח.
ושער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.
וכמ"ש ושער רישי' כעמר נקא: בבוך 788 שם נוסף בגיליון: פי' הפסוק הוא מ"ש בענין הנותן שלג כצמר . . שהצמר גבוה מהשלג יען היות אשר שרשה מגלגלתא . . [א"א לפענח כל ההגהה].
ברבות ויחי פצ"ט: ראה ביאורו באוה"ת נ"ך כרך א ע' צא: "בזכות התורה אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו" ע"ש.
ור"פ ויקרא בפסוק ההר הטוב הזה והלבנון: "תני רשב"י למה נקרא שמו לבנון שמלבין עונותיהם של ישראל הה"ד אם יהיו חטאיכם כשנים" אוה"ת נ"ך כרך א ע' צא.
פ' אמור פ' כ"ז: "בג' מקומות בא הקב"ה להתווכח עם ישראל . . כיון שראה הקב"ה ששמחו עכומ"ז הפכה להם לטובה שנאמר אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' צב.
במדבר פ' ב' נשא . . **רפ"י**: "וכ"ה ממש בפ' נשא פ' יו"ד ע"פ חכו ממתקים . . וכ"ה עד"ז בפ' במדבר . . גבי והיה במקום אשר יאמר" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' צב.
נשא רפ"ח: "ולמה קורין אותו לבנון שהוא מלבין עונותיהם של ישראל כשלג" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' צב.
ובשה"ש רבה בפסוק כאהלי קדר: "בפי' כיריעות שלמה מה יריעות שלמה זו מתלכלכת ומתכבסת כו' כך ישראל אף על פי שמתלכלכין בעוונות כל ימות השנה יוהכ"פ בא

ומכפר עליהם שנאמר אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' צב.

ובפ' צוארך כמגדל השן: "אפך כמגדל הלבנון זה בהמ"ק כו' שמלבין עונותיהם כו' כשלג ילבינו" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' צב, וע"ש ב' פי' בתי' ואפך.

לבון הלכתא: שם כתוב "לבון ההלכה" וכ"כ בת"ז קמז, א. קנב, ב. [תז"ח צז, ד — ההלכות]. קנה, א. [תז"ח צט, ב אבל בזח"א כז, א הלכתא]. [כ].

אנכי כללות מ"ע ולא יהי' לך כללות מל"ת: ראה זח"ב צא, א. וראה ג"כ שם רעו, א. ע' בקו"א מסש"ב ד"ה הנה לא טובה השמועה. [כ].

אנכי מי שאנכי: ראה לקו"ת להאריז"ל פ' תולדות. זח"א קסז, ב. זח"ג יא, א. ועוד. וראה בהנסמן לעיל פ' פנחס פ, ב.

רמ"ח מ"ע . . רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.

שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.

ולא יהי' לך כללות ל"ת . . ישא ה' פניו: מובא באוה"ת יתרו ע' תתקיט. וראה שם שמציין לע"ח.

עונותיכם מבדילים: ישעי' נט, ב. ושם אי' כי אם [היו מבדילים]. [כ].

שעבירה מטמטמת: יומא טל, א. [כ].

שכל העושה עבירה בורא קטיגור: ראה אבות פ"ד, מי"א.

והוא מקליפות וסט"א: "(ר"ל פי' סט"א שאינו צד הקדושה כו' שבטל כו' אלא הוא דבר נפרד כו' בסש"ב ח"א פ"ו)" — אוה"ת יתרו ע' תתקיט.

יאר ה' פניו אליך ישא ה' פניו: במדבר ו, כה-ו.

לוחות הראשונות . . בקולות וברקים: ראה שמות יט, טז. ראה אוה"ת תבוא ע' תתרצא. באוה"ת פ' תשא ע' א'תתקעט מציין לכאן. נתבאר בארוכה במאמרי אדה"א כאן ע' א'קפח ואילך.

רגלי' יורדות: משלי ה, ה.

ומלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.

ואיש לא יעלה עמך: שמות לד, ג.

ברבות פ' כי תשא פמ"ו: ראה אוה"ת פ' כי תשא ע' ב'נו. אוה"ת נצבים ע' א'ריז. פ' יתרו ע' תשפא.

עיקר הצעקה בלב: ראה לעיל ר"ה נד, ב.

עיין בזהר פ' שמות (ד"כ רע"א): נזכר גם לעיל מד, ד וש"נ.

דף עג

סעי' ה: ראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תשפו כעין קיצור לסעי' זה.
הגשם יורד בענן: ראה באוה"ת ויקרא כרך א ע' קצה בשם רבינו בחיי ס"פ עקב.
המכסה שמים בעבים: תהלים קמז, ח.
מאדים אשר יעלה מן הארץ: ראה בראשית ב, ו.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
מרחוק ה' נראה: ירמי' לא, ב.
יערוף כמטר לקחי: דברים לב, ב.
לבחי' המשכה עליונה זו דיערוף כמטר לקחי: ביהל אור ע' שסח מציין "דעיקר השמחה בישראל על ירידת גשמים זהו מפני שזה מורה על בחי' ויבא כגשם לנו, עיין מזה בלקו"ת בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון בפי' יערוף כמטר לקחי, ואף דשם נתבאר דבחי' אהי' כטל לישראל זהו בחי' עליונה יותר מ"מ צ"ל ג"כ יערוף כמטר כו'" ע"ש.
רמ"ח . . אברין דמלכא: נ' לעיל (נד, א). [כ].
הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.
וכמ"ש בזהר ס"פ ויקרא (**דכ"ה סע"ב**): ראה גם לקמן שה"ש כה, ג ובאוה"ת שה"ש כרך ב ע' שצה.
הרעיפו שמים ממעל: ישעי' מה, ח.
וז"ש במדרש פ' האזינו: פ"י, ב.
חכם אינו מדבר בפני מי שגדול: אבות ה, ז.
כי עם קשה עורף הוא וסלחת: שמות לד, ט.
דאיתא במדרש דקשה עורף לשבת קאמר: שמו"ר ספמ"ב. וראה בתו"א קכג, ב.
לא ע"ה חסיד ולא בור ירא חטא: אבות ב, ה (בשינוי סדר).
לא עם הארץ . . ולכן מתלבש בחכמה תחלה: "ועמ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון ספ"ה בענין ולא עם הארץ חסיד מפני שבחי' חסד עילאה שהוא בחי' ורב חסד אינו מאיר אלא בבחי' חכמה דוקא שהיא התורה, וזהו ע"ד שביאר כאן רבינו ז"ל [באוה"ת שם] בענין לשארית נחלתו שבבחי' זו דוקא מאיר ורב חסד" — אוה"ת בראשית כרך א צ, ב.
בביאור ע"פ וקבל היהודים: תו"א צז, ב.
ורב חסד: שמות לד, ו.
תלת קשרין קוב"ה אורייתא וישראל: ראה זח"ג עג, א.
רע"ק הי' דורש על כל קוץ וקוץ: מנחות כט, ב.

ידבר עמים תחתינו: תהלים מז, ד.
וסוכה תהי' לצל יומם: ישעי' ד, ו.
ה' צלך: תהלים קכא, ה.
ובצל ידי כסיתך: ישעי' נא, טז.
ופי יגיד תהלתך: תהלים נא, יז.
אין הטל נפסק: תענית ג, א.
אלא עד מקור נשמות ישראל ומזליהם העליון: ראה לעיל עא, ג. לקמן שה"ש טז, ד ובמ"מ בענין אין מזל לישראל.
טלא דבדולחא: ועל"ק שה"ש (לה, סע"ד). [כ].
ויתן לך האלקים: בראשית כז, כח.
באגה"ק ד"ה למה נסמכה: סי' כח. וראה המשך מים רבים תרל"ו פרק קעד.
להיות תחיית המתים . . **עצמיות טל**: ראה שבת פח, ב. אוה"ת מג"א ע' קפב. (הוצאת תש"נ).
בביאור ע"פ צאינה וראינה (בפ' קדושים): נדפס להלן בדרושי שה"ש כב, ב ואילך. (ונמצא בכת"י מס' 4 (שהוא מהדו"ק מלקו"ת ויקרא) בין דרושי פ' קדושים. וראה גם בהנסמן להלן ברשימת הכתבי-יד לד"ה צאו"ר. ולהלן ובהמ"מ לסוכות פא, ד. שה"ש ב, ד. לעיל פינחס עט, ד. מסעי צה, ב. ועוד).
האזינו השמים: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ז ע' שנה. ושם בע' שס ביאור על המאמר.
הגהות וקיצורים נדפסו באוה"ת האזינו ע' א'תרנ. קיצורים א'תרנה. שם כרך ה ע' ב'קמ. הגהות בכרך ו ב'תקכב. ובע' ב'תקכה.
האזינו השמים ואדברה: דברים לב, א.
העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ: דברים ל, יט.
שמים וארץ . . **שבעל פה**: הובא בס' ערכי הכנויים לסה"ד וש"נ המ"מ בזה בע' שמים. וע"ע בילקוט ראובני ר"פ האזינו. [כ]. ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' שיז.
שמים נוטריקון שם מים: חגיגה יב, סע"א.
והתו' נמשלה למים: ב"ק יז, א.
הוי כל צמא לכו למים: ישעי' נה, א.
כי מן המים משיתיהו: שמות ב, י.
כך התורה . . **ולכך כל התורה היא רק סיפורי מעשיות**: בסה"מ תקס"ז ע' שנה כאן מבואר יותר הנמשל וז"ל שם: "כך אור החכמה שבתושב"כ אין לה השגה והבנה פשוטה

אלא נעלמה היא בספורי מעשיות בעלמא וכיוצא, רק כשבאין המצות הכתובי' בה לידי קיום מעשה ה"ז כדמיון המים כשהן בכלי שיש לה גוון לפי אופן גוון הכלי, כך ע"י מצות מעשיות שעושין ישראל אזי יש לתורה גוון" ע"ש.

חכים ולא בחכ' ידיעא: ת"ז בהקדמה.

דלית מח' תפיסא בי': ראה ת"ז שם.

אלה המצות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם: חיבור ב' כתובים, ויקרא כז, לד. יח, ה. ראה בסה"מ תקס"ז ע' שנו הדיוק בתי' "וחי בהם".

ועשיתם אתם אתם כתיב כאלו עשאוני: זח"ג קיג, א. וראה סנהדרין צט, ב. ויק"ר לה, ז.

וזהו"ע עוסק בתו' לשמה: ראה אבות רפ"ו.

כל הנק' בשמי ולכבודי: ישעי' מג, ז.

אין כבוד אלא תו': אבות פ"ו, מ"ג.

עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.

דר"י קארי למאני מכבדותא: שבת קיג, א.

המלך אין רואים אותו כשהוא ערום: סנהדרין כב, א.

דף עד

אך המלך . . מלביש אותו: מובא ביהל אור ע' רחצ.

אין דרכו: ביהל אור שם: אין דרך.

כ"א ע"י שמתלבש בתורה . . הוא ע"י ישראל דוקא כו': בסה"מ תקס"ז ע' שנו מוסיף "דהיינו כל הנק' בשמי לכבודי כבודו העצמי שהוא לבוש דתורה שנאמר בה עוטה אור כשלמה כו' לכך בראתיו כו' וד"ל".

ודברת בם: דברים ו, ז. וראה ברכות כא, א.

ידבר עמים: תהלים מז, ד.

והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.

אנכי מי שאנכי: נסמן לעיל עב, ד.

והכח הזה שיש בנפש לגרום המשכה זאת כו' ואהבת כו' מעומקא דליבא: מובא באוה"ת ויקרא כרך א ע' צא ומוסיף "ובהביאור שזהו ענין ז"א שהוא המדות הטבעיות שבנה"א בעתיקא אחיד ותליא היינו למעלה משרש חו"ב שיניקתם ממזלא" ע"ש.

האומר אין לי אלא תו': יבמות קט, ב.

למסור נפשו באחד: ראה ב"ח בטוא"ח ר"ס סא. פע"ח שער הק"ש פי"ב.

וענין מס"נ . . מקור החיים: מובא באוה"ת כי תצא ע' תתקכט ומוסיף ע"ז "הרי דבחי' מס"נ אינו כלל בהתלהבות ברעש כ"א בכוונה עמוקה במוחו".

אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
דכולא קמי' כלא חשיבי: זח"א יא, ב.
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
אלף אלפין כו': דניאל ז, י.
ואימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו: זח"ג ה, א. ועייג"כ זח"ב רלה, א. ז"ח תשא. שם חקת.
לזמר עריצים: ראה ישעי' כה, ה.
רוממות א-ל בגרונם: תהלים קמט, ו.
שהנשמות הם גבוהים יותר מהמלאכים: ראה ב"ר יז, ד. וש"נ.
ונתתי עשב בשדך לבהמתך: דברים יא, טו.
מהמלאכים שנק' עשב כו': זח"א יח, ב.
והחכ' מאין תמצא: איוב כח, יב.
ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.
ואל יאמר אדם א"א בבשר חזיר: ספרא ויקרא כ, כו. והובא ברש"י שם. [ועי' לעיל בואתחנן ד"ה וזאת המצוה פ"ג ד"ה לשמור [ט, ד] ב' הרה"מ נ"ע. — כ].
ונעוץ סופן כו': ס"י פ"א, מ"ז.
כי ב' לבבות הם פנימי' הלב וחיצונית הלב: ראה לעיל פ' בלק סז, ג.
ברא כרעא כו': ע"ח שער פרקי הצלם פ"א. יונת אלם רפ"ב. וראה יבמות ג, א תוד"ה מקמי.
ערלת לבבכם: דברים י, טז.
ומל ה' את לבבך: דברים ל, ו.
ממעמקים קראתיך הוי': תהלים קל, א.
בקשו פני את פניך ה' אבקש: תהלים כז, ח.
אל תט באף עבדך: תהלים כז, ט.
כי לי בנ"י עבדים: ויקרא כה, נה.
אברהם אוהבי: ישעי' מא, ח.
משה עבדי: יהושע א, ב.
דוד עבדי: מ"א יא, יג. ובכ"מ.
תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין מ, ב. וש"נ.
כי כאשר ירד הגשם . . והולידה והצמיחה: ישעי' נה, י.
תו' . . הנק' עוז: נסמן לעיל נה, ג.
רעמים ועבים כו': סיום הענין שבמאמר — ראה מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' שנט-ס.

האזינו השמים: מאמר זה הוא מש"ש תקע"ב — ראה להלן בהוספות ברשימת הכתבי-יד. קיצורים באוה"ת דברים כרך ו ע' בקתקכו.
וראה ד"ה זה באריכות הביאור בעטרת ראש לז, ב. וראה במאמרי אדה"א כאן ע' א'רו ובמ"מ לשם שהמאמר הנ"ל מיוסד על ביאור לד"ה זה.
האזינו השמים: דברים לב, א.
כי כאשר ירד הגשם . . כן יהי' דברי: ישעי' נה, י-יא.
כמארז"ל טל תורה: חגיגה יב, סע"ב וברש"י שם. וראה כתובות קיא, ב.
ת"ז (יב, א. לח, ב. קנג, א. [תז"ח צז, ד]. [כ].
ואד יעלה מן הארץ: בראשית ב, ו.
ב' בחי' נשמות . . בעלי תור' שתורתם אומנתם . . בעלי עסקים . . במצות וגמ"ח: ראה ת"ז בהק' (א, ב). נתבאר בארוכה בעטרת ראש כאן דף לח, א.
על ג' דברים העולם עומד: אבות פ"א, מ"ב.
עבודה שהוא מצות קרבנות: במפרשי המשנה שם (רש"י, רמב"ם ועוד).
שמים קדמו לארץ: ראה חגיגה יב, א. וש"נ.
ובעלי תורה נקרא שמים . . והארץ היא בחי' בעלי מצות: בארוכה בעטרת ראש דף לח, א. וראה לקו"ש חל"ד ע' 204.
בד"ה השמים כסאי: תו"א בתחלתו.
ע"פ מי יתנך: תו"א פ, ד.
ביום עשות ה"א ארץ ושמים: בראשית ב, ד.
ארץ קדמה: ראה חגיגה שם.
ות"ת כנגד כולם: פאה פ"א, מ"א.
כל חפצים לא ישוו בה: משלי ח, יא.
כל מצותי' של תורה אינן כדאי נגד הל' אחת מן התו': ראה ירוש' פאה פ"א סוה"א ובר"ש שם [כ].
תכלית חכמה תשובה ומע"ט: ברכות יז, א.
גדול התלמוד במה שמביא לידי מעשה: ראה קידושין מ, ב. בארוכה באוה"ת פ' ואתחנן.
בי ובקרבי שלא שייך לומר זה על הגוף: ראה תניא פכ"ט.
כי אין בו אומר ודברים: "והלא הגוף אין לו חיות בלא נשמה כלל" — עטרת ראש כאן לט, א. ע"ש בארוכה.
חלק אלו-ה ממעל: איוב לא, ב.
וזרעתי את בית ישראל גו': ירמי' לא, כו.

וזרעתיה לי בארץ: הושע ב, כה.
כל המצות . . בשביל הנפש הבהמית . . וכמו קרבנות. חשן ואפד: ראה בארוכה בעטרת ראש מ, א. וראה שם ביאור שאף עבודת כהן גדול בחושן ואפוד וכל עבודתו ביו"כ בבגדי לבן וכן מעשה העבודה בקטרת וקרבנות הכל בענינים גופניים שכולם מלובשים בדברים גשמיים השייכים לגוף בדצ"ח דנוגה כו'.
וגדול המצווה ועושה: קידושין לא, א. וש"נ.
אשריכם זורע על כל מים: ישעי' לב, כ.
בד"ה הבאים ישרש יעקב: תו"א נג, ד.
הנפש הבהמית . . שמרי האופנים: ע' בע"ח ש' קיצור אבי"ע (פ"ט). [כ].
והנה אופן אחד בארץ: יחזקאל א, טו.
שבשרפים יש פני ארי' ופני שור: ראה יחזקאל א, י.
על ארבעת רבעיהם: יחזקאל א, ח.
וארבעה פנים לאחד פני האחד פני הכרוב: יחזקאל סי' יו"ד, יד. [כ].
וזהו פני השור כדאיתא בגמרא: חגיגה יג, ב.
קדוש . . ה' צבאות: ישעי' ו, ג.
אות הוא בצבא שלו: חגיגה טז, א. ובחד"א שם. [ובמאו"א ערך אות סנ"ב "אות בצבא". וע' בתו"א בא ד"ה בעצם היום הזה. — כ].
אלף אלפים לגדוד א' ולגדודיו אין מספר: חגיגה יג, סע"ב.
בהבראם בה' בראם: מנחות כט, ב.
וכמ"ש בהבראם . . משאשא דזוטר מאד ההבל שבה: נעתק באוה"ת ויקרא כרך ג ע' תתנב. וראה גם אוה"ת בראשית כרך א קכא, ב.
והה' היא אות קלילא: ראה אוה"ת חיי שרה קכא, ב.
בג' בחי' עולם שנה נפש: שזהו "יסוד כל ס"י". לעיל תבא (מא, ג). וש"נ. [כ]. ראה לעיל פ' חקת סד, ד ובהנסמן לשם.
למעלה עד אין קץ: ז"ח פ' יתרו. [כ].
שאתה הוא עד שלא נברא העולם: נוסח תפלת השחר.
בד"ה שחורה אני ונאוה השני: לקמן בשה"ש.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
דקמי' ית' כולא כלא חשיבי: זח"א יא, ב.
לית אתר פנוי מיני': ת"ז תי' נז.
השרפים עומדים ממעל: ישעי' ו, ב.

אופן אחד בארץ: יחזקאל א, טו.
וז"ש ביחזקאל קול המולה כקול מחנה: א, כד.
מתנשאים לעומת השרפים: יחזקאל א, כא.
בד"ה להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה: תו"א פ' בראשית.
וביאור ע"פ שימני כחותם: ראה סידור יח, ב. לקמן שה"ש מו, ד.
ואלה המלכים אשר מלכו לפני מלך: בראשית לו, לא.
ישראל לי ראש: לעיל שלח (מח, ב). וש"נ. [כ].
נושאות את הכסא: במדב"ר ס"פ נשא (ס"פ יד). [כ].
דמות כמראה אדם שעל הכסא: ראה יחזקאל א, כו.
עולם הבריאה . . הכסא: בסוף ש' סדר אבי"ע (פ"ו) מע"ח ושם סוף ש' פנימיות וחיצוניות. והעיקר לשונו הטהור הוא ריש ש' דרושי [כללות] אבי"ע ומה שנ' כאן ל"מ. [כ].
שצבא השמים לך משתחוים: נחמי' ט, ו.
מלאך הגדול סנדל ת"ק שנה: עיין חגיגה יג, ב. פסק"ר פ"כ. ועל"ק ברכה (צח, א). וש"נ [כ].
ת"ק שנה: וע"ל פ' בהר ד"ה את שבתתי רפ"ב (מא, ב). [כ].
ויש מלאכים שהם בשליש העולם: ע' ב"ר דמלאך הוא שלישו של עולם ע' ירוש' פ"ב דר"ה [ה"ד] ועב"ר פמ"ח. ופס"ח סי' יז ובילקוט דניאל ר' ב'תתרס"ו עה"פ וגויתו כתרשיש עיי"ש [כ].
וגויתו כתרשיש: דניאל י, ו.

דף עה

אין עוד מלבדו: דברים ד, לה.
ונחנו מה: שמות טז, ז-ח.
שם מ"ה הוא במילוי אלפין: ראה ת"ז בהקדמה.
וזאת תורת האדם: שמ"ב ז, יט.
וזאת התורה אדם: במדבר יט, יד.
רמ"ח מ"ע שבתו' . . אברים דמלכא: ראה ת"ז תי' ל.
שמי עם בחי' י"ה: ת"ז (ד, ב). ובכ"ד. [כ].
עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד: פדר"א פ"ג. ראה לעיל פ' בהר מג, ב ובמ"מ לשם.
ועיין בפרשת תרומה . . ע"פ סולו לרוכב: ראה הלשון ביהל אור ע' תקנז.

דלאו מכל אלין מדות איהו כלל: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: ראה זח"ב קסב, ב.
ע"ל ואתחנן יב, ג. וש"נ. ו[לעיל] בדף עב, רע"ב מאדמו"ר. [כ].
סעיף ג: ראה אוה"ת פ' שלח ע' תקצא.
ברוך כבוד ה' ממקומו: יחזקאל ג, יב.
ל"ב נתיבות החכ' בגי' כבוד: במאו"א (ערך כבוד ס"ו) יב. פרדס שכ"ג, פ"כ. [כ].
כבוד הוא מלשון לבוש: מובא באוה"ת פ' שלח ע' תקסא וע' תקצא. פ' כי תשא ע' ב'מג.
וראה גם בדרך מצותיך דף קעח, ב.
ר' יוחנן קארי למאני מכבדותא: שבת קיג, א.
ונפקחו עיניכם והייתם כו' יודעי טו"ר: בראשית ג, ה.
הרמב"ם במו"נ ח"א פ"ב: ראה הביאור ע"ז בספר החקירה סו, א. ומשם נדפס באוה"ת בראשית כרך ב תלו, א.
ועמ"ש הרמ"ז בפ' במדבר דף קי"ח: ראה גם לקמן שה"ש מז, ב. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתפו.
בד"ה כי על כל כבוד חופה: לקמן שה"ש מז, ב.
בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
אבא יסד ברתא: רע"מ זח"ג רנו, ב.
ע"ל (סט, ג). וש"נ. [כ].
מה רבו מעשיך ה': תהלים קד, כד.
עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
איזהו חכם הרואה את הנולד: תמיד לב, א.
השרפים אומרים מכה"כ: ראה אוה"ת שלח ע' תקיא.
אימא מקננא בכורסיא: ת"ז תי' ו כג, א.
אי' מקום כבודו: נוסח קדושת מוסף דשויו"ט.
המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת: שו"ע או"ח ר"ס תקפב.
כ"ע דאיהו כתר מל': ת"ז בהקדמה.
ומעין מבית ה' יצא והשקה: יואל ד, יח.
בד"ה בהעלותך: לעיל פ' בהעלותך לב, ג.
ורב תבואות בכח שור: משלי יד, ד.
והנה עד"ז . . לגבי נפש האלקית: מובא באוה"ת נ"ך כרך א ע' קנט ע"ש.

כמ"ש בזהר לאתבא צדיקיא בתיובתא: ראה זח"ג קנג, ב.
על"ק בשה"ש (נ, סע"ב). וש"נ. [כ]. ראה סה"מ תקס"ב ע' עדר וע' תקמב. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתרמז.
בע"ת דמשכין לי' בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
צעק לבם אל ה': איכה ב, יח.
כל ימיו בתשובה: שבת (קנג, א). [כ].
וכמש"ל: האזינו הא' פ"א. ב. ג. [כ].
מיני' ובי' לישדי' בי': סנהדרין לט, ב.
מאה ברכות בכ"י: מנחות מג, סע"ב. שו"ע או"ח סי' מו, סעי' ג.
ועמך לא חפצתי: תהלים עג, כה.
גשמיות הארץ . . מל' דעשי': ע"ח ש' ציור עולמות אבי"ע (פ"א). [כ].
ואם יעשה אותם איש אשר לא מבנ"י: ראה תו"א פ' שמות
אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא.
יפה שעה א' בתשובה ומע"ט: אבות פ"ד, מי"ז.
עוה"ב . . וזיו: ראה ברכות יז, א.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז.
וירם קרן לעמו: תהלים קמח, יד.
לב נשבר ונדכה: תהלים נא, יט.
התורה שנמשלה למים: ב"ק יז, א.
אם פגע בך . . אם אבן הוא נימוח: סוכה נב, ב. וש"נ. ראה ד"ה וידבר כו' אנכי תרס"ה ע' קלו.
מטר ארצך: דברים יא, יד.
דבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.
לעולם יעסוק אדם . . שלא לשמה: פסחים נ, ב.
מעיקרא כי קעביד אינש אדעתי' דנפשי' קעביד: פסחים סח, סע"ב.

דף עו

כל היושב ועוסק בתורה הקב"ה: תדב"א רפי"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד.
מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש: ראה מגילה יט, ב. ירוש' פאה פ"ב, ה"ד. שמו"ר רפמ"ז. ויק"ר פכ"ב, א. קה"ר פ"א, ט. פ"ה, ח. שו"ת רד"ך בית ה, חדר ג. תורת העולה ח"ג, פנ"ה. הק' הש"ך על התו'. אור תורה להה"מ ר"פ תולדות.

נ"ב. המארז"ל בזה ע' שמו"ר (רפמ"ז). ויק"ר (רפכ"ב). קה"ר פ"א (סי' כט) [ט, ב]. (פ' מתוקה). פ"ה (סי' ז) [ח, ב] (פ' מה שהי'). (שהש"ר (פ' דודי ירד)). ובירושלמי פאה (פ"ב ה"ד). ושם מגילה (פ"ד, ה"א). ושם חגיגה (פ"א ה"ח). וע"ע ספרא (תו"כ) ר"פ בהר. ובפ' בחקותי (סוס"י, כו), ברש"י ובתו"כ שם. וסו"פ בחקותי שם.

כל זה רשמתי בשכבר הימים, אך הירושלמי אינם ת"י ומצאתי בשל"ה הק' בתחלתו בית דוד בית חכמה ד' אוסטראה (דכ"ב, ב [נח"ת — כה, ב]) וז"ל הטהור ובירושלמי דפאה אמרו אפי' מה שתלמיד ותיק עתיד להורות לפני רבו נאמר למשה בסיני, עכלה"ט. [כ].

דבריו חיים וקיימים: ברכת אמת ויציב.

ואע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי: מגילה ג, א.

לקמן בד"ה להבין מ"ש ביום השע"צ: לקמן פא, ב.

בד"ה המגביהי לשבת: תו"א לח, ד.

וע' בזהר ואתחנן (דרס"ג א'): ראה גם לעיל עג, א.

אני מדבר בצדקה: ישעי' סג, א.

ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.

בד"ה והיה מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר ה, ג ואילך.

השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיך: ברכות יג, א.

יום תרועה: במדבר כט, א.

גנוחי גנח: ר"ה לג, ב.

הודו . . על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.

השמים שמים לה': תהלים קטו, טז.

כי כל הגוים ערלים: ירמי' ט, כה.

שמנת עבית כשית: דברים לב, טו.

ומלתם את ערלת לבבכם: דברים י, טז.

עשי"ת . . מצוה להתענות בהן ואף שלא ישלים: שו"ע או"ח סתקפ"א, ס"ב ברמ"א.

וזרקתי עליכם מים טהורים: יחזקאל לו, כה.

ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים: זח"ג (ז, ב).

בת"ז חסד דרועא ימינא: בהקדמה (פתח אלי').

ע"פ וידבר אל ראשי המטות: לעיל בפ' מטות.

כי אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.

וסוכה תהי' לצל יומם: ישעי' ד, ו.

בזהר פ' אמור (דק"ג ע"ב): ראה יהל אור ע' קעא. וראה לעיל פ' צו יב, ב ובמ"מ לשם.

יומא דאזיל עם כולהו יומין: ראה זח"ג קג, א-ב. קצא, ב. הל' "יומא דאזיל" מובא בע"ח שכ"ה דרוש ב. פע"ח ש' חה"ס פ"א. ש' מאמרי רשב"י פ' יתרו, תרומה ואמור (וממ"ש שם יש להעיר למ"ש בלקו"ת שם, עיי"ש) ועוד. — הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ח ע' 144. ראה מים רבים תרל"ו פמ"ו. לקו"ש ח"ה ע' 359.

וע' בפרדס בעה"כ ערך יומם: "יומם יום שהוא שקול ככל הימים, ובמאו"א אות יו"ד סעיף ח' יומם חסד ראשון יומא דאזיל עם כולהו כי הוא מלביש כולם עכ"ל" — אוה"ת בראשית כרך א נו, א.

והרמ"ז פ' תצוה: מובא גם באוה"ת פ' פנחס ע' א'רב.

פ"ט דברכות (**דנ"ה**): ע"א. ראה גם דרך מצותיך פז, ב. וראה במ"מ לשם.

חסד א-ל כל היום: תהלים נב, ג.

וע' בזהר תרומה (**קנ"ב סע"א**): ראה הלשון וביאור באוה"ת פ' ויקהל ע' ב'תתא. ובפ' כי תשא כרך ח ע' ג'קג. נזכר גם לעיל פ' ואתחנן ט, א.

ופ' פקודי (**דרכ"ג ע"ב ודרכ"ב ע"א**) **ובפ' שלח** (**דקס"ב ב'**): ראה הלשון באוה"ת ויקהל ע' ב'תתא.

צדיק יסוד עולם: משלי י, כה.

בפע"ח שער העמידה פי"ד: ראה לעיל פ' מסעי צ, ג.

בזהר בראשית (**דף ו סע"א**): ראה אוה"ת פ' כי תשא כרך ח ע' ג'קה.

ונועדתי לך: שמות כה, כב. ראה אוה"ת פ' במדבר ע' יג.

ובצל ידי כסיתיך: ישעי' נא, טז.

ע"פ במדבר סיני: לעיל פ' במדבר.

בזח"א וירא (**דצ"ח א' וב' ודצ"ז סע"ב**): ראה הלשון ביהל אור ע' לח.

ובפ' אחרי דע"א סע"ב: ראה באוה"ת בראשית נב, ב.

סד"ה קול דודי: לקמן שה"ש טו, ב.

סד"ה להבין פי' הפסוק מי אל כמוך: לעיל ר"ה סב, ב.

סד"ה ויקהל משה: תו"א פח, ד.

עצרת תהי' לכם: במדבר כט, לה.

כשעירים עלי דשא: דברים לב, ב.

שדשא נקרא העשב בתחלת צמיחתו: ראה באוה"ת בראשית לה, ב "שדשא הוא הנמשך מאליו כו'" ובביאוה"ז להצ"צ ע' ד ואילך.

תדשא הארץ דשא: בראשית א, יא.

התורה הנקרא מטר: ראה אוה"ת בראשית לה, ב.

שעירים מלשון שערות: ראה אוה"ת סידור ע' קלח.
קווצותיו תלתלים: שה"ש ה, יא.
תלי תלים של הלכות: עירובין כא, סע"ב. מנחות כט, ב.
ושער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.
חכים ולא בחכ' ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
מענין דשא ועשב: ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א בתחלתו. אוה"ת בראשית לג, ב.
בזח"א בראשית די"ח ע"ב: ראה הלשון באוה"ת בראשית לג, ב. נזכר גם לעיל פ' ראה לג, ג. בחקותי נ, ב.
יוצר משרתים . . ואשר משרתיו: ברכת יוצר.
חדשים לבקרים: איכה ג, כג.
חציר לבהמה ועשב: תהלים קד, יד.
בזהר פ' פנחס (דרי"ז ע"א): ראה לעיל אמור לו, א. ולעיל פ' פנחס בד"ה קדש ישראל מענין תדשא הארץ.
ובפ' ויקרא די"ב ע"א: נעתק בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' ו. באוה"ת ויקרא כרך א ע' פה מביא מזהר זה "פי' שמאמר תדשא הארץ זהו מכוון עם דיבור זכור ושמור". מובא גם באוה"ת בראשית כרך א לד, ב.
שיש ב' מיני צמיחות: ראה לעיל פ' בחקותי מט, ג ואילך.
כלום אדם זורע קב אלא: פסחים פז, ב. ראה תו"א סא, ג הגי' "כור".
ועמ"ש במ"א ע"פ . . ר"פ נח: ביאוה"ז לאדה"א ו, א. ומובא גם באוה"ת שה"ש ח"ג ע' תתקנג. וראה אוה"ת פ' פנחס ע' א'רג.
באתעדל"ת אתעדל"ע: ראה זח"א רלט, ב.
דנעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
וסד"ה איהו וחיוהי: אגה"ק סי' כ (קלב, ב).
עשב מזריע זרע: בראשית א, יא.
מלימוד וגרסת המשניות . . בעלי תלמוד: בארוכה בעטרת ראש מח, א ואילך.
נפק מלתא מביניייהו: שבת קכא, ב. וש"נ.

דף עז

וז"ש בזח"א פ' חיי שרה: מובא גם לעיל ויקרא נג, ד.
חכה . . בדברים: איוב לב, ד.
סלסלה ותרוממך: משלי ד, ח.
ואתה מרבבות קודש: דברים לג, ב.

מה רב טובך: תהלים לא, כ.
בד"ה תורה צוה: לקמן צד, א.
בספ"ד בזהר ס"פ תרומה: בארוכה באוה"ת בראשית כרך א לד, א. ויקרא כרך א ע' פד ואילך.
אופן אחד בארץ: יחזקאל א, טו.
מתחת לרקיע: בראשית א, ז.
את כל אשר עשה והנה טוב מאד: בראשית א, לא.
מהיכן נתהוה הרע: ראה בספר הליקוטים — דא"ח, ערך טוב ורע בארוכה.
ראה נתתי לפניך . . ובחרת בחיים: דברים ל, טו. יט.
שטן ופנינה לש"ש נתכוונו: ב"ב טז, א. ראה לעיל פ' חקת סא, ד ואילך.
בזח"ב (פ' תרומה דקס"ג ע"א): ראה גם לעיל פ' חקת סב, א.
טוב זה יצ"ט מאד זה יצה"ר: קה"ר ג, (יא) ג. וראה ב"ר ט, ז. ילקוט בראשית (ר' טז). [כ].
שלשה פתחו באף: פסיקתא זוטרתי בראשית ג, א. ע' לעיל בלק (סט, ד). [כ]. ובמ"מ לשם.
ואופן א' בארץ שהוא סנדל: ראה חגיגה יג, ב.
שהאופנים הם בעשייה: ע' ת"ז (ת"ו) כג, א ד' זיטאמיר. [כ].
מלכות מקננא בעשי': ת"ז ת"ו.
עטרת בעלה: משלי יב, ד.
יתרון האור . . מן החושך: קהלת ב, יג.
והי' ביום ההוא יצאו מים חיים: זכרי' יד, ח.
בד"ה וישלח יהושע: לעיל פ' שלח.
ג): קיצור ג חלק נעתק באוה"ת שבועות ע' קלד. אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקצב.
הראני נא את כבודך: שמות לג, יח.
חכמה . . כח מ"ה: זח"ג לד, א. הק' ת"ז בתחלתה. ת"ז. תס"ה.
כנשר יעיר: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ד ע' ריט. וראה גם ס' מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ע' תתצח.
ביאור באוה"ת האזינו ע' א'תרסד. ביאור שם ע' א'תרעח. א'תרפה.
באוה"ת שה"ש ע' סב מציין: "בתורה ע"פ כנשר יעיר קנו כו' (תקס"ה שבת שובה) וז"ל מכ"י הרי"ל".
לכללות המאמר ראה ד"ה זה מש"פ האזינו תשל"ח. ד"ה כנשר יעיר תשמ"ב.

(**ד"ה כנשר**): ביאור כנשר ע' בוך הפערטעל שלי (עז, א). וגם בוך ג (שך, ב) [כ]. [נסמן בספריית כ"ק אדמו"ר מס' 470].
כנשר יעיר קנו: דברים לב, יא.
חלק אלו-ה ממעל: איוב לא, ב.
במרכבת יחזקאל כתיב פני . . לארבעתן: א, י.
וגלו לבבל שכינה עמהם: מגילה כט, א.
וביאור הענין שיחזקאל ראה: חלק נעתק בד"ה ויהי בשלח תרכ"ז סעי' ג. [הוצאת תש"ס] ע' קיח בשינויים והוספות. בהמשך תער"ב ח"ג ע' א'תמז עם הגהות.
ואני בתוך הגולה: יחזקאל א, א.
וגלו לבבל שכינה עמהם: ראה בתו"א סא, ב. במאמרי מהר"ש הנ"ל יש הגהה: "(וגם משה בתחלת התגלות הקב"ה אליו הי' ע"י הסנה שהוא בחי' קוצים וברקנים שאז היו עדיין בקושי השעבוד כו')".
פנים בפנים דיבר ה' עמכם: דברים ה, ד.
פי' פנים בפנים בלי שום אמצעות והתלבשות כלל: בסה"מ מהר"ש נוסף הגהה: "(וע' מענין פב"פ ומענין פא"פ בד"ה ראה)". ראה אוה"ת פ' ראה ע' תרמ. שם כרך ה ע' ב'לה ואילך. ובאוה"ת שה"ש ע' סב. ובהמשך תער"ב ח"ג ע' א'תמז הגהה ארוכה.
וכל העם רואים את הקולות: שמות כ, טו.
ולכן כתיב . . ואין שום פירוד ח"ו בין ראיה לשמיעה: באוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תצג מעתיק קטע זה ומוסיף "ור"ל ע"ד הגילוי ממהות הנפש עצמה שבה כלולים כל הכחות יחד שבחי' זו נק' סובב ומקיף לגבי החיות וכחות הנפש המלובשים בכלי הגוף, וכך במ"ת האיר מבחי' אצי' שנק' מקיף וסובב לגבי בי"ע שבבי"ע הוא התחלקות ופירוד ראובן ראי' שמעון שמיעה כו' ע"ש".
רואים את הנשמע ושומעין את הנראה: במכילתא הגירסא: רואין ושומעין הנראה. ויש שגורסים "רואין ושומעין הנראה והנשמע". בענין גירסת המכילתא בארוכה בלקו"ש ח"ו ע' 120, ושם מציין שמכאן משמע שהיו רואין ושומעין בין הנראה ובין הנשמע ע"ש.
בד"ה אז ישיר ישראל: לעיל פ' חקת סג, א.
פני ארי' מחנה מיכאל . . תימנה: זח"ג קיח, ב.
כי מלאכיו יצוה לך . . על כפים ישאונך: תהלים צא, יא-יב.
תקנו חז"ל ברכות שלפני ק"ש: ראה תניא פרק מט: ולמה קראו אותן ברכות ק"ש ולמה תקנו אותן לפניה דוקא, וראה בליקוט פירושים שם.
אם אין פניך הולכים כו': שמות לג, טו.

ביהושע א"ל המלאך עתה באתי: ה, יד. וראה מגילה ג, א.
בד"ה כי תצא: לעיל כי תצא לד, ד.
סולם מוצב ארצה: בראשית כח, יב.
ישראל עלו במחשבה: ב"ר רפ"א.
ע"ל מטות (פ"ג, ג). וש"נ. [כ].
חיות המלאכים מרוח פיו ית': ראה תהלים לג, ו.
קדש ישראל לה': ירמי' ב, ג.
אכלתי יערי עם דבשי: שה"ש ה, א.
כמ"ש במ"א: בשה"ש לקמן ד"ה באתי לגני פ"ב ובביאור פ"ב [כ].
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
ואתה נפחתה בי כו': ברכת אלקי נשמה.
ולאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריז, ב. ע"ל ראה כה, א [כ].

דף עח

מלשון נושר: ראה קהלת יעקב בערך נשר.
וישוב אל ה' וירחמהו: ישעי' נה, ז.
ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.
צדיקים יושבים . . ונהנין מזיו השכינה: ברכות יז, א.
בד"ה להבין . . בפ' חיי שרה: תו"א טז, א.
ושכר מצוה הוא המצוה בעצמה: ראה אבות פ"ד, מ"ב. ולהעיר ג"כ מתניא פל"ט.
זלע"ז עשה אלקים: קהלת ז, יד.
כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.
כל חד לפום שיעורא דילי': זח"א קג, א. ב.
נזכר בתו' . . שהש"ח חייב על הפשיעה: ב"מ צד, ב. ע"פ שמות כב, ו ואילך.
בסה"מ תקס"ד ע' רכא מבואר זה באריכות יותר "דהיינו כמו שומר חנם שחייב בפשיעה, הענין הוא לפי שלא שמר היטב את הגנוז ונפקד בידו לתתו בכלי תוך כלי כו', ונק' פושע כאשר תאבד ויגנבו גנבים וכדומה, וכמו"כ אנו אומרים מחל לנו מלכנו כי פשענו פי' פשענו בשמירת האור האלקי לתתו בכלים מכלים שונים"
כדאיתא בספרים שמור זה משנה: ראה עד"ז קידושין לז, א. "תשמרון זו משנה". וראה לעיל פ' פנחס עו, ב. ובפ' ואתחנן י, א וש"נ. ובאוה"ת פ' האזינו ע' א'תרפב.
ע' לעיל בואתחנן (י, א). וש"נ, מרש"י ראה (יב, כח). ומ"ש ספרים א"י [איני יודע]. [כ].
כי טוב לגנוז: זח"א (מה, סע"ב) כי טוב לגנוז אותו. [כ].

גנזו בתורה: ע' במדבר (יח, ד) וציין אדמו"ר ע"ז מתרומה (קמט, ריש א) וכן משמע מזח"א מז, א ד"ה ויכולו. [כ].
וימצאנו אחר: "דהיינו שעי"ז יורד השפע לחיצונים" — אוה"ת האזינו ע' א'תרפב.
בנים גדלתי ורוממתי והם פשעו בי: ישעי' א, ב.
מי א-ל כמוך נושא גו': מיכה ז, יח.
בד"ה להבין פי' הפסוק מי אל כמוך: ראה לעיל ס, ד (ושם ההתחלה: להבין ענין הפסוק. אולם בס' מאמרי אדה"ז — הקצרים הנסמן לעיל בהמ"מ שם ההתחלה: להבין פי' הפסוק. וראה גם להלן דרושים לשמע"צ פה, רע"ב. פז, רע"ד).
אם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.
ממעמקים קראתיך ה': תהלים קל, א.
וע"י בחי' תשובה . . יורישנו א-ל: מובא באוה"ת נ"ך ע' תרסג.
(**פי' שע"י הגילוי . . שע"ז נאמר מי א-ל כמוך**: ראה אוה"ת בראשית כרך ד תתכט, ב.
א-ל רחום וחנון כו': שמות לד, ו.
בד"ה כי תצא: לעיל לו, א "בענין ושבית שביו שנתהפך הרע לטוב בהסרת הבגדים הצואים כו'" — אוה"ת בראשית כרך ד דף תתל, א.
דרשו ה' בהמצאו: ישעי' נה, ו.
אלו עשי"ת: ר"ה יח, א.
פי' שבחי' ניצוץ אלקות: מובא באוה"ת ש"ש ע' א'תרו. ושה"ש כרך א ע' רסט "והיינו ע"י הגילוי מבחי' מי א-ל כמוך".
ויאמר ה' לדג ויקא את יונה: יונה ב, יא.
דרך הנשר בשמים: משלי ל, יט.
בד"ה כי המצוה הזאת: לעיל מו, א.
ובזהר (**פ' יתרו ד"פ ע"ב**): ראה באוה"ת פ' האזינו ע' א'תרפה.
מטי ולא מטי: זח"א (טז, ב. סה, א). [כ].
כל עצמותי תאמרנה: תהלים לה, י.
מס"נ באחד: ב"ח טאו"ח רסס"א. פע"ח שער הק"ש פי"ב.
כי אברתו הוא בחי' אברין דמלכא שהם המצות: ראה לעיל פ' שלח לט, ב.
במקום שבע"ת: ברכות לד, ב.
פי' בב"ר (**פ' לך פמ"ד**): "ע"פ ותור וגוזל כו' שהוא גזלן ע"ש דקאי על איש משחית" — ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תקעג.

והחוטא נקרא גוזל אביו ואמו: ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תקעג. המשך חייב אדם לברך תרל"ח פי"ז. לקו"ש חכ"ה ע' 453.
ע"י התשובה . . וזדונות נעשו כזכיות: יומא פו, ב.
תתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ.
בדד הוא בחי' לבדו: באוה"ת כאן ע' א'תרפו "ובדד בד ד' פי' ב"ד ר"ל יחידי".
בד"ה ש"ה ממעמקים: לעיל ר"ה סב, ד.
ואשא אתכם על כנפי נשרים: שמות יט, ד.
והחזירנו בתשובה שלמה לפניך: תפלת שמו"ע של חול.
עבר אדם על מ"ע ושב: יומא פו, א.
רמ"ח פיקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
ברבות פ' בלק: פ"כ, יט.
ברבות פ' בלק . . (**זח"א כ"ו א' . . ובשער ששי ס"פ מ"ו**: כל המראה מקומות נעתקו לשונם באוה"ת פ' האזינו ע' א'רצא ואילך וכמה מהם עם הגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ.
כך הוא מדת התו' כלל ופרט: ראה תו"כ ר"פ ויקרא (ברייתא דר"י).
ועיין בפרש"י באיוב סי' ל"ט כ"ז: ע"פ אם על פיך יגביה נשר וכי ירים קנו, פרש"י: "השכינה, שנאמר כנשר יעיר קנו היה מסלק פמליא שלו שלא יזיקו לאהרן בבאו אל הקדש ביום הכפורים".
ובו דוקא הוא המאיר: ראה אוה"ת כאן ע' א'תרעג. וביהל אור ע' טו ואילך. המשך וככה תרל"ז פרק נז ופרק עג.
כך ע"י בחי' החושך: מובא באוה"ת בראשית כרך א לב, ב.
מי זאת עולה מן המדבר: שה"ש ג, ו.
וסילוק מן המדבר כו': ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' שכב, א.

סוכות

דף עח

ושאבתם מים: הנחה אחרת בסה"מ אתהלך לאזניא ע' קלב. וראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תרכג הערה 153.
וראה היום יום ע' צו (נעתק בהוספות להערות וציונים בלקו"ת כאן).
באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'תקלא הערה לד"ה זה.
ושאבתם מים בששון: ישעי' יב, ג.
ביום השמיני עצרת: במדבר כט, לה.

ואש של מעלה הי' יורד על המזבח כדמות ארי': יומא כא, ב. וראה לעיל פ' במדבר יא, א.
וניסוך המים כל שבעה: סוכה פ"ד, מ"א.
תפלות כנגד תמידין: ברכות כו, ב.
עבודה שבלב זו תפלה: תענית ב, א. קטע מובא באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תפב.
והלב הוא רומז כנגד המזבח: ראה עקידה פ' צו. תורת העולה ח"א פכ"ד.
וכשם שהיו ב' מזבחות פנימי וחיצון כך יש בלב ב' בחי': ראה סה"מ תקס"ד ע' סו ואילך. דרך מצותיך מצות בנין מקדש פז, א. אוה"ת ויקהל ע' ב'רה ואילך.
בזח"ג פ' צו ד"ה ע"ב: נזכר גם לעיל פ' שלח מט, א. "אמר רבי יהודה דא אוריאל ובהרמ"ז שם אוריאל בת"ת". — אוה"ת נ"ך כרך א ע' תרצה. וראה באוה"ת פ' ויקהל ע' ב'קפה מה שמציין לזהר הנ"ל.
בד"ה שה"ש: לקמן שה"ש א, א.
ב' בחי' מזבח . . פרים ואילים וכבשים כו': ראה אוה"ת ויקהל ע' ב'קפה.
ובדף כ"ז כתב דאוריאל גימטריא אברהם: "והוא כחשבון אברהם בחי' חסד" — אוה"ת ויקהל ע' ב'קמז.
חסד לאברהם: מיכה ז, כ.
בד"ה וילקט יוסף: תו"א מד, ג. וראה אוה"ת בראשית כרך ב שנב, א. סה"מ תקס"ב ח"ב ע' שלט.
אחרי ה' ילכו כארי' ישאג: הושע יא, י.
כי ה"א אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.
אש אוכלה אש: יומא כא, ב.
ארז"ל שאסור לאכול קודם התפלה: ברכות י, ב. שו"ע או"ח ספ"ט, ס"ג.
לשרוף דאגת הפרנסה: ע' לעיל שובה הא' רפ"ג סקילה ברוחני' דאגת הפרנסה יעו"ש [כ].
יגיע כפיך כי תאכל: תהלים קכח, ב.
אע"פ שאש יורד . . מצוה להביא מן ההדיוט: יומא כא, ב.
זורע צדקות ומצמיח ישועות: ברכת יוצר.
שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
וימין מקרבת: סוטה מז, א. וש"נ.
עם קרובו: תהלים קמח, יד.

בביאור ע"פ שימני כחותם: לקמן שה"ש מו, ד.

דף עט

כי לא ידח ממנו נדח: ראה ש"ב יד, יד.

בצדקה תכונני: ישעי' נד, יד. [כ].

ישראל למטה הם מלאים מצות צדקה: ראה חגיגה כז, א.

צריך לזרוע ע"ג עפר שנחרש: ראה פסחים מז, ב.

ומאי חזית דדמא דידך סומק טפי: פסחים כה, ב.

ולרש אין כל: ש"ב יב, ג.

הלא אב א' לכולנו: מלאכי ב, י.

ואנכי עפר ואפר: בראשית יח, כז.

הושיעה ימינך: תהלים ז, ז. [כ].

השיב אחור ימינו: איכה ב, ג.

להושיע ידו לו: ראה שופטים ז, ב. ישעי' נט, טז.

עת לחבק: קהלת ג, ה. [כ].

בזהר פ' ויצא . . ובמק"מ שם: ראה באוה"ת פ' וארא ע' קכה ובפ' פנחס ע' רסב.

ע"פ המאמר הזהר . . קוב"ה בגלותא סליק לעילא: ראה לעיל פ' נצבים מח, א. תו"א נה, ב.

וכ"מ הפי' בזהר פרשה בשלח . . ובפ' אחרי דע"ד ע"א: נזכרים גם באוה"ת נ"ך כרך ב ע' עח.

כמ"ש הושיעה ימינך . . בתהלים סי' ס': ראה ביהל אור ע"פ. ובאוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'עח.

ורב חסד: שמות לד, ו.

כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.

ע"פ הוי' יחתו מריביו: לעיל פ' נשא כה, ג.

בביאור ע"פ אני דפ' ציצית: לעיל שלח נא, א.

דלית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג קכט, א. וראה שם רפט, א.

בד"ה צאינה וראינה: לקמן שה"ש כא, ב.

בבוך 1101 תקצו, א בגוכי"ק נוסף: בפ' קדושים. בבוך 4 (לקו"ת מהדו"ק) נכתב מאמר זה בפ' קדושים.

וברבות נזכר מענין הושיעה ימינך: ראה יהל אור עה"פ ע' רט ואילך שנעתקו כל המקומות שנזכרו כאן. וראה גם אוה"ת פ' פנחס ע' א'סא.

ושייך לזה ג"כ מ"ש בזהר פ' תשא דקפ"ט סע"ב ובפי' הרמ"ז: ע"ד הוכן בחסד כסאו, ראה אוה"ת פ' פנחס ע' א'סב.
ימינך ה' תרעץ אויב: שמות טו, ו. ראה יהל אור ע' רסח בשם השל"ה דף שט"ו סע"א.
דברים תחתונים פשוטים: ראה לעיל פ' אחרי נה, ד.
להיות ממארי דחושבנא: זח"ג קעח, א.
צעק לבם: איכה ב, יח.
ענין חנוכה בפ' מקץ: תו"א לב, ב.
זהו ענין מצות תרומת הדשן: ראה אוה"ת ויקרא כרך ג ע' תתא.
ג) והנה כל זה: קטע מובא באוה"ת פ' יתרו ע' תתקפב.
הוי כל צמא לכו למים: ישעי' נה, א.
אתה הראת לדעת: דברים ד, לה.
חסדים המכוסים: ע' שה"ש רד"ה לריח שמניך הא' בהמוקפים. [כ].
תפלת שמו"ע בלחש: שו"ע או"ח סק"א ס"ב.
בתפלה . . כאלו עומד לפני המלך: שם סצ"ח ס"א.
הכריעות והשתחוואות: ברכות לד, סע"א. שו"ע או"ח סקי"ג ס"א.
וכמ"ש במ"א ע"פ ארץ אוכלת יושבי': (ציון זה נמצא גם בהכתבי-יד שאין בהם הגהות אדהצ"צ). וראה ד"ה לה"ע אוכלת יושבי' בס' מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ע' תריט.
שהתגלות עתיק הוא בבינה: ראה זח"ג קע"ח, ב. תו"א ר"פ לך לך.
אותי עזבו מקור מים חיים: ירמי' ב, יג.
דהיינו ע"ד משל כמקור הנובע: באוה"ת פ' יתרו ע' תתצה מציין לכאן.
עמוק עמוק מי ימצאנו: קהלת ז, כד.
ברע"מ ס"פ בא (**דמ"ב ע"ב**): דשם מבאר ענין מקור ומעין וחפירה, ונזכר גם לקמן פ, ג. וראה ביאור במאמרי אדה"ז הקצרים ע' שיא.
בזהר ס"פ ואתחנן (**דרס"ו ע"א**): נזכר גם לעיל פ' צו יא, ג. פ' חקת עט, ג.
ובפ' וילך (**דרפ"ו ע"א**): באוה"ת נ"ך כרך א ע' שכח מציין לבחיי פ' בשלח ע"פ ויאמינו בהוי' דכל שאינו נזהר במלת אמן מורידין אותו . . ועז"א הכתוב אותי עזבו מקור מים חיים ע"ש. וראה באוה"ת שם ע' רו ואילך.
ברע"מ פ' עקב (**דרע"א ע"א**): "אמן הוא רזא דקשרין דכל יחודא וקדושה" — אוה"ת ש"ש ע' א'תעט. וראה באוה"ת בראשית תקסו, א מה שמביא בשם הזהר.
ועיין עוד בזהר ויקרא די"ב ע"א: בענין מקור מים חיים.
ונפשי כעפר לכל תהי': תפלת אלקי נצור. ראה אוה"ת בלק ע' תתקיט.

מה בין עפר לאבק: ראה אוה"ת חקת ע' תשעא.
סד"ה ויאבק איש עמו: תו"א כו, ג.
ובד"ה ויגש אליו יהודה: תו"א מג, ג.
בביאור ע"פ מי מנה: לעיל בלק ע, א.
ולפני א' מה אתה סופר: ס"י פ"א, מ"ז.
במ"א בענין לך לך: תו"א יא, א.
בלקו"ת שם: — להאריז"ל.
ובפרדס בעה"כ בערך ארץ עליונה: הלשון באוה"ת בראשית כרך ד תשכו, א.
וכ"כ במא"א ערך עפר: סעיף כד. ראה גם לעיל פ' בלק ע, ב.
כנזכר ברבות בקהלת: ראה גם אוה"ת שבועות ע' קיב.
וראה באוה"ת פ' בלק ע' תתקכא שכ' "ואיך גלגל חמה בחי' אור נברא מן העפר", עי"ש.
וראה אוה"ת שבועות ע' קיב.
בביאור ע"פ הבאים ישרש: תו"א פ' שמות.
הכל הי' מן העפר: קהלת ג, כ.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
הכתר . . מבחי' תחתונה שבמאציל: ע"ח שמ"ב פ"א.
מי מנה עפר יעקב: במדבר כג, י.
חכמה בראש וחכמה בסוף: זח"א כו, ב.
ע"ל עקב (טו, ב). וש"נ. [כ].
נעוץ סופן בתחלתן: ס"י פ"א, מ"ז.
ושאבתם מים: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסידור רסח, א. נאמר בליל מוצאי שבת חוה"מ סוכות תקס"ה — ראה רשימת המאמרים שבסו"ס תקס"ד הערה 100.
עוד הנחה במאמרי אדה"ז נביאים ע' עט ואילך.
קיצורים והגהות נדפסו באוה"ת דברים כרך ה ע' ב'קמז.
ד"ה ושאבתם — תרל"ד [נדפס בסה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקלט] מיוסד על מאמר זה.
ראה הענינים בסה"מ אתהלך ע' מז ד"ה להבין ענין ניסוך המים. ובסה"מ תרל"ה ח"ב ע' תמא.
לכללות המאמר ראה גם סה"מ תרנ"ד ע' כא. ועוד.
סוכה ל"ד א' זבחים ק"י ע"ב: וכ"ה בסוכה מד, א. תענית ג, א (בסוגיא דניסוך המים).
מו"ק ג, ב — לקו"ש חכ"ט ע' 226 בשולי העמוד.
אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.

ועבד הלוי הוא: במדבר יח, כג.
הוא דא עתיקא: זח"ג (קעח, ב). [כ].
ראה ביאוה"ז להצ"צ ע' תקכ ואילך.
השיר שהיו אומרים על היין שהוא בחי' בינה: ראה זח"ג קכז, א. וראה ספר הליקוטים — דא"ח להצ"צ ערך יין סעי' א.
נכנס יין כו': סנהדרין לח, א.
בד"ה אז ישיר: תו"א סב, ג.
בד"ה לך לך: תו"א יא, ב.

דף פ

בד"ה ה' לי בעוזרי: לקמן פח, ב.
בד"ה ענין המרגלים: לעיל שלח לו, ד.
והאופנים ברעש גדול: ברכת יוצר.
מערבי של מים כו': סוכה פרק ד משנה ט.
וניסוך המים הוא בחי' חכמה: ראה המשך וככה תרל"ז פרק צז ואילך. ד"ה ושאבתם תרס"ט.
כה"ג נוטל חלק בראש: יומא יד, א.
ע' נדרים (סב, סע"א). ובזח"א (קמז, סע"א) אי' כה"ג. [כ].
כל בעלי השיר יוצאים בשיר: שבת נא, ב.
וילוו עליך וישרתוך: במדבר יח, ב.
כל התורה שמותיו של הקב"ה: ראה זח"ב קכד, א. זח"ג יט, א. פט, ב. קנט, א. רסה, ב. ע"ל בפינחס (עו, ב). וש"נ. [כ].
כל אותיותיה מנויות: ראה קידושין ל, א.
וכל אות צ"ל בדמותו ותבניתו והנגיעה פוסלת: שו"ע יו"ד סרע"ד, סד"ה.
כמ"ש בזהר (**ויקהל דף רי"ש**): נזכר גם לעיל פ' חקת נט, ד.
דאורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א. זח"ג פא, א.
חמשים שערי בינה: ר"ה כא, ב.
ותושבע"פ היא בחי' מל': ראה ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
שהיא מל': מא"א אות א, סקכ"ו.
בע"ח שכ"ו ספ"א: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו ש' ס' אבי"ע ספ"ב, ובזה יובן כאן דה"ק. [כ].

שבחי' בינה נק' מי: מא"א אות מ, סס"ח.
יוצר אור ובורא חושך: ישעי' מה, ז.
וכחשכה כאורה: תהלים קלט, יב.
רוח קדים: שמות יד, כא.
הפך ים ליבשה: תהלים סו, ו.
ערבים עלי ד"ס: שהש"ר א ע"פ כי טובים דודיך (ב). וראה ע"ז לה, א.
ע"ל מטות (פה, רע"א). וש"נ. [כ].
מבואר בס"י . . בסופר וספר וסיפור: ס"י פ"א מ"א. וראה זח"ב קלז, ב ועוד. מאמרי אדה"ז נביאים ע' עט.
לספר שהיא בינה בחי' מחשבה וסיפור הוא בחי' דיבור: באוה"ת פ' וזאת הברכה ע' א'תתקו מציין לכאן.
התהוות העולמות הוא מבחי' דבר ה': ראה תהלים לג, ו.
מבחי' חכמה אי' סופר: ישעי' לג, יח. וראה לקוטי הש"ס להאריז"ל לר"ה טז, ב.
בראשית ברא . . שמחכמה: ת"י בראשית א, א.
ועמ"ש בד"ה איה סופר: תו"א נג, ג.
וע"פ שחורה אני: לקמן שה"ש ז, א. ושם מציין לכאן. וראה שם מו, ג.
חו"ב הם תרין רעין: ראה זח"ב נו, א. זח"ג ד, א.
ע"ל ר"פ ראה. וש"נ. [כ].
ובאתעדל"ת אתעדל"ע: ראה זח"א רלט, ב.
ובזה יתחברו בחי' חו"ב: ראה בהמשך וככה — תרל"ז ע' קנז ואילך.
נקודה בהיכלי': [עי' לעיל] (ר"פ ראה) נ' [כ].
אנשי מעשה מרננים ומרקדים: סוכה נא, א.
בזהר (פ' בלק דקפ"ט סע"א): ראה ביאוה"ז לאדה"א סד, א. בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתנג. אוה"ת ויקרא ע' לט. ראה גם באוה"ת במדבר כרך ו ע' א'תרצט. אוה"ת בראשית כרך ו תשנא, ב. ושם מציין לעיין כאן.
כוס ישועות אשא: תהלים קטז, יג.
וכמ"ש בזהר ויחי דר"נ ע"א: ראה גם באוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'תקצט.
דהע"ה על מדתו מל' דאצי': מא"א אות ד, ס"ט.
אם אני כאן הכל כאן: סוכה נג, א.
וכדפי' בזהר בהשמטות: ח"א דף רסא, ב.
ובפ' בראשית (דף א') פי': ראה אוה"ת סידור ע' קכח מה שכתב בשם הרמ"ז.

ותושע לו ימינו: ראה תהלים צח, א. איוב מ, יד.
רגלי' יורדות מות: משלי ה, ה.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה.
ברע"מ פ' בא (**דמ"ב ב**'): מבואר במאמרי אדה"ז הקצרים ע' שיא ואילך.
והיינו בחי' יסודות דאו"א: ראה וככה — תרל"ז ע' קנח ואילך.
בזהר (**ס"פ בלק**: ראה גם אוה"ת פ' תשא ע' א'תתקלז ושם מציין לכאן.
ענין הקפות . . ואינו אלא מנהג: רמ"א בשו"ע או"ח סתרס"ט. בסידור עם דא"ח רסט, ב "והוא ענין המנהג נביאים בהקפות שאינו גם מד"ס אלא מנהג נביאים בלבד". וראה בלקו"ש חכ"ט ע' 227 הערה 54 הצ"ע בזה.
וקרוב לזה נתבאר במ"א בענין תפלת ערבית: ראה ביאוה"ז לאדה"א יג סע"ד. ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' פה. וראה לקמן שה"ש כד, ב.
אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני: קהלת ז, כג.
ותתצב אחותו מרחוק: שמות ב, ד.
אמור לחכמה אחותי את: משלי ז, ד.
כאיש אשר אמו תנחמנו: ישעי' סו, יג.
בן חכם ישמח אב: משלי י, א. טו, כ.
לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
מ"ש במ"א ע"פ אז יבקע: סידור רנז, ד ואילך.
לרחוק שנעשה קרוב: ברכות לד, ב.
להבין מ"ש ביום השמע"צ: נאמר בשנת תקנ"ח או שנת תק"ס — ראה ברשימת המאמרים שבסו"ס מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תריט הערה 101. ולהלן ברשימת הכתבי-יד.
קטע מהתחלת הדרוש נעתק באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תנג עם הוספות.
ביום השמיני עצרת: במדבר כט, לה.
עצרת לה' אלקיך: דברים טז, ח.
ואהבת את ה"א בכל לבבך: דברים ו, ה.
בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.
לאהבת ה': באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תנד נמצא הגהה, והדרך המביא את האדם לאהבה זו, נעתק מתו"א פה, ג.
כי אז אהפוך אל עמים: צפני' ג, ט.

שפה ברורה לקרוא כולם כו' והוא ענין אתהפכא חשוכא לנהורא ולעבדו: באוה"ת שם: שפה ברורה אתהפכא חשוכא לנהורא וזהו לקרוא כו'. ולעבדו.
ואתה הסבות את לבם: מ"א יח, לז.
ואני נתתי לך שכם אחד: בראשית מח, כב.
[**וזהו . . בכל מאדך**]: באוה"ת שם נמצא במקומו הוספה אחרת "והיינו ע"י שלע"ל יהי' ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו' בראי' חושיות איך כי הוא חייך". וזהו ואהבת.
כי לא ידח ממנו נדח: ראה ש"ב יד, יד.
נפשי אויתיך: ישעי' כו, ט.
היכל ה' המה וכלי בית ה': ראה ירמי' ז, ד. כח, ג.

דף פא

גדול ה' ומהולל מאד: תהלים קמה, ג.
במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב.
כיתרון האור מן החושך: קהלת ב, יג.
בד"ה שמאלו . . בפ' כי תשא: ראה תו"א פה, ג ואילך. ואולי הכוונה לדף פו, ב.
זדונות נעשו כזכיות: יומא פו, ב.
כלי שנגמר מלאכתו: ראה כלים ספ"ד ואילך.
במאד הוי שפל רוח בפני כ"א: אבות ד, י.
יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט: אבות ד, יז.
שיהי' כל ימיו בתשובה: שבת קנג, א. וראה ג"כ זח"ג לג, א.
צדיקים יושבים ונהנים: ברכות יז, א.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
כי נשגב שמו: תהלים קמח, יג.
עם קרובו: תהלים קמח, יד.
אם רץ לבך שוב לאחד: הק' ת"ז (ז, א): אם רץ לבך שוב לאחור (נ"א לאחד). ובכסא מלך כתב ע"ז: שוב לאחד גרסינן. בס"י פ"א, מ"ח, (בספרינו) הגי' היא: למקום.
ראה באוה"ת שמע"צ ע' א'תשעז.
כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.
הצור תמים פעלו: דברים לב, ד.
בע"כ אתה חי: אבות ד, כב.
דירה בתחתונים: תנחומא נשא טז. וראה שם בחקותי ג. ב"ר ספ"ג. במד"ר פי"ג, ו.
הקב"ה יושב ועוסק בתורה: ע"ז ג, ב.

בד"ה שיר השירים: לקמן שה"ש א, ד.
א"ת בניך אלא בוניך: ברכות סד, א. וש"נ.
בנאים . . בנינו של מקום: שבת קיד, א. [כ].
אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה: ברכות ח, א.
אם לא בריתי יומם ולילה: ירמי' לג, כה.
עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
חסד ה' מלאה הארץ: תהלים לג, ה.
בד"ה וכל העם רואים: תו"א פב, ג.
ובד"ה בפ' נסכים כתיב: ראה לעיל פ' שלח מ, א ואילך.
תען לשוני אמרתך: תהלים קיט, קעב. ביהל אור ע' רטז מציין לכאן.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
כי גבר עלינו חסדו: תהלים קיז, ב.
כלתה נפשי: תהלים פד, ג.
בביאור ע"פ חכלילי: תו"א מח, א, ובתניא פרק מג, ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.
צדק לפניו יהלך: תהלים טו, יד.
סד"ה ויושט המלך לאסתר: תו"א צד, ב.
ובד"ה יחיינו מיומים: לעיל סד, א.
מה יפו פעמיך בנעלים: שה"ש ז, ב.
התורה דאקרי דרך: קידושין ב, ב.
בד"ה אשירה לה': תו"א סג, ב.
וע' בזהר שלח . . ת"ח כו' בדרך נועם כו': ת"ח כד אנהיר עתיקא סתימאה במוחא ומוחא אנהיר ללבא בדרך נועם ה'" נעתק באוה"ת פ' שלח ע' תעב עם הגהות. ונזכר גם לעיל פ' מטות פה, ב.
ובפ' מקץ (דקצ"ז סע"ב): הלשון עם הגהות נעתק באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקנה.
בד"ה ושמתי כדכד: לעיל כו, ב.
כמ"ש והלכת בדרכיו: דברים כח, ט.
בביאור ע"פ וארשתיך לי: לעיל במדבר ט, ג.
ובד"ה אסרי לגפן: תו"א מח, נב.
וסד"ה בגדי קודש: תו"א פב, ג.
ע"פ ונתתי לך מהלכים: תו"א ל, ג.

ספ"ק דסוטה: יד, א. וראה לקו"ש חכ"ט ע' 278 הערה 90.
בסוף ספר פרי הארץ: הוא באגרת הרה"ק ר' אברהם קליסקער שנדפסה בסוף ספר פרי הארץ. מכתב לב (בהוצאת ירושלים תשמ"ז). וראה גם בפרי הארץ פ' ראה. וראה באוה"ת פ' ואתחנן ע' צג מביא קושיא זו בלי שם אומרו.
ואין אמת אלא תו': ת"ז (תכ"א) נ, א. ירושלמי ר"ה ספ"ג (ה"ח) ובפסדר"כ פסקא איכה. הובא בילקוט דניאל ר' תתרסו. וע' הג' מהר"ץ חיות לברכות (ה, ב) גירסא בש"ס כן. [כ].
ולית מח' תפיסא בי': ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ואורייתא וקב"ה כולא חד: זח"ג עג, א.
ע' [לקוטי הגהות ל]סש"ב ח"א פ"ד ופכ"ג. וש"נ. וזה הל' ל"מ — ואולי מת"ז (תכ"ז) שחסר שם. וע' בלקו"א מרבו הה"מ נ"ע מד' לבוב שמינית בויגין (טז, א. כט, ב. לה, א). ע' זח"ב (צ, ב) בזה"ל דקוב"ה ואורייתא כלא שמא חד הוי וכו' וזהוא כוונת אדמו"ר לענ"ד. [כ].
קרוב ה' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח.
באמת זו תורה: ברכות ח, ב. וע' ע"ז (ד, ב). [כ].
תען לשוני אמרתך: תהלים קיט, קעב. וראה תו"א סז, ב.
שנותן לנו בכל יום: ראה ברכות כב, א. סג, ב. ראה לעיל פ' תזריע כג, א. סה"מ תר"ל ע' ריא. סה"מ תש"ה ע' 184.
בד"ה המגביהי לשבת: תו"א לח, ד.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
בפי' הרמ"ז שם: ראה לעיל ויקרא נג, ד ואילך. מובא באוה"ת נ"ך כרך א ע' שיח.
כי כל המצות הם המשכות לבחי' צדק: ראה יהל אור קאפיטל פה, יד.
ואזי ביום השמיני שהוא בחי' יותר גבוה ועליונה . . וה' האמירך: מובא באוה"ת דרושים לשמע"צ ע' א'תשע.
וה' האמירך וגו': דברים כו, יח.
בחי' נשיקין שהוא התקשרות חב"ד בחב"ד: תניא פרק מט בשם ע"ח שער ל' דרוש ב.
שו"ה בכל — הפוסקים: ע"ל בואתחנן [יב, סע"ג] סוד"ה ענין ק"ש. [כ].
כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו: תדב"א רפי"ח. יל"ש איכה תתרלד.
ורוח אייתי רוח . . ואמשיך רוח: זח"ב קסב, ב.
ע"ל בראה (כב, ב). וש"נ. [כ].
אלפים שנה קדמה התו' לעולם: ראה מדרש תהלים צ, ד. ב"ר פ"ח, ב. תנחומא וישב ד. וש"נ. זח"ב מט, א.

אאלפך חכמה אאלפך בינה: איוב לג, לג. וראה שבת קד, א.
ועל"ק שה"ש (א, סע"ד). וע' אור תורה מה"מ נ"ע פ' קרח [מו, ג] ב' אלפין אלף חכ' אלף בינה. [כ].
אאלפך בינה: ראה בהוספות להערות וציונים ללקו"ת כאן שמעתיק מכת"י 750 קטע נוסף (ונמצא ג"כ בכת"י 337 ועוד ושם במקום תיבת "ומצות" נרשם "ממצות").
והוא כחתן יוצא מחופתו: תהלים יט, ו.
מצהלות חתנים: ברכת נשואין. כתובות (ח, א). [כ].
ביום חתונתו זה מ"ת: תענית כו, ב.
חתן חות דרגא: יבמות סג, א.
ניתנה התו' בה' קולות: ברכות ו, סע"ב.
נובלות חכמה שלמעלה: ב"ר יז, ה.
ופני לא יראו: שמות לג, כג.
וכ"כ בלק"ת בתחלת פ' בראשית: להאריז"ל ד"ה למה התחילה תו'. מובא באוה"ת שבועות ע' קצג.
ועמ"ש מזה בפ' עקב: לעיל יז, ב. וראה אוה"ת פ' דברים ע' ד.
ובד"ה לבבתני בפ' פנחס: נדפס להלן בדרושי שה"ש כח, ג (וראה בהנסמן לעיל האזינו עג, ג).
גילוי פנימית התו' לעתיד: ראה רש"י לשה"ש א, ב.
כי ה"א אש אוכלה הוא: דברים ד, כד.
ביום השמיני עצרת: ראה בהערות וציונים מכ"ק אדמו"ר ללקו"ת כאן מציין לסה"מ אתהלך לאזניא ע' נב. ובסה"מ הנ"ל ע' רסג מציין "ראה בלקו"ת ד"ה זה (פא, ד) בתוספת ביאור הערות וכו'". וע"פ המבואר ברשימת המאמרים שבסו"ס מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תריט הערה 100 — מאמר זה אולי משנת תקנ"ח.
קיצורים וביאור נדפסו באוה"ת שמע"צ כרך ה ע' ב'קנה. שם נתבארו הענינים שמובאים בסה"מ אתהלך הנ"ל.
בכמה מקומות מצויין לד"ה זה בשם "ביום השמע"צ בן חכם ישמח אב". וראה ההתחלה בסה"מ אתהלך שם.
ביום השמיני עצרת: במדבר כט, לה.
ועשית פסח לה"א: דברים טז, א.
ועשית חג שבועות לה' אלקיך: דברים טז, י.
וחגותם אותו חג לה': ויקרא כג, מא.

דף פב

ואין שמחה אלא ביין: פסחים קט, א.
המשמח אלקים ואנשים: שופטים ט, יג.
שאין לו דמות הגוף: תפלת יגדל.
ע"פ שוש אשיש: לעיל מז, א ואילך.
וגבי פורים בפי' רננו צדיקים: תו"א צט, ג.
בן חכם ישמח אב: משלי י, א.
פי' עד"מ אב שרוצה להבין: בסה"מ עזר"ת ע' ט מציין לכאן. וראה בסה"מ תרס"ו ע' רמח המשל בארוכה.
בכסה ליום חגנו: תהלים פא, ד.
ר"ה הוא יום הדין ומשפט לאלקי יעקב: ר"ה טז, רע"א. תהלים פא, ה.
ואנכי הסתר אסתיר: דברים לא, יח.
אלא שכדי שיבקש פניו: מובא באוה"ת פ' וילך ע' א'תנו ושם מציין ע"ז "(נ' ע"ד מ"ש לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש)". וראה באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקכב.
ועבד הלוי הוא: במדבר יח, כג.
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
ישא ה' פניו אליך: במדבר ו, כו.
עונותיכם מבדילים ביניכם: ישעי' נט, ב.
גם חשך לא יחשיך: תהלים קלט, יב.
אך יש ב' בחי': ראה אוה"ת בשלח ע' תקכא.
מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
ומלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.
ע"פ ועשית ציץ: תו"א פג, א.
פנים בפנים: דברים ה, ד.
כי פנו אלי עורף: ירמי' ב, כז.
כל ברך לך תכרע: תפלת נשמת.
וכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
והיינו בהיכל ההוד שהוא בחי' הודאה: ראה סה"מ תרס"ח ע' קנב. סה"מ תרפ"ד ע' רפא. סה"מ תש"ט ע' קט.
שכורע . . לבר מגופא: ראה לקו"ש ח"ה ע' 212 הערה 45.

ברבות וירא פנ"ו: "ע"פ ונשתחוה ונשובה אליכם כו' הכל בזכות השתחואה כו' התורה לא ניתנה אלא בזכות השתחואה שנאמר והשתחויתם מרחק כו'" — אוה"ת פ' תרומה ע' א'תכו. נזכר גם לעיל ר"ה נח, א.

סד"ה והיה ביום ההוא: לעיל ר"ה ס, א.

וסד"ה והיה מידי חדש: לקמן ברכה צח, א.

השתחואה דהיינו בהיכל הנצח: ראה בד"ה קול דודי תרס"ח ע' קנח שם מציין מ"ש דהשתחואה בנצח מוסיף "ונראה בלקו"ת שם [— הכוונה לכאן] דהיינו השתחואה פנימית כו' וצ"ע. ואפשר זה מקושר עם מ"ש לפני זה דנצח ענף החכמה בחי' ראי'" ע"ש.

אינו דומה שמיעה לראיה: מכילתא יתרו יט, ט. פס"ז שלח יג, יח.

ויברך אלקים את יום השביעי: בראשית ב, ג.

בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: לקמן צח, ב.

בטל רצונך מפני רצונו: אבות ב, ד.

לך אמר לבי בקשו פני: תהלים כז, ח.

כי עיקר התשובה: ראה תניא פכ"ט. אגה"ת פ"א. אגה"ק סי' י'.

ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.

כי רוצה ה' בעמו: תהלים קמט, ד.

כל האזרח בישראל ישבו בסוכות: ויקרא כג, מב.

פרי עץ הדר הדר באילנו: סוכה לא, ב. וש"נ.

כי האדם עץ השדה: דברים כ, יט.

פי' האדם זה הקב"ה: ראה אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תקלד.

ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל א, כו.

והדר באילנו . . פנימית האילן: מובא באוה"ת בראשית כרך ג תקמו, ב.

לבבתני אחותי כלה: שה"ש ד, ט.

בתוונא דלבא יתבי: נדה כ, ב. וע' מגילה (כד, ב). ע"ז (כח, ב) ובפרש"י ז"ל. [כ].

במ"ח מסכת אורות . . ובפנימיותו: "ובפנימיותו יש לו פרצוף נוקבא אחת הנקראת כנסת ישראל והיא שוה לת"ת שלו כי היא גדולה כמוהו ממש" עכ"ל.

ונת' מזה לעיל בשה"ש ע"פ ששים: הכוונה לקמן בשה"ש לט, ג ואילך. [מציון זה רואים שמתחילה סבר הצ"צ לסדר המאמרים באופן אחר, ואכמ"ל]. וראה לעיל עג, ד.

ותמתי תאומתי: שהש"ר (פ"ה עה"פ אני ישנה). [כ].

בחי' לו לב: נסמן לעיל נז, ד.

צור לבבי: תהלים עג, כו.

ומנענעים את הלולב לששה קצוות: רמ"א בשו"ע או"ח סתרנ"א, ס"ט. סידור אדה"ז קודם הלל. וראה שם רסד, ב ואילך. ראה לקמן פז, ב.
שער שעשועי המלך: בפ"ב ופ"ג. [כ].
כתר תורה: אבות ד, יג. וראה בתו"א סט, ב בפי' כתר תורה.
תרי"ג . . וז' דרבנן . . תר"ך: פרדס ש"ח, פ"ג.
דאשתמש בתגא חלף: אבות א, יג.
וירם קרן: תהלים קמח, יד.
זה המשתמש במי ששונה הלכות: מגילה כח, ב.
ואמת שנק' חותמו של הקב"ה: שבת נה, א.
וכמ"ש במ"א ע"פ צדקת פרזונו: סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתקפט.
בד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כט, ד.
עטרת תפארת שיבה: משלי טז, לא.
וזהו עצרת תהי' לכם . . כמ"ש שום תשים עליך מלך: מובא משיחת ליל שמח"ת תשל"ד הערה 11.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
בני ציון יגילו במלכם: תהלים קמט, ב.
סד"ה ויהי בשלח: תו"א סא, ד.
וכל הלבבות ייראוך: תפלת נשמת.
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
שוש אשיש: ישעי' סא, י.
והוא ענין הנסירה בר"ה: וע' בסש"ב באגה"ק סי' יד). וש"נ. [כ].
הסתלקות פנימיות המוחין: ראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקכג. אוה"ת למג"א ע' ב'שא.
וחכיתי לה' המסתיר פניו: ישעי' ח, יז.
משארז"ל בענין אור שנברא: חגיגה יב, א. ב"ר יא, ב.
שאין השכינה שורה אלא על בעלי קומה: שבת צב, א.
לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
זאת קומתך דמתה לתמר: שה"ש ז, ח.
ושמחתם לפני ה': ויקרא כג, מ.

דף פג

בטל רצונך: אבות ב, ד.
סד"ה וידבר כו' במדבר סיני: לעיל פ' במדבר ב, א.

בר"ה אמרו לפני מלכיות: טז, א.
כתר מל' . . כהונה . . תורה . . שם טוב: ראה אבות ד, יג.
שנכנס הכה"ג לפני ולפנים: ראה לקו"ש ח"ד ע' 1216.
בהעלותך את הנרות: במדבר ח, ב.
וגדול תלמוד . . בחינת כתר שם טוב: ראה לקו"ש חי"ז ע' 310. ובהנעתק להלן בהוספות להערות וציונים.

שמיני עצרת

דף פג

ביום השמיני עצרת: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תשעב.
הדרוש ביום השמע"צ במאמרי אדה"א שמע"צ ע' א'שיג מיוסד על מאמר זה.
קיצורים והגהות נדפסו באוה"ת שמע"צ ע' א'תשצד. ביאור שם ע' א'תשצח. קיצורים ע' א'תתכ.
כמה ענינים מהמאמר נתבארו בד"ה ביום השמיני שלח תשמ"א (סה"מ מלוקט ח"ב ע' קלד ואילך).
ביום השמיני עצרת: במדבר כט, לה.
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
יפה שעה בתשובה ומע"ט כו': אבות פ"ד, מי"ז.
וכבר נתבאר פעמים רבות במ"א: ראה תו"א טז, א ואילך. וראה לקמן במפתח כ"ק אדמו"ר ערך יפה שעה אחת.
גדול תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין מ, ב. וש"נ.
רמ"ח פקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא: ראה ת"ז תי' ל.
אין לו דמות הגוף: פיוט "יגדל". וראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"א.
כי לא מחשבותי גו' כן גבהו מחשבותי גו': ישעי' נה, ח-ט.
תתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ. באוה"ת פ' וארא ע' קסז מציין לכאן.
מהו האמת שהנביא משבח שניתן ליעקב מדת אמת: באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקצה מבאר "דהקושיא שהרי יעקב עצמו הוא אמת וא"כ מהו תתן אמת ליעקב" ע"ש.
כי א-ל דעות ה': ש"א ב, ג.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
דכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
ואמת ה' לעולם: תהלים (קיז, ב).

ובכל זמן שתקנו לומר הלל: ראה דרך מצותיך קמח, א.
להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
סד"ה כי תשמע בקול: לעיל פ' ראה כג, ד.
כמ"ש הרמ"ז פ' אמור (**תחלת דצ"ו**): "שכן ההלל סודו להאיר במ' סוד אדנ"י גימט' הלל וז"ש אתעטרת סיהרא שאז היא שלימה ומולכת באדנות שלה בכח התלת דרגין שעליה יה"ו".
סד"ה בכ"ה בכסלו: בתו"א פ' מקץ.
ועתה יגדל נא כח אד': במדבר יד, יז.
יעקב הוא בחי' י' עקב: ראה קה"י ערך ישראל.
בביאור ע"פ אלה מסעי: לעיל פ' מסעי צג, ג.
כי אמת היינו תורה: ירוש' ר"ה ג, ח. פתיח' איכ"ר ב. ועוד.
כי באור פניך: ברכת שים שלום.
כמ"ש באד"ר: זח"ג קלג, ב.
כל ארחות ה' חסד ואמת: תהלים כה, י.
לית מחשבה תפיסא בי': ראה ת"ז בהקדמה (ד"ה פתח אליהו).
וגם אהבה זו היא ירושה לנו מאבותינו: ראה תניא פרק יח.
הכח והעוז להיות תלוי אתעדל"ע באתעדל"ת: בלקו"ש חי"ט ע' 159 הערה 16 מציין לד"ה אדון עולם תש"ג ע' 14 "אשר כללות הענין מה שבאתעדל"ת אתעדל"ע הוא רק לפי שכן עלה ברצונו ית'" ע"ש בלקו"ש בהערה 14 בארוכה.
בד"ה הבאים ישרש: תו"א נג, ג ואילך. וראה במ"מ לשם.
ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני ה': ויקרא כב, ג.
שנכרתה הנפש ההיא משרשה: מובא באוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'מ.
הכרת תכרת גו': במדבר טו, לא.
וזכות אבות לא תמה: מחלוקת בשבת (נה, א). ולהעיר מתו' שם, ד"ה ושמואל אמר. אבל כן הוא המסקנא בויק"ר (פל"ו, ו). ועייג"כ ירוש' סנהדרין פ"י, ה"א. אגדת בראשית פ"י. זח"א קסח, א. זח"ג קעד, א. ת"ז תי' כא (נד, ב). תיקונים מז"ח (קיג, ד). — הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בסה"מ תש"ח ע' 192.
וכמ"ש [הל'] כאן ל"מ. [כ].
אע"ג דאיהו לא חזי: מגילה ג, א.
אין . . מזל לישראל: שבת קנו, א.
כי אבי ואמי עזבוני: תהלים כז, י.

או השבע שבועה: במדבר ל, ג.
צריך להבין ענין שבועה זו: ראה סה"מ אתהלך לאזניא ע' רה. סה"מ תרל"ד ע' רצ.
לזרעך נתתי את הארץ: בראשית טו, יח.
נגד חכמתו ורצונו: "וי"ל שהכוונה בזה שמוסיף "ורצונו" היא, דפעולת השבועה היא לא רק שע"י השכל לא יהי' שינוי בהרצון, אלא שגם אם יהי' שינוי גם בהרצון (שבגילוי) יעשה נגד רצונו" — ד"ה יו"ט של ר"ה תשל"ג (נ' בסה"מ מלוקט ח"ג ע' רצה הערה 28).
בי נשבעתי נאום ה': בראשית כב, טז.
אשר מלשון באשרי: בת"ז (ת"ל עד, רע"ב). ובריש (תט"ל). [כ]. ראה באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקיא שמציין לכאן.
באשרי כי אשרוני בנות: בראשית ל, יג.
אשרי יושבי: תהלים פד, ה.
מבשרי אחזה: איוב יט, כו.
תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.
ע"ל בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה.
בד"ה והנה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך לד, ב.
בד"ה לסוסתי: לקמן שה"ש יב, ב.
בד"ה שוש אשיש: לעיל נצבים מז, ד.
שנהנין הנשמות מזיו: ראה ברכות יז, א.
מוטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי: חגיגה טו, ב.
ע"י נהר דינור מתעלים בעילוי אחר עילוי: ראה זח"א רא, א. זח"ב ריא, ב. ופע"ח ש' התפלין פ"י. כנפי יונה ח"ד סי' ח.
ביו"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב.
וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.
אז תתענג על ה': ישעי' נח, יד.
יש ב' מיני תענוגים לפני המלך: ראה לעיל פ' נצבים מח, ב.
כי אבי ואמי עזבוני: תהלים כז, י.
שלום שלום לרחוק ולקרוב: ישעי' נז, יט.
מרחוק ה' נראה לי: ירמי' לא, ב.
בזח"א (ד"ו ע"א): נעתק באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרסא.
וע"ש במק"מ ובהרמ"ז: מבואר ונתבאר באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרסד.

בד"ה החלצו מאתכם: לעיל מטות פו, ב.
כי הנני מושיעך מרחוק: ירמי' מו, כז.
אחכמה והיא רחוקה ממני: קהלת ז, כג.
רבות פ' חקת: פי"ט, ג.
סד"ה כי המצוה הזאת: ראה לעיל מה, ג. ובסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתעט.
במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב.
בזח"ב (**ויקהל דר"ז ע"א**): ראה ספר החקירה עז, א. נזכר לעיל פ' בחקותי מז, ב. נא, ג.
ברוך כבוד ה' ממקומו: יחזקאל (ג, יג).
הנה מקום אתי: שמות לג, כא.

דף פד

לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
שמאל דוחה: סוטה מז, א. וש"נ.
ויצעקו אל בצר להם: תהלים קז, ו. כח.
יוכ"פ אין בו לא אכילה ושתיה: יומא עג, ב.
ממעמקים קראתיך: תהלים קלו, א.
לרחוק שנעשה קרוב: ראה ברכות לד, ב.
שאמר ונעשה רצונו: ראה ספרי במדבר טו, ז. כח, ח.
בי"ג מדה"ר דמיכה: מיכה ז, יח.
בשעה שישראל עונין אמן יהא . . הקב"ה מנענע בראשו: ברכות ג, א.
בד"ה אני ה' אלקיכם: לעיל פ' שלח.
ע"פ מאמר הזח"ג קרח (**קע"ח ב**'): ראה ביאוה"ז לאדה"א צה, א. ואילך.
ועיין עוד מענין שמאלו תחת לראשי: באוה"ת שה"ש כרך א ע' רלג מציין: "ובד"ה ביום השמיני עצרת דרוש השני ושם נסמן מאמרי הזהר המדברים מזה". וראה שם ע' רלח-רמ שמביא מאמרי הזהר הנזכרים ומעתיק לשונם.
ישמח ה' במעשיו: תהלים קד, לא.
ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.
כי פנו אלי עורף: ירמי' ב, כז.
וירא ישראל את היד הגדולה: שמות יד, לא.
בד"ה בפ' נסכים: לעיל פ' שלח מ, ד ואילך.
ואני נתתי לך שכם אחד: בראשית מח, כב.
על שכם שניהם: בראשית ט, כג.

לעבדו שכם אחד: צפני' ג, ט.
ה' צלך על יד ימינך: תהלים קכא, ה.
בד"ה ביום השמיני שלח: לקמן פו, ג ואילך.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
כי לא על הלחם לבדו: דברים ח, ג.
שהוא בחי' תורה: ראה חגיגה יד, א.
סד"ה וארשתיך לי: לעיל במדבר ח, ד.
ובזח"א (בראשית . . ובפי' הרמ"ז שם): ראה לעיל פא, ג ובהנסמן לשם.
ואהי' שעשועים יום יום: משלי ח, ל.
ושעשועי את בנ"א: משלי ח, לא.
או יחזיק במעוזי: ישעי' כז, ד.
בגמרא ספ"ק דקדושין: מ, ב. בארוכה באוה"ת פ' ואתחנן ע' רמא ואילך.
התורה עיקרה מתנה מלמעלה: ראה שמו"ר פמ"א, ו. רש"י שמות לא, יא. ועוד. אוה"ת פ' ראה ע' תשסא.
לכו שברו . . וחלב: ישעי' נה, א.
עקימת שפתי הוה מעשה: ראה ב"מ צ, ב. סנהדרין סה, א.
ע"ל האזינו (עד, ג). וש"נ. [כ].
מבין דבר מתוך דבר: חגיגה יד, א. וש"נ.
בינה ליבא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני: ספרי במדבר כח, ח. וראה ג"כ טו, ז.
ועיין מענין ביום השמיני עצרת: רוב המ"מ נעתקו באוה"ת כאן ע' א'תשע ואילך.
ברבות וישלח פ' פ"א: "מהו אמת אמר ריש לקיש אלף ראשון [ברבות שלפנינו בראשון] של אותיות מ"ם באמצע תיו בסוף על שם אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים" — אוה"ת ויחי שפט, א. וכ"ה גם באוה"ת כאן ע' א'תשצז.
המתנשא מימות עולם: ברכת יוצר.
דרשו ה' בהמצאו: ישעי' נה, ו.
חצבה עמודי' שבעה: משלי ט, א.
ברבות ר"פ שמיני: "אלו שבעה ס"ת" — ראה אוה"ת בראשית כרך ד תרפג, א.
ואמת ה' לעולם: תהלים קיז, ב.
יקוו המים אל מקום אחד: בראשית א, ט.
מקוה ישראל ה': ירמי' יז, יג.

אומרים בשמע"צ מוריד הגשם: טוש"ע או"ח רסקי"ד. ועוד.
ביום השמיני עצרת: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי משמע"צ תקס"ו. ונמצאים ב' הנחות א' בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתקס. והנחה הב' שם בשולי העמוד. ביאור שם ע' תתקפה. ראה הגהות באוה"ת שמע"צ ע' א'תתז. א'תתח.
ותרגם אונקלוס: עה"פ במדבר כט, לה.
במקורם ושרשם: ראה אוה"ת שמע"צ ע' א'תשעח.
זה היום תחלת מעשיך: בברכת זכרונות.
ג"ע התחתון שהוא הממוצע בין העולמות הרוחנים ובין עוה"ז הגשמי: בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתקס בהנחת כ"ק אדה"א נוסף: "(וע"כ לא נמצא ג"ע זה בשטח הארץ הגשמי בכדור הארץ הלז כי הרי הוא בחי' הרוחניות ושורה במרכז קו האמצעי הנק' קו השוה כו' כמבואר בס' הגמול להרמב"ן". וראה בס' הגמול (הוצאת שעוועל) ע' רצה. וראה סה"מ תקע"ז — הנחות ע' פב.
וראה גם באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תשפד: "געה"ת הוא פנימי' עולם העשי' וממוצע בין רוחנית לגשמיות כי דירת אדה"ר היה בג"ע" ע"ש.
בענין קו השוה — ראה ע"ח שער ג פ"א, ונזכר גם לעיל פ' תזריע ח, א.
וכמ"ש בזהר: בהקדמה לזח"א (ז, א). [כ]. בתקס"ה מבאר הזהר.
יש נהר דינור כו': נסמן לעיל פג, ד.
נהר דינור: ל' הפסוק דניאל (ז, יו"ד). [כ].
בד"ה ויהי מקץ: תו"א לא, א.
וכן מגן עדן התחתון לעליון: בס' כוונות מהאריז"ל (סא, א) ד' קארעץ שעובר דרך נהר דינור, ב' הזהר. ועל בין עוה"ז וגעה"ת לבד הזכיר, ובאמת גם ע"ז צריך נהר דינור רק במדריגה אחר כמ"ש להדיא ד"ה ויהי מקץ הא' בתו"א. [כ].
הכל ירוממוך סלה: ברכת יוצר דשבת.
וכל החיים יודוך סלה: נוסח תפלת שמו"ע.
סלה בלי הפסק: ראה עירובין נד, א.
וכנודע מענין השמיטות והיובלות: ראה לקמן שה"ש ג, ד. ובאוה"ת שה"ש ע' מה.
בסה"מ תקס"ה ע' תתקסב בנוסחא שני' "כמ"ש בכתבי האריז"ל שיש בחי' עליות נ' אלפים יובלות עד ש[יגיע] לתכלית העילוי אל הארת מל' דא"ס".

דף פה

שהוא תחלת עולם העשי' . . וכמ"ש . . לעבדה ולשמרה: בסה"מ תקס"ה שם ע' תתקסג בנוסחא שני' מבואר יותר: "פי' תחלת מעשיך הוא בחי' ג"ע התחתון שהוא התחלת עולם העשי' שהוא הממוצע בין רוחניות לגשמיות דעשי', שקודם חטא אדה"ר הי' אצלו בחי' ג"ע התחתון כמו אצלנו עולם העשי' הגשמי כמ"ש ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה כו' רק לאחר שחטא כתיב ויגרשהו מג"ע".

ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.

בד"ה אוסרי לגפן: תו"א מו, א.

נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.

אני ה' הוא שמי: ישעי' מב, ח.

צדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה: ברכות יז, א.

אז תתענג על ה': ישעי' נח, יד.

כמ"ש בזהר (**ויחי דרי"ט ע"א**): ראה גם לעיל פ' חקת סב, ג.

יפה שעה א' בתשובה ומע"ט: אבות פ"ד, מי"ז.

סד"ה יונתי בחגוי: לקמן שה"ש יז, ג.

תשובה קדמה לעולם: ב"ר א, ד. פסחים נד, א.

בד"ה וירא ישראל את היד: תו"א סב, א בענין יפה שעה אחת.

מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ: תהלים עג, כה.

ע"מ לקבל פרס: ראה אבות פ"א, מ"ג.

צור לבבי: תהלים עג, כו.

ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.

כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.

השוה ומשוה קטן וגדול: פיוט וכל מאמינים.

כי שם הוי' במקורו נחשב כבחי' אלקים: ראה יהל אור ע' שה.

ושמתיך בנקרת הצור: שמות לג, כב.

סד"ה כי ביום הזה יכפר: לעיל פ' אחרי כו, ג.

בד"ה האזינו השמים: לעיל עא, ג.

בד"ה להבין פי' הפסוק מי אל כמוך: לעיל סא, א.

שאז בנעילה אומרים ה' הוא האלקים . . לפני ה' . . זוכים להיות אז תתענג: בסה"מ תקס"ה שם ע' תתקסז בנוסחא שני': "והנה אחר שנתעלו בנ"י בנעילה דיו"כ לפני ה' אל מהותו ועצמותו עד ששם נעשה הוי' בחי' אלקים . . אזי נעשה אח"כ בחי' התגלות

חסדים עליונים מלמעלה למטה בחג הסוכות שהוא בחי' וימינו תחבקני שהוא ההכנה לש"ע שהוא בחי' שמחת תורה כו'".

שמע בני מוסר אביך: משלי א, ח.

אביך . . בכתב . . בע"פ: כ"ה במדרש משלי (סי' א). וע"ל ר"פ בשלח ד"ה ראו (א, סע"א). בזח"ב (ערו, ב) בהשמטות. וע' באגה"ק (סי' כט) ב' הזהר אך ל"מ. וע' במטה משה שער ג ב' מארז"ל מוסר אביך תושב"כ תורת אמך תושבע"פ. וע' זח"ב (פה, א) מוסר אביך דא הוא חכמה ואל תטוש תורת אמך דא הוא בינה. ובזח"ג (רצ, א) חכמה אב בינה אם, יעו"ש. [כ].

תורה שבכתב היא בחי' אב: כל הענין נמצא גם באגה"ק סי' כט. תו"א פ, א. יהל אור ע' תשמא.

כל עיקר ההלכות מבוארות יפה בתושבע"פ: קטע באוה"ת בראשית כרך ב רו, ב. ראה סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 477 הערה 18.

בתשב"כ הן נרמזות ברמז בעלמא: ראה אגה"ק סי' כט דף קנ, ב. תו"א נז, ד.

היא בחי' אב שממשיך בבחי' ריחוק: בסה"מ תקס"ה שם ס"ע תתקסז בנוסחא שני': "שכל התקרבות הבן הוא אל האם ולא אל האב שהוא מרוחק ממנו (כמארז"ל מס' קדושין ע"פ כבד את אביך ואת אמך וכתיב איש אמו ואביו תראו כו' ע"ש)".

דאורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א. זח"ג פא, א.

שמאירה בבחי' ריחוק וכמ"ש בזהר פ' שמות: וראה אוה"ת ענינים ע' קעט: "ממ"ש במק"מ פ' שמות בדף י"ב . . כל אורות אבא הם מרחוק ולא מקרוב" ושם מציין לכאן.

בד"ה היום הזה בפ' תבוא: לעיל מא, ג.

אמרתי אחכמה: קהלת ז, כג.

בינה רחובות הנהר: ע"ל ר"פ ראה ונ' מזח"ג (קמב, א). [כ].

ראה קהלת יעקב מערכת רחובות הנהר.

אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.

בשמחה ובטוב לבב: דברים כח, מז.

חכמה . . כח מ"ה: זח"ג לד, א. הק' ת"ז בתחלתה. שם תס"ה. ובכ"מ.

ונחנו מה: שמות טז, ז-ח.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

בבטן האם אוכל ממה שאמו אוכלת: נדה ל, ב.

בביאור ע"פ ונקדשתי: לעיל פ' אמור.

ובביאור ע"פ שימני כחותם: לקמן שה"ש מו, ב.

ועמש"ל ע"פ בן חכם: סד"ה ושאבתם הב'. [כ]. וראה גם לעיל פב, א.
בן חכם: משלי י פסוק טו, ופסוק כ.
אני היום ילדתיך: תהלים ב, ז.
עצרת לה"א: דברים טז, ח.
אני תורתך שעשעתי: תהלים קיט, ע.
ואהיה שעשועים: משלי ח, ל.
בד"ה ואהיה אצלו אמון: לעיל פ' במדבר.
מאת ה' היתה זאת: תהלים קיח, כג.
קטע מובא באוה"ת ויקרא כרך ג ע' תתסז.
ה' בחכמה יסד: משלי ג, יט.
כאיש אשר אמו תנחמנו: ישעי' סו, יג.
בד"ה לבאר ענין קי"ס: מאמרי אדה"ז פרשיות ח"א ע' רסה. וראה לעיל פ' צו יז, א.
עדן . . שע"ז נאמר (ישעי' סד, ג. — כ) עין לא ראתה: ברכות לד, ב. ראה אגה"ק סי' ה.
ונהר יוצא: בראשית ב, י.
ומעין מבית ה' יצא: יואל ד, יח.
בביאור ע"פ ששים המה מלכות: לקמן שה"ש לט, א.
בד"ה קמיפלגי במתיבתא דרקיע: לעיל פ' תזריע כד, ג.
בד"ה כי אברהם לא ידענו: תו"א צג, א.
כבד פה . . תושב"כ: זח"ג (כח, רע"א). [כ].
בפ' בהעלותך בענין השליו: לעיל פ' בהעלותך לב, רע"א.
סד"ה וידבר אלקים אל משה: תו"א נו, ד.
סד"ה זכור את יום השבת: תו"א עח, ד.
שכל הנעלם מכל רעיון: ע' תו"א ר"פ לך. ובפזמון לסעודה ג' של שבת ד"ה א-ל מסתתר לתלמיד הרמ"ק. [כ].
ברק המבריק: ע' לעיל ד"ה אז ישיר ישראל [חוקת סב, ג] וש"נ.
ודורש שמונים שנה: ע"ל פ' צו ד"ה והניף ספ"ב (יז, ב). וש"נ. [כ].
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
ואצי' הוא בחי' חכ' . . ובריאה הוא בחי' בינה: ראה ת"ז תי' וא"ו.
כי מלאה הארץ דעה: ישעי' יא, ט.
כמ"ש בזהר גבי קי"ס וכו': ח"ב מח, א.
ח"ב פ' בשלח (נג, [נב], ב). [כ].

וכנזכר לעיל: פ"ג. [כ].
זה היום עשה ה': תהלים קיח, כד.
כמו שאמר משיח לריב"ל כששאלו אימתי קאתי מר: סנהדרין צח, א.
היום אם בקולי תשמעו: תהלים צה, ז. בסה"מ תקס"ה שם ע' תתקעד נוסף: "(דלא מילתא דבדיחותא א"ל על שאלתו אימתי אתי מר, והשיב לו היום כו', אלא קושטא קאמר שרמז לו במלתו היום, היום הידוע וד"ל)". וראה שם ע' תתקעה. וראה באוה"ת כאן ע' א'תתח בקיצור ג' שמביא ענין הנ"ל.
כל אשר חפץ ה' עשה: תהלים קלה, ו.
ר"א בן דורדיא שקנה עולמו בשעה א': ע"ז יז, א.

דף פו

וכל צדיק יש לו מדור בפ"ע: רות רבה ג, ד. תנחומא (בובר) אמור ט. וראה שבת קנב, א.
בד"ה צו את בנ"י: לעיל פ' פנחס עה, ג.
אני היום ילדתיך: תהלים ב, ז. וראה ביהל אור שם. בסה"מ תקס"ה שם בב' הנחות מבואר בענין שתי' "ילדתיך" הוא לשון נקבה ע"ש ע' תתקעב.
ענין שמחת תורה דהיינו שהתורה תהיה שמחה: ראה לקמן צו, א: "ולכן הוא שמח"ת שהתורה עצמה שמחה מגילוי זה" משיחת ליל שמח"ת תשל"ד הערה 39, ראה שם בארוכה.
עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
שאור התורה היא בחי' לבוש המחבר רוחניות עם גשמיות . . כלל העולה שהתורה היא לבוש המחבר מעולם ועד עולם: ויש לבאר דבריו עפמ"ש בתניא פנ"ב ומהו הלבוש שיוכל להסתירה ולהלבישה ולא יתבטל במציאות הוא רצונו ית' וחכמתו כו' המלובשים בתורה ומצותיה הנגלים לנו כו' וזהו היכל קדה"ק שבכל עולם ועולם כו' עכ"ל ועיין בסידור אחר עלינו לשבח דשרש לבוש זה גבוה מאורה המתלבשת כו'". — יהל אור ע"פ עוטה אור ע' שצו. וראה שם ע' שצח מציין לסידור בד"ה ועשו להם ציצית דשם פי' עוטה אור כשלמה על התורה שהיא הממוצע בין הא"ס ב"ה ובין העולמות ע"ש.
ע"פ וראיתם אותו: סידור ג, ג ועם הגהות באוה"ת שלח ע' תקעו.
ברבות ויקהל פ"נ: ראה אוה"ת נ"ך ע' סח.
זח"א ל"א סע"ב קס"ד ב'): נתבאר ביהל אור ע' שצז.
דברו חכמים בהווה: ע' שבת סה, א. סו, ב במתני'. וע' בנדרים פ"ה, מ"ה, יעו"ש [כ].
במעשה דרבה בר נחמני אם בהרת קדמה: ב"מ פו, א. וראה לעיל פ' תזריע כג, ב.
בהרת עזה כשלג: נגעים פ"א, מ"א. שבועות ה, ב.

מהדם שהוא הנפש: דברים יב, כג.
הד' מראות נגעים: נגעים ושבועות שם.
דיהא מכאן טהור: ראה סגנון זה נדה פ"ב, מ"ו.
בוהק הוא פרח בעור טהור הוא: ויקרא יג, לט.
סגירו דנהורא: ראה לעיל בתזריע (כד, א [ב]). [כ].
כתפוח בעצי היער: שה"ש ב, ג.
ועל הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל א, כו.
בד"ה פתח אליהו בפ' וירא: בתו"א.
ובסידור בביאור ע"פ אתה הצבת: וראה גם באוה"ת נ"ך כרך ב על הפסוק.
בד"ה לא תהיה משכלה: תו"א פ' משפטים.
בד"ה כי אברהם לא ידענו: תו"א צג, ג.
דהע"ה הי' מחבר תורה שלמע' בהקב"ה: ספר הבהיר. זח"ג רכב, ב.
(**ועיין מענין עוטה אור**: רוב המ"מ צויינו ביהל אור ע' שצד ואילך.
ברבות בראשית (**פרשה א**': "ויאמר אלקים יהי אור ולא פירש והיכן פירש עוטה אור כשלמה" — יהל אור ע' שצד.
ר"פ ג': מהיכן נבראת האורה א"ל מלמד שנתעטף בה הקב"ה כשלמה והבהיק זיו הדרו מסוף העולם ועד סופו כו' א"ל מקרא מלא הוא עוטה אור כשלמה — יהל אור ע' שצד. וראה אוה"ת פ' שלח ע' תקעח.
פ' בא פט"ו קל"א ד': "ודוד פירשו מאחר שברא אור ברא שמים שנאמר עוטה אור כשלמה והדר נוטה שמים כיריעה" — יהל אור שצד ע"ש שהאריך.
ר"פ י"ז: "כל פעל ה' למענהו כו' וכן האור שברא לכבודו הוא דכתיב עוטה אור כשלמה" — יהל אור ע' שצד.
ויקהל (**ר"פ חמישים**): "מהיכן נבראת האורה אמר נתעטף הקב"ה בשלמה והבהיק העולם מזיו מראשו ועד סופו כמ"ש עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה" — יהל אור ע' שצד, והאריך שם.
זח"א בראשית (**ל"א סע"ב**): "עד יהיב מסוה על אנפוי כו' הה"ד עוטה אור כשלמה" — יהל אור שצז.
לך (**צ' ע"א**): "אסתכל באור קדמאה ואתעטף ביה וברא ביה שמים הה"ד עוטה אור כשלמה ואח"כ נוטה שמים כיריעה" — יהל אור ע' שצז.

ובסה"מ (**סי' ק"ך**: ביהל אור ע' שצז מציין אחר הזהר ח"א לא סע"ב "ועיין מזה בסה"מ סי' קכ" ובעמוד שצה מציין דשם פי' "מסוה גימט' אל"ף והוא ביסוד דבינה והוא מכסה על אור שביסוד אבא".

וסי' קמ"ו: זה בהמשך לזהר לך לך "אור קדמאה הוא חכמה וברא ביה שמים ו"ק דז"א" — יהל אור ע' שצז ע"ש שמפרש זה.

תולדות קמ"ב ובמק"מ שם: "וירח את ריח בגדיו כו' כד"א עוטה אור כשלמה, ופי' בז"ח הספירות הם לבושיו של הקב"ה" — יהל אור ע' שצז.

ח"ב פ' בא ל"ט ב': "כעין הנזכר בפ' לך ד"צ ופי' המק"מ הבינה נתעטפה באור שהוא החסד ואז נוטה שמים שהוא ז"א כיריעה" — יהל אור ע' שצז.

תרומה קס"ד ב': "פי' ג"כ הפסוק עוטה אור כשלמה ע"ד שפירש פ' לך". יהל אור ע' שצז.

פקודי רמ"ה ע"ב: ביהל אור: "פ' פנחס" — "פי' עוטה אור זהו חכמה והוא עצמו השלמה" — יהל אור ע' שצז.

במאו"א אות שי"ן סמ"ה: "שלמה גימט' ש"ע נהורין" — יהל אור ע' שצה. מובא באריכות באוה"ת ויקרא ע' רס.

ביום השמיני שלח: משנת תקס"ג. הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי התחלת המאמר בתקס"ב ע' רפה. כל המאמר שם ח"ב ע' תקנו. נוסח שלישי — הנחת הר"מ בן אדה"ז נדפס שם ע' תקסג.

בלי הגהות בתו"א לעמבערג תרי"א כה, ב.

קיצורים והגהות באוה"ת שמע"צ ע' א'תתיח. ביאור שם ע' א'תתט ואילך. וראה שם ע' א'תשצח. א'תתקמז. הגהה נוספת שם כרך ה ע' ב'קס.

הדרוש בס' מאמרי אדה"א דברים ע' א'שנה מיוסד על ד"ה זה וע"ש במ"מ. וראה גם ד"ה זה בסה"מ תרע"ח ע' לט ואילך.

ביום השמיני שלח את העם: מ"א ח, סו.

אז תשמח בתולה במחול: ירמי' לא, יב.

בתולה . . כנסת ישראל: בתולת ישראל (ירמי' יח, יג. לא, ג. כ). עמוס (ה, ב). בתולת בת ציון (ישעי' לז, כב). איכה (ב, יג). וע' שמו"ר (רפנ"ב). וע' בערכי הכינויים לסדה"ד [בע' בתולה]. [כ].

עד"מ כשמרקדים במחול: ראה באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תקפ ההפרש בין מחול לריקוד.

רצוא ושוב: ראה יחזקאל א, יד.

ואם רץ לבך שוב לאחד: נסמן לעיל פא, א.
לעיל חוקת (נו, ב) נ' מאדמו' מס"י. [כ].
ואהבת . . בשני יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.
בד"ה המגביה לשבת: תו"א לח, ב. ראה אוה"ת בלק ע' תתקב.
אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.
ישראל עלו במחשבה: ב"ר א, ד. לעיל פ' צו טז, ג וש"נ.
לעיל מטות (פ"ג ג). וש"נ.
ובראשית בשביל ישראל שנק' ראשית: מדרש. הובא ברש"י ורמב"ן עה"ת בראשית א, א. וראה ב"ר שם. ויק"ר פל"ו, ד.
במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים: רות רבה רפ"ב. ב"ר פ"ח [ז]. [כ].
ועמך כולם צדיקים: ישעי' ס, כא.
וסוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה דודי.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
בד"ה כי תצא: לעיל לה, ג.
בד"ה אלה מסעי: לעיל מסעי צב, א ואילך.
רוח האדם העולה למעלה: קהלת (ג, כא) ושם אי' "בני" האדם וגו' "היא" למעלה. [כ].
בד"ה האזינו: לעיל ראה עא, ג.
והקרבתם עולה: במדבר כח, כז.
בחי' רצוא ושוב: באוה"ת כאן ע' א'תתיט ובאוה"ת בשלח ע' תקכד דכאן משמע שהרצוא גבוה מבחי' שוב, ובכ"מ בדא"ח מבואר שהשוב גבוה ע"ש.
ברבות ר"פ תזריע: ראה גם לעיל צו יז, ג.
באדר"ז (דף רפ"ח: ראה אוה"ת פ' בלק ע' א'נא.
בד"ה וקבל היהודים: תו"א מג"א.
כי בכה ארוץ גדוד ובאלקי אדלג שור: תהלים (יח, ל) שם כתיב "בך" ואם בשמ"ב (כב, ל) שם כתיב "באלקי" חסר "ו". [כ].
בד"ה שרביט הזהב: תו"א צד, ב.
ובד"ה שמאלו תחת לראשי: תו"א פו, ב.
ובד"ה נאוו לחייך בתורים: לקמן שה"ש יג, א. ושם מציין לכמה מקומות.
ונקרא תעלומות לב: ראה אוה"ת פ' במדבר כרך ה ע' א'תרפג.
כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.

יושב בסתר עליון: תהלים צא, א.
ה' צלך: תהלים קכא, ה.
בד"ה שחורה אני: לקמן שה"ש ד, ג.
ולכן נקרא בחי' צל: ראה אוה"ת ויצא רטו, א.
ולעבדו בכל לבבכם: דברים יא, יג.
כי אשב בחשך ה' אור לי: מיכה ז, ח.
ויאמר אלקים יהי אור: בראשית א, ג.
אין כל חדש תחת השמש: קהלת א, ט.
ימי שנותינו בהם: תהלים צ, י.

דף פז

שמור זו משנה: לעיל בואתחנן י, א. וש"נ. [כ].
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
שמאל דוחה: סוטה מז, א. וש"נ.
הי' בעיניך כרשע: נדה ל, ב.
ממארי דחושבנא: זח"ג קעח, א.
הוידוים והסליחות קודם ר"ה ובעשי"ת: אבל אין אומרים בר"ה "שבר"ה צריך להיזהר מלהזכיר ענינים ותוארים בלתי רצויים שלכן אין אומרים וידוי כו' בר"ה" — ד"ה אדון עולם תשמ"ג סעי' ח (סה"מ מלוקט ח"א ע' תלד). וראה שם בהערה 50.
לפני ה' תטהרו: ויקרא טז, ל.
פנים בפנים: דברים ה, ד.
ממעמקים קראתיך הוי': תילים (רס"י קל). [כ].
בקשו פני את פניך: תהלים כז, ח.
כי פנו אלי עורף: ירמי' ב, כז.
מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
אם יהיו חטאיכם כשנים: ישעי' א, יח.
לבושי' כתלג חיור: דניאל ז, ט.
כי על כל מוצא: דברים ח, ג.
ד' מינים שבלולב . . הוי': הובא בפע"ח ריש שער הלולב פ"א ופ"ב. [כ].
ומנענעים ומביאים ללב . . לשית סטרין: ראה שו"ע או"ח סתרנ"א, ט. וראה לעיל פב, ג.
שהוא מקומו של עולם: ב"ר סח, י.
הנה מקום אתי: שמות לג, כא.

ולמהוי אחד באחד: זח"ב קלה, א.
משליך קרחו כפיתים: תהלים קמז, יז.
לכל חד לפום שיעורא דילי': זח"א קג, א-ב.
למען דעת כל עמי הארץ: מ"א ח, ס.
ודמות על ראשי החי' רקיע כעין הקרח הנורא: יחזקאל א, כב.
ומבואר במ"א בשם הרב הקדוש: ראה סה"מ תקס"ח ע' תנב. מארז"ל ע' תב.
קרח אותיות חרק: ספר הבהיר סי' מג. וראה לקמן שה"ש כו, ב. סידור סג, ד.
ומזה נמשך הפרסא המפסקת: ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' נו ואילך.
חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה.
וידבר שלשת אלפים משל: מ"א ה, יב.
ות"ת כנגד כולם: פאה פ"א, מ"א.
המצות . . אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל: פסחים קיט, ב. ב"ר סח, יא. ספרי דברים לב, ט.
כמ"ש במדרש שה"ש בפסוק הנך יפה: טו, ב.
הנך יפה רעיתי: (רסי"ד). [כ].
וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו: בראשית כב, ג.
חמרא דאפי' בתקופת תמוז קרירא לי': שבת נג, א.
אשר קרך בדרך: דברים כה, יח.
גבורות גשמים: ריש תענית.
שו"ה רוח — הוא בחי' חכמה עילאה: ראה ד"ה ושאבתם תרס"ט. זח"ג סא, א.
דאורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א. זח"ג פא, א.
ביוהכ"פ הוא בחי' הנותן שלג כצמר: באוה"ת כאן ע' א'תתיט, מבאר כל הפסוקים כעין קיצור וז"ל: וזהו סדר הפסוקים השולח אמרתו ארץ היינו בר"ה, שש אנכי על אמרתך הנשלח ממלכותך להיות מלכות כל עולמים הנק' ארץ, וכמ"ש ארץ אשר ה' דורש אותה מראשית השנה כו', ואח"כ פסוק הנותן שלג כצמר הוא יוהכ"פ כמאמר הלבן חטאנו כשלג וכצמר כו', אח"כ כפור וקרח בחי' חסדים משליך קרחו בחי' סוכות כנ"ל, והחסדים שבין יוה"כ לסוכות שהן קטנים מהחסדים דסוכות י"ל שנק' כפור שקטן מקרח כו')" עכ"ל.
דק ככפור: שמות טז, יד.
סד"ה האזינו השמים: (הא'). [כ].

אין מלך בלא עם: בחיי וישב לח, ל. ר"פ בלק. ס' החיים פ' גאולה פ"ב. עמק המלך ש' שעשועי המלך רפ"א.
פדר"א (פ"ג). [כ]. ראה לעיל פ' בלק סח, א.
בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד: דברים ד, לט.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
להיות בבחי' שוב כדי להיות בחי' עם: "שהכוונה ב"בחי' עם" כאן היא לבחי' עוממות" — ד"ה ביום השמיני שלח תשמ"א (הנ"ל) הערה 90.
(**ולתוספות ביאור**: ההגהה מסתיימת בסוף עמוד זה בשו"ה גליות — לאחרי תי' ואזי (כן מוכח מהכת"י שם נמצא המאמר בלי ההגהות). הגהה זו נדפסה עם הוספה באוה"ת שמע"צ ע' א'תתט, ושם המשך נוסף.
המשלח מעינים בנחלים גו' ישקו כל חיתו שדי: תהלים קד, י-יא.
סד"ה להבין פי הפסוק מי אל כמוך: לעיל סב, ב. וראה בהנסמן לעיל ה, א.
מה טובו אהליך יעקב גו' כנחלים נטיו: במדבר כד, ה-ו.
ושולח מים ע"פ חוצות: איוב ה, י.
בד"ה ויהי בשלח פרעה: תו"א סא, א. ראה ד"ה ביום השמיני שלח תשל"ט ע' כו.
ופרעה הקריב: שמות יד, י.
שהקריב את ישראל לאביהם שבשמים: ראה שמו"ר פכ"א, ה. תנחומא בשלח. ח. בלקח טוב בשלח (יד, י). וע' שמו"ר (פכ"א [כ]) שם לי' כמ"ש כאן. [כ].
בשלח פרעה את העם: שמות יג, יז.
תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח, פ"ג.
יביאו לבוש מלכות: אסתר ו, ח.
שו"ה למטה — נאמר ביום השמיני שלח את העם כו': באוה"ת כאן ע' א'תתט נוסף: "ועמ"ש ע"פ ואתא מרבבות קדש, ובלקו"ת [— לאריז"ל] בתלים ע"פ רכב אלקים רבותיים מלמעלה למטה וממטה למעלה, ועמ"ש מזה בביאור ע"פ אז ישיר ישראל עלי באר כו'". וזהו ביום השמיני.
המגביהי לשבת המשפילי לראות: תהלים קיג, ה-ו.
בבינה הוא התגלות עתיק: ראה זח"ג קעח, ב. תו"א ר"פ לך לך.
מלך השמיני הדר: ראה בראשית לו, לט.
ע"פ למנצח על השמינית: לעיל תזריע כ, ד ואילך.
למען הקים אותך היום לו לעם: דברים כט, יב.

וביום עשרים ושלשה — רמז ליו"ט של גליות: ראה ד"ה ביום השמיני שלח — תשמ"א (סה"מ מלוקט ח"ב) בביאור מדוע הרמז ליו"ט שני דשמע"צ הוא בהענין דשלח את העם דוקא.

ישקני מנשיקות פיהו: שה"ש א, ב.

ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.

מתניתא מלכתא: ביצה כח, ב.

א"ת בניך אלא בוניך: ברכות סד, א. וש"נ.

בד"ה וכל בניך למודי: לעיל פ' ראה כט, א.

דף פח

מלכותך מל' כל עולמים: תהלים קמה, יג.

ותושבע"פ קרינן לה: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

פרק השואל: ראה ב"מ צה, א. וראה גם לקמן צה, ד.

גלה כבוד מלכותך: מוסף דשלש רגלים.

הופיע מהר פארן וזרח משעיר וגו': דברים לג, ב. שם אי' וזרח משעיר גו' הופיע גו' [כ].

בד"ה במדבר סיני: לעיל פ' במדבר.

ובזח"ב (בשלח נ"ד ב'): ראה הלשון באוה"ת בשלח ע' תקג.

וירא אלקים את האור כי טוב: בראשית א, ד.

על כל הטובה: מ"א (סוס"י ח). [כ].

ולישראל עמו שהם בניך בוניך: אף שלכאורה נוגע כאן רק "בוניך" — די"ל שבזה מרמז ש"ולישראל עמו" כולל ב' הענינים "בניך" ו"בוניך" — ד"ה ביום השמיני שלח תשמ"א (הנ"ל) הערה 102.

ה' אלקינו הוא ג"כ לשון נסתר: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ ש"ת ע' 148.

בצל ש-די יתלונן: תהלים צא, א.

כי חסד חפצתי ולא זבח: הושע ו, ו.

שגם בהשוב יהיה כלול רצוא: "שגם בהשוב (דשמע"צ) יהי' כלול רצוא (דר"ה)" — ד"ה ביום השמיני שלח — תשמ"א (הנ"ל) הערה 91.

ב"ן מתברר ועולה: ע"ל בחקותי (מז, ג). וש"נ. [כ].

ברוב עם הדרת מלך: משלי יד, כח.

הדר מלכותו: תהלים קמה, יב.

ע' **זח"ב בשלח נ"ד א' ע"פ אז ישיר**: "דפי' אז הוא כד אתנהיר נהירו דעתיקא קדישא בעטרוי גליפין רשימין באז" — אוה"ת ויקרא כרך ג ע' תתכה. וראה גם אוה"ת עקב ע' תקפה.

ז' **ימי הסוכות ז' דאז והאלף שמ"ע**: ראה ד"ה ביום השמיני — תשמ"ז (קונטרס זאת חנוכה תש"נ) הערה 33.

ויצא יעקב מבאר שבע: בראשית כח, י.

חנוכה א"ז שהנס הי' שהדליקו שמונה ימים: שבת כא, ב.

ה' **לי בעוזרי**: משנת תקס"ה, הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ד ע' רכט. בלי הגהות בתו"א לעמבערג תרי"א כט, ב.

ביאור נדפס באוה"ת שמע"צ א'תתכג. א'תתכז. וראה סה"מ תקס"ד שם.

מאמר זה מובא בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתיט, ומציין שהמאמר הוא הנחת הרי"ל, ושם מציין גם לביאור הנדפס באוה"ת דברים ע' א'תתכח.

הנחה ממאמר אדה"א משנת תקע"ח נדפס במאמרי אדה"א הנחות תקע"ז ע' שסד. ובארוכה יותר במאמרי אדה"א דברים ע' א'תקב מיוסדים על מאמר זה.

ה' **לי בעוזרי**: תהלים קיח, ז.

דמשמע שיש עוזרים אחרים: "בעוזרי לשון רבים דמשמע שיש הרבה עוזרים" — הנחות תקע"ז ע' שסד.

הבא לטהר . . לטהר את אחרים: יומא לח, ב וש"נ (ובשבת קד, א: ליטהר). וראה בהנסמן בהמ"מ לס' מאמרי אדה"ז — ענינים לע' שט.

אך הנה נודע . . ממכ"ע: ראה להלן בהוספות להערות וציונים.

אם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

שמע ישראל ה"א ה' אחד: דברים ו, ד.

אחד . . שהז' רקיעים . . וד' רוחות: סמ"ק הובא בב"י או"ח סי' ס"א. וראה ברכות יג, ב.

שהי' הוא ושמו בלבד: ראה פדר"א פ"ג.

בטל רצונך: אבות ב, ד.

את הטפל: ראה סוכה ו, א. ובכ"מ.

ימי שנותינו בהם שבעים שנה: תהלים צ, י.

הנשמה א"צ תיקון לעצמה: ע"ח שכ"ו. תניא פל"ז.

שם שמים מתאהב: יומא פו, א.

בזמן שאין בהמ"ק קיים: קטע מכאן באוה"ת ר"ה ע' א'שכג.

רני עקרה לא ילדה: ישעי' נד, א.
כי חלה גם ילדה ציון: ישעי' סו, ח.
בד"ה עיני כל בפ' מטות: לעיל פ' מטות.
אלא היא בבחי' עקרה שפולטת הטפה: בתו"א עט, א ובאוה"ת ר"ה א'שכד מבואר עוד אופן בעקרה, שאין לה אפילו בית ולד ע"ש, וראה גם באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תפט. סה"מ תרל"ג ח"א ע' עג.
שנמשך מעולם ועד עולם: באוה"ת ר"ה א'שכד נוסף: "(בתו"א פ' משפטים בד"ה לא תהיה משכלה ועקרה)" — תו"א עט, א.
כל האזרח בישראל ישבו בסוכות: ויקרא כג, מב.
האזרח לשון עתיד: ראה לעיל פ' ראה יח, א. וראה בד"ה בסוכות תשבו תשמ"ב דאות א' הוא מאותיות המשמשות לעתיד, ולפ"ז פירוש כל האזרח כו' שגם הבחי' שעתיד להזריח בישראל לע"ל ישבו בסוכות גם עכשיו, ע"ש.
וע' בזהר פ' אמור . . ובפי' הרמ"ז שם: ראה באוה"ת פ' ראה ע' תרלו. ובסה"מ תרכ"ו ע' רח (הוצאת תשמ"ט).
בד"ה ראה אנכי: לעיל יח, א.
בד"ה וארא אל אברהם: תו"א ר"פ וארא.
למען דעת כל עמי הארץ: מ"א ח, ס.
כהמס דונג מפני אש: תהלים סח, ג.
הודו לאלקי האלקים: תהלים קלו, ב.
כי ה' הוא האלקים אין עוד: דברים ד, לה.
ביום השמיני עצרת תהי' לכם: במדבר כט, לה.
אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.
ישמח ה' במעשיו: תהלים קד, לא.
ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.
בהיכלו כולו אומר כבוד: תהלים כט, ט.
אף גילת ורנן: ישעי' לה, ב.
תחת אשר לא עבדת: דברים כח, מז.
בזח"ג פ' קרח (**דקע"ו ע"ב**): באוה"ת ויקרא כרך א ע' שכח הלשון עם הגהות, וראה שם כרך ג ע' תשלט.
ובפי' הרמ"ז שם ומבואר במ"א: ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תפג ואילך.
בנהר יעברו ברגל: תהלים סו, ו.

ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
וארז"ל יובל שמו: זח"ב פג, א. זח"ג נח, א. וראה ג"כ בכורות נח, ב. ויק"ר ספכ"ב. — שייכות שנת היובל ונהר מבוארת באריכות בזח"ג רצ, ב. ועי' ג"כ פרדס שכ"ג פ"י ערך יובל.
ובשאר דוכתי: ראה בסה"מ תש"ט ע' 112.

דף פט

דהתגלות עתיק הוא בבינה: ראה זח"ג קעח, ב.
כמ"ש בזח"ג ויקרא (דט"ו סע"ב: ראה גם לעיל פ' פנחס עה, ד.
והוא כחתן יוצא מחופתו: תהלים יט, ו.
חתן ל' חות דרגא: ראה יבמות סג, א.
אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא: זח"א (פח, א. קסד, א. רלה, א. רמד, א). [כ].
בפרדס . . ערך שמחה: הלשון נעתק בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תשכט, וראה גם אוה"ת פ' תצוה ע' תתקנו.
כי בשמחה תצאו: ישעי' נה, יב.
ויקרא רבה פ' אחרי פ"כ: ראה גם אוה"ת בראשית מ, א.
אלה תולדות יצחק: בראשית כה, יט.
בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה: לקמן שה"ש מז, ד.
בד"ה ושבתי בשלום: תו"א כא, ג.
בירור . . ב"ן . . ס"ג: ע"ל בחקותי (מז, ג). וש"נ. [כ].
שלעתיד . . יצחק . . אבינו: שבת (פט, ב) מישעי' (סג, טז). [כ].
חד חרוב: סנהדרין צז, א. וש"נ.
השמים החדשים: ישעי' סו, כב.
וכל אשר תתן לי: בראשית (סוס"י כח). [כ].
היום לעשותם: דברים ז, יא.
אשר ברא אלקים לעשות: בראשית ב, ג.
דפי' לעשות לתקן: רש"י ב"ר פי"א, ו.
נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני: ספרי פ' נסכים פיסקא ט [שלח טו, ז]. ופ' פינחס בפיסקא לח. וברש"י פינחס (כח, ח). [כ].
ויתעצב אל לבו: בראשית ו, ו.
כי רבה רעת האדם: בראשית ו, ה.
איה אלוה עושי: איוב לה, י. [כ].

בד"ה המגיד מראשית אחרית: סה"מ תקס"ח ע' תקמה. עם הגהות והוספות באוה"ת פ' משפטים ע' א'רצו.
תלת שותפין: נדה לא, א. [כ].
כי אבי ואמי עזבוני: תהלים כז, י.
אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: מיכה ז, כ.
במ"א בביאור ע"פ כי המצוה: ראה סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתקלה.
א"ק כתר דכללות: ע' ע"ח ש' אח"פ (פ"א). [כ].
ראה לעיל פ' מסעי צה, א.
בביאור ע"פ ואכלתם אכול: לעיל פ' צו ח, ב ואילך. וראה אוה"ת פ' מסעי א'תשטז.
כמ"ש מזה בפ' בראשית: בתו"א.
בד"ה למנצח על השמינית: לעיל פ' תזריע.
שיתגלה אחר בחי' וחד חרוב, וכמ"ש בתשו' הרשב"א ח"א ססי' ט': ראה בספר החקירה ד, א.
וירא אלקים את האור כי טוב: בראשית א, ד.
כי טוב לגנוז: ראה לקו"ש ח"כ ע' 271 הערה 271.
ונק' אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל. זח"ב קיח, א. תניא פ"ד ורפכ"ג.
ות"ת כנגד כולם: ריש פאה. שבת קכז, א.
שו"ה שיהא — בבחי': [ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתיט] מתגלה בבחי', כצ"ל.
ויש ביאור ע"ז. הובא בכ"י מאדמו"ר צ"צ נ"ע בד"ה להבין מ"ש בזהר תרומה גנתא לא אעל ביה ההוא גננא. בוך פערטעל (רכב, א) מצא בלשונו הזהב וז"ל הרי"ל שם, יעו"ש. [כ].
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
וירם קרן לעמו: תהלים קמח, יד.
סד"ה נאוו לחייך בתורים: לקמן שה"ש יג, ב.
בד"ה כי אתה נרי: תו"א פ' מקץ.
שהמצות צריכות כוונה: ראה ברכות יג, א. זח"ג שו, ב.
ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח: זח"ב קסב, ב. ח, דברים (יב, ג). וש"נ. [כ].
כרחל לפני גוזזי' נאלמה: ישעי' נג, ז.
פ' תזריע זח"ג: נז, א.
ואיש כי ימרט: ויקרא יג, מ.
וזרקתי עליכם מים טהורים: יחזקאל לו, כה.

מי יתן טהור מטמא: איוב יד, ד.

מי יתן טהור מטמא כו' וגם תטהרו דגבי יוהכ"פ: בסה"מ תקע"ז — הנחות ע' שסח שמיוסד על מאמר זה מבואר שם יותר ב' הענינים וז"ל: "יש ב' מיני טהרה כי פי' טהרה הוא דבר הבהיר כמו טהר יומא שכשהשמים מכוסים בעבים ונתפזרו העבים נק' בשם טהר יומא או טהר גברא, ויש טהרה הבא מכלל טומאה כמו אדם המטהר עצמו במקוה שמתחילה הוא טמא וע"י טבילתו במקוה נעשה טהור, נמצא שטהרה זו היא מכלל טומאה, וכמו שאנו מבקשים וטהר לבינו לעבדך באמת שהוא טהרת הלב מכל מחשבה רעה, וע"ז אמרו טהרה מביאה לידי קדושה שכשמטהר מחשבותיו וכו' נעשה כלי שיוכל להתקבל בתוכו בחי' קדושה עליונה" ע"ש. וראה לקמן צ, א שו"ה וגם י"ל בפי' לטהר ע"ד מ"ש. ובמאמרי אדה"א כאן ע' א'תקיח בארוכה. וראה באוה"ת פ' משפטים ע' ב'תשלז ואילך.

דף צ

וע' בזח"א . . מ"ח ב: בכל המ"מ הנ"ל מדבר בענין טהור מטמא. הלשונות נעתקו באוה"ת נ"ך כרך א ע' תרנו.

יראת ה' טהורה: תהלים יט, י.

מנרת זהב טהור: שמות כה, לא.

ועשית ציץ זהב טהור: שמות כח, לו.

ועוי"ל בענין הבא לטהר . . וכעצם השמים לטהר: ראה אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תריז.

וכעצם השמים לטהר: שמות כד, י.

ועמ"ש בזה בפ' משפטים: תו"א עח, ג ובמ"מ לשם.

הבא לטהר ולזכך מדת מלכותו ית': ראה אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תריז. אוה"ת פ' שמיני ע' נד. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתקט.

אני ראשון ואני אחרון: ישעי' מד, ו.

בביאור ע"פ אם בחקתי תלכו: לעיל פ' בחקותי מו, ב.

והרוח תשוב: קהלת יב, ז.

דהיינו העננים המחשיכים: באוה"ת פ' משפטים כרך ז ע' ב'תשלז מציין ליומא נט, א. וראה באוה"ת שם שמבאר ב' בחי' עננים ע"ש.

שמש הוי': ראה תהלים פד, יב.

טיהרא הוא תרגום של צהרים: בראשית מג, טז. דברים כח, כט. וראה רש"י בראשית מג, טז. ראה אוה"ת משפטים ע' א'רסט. ובכרך ז ע' ב'תשלז.

הוא עת אור היום חזק: ראה גם לעיל פ' מטות פד, א.

ובזח"ג (**דקכ"ט א**): ראה לעיל פ' ראה כד, ב.
ואורח צדיקים כאור נוגה: משלי ד, יח. ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' תקסב עה"פ.
המל' נק' נר כנודע: ראה פרדס שכ"ג פי"ד ופכ"א.
שרגא בטיהרא מאי אהני: חולין ס, ב. וראה מדרש תהלים לו, ז.
והי' אור הלבנה כאור החמה: ראה ישעי' ל, כו.
בזהר בראשית (**דל"ה ע"א**): ראה גם יהל אור ע' תלד. ד"ה סמוכים לעד — פר"ת ע' קמח לשון הזהר עם הגהות.
ובזח"ג דף מ"ד ע"ב ודפ"ג ע"ב וד"ה סע"א: בסדר זה גם ביהל אור שם.
בד"ה כי ההרים ימושו: לעיל פ' תצא מ, ב ואילך.
פנו אלי עורף: ירמי' ב, כז.
ומשביע לכל חי רצון: תהלים קמה, טז.
בד"ה והיה מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר ה, ד.
ובד"ה וידבר . . אל ראשי המטות: לעיל פ' מטות.
ישלח עזרך מקדש: תהלים כ, ג.
מאין יבא עזרי: תהלים קכא, א.
ובאבוד רשעים רנה: משלי יא, י.
בזח"א פ' נח דס"א ב': ראה הלשון באוה"ת כרך ג תרמב, א.
במקום שבע"ת כו': ברכות לד, ב.
יתרון האור הוא הבא מן החושך: ראה קהלת ב, יג.
ע"פ אעשה לו עזר כנגדו: תו"א ה, א.
בפ' מקץ בד"ה ת"ר נר חנוכה: תו"א לג, א.
בד"ה אסרי לגפן: ראה תו"א מז, א. אוה"ת פ' ויחי בראשית כרך ו תתשלא, א.
קדש הוא ח"ע: מא"א ק, ז.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
בפרדס בעה"כ ערך סייעתא דשמיא: "פי' בתקונים [תקוני ז"ח דף קט"ז ע"א] כי כל לשון סיוע הוא המלכות מצד התפארת המקבל מן הגדולה בהיות בה החכמה, ופי' שם כי עליהם נאמר ואתה תשמע השמים" עכ"ל שם.
סייעתא דשמיא: מגילה (ו, ב). ובזח"ג (מו, א. נ, א. רלח, ב). [כ].
בזח"ג ס"פ אחרי (**ד' ע"ז ע"ב**): ראה לעיל פ' מטות פו, ב. ולקמן שה"ש טז, ב.
ע"פ אלה פקודי המשכן: לעיל פ' פקודי.
ביום ההוא יהי': זכרי' יד, ט.

דלא זז מחבבה: שמו"ר בסופו. שה"ש רבה פ"ג, יא. וש"נ. זח"ג רסב, א.
אף עשיתיו: ישעי' מג, ז.
אז ימלא שחוק פינו: תהלים קכו, ב.
שו"ה אור — כמ"ש במ"א: והוא ס"פ במדבר (יט, ד). [כ].
יראת ה' טהורה: תהלים יט, י.
לך אמר לבי בקשו פני: תהלים כז, ח.
טוב לחסות: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ד ע' רלז באריכות יותר.
טוב לחסות בה' מבטוח באדם: תהלים קיח, ח.
אל תבטחו בנדיבים: תהלים קמו, ג.
כלומר באדם הידוע: מובא בשרש מצות התפלה פרק מ (קלח, א). וראה יהל אור עה"פ ע' תנ.
ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
ומבטוח הוא מלשון וטח: ראה ביאוה"ז להצ"צ ע' קצה.
וטח את הבית: ויקרא יד, מב.
יש כמה מיני התבוננות: ראה לעיל פ' מטות פה, ג.
ויש התבוננות שהיא למעלה בהשגת מוחו: ראה תו"א צז, א.
בשם הוי' כי אמילם . . ב' פירושים: ראה גם סה"מ תקס"ד ע' רמ.
קדש עצמך במותר לך: יבמות כ, א.

דף צא

עת אשר שלט האדם באדם . . לרע לו: קהלת ח, ט.
זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם: בראשית ה, ב.
ה' צלך . . יומם השמש: תהלים קכא, ה-ו.
טוב לחסות: שמע"צ תקנ"ז. ראה רשימת המאמרים שבסו"ס מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' תריז הערה 73. ולהלן ברשימת הכת"י.
טוב לחסות: תהלים קיח, ח.
הכר את בוראך: סוטה י, ב. ב"ר ספ"ה, יא.
ע' נדרים (לב, סע"א). וע' ב"ר פ' פ"ה סי' יב [יא] הכר נא [את] בוראך. [כ].
פרוטה או שוה פרוטה: ריש קידושין.
סד"ה וארשתיך לי: לעיל פ' במדבר ט, ד.
והייתם קדושים . . להיות לי: ויקרא כ, כו.
גדול ה' ומהולל מאד: תהלים קמה, ג.

מן הארץ עד לרקיע כו' רגלי החיות: חגיגה יג, א.
במקום שאתה מוצא גדולתו: ראה מגילה לא, א. — ע"פ הגי' בילי"ש תהלים רמז תשצד. פס"ז עקב יז. פיה"מ להרמב"ם אבות פ"ד, מ"ד. פחד יצחק בערכו. סה"מ תש"ח ע' 228 בהערה.
ע"ל בואתחנן (ח, ד). וש"נ. [כ].
לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
לב נשבר ונדכה: תהלים נא, יט.
איזהו חכם הרואה את הנולד: תמיד לב, א.
ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
אתה פוררת בעזך ים: תהלים עד, יג.
ותשליך במצולות ים: מיכה ז, יט.
פז"ר קש"ב: ר"ה ד, ב. וש"נ. וראה בלקו"ש חל"ט ע' 408 בדיוק תי' "קשב".
אין אני והוא יכולין לדור: ראה סוטה ה, א.
מארבע הרוחות באי ופחי בהרוגים: יחזקאל לז, ט בואי "הרוח" ופחי כצ"ל [כ].
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
ארור הגבר: ירמי' יז, ה. [כ].
אל תבטחו בנדיבים: תהלים קמו, ג.
אך הכוונה הוא על אדם העליון: ביהל אור ע' תנ כתב שכ"ה בירק"ע ערך בטחון סעי' ד בשם ציוני.
ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
כיון שפירש טליתו עלי' שוב אינו יכול לבגוד בה: ראה קידושין יח, רע"ב. וש"נ.
עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
וע' עוד מענין עוטה אור: כל המ"מ מובאים ביהל אור עה"פ ע' שצז.
להחיות לב נדכאים: ישעי' נז, טו.
להושיבי עם נדיבים: תהלים קיג, ח.
נדיבים אלו האבות: ראה בהנסמן להלן בהוספות להערות וציונים.
להושיבי עם נדיבים אלו האבות שהן הן המרכבה: ביהל אור ע' תנא הקשה שלכאורה זה אינו מובן, אך מאחר שגם פי' מבטוח באדם היינו באדם העליון, כמו"כ י"ל בענין מבטוח בנדיבים ע"ש בארוכה.
האבות שהן הן המרכבה: ב"ר מז, ו. פב, ו. זח"ג רנז, ב.
נדיבי עמים נאספו: תהלים מז, י.

ע"פ כרוה נדיבי העם: ראה לעיל חקת סב, ד.
ובפ' ויקהל ע"פ כל נדיב לבו: תו"א פט, ד. וראה שם קטו, ד.
ובד"ה מה יפו פעמיך: לקמן שה"ש מד, ג.
שבבחי' אדם ונדיבים יוכל להיות נפילה: מובא בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע תתפד.
ומלתם את ערלת לבבכם: דברים י, טז.
ופחי בהרוגים ויחיו: יחזקאל לז, ט. רש"י פי' "ופחי כמו נופח באש פחם (בישעי' כ"ד)". והמצודות ציון פי' שהוא מלשון הפחה ונשיבה. ומהר"י קרא מפרש מלשון ויפח באפיו נשמת חיים. ולשון הפסוק "בהרוגים האלה"
שו"ה כו' — והוא בחינת טל: כאן הוא סיום המאמר בהכת"י שבלי הגהות הצ"צ. ובשני כת"י יש כאן שורה נוספת: טל וכו' והוא ע"י שידע להתבונן הטיב בדבר בעצמו כי כל גוים סבבוני אז ישוב וירחמהו ממקור הרחמי' כמ"ש במ"א. ע"כ.
ראשית תבואתה: ירמי' ב, ג.
להבין ענין יו"ט שני של גליות: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ד ע' רמא (ומתחיל: ואני אראה בשונאי).
ראה ביאור באוה"ת שמע"צ ע' א'תתכח.
ראה אוה"ת בראשית כרך ד תרעה, א ואילך.
בלקו"ש ח"ט ע' 235 מבאר למה נכנס מאמר זה אחר שמע"צ ומבאר שמעלה מיוחדת בשמחת תורה על כל יו"ט שני ע"ש בהערה 61.
בענין השמחה ביו"ט שני ראה בלקו"ש ח"ט ע' 225 ואילך שמבואר שם בארוכה.
"הדרוש בענין יו"ט שני של גליות בא בלקו"ת בהדרושים דשמע"צ — אף שיש לפנ"ז מאמרים דחגה"פ חה"ש וסוכות — כי משמע"צ דוקא נמשך הענין דיו"ט שני (גם דחה"פ כו')" ע"ש.
פני ארי' אל הימין: יחזקאל א, י.
אריה אותיות ראיה: הובא בפרדס להרמ"ק ש' ערכי הכנויים (ר"פ כ) ערך ראי', ומקורו מת"ז (ת"ע) קכב, א. [כ].
בד"ה יהודה אתה: תו"א ויגש מה, א.
יראה כל זכורך . . כדרך שבא לראות: דברים טז, טז. חגיגה ב, א.
זכר חסדו: תהלים צח, ג.
בד"ה בשעה שהקדימו: אולי הכוונה לעיל במדבר יג, סע"ב.
ובד"ה מה יפו פעמיך: לקמן שה"ש מג, ב.
ובד"ה מזמור שיר חנוכת: לקמן ברכה צח, ב.

בד"ה שמאלו תחת לראשי: תו"א פו, א.
בד"ה ואתחנן: לעיל ג, ב ואילך.
אעברה נא ואראה: דברים ג, כה. [כ].
בד"ה בהעלותך:
ובד"ה ועשית בגדי קדש:
אהרן אותיות נראה: ואדמו"ר כ' ע"ז בזה"ל כמ"ש בזהר פ' אמור דק"ג תחלת ע"א ובמק"מ ובהרמ"ז שם, עכלה"ט. (הועתק מח' במדבר [בהעלתך] (ל, א). [כ].
ועיין מענין יראה . . קס"ח א'): ראה אוה"ת פ' משפטים ע' א'קצג.
קול דודי הנה זה בא: שה"ש ב, ח.
בד"ה ועשית ציץ: תו"א פג, א.
בד"ה עיני כל אליך ישברו: לעיל פ' מטות.
בחי' השמחה פתיחת הלב: ראה תניא פ' כו.
עיניך יונים: שה"ש א, טו.
פ' בחקותי (**דף קי"ד ע"ב**): ראה אוה"ת שה"ש כרך א ע' רפב הטעם ע"ז.
ובפרדס בעה"כ ערך חלון: ראה המשך וככה תרל"ז פרק כט. המשך מצה זו תר"מ סעי' לא. ד"ה צהר תרנ"ח ע' ז.
שער מ"א רפ"א וספ"ב. ובשער מ"ז פ"א: כמ"ש כאן ל"מ. וידוע שש' דרושי אבי"ע קרא אדמו"ר ש' מ"א. ומ"ש רפ"א לפננו רפי"ג. ומ"ש ספ"ב כוונתו ל"ספי"ד" כצ"ל. ומ"ש כאן ובש' מ"ז פ"א וזהו ממש שער ס' אבי"ע שלפננו, והוא בפ"א ובפ"ב. [כ].
וכמש"ש ספ"א: בש' מ"ז הנ"ל (פ"ו) כצ"ל, כי באופן אחר אין לישב, ופשוט. [כ].
המדרש שה"ש: פ"ב, ט.
בד"ה לבבתני: לקמן שה"ש.
שהחכמים נק' עיני העדה: ע' ת"ז (תכ"א) ד"נ ע"ב. שהש"ר (פ"ז סי' ט [ד, ב]). וע"ל (ב, ד). [כ].
לאסתכלא ביקרא דמלכא: ע' סש"ב ח"א רפ"ט. וש"נ. והוא בזח"ג קצט, א. לח, ב. [כ].
בד"ה ארדה נא: תו"א פ' וירא.
עיני ה' המה משוטטים: זכרי' ד, י. [כ].
עיניו משוטטות: דה"ב ט, ט. [כ].

דף צב

ולב נשבר ורוח נשברה: תהלים נא, יט. וראה זח"ג רמ, א. ח, ב. ה, א. ובפי' הרמ"ז שם.
שמחה וטוב לבב מרוב כל: דברים כח, מז.

בהתגלות המלך יש מדרגות רבות: ראה ד"ה אנכי אנכי תרס"ט ע' כד.
על כסא מלכותו . . ושרי המדינות לפניו: אסתר א, ב-ג.
עשה משתה: בתרס"ט שם נוסף: די"ל שזהו בחי' המל' כמו שנעשה כתר לבריאה.
לכל העם הנמצאים: אסתר שם, (ה). [כ].
בד"ה ועתה יגדל נא: לעיל פ' שלח.
בבית המלכות נוכח פתח הבית: אסתר ה, א.
שושנת העמקים: שה"ש ב, א. ראה באוה"ת שה"ש כרך א ע' קפ שכ' דכאן מבואר שיש ב' בחי' שושנה הא' שושן עמק איומה שושנת העמקים, הב' כשושנה בין החוחים. ראה תו"א קטז, ג.
שושן עמק איומה: לשון הפיוט תחילת מוסף של יו"כ. בי' ע"ז מ"ש כאן ע' מג"א [מגן אבות, ברדיטשוב תרס"ב] ד"ה יהודא בן תימא (במג"א ה). [כ].
ממקור כנס"י . . בבחי' כשושנה בין החוחים: ע"פ שה"ש ב, ב. בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' א'תקצז מציין לכאן.
בזהר בתחלתו בגין . . ובזהר הרקיע שם: א, א.
ובזהר ויחי (דרכ"א ע"א): בענין שושנת העמקים דקיומא בעמיקתא דכולא . . במק"מ בינה שנק' שושנה עילאה — אוה"ת מג"א ע' כז (הוצאת הראשונה ע' ב'רפו).
ובפ' כי תשא (דקפ"ט ריש ע"ב) ובפי' הרמ"ז: "ושושנה דסלקא ריחין כו' ההיא דסלקא בין החוחים כו' וכתב הרמ"ז . . ודע כי שושנה העליונה היא מל' דאצילות ושושנה בין החוחים היא מלכות התחתונה שהיא בין ע' שרים שלוקטת תוכיות הניצוצות שמובלעים ביניהם שהוא סוד רפ"ח ניצוצין וע"כ סלקא ריחין כו'" — אוה"ת שה"ש כרך א ע' קפג.
שאין אנו יכולים לעלות ולראות: מוסף דיו"ט.
מי יעלה בהר ה': תהלים כד, ג.
השמחה ביתר שאת: ראה לקו"ש ח"ט ע' 235.
וכמשל בן כפר שראה את המלך: חגיגה יג, ב.
והאופנים ברעש גדול: ברכת יוצר.
וכמו דאיתא בתיקונים: אולי כוונתו ת"ז (תכ"א) נא, א ששם חסר. [כ].
כד אתכפיא כו': זח"ב קכח, ב.
כן בקדש חזיתיך: תהלים סג, ג.
ובמקום שבע"ת: ברכות לד, ב.

אהבה זו היא מבחי' בע"ת: ראה לקו"ש חי"ט ע' 382. מובא בכ"מ בשם ארז"ל. ראה רבות שה"ש עה"פ. וראה בהערה במאמרי אדה"א פ' שלח במילואים לע' תתקצד. [ע' א'רעט].

לאתבא צדיקיא בתיובתא: זח"ג קנג, ב. ועל"ק שה"ש (נ, סע"ב). וש"נ. והעיקר בזהל"מ. [כ]. ראה סה"מ תקס"ב ע' עדר. שם ע' תקמב. ובביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתרמז. מאמרי אדה"א — קונטרסים ע' רפא.

וזהו כן בקדש חזיתיך: בכמה מקומות מובא זה מאדה"ז בשם הבעש"ט.

אם ישראל עושין תשובה נגאלין: סנהדרין צז, ב.

שמשה רבינו . . באספקלריא המאירה: ע' יבמות מט, ב. וע' תויו"ט (פ"ל דכלים מ"ב). זח"ב (פב, ב). [כ].

בד"ה ת"ר מצות נר חנוכה: תו"א לג, א. וראה לקמן בשה"ש כח, ב ובמ"מ לשם.

סד"ה ראשי המטות: לעיל פ' מטות.

ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.

בביאור ע"פ צאינה וראינה: לקמן שה"ש כח, ב. וראה במ"מ לשם.

סד"ה יונתי בחגוי: לקמן בשה"ש יז, ג.

סד"ה לא טוב היות האדם לבדו: תו"א ה, א.

בית ראשון . . שני: ע' זח"א (כז, ב). ובת"ז (תכ"א) מח, א. וריש תכ"ב. שם (קעב, ב). [תז"ח קיג, א]. (קעו, א). [תז"ח קטז, ג], יעו"ש. ד' זיטמיר. [כ].

בד"ה יו"ט של ר"ה: לעיל דרושים לר"ה.

שבח"ל . . צ"ל יום שני: ראה להלן בהוספות להערות וציונים.

את האור כי טוב: בראשית א, ד.

שער החצר הפנימית: יחזקאל מו, א.

מזמור שיר ליום השבת טוב: תהלים צב, א-ב.

בקיצור ע"פ ואתחנן: לעיל ג, א.

ארץ אשר ה"א דורש אותה: דברים יא, יב.

וידוע מענין קרי וכתיב: ראה אגה"ק סי' יט.

שהכתיב הוא בעולם העליון: ראה לעיל תזריע כא, ד. תו"א צח, א.

שבמקדש היו אומרים את השם ככתבו: סוטה פ"ז, מ"ב.

רגלי החיות כנגד כולן: חגיגה יג, א.

המעיין מטהר בכ"ש: מקואות פ"א, מ"ז. [חידושי הצ"צ למשניות שם]. רמב"ם הל' מקואות פ"ט ה"ו ואילך.

עיקר הכוונה להיות הגילוי למטה: ראה לקו"ש חי"ט ע' 382.
וכמ"ש האריז"ל: פע"ח ש' הקדישים.
להבין ההפרש: בלי הגהות נדפס בס' מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' צה. וראה אודות תאריך אמירת מאמר זה להלן ברשימת הכתבי-יד.
והקרבתם אשה עולה: במדבר כח, יט. שם כתיב אשה עולה לה' פרים וגו' — וא"י לישב כמ"ש כאן. ולכאו' ג' תי' אלו ריח ניחוח לה' מיותרים. וע' זח"ג (רנח, רע"ב). [כ].
ובסוכות כתיב עולה אשה: במדבר כט, יג. לו.
י' הוא בחי' ח"ע: ראה קה"י בערך יו"ד בתחלתו.
ועמך לא חפצתי: תהלים עג, עה.
רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: זח"ב קסב, ב.
ח' דברים (יב, ג). וש"נ. [כ].
בד"ה ולא אבה: נדפס לעיל לח, ג.
נחות דרגא: ראה יבמות סג, א.
בד"ה לבבתני אחותי כלה: לקמן שה"ש כח, ג.
בד"ה וידעת היום: לעיל פ' ואתחנן.
בד"ה אין ישראל נגאלין: אגה"ק סי' ד.
בד"ה ראה אנכי: לעיל פ' ראה יח, ד.
אחת היא: שה"ש ו, ט.
בשה"ש רבה: (רפ"ה [ב, ב]). [כ].
בד"ה תורה צוה: לקמן צד, א ואילך.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
והולידה והצמיחה ונתן זרע: ישעי' נה, י.
מזכירין גבורות גשמים בשמע"צ: שו"ע או"ח סתרס"ח, ב.
גבורות גשמים: בסידור סא, ד נתבאר למה נקראים גבורות והלא הגשמים הן ברכה ע"ש.
כ"א ע"י שמתעכבים ומתכסים הגשמים תחלה בעבים: נתבאר בסידור סב, א.
שיתחלקו . . ובלא זה א"א: ראה ב"ב טז, א.
שיתחלקו אח"כ טיפין טיפין: ראה לקמן צו, א. מאמרי אדה"א ויקרא ח"א ע' שצא.
נקרא גבורות גשמים: תענית ב, א. וראה לעיל ס"פ ואתחנן יג, ג. תו"א קז, ב. ד"ה משיב הרוח ומוריד הגשם בסה"מ תקס"ב ע' לב ואילך.

והוא בחי' התכללות גבורות בחסדים: "ולכן ע"פ רוב הגשמים באים ע"י רעמים שבתחלה שהם בחי' גבורות כו' רק יש גשם נדבות בלא רעמים כו'" — אוה"ת פ' תולדות כרך א קמא, א. וראה גם פ' בשלח ע' תרפו.

וע"פ ויתן עוז למלכו: לעיל פ' נשא כה, ד.

דף צג

ולהוציא ממנה את כח הצומח: ראה אוה"ת פ' בשלח ע' תקנה.

ובחינת אהבה זו נקרא בשם עולה: ראה לעיל פ' תבוא מג, א.

חלק ה': דברים לב, ט.

בזח"ג ר"פ צו: "דכ"ו ע"א ת"ח האי עולה סליקו וקשירו דכנס"י לעילא ודבוקה דילה בגו עלמא דאתי כו', ובפי' הרמ"ז שזהו ענין רוח האדם העולה הוא למעלה" — אוה"ת שמע"צ ע' א'תתי ואילך.

בד"ה האזינו השמים: לעיל ר"פ האזינו.

וע' זח"ג פנחס דרנ"ב סע"ב: ראה אוה"ת פנחס ע' א'צח.

חייך שלך גדול משלהם: רש"י ר"פ בהעלותך.

בעטרה שעטרה לו אמו: שה"ש ג, יא.

בזח"ג (**דרנ"ח ב'**): דבחי' עולה זהו ע"ד גן נעול. ראה אוה"ת פ' פנחס ע' א'קנו.

בד"ה ביום השמיני שלח: לעיל פו, ג.

ולא תתורו אחרי לבבכם: במדבר טו, לט.

מ"ם פתוחה היינו שיש פתח ומבוא ליניקת החיצונים: ראה לעיל פ' במדבר ב, ב. אוה"ת שמע"צ ע' א'תתי.

זכר תמים יקריבנו: ויקרא א, י.

ועיין מזה זח"א (**ויחי דרמ"ו סע"א**): "דעלמא עילאה עלמא דדכורא איהו כו' מנלן מעולה כו'" — אוה"ת שמע"צ ע' א'תתיא ע"ש באריכות.

בד"ה שוש אשיש: לעיל פ' תזריע.

נשים דעתן קלות: קידושין פ, ב.

ויחד לבבנו: ברכת ק"ש דשחרית.

ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.

ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.

וזאת הברכה

דף צג

ואתה מרבבות קדש: משנת תקס"ט. הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ח ע' תקכו.

ואתה מרבבות קדש: דברים לכ, ב.

אי"ק בכ"ר: ראה בד"ה להבין . . דכל פרוטה ופרוטה באוה"ת ענינים ע' מב ואילך. אוה"ת פ' בא ע' שלד.

היי לאלפי רבבה: בראשית כד, ס.

ומאה מכם רבבה ירדפו: ויקרא כו, ח.

רבבות אלפי ישראל: במדבר י, לו.

ויהיו חיי שרה מאה שנה: בראשית כג, א. קטע מכאן באוה"ת דרושים לשמע"צ כרך ז ע' ב'תקלד. אוה"ת ענינים ע' מב ואילך.

לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.

תרין רעין דלא מתפרשין: ר"פ ראה. וש"נ. [כ].

ועיין בזהר פ' חיי שרה: ראה ביאוה"ז לאדה"א יב, ג. קלא, סע"א. וראה הלשון באוה"ת ענינים ע' מב. וראה לעיל פ' מסעי צא, ג. ופ' ראה כב, ג.

בד"ה באתי לגני: לקמן שה"ש לב, א.

ובפסוק את קרבני לחמי: לעיל פ' פנחס עז, ד.

שם א-ל שהוא נהירו דחכמתא: זח"א (צד, א). ובח"ג (ל, ב. לא, א. סה, א). [כ].

חסד א-ל: תהלים נב, ג.

קנה חכמה קנה בינה: משלי ד, ה.

שו"ה קנה — יש: ע' במאו"א אות י' מערכת יש סל"ה. [כ].

קומתו של אדה"ר הי' מאה אמה: ראה חגיגה יב, א. סנהדרין ק, א. ב"ר יב, ו. וש"נ. ספרא בחקותי ([כו, יג] סופ"א). סי' יז קוממיות רי"א מאה אמה כאדה"ר. וע' ב"ב (עה, א). [כ].

נרנח"י: זח"א פא, א. רו, א. ב"ר יד, ט. דב"ר ב, לז.

בד"ה מה טובו אוהליך: לעיל פ' בלק עד, ב.

שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב.

ונוצר חסד לאלפים: שמות לד, ז.

נוצר אותיות רצון: ע"ל מטות (כג, א). וש"נ.

התורה קדמה אלפים שנה לעולם: ראה מדרש תהלים צ, ד. ב"ר פ"ח, ב. תנחומא וישב ד. וש"נ. זח"ב מט, א.
בד"ה מראיהם ומעשיהם: תו"א פ' יתרו.
ומוטב דלדייני': חגיגה טו, ב.
ועתיק יומין יתיב: דניאל ז, ט.
אלף אלפים ישמשוני': דניאל ז, י.
וכמ"ש באד"ר: זח"ג קכח, ב.
הללוהו כרוב גודלו: תהלים קנ, ב.
שרי . . שרה לכל העולם: ברכות יג, א. רש"י ד"ה שרי. וראה תוספתא ברכות פ"א. ב"ר פמ"ז, א.
מלכותך מל' כל עולמים: תהלים קמה, יג.
חיי אדם לברך מאה ברכות . . א"ת מה אלא מאה: מנחות מג, ב. וראה רש"י שם. מנחות (מג, סע"ב) ובתוד"ה שואל. וכ"כ בערוך ערך מאה א'. ובזח"ב (קכז, א). וע"ע בפרדס [הגדול טו, ג] לרש"י ז"ל (סי' ה) מגמרא דארץ ישראל כן וגם הרי"ף והרא"ש סוף ברכות. וכ"כ באבודרהם ס' תפלת של חול צד (יג, רע"ב). וכ"ה הגירסא בסידור רב עמרם גאון הנדפס מחדש עמוד א. וע"ע זח"ג (רנד, א). [כ].
ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו .
מה רב טובך אשר צפנת: תהלים לא, כ.
רב פעלים: ש"ב כג, כ.
והיו ימיו מאה ועשרים שנה: בראשית ו, ג.
ואתה לשון תרגום: באוה"ת שמות כרך ז ע' ב' תרצט כ' שכאן "קאי על אותיות התורה שהתורה מתחלת באלף אנכי ומשם נמשכים אתוון רברבין, וכאן [בתו"א פ' יתרו ד"ה זכור את יום השבת ס, ד] מדבר על אותיות בריאות העולם בעשרה מאמרות שמתחילין בבית בראשית ברא כו' בהבראם בה' בראם ה' זעירא כו'" ע"ש.
שהוא בחי' אחוריים: ראה מאו"א אות ת' סעי' נה.
ישקני מנשיקות פיהו: שה"ש א, ב.
התדבקות רוחא ברוחא: ע' שס"ב ח"א (פמ"ה). ובלקו"ת מהר"ש בתחלתו (א, ב-ג) [אוה"ת בראשית ח"ו תתרכד, א]. והוא בזח"א (כב, א. מב, א. קפד, א). ובח"ב (קכד, ב. רנו, ב). [כ].
באריכות ע"פ תורה צוה: לקמן צד, ב.
התגלות פנימית טעמי תורה: רש"י שם.

נובלות חכמה שלמע' תורה: ב"ר יז, [ה] ופמ"ד [יז] [כ].
ברכה קדושה יחוד: ראה אוה"ת סוכות ע' א'תשז שזהו בסדר "בקי" מלמטה למעלה ע"ש.
אנת הוא חד ולא בחושבן: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
בפרדס ערך יבק: ראה גם אוה"ת משפטים ע' א'שה "יחוד מת"ת" ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תשטז.
ובמאורי אור אות ב' סעיף ס"ו: "בקי נק' הקב"ה . . שהוא סוד יב"ק כללות כל האצילות".
ובאות יו"ד סעי' כ"ג: צ"ל סכ"ד.
וברע"מ פ' משפטים (**דקי"ו סע"א**: "יחוד קדושה וברכה וזהו ענין בקי" — אוה"ת סוכות ע' א'תשז.
ובהרמ"ז פ' תצא (**דרע"ז א**'): "בד"ה ומברך בה שכ' ה"ס יחוד היכל הרצון בקה"ק וברכה בינה וקדושה חכמה ויחוד בכתר עכ"ל. אוה"ת סוכות ע' א'תשז. וראה גם באוה"ת פ' משפטים ע' א'שה.
ע"פ מ"ש בזח"ג פ' בלק: ביאוה"ז לאדה"א.
וכ"ה ברבות שה"ש: פ"ה, ט.
קדושתי למעלה מקדושתכם: ע"ל ליוהכ"פ (עא, א). [כ].
לתבונתו אין מספר: תהלים קמז, ה.
תורה צוה: אודות תאריך אמירת מאמר זה — ראה להלן בהוספות ברשימת הכתבי-יד. ראה ביאור נוסף (מלבד הנדפס להלן) באוה"ת ברכה ע' א'תתמה. שם ע' א'תתמז הגהה על הביאור הנדפס להלן.
לד"ה זה ראה ד"ה ביום השמיני שלח תרל"ה כרך ב ע' תמז. מענין תושב"כ ותושבע"פ ראה גם ד"ה חייב אדם לברך — תרל"ח פרק כו.
ספ"ד דתענית: כו, ב.
תורה צוה לנו משה: דברים לג, ד.
בפסחים שם: מט, ב.

דף צד

וע' זח"ב . . ס"א ב': הלשון נעתק באוה"ת שה"ש כרך ב ע' שפג ואילך.
ולא תתורו אחרי לבבכם . . למען תזכרו: במדבר טו, לט-מ.
ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.

ביום ההוא תקראי אישי: הושע ב, יח.
כלתה נפשי: תהלים פד, ג.
כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.
אך הנה אירוסין הוא: ראה יהל אור ע' תנט. בסה"מ — תרל"ה ח"ב ע' תמט.
הטבעת קדושין: בסה"מ תרל"ה שם מוסיף "ועי"ז אוסרה לכל העולם".
ממשיך לה חיות מועט: בסה"מ תרל"ה שם מפרש שע"י אירוסין אוסרה לכל העולם ותהי' מופרשת ומובדלת לו. וע"י נשואין ה"ה משועבדת לגמרי לבעלה. וראה בסידור קלח, ד.
אירוסין . . נותן להכלה טבעת: שו"ע אה"ע סל"א.
מקודשת ל' הפרשה: ראה קידושין ב, ב תוד"ה דאסר לה.
שו"ה מבאר — כידוע: ע' בעמק המלך סוף שער עולם התהו [מב, א] שכ"כ להדיא. ובס' כוונות מהאריז"ל (נט, א) ד' קארעץ. [כ].
בהרמ"ז בפ' בראשית: הלשון נעתק לעיל בפ' צו יז, ג. ובאוה"ת בראשית כרך א יא, א.
מלכות פה תושבע"פ: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
ודבר מלך שלטון: קהלת ח, ד.
שוך תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
ואפי' כתב אחד מעכבן: מנחות (כט, א. לד, א). [כ].
עלמין סתימין דלא אתגליין: ת"ז שם.
אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א.
חכים ולא בחכמה ידיעה: ת"ז שם.
שמים פי' שם מים: חגיגה יב, סע"א.
בד"ה וכל העם רואים: תו"א עג, ד.
וכד"ה על שכמה: בראשית כד, טו. וראה לקו"ת להאריז"ל על פסוק זה.
ח"ע הנק' קדש: מא"א אות ק, ס"ז.
[**וע' מענין מסיני . . ח"ג קצ"ב**]: ראה אוה"ת פ' ברכה ע' א'תתמב ואילך דשם נעתקו רוב המ"מ.
גליד ברוחא וכביש באשא: זח"ג באדר"ז (רצה, ב). שם הל' "כביש באשא גליד ברוחא". וצ"ל כי לפני א' הל' כמ"ש כאן [כ].
שאף שאש בא מלמע' מצוה להביא מן ההדיוט: עירובין סג, א.
ונתנו בני אהרן הכהנים: ויקרא (א, ז) וצ"ל "הכהן" ולא הכהנים — וכמ"ש כאן בשורה ששית שורה הכהן]. [כ].

וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
א"ת בניך אלא בוניך: ברכות סד, א. וש"נ.
בנים אתם לה"א: דברים יד, א.
ברא כרעא דאבוהי: יונת אלם רפ"ב. וראה יבמות ג, א תוד"ה מקמי.
ע"ל דברים (יב, ג). וש"נ. [כ].
ועמך לא חפצתי: תהלים עג, כה.
אלה המצות אשר יעשה אותם האדם: ויקרא יח, ה. ושם לא כתיב "אלה המצוות" בתי' אלו. [כ].
והשיאנו שהוא בחי' נישואין: ראה אוה"ת פ' וישלח רמח, ב. דברים ע' כה.
סתימו דכל סתימין: זח"א ב, א. ובכ"מ.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
ע"פ כי על כל כבוד חופה: לקמן שה"ש מז, ב ואילך.
סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה דודי.
נעוץ סופן בתחלתן . . תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
שמבריח מן הקצה אל הקצה: זח"ב (קעה, רע"ב). [כ].
בלקו"ת ס"פ [**משפטים**]: נזכר גם לקמן בשה"ש טו, ג. נא, ג.
עצרת תהי' לכם: במדבר כט, לה.
ועד"ז פי' בספר מאו"א אות י' סכ"ט: "ירושה נק' חו"ב דז"א, ירושה נק' הנכנס תחתיו ויורש מקומו, וכן עליית פרצוף במקום חבירו נק' ירושה כו' עכ"ל, ומ"ש שירושה נק' חו"ב דז"א עיין באדר"ז דרצ"א ע"א" — אוה"ת דברים ע' כו. וראה פ' ראה ע' תרסב. במדבר ע' עב.
והענין דאיתא בלק"ת: להאריז"ל. ראה אוה"ת ויצא ריד, ב. נעתק באוה"ת ויקהל ע' ב'קכה. וראה גם אוה"ת בלק ע' א'לו. קטע מכאן מובא באוה"ת דברים ע' לז.
בהרמ"ז פ' פקודי: ראה באוה"ת פ' בלק ע' א'לו תוכן דבריו. וראה גם אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרעט. נזכר גם לעיל פ' ואתחנן ג, א.

דף צה

בעבודה שבלב זו תפלה: תענית ב, א.
בכל לבי דרשתיך: תהלים קיט, י.
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.

בינה בן י-ה: מא"א אות ב, סי"ט.
זח"ג (קכג, סע"א). [כ].
תשובה תשוב ה': זח"ג קכב, א.
תשובה תשוב ה' במילוי יו"ד: ע' במאו"א מערכת תשובה (ס"ס) תשוב ה' לגבי יו"ד, והל' כמ"ש כאן ל"מ. וע' ס"פ בלק (עה, ב). וש"נ. [כ].
בינה ליבא: ת"ז בהקדמה בד"ה פתח אלי'.
בחכמה יבנה בית: משלי כד, ג.
ויעקב נסע סכותה: בראשית לג, יז.
בית יעקב לכו ונלכה: ישעי' ב, ה.
ביאור ע"פ תורה צוה: המאמר בלי הגהות נדפס באוה"ת בראשית כרך ז תתתט, ב בד"ה ורבקה יוצאת משנת תקפ"ט.
באוה"ת כאן ע' א'תתמה נמצא עוד ביאור בכותרת "ביאור ע"פ תורה צוה הנדפס בלק"ת ובאופן אחר מהביאור שנדפס שם". שם א'תתמז נמצא הוספה לסעי' ד.
לענין מה שמבואר כאן ראה ד"ה משה קבל תורה — תר"מ (הנחת כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב . . קונטרס שיצא לאור תשנ"ח).
בבראשית רבה פרשה י"ז: יז, ה. וראה גם תו"א יא, ג.
כמבואר בלק"א: פרק לה בהגהה.
אלא מבחי' אחוריים וחיצוניות החכמה: ראה סה"מ פר"ת ע' צח.
דורש שמונים שנים: וע"ל פ' צו ד"ה והניף, ספ"ב (יז, ב). וש"נ. [כ].
השתלשלות עילה ועלול: ע"ל ח' דברים (נו, א). וש"נ. [כ].
מבשרי אחזה: איוב יט, כו.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
חכ' סתימאה: זח"ג קכח, ב. [כ].
שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב.
בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה: לקמן שה"ש מח, א.
וע"פ אם בחקותי: לעיל פ' בחקותי מו, ג.
ובביאור ע"פ אלה מסעי: לעיל פ' מסעי צב, ד.
ובפ' ואתחנן ד"ה ענין ק"ש: לעיל יב, א.
אך אין התהוות החכמה . . רק דילוג הערך: ראה המשך תער"ב פרק רד ואילך, פרק רח ואילך.
וזהו הנק' בע"ח: ש' הולדת או"א וזו"ן רפ"ו מאדר"ז (רפט, ב).

ניקב קרום המוח טריפה: חולין רפ"ג.
כי העצמות הם בחי' דומם: ראה גם לעיל פ' חקת נח, א.
והחכמה תחי': קהלת ז, יב. ושם בלא ו' [כ].
וזרח משעיר למו: דברים לג, ב.
מבחי' חכמה סתימאה ע"י שערות לבד: ראה סה"מ פר"ת ע' צח.
בלקו"ת ר"פ תולדות: להאריז"ל.
וע' בפע"ח שער הק"ש פט"ו: ראה לעיל פ' נצבים מט, ד הלשון.
דכביש באשא: זח"ג רצה, ב. וראה ביאורו באוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תרפו. וראה גם הלשון בד"ה פתח אלי' — תרנ"ח ע' כד.
והענין יובן עד"מ . . להיות נרגשים ג"כ: באוה"ת יתרו כרך ז ע' ב'תרפה מביא כל המשל ומוסיף: "והמשל לזה יובן בהקדים הקדמה אחת המבואר בפרדס שער יא פ"ג וז"ל ועתה יש לשאול אחר שאמ"ש ר"ל אויר מים אש למה לא נזכר בכל ספר יצירה יסוד העפר שהוא יסוד ד' של הבריאה. והדבר הזה יובן במה שפי' חכמי המחקר שיסוד העפר עם היותו יסוד רביעי הוא כלל שלשה יסודות הראשונים שהם מים אש אויר ומהם נתהוה יסוד הד'" ומאריך בהמשל שמביא להלן. ראה ד"ה בראשית ברא תרנ"ה ע' יא. ד"ה בראשית ברא תש"ב ע' 44.
המים כלולים ג"כ ד' יסודות: ראה פרדס שער המאריכין פ"ג.
פרק השואל במס' ב"מ: דף צה ע"א.
וכי ישאל איש: משפטים כב, יג.
ועמ"ש בד"ה ועשית ציץ: תו"א פג, ג. "והנראה דאותיות דתושב"כ שנמשכים בתושבע"פ הן מבחי' בינה ואין זה כמו עצמיות האותיות דתושב"כ. וכן מובן ממה שציין לד"ה ועשית ציץ בענין ופתחת פתוחי חותם ושם מבואר עד"מ אותיות הנחקקים בשעוה שאינם מערך ומהות האותיות שבמח' או דבור רק מ"מ הן אותיות עצמן שנצטיירו ונתגשמו — ד"ה הרעשת ארץ — פר"ת ע' צח. וראה באוה"ת פנחס ע' א'קיט שמציין לד"ה הנ"ל בתו"א ומוסיף "שהאותיות מתהווים בבינה".
וכדה על שכמה . . ותורד כדה על ידה: בראשית כד, טו. יח.
כדה . . כ"ד ספרין דאורייתא: ת"ז (תכ"א) מז, א. יד, א. [כ].
ופני לא יראו: שמות לג, כג.
רק ר"ע היה דורש על כל קוץ וקוץ . . של הלכות: "שהוא לבדו היה יודע ולזאת נק' שמו עקיבה עקב י"ה שהי' ממשיך ומחבר אף בחי' י"ה בבחי' עקב (וכך עד"ז האריז"ל כדלעיל . . .) — אוה"ת בראשית כרך ז תתתיא, א.

ויאמר העבד הגמיאיני נא מעט מים מכדך: בראשית כד, יז. ושם לי' תי' "העבד". [כ].
שהעבד הוא בחי' מל' בחי' תושבע"פ: ראה מא"א אות ע', ס"ב. ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
עבדו זקן ביתו: בראשית כד, ב.
מלכותך מל' כל עולמים: תהלים קמה, יג.
בבחי' מדות שנק' ידים: ראה מא"א אות י, ס"ה.
(**ואפשר . . שעל ידה**): באוה"ת בראשית שם תתתיא, א נמצא במקום מוסגר זה: "כנז' אצלינו בענין כוס של ברכה שהוא בחי' מל' דיתבא על ה' אצבען יד ימין הנז' בזהר בתחלת הספר ע"ש)".
שזהו שאומרים מוריד הגשם: ראה לעיל צב, ד.

דף צו

וכמארז"ל גבי גשמים: תענית (ו, ב). וש"נ. [כ].
בזהר בראשית . . בפי' הרמ"ז שם ועמ"ש בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה: בענין חופה לקמן שה"ש מח, א.
וכמבואר באגה"ק בסופו: ד"ה להבין מ"ש בפע"ח קנז, א. [כ].
וראה לעיל ויקרא ד, ג. אוה"ת ויקרא כרך ד ע' תתקי.
בע"ח שער הנסירה ספ"ג: שער כט: "וכן זה המוחא עילאה דא"א מתעורר ע"י יסוד המל' הנ"ל . . ואח"כ לוקחים הטפה או"א ואח"כ הם מורידין הטפה בסוד מוחין לבניהן זו"ן".
קטן אינו מוליד: סנהדרין סח, ב.
וידע האדם: בראשית ד, כה. ושם בלא ה'. [כ].
שכמו שמהטפה נולד ולד כך הגשם: נתבאר באוה"ת פ' בשלח ע' תקנה.
והולידה: ישעי' נה, י.
כשעירים עלי דשא: דברים לב, ב.
שערות הראש כ"א גומא בפ"ע: ב"ב טז, א.
ועמ"ש הרמ"ז פ' בא (**ד"מ סע"ב**): "דבמזל ונוצר חסד יש בו פנימי' וחיצוני' ובתוך פנימיותו הוא פנימי' עתיק" — המשך תער"ב פרק רח.
אד יעלה מן הארץ: בראשית ב, ו.
סד"ה נר חנוכה: תו"א מב, ג.
בלקו"ת ס"פ בראשית: להאריז"ל.
ובזח"א (**דל"ז סע"ב**: ראה לעיל פ' אמור לו, ד.
עץ חיים היא: משלי ג, יח.

ישראל עלו במחשבה: ב"ר א, ד.
ע"ל מטות (פג, ג). וש"נ. [כ].
הנק' בנים למקום: אבות ג, יד.
כי שרית: בראשית לב, כט.
יעקב עבדי: ישעי' מד, א.
ברא כרעא דאבוה: ע"ל ח' דברים (יב, ג). וש"נ. [כ].
ע"פ כי הוא יברך הזבח: אולי הכוונה להנדפס בסה"מ תקס"ה ע' קסב. ובדרך מצותיך ע' 180 ואילך.
מה שאמר אבא בנימין: ברכות ה, ב. וראה בד"ה אם בחוקותי תשמ"א: ואין זה שייך רק ליחידי סגולה כאבא בנימין, אלא כמובן מלקו"ת שם שזה שייך בעבודת כאו"א, אלא שאבא בנימין הי' מתפלל ע"ז, ע"ש.
שו"ה קודם — שמעלת העסק בתורה שאחר התפלה הוא גבוה יותר מתורה שקודם התפלה: ראה הערת כ"ק אדמו"ר שנעתקה להלן בהוספות להערות וציונים.
נודע בפע"ח: ש' התפלה (פ"ז). וש' הק"ש (פי"ב). [כ].
אבל כשהקדים ק"ש ותפלה: ראה ברכות ה, ב. סידור נו, א. סד"ה מי כמוכה — תרפ"ח.
עוסק בתורה לשמה: אבות רפ"ו.
ברכו בתורה תחלה: ראה ב"מ פה, ב.
ועפ"ז יובן ענין פ' דאליעזר עבד אברהם: בסה"ש תשנ"ב ח"א ע' 106 מבאר למה מבאר ענין נישואי יצחק ורבקה כאן ולא בתו"א פ' חיי שרה, וכן הקשר להתחלת הלקו"ת בפ' ויקרא ע"ש.
לע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו: שבת פט, ב. ישעי' סג, טז.
אברהם הוא חסד . . ויצחק הוא בחי' גבורה: ראה מא"א אות א, סקל"ו. אות י, סמ"ד. ספר קהלת יעקב ערך אבות, אברהם יצחק.
הלוים כהנים כמ"ש בלק"ת: להאריז"ל. תחלת יחזקאל.
ובלק"א: פרק נ.
צחוק עשה לי אלקים: בראשית כא, ו.
בשית אלפי שני דהוי עלמא: ר"ה לא, א. סנהדרין צז, א.
בע"ת בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
ר' אליעזר ב"ד שיצתה נשמתו בבכי: ע"ז יז, א.
ואברהם זקן בא בימים: בראשית כד, א.
כנזכר בזהר ע"פ זה: זח"א קכט, א.

אברהם הוא בחי' אבר מה: לקו"ת להאריז"ל ר"פ לך.
צדיק שהוא משפיע . . **חסד**: ראה מא"א אות צ, ס"ו. וראה פרדס בעה"כ ערך צדיק.
לשבת יצרה: ישעי' מה, יח.
דרישי' דעשו בעטפוי דיצחק: ת"י בן עוזיאל לבראשית נ, יג. ראה גם לעיל פ' תזריע כא, א.
ע' תו"א ד"ה ראה ריח בני. ובשל"ה הק' מס' פסחים במצה שמורה רד"ה מתחלה עובדי ע"ז היו אבותינו [קס, א]. והמקור הוא מת"י פ' ויחי (נ, יג). [כ].
ובחרת בחיים זו אומנות: ירוש' פאה רפ"א. וראה ג"כ קידושין ל, ב.
ובע"כ אתה חי: אבות ספ"ד.
נתונים המה לאהרן: ראה במדבר ח, טז. יט. במדבר ח, יט ותי' (המה) לי'. [כ].
ובלע המות לנצח: ישעי' כה, ח.
נקבה תסובב גבר: ירמי' לא, כא.
א"ח עט"ב: משלי יב, ד.
אם עושין תשובה נגאלין: סנהדרין צז, ב.
יצחק ורבקה . . **ששרשם בגבורה**: ראה מא"א אות ר', ס"ח. פרדס ערה"כ ערך יצחק, רבקה.
ותרד העינה: בראשית כד, מה.
וע' בזח"א וישב (**דקפ"א סע"ב**): ראה אוה"ת פ' חיי שרה קכח, א.
ובמ"א נת' דיצחק ורבקה שהם בחי' מ"ה וב"ן: ראה סה"מ תקס"ג ע לו ואילך. תו"ח פ' חיי שרה קלה, א ואילך. אוה"ת פ' ח"ש קכז, ב. סה"מ תר"ס ע' ל' ואילך. סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 102 הערה 54.
ולכן ארז"ל בב"ר: ראה לעיל פ' נצבים נג, א.
יפה שיחתן של עבדי אבות: ראה תו"ח ח"ש קלה, א. קלז, א ואילך. אוה"ת שם קכז, ב ואילך. ד"ה אמר ר' אחא תשל"ט (ע' לד).
תשרי נק' ירח האיתנים: מ"א ח, ב.
שבו נולדו האבות: ר"ה י, ב. יא, א.
כמאמר אם כבנים אם כעבדים: בתפלת היום הרת עולם במוסף דר"ה.
שרבי חנינא בן דוסא נק' כעבד: ברכות לד, סע"ב.
תפלה לעני: תהלים קב, א.
ויצא יצחק לשוח: בראשית כד, סג.

והיה מידי חדש בחדשו: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסידור ריא, א. ונו"א נמצא בס' מאמרי אדה"ז — נ"ך ע' קצז מגוכתי"ק הצ"צ. בתוספות הגהות באוה"ת דברים כרך ו ע' ב'תקנט. וראה שם ע' ב'תקסז ואילך. קיצורים והערות נדפסו באוה"ת בראשית כרך א כה, א.

ראה עוד ע"פ זה במאמרי אדה"ז — הקצרים ע' קסא ואילך.

ועוד קיצורים וביאורים באוה"ת ברכה ע' א'תתצט. א'תתקד. וראה שם ע' ב'תקסז ואילך. וראה גם בסה"מ תרל"ב כרך א ע' נט.

מאמר זה (הנחת כ"ק אדה"א בסידור) מובא בדרך מצותיך מצות קידוש החודש סט, א. מאמר זה נאמר בש"פ וארא ר"ח שבט תקס"ד — ראה רשימת המאמרים בסו"ס תקס"ד ע' שמה. ולהלן ברשימת הכתבי-יד.

והי' מדי חודש בחדשו: ישעי' סו, כג.

(**ועיין מזה ברבות** . . **קמ"ה א**'): ראה באוה"ת ברכה ע' א'תתקה שמציין לעוד כמה מקומות.

(**ועיין מזה בב"ב רכ"ח א**): ראה באוה"ת נ"ך כרך א ע' רמ על הפסוק שמעתיק הרבה לשונות.

נעשה אדם בצלמנו: בראשית א, כו.

וע"ש בת"י ובפרש"י והרד"ק: התרגום: ביומא דחולא. ובפרש"י: שהוא יום מעשה מלאכה וכן תרגם יונתן ביומא דחולא. והרד"ק: והוא אותו יום שהיה מעשה השבועה שנשבע שאול ליהונתן שלא יומת דוד שהיה שם נסתר דוד בשדה. וי"ת ובתלתות יומי תתבעי לחדא כלומר ביום החדש ומחרתו תפקד שישאל עליך אבי . . ותרגם ביום המעשה ביומא דחולא כלומר ביום חול שעושין בו מלאכה לפי שהיה נסתר עתה ביום ראש חדש כי נראה שהיה מנהגם שלא לעשות מלאכה בראש חדש כמו שהוא מנהג הנשים היום, ואפשר כי מפני קרבן ראש חדש היו רבים פנויים ממלאכה ובאים להשתחות לפני ה' וכן נראה בנבואת יחזקאל לעתיד עכ"ל.

בענין שאין הנשים עושות מלאכה ראה באוה"ת בראשית כרך א כד, א.

ראשית זו חכמה: ראה תהלים קיא, י. ת"י על בראשית ברא. מא"א אות ב, סנ"ח.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

וכמאמר עושה בראשית: ברכת ברוך שאמר.

המחדש בטובו בכי"ת: ברכת יוצר.

ול"ט מלאכות החורש הזורע: שבת עג, א.

דף צז

יין המשומר בענביו משי"ב: ברכות לד, ב.
בד"ה לא הביט און ביעקב: לעיל פ' בלק עב, ב.
בד"ה בחודש השלישי: תו"א פ' יתרו.
אז תתענג על ה': ישעי' נח, יד.
ישמחו במלכותך ישבעו ויתענגו: תפלת שבת.
אימתי אקרי גדול כשהוא בעיר אלקינו: זח"ג ה, א. ועייג"כ זח"ב רלה, א. ז"ח תשא. חקת.
וכמ"ש בזח"א ויחי דרל"ט: מובא גם לקמן שה"ש נא, ב ושם מציין לכאן. ולעיל פ' בלק עב, ב.
שנהנין מזיו השכינה: ברכות יז, א.
קיבול שכרן אבל בימות החול הוא לעשותם: ראה ע"ז ג, א. עירובין כב, א.
ממצוא חפצך ודבר דבר: ישעי' נח, יג.
דבור אסור: שבת קיג, ב. וש"נ. שו"ע או"ח סש"ו, א.
דבור הוא לשון הנהגה והמשכה: ראה תו"א נו, א.
מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
אף עשיתיו: ישעי' מג, ז.
וע"ז נתקן ענין קבלת שבת לכה דודי: ראה מאמרי אדה"ז תפלה ע' תנה ואילך, שמבאר שם ע"פ חסידות. וראה בהגהות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב לסידור (נדפס בסידור עם דא"ח בהוספות שיט, ד). אוה"ת סוכות ע' א'תשמא.
משכני אחריך נרוצה: שה"ש א, ד.
מי שטרח בערב שבת: ע"ז ג, א.
ראה לעיל פ' בלק עב, ב.
ברוך ה' אלקי ישראל: דה"א טז, לו. תילים סו"ס קו. [כ].
אני ה' לא עשיתי: מלאכי ג, ו.
עד שלא נברא העולם: פדר"א פ"ג. וראה לעיל פ' בהר מג, ב ובמ"מ לשם.
בד"ה אז ישיר: תו"א סב, ב.
ות"ת כנגד כולם: ריש פאה. שבת קכז, א.
אך ההפרש שבין העלאה: תוכן הדברים מובא באוה"ת מג"א (הוצאת תש"נ) ע' ערה. ובסה"מ תרכ"ט (הוצאת תשכ"ט ע' תשנ"ב) ע' פג ואילך.
אינו דומה בן כפר . . לבן כרך: ראה חגיגה יג, ב.

שמש בשבת צדקה לעניים: תענית ח, ב.
שמש בשבת צדקה . . כי הנה כל ימות החול: ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"ג ע' א'תסב. ח"ב ע' תשע ואילך.
שמש צדקה ומרפא בכנפי': מלאכי ג, כ.
כי הנה כל ימות החול: קטע באוה"ת פ' וירא פח, ב. וראה באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקלז, ושם ע' תכו שמציין לכאן.
כי שמש ומגן ה': תהלים פד, יב.
וביאור הדבר: ראה המשך וככה תרל"ז פרק סג ואילך. אוה"ת נ"ך ע' עז. ראה גם ע' תרס.
סמכוני באשישות: שה"ש ב, ה.
דלית ליה מגרמיה כלום: זח"א (קסח, ב. קעט, ב. קע, א. קפא, א). [כ].
בחי' עני דלית ליה מגרמיה כלום: פי' שפסוק זה אומרת כנס"י בהיות כי ישראל מונים ללבנה שלית לה מגרמא כלום שזהו מ"ש דהע"ה כי עני ואביון אני כו', והיינו גם בהיותו מלך עכ"ז להיות כי הי' מרכבה למדת המל' אמר ע"ע אני ואביון כי מצד עצמו לית לי' מג"כ, וכן כלליות כנס"י מצד עצמם הם ג"כ בבחי' לית לי' מגרמי' כלום — וככה תרל"ז סעי' סג.
ונכספה וגם כלתה נפשה: ע"פ תהלים פד, ג.
להתכלל באור ה': קטע מובא באוה"ת שה"ש כרך א ע' ריב.
שהוא למעלה מגדר ממלא וסובב: בוככה תרל"ז ע' צח יש הגהה.
שו"ה חכמים — ומריעי: נדרים מט, א. [כ].
מבחי' חכמה שרואין את הנולד: ראה תמיד לב, א.
להשתפך נפשם ממש: ראה אוה"ת ויקרא כרך ג ע' תשפא. ספר החקירה פד, ב.
בלק"ת פ' וירא: להאריז"ל בטעהמ"צ בד"ה מצות ביקור חולים. ראה גם ביהל אור ע' קנח שמביא זה בשם ספר מאו"א. וראה גם אוה"ת שה"ש ע' רד.
חו"ב בבחי' תרין רעין: ראה זח"ג ד, א.
בבריאה אין מאיר בחי' ח"ע רק בחי' הבינה: ראה ת"ז ת"ו.
וכך צריך האדם לעורר אהבה זו . . ויתענגו מטובך: ראה אוה"ת וישלח כרך ה ע' תתעח.
חלו נא פני א-ל: מלאכי א, ט.
ויחל משה: שמות לב, יא.
מלמד שהחלה: ברכות לב, א.
בד"ה תקעו בחדש: לעיל נה, א.
ושמרתם את השבת כי קדש היא: שמות לא, יד.

כה אמר ה' שער החצר הפנימית: יחזקאל מו, א.
ומבשרי אחזה אלו-ה: איוב יט, כו.
שלא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.
סור מרע ועשה טוב: תהלים לד, טו.
ופי' בקש שלום להיות התקשרות שני הפכים: מובא באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקנד ומציין לכמה מקומות בדא"ח.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
בד"ה ויקהל משה: תו"א פז, ד.
וע' בזח"א פ' נח דע"ה ב': ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' תכד.
מחדש חדשים: סנהדרין מב, א.
ועיין בסש"ב ח"א פט"ז: ראה באוה"ת בראשית כרך א כג, ב.
בד"ה מקוששש עצים: לעיל פ' שלח מב, ג שבזמן שישראל עושין רצש"מ כתיב ועמדו זרים ורעו כו' שלא יצטרכו ישראל להשפיל עצמן לברר בירורים — אוה"ת בראשית כרך א כד, ב.
רפ"ו דברכות: (לה, ב). [כ].
כי בו שבת מכל מלאכתו: בראשית ב, ג.
כי ששת ימים עשה ה': שמות כ, יא.
בד"ה מים רבים בפ' נח: בתו"א.
בשר הוא יסוד האש: ראה לעיל נשא כ, ד.
פני ארי' פני שור . . מראיהם כגחלי אש: יחזקאל א, י. יג.
ע"ה אסור לאכול בשר: פסחים מט, ב.
בד"ה כי תצא: לעיל לו, ג.
ובד"ה בהעלותך: לעיל פ' בהעלותך לא, ג.
ובד"ה ראשי המטות: לעיל פ' מטות פב, ב.
צהבו פניו: פסחים קיג, ב. חולין ז, ב. מנחות יח, א. וראה ירוש' פ"ח, ה"א.
יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
יאר פניו אתנו סלה: תהלים סז, ב.
מזמור שיר חנוכת: הנחת כ"ק אדהאמ"צ בסידור ערה, ב. הנחה נוספת בסה"מ תקס"ו ע' ק.
המאמר שבסידור נאמר ג"כ בשנת תקנ"ט — ראה סה"מ תש"ט ע' 91.

באוה"ת פ' פנחס כרך ו ע' א'תתקמז מציין למאמר זה "ובתורת חנוכת בהמ"ד דלאדי ע"פ מזמור שיר חנוכת".
קטע מהמאמר ראה ד"ה כל שמעשיו מרובים תרל"ג ע' רסח.
מזמור שיר חנוכת הבית . . ולא שמחת: תהלים ל, א-ג.
בסה"מ תרל"ג ע' רסח מציין למדרש תלים סי' ח ע"פ מה אנוש כי תזכרנו שבשלשה מקומות היו המלאכים מדיינים כנגד הקב"ה באדם ובמשכן ובתורה.
כשהקדימו ישראל נעשה לנשמע הודו: בסה"מ תרל"ג מציין לגמ' שבת פט, א. וראה בד"ה בשעה שעלה משה תשכ"א שיש לומר דזה שאיתא במדרש שהמלאכים היו מדיינים בשלשה מקומות הו"ע אחד עם מאמר הגמרא במס' שבת שטענת המלאכים היתה במ"ת, אלא שבמדרש מבואר הענין בפרטיות יותר, ע"ש [נדפס בקונטרס חג השבועות תשנ"ג].

דף צח

ולכן אמר דוד על בנין בהמ"ק: בסידור עם דא"ח ערה, ב: "כשהכין דוד בנין בהמ"ק". וראה באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקלא.
ולהבין ענין קטרוג הזה של המלאכים: קטע מכאן בסה"מ תרנ"ג ע' ריח. ובסה"מ תרנ"ד ע' רנג. וראה ד"ה בשעה שעלה משה — תשכ"א.
שהאדם הוא יותר נעלה: בסה"מ שם נוסף: כמ"ש במד"ת שם.
כי הנה מצינו שהמלאכים אומרים שירה: קטע מובא באוה"ת בראשית כרך ג תקנו, א.
שהמלאכים אומרים שירה: ע' חגיגה (יג, ב) ובתוד"ה מזיעתן, ובחולין (צא, ב). ובס' עמק המלך ש' קרית ארבע (פ"ה). ובש' שבע תיקונים (פי"א). ובחדא"ג חולין (שם ד"ה לא הגיע). וע"ע חגיגה (יב, ב) מלאכי השרת שאומרות שירה בלילה. ובחדא"ג (שם) העיר מע"ז (ג, ב) יושב ושומע שירה מפי חיות. וע"ל ס"פ קדושים (ל, ג) שירה של הנבראים ומלאכים, יעו"ש. ושם באמור רד"ה והניף [לו, א] ב' מיני מלאכים, יעו"ש. [כ]. ראה אוה"ת בראשית כרך ג תתקנז, א.
הנשמות אומרים שירה: וע' בשה"ק להרח"ו ח"ג ש"ב. ע' ת"ז (תכ"ב) סה, ב. דיוקנו של יעקב חקוקה בכסא הכבוד וכ"ה בלקח טוב ויצא (כח, יג). ובמ' אגדה (שם). ובב"ר (פע"ח [ג]). ובמדב"ר (רפ"ד). ואיכ"ר (ב, א [ב]). ובתנחומא [במדבר יט] במדבר עה"פ כל בכור זכר. ופדר"א (פל"ה). ובתרג' דה"א (כא, טו). וע' רש"י חולין (צא, ב). ד"ה בדיוקנו. שם בפי' רגמ"ה. וע' שבת (קנב, ב) נשמתן של צדיקים גנוזות תחת כסה"כ. וכ"ה אדר"נ (פי"ב). ובזח"ג (כט, ב) אי' כל הנשמות "גזורות". וכ"ה להלן (קכג, ב) "גזורות".

ובפרדס לרמ"ק ז"ל ש' עשר ולא תשע (פ"ז) ושם אי' חצובות. ועיין חולין (שם) שאין מ"ה או' שירה למע' עד שיאמרו ישראל למטה. וראה ב"ב (עה, ב) עתידי' צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש, וברש"י שם. [כ].

והי' מדי חודש בחדשו: ישעי' סוס"י סו.

שו"ה שיר — דוקא: ע' תו"א ד"ה ושם אחיו יובל. ובד"ה שה"ש הא' פ"ג. [כ].

כל בעלי השיר יוצאין בשיר: שבת נא, ב.

בלק"א הגדול: אפ"ל כוונתו הק' מ"ש לבסוף הס' בליקוטים חדשים. [כ].

בסידור ערה, ד: "על ענין המשנה כל בעלי השיר יוצאין בשיר". וראה בהמ"מ לסה"מ תרל"ג ע' רסט.

כמבואר בלק"א הגדול: בד"ה באתי לגני תש"ל סעיף ח (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ו ע' צה) מביא זה, וראה שם בהערה 48 שכאן מבאר (לקמן) שגם עליית הנשמות היא ע"י שיר: "ואולי יש לומר דזה שארז"ל "בעלי השיר יוצאין בשיר" ד"בעלי השיר" הם המלאכים [—ראה שם הערה בשולי העמוד] (שנק' בשם בהמות וחיות). הוא — כי העלי' דמלאכים היא שהם יוצאים מההגבלה דהגוף שמגביל אותם, משא"כ נשמות [שאין להם גוף, כמבואר בלקו"ת ברכה שם] [— כאן]. זה שהם צריכין לעלי' הוא לפי שההשגה שלהם מצד עצמה היא בהגבלה. וכמארז"ל הנ"ל שאומר "יוצאין בשיר" מדבר ביציאה מההגבלה דהגוף [כדוגמת יציאה כפשוטה, שהיא יציאה מהמקום שהי' שם (ולא שיוצא מעצמותו)], ועלי' זו ד"יוצאין בשיר" היא רק במלאכים ("בעלי השיר"). ולא בנשמות". עכ"ל שם.

מובא גם בד"ה שירו לה' שיר חדש — תשל"ה (הנחה בלתי מוגה).

ואשמע אחרי קול רעש גדול: יחזקאל א, יב.

ואשמע את קול כנפיהם: יחזקאל א, כד.

ומשמיעים ביראה . . ברעש גדול: ברכת יוצר.

עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט: תהלים קד, ד. וע' לק' שה"ש ד"ה שניך פ"ג (לו, ב-ג). [כ].

המלאכים . . לפי שיש להם גופים . . וכמ"ש הרמב"ן: אפילו דאצילות (אגה"ק ס"ך). ראה ע"ח ש"נ פ"ח. וראה ג"כ פרדס שער כד פי"א. פט"ו. וכמש"כ הרמב"ן — (הובא בתו"א ד, ב. לקו"ת צח, א). ומש"כ הרמב"ם בהל' יסוה"ת פ"ב, ה"ג (הובא ברמב"ן סוף שער הגמול) ובמו"נ ח"א פמ"ט, עכצ"ל ששולל גוף גשמי. וראה מורה נבוכים ח"ב פ"ו. ובפרדס שער ו, פ"ו. ועדיין צ"ע. — לקו"ש ח"ט ע' 405.

באוה"ת בראשית כרך ג תקנו, א ומציין לסידור שער הק"ש בד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לשמו"ע "כי כל מלאך יש לו חומר וצורה כמו נפש וגוף, וגם נתבאר ששרש התהוותן הוא מבחי' כלים דזו"נ דאצי' שנעשי' נשמה לע"ס דבי"ע" ע"ש.

וכמ"ש הרמב"ן: בסוף שער הגמול. מובא גם בתו"א ד, א. ראה תניא פרק מ. ראה לשון הרמב"ן באוה"ת בראשית כרך ג תקנו, סע"ב.

שיש מלאך גדול מהלך ת"ק שנה ויש מלאך בשליש העולם: ראה חגיגה יג, א. וראה ג"כ חולין צא, ב.

ע' לעיל האזינו (עד, ד). וש"נ. [כ].

ולכן השירה שלהם . . שנשמעת לאזני הנביא: בד"ה בשעה שעלה תשכ"א מוסיף תוספות ביאור: "לפי שהמלאכים שרשם משם אלקים בחי' הכלים, הרי הכלים הם במדידה והגבלה, משא"כ הנשמות ששרשם משם הוי' בחי' האורות הרי האורות אינם במדידה והגבלה" ע"ש. ובסה"מ תרנ"ג ותרנ"ד שם.

וירא והנה שלשה: בראשית יח, ב. וראה ברש"י שם.

להתלבש עד שיתגלו ויתראו משא"כ הנשמות: בסה"מ שם יש כאן ביאור ארוך בענין שרש ההפרש בין נשמות למלאכים הוא מצד שרשן ומקורן ומסיים: "דמלאכים שרשן מהאור וחיות דחיצונית הכלים שהוא רק בחי' הגילוי לבד, ולכן ה"ה באים בבחי' התלבשות. משא"כ הנשמות שהם מפנימיות הכלים שמיוחדים ממש עם עצמות האור כנ"ל ה"ה מופשטים מכל בחי' חומר וגוף" ע"ש.

סדר קדושה של המלאכים . . קדוש וברוך וימלוך: באוה"ת פ' פנחס כרך ו ע' א'תתקמז כ': "טעם שמלאכים אין אומרים ימלוך משום דמל' מקננא בעשי' והמלאכים הם בריאה ויצירה. ובתורת חנוכת בהמ"ד דלאדי ע"פ מזמור שיר חנוכת [— הכוונה לכאן] ראיתי כ' דמלאכים אומרים ימלוך" עכ"ל.

יש להם עת קבוע לומר שירה: ראה חולין צא, ב.

סלה בלי הפסק: עירובין ד, א.

ושתרד דוקא בגוף גשמי ממש שעי"ז יהיה דירה בתחתונים: "היינו שאינו מספיק המצרים והגבולים של גופות המלאכים כי אם צריך למצרים וגבולים כאלו ששיך בו יצה"ר" — ד"ה בשעה שעלה משה תשכ"א (הנחה).

יהי' דירה בתחתונים: תנחומא נשא טז. וראה שם בחקתי ג, ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו.

משא"כ במלאכים: "שהגוף שלהם הוא דק ורוחני יותר" — בסה"מ תרנ"ג ותרנ"ד שם.

ועמ"ש בד"ה וייצר ה': תו"א ג, ד. בסה"מ תרנ"ג וסה"מ תרנ"ד נעתק הלשון מתו"א בענין שנשתנה יצירת גוף האדם משאר כל הנבראים.
והיה בו גילוי מבחי' שלמעלה מהשתלשלות: בסה"מ תרנ"ג וסה"מ תרנ"ד יש כאן ביאור בענין ההפרש בין משכן לבנין שילה.
בדבור השני שע"פ מזמור שיר חנוכת: לקמן צט, ד. בסה"מ תרל"ג ע' ער מעתיק קטע מלקו"ת כאן.
ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: שמות כה, ח.
בתוכו לא נאמר: ר"ח (ש' האהבה ריש פ"ו). ובשל"ה (ש' האותיות אות ל. מס' תענית רד"ה מענין העבודה. פ' תרומה חלק תו"א — שכה, ב. שכו, ב. — ועוד).
ואהי להם למקדש מעט: יחזקאל יא, טז.
צריך להבין ענין השראת השכינה: קטע מובא באוה"ת פ' תרומה ע' א'תכו.
ואין אנו יכולים לעלות . . ולהשתחות לפניך: מוסף דשלש רגלים.
ואנחנו כורעים ומשתחוים: תפלת עלינו לשבח.
בטל רצונך מפני רצונו: אבות פ"ב, מ"ד.
(**וקב"ה קדוש ומובדל כו'**): מוסגר זה נמצא גם בכת"י מאמרי אדה"ז (בלי הגהות הצ"צ).
ולא יראו פני ריקם: שמות לד, כ.
כדרך שבא לראות: חגיגה ב, א.
כאו"א . . לפום שיעורא דילי': זח"א קג, ב.
שכולן חייבין בראי': חגיגה שם.
(**אלא דכתיב . . פני ריקם**): מוסגר זה נמצא גם בכת"י המאמר של אדה"ז כנ"ל.
שו"ה השנה — כי מכל רגל: ראה לקו"ש ח"ד ע' 1297.
שו"ה נתפשטה — ובהמ"ד: מגילה (כט, א). [כ].
ואין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבהכ"נ: ברכות ו, א.
אכל בי' עשרה שכינתא שריא: סנהדרין לט, א.
ואומרים דבר שבקדושה כשיש עשרה: שו"ע או"ח רס"י נה.
בנים אתם לה' אלקיכם: דברים יד, א.
המלאכים . . כשיורדים למטה הרי היו הנפלים: ראה ילקוט שמעוני בראשית רמז מד. זח"א כג, א. כה, א-ב.
ה' אמר לשכון: מ"א ח, יב.
וענין חנוכה זו הוא מלשון חינוך: ראה תו"א כט, ד. לעיל נשא כט, ב. שער אורה ד"ה בכ"ה בכסלו פל"ז. לקו"ש חכ"ה ע' 383 ואילך.

חנוך לנער ע"פ דרכו: משלי כב, ו.
שני כבשים כהלכתם: ראה במדבר כח, ג.
פר בן בקר כו' ולזבח השלמים: במדבר ז, טו ואילך.
ויזבח שלמה מאה ועשרים אלף צאן: מ"א ח, סג.
סד"ה זאת חנוכת המזבח: לעיל פ' נשא כט, סע"א.
ובד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כט, ד.
והל"ל כן עשה נתנאל כו': ראה אוה"ת נשא ע' רנד ואילך. ובפ' במדבר ע' לג.
ונשלמה פרים שפתינו: הושע יד, ג.
כל העוסק בתורת עולה: מנחות קי, א.
וכמו שקורין בחנוכה ענין קרבנות הנשיאים: שו"ע או"ח רס"י תרפד.
בקי"ס נקרע הים לי"ב גזרים: ראה תנחומא בשלח י. וש"נ.
שמזמר בכלי זמר בנבל וכנור: ראה גם סידור שער חנוכה רעז, ג. וראה גם באוה"ת בראשית כרך ה תתקו, א. ובכ"מ.
וזהו מזמור שיר פי' מזמור: ראה ספר השיחות תשמ"ט ח"א ע' 394.
בזח"א ויצא (קמ"ח ב'): מובא גם לעיל פ' ואתחנן ח, ב.
מלכותך מל' כל עולמים: תהלים קמה, יג.
אם עיקר שירה בפה או בכלי: ערכין יא, א. [כ].
שיר מזמור לבני קרח: תהלים פח, א.
מזמור שיר ליום השבת: תהלים צב, א.
וכרמך לא תזמור: ויקרא כה, ד.
דליתני שיש בו ג' פירושים: מובא באוה"ת פ' ואתחנן ע' שכא.
דלה דלה: שמות ב, יט.
ותורה שם בישראל: תהלים עח, ה.
וזאת לפנים בישראל: רות ד, ז.
ואין זאת אלא תורה: ע"ז ב, ב.
מזמור שיר חנוכת: נאמר בשנת תקס"ז. ראה רשימת המאמרים בריש ס' תקס"ז הע' *25. הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסידור יט, ד. ועוד הנחה בס' הנחות הר"פ ע' עט. וראה הוספות להערות וציונים שם. חלק מהמאמר נדפס ג"כ שם ע' פא ומתחיל: אנא אוקיר.
ולבושין הם מקיפים . . בתים הם ג"כ מקיפים: ראה בסה"מ תש"ד ע' 113 ואילך.
[**אך הטעם . . מן המזון כנ"ל**]: מוסגר זה נמצא בכת"י מאמרי אדה"ז.

דף צט

בבחי' עולם שנה נפש: ס"י פ"ג, מ"ג ואילך.

כבוד מלכותך יאמרו גו' להודיע גו': תהלים קמה, יא-יב.

כמ"ש בסש"ב: פמ"ח.

ולכן נק' ממכ"ע . . כח הפועל בנפעל: ראה באוה"ת ויקרא כרך א ע' רצו שמביא תוכן הדברים מכאן.

כל אשר חפץ ה' עשה: תהלים קלה, ו.

בביאור ע"פ יביאור לבוש מל': תו"א צב, ב.

שו"ה בחי' — **כנודע**: ע"ל בחקותי (מו, ג). וש"נ. [כ].

שמ"א פ"ג: בדפוס שקלאוו תק"ס.

לפננו [שמ"ב] פ"א. [כ]. ראה לקמן שה"ש ז, ד.

חד אריך: ת"ז בהקדמה.

המעתיק הרים: איוב ט, ה.

סד"ה השמים כסאי: תו"א א, ג.

ג'|בחי' מזון ולבושים והיכלות: נתבאר בלקו"ש ח"ט ע' 138 בהערה 31 בארוכה.

בד"ה המגיד מראשית אחרית: סה"מ תקס"ח ובאוה"ת משפטים ע' א'שב.

שו"ה כל — **ואינם הכרחים**: ואין סתירה לזה ממ"ש בלקו"ת ברכה צט, סע"א ואילך. כי הכוונה שם במ"ש שהמזון אינו מוכרח כ"כ כלבוש, הוא כמפורש שם להדיא "ואינם הכרחים כ"כ במיני מטעמים כו'" [ואף שגם בנוגע ללבושים, מה ש"א בחורף בלי מלבוש כו' וכן בקיץ כו'" א"צ לזה ללבושים נאים דוקא — יש לומר: ענין ההתחלקות הוא (בעיקר) מבחינת פנימי. ולכן, מכיון ש"הלבושים שרשם למעלה הוא מבחי' כתר . . בחי' מקיף". פרטי הלבושים והחילוק שבין בגדים פשוטים לבגדים נאים אי"ז בעצם ענין הלבושים (משא"כ המזון, מכיון ש"נמשך מבחי' ממכ"ע", הרי "ריבוי התחלקות פרטי המאכלים" הם פרטים בענין המזון עצמו), ונמצא שהלבושים (שבעצם ענין הלבוש, לא ישנו חילוק בין בגד אחד לשני) "נצרכים יותר לאדם" מהמזון], [ונוסף לזה: לבוש נצרך תמיד להאדם, משא"כ מזון יכול לאכול לעתים רחוקים, כמבואר בסדור כ, ג]- וכן מ"ש שם בנוגע לבית "והם יותר נצרכים לאדם גם מהלבושים" הוא כמו שמבאר שם "כי א"א לדור בלא בית אף רגע" [ויש לומר שהכוונה היא לענין השלימות שבאדם שבא ע"י דירה דוקא, כמרז"ל [ראה יבמות סג, א: כל אדם שאין לו קרקע כו', ובתוספות שם ד"ה שאין: קרקע לבנות עליו שידור בו. וכבר העירו מעירובין (סב, א) דדירת עכו"ם לא שמה דירה. ולהעיר מס' בית האוצר (להגר"י ענגל) ח"א כלל יד] כל אדם שאין לו בית אינו אדם

— ראה תו"ח ויקהל (תרכז, ב) ובכ"מ בדא"ח], אבל בנוגע לחיות וקיום האדם, המזון נצרך לו יותר מלבוש, והלבוש יותר מבית. וראה לקו"ת שם (צח, סע"ד). — לקו"ש ח"ט ע' 139.

ריח בגדיו: בראשית כז, כז.

בזהר פ' בלק דקפ"ו ע"א: ראה גם לעיל פ' שלח נא, ד. מסעי פט, ב.

כי א"א לדור בלא בית אף רגע: ראה יבמות סג, א תוד"ה שאין. ויק"ר פכ"ב, א.

גדול תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין מ, ב.

לא המדרש עיקר אלא המעשה: אבות פ"א, מי"ז.

מי שתורתו אומנתו כגון רשב"י וחביריו אין מפסיקין לתפלה: שבת יא, א.

ובירוש' פ"ק דשבת: ה"ב.

שו"ה למ"ע — לסוכה ולולב: הטעם שתפס ב' מצות אלו י"ל כי במצות אלו תוכנם וענינם הו"ע הדעת: בסוכה נאמר (אמור כג, מג) "למען ידעו דורתיכם כי בסוכות" (ולכן הכוונה במצות סוכה היא לא רק כוונת המצוה אלא גם החלק מקיום המצוה כתיקונה*. — ראה ב"ח או"ח ר"ס תרכ"ה שו"ע אדה"ז שם): ו"לולב ומיניו הוא המשכת הדעת כו'".

*אף שכ"ה גם בתפילין וציצית כבב"ח שם, הרי בהנ"ל הוא כפי שנאמר "למען תזכרו גו'", "למען תהי' תורת ה' בפיך" ולא כבסוכה למען ידעו גו'" — לקו"ש חט"ו ע' 261.

ולא מודה רשב"י שמפסיקין כו' טעמי' דרשב"י שזה שנון כו': ירושלמי שבת פ"א סוף ה"א.

אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב (סב, א. פה, א). זח"ג (קפב, א). וע' זח"א (קנו, ב). [כ].

גם בפרק אחד שחרית ופ"א ערבית יצא ידי חובת ת"ת: מנחות צט, ב. שו"ע אדה"ז הל' ת"ת פ"ג ה"ד.

והגית בו יומם ולילה: יהושע א, ח.

יש ב' מיני מצות: ראה אוה"ת פנחס ע' א'סג.

כמו מצות שכחה וכה"ג: ראה בשערי קדושה להרח"ו שער ד' בתחלתו שמחלק המצות לה' חלקים: א', מצות הנוהגות בזמן התפלה בכל ימי החול. ב', מצות התלויות בזמן. ג', מצות האפשריות להזדמן ליד האדם. ד', מצות שצריך האדם לחפש אחריהן לקיימן. ה', מצות שאין ביד האדם לחפש אחריהן אא"כ יזמינם הקב"ה, וראה בסה"מ תרס"ח בסופו בהוספה ג' (הגהות על שעה"ק להרח"ו) ע' רמז (בהוצאת תשמ"ט).

פ"ג דפאה: (הי"ג). [כ].

אנת הוא דאפיקת: ת"ז בהקדמה.

ר"ש בן שטח שברח למצרים . . ורדפו אחריו ונעשה נשיא: ראה בהערות וציונים מכ"ק אדמו"ר להנחות הר"פ לע' פ' (נדפס בע' קצנ): "וכן הוא גם בלקו"ת. וראה ירושלמי חגיגה פ"ב ה"ב (הובא בתוס' חגיגה טז, ב). וצע"ג" עכ"ל. ראה גם בהערות וציונים לעיל. ראה ירוש' חגיגה פ"ב, ה"ב. ר' יהודא בן טבאי כמ"ש בסידור שלו עזה"פ קודם התפלה ד"ה מזמור [כא, א]. וע' בסה"ד בשם הירושלמי (פ"ב דחגיגה ה"ב). ואפ"ל דה"ק כאן לפי"ד חכמים שם (טז, ב) במשנה ובפ' גמר הדין (ה"ט [ה"ו]) שר' שמעון בן שטח הי' נשיא. [כ].

כל הרודף אחר הכבוד: ראה עירובין יג, ב.

בלקו"ת מבאר: "שגם כללות ענין הנשיאות הוא ענין שלא ע"פ טעם ודעת (הבורח מן הכבוד כו') ומקשר זה עם ענין הקדמת נעשה לנשמע, עיי"ש, וי"ל, שכיון ש"בי מלכים ימלוכו" לכן כל נשיאות קשורה דוקא עם ענין הביטול (הבורח מן הכבוד כו')" — לקו"ש חל"ג ע' 46 הערה 40.

בד"ה צאינה וראינה: לקמן שה"ש כב, א.

קשרו להן ב' כתרים אחד כנגד נעשה כו': שבת פח, א.

רפ"ו דברכות: (לה, ב). [כ].

אתכפיא סט"א . . אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא: זח"ב קכח, ב.

אל יאמר אדם אי אפשי: ע"ל האזינו (ע"ד, א). וש"נ. [כ].

בביאור ע"פ שחורה אני: לקמן שה"ש י, ב.

וע"פ שימני כחותם: לקמן שה"ש מו, ב.

סד"ה ראה ריח בני: תו"א כא, א.

ריח בגדיו ריח בוגדיו: ב"ר (פס"ה [כב וברש"י שם]). ובילקוט ר' (קטו). וע' סנהדרין (לז, א). וכ"ה במדרש אגדה פ' תולדות א"ת בגדיו אלא בוגדיו. [כ].

בד"ה וישלח יעקב: תו"א כד, ג.

בביאור ע"פ כי תצא: לעיל לו, ד.

והקימותי לך בית נאמן: ש"א כא, כח.

לא גבה לבי גו' ודוממתי: תהלים קלא, א-ב.

תחת אשר לא עבדת בשמחה: דברים כח, מז.

ע"פ ושאבתם מים בששון: לעיל עט, ד ואילך.

מזמור שיר שהוא נראה כפל ענין כמ"ש באלשיך: תהלים ל, א.

ויהי ביתך כבית פרץ: רות ד, יב.

כינה הולדת הולד לבחי' בית: באוה"ת משפטים ע' א'רצז מציין לכאן ע"ש.

בני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא: מו"ק כח, א. ראה ביאוה"ז לכ"ק אדה"א יא, ב.
יזל מים כו': במדבר כד, ז.
ונוזלים מן לבנון: שה"ש ד, טו.
והתקין לו ממנו בנין עדי עד: ברכת נשואין.
בד"ה וזאת המצוה: ראה לעיל י, א.
כי לא באתם עד עתה אל המנוחה: דברים יב, ט.
מנוחה זו בנין שילה: זבחים קטו, א.
שבין בנין המשכן לבין בנין שילה: קטע בסה"מ תרל"ג ע' ער ואילך. ראה לקו"ש ח"ד ע' 1260. ובהנסמן בספר הערכים-חב"דכרך א' ע' מא ואילך.
ובבנין שילה היו היריעות מאבנים דוקא: בהנחת הר"פ ע' פא: "רק שהחליפו הקרשים שבמשכן על אבנים". ועל זה העיר כ"ק אדמו"ר שם (בע' קצג): "נוסחא מתוקנת לגבי הנוסח בלקו"ת. ראה שם ובהגהות אדמו"ר (מהרש"ב) נ"ע שבסוף הספר" — הנדפס לעיל יח, ג.
היריעות שבשילה שהיו מאבנים: ראה שם.
ע"פ ויגש אליו יהודה: תו"א מג, ג.
ע"פ שימני כחותם: לקמן שה"ש.
ולכן אמרז"ל על כורש שהחמיץ: ראה אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תמד.
ר"ה ג, ב ואילך. וע' לעיל ח' ויקרא (יג, ג) [כ].
עצי שטים עומדים: שמות כו, טו.
שרפים . . עומדים ממעל לו: ישעי' ו, ב.
הרמ"ח תיבין שבק"ש נק' רמ"ח אבנים: ראה ת"ז תי' מב.
ויקח מאבני המקום . . וישם אותה מצבה: בראשית כח, יא. יח.
שמן משחת קודש בחי' חכמה עילאה: שמות ל, כה. מא"א ש, מח.
אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה: תהלים קיח, כב.
מל' נק' בחי' אבן: ראה אוה"ת פ' ויחי כרך ב שצד, ב. וראה בד"ה וישלח תרע"ג.
שתי אבנים כו': ס"י פ"ד, מט"ז.
אולי אבנה ממנה: בראשית טז, ב.
אולי אבנה גם אנכי ממנה: ראה שם ל, ג.

דף ק

ראש לשועלים: ראה זח"ב קמח, ב (אבות פ"ד, מט"ו).

בד"ה יגלה לן טעמי': תו"א טו, ג.
רגלי' יורדות: משלי ה, ה.
בד"ה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך לד, א.
אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא.
ופי' ברבות תרומה פל"ה: הלשון נעתק ביהל אור ע' שנב
ובזהר תרומה (**קס"ו סע"ב**): "שזהו"ע מ"ש אור זרוע לצדיק, דהיינו אור שנברא ביום ראשון שזרעו הקב"ה בג"ע ע"י צדיק יסו"א שהוא גננא דגנתא ואוליד ואצמח ועביד פירין וזהו וכגנה זרועיה תצמיח" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' רפט.
וכ"מ ברבות ס"פ שלח: "ע"פ ועשו להם ציצית הה"ד אור זרוע לצדיק, וכתיב ה' חפץ למען צדקו וגו' זרע הקב"ה את התורה ואת המצות להנחילם לישראל לחיי העוה"ב ולא הניח דבר בעולם שלא נתן בו מצוה לישראל יצא לחרוש לא תחרוש בשור ובחמור כו' עכ"ל. לפי"ז פי' אור זרוע אור היינו התורה ומצות, זרוע מה שנתלבשו בכל פרטי הענינים שבעוה"ז בחרישה וזריעה כו', ולבושי' כמו ציצית, ובבתים מזוזה וכן בכל שא"ד" — יהל אור ע' שנב. וראה אוה"ת נ"ך כרך א ס"ע רפט ואילך.
ואור החמה יהי' שבעתיים כאור שבעת הימים: ישעי' ל, כו.
ברבות נשא פי"ג . . **תרי"ג אותיות**: ראה גם לעיל פ' בחקותי מו, ד.
וזהו שפי' בזהר ויקרא (**די"ב ע"א**): באוה"ת בראשית כרך ז תתשס, ב מביא לשון המדרש ומקשה "(קשה איך דבור זכור את יום השבת לקדשו מכוון נגד תדשא הארץ דשא, אדרבה זהו עשיית מלאכה וא"כ זהו הפך לקדשו, לכאורה)".
וראה גם באוה"ת נ"ך ע' רצ.
יוצר משרתים ואשר משרתיו: ברכת יוצר.
וגילוי זה זהו בשבת: ראה באוה"ת נ"ך ע' רצ בסעי' ב בענין נשמה יתירה.
בד"ה ראה כי ה' נתן לכם השבת: לעיל פ' בשלח ב, א.
אבנים מפולמים אבנים נקובים: ראה סידור ד"ה להבין ההפרש בין ק"ש לתפלה.
ראה ביאוה"ז לאדה"א מד, ג. ואילך.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א, מ"ז.
אין אדם ניזון: ע' בס' אור התורה מאדמו"ר הצ"צ נ"ע בפ' ויצא ד"ה וירא והנה באר סי' ה' בזה"ל הביא מארז"ל אין נותנין לאדם פרנסה כו' (וג"ז ל"מ). עו"ש בפ' בראשית ד"ה במ"ר בראשית ויברך (מה, א). [כ].
נותן לחם לכל בשר: תהלים קלו, כה.
קדושתי למע' מקדושתכם: ויק"ר כד, ט.

שמש צדקה ומרפא: מלאכי ג, כ.
ברבות בא פט"ו (דקל"א ע"ד): ראה לעיל פ' ראה כה, ג. ל, ד. ובאוה"ת פ' וירא כרך א פח, ב: "ובסדר בא פט"ו מבואר ענין שמש צדקה היינו מה שיהי' ואור החמה שבעתים כאור שבעת הימים, והוא ענין אור ג"ר דעתיק, ולכן הוא מרפא כי משם מקור החיים". ע"ש.
ותהלתי אחטם לך: ישעי' מח, ט.
וברבות במדבר פרשה ה': "דורש אחתם לשון חותם קץ הגאולה החתום . . גם חותמה לטובה" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' קעט. וראה לעיל פ' שלח נא, ד.
בספד"צ פ"ב: זח"ב קעז, א. "בזמנא דמטא תשרי ירחא שביעה משתכחי אילין תליסר בעלמא עילאה ומתפתחין תליסר תרעא דרחמי בההוא זמנא דרשו ה' בהמצאו כתיב ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי וגו' היינו דכתיב ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב" — אוה"ת ויקרא כרך א ע' פד. וראה לעיל פ' האזינו עז, א ג"כ חלק מהלשון שבסד"צ. וראה גם אוה"ת בראשית כרך א לד, א.
וכבר עמדו ע"ז מה ענין זה לזה: באוה"ת ויקרא שם ובאוה"ת בראשית לד, א כ': "ומצאתי הפי' בספר הדרת פני מלך בסופו משום שנזכר י"ב פעמים אלקים בפ' בראשית קודם פסוק ויאמר אלקים תדשא כו' ובפסוק זה הוא פעם הי"ג זהו"ע התגלות יגמדה"ר גם בפסוק זה עד עושה פרי למינו יש י"ג תיבות עכ"ד".
כמ"ש בספר אור ישראל הל' יוהכ"פ: באוה"ת ויקרא ובפ' בראשית שם: "פי' כי ועניתם את נפשותיכם בתשעה זהו מה שארז"ל כל האוכל ושותה בתשיעי כו' וכוונת אכילה ושתיה זהו כמ"ש ואכלת ושבת וברכת את הוי' כו' שממשיך הברכה במדת מל' ארץ העליונה, וזהו"ע תדשא הארץ דשא כו' שהארץ מוציאה זרע ממה שקיבלה משמים שהוא ז"א כו' . . וזהו יחוד ו"ה ואח"כ יחוד י"ה זהו"ע יוהכ"פ". וראה המשך באוה"ת ויקרא שם.
ועצמותיך יחליץ: ישעי' נח, יא.
עץ פרי שטעם עצו ופריו שוה: סוכה לה, א.
כי האדם עץ השדה: דברים כ, יט.
במקום שבעלי תשובה עומדים: ברכות (לד, ב). [כ].
שלום שלום לרחוק ולקרוב: ישעי' נז, יט.
אור זרוע לצדיק יסוד עולם: תהלים צז, יא. משלי י, כה.
לא יהי' לך עוד השמש לאור יומם: ישעי' ס, יט, ואחר תי' "יומם" צ"ל וגו' [כ].
וכמ"ש ברבות נשא פי"א: ראה גם יהל אור ע' קלז.
באורך נראה אור: תהלים לו, י.

בת"ז תי' י"ט דל"ז ע"ד: כ"ה בדפוס אמשטרדם.
ראה הלשון באוה"ת נ"ך כרך א ע' רצ "פי' וכגנה זרועיה תצמיח זהו ענין נשמה יתירה הנמשך בשבת" ע"ש.

שיר השירים

דף א

שיר השירים: הנחה אחרת בסה"מ תקע"א נדפס מגוכתי"ק כ"ק הצ"צ.
ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות וציונים לעיל יט, ג.
סעי' א נמצא בשרש מצות התפלה פרק מא עם הגהות אחרות. במאמרי אדה"ז — כתובים ח"ב ע' א' כנראה קיצור או תוכן מחלק מהמאמר.
עוד הנחה באוה"ת שה"ש ע' טו עם הגהות אחרות. שם ע' כא צויין: שייך לד"ה שה"ש ביאור על לקו"ת. שם ע' כד צויין: ביאור מעט ע"פ ישקני לד"ה שה"ש הא' לסעי' ג. שם ע' כה ללקו"ת ד"ה שה"ש. ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואות לד"ה זה.
באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתט נדפס ביאור (וראה בהערה לשם).
שיר השירים: שה"ש א, א.
וכנס"י נקרא בשם כלה: באוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תקיח מביא זה בשם רבות ס"פ ואתחנן.
ביום חתונתו זה מ"ת: שה"ש ג, יא. תענית כו, ב. ראה תו"א קו, א. סה"מ תקס"ג ע' קב. אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תקטז. ב'תקיח.
בפ"ק דברכות: ו, ב.
חתן חות דרגא: ראה יבמות סג, א. באוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תקטז ובגמרא שבת משמע שהוא עלי' ומפרש שם ששני הענינים אמת ע"ש.
באוה"ת שמות כרך ז ב' ע' תקכד מעיר שכאן מבאר שהירידה מאוא"ס בחכמה נק' ג"כ חתן, ובמ"א מבואר שחות דרגא הוא מג"ר לז"ת ע"ש.
והנה כלה יש בו ב' פירושים: ראה אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תקיח. פ' שלח ע' תרט. סה"מ תרע"ח ע' מ.
דתרגם יונתן: אבל רש"י שם פי' "לשון תאוה כמו כלתה לתשועתך נפשי" [תהלים קיט, פא]. וכן פירשו במצודת ציון ומצודת דוד.

תשוקת נפש לידבק: באוה"ת שלח ע' תרט מביא הקושיא "הלא מל' דאצי' היא אחת מע"ס שהן אלקות ממש, וא"כ איך שייך בזה התשוקה להכלות הנפש לאוא"ס כמו שלא שייך התשוקה מהרגל אל הראש" ע"ש.

ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.

בק"ש יש ב' בחי' מס"נ: ראה גם לקמן כא, ג.

למסור נפשו באחד: ראה שו"ת הרשב"א ח"ה תשובה נה. ב"ח טור או"ח סס"א. פע"ח שער הק"ש פי"ב. ראה גם תו"א כט, ב. אוה"ת תרומה ע' א'שסז. נצבים ע' א'ר. לעיל בפ' ראה כה, א "ואין הכוונה על ציור ק"ה בפ"מ בלבד אלא גם ברוחניות".

לאהבה כו' כי הוא חייך: דברים ל, כ.

בד"ה להבין מארז"ל ע"פ כי טובים דודיך: תו"א נג, א.

ובד"ה חייב אינש לבסומי בפוריא: תו"א צט, ב.

שמע מלשון הבנה: ראה שמואל-א ג, א.

אני הוי' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

אני ראשון . . ומבלעדי אין אלקים: ישעי' מד, ו.

ולא תחללו את שם קדשי: ויקרא כב, לב.

מי לי בשמים: תהלים עג, כה.

בבשכמל"ו בחי' יחו"ת: בשרש מצות התפלה פרק מא ((קלח, ב) מבאר זה "אחר שאמר אחד שהוא בחי' יחו"א איך שאין עוד שום דבר ממש כו' לא שייך כלל בחי' ואהבת בבחי' יש מי שאוהב אלא ע"י בחי' בשכמל"ו שנאמר בינתיים שהוא בחי' יחו"ת".

שאין מלך בלא עם: ס' החיים פ' הגאולה פ"ב. בחיי וישב לח, ל. עמק המלך ש' שעשועי המלך רפ"א. תניא ח"ב פ"ז. להעיר מפרקי דר"א פ"ג.

הוי' . . הוא אלקים: דברים ד, לט. ובמאמרי אדה"ז — כתובים ח"ב ע' א' (שקרוב לודאי שזהו קיצור ותוכן מהצ"צ להמאמר דכאן) נוסף "וכתי' שמש ומגן הוי' אלקים, כמו המגן שמסתיר הארת השמש, והיינו כהדין קמצא דלבושא מיני' ובי'. והיינו להיות התהוות נבראי' ונפרדי' כי נתאוה להיות לו דירה בתחתונים. ואמנם התכלית הוא להיות אח"כ ביטול היש והוא בחי' אהבה בכל נפשך תשוקת כל הנבראי' מלאכי' ונשמות לאלקותו ית' שיש מי שאוהב. ובחי' זו נק' כלה מלשון כלות הנפש". ע"ש. וראה כעין זה באוה"ת שה"ש כרך א ע' טז.

וכהדין קמצא דלבושי' ומיני' ובי': ב"ר כא, ה.

ואהבת בבחי' יש מי שאוהב: בשרש מצות התפלה פרק מא (קלט, א) מבאר זה "להמשיך תמיד בחי' גילוי אלקות להיות הוי' הוא האלקים וזהו ואהבת את הוי' אלקיך

שיהי' גילוי בחי' הוי' למטה זה אלי כו' וזהו בחי' כלה שני' לשון כלתה נפשי שהכלות הנפש הוא בבחי' יש עדיין יש מי שאוהב כו'".

בד"ה בכ"ה בכסלו באופן אחר קצת: תו"א כט, ב. ושם כ' "ובכל נפשך היינו שגם בחי' נה"ב הי' בבחי' אתכפייא ואתהפכא כו' שמס"נ זו אינה באחד אלא בבחי' ברוך שם כבוד מלכותו כו'". וראה סה"מ תרס"ו ע' קלה.

באוה"ת תרומה ע' א'שסח מבאר שכאן מדבר בענין "ומס"נ והרצון בבחי' זו הוא באחד דוקא כי בחי' זו נמשך מההתבוננו' באחד איך דכולא קמי' כל"ח" ושם בע' א'שסט בענין למסור נפשו באחד "והרי במשנה דרשו זה על ובכל נפשך, אך כי מס"נ באחד ענינו מסירת הרצון דהיינו להיות ועמך לא חפצתי", ע"ש.

שכינתא עילאה . . **תתאה**: ת"ז (תל"ח). ושם (קנז, א [תז"ח ק, ד]. קנח, א. [תז"ח קא, ד]. קסו, ב [תז"ח קח, א]. קעג, ב [תז"ח קיד, ג]). זח"א (כו, א. נ, ב). וע' זח"ג (קח, ב). [כ].

וראה הביאור בשרש מצות התפלה שם "דהיינו המקור והשרש שיהי' בכל א' מישראל בחי' המס"נ הנ"ל, נק' שכינה ששורה בתחתונים שמשם מקבלים נשמות ישראל, והמקור והשרש לבחי' מס"נ וכליון הנ"ל באחד שהוא מבחי' יחו"ע נק' שכינתא עילאה והמקור והשרש לבחי' ואהבת בכל נפשך בכלות הנפש ותשוקה שהוא מבחי' יחו"ת נק' שכינתא תתאה", וראה אוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתט. באוה"ת שמות ע' נח מבאר שזה ב' בחי' מס"נ שבק"ש.

בפרדס ש"ח פי"ג . . **ושכינתא תתאה**: באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתט "בפרדס שער ח פי"ג בשם הת"ז פי' דשכינתא עילאה הוא בינה ושכינתא תתאה הוא בחי' מל'".

ובזהר הרקיע ר"פ בראשית: נתבאר בסה"מ תקס"ג ע' ב. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תקפו ואילך.

ובזהר הרקיע ר"פ בראשית . . **אוף כנ"י**: באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתט מוסיף "דשושנה הוא מל' דאצי' נוק' דז"א וכנסת ישראל הוא נק' כלת משה והיא בפנימיות בתוך ז"א והיא מתלבשת במל' החיצונה".

הזהר הרקיע נתבאר בארוכה בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תקפה ואילך.

בד"ה ששים המה מלכות: לקמן שה"ש לט, ג.

בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק: תו"א פד, ב.

וע' בסה"מ סי' קנו: בספר הדרת מלך. נעתק באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתט "וז"ל דכנ"י היינו בינה, ודע שאין הכוונה בינה ממש אלא כך הוא עיקרן של דברים" ע"ש שמאריך בלשונו.

בד"ה וארשתיך לי: לעיל במדבר ח, ב.
סד"ה כי אתה נרי: תו"א מקץ מא, א.
פרק ב): ראה שרש מצות התפלה פרק מג.
בחי' חות דרגא: "כנזכר בפרק הבע"י דס"ג ע"א נחית דרגא" — אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תקטז ע"ש.
תרי משמע: בשרש מצות התפלה פרק מג, מבאר זה ע"ש.
מלך משובח ומפואר: ברכת ברוך שאמר.
עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד: פדר"א פ"ג. וראה דיוק גי' זהו בהקדמת השל"ה בתחלתה.
קטע מכאן נעתק בסה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' רצו.
נקרא בגמרא ובמדרשים בשם הקב"ה: ראה לעיל תזריע כב, ג. בהעלותך לד, ג. בשרש מצות התפלה פרק מג. שם מז, א. קב, ב. קלא, א. וראה אוה"ת פנחס ע' א'רי. סה"מ עזר"ת ע' קעו ואילך. אגה"ק סי' ז.
בביאור ע"פ כי עמך מקור חיים: תו"א לה, ג.
ולקמן . . צאינה וראינה: דף כא, ב.
הקב"ה יושב ועוסק בתורה: בתדא"ר רפי"ח והעיקר מע"ז ג, ב. ד, ב.
והארה זו נק' בחי' שם: מובא אוה"ת יתרו ע' תתלד.
והשרש והיכולת: ראה דרך מצותיך קלו, א. אוה"ת ענינים ע' קמא. אוה"ת פ' יתרו ע' תתלה.
כח אד': במדבר יד, יז.
בכחך הגדול: דברים ט, כט.
בד"ה אתם נצבים: לעיל שם מד, ג.
וכמ"ש במ"א בפי' כי עמך מקור חיים: ראה לעיל ויקרא נא, ד.
כי בעילה ועלול יש שינוי בהעילה: ראה לקמן מ, ב.
הוא רק מבחי' שמו . . שמו הגדול: באוה"ת שה"ש כרך א ע' רסד מציין לכאן "ושם פי' שזהו הנק' ג"כ שמו הגדול".
משמו הגדול: ראה אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תקעב.
בפ' שלח ע"פ אני: לעיל פ' שלח מח, ג דשם נתבאר כי יש כמה שמות הקדושים שהם בבחי' ממכ"ע אבל שמו הגדול הוא מה שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע. בכמה מקומות מציין כ"ק הצ"צ גם ללקו"ת פ' בהר מא, ג.
ובאוה"ת שה"ש כרך א ע' רסד מציין לכאן "וע"ש שזהו מענין יהא שמי' רבא מברך".

ובפ' פינחס בד"ה צו את בנ"י: לעיל פ' פינחס עז, ג.
שמו גימ' רצון: פע"ח ש' הק"ש סופכ"ח. [כ].
וע"פ ואלה שמות: נדפס באוה"ת שמות ע' קג ואילך. וראה תו"א מט, ד ואילך. וראה גם אוה"ת פ' יתרו ע' תתלד.
והנה התלבשות . . להתלבש בתורה: מובא בד"ה וזאת חנוכת המזבח — תר"מ סעי' כא ומוסיף: "פי' שמו הגדול היינו שם הוי' דלעילא שלמעלה מהפסיק טעמא דהיינו ענין הקב"ה . ." ע"ש בארוכה.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.
חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
כי הנה הטעמים: נתבאר בארוכה בד"ה זאת חנוכת תר"מ סעי' כג.
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.
ואהי' אצלו שעשועים: משלי ח, ל.
תורתך שעשעתי: תהלים קיט, ע.
הוא בחי' מטי ולא מטי: באוה"ת בראשית כרך ה תתקו, ב מציין לכאן שזהו שיר של הקב"ה שמלמעלה למטה. ופי' שרי השירים היינו שיר העליון שהוא רננא דאורייתא זרקא מקף שופר וכו' שבהם ועל ידם נמשך להיות התלבשות אא"ס בחכמה ומבחי' שיר הנ"ל מקבלים השירים שמלמטה למעלה כו' ע"ש.
ועיין בעץ חיים: ע' ש' אח"פ (רפ"ב ד"ה ודע). ושם ריש ש' עקודים. [כ].
בביאור ענין מוצאיהם למסעיהם: לעיל פ' מטות.
כל בעלי השיר יוצאים בשיר: שבת נא, ב.
ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית: אולי הכוונה להנדפס לעיל בפ' ברכה צט, סע"ג. סידור שער חנוכה רעה, ד ואילך.
וע"פ ושם אחיו יובל: ראה תו"א ז, ג. ובאוה"ת ע"פ זה.
השירה הזאת: שמות טו, א.
ועיין מענין שה"ש ברבות: באוה"ת שה"ש ע' ה נעתק הלשון.
שמע ישראל שיר א-ל: ע' בהקדמת ת"ז (ג, סע"א). ושם ריש (ת"י, כה, א) אי' כמ"ש כאן הל', שמע ישראל שיר אל ועז"א הפי', ודו"ק. [כ].
ועמש"ל מענין ישורון: ראה לעיל פ' נצבים מה, א.
אשר לשלמה: קטע זה מובא באוה"ת ויקרא כרך א ע' רמט עם הגהות אחרות ע"ש.
עושה שלום במרומיו מיכאל שר של מים: במד"ר פי"ב, ח.
ע"ל במדבר (י, א). וש"נ. [כ].

בטפה זו שאין ערוך ממש כו': קטע מכאן מובא באוה"ת ויקרא כרך א ע' רנט ושם יש הגהה לכאן: "(ור"ל טפת מ"ד)".
מוכרח להיות המשכת עונג עליון: באוה"ת ויקרא כרך א ע' רנט יש הגהה: "(ע' בד"ה לסוסתי השני פ"ב דמ"ב ע"א גבי כך היתה התענוג העליון כו')".
דכר ונוק' גם יחד: באוה"ת ויקרא כרך א ע' רנט יש הגהה: "(ע' זח"ג פ' אחרי דנ"ט ע"ב ס"פ מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד)".
כי שלמה בחולם . . וגם שלמה בה': באוה"ת ויקרא כרך א ע' רס מציין שגם בפסוק אוסרי לגפן עירה הה"א של עירה בחולם רומז ג"כ לבחי' היחוד.
שלמה . . מלך שהשלום שלו: בארוכה באוה"ת שה"ש כרך א ע' ב וז"ל: "והוא ספ"ד דשבועות דל"ה ע"ב ושם מסיים שיר למי שהשלום שלו, וכ"פ הרמב"ם פ"ו מהל' יסוה"ת הל' ט' וסיים והרי הוא כשאר הכינויין, וע"ש בכ"מ דר"ל שאינו כמו ז' שמות שאין נמחקין, ובנה"כ ביו"ד ססי' רע"ו הביא מהתוספות פ"ק דסוטה ד"י ע"א ד"ה אלא מעתה לא ימחה דס"ל דשלום עדיף מהכינויין חנון ורחום ואינו נמחק, אם כן לדבריהם ודאי כמו כן שלמה שבשה"ש אינו נמחק. וכ"פ האגודה ס"פ שבועת העדות סי' כ"ד וז"ל כל שלמה האמור בשיר השירים קדש ואין נמחקין חוץ מזה האלף לך שלמה עכ"ל" — ע"ש.
ישקני מנשיקות פיהו: שה"ש א, ב.
בד"ה מי יתנך: תו"א פ, ד. וראה אוה"ת שה"ש כרך א ע' כד. ושם מוסיף "ושם נתבאר שהוא המשכה מבחי' העקודים שלמעלה מבחי' התלבשות בכלים" ע"ש.
יומם יצוה ה' חסדו: תהלים מב, ט. ראה יהל אור ע' קסח.
שהוא ענין התלבשות אוא"ס בהשפעה: ראה ספר החקירה פ, ב בענין ישיבה.
באגה"ק בד"ה להבין משל ומליצה: סי' טו. וראה בליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.
אבל בלילה שירה . . שיר המלאכים: ביהל אור ע' קסו מציין למהרש"א שהקשה מגמרא חולין צא, ב ע"פ כי עלה השחר הגיע זמני לומר שירה ע"ש.
והנה כל זה . . ויקם עדות ביעקב: קטע זה נעתק באוה"ת כרך ז פ' ויקהל ע' ב'תתב.
ויקם עדות ביעקב: תהלים עח, ה.
אלפים שנה . . קדמה התורה: ראה מדרש תהלים צ, ד. ב"ר פ"ח, ב. ויק"ר פי"ט, א. תנחומא וישב ד. זח"ב מט, א. קסא, א זח"ג קכח, א. קנט, א. וראה ג"כ קונט' י"ב תמוז ה'תש"ח (קונט' נט), ע' 36.

דף ב

בחי' חתן חות א' . . חתן ב': ראה אוה"ת שמות ע' נח.

אשר יעשה אותם האדם: ויקרא יח, ה.
וחי בהם שמקבל מהם חיות: ראה גם בדרך חיים פע"ה.
ועשיתם אותם אתם כתיב: ויקרא כו, ג. זח"ג קיג, א.
אפי' יתוש קדמך: סנהדרין לח, א.
(**שם מ"ה . . בחכמה**): מוסגר זה נמצא גם בכת"י המאמר מאדה"ז בלי הגהות מהצ"צ.
תר"ך עמודים: ע"ל בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.
ואהבת בכל נפשך: דברים ו, ה.
והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.
אני המשנה המדברת בפיך: מגיד מישרים פ' ויקרא. ובכ"מ.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
משכיל לאיתן: תהלים פט, א.
איתנים הם תנאים: זח"ב קי, ב. וראה בארוכה באוה"ת פ' שמות ע' טו.
חסדי ה' עולם אשירה: תהלים פט, ב.
ובצל ידי כסיתיך: ישעי' נא, טז.
כי טובים דודיך מיין: שה"ש א, ב.
עין לא ראתה זה יין המשומר בענביו משי"ב: ישעי' סד, ג. ברכות לד, ב.
תירושי המשמח אלקים: שופטים ט, יג. ראה לעיל פ' שלח מא, ג.
שאין אומרים שירה: ברכות (לה, א). וע' רד"ה ביום השמע"צ הא'. [כ].
באוה"ת בראשית כרך ה תתקב מציין לעוד כמה מקומות.
מכאן עד תי' מן ההעלם לגילוי נעתק באוה"ת פ' קרח ע' תרצה ומבאר "וזהו המשמח אלקים כי אלקים הוא בחי' ההסתר וההעלם" ע"ש שמבאר בארוכה ב' פי' בשם אלקים.
היין בענבים מבלע בליעי: פסחים לג, ב. [כ].
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א. סנהדרין לח א. זח"ג לט, א.
ויין ישמח: תהלים קד, טו.
אותותינו לא ראינו: תהלים עד, ט.
גלות רד"ו שנה: במד"ר פי"ג, כ.
זורע צדקות מצמיח ישועות: ברכות ק"ש.
שעל ידי הצדקה . . מצמיח ישועות: בס' הנחות הר"פ ע' קמד מבאר יותר וז"ל: "ע"י המצות שירדה ונתלבשה בהסתר דברים גשמיים דוקא סוכה ולולב בחי' צומח ע"י האדם אשר יעשה אותם להיות מצוה ונולד מזה צמיחה רבה מצמיח ישועות ע"י שנזרע צדקות

מקודם כי סתם מצוה נק' בשם צדקה כמבואר במ"א ע"י שנזרע המצוה בגשמיות ממש כי נצמח ישועות". וכ"ה באוה"ת שה"ש כרך א ע' כ.

וישע ה': בראשית ד, ד.

ש"ע נהורין: בהנחת הר"פ שם ובאוה"ת שם: שע"ה נהורין. וראה ג"כ לקמן מ, ג שמביא ענין הנ"ל וכ': ש"ע נהורין. וראה אוה"ת פ' שמות ע' צה.

וזהו ענין יין המשמח . . סוד ה' ליראיו: מובא באוה"ת פ' קרח ע' תרצה.

כי שמש ומגן ה"א: תהלים פד, יב.

וזהו נכנס יין יצא סוד כו' סוד ה': מובא באוה"ת בראשית כרך ב דף תתקב, ב ושם מפרש שסוד ה' "היינו כי קוב"ה סתים וגלי' כמ"ש בזח"ג פ' אחרי דע"ג ע"א".

בד"ה ענין ברכת הזימון: סידור שער בהמ"ז.

וכתר עליון אע"ג דאיהו אור צח: ת"ז ת"ע קרוב לסופו דף קלה, ב.

בד"ה אשירה לה': תו"א סג, א.

בד"ה עד דלא ידע: תו"א צח, ב "כי פי' הקדמוני היינו קדמונו של עולם שהוא אוא"ס ב"ה עצמו" ע"ש.

קל"ז א': "נדרש ענין ישקני על תח"ה" — אוה"ת שה"ש כרך ג תתיא.

קמ"ז ב': מובא באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתי: "ובענין ישקני בזהר תרומה קמ"ו סע"ב ישקני ההוא דסתים כו' ובמק"מ ישקני אריך באמצעות זעיר כו'".

שיר השירים: ד"ה זה הוא חלק מד"ה הודו לה' קראו בשמו משנת תקס"א נדפס בסה"מ אתהלך ע' קלו.

המאמר הנ"ל עם הגהות הצ"צ נדפס באוה"ת סידור ע' י' ואילך. ונאמר גם ע"י כ"ק מהר"ש בסה"מ תרכז ע' מז ואילך. ובסה"מ תרלה ח"א ע' ערא. ובלי הגהות בד"ה מצה זו תר"מ פרק ח.

הצ"צ הוסיף כאן הפסוק שיר השירים (וכן עשה לכמה דרושים). בכל הדרוש לא נמצא הגהה מהצ"צ רק בסוף יש הגהה, והגהה זו מובנת רק כשמעיינים בתחלת המאמר באוה"ת בסידור ע' יא דשם מביא המדרש פ' וירא ע"פ וישרנה הפרות בדרך.

השמע לאזניך: ביהל אור ע' קצז "ושם [— הכוונה ללקו"ת כאן] ג"כ ע"ד השמע לאזנך מה שאתה מוציא מפיך היינו שבחי' אתה ע"ד כי אתה אבינו הוא המוציא מפיך אותיות ודבורים של תורה ותפלה". וכ"ה באוה"ת פ' במדבר ע' כג.

יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט.

שו"ה שעבודת — וענין: ושכינה בחי' זו דאצי' השוכן בבי"ע וענין. [כ].

שו"ה שמיעת — ותפלה: צ"ל: ותפלתה [כ].

התהללו בשם קדשו: דה"א טז, י.
מכאן נמצא בסה"מ אתהלך ע' קלט (בשינויים קלים) ובאוה"ת סידור ע' יד-טו. סה"מ תרכ"ז ע' נב. סה"מ תרל"ה ח"א ע' קפד.
אד' שפתי תפתח: תהלים נא, יז.
צריך ליגיעה . . ולפעמים א"צ ליגיעה: ב' ענינים אלו נתבאר גם בלקו"ת פ' ויקרא ב, ב.
למען יזמרך כבוד: תהלים ל, יג.
אלקים אל דמי לך: תהלים פג, ב.
נהורא תתאה קרי תדיר: בזח"א פו, ב. [כ]. ראה גם זח"ב רנו, ב.
ואני תפלה: תהלים קט, ד.
נאלמתי דומי': תהלים לט, ג.
כרחל לפני גוזזי': ישעי' נג, ז.
לשון יגיד הוא המשכה: ראה גם לקמן מא, א "כמו נגד ונפק מן קדמוהי" ע"ש.
בסה"מ סי' ע"ז: נורא בהפך אתוון ארון ראה הלשון ביהל אור ע' קכ עם הגהות ושם מציין ללקו"ת פ ואתחנן ח, א.
ראה גם לעיל פ' נשא כט, ג.
וע"ע בע"ח ש' מיעוט הירח פ"ג [כ].
עי"ז נמשך בהם גילוי בחי' תהלה להיות התהללו כו': בד"ה מצה זו תר"מ יש קיצור: קיצור שהעלי' בנש"י זהו ע"י אותיות התורה וכמ"ש התהללו בשם קדשו שהל"ל הללו אלא ע"י שנמשך גילוי אלקות בבחי' המל' להיות תהלה עי"ז נמשך גם בנשמות להיות התהללו לשון נפעל כו'.
לריח שמניך: באור התורה שה"ש ע' לא עם הגהות אחרות. שם ע' נד הגהות לד"ה לריח שמניך הראשון.
פעמים נק' התורה יין ופעמים שמן: שהש"ר א ע"פ כי טובים דודיך.
ההפרש בין יין לשמן נתבאר באמרי בינה שער הק"ש פרק נד ואילך.
כי טובים דודיך מיין: שה"ש א, ב.
דכולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.
מי גילה לבני רז זה: שבת פח, א.
גילוי החסדים המכוסים: ע' ד"ה ושאבתם מים הא' פ"ג (עט, ג). וש"נ. [כ].
בזהר בא דל"ח ע"ב: ראה לעיל פ' צו ט, ד שמציין לכאן.
כי בועליך עושיך: ישעי' נד, ה.
וכבוד ה' עליך זרח: ישעי' (רס"י ס). [כ].

כי אשב בחשך: מיכה (ז, ח).
ע"פ עיני כל: לעיל פ' מטות פה, ב ואילך. וראה בס' הנחות הר"פ ע' פה. ובאוה"ת שה"ש כרך א ע' לה.
בד"ה יחיינו מיומיים: לעיל ר"ה סג, ג ואילך.
ע"פ וארשתיך: לעיל פ' במדבר.
וע"פ ואשה כי תדור: לעיל פ' מטות.
וע"פ כי תצא: לעיל כי תצא לז, ד.
ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
אבא יסד ברתא: זח"ג רנו, ב. [ובח"ב (קמה, ב). — כ].
כל התורה הם שמותיו של הקב"ה: רמב"ן בהקדמתו עה"ת. יונת אלם פכ"ט. וראה זח"ב פז, א.
ע"ל פינחס (עו, ב). וש"נ. [כ].
ונק' אבנים בס"י: פ"ד, מי"ב.
כחותם המתהפך: ל' הפרדס להרמ"ק ז"ל ג"פ. א' ש' [יא] הצחצחות (רפ"ז). הב' ש' [יג] השערים (ספ"ו). הג' ב[ש' כג] ערכי הכנויים ערך אמת יעו"ש. וע' איוב (לח, יד). ובאגה"ק (סי' כ — קלא, א). [כ].
שו"ה ע"פ — (**לקמן**): בבוך 1101 תרפח, ב. בגוכתי"ק הצ"צ בלי סוגריים. וכ"ה בלקו"ת דפוס זיטאמיר תר"כ. ואולי במהדו"ק הי' הכוונה להעמיד מאמר זה בין מאמרי פסח. בבוך 753 פג, א רשום על ד"ה הנ"ל (שנדפס באוה"ת שה"ש ע' לא) — נאמר בפסח שנת תקצ"ח — ובאוה"ת שם רשום: פ' נצבים.
וראה לעיל האזינו עג, ג ובהנסמן שם.
פ' נשא: בגוכתי"ק (1101) פ' בהעלותך.
בד"ה נר חנוכה: תו"א מב, ג.

דף ג

תורה אור: משלי ו, כג.
ריח ניחוחי נחת רוח לפני: במדבר כח, ב. ספרי שם.
לא בגבורת הסוס . . רוצה ה' את יראיו: תהלים קמז, י-יא.
זכר חסדו ואמונתו: תהלים צח, ג.
עפמ"ש במ"א בפי' הזהר: ראה בארוכה בביאורי הזהר להצ"צ כרך ב ע' תריב ואילך.
בד"ה כי אברהם לא ידענו: תו"א צג, ג.
באגה"ק קרוב לסופו: בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנז, א). [כ].

ד"ה בר"מ פ' נשא: והוא באגה"ק (סי' כו). [כ].
ע"פ ואלה שמות בנ"י: תו"א מט, ד.
בד"ה משה ידבר: תו"א סז, ד.
בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
בד"ה להבין הטעם כו' ובענין וייצר: תו"א ד, א-ג.
מלכות פה תושבע"פ קרינן לה: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי: סי' כ דף קלא, א. וראה לעיל פ' אמור לד, ג.
כשמן הטוב: תהלים קלג, ב.
וכמ"ש (לקמן) **בד"ה בהעלותך**: וכ"ה בבוך 1101 תרפו, א גוכתי"ק הצ"צ. וראה לעיל ב, ד.
בד"ה בהעלותך: לעיל שם ל, ג.
ומ"ש ב"פ הזקן זקן: ראה גם יהל אור ע' תקה בשם מד"ר פ' ויקרא ספ"ג.
וכמ"ש במ"א בפ' תרומה סד"ה הנה כתיב: תו"א פא, א.
בלקו"ת בתלים: להאריז"ל. ראה לעיל א, ד.
על כן עלמות אהבוך: שה"ש א, ג.
דאורייתא וקוב"ה כולא חד: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'ש"ת ע' 66.
המאור שבה מחזירו למוטב: פתיחתא לאיכה רבתי בתחילתה. וראה תו"א צא, א.
ריש פיתחא דאיכ"ר כגי' הירושלמי [פ"א, ה"ז] בחגיגה בכת"י, יעו"ש. [כ].
סד"ה בהעלותך: לעיל בהעלותך ל, ד.
ושמן ימינו יקרא: משלי כו, טז.
בפ' בחקתי (**ד"ה מבואר בע"ח**): לעיל בחקותי מז, ג.
בד"ה וארשתיך לי: לעיל במדבר ח, ב.
ושמן צף ע"ג יין ובגמרא פ"ק דשבת: נתבאר בארוכה באמרי בינה שער הק"ש פ' נד ובמ"מ לשם.
כמ"ש בזהר פ' צו דל"ד ע"א: מובא לעיל בפ' בהעלותך לב, ג "דשמן שריא בגו חכמה עילאה דכולא".
לעולם ישלש אדם תלמודו: קידושין ל, א. ע"ז יט, ב. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב, ה"א. ראה לעיל פ' ויקרא ה, ג ואילך. ביאוה"ז לאדה"א ב, ד. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תרכ. לקו"ש ח"ל ע' 173 ואילך ובהערות לשם.
משיג ותופס . . חכמתו יתי: ראה תניא פרק ה. ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.
והנה לימוד הזהר וכהאריז"ל: ראה לעיל ויקרא ה, ג.

ואף שבהלכות ת"ת: לאדה"ז פ"ב ה"א.
וה"ז כעין לימוד המקרא . . בלימוד הזהר וע"ח: בלקו"ש ח"ל ע' 173 בהערה 43 מבאר "שאפשר להיות ג"כ לימוד פנימיות התורה ע"ד לימוד הלכות פסוקות שבמשנה ותלמוד — שליש במשנה".
ומתורץ בזה מ"ש הר"ן: ראה לעיל ויקרא ה, ג.
באגה"ק קרוב לסופו: בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנו, ב). [כ].
השיג: בקו"א שם "משיג".
מצוה רבה: וכ"ה בקו"א שם, אבל לעיל ויקרא ה "רמה" וראה בהערות ותיקונים לכ"ק אדמו"ר לקו"א, ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק לשם.
וידעת היום: דברים ד, לט.
דע את אלקי אביך: דה"א כח, ט.
ע"פ כי קרוב אליך: לעיל נצבים מו, א.
לריח שמניך: מאמר זה נאמר בשבת פ' כי תצא שנת תקס"ג — ראה רשימת המאמרים בסה"מ תקס"ג ח"ב (מס' 131).
הנחת כ"ק אדהאמ"צ ממאמר זה נמצא בס' מאמרי אדה"ז — על נ"ך ע' יח, ובע' נ.
המאמר עם הגהות אחרות במאמרי אדה"א נ"ך ע' רב ומיוסד על מאמר זה.
לריח שמניך טובים: שה"ש א, ג.
אל תקרי עלמות אלא עולמות: ע"ז לה, ב. זח"ג עא, ב.
כי בועליך עושיך: ישעי' נד, ה.
מוטב דלידייני': חגיגה טו, ב.
יש עוד גיהנם מקודם הנק' נהר דינור: ענין זה ליתא במאמרי אדה"ז ובאוה"ת. וראה בתו"ח פ' וישלח דף קצז, ב [בהוצאה חדשה] ההפרש בין גיהנם לנהר דינור "נהר דינור שטובלים בו הנשמות שיבוררו וילובנו מאש זרה (ולא כגיהנם שהוא אש השורף ומכלה כו')".
נהר דינור דנגיד ונפיק: דניאל ז, י. בארוכה במאמרי אדה"א שם.
ירידה זו צורך עליה: ראה גם לעיל פ' דברים א, א.
יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.
כל חיי עוה"ב: במאמרי אדה"א מדייק לשון "חיי עוה"ב" לשון רבים. וע"ז מתרץ ג"ע התחתון וימות המשיח.
ג"ע התחתון וימות המשיח כו': במאמרי אדה"ז ע' יח ובאוה"ת ע' מה: "ג"ע התחתון ג"ע העליון וימות המשיח". אבל באוה"ת ע' נ: "ג"ע עליון ותחתון וימות המשיח ותחה"מ

שנק' עוה"ב" — וראה באוה"ת הגהה לכאן. וראה בד"ה אתה הראת תשמ"ו (סה"מ מלוקט ח"א ע תס) שההפרש בין ג"ע לתחה"מ, ג"ע בא ע"י אתעדל"ת ועבודת האדם, משא"כ בנוגע לתחיית המתים תנן כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב ע"ש. וראה סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תכא. אין כל אדם זוכה לג"ע.

הוא רק זיו השכינה: באוה"ת כתב הצ"צ: "הדבר צריך ביאור כי מאחר שתחה"מ וגם אפילו כל הנא"י אינן אלא בחי' זיו כו' א"כ מה שע"י תומע"ט בעוה"ז נכלל בעצמותו ומהותו ית' מתי יהי' גילוי זה . . הן אמת במ"א כ' שגם בעוה"ז ממש שייך זה רק שאינו כדרך קיבול שכר . . ע"כ צ"ל דמש"כ . . אינו אלא בבחי' זיו היינו בבחי' חיות המאיר בעולמות בדרך שרש ועצם קצבת האור הנמשך להעולמות" ע"ש בארוכה.

ביו"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב.

במאמר אחד יכול להבראות: אבות ה, א.

בראשית נמי מאמר: ר"ה לב, א.

בכל חמשים אלף יובלות: וכ"ה לעיל פ' נשא כ, ד. פ' ואתחנן ז, ג.

החשבון של נ' אלפים יבולות מובא בספר ש"ך על התורה (— שפתי כהן להרה"ק מרדכי הכהן מגורי האריז"ל) בתחילת פ' בהר על הפסוק שש שנים תזרע שדך שית אלפי שנין, שש שנים תזמור כרמך רמז על שיתא אלפי שמיטין ואספת את תבואתה תבואת ה' שאחר שיתא אלפי שמיטות יהיו בני העוה"ב שתפעול הבינה שהם חמשים אלף יובלות שכולם מנוחה ע"ש.

בענין נ' אלפים יובלות ראה סה"מ תקס"ב ע' רכז עם הגהות באוה"ת פ' קרח ע' תרסח ואילך. ובמאמרי אדה"א נ"ך ע' רד. יהל אור ע' תקנה דשם כ' "וי"ל שזהו המרומז ג"כ בפי' כל עולמים כל דהיינו חמשים אלף יובלות . . וענין חמשים אלף יובלות י"ל עפמ"ש בע"ח שער י"ד בענין נש"ב שבא"א הם בבחי' חשבון גדול ע"כ מזה נמשך חשבון אלפים" ע"ש.

דע מאין באת: אבות ג, א. ראה גם לעיל פ' במדבר ב, א. באוה"ת שה"ש ע' נב מבאר שהוא האין שממנו תמצא החכמה עילאה שמשם שרש הנשמה.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

ברחמים גדולים אקבצך: ישעי' נד, ז.

בד"ה להבין פי' הפסוק מי אל כמוך: לעיל פ' נצבים סא, א.

דף ד

להמשיך י"ג מדות הרחמים: באוה"ת שה"ש כרך א ע' נג מבאר הצ"צ: "אך י"ל דכוונתו כאן שי"ג מדות הם י"ג ת"ד דז"א ורחמים גדולים הם י"ג ת"ד דא"א" ע"ש.

שלא יכול להתמשך בכלי אחד: במאמרי אדה"ז שם מבאר: "אשר עדיין לא ניתן להמשך ולהתחלק במדות כלל וכמאמר דלאו דאית לך צדק ידיעא כו' ולאו מכל אינון מדות כלל כי מהותו ועצמותו ית' גבוה מאד נעלה מן המדות הגדולות שלפני החכמה כו' וכמ"ש במ"א". וכ"ה באוה"ת שה"ש ע' מו.

ה' ה' א-ל רחום: שמות לד, ו.

כי יבעל בחור בתולה: ישעי' סב, ה.

שלבו אטום כבתולה: ב"ב (יב, ב). [כ].

מכון לשבתך פעלת ה': שמות טו, יז.

יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.

מי לי בשמים: תהלים כג, כה.

ובמקום שבע"ת עומד: ברכות לד, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'תש"ט, ע' 183.

וזהו ישקני מנשיקות פיהו: במאמרי אדה"א נ"ך ע' רטז מבאר כאן מהו ענין סמיכת הפסוק לריח שמניך להפסוק שלעיל מיניה ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין ע"ז אמרו ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה.

ישקני מנשיקות פיהו: שה"ש א, ב.

ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה: ע"ז לה, א.

ע' מסעי (צב, ג). וש"נ. [כ].

כל התורה שמו של הקב"ה: ראה רמב"ן בהקדמתו עה"ת. ובכ"מ.

ולכן נקראת כנסת ישראל בשם אגוז: שהש"ר ו, יא. רש"י שה"ש ו, יא.

אל גנת אגוז ירדתי: שה"ש שם.

כמו האגוז: ראה במאמרי אדה"א נ"ך ע' ריח ההפרש בין אגוז לשאר פרי. ובספר החקירה להצ"צ דף צה, ב שמבאר: "אגוז שיש לו קליפין הרבה וקשות ובתוכו המוח שהוא נחלק לארבע חלקים כנגד ד' אותיות השם . . והיינו התלבשות הנשמה בגוף אשר הנשמה יש בה מד' עולמות אבי"ע שהם ד' אותיות השם . . ותכלית הכוונה כדי ישבור קליפי האגוז שהם תאוות הגוף ועי"ז יבא לבחי' יתרון האור בחי' תשובה" ע"ש. וראה גם באוה"ת בראשית כרך ג דף תרס, ב. ויקרא כרך א ע' שז מה אגוז זה אם נופל לתוך הטנופת כו' כך ישראל כו'.

וזהו סוד האהבה מסותרת: בארוכה במאמרי אדה"א נ"ך ח"ב ע' ריט, דשם מתחיל לבאר איך יש כח החזק בכאו"א מישראל למס"נ על קדה"ש אחר שגופו הולך וקשה בגסות ובחומריות איך תבא לגילוי מיד בנסיון, ומפרש הגם שנשתקע בהבלי העולם הזה בכל עומק לבו ונפשו מתעורר באהבה אלקית שזה בא מבחי' הפרי שבתוך הקליפה ע"ש.

ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.

כמ"ש בד"ה כי תהיין לאיש שתי נשים: ראה לעיל דברים לז, ד [מאמר הנ"ל וד"ה דידן, לריח שמניך שניהם נאמרו בפ' כי תצא תקס"ג].

נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א. סנהדרין לח, א. זח"ג לט, א.

מי גלה רז זה לבני: שבת פח, א.

שחורה אני: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי ממאמר זה נמצא בס' מאמרי אדה"ז — על כתובים ח"א ע' לד.

נאמר בשנת תקס"ג — ראה רשימת המאמרים בסה"מ תקס"ג ח"ב (מס' 108).

ביאור על מאמר זה נדפס בסה"מ תקס"ג ע' תרסה (**ומתחיל**: להבין שרש ענין בני אמי).

המאמר בשינויים והגהות אחרות באוה"ת שה"ש כרך א ע' צו.

במאמרי אדה"א נ"ך ע' רכג נמצא ביאור וכנראה שמיוסד על מאמר זה.

ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות וציונים לעיל יט, ג.

שחורה אני ונאוה: שה"ש א, ה.

בשה"ש רבה . . פז: ועי' רש"י דברים (לג, ב) ד"ה אש דת. ושה"ש (ה, טז) שחורות כעורב, יעו"ש. [כ].

ראה ירושלמי שקלים פ"ו ה"א. תנחומא ר"פ בראשית.

ובזח"ג נשא קל"ב א': "ומשמע בפ' נשא שם דאש לבנה הוא בחי' עת"י שנאמר בו ושער רישי' כעמר נקא, ואש שחורה הוא ז"א שנאמר בו קווצותיו תלתלים שחורות כעורב" — אוה"ת פ' שלח ע' תקעט.

ועיין עוד ברע"מ שופטים ער"ה א': ראה בארוכה בביאוה"ז לאדה"א ובביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתרכט ואילך. אוה"ת שופטים ע' תתנב ואילך.

ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות (כט, ב). [כ].

מוטב דלידייני': חגיגה טו, ב.

להבין מהו בחי' היו"ד: ראה לעיל פ' בשלח א, א ובמ"מ לשם.

בד"ה מי מנה בפ' בלק: לעיל בלק סז, ג.

כמ"ש באריכות ע"פ ויעש דוד שם: באגה"ק.

שתי רוחות מספרות: ברכות יח, ב.
ראה באוה"ת שה"ש ע' צז הגהה אחרת.
רוחות מספרות . . אותיות דקים ורוחניים . . וכמ"ש במ"א: ראה סה"מ תקע"א ע' נח. והנחה אחרת במאמרי אדה"ז נביאים ע' רנט.
כמו אותיות המחשבה שאצלנו: וכ"ה בסה"מ תקע"א. אבל בהנחות המאמר הנ"ל מאדה"ז בנביאים הל' "הוא דק יותר מדקות המחשבה שלנו".
בביאור ע"פ אם בחקתי תלכו: לעיל שם מה, סע"ד.
בביאור ע"פ ולא תשבית: לעיל פ' ויקרא ד, ב.
ובד"ה הן עם אחד: תו"א פ' בראשית.
ובד"ה פתח אליהו: תו"א יג, ג.
בד"ה כה תברכו: לעיל נשא כו, ב.
בד"ה ועתה יגדל נא: לעיל שלח לט, ב.
בד"ה את שבתותי תשמרו: לעיל בהר מא, ג ואילך.
בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: ישעי' מג, ז.
בד"ה מי מנה: לעיל בלק סח, ג ואילך.
מאד עמקו מחשבותיך: תהלים צב, ו.
בד"ה כי כאשר השמים החדשים: תו"א ב, ד.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
ע"פ לך לך: תו"א פ' לך לך.
כמ"ש בת"ז לבושין תקינת לון: בהקדמה (פתח אליהו).
אבל באוא"ס . . ביצירה: וכ"ה לעיל פ' צו טו, ד. מובא באוה"ת בראשית כרך ב דף שט, ב. ובכרך ג דף תצב, ב.
כי לית מחשבה . . ואנת חכים: ת"ז בקדמה (פתח אלי').
הוא היודע והוא המדע: רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב, ה"י. ראה תניא פרק ב.
בד"ה ראשי המטות: לעיל מטות פא, ב. וראה אוה"ת ויקרא כרך א ע' ריז.
ובד"ה ויקרא אל משה: לעיל ויקרא א, א. ובאוה"ת ויקרא כרך א ע' ריז.
בד"ה באתי לגני: לקמן לא, ד ואילך.
עומדים ממעל לו: ישעי' ו, ב. ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' קנט.
כשאומר יוצר אור ימשמש בתש"י: ע' פע"ח ריש ש' הק"ש. וע' לעיל ד"ה שבת שבתון (יו"כ) ספ"א [סט, א]. וכל' אדמו"ר כאן הובא במשנת חסידים מס' תפלת הבריאה פ"א

מ"ז-ח. יעו"ש ועל"ק ד"ה ששים המה מלכות הב' [הנה ענין מדלג] (ספ"ב) מב, ד. ושם סוף בי' שימני כחותם (מז, א). [כ].

יוצר אור . . ימשמש בתש"י . . כמ"ש במ"א: סידור שער התפילין ד"ה שימני כחותם. ולקמן מה, ג.

שו"ה יותר — להיפך כי מה: ראה בהערת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע שנדפסו לעיל (בתחלת ההוספות).

כמ"ש בזהר דכתר עליון: ת"ז ת"ע.

כולא קמי' כלא חשיב: זח"א יא, ב.

בד"ה בשעה שהקדימו: לעיל במדבר יב, ד.

ובד"ה ביום השמיני עצרת: לעיל שמע"צ פג, א.

ראה אוה"ת דברים כרך ה פ' עקב ע' ב'כה.

בביאור ע"פ מי מנה: לעיל בלק סט, א.

שרגא בטהרא למאי אהני: חולין ס, ב.

כל הנביאים בטלים לעתיד: ירושלמי מגילה פ"א, ה"ה. [ע"ש ר' יוחנן. ועשו"ת הרדב"ז ח"ב (סי' תרסו). — כ].

ומבואר במ"א . . שאור הנבואה: ראה תו"א צ, ד.

בד"ה אתם נצבים: לעיל נצבים מד, ג.

ד' יסודות . . שהם נגד ד' עולמות אבי"ע: ראה גם אוה"ת יתרו ע' תתכו. ד"ה זה היום תר"ס. ובד"ה והר סיני תרס"ב. אוה"ת נ"ך כרך א ע' תרלט.

וירא אלקים את האור כי טוב לגנוז: חגיגה יב, א.

ונגנז בבחי' חשך ישת חשך סתרו: ראה אוה"ת בראשית כרך ג דף תצד, ב. באוה"ת ויקרא כרך א ע' ריז מציין לכאן שזהו כתר. וראה באוה"ת שה"ש כרך א ע' צז "ואפי' בחי' כתר עליון אוכמא הוא בחי' חשך שבו נגנז האור".

יושב בסתר עליון: תהלים צא, א.

ע"פ וידבר . . וארא: בתו"א.

ע"פ הללו א-ל בקדשו: בסידור עם דא"ח פסוד"ז ע, א. ראה אוה"ת בהעלותך א'תקצח. ביאוה"ז להצ"צ ע' תכב. אוה"ת נח סד, א.

בד"ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיע: לעיל תזריע כב, ד ובמ"מ לשם.

ובטובו מה שראה כי טוב לגנוז: ראה לקו"ש ח"י ע' 11.

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.

ר"פ פקודי דף ר"כ ע"ב: נזכר לעיל ואתחנן ג, א. ברכה צד, ד. וראה אוה"ת בראשית כרך ג תצה, א. ויקרא כרך ב ע' תרעט. ואתחנן ע' שנח.
בד"ה ואתחנן: לעיל ואתחנן ב, א.
ובד"ה אשירה: תו"א סג, ב. ראה באוה"ת פ' ואתחנן סוף ע' שנח ואילך הביאור.
שצורת כ"ב אותיות הוא קבוע במהות הנפש: ראה אגה"ק סי' ה ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם. אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תשכט.

דף ה

בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו בטהירו עילאה: זח"א טו, א.
ע"פ זאת חקת התורה: לעיל פ' חקת נו, א.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
בד"ה רני ושמחי: תו"א פ' מקץ.
ע"פ שימני כחותם: לקמן מו, ג. ואילך. ובסידור שער התפילין.
ארז"ל כל אות שאין גויל מוקף לה מארבע רוחותי' פסולה: מנחות כט, א. רמב"ם הל' תפילין פ"א ה"ט. שו"ע יו"ד סי' רעד, ס"ק ד. או"ח סי' ל"ב ס"ד. שו"ע אדה"ז או"ח שם ס"ד.
ראה לקמן מו, ג. ביאור מארז"ל זה.
אנת חכים: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
סד"ה וירא ישראל: תו"א סא, ד ואילך.
סד"ה שובה ישראל: לעיל ש"ש סה, א.
שו"ה וזהו — ממש: ראה בהערת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע שנדפסו לעיל (בתחלת ההוספות).
בד"ה שרי אשתך: תו"א יג, ב.
בביאור ע"פ מים רבים: תו"א פ' נח י, ב. וראה באוה"ת ויקרא כרך ב ע' שט.
צדיקים אומרים מעט: ב"מ (פז, א). [כ].
וזהו שהשרפים אומרים: ראה המשך זאת חנוכת המזבח תר"מ סעיף ג.
ברוך כבוד ה': יחזקאל ג, יב.
הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו: ב"ר פס"ח, י.
בד"ה ואתא מרבבות קדש: לעיל ברכה צד, ב.
בד"ה אם בהרת: לעיל פ' תזריע כב, ג.
ובד"ה לבבתני: לקמן כח, ד.
וזהו שנק' כן הקב"ה: ראה אוה"ת פנחס ע' א'רי.

בד"ה והיה מדי חדש: לעיל פ' ברכה צז, ב.
בד"ה וידעת היום: לעיל פ' ואתחנן ח, ב.
שו"ה שישנה — פנים: ראה בהערות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע שנדפסו לעיל (בתחלת ההוספות).
כמ"ש בס' של בינוני: פרק יח.
בד"ה ביום השמיני שלח: לעיל שמע"צ פו, ג ואילך.
כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.
ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
בד"ה אם בחקותי: לעיל בחקותי מה, א.
בלילה בשינה אחד מששים: ברכות נז, ב.
ואחר הרעש אש: מ"א (יט [יב]). [כ].
נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא: שבת עז, ב.
ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד: בראשית א, ה.
בד"ה תחת אשר לא עבדת: לעיל תבוא מב, ג ואילך.
בד"ה ענין חנוכה: תו"א לב, ב.
ע"פ וישכם לבן בבוקר: תו"א כד, ב.
וסד"ה להבין ענין הברכות: תו"א ז, ב.
סד"ה וידעת היום: לעיל ואתחנן ח, ד.
ואחר האש קול דממה: מ"א (יט [יב]). [כ].
ותמן קאתי מלכא: זח"ג (רכג, סע"ב). [כ].
אל תראוני שאני שחרחורת: שה"ש א, ו.
אתי מלבנון כלה: שה"ש ד, ח.
ונוזלים מן לבנון: שה"ש ד, טו.
שמ"א פ"ג: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו הוא שמ"ב דרושי אבי"ע רפ"א, וכצ"ל כאן. [כ].
סד"ה בשברי לכם: לעיל בחקותי מח, ג.
בד"ה להבין . . ע"פ כי טובים דודיך: תו"א פ' שמות נג, א.
בני אמי נחרו בי: שה"ש א, ו.
וכבודי לאחר לא אתן: ישעי' מב, ח.

גיהנם כלה והם אינם כלים: ר"ה יז, א. "ומ"ש הכרת תכרת הנפש מחמת שעיקר עבירות חמורות שהוא חייבי כריתות, זה נאמר על בחי' יעקב שנכרתה משרשה, אבל בחי' ישראל אינה נפרדת ממנו ית' בשום פנים" — לעיל ר"ה סב, ג.

דף ו

שאע"פ שחטא ישראל הוא: סנהדרין מד, א.

שו"ה ברוחו — ההפך: ראה בהערות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע שנדפסו לעיל (בתחלת ההוספות).

והוי' יגיה חשכי: שמ"ב כב, כט.

סד"ה כי אתה נרי: תו"א מא, א.

בד"ה ושבתי בשלום: תו"א כא, ג.

לשון נחר גרוני: תהלים סט, ד.

ונאוה כאהלי קדר: שה"ש א, ה.

סד"ה כנשר יעיר: לעיל פ' האזינו עח, ג. וראה במ"מ לשם.

אימתי גדול כו' כשהוא בעיר אלקינו: ראה זח"ג ה, א.

ע"ל פ' ראה (כט, ב). וש"נ. [כ].

בד"ה וידבר . . וארא: תו"א נו, ב.

סד"ה ויקח קרח: לעיל קרח נד, ב.

ושער רישיה כעמר נקא: דניאל (ז, ט). [כ].

כאהלי קדר — כיריעות שלמה: "שהם לבנים" — אוה"ת שה"ש ע' קב.

וייצר את האדם: בראשית ב, ז.

סד"ה בשברי לכם: לעיל בחקותי מח, ג.

נוטה שמים כיריעה: תהלים קד, ב.

חצי היריעה העודפת: שמות (כו, יב). [כ].

מלך שהשלום שלו: שהש"ר ג, כ.

ישא ה' פניו אליך: במדבר ו, כו.

אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.

אהרן שושבינא דמטרוניתא: רע"מ זח"ג כ, א. קעז, ב. קפ, ב.

אהרן אותיות נראה: זח"ג קג, א.

ע' ח' במדבר לעיל (ל, א). [כ].

בהעלותך את הנרות: במדבר ח, ב.

משה שושבינא דמלכא: ראה לעיל אהרן שושדמ"ט.

קרוב הוי' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח.
המולך מהודו ועד כוש: אסתר א, א. ראה אוה"ת שה"ש ע' צח.
כסה שמים הודו: חבקוק ג, ג.
הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.
הוד והדר לפניו: תהלים צו, ו. דה"א טז, כז.
ע"פ יהודה אתה: תו"א ר"פ ויגש.
אלביש שמים קדרות: ישעי' נ, ג.
סד"ה יונתי: אולי הכוונה לקמן יז, ג.
ובלק"ת פ' בהעלותך: להאריז"ל ע"פ אשה כושית.
ופ' שופטים: להאריז"ל.
בחי' שכ"ה דינין: ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתקצד.
מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
ומלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.
שבע ועשרים ומאה מדינה: אסתר א, א.
שאול שנק' כוש: מו"ק (טז, ב). וספרי בהעלותך פיסקא (צט יב, א) ובמ' תלים (ז אות יד [ד"ה דבר אחר]). [כ].
כוש בן ימיני: תהלים ז, א.
הלא כבני כושיים אתם לי: עמוס ט, ז.
וכן פרש"י בפ' בהעלותך בענין האשה הכושית: במדבר יב, א.
ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.
אין אדם נוקף כו': חולין ז, ב. זח"ג רעד, ב.
בד"ה ומרדכי יצא: תו"א צג, א.
שניתנה תורה באש שחורה ע"ג אש לבנה: זח"ג קלב, א. וראה ילקוט שמעוני רמז רפ.
הדר וקבלוה בימי אחשורוש: שבת פח, א.
שחורה: מאמר זה נאמר בשבת נחמו תקע"א. בוך 4 סז, ב רשום עליו פ' קדושים. נכתב אחר ד"ה צאינה וראינה הנדפס לקמן כא, ב. וקודם ד"ה ונקדשתי הנדפס לעיל בפ' אמור. ביאור על המאמר באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתל ושם רשום בגוכתי"ק הצ"צ "בוויטעפסק שבת נחמו בשנת תקע"א".
בס' הנחות הר"פ ע' קכז הנחת אחרת. ועוד הנחה במאמרי אדה"ז — כתובים ח"ב ע' מז. עוד הנחה במאמרי אדה"ז — פרשיות התורה ע' רצה. הנחה אחרת עם הגהות במאמרי אדה"ז — כתובים ח"ב ע' עג. עם הגהות באוה"ת שה"ש ע' פט.

שחורה אני ונאוה: שה"ש א, ה.
חי ה' אשר עמדתי לפניו: מ"א יז, א. ושם ה' "אלקי ישראל". וראה מ"ב ה, טז (באלישע). וכ"ה לעיל חוקת סד, ד. ובסידור רסג, ב.
מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
להודיע לבני האדם גבורותיו: תהלים קמה, יב.
אלף אלפים וריבוא רבבות כו': דניאל ז, י.
ולגדודיו אין מספר: חגיגה יג, ב.
בתולות אחרי' רעותי' מובאות לך: תהלים מה, טו. ראה גם באוה"ת פ' שמות ע' כב.
בזח"ב קצ"ז ב' . . רל"ח א': הלשון ביהל אור ע' קעו.
עלמות אהבוך: שה"ש א, ג.
כי הקב"ה נקרא אצלם בשם חתן: ראה גם אוה"ת ויצא ריד, א. תלה, א. כרך ג תקמח, ב. דברים ע' לז. ספר החקירה עד, א.
חתן מלשון חות דרגא: ראה יבמות סג, א.
במ"ת דכתיב ביום חתונתו: שה"ש ג, יא. תענית כו, ב.
בנשמות ישראל ס"ר אותיות התורה: מגלה עמוקות אופן קפו. עיין הערת כ"ק אדמו"ר בספר המאמרים תש"ח ע' רמא.
שמלמדין את התינוק בבטן אמו: נדה ל, ב. וע' [לעיל] פ' ראה ספ"ב [יח, ג]. [כ]. וראה גם לעיל פ' שלח מד, א.
ועיין באדרא זוטא: ראה לקמן ח, ג. אוה"ת בראשית כרך ז ד"ה ויתן לי מערת המכפלה.
קווצותיו תלתלים שחרות כעורב: שה"ש ה, יא.
תלתלים תלי תלים של הלכות: עירובין כא, ב.
ושער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.
תלי תלים של הלכות ודקדוקי סופרים: ראה אוה"ת בראשית כרך ז תתשפג, ב.
קדש א"ע במותר לך: יבמות כ, א.
בזח"ג קל"ב א': ראה לקמן ט, ב הלשון.
וצדקה תרומם גוי: משלי יד, לד, [שם כתיב צדקה בלא ו'. — כ].
ונתתם חמישית לפרעה: בראשית מז, כד.
כי פרעה אהרן: שמות לב, כה.
אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו: פסחים נ, א. וש"נ.
ונתתם חמישית לפרעה: על"ק (כד, ד). וש"נ. [כ].

שער ל"א פ"ז: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפננו הוא ש' ל"ב. [כ].
וארבע הידות יהי' לכם: בראשית מז, כד.
וירא ישראל את היד הגדולה: שמות יד, לא.

דף ז

שלאום מלאום יאמץ: בראשית כה, כג.
ואלמלא הקב"ה עוזרו: קידושין ל, ב.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא.
ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה: שהש"ר א ע"פ כי טובים (ד). וראה ע"ז לה, א. ע' מטות (פה ריש א). וש"נ. [כ].
בשלשה דברים ברא הקב"ה את עולמו בספר וסופר וסיפור: ס"י פ"א, מ"א. ע' ד"ה ושאבתם הב' [פ, ב] פ"ב. וע"ז ציין אדמו"ר מס' יצירה. [כ].
נר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג.
כמארז"ל זכרי עם ו"ה רמ"ח שמי עם י"ה שס"ה: זח"א כד, א. רנג, א. זח"ג קי, ב. רכב, ב. רכח, ב. רעג, ב. רעח, ב. הקדמת ת"ז בתחלתה.
ובת"ז י"א פעמים (ד, ב. ה, א. י, ב. יא, א. יח, א. כו, א. סד, א. פט, א. קז, ב. קס, ב [תז"ח קג, ג]. קסז, ב [שם קח, ב]). [כ].
רמ"ח פיקודין רמ"ח איברים דמלכא: ראה ת"ז תי' ל. וראה תניא פ"ד ובליקוט פירושים ומ"מ —חיטריק שם.
בארץ לא זרועה: ע"פ ירמי' ב, ב.
יערה עליו רוח ממרום: ישעי' (לב, טז).
והאופנים ינשאו לעומתם: יחזקאל א, כ.
אות היא בצבא דילי': ע' האזינו (עד ריש ד'). וש"נ. [כ].
מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
אין כבוד אלא תורה: אבות פ"ו, מ"ג.
לא ברעש ה': מ"א יט, יא.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' (כג, כד).
צמאה לך נפשי . . כן בקודש: תהלים סג, ב-ג.
קדש מלה בגרמי': זח"ג צד, ב.
ונגולו כספר השמים: ישעי' לד, ד.

השמים החדשים והארץ החדשה: ישעי' סו, כב.
והר סיני עשן כולו: שמות יט, יח.
הנה מקום אתי: שמות לג, כא.
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
וע' בפ' בראשית דמ"ט סע"א: בזח"א. דשם מבאר דענין הצלע זהו בחינת שחורה אני ונאוה. ראה ביאוה"צ להצ"צ כרך א ע' תקב. וראה גם ד"ה מן המיצר תר"ס ע' א.
ובסה"מ סי' קלז: הלשון נעתק בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תקב. סה"מ תר"ס ע' א.
בלק קצ"א א': נתבאר בביאוה"ז לאדה"א שם ובביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תקב.
ביאור ענין שחורה אני: הנחת כ"ק אדה"א במאמרי אדה"ז כתובים ח"ב ע' עג. ראה המשך בששה"ק תער"ב ח"א ע' שסא.
וביאור ענין בנות ירושלים: מובא באוה"ת יתרו ע' תתק.
השוכן אתם בתוך טומאותם: ויקרא טז, טז.
בד"ה הים ראה וינוס: לעיל צו טז, ג. ס"ר נשמות ישראל שנמשכים מס"ר אותיות התורה נק' אחים להקב"ה.
בביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב: לעיל בלק סח, ג. כי עד מל' דאצי' נמשך הקו וחוט של אוא"ס ב"ה ומשם ואילך הוא נפסק. ובעמוד ד' שם מה מלגאו בפנימי' האצי' הוא שם מ"ה שהוא הארת אוא"ס ב"ה שנמשך ממצחא דא"ק וגילוי זה באצי', משא"כ מאצי' לבי"ע יש מסך.
ג"פ קדוש: ועל"ק (כט, ב). וש"נ. [כ].
מה אנוש . . הושיט אצבעו כו': תהלים ח, ב. סנהדרין לח, ב. ראה לעיל פ' ברכה צז, ד ואילך ובמ"מ לשם.
להודיע לבני האדם גבורותיו: תהלים קמה, יב.
באצי' שם איהו וחיוהי וגרמוהי חד: ראה ת"ז בהקדמה (ג, ב).
ששזפתני השמש: שה"ש א, ו.
בפ' תזריע (דמ"ה ע"ב): מאי שחורות. ראה לעיל פ' שלח מג, ב.
מצות נר חנוכה משתשקע החמה: שבת כא, ב.
בביאור ע"פ רני ושמחי: לח, ב.
בפ' במדבר סד"ה וידבר: לעיל שלח שם.
ורב תבואות בכח שור: משלי יד, ד.
דכד אתכפיא סט"א אסתלק: זח"ב קכח, ב.
תר"ך בחינת כתר: ע' בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].

ס"ר נשמות הן ס"ר אותיות התורה: נסמן לעיל ו, ג.
ע"פ ושמתי כדכד: לעיל פ' ראה כו, א.
אברהם שיצא ממנו: פסחים נו, א. ספרי דברים ו, ד. לב, ט.
אברהם שיצא ממנו כו': בבוך 1101 דף תרצח, א. ובדף תרצט, א נוסף: ישמעאל.
בחינת קדר סיגים ופסולת: שם מבחי' סיגים. ראה גם לעיל פ' מטות פז, א.
והוא ענין לבינה שבי"א סממני הקטורת: מובא באוה"ת דברים ע' יח.
(**ור"ל . . תיקון ובירור**: מוסגר זה נמצא בבוך 1102 שם בדף תרצח, ג ושם מסיים: "תיקון ובירור ניצוצות אלו כו')". אבל בדף תרצט, ב הוא כבדפוסים שלנו.
לקמן סד"ה לסוסתי ברכבי פרעה: יא, ד שהחיות אלקות שיש בהם אינו נתפס.
כיריעות שלמה: שה"ש א, ה.
כי יש ב' בחינות במקיפים: מובא בהמשך מים רבים תרל"ו ח"א פרק פג.
בביאור על פסוק הבאים ישרש כו': תו"א נד, ג. יש ב' בחי' מקיפים. בתרל"ו שם מוסיף: "בענין ב' בחי' מקיפים, והמקיפים שיתגלו לע"ל". נק' יריעות שלמה.
או יחזיק במעוזי: ישעי' כז, ה.
ולהסתלק למעלה יאירו למטה: בתרל"ו שם נוסף: "זהו בחי' שלום והתחברות ב' הפכים יחד כו'".
וב"פ שלום: ראה סנהדרין צט, ב. וראה גם תו"א סז, ב.
דכולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
בד"ה צאינה וראינה: לקמן כה, ג. וראה בתרל"ו שם.
אשר יקראוהו באמת: תהלים קמה, יח.
אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. ראה שם פה, א.
מפני שיבה תקום: ויקרא יט, לב. וראה לעיל בהערות וציונים לד"ה והדרת פני זקן.
ושער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.
קווצותיו תלתלים: שה"ש ה, יא.
זקן היינו שקנה חכמה: קידושין לה, ב.
חמורים ד"ס מדברי תורה: סנהדרין פח, ב.
ביאור הדברים: הנחת הר"פ בס' מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' קכז. עוד הנחה במאמרי אדה"ז כתובים ח"ב ע' נד. בבוך 4 רשום: פ' קדושים.
באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתל עם הגהות.
ביאור שלישי על מאמר זה נאמר בש"פ וירא תקע"ב: נוסח א' נדפס בס' מאמרי אדה"ז כתובים ע' סב. נוסח ב [הנחת כ"ק אדהאמ"צ] יודפס בעז"ה בין מאמרי תקע"ב [מכת"י:

1880 סה, ב. 169 תכד, א. 1247 קס, א — שם חסר קטע סיום]. ותוכן קצר נמצא גם לקמן ח, ג. י, ג-ד. והובא ביאור זה בדרמ"צ קע, א: "ועוד מצאתי ראי' ממ"ש ע"פ שחורה אני ונאוה פ' וירא תקע"ב" [בענין כלים דאצי' שהם בגבול ואעפ"כ הם אלקות]. ובאוה"ת בהעלותך ע' שמט ז"ל: "ועמ"ש ע"פ שחורה אני ונאוה וויטעפ' תקע"ב עשי' ול"ת שערות לבנים חסד מ"ע ודז"א שחורות ל"ת].

ד"ה זה במאמרי אדה"א נ"ך ע' רכג מיוסד על מאמר זה.

ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, ד.

ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואות לביאור זה.

שמ"א פ"ג: בדפוס שקלאוו תק"ס.

לפנינו הוא שמ"ב (דרושי אבי"ע) פ"א. [כ].

ראה לעיל בחקותי מו, ג. נצבים נב, ג. ביאור הע"ח בביאוה"ז להצ"צ ע' רנו ואילך.

דלאו בי' מכל אינון מדות כלל: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

אני הוי' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

מתורץ קושיית הפלסופים: ראה לעיל שלח נ, א. אוה"ת — ענינים ע' קפב.

(**ר"ל מ"ש בתורה**: הסוף מוסגר ע"פ כת"י 1102 דף תשא הוא בשורה האחרונה בהעמוד אחר תי' "ארדה נא ואראה כו')".

ותחת רגליו: שמות כד, י.

עיני ה': תהלים לד, טז.

וכמא' הת"ז כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא: בהקדמה (פתח אלי').

כתב בפרדס שער עצמות וכלים: ראה גם דרך מצותיך דף קנו, א.

באגה"ק בד"ה איהו וחיוהי: שהן אלקות לברוא יש מאין כמו הא"ס ולא בבחי' השתלשלות עילה ועלול לבד.

ע"פ ארדה נא ואראה: אולי הכוונה לתו"א פ' וירא שבע"ס יש אורות וכלים.

דף ח

אך גם זאת . . והממוצע זהו הכתר: מובא באוה"ת בהעלותך ע' שצ. ראה המשך תרס"ו ע' קסד ואילך. המשך תער"ב פרק קצה. ובכ"מ.

שיש בו מבחינה אחרונה שבמאציל: נזכר בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תרמב.

לפעמים נקרא הכתר אור א"ס: בארוכה בענין מה שנחלקו המקובלים בענין הכתר אם הוא ממנין הע"ס — ראה אוה"ת ענינים ע' קסא ואילך־ קעה ואילך־ קפא, ואילך. אוה"ת וישב כרך ו תתרפח, א ואילך. יתרו ע' תתלט. ביאורי זהר ע' ערה ואילך.

איך שייך לומר באין סוף בחי' אחרונה: ראה ד"ה אלה תולדות השמים תרס"ט ע' נב. ובליקוט פירושים וכו' לאגה"ק סי' כ לדף קל, ב בקטע "בחי' אחרונה של הא"ס".
עד שלא נברא העולם: פדר"א פ"ג. וראה לעיל בהר מג, ב. ובמ"מ לשם.
כי התפשטות החיות הנמשך ממנו ית': ראה סה"מ תרפ"ז ע' לד.
רק בחי' שם . . ונקרא אור אין סוף: ראה תו"א קה, א. ספר הערכים-חב"ד כרך ג ע' קמג.
המבואר במ"א כי לא זה הוא עיקר האלקות: תו"א צט, ב. ראה לקו"ש חי"ט ע' 190 הערה 31.
וז"ש האריז"ל: בפ"א [בע"ח] (שם). [כ].
דקאמר האריז"ל: שם בפ"א. [כ].
בביאור ע"פ ראיתי והנה מנורת זהב: לעיל בהעלותך לו, א.
ובביאור ע"פ יביאו לבוש מל': תו"א צא, ג. והנה על הכתר ומו"ס מלביש בחי' לבוש כמו עד"מ טלית שמשימין על הראש.
שער שמיני פרק חמישי: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפננו פ"ט ש' שבירת הכלים וגם לא פ"ה רק רפ"ו, יעו"ש. [כ].
ומ"ש בזה בביאור: והוא (ב[מסעי] ד' צה, ב). וש"נ. [כ].
לך ה' הגדולה והגבורה: דה"א כט, יא.
שמ"א פ"ד: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפננו שמ"ב (דרושי אבי"ע) וצ"ל כאן ספ"א, ודו"ק. [כ].
כשנמשכת מאצילות . . להיות עתיק לבריאה . . שייך לשון שכינה: בד"ה באתי לגני תשי"א מבואר שאין זה סתירה למ"ש בכ"מ שהקו נק' שכינה כי שכינה שנאמר בדרז"ל היינו מל' דאצילות, ואף גם זאת רק כשנעשית בחי' עתיק לבריאה דוקא, אבל בשרשה, היינו כמו שהוא לגבי אוא"ס, הנה גם הקו נק' בשם שכינה ע"ש. וראה גם ד"ה וידבר אלקים אנכי תרצ"ט ע' 175 ואילך. ובמאמרי אדה"א נ"ך ע' רכז.
שו"ה שייך — לשון שכינה משא"כ בהיותה באצי' . . במקור הנבראים: בד"ה קדש ישראל תרס"ו ע' תקטז מציין ע"ז "ועמ"ש בהביאור דמי מנה [— לקו"ת פ' בלק] דבחי' מל' דאצי' היא בבחי' רוממות והתנשאות כו' וכמ"ש במ"א בענין הב' מדריגות שבמלכות בחי' ריחוק וקירוב דבחי' המלכות כמו שהיא באצילות היא בבחי' ריחוק וכמו שנעשה עתיק לבריאה היא בבחי' קירוב כו', ומ"מ כתב שם בהביאור דשחורה אני דבחי' המלכות כמו שהיא באצילות נק' ג"כ שכינה" ע"ש.
בהיכל ק"ק דבי"ע וכן בהיכל ק"ק שבבהמ"ק: במאמרי אדה"א נ"ך ע' רכז מבאר זה "לפי שכאשר בחי' אלקות דמל' דאצי' שורה בהיכל ק"ק דבריאה שהוא נתהווה יש מאין שייך

לומר בזה לשון השראה ושכינה ששורה אלקות ושוכן בתחתונים כו', אבל בעולם האצי' דאיהו וחיוהי חד כנ"ל, שהע"ס דאצי' כולם עם כל פרטי פרטיהם מיוחדים בעצמות המאציל לא שייך לומר במדת מל' דאצי' לשון שכינה ששוכנת באיזה דבר מה כו'".

ושורה שם התגלות אלקות שייך לשון שכינה: "ממה שכותב שראשית התגלות אוא"ס נק' בשם שכינה, מובן מזה שענין שכינה הוא למעלה מעלה מאצי' ג"כ. גם מבחי' האור שלפני הצמצום, שהרי ראשית ההתגלות הוא באור א"ס שלפני הצמצום" — ד"ה באתי לגני תשי"א סעי' א.

הביאו השל"ה בסוף ההקדמה: דף לט, ב. וראה אוה"ת פ' שלח ע' תרי.

בלקוטי הש"ס להאריז"ל: ראה גם לעיל במדבר ג, ג. אוה"ת במדבר (הוצאת תשנ"ה) כרך א ע' 19 (ובהוצאות הראשונות כרך ד ע' א'תכה).

משארז"ל לכי ומעטי את עצמך: חולין ס, ב.

שער מ"ז רפ"ה: בדפוס שקלאוו תק"ס.

צ"ל רפ"ד. [כ].

שמ"א ספ"ב: בדפוס שקלאוו תק"ס.

לפננו שמ"ב רפ"ב כצ"ל. [כ].

ובשער מ"ז פ"א: בדפוס שקלאוו תק"ס.

צ"ל רפ"ו. [כ].

הם בבחי' גבול ותכלית: ראה גם לעיל פ' שלח נ, ג.

שיעור קומה של יוצר בראשית: ע"ל פ' שלח (נ, ג), ושם כ' אדמ"ו "בפרקי היכלות". וע' בהקדמת ס' שערי אורה (ר' יוסף) גיקטילייא ובמערכת אלקות (דל"ד-וגל"ה ע"ב) לר' יהודה חייט, ודו"ק. וע"ע בטעמי המצות מראקנטי הובא בפרדס לרמ"ק ז"ל ריש ש' עצמות וכלים, ושם מובא ספ"א מס' מנחת יהודה לר' יהודא חייט הנ"ל. והפרקי היכלות הובא בע"ח ש' דרושי אבי"ע (רפ"ב). וע' הוספות סוף ח' ויקרא (נד, ב). [כ]. וראה גם ס' פלח הרמון שמות ע' שס.

הי ה' אשר עמדתי לפניו: מ"א יז, א. וראה לעיל ו, ג.

בביאור דזכור את יום השבת: תו"א עא, א ואיהו וגרמוהי קאי על בחי' אותיות המחשבה.

וע"פ ושמתי כדכד: לעיל פ' ראה כז, א מקור הנשמה מבחי' פנימי' הכלים.

בלשון הגמרא פרגוד: ברכות (יח, ב). [כ].

מלשון כלתה נפשי: תהלים פד, ג.

מתי אבוא ואראה: תהלים מב, ג. "דמשמע דעדיין לא בא לבחי' קרבת אלקים רק שתשוקתו לבוא לראות כו'" — מאמרי אדה"א נ"ך ע' רלא.
המלאכים אומרים ג"פ קדוש שבכל ד' שעות: תנא דבי אליהו רבה פ"ו, פי"ז, פל"א ועוד. במאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' קכג מביא זה בשם ספר הבהיר.
על"ק ד"ה לבבתני פ"ג (כט, ב). וש"נ. שם (ל, ד). [כ].
הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה: סנהדרין לח, ב.
ראה לעיל אמור לו, א. דרושים לר"ה ס, ב. נתבאר באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתלג.
זכרו את ה' מרחוק: ירמי' נא, נ. ושם אי' זכרו מרחוק את הוי', יעו"ש [כ]. וכ"ה במאמרי אדה"ז כתובים ח"ב ע' סד.
בתולות אחרי' רעותי' . . בהיכלי מלך: תהלים מה, טו. ושם [טז] אי' בהיכל בלא י'. [כ].
ביום חתונתו זו מ"ת: תענית כו, ב.
בד"ה ושבתה הארץ: לעיל פ' בהר מ, ב.
ע"פ המאמר בזהר בפ' בראשית: בביאוה"ז בתחילתו ההפרש בין חיצוניות התורה הנגלית לחיצוניות פנימי' התורה.
בעודם בבחי' עיבור במל' דאצילות: באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתלב: "מלמדין כל התורה כולה כשהיא ברחם".
מלמדים אותה כל התורה: נדה ל, ב. זח"ג סא, ב.
ע"ל סו"פ מצורע (כה, ב). וש"נ. [כ].
ע"פ עיני כל אליך ישברו: לעיל פ' מטות פה, ג.
הלוך ילך ובכה נושא משך הזרע: תהלים קכו, ו.
בד"ה שובה ישראל: לעיל שבת תשובה סה, ב.
בד"ה ענין לך לך: תו"א יא, ג. המשכת חכ' עליונה בדברים גשמיים הוא ע"י הכתר.

דף ט

אשה כי תזריע וארז"ל אשה מזרעת תחלה יולדת זכר: ויקרא יב, ב. נדה לא, א.
כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני: איוב י, י.
סד"ה קול דודי: אולי הכוונה למ"ש לקמן טו, ג.
ובביאור ע"פ אז ישיר ישראל: לעיל חקת סג, ג כמו בגשמיות מה שהאשה מזרעת אע"פ שנמשך ממוח שלה עכ"ז עיקרו בא מהמאכלים שהיא אוכלת כו'.
לא יגורך רע: תהלים ה, ה.

רעיתי וארז"ל מפרנסתי: שהש"ר א, ע"פ לסוסתי. זח"ג ז, ב. וראה ילקוט שמעוני פקודי רמז תיח.
זח"ג (לג, ב). [כ].
סד"ה מזמור שיר חנוכת הבית: לעיל פ' ברכה צט, ד.
ובפ' פנחס דרט"ו ב': בכת"י מחסיד מציין אולי יש כאן טעות הדפוס וצ"ל ריד, ב שכתב שם "ואז מקבלת רחל אור יסוד אבא הגנוז ביסוד זעיר וזוהי שמחת תורה הנזכרת למהוי כלא חד".
בד"ה אם בחקתי הנה מבואר בע"ח: כנראה הכוונה להנדפס לעיל פ' בחקותי מז, ג.
ודף קל"ו ע"א . . דכיין ומסאבן: נתבאר בארוכה במאמרי אדה"א נ"ך ע' רלז ואילך.
אור חדש על ציון תאיר: נוסח אשכנז — וראה גם סידור סח, ב. אוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתלד ובכ"מ מבארים נוסח התפילה אף שאינו בנוסח אדה"ז.
כמ"ש בע"ח ובזהר: ש' הולדת או"א וזו"ן רפ"ו ומביא הזהר שם. וע' באד"ר האזינו (רצא, א. רצב, א). [כ].
אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
תרי"ג ארחין דגלגלתא: זח"ג (קלו, א). [כ].
במק"מ פ' בראשית: מובא גם באוה"ת ויקרא כרך ד ע' א'קסד.
ובזהר פ' שמות: (כ, א) להדיא כלשונו הטהור. וע"ל עקב (טז, ריש ד'). וש"נ. ועל"ק (יז, ד). [כ].
ראה באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתלד בהמ"מ לשם, ובכמה מקומות מצויין לזהר פ' בראשית ע"ש. במאמרי אדה"א נ"ך ע' רלג מציין לזהר בראשית.
אנת חכים: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
כטפה בים אוקיינוס: דיוק הלשון "כטפה בים אוקיינוס" ולא הלשון "כמו גרגיר חרדל" נתבאר במאמרי אדה"א נ"ך ע' שלח שאף שגרגיר חרדל הוא בתכלית ערך הקטנות לגבי גדלות הגלגל החמה מ"מ הוא מהות בפ"ע. והמשל מטיפה בים שבטילה במציאותה ואינה במהות בפ"ע כלל לפי שמתכללת ומתאחדת בריבוי המים ע"ש.
ואור צח ומצוחצח: ת"ז תיקון ע.
ושער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.
רמ"ח מ"ע רמ"ח אברים דמלכא: ע' זח"ג (קע, ב) לי' כמ"ש כאן. וע' ת"ז (ת"ל) עד, סע"א מכוון לכאן. וע' בסש"ב רפכ"ג מתקונים. [כ].
האבות קיימו את התורה ברוחניות: ראה שהש"ר ב, ע"פ לריח שמניך.

בפ' לך לך: תו"א י, ב ואילך.
ע"פ ועשית בגדי קדש: תו"א פב, ב.
ע"פ והיה לכם לציצית: לעיל שלח מה, ב קדוש בוי"ו היינו המשכת קדש העליון.
ע"פ שימני כחותם: בכת"י מחסיד מציין שאולי הכוונה לקמן דף טז, ב אך לעתיד כתיב לא יכנף . . וכך הוא בכל המצות שנק' כלים ואברים.
תלתלים תלי תלים של הלכות: עירובין כא, ב.
גדרים וסייגים שמדרבנן: ראה בארוכה אוה"ת מג"א ע' כג. (בהוצאה הראשונה הוא בע' א'רפג). ד"ה ויתן לך תרס"ו ע' פט.
אף שבהכרח יש בו ניצוץ מקדושה: מובא בד"ה וראיתם אותו תרס"ו ע' רסט. ומבאר שם: "ואפשר מתעלה ע"י התשובה, דהבע"ת מהפך את הרע לטוב ומכ"ש שמעלה הניצוץ דקדושה שבדברים אסורים שנכשל בהם ר"ל. וי"ל שמעלה עי"ז ג"כ כללות הניצוצות דקדושה שבדברים האסורים כו'. ולהיות שמהפך את הרע לטוב".
ודעת זה סדר טהרות: שבת לא, א.
הרח"ו בפי' האדר"ז: ראה שם בתחילתו. בס' שער מאמרי רשב"י.
והחיות נושאות את הכסא: ע"ל שלח (מא, סע"ד). וש"נ. [כ].
וכמ"ש בע"ח: ע' סש"ב ח"א (פל"ז) והוא בש' כ"ו (ש' הצלם) ספ"א. [כ].
ראה בליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.
ג' שותפים באדם: קידושין ל, ב. נדה לא, א.
בכל לבבך בב' יצריך: ברכות פ"ט, מ"ה.
ארי' דאכיל קרבנין: זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א.
שהקליפה קדמה לפרי: ראה אוה"ת פ' שופטים ע' תתל.
בד"ה ויהי בשלח פרעה: בתו"א סא, א. וראה אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תרנג.
ולכן הארי' למטה: ראה תו"א כה, ג.
מן המותר בפיך: שבת כח, ב. וש"נ.
אברהם שיצא ממנו ישמעאל: ראה פסחים נו, א. ויק"ר פל"ו ועוד. אוה"ת וירא כרך ד דף תשמח, א.
בבחינת סיגים שנפרדו: ראה לעיל פ' ואתחנן ה, א.

דף י

בפ' עקב ע"פ ויאכילך את המן: לעיל עקב יג, ג.
כי שמש ומגן הוי' אלקים: תהלים פד, יב.
לך הוי' הגדולה: דה"א כט, יא.

תרי"ג ארחין שנמשכו מגלגלתא: זח"ג קכט, א.
היאכל תפל מבלי מלח: איוב ו, ו. וע' רד"ה ולא תשבית [כ]. ראה אוה"ת ויקרא כרך א ע' רכו.
וחיך אוכל יטעם: איוב יב, יא.
ע"פ וספרתם לכם ממחרת: לעיל במדבר י, א.
והוא בבחי' גבורות . . דהיינו ע"י קיום הל"ת: ראה אוה"ת ויקרא ע' רכו: "א"כ מלח כמו ד"ס חומרות וסייגים". וראה לקו"ש חכ"ה ע' 122 הערה 60.
מלה בסלע משתוקא בתרין: מגילה יח, א.
בפ' תולדות ע"פ ראה ריח בני: תו"א כ, ב.
זכרו את ה' מרחוק: ירמי' נא, נ. ע"ל פ"ב, (ח, רע"ד). וש"נ. [כ].
בע"ח שער עשירי פרק י"א: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפננו ש' יא (ש' המלאכים) ופי"א לי' שם, וצ"ל פ"י, יעו"ש. [כ]. מובא באוה"ת נ"ך כרך א ע' תקיג: "אין קדש מתערב בחול אלא עומד עליהם מלמעלה וכ"כ בפע"ח שער הקדיש".
ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית: לעיל פ' ברכה צט, א.
וכמ"ש בס"י: פ"א.
והובא ברע"מ: זח"ב. [כ].
ראה גם אוה"ת בראשית כרך ד תשלח, א.
ובחי' עתיק אינו ממנין הע"ס: ראה גם אוה"ת פ' בשלח ע' שסג בשם האריז"ל.
בע"ח שער כ"ב פ"א: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפננו הוא שכ"ג (ש' מוחין דצלם) וטה"ד כאן פ"א וצ"ל פ"ה. [כ].
ותורה אור: משלי ו, כג.
מגלה עמוקות מני חשך: איוב יב, כב. ראה אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרלו.
ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
מאד עמקו מחשבותיך: תהלים צב, ו.
בפרוח . . להשמדם עדי עד: תהלים צב, ח.
ולא תתורו . . למען תזכרו: במדבר טו, לט-מ.
והחכמה תחי': קהלת ז, יב.
כי הנה מ"ע ומל"ת: קטע באוה"ת פ' פנחס כרך ו ע' א'תתקמ.
הל"ת מי"ה ומ"ע מו"ה: ראה בד"ה אלו דברים תרנ"א ע' קפט.
אלא הפי' שנמשכים משם הוי' דע"י: באוה"ת שם נוסף: "וכן נתבאר בתו"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל".

חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
ע"פ ויכתוב משה את מוצאיהם: לעיל פ' מסעי.
או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי: ישעי' כז, ה. ראה גם לקמן כה, ג.
בפמליא . . של מטה: סנהדרין (צט, ב). [כ].
ולפמ"ש בשל"ה פ' ואתחנן: מובא גם בביאוה"ז להצ"צ ע' קלא.

דף יא

אור צח אוכם הוא קמי': ת"ז ת"ע קלה, ב.
וישכם לבן בבקר: בראשית לב, א.
הארה מבחי' לובן העליון: ראה תו"א כג, ג. ובאוה"ת בראשית פ' ויצא כרך א רכו, א בשם מגיד מישרים ישן.
אעברה נא ואראה: דברים ג, כה.
(**וז"ש וארא כו' . . בבחינת ראיה לבד**): המוסגר נמצא גם בס' הנחות הר"פ ע' קלד בלי סוגריים. וראה באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתלח: (ולכן רצה משה לבא לא"י לקיים מצות התלויות בארץ תרומות כו' ואף שהם בחי' מ"ע מ"מ עי"ז יכול להיות רואה בחי' וארא את הארץ כי עיקר ההתגלות יהי' לע"ל מבחי' לא דהיינו מהל"ת וזהו רק שהי' יכול להיות וארא בחי' ראיה, כך מצאתי ואינו מובן)". וכ"ה בד"ה שחורה אני במאמרי אדה"א.
והתהלכתי בתוככם: ויקרא כו, יב.
נוטה שמים כיריעה: תהלים קד, ב.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
ביום ההוא יהי' ה' אחד: זכרי' יד, ט.
לפני הוי' תטהרו: ויקרא טז, ל.
מלבין הלשון של זהורית: יומא סח, ב.
מפני שיבה תקום: ויקרא יט, לב.
כי לא יראני האדם וחי: שמות לג, כ.
שהמצות נק' שלוחי ה': מ' תנחומא פ' ויגש [ו]. [כ].
דמפני שיבה תקום היינו זקן וחכם: ראה בלקו"ש חכ"ז ע' 377.
ועתיק יומין יתיב: דניאל ז, ט.
דמל' פה תושבע"פ קרינן לה: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
שערך כעדר העזים: שה"ש ד, א.

חמורים ד"ס מד"ת: סנהדרין פח, ב. [ברכות (ד, ב). — כ].
ערבים עלי דברי סופרים: ע"ז לח, א.
ע' מסעי (צב, ג). וש"נ. [כ].
בינה יתירה ניתנה באשה: נדה מה, ב.
ואכלת ושבעת וברכת: דברים ח, י.
והם דקדקו על עצמן עד כזית: ברכות כ, ב.
לסוסתי: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ד ע' כג. נדפס גם בתו"א לעמבערג תרי"א כט, ג בלי הגהות.
הגהות באוה"ת שה"ש ע' קלח, וע' קלט. וראה סה"מ עת"ר ע' ריט.
ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.
לא בגבורות הסוס יחפץ: תהלים קמז, י.
כי תרכב על סוסיך: חבקוק ג, ח.
כמה בחי' מרכבות: נתבאר בסה"מ תרל"ה ח"ב ע' שלט.
ומרכבות זכריה: (סי' ו, ב). [כ].
ראה סה"מ עת"ר ע' ריט.
ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל א, כו.
י"ה עם שמי שס"ה וזכרי עם ו"ה רמ"ח: נסמן לעיל ז, א.
הדם הוא הנפש: דברים יב, כג. ראה לקמן טז, ב. אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תקלד.
חיות האברים: ראה שערי אורה לכ"ק אדה"א צג, ב ואילך בענין חיות מהדם.
ירידה לצורך עליה: מכות (ז, ב). [כ].
כי האיש דרכו לכבוש: יבמות סה, ב.
סוס מוכן למלחמה: משלי (כא, לא), ושם כתיב "ליום מלחמה". [כ].
ולכן ישעי' ויחזקאל: מובא באוה"ת בראשית כרך ב רפא, ב ושם מציין לעיין בתו"א פ' יתרו בד"ה האבות הן הן המרכבה.
שהחיות נושאות: בחיי תרומה כה, יו"ד בשם פדר"א. וראה פדר"א ספ"ד. שמ"ר ספכ"ג. ל' הפיוט ר"ה במוסף אחר קדושת כתר ד"ה וחיות. [כ].
נפשי אויתיך בלילה: ישעי' כו, ט.
עד מהרה ירוץ דברו: תהלים רמז, טו.
והארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.
אדם הוא אדמה לעליון: עשרה מאמרות מאמר אם כל חי, ח"ב סל"ג. של"ה תושב"כ וישב סוף הדרוש צאן יוסף, עיי"ש. ועוד.

ע"פ אתם נצבים: לעיל פ' נצבים מד, ג.
ה' איש מלחמה: שמות טו, ג. ראה מכילתא ע"פ זה. ובאוה"ת בשלח ע' תקלט. אוה"ת תצא ע' תקעט.
כי לא אדם הוא להנחם: ש"א טו, כט.
ע"פ זכור: תו"א עב, ג.
ועמ"ש בד"ה יביאו לבוש מלכות: ראה תו"א צ, א ואילך.
ובד"ה וקבל היהודים: תו"א צו, ד.
בד"ה אז ישיר משה: תו"א סב, ג.
ובד"ה אשירה: תו"א סג, א.
לא בגבורת הסוס: תהילים קמז, י.
טלא דנטף מעתיקא קדישא: זח"ג קכח, ב. קלה, ב.
זח"ב (סא, ב. סב, ב). וע' שם (פח, א). ובח"ג (רפח, א) לי' כמ"ש כאן. [כ].
בד"ה לסוסתי: תו"א סג, ד.
סוסין נוקבין . . דוכרין: זח"ב (מו, סע"ב. מז, א). [כ].
אתעדל"ת ואתעדל"ע: זח"א (פח, א. קסד, א. רלה, א. רמד, א). זח"ב (רלב, ב). ת"ז (תס"ט) קי, ב. [כ].
קרו לי' אלקא דאלקייא: מנחות קי, א.
רעיתי פרנסתי שישראל מפרנסין: הב' ציונים ע' בד"ה לסוסתי הב' כאן. וש"נ. [כ].
ועיין סד"ה את שבתותי תשמרון: לעיל בהר מד, ד.
כמ"ש אשר יעשה . . פי' שעושים ומתקנין בחי' אדם: ויקרא יח, ה. באוה"ת שלח ע' תקכה מבאר: "א"כ פי' וחי בהם היינו המשכת האור והחיות מבחי' ע"ק שבו נאמר כי עמך מקור חיים לז"א הנק' אדם". באוה"ת ויקרא כרך א פ' אחרי ע' צט מציין לכאן ומוסיף: "מבואר דמפרש האדם קאי על האדם שעל הכסא" וראה שם הפי' בתי' "וחי".
ובזהר ס"פ ויגש דרי"א ע"ב: ראה הלשון בסה"מ תרנ"א ע' קצז.
לסוסתי: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ד ע' רמט. ועוד הנחה שם ע' ג.
ביאור על מאמר זה נדפס שם ע' כז וע' לב. (**מתחיל**: ולא ידע איש את קבורתו).
ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.
מאמר זה נאמר על חתונת כ"ק אדמו"ר הצ"צ, ראה בסה"מ תקס"ד ברשימת המאמרים שם.
רעיתי פרנסתי: כ"כ בשהש"ר ע"פ לסוסתי. ועל"ק בד"ה הנך יפה. ובזח"ג (לג, ב). [כ].
ישראל מפרנסין: זח"ג ז, ב. שהש"ר א, ע"פ לסוסתי. יל"ש פקודי רמז תיח.

והוא כחתן יוצא מחופתו: תהלים יט, ו.
(**עיין בזהר . . דרע"ט ב**'): כל המראי מקומות נעתקו ביהל אור ע' סה ואילך עה"פ. אוה"ת נ"ך ערך-ב ע' תתקכז. וראה סה"מ תרס"ו ע' רנו.
תושב"כ נקרא שמש ותושבע"פ נק' ירח: ראה של"ה טז, א. קצא, א.
כי אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
תורה . . כלל . . פרט: זח"ג (רסד, א). [כ].
כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
בת"ז לאו דאית לך צדק ידיעא: בהקדמה (פתח אלי').
הנה נודע שתחלת בריאת העולמות: קטע ביהל אור ע' שטו עם הגהה.
שיהיה חסד יבנה: "(ור"ל כי אית חסד ואית חסד כמ"ש באגה"ק סי' יו"ד בד"ה חסדי ה' כי לא תמנו" — יהל אור ע' שטו בארוכה.

דף יב

רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: זח"ב קסב, ב.
את ה' האמרת: דברים כו, יז.
עשיתוני חטיבה אחת בעולם: ברכות ו, א.
כי כל בשמים ובארץ: דה"א כט, יא.
שמים שם מים: חגיגה יב, א.
נו"ן . . בגימטריא כל: ע"ל מטות (פה, ב). וש"נ. [כ].
וע' בזהר פ' ויגש (**ר"ז א**'): הלשון נעתק באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תשלז.
וכנס"י נק' כלה: ראה מד"ר ס"פ ואתחנן. שהש"ר ע"פ מה יפו דודיך (ד, י).
כלתה נפשי: תהלם פד, ג.
לעולם ה' דברך נצב בשמים: תהלים קיט, פט.
כי על כל כבוד חופה: ישעי' ד, ה.
כבוד הוא מ"ש: אבות ספ"ו. [כ].
ולכבודי בראתי יצרתיו: ישעי' מג, ז.
בד"ה תורה צוה: לעיל פ' ברכה צד, ג.
ובד"ה כי על כל כבוד חופה: לקמן שה"ש מז, ב ואילך.
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.
ביו"ד נברא עוה"ב: מנחות כט, ב. ירושלמי חגיגה פ"ב ה"א. זח"א ד, א.
מוטב דלדייני': חגיגה טו, ב.
יפה שעה אחת: אבות ד, יז.

בד"ה ביום השמיני עצרת: לעיל שמע"צ פד, ב.
וזהו דברך נצב: ראה אוה"ת יתרו ע' תשפה.
נצב מלשון שררה: ראה יהל אור ע' תסח.
נצב מלך: מ"א כב, מח.
הקב"ה מניח תפילין: ברכות ו, א.
הקב"ה יושב ושונה כנגדו: תדא"ר רפי"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד.
דאורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.
זח"א (קנו, ב). זח"ב (סב, א. פה, א). וזח"ג (קפב, א). [כ].
ה' צלך: תהלים קכא, ה.
ישת חושך סתרו: תהלים יח, יב.
והנה דרך כלל: הלשון נעתק באוה"ת פ' יתרו ע' תתקפט.
יום ליום יביע אמר: תהלים יט, ג.
אמר ר"ת: ע"ל נצבים (מז, סע"ב). וש"נ. [כ].
אשריכם זורעי על כל מים: ישעי' לב, כ.
ודברת בם: דברים ו, ז.
ברוחא דלעאן באורייתא: ראה זח"ג לה, א.
זח"א (מז, סע"א). [כ].
כי אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג. ראה באוה"ת דברים כרך ד ע' תתקיז מציין לכאן.
בפ' תרומה קל"ו ב' בפי' אמר: "שלשה אותיות אמ"ר הם מורים על המשכת ג' בחי' השכל חב"ד הנמשכים להיות מוחי' למדות" — אוה"ת דברים (הוספות) כרך ד ע' א'תתקיז.
חתן מלשון נחות דרגא: ראה יבמות סג, א. ראה אוה"ת שמות ע' ב'תתקטז.
קטע עם הגהות באוה"ת פ' נצבים ע' א'רמה.
שהיא כלולה באור א"ס ב"ה ממש מקור התענוגים: "(אפ"ל שזהו ענין שהתורה קדמה לעולם אלפים שנה הם חו"ב דאצי', או אפ"ל התורה היא ו' של שם ז"א דאצי' כמ"ש בלק"ת פ' ראה בד"ה וכל בניך פ"ב ע')" — אוה"ת פ' נצבים ע' א'רמה. ושם ע' א'רעג: "(הג"ה אולי כמ"ש בת"א בד"ה השמים כסאי בענין שהתורה קדמה אלפיים שנה ומשם ירדה בבחי' השמים כסאי שמים אש ומים חו"ג, עכ"ה)".
מבחינת חופה בחי' סוכ"ע: באוה"ת שם הגהה.
ישיש כגבור לרוץ אורח: תהלים יט, ו.

לרוץ אורח בחי' אורח כנשים . . ולכן חדל להיות לשרה כו': מובא ביהל אור ע' סה ושם נוסף הגהה.

כי דרך נשים לי: בראשית לא, לה.

ואברהם ושרה זקנים: בראשית יח, יא.

ואברהם ושרה זקנים באים בימים: "(היינו דוגמת חו"ב הנקראים זקנים זקן שקנה חכמה)" — יהל אור ע' סה.

וימים עליונים: ביהל אור ע' סה נוסף: "(דאצילות)".

בזהר ויקהל (דרט"ו ע"א): ראה הלשון באוה"ת שלח ע' תקצז.

וארח צדיקים: משלי ד, יח.

במק"מ תרומה קל"ז א ובפי' הרמ"ז: ראה יהל אור ע' סד.

בזהר ר"פ בהעלותך בפי' לרוץ ארח: "פי' והוא כחתן שהולך למערב לאנהרא לסיהרא והלבנה היא בחי' כלה וזהו לרוץ אורח מלשון אורח כנשים" — יהל אור ע' סד.

זכה נעשית לו סם חיים: יומא עב, ב.

וכמו דואג ואחיתופל: סנהדרין קו, ב.

וכל בניך למודי ה': ישעי' נד, יג.

ועמך כולם צדיקים: ישעי' ס, כא.

תר"ך עמודי אור: ע"ל בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].

תר"ך אותיות בעשרת הדברות: ראה של"ה ר"פ יתרו בשם הקדמונים.

בעה"ט שמות (כ, יג [ושם בני נח]). ובמ' לקח טוב (שם [יד. ושם תרכ"א]). [כ].

באגה"ק בד"ה אשת חיל: סי' כט (דף קנ, ב).

דברך נצב בשמים: תהלים קיט, פט.

ע"פ אני ישנה: לקמן לד, א.

ובד"ה הנך יפה רעייתי: לקמן יד, א.

וע"פ כי תבאו אל הארץ: לעיל פ' בהר לט, ג. ואילך.

וכמ"ש בנבואת זכרי-ה: באוה"ת שה"ש כרך א ע' שנח דמבאר דכאן מבאר ההפרש בין מרוצת הסוס שהוא המרכבה דזכריה ובין מרוצת והחיות נושאות שבמרכבה דיחזקאל שמרוצת הסוס גדול יותר, אבל בתו"א קטז, מבאר ההפרש בין מרוצת הסוס למרוצת הצבי ע"ש.

סוסים שחורים סוסים לבנים: זכרי' ו, ב-ג.

סוסים הם בחי' אותיות: ראה ת"ז בהקדמה (ג, ב. ח, א). שם תי' ה' (כ, ב). שם תי' מז (פד, ב).

נאוו לחייך: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ד ע' ז.
המאמר עם הגהות אחרות באוה"ת שה"ש ע' קלט. וביאור בע' קמג ואילך. וראה ג"כ פלח הרמון שה"ש יב, ב.
לחייך הם שני לוחות: שהש"ר עה"פ.
וכמש"ל ע"פ לסוסתי: לעיל יב, ב.
אש ממטה למעלה: באוה"ת שה"ש ע' קמ מבאר זה בארוכה ענין אש מים רוח.
ישראל עלו במחשבה: ראה לעיל פ' צו לז, ג. פ' ראה יח, א. כד, ד.
ע' מטות (פג, ג). וש"נ. [כ].
סד"ה אסרי לגפן עירה: תו"א פ' ויחי מז, א.
אם רץ לבך שוב לאחד: ת"ז בהקדמה (ז, א). בס"י פ"א, מ"ח: שוב למקום. ראה לעיל פ' תצא לה, א במ"מ.
ולא תחללו . . שלא לעשות חלל: ויקרא כב, לב. ולעיל בויקרא (ד, ד). [כ].
סד"ה משה ידבר: ראה תו"א סח, ב.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
שדבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.
המדברת בפיך: ראה המצויין לקמן מא, א.

דף יג

בחי' סגול שתי נקודות שוות והשלישית ממוצע' תחתיהם: באוה"ת שה"ש ע' קמא מציין לת"ז תי' סט.
תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף: שה"ש א, יא.
והחוט המשולש: קהלת (ד, יב). [כ].
בענין הנחמדים מזהב בפ' נח ע"א ב': "מאי ויפוזו אנהירו בחמידו דכולא כד"א הנחמדים מזהב ומפז רב" — יהל אור ע' עב.
ויחי רמ"ז א': ע"פ ותשב באיתן קשתו ויפוזו כו' כמ"ש בפ' נח דע"א ב' כנ"ל" — יהל אור ע' עב.
ור"פ קרח: קעו, א. וראה באוה"ת פ' וישב כרך ב רנג, ב בפי' הרמ"ז שם.
בד"ה ועשית ציץ: תו"א פ' תצוה.
ובד"ה ויושט המלך לאסתר: תו"א צד, ב "כי שרביט הזהב הוא המשכת אוא"ס ב"ה והוא הוא חיות כל העולמות כמ"ש את שרביט הזהב וחיה" — יהל אור ע' עג.
ובפ' מקץ בד"ה כי עמך מקור חיים בסופו: תו"א לד, ד "שכל המשכות מלעילא לעילא מריש כל דרגין הוא ע"י בחי' זהב" — יהל אור ע' עג. וראה בתו"א לה, א.

ובפ' תשא ע"פ שמאלו תחת לראשי: תו"א פו, ד.
בזח"א בראשית דף א' ע"ב: "ובגין אינון רביין דעלמא אשתזיב עלמא לקבליהון תורי זהב נעשה לך אינון ינוקין רביין עולמין" — אוה"ת תרומה ע' א'תמז.
ע"פ וקול התור ויקרא דף ד' ע"ב: "דפי' בזהר פ' ויקרא דתור נק' תושבע"פ" — אוה"ת שה"ש ע' שסא.
בפ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר: לעיל אחרי כה, ג.
הבל הלב אותיות להב: ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתצט בשם הפרדס.
בזח"ג בפ' תזריע מ"ז ב': בארוכה בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתצו.
הקל קול יעקב: בראשית כז, כב.
הוא בחי' . . מן הקצה אל הקצה: מובא באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקעו.
ובפ' מקץ בד"ה כי עמך מקור חיים: תו"א לה, א.
הוא בחי' אבנים טובות . . שלא יתפרדו: מובא באוה"ת פ' ראה ע' תתה ומוסיף "והן מתכשיטי הכלה" ראה שם בארוכה שמעתיק מכאן ומבאר. וראה גם סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תז ואילך.
הוא מדתו של יעקב . . מבריח מן הקצה אל הקצה: באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקעו מוסיף: "ואולי ר"ל שממשיך הקו וחוט מאוא"ס ע"י עסק התורה".
מבריח מן הקצה אל הקצה: ראה זח"א א, ב. זח"ב קעה, ב.
ויקח מאבני המקום: בראשית כח, יא.
מקומו של עולם: לשון הב"ר פס"ח, ט.
ברוך המקום: נוסח ההגדה.
ולבי חלל בקרבי: תהלים קט, כב. ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' תקנב.
כלי ריקן מחזיק: ברכות מ, א. וש"נ.
בד"ה ושמתי כדכד: לעיל פ' ראה.
קול הראשון חסר וי"ו שהוא בחי' תפלה: ראה יהל אור ע' קעג.
בחי' המבריח מן הקצה אל הקצה . . בחי' אני ה' לא שניתי: "וכן נת' בלק"ת בשה"ש בד"ה נאוו לחייך בתורים ושם פ"ג פי' ג"כ בענין והבריח התיכון שממשיך ומחבר מבחי' אני ראשון שהוא מל' דא"ס בבחי' אני אחרון דהיינו מל' דאצי' המתלבשת בבי"ע שיהי' אני ראשון ואני אחרון בשוה כו' והיינו ע"י הקל קול יעקב קול התפלה והתורה" — אוה"ת בראשית כרך ב שפט, א. וראה גם ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתצב.
ראה אוה"ת ויקרא כרך א ע' רעט "והטעם שזהו ע"י בריח בתיכון שהוא הנקרא תתן אמת ליעקב" ע"ש.

ואני אחרון בשוה: ראה באוה"ת ויחי כרך ב שסד, ב בשם הת"ז אני ראשון כתר ואני אחרון במל', ע"ש, ובדף שפט, א.
ע"פ כי תשמע בקול: לעיל פ' ראה כג, א.
כה אמר הוי': ישעי' (מד, ו). [כ]. ראה לעיל שמע"צ פט, ד.
בד"ה ששים המה מלכות: לקמן לח, ג.
אשר יעשה אותם האדם: ויקרא יח, ה.
וישכ"ב י"ש כ"ב: ת"ז (ת"ע) קלב, רע"ב. — ובזח"א (קנו, סע"ב) בס"ת. [כ].
בד"ה לסוסתי: לעיל יב, ב.
שישראל עושים . . **להמצות**: זח"ג (קי, ב. קיג, א). [כ].
בד"ה תורה צוה: לעיל פ' ברכה.
רוח אייתי רוח: זח"ב קסב, ב.
כחוט השני שפתותיך: שה"ש ד, ג.
וכמ"ש בזח"א בפ' ויחי (**דרמ"ו ע"ב**): "נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר, היינו דכתיב ומדברך נאוה בגין דקול מדבר ליה לדבור ולית קול בלא דבור וההוא קול אשתלח מאתר עתיקא דלעילא ושלח מקמי' לאנהגא לדיבור" — אוה"ת ר"ה ע' א'תו. וראה גם אוה"ת פ' ויחי כרך ו תתשמג, ב.
וכמ"ש בגמרא: חגיגה יב, ב. ראה תו"א לב, ב. ובארוכה נתבאר באוה"ת פ' לך לך כרך ד תשג, ב ואילך. וראה גם אוה"ת פ' האזינו ע' א'תרמו
בפ' ויחי (**דרל"ח ב'**) **ע"פ כי כל ביתה**: נזכר גם לעיל חקת נט, ב. סה, ד.
ע"פ זאת חקת התורה: לעיל פ' חקת נז, ב. וראה שם ס, ד.
ע"פ המאמר הזהר וישלח (**דקע"ה ב'**): ביאוה"ז לאדה"א כ, ג ואילך.
הנך יפה רעיתי: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ד ע' קלד. ביאור שם ע' קלט.
קיצורים והגהות באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקא, ע' תתקד. הנחה אחרת שם ע' תתקז.
ראה אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תריג. וראה ג"כ אוה"ת אחרי ע' תקפג. סידור ד"ה ועשו להם ציצית ג, ג.
הנך יפה רעיתי: שה"ש א, טו.
יש בו שני פירושים: באוה"ת פ' שלח ע' תקפג מציין לכאן ע"ש. ובפ' תצא ע' תתקסט ושם מבאר פי' חיבה וריעות.
במדרש שה"ש ע"פ לסוסתי: פ"א.
ישראל מפרנסין: נסמן לעיל יא, ד.
רועה ישראל האזינה: תהלים פ, ב.

ותשב באיתן קשתו: בראשית מט, כד.
או רעך אשר כנפשך: דברים יג, ז.
למען אחי ורעי: תהלים קכב, ח.
זה דודי וזה רעי: שה"ש ה, טז.
אחת היא יונתי: שה"ש ו, ט.
הסתרתי פני רגע ממך: ישעי' נד, ח.
יפה את רעיתי כתרצה: שה"ש ו, ד.
והי' על מצחו תמיד לרצון: שמות כח, לח.
אזי נק' רעותא דלבא: ראה תשובות וביאורים מכ"ק אדמו"ר סי' כ (נדפס בקובץ ליובאוויטש חוברת טו). ספר הערכים חב"ד כרך א ע' תרט ואילך.
שהתרגום ענינו הוא פי' הלשון הקודש: ראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקד.
אלמלא תרגומו דהאי קרא: מגילה ג, א. מו"ק כח, ב. וראה בארוכה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקד.
ואהבת בכל לבבך: דברים ו, ה.
ואהבת ב"פ אור: ע' ס"פ במדבר (יט, ד) נ' מאדמו"ר. [כ].
ראה שער הכוונות כוונת ק"ש. פע"ח שער הק"ש פכ"ג. וראה תו"א לג, ג.
תרין ריעין: זח"ג (ד, א). וע"ל ר"פ ראה. [כ].
ח"ע נק' אבא: זח"ג (פב, א. רעח, ב). [כ]. ראה זח"ג רצ, א.
בנים אתם לה' אלקיכם: דברים יד, א.
ברא כרעא דאבוה: יונת אלם רפ"ב. וראה תוד"ה מקמי יבמות ג, א.
ע"ל ח' דברים (יב, ג). וש"נ. [כ].

דף יד

ועמ"ש ע"פ והארץ הדום רגלי: ישעי' רס"י סו. [כ]. תו"א פ' בראשית.
פותח את ידיך: תהלים קמה, טז.
בד"ה כי עמך מקור חיים: תו"א פ' מקץ.
ע"פ ראה אנכי: לעיל ר"פ ראה.
אור אבא המלובש בז"א שנק' שמים: מובא באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תקסח.
ג) והנה פי' הנך יפה רעיתי: באוה"ת פ' שלח ע' תקפג מציין: "הנה היופי הוא דוקא בכמה גוונין וכמשנ"ת בד"ה הנך יפה רעייתי הנ"ל [— הכוונה לכאן] יעו"ש דדרוש ההוא מתקשר ושייך לדרוש זה [— הגהות על ד"ה ועשו להם ציצית שבסידור ג, ג]".
תוכן סעיף זה מובא באוה"ת כי תצא ע' תתקסט.

והם דרך כלל ג' גוונים לבן אדום וירוק: באוה"ת שלח ע' תקפג מציין לכאן: "כלול מד' גוונין לבן ואדום וירוק ככרתי כו' והן ד' חיות שבמרכבה פני ארי' פני שור פני נשר פני אדם כו'".

וראה באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקו (הנחה אחרת ממאמר זה "יש בחי' גוון רביעי והוא גוון תכלת שהוא בחי' קבעומ"ש לקשר ג' לבושי הנפש מחדו"מ בתומ"צ".

כמראה הקשת: יחזקאל א, כח.

וע' בפ' נח דע"א ב': ראה אוה"ת פ' נח כרך א כא, ב.

נכסוף נכספתה לבית אביך: בראשית לא, ל.

וראה בענין הפסוק לעיל מסעי צ, סע"ב. וראה גם אוה"ת תצוה ע' א'תריג.

ובמ"א נתבאר שזהו ענין האהבה הטבעית: ראה אוה"ת פ' נח כרך א עב, א.

לגוון לבן שהוא גוון עצמי: ראה לעיל פ' אחרי כח, ג ובמ"מ לשם. וראה בסה"מ תקס"ד ע' קלו שאברהם הוא בחי' לבן. וראה במ"מ לשם.

ע"פ השמים כסאי: תו"א ב, ג ואילך.

ופחד יצחק: באוה"ת שה"ש כרך א ע' קעג מציין כאן לזח"א קלז, ב.

בפרדס שער הגוונים ספ"ג: "ופ"ב, שהירוק הזה הוא הירוק כמוריקא וכחלמון ביצה שהוא ממש כללות אדום ולבן, וכן פי' הרשב"י ירוק כליל חיוור וסומק" — אוה"ת שה"ש כרך א ע' קעג.

בד"ה שניך כעדר הרחלים: ראה לקמן לח, א ואילך "ע"י הצירוף והתכללות נמשך בהן כח וחיות מה שלמעלה מערך הכח והחיות של כל אות בפ"ע".

תפלות אבות תקנום: ראה ברכות כו, ב. ובהנסמן בשער י"ז שם.

ליעקב אשר פדה את אברהם: ישעי' כט, כב.

ע"ל המאמר ד"ה וספרתם פ"ב [אמור לה, ג]. וש"נ. [כ].

וראה תניא פל"ב ובהערות ותיקונים לכ"ק אדמו"ר שם.

מדת אהבה מדת אברהם: ראה ישעי' מא, ח.

רחמנות מדת יעקב: ראה זהר לך פז, ב. שמיני לח, א. ב"ר פע"ח, ח. וראה תניא פמ"ב.

והנה זה הוא היפה הראשון הוא בחי' נעשה: באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקו (הנחה אחרת מהמאמר): "וז"ש שהנך יפה הלזו הראשון הוא מאמר נעשה שאמרו ישראל בקבלת התורה פי' נעשה לנו אנחנו בעצמינו היופי והת"ת ע"י העבודה שיעבדו את ה' בג' גוונין הנ"ל שבא מלמטה למעלה שמפארי' הם בעצמן א"ע כנ"ל".

ולבטל רצונך מפני רצונו: אבות ב, ד.

אבל יפה השני: ראה אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תריג שמציין לכאן ע"ש בארוכה.

הבא לטהר מסייעין לו: שבת קד, א. וש"נ.
ישראל אשר בך אתפאר: ישעי' מט, ג.
כי שרית עם אלקים: בראשית לב, כט.
כחתן יכהן פאר: ישעי' סא, י.
לך ה' הגדולה והגבורה: דה"א כט, יא.
ע"פ ועשו להם ציצית: בסידור שער הציצית.
סד"ה בהעלותך את הנרות: לעיל פ' בהעלותך ל, ד.
סד"ה אני ישנה: לקמן לה, א.
בד"ה כי תצא: לעיל פ' תצא לו, א.
בד"ה אם לא תדעי לך: תו"א כג, ב.
בד"ה כה תברכו: לעיל פ' נשא כו, ד.
ובביאור ע"פ אלה מסעי: לעיל פ' מסעי.
ועמ"ש ע"פ מה יפית ומה נעמת: אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תריג. וראה אגה"ק סי' יח.
בביאור ע"פ יונתי: לקמן כ, ד.
והנה מ"ש עיניך יונים הוא עד"מ: בסה"מ תקס"ד ע' קלז הוא באריכות יותר: "וזהו שמסיים עינייך יונים, פי' בא ליתן טעם על סיבת ההשתל' דהארת פנים עליונים מפני הארת פנים תחתונים דכנס"י אע"פ שאין ערוך כלל בין נברא לבורא כו', לפי שעיניך יונים, וביאור ענין זה יובן עד"מ".
עיניך יונים: שה"ש ד, א.
עד"מ כמו זוג יונים: ראה גם תו"א מז, ג.
וכמו יונים שמסתכלים . . **שאין עוד מלבדו**: מובא באוה"ת שה"ש כרך א ע' שלז. וראה שם מה שכתב בשם כ"ק אדה"א.
הקב"ה נמשל לחתן: תענית כו, ב.
לאסתכלא ביקרא דמלכא: עסש"ב (רפ"ט). ובזח"א (לח, ב. קצט, א). [כ].
כי עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
כדרך שבא לראות: חגיגה ד, ב.
עין ה' אל יראיו: תהלים לג, יח.
רגלי' יורדות מות: משלי ה, ה.
ראה נתתי לפניך היום את החיים: דברים ל, טו.
ובחרת בחיים: דברים ל, יט.
רחצתי את רגלי: שה"ש ה, ג.

ולהחיותם ברעב: תילים (לג, יט), שם אי' ולחיותם בלא ה'. [כ].
כ"ה בכ"מ בדא"ח.
כי לא על הלחם לבדו: דברים ח, ג.
השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיך: ברכות יג, א.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
תען לשוני אמרתך: תהלים קיט, קעב.
סד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ: לעיל סוכות פא, ד.
וזהו לחיותם ברעב שהחיות שלהם הוא מבחי' הרעב: ראה ס' מאמרי אדה"א במדבר ח"א ע' רס. לקו"ש חכ"ט ע' 313 וע' 332 ובהערות לשם מציין "וראה תו"א ר"פ לך".
בסה"מ תקס"ד ע' קלח: "ולהחיותם ברעב פי' לא יהי' חיותם ממזון ומאכל כלל בימות המשיח אלא יהי' חיותם מן הרעב גופא, כי במה שהיו רעבים וצמאים לאל חי בזאת יהי' שפע חיות נפשם, דהיינו ע"ד שהי' משה בהר מ' יום לחם לא אכל כו' ואעפי"כ הי' גופו חי וקיים ממזונא דלעילא כו' והענין הוא כמ"ש". רעבים גם צמאים. וראה אוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקיב.
רעבים גם צמאים: תהלים קז, ה.
נפשנו חכתה לה': תהלים לג, כ.
ויענך וירעיבך ויאכילך: דברים ח, ג.
כי על כל מוצא: דברים ח, ג.
סד"ה ויאכילך את המן: לעיל פ' עקב טז, א.
ועניתם את נפשותיכם: ויקרא כג, לב.
בד"ה ביום השמיני שלח: לעיל שמע"צ פו, ד.
קול דודי: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ט ע' מ.
בבוך 4 נמצא מאמר זה בין מאמרי פסח אחר ד"ה ואכלתם אכול וקודם ד"ה להבין מ"ש בהגדה מצה זו בפ' צו יא, ג.
ובזה מתורץ מה שכתוב לקמן יד, ד "וכמ"ש ג"כ (לקמן) בפ' במדבר". במהדו"ק סבר לסדר מאמר זה בין מאמרי פסח.
הגהות וקיצורים באוה"ת שה"ש כרך א ע' רמה. וע' רנ (בבוך 1376 רשום עליו "קיצור מד"ה קול דודי שבלק"ת). ע' רנב. ונדפסו גם באוה"ת ויקרא כרך ג ע' תשסח. ביאור שם ע' תשעה.
באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתפד מציין כ"ק מהורש"ב "נר' שייך לדרוש קול דודי שבלק"ת" ע"ש.

ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.
נזכר באוה"ת שופטים ע' תתלה. שה"ש ע' רפב. ובבוך 1039 נרשם בגוכתי"ק הצ"צ ברשימת המאמרים המבארים "ענין מצה".
הובא באור התורה בראשית (מ, ב). וע' ביכעל קטן שמינית בויגין שתח"י (עב, ב). עם תוס' ביאור ע"ז באורך, יעו"ש היטיב. [כ].
קול דודי הנה זה בא . . דומה דודי לצבי: שה"ש ב, ח-ט.
שו"ה להחמיץ — וגאלם: באוה"ת שה"ש ע' רמה יש הגהה לכאן.
ויהי בחצי הלילה: שמות יב, כט. באוה"ת שה"ש ע' רמה יש הגהה לכאן.
שהפסח אינו נאכל אלא עד חצות: פסחים קכ, ב. וש"נ.
על מצות ומרורים: במדבר ט, יא.
הנה ארז"ל עד שלא נברא העולם: ראה אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרכו שמציין לכמה ספרי קבלה ודא"ח שמבואר ענין זה. וראה גם באוה"ת פ' בא ע' שח.
ארז"ל עד שלא נברא העולם: פדר"א (פ"ג). [כ]. ראה לעיל פ' בהר מג, ב ובמ"מ לשם. באוה"ת שה"ש ע' רמה יש הגהה לכאן.
ואינו פועל בו שום שינוי כמ"ש אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו. ובהמשך תרס"ו ע' תעז-ח אשר (לא רק העדר השינוי שבהשמש הוא משל ל"אני ה' לא שניתי", אלא) גם הפשיטות והעדר השינוים שבהאור — הוא משל לפשיטות האור שלמעלה. — לקו"ש ח"ז ע' 155 הע' 18.
יהללו את שם: תהלים קמח, יג.
אתה הוא עד שלא נברא העולם כו': באוה"ת שה"ש ע' רמה יש הגהה לכאן.
והנה בנוסחא הישנה . . ועתה הוא הנוסחא עד שלא נברא: "כי בדורות הראשונים הי' מקום לקס"ד שישנה גם מציאות ממש והי' צריך לשלול קס"ד זה. אבל לאחרי שנתגלתה תורת הקבלה, שזה היה גם הקדמה לגילוי תורת החסידות שבה מודגש ענין אחדותו ית' — בנוגע למציאות ממש, אין מקום לקס"ד כזה, וזה שצריך לשלול הוא שלא ישנו אפילו "מציאות" שבתכלית הדקות אתה הוא עד שלא נברא כו' אתה הוא משנברא כו'" — ד"ה לך אמר לבי תש"כ הערה 49. (נדפס בסה"מ מלוקט ח"ג ע' רפז).
וההפרש בין בראת לנברא: ראה אוה"ת מג"א ע' ב'שסג [בהוצאה החדשה ע' קעב]. מובא בהגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' לד.
כאלו נברא ממילא: בד"ה לך אמר לבי תש"כ סעי' ה' הערה 35 (נ' סה"מ מלוקט ח"ג ע' רפה) מבאר "מהו החידוש בזה שהבריאה אינו פועלת שינוי בו' ית'. והביאור בזה

כי גם פעולה הבאה בדרך ממילא מורה שהדבר שממנו באה הפעולה הוא בגדר מקור להפעולה . . דפעולה שבאה מ"מקור" (גם כשהיא באופן דבדרך ממילא) עושה שינוי (בדקות עכ"פ)" ע"ש.

שו"ה הוא — ויחוס כלל אליו יתברך: אוה"ת שה"ש ע' רמו יש הגהה לכאן.

וזהו מלכותך מלכות כל עולמים: ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' רמא שמציין לכאן.

כל הנקרא בשמי: ישעי' מג, ז.

כי בריאה הוא יש מאין: ראה לעיל פ' ראה כ, ג. ואתחנן ב, ב ואילך. וראה במ"מ לשם.

נשמות ישראל עלו במחשבה: ב"ר רפ"א.

בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.

בד"ה מי מנה: לעיל פ' חקת סז, א: "בראתיו הוא בחי' מחשבה שהוא יש מאין יצרתיו הוא בחי' דיבור שהוא בחי' צורה שמצייר האותיות שבמחשבה אף עשיתיו הוא בחי' המעשה".

ובד"ה שובה ישראל: לעיל שבת שובה סו, ב: "בראתיו בחי' מחשבה כי בריאה היא מאין ליש כך המחשבה היא מאין שלא נולדו ונתהוו בחי' אותיות קודם המחשבה ואותיות המחשבה הן בבחי' העלם . . ויצרתיו . . מלשון צורה שמצייר חומר ההיולי שהוא בבחי' ההעלם והצורה הוא גילוי להחומר.

שו"ה ומזלות כו': באוה"ת שה"ש ע' רמו הגהה לכאן.

הכלול בשמש עצמו: ראה אוה"ת יתרו ע' תתלד.

בד"ה תקעו בחדש: לעיל ר"ה נה, א: "שאם לא הי' המגן והמכסה לא היה השמש מאיר בבחי' זו כו' ולע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתיקה כו' ע"ש. וזהו שלמעלה מבחי' זיו והארה המאיר ע"י מגן ונרתק כו' ומזה יובן ההפרש בין מלכות כ"ע ובין מלכותך כו'" — אוה"ת שה"ש ע' רמו הערה לכאן.

ובד"ה שיר השירים: לעיל א, סע"ב.

ובביאור ע"פ שחורה אני: לעיל ח, א במ"ש שם בענין בחי' זיו ואור השמש המתפשט מן השמש ע"ש.

ובחי' מלך מלכי המלכים היינו בחי' מלכותך: ראה לעיל פ' צו יב, ב. דשם נראה שהוא חב"ד, וראה במ"מ לשם.

בבחינת עצמותו הוא ושמו לבד: ראה אוה"ת תרומה ע' א'תא.

בפרדס בעה"כ ערך מלך: "והיותר מתיישב אצלנו, כי מלך הוא כ"ע והוא מלך המולך על מלכי שהם שני מלכים חכמה ובינה שהם מלכים המולכים על שבעה מלכים שהם שבע' ימי הבנין". — אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תשע. ראה אוה"ת שה"ש ע' רנג.

שו"ה שהוא בחינת — מהותו ועצמותו כו': באוה"ת שה"ש ע' רמו הגהה לכאן.
מהלך ת"ק שנה: ראה חגיגה יג, א.
כל צדיק נכוה מחופתו של חברו: ראה ב"ב עה, א.
שו"ה יציאת מצרים — (ועמ"ש . . ס"פ שלח): באוה"ת שה"ש ע' רמו נמצא הגהה אחרת וקיצור.
בד"ה בחדש השלישי: בתו"א פ' יתרו "לצאת מנרתק נה"ב כו', עד ויעל אברם ממצרים" — אוה"ת שה"ש ע' רנב.
שארז"ל (ברכות ד"מ סע"א): ראה אוה"ת ויקרא כרך ג ע' תשמה.
שו"ה יודע לקרות — טעם דגן: באוה"ת שה"ש ע' רמז יש הגהה לכאן.
ב' בחי' מצה: ראה אוה"ת בא ע' שז: שעדיין נשאר הקושיא שהרי אומר מצה זו שאנו אוכלים דהיינו מצה שקודם חצות היא ע"ש שלא הספיק להחמיץ.
וראה פסחים לו, א ובמפרשים שם. ירושלמי שם פ"ב ה"ד.
ושמרתם את המצות: שמות יב, יז.
בלע מצה יצא: פסחים קטו, ב.
שו"ה וכמ"כ — בטל רצונך כו': באוה"ת שה"ש ע' רמט יש הגהה וקיצור לכאן.
שו"ה להיות בחי' — כנשר כו': אוה"ת שה"ש ע' רמט הגהה לכאן.
"שהמכוון בהגבהה זו לינק מבחי' דקמי' כחשכא כאורה ואם צדקת כו' כדי שלא יצטרך להכנעה וביטול, וזהו ענין החמץ" ע"ש בארוכה.
אבי אבות הטומאה: באוה"ת שה"ש ע' רמט יש הגהה לכאן בפי' אבי אבות הטומאה.
גסות נקרא אבי אבות הטומאה: ראה קונטרס ומעין מאמר ט"ו ואילך. ד"ה אני ישנה — תש"ט סעי' יא (ע' 119).
שו"ה ממילא — ובערת הרע כו': באוה"ת שה"ש ע' רנ יש הגהה לכאן.
ובערת הרע: דברים יז, ז. ועוד.
שו"ה גם מלשון — לבטל היש כו': באוה"ת שה"ש ע' רנ יש הגהה לכאן.
על מצות ומרורים יאכלוהו: במדבר ט, יא.
מרור באמצע בחי' קו האמצעי: מובא גם באוה"ת פ' בהעלותך ע' תיט.
וכמ"ש ג"כ לקמן: ראה הערה בתחילת המאמר.

דף טו

בביאור ע"פ נשא את ראש בני גרשון: ראה לעיל פ' נשא כב, ב.
מה רבו מעשיך ה': תהלים קד, כד.
ברחמיך הרבים רחם עלינו: ראה לעיל פנחס עח, ג.

בביאור ע"פ והנה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך.
והיא מרת נפש: ש"א א, י.
בד"ה לא תהיה משכלה: תו"א משפטים עט, ב.
וימררוהו כו' ותשב באיתן קשתו: בראשית מט, כג-כד.
בד"ה ראה אנכי נותן: לעיל פ' ראה בתחלתו.
ובחרבי ובקשתי: בראשית מח, כב.
בפרדס בעה"כ ערך ושמירה אחת: "והיא צריכה שמירה שסביבה הקליפה כו'" — אוה"ת שה"ש כרך א ע' רנג. אוה"ת בא ע' שב.
בזח"ב (**דקל"א א'**): נעתק באוה"ת שמות ע' שב "בענין שומר מה מליל ליל אצטריך לנטורא" וראה גם אוה"ת ויקרא כרך ג ע' תשנ.
ודל"ח ב': "בענין ליל שמורים" — אוה"ת ויקרא כרך ג ע' תשמה שם נעתק הלשון. אוה"ת שה"ש כרך א ע' רנג. וראה גם אוה"ת שמות ע' שב.
ור"פ בראשית . . ולנטרא לה כו': "מכל סטרהא דלפי שהיא בין החוחים ע"כ דוקא נמשך בה הארת הכתר דהיינו י"ג ת"ד כדי לשמרה מן החיצונים" — אוה"ת שה"ש כרך א ע' רנג.
בד"ה צו את בנ"י את קרבני: לעיל פנחס עו, ב.
שמור זו משנה: ראה קידושין לז, א. ספרי ראה נא.
בפרדס ערך מצה: "שמורה ר"ל מקושטת ממתנת לבעלה ל' שומרת יבם" — אוה"ת שה"ש כרך א ע' רנד. וראה גם אוה"ת פ' בא ע'
בד"ה זכור ושמור בדבור אחד: "בפי' שמור מלשון ואביו שמר את הדבר [תו"א עא, ד]" — אוה"ת פ' בא ע' שב.
ע"פ ששת ימים תאכל מצות: לעיל פ' צו.
מרור זה שאנו אוכלים ע"ש . . שמררו המצרים: נוסח ההגדה (פסחים קטז, ב).
בפ' שמות בד"ה קול דודי: בתו"א פ' שמות.
קול הוא בחי' המשכה: ראה אוה"ת בהעלותך ע' שסז.
קול גדול ולא יסף: דברים ה, יט.
קלא דאשתמע: זח"א (נ, ב). [כ].
ובזח"א בראשית (**דף נ' ע"ב דר"י ע"א**): ראה אוה"ת בראשית כרך ב רסד, א שם נעתק הלשון, ובכרך ד תתכה, א. תתצה, ב.
סד"ה הבאים ישרש: תו"א נד, א.
ובד"ה וכל העם רואים: תו"א עג, ג ואילך.

ובד"ה הקל קול יעקב: בסידור עם דא"ח יח, ב ואילך. עם הגהות באוה"ת בראשית כרך ד תתכב, א ואילך.
ובד"ה ויהי קול מעל לרקיע: מאמרי אדה"ז נ"ך — יחזקאל ע' רלב. עם הגהות באוה"ת שבועות כרך ו ע' א'תשכד. וראה בהמצויין לשם.
ובד"ה משה ידבר: בתו"א פ' יתרו.
או הנסה אלקים לבא: דברים ד, לד.
בזכות הרים היינו אבות: ראה לעיל פ' תצא מ, א.
שהמה אברהם יצחק ויעקב מדות דאצילות: "ובלקו"ת בשה"ש בד"ה קול דודי מדלג על ההרים שהם האבות ויעקב כלול מכולם" — אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתג.
ופסח ה' על הפתח: שמות יב, כג.
זה השער לה': תהלים קיח, כ.
ראשית חכמה יראת ה': תהלים קיא, י.
מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
ופסח ה' . . בבחי' פתח: ביהל אור ע' תנד מציין שכאן "בפי' ופסח ה' על הפתח שהוא גילוי אור א"ס בבחי' דילוג למעלה מסדר ההשתלשלות וגילוי זה נמשך על הפתח שהוא מל', ועד"ז נת' בזהר וירא ק"ג ע"ב שלע"ל יהיו כל האורות עליונים נמשכים ומתגלים בבחי' פתח הנ"ל".
בפ' אמור דף צ"ה ע"א: "אנת הוא פתחא לאעלאה לי כו'" — יהל אור ע' תנד.
גבעות הם אמהות: ר"ה (יא, א). [כ].
ההפרש בין דילוג וקפיצה: השפת אמת (להאדמו"ר מגור) בדרושים לפסח על הפסוק מקפץ על הגבעות מציין לכאן.
במשנה פ"ח דאהלות: מ"ה.
בפי' רבינו עובדיה מברטנורה: "דולג בבהמה וחיה, וקופץ באדם, ויש אומרים דולג וקופץ תרווייהו באדם, אלא דולג שרגלו אחת מונחת בארץ ודולג בשניה, וקופץ בשתי רגליו" עכ"ל. וראה במלאכת שלמה שם "פי' הראשון שהביא רעז"ל הוא פי' הר"ש ז"ל, והפירוש השני הוא להרמב"ם ז"ל וכותיה הסכים הרא"ש ז"ל.
ובפי' המשניות להרמב"ם: "ודולג הוא שיהיה רגלו אחד קיים בארץ וידלג בשני למקום אחר. וקופץ הוא שיסיר ב' רגליו יחד מהארץ ויקפוץ למקום אחר".
בירושלמי פ"ה דביצה: ה"ב.
ועמדו רגליו ביום ההוא: זכרי' יד, ד.
והארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.

וע' בלקו"ת ס"פ משפטים: להאריז"ל. נזכר גם לקמן נא, ג. אוה"ת פ' משפטים ע' א'קעה. אוה"ת ויקרא כרך א ע' שכז.
נתבאר באוה"ת בראשית כרך א רה, ב. שם כרך ה תתקטו, ב.
בביאור ע"פ כי אתה נרי: תו"א מ, ד ובמ"מ לשם.
טורי נהורא וטורי חשוכא: זח"ג רמט, ב.
עד"ה ביום השמיני שלח ספ"א [דרושים לשמ"ע פו, סע"א] בהמוקפים, ודו"ק. וע"ל נשא (דכ"ג, א). וש"נ מזח"ג (דף רמט, ב). [כ].
ההרים רקדו כאילים: תהלים קיד, ד.
בד"ה הים ראה: לעיל פ' צו טז, ד.
ע"פ כי אתה נרי: תו"א מא, ג.
בחכמה יסד ארץ: משלי י, יט.
ע"פ שימני כחותם: לקמן מו, ב.
כל אשר תאמר אליך שרה: בראשית כא, יב.
שהי' אברהם טפל לגבי שרה בנביאות: שמ"ר רפ"א. הובא ברש"י בראשית שם. [תנחומא ר"פ שמות].
רש"י בחומש עזה"פ וגם במדרש אגדה שם יעו"ש. [כ]. ראה אוה"ת בראשית קכא, א.
טובת מראה מאד . . ותרד העינה ותמלא כדה ותעל: בראשית כד, טז.
כ"ד ספרים: ראה ת"ז תכ"א (מו, ב).
שלשה הטעימן הקב"ה בעוה"ז: ב"ב טז, סע"ב.
נקבה תסובב גבר: ירמי' לא, כא.
אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.
שם ב"ן שרשו: ע"ל ד"ה ואתחנן ספ"ג. [ראה בחקותי מז, ג]. [כ].
שהאבות הטעימן מעין עולם הבא: ראה ספר החקירה סו, א.
נעוץ סופן בתחלתן: ס"י פ"א, מ"ז.
גדול תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין מ, ב.
נמצא המעשה היא גדולה: ראה לעיל אחרי כו, ד ובמ"מ לשם. ד"ה השקיפה תשכ"ו (נד' בקונטרס ח"י אלול תש"נ) סעי' ג.
ולא המדרש עיקר: אבות א, יז.
תר"ך עמודי אור: ע"ל בחקותי (מז, ד). וש"נ. [כ].
ששרשם מבחי' כתר: ראה אגה"ק סי' כ"ט. פרדס ש"ח פ"ג.
והחכמה תחי' בעלי': קהלת ז, יב, ושם אי' החכמה בלא ו' [כ].

בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך לד, ג.
ישאו הרים שלום: תהלים עב, ג.
ה' עוז לעמו יתן: תהלים כט, יא.
או יחזיק במעוזי: ישעי' כז, ה.
והי' מעשה הצדקה שלום: ישעי' לב, יז.
וגבעות בצדקה: תהלים עב, ג.
כימי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות: מיכה ז, טו.
ע"פ כי ההרים ימושו: אולי הכוונה ללעיל פ' תצא מ, א דשם מביא הרים נק' האבות.
ארז"ל שנמשל לצבי: זח"ב (יד, א). [כ].
חכים ולא בחכמה ידייעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
בד"ה ויושט המלך לאסתר: תו"א צד, ג.
שהיו ישראל סופרים . . **הספירה**: ראה בהוספות להערות וציונים כאן.
גבי שבועות בד"ה וידבר אלקים: לעיל פ' במדבר.
ולהבין . . **בביאור היטיב**: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ט ע' עב. וראה באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתפד שנרשם בגוכתי"ק מהורש"ב: "נר' שייך לדרוש קול דודי שבלקו"ת".
וערפו אותה אל נחל איתן: דברים כא, ד.

דף טז

תדשא הארץ דשא: בראשית א, יא.
והוא לפי ענין ההרכבה והמזיג': בסה"מ תקס"ט ע' עג: "כי זהו דרכו וטבעו של כח ההיולי הרוחני להתלבש בחומר המוכן ואז נעשה צורה לחומר ההוא כפי הכנת אותו החומר, אבל אין זה עצם מהותו כלל".
בד"ה פתח אליהו: תו"א יג, ד ואילך.
זריעת הגרעין הוא בחינת העלאת מ"ן: ראה אגה"ק סי' כ בסופו (קלב, ב).
אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא.
בזהר תרומה קס"ו ב': הלשון נעתק בתו"א מד, ג.
לאו מכל אינון מדות כלל: ת"ז שם.
וכידוע מ"ש בע"ח: ע' ש' התיקון פ"ב. וב' מ"ן ומ"ד דרוש ב'. ובש' דרושי נקודות פ"ו. [כ].
כד סליק ברעותא: זח"א פו, סע"ב. [כ].
בד"ה כי תבואו אל הארץ: לעיל פ' בהר מ, ב.
ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה: לעיל פ' נצבים נ, ד.
ובד"ה הבאים ישרש: תו"א נג, ד.

ובאגה"ק ע"פ זורע צדקות: אגה"ק סי' ח (דף קיג, א).
בד"ה ששים המה מלכות: לקמן לח, ב (ושם מציין לכמה מקומות בענין זריעה). וראה ביהל אור ע' שנד סעי' ח.
וכמו מצות ספירת העומר: בסה"מ תקס"ט ע' עה נתבאר "ולהבין בתוס' ביאור בענין המצות איך שהן כדמיון הזריעה כנ"ל הנה אנו רואים במצות הקרבת העומר" ע"ש בארוכה.
יום הוא . . הנק' עומר: מובא באוה"ת פ' בהעלותך ע' תו.
יום הוא בגימט' אל הוי': נסמן לעיל פ' אמור לו, ב. בסה"מ תקס"ט ע' עו: "כידוע דגי' דיום הוא נ"ז עם הכולל שהוא גי' דאל הוי'".
ודמות פניהם פני אדם: יחזקאל א, י.
ועל דמות הכסא: יחזקאל א, כו.
מצמיח חציר לבהמה: תהלים קד, יד.
בהמות בהררי אלף: תהלים נ, י.
ותתן טרף לביתה: משלי לא, טו.
שעורה שעור ה': זח"ג קפח, ב. הטעם נתבאר בסה"מ תקס"ט ע' עז.
ומנחתו שני עשרונים: ויקרא כג, יג.
ועשרון א' לכבש האחד: במדבר כח, יג.
ונסכה יין רביעית ההין: במדבר כח, יד.
אין לך טפה . . שאין טפיים עולים כנגדה: ראה תענית כה, ב. ב"ר פי"ג, יג. ע"ל פ' שלח (מב, ב). וש"נ בדיוק. [כ].
עשר אעשרנו לך: בראשית כח, כב.
ע"פ הראיני את מראיך: לקמן כא, א.
בזהר פ' חיי שרה: קכט, א. ראה אוה"ת פ' חיי שרה כרך א קיח, א. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תרמד.
ובלקו"ת שם: להאריז"ל פ' ח"ש בדרוש ענין מערת המכפלה. וראה במאו"א מ, מג. וראה בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תרמד.
דשם ב"ן נק' המכפלה: ע' ע"ח ש' רפ"ח ניצוצין (ספ"ג) מילוי ההין כפולה ונק' מערת המכפלה. וע' תו"א ד"ה יגלה לו טעמי ר"פ ח"ש. [כ].
חטה הוא כ"ב אותיות התורה: ת"ז (תט"ז. תס"ט) דקי"ד ע"ב וע"ד, יעו"ש. וע' זח"ג (קפח, ב). [כ].
ואלה המלכים: בראשית לו, לא.

ב"ן . . שלמעלה משם מ"ה: וע"ל בד"ה אם בחקותי הב' [מז, ג]. וש"נ. [כ].
הרמ"ח מצות בשם רמ"ח אברין דמלכא: ראה תניא פ"ד. תו"א צו, ג. לעיל פ' בחקותי מה, ג. אוה"ת מג"א ע' ב'שסד.
ועיקר המשכה זו הוא בחי' גבורה: מובא באוה"ת באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרסו.
ה"ג דעתיק בוצינא דקרדוניתא: ע' בסש"ב ח"ב שהיחוה"א ספ"ד. [כ].
בד"ה כי ביום הזה יכפר: לעיל פ' אחרי כו, ג.
ובד"ה שוש אשיש: ראה לעיל פ' נצבים מח, ב.
ובד"ה ושאבתם מים: ראה לעיל סוכות פ, ג.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
בד"ה אז ישיר כו' עלי באר: לעיל פ' חקת סב, ג.
וסד"ה כי ההרים: לעיל פ' תצא מ, ד.
המצות נק' בשם לבושים: זח"א (רכד, א). [כ]. ראה גם תו"א כ, ד. לעיל פ' תצא מא, א.
כמבואר בלקו"א: פל"ז.
בעל תשובה . . בחילא יתיר: זח"א (קכט, ב). [כ].
בד"ה ואלה המשפטים: בתו"א פ' משפטים.
וזרעתי את בית ישראל: ירמי' לא, כ.
ונתתי עשב בשדך: דברים יא, טו.
בפ' שלח בד"ה ואם האכל יאכל: לעיל פ' שלח מא, ג.
כי א-ל דעות הוי': ש"א ב, ג.
ע"פ משה ידבר: תו"א סח, ד.
יונתי בחגוי הסלע: ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, ד. המאמר הוא משבת פ' משפטים תקס"ו.
חלק מהמאמר נמצא בס' מאמרי אדה"ז כתובים ח"ב ע' קטז.
הנחת הר"פ נדפס באוה"ת שה"ש ע' שיב עם הגהות. עוד הנחה באוה"ת שה"ש ע' של, שלו.
קיצורים למאמר זה נדפס באוה"ת שה"ש ע' שנג ואילך ושם חילוק הסעיפים שונה מהנדפס כאן.
לסעי' א' — ראה סה"מ תרכ"ז [הוצאת תש"ס] ע' י ובמ"מ לשם.
יונתי בחגוי הסלע: שה"ש ב, יד.
כי הנה הסתיו עבר: שה"ש ב, יא.
התאנה חנטה פגי' וגו' קומי לך רעיתי יפתי: שה"ש ב, יג.

מפרנסין ישראל: נסמן לעיל יא, ד.
שלא כל הנשמה . . מלובשת בגוף האדם: קטע מובא באוה"ת פ' ראה ע' תשסב.
מלאך בשליש עולם עומד: ראה ב"ר פס"ח, יב.
ע"ל האזינו ג' (עד, סע"ד). [כ].
אלא קצת הארה מן הנשמה: בהמשך תער"ב ח"א ע' קמב מבאר שזה בחי' נר"ן לבד והיא העבודה שבסדר והדרגה במוח ולב כו' ע"ש. וראה שם כרך ב ע' תתל ובכ"מ.
אע"ג דאיהו לא חזי: מגילה ג, א.
אין מזל לישראל: שבת קנו, א.
ראה סה"מ תרל"ג ע' רלט. בסה"מ תרנ"ח ע' קפ מציין ללקו"ת פ' האזינו עג סע"ב "פי' שבחי' טל הוא למעלה משרש ומקור נש"י שמקורם הוא במזלות דונוצר ונקה". וראה בסה"מ תרנ"ח ע' קט בשם הפע"ח דבחי' מזל הי"ג ונקה שהוא שרש נשמות ישראל שרשו גבוה ממזל ונוצר ע"ש. ראה לעיל פ' האזינו עא, ד ובמ"מ לשם.
יזל מים מדליו: במדבר כד, ז.
ונוזלים מן לבנון: שה"ש ד, טו.
לקשרה ולחברה בגוף: אינו מזכיר "להחיות" שזהו מצד בחי' נפש, ראה בארוכה בהמשך תער"ב ח"ג ע' א'תד.
בד"ה האזינו השמים: לעיל פ' האזינו עא, ד.
ובד"ה ציון במשפט תפדה: לעיל דברים א, א.
דלכאורה איפכא הוי ליה למימר: ראה אוה"ת פ' מטות ע' א'רנו.
מובא בסה"מ תרל"ג ח"ב ע' שכז. וע' שעב. וראה גם סה"מ תרע"ח ע' שלז. המשך תער"ב ח"ג ע' א'תד שיש ב' פי' א' דטהורה קאי על אצי' והב' שקאי על טהירו עילאה הוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום. וראה שם ע' א'תו.
בריאה הוא יש מאין: רמב"ן ר"פ בראשית.
עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד: נסמן לעיל א, ב. ובפ' בהר מג, ב.
בביאור ע"פ וכעצם השמים לטוהר לטהירו עילאה: תו"א עח, ג. וראה במ"מ לשם. וראה בהמשך תער"ב ח"ג ע' א'תד.
בראשית בשביל ישראל: רש"י ורמב"ן ר"פ בראשית. וראה ב"ר פ"א, ד. ויק"ר פל"ו, ד. תנחומא כ"י [באבער] בראשית סי' ג. ובלקח טוב (שם). ובמדרש אגדה (שם). [כ].
כי בישראל יש ב' בחינות . . ראשית תבואתה . . הוא ראשית ומקור התורה: מובא באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקנח ומבאר: "ר"ל שהתורה נקראת תבואתה חטה כ"ב אתוון דאורייתא".

אמרו בזהר תלת קשרין: צ"ע דבזח"ג עג, א לא נאמר ג' קשרין, כ"א ג' דרגין כו' אמנם בודאי נמצא באיזה מקום בזהר או בתי' בל' ג' קשרין. וכפי הנראה אדה"ז אמר בכל פעם בל' ג' קשרין שכן נזכר הל' בכל הדרושים (ד"ה ובכן יתקדש תרנ"ז בהחלק שלא הועתק).
בהמשך תער"ב ח"ג ע' א'תה מבאר: "שהנשמה המלובשת בגוף שהיא בחי' נברא ובע"ג וכדי שתתחבר לאוא"ס הבלתי בע"ג שזהו בחי' קוב"ה זהו ע"י התורה". ע"ש בארוכה. וראה גם שם בח"א ע' קמג.
ישראל עלו במחשבה: זח"ב (קיט, סע"א). ובזח"א (א, ב. כד, א). ובזח"ג (רכט, סע"ב. שו, ב). ובתי"ז (ו, א. כג, ב. עט, ב. פ, א. צט, ב. ק, א. קב, ב. קסז, ב. [תז"ח קח, ד]). וע' בסש"ב ח"א רפ"ב. [כ].
שישראל הוא ראשית ומקור התורה: מובא באוה"ת פ' שמות ע' עט, וכ' דכאן מפרש ראשית זהו מקור הנשמה שלמעלה הנק' מזלי' שהוא למעלה מהתורה ע"כ נק' ראשית לתבואתה שהיא התורה ובת"א נג, ג מבאר דקאי על הנשמה שבגוף שבה נזרע תבואתה . . ומבאר שיש לקיים ב' הענינים. בהמשך תער"ב ח"א ע' קמו ובח"ג ע' א'תג מבאר בארוכה ענין שפעם מצינו דנש"י גבוהים במעלתן מן התורה. ופעם מצינו להיפך שהתורה גבהה מעלתה על נש"י.
קדש ישראל לה': ירמי' ב, ג.
ומקור התורה: ראה לקמן כו, ד.
ויקם עדות ביעקב: תהלים עח, ה.
פי' היכל תשבע"פ: ראה אוה"ת בראשית כרך ז תתשעח, א ובמ"מ לשם.
בפרדס בעה"כ ערך מזל: הלשון נעתק באוה"ת בראשית כרך ד תשנו, ב: "הכתר נק' מזל ע"ש והטעם כי הוא המשפיע ומזיל ומרכיב לכל הספירות וכמו שהמזל הוא עליון כן זה עליון לכל האצי' עכ"ל".
וערך זכות: ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' מד ואילך.
ובזהר ס"פ אחרי (**דע"ז ב'**): "דיחוד ו"ה הוא ע"י החסד ואיש כי יקח אחותו חסד הוא, אך יחוד י"ה לא תלייה חיבורא דלהון בחסד אלא במזלא תליא" — ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' מד. ונזכר לעיל פ' מטות פו, ב. שמע"צ צ, ב.
תפלה הוא מלשון התחברות: ראה תו"א עט, ד.
התפלה היא סולם מוצב ארצה: זח"א בהשמטות רסו, ב.
עד שמגיע לק"ש: מובא באוה"ת ויקרא כרך א ע' פט.

דף יז

צדיקים יושבין ונהנין: ברכות יז, א.
ואהבת את ה"א: דברים ו, ה.
ואהבת מלשון אבה: ראה לעיל פ' נשא כו, ב וש"נ. בלק עא, ב. פח, ד. ואתחנן ט, ב. תו"א לב, ג.
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
ודברת . . מלשון ידבר עמים: ראה אוה"ת בשלח ע' תרנב.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: זח"ב קסב, ב.
לעשות את כל דברי התורה הזאת: דברים לב, מו.
בד"ה שיר השירים: לעיל ב, א.
ובד"ה השמים כסאי: תו"א פ' בראשית.
ובד"ה תורה צוה לנו משה: לעיל פ' ברכה.
א"ת בניך אלא בוניך: ברכות סד, א. וש"נ.
קומי לך: שה"ש ב, יג.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.
ע"פ אלה מסעי: לקו"ת פ' מסעי.
שו"ה שע"י — (**וכ"פ ויו"ד**: ראה לעיל פ' צו יב, א.
מצוה . . מצות המלך: אסתר (ג, ג). ובזח"ג (קעה, ב). [כ].
והנה בחי' מל': ראה אוה"ת שלח ע' תריט.
יביאו לבוש מלכות: אסתר ו, ח.
ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
כי שמים כעשן נמלחו: ישעי' נא, ו.
השמים החדשים: ישעי' סו, כב.
סד"ה את שבתותי תשמרו:
שאין מלך בלא עם: פדר"א (פ"ג). [כ].
הוד והדר לבשת: תהלים קד, א.
בד"ה תקעו בחדש שופר: לעיל דרושים לר"ה נג, ד ואילך.
בד"ה בשעה שהקדימו: לעיל פ' במדבר יג, ד.

בד"ה יביאו לבוש מלכות: תו"א מג"א צ, ג.
סד"ה ועשית בגדי קדש: תו"א פב, ד.
בפסוק ואלה המשפטים: תו"א עה, ד.
וסד"ה לא תהיה משכלה: תו"א עט, ג.
ובפ' חיי שרה בד"ה להבין משארז"ל: תו"א טז, א.
אלביש שמים קדרות: ישעי' נ, ג.
חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
זה לעומת זה: קהלת (ז, יד). [כ].
ואני בתוך כו': יחזקאל א, א.
ועיין בזהר בפ' וישב . . האזינו רצ"ג סע"ב: נעתקו באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתח ואילך על הפסוק אלביש שמים.
בד"ה כי ההרים ימושו: לעיל תצא מ, ד.
ע"פ ועתה יגדל נא: לעיל שלח לט, א.
וע"פ אסרי לגפן: תו"א מו, ג.
לכתך אחרי במדבר: ירמי' ב, ב.
אך בזמן שאין בהמ"ק קיים: ראה אוה"ת שה"ש ע' עז.
דבלא דו"ר לא פרחא לעילא: ת"ז ת"י.
בד"ה מים רבים: תו"א ח, ג ואילך.
מראות אלקים: יחזקאל א, א.
במראה אליו: במדבר יב, ו.
ויצעק אל ה' בצר לו: ראה תהלים קז, ו.
במקם שבע"ת עומדין: ברכות לד, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ ה'תש"ט ע' 183-4. ובכ"מ.
דמשכין לי' בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
את האור כי טוב: בראשית א, ד.
ויצעקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, ו.
בד"ה שובה ישראל: לעיל ש"ש סד, ד ואילך.
בד"ה וישב יעקב: תו"א כז, א.
ביאור ע"פ יונתי: כנראה שמאמר זה הוא הנחת כ"ק אדה"א. וראה הנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ו ע' קט. בשינויים והגהות באוה"ת שבועות ע' צה ואילך. בכותרת: נאמרה יום א' דשבועות.

באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתצא כענין קיצורים (להנחה שנדפס בסה"מ תקס"ו ע' קט).
ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.
בענין המחשבה באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תלג מציין: "וע' מענין מחשבה בביאור ע"פ יונתי בד"ה כי לא מחשבותי מחשבותיכם, ובד"ה למנצח על השמינית [— לקו"ת פ' תזריע] מחשבה שלמעלה מהרצון והנה מחשבה עילאה שולטת על הכל".
כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.
ומבואר במ"א שאינו מובן לפי פשוטו: כן הלשון גם במאמרי אדה"ז נביאים ע' רלב (ובאוה"ת במדבר ע' א'תכח). אוה"ת יתרו כרך ח ע' ב'תתקעח.
שאין לו דמות הגוף: פיוט "יגדל". ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"א.
הרהור . . לא עביד מידי: ע' ברכות (כ, ב). וש"נ. ובסש"ב ח"א (ר"פ לח). ולה"ט כמ"ש בזח"ג (קה, א). וריש קו"א [קנג, ב] מסש"ב, עיי"ש. [כ].
לא תפעול שום פעולה מורגשת: ראה אוה"ת משפטים ע' א'רעח. ובביאוה"ז להצ"צ ע' רנט ואילך.
בד"ה תקעו בחדש: לעיל ר"ה נה, א ואילך.
כמ"ש בזהר: ח"ב כ, א.
וע' לעיל עקב (טז, רע"ד). וש"נ. [כ].
באוה"ת פ' שלח ע' תקיא-תקיב מציין ע"ז: "ומ"ש בשם הזהר דבמחשבה אחת נבראו כל העולמות, כ"כ עוד בד"ה ביאור הדברים ע"פ שחורה אני ונאוה ושם פ"ג [— לקמן] ונזכר מזה ג"כ בסידור בד"ה הקול קול יעקב".
כי אלף שנים בעיניך: תהלים צ, ד.
בד"ה צאינה וראינה: בתו"א ז, ד ואילך.
בד"ה נר חנוכה: תו"א מא, ד.
כל אשר חפץ ה' עשה: תהלים קלה, ו.
להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
ע"פ ויהי קול מעל לרקיע: מאמרי אדה"ז נביאים ע' רלג. ראה אוה"ת במדבר ע' א'תכח. ובאוה"ת שמות כרך ח ע' ב'תתקעז.
ועמ"ש עוד במ"א: אולי הכוונה לד"ה ביאור ע"פ יביאו לבוש מל' הנזכר לקמן. ונדפס בתו"א מג"א.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות: תו"א צב, ב.
והנה ישראל עלו במחשבה: נסמן לעיל פ' נצבים מז, ג ובכ"מ.

איהו וגרמוהי חד: ת"ז בהק' (ג, ב).
כי הרי באצילות בלאו הכי נמי איהו וגרמוהי חד בחי' ביטול: בסה"מ תקס"ו ע' קי (הנחת כ"ק אדה"א מגוכתי"ק) יש כאן ביאור: "הכל בבחי' א"ס כי גם הכלים שנק' גרמוהי אין הענין שלהם כמו בחי' בריאה מוגבלת ממש יש מאין אלא הם בבחי' א"ס בבלתי גבול רק שהם בחי' כחות אלקיי' המצמצמי' האור וכל שהוא בבחי' אצי' הרי עדיין הוא בחי' אלקי ממש כידוע, וא"כ הגילוי שם אין זה בבחי' נפרד מעצמותו עדיין, ועיקר הכונה הי' שיתגלה כבודי בנפרדים יש מאין דוקא וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו' שעיקר הכבוד הוא לרחוקי' כו' כמ"ש במ"א וד"ל".
צחוק עשה לי אלקים: בראשית כא, ו.
בד"ה ששים המה: לקמן לח, ב.

דף יח

בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים: תו"א ג, א.
ובד"ה לא הביט און ביעקב: לעיל בלק ע, ג ואילך.
רמ"ח מ"ע הם רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
בד"ה אלפי שנאן: תו"א עב, א.
ובע"ח שער א"א פ"ב: "הנה הם אותן הט' היכלין הנזכר פ' נח דס"ה ובסוף פ' פקודי דרס"ט ודרכ"ו".
רמ"ג . . רמ"ח: וע' בע"ח ש' פרקי הצלם (פ"ו) חשבון רמ"ח. [כ].
והנה ענין מתן תורה: ראה אוה"ת תולדות כרך ד תתלב, ב. אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תשטז.
שהקב"ה מניח תפילין: ברכות ו, א.
תפילין . . ציצית . . סוכה . . ולולב: בסה"מ תקס"ו מזכיר כאן תפילין . . אתרוג. ואח"כ מזכיר תפילין וציצית. ומסביר שם "כמו התפילין ממשיכי' בחי' מקיפי' דאור אבא והאתרוג מבחי' מלכות והסוכה מקיפי' דאימא".
חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
גילוי . . שבאצילות . . בעשיה ממש: וע"ל נצבים (מט, ב). וש"נ. [כ].
אך איך יהי' התקשרות . . מבחי' סוכ"ע: באוה"ת שבועות ע' קעה כ' שכאן מבאר שהקשר בין העשי' עם האצי' זהו ע"י א"ס ב"ה שלמעלה מאצי' "ואפ"ל שזה נמשך ע"י אתכפי' דנה"ב משום דכד אתכפייא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין", אבל שם מפרש "שעיקר עלי' זו זהו ע"י בירור נה"ב" ע"ש.
בד"ה למנצח על השמינית: לעיל פ' תזריע כא, א.

בד"ה להבין מפני מה יו"ט דפסח: לעיל פ' ויקרא טז, א.
ובביאור ע"פ ויקח קרח: לעיל קרח נב, ד.
והנמשל מזה למעלה דהשתלשלות: בסה"מ תקס"ו ע' קיא מבאר זה באריכות.
ע"פ ויהי קול מעל לרקיע: מאמרי אדה"ז נביאים ע' רלג ובאוה"ת שמות כרך ח ע' ב'תתקעז.
בד"ה זכור את יום השבת לקדשו: תו"א פ' יתרו.
בד"ה שה"ש: לעיל א, ג.
ובד"ה שחורה: לעיל ד, ג ואילך.
ותורה שם בישראל: תהלים עח, ה.
באוה"ת פ' פנחס ע' א'קמה מציין לכאן, שכאן מבאר שישראל למעלה מהתורה, ושם מבואר שישראל למטה מהתורה, ע"ש.
שע"ז אמרו מחשבתן של ישראל: ע"ל כאן רפ"ב מב"ר (פ"א). [כ].
בישראל יש ב' בחי' הא' מציאותן ושרשן במחשבה הקדומה . . והב' . . מקור הנשמה המתפשטת ומתלבשת בגוף: ראה בהמשך תרס"ו ע' רל (ד"ה וידבר במדבר סיני) שלפי"ז אינו מובן מה"ע מחשבתן של ישראל קדמה כו' הלא כל העולמות והנבראים מושרשין בא"ק ומהו ההתחדשות בזה בנש"י הלא מצד השרש הנה שרש כל הנבראים הוא במחה"ק דא"ק. ומתרץ שם החידוש בנש"י לגבי כל הנבראים שגם למטה יש בהם גילוי הארת בחי' שרשם ומקורם שבא"ק, שזה הכח דמס"נ, ע"ש בארוכה.
באוה"ת פ' וארא ע' קכג מציין לכאן וז"ל: "ולפמ"ש בד"ה יונתי י"ל כי זהו ב' בחי' שיש בהנשמה הא' שרשה ומקורה למעלה והוא רק בחי' [בבחי'] מקיף על הנשמה המלובשת בגוף זהו הנקרא ישראל סבא, והנשמה המלובשת בגוף ונה"ב נקראת ישראל זוטא" ע"ש.
ונקרא ישראל דלעילא: "פי' ישראל דלעילא היינו ז"א דאצילות ונק' ישראל ע"ש לי ראש היינו המוחין חב"ד הנמשכים ומתלבשים בהמדות עליונות ועי"ז מאיר בכל העולמות" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקז, ע"ש באריכות.
ישראל זוטא: זח"ב (מג, א. רטז, א). וע"ע בפרדס ש' ערכי הכנויים (ספ"י). [כ].
ונק' ג"כ אימא תתאה ומטרוניתא: בסה"מ תקס"ו ע' קיב מבאר כאן ב' ענינים ביעקב א' ישראל דלעילא והב' ישראל זוטא ע"ש.
אימא תתאה: זח"א (נ, א. רמז, ב). זח"ב (פד, א). זח"ג (רנג, א). ובת"ז (כג, א. עד, ב. קכ, ב. קלא, ב). [כ].

ומטרוניתא: זח"ג (סט, א. עז, ב. קי, א. קיד, ב. קטו, א). ובת"ז (ו, ב. ג, ב. יד, ב. טו, א). וע"ל פ' צו (טז, ג). ע' מאו"א ערך אם ספ"ט. ומערכת מ' סי"ח. ובסש"ב ח"א (רפנ"ב). [כ].
ישראל מתקשראן באורייתא: זח"ג עג, א.
אל תקרי בניך אלא בוניך: סוף ברכות.
בחכמה יבנה בית: משלי כד, ג.
בד"ה באתי לגני: לקמן לא, ד ואילך.
בד"ה ויאכילך את המן: לעיל פ' עקב. אולי הכוונה לד"ה שאח"כ ד"ה ואכלת ושבעת.
בזהר בפ' ויחי דרמ"ה סע"א: ראה לקמן מט, ג. וראה הלשון לקמן בהוספות להערות וציונים לכאן. וראה באוה"ת שבועות ע' צח. פ' תשא ע' א'תתקסא.
ע"פ כי תצא: לעיל תצא לו, סע"א ואילך.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.
כך ע"י התורה . . בחכמה עילאה: "והיינו המשכת נשמתא עילאה שבזהר הנ"ל [— ויחי דרמ"ה] שיומשך בכל הע"ס דאצילות כנ"ל" — אוה"ת שבועות ע' צח.
יביאו לבוש מלכות: אסתר ו, ח.
אלביש שמים קדרות: ישעי' נ, ג.
שממית בידים תתפש: משלי ל, כח.
לו ישמעאל: בראשית יז, יח.
סד"ה מצה זו: לעל פ' צו.
ובד"ה ויאבק: תו"א כו, א ואילך.
באוה"ת שבועות ע' צח נוסף: "ובפ' לך לך בד"ה אנכי מגן לך".
כל האומר אין לי אלא תורה . . אלא תורה וגמ"ח: יבמות קט, ב. והנה סיום מרז"ל זה "אלא תורה וגמ"ח" אינו בש"ס שם. וי"ל עפמש"כ בלקו"ת ד"ה כי תשמע בקול ס"ג וז"ל: אמרז"ל כל האומר כו' שהפי' הפשוט הוא שצריך שיעסוק בתורה וגמ"ח כו' כללות המלכות. — ולהעיר מיבמות קה, א. אגה"ק ס"ה. — סה"מ תש"ח ע' 266 בהערה.
וע' בזהר פ' בלק (**דף ר"ד ב**'): ראה ביאוה"ז לאדה"א קט, ב. וראה אוה"ת בהעלותך ע' משג.
אברהם שיצא ממנו: פסחים נו, א. ספרי דברים ו, ד. לב, ט.
ויגש אליו יהודה: בראשית מד, יח.
ועמ"ש מזה ע"פ ויגש: בתו"א מד, א.
ואתחנן אל ה' בעת ההיא: דברים ג, כג.
ועת לכל חפץ: קהלת ג, א.

בד"ה בשעה שהקדימו: לעיל במדבר יג, ד.
בד"ה תקעו בחדש שופר: לעיל ר"ה נד, א.
בד"ה כי תשמע בקול: ראה לעיל פ' ראה כג, ג.
בפ' לך לך בד"ה והבדילה הפרוכת: תו"א יב, ד. וראה ד"ה מצה זו תר"מ סעי' מה.
בפי' השמים כסאי: מאמרי אדה"ז נ"ך ע' קצה.
בד"ה עבדים היינו: בסידור שער חג הפסח.
הכסא כס א' לבוש ומסך הנ"ל: באוה"ת שבועות ע' צט נוסף: "וע' בע"ח שער כסא הכבוד שהכסא נמשך מאורות המתנוצצים מכח"ב, וז"ש בתניא פרק נ"ב ומה הלבוש כו' ע"ש שהלבוש שרשו גבוה יותר, ועוד יובן ענין זה ממ"ש בפ' חיי שרה בד"ה להבין ענין מה שאמרו רז"ל כו' גבי מש"ש והענין דכתיב ויבא משה בתוך הענן כו' כמ"כ תומ"צ כו'".
ע"פ ואברהם זקן: ראה תו"א טז, ב.
בד"ה והבדילה הפרוכת: תו"א פ' לך לך.
יפיפית מבני אדם: תהלים מה, ג.
סד"ה ועשית בגדי קדש: תו"א פב, ד.
והנה מבואר במ"א: ראה דרך מצותיך עז, א. אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תצ ואילך.
לסעי' ד: באוה"ת פ' ראה ע' תשעג יש כעין קיצור מסעי' זה.
בחי' קומי לך . . והכתיב לכי בכ"ף יו"ד: מובא באוה"ת פ' ברכה ע' א'תתעט בשינוי הסדר. וראה גם אוה"ת פ' תצוה ע' א'תקפט.

דף יט

בד"ה ואהיה אצלו אמון: לעיל במדבר יח, ב.
בפ' כי תשא בד"ה זה יתנו: תו"א פו, ג ואילך.
ובאגה"ק ע"פ מה יפית: סי' יח. וראה בליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.
והנה ענין קומי לכי היינו ע"י התפלה: ראה באוה"ת פ' כי תצא ע' תתקמ שמציין לכאן: "וכן ביאר בד"ה יונתי . . שגילוי מזלי' של הנשמה בהנשמה שלמטה זהו ע"י התפלה והתורה ע"ש בענין קומי לך".
כי התפלה יש בה מהארת בחינת שבת: ראה לעיל פ' פנחס עו, ב. וראה אוה"ת פ' בשלח ע' תרנה.
בד"ה ויקהל משה: תו"א פז, ד ואילך.
בפע"ח שער השבת פכ"ג: נתבאר בארוכה באוה"ת פ' תצוה ע' א'תקפט.
וה' הולך לפניהם יומם: שמות יג, כא.
בזהר פ' בלק דקצ"א ע"ב: ראה אוה"ת פ' מטות ע' א'שכז.

כי הנה הסתיו עבר: שה"ש ב, יא.
סוכת דוד הנופלת: עמוס (ט, יא). [כ].
שבמקום שבעלי תשובה עומדים: ברכות לד, ב. ראה לעיל יז, ג.
ע"פ ואני אראה בשונאי: ראה לעיל שמע"צ צב, ב.
רווחא לבסומי שכיח: בגמרא הגי': לבסימא. במגילה פי' רש"י: "ריוח מצוי לדבר המתוק בתוך המעיים". ובעירובין פרש"י: "כלומר המעיים מתרווחין לפנות מקום לדבר מתוק".
התורה שנק' לחם: ת"ז בהקדמה בתחילתה.
אני תורתך שעשעתי: תהלים קיט, ע.
בפ' יתרו בד"ה וכל העם רואים: ת"א עד, א.
סד"ה ועשית בגדי קדש: תו"א פב, ד.
עוד ביאור: ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.
נובלות חכמה שלמע' תורה: ב"ר פי"ז. ז. מציין לקמן.
כי כשר או פסול: ראה קו"א דוד זמירות.
הארת החכמה המתלבשת במדות: ראה סה"מ פר"ת ע' צח.
בד"ה השמים כסאי: תו"א א, ב.
קדש ישראל לה': ירמי' (ב, ג). [כ].
ישראל עלו במחשבה: ב"ר רפ"א.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
אכן נש"י שעלו במחשבה: דה"ק שבכאן ע' בסש"ב (פ"ב). [כ].
בנים אתם לה': דברים יד, א.
בני בכורי ישראל: שמות ד, כב.
הבן הנמשך ממוח האב: ת"ז (תי"ח) לה, א. [כ].
משה כבד פה . . תושב"כ: זח"ג (כח, רע"א) רע"מ. [כ].
בד"ה משה ידבר: תו"א פ' יתרו.
שהתו' נק' כלה ומאורסה: פסחים מט, ב.
רב ספרא לרבא משה שפיר קאמרת: שבת קא, ב.
והן הנשמות שנק' אחים וריעים: באוה"ת פ' כי תצא ע' תתקלט מציין לכאן. וראה בארוכה בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תקמו ואילך.
למען אחי ורעי: תהלים קכב, ח.
זהר ח"ב דקכ"א סע"ב: זכו ישראל לאתקרי אחים להקב"ה כמ"ש למען אחי ורעי — יהל אור ע' תפז.

ח"ג ד"ז ע"ב: לבתר קרא לון בנים הה"ד בנים אתם לה' אלקיכם לבתר קרא לון אחים הה"ד למען אחי ורעי — יהל אור ע' תפה. וראה שם ע' תפו.
נקראים אחים לז"א דאצילות: "כשנאצלה ז"א דאצי' מאו"א נאצלו נשמות ג"כ מאו"א, ואלו הנשמות הם נשמות דאצי' עליון ממש שנקראים אחים ורעים לז"א" — סה"מ תרנ"ה ע' נב ע"ש. ועיין ג"כ בסה"מ תרל"ג ח"א ע' מט.
וכמשנ"ת ג"כ בביאור: [לקמן מ, סע"א] בסופו. [כ].
אבל נשמה דאצילות היינו בחינת אלקות . . מבחי' הכלים דאצי': מובא בד"ה ויצב שם — תרנ"ה ע' נג ומוסיף: "צ"ל שהכוונה על הכלים דאו"א. וצ"ע".
שיעור קומה: ע"ל שחורה (ח, ג). וש"נ. [כ].
ע"פ מאמר הזהר פ' פנחס: ביאוה"ז לאדה"א דף קיד, ג ואילך. ובביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תקמו ואילך.
וכדמשמע בזהר ויקרא (**דכ"ד סע"ב**): ראה לעיל פ' שמיני יט, א.
ישראל מתקשראן באורייתא: ראה לעיל טז, ד: אמרו בזהר. ראה זח"ג עג, א.
כולן שרשן מאצילות העליון ממש: ראה אגה"ק סי' טו.
ע"פ ואלה המשפטים: תו"א עה, ד.
באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי: סי' כ (דף קל, א). וראה בליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק לשם.
בד"ה לסוסתי: לעיל יא, ד ואילך.
ישראל מפרנסין: זח"ג (ז, ב). וע"ל רד"ה הנך יפה [יג, ג], יעו"ש. [כ].
שמים אש ומים: חגיגה יב, א.
ועשיתם אתם וארז"ל כאילו עשאוני: ויקרא כו, ג. זח"ג קיג, א. ויק"ר פל"ה. ז.
בד"ה צאינה וראינה: לקמן כא, ד.
שאו ידיכם קדש וברכו את הוי': תהלים קלד, ב.
יאר פניו אתנו: תהלים סז, ב.
בד"ה כי עמך מקור חיים: בתו"א לד, סע"ד ואילך.
השקיפה ממעון קדשך: דברים כו, טו.
בביאור ע"פ שחורה אני: לעיל ז, ד.
ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.
יביאו לבוש מלכות: אסתר ו, כ.
ותלבש אסתר מלכות: אסתר ה, א.
ישראל אשר בך אתפאר: ישעי' מט, ג.

אלביש שמים קדרות: ישעי' נ, ג.
מלך אלקים על גוים: תהלים מז, ט.
בד"ה בחדש השלישי: תו"א סז, ג.
ואלה המלכים אשר מלכו: בראשית לו, לא.
ולא ילבש גבר: דברים כב, ה.
שבתוהו . . נקודות . . ובתיקון . . פרצופים: ע' ע"ח ש' הכללים (פ"א-ב). [כ].
בד"ה ויהי בשלח פרעה: תו"א סא, ב.
ובד"ה ויאבק איש עמו: תו"א כו, ג.
בד"ה פי' מגן אברהם: תו"א יב, א.
ובד"ה והבדילה הפרכת לכם: תו"א יב, ג.

דף כ

בביאור ע"פ והיה לכם לציצית: לעיל פ' שלח מה, ב ואילך.
דקרו לי' אלקא דאלקיא: מנחות קי, א. ראה לקו"ש לפ' וארא תשמ"ב הע' 33.
מלך אין באדום: מ"א כב, מח, ושם כתי' ומלך בוי"ו. [כ].
דבגלותא קב"ה סליק לעילא: זח"א רי, א.
זח"ג (ז, ב. כ, ב). [כ].
וכמ"ש בפע"ח: ש' חהמ"צ (פ"א). [כ].
אם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.
בד"ה וארא אל אברהם: תו"א פ' וארא.
ובד"ה שיר המעלות: תו"א כח, ד.
בד"ה כי ההרים ימושו: לעיל כי תצא מ, ד.
והנה ידוע בע"ח: ע' ש' סדר אצי' מרח"ו (פ"א). ושם בש' דרושי אבי"ע (ספ"ב). וסוף ש' כללות אבי"ע (פ"ד). ובש' סדר אבי"ע (פ"ב). [כ].
כ"ה גם בכ"מ. ובסה"מ תש"ג ע' 168 בהערת כ"ק אדמו"ר: כ"ה גם בלקו"ת אמור לג, ג ובכ"מ. ובדרך מצותיך מצות קידוש השם נסמן לפע"ח שער נפ"א פ"ד ה' ו'. וראה ג"כ שט"ל דרוש י' יא. לקו"ת נשא כב, א. תו"א מקץ לה, ד. לקו"ת אמור לב, ד. ובכ"מ. עכ"ל. באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרמה שם מעתיק לשון הלקו"ת אמור לג, ג וכ' "מ"ש האריז"ל" וכ"ה בסה"מ תקס"ג ובמאמרי אדה"א ויקרא ח"א ע' תרכא. אוה"ת תולדות (בראשית כרך א) דף קנה, ב.

בפע"ח שער הק"ש פרק י"א: "ואנו מקדימין תחלה זיווג או"א בק"ש וא"כ גם או"א מנין להם כח הזיווג אם לא שיקבלו תחלה מן זיווג עליון הסתום מן א"ס". וראה גם ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תכג.

בביאור ע"פ ונקדשתי: לעיל פ' אמור לג, ג. וראה במ"מ לכמה ענינים שנתבארו כאן.

אמר המגיד להב"י שיזכהו למס"נ עק"ה: מגיד מישרים ר"פ בראשית, סד"ה הלא לך למנדע. פ' אמור, ד"ה אח"כ א"ל. פ' בחקותי ד"ה ביום הנזכר. ובכ"מ.

ראה אוה"ת ויקרא כרך ב ע' תצ וע' תקמט. אוה"ת דרושים ליוהכ"פ (דברים כרך ה) ע' ב'קלז. לקו"ש חכ"א ע' 176 ואילך.

למסור נפשו באחד בק"ש: נתבאר באוה"ת פ' תרומה ע' א'שסז בדיוק הלשון באחד ולא אמרו למס"נ בבכל נפשך. ומפרש שם שענין מס"נ באחד הוא ענין מסירת הרצון כמו שמבואר בתו"א בד"ה רני ושמחי האי לו, ב. וכ"ה גם באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תריב אוה"ת שבועות ע' קמג ובכ"מ.

במעלת התשובה דבחילא יתיר: זח"א קכט, ב.

יש קונה עולמו: ע"ז יז, א.

והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.

הוד והדר לבשת: תהלים קד, א.

בפי' מאה"ז פ' בלק: ביאוה"ז לאדה"א קב, א.

ויצעק אל ה' בצר לו: ראה תהלים קז, ו.

ובפרדס שער ממטה למעלה: פ"ד. וראה גם לעיל פ' חקת סג, ג.

ואהבת את ה' כו' בכל מאדך: דברים ו, ה.

בד"ה פתח אליהו בפ' וירא: תו"א יד, א.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

הדבק במדותיו מה הוא רחום: סוטה יד, א. ראה סה"מ תרנ"ד ע' קנא ואילך.

הודו על ארץ ושמים: תהלם קמח, יג.

בת"ז כתר עליון: בהקדמה (פתח אלי').

כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.

והחכ' מאין תמצא: איוב כח, יב.

אור חדש על ציון: נוסח אשכנז קודם "יוצר המאורות". [כ].

כמ"ש בפע"ח . . מן מוחי או"א עצמן: "ופי' מן מוחי או"א עצמן כו' היינו מבחי' האור א"ס המלובש בחכמה כמ"ש הוי' בחכמה וכמ"ש בתניא פל"ה בהג"ה" — אוה"ת פ' וזאת הברכה ע' א'תתקד. באוה"ת — סידור ע' ז כ' שצ"ע על הפע"ח, (ואולי זה הצ"ע

הוא מה שכתוב לקמן "אך מ"ש בלתי שיקבלו מלמעלה צריך ביאור"). וראה גם באוה"ת פ' חיי שרה קיג, א.

להוציא נשמות חדשות: ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתכו שמציין לפע"ח זה. ומוסיף "דר"ל לגבי יחוד דחיות העולמות הנק' שארה שהוא רק קיום העולמות כמו שהן עתה, הנה לגבי זה נק' יחוד דחידוש נשמות ישנות בשם המשכת אור חדש" ע"ש בארוכה מע' תתכה ואילך בענין נשמות חדשות. וראה גם באוה"ת פ' לך לך כרך ד דף תשכז, ב ואילך.

ואין כל חדש: ראה אוה"ת פ' לך לך כרך ד תשכז, ב.

בע"ח שער תיקון נוקבא פ"ב אות ה': נעתק באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תסח עם הגהות. ובתוס' הגהות בסה"מ תרנ"ב ע' כח. אבל בב' המקומות הנ"ל מביאים זה לענין מעבר והתלבשות.

ספ"ד דמגלה: לא, ב.

שבמשנה תורה משה מפי עצמן אמרן . . משא"כ בתורת כהנים: ראה גם אוה"ת ויקרא כרך ג תתמ ואילך. דברים ע' ו. סה"מ תרכ"ו ע' שטז. לקו"ש חי"ט ע' 11 בארוכה. וראה באוה"ת ויקרא כרך ד ע' תתמ איך הוא מפי עצמו וברוח הקדש. ראה גם לקו"ש חט"ז ע' 208 הערה 41.

בזהר . . ויחי . . ובפ' בלק: ראה גם לעיל ויקרא א, ד.

שבשעה שאינו שליח הרי הוא אומר קק"ק: ראה בקו"א לתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח דף קנט, א.

ועד"ז יובן ההפרש . . שאין ערוך זה לזה: באוה"ת פ' דברים ע' ו מפרש שזהו ההפרש בין מעבר להתלבשות. ובאוה"ת ויקרא כרך ד ע' תתמ שההפרש בין חכ' דא"ק לבינה דאצילות.

בפרשה ויקרא דף ז' ע"א: ראה אוה"ת יתרו ע' תתמד.

בד"ה וידבר דעשרת הדברות: לעיל במדבר טו, ג.

מאד זה יצה"ר: ב"ר פ"ט, ז. קה"ר פ"ג, יא. זח"א יד, א. יט, ב. זח"ב סח, ב. קנ, א.

ותורה שם בישראל: תהלים עח, ה.

אני תורתך שעשעתני: תהלים קיט, ע.

ואהי' שעשועים יום יום: משלי ח, ל.

בד"ה ואהיה אצלו אמון: לעיל במדבר יז, ד ואילך.

וזהו ההפרש בין הלימוד שקודם התפלה: ראה גם פ' ברכה צו, ב.

אבא בנימין אומר על תפלתי: ברכות ה, ב. ראה גם לעיל פ' ברכה צו, ב.

בד"ה באתי לגני: לקמן לב, א ואילך.
בד"ה כי תשמע בקול: לעיל פ' ראה כג, רע"ב.
בביאור ע"פ תורה צוה לנו משה: לעיל פ' ברכה צה, ב ואילך.
פושעי ישראל מלאים מצות: חגיגה כז, א.
משל לשנים שצלו פסחיהן: נזיר כג, א.
ת"ת . . כתר לז"א: ע"ח (ש' מיעוט הירח פ"א מ"ק). [כ].
בע"ח שער עשרים: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו הוא (שכ"א). [כ]. ראה לעיל פ' ראה כח, ב. לעיל פ' קדושים ל, ב. אוה"ת ויקרא כרך א ע' קמא.
ת"ת וכתר הכל ענין אחד: ראה לעיל פ' בחקותי ל, ב. אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תשמט מבאר הטעם דשניהם הם בחי' כח ההתחברות כמו כתר הוא הממוצע בין המאציל לנאצלים, כן תפארת מחבר הבינה עם המל' ע"ש.
וירא אלקים את האור כי טוב: בראשית א, ד.
בד"ה הן עם אחד: תו"א י, ב.
ובד"ה אם בהרת קדמה: לעיל תזריע כ, ג.
ע"פ המאמר . . פ' חיי שרה (**דקל"ג א**'): ראה ביאוה"ז לאדה"א.
והרמ"ז בפ' וירא: מובא גם לעיל פ' ראה כח, ב.
סד"ה וה' הולך לפניהם: תו"א סד, ד.
ישראל עלה במחשבה: ב"ר רפ"א. ראה לעיל פ' צו טז, ג וש"נ.
סד"ה אני ישנה: לעיל שה"ש לד, ד.

דף כא

בע"ח שער הנסירה ספ"ג: ראה לעיל פ' ברכה צו, א.
בד"ה תקעו בחדש: לעיל ר"ה נד, א.
נפלה ולא תוסיף קום: עמוס ה, ב.
אם ישראל עושין תשובה נגאלין: סנהדרין צז, ב.
בזהר ויקרא (**ד"ו ע"ד**): נזכר גם לעיל פ' מטות פד, ב.
ביום השלישי יקימנו: הושע ו, ב.
בד"ה כי תצא: לעיל לו, ג.
כי הנני בא ושכנתי: זכרי' ב, יד.
טלא דנטיף מעתיקא קדישא: זח"ג קכח, ב. קלה, ב.
ע"ל ר"פ עקב (יג, סע"ד). וש"נ. [כ].

צאינה וראינה: מאמר זה הוא משנת תקע"ב ליל ש"פ תצוה. — ראה הנסמן להלן כב, ב בהביאור.

באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתצג נדפס הנחה אחרת מגוכתי"ק הצ"צ עם קיצורים. הגהה באוה"ת שה"ש כרך ב ע' שפח.

ראה ד"ה צאינה תשמ"ב.

בבוך 4 דף סג, א רשום על המאמר "פ' קדושים". וכן בכמה מאמרים מציין כ"ק הצ"צ לד"ה זה "בפ' קדושים".

הדרוש במאמרי אדה"א נ"ך ע' רמט מיוסד על ד"ה זה.

וראה פלח הרמון שה"ש מה, ב שמיוסד על מאמר זה.

ראה לקוטי לוי יצחק — אגרות ע' קח. ואילך.

ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.

צאינה וראינה: שה"ש ג, יא.

ביום חתונתו זה מ"ת: תענית כו, ב.

לא זז הקב"ה מחבבה לכנס"י עד שקראה: זח"ג רסב, א. שמו"ר פנ"ב, ד.

רש"י שה"ש (סוס"י ג). ובפסקדר"כ פסקא ויהי ביום כלות משה. ובתנחומא [באבער] פקודי [ח]. ובשמו"ר (ספנ"ב). ובשהש"ר (ג [יא, ב]) עה"פ בעטרה שעטרה לו אמו. וע' ילקוט שה"ש ר' תתקפו [בסופו]. וכוונת אדמו"ר כאן במכוון בלה"ט מזח"ג (רסב, א). [כ].

בשם הקב"ה: ראה לעיל תזריע כב, ג ואילך. דרך מצותיך קב, ב. אוה"ת פנחס ע' א'רי.

היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.

בד"ה רני ושמחי בפ' מקץ: תו"א לו, א. באוה"ת שה"ש ע' תתצד: "וכמ"ש במ"א שזהו לשון מארז"ל גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם ולא אמרו יודע אלא גלוי וידוע שא"א להתלבש בידיעה זו אלא שממילא גלוי וידוע ע"ש)".

וע"פ ארדה נא ואראה בפ' וירא: תו"א יד, ד. וראה במ"מ שם.

צופה ומביט עד סוף כל הדורות: ע"פ ברכת זכרונות בתפלת ר"ה. וראה ר"ה יח, א.

היוצר יחד לבם: תהלים לג, טו.

אות הוא בצבא דילי': ע"ל האזינו ג, רפ"ב [עד, ד]. וש"נ. [כ].

אין קדוש כהוי': ש"א ב, ב. קטע מכאן מובא בסה"מ תרל"ה ע' פה. ובסה"מ תרנ"ד ע' קנא.

ופי' בזהר פ' תזריע: בביאוה"ז להצ"צ ע' תרנד מבאר המאמר. וראה גם אוה"ת נ"ך כרך א ע' כג. ד"ה הקבצו תרס"ו ע' תקב. סה"מ תש"י ע' 135.

שו"ה והענין — ואע"פ שמהווה את הכל . . בבחי' סוכ"ע: הובא בהמשך תער"ב ח"ב פ' שצז (ע' תתיח). ושם כתב שעיקר החידוש ד"אין קדוש כהוי'" הוא באור הקו שבא בהתלבשות. וכ"ה בסה"מ תרס"ד ע' קכח, תרס"ו ע' תקס ואילך. ד"ה ציון במשפט תשל"ו (נ' בסה"מ מלוקט ח"ג ע' רלג).

ובע"ח שהמקיף מצחצח הכלי מבחוץ: ע' ש"ב (ענף ג) או"מ מאיר חצי עובי הכותל מצד החיצון. וע"ע בש' הכללים (פ"א). ושם הל' אוה"מ מחוץ לכלי. וע"ע ש' עקודים (פ"ב). [כ].

בד"ה יביאו לבוש מלכות: תו"א צא, ג. בביאור שם. ובהוספות תו"א פ' ויקהל רפ"ב. [כ].

ולית מאן דתפיס ביה: זח"ג (רכה, א). [כ].

שאו ידיכם קדש: תהלים קלד, ב. מובא לעיל פ' אמור לב, ג. אוה"ת בשלח ע' תקסא.

וצריכים להמשיך מחדש המשכת קדושתו ית': בסה"מ תרנ"ד ע' קנא מבאר זה: "דמ"מ ה"ה בחי' סוכ"ע שיש לו שייכות לעלמין ובערך כו' כמ"ש במ"א לכן יכול להיות שיסתלק ח"ו ע"י חטא ועון, ואין זה כמו הנשמה שמתפעלת ממיקרי הגוף, י"ל דבנשמה הרי ע"י הקלקול בגוף נסתלק החיות לגמרי ח"ו, משא"כ בהחיות האלקי הרי כשאדם עובר עבירה ר"ל הרי בשעת מעשה החיות האלקי מחי' אותו ג"כ אלא שהוא בהעלם" ע"ש עוד בזה.

והמשכה זו היא מבחינת קדש העליון: מובא לעיל פ' נשא כח, ד.

אינו בגדר עלמין כלל: בסה"מ תרנ"ד ע' קנב מעיר כ"ק אדמו"ר: "זח"ג צג, א ונתבאר בלקו"ת ויקרא לג, ב ובכ"מ".

אם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.

ב' פסוקים . . שמע ישראל וברוך שכמל"ו: אף דברוך שם כו' אינו בתנ"ך, בכל זה קוראו ג"כ פסוק, אגב דשמע ישראל. וי"ל עוד שהוא מפני שמצינו בכמה מקומות בחז"ל על נוסח תפלה עתיקה הביטוי "דכתיב" (זח"א לד, א. ובכ"מ. תוד"ה נשים ברכות כ, ב). או גם "קרא" (ת"ז תי' נז ע"פ שטחיות הלשון שם) — לכן שייך לקרותו "פסוק". — סה"מ תש"ט ע' 150 בהערה.

ב' פסוקים הראשונים . . שהם צריכים כוונת הלב: שו"ע אדה"ז ס"ס סה.

והם יחודא עילאה ויחודא תתאה: בארוכה בתו"א קטו, ב. ואילך.

למסור נפשו באחד: ראה לעיל פ' ויקרא ה, א.

בע"כ אתה חי: ספ"ד דאבות. [כ].

בד"ה שיר השירים: ראה לעיל א, א.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
דרועא שמאלא בחי' גבורות: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.
אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.
ועיין בזהר ויקרא (**די"ג ע"א**): ראה גם לקמן לב, ד. ולעיל פ' תזריע כד, ד.
ועל דמות הכסא דמות: יחזקאל א, כו.
רמ"ח תיבין שבק"ש ממשיכים בחי' רמ"ח אברי' עילאין: ראה פע"ח שער הק"ש פכ"ה.
וזהו לא זז: קטע מכאן בסה"מ תרל"ח ע' רכ.
והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.
כי אין לו דמות הגוף: פיוט יגדל.
מעלה אני עליכם כאילו עשאוני: זח"ג קיג, א. וראה ויק"ר לה, ז.
ע' זח"ג (קיג, א), וכדה"ק ל"מ. [כ].
באוה"ת שה"ש כרך ג תתצה מוסיף כאן: "שישראל הם הממשיכים המשכת חיות אלקות הנק' סובב וממלא שהוא בחי' קומת אדם וכמשי"ת בע"ה, והיינו ע"י רמ"ח תיבין דק"ש שע"ז ממשיכים בחי' רמ"ח איברים דמלכא".
ויקרא שמו ישראל: בראשית לה, י, ושם אי' "את" שמו. [כ]. וכ"ה במאמרי אדה"א נ"ך ע' רנו. אבל באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתצא "את שמו".
ישראל לי ראש: דרך מצותיך טו, ב בשם הזהר. וראה שער הפסוקים להאריז"ל וישלח לב, כט ועוד.
[וראה לעיל] שלח (מח, ב). וש"נ. [כ].
חכמה מוחא איהי מחשבה מלגאו: ת"ז בהקדמה.
לא ידע אנוש ערכה: איוב כח, יג.
בזהר בהעלותך קמ"ט: ראה לעיל ג, ג.
ואפילו ע"פ קבלה: במאמרי אדה"א נ"ך ע' רנו: עפ"י סוד שנק' חכמת הקבלה כמו ע"י ספר הזוהר ובכתבי האריז"ל.
והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.
בד"ה תקעו בחדש שופר: לעיל ר"ה נג, ד ואילך.
בטל רצונך: אבות ב, ד.
חסד דרועא ימינא . . נצח והוד תרין שוקין: ת"ז בהקדמה.
המו מעי לו: ירמי' לא, יט.

ע"י פסוד"ז . . להתלבש במדת רחמנות: באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתצו מוסיף "וכמ"ש במ"א בענין הלל". וראה בתו"א ל, א. דרך מצותיך קיח, א ואילך.
ובחי' נצח והוד: ראה אגה"ק סי' טו ובליקוט פי' ומ"מ לשם.
נצח ישראל לא ישקר: ש"א טו, כט.
בד"ה אלה מסעי: לעיל פ' מסעי צג, ג.
יסוד סיומא דגופא . . מלכות פה: ת"ז בהקדמה.
חומריות גופו: באוה"ת שה"ש ע' תתצו נוסף: "ונפשו הבהמית".
כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו: תדא"ר פי"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד.
וזהו ענין המשכת בחי' אדם העליון: ראה אוה"ת יוהכ"פ ע' א'תקלט.

דף כב

שכ"ב ספ"ו: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו שכ"ג (ספ"ב). [כ].
בד"ה נר חנוכה: תו"א מב, ב.
בשעה שהקדימו ישראל: שבת פו, א.
תען לשוני אמרתך: תהלים קיט, קעב.
השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיך: ברכות יג, א.
רוח אייתי רוח: ע"ל ואתחנן (יב, ג). וש"נ. [כ].
כל האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.
בד"ה כי עמך מקור חיים: תו"א לה, א.
שו"ה ע"ב) — ביטול רצון: באוה"ת ואתחנן ע' רנו מפרש שרצון זה הוא בחי' היחוד.
רק רצון זה המלובש בתורה ומצות . . עשה אלקים לנו: מובא ביהל אור ע' צה.
כי כל מצותיך צדק . . בלתי סוף ובלתי תכלית: מובא באוה"ת נשא ע' רלח. נזכר באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרעח.
וצדקה תהי' לנו: דברים ו, כה.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
וממדבר מתנה: במדבר כא, יח. ראה אוה"ת פ' בשלח ע' שעג.
מדבר הוא בחי' עליונה למעלה מעלה מבחי' אדם . . ג"פ קדוש בוי"ו: מובא בספר החקירה פב, א ושם מוסיף: "כי בחי' איש ואדם היינו כשכבר נמשך בציור ג' קוין והיינו קדוש בוא"ו הוא"ו הוא מה שנמשך הארה מקדש העליון להיות סוכ"ע וממכ"ע ולכן אומרים ג"פ קדוש" ע"ש.
ראה לעיל פ' שלח מד, א.

אשר לא עבר בה איש: ירמי' ב, ו, ושם לי' תיבת אשר. [כ].
ה' איש מלחמה: שמות טו, ג.
מלך שהשלום שלו: שהש"ר פ"א, יא, פ"ג, כ. שמו"ר פנ"ב, ד. ועוד.
אנא אמלוך: ע' נשא (כד [כא], סע"ד). וש"נ. [כ].
הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה: סנהדרין לח, ב.
עושה מלאכיו רוחות: תהלים קד, ד.
חי ה' אשר עמדתי לפניו: מ"א יז, א.
ת"ח שבבבל מצוינים: שבת קמה, ב. ראה יהל אור ע' שח.
אשרי מי שבא לכאן: פסחים נ, א. וש"נ.
שמרע"ה ראה באספקלריא אחת המאירה: ויק"ר א, יד.
עזוז"א (קפג, א). זח"ג (קצח, א. רסח, ב). ודה"ק נובעים מויק"ר (פ"א [יד]) ב' ר' יהודא בר' אלעאי שראו מתוך ט' איספקלריות. וכ"ה ברקאנטי (וארא). ובלקח טוב סו"פ בהעלותך גורס י' מראות מיחזקאל (מג, ג). וכעת לא"מ כמ"ש אדמו"ר "ז" מראות אבל בזו הרגע מצאתי להדיא בילקוט ויקרא ר' תלב מתוך שבע אספקלריות, והמעיין ביחזקאל (הנ"ל) מדוייק היטיב כמ"ש אדמו"ר כאן. וע' ת"ז (מז"ח קמט, ב [תז"ח צד, ג]) ט מראות חזא יחזקאל. [כ].
ימים יוצרו ולא אחד בהם: תהלים קלט, טז.
שיהי' בחי' אחד מאיר בהם: מובא ביהל אור ע"פ זה. וראה לעיל פ' שלח נב, א.
חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
(**ובזהר נז' מענין . . צאינה וראינה**): באוה"ת שה"ש כרך ב ע' שפב ואילך מעתיק כל המ"מ בלשונם ע"ש.
להבין ענין הטעם: נזכר באוה"ת במדבר כרך ה' ע' א'תקנג: בתורה ע"פ צאינה וראינה דתקע"ב.
ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.
ואשה כי תזריע: ויקרא יב, ב.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
נשים דעתן קלות: שבת לג, ב. וש"נ. [כ].
ע"פ ואברהם זקן: תו"א חיי שרה טז, א ואילך.
ובד"ה ועשית בגדי קדש: תו"א תצוה פב, ח.

שו"ה מהלבושים) — **המבואר בע"ח**: נ"ב נ' לקמן בהמוקפים פ"א. [כ]. ראה גם שער הכללים פ"ב. ש"י רפ"א. שער ט"ל ד"ב. ראה גם ד"ה לרוקע — תקס"ב נדפס בדרך מצותיך. ספר המאמרים ה'תש"ח ע' 187.

ע' בהקדמת מהר"נ שפירא: "ולזה הם שואפים שפע בעבודה ההיא לקיומם וחיות שלא תחסר לעולם, ובענין זה אין להם חלק בתחתונים כלל אם יטיבו ואם יריעו שהחוק הקבו' לא יושבת מפני שאין להם חטא כלל ומכלל זה הגלגלים שגם הם שוקדים על עבודת' ורבו תשוקת' אשר גדלה מאד בהיות' מספרי' כבו' אל ובמהלכם משבחי' לבורא' ית"ש לעולם, ובזה ינתן שפע' וקיומ', אמנם יש עוד רב תועלת בעבודתינו אשר היא תחסר וגם תעדיף והיינו כפי שיעור עבוד' התחתונים אם עבדו כראוי אז יוסיפו אור מלמעלה ויזדככו זיכוך רב תהיה ההוספ' הזה מרובה על העיקר וכפי הבחינה הזאת יתייחס למעלה תוספ' וגרעון שמחה וכבוד וגאולת וגלות, וכל הדברים האלו וכיוצא בהם המתייחסי' להם וענין זה המכוני' להם מכונו' בערך התחתוני' כלומר שאין אותו ענין המיוחס גרעון ותוספו' בהם בערך קצבות' בעבודת' אלא בערך שיוסף בהם מצד התחתוני' המקבלים ומגרעת בהם מזגם וערכם, ובכלל ענין זה הוא שאין שום יחוד לספי' כלל ועיקר מצד מציאותם אלא מה שהוא לעליונים מצד מציאותם ותשוקתם וקורבת' כנז' הוא התגלות א"ס עליהם והשפע' אורו בהם שאלו לא ישתתפו התחתונים בעבודת' ויחוד' הם מצד עצמ' יש להם קצבה . . כו'.

ב' מיני יחודים באו"א: נתבאר לעיל כ, ג. ראה אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תצז. ובסה"מ תרנ"א ע' קמט, ובסה"מ תרנ"ד ע' קלג. סה"מ תרנ"ז ע' רעו. סה"מ תרע"ח ע' צ ובכ"מ. ד"ה ברוך שעשה ניסים תשט"ו (קונטרס חנוכה תנש"א).

וזיווג ב' הוא זיווג חיצונית . . וזה אינו נפסק: "דזיווג זה הוא תדירי לצורך קיום העולמות, והוא שרש הנהגת הטבע, דכיון שזיווג זה הוא לצורך (קיום) העולמות, לכן הנהגת העולם הנמשכת מבחינה זו היא שהקב"ה מנהיג את הנבראים שבעולם לפי ענינם" — ד"ה ברוך שעשה ניסים הנ"ל.

באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תצז מציין לכאן בענין ב' מיני יחודים ומציין "ומשם [— בלקו"ת כאן] יובן דפי' עולם כמנהגו נוהג היינו כשהוא נוהג רק בבחי' החיצונים דחו"ב שמשם נמשך לחיות העולמות קיום הכרחי' כו'".

בד"ה שוש אשיש בה': לעיל פ' נצבים מז, א.

בביאור ע"פ זכור את יום השבת לקדשו: תו"א עב, ג.

כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.

ללומדיהם לא נאמר אלא לעושיהם: ברכות יז, א.
לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה: אבות א, יז, זח"ג ריח, א. רל, א. רעח, ב.
כתר . . תר"ך עמודי אור: ע"ל בחקותי (מז, ב). וש"נ. [כ].
אשרי מי שבא לכאן: פסחים נ, א וש"נ. וראה גם לעיל פ' ואתחנן ו, ג. ובלקו"ש חכ"ד ע' 570, 580. חכ"ט ע' 311.
בע"ח שער כ"ב ספ"ו: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו שכ"ג ספ"ב. כצ"ל וספ"ו ט"ס. [כ].

דף כג

ועיין בהרמ"ז בפ' אמור (**דפ"ח סע"ב**): ראה גם באוה"ת נצבים ע' א'רעד.
בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר: ראה לעיל פ' אחרי כט, א.
בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות: תו"א צא, סע"ב ואילך.
צאינה וראינה לצאת מבחי' הלבושים: באוה"ת שה"ש כרך ב ע' שפה כנראה שמציין להמבואר בסעי' זה ע"ש.
בביאור ע"פ משה ידבר: תו"א סח, ד.
בביאור ע"פ חכלילי עינים: תו"א פ' ויחי.
בד"ה ואתחנן: לעיל פ' ואתחנן.
מ"ש במ"א בענין ג' בחי' מזון לבוש בית: לעיל פ' ברכה צט, א ואילך.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ד.
סד"ה עד דלא ידעי: הא' בתו"א. [כ].
וסד"ה השמים כסאי: תו"א א, ג.
סד"ה יביאו לבוש מלכות: בתו"א מגילת אסתר.
ואשר ניתן כתר מלכות: אסתר ו, ח.
וע' במק"מ פ' אחרי: "ופי' המק"מ שם דעטרה זו באה מתפארת דעתיק ע"י בינה דאריך וזהו ישמח משה במתנת חלקו כו'" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' שפד.
וזהו ענין וממדבר מתנה: קטע מסעיף זה עם הגהות באוה"ת ענינים ע' נה. ובסה"מ תרכ"ח ע' כד. ובסה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' עו ואילך.
וממדבר מתנה: במדבר כא, יח.
לא עבר בה איש: ירמי' ב, ו.
בספרא דצניעותא רפ"ב: זח"ב קעז, א. ראה גם אוה"ת פ' בשלח ע' תנח.
ובאד"ר שם כ': ראה הלשון באוה"ת פ' תצוה ע' א'תשיח ובאוה"ת בראשית כרך א דף פב, ב.

ועל זה נאמר . כמראה אדם: באוה"ת מאמרז"ל ע' נה מוסיף: "הוא בחי' ע"ס דאצי' הנ"ל (שהן למעלה מהכסא הוא עולם הבריאה כנודע)".
ובסה"מ תרכ"ט ע' עז מבאר: "שעולם הכסא הוא עולם הבריאה כנודע ממ"ש אימא מקננא בכורסייא שהכוונה על עולם הבריאה, ועל בחי' הכסא הוא עולם הבריאה דמות כמראה האדם כו'".
כי לא אדם הוא להנחם: ש"א טו, כט.
במ"א ע"פ זכור את יום השבת: תו"א פ' יתרו עא, ב.
שלכך ארז"ל: יבמות קכ, א. ראה אוה"ת — מארז"ל ע' נד ואילך. ובסה"מ תרכ"ט ע' עו (הוצאת תשנ"ב). אוה"ת פ' בשלח ע' תנז.
כי מן החוטם ולמטה נמשך האור והחיות: ראה יהל אור ע' תרסט.
שהחכמים נקראים עיני העדה: ראה גם באגה"ק סי' יד. לעיל פ' ואתחנן ב, ד.
במשנה ספ"ד דסנהדרין: דף לז.
דבברייתא ביבמות שם: קכ, א.
כמ"ש התוס' רפ"ח דבכורות: מו, ב ד"ה מאי קראה. ובאוה"ת פ' תצוה ע' א'תשכו: "ע' בתוס' רפ"ח דבכורות בפי' הכרת פניהם שהמצח נק' הכרת פניהם שבו ועל ידו מכירים את הפנים, ומ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ צאינה וראינה פ"ד".
ובקה"ע בירושלמי ביבמות שם: פרק טז, ה"ג וכנראה הכוונה לספר שירי קרבן. וכן בשו"ת צמח צדק סי' סג מביא בשם קרבן העדה ומוסיף "נמצא לדבריו רחוק לומר דפדחת לחוד חשוב הכרה מדאורייתא".
בענין הגמרא דיבמות בארוכה בשו"ת הצמח צדק אה"ע חלק א סי' נח. סי' סג.
והי' על מצחו תמיד לרצון: שמות כח, לח.
רעוא דכל רעוין: זח"ג קכט, א. רפח, ב.
בד"ה ועשית ציץ: תו"א פג, א.
לית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג קכט, א.
ולכן בבחי' זו . . כמו בבחי' אדם ששם יש שינויים: באוה"ת פ' וארא כרך ז ע' ב'תקעא מציין לכאן. וכ"ה בד"ה זאת חנוכת המזבח — תר"מ סעי' כ.
אני הוי' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
ועיין באדר"ז דף רפ"ח ע"ב מענין מצחא: "מצחא דאתגליא בע"ק רצון אקרי דהא רישא עילאה דא סתים לעילא דלא אתידע פשיט חד טורנא בסימא יאה דאתכליל במצחא" — ראה ביאוה"ז לאדה"א קכו, ג. ראה גם אוה"ת פ' תצוה ע' א'תשיח. אוה"ת נ"ך כרך א ע' קמב.

נעשה אדם בצלמנו: בראשית א, כו. מובא גם באוה"ת כרך ג ע' א'שעו.
אדם אתם: יחזקאל לד, לא. וע' יבמות (סא, רע"א). [כ].
ולא סליק בי' נהורא: זח"ב (קסח, א). [כ].
אית רצון ואית רצון: לה"ק ל"מ. [כ].
וגם נצח ישראל לא ישקר: ש"א טו, כט.
נצח ומצח . . אחת: זח"ג קלו, ב. רצג, א. [כ].
על פ' שוש תשיש: ראה בארוכה במאמרי אדה"א דרושי חתונה ח"א ע' שיז. ראה בהוספות להערות וציונים.
כי חפץ חסד הוא: ראה במאמרי אדה"א — דרושי חתונה ח"א ע' רנא ואילך.
אשר אין אתערותא דלתתא מגעת שם: היינו שהמשכת אתעדל"ע זו היא מאוא"ס שלמעלה מעולמות, שלגבי', אתעדל"ת אינה נחשבת למאומה — ד"ה ויאמר יהונתן תשמ"ה סעיף ב. נדפס בסה"מ מלוקט ח"ו ע' כד ובהערה מציין שכ"ה הלשון בלקו"ת שה"ש לד, א. וראה גם לקו"ש חי"ב ע' 72 שמבאר ב' בחי' בהאתעדל"ע.
בע"ח שער מ"ן ומ"ד: שער לט.
עוד כל ימי: בראשית (סוס"י ח). [כ].
בד"ה למנצח על השמינית: לעיל תזריע כא, ג.
וסד"ה חייב איניש לבסומי בפוריא: תו"א צט, ד.
שנז' במדרש: ב"ר פי"א [ה] ובשמו"ר (פל"[ט]). וע' תזריע (כא, ג). וש"נ מאדמו"ר. [כ].

דף כד

בביאור מאמר הזהר פ' וירא: ביאוה"ז לאדה"א י, ב.
בביאור ע"פ והיה לכם לציצית: סידור שער הק"ש פד, ג.
שיש אתעדל"ע שע"י אתעדל"ת וזהו פי' קדושתכם: ראה סה"מ תרס"ו ע' תמג.
וכמאמר הבעש"ט: וכ"ה בסוף ספר חרדים. [כ]. ראה לעיל במדבר מו, ב. דברים לו, ד.
בד"ה לסוסתי: תו"א סג, ד ואילך.
אשה מזרעת תחלה יולדת זכר: נדה לא, א. וש"נ.
בביאור ע"פ אלה מסעי: לעיל פ' מסעי צב, א.
דשרש ומקור אתעדל"ע שנמשך מעצמו: ראה בסה"מ מלוקט ח"ג ע' צג ואילך דהקשה מענין דירה בתחתונים ע"ש.
בירושלמי: כנ"ל רפ"ב כאן. [כ]. רפ"ק דפאה.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.

אלא כשיש שלימות במעשה התחתונים: "היינו שהשלימות דמעשה התחתונים היא בכדי שהתחתון יהי' כמו כלי להשראת וגילוי האור [וע"ד קוב"ה לא שריא אלא באתר שלים (ראה זח"ג צ, ב)]" — סה"מ מלוקט ח"ג ע' צד. ומעיר שם אבל בהמשך תרס"ו ע' קלא ובסה"מ תש"ה ע' 53 מבואר "שהשלימות דמעשה התחתונים היא (גם) בשביל ההמשכה מלמעלה, נתינת המתנה מצד הנותן" ע"ש.

ע"פ אני ישנה: לקמן לה, ג.

פתחי לי כחודה של מחט ואני אפתח לך כפתחו של אולם: הובא בכ"מ בדא"ח ולע"ע צ"ע מקומו. ויעוין לקו"ת קרח (נה, א). וראה שהש"ר ע"פ אני ישנה [לה, ג]. יל"ש שם. זח"ג צה, א. פסיקתא רבתי פט"ו. פסיקתא דר"כ פ' החדש.

הובא בס' חרדים ריש הקדמה. וע"ל קרח (נה, א). וש"נ. [כ].

בסה"מ תרס"ו ע' קלב מציין לכאן ע"ש.

מתנה טובה יש לי בבית גנזי: שבת י, ב. זח"ג קכב, ב.

והוא מתנה דייקא: ראה לקו"ש חכ"ה ע' 89 הערה 25 והערה 19.

מי שטרח בע"ש יאכל בשבת: ע"ז ג, א.

לעשות את השבת: שמות לא, טז.

סד"ה כי כאשר השמים החדשים: תו"א ב, ד.

במ"א על המאמר פ' חיי שרה: ביאוה"ז לאדה"א יג, סע"ד ואילך. ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' פה ואילך. ראה לעיל סוכות פ, ג. סה"מ תרס"ח ע' קע ואילך. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 155 ואילך.

שכ"ב ספ"ו: בדפוס שקלאוו תק"ס.

לפנינו שכ"ג ספ"ב, כצ"ל וט"ס ספ"ו. [כ].

בד"ה שוש אשיש: לעיל פ' נצבים מז, א.

ובד"ה ה' לי בעוזרי: לעיל שמע"צ פח, ד ואילך.

סד"ה בשלח פרעה: תו"א פ' בשלח סא, ד.

ברבות בראשית פנ"ו: נזכר גם לעיל ר"ה סד, א. וראה הלשון באוה"ת נ"ך כרך א ע' תלד.

בזהר פ' אמור . . בענין שבועות שהוא יום אחד: ראה לעיל במדבר ח, א. ובאוה"ת במדבר כרך ו ע' א'תשטז.

שכ"ב ספ"ה: בדפוס שקלאוו תק"ס.

לפנינו שכ"ג ספ"א, וט"ס כאן ספ"ה, ע"ש. [כ]. ראה לעיל פ' שלח מט, ג. ובאוה"ת פ' שלח ע' תרמז.

וע' עוד מענין בעטרה . . ובפ' אחרי (**דע"ז ב**'): באוה"ת שה"ש כרך ב ע' שפב ואילך נעתקו כל המ"מ.

וכמ"ש מענין זה . . בפרשת אמור: לעיל פ' אמור לט, א.

וישלח ישראל את ימינו: בראשית מח, יד.

בע"ח של"א פ"ז: "דארבע הידות הם באו"א דשם שייך ימינא ושמאלא, משא"כ בא"א נק' יד החמישית משום דב' ידות שקולין כחדא דלית שמאלא בהאי עתיקא שגם השמאל היא כימין ממש" — אוה"ת שלח ע' תעד.

ע"ח זה נזכר גם לעיל פ' פנחס פא, ב ושם מציין גם לכאן. ראה אוה"ת פ' ויגש כרך ו דף תתשיג, ב ואילך.

והחמישית לפרעה: ע' לעיל פ' קדושים וכי תבואו ובפ' פנחס סד"ה קדש ישראל. ועד"ה את שבתותי תשמרו דתק"ע [ראה סה"מ תק"ע ע' פו. צב] ענין והחמישית לפרעה ע"י צדקה חומש ממשיך מבחי' והחמישית בחי' דלית שמאלא כו' ונמשך לפרעה בינה ומל' ובחי' דלית שמאלא היינו ורב חסד כו'. ע' אור התורה סו"פ ויגש, יעו"ש. וע' לעיל ד"ה שחורה אני פ"ב. [כ]. ראה גם אוה"ת פ' ויגש תשיד, א.

דלית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג קכט, א.

צאינה וראינה: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ז ע' קע.

באוה"ת שה"ש ע' שצא ואילך עם הגהות אחרות. קצת הערות שם ע' שפט.

הדרוש במאמרי אדה"א נ"ך ע' רסו מיוסד על ד"ה זה.

בסה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' קעג מציין שד"ה זה שייך למתן תורה.

ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.

צאינה וראינה: שה"ש ג, יא.

ביום חתונתו זו מ"ת: תענית כו, ב.

לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.

ועיין ברכות דנ"ז סע"א: באוה"ת שה"ש כרך ב ע' שצב מעתיק מהגמרא "הרואה יין בחלום כו' אם ת"ח לעולם יפה לו שנאמר ושתו ביין מסכתי".

לחם ויין ושמן הם בחי' ומעלות שונות שיש בתורה: בארוכה באמרי בינה שער הק"ש פנ"ג ואילך. — משיחות פ' מקץ תשנ"ב ע' 195.

ויין ישמח לבב אנוש: תהילים קד, טו.

והעיר שושן צהלה ושמחה: אסתר ח, טו.

אין לך עשב שאין לו מזל: ראה ב"ר פ"י, ו. זח"א רנא, א. מו"נ ח"ב פ"י. אגה"ק סס"כ.

וכל קרבי: תהלים קג, א.

טעמו וראו כי טוב ה': תהלים לד, ט.
ראה נתתי לפניך את החיים: דברים ל, טו (שם "היום" את).
ובחרת בחיים: דברים ל, יט.
לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך: דברים ל, כ.

דף כה

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
אותי עזבו מקור מים חיים: ירמי' ב, יג, ושם כתי' בארות בארת, יעו"ש. [כ].
כשל בעוני כחי: תהלים לא, יא.
כי אם עונותיכם היו מבדילים: ישעי' נט, ב.
כך עד"ז חולי הנפש . . וראו כי טוב ה'): באוה"ת שה"ש כרך ב ע' שצג מובא זה בשינוי לשון: "כן הוא חולי הנפש שתאות העולם עריבים עליו להיות נטבע במצולת הזמן ונשכח ממנו העיקר, כמ"ש כי נעים נאוה תהילה וכתיב כמו חלב ודשן תשבע נפשי)".
יש כמה שמות אנוש איש אדם: ראה גם אוה"ת ויקרא כרך ד ע' א'מח ואילך. [סה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' קעא ואילך].
זכר ונקבה בראם: בראשית ה, ב.
אדם לשון אדמה לעליון: נסמן לעיל יא, ג.
לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.
ואדם . . מוחין דגדלות: ראה בהוספות להערות וציונים.
אשרי איש ירא את ה': תהלים קיב, א.
ה' איש מלחמה: שמות טו, ג.
כמ"ש בפרשה פנחס (**דרי"ז**): "פי' אנוש הוא נער מט"ט" — אוה"ת שה"ש ע' שצ. וע' שצג. ובד"ה פתח ר' חייא תקס"ו ע' שו ואילך. מט"ט דיצירה נק' אנוש ונקרא נער. ראה לעיל פ' פנחס עט, ב. פ' האזינו עו, ד ושו"נ.
נער הייתי גם זקנתי: תהלים לז, כה.
בגמ' דחזקת הבתים: ב"ב כח, ב. וע' שם (כ, ב). [כ].
מה יפו פעמיך בנעלים: שה"ש ז, ב.
דסליק לסיבו: זח"ג (ריז, רע"ב). [כ].
ותדע שהרי אנו מונין היום יום ראשון בשבת: ראה דרך מצותיך מצות הלל קנא, א. סה"מ תרע"ח ע' רסט. סה"מ תש"ד ע' 192.

וקשה הרי עברו רבבות ימים: ראה ד"ה והוא עומד עליהם תרס"ג ע' נז. וראה שם ע' רלו. וראה סה"מ תש"ה ע' 167. שיחת ח"י כסלו תש"מ. לקו"ש חי"ב ע' 100. סה"ש תנש"א ע' 550.

שהשבת הוא העלי' באצי' שלמעלה מן הזמן: ראה לקו"ש חי"ז ע' 60 הערה 31.

שגידולו רק ו' ימים: ע' זח"א (יח, ב). [כ].

בפני האבוקה וע"ש בפרשה פנחס (דרי"ז ע"ב) בפי' ואיננו כו': באוה"ת שה"ש ע' שצד: "והן הן הנק' חציר בזהר שם, ואנוש ג"כ כחציר ימיו מטעם הנ"ל, והיינו בעלייתו בשבת כו')". והנה.

עקוב הלב מכל ואנוש הוא: באוה"ת שה"ש ע' שצד נמצא כאן הגהה: "(ולכן נא' גבי אנוש אז הוחל כו' וכמ"ש הרמב"ם שאנוש עצמו מן הטועים הי' וכו')".

איזהו גבור הכובש את יצרו: אבות ד, א. אדר"נ כג, א.

ולחם לבב אנוש יסעד: תהלים קד, טו.

ה' עוז לעמו יתן: תהלים כט, יא.

בד"ה בחדש השלישי: תו"א סו, א. ראה גם אוה"ת ויקרא כרך א ע' רנ שמציין לתו"א הנ"ל.

כ"ב אותיות . . חטה: זח"ג (קפח, ב). [כ]. ראה חגיגה יד, א. ב"ר מג, ז. ראה מאו"א ח, יח. וראה לעיל במדבר י, ג.

בשבועות מביאין שתי הלחם . . כמ"ש במ"א: ראה ויקרא כג, יז. ראה לעיל במדבר י, ג.

בד"ה ראשי המטות: לעיל פ' מטות.

בעשרה דברים נברא העולם: חגיגה יב, א.

בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א.

ועיין ס"פ ויקרא . . וכמ"ש במ"א: ראה לעיל פ' האזינו עג, א. ובאוה"ת שה"ש ע' שצה הגהה בארוכה יותר וז"ל: "ועיין בזהר ס"פ ויקרא ע"פ הרעיפו שמים ממעל כו' שזהו בחי' מזון ולחמה של תורה שהתורה היא מן השמים, ושמים ג"כ מקבלים זה ממעל משום דבמזלא תליא מלתא כי לחם גימט' מזלא ואח"כ ושחקים יזלו צדק ומהן מקבל המזון בחי' אנוש ומלאך הנ"ל כדאיתא בזהר פ' פנחס דרי"ז, ואזי אח"כ תפתח ארץ לתתא כו' ומזונייהו דבני נשא אשתכח בעלמא, הרי שהשפעת מזון גשמי תלוי בזה דעסק התורה ולחם רוחני, כי הרעיפו הוא כמ"ש יערוף כמטר לקחי דקאי על התורה ע"ש)".

יערוף כמטר לקחי: דברים לב, ב.

וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר: שמות כ, א.

כל התורה כולה שכלולה בעשה"ד: רש"י שמות כד, יב. אבן עזרא שם כ, א בשם ר"ס גאון (וראה של"ה ר"פ יתרו בשם הקדמונים).
וכמ"ש הרמב"ן שבעשרת הדברות יש תר"ך אותיות: וכ"כ הבע"ט (שמות כ, יג [יד]). וע' לקח טוב פ' יתרו (שם [ושם תרכ"א]). וע' במד"ר (פי"ג [טז]). ושהש"ר (פ"א [ב, ב]). שם תרי"ג מצות, ולעיל בחקותי (מו, ד) בהמוקפים, יעו"ש. [כ].
ע"פ או יחזיק במעוזי: ראה גם לעיל י, ד.
פותח את ידיך: תהלים קמה, טז.
א'ת ידיך אלא יודי"ך: ת"ז בהקדמה (ז, ב). ושם (תס"ט) קו, א. [כ].
באוה"ת שה"ש כרך ב ע' שצו ושם מציין לסידור בפי' אשרי.
אשר יעשה אותם האדם וחי: ויקרא יח, ה.
כאלו עשאוני: זח"ג (קיג, א). [כ]. וראה ג"כ ויק"ר פל"ה ז.
כמים הפנים לפנים: משלי כז, יט.
שני כבשים . . ושתי הלחם: ראה ויקרא כג, יט-כ.
כי שלמים הוא בחי' שלום: ראה אוה"ת ויקרא כרך א ע' כ.
בביאור ע"פ החלצו מאתכם: לעיל פ' מטות פז, ד.
במלך שלמה במלך שהשלום שלו: שהש"ר פ"א, יט. פ"ג, כ. שמ"ר פנ"ב, ד.
מטורי דפרודי: זח"א קנח, א.
ע"פ אם בחקתי תלכו: לעיל פ' בחקותי מה, א.
וע"פ כה אמר כו' ונתתי לך מהלכים: תו"א פ' וישב.
עשה רצונו כרצונך: אבות ב, ד. ביהל אור ע' תלו מציין לכאן.
שהוא ית' שלימותא דכולא: ראה עבודת הקודש ח"א רפ"ח.
כמ"ש בזהר וירא (ק"**ג ב**'): ראה לעיל פ' מטות פה, ב.
פי' שכמו שרצונו . . ונקרא רצון העליון: ראה אוה"ת שמות כרך ח ע' א'תתקע ושם מציין לכמה מקומות בתו"א ולקו"ת שמבואר ענין זה.
סד"ה אני ישנה: לקמן לד, ד. ראה באוה"ת שה"ש כרך ב ע' שצז הגהה אחרת.
בד"ה זה יתנו: אולי הכוונה לתו"א פו, ג ואילך.

דף כו

מלאך רע עונה אמן בע"כ: שבת קיט, ב.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א. סנהדרין לח, א. זח"ג לט, א.
לאהבה כו' כי הוא חייך: דברים ל, כ.
בשמחה ובטוב לבב: דברים כח, מז.

חדאי נפשאי לך קראי: פסחים סח, ב.
אשר מלשון הילול: ת"ז (ת"ל — עד, ב). ושם ריש (תט"ל). [כ].
באשרי כי אשרוני: בראשית ל, יג.
מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
רגלי' יורדות: משלי ה, ה.
בגמר ביאה: ראה מאמרי אדה"א נ"ך ע' מט: "ואעפ"י שלענין חיוב מיתה בג"ע הוא רק הכנסת עטרה לבד, זהו מפני בחי' גילוי היחוד דיסוד שהוא די בזה, אבל לענין בחי' התענוג שביסוד אינו אלא בגמר ביאה דוקא" ע"ש.
יותר משהעגל כו' הפרה רוצה להניק: פסחים קיב, א. וש"נ. וראה לעיל ג, ג.
אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא.
חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
כמו שאמרו בר"א דנהירין: ירוש' שבת פ"ח, ה"א.
ע"ל מסעי (צג, רע"ב). וש"נ. [כ].
שמן שצף ע"ג יין: טבול יום פ"ב, מ"ה. שבת ה, ב. וש"נ. וראה לעיל ג, ג.
בד"ה בהעלותך את הנרות: לעיל בהעלותך ל, ג.
ובד"ה מנורת זהב: לעיל בהעלותך לד, ג.
וע"פ כי אתה נרי: תו"א מ, ד.
החכמה נק' כח מ"ה: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
בוערות כמראה הלפידים: יחזקאל א, יג.
וכל העם רואים את הקולות: שמות כ, יח.
שעל כל דבור פרחה נשמתן: שבת פח, ב.
ועל ראשי החי' רקיע: יחזקאל א, כב.
עד דאגלידו מיא: ראה זח"א עז, א.
חרק אותיות קר"ח: ספר הבהיר סי' מג. ראה סידור סג, ד. ולעיל בדרושים לשמע"צ בשם הקדוש רבי אברהם בן הרב המגיד נ"ע.
תרפינה כנפיהם: יחזקאל א, כד.
(**ועיין מענין ויין ישמח . . פקודי דרמ"ו סע"א**): ראה אוה"ת שה"ש כרך ב ע' שצ שמעתיק כמה מהלשונות שבמ"מ.
שמיני ל"ט ע"א: ראה גם לעיל סוכות פ, א הלשון, וראה ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתנא.
בד"ה אסרי לגפן עירה: תו"א פ' ויחי.

עטרה הוא בחי' רצון העליון: אוה"ת ענינים ע' ע שמציין לכאן: "ולפי מה ששמענו ע"פ צאינה וראינה בנות ציון . . ושם נת' [— הכוונה לכאן] בעטרה שעטרה הם ב' עטרות והוא ב' בחי' רצון הא' הנק' רצה"ת והוא ת"ת דאי' שנעשה כתר לז"א כמשל רצון הנמשך מהשכל, והב' בחי' רצה"ע דכתר ממש שנמשך ג"כ לז"א באמצעות או"א" ע"ש.

כצנה רצון תעטרנו: תהלים ה, יג.

בד"ה תורה צוה: לעיל פ' ברכה צד, ג.

בזהר בראשית ד"ח ע"א: ע' לעיל יא, ד ובמ"מ לשם.

צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם: ברכות יז, א. אדר"נ א, ח.

נובלות חכ' שלמע' תורה: ב"ר פי"ז, ז.

כמ"ש באגה"ק ד"ה עוטה אור: וראה גם בקו"א לתניא ד"ה דוד זמירות.

חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.

ועיין בזהר ויקרא (**דף ז' ע"ב**): נזכר גם לעיל פ' פקודי ו, ג. וראה באוה"ת כרך ג ע' תשלג נעתק הלשון "פי' שמן הם המוחין דאבא וירדו מע"ק דרך המזלא ומשם נכנס באבא עכ"ל" ע"ש.

במש"כ: לקמן כז, ב.

בע"ח שכ"ב פ"ג: בדפוס שקלאוו תק"ס.

לפנינו שכ"ג (ש' מוחין דצלם) וצ"ל רפ"ז וכאן ט"ס פ"ג. [כ].

אמור (**דק"ב סע"ב**): באוה"ת שה"ש כרך ב ע' שפה מציין דשם פי' הרמ"ז עטרה הוא כתר דז"א.

במק"מ פ' אחרי בדף ס"ו ע"ב: באוה"ת שה"ש ע' שפד "ופי' המק"מ דעטרה זו באה מתפארת דעתיק ע"י בינה דאריך" ע"ש.

אמור (**דצ"ד ע"א**): צ"ל צה. [כ]. וראה באוה"ת שה"ש כרך ב ע' שפד.

בד"ה ויקהל משה: תו"א פ' ויקהל.

כדי להיות גילוי בחינת עטרה . . וכמו עד"מ שאבן טוב: מובא בד"ה וספרתם עזר"ת ע' קצב שמציין לכאן: "שכדי לראות בעטרה שעטרה לו כו' שהוא אור הכתר, צ"ל צאינה מאצי' בהיכלות דברי' שם דוקא תוכלו לראות כו', וכמו עד"מ החותם אותיות החקוקים על אבן טוב הרי על האבן טוב אינם ניכרים האותיות עם היות שזהו עצם החותם, רק כשנחתמים על השעוה אז נראים האותיות כו', ועד"ז באצי' דאיהו וגרמוהי חד זהו כמשל בהירת האב"ט שם לא יהי' ההשגה באור הכתר אלא ע"י צאינה בהיכלות דברי' כו'" עכ"ל שם.

בע"ח של"א: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו של"ב. [כ].
אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.
ולחם לבב אנוש יסעד: תהלים קד, טו.
לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.
ועיין מענין צאינה וראינה . . בלק ר"ט א': הרבה מ"מ אלו נעתקו באוה"ת שה"ש כרך ב ע' שפב ואילך.
ביאור הדברים: הנחת אדה"א בסה"מ תקס"ז ע' קעט.
בביכל קטן שמינית בויגין שתח"י (לא, ב) בשינוי הל' מכאן גם מעט תוס' ביאור ופ"ג ופ"ד לי' שם רק מעט מפ"ה, יעו"ש. [כ].
ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לביאור זה.
שער מוחין דצלם פ"ה: נ. ב. יותר מדויק לה"ט בפ"א, ע"ש היטיב וש' כ"ה דרוש ה' כ"ה לפנינו באמת. [כ].
ובחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. הובא באגה"ק סכ"ח בשם זוה"ק. וראה ע"ח שי"ח פ"ה. של"ט ד"א. טהמ"צ להצ"צ מחצית השקל. שם איסור אכילת בע"מ.
והנה החכמה עצמה: ראה אוה"ת ענינים ערך אוא"ס — האי' ע' קה.
היינו ישראל שלמטה: "י"ל שר"ל ישראל זוטא והוא בחי' ז"א שמשם עצם הנשמות הגבוהו' שנק' אחים וריעים לז"א ממש, וישס היינו מקורן ושרשן ואולי כעין בחי' מזלייהו חזי" — אוה"ת ענינים שם.

דף כז

מיהו בפרשה בראשית (**ד"ו ע"א**): מובא גם לעיל פ' צו יא, א. וראה מאמרי אדה"א במדבר כרך ב ע' שעט.
בע"ח שכ"ב פ"ג: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו שכ"ג רפ"ז. [כ].
ועיין בזהר משפטים דקכ"א סע"ב: ראה הלשון ביהל אור ע' תפז. וראה לעיל יט, ג.
למען אחי ורעי: תהלים קכב, ח.
ומקור נש"י: ראה אוה"ת פנחס ע' א'קמ.
ותאלצהו: שופטים טז, טז.
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.
אך הענין כמ"ש במ"א כי התענוג שלמעלה כביכול: ראה לעיל ויקרא נא, ב. פ' שלח מז, א.

שעשוע המלך בעצמותו: ראה מאמרי אדה"א במדבר כרך ב ע' שעט.
ואהי' שעשועים: משלי ח, ל.
הבן יקיר לי אפרים: ירמי' לא, יט.
קוב"ה אתי לאשתעשע עם צדיקיא בג"ע: זח"א עב, א.
במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים: ראה רות רבה רפ"ב.
לויתן זה יצרת: תהלים קד, כו.
בד"ה צו את בנ"י: לעיל פ' פנחס עז, ג.
ובד"ה אני ה' אלקיכם: לעיל פ' שלח מח, ג ואילך.
בד"ה ה' לי בעוזרי: לעיל שמע"צ פח, ד.
ובד"ה ביום השמע"צ: לעיל שמע"צ פג, ד.
ובד"ה שוש אשיש: לעיל נצבים מז, ד.
ויין ישמח לבב אנוש: תהלים קד, טו.
כמו עד"מ כששותים . . להצהיל פנים משמן: ראה אוה"ת נ"ך כרך א ע' תש.
חצי ההין לפר ושלישית ההין לאיל: במדבר כח, יד.
בינה דינין מתערין מינה: זח"ב קעה, ב.
זח"ג (י, ב. יא, א). [כ].
חטא אדה"ר שסחט אשכול ענבים: ב"ר טו, ח.
וישכר ויתגל בתוך אהלה: בראשית ט, כא.
ויעבור ה' על פניו: שמות לד, ו.
ותחת אשר לא עבדת בשמחה: דברים כח, מז.
שוב לאחד: הקדמת ת"ז (ז, א). [כ]. נזכר בלקו"ת כמה פעמים. נרשם לעיל במפתח ענינים לכ"ק אדמו"ר בערך אם רץ לבך.
בד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם: לעיל פ' בהר מ, ג.
ע"פ מאה"ז בפרשה וירא: ביאוה"ז לאדה"א י, ג ואילך.
ובפרשה אמור דף ק' ע"ב: ביאוה"ז לאדה"א פ, ג ואילך. נזכר לעיל פ' בהר מ, ג. מטות פד, ג.
בד"ה שובה ישראל: לעיל ש"ש סה, א.
סד"ה יהודה אתה: תו"א מה, ד.
כמ"ש במ"א ע"פ בחדש השלישי: תו"א סז, א ואילך.
עיין במאורי אור אות א' סעיף ק"ד: נעתק באוה"ת שה"ש כרך ב ע' שצ.
חטה . . כ"ב אותיות: ת"ז (תט"ז). שם (תס"ט) קי, ב-ד. [כ].

אין התינוק יודע לקרות אבא: ברכות מ, א.
בד"ה וספרתם לכם גבי חג השבועות: לעיל במדבר י, ג.
כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם: דברים ח, ג.
בזהר ויחי דר"מ ע"א: ראה אוה"ת פ' עקב כרך ה ע' ב'כג.
וע"ד מ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי: סי' כ (קל, א).
והוד הוא בניקוד מלאפום: באמת הוד בנקוד שורק ומ"ש אדמו"ר מלאפום בלשון ספרד נק' מלאפום שורק כידוע. [כ].
חגרה בעוז מתניו': משלי לא, יז.
ומבואר בע"ח: ע' ש' א"א (פ"ז) קרוב לסופו. וע"ל פקודי (ח, א) סד"ה מחר חודש הנמצא בס' אור התורה ובבי'[וא]ר] סי' ו. [כ].
בפע"ח שער העמידה פי"ד: וראה גם לעיל פ' מסעי צ, ג. האזינו עו, ג.
בביאור ע"פ אלה מסעי: הב' — פ"ג. [כ].
שער הנבואה פ"א: נדפס בשער היחודים דפוס קארעץ תקמ"ג דף א, ג: "כי משה רבן של כל הנביאים היתה נבואתו בתרין פרקין קדמאין דנ"ה דזעיר מפנים שלהן ולא היה נביא שמתנבא משם כלל אלא הוא לבד הי' מתנבא משם משניהם".
המגביהי לשבת המשפילי לראות: תהלים קיג, ה-ו.
אמרתי אחכמה: קהלת ז, כג.
נו"ה נק' בדי ערבות: ראה זח"א רכ, ב. רסב, א. זח"ג קצג, ב.
בענין זה ראה אוה"ת ויקרא כרך ד ע' א'קי.
משכל הנעלם מכל רעיון: תו"א ר"פ לך. וע"ל לשמע"צ (פה, ד). וש"נ. [כ].
ממרחק תביא לחמה: משלי לא, יד.
ע"פ אם בחקתי תלכו: לעיל פ' בחקותי מה, א ואילך.
חרות על הלוחות: שמות לב, טז.
גליף גליפו בטהירו עיללאה: ע"ל בחקותי (מו, סע"ב) ש"נ מאדמו"ר לזח"א טו, א. [כ].
וראה באוה"ת ויקרא כרך ג ע' תתקלח ואילך.
תר"ך אותיות בעשה"ד: ע"ל בד"ה צאינה וראינה (כה, ג). וש"נ. [כ].
פרדס בעה"כ כ': בערך לוחות. וראה באוה"ת פ' תשא ע' ב'נז שמציין למאו"א אות ל' סעי' יג. ושם ביאיר נתיב מציין ללקו"ת להאריז"ל "פ' כי תשא בדרוש הפ' והלוחות מעשה אלקים המה כו' ושם נאמר שהלוחות הם בסוד נ"ה דבינה ע"ש".
ע"ד מ"ש בפע"ח בפי' אל עליון כתר: שער העמידה פי"ד. וראה לעיל פ' מסעי צ, ג. פ' ואתחנן ח, ב. וראה באוה"ת פ' כי תשא כרך ח ס"ע ג'קד ואילך. ושם מציין ללעיל פ'

מסעי צ, ג ומוסיף "ואע"פ שבזהר [— פ' לך לך פז, א] פירש היינו בינה, הכל אחד כי התגלות עתיק הוא בבינה" ע"ש.
בד"ה נר חנוכה: תו"א מב, ב ואילך.
בד"ה וספרתם לכם: לעיל פ' במדבר י, ג.
שתי הלחם הם תשב"כ ותשבע"פ: ראה זח"א רס, א. ולעיל פ' אמור לז, ב. ופ' צו יז, ד.

דף כח

במג"א סי' נ'): ע"ל ויקרא (ה, ב). [כ].
חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן בע"פ: גיטין ס, ב. וש"נ.
והכתיב הוא למעלה מהדעת: ראה תו"א צח, א. לעיל פ' תזריע כא, ד. שמע"צ צב, ג.
באגה"ק ד"ה והמשכילים: סי' כו.
שנפלו בשבה"כ: באגה"ק שם קמד, א: שנפלו בחטא אדה"ר וגם הרפ"ח ניצוצין שנפלו.
טורי דפרודא: זח"א (כט, ב. קנח, א). זח"ב (רלד, א). [כ].
תשבע"פ מל' קרינן לה: ראה ת"ז שם.
כל רב מבבל: סדר תנאים ואמוראים בסופו. אגרת רב שרירא גאון. הק' ס' התיקונין כת"י. הובא ונתבאר בתחלת שער מאמרי רשב"י. ע"ח שי"ט, פ"ג. — נתבאר ע"פ דא"ח בהוספות לתו"א אסתר ד"ה להבין למה לעתיד פ"ג.
כמ"ש במ"א: ראה בתו"א במג"א בד"ה להבין למה לעתיד הנ"ל.
התו' נק' בכמה שמות לחם יין: ת"ז בהקדמה. פס"ז ויחי מט, א.
מבואר במ"א בפ' בשלח: תו"א סו, א ואילך. ובארוכה באוה"ת בשלח ע' תרמז ואילך.
ולחם מן השמים בזכות משה: תענית ט, א. תנחומא במדבר ב. זח"ג קב, ב.
וכמ"ש במ"א בד"ה השמים כסאי: תו"א א, ג.
ממ"ש בפ' משפטים: תו"א עז, ד.
למהוי אחד באחד: זח"ב (קלה, א). [כ].
ממ"ש במ"א בפ' בראשית: תו"א ו, ד.
איהו בנצח ואיהי בהוד: ע"ל בפ' תזריע (כא, ד). שם בפקודי (ח, א) מביא הד"ה מחר חודש. והוא בס' אור התורה שלו בי' ע"ז סי' ו [יז, ב], ושם אי' הל' אמרו — ומפע"ח ש' ר"ח (פ"ב) כי בחול המל' איהו בהוד. ובר"ח עולה המל' בנצח ברצה שהוא בנצח, יעו"ש. ובע"ח ש' אנ"ך (פ"ט) כלה"ט כאן. וע"ע מאו"א אות כ' סמ"ד. וע' בעמה"מ ש' קרית ארבע פ"ג מאד"ר נשא איהו בנצח ואיהי בהוד. וע"ע בע"ח ש' הנסירה (ספ"ה, וספ"ז) מזה"ק. ובש' לאה ורחל (רפ"ו) מזהר ותקונים והוא בת"ז (תי"ג) כח, ב. כט, א. [כ].

מרחוק ה' נראה לי: ירמי' לא, ג.
בפע"ח . . כוונת ק"ש: פ"ד. [כ].
ראה גם לעיל פ' במדבר יז, ד.
ביבמות (**דמ"ט**): ע"ב. וראה גם סה"מ תרל"ד ע' רג.
כי לא יראני: שמות לג, כ.
בד"ה ת"ר נר חנוכה: תו"א לג, א. וראה בארוכה באוה"ת שבועות ע' קלא. אוה"ת במדבר (הוספות) ע' א'תצב.
ועיין בפ' וארא (**דכ"ג ע"ב**): "וע"ד קרינן משה זכה באספקלריא דנהרא דקיימא על ההיא דלא נהרא" — אוה"ת שבועות ע' קלב.
ותיקון מ': "מסט' דהוי' אתקרי אספקלריא דנהרא וכד איהי אדני בלא בעלה אתקרי אספקלריא דלא נהרא" —אוה"ת נ"ך כרך א ע' תקעח. וראה גם אוה"ת שבועות ע' קלב.
ובסה"מ סי' קנ"ו: "הביא לשון האריז"ל בז"ה שיש במל' ב' בחי' גופא ונשמתא גופא היינו שכינתא והיא הנק' אספשא"מ, ונשמתא נק' כנס"י ונקראת אספה"מ" — אוה"ת פ' ויקהל ע' ב'רכו ופ' תשא ע' א'תתקמ.
ובפרדס בעה"כ: בערך אספקלריא נעתק באוה"ת שבועות ע' קלב, ובכרך ו ע' א'תשלא. וראה נ"ך כרך ב ע' תתקצב.
ובמאו"א אות אלף סעי' קנ"ט: אספקלריא המאירה נק' ז"א מאיר מעצמו, ושא"מ המל' דל"ל מגרמי' כלום. באוה"ת שבועות ע' קלב. פ' כי תשא ע' א'תתקמ. ויקהל ע' ב'רכה. פ' ואתחנן ע' שכ. נ"ך כרך א ע' תקעח. ובכרך ב ע' תתקצב.
משה שנתנבא בזה: רש"י ר"פ מטות מספרי שם. ושם בלקח טוב. [כ].
בד"ה וידבר משה אל ראשי המטות: לעיל פ' מטות פב, א ואילך.
אמר ישעי': ו, א.
ועמש"ל בפי' מראיני: לעיל יז, ג.
בד"ה ואהי' אצלו אמון: לעיל במדבר כ, ב.
לבבתני: הנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקע"א ע' קעז. נדפס בלי הגהות ובשינויים בתו"א לעמבערג ל, ד.
במאמרי אדה"ז כתובים ח"ב ע' קלב נדפס מאמר לבבתני, וכנראה שהוא מיוסד על ד"ה זה או שהוא הנחה אחרת.
לבבתני אחותי כלה: שה"ש ד, ט.

ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים: נסמן לעיל יא, ד.
קטע מכאן באוה"ת בראשית כרך ז דף תתשצ, א עם הגהות ואחר תי' "שבשמים" מוסיף "(עיין ג"כ בד"ה הנך יפה רעייתי)".
את קרבני לחמי לאשי: במדבר כח, ב. מכאן ואילך ראה באוה"ת משפטים כרך ח ד"ה אם כסף תלוה בתחלתו.
והוא פלאי: בסה"מ תקע"א מבאר: "איך הקרבת חלב ודם מבהמה גשמי' נק' לחם הוי'".
ג' שותפין יש באדם: נדה לא, א.
וע"י הקרבן עולה החיות: ראה אגה"ק סי' כח ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.
מכאן עד תי' "אוא"ס ב"ה ממש" מובא באוה"ת מטות ע' א'רסה. ושם מוסיף "ע' בזהר ר"פ צו בפי' שנק' עולה ק"ק".
וכן מובא באוה"ת יתרו ע' א'לד. ובפ' משפטים ע' א'קעא ושם מציין שכאן מבאר שעולה עד אא"ס ב"ה ממש. ובלקו"ת נשא כט, א ובאגה"ק סי' כח מבאר שההמשכה רק מבחי' ז"א.
והחיות נושאות את הכסא: ע"ל שלח (מא, סע"ד). וש"נ. [כ].
דמות כמראה אדם: והכח הזה בהם לפי ששרשם מבחי' זמ"ל דתהו כו' ע' בתו"א בד"ה זכור ושמור [דף עא, ב] — אוה"ת יתרו ע' א'לה.
הכהן המקריב שהוא איש החסד: זח"ג קמה, ב. ראה במ"מ במאמרי אדה"א במדבר ח"ג ע' א'רעז. וראה ביאוה"ז להצ"צ ע' רמב.
דאית חסד ואית חסד: זח"א ריט, א.
ע' זח"ג (קלג, ב. כח, א). [כ].
ועמש"ל בפי' הראינו: לעיל יז, ג.
תפלות כנגד קרבנות תקנום: ברכות כו, ב. זח"ג כח, ב. קט, ב.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
שיש בחי' רצון ובחי' חפץ: ראה דרך מצותיך צו, ב.
ואפילו אם כופין אותו עד שיאמר רוצה אני נק' בשם רצון: "דמזה מוכח שגם רצון שמצד כפי' נק' רצון, ואין סתירה לזה ממ"ש הרמב"ם (הל' גירושין ספ"ב) שזהו רצונו וחפצו האמיתי — דכיון שהוא חושב שרצונו הוא רק מפני הכפי' ואעפ"כ אומר רוצה אני (ולשון זה מובא בתורה) מוכח שגם זה נקרא רצון". — ד"ה באתי לגני תשל"ב הערה 81 (סה"מ מלוקט ח"ו ע' צט).

חפץ בפנימי' נקודת לבו ששם משכן התענוג: ראה שו"ת הצ"צ אה"ע ח"ב סי' רסג, ועוד. ולהעיר מאגה"ק סכ"ט (קמט, ב), שרצון זה הוא חיצוניות דתענוג" — לקו"ש ח"כ ע' 310 הערה 74.

בד"ה אני ישנה: לקמן לג, ד.

ובד"ה ואהי' אצלו אמון: לעיל במדבר יח, א.

ובד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק: תו"א פד, ד. וראה אוה"ת שמע"צ ע' א'תשפד.

וע' בשה"ש ע"פ לסוסתי: לעיל יב, ב.

ממכ"ע . . סוכ"ע: זח"ג (רכה, א) ברע"מ. [כ].

ועלמות עד אין מספר: שה"ש ו, ח.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

וכחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.

אל תהי' ברכת הדיוט קלה בעיניך: ברכות ז, א. ראה גם לעיל מסעי צא, ג. ונתבאר בארוכה בסה"מ תקע"א ע' קפב.

ע"י בחי' ביטול רצון שבק"ש: ראה אוה"ת קרח ע' תשכה.

והנה ביאור מלת ברוך יש בו ב' פירושים: ראה לעיל פ' תזריע כב, ג. דרך מצותיך קב, ב. מאמרי אדה"א ויקרא ח"ב ע' תמו ואילך.

והמלך שלמה ברוך: מ"א ב, מה.

אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי: במדבר טו, מא.

דף כט

בחי' הוי' לבחי' אלקים כו' כמ"ש במ"א: ראה לעיל פ' שלח מז, ג ואילך. מח, ב ואילך.

ולזה כפל ג"כ . . הוי' אחד: ראה אמרי בינה שער הק"ש בתחלתו. דרך מצותיך קכא, ב.

הוי' אלקינו ה' אחד: דברים ו, ד.

או"א נק' ג"כ הנסתרות: ראה לעיל פ' בהר כח, ד.

וכמ"ש במ"א בפי' וענין מוחין דאבא: ראה לעיל פ' פקודי ג, ג. פ' צו יא, ד.

בד"ה אם בהרת קדמה: לעיל פ' תזריע כב, ג.

כך נאמר על ק"ש אכלתי יערי: זח"ג רכו, א. שה"ש ה, א.

על שלשה דברים העולם עומד: אבות א, ב.

זאת התורה אדם: במדבר יט, יד. בתקע"א מביא הפסוק וזאת תורת האדם (שמואל-ב ז, יט).

רמ"ח אברין רמ"ח מ"ע: ראה ת"ז ת"ל.

בשה"ש בד"ה לסוסתי: לעיל יב, ב.

לך ה' הגדולה והגבורה: דה"א כט, יא.
באתעדל"ת תליא מלתא: זח"א רלה, א.
אכלתי יערי עם דבשי: שה"ש ה, א.
בד"ה צו את בנ"י: לעיל פ' פנחס עז, ג ואילך.
בתדב"א . . בי"ב שעות: ח"א (פ"ו. רפי"ז. ובפל"א ב"פ). ח"ב (רפי"ב), ולא מצאתי הכרע . . רק על ג"פ כל היום. ואולי יותר מג' — כ"פ בכל יום. ועל"ק (לז, ד) משם שנאמר ג"פ קדוש "ולכן אומרים ג"פ", יעו"ש. [כ]. בס' מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' קכג בשם תדב"א. ובע' קכט בשם ספר הבהיר.
אדם הוא אותיות מאד: ב"ר פ"ח, ה. ובפרש"י לב"ר שם. תו"א מו, ד. וככה — תרל"ז פכ"ב. לקו"ש חט"ו פ' וישלח ע' 292.
להיות לו ב' בחי' לבבות: ע"ח ש"כ, פ"ב.
חדוה תקיעא בליבאי מסט' דא: זח"ב רנה, א. זח"ג עה, א.
ישראל עלו במחשבה: ב"ר פ"א, ד. ראה לעיל כ, ד.
ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.
ולבא פליג לכל שייפין: ראה זח"ג קסא, ב.
ועמ"ש ע"פ שיר השירים: לעיל א, א.
באתעדל"ת אתעדל"ע: זח"א (פח, א. קסד, א. רלה, א. רמד, א). זח"ב (לב, ב). [כ].
ויקם עדות ביעקב: תהלים עח, ה.
אשר יעשה אותם האדם: ויקרא יח, ה.
אחותי כלה: ראה לקו"ש ח"כ ע' 40 הערה 25, נעתק לעיל פ' בהר לט, ג במ"מ.
אחותי מלשון איחוי אלכסנדי': מו"ק כו, ב. ראה לעיל פ' בהר לט, ג.
עלמא דאתכסייא . . דאתגליא: זח"א (יח, א. קנב, א. קנח, ב). זח"ב (כט, ב). [כ].
עיני העדה חכמים: ראה אגה"ק סי' יד (קכ, ד). לעיל ואתחנן ד, ב ובכ"מ. ע"ח שער דרושי הנקודות פ"א.
אחד הי' אברהם: יחזקאל לג, כד.
בד"ה אני ישנה: לקמן לד, ג. וראה הנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ח.
בס"י ב' אבנים בונות: פ"ד, מט"ז. נתבאר בתו"א כא, א ובכ"מ.
נעוץ תחלתן בסופן: שם פ"א, מ"ז.
סד"ה נאוו לחייך בתורים: לעיל יג, ג.
אפי' פרק אחד שחרית: מנחות צט, ב.
כל השונה הלכות בכל יום: מגילה כה, ב. נדה עג, א.

הליכה והמשכה מאור א"ס ב"ה הסוכ"ע מעולם ועד עולם: "ואפ"ל ע"ד שנתבאר בלקו"ת סד"ה ביום השמע"צ כנישין בענין עוטה אור כשלמה שהתורה היא לבוש המחבר מעולם ועד עולם" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' תצט.

אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא.

עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש: ב"ב עה, ב.

כי כאשר השמים החדשים: ישעי' סו, כב.

סד"ה אני דפ' ציצית: לעיל פ' שלח מט, ב.

סוף ביאור ע"פ ואהיה אצלו אמון: לעיל פ' במדבר כ, א.

אין לך עשב: נסמן לעיל כד, ד.

גידול העשב והפרי: ראה אגה"ק סי' כ (קלב, א) ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.

ביאור על פסוק לבבתני: בסה"מ תקע"א ב' הנחות א' לאדה"א והב' נדפס מגוכתי"ק הצ"צ. ועוד הנחה במאמרי אדה"ז כתובים ח"ב ע' קלב [ההנחה קרוב לנוסח אדה"א]. חלק מהנחת אדה"א נדפס גם במאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' שכח.

דף ל

והכסיל בחשך הולך: קהלת ב, יד.

מהרוחני יתהווה הגשמי: ע"ל פנחס (עח, סע"ב). [כ].

כל אשר חפץ ה' עשה: תהלים קלה, ו.

בעשרה מאמרות ונבה"ע: אבות ה, א.

בביאור הפסוק יביאו לבוש מלכות: תו"א מג"א צב, ב ואילך.

משוך חסדך: תהלים לו, יא.

יהי רקיע: בראשית א, ו.

כי א-ל דעות הוי': ש"א ב, ג.

בד"ה ראש המטות: לעיל פ' מטות.

באד"ר (**דקל"ו ע"א**): ראה לעיל פ' שלח נ, א. הלשון נעתק באוה"ת פ' ויקהל ע' ב'רצו. ב'קיח.

נודע בשערים: משלי לא, כג.

ויובן זה ע"ד מ"ש (**איוב י"א**) **וירא און ולא התבונן דהפי' שלא נתפעל לנקום**: ופרש"י "שהם עושים ימים ושנים ודומה כמו שלא יתבונן כי מאריך אפו". והאב"ע פי' "וראה האון ואינו צריך להתבונן".

באוה"ת פ' שופטים ע' תתמט מציין לכאן.

לא הביט און ביעקב: במדבר כג, כא.

כי אתה תשלם לאיש כמעשהו: תהלים סב, יג.
אם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.
וטהור עינים: חבקוק (א, יג), ושם אי' טהור [רע]. [כ].
שממית בידים תתפש: משלי ל, כח. [כ].
אני הוי' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
ארבע מדות בדעות כו' קשה לכעוס: אבות ה, יא.
פ"ב דשבת והלל לא יקפיד: לא, א.
איהו וחיוהי חד: ת"ז בהקדמה (ג, ב).
וכמ"ש בע"ח: ש"ב השתל' י"ס דרך עגולים ענף ג, יעו"ש. [כ].
שרוח הטומאה יבוער מן הארץ: זכרי' יג, ב.
ומלאה הארץ דעה: ישעי' יא, ט.
ובער עלי' הכהן עצים: ויקרא ו, ה.
שהכהן איש החסד: זח"ג קמה, ב.
ובמ"א נת' ענין ב' בחי' אלו: ראה לעיל ואתחנן יב, ד ואילך ובמ"מ לשם. סה"מ תקס"ו ע' יב. שרש מצות התפלה פרק יב ואילך.
בשלח דצ"ח, ע"ב: אולי צ"ל דנ"א ע"ב, וכ"מ בפרדס שכ"א פ"ה, וטה"ד כאן. וע' בע"ח ש' הארת המוחין פ"ו. ובזה מ"ש לעיל ר"פ תזריע סד"ה עולם לאכסדרא [כ, א]. ובמטות בי' החלצו (פז, ב). שם בואתחנן רד"ה ואהבת את כו' (יב, רע"ד). ועפמ"ש בע"ח מיושב שפיר. [כ]. בהוצאה זו תוקן ע"פ דפוס ראשון.
אית חסד ואית חסד: זח"א ריט, א. ע' זח"ג (קלג, ב), ושם "דלגו" "דלבר", יעו"ש. [כ].
דמות כמראה אדם: יחזקאל א, כו.
אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.
כי על כל מוצא פי ה': ויקרא יח, ה.
קדוש . . ד' שעות: ע' בשה"ש כט, ב, וש"נ מלעיל ח סע"ג [כ].
תפלה היא במקום קרבנות: ברכות כו, א. זח"ב כ, ב.
על שלשה דברים העולם עומד: אבות א, ב.

דף לא

ההרכבה והתכללות: ההפרש בין הרכבה והתכללות נתבאר בסה"מ תרמ"ז ע' קנה: "דענין התלבשות מה שהעליון מלובש בהתחתון נק' הרכבה. פי' שבהמדות מורכב מבחי' השכל, אבל בחי' ההתכללות מה שהתחתון כלול בהעליון, היינו להיותו בחי'

מקור חוצבו וממילא כלול בו" ע"ש בארוכה, ושם מציין לד"ה להבין ענין התלבשות הפרצופים בס' תקס"ז. ראה מאמרי אדה"ז ענינים ע' קלד.

באמה ולא כתיב . . **אמות**: ראה גם מאמרי אדה"ז זהר ע' שכט בארוכה יותר.

כי הלב הוא משכן לנפש החיונית: ראה תניא פ"ט ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק לשם. שרש מצות התפלה פרק מב.

כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.

ע"פ אני ישנה ולבי ער: לקמן לג, ד.

ב' חללים: ע' בסש"ב (ח"א רפ"ט). [כ]. ובמאמרי אדה"ז כתובים ח"ב ע' קלה מבאר ששרש שני החללים הוא ממוחין שבראש.

אימא מקננא בכורסיא: ת"ז ת"ו.

ע"פ והיה מספר בנ"י: לעל פ' במדבר ו, א.

תרין ריעין דלא מתפרשין: [ע' לעיל] ר"פ ראה. וש"נ. [כ].

דברי חכמים בנחת נשמעין: קהלת (ט, יז), שם נשמעים במ"ם. [כ].

כמ"ש בסש"ב: ח"א (פי"ט). [כ].

אמור לחכמה אחותי את: משלי ז, ד.

כלתה נפשי: תהלים פד, ג.

ע"פ באתי לגני: לקמן לג, רע"ג.

מי שתורתם אומנתם: שבת יא, א.

ע"פ שיר השירים: הא' (פ"א) [א, ב]. וש"נ. [כ].

ע"פ והקרבתם עולה אשה: לעיל פ' פנחס.

ע"פ ושבתה הארץ: לעיל פ' בהר לט, ג ואילך.

וכמ"ש ע"פ מקושש עצים: לעיל פ' שלח מב, ד ואילך.

והמשכילים יזהירו: באגה"ק [סכ"ו]. ולעיל במדבר (יג, ג). [כ].

לא הביט און ביעקב: במדבר כג, כא.

בד"ה מי מנה עפר יעקב: לעיל בלק סז, ג.

ע"פ והיה ביום ההוא: לעיל ר"ה נח, ד.

צור לבבי: תהלים עג, כו.

ל"ב שמות אלקים שבמעשה בראשית: ראה לעיל פ' תצא לב, ג. פ' אמור לג, ד.

מלכותך מל' כל עולמים: תהלים קמה, יג.

הנה לא ינום: תהלים קכא, ד.

כמים הפנים לפנים: משלי כז, יט.

באתי לגני: הנחת כ"ק אדה"א בסידור כו, ג.
בלי הגהות בתו"א לעמבערג תרי"א.
ראה רשימת המאמרים בסה"מ — תקס"ד ע' שנג הערה 89.
באוה"ת שה"ש ע' תעו נמצא סעי' א' (בשינויים) עם הגהות אחרות. סעי' ב' הקטע "אך הכח" ליתא, ומתחיל הקטע "אך הכח", והשאר ליתא.
בבוך 4 רשום על מאמר זה "פ' אחרי". ונמצא בתחלת מאמרים מפ' אחרי.
ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.
באתי לגני: שה"ש רפ"ה.
רבות נשא פרשה י"ג קרוב לר"פ: "אחותי שנתאחו לי בגלות, כלה שנתכלו בגלות מצרים ובבל, כד"א כי עליך הורגנו כל היום, לפיכך עתיד לקרותם אחותי, שיהיו אחויים אצלו (ר"ל דבוקים כד"א קורעים ומאחים עכ"ל המ"כ)". — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תפב.
היושבת בגנים חברים מקשיבים: שה"ש ח, יג.
ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: בראשית ב, טו.
בד"ה כי כאשר השמים החדשים: לקמן מח, ד.
גלו לבבל שכינה עמהם: מגילה כט, א. במד"ר ז, י. ספרי מסעי לה, לד.
ועוד כל ימי הארץ זרע וקציר: בראשית ה, כב.
ואנכי הסתר אסתיר: דברים לא, יח.
כי לא מחשבותי: ישעי' נה, ח.
מאד עמקו מחשבותיך: תהלים צב, ו. ראה אוה"ת ויקרא כרך א ע' ב.
ראה קו"א ד"ה דוד זמירות. תו"א לא, סע"ד. ובליקוט פי' לקו"א. וביהל אור ע' תרלח דכאן "פי' דהיינו חו"ב דאצילות".

דף לב

עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.
ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
וכדפי' בפ' בשלח (דס"ג ע"ב): ראה יהל אור ע' תקנז.
בת"ז לאו דאית לך צדק ידיעא: בהקדמה (פתח אלי').
בד"ה לסוסתי: לעיל יא, ד ואילך.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
בד"ה והיה מדי חדש: לעיל פ' ברכה צז, ב ואילך.
ואהי' שעשועים: משלי ח, ל.
אם צדקת: איוב לה, ז.

בד"ה צאינה וראינה: לעיל כא, ג.
בד"ה להבין מ"ש בהגדה: לעיל פ' צו יא, ד.
בזהר הרקיע פ' ויקרא: ראה לעיל כו, ג במ"מ לשם.
ולכן כתיב בכל ששת ימי בראשית . . שהוא מדת הצמצום: "שאז ההמשכה רק ששה המדות שבהן מנהיג העולם וזהו העלם עדיין כי עיקר השראת אוא"ס ב"ה הוא בחכמה" — אוה"ת דרושים לר"ה ע' א'רצז.
ויכל אלקים: בראשית ב, ב.
אלה תולדות השמים והארץ: בראשית ב, ד.
המשכת אור א"ס ב"ה בחכמה ולהתלבש במדות: מובא באוה"ת פ' פנחס ע' א'עב.
וירח את ריח בגדיו . . ויתן לך: בראשית כז, כז-כח.
בגד בוגדים בגדו: ישעי' ד, טז.
בד"ה ואהי' אצלו אמון: לעיל במדבר יח, ג.
בד"ה אני ישנה: לקמן לד, א.
ובד"ה יונתי: לעיל טז, ד ואילך.
אכלתי יערי עם דבשי: שה"ש ה, א.
עצי שטים עומדים: שמות כו, טו.
אין לך עשב: ב"ר (פ"י) ותי' מלאך ל"מ. [כ].
כי ה' יתן חכמה: משלי ב, ו.
ועד"ז תקנו יוצר אור: נתבאר לקמן לד, רע"ב.
בד"ה כנשר יעיר קנו: לעיל פ' האזינו עז, ד ואילך.
לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריז, ב.
בד"ה . . ונתתי לך מהלכים: תו"א פ' וישב.
וע"פ וכל בניך: לעיל פ' ראה ל, ב.
ועמ"ש בד"ה ענין נסכים: לעיל שלח מב, ג.
למען אחי ורעי: תהלים קכב, ח.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' נט, כא.
מתניתא מלכתא: ביצה כח, ב וש"נ.
יהיו בעיניך כאלו נתנה היום מהר חורב: ראה רש"י שמות יט, א. דברים יא, יג. ספרי שם ו, ו.
ע' לקח טוב פ' ואתחנן [ו, ו] עה"פ אשר אנכי מצוך היום כאילו קבלתו היום מהר סיני.

וע"ל נצבים (מו, רע"ב). וש"נ. וע' תנחומא ר"פ תבוא בשינוי לשון מכאן, ולקמן (לה, ד). [כ].

והודעתם לבניך ולבני בניך: דברים ד, ט-י.

תרין ריעין דלא מתפרשין: ע"ל ר"פ ראה. וש"נ. [כ].

ואהיה שעשועים: משלי ח, ל.

ע"פ ויחזו את האלקים: תו"א עח, ג.

הוי כל צמא לכו למים: ישעי' נה, א.

בחד קטירא אתקטרנא: זח"ג רפח, א.

חצות לילה . . **ועיין מזה בזהר**: ראה בענין זה בארוכה בספר הליקוטים ממאמרי דא"ח מהצ"צ ערך לילה בענין חצות לילה, כל המ"מ מועתקים שם.

וע' בהרמ"ז ר"פ בהעלותך . . **ת"ח אילנא דחיי**: "כי גם במקום התגלות יסוד אבא שהוא מן החזה ולמטה יש כיסוי מיסוד אמא".

כי א-ל דעות: ש"א ב, ג.

רגלי החיות כנגד כולם: חגיגה יג, א.

ול"ב אלקים דעובדא דבראשית: ראה לעיל לא, ד. פ' תצא לט, ג. פ' אמור לג, ד.

ל"ב אלקים . . **נתיבות החכמה**: כמ"ש בפרדס ש' הנתיבות פ"ב. [כ].

לכן נאמר בשבת ויכל אלקים: בראשית ב, ב. מובא באוה"ת ויקרא כרך א ע' רסח ושם מבאר "דפי' ויכל אלקים ר"ל שכלה הצמצומים של שם אלקים ומאיר גילוי שם הוי'".

ביום עשות ה"א: בראשית ב, ד.

אורייתא מחכ' נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

ועיין בזהר ויקרא (**די"ג ע"א**): ראה לעיל כא, ג. פ' תזריע כד, ד. מובא גם באוה"ת בראשית כרך א עו, א: "והיינו מ"ש בזהר פ' ויקרא די"ג שבחצות לילה הוא יחוד או"א בשביל תיקון הנוק' ועמ"ש בזה בלק"ת בביאור ע"פ באתי לגני שהענין שאז נמשך תוס' אור בעלמא דאתגלייא והיינו ע"י עסק התורה שממשיכים מבחי' עמקו מחשבותיך כו'" ע"ש.

שאו ידיכם קדש: תהלים קלד, ב.

ועוד פי' לשמה לשם ה"א: בהבא להלן ראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקסז. ובארוכה אוה"ת על מארז"ל וענינים ע' שלח. וראה מאמרי אדה"ז — ענינים ע' רעו.

דף לג

בד"ה ועתה יגדל: לעיל פ' שלח לח, ב ואילך.

צריך להמשיך הארה מיסוד אבא: מובא באוה"ת ואתחנן ע' שכא.

דבאצי' איהו וגרמוהי חד: ראה בכ"ז מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תמג. ובארוכה אוה"ת הנ"ל ע' שלט.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש: רות ג, ח.
העוסקים בתורה אחר חצות: ראה חגיגה יב, ב. תמיד לב, ב.
וכמו עד"מ הרב: מובא באוה"ת פ' שלח ע' תריז ומציין לכאן.
כי הנה הריח הוא מחוטם: קטע מכאן באוה"ת בראשית כרך ד דף תתלא, ב.
ותהלתי אחטם לך: ישעי' מח, ט.
כמ"ש באדרא דק"ל ע"ב: נתבאר לעיל פ' שלח נא, ד. וראה גם ד"ה והניף ידו תשי"א.
עתיק . . למעלה מהכלים: זח"ג (רפח, ב) אקרי אין. ובע"ח דרושי אבי"ע (פ"א). [כ].
לבעל החוטם אני מתפלל: זח"ג (קל, ב). [כ].
ושם ס"ק ט"ו: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות וציונים לעיל יט, ד.
בביאור דפ' ציצית: ראה לעיל פ' שלח מט, ג ואילך.
בד"ה אלה מסעי: לעיל מסעי פט, ב.
ובד"ה וישלח יהושע מן השטים: לעיל פ' שלח נא, ד.
וזהו וירח: קטע מכאן מובא באוה"ת בראשית כרך א דף קמח, ב.
וירח את ריח בגדיו: בראשית כז, כז.
שהוא מקיף: באוה"ת שם מוסיף: "היינו כמ"ש שהריח גבוה מן הטעם שטנת"א טעמים הוא או"פ וריח הוא מקיף כו'".
בגדיו לשון בוגדיו: ב"ר (פס"ח [כב — ובמתנות כהונה שם]). ובלקח טוב בראשית (כז, כו [כג]). ובילקוט שם (ר' קטו). וע' סנהדרין לז, א אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו, יעו"ש. [כ].
ע"פ ראה ריח בני: ראה אוה"ת תולדות קנה, ב.
יצחק כי אתה אבינו: ע' שבת (פט, ב). ישעי' (סג, טז). [כ]. ראה אוה"ת תולדות קמח, ב.
בלק"ת בישעי': להאריז"ל סי' נב.
(**ולקמן**) **ובד"ה נשא את ראש**: לעיל פ' נשא. ותי' לקמן — ראה לעיל במ"מ לב, ג שבבוך 4 (לקו"ת מהדו"ק) מאמר זה בפ' אחרי.
למען אחי ורעי: תהלים קכב, ח.
תורתו אומנתו פטור מתפלה: שבת יא, א.
ואהי' אצלו . . ושעשועי את בנ"א: משלי ח, ל-לב.
ודברי . . אשר שמתי: ישעי' סוס"י נט.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
הוי כל צמא לכו למים: ישעי' נה, א.
בד"ה והיה מספר בנ"י: לעיל פ' במדבר ה, ג ואילך.
בד"ה צאינה וראינה: לעיל כו, א ואילך.
ע"פ אעשה לו עזר: נדפס בביאורי הזהר בתחלתו. ועם הגהות בביאוה"ז להצ"צ.
בפלגות לילא קוב"ה אתי: זח"א עב, א.
בד"ה ששים המה מלכות: לקמן לט, א.
בד"ה להבין מ"ש בהגדה: לעיל פ' צו יא, ד ואילך.
בד"ה וילקט יוסף: תו"א פ' ויגש.
אני ישנה: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ח ע' יד.
ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים דף יט, ד.
באוה"ת פ' בשלח ע' תקצח ובפ' האזינו ע' א'תרמו מציין שד"ה זה וד"ה ויאמר משה אכלוהו היום שנדפס בתו"א סה, א נאמרו בשבת אחת.
וראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.
אני ישנה ולבי ער: שה"ש ה, ב.
אותותינו לא ראינו: תהלים עד, ט. ראה אוה"ת וירא כרך ד תשנ, א. תשנד, א כמה הגהות.
אתא בקר: ישעי' כא, יב.
שהן המביאות והממשיכות: במאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' שכו בסופו: "אך שיש אותיות סתומים שאינה בגדר ההמשכה, היינו מ"ם סתומה וסמ"ך סתומה מכל צד המורה על שאינה בגדר ההמשכה כו'".
נקראו האותיות בשם סוסים: נסמן לעיל יב, ג.
כי תרכב על סוסיך: חבקוק ג, ח.
ובד"ה לריח שמניך: ראה לעיל ב, ד ואילך.
כי עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
ונגלה כבוד הוי': ישעי' מ, ה.
ופי' בזהר ולבי דא קוב"ה: זח"ג צה, א. וראה לקמן לד, א שמקשר זה גם עם "בחי' רצון ותשוקה שיש בכל נפש מישראל". ולהעיר מאגה"ק סל"א. — ד"ה ציון במשפט תפדה תשמ"א (נדפס בקונטרס שבת חזון — תשמ"ח הערה 29).
ל"מ. [כ].

וכ"כ ברבות בשה"ש: (ה, ב [א]) וברש"י שם בשם הפסיקתא פ' החודש (ע' זח"ג (צה, א) ול"מ כמ"ש כאן). [כ].
צור לבבי וחלקי אלקים לעולם: תהלים עג, כו.
ראה אוה"ת פ' ואתחנן ע' רו, וע' רכא. וראה ביהל אור ע' רנח בשם רבות ר"פ תרומה.
לבבתני אחותי כלה: שה"ש ד, ט.
בד"ה ביום השמע"צ: לעיל סוכות פב, ג.
שהלב הוא חיות כל האברים: באוה"ת בראשית כרך ו דף תתרנח, א הקשה דשם נתבאר שהחיות הוא בלב, ומפרש, הכוונה בלקו"ת כאן הוא על הפתיחה והסגירה שבלב שז"ע דפיקא דלבא, וזהבא מן הרוח חיים שבחלל הב' שבלב שהוא מוליך האידי' למוח כמ"ש חכמי המחקר ע"ש. וראה אגה"ק בתניא סי' לא.
ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
דתלת שליטין אינון: זח"ב קנג, א. וראה גם זח"א קלח, א (במהנ"ע).
וגם הנה השפעת החיות שמן הלב: ראה אגה"ק סי' לא. תו"א ז, ד.
ואהבת את ה"א: דברים ו, ה.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
בעל כרחך אתה חי: אבות ד, כא.
הפרש בין חפץ לרצון: ראה לעל כח, ד.
כופין אותו עד שיאמר רוצה אני: ראה ר"ה ו, א (וש"נ). תו"כ (הובא בפרש"י) עה"פ ויקרא א, ג. וראה רמב"ם הל' גירושין ספ"ב.
בד"ה ושמתי כדכד: לעיל פ' ראה כו, א ואילך.
באתעדל"ת אתעדל"ע: ראה זח"א רלה, א.

דף לד

ויקם עדות ביעקב: תהלים עח, ה.
אשר הוא מלשון באשרי: ת"ז (ת"ל) עד, ב. [כ].
באשרי כי אשרוני בנות: בראשית ל, יג.
בביאור ע"פ יונתי: לעיל כ, ג ואילך.
ובד"ה ואהיה אצלו אמון: לעיל פ' במדבר.
המלובשות בעניני גשמיים: ראה תניא פל"ז.
שבתחלה יקבל עליו עול מלכות שמים: ברכות פ"ב, מ"ב.
בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך לד, ד.

כי הגם שאני ישנה . . שאותותינו לא ראינו . . לעושה נפלאות גדולות לבדו: ראה באוה"ת על מארז"ל ועניינים ע' סב וז"ל: (ומתורץ הסתירה מד"ה אני ישנה בשלח תקס"ח [הנדפס בלקו"ת כאן, וראה גם סה"מ תקס"ח ע' יד הנחות הר"פ ע' פט] דמשמע דשינה רק לא ראינו אותותינו אבל יש למעלה לעושה נפלאות לבדו, ובאני ישנה חקת תקס"ד [סה"מ תקס"ד ע' קנה אוה"ת שה"ש ע' תצז] משמע שינה כפשוטו שלמטה סובלי' כו' וכ"מ בגמרא, דשניהם אמת דיש למעלה היינו ברוחניו') ולעורר משינה היינו להיות גלוי למטה, ע"ש.

אותותינו לא ראינו לא ראינו דייקא: באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקכד מציין לכאן. וראה גם באוה"ת וירא כרך ד תשנב, ב ואילך.

לעושה נפלאות: תהלים קלו, ד.

תפלה במקום קרבנות תקנום: ראה ברכות כו, א-ב.

ארי' דאכיל קורבנין: זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א. וראה בהנסמן בספה"מ פרשיות ע' שפט.

סד"ה צו את בנ"י: לעיל פ' פנחס עו, ב.

נותן לכם לכל בשר: תהלים קלו, כה.

דפ"ק אותיות פק"ד: קהלת יעקב ערך דפק בשם כתבי האריז"ל. סה"מ תקס"ח ע' כא. ראה לעיל פקודי ז, ד.

וה' פקד את שרה: בראשית כא, א.

פקד פקדתי אתכם: שמות ג, טז.

ע"פ אלה פקודי: לעיל בפ' פקודי.

פתחי לי אחותי . . היא האהבה הטבעית: ראה לקו"ש ח"כ ע' 40 בהערה.

בד"ה כי תבואו אל הארץ: לעיל פ' בהר לט, ג ואילך. וראה לעיל יב, ג.

ישראל מפרנסין: זח"ג (ז, ב). [כ].

רועה ישראל האזינה: תהלים פ, ב.

אכלתי יערי עם דבשי: שה"ש ה, א.

והאופנים ברעש גדול: ישעי' ו, ג.

מהעז יצא מתוק: שופטים יד, יד.

לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריז, ב.

וע"ל במדבר ב, סע"א. [כ].

מי לי בשמים ועמך לא חפצתי: תהלים עג, כה.

וכמה גופין תקינת לון: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

שעל כל מוצא פי ה': דברים ח, ג.
אחור וקדם צרתני: תהלים קלט, ה.
אחור למע"ב: עירובין (יח, א). [כ].
ישראל עלה במחשבה: נסמן לעיל פ' נצבים מז, ג.
כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח.
ע"פ ויכתוב משה: לעיל פ' מסעי צא, ב ואילך.
ובד"ה יונתי בחגוי הסלע: לעיל טז, ד.
ובד"ה אם בחקותי תלכו: לעיל בחקותי מה, א.
בד"ה שובה ישראל עד: לעיל שבת שובה סו, ב.
לאסתכלא ביקרא דמלכא: ראה זח"ב רמז, ב.
עיני האדם לא תשבענה: משלי כז, כ.
האדם הגדול בענקים זה אברהם אבינו: יהושע יד, טו. ב"ר פי"ד, ו. פרש"י עה"פ. וראה גם יל"ש עה"פ (רמז כג).
הלוך ונסוע: בראשית יב, ט.
בכל יום יהי' בעיניך ד"ת כחדשים: ראה רש"י שמות יט, א. דברים יא, יג. ספרי שם ו, ו.
ועמ"ש בפ' בחקותי (מח, ג) סד"ה ואפו. [כ].
סלה בלי הפסק: ראה עירובין נד, א.
וצדיק באמונתו . . יחי': חבקוק ב, ד.
עין ה' אל יראיו: תהלים לג, יח.
עיני תמיד אל ה': תהלים כה, טו.
תמתי תאומתי: וע' זח"ג (רצו, א). [כ].
ועשיתם אתם כתיב מעלה אני עליכם: ויקרא כו, ג. זח"ג קיג, א. וראה ג"כ ויק"ר פל"ה, ז. ראה סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שמח.
ע"ל (כא, סע"ג) כאן. וש"נ. [כ].
חסד דרועא ימינא: ת"ז שם.
אהבתי אתכם אמר ה': מלאכי א, ב.
וזהו כאילו עשאוני: בסה"מ תרל"ג שם: "שאינו מובן למה נאמר כאלו עשאוני בכ"ף הדמיון לבד".
ולכן עשיית הכלים נחשבת כאילו עשאוני ממש: "דהיינו שעשיית הכלים דע"ס ע"י קיום המצות שע"ז יומשך בהם האור מאדון יחיד כו' הוא מעלה זה כביכול כאלו

עשאוני ממש, הרי עד היכן מגיע כח העבודה כו'" — אוה"ת פ' תבוא ע' תתשה. וראה באוה"ת פ' ואתחנן ע' רסא מביא קטע מכאן.
שראשי נמלא טל: שה"ש ה, ב.
אהי' כטל לישראל: הושע יד, ו.
אם יהיה טל ומטר: מלכים-א יז, א.
פתחי לי כחודה של מחט: נסמן לעיל כד, ב.
ע"ל קרח (נה, א). וש"נ. [כ].
כי הנה . . מגעת שם: ראה אוה"ת חנוכה כרך ב שכח, ב.
בד"ה והבדילה הפרוכת: תו"א יב, ג.

דף לה

ועיין ברבות ע"פ אני ישנה . . פנחס רל"ג א': כל הקטע בשינויים קלים באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תפה.
ברבות ע"פ אני ישנה: "אני ישנה מן המצות ולבי ער לגמילות חסדים" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תפה.
שמות פ' ב' ק"כ ב': "ע"פ וירא מלאך ה' אליו כו' מתוך הסנה. הה"ד אני ישנה מן המצות. הי"מ פי' שעשיתי מצות כאדם שעשה כבר מלאכתו וגמרה וישן לו" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תפז.
ר"פ תרומה: "אני ישנה מן המצות אבל זכות אבותי עומדת לי ולבי ער היינו האהבה המסותרת שיש בכל אחד" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תצא.
זהר ר"פ האזינו ובהרמ"ז שם: דף רפו, א "אני ישנה אמרה כנסת ישראל (הוא פרצוף הפנימי דמלכות שנק' כנסת ישראל) אני ישנה מפקודי אורייתא בזמנא דאזלינא במדברא, ופי' הרמ"ז ידוע שסוד השינה הוא הסתלקות המוחין שהם סוד הנשמה למעלה, וכך היתה רחל במדבר שחסרו ממנה אורות אבא שהם פקודי אורייתא ושהם מכוננים אותה כמ"ש בפסוק ה' בחכמה אבא יסד ברתא" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תפח.
בשלח מ"ו א: "כד אתפליג לילא שארי מלכא למיקם ונ"ב ויקץ כישן הוי' בסוד הדורמיטא, ומטרוניתא לזמרא נ"ב רחל ואתי מלכא ואקיש לתרעא דהיכלא ואמר פתחי לי אחותי רעייתי" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תפט.
צו ל"ג ב': "פתחי לי בצלותא דאתמר בה אדני שפתי תפתח דאיהו אחותי רעייתי ולית רעייתי אלא פרנסתי כו'" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תצ.

אמור צ"ה א': "אני ישינה בגלותא דמצרים דהוו בני ישראל בשעבודא דקשיו. כתב המק"מ נ"ב אני ישינה בסוד דורמיטא שהוא הסתלקות המוחין כן היתה נוקבא בסוד נקודה בלי מוחין וזהו אני ישנה" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תפח. ובע' תפט כ' "ובפ' אמור צה"א א' פי' ולבי ער לנטירא להו דלא ישתצון בגלותא, וכתב הרמ"ז כי המוחין שלה נסתלקו ללב ז"א ולכן הוא נעור להאיר לנוק' כו'". וראה באוה"ת שם ע' תצז. ושם ע' תקיג בפי' הרמ"ז. שם ע' תקכד.

שלח קע"ד ב': "עד כאן לעילא מכאן ולהלאה לתתא בר האי דרא דכתיב ותתצב אחותו מרחוק אחותו דמאן אחותו דהאי איהו דקרא לכנ"י אחותי כד"א פתחי לי אחותי".

פנחס רל"ג א': "כך ישראל כל זמן דאינון אטימין ליבא ולא פתחין בתיובתא לא סלקין ריחא ולא אפיק לון מגו גובין. אבל כד פתחין בתיובתא מיד סלקין ריחא כו' פתחי לי אחותי רעייתי" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תפט.

מלפני מלך מלך: בראשית לו, לא.

גלו לאדום שכינה עמהם: ספרי סו"פ מסעי [לה, לד]. ובלקח טוב (שם). ושם בספרי בהעלתך [י, לה] פיסקא (פ"ד). ובירושלמי תענית (פ"א, ה"א). ובויק"ר (ספל"ב). ובשהש"ר עה"פ [ד, ח] אתי מלבנון. ובמכילתא בא (פי"ד). ילקוט ישעי' (ריש יז [ל"מ]). ושם בזכרי' (ר' תקע). [כ]. ראה לעיל תצא לה, ד.

אחור למעשה בראשית: ברכות סא, א.

ואהבת בכל לבבך: דברים ו, ה.

צור לבבי: תהלים עג, כו.

את היד הגדולה אשר עשה ה': שמות יד, לא.

שתפלות במקום קרבנות: ברכות כו, ב.

קול דודי דופק: שה"ש ה, ב.

ויקם עדות ביעקב: תהלים עח, ה.

ופני לא יראו: שמות לג, כג.

יאמרו ליצחק לעתיד דייקא כי אתה אבינו: שבת פט, ב. ישעי' סג, טז.

פתחו לי כחודה של מחט: ראה לעיל כד, ב במ"מ.

לסעי' זה ראה סה"מ תרס"ו ע' קלב.

כל השערים הי' להם דלתות חוץ משל אולם: מדות פ"ב, מ"ג.

בביאור ע"פ צאינה וראינה: לעיל כב, ד.

תספרו חמשים יום: ויקרא כג, טז.

שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב.

פתחו של אולם הי' ארבעים אמה והוא ב' פעמים כ"ף: מדות שם. ראה סה"מ תרס"ו ס"ע קלב.
עשרים הוא גימט' כתר: ראה ספר הערכים-חב"ד מערכת אותיות ערך אותיות התורה — כף סעיף ב וש"נ. ראה לעיל במדבר ב, א.
ההפרש בין אני לאנכי: ראה לעיל פ' אמור לד, ד ובמ"מ לשם.
אנכי אנכי: ישעי' נא, ב.
כי גאה גאה: שמות טו, א.
ע' בפע"ח שער נפ"א פ"ה: נזכר גם לעיל כ, א.
הנה ישכיל עבדי: ישעי' נב, יג.
ואולם חי אני: במדבר יד, כא.
כמ"ש בזהר פולחנא דרחימותא: ח"ג (רסז, א). ובזח"ב (נה, ב. וע' רטז, א). [כ].
הלוך ונסוע: בראשית יב, ט.
בכל יום יהיו בעיניך כחדשים: פס"ז ואתחנן ו, ו. רש"י דברים כו, טז.
ע' כאן (לב, ג). וש"נ. [כ].
כמ"ש באדרא: זח"ג (קכח, ב). ובע"ח ש' א"א (פי"ג-י"ד). [כ]. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בפלח הרמון ספר שמות ע' שסב.
וישע ה' אל הבל: בראשית ד, ד. וראה אגה"ק ס"ב.
וע"פ לבבתני: לעיל כט, ג.
וע"פ ואתחנן כו' וארא את הארץ: ראה לעיל פ' ואתחנן ב, סע"ד ואילך.
שכולם ערבים זה בזה: ראה לעיל פ' בהעלותך לג, ג ובמ"מ לשם.
בספר הגלגולים פרק ד': ראה סה"מ תרכ"ז ע' עב (הוצאת תשנ"ט) ע' סט. וראה בסה"מ תרמ"ג-ד ע' רסד.
ע"פ ראה אנכי נותן: לעיל פ' ראה יח, א.
טלא דבדולחא: ע' בש' א"א רפ"ו — בע"ח. וע' האזינו (עג, רע"ג). [כ].
אהי' כטל לישראל: הושע ד, ו.

דף לו

הסבי עיניך: בשינויים באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקכג. וראה שם כרך ב ע' תקנט. ראה גם פלח הרמון שה"ש צה, א.
הסבי עיניך: שה"ש ו, ה.
עין ה' אל יריאיו: תהלים לג, יח.
יצרנהו כאישון עינו: דברים לב, י.

עיני ה' משוטטות: זכרי' ד, י.
יאר ה' פניו: במדבר ו, כה.
לך אמר לבי: תהלים כז, ח.
כמ"ש במ"א ע"פ כי תצא: לעיל פ' תצא לה, ג. לו, ב.
כמים הפנים לפנים: משלי כז, יט.
ישא ה' פניו: במדבר ו, כו.
וכמ"ש במ"א שבחי' ישא: ראה לעיל נשא כו, ד. כז, ב ואילך.
פנים אין לנו פניך לחלות: פיוט "מרובים צרכי עמך".
והם מדקדקים עד כזית: ברכות כ, ב. ראה לעיל פ' נשא כז, סע"ב.
עשו אחי איש שעיר: בראשית כז, יא.
עבדים היינו לפרעה כו' ויוציאנו כו': דברים כו, ח.
ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ: ש"ב ז, כג.
ע"פ שובה ישראל: לעיל שבת שובה סו, ד.
סמכוני באשישות: שה"ש ב, ה. ראה בתו"א סח, א.
עמ"ש בפסוק כי ההרים ימושו: לעיל פ' תצא מ, א.
משא"כ עכשיו בגלות . . ונק' חולת אהבה: ראה זח"ג לט, א.
ואומרים על מר מתוק: נתבאר באוה"ת שה"ש ע' ריא ואילך.
טעמו וראו כי טוב ה': תהלים לד, ט.
טוב ה' לכל: תהלים קמה, ט.
יונתי בסתר המדרגה: שה"ש ב, יד.
בד"ה חכלילי עינים מיין: תו"א מז, א ואילך.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א. סנהדרין לח, א. זח"ג לט, א.
אם רץ לבך שוב לאחד: ת"ז בהקדמה ז, א. ובס"י פ"א, מ"ז: שוב למקום. ראה לעיל . . . **והתגדלתי**: יחזקאל (סוס"י לח). [כ].
אשירה לה' . . כי גאה גאה: שמות טו, טו.
ועבד הלוי עבד: במדבר יח, כג.
וילוו עליך וישרתוך: במדבר יח, ב. ראה אוה"ת פ' קרח ע' תשיח ע"פ זה.
וגם ניגון הלוים היה בבחי' רצוא ושוב: נתבאר בביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תרפט ואילך.
והניף אותם אהרן: במדבר יח, יא.
להמתיק גבורות בחסדים: ראה מאמרי אדה"ז — אתהלך לאזניא ע' קנג.
וענוה גדולה מכולם: ע"ז כ, ב. ראה גם אוה"ת פ' וישב דף רנט, ב.

רם על כל גוים: תהלים קיג, ד.
מי כה' אלקינו: תהלים קיג, ה.
פי' שעכו"ם מנשאים: ראה ד"ה הטה אלקי תרצ"ד (בסה"מ קונטרסים ח"א) ובכ"מ. וראה ספר הערכים-חב"ד (כרך ב) ע' אומות העולם ס"ג — לקו"ש לפ' ואתחנן תשמ"ו.
איתא בזהר: ע' זח"ג (מח, ב). זח"ב (קפה, א-ב). וע"ל אמור (לב, א). וש"נ. מא'[דמו"ר]. [כ].
האומר אין לי . . תורה: יבמות קט, ב.
סד"ה להבין ענין הברכות: תו"א ז, א.
בד"ה כי תצא: לעיל תצא לו, ג.
שגלשו מהר גלעד: שה"ש ד, א.
ששמו גלעד מחיצה המפסקת: ראה אוה"ת ויקהל ע' ב'קג.
עד הגל הזה: בראשית לא, נב.
רשעים נדמה להם כחוט השערה: סוכה נב, א.
ועמך כולם צדיקים: ישעי' ס, כא.
אבנים הם אותיות: ראה ס"י פ"ד, מט"ז.
שיניך כעדר הרחלים: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ה ע' רצה, בכותרת: "(ביאור על ד"ה אלה המשפטים)".
בבוך 4 פא, א נמצא מאמר זה אחר ד"ה ונקדשתי הנדפס לעיל בפ' אמור.
ראה אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקסז. כרך ג ע' תתקכח וע' תתקלו.
ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.
שניך כעדר הרחלים: שה"ש ו, ו.
בד"ה ואלה המשפטים: תו"א פ' משפטים עד, ג ואילך.
וזרעתי את בית ישראל זרע אדם: ירמי' לא, כו. ואחר תי' ישראל צ"ל וגו' ושם כתיב ואת בית יהודה, ג' תי' חסר. [כ].
ברוב מאמרי דא"ח הובא הפסוק בהשמטת תי' אלו.
שנשמות דאצי' נקרא אדם: ביאור יותר באוה"ת שה"ש ע' תתקכח.
ונתתי עשב בשדך: דברים יא, טו.
מקדשי לה לעילא ותתא כחדא: ראה זח"א רלא, א. זח"ב קכא, א. זח"ג רצז, א.
בפע"ח שער עשירי פ"ד וספ"ג: "שענין הקדושה הוא לתקן מוח הדעת דנוק' בשלימות ושלכך אחר הקדושה וברכת אתה קדוש ושמך קדוש אנו שואלים הדעת בברכת אתה חונן כו' וע"ש ספ"ג שם ע"ב כו'" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקסח.

וע"ש שער ז' פ"ב: "גם ברע"מ פ' אמור דצ"ג ע"א ופירושו בפע"ח ש"ז פ"ב מובן דבג"פ קדוש יש המשכות מלבד ההעלאה" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקסח.
קדוש יהי' גדל פרע: במדבר ו, ה.
ולכן ממשיך השפע משערות דא"א: ראה דרך מצותיך (הוצאת תנש"א) קיג, א ואילך. וראה באוה"ת כרך ב ע' תשעח בשם לקו"ת להאריז"ל.
אבא יונק ממזלא: ראה זח"ג רפט, ב. ע"ח שער הכללים פ"ה. שער א"א ספ"ט, ועוד.
בד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י: לעיל פ' אמור לא, ב.
שארז"ל גבי נזירות הריני מסלסל: ריש נזיר.
בד"ה ולא אבה: לעיל פ' תצא לח, ג ואילך.
וע"פ ועשית בגדי: תו"א פב, ב.
לא קאים אינש אדעתי' דרבי': ע"ז ה, ב.

דף לז

ע"ד שכ' בהלכות ת"ת: לאדה"ז פ"א הי"ג.
כמ"ש בפע"ח שער א' פ"ז: ראה גם קו"א לתניא בד"ה להבין מ"ש בפע"ח.
וכמ"ש מזה פ' חיי שרה בד"ה עיין בע"ח: בתו"א שם בד"ה לשון אדמו"ר. וראה בתו"א בהוספות ביאור מהצ"צ.
כצנה רצון תעטרנו: תהלים ה, יד.
כי אתה ה' מחסי: תהלים צא, ט.
באגה"ק בסופו: רד"ה להבין מ"ש בפע"ח [קנה, א]. [כ].
מ"ש בזהר דישראל ומלאכים: זח"א רלא, א. נסמן לעיל לו, ד.
בד"ה מזמור שיר: [ברכה] צח, א. [כ].
בד"ה ראה ריח בני: תו"א כא, ד.
סד"ה שמאלו תחת לראשי: תו"א פו, ב.
ובד"ה כי תצא: תו"א לה, ד.
ובד"ה ויקהל משה: תו"א פז, ד.
מזון לבוש בית המבואר במ"א: לעיל פ' ברכה צט, א ואילך.
כמ"ש סד"ה השמים כסאי: תו"א א, ג.
עדר עדר לבדו: בראשית לב, יז.
ויצו את הראשון כו': בראשית לב, יח.
ויצו גם את השני גם את השלישי כו': בראשית לב, כ.
כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה: שה"ש ו, ו.

שעלו מן הרחצה . . מבחי' ים החכמה: מובא בד"ה ומקנה רב תרס"ו ע' שיא: ". . ד"ה שניך כעדר פ"ד בענין שעלו מן הרחצה שקאי על הלבושים דמעה"מ שצריכים רחיצה במי החכמה (בחי' יחו"ע כו')".

כי מן המים משיתיהו: שמות ב, י.

ותמלא כדה: בראשית כד, טז.

ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.

ע"פ ואלה שמות: תו"א פ' שמות.

ובד"ה אסרי לגפן: תו"א פ' ויחי.

ובד"ה לא תהיה . . את מספר ימיך אמלא: תו"א פ' משפטים.

בד"ה אלה מסעי: לעיל פ' מסעי פח, ד.

לבושי' כתלג חיור: דניאל ז, ט.

הנותן שלג כצמר: תהלים קמז, טז.

בד"ה והניף הכהן . . בפ' אמור: לעיל שם לז, א.

ובד"ה צו את בנ"י: לעיל פנחס עח, ג ואילך.

וזרקתי עליכם מים טהורים: יחזקאל ו, כה.

קדוש נאמר ג"פ: נ"ב וע"ל ד"ה לבבתני (פ"ג) כט, ב. וש"נ. [כ].

שכולם מתאימות: המשך הפסוק: שניך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה.

וז"ש בזהר דמתקדשין ליה כולא כחדא: נסמן לעיל לו, ד.

אדם ובהמה תושיע ה': תהלים לו, ז.

לך ולעבדך כו' ולבהמתך ולחי': ויקרא כה, ו-ז.

בביאור ע"פ מים רבים: תו"א יט, ג.

רבקה של שלש בקר: עירובין (רפ"ב יז, ב) בשינוי לשון מכאן. [כ].

דף לח

כמ"ש במ"ח גבי מנחה דשבת: באוה"ת שה"ש ע' תקסט כ': "כמ"ש בע"ח ובסידור האריז"ל גבי מנחה דשבת שעולם הבריאה הוא במקום אימא והיצירה במקום ז"א והעשיי' במקום נוק' וכך עומדים עד מוצאי שבת" עכ"ל ע"ש.

בד"ה כנשר יעיר: לעיל פ' האזינו עז, ג ואילך.

כמ"ש במ"ח שיח אותיות ח"י שי"ן: — משנת חסידים מסכת שארית האצילות פ"ג אות ג.

ובזהר ר"פ בראשית: יג, ב.

שניך כעדר: שה"ש ד, ב.

אם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.
בד"ה צאינה וראינה בפ' קדושים: לעיל כא, ב. וראה במ"מ לשם.
בד"ה אני ישנה: לעיל לג, ג.
וה' אלקים אמת: ירמי' י, י.
ע"י הצירוף וההתכללות: ראה לעיל יד, א שמציין לכאן.
המוזכר בזהר פ' שלח: קנט, א.
אמת . . חותמו של הקב"ה: שבת נה, א.
בד"ה ויקרא אל משה: לעיל פ' ויקרא א, ב.
ע"פ ויכתוב משה את מוצאיהם: לעיל פ' מסעי.
בד"ה כי ביום הזה יכפר: לעיל פ' אחרי כה, ד.
כי עם קדוש אתה: דברים יד, כא.
שאו ידיכם קדש: תהלים קלד, ב.
קדש ישראל: ירמי' ב, ג.
בד"ה הן עם אחד: תו"א פ' נח י, ד ואילך.
בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך לה, ד.
ששים המה מלכות: הנחת כ"ק אדה"א נדפס בסה"מ תקס"ח ח"ב ע' תרה. נאמר ש"פ ויצא על חתונת ר' ברוך נכד אדה"ז.
וראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, ד.
מאמר זה בשינויים ובאריכות מכ"ק אדמו"ר האמצעי בס' שערי תשובה ע' ס, ג.
המאמר והגהות באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקמב. קיצורים שם ע' תתקנח.
ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה.
דרוש זה דרשו אדמ"ו נ"ע בשבת א' עם הדרוש ושבתי בשלום הנד' בתו"א. ושם ביאר ענין זה מה שלמטה נעשה עלמא דפרודא ע"ד שאמר המין מפלגך ולתתא כו', והיינו ע"י הרקיע המבדיל כו' והיינו שמבדיל בין בחי' באר שבע שהוא כענין מים עליונים שבאצי' ובין חרן שבבי"ע כו'. הובא באוה"ת ויצא (קצג, ב), ע"ש. [כ].
דרוש זה נזכר באוה"ת ענינים ע' רנח. ד"ה זה וד"ה כמשוש חתן על כלה באוה"ת סידור ע' רכו נאמר ע"י הצ"צ על חתונת בתו בשנת תקצ"א.
ששים המה מלכות: שה"ש ו, ח.
ובפ' קרח גבי ובני קרח: פי"ח, כא. "ששים המה מלכות ששים מסכתות, שמונים פלגשים שמונים בתי מדרשות היו בירושלים כנגד פתחי', ועלמות אין מספר משנה

החיצונה, ופי' המ"כ מה שלמדו היחידים חוץ לאלו בתי המדרשות" — אוה"ת שה"ש ע' תקעו.

וכמארז"ל תמתי תאומתי: שהש"ר במקומו.

שישראל הן בחי' חתן: שה"ש ג, יא. תענית כו, ב. וראה שהש"ר עה"פ. וראה לעיל א, א.

תלת קשרין מתקשרין: ראה זח"ג עג, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ ת"ש ע' 61. ובכ"מ.

אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא. ראה תו"א עח, ד. סה"מ תקס"ד ע' קכא. וראה יהל אור ע' שנד. אוה"ת ויחי שצח, א.

שזורעין גרעין א' . . רבוי גרעינים: ראה פסחים פז, ב.

עמ"ש מענין זריעה: ראה עוד בספר הליקוטים ממאמרי הצ"צ בערך זריעה.

בד"ה ויהי בשלח פרעה: תו"א סא, א. עם הגהות באוה"ת פ' בשלח כרך ז ע' ב'תרנא ואילך.

ובד"ה הבאים ישרש: תו"א נד, ב.

ובד"ה כי תבואו אל הארץ: לעיל בהר מ, ב.

וסד"ה שמע ישראל: לעיל ואתחנן יא, ד.

ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה: לעיל נצבים נ. ד.

וסד"ה שובה ישראל: לעיל ש"ש סה, ב.

ובד"ה כי כאשר: תו"א ב, ד.

מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.

היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.

הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.

כמבואר בגמרא (**סנהדרין דל"ט א**'): ראה שינויי הגירסאות ברש"י תוס' שם. ובהמובא בסה"מ תקס"ח כרך ב ע' תרח.

ועי' הפי' בערוך: ערך הורמיז.

ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.

ומספר אחד ומספר רבוא רבבן שוה ממש: מובא בכמה מקומות בשם הרב המגיד. מאמרי אדה"ז ענינים ע' נה. הנחות הר"פ ע' לח. ביאוה"ז להצ"צ ע' תצט.

ראה בספר הערכים-חב"ד בערך אוא"ס (א) במילואים ע' תקפז הערה 418 שמכאן משמע שהם שוה ממש, אבל מלשון התניא פמ"ח אין ראי' שאחד ואלף אלפים כו' הם בשוה שהרי אפשר לומר לכאורה, דהגם שאלף אלפי אלפים כו' לגבי מספר בלי גבול "אינן אפילו כערך מספר אחד לגבי אלף כו'" — מ"מ האי"ע דמספר אחד לגבי בל"ג

הוא אי"ע גדול יותר, ע"ש. וראה עוד לעיל ואתחנן יב, סע"א ובהנסמן בהמ"מ שם. ספר הערכים-חב"ד כרך ג' ע' קטז. כרך ד' ע' תקפה.

וכמ"ש בסש"ב פמ"ח: (סז, ב). וראה ליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.

ולא יכנף עוד מוריך: ישעי' ל, כ.

הייתי ככוס חרבות: תהלים קב, ז.

כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול: ב"ב ט, ב. ראה אוה"ת מארז"ל ע' מ ואילך.

בד"ה וילבש צדקה: באגה"ק. [כ].

וישע ה' אל הבל: בראשית ד, ד-ה.

כל המצות בשם צדקה סתם בירושלמי: ראה תניא פל"ז. וראה לעיל פ' ראה כג, ג. סה"מ תקס"ח ע' ריז. ראה במ"מ לאוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקמד.

פרו ורבו: בראשית ט, א.

שמצוה ראשונה . . שהוא ריבוי ותוספות: ראה לקו"ש ח"א ע' 114 . . און לויט אַ צווייטען נוסח — פון אַלטן רבי'ן אַליין, און דער אינהאַלט פונעם וואָרט איז: אַז דער סדר פון תורה איז אויך תורה — דער ערשטער יסוד אין תורה, און דער ערשטער יסוד אין דעם לעבען פון אַ אידן איז, אַז "איין איד דאַרף מאַכן נאָך אַ אידן". ע"ש.

בן פורת יוסף: בראשית מט, כב.

והי' ביום ההוא יוסיף ה': ישעי' יא, יא.

אשר . . באשורי: ע"ל כאן (לד, רע"ד). [כ].

מוטב דלידייניה: חגיגה (טו, ב). [כ].

בד"ה האזינו השמים: לעיל עד, ג. "בענין ירידת הנה"א בגוף ונפש הבהמית שנק' ג"כ בשם זריעה אור זרוע שבנפש הבהמית דוקא יש כח להצמיח ישועות בנה"א ע"ד והחיות נושאות את הכסא כו'" — אוה"ת פ' בשלח ע' שנט.

ובד"ה ושאבתם מים: לעיל סוכות עט, א מענין חרישה.

ואל קין ואל מנחתו: בראשית ד, ה.

וזהו שלעתיד כתיב: נתבאר יותר בסה"מ תקס"ח ח"ב ע' תרו ומסיים שם: "בחריש בשס"ה ל"ת ובקציר בתבואות המצמיחות ישועות תשבות לעתיד לפי שלא יצטרכו לזה" ע"ש.

בחריש ובקציר תשבות: שמות לד, כא.

ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.

עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש: ב"ב עה, ב.

ודלת ראשך כארגמן: שה"ש ז, ו.

ועלמות אין מספר: שה"ש ו, ח.
וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
שו"ה ריבוי — ולזאת אין בהם פריה ורביה כו' משא"כ נשמות ישראל: באוה"ת בראשית כרך ב דף תיא, א מציין ע"ז: "וע' ברבות בראשית ספ"ח שהעליונים אין פרים ורבים והתחתונים פרים ורבים אבל לא נבראו בצלם ודמות והאדם יש בו ב' המעלות" ע"ש. וראה גם ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תריד ואילך. דרך מצותיך ד, א.
בבחי' ריבוי ותוספות: ראה אוה"ת יתרו ע' תתצח.
אלה המצות אשר יעשה אותם האדם: ויקרא יח, ה.
אותם אתם כתיב: זח"ג (קיג, א). [כ].
בד"ה תורה צוה: לעיל פ' ברכה צה, א.
בד"ה יונתי בחגוי הסלע: לעיל יז, א. ובאוה"ת כאן ע' תקעו: "ועיין מענין כ"ף בלקו"ת . . גבי ולכי לך, ולכי בכ"ף ויו"ד, ובהביאור פ"ד האריך בענין הכ"ף שהוא בחי' מחשבה הקדומה שהוא בחי' א"ק שהוא אריך דכללות אבי"ע כמ"ש במ"ח".

דף לט

מפלגך דלעילא מפלגך דלתתא: סנהדרין לט, א. ראה לעיל במ"מ לדף לח, ג.
עיניך יונים: שה"ש ד, א.
לאסתכלא ביקרא דמלכא: זח"א (קצט, א. לח, א). [כ].
עין ה' אל יראיו: תהלים לג, יח.
וירא אלקים את כל אשר עשה: בראשית א, לא.
חתן מלשון חות דרגא: ראה יבמות סג, א.
להבין בתוספת ביאור: להמבואר להלן ראה בארוכה ס' אגרות קודש לאדמו"ר מוהרש"ב נ"ע ח"ב ע' תתקח ואילך.
ומעין מבית ה' יצא: יואל ד, יח. ראה אוה"ת סידור ע' רכח שמציין לכאן. מאמר זה נאמר מהצ"צ על החתונה הנ"ל.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
נהרא מכפי' מבריך: שבת סה, ב.
ומאליו ומעצמו מתרבה: בסה"מ תקס"ח ח"ב ע' תריא: "ויש להבין שורש דבר זה איך נהר יתברך ויתרבה מעצמו". וראה באוה"ת כאן ע' תתקמז הפי' בשם התוס'.
ובערוך בשם רבינו גרשם: ראה גם באוה"ת תצא ע' תתרד.
שפת היאר: שמות ב, ג.
לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.

עדן הוא בחי' חכמה: ראה זח"ב קכג, ב.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב. [כ].
בינה . . רחובות הנהר: ראה זח"ג קמב, א.
ועיין ס"פ ואתחנן (**דף ע"ד ע"ב**): בזהר: "בגין דההוא נחל אסגי חביבותא בעלמא, וכד ההוא מעיינא קדישא יפוק וייעול לגביה כדין יתתקן ויתישר ולא יהא בסורחניה כקדמיתא".
והלכו לאורך: ישעי' (ס, ג), [שם "גוים" לאורך]. [כ].
ובאו במערות צורים: ישעי' ב, יט.
וכמו שהשיב לו: בסנהדרין לט. ובסה"מ תקס"ח ח"ב ע' תריג הלשון: "וזהו שרמזו רז"ל בדברי חידה שלהם באמרם שם להשיב על שאלת המין מפלגא דלעילא כו' דאין זה שתי רשויות ח"ו דא"כ האיך הי' מניח לאעבורי מיא בארעי' כו'" ע"ש.
ענין המסך שבין אצילות לבריאה: ראה תו"א יד, ב. לעיל פ' בלק סח, ג. אוה"ת ענינים ע' קפח ואילך. ובד"ה וספרתם לכם תרס"ו. מצה זו תר"מ ע' מה בארוכה. וככה תרל"ז סעי' כט.
דהתלבשות אור א"ס בבינה ומדות דאצילות נק' איהו וגרמוהי חד: ראה סה"מ תש"ח ע' 161 בהערה.
בע"ח שמ"א פ"ז: ראה באוה"ת ענינים ע' קפד. מובא בד"ה מצה זו תר"מ סעי' לא ומציין שם לכאן. ראה בהערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ג ע' 104.
וכמשנ"ת בביאור: (ב). [כ].
וכמשנ"ת בביאור ע"פ יונתי: לעיל יט, ב.
נובלות חכמה: ב"ר (פי"ז [כ]). [כ].
כי הא"ס בא מלובש תוך החכמה: ראה באוה"ת ענינים ע' קעט ואילך. ובעוד כמה דרושים כמצויין בהערה שם.
שארז"ל ע"פ כי בי"ה ה': מנחות כט, ב.
ברבות מבואר ע"פ ששים המה: באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקעו נעתקו המ"מ.
במדבר ר"פ ד': "ע"פ פקוד כל זכר כו' ע"ש שהצדיקים נמשלו לפרגמטיט של מרגליות כו'" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקעו.
פ' י"ד: "ומכולם לא בחר הקב"ה אלא בצדיקים שנאמר אחת היא יונתי כו' ראוהו בנות ויאשרוהו כו' . . כ"ף אחת עשרה זהב מלאה קטרת" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקעו.

קרח פי"ח: "ששים המה מלכות ששים מסכתות, שמונים פלגשים שמונים בתי מדרשות היו בירושלים כנגד פתחי', ועלמות אין מספר משנה החיצונה, ופי' המ"כ מה שלמדו היחידים חוץ לאלו בתי המדרשות" — אוה"ת שה"ש ע' תקעו.

לבאר הדברים ע"פ ששים המה: הנחה אחרת בסה"מ תקס"ח ח"ב ע' תריד. קיצורים באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקנז.

ס' מלכות אלו ס' מסכתות: שהש"ר עה"פ, במדב"ר פי"ח, כא.

אחת היא יונתי: שה"ש ו, ט.

ישראל חתן והתורה כלה: פסחים מט, ב.

ישראל מתקשראן באורייתא: זח"ג עג, א.

כמשרז"ל ע"פ ביום חתונתו: תענית כו, ב. וראה שהש"ר עה"פ "ביום חתונתו" (שה"ש ג, יא).

בד"ה תורה צוה: לעיל פ' וזאת הברכה צד, א (גם ד"ה זה הוא משנת תקס"ח).

מ"ש במ"ח: ע"ל ח' דברים (פב, רע"ג). והוא במס' אורות דז"א (ספ"ג). [כ].

קטע מכאן מובא בסה"מ תרל"ח ע' ט.

וע' בז"ה: = בזהר הרקיע בהקדמת הזהר א, א.

בביאור ע"פ והניף הכהן אותם: לעיל פ' אמור לט, ג.

ובד"ה הנה ים סוף: לעיל פ' צו טז, ד.

ובביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר: לעיל אחרי כח, ד.

בד"ה עוטה אור כשלמה: אגה"ק סי' יט.

שו"ה והנה — שרש הנשמות . . ושרש נשמות מלאכים: נתבאר בארוכה בביאוה"ז לאדה"א ב, א. צח, ג. ואילך. ובביאוה"ז להצ"צ לשם. דרך מצותיך מצות פו"ר ג, א ואילך.

והנה שרש הנשמות הוא מבחי' פנימיות החכמה: באוה"ת פ' יתרו כרך ח ע' ב'תתקצז מציין לכאן "וע' בביאר ולא תשבית מלח פ"א [— לעיל פ' ויקרא] שיש בהנשמה ע"ס ויש בה ג"כ בחי' שלמעלה מהחכמה. וכ"כ בד"ה ענין ק"ש אחד ואהבת שמהחכמה ואילך נק' השתלשלות, ואמנם הרצון שלמעלה מהחכמה הוא למעלה מהשתלשלות כך עלה במחשבה . . שכמ"כ יש בנשמה נר"נ, אך יחידה זהו הרצון שלמעלה מהשכל וזהו שישראל עלו במחשבה".

בהבא להלן ראה גם ס' מאמרי אדה"ז על ענינים ע' רמ. ביאוה"ז לאדה"א ב, א. ה, ג. צח, ג.

בפי' הראב"ד בס"י: פ"א, מ"ז.

שהרי הדבור יותר רוחני: "שהדבור הוא רוחנית הרבה יותר גם מרוחנית הטפה שהרי הדיבור נמשך מאור השכל השורה בכלי המוחין הגשמי והטיפה נמשכת רק מבחי' גשם המוחין עצמן" — סה"מ תקס"ח ח"ב ע' תרטו.

שו"ה שהוא — אבל נש"י . . מבחי' הפנימי' דחכמה: מובא ביהל אור ע' תקצ. ראה אוה"ת יתרו כרך ח ע' ב'תתקצז.

שהנשמות דוקא יש בהן כח ההולדה: בארוכה בסה"מ תקס"ח ח"ב ע' תרטז. ראה ביאוה"ז לכ"ק אדה"א ה, ד. אוה"ת תולדות קלו, ב. ויחי כרך ב תיא, ב. וראה גם בד"ה שמח תשמח תרנ"ז ע' 5 ואילך (סה"מ תרנ"ז ע' קעט ואילך). ד"ה ואתם הדבקים תרפ"ו ע' רכז ואילך. וראה לקו"ש חי"ז ע' 155 בנוגע לאוה"ע ומציין שם ללקו"ש ח"ח ע' 155 הערה 45.

דף מ

וע"ש פ"א ואל תאמר כי תנה"י עצמו כו' רק מאירין כו': "ואל תאמר כי תנה"י עצמן דמלכות דאצילות הם עצמן נעשים מוחין למטה רק מאירין ד' אורות הנ"ל. והם היורדין למטה בהיכל הנ"ל והם הנקרא כסא והם נשמת הבריאה המתלבשים בכחב"ד דבריאה הנקרא ד' היכלין שבהיכל הז' העליון הנ"ל". נזכר גם באוה"ת שבועות ע' צט.

עיקר ההולדה הוא מצד הארת והתלבשות אור א"ס: ראה בד"ה שמח תשמח תרנ"ז ע' ד ואילך.

הוי' בחכמה: משלי ג, יט.

דוגמת בחי' כח א"ס: בארוכה בהמשך שמח תשמח תרנ"ז ע' קעה.

הכל היה מן העפר: קהלת ג, כ. "ולכאורה יפלא מאד דהארץ הרי היא בחי' גשמי' בחי' עפר הדומם ואיך אומ' דממנה יצא הלחם המחי' לנפש האדם ג"כ והכל הי' מן העפר" — סה"מ תקס"ח ח"ב ע' תריז.

וארץ ממנה יצא לחם: איוב כח, ה.

גם בבהמות מפני שניזונות מצומח שנצמח מהארץ: "משום דכתי' בה תדשא הארץ כו' תוצא הארץ נפש חי' כו'" — סה"מ תקס"ח ח"ב ע' תריז. וראה שם ע' תריח "גם בנפשות אוה"ע הרי יש בהם כח המוליד לפי שמקבלי' שפע ג"כ מן הארץ".

משום שנעוץ תחלתן בסופן: נתבאר בארוכה בסה"מ תקס"ח ח"ב ע' תריח.

בפ' שמות בד"ה הבאים ישרש: תו"א נג, ד.

שאין מלאך א' עושה שתי שליחות: ב"ר פ"נ, ב. זח"ג (קלב, ב). וע"ל חקת (סב, ד). וש"נ. [כ].

תושבע"פ מלכות קרינן לה: ת"ז בהקדמה ד"ה פתח אלי'.
נובלות חכמה שלמעלה תורה: ב"ר יז, ה. שם פמ"ד, יז. ונתבאר בע"ח שער הכללים ספ"א ובכ"מ.
ועלמות אין מספר: שה"ש ו, ח.
ב"ש . . וב"ה . . כאו"א לפי שרשו: ראה תניא בהקדמה.
לפי שרשו ומדרגתו זה בחסד: ראה זח"ג רמה, א. טעמי המצות להרח"ו פ' תצא. שער הגלגולים סוף הקדמה לו.
כלומר שאינו ראוי להתעלות: ראה אגה"ק סי' יג ובליקוט פירושים שם.
ונק' בזהר נימין: זח"ג (קכח, ב. קכט, א). ושם (קלב, א. קלו, א. קמ, א-ב). שם (רצג, א. רפח, ב). [כ].
כד ז"א מסתכל במצחא: זח"ג (קלז [קלח], ב). וע' (טו, א). [כ].
וכמ"ש בזהר דעד חכמה: ח"ג (רפח, ב). [כ].
בביאור ע"פ חכלילי עינים: תו"א ויחי מח, ב.
אין אשה אלא ליופי: תענית (לא, א). כתובות (נט, ב). ע' מאו"א אשה (סי' קכח). ושם מערכת י' (סי"ב). [כ]. וראה ביאוה"ז א, ד.
בגמרא בחסידים הראשונים: ברכות לב, ב. וראה ג"כ אוה"ת במדבר ע' א'עח. נ"ך ע' מב.
ששים המה מלכות: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תק"ע ע' א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, ד.
ולכללות המאמר ראה ד"ה וידבר וגו' וארא מכ"ד טבת ה'תשל"ב (נדפס בקונטרס מאמרים ע' קכג). ובד"ה הנ"ל משפ"פ וארא ה'תשל"ב (הנחה). תו"א מט, ב ואילך.
וארז"ל ס' מלכות: שהש"ר במקומו.
ולשון מדרש שהש"ר: פ"ו, ט.
וידבר אלקים את כל הדברים: שמות כ, א.
איך שייך תיבת לאמר: ראה תו"א סז, ב.
דבשלמא בשאר מצותיה של תורה: ראה לקו"ש ח"ו ע' 119 הערה 3.
והנה צריך להקדים פי' הפסוק: קטע מכאן מובא באוה"ת מג"א (הוצאת תש"נ) ע' רנג (הוצאה ראשונה ע' ב'תיג) ע"ש שמציין לכ"מ בדא"ח בענין זה.
קול דודי הנה זה בא: שה"ש ב, ח.
קול דודי קאי על מתן תורה: ראה אוה"ת מג"א ע' ב'תיג.
וכל העם רואים את הקולות: שמות כ, טו.
ענין ההשתלשלות: ראה אוה"ת ראה ע' תשפא ואילך. ע' תשפו ואילך.

בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך: ירמי' י, ז.
רבות עשית אתה ה' אלקי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו: תהלים מ, ו.
לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.
שו"ה השלום — כי כל העולמות . . **בבחי' עילה ועלול ח"ו**: כל הקטע מובא בד"ה כי תשא — תרל"ח סעי' ז. ומציין שם לעיין בתו"א לא, ד.
אתה הוא עד שלא נברא העולם: נוסח ברכת השחר.
אני הוי' לא שניתי: מלאכי ג, ו.
שהעולמות אין ערוך . . **המחיה אותן**: ראה אוה"ת ראה ע' תשפז. ולכאורה כיון שהתהוותן מכלים דאצי' אשר הכלים הם מבחי' גבול ותכלית . . וא"כ יש להם ערך עכ"פ כטפה באוקיינוס, אך לפי . . יובן שהכח המהווה ומחי' אותן הוא א"ס ב"ה הבלי גבול ורק שמהווה ע"י הכלים דאצי' ולכן לגבי א"ס אינן ערוך כלל, ע"ש.
אם הי' התהוות העולמות . . **ע"י השתלשלות עילה ועלול**: ראה תניא פרק מח. אוה"ת ואתחנן ע' קצח.
הבורא ית' בשם הקב"ה: ראה לעיל כא, ב ובמ"מ לשם.
את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.
הנה העלול יודע . . **השגה זו**: לשון אגה"ק סי' כ (קכט, ב).
אין מלך בלא עם: בחיי וישב לח, ל. ר"פ בלק. כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד (ע' שעט). וראה סה"מ תש"ד ע' 17 בהערה.
נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים: תנחומא נשא טז. במד"ר פי"ג ו.
||ע"ל בלק (ע, ג). וש"נ. [כ].
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו: מגילה לא, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בס' המאמרים ה'ש"ת, ע' 40.
[ע"ל] בואתחנן (ח, ד). וש"נ. [כ].
ומה' מצעדי גבר כוננו: תהלים לז, כג.
אור צח אוכם הוא: ת"ז ת"ע (קלה, ב).
בגמרא ע"פ ומספר את רובע: נדה לא, א.
טהור עינים מראות ברע: חבקוק א, יג.
רם על כל גוים ה': תהלים קיג, ד.
אין אדם נוקף אצבעו מלמטה: חולין ז, ב. זח"ג רעד, ב.

שאול ואבדון נגד ה': משלי טו, יא.
ידע מה בחשוכא: דניאל (ב, כב). [כ].
אם יסתר איש במסתרים: ירמי' כג, כד.

דף מא

ואת השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' שם.
ומתחת זרועות עולם: דברים לג, כז.
מי כה' אלקינו המגביהי לשבת: תהלים קיג, ה.
מתניתא מלכתא: ביצה כח, ב. (וש"נ) מתניתין. וראה לעיל לב, ג.
כל הקורא ושונה: תדא"ר פי"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד.
וכמ"ש המגיד להב"י אני המשנה המדברת: מגיד מישרים פ' ויקרא. ובכ"מ.
בכל מקום אשר אזכיר את שמי: שמות כ, כא.
רוח ה' דיבר בי ומלתו על לשוני: ש"ב כג, ב, ושם "דבר" בלא י'. [כ].
אד' שפתי תפתח: תהלים נא, יז.
יגיד הוא לשון המשכה: ראה גם לעיל ב, ג.
נגד ונפק מן קדמוהי: דניאל (ז, י). [כ].
ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
מהפכין חשוכא לנהורא: זח"א ד, א.
שדבר מלך שלטון: קהלת (ח, ד). [כ].
מאן מלכי רבנן: גיטין סב, א עה"פ בי מלכים. ובלשה"ט כאן ל"מ. [כ].
בזהר פ' שמות . . ובמק"מ: ראה אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקעו ואילך. ובאוה"ת פ' שמות ע' יז מביא הזהר והמק"מ ומציין: "ושם הביאו ג"כ פסוק ששים המה מלכות ופי' הרח"ו שהם ו' היכלות דבריאה ונ' לפרש . . שע"י לימוד ש"ס משנה ממשיכים יחוד ו"ה שממשיכים הו' שהוא ת"ת הכולל ו"ק שיהי' נמשך בבחי' מל' שהו"ע הקול קול יעקב כמ"ש בד"ה וישב יעקב, ומזה נמשך ג"כ הגילוי בו' היכלות דבריאה" ע"ש.
ואשים דברים בפיך: ישעי' נא, טז. [כ].
ושמנים פלגשים אלו ברייתות: לקטע זה ראה אוה"ת פ' שמות ע' יח ואילך.
כמאמר אילפא מי איכא מידי: ראה תענית כא, א. וראה באוה"ת שמות ע' כ: "כי משנה ובריייתא ע"ד כלל ופרט שלאדם גדול א"צ לפרט הדברים כ"כ".
אאלפך חכמה: איוב לג, לג.
סוכה שהיא גבוה למעלה מעשרים אמה פסולה: סוכה ב, א.
סוכת גנב"ך ורקב"ש: סוכה ח, ב.

נק' המשנה מלכתא: כתובות עג, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר באוה"ת פ' שמות ע' יב. נעתק בתו"א מט, ב.

עד"מ המלך עם המלכה . . משא"כ עם פלגש: באוה"ת פ' שמות ע' יח מציין הצ"צ לרבות פ' ויקרא פ"א: "משל למלך שהי' לו אשה ופלגש כשהוא הולך אצל אשתו הוא הולך בפרהסיא וכשהוא הולך אצל פלגשו הוא הולך במטמונים".

והברייתא פלגש: שהש"ר ע"פ ששים המה.

בפ' שמות בד"ה ואלה שמות: תו"א מט, ב ואילך.

ובד"ה קול דודי: תו"א נא, ב ואילך. וראה אוה"ת פ' שמות ע' כג.

בד"ה ויצא יצחק לשוח בשדה: תו"א יז, ב.

סעיף ד: ראה אוה"ת פ' שמות ע' כא ואילך.

והטעמים הם באמת בבחי' העלם: ראה אגה"ק סי' יט (קכח, א). תו"א יז, ב.

ואף שבגמרא מפרש הטעם: וכ"כ בס' מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' קיג, ומוסיף: "לא ימצא להם טעם מספיק ע"פ נגלה".

כסות לילה פטור מציצית: מנחות מג, א. שו"ע או"ח סי' יח.

והנה באמת אם באנו כו': ראה ספר הקנה ענין מצות ציצית וקשירתו וכו'.

סומא חייב בציצית שישנו בראי' אצל אחרים: מנחות שם. שו"ע או"ח סי' יז. ועי' שו"ע אדה"ז סי' יח, ס"א.

מאד עמקו מחשבותיך: תהלים צב, ו.

בתולה ואיש לא ידעה: בראשית כד, טז.

שלא קיבלה עדיין טיפת דכר: באוה"ת פ' שמות ע' כב מציין: "עמ"ש מזה בלקו"ת [לעיל] בד"ה לריח שמניך ובפ' מטות בד"ה עיני כל אליך ישברו שיש בחי' זו בנפש בעבודה כשלבו אטום כבתולה שלא נתפעל באהוי"ר מההתבוננות כו'" ע"ש.

בפ' פנחס דרט"ז סע"א: "ועלמות אין מספר אלין בתולות אחרי' רעותיה דאינון הלכות דלית לון חושבנא" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקעז.

ובת"ז תי' כ"א: "ועלמות אין מספר דאינון בתולות אחריה רעותי' דשכינתא" — אוה"ת שמות ע' כא.

ע"פ המאמר הרע"מ והמשכילים יזהירו: באגה"ק (סי' כו). [כ].

בד"ה תורה צוה: לעיל פ' ברכה.

סד"ה מצה זו: לעיל פ' צו יב, ד.

בפ' יתרו סד"ה משה ידבר: תו"א סט, ב.

שמע הוא לשון אסיפה בתוך תוכו: ראה להלן פ' ואתחנן יא, ב.

לאסתכלא ביקרא דמלכא: ראה זח"ב רמז, ב.
זח"א (קצט, א. לח, ב). ובח"ג (יג, א). [כ].
יהללו את שם ה': תהלים קמח, יג.
בכוונת האריז"ל רדל"א: ראה סידור עם דא"ח בפי' ברוך שאמר.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב. [כ].
הללוהו כל מלאכיו: תהלים קמח, ב.

דף מב

אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.
ברא כרעא: יונת אלם רפ"ב. וראה יבמות ג, א תוד"ה מקמי.
יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו: ברכות סא, ב.
אכן כשנותן אח"כ צדקה: בסה"מ תק"ע ע' ט: "וכשנותן ממונו לצדקה בפיזור יותר מכפי טבעו".
ומה לי קטלי' כולא: ב"ק סה, א.
חולין (לה, סע"ב). [כ].
והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.
בד"ה מנורת זהב: לעיל בהעלותך לז, ד. ואילך.
בכל יום יהיו בעיניך כחדשים: ספרי ופרש"י ואתחנן ו, ו. ובסה"מ תק"ע ע' י' בארוכה יותר.
ובזה יובן פי' וענין תיבת לאמר: ראה ספר השיחות תשנ"ב ח"ב ע' 335.
לאמר אנכי ה' אלקיך: שמות כ, ב.
אנכי מי שאנכי: ראה לעיל פנחס פ, ב. תניא מהדו"ק ע' תו.
הקב"ה שונה כנגדו: בסה"מ תק"ע ע' י כתב בלשון קושיא: "ומה שאמרו ז"ל דכל היושב וקורא ושונה הקב"ה יושב וקורא ושונה כנגדו אעפ"י שהאדם הקורא הוא בבחי' זמן, והקב"ה הוא למעלה מבחי' הזמן כו', הענין הוא דמלמעלה מן הזמן ומקום מאיר ונמשך בבחי' זמן ומקום והוא מ"ש דהקב"ה יושב ושונה כנגדו מלמעלה מן הזמן לבחי' זמן כו'".
תמתי תאומתי: שהש"ר במקומו.
ברה היא ליולדתה: שה"ש ו, ט.
ברה כחמה: שה"ש ו, י.
ראוה בנות ויאשרוה: שה"ש ו, ט.
הנה ענין מדלג על ההרים: המאמר כאן כנראה שזהו הנחת הר"פ כמו שנדפס שם ע' קסח, עם שינויים קלים. הנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תק"ע ע' יב.

וראה ביהל אור ע' קצ שמציין לד"ה זה הנחת הר"פ ומוסיף: "שכ' אות באות משמו".
בהנחות הר"פ ע' קעג נמצא אחר מאמר זה ד"ה ולתוס' ביאור ענין מקרא משנה ותלמוד, ובאוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקסט מציין "ושייך לד"ה ששים המה מלכות בלקו"ת בשה"ש דרוש השני".
באוה"ת וארא ע' קמח מציין למאמר זה "בביאור ע"פ ששים המה מלכות בד"ה הנה ענין מדלג על ההרים" וכ"ה בכ"מ. וכ"ה באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקסה "לביאור דששים המה כו' בד"ה לבאר ענין מדלג" ושם הגהות.
בסיום ד"ה וישמע יתרו תרמ"ז ע' פ' מציין כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב שהמאמר מיוסד על ד"ה זה.
ראה להלן בהוספות להערות וציונים השוואה לד"ה זה. ראה אוה"ת ענינים ע' רפה ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' נו (שם הוא על הנדפס באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקסה) סה"מ תרס"ו ע' קפד ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' כו ואילך.
בתחלת ספר ע"ח: ראה לעיל הוספות לויקרא נא, ב.
שמבחי' מלכותך הי' התהוות כל העלמין ע"י קו"ח: בהנחת הר"פ ע' קסט יש כאן הוספה: "וכל שם ספירה לא שייך לקרא בעצמותו ומהותו רק בבחי' אוא"ס שם שייך לקרא בשם ספירה אבל לא בבחי' ע"ס, כי גם בבחי' אור א"ס ב"ה אין מספר ואף בעקודים היה הכל עקוד בכלי אחד רק אח"ז יחשב לעשר ספירות בעולם נקודים זת"ז, אבל באור א"ס ב"ה לא יש מספר לספי' רק כי באוא"ס ב"ה שייך לקרא בשם ספירה, וקודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד, אבל בעצמותו ומהותו לא שייך שם ספי' כלל". על קטע זה מהנחת הר"פ מיוסד ההגהות באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקסה, ומובא כמה פעמים בדא"ח.
בע"ח (**שמ"א פ"ג**): בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו הוא שמ"ב (ספ"א), וכצ"ל. [כ].
בא בבחי' דילוג שהרי צריך להיות מקודם חלל ומקום פנוי: בענין הדילוג ראה אוה"ת וארא ע' קמח. ד"ה וישמע יתרו תרמ"ז ע' עד.
סד"ה קול דודי: לעיל טו, ב.
כי לשון ההשתלשלות הוא כמו שלשלת: ראה גם לעיל פ' ברכה צה, ב.
אפילו מאצי' לבי"ע . . דרך השתלשלות: ראה באוה"ת פ' ראה ע' תשפז. שלא יוקשה ממה שנתבאר לעיל מ, ג ע"ש.
ולכן שלשים כלים דזו"נ דאצי': ראה אוה"ת ויקהל ע' ב'קעג. ד"ה תקעו תר"ו ע' רפח.

בד"ה פתח אליהו: תו"א יג, ג ואילך.
במעשה הכתב נתגלה השכל: בסה"מ תק"ע ע' יג: "(ואעפ"י שהתנועה באצבע כבר יש בה מלבד השכל, אבל השכל מלובש ממש בתנועה זו עכ"פ כמו הרצון שמתלבש ביד לזרוק, ויותר ראי' מענין הרמז ביד שאינה בתנועה רצונית רק ממילא לפי אופן השכל שבמוח שבא ומראה פתאום ביד כו')".
מה' מצעדי גבר כוננו: תהלים לז, כג.
ואין אדם נוקף אצבעו: חולין ז, ב. זח"ג רעד, ב.
ידע מה בחשוכא: דניאל ב, כב. [כ].
המגביהי לשבת המשפילי לראות: תהלים קיג, ה-ו.
ועל דבר זה נסמית . . והיינו לפי טעותו: בסה"מ הנחות הר"פ ע' קע: "אבל העכומ"ז אומרים רם על כל גוים הוי' לפי טעותם". ובענין בלעם נכתב שם להלן אחר תיבת על השמים כבודו. וראה בהנחה אחרת בסה"מ תק"ע ע' טז.
ומספר את רובע ישראל: במדבר כג, י.
על השמים כבודו: תהלים קיג, ד.
והבדלתם בין הבהמה הטהורה: ויקרא כ, כה.
מטי רגלין ברגלין: זח"ב רנה, א. וראה אגה"ק סי' ט.
וכמ"ש בע"ח אימא מקננא בבריאה: ש' סדר אבי"ע פ"ג. ת"ז (ת"ו) כג, א. [כ].
יוצר אור זהו יצירה: ע"ל שחורה הא' פ"ב (ד' סע"ג). [כ].
על תלמוד בבלי נאמר במחשכים: סנהדרין כד, א. וע' ח' ויקרא (ה, ד). [כ].
ולכן תפלה של יד נק' יוצר אור: ראה משנת חסידים מס' תפלת הבריאה פ"א מ"ז. ובסה"מ תק"ע ע' כב מציין למ"ש במשנת חסידים דכשאומר יוצר אור צריך למשמש בתפלה של יד.
וארא את אד': ישעי' ו, א.
כי לא יראני: שמות לג, כ.

דף מג

מאד עמקו מחשבותיך: תהלים צב, ו.
הנסתרות לה"א: דברים כט, כח.
לרקמות תבל למלך: תהלים מה, כט.
ועמ"ש במ"א ע"פ והנה רבקה יוצאת: ראה מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' רד-רי.
וע' בפ' ויקהל קצ"ז ב' פקודי רל"ה א' רל"ח א' ועיין פ' אחרי ס"ז ב': נעתקו ביהל אור ע' קעו.

אחת היא יונתי: שה"ש ו, ט.
רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: זח"ב קסב, ב.
עיניך יונים: שה"ש ד, א.
ואהבת וכו' בכל מאדך: דברים ו, ה.
אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו: יבמות קט, ב. וש"נ.
בביאור ע"פ והנה מנורת זהב: לעיל פ' בהעלותך.
אין טפת יורדת מלמע': תענית כה, ב. ראה זח"ג רמז, ב.
וע' שלח (מב, ב). וש"נ. [כ].
מג, ב.
שהנשמה הוא חלק הוי': בהנחת הר"פ ע' קעב נוסף: בני בכורי ישראל.
לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א (ריז, ב). [כ].
אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
ברה היא ליולדתה: שה"ש ו, ט. בסה"מ תק"ע ע' כה: ברה לשון בירור ונקיון בתכלית היופי כמו ברה כחמה".
אמה בינה אם הבנים: תהלים קיג, ט. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ד ע' 52 ובסה"מ תש"ט ע' 112.
כי לא על הלחם לבדו: דברים ח, ג.
מה יפו פעמיך: ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, ד: "להשוות דרמ"צ קעה, ב".
המאמר דדרך מצותיך הוא משנת תקס"ג ע' רמח, ושם נדפסו ב' הנחות.
נדפס באוה"ת שה"ש ע' תקפד עם הגהות אחרות. קיצורים בכרך ג ע' תתקצ. עוד הגהות באוה"ת שה"ש כרך ג ע' תתקעג. ובכרך ב ע' תקעח.
ראה מאמרי אדה"א נ"ך ע' שמא. אוה"ת סדור דרושים לחתונה ע' רסג.
חלק מהמאמר עם הגהות בסה"מ תרל"ג ח"א ע' ד ואילך. וראה בהמצויין שם. וראה גם סה"מ פר"ת בד"ה צהר תעשה לתיבה מסעי' ג ואילך.
שלש פעמים בשנה יראה: דברים טז. טז.
תפלה במקום קרבן: ברכות כו, א. זח"ב כ, ב.
ועשו לי מקדש ושכנתי: שמות כה, ח.
אתה ה' לא תכלא רחמיך: תהלים מ, יב.
סד"ה צו את בנ"י: לעיל עו, ב.

כה אמר ה' ליעקב אשר פדה את אברהם: ישעי' כט, כב. ע"ל [ויקרא לה, ג] במאמר ד"ה וספרתם רפ"ב. וש"נ. [כ]. כ"ה גם בתניא פרק לב. ספמ"ה. בקו"א וצדקה כנחל ובכ"מ בדא"ח. אבל בקרא לבית יעקב, ובכמה מדרז"ל (סנהדרין יט, ב ועוד) מוכח דהכוונה ליעקב עצמו. ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות ותיקונים לתניא לפרק לב.

מבין דבר: חגיגה יד, א.

בדבר ה': תהלים לג, ו.

במאמר אחד יכול להבראות: אבות ה, א.

אברהם הוליד את יצחק: בראשית כה, יט.

ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.

סנד"ל קושר כתרים לקונו: ראה להלן בהוספות להערות וציונים.

של נעליך: שמות ג, ה.

והדריך בנעלים: ישעי' יא, טו.

אין יסורים בלא עון: שבת נה, א.

בד"ה תקעו בחדש: לעיל ר"ה נד, ב.

שמע ישראל: דברים ו, ד.

מי לי בשמים: תהלים עג, כה.

סד"ה כי קרוב אליך הדבר: לעיל פ' נצבים מו, ד.

אלו ואלו דברי אלקים חיים: עירובין יג, ב. וש"נ.

בד"ה כי ביום הזה יכפר: לעיל פ' אחרי כז, ב. "והוא כענין ודברי אשר שמתי בפיך שדבר ה' ממש הוא בפיו, ועד"ז תמצא במארז"ל אלו ואלו דא"ח שמה שב"ש אומרים וב"ה אומרים כו' אי"ז דבריהם ממש אלא דבר ה' שבפיהם וכמ"ש המגיד לב"י אני המשנה".

ואספת דגנך: דברים יא, יד.

יש קונה עולמו בשעה אחת: ע"ז י, ב. וש"נ.

בד"ה נר חנוכה: תו"א מב, ב.

ובד"ה צו את בנ"י: לעיל פ' פנחס עח, ד.

בזהר פ' בשלח . . רע"ח א': כל ה"עיין" נעתקו בביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' רכג עם הגהות.

פ' בשלח נ"ח א': הוא מקבל צלותהון דישראל.

וישלח קס"ז ב': ועביד מנייהו עטרה לחיי העולמים.

ענין השתלשלות העולמות והתהוות מאין ליש: ראה תורת שמואל — תרכ"ז ע' פה-ו (בהוצאת תשנ"ט) ע' צו. תרכ"ח ע' קמה ואילך. בד"ה ויצוום — תרל"ח מסעי' ג ואילך. [סה"מ תרל"ח ע' ה].

הגם שבחי' השתלשלות . . בחי' נעל החופה את רוב הרגל בחי' מל': נתבאר בד"ה פקודי ה' — תרנ"ה (ספר המאמרים ליקוט מהורש"ב ח"ב ע' נה). וראה ד"ה אלה תולדות יעקב תקס"ח ע' סד.

יהי אור: בראשית א, ג.

עיקר התהוות מאין ליש הוא ע"פ מדת מלכות: בהמשך תער"ב ח"ג ע' א'תע מציין לכאן: "דשם [— בלקו"ת כאן] נראה דעצם ההתהוות היא מבחי' המל' וע"י המלאכים הוא שיהי' בבחי' הגבלה בהנבראים" ע"ש. וראה שם ע' א'תלא.

אין מלך בלא עם: בחיי וישב לח, ד.

כי שמש ומגן הוי' אלקים: תהלים פד, יב.

כי הוא צוה ונבראו: תהלים קמח, ה.

דבר מלך שלטון: קהלת ח, ד.

אך עכ"ז היה העולם מתפשט בלי גבול וקץ: והיינו שגם מבחי' המל' היה יכול להתפשט בלי גבול וקץ, לפי שבחי' המל' היא ממדותיו ית' שאין קץ להתפשטותן, ולא הונח עליהם ש' הגבלה כ"א במה שמגבילי' להיות זה חסד וזה גבורה . . אלא שלפ"ז צ"ל שגם באור יש הגבלה זה חסד וזה גבורה. — ד"ה וידבר ויצוום — תרל"ח סעי' ג. ראה בד"ה בשעה שהקדימו — תרס"ז (בהמשך תרס"ו ע' תמה).

ראה סה"מ תרס"ח ע' קפד.

קטע מכאן מובא באוה"ת פ' ויחי כרך ו תתשכד, ב.

המלאך סנד"ל: ע"ל האזינו (עד, ד). וש"נ. [כ].

והארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.

בבחי' גבול מהלך ת"ק שנה: ראה המשך תער"ב ח"ב פרק שפח.

וצבא השמים לך משתחוים: נחמי' ט, ו.

בד"ה שובה ישראל: לעיל ש"ש סה, א ואילך.

הנשמות נק' רגל: ראה תו"א א, ב.

בנים אתם: דברים יד, א.

דרך נקבי העור: נתבאר באוה"ת בראשית כרך ד דף תתב, ב. וראה לעיל במדבר יא, ב. שלח מא, א.

בד"ה שיר המעלות ממעמקים: לעיל ר"ה סב, ג ואילך. בענין רגל וראש הנשמה.

ובד"ה שמאלו תחת לראשי: תו"א פו, א.

וע"פ והארץ הדום רגלי: תו"א א, ב.

ע"פ חגרה בעוז מתניה: באוה"ת כאן ע' תקפה מציין: "כמ"ש באגה"ק בתחלתו ע"פ חגרה בעוז". וראה ביאור על זה הנדפס בליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק לאגה"ק סי' א. ובסה"מ תקס"ג ע' ל ואילך.
הללו לשון בהילו: איוב כט, ג.
בד"ה להבין ענין טמטום הלב: ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' רפב. אוה"ת ויקרא ע' תעח. תורת שמואל — תרכ"ו ע' פ.
זכר רב טובך: תהלים קמה, ז.
ולהודיע לבני האדם: תהלים קמה, יב.
עולת שבת בשבתו: במדבר כח, י.

דף מד

צאינה וראינה: לעיל כה, א.
במה מענגו: שבת קיח, ב.
וחנוך הי' תופר מנעלים: ע"ל בשלח (במדבר) (נט, א). וש"נ. [כ].
מה יפו פעמיך בנעלים: שה"ש ז, ב.
ויעש כו' כתנות עור: בראשית ג, כא.
בד"ה ואלה המשפטים: בתו"א שם.
ועמ"ש . . השל"ה: ראה לעיל ש"ש סח, א.
וישכם אברהם בבקר: בראשית ג, כא.
משינתו שהוא אחד מס': ברכות נז, ב.
חמוקי ירכיך כמו חלאים: שה"ש ז, ב.
ברגליו יש ג' פרקין: ראה זח"א רמא, א.
וילבש צדקה: ישעי' נט, יז.
ובפ' וישב בד"ה בכ"ה בכסלו: תו"א כט, ד. וראה שערי אורה יד, א.
באתעלד"ת אתעדל"ע: זח"א רלה, א.
תען לשוני אמרתך: תהלים קיט, קעב.
בפ"ג דסוכה: לח, ב. [כ].
וצדקה תהי' לנו כי נשמור: דברים ו, כה.
בד"ה צאינה וראינה: לעיל כב, א.
בפ"ד דסוטה: [נ"ב] דסוכה. [כ].
בשמחה ובטוב לבב: דברים כח, מז.
אל ירע לבבך בתתך לו: דברים טו, י.

מי יתנך: הנחת כ"ק אדה"א נדפס בסה"מ תקס"ה ע' תפז. ביאור שם ע' תצז. בשינוים הגהות אחרות וקיצורים באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תרלד וע' תרעד.
ראה גם סה"מ תרכ"ו [הוצאת תשמ"ט] ע' קג. וד"ה וידבר קדושים תשכ"ג. ד"ה מי יתנך — בס' מאמרי אדה"א הנחות תקע"ז ע' פח מיוסד על מאמר זה.
מי יתנך כאח לי: שה"ש ח, א. "ופרש"י כאח לי שתבוא לנחמני כדרך שעשה יוסף לאחיו שגמלוהו רעה, ונאמר בו וינחם אותם" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תרל"ד.
למען אחי ורעי: תהלים קכב, ח.
מקום שבע"ת עומדין: ברכות לד, ב. וראה לקו"ש חי"ד ע' 362.
באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תרפח מציין כ"ק הצ"צ לכמה מקומות בדא"ח שמבואר ענין זה.
במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים: ראה ב"ר פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, ג.
ע"ל ר"פ דברים. [כ].
ולא אמרו בע"ת: "מאחר שהן יותר גבוהים" — סה"מ תקס"ה ע' תפז.
ועמך כולם צדיקים: ישעי' ס, כא.
הנה הצדיקים הוא ע"ד מ"ש באברהם ושמרו דרך ה' לעשות צדקה . . להיות דירה בתחתונים: "ור"ל צדקה הוא המל' כשנמשך בה השפע מצדיק חי העולמים" — אוה"ת שבת שובה ע' א'תקטו.
ושמרו דרך ה' לעשות צדקה: בראשית יח, יט.
בד"ה אשירה להוי': תו"א סג, ב.
בהיות ידוע שתכלית שתכלית הבריאה: מובא בסה"מ תרל"ה ח"א ע' עג ואילך.
להיות דירה בתחתונים: ראה תניא פרק לו ובליקוט פירושים ומ"מ — חיטריק שם.
עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו לבד: פדר"א פ"ג.
בד"ה צו את בנ"י: לעיל פנחס עז, ג.
וזהו ענין דרך הוי' כמו הדרך: ראה תו"א סג, א.
להחיות רוח שפלים: ישעי' נז, טו. וראה אגה"ק סי' ה (קח, ב ואילך). ובכ"מ.
כל המצות נק' בשם צדקה: ראה לעיל פ' תצא לט, א.
והעמדנו עלינו מצות: (נחמי' י, לג). [כ]. בסה"מ תקס"ה ובאוה"ת מביא גם מפסוק וצדקה תהי' לנו.
בד"ה כי המצוה הזאת: לעיל פ' נצבים מה, ג.
וכמ"ש ע"פ אשירה לה': תו"א סג, ב.
בד"ה לבבתני: לעיל כט, ב.

דרך גימט' ב' פעמים ה' אלקים: ראה מאו"א אות ד סעי' יד. וראה באוה"ת שה"ש ע' תרפו, הא' הוא בחי' סוכ"ע, הב' בבחי' ממכ"ע.
בד"ה שובה ישראל: לעיל ש"ש סד, ג.
ויאמרו הוי' הוא האלקים ב"פ: מ"א יח, לט.
ושבתי בשלום אל בית אבי: בראשית כח, כא.
בד"ה ביום השמע"צ: לעיל סוכות פא, א.
על המאמר פ' וישלח (**קע"ה ב'**): ביאוה"ז לכ"ק אדה"א יט, ב. ביאוה"ז לכ"ק הצ"צ כרך ב ע' תשד ואילך וע' תשט.
מה רבו מעשיך ה': תהלים קד, כד. באוה"ת שה"ש כאן ע' תרלו וע' תרעו מבאר ענין מה רבו. וראה סה"מ תרע"ח ע' קצ ואילך.
כנודע בזהר באדרא: בזח"ג — אד"ר קכח, ב. שם קלה, ב. אדר"ז רצב, ב.
ואפי' אותם שאינם מושגים: בסה"מ תרע"ח ע' קצ שהן בחי' עלמא דאתכסיא.
אמון . . מוצנע: ריש ב"ר, יעו"ש. [כ]. ראה ביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' תקל.
לעושה נפלאות: תהלים קלו, ד.
מהו ענין המשל לעשייה מאחר שהם רוחניים איך יתכן לומר בהם עשייה כו': בסה"מ תקס"ה ע' תפז הקושיא: "מה זה המשל לעשיי' דוקא וגם איך יתכן בהם בחי' העשיי' הגשמי' אחר שהן רוחניי'" וכ"ה באוה"ת שה"ש כאן ע' תרלו וע' תרעו (שהם מיוסדים על הנחת כ"ק אדה"א).
ואין בה בחי' השכל רק הארת השכל הארה בעלמא: בסה"מ תקס"ה ובאוה"ת הנ"ל נתבאר ע"ז משל מכתיבת היד שאין הפעולה בכתיבה רק מכח היד שהוא מנפש הטבעית החיונית בלבד ואין בכח זה ההארה ממהות השכל של הנשמה, רק שיש כמה כחות ממוצעים שע"י תתלבש הנפש המשכלת בנפש החיונית ואחר כמה התלבשות אז ימצא קצת הארה דהארה בעלמא מאור הנשמה בכח הזה שביד הכותבת, לא שיהי' נגלה ממהות הנשמה השכלית אפי' אפס קצהו, והגם שפעולה זו ע"פ השכל נעשית היינו שאופן הנהגתה בלבד הוא ע"פ השכל, ע"ש. וראה בסה"מ הנחות אדה"א תקע"ז ע' פט דשם מביא המשל מתנועת היד, ולמה אדם חס על מעשה ידיו, הגם שהוא כח נבדל, ע"ש. ובסה"מ תרע"ח ע' קצא מציין לשמונה פרקים להרמב"ם "דכח העשי' הוא מחלק המתעורר שבנפש לא מכח השכלי כו'". ע"ש שמבאר זה.
בד"ה מי מנה: לעיל פ' בלק סז, א.
ובד"ה בחודש השלישי: תו"א סז, א.
בד"ה אוסרי לגפן: תו"א מו, ב.

וכמו העיגול שאין בו מעלה ומטה: ראה תניא פמ"ח.
כחשיכה כאורה: בסה"מ תרל"ה ע' עה מוסיף: "בשני כפין כמ"ש בד"ה מצה זו" [לעיל צו יב, א].
מלא כה"כ: ישעי' ו, ג.
שמלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
בע"כ ולא ברצון: בסה"מ תרל"ה ע' עה נוסף: "והעבודה הוא להיות רצון כו'".
אין אני והוא יכולים לדור: סוטה ה, א.
כי חכמה הוא כ"ח מ"ה: ת"ז בהקדמה. בסה"מ תרל"ה שם נוסף: "ונק' אחד האמת כמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה. וע' בפרדס בעה"כ ערך חכמה".
בכל נפשך כו': בסה"מ תרל"ה נוסף: "היינו בכל כחות הנפש". וראה לעיל אמור לב, ד.
כי לא מחשבותי מחשבותיכם: ישעי' נה, ח. ראה מאמרי אדה"א הנחות תקע"ז ע' צב.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
וכמ"ש במ"א ע"פ אחת היא כו': עד כאן בסה"מ תרל"ה ע' עו.
ועיין בפ' האזינו דרצ"ו א' ע"פ ושדי כמגדלות: "דאינון נהרין רברבין דנפקין מאימא עלאה כו'" — אוה"ת מטות ע' א'רעט.
בפ' ויחי דרל"ז ב': ראה לעיל ר"ה סד, א.
ע"פ ועתה יגדל נא: לעיל פ' שלח מ, א.
אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט. ראה סה"מ תקס"ה ס"ע תצא ואילך. מאמרי אדה"א הנחות תקע"ז ע' צג ואילך שמיוסד על מאמר זה.
אשקך מיין הרקח: שה"ש ח, ב.
נכנס יין יצא סוד: סנהדרין לח, א.
ואהי' שעשועים יום יום: משלי ח, ל.
אנהגך אביאך אל בית אמי: שה"ש ח, ב.
אמי הוא בחי' תושב"כ ותלמדני . . תושבע"פ: ראה זח"ב רעו, ב.
בפ' ויקהל דף רי"ש: ראה גם לעיל פ' ראה לג, א.
כי הנה בע"ת אינו על עבירות דוקא: ראה בסה"מ תקס"ה ע' תצד, ושם בהגהה מציין הצ"צ ללקו"ת פ' האזינו עב, ב.
ע"פ מים רבים: תו"א פ' נח.
כולם עומדים ברום עולם: ברכת יוצר.

דף מה

ואסתלק יקרא דקוב"ה לעילא לעילא: ראה זח"ב קכח, ב. ראה בסה"מ תקס"ה ע' תקג (הביאור על מאמר זה) בהגהת כ"ק הצ"צ לכאן.

כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות: מיכה ז, טו.

פב"פ דבר ה': דברים ה, ד.

גלות מצרים רדו שנה: במד"ר פי"ג, כ. תנחומא פ' ויצא ח. רש"י פ' מקץ מב, ב.

בפ' אחרי דע"ח א': "מאתר דז"א אשתכח כו'" — אוה"ת בראשית כרך ב רסד, א. נזכר גם לעיל פ' עקב טו, א. פ' ראה כד, א. וראה בד"ה ויצב שם תרנ"ה ע' נג.

ובפ' תולדות קמ"א ב': "ת"ח חכמה עילאה איהי סתימא דכל סתימין" — אוה"ת בראשית כרך ב רסד, א. וראה כרך ד תתצה, ב. נזכר גם לעיל פ' עקב טו, א. פ' ראה כד, א.

בד"ה בהעלותך: לעיל בהעלותך לב, ג.

אתדבקת רוחא ברוחא: סש"ב ח"א (פמ"ה). [כ].

עתיד משיחא לאתבא צדיקיא בתיובתא: ראה זח"ג קנג, ב.

על"ק (נ, סע"ב). וש"נ. [כ].

בד"ה יו"ט שני: לעיל שמע"צ צב, ב. וש"נ.

כל ימיו בתשובה: שבת קנג, א.

בד"ה מה טובו: לעיל פ' בלק עד, א.

אם ישראל עושים תשובה נגאלים: סנהדרין צז, ב.

שימני כחותם: נאמר בשנת תקס"ז — ראה רשימת המאמרים דשנת תקס"ז הערה 31. הנחת הר"פ בסה"מ הנחות הר"פ ע' פב.

וראה הוספות להערות וציונים שם. וראה הנסמן בהוספות להערות וציונים ללקו"ת כאן. בבוך 4 נמצא מאמר זה אחר ד"ה שוש תשיש הנדפס לעיל בפ' תזריע ושם מציין: "שייך לפסוק אשה כי תזריע כו'". ונמצא רק המאמר.

ראה אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תשכט. ביאור שם ע' תשלו.

שימני כחותם: שה"ש ח, ו.

תיקון כ"ב: "כי החותם הוא ענין תפילין חותם על לבך זהו תש"ר כי רצועות תש"ר תליין על ליבא חותם על זרועך תפילין ש"י" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תשכט.

במדבר ק"כ ע"ב: "צלותא דמיושב לקבל תפלה של יד לבתר צלותא דמעומד דהיא לקבל תפלה דרישא ודא כגוונא דדא כו'" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תשלא.

תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו: ברכות ו, א. זח"א רסו, ב.

ומי כעמך כישראל: שמואל-ב ז, כג.

ומי גוי גדול: דברים ד, ח.
לא כאברהם שקראו הר: פסחים פח, א.
צדיקים נהנין מזיו השכינה: ברכות יז, א.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.
רוממות א-ל בגרונם: תהלים קמט, ו.
משא"כ שרפים עומדים ממעל לו: בבוך 284 כב, ב. תי' אלו באים בסוגריים.
שרפים עומדים ממעל לו: ישעי' ו, ב.
הארץ וכל אשר עלי': נחמי' ט, ו.
אד' שפתי תפתח . . ופי יגיד תהלתך: תהלים נא, יז.
כפה עליהם הר כגיגית: שבת פח, א. ע"ז ב, ב. זח"ג קכה, א.
לאתדבקא רוחא ברוחא: (ע' סש"ב פמ"ה). זח"א (כב, א. מב, א. קפד, א). [כ].
והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.
(**כי כולם בחכמה . . לחכמת התורה**: בבוך 284 נמצא זה בסוגריים. ומתי' "אלא . . קדש)" ליתא שם.
רמ"ח מ"ע . . רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז ת"ל.
ותרם כראם קרני: תהלים צב, יא.
לאו דאית לך צדק ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
כל העוסק בתורה: נסמן לעיל מא, א.
ועשיתם אתם כתיב: זח"ג (קיג, א). [כ].
תפילין של יד דמיושב: זח"ג קכ, ב. רמ"א שו"ע או"ח סכ"ה סי"א. שו"ע אדה"ז סכ"ה, סכ"ז.
קדש לי כל בכור: שמות יג, ב.
ומולדתיך ומכורתיך ביום הולדת: יחזקאל טז, ד, ושם תי' "ומכורותיך לי'. [כ]. [וראה שם ג].
תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה: דברים כ, מז.
כן צדקה לחיים: משלי (יא, יט). [כ].
שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
בחי' חותם הב' שממטה למעלה: ראה אוה"ת מסעי ע' א'תג.
בד"ה יהודה אתה יודוך: תו"א מה, ג.
וסד"ה השמים כסאי הנ"ל: תו"א א, ג.

והלוואי שיתפלל כל היום: ברכות כא, א.
שמי עם י"ה שס"ה: נסמן לעיל ז, א.
אותותינו לא ראינו: תהלים עד, ט.
ולא יכנף עוד מוריך: ישעי' ל, כ.
ודברי אשר שמתי בפיך: ישעי' (סוס"י נט). [כ].
עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
כי עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
חשף ה' את זרוע קדשו כו' וראו כל אפסי ארץ: ישעי' נב, י.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
וצריך להיות מוקף גויל: מנחות כט, א.
דאזל אנה ואנה: זח"ב (קיד, א). ושם בח"א (רמד, סע"ב. רמה, רע"א). [כ].
נושאי כלי ה': ישעי' נב, יא.
ודף רמ"ה: "ארחיה דחותם כיון דאתדבק באתר חד אע"ג דאתעדי מינה הא אשתאר רשימו בההיא אתר ולא אעדי מינה כו'" — אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תשל.
אשה כי תזריע . . אשה מזרעת תחלה: ויקרא יב, ב. נדה לא, א.
ותתצב אחותו מרחוק: שמות ב, ד.
וצאצאיו חתם באות ברית קדש: שבת קלז, ב.
וה' יגי' חשכי: ש"ב כב, כט.
כי מי גדול כו' ומי גוי גדול: דברים ד, ז-ח.
הן על כפים חקותיך: ישעי' מט, טז.
בד"ה האזינו השמים: לעיל האזינו עג, ב.
חותמו של הקב"ה אמת: שבת נה, א.
אם צדקת: איוב לה, ז.

דף מו

ישראל עלו במחשבה: ב"ר פ"א, ד. ע"ל מטות (פג, ג). וש"נ. [כ].
על כפיך חקותיך: ישעי' מט, טז.
גליף גליפו בטהירו עילאה: זח"א טו, א.
ביאור על זה: ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, ד. ושם רשום בכותרת: "שבת פ' ויחי שקלאב טז טבת ס"ז". עם הגהות אחרות באוה"ת שה"ש ע' תשלו, ועם עוד הגהות בפ' עקב ע' תרכו ואילך בהתחלה ארץ הרים ובקעות.
והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.

כאברהם שקראו הר: פסחים פח, א.
הר ההר הר ע"ג הר: תנחומא חקת יד.
בזהר בשלח (**ד"נ סע"א**): ראה לעיל יג, ב.
בד"ה נשא את ראש בני גרשון: לעיל נשא כא, א. וראה שם בהביאור כג, א.
בד"ה נשא את ראש בני גרשון: "פ"ה כי המדות דא"א שהם מקור המדות דז"א נק' הר ההר" — אוה"ת ואתחנן ע' קמא.
יראה בושת: ע' בסידור אדמו"ר ריש הערה לתיקון חצות, יעו"ש. [כ].
ולא יכנף: ישעי' ל, כ.
של"ת גדלה מעלתן מבחי' עשה: ראה לעיל ט, ב. אגה"ת פ"א.
וזהו רחימו ודחילו: באוה"ת שה"ש ע' תשלז ובאוה"ת פ' עקב ע' תרכו מציין על זה: "(כך סדרן מלמעלה למטה)".
בחכמה יסד ארץ . . וכונן שמים בתבונה: משלי ג, יט.
אבא יסד ברתא: זח"ג רנו, ב.
לא תלבש שעטנז: דברים כב, יא.
ואהבת ב"פ אור: בע"ח ש' לאה ורחל (פ"ג). [כ].
כל המרחם על הבריות: שבת קנא, ב.
ב' בחי' העלאות: הא' ע' ש' פנימי' וחיצוני' דרוש (ג-ה). [כ].
אבל יש עוד: (הב'). ע' ש' הולדת או"א וזו"ן (פ"ה). וש' מ"ן ומ"ד (דרוש ד). [כ].
תלת כלילן גו תלת: ראה ע"ח שער עיבור יניקה מוחין.
ונמשך מזה מ"ד המשכת מוחין חדשים: באוה"ת שה"ש כאן ע' תשלט מוסיף "(גלוי אור חדש בחי' בליטה כו')".
בד"ה קול דודי: לעיל יד, ד.
אשה מזרעת תחלה יולדת זכר: ברכות ס, א.
בביאור ע"פ שחורה אני: לעיל ט, ב.
בע"ח שער א"א (**פרק א' ב'**): ראה גם אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תקיא ואילך.
וברית שלומי לא תמוט: ישעי' נד, י.
ועיין בהרמ"ז . . בח"י עלמין כו': "פי' דהיינו פנימיות יסוד דעתיק" — אוה"ת נ"ך כרך א ע' שי.
בד"ה חייב אינש: תו"א צט, ג ושם מציין לכאן.
כחותם על זרועך: שה"ש ח, ו.
מארז"ל כל אות שאין גויל מוקף: מנחות כט, א.

האותיות הוא מלשון אתא: ישעי' כא, יב. ראה מאמרי אדה"ז — ענינים ע' סו, וע' תמג.
אבא יונק ממזל ח': ראה שער או"א.
בע"ח שער א"א פ"ה ויש בחי' שערות מעולין כו' ויש בחינה אחרת כו': "ויש בחי' שערות מעולין מן הלבנונית ויש בחי' אחרת שהלבנונית מעולה מן השערות כמ"ש במ"א בענין היחודים ביחוד חמישי" — אוה"ת תצוה ע' א'תשכה. וראה באוה"ת פ' נצבים ע' א'רפ.
וזה נתבאר במבוא שערים ש"ג ח"ב ספ"ט: ראה אוה"ת נצבים ע' א'רפ: "שהוא לפי שהשערות הם ויי"ן ונמשכים מת"ת דעתיק שבקרומא דאוירא ולבנונית גלגלתא מנו"ה דעתיק".
סופר וספר: ס"י פ"א, מ"א. ראה לעיל שמע"צ פ, ב.
(**כאן מדבר בענין ההמשכה . . ונהורא אוכמא כו' ע"ש**): באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תשלט. ובפ' עקב ע' תרכח נמצא הגהה זו בשינוי: "(נ' דכאן מדבר באותיות הנמשכין משכל למדות אשר א"כ הקלף הלבן והאותיות הכל בחו"ב. וזהו ענין סופר וספר כו', ולעיל דיבר באותיות הנמשכים מגלגתא לחו"ב, וכ"ה בע"ח דבינה נק' קדלא חיורא לגבי ז"א כו', כי מת"ת דאי' נעשה כתר לז"א שנק' חיוורא ומנה"י דאי' נעשו מוחין לז"א שהם האותיות כו' וזהו ענין סופר וספר, אך לכאורה ספר כולל גויל הלבן והאותיות והיינו תנה"י דאימא, וסופר הוא חכמה שהוא הכותב האותיות על הגויל כו')".
ברע"מ פ' שופטים . . גבי גרמין . . והרמ"ז: ראה אוה"ת פ' שופטים ע' תתנה ואילך. ביאוה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתרלב: "בס"ת שכותבים באותיות בדיו ע"ג קלף לבן האותיות הם בחי' לבושים והקלף לבן הוא העצמיות . . ואעפ"כ מתאחדים יחד וע"י לבנונית הקלף ניכרים יותר אותיות השחורים כו', ועד"ז הוא בחי' חו"ב דאצי' שהוא בחי' התורה שניתנה באש שחורה שהוא אותיות דבינה ע"ג אותיות לבנה שהוא חכמה".
שו"ה שנתהוו בו — וכמ"ש במ"א: ראה ביאוה"ז לאדה"א קכב, ג. ובאוה"ת הנ"ל (שהם הגהות לד"ה הנ"ל).
בביאור ע"פ ועשית ציץ: תו"א פד, א.
ע"ח שער כ"ה דרוש ה': ראה גם לעיל פ' צו יא, א.
תפארת דאימא שנעשה כתר לז"א: וע"ע ריש שער מיעוט הירח. [כ].
כי רצועות תש"ר תליין על לבא: נתבאר בסידור ע"פ שימני ובאוה"ת ויקרא פ' בחקותי כרך ג ע' תתקכה ואילך.
וגם כשרים כשנעשים הרצועות מקלף: או"ח סל"ג ס"ג. שו"ע אדה"ז שם.

עיין בזהר פ' פינחס (**דרל"ו ע"ב**): דא קשר של תפילין דהיא אחידת בהו כו' תרין רצועין נפקין מסטרא דא ומסטרא דא רזא דתרין ירכין כו' דהא מלעילא נפקין תרין רצועין רזא דתרין דרועין מימינא ומשמאלא ודלית ואתאחידת בהו לבתר אתפשטו ירכין לתתא כיון דאיהי אתאחידת לעילא כדקא יאות נחתא לתתא לאתאחדא באוכלסהא כו' עכ"ל. ופי' דבריו ששני רצועות היוצאים מהמעברתא עד הקשר הם חו"ג תרין דרועין וכשיוצאין למטה מהקשר עד דתליין גם על ליבא הם נו"ה תרין ירכין כו'" — אוה"ת עקב ע' תרכט.

וכמו שאיתא באדרא זוטא (**דף רצ"ב ע"א**): ראה יהל אור ע' תלט ושם מציין גם לעיין בתו"א פי' יתרו וביאורו ע"פ זכור ושמור בדבור אחד, ולביאוה"ז מאדה"א פ' בשלח על התוספתא ד"נ ע"א תלת רוחין דכלילן בתלת. מאדה"ז על מארז"ל ע' שכג. וראה לעיל פ' שמיני יט, ב. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' תב ובמ"מ לשם.

בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה: תו"א עג, א.

וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.

רצועות שחורות הלמ"מ: שו"ע סי' לג, ס"ד.

בביאור ע"פ שחורה אני: לעיל ד, ג.

שער רישי' כעמר נקא: דניאל ז, ט.

דף מז

בביאור ע"פ שוש אשיש: אולי הכוונה לעיל נצבים מט, ב בענין ראי'.

וע"פ כי כארץ תוציא צמחה: לעיל נצבים נא, א.

בזהר פ' במדבר (**דק"כ ע"ב**): ראה אוה"ת שה"ש כרך ב ע' תשלא.

באשה קראה מושב: פסחים ג, א.

וישב ה' מלך לעולם: תהלים כט, י.

סד"ה מי כהוי' אלקינו: תו"א לח, סע"ב ואילך.

בד"ה ואהיה אצלו אמון: לעיל במדבר יז, ד ואילך. וראה לעיל פ' שלח מא, ב.

כנזכר במשנה ספ"ק דאהלות: משנה ח' מאתים וארבעים ושמונה אברים באדם . . תשעה בראש . .

לך לאות ולא לאחרים: מנחות (לז, ב). [כ].

שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.

בד"ה עיין בע"ח שמ"ט: תו"א טז, ג: "לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו". וראה שם בסופו קלט, ג הגהות מהצ"צ.

שזהו ענין איזה בית כו' ואל זה אביט כו': ראה אוה"ת שה"ש ע' תשלג השייכות לכאן.

כי על כל כבוד חופה: הנחת כ"ק אדה"א בסידור קכח, ב. עוד הנחה מהביאור מאמרי אדה"ז נביאים ע' לד.

נאמר פ' נשא בשנת תקס"ז. ראה ברשימת המאמרים בסה"מ תקס"ז. הדרוש במאמרי אדה"א דרושי חתונה ח"א ע' א מיוסד על מאמר זה.

קיצור באוה"ת נ"ך כרך ג ע' א'רד.

ראה דרך מצותיך קעט, א. להלן בהוספות להערות וציונים.

כי על כל כבוד חופה: ישעי' ד, ה.

מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג. קטע מכאן נדפס בסה"מ תרל"ג ח"א ע' יב.

ברוך כבוד ה' ממקומו: יחזקאל ג, יב.

את השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.

וכבוד זה הוא הנקרא כבוד נברא: ראה דרך מצותיך קעט, א ואילך.

כמ"ש במ"א גבי וכרוב אחד מקצה מזה: תו"א פא, ב.

בד"ה תקעו בחדש: לעיל ר"ה נד, ד ואילך.

בד"ה את שבתותי תשמרו: לעיל פ' בהר מב, ד.

כבוד נאצל: בת"ז ברישא (ה, א. ו, ב). [כ].

ועיין בפי' הרמ"ז במדבר: ראה לעיל ויקרא א, א ובמ"מ לשם.

כי הנה יש ב' דיעות: ראה גם תו"א סח, א. לעיל פ' ראה כג, ד. שמע"צ פג, א. מאמרי אדה"א ויקרא כרך א ע' רסב. ובמ"מ לשם.

חתן הוא מל' חות דרגא: יבמות סג, א. [כ].

למען יזמרך כבוד: תהלים ל, יג.

קארי תדיר ולא שכיך: זח"א פו, א. זח"ב קמ, א. [כ].

ראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות בסוף קונטרס ומעיין.

כידוע ע"פ עושה שלום: במד"ר פי"ב, ח. זח"ג יב, ב. ראה מאמרי אדה"ז — ענינים ע' מב.

נודע בשערים בעלה: משלי לא, כג.

כל חד לפום מה דמשער בלבו: זח"א קג, ב.

בקשו פני: תהלים כז, ח.

בד"ה ביום השמיני שלח: לעיל שמע"צ פו, ד.

בזח"ב כ"ז א': ראה אגה"ק סי' יב: "אך הקב"ה עושה שלום". ובמאמרי אדה"ז — נביאים ח"א ע' לה.

ביאור הדברים: ראה הערות כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, ד.

נדפס גם במאמרי אדה"ז — נביאים ח"א ע' לד.

למאמר זה מציין כ"ק הצ"צ כמה פעמים: "כ"י הר"פ בביאור דכי על כל כבוד חופה" הנדפס בס' מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' נ' ואילך. ראה אוה"ת ענינים ע' עח.

אבא יסד ברתא: זח"ג (רמח, א. רנו, ב. רנח, א). [כ].

כבוד חכמים ינחלו: משלי ג, לה.

כבוד בגימט' ל"ב נתיבות חכמה: זח"ג לג, א. ראה פרדס שער יב.

כברק המבריק: ע"ל חקת רד"ה עלי באר (סב, ג). וש"נ. [כ].

בינה רחובות הנהר: ע"ל ר"פ ראה (יח, ב). וש"נ. [כ].

ז"א ונוקבא הם ב' הפכים: בסה"מ תרל"ג ח"א ע' רנז מציין לכאן.

שו"ה כנודע — שז"א הוא מסוף עולמות הא"ס . . ואפי' אברהם: בהנחת הר"פ ע' מט הנוסחא: כנודע שזעיר הוא סוף עולם אצי' להשפיע למטה מאצילות כי בכדי להיות ג"ע התגלות זיו אוא"ס או נשמות אברהם". וראה תו"א פא, ב.

ועמ"ש מזה בפ' תרומה: תו"א פא, א.

ע"פ עושה שלום כו' בין שר של מים: במד"ר פי"ב, ח. זח"ג יב, ב.

ע"ל במדבר ד"ה וספרתם (י, א). וש"נ. [כ].

ת"ת דאימא . . כך יש מדות אלו בשכל: ראה לעיל חקת נח, ד. וראה המשך תער"ב ח"ב ע' תתקעח.

במ"א ע"פ הזהר וישב (**דקפ"א**): ביאוה"ז לאדה"א כג, ב. ובביאוה"ז להצ"צ כרך א ע' קכג ואילך.

בד"ה מראיהם ומעשיהם: תו"א סט, ב.

בד"ה מקושש עצים: לעיל שלח מב, ד.

ואספת דגנך: דברים יא, יד.

החתן פורס סודר על הכלה הנקרא דעקטוך: באוה"ת פ' ברכה ע' א'תתעד מציין: "והלעז שם דאש באדעקונג . . כי חופה הוא ענין כסוי". וגם שם מציין לשו"ע אה"ע והבית שמואל ומסיים: "הוא הנקרא דעקטוך".

בד"ה חייב אינש: תו"א צט, ג.

וכל יצר מחשבות לבו: בראשית ו, ה. ראה לעיל פ' אמור לט, א. תו"א טו, ב. מובא באוה"ת יתרו ע' תתצא. נתבאר גם בהמשך מים רבים תרל"ו פ"ו. ד"ה קול דודי תש"ט סעי' ה ע' 12. וראה באוה"ת ענינים ע' קצז שמציין לכאן.

לא אוסיף עוד כו' כי יצר לב האדם: בראשית ח, כא.

כי אית רצון ואית רצון: בכמה מקומות מובא בשם הזהר. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ט ע' 113 שמציין לזח"ג קכט, א. ראה תו"א פז, ד. סידור קל, ג.

שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב. באוה"ת פ' בלק ע' תתקסג מעתיק הצ"צ מלשון הנחת הר"פ ע' נא בענין זה. ע"ש.

דף מח

רק הטעם הוא נשגב ונעלה: ראה ד"ה קול דודי תש"ט סעי' ו ע' 113.

ע"פ אני ה' אלקיכם: לעיל שלח מח, ב.

בד"ה תורה צוה: לעיל פ' ברכה.

דתרי"ג מצות . . ארחין: זח"ג (קכט, א). [כ].

דממעט כסות לילה: מנחות מג, א.

במ"ת היה רק בחי' אירוסין: ראה שמו"ר ס"פ טו. שהש"ר פ"ג, יא. תענית כו, ב.

ברבות סדר בא ס"פ ט"ו: ראה לעיל מטות פד, ג. וראה סידור קלח, ג ואילך.

בועליך עושיך: ישעי' נד, ה.

והטעם לזה שההתגלות הנ"ל: ראה בד"ה ויגש אליו — תרכ"ז ע' 66 (בהוצאת כת"י הר"ש סופר). בהוצאת תשנ"ט ע' סב.

ע"י המ"ע והל"ת להפרידם ולבררם: ראה לעיל פקודי ו, ד.

ולכן עבור זה המאכל מחיה את האדם: ראה לעיל פ' מטות פא, ב ואילך.

שם ס"ג . . מ"ה: וע"ל אם בחקותי הב' (מז, ג). [כ].

אשת חיל עטרת בעלה: משלי (יב, ד). [כ].

ביום ההוא יצאו מים חיים: זכרי' יד, ח.

בד"ה למה נסמכה: אגה"ק סי' כח. וראה גם לעיל פ' בהעלותך לא, א. חוקת ס, ג. בלק סט, ג. וראה בליקוט פי' לאגה"ק שם.

קול גדול ולא יסף: ע"פ דברים ה, יט.

ת"ר כיצד מרקדין: הנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ז ע' קפו. ובשינויים בהנחות הר"פ ע' מה.

הדרוש במאמרי אדה"א דרושים לחתונה ח"ב ע' תרנה מיוסד על מאמר זה.

חלק מהמאמר באוה"ת סידור ע' רנח. וראה גם קיצורים בע' רסא.

ראה הערת כ"ק אדמו"ר לעיל בהערות וציונים יט, ד. ולהלן בהוספות להערות וציונים.

ת"ר כיצד מרקדין: כתובות טז, ב.

בחי' כלתה נפשי: ע"פ תהלים פב, ג.

למען יזמרך כבוד: תהלים ל, יג.

קארי תדיר ולא שכיך: נסמן לעיל מז, ב.

ואפילו בפחותי הערך וע"ה . . בבחי' גילוי: בסה"מ הנחות הר"פ ע' מה, מבואר זה יותר בפרטיות.

בד"ה שחורה אני: לעיל ד, א.

אע"ג דאיהו לא חזי: מגילה ג, א.

ע"כ נק' שמאי: ראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שמח. אגה"ק סי' יג. וראה זח"ג רמה, א. וראה גם ביאוה"ז להצ"צ כרך ב' ע' תתקמא.

בית שמאי שרשם מבחי' הגבורות . . ב"ה . . החסדים: זח"ג רמה, א. טעמי המצות להרח"ו פ' תצא. שער הגלגולים סוף הקדמה לו — הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ח ע' 184.

וראה בהקדמה לתניא. וראה במאמרי אדה"א חתונה ח"ב ע' תרנה דשם מביא ראיה ממשנה עדיות פ"ה מ"א. דרק ששה דברים הם מקולי ב"ש והרוב ב"ש להחמיר.

שארז"ל ע"פ ושם דרך: תהלים נ, כג. מו"ק ה, ב.

כלה כמות שהיא: כתובות יז, א.

שלא יהי' המשכה לפי ההעלאה: וע"ע לעיל ר"פ נשא פ"ב (כ, ג). [כ].

בד"ה ושמע אביה והפר: לעיל פ' מטות.

ובד"ה שחורה אני השני: לעיל ז, א.

בהלו נרו: איוב כט, ג.

בד"ה כי כארץ: לעיל פ' נצבים נא, א.

משכני אחריך נרוצה: שה"ש א, ד.

בד"ה אדם כי יקריב מכם: לעיל פ' ויקרא ב, ב.

ובד"ה נשא את ראש בני גרשון: לעיל פ' נשא כ, ג.

אז ידלג כאיל פסח: ישעי' לה, ו.

בד"ה וארשתיך לי: לעיל במדבר ח, ג.

חסד עליון בל ימוט: תהלים כא, ח.

(**ועמ"ש . . ועתה יגדל נא**): בהנחת הר"פ ע' מה נמצא במקומו: "(וזהו רפאני כו' כי תהילתי אתה פי' רפאני מבחי' חגרת וסומא כו' ע"י כי תהילתי כו')".

בד"ה אם בחקותי השני: לעיל פ' בחקותי מז, ד.

רוממות א-ל בגרונם: תהלים קמט, ו.

סד"ה ועתה יגדל נא: לעיל פ' שלח לט, ג.

אבל לא אפילו חגרת וסומא: ראה במאמרי אדה"א דרושי חתונה ח"ב ע' תרסג שלכאורה זה פלא דהלא בריקוד לפני הכלה א"א לספר בגנותה ע"ש.

מדבר שקר תרחק: שמות כג, ז.
שמתוך שלא לשמה בא לשמה: פסחים נ, ב.
סד"ה קול דודי: לעיל טו, רע"ג.
ובד"ה והניף את העומר: לעיל פ' אמור לו, ב.
סד"ה זאת חנוכת המזבח: ראה לעיל פ' נשא כט, ב.
צדיק ה' בכל דרכיו: תהלים קמה, יז.
בד"ה הים ראה וינוס: לעיל פ' צו טז, ב ואילך.
בד"ה ביום השמיני שלח: לעיל שמע"צ פו, ג.
כי כאשר: הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי נדפס בסה"מ תקס"ד ע' קמד.
הגהות וקיצורים באוה"ת בראשית כרך ו תתרמט, א.
ד"ה כי כאשר השמים הנדפס במאמרי אדה"א — הנחות תקע"ז ע' קסט מיוסד על מאמר זה.
ראה להלן בהוספות להערות וציונים. בסה"מ תרע"ח ע' רעו שנראה שמיוסד על זה המאמר. ראה גם ד"ה זה תשמ"ב הטעם על מה שהתחלת התו"א וסיום הלקו"ת הם בענין ופסוק אחד, משום שיש קשר בין התחלת וסיום כל ענין, ע"ש.
וראה גם בד"ה כי כאשר השמים תשמ"ה שמקשר סיום הלקו"ת עם התחלת התו"א, שהוא ע"פ הכלל דנעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן, אשר התחלת הפטורת ר"ח השמים כסאי והוא ד"ה מאמר הראשון בתו"א, נעוצה בסופה של אותו הפטורה כי כאשר השמים החדשים והוא ד"ה המאמר בסיום הלקו"ת, כי תו"א ולקו"ת הם ספר אחד. ואף שהפסוק השמים כסאי והפסוק כי כאשר השמים החדשים הם הפכים. ומבאר ע"פ כמה דרושים, דע"י עבודת ישראל פועלים שהשמים יהי' בבחי' כסאי, והארץ בבחי' רגלי, כסאי קאי על התורה שירדה למטה, כענין ישיבה והשפלה, והארץ הדום רגלי, קאי על מצות, שענינה העלאה ממטה למעלה. וזהו הסדר, קודם צ"ל השמים כסאי, תורה שירדה לעוה"ז, מאמר הראשון בתו"א, ואח"כ כי כאשר השמים החדשים, עבודה ממטה למעלה. והגילוי לע"ל הוא באי"ע להעבודה והגילוי בזמה"ז, דבזהמ"ז הגילויים מחיצוניות עתיק, ולע"ל יהי' הגילוי מפנימיות עתיק. (תוכן המאמר).
כי כאשר השמים החדשים: ישעי' סו, כב.
השמים כסאי: ישעי' סו, א.
ויניחהו בג"ע לעבדה: בראשית ב, טו. ראה זח"א כז, א. ילקוט ראובני בשם מדרש. וראה באוה"ת וירא כרך ד דף תשסא, ב.

בד"ה עלי באר: לעיל חקת סב, ב.
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י .
ושכנתי בתוכם: שמות כה, ח.
שממשכא דחויא: ראה תניא פל"ט. לעיל פקודי א, ב.
בד"ה אסרי לגפן: תו"א פ' ויחי מו, ב.
יפה שעה אחת בתשובה: אבות ד, יז.
כ"י אדמו"ר . . פ' חיי שרה: תו"א טז, א.
בזח"ב בא (**דל"ו ע"ב**): ראה גם לעיל לג, ג ובפ' תזריע כד, ג.
בד"ה ששים המה מל': לעיל לט, א.
תעבדון את האלקים: שמות ג, יב.
תשמרו להקריב לי: במדבר כח, ב.
בזח"ג פנחס (**דר"מ ע"ב**): נזכר גם לעיל פ' מטות פה, ג.
שע"י מ"ע . . וזהו לעבדה. וע"י לשמרה . . על ל"ת: באוה"ת בראשית כרך ו דף תתרמא, ב — בשם מארז"ל. וראה . . יל"ר בראשית. זח"א כז, א. תקו"ז תי' כא (סב, א) שם תי' נה (פח, ב) — לקו"ש ח"כ ע' 262 הערה 8.
בד"ה מה טובו: לעיל בלק עג, ב ואילך.

דף מט

בזח"א ר"פ נח (**דנ"ט ע"ב**): ראה גם יהל אור ע' תקצ.
והנצח זו ירושלים: ברכות (נח, א). [כ].
ועמ"ש מענין פי' מוחין ע"פ והנצח זו ירושלים: באוה"ת בראשית כרך ו תתרמ, ב מציין: בביאור ע"פ. נדפס בסה"מ תקס"ה ב' נוסחאות מע' א'ד ואילך.
בת"א . . בד"ה ואברהם זקן: טז, א.
בד"ה ת"ר נר חנוכה: תו"א לב, ד.
במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב.
בד"ה וישב יעקב: תו"א כז, א.
ובד"ה מי מנה: לעיל פ' בלק סז, א ואילך.
סולם מוצב ארצה: בראשית כח, יב.
סולם קאי על התפלה: זח"א רסו, ב.
בפרדס של"ב: (פ"ב). וע' רד"ה להבין מ"ש באוצ"ח בהוספות של סוף ח' ויקרא (נא, ג). [כ].
בד"ה ענין ק"ש: לעיל פ' ואתחנן

נחלה בלי מצרים: ראה שבת קיח, א.
מאיגרא רמה: חגיגה ה, ב.
מים תחתונים בוכים: ת"ז (ת"ח יט, ב). [כ].
בד"ה כי ההרים ימושו: לעיל פ' תצא מא, א.
ואשא אתכם על כנפי נשרים: שמות יט, ד.
דרך הנשר בשמים: משלי ל, יט.
בריח התיכון שמבריח מן הקצה: נסמן לעיל יג, א.
סד"ה וידבר כו' במדבר סיני: לעיל פ' במדבר ג, א ואילך.
מדת רחמים דבחי' יעקב: נסמן לעיל יד, א.
מי יעלה לנו השמימה: דברים ל, יב.
כי קרוב אליך הדבר: דברים ל, יד.
צורתו של יעקב חקוקה: ת"ז [תכ"ב] (סה, ב). וע' ב"ר פ' פב [כ]. (פס"ח [יב]). ובלק"ט ויצא (כח, יג). ובתיב"ע [שם יב]. וע' פדר"א (פל"ה). ובמ' אגדה (שם). — כ].
בכל מאדך בחי' תשובה עילאה: ראה בארוכה שערי תשובה לכ"ק אדה"א ח"ב פמ"ח נג, ג ואילך. במעלת "בכל מאדך" שבע"ת על "בכל לבבך" דצדיקים.
בס"י שלש אמות: פ"א, מ"ב. ועיין בראב"ד שם.
והארץ הדום רגלי: ישעי' סו, א.
יקרא אל השמים מעל: תהלים נ, ד.
כרוב אחד מקצה מזה: שמות כה, יט.
חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').
שהע"ס נק' רק גופא: וע' באגה"ק (סי' ג) ד"ה וילבש צדקה ב' זה"ק. [כ].
ואיהו וחיוהי וגרמוהי חד: ת"ז (ג, ב).
בעשרה לבושים: ע"ל דרושים לר"ה ד"ה תקעו (נה, ב). וש"נ. וע"ע בע"ח ש' דרושי אבי"ע (רפ"ב) ב' ארז"ל, יעו"ש. [כ]. וראה בהנסמן בסה"מ תקס"ד ע' קמז.
שמים הוא בחי' אש ומים: חגיגה יב, א. ב"ר פ"ד, ז.
ויטע ה"א גן בעדן כו' ויקח כו' את האדם: בראשית ב, ח-טו.

דף נ

השמים . . בחי' רצוא . . והארץ . . בחי' השוב: ראה סה"מ תרע"ח ע' רפא ואילך.
וירא העם וינועו: שמות כ, יח.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.
הנה ישכיל עבדי: ישעי' נב, יג.

בד"ה הבאים ישרש: תו"א נג, ג.
ובד"ה כי תבואו: לעיל בהר מ, ב. וראה באוה"ת שמות ע' פז.
ובד"ה ששים המה: לעיל לח, ב.
חלה וגם ילדה ציון: ישעי' סו, ח.
ואמר ביום ההוא הנה אלקינו: ישעי' כה, ט.
דהיינו שעשינו בחי' קוין: ראה לעיל קרח נה, א. תו"א סג, ד.
ס"פ כ"ג: וע"ל בפ' צו (יב, סע"ד). [כ].
אור זרוע לצדיק: תהלים צז, יא.
אשריכם זורעי על כל מים: ישעי' לב, כ.
ויעש דוד שם: ש"ב ח, יג.
שמתחלה יקבל עליו עומ"ש: ברכות פ"ב, מ"ב.
באגה"ק . . לארץ העליונה: כ"ה גם בליקוט פי' לאגה"ק — חיטריק בשינוי נוסחאות. אבל באגה"ק נדפס: עליונה.
דוגמת יחוד חו"ב שבק"ש: ראה לעיל נצבים מז, א בשם פע"ח שער הק"ש פ"ה.
מלכא משיחא אתא לאתבא צדיקיא בתיובתא: ע' זח"ג קנג, ב. וע"ל דרושי' לר"ה (נח, ד). ובהאזינו (עה, סע"ב). ובשה"ש (מה, א). ובשמ"ע (צב, ב). והל' אדמו"ר בשה"ש "עתיד משיחא" או כמ"ש כאן "מלכא משיחא" זאת ל"מ. [כ].
במזמור בהיותו במדבר יהודה: בתילים סי' סג.
כן בקדש חזיתיך: תהלים סג, ג.
את פניך ה' אבקש: תהלים כז, ח.
דרשו ה' בהמצאו: ישעי' נה, ו.
בזח"ג פנחס (**דרי"ד ב**'): ראה לעיל פ' ראה לב, א ובמ"מ לשם.
ביאור ע"פ כי כאשר השמים: הנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ד ע' קמט. המאמר בס' מאמרי אדה"א — הנחות תקע"ז ע' קעו מיוסד על מאמר זה.
נדפס גם באוה"ת בראשית כרך ג ע' תתקע.
איתא בתקונים: בהקדמה ג, סע"ב. [כ].
לפי שכללו יהולל איש: משלי יב, ח.
כמאמר אלי': ת"ז בהקדמה.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
בפרדס בשער הגוונים: פ"ג.
לכן גם הנביאים לא השיגו: ראה אגה"ק סי' יט.

וראית את אחורי: שמות לג, כג. וראה שעהיוה"א פ"ה. אגה"ק סי"ט ס"כ. לקו"ש ח"ו ע' 251 ואילך.

צ"ל "פ"ב". [כ].

וכמ"ש במ"א ע"פ ואנכי עפר ואפר: הכוונה לאגה"ק סי' טו (כן מציין כ"ק אדמו"ר בספר המפתחות לתניא).

שמ"ז פ"א: בדפוס שקלאוו תק"ס.

בד"ה פתח אליהו: תו"א ר"פ וירא.

דף נא

והיינו מתפארת דאימא שנעשה כתר לז"א: בסה"מ תרס"ד (הוצאה תשנ"ד) ד"ה שלג ע' צ מציין לכאן וז"ל: "ושם פ"ג [— הכוונה לכאן] דענין השמים כסאי למעלה מאצילות הוא שמת"ת דאריך נעשה כתר לז"א, וי"ל דשרשו מבחי' אור שלמעלה ממים דמשם דוקא שרש הרקיע כו' ועמש"ש [— כאן] לתרץ שלא יקשה ממ"ש בע"ח וכמ"ש בכ"ד דמבחי' העלי' דמל' נעשה מזה פרסא כו'" ע"ש.

בע"ח שמ"א: בדפוס שקלאוו תק"ס.

לפנינו ש' מ"ב (הנק' ש' דרושי אבי"ע). ועל"ק כאן. [כ].

שהמסך הוא החשמל: ראה בארוכה סה"מ תקס"ג ע' רצא ואילך ביאור הע"ח ב' הנחות א' מכ"ק אדמו"ר האמצעי, והב' מהרה"ק ר' משה בן אדה"ז, (הנחה זו עם הגהות מהצ"צ באוה"ת פ' ואתחנן ע' קפו, ובספר החקירה נז, א). ובתו"א יב, ד. וראה הגהות לפתח אלי' — תרנ"ח קרוב לסופו שצ"ע למ"ש בפרדס שעה"כ ערך פרוכת שהפרסא שבין אצילות לבריאה הוא בחי' מל', ע"ש. וראה ג"כ ביאורי הזהר לכ"ק הצ"צ ע' קה.

בע"ח פ"א: בדפוס שקלאוו תק"ס.

לפנינו הוא ש' מ"ב (ש' דרושי אבי"ע) (פי"ג). וכצ"ל כאן. [כ].

יהי רקיע כו' ויהי מבדיל: בראשית א, ו.

שער כסה"כ: (פ"ד) במ"ב, יעו"ש. [כ].

והנה המשכת . לדון דיני נפשות: מובא באוה"ת כי תצא ע' תתקכט.

נכון כסאך מאז: תהלים צג, ב.

גדולה תשובה שמגעת: יומא (פו, א). [כ].

בינה מקננא בכורסייא: ת"ז ת"ו.

ולתבונתו אין מספר: תהלים קמז, ה.

המוציא במספר צבאם: ישעי' מ, כו.

בד"ה ותחת רגליו: תו"א עז, ד.

בד"ה וכל בניך: לעיל ראה כט, א.
אין מלך בלא עם: ס' החיים פ' גאולה פ"ב. בחיי וישב לח, ל. עמק המלך ש' שעשועי המלך רפ"א.
דינא דמלכותא דינא: גיטין י, ב. זח"ג רכז, א. ובכ"מ.
והאש תוקד על המזבח: ויקרא ו, ו.
אשא תכלא: ע' זח"ג (לג, א). והעיקר בזח"א (נא, א-ב). [כ].
אין להקב"ה אלא ד"א: ברכות ח, א.
אם תשיב משבת רגלך: ישעי' נח, יג.
ועמ"ש ע"פ האמור בשמות רבה פכ"ג מ, ע"פ אז ישיר: ראה אוה"ת בשלח ע' תצה, שם ע' תצ ואילך.
ע"פ שני עדים כו' יקום דבר: דברים יט, טו.
העדותי בכם היום: דברים ל, יט.
בד"ה והיה מדי חדש: לעיל ברכה צז, א.
ותקם את דבריך כי צדיק אתה: נחמי' ט, ח.
בראשית בשביל ישראל: מדרש הובא ברש"י ורמב"ן בראשית א, א. וראה ב"ר פ"א. ויק"ר פל"ו, ד.
ישראל עלו במחשבה: ב"ר פ"א, ד.
ע"ל מטות (פג, ג). וש"נ. [כ]. לעיל צו טו, ג. וש"נ.
עם המלך . . במי נמלך בנשמתן של צדיקים: ב"ר פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, ג.
וגבה מאד: ישעי' נב, יג.
בספר הגלגולים פ"ז: ראה הערת כ"ק אדמו"ר בד"ה באתי לגני תשי"א הערה יט, וז"ל: ולכאורה צ"ע מס' הגלגולים פי"ט הובא בלקו"ת פ' צו ד"ה והניף [יז, א]. ואולי יש ליישב עפמ"ש בס' הגלגולים פ"ז הובא בלקו"ת שה"ש בסופו [נא, ג].
השמים החדשים והארץ החדשה: ישעי' סו, כב.
היום לעשותם: דברים ז, יא.
כן יעמוד זרעכם: ישעי' שם.

הוספות

ויקרא

פרק נ

הוספות: הוספות אלו לא נדפסו בהוצאה הראשונה (זיטאמיר, תר"ח), וניתוספו בההוספות ללקו"ת (זיטאמיר, תרי"א). שיצא קונטרס הוספות ללקו"ת ושם נדפסו ההסכמות ללקו"ת וקיצור ע"פ לא תשבית מלח וד"ה להבין מ"ש באוצ"ח ולוח התיקון.

הנה בספר של בינונים: פרק ג.

בד"ה ולא אבה: לקו"ת תצא לח, ג "כי הקוץ שעל היו"ד פונה למעלה ורומז שהוא נמשך למעלה לא"ס ב"ה שהוא למעלה מגדר ההשגה ולית מחשבה תפיסא ביה".

מה שאמר ריב"ז: ברכות כח, ב. ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' שט — נעתק (עם הגהות) באוה"ת ר"פ פנחס ורד"ה אך בגורל תרכו, רד"ה אשרנו תרפ"ח ותרצ"ו (בסה"מ קונטרסים ח"ב [סה"מ תרצ"ו ע' סז] ובביאור מאמר ריב"ז איני יודע כו' בכ"מ לקו"ש-כ ע' 77 הערה 46, סה"מ תרמ"ו ע' יד ואילך. נתבאר בארוכה בד"ה לא תהי' משכלה תשי"ב. ראה סד"ה להבין הקושיא שבתחלת התניא בספר קיצורים והערות לתניא. לקו"ש ח"ה ע' 304. ד"ה אל תצר לאדמו"ר האמצעי נדפס במאמרי אדהאמ"צ דברים-א. לקו"ש חט"ז ע' 271 הערה 25. ד"ה להבין מאמר ריב"ז בס' מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' לא.

פרק נא

בד"ה וידבר דעשרת הדברות: לקו"ת במדבר טו, ד.

בפי' שאו את ראש: לקו"ת במדבר ב, א.

סד"ה ויקח קרח: לקו"ת קרח נה, א.

בביאור הזוהר פ' אחרי דע"ט ב': ביאוה"ז לכ"ק אדמו"ר האמצעי עו, ג ואילך. נזכר גם לעיל פ' בהר מד, ד.

שאלמלא ניתנו פרשיות . . על הסדר: בילקוט תהלים ר' תרכה (סי' ג). ושם במ' תילים הכל. [כ].

להבין מ"ש באוצ"ח: ראה מאמרי אדה"ז — ענינים ע' שיח ד"ה לה"ע הצמצום באוא"ס (אולי נוסח אחר ממאמר זה). וראה עוד מאמר זה בשינויים ובהוספות באוה"ת ויקרא-ב ע' תצרח (והוא מהדו"ק לכאן).

אודות זמן אמירת מאמר זה ראה אוה"ת על מארז"ל וענינים ע' רלח [ובמ"ש שם: אלה מסעי תק"ע — במ"א מבואר שהוא מתקע"א, ראה בהנסמן להלן מסעי צא, א].

באוה"ת פ' שמות ע' קו מציין לד"ה זה בשם "בד"ה להבין מ"ש בתחילת ס' אוצ"ח כי צמצם את אורו כו'".
באוה"ת תצוה ע' א'תרלח מציין לדרוש זה בשם "בדרוש הצמצום והרשימו שנדפס בספר תוספות ללקו"ת".
וראה גם דרמ"צ נ, א ואילך. שרש מצוות התפלה פרק לד ואילך. אוה"ת קרח ע' תשכא, ד"ה מי מדד תרס"ב.
לכללות מאמר זה ראה מאמרי אדהאמ"צ ויקרא-ב ע' תתקטו. ד"ה להבין מ"ש אני ה' לא שניתי תרמ"ז ע' מה ואילך. ד"ה מן המיצר תרמ"ח ע' קנז.
באוצ"ח בתחלתו: וז"ל במילואו כמו שנדפס: "וכשעלה ברצונו הפשוט להאציל הנאצלים לסיבה נודעת והיא להיקרא רחום וחנון וכיוצא, כי אם אין בעולם מי שיקבל רחמים ממנו איך יקרא רחום וכן עד"ז בכל הכינוים, ואז צמצם עצמו באמצע האור שלו בנקודת המרכז אמצעית שבו ושם צמצם עצמו אל הצדדין והסביבות ונשאר חלל בנתיים וזה הי' צמצום הראשון של המאציל העליון, וזה מקום החלל הוא עגול בהשואה א' מכל צדדיו עד שנמצא עולם האצילות וכל העולמות נתונים תוך החלל הזה, ואור הא"ס מקיפו בשוה מכל צדדיו. והנה כאשר צמצם עצמו אז דרך צד אחד מן החלל העגול הזה המשיך אור דרך קו אחד ישר דק כעין צנור אחד אור הנמשך מהא"ס אל תוך החלל הזה וממלא אותו" כ"ה הלשון באוצ"ח.
הלשון כאן "ונשאר חלל" וכ"ה בכמה מקומות. אבל בשרש מצות התפלה פרק לד הלשון "ונעשה חלל".
ובהג"ה שם איתא . . **ונשאר חלל לאו דוקא**: ראה בד"ה וירד ה' תרמ"ג ע' עז ובד"ה והר סיני תרנ"ז ע' קכח ואילך.
אבל גבי הא"ס: באוה"ת ויקרא ע' תרחצ: אבל לגבי הא"ס.
במבו"ש בתחלתו: ראה שרש מצות התפלה ס"פ לד. אוה"ת פ' בהעלותך ע' תד. ושם מעתיק מפ"א בענין העגול.
עמה"מ בתחלת פ"ג: שער עולם התהו.
בלקו"ת מהאריז"ל פ' כי תשא: וז"ל באוה"ת נ"ך-א ע' תז "ע"פ הנה מקום אתי שכ' ארז"ל הוא מקומו של עולם, זה תבין בסוד הצמצום שנתבאר אצלינו שעשה הקב"ה מקום פנוי לעולמות א"כ הוא מקומו של עולם עכ"ל, דהיינו שענין המקום פנוי הוא ע"י שנסתלק משם האור ונשאר רק רשימו ובתוכו נמשך הקו והוא מקור ושרש בחי' ממכ"ע כמ"ש בד"ה יביאו לבוש מל' בהביאור וזה הוא ענין מקומו של עולם וזה נוטה כפי הפי'

דבחי' ממכ"ע נק' מקומו של עולם" עכ"ל. וכ"ה בספר החקירה עה, ב. וראה באוה"ת ויקרא-ב ע' תרנט "לכאורה דבריו מורים כפי' עמה"מ הנ"ל אך באמת הוא להפך וכפי' הזהר". ע"ש.

ב' הדיעות נתבארו בסה"מ פר"ת ע' קפה.

בעמה"מ שאור א"ס המקיף את החלל: וז"ל באוה"ת ויקרא-ב ע' תרנט "ובעמה"מ דף א פי' בענין הנה מקום אתי שארז"ל הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו דהיינו העיגול הגדול שבתוכו החלל ומק"פ והרשימו והקו כו'" ע"ש. וראה בארוכה בספר החקירה דף עה, א ושם מעתיק לשון עמק המלך. ובקיצור שם כ' "זה קרוב למ"ש אדמ"ו נ"ע בפי' ממקומו משרשו ומקורו והוא ית' נק' מקור מים חיים".

החלל ומקום פנוי הוא הנקרא מקומו ש"ע: והיינו בחי' הרשימו זהו הנק' מקום והוא מקומו ש"ע היינו מה שאוא"ס האיר תחלה באותיות הרשימו קודם הצמצום ואין העולם מקומו אחר הצמצום שנסתלק האור ונתעלם בהמאור כו', וכ"מ בע"ח דמקום הוא החלל ומקו"פ, דכתב בשער עיגולים ויושר ענף ב' דתחלת הכל הי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות ולא הי' שום מקום פנוי ואויר ריקני כו' . . והנה אחה"צ אשר אז נשאר מקום החלל כו' כבר הי' מקום לשיוכלו להיות שם הנאצלים והנבראים כו' . . ועפי"ז י"ל דענין מקום הוא בחי' הכלים ולכן נק' החלל ומקו"פ בשם מקום מפני ששם הוא התחלת הכלים שהתחילו להתגלות שם — ד"ה והר סיני תרנ"ז ע' קכט. בארוכה נתבאר הענין באוה"ת נ"ך-א ע' ת ואילך. ובספר החקירה דף עד, ב ואילך.

בפרדס — בשם ר' משה: בשער ערכי הכינויים פרק יג "ורבי משה פירש מקום בכתר כי הוא מקומו של עולם". ובאוה"ת ע' תד ובספר החקירה עה, ב מפרש זה "והיינו כי כתר שרש הנאצלים וגם כתר לשון כותרת בחי' מקיף, וכ"כ בערך מעון שיש מי שפי' דהיינו כתר, גם לפמ"ש הפרדס בערך מקום שנקרא כן התפארת כי שם הוי' עולה מקום בחשבון המרובע כו', והכוונה כי הוא מקומו של עולם פי' הוא הסובל כל העולם דהיינו שש קצוות והוא סיבה לכולם כי כולם מסתעפים ממנו" ע"ש בארוכה. ובאוה"ת ויקרא-ב ע' תרנט ושם מציין לעקרים מ"ב פי"ז שהביא ב' דיעות מהו ענין המקום שי"א שהמקום הוא הדבר המקיף את הגשם מבחוץ, והוא ז"ל חולק עליו והעלה שהמקום הוא הפנוי והריקות שיכנס בו הגשם".

וע' במאו"א אות מ"ם סעיף ק"ח: וז"ל "מקומו נק' בינה מקום ז"א ו' שבשם". ובאוה"ת נ"ך ע' תד ובספר החקירה עה, ב "ר"ל דפי' מקומו מקום ו'".

ברבות ויצא פס"ח: באוה"ת נ"ך ע' תג ובספר החקירה עד, ב מעתיק לשון הרבות "ברבות ויצא פס"ח ע"פ ויפגע במקום ר' הונא בשם רבי אמי אמר מפני מה מכנין שמו של הקב"ה וקוראין אותו מקום (ועיין במשנה ספ"ה דסוטה) שהוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו" ע"ש בארוכה בפי' המדרש. ושם ע' תד בקיצור סעי' ב' "ברבות פי' שנק' הוא ית' מקום שהוא מקומו של עולם שהמקום שוכן אצלו כמו שהאדם שוכן על המקום".

זח"ב ויקהל דר"ז ע"א: דא איהו מקום טמיר וגניז. ראה ויקרא-ב ע' תרנז בשם המק"מ.

ובספר עה"ק ח"ג פרק מ': באוה"ת נ"ך ע' תב (ובספר החקירה עט, ב) מציין ע"ז "ובעה"ק ח"ג פרק מ אחר שהביא המד"ר ויצא פס"ח הנ"ל בענין הוא מקומו של עולם כתב והכוונה כפי פשטן של דברים כי הוא כלל הכל ומגביל את הכל, וכל הנבראים עליונים ותחתונים טפלים לו ואיך יכללוהו ויגבילוהו, והענין לומר כי אחר שהם חלק והוא הכל איך יגביל החלק את הכל כו', ועל דרך האמת המקום הוא הצור צור ישראל" ע"ש בארוכה.

וראה בסה"מ תרל"ה ע' קו ואילך.

בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה: סידור קכח, ד "פי' ממקומו שבהעלם יתגלה כבודו ומשמע שאין כבודו מתגלה כ"א לפרקים". וראה באוה"ת לך לך כרך-ד דף תרעג, א. ובאוה"ת נ"ך ע' תג ובספר החקירה שם "וזה כעין מ"ש אדמ"ו נ"ע בד"ה כי על כבוד חופה פי' ברוך כבוד ה' מל' דאצי' ממקומו מבחי' כבוד עילאה היינו חכמה עילאה". וראה לקו"ת שה"ש מז, ג ברוך כבוד ה' ממקומו חכמה עילאה.

בהאור . . כ"א שנסתלק האור מהמק"פ לצדדים: ראה דרך מצותיך קלו, א.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

שאיתא בספרים שהשמות: נתבאר בארוכה בשורש מצות התפלה להצ"צ פ"ב ואילך (נדפס בסוף סהמ"צ שלו).

אלקים — אין הכוונה ח"ו על הספירה ממש לומר שמדת חסד נק' ח"ו א-ל וגבורה: בדרך מצותיך שם: "כמו שדימו קצת מקובלים אחרונים והוא דעת מגושמת מאד שהרי הספירה היא מדה א' פרטיות והיא כח אלקי שנאצל ממנו כמו כח החסד או כח הגבורה כו', ואינה העצם האלוה שהוא ית' לאו מכל אינון מדות איהו כלל . . וא"כ א"א לומר דהשמות הנ"ל קאי על הספירות ממש" ע"ש.

בכל קראנו אליו: דברים ד, ז.

בפרדס בסופו: של"ב רפ"ב בשם הספרי. ובסה"מ תקס"ז ע' רמו בשם הספרא. וראה בחיי ואתחנן ד, ז. עקב יא, יג. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' רא.

"על"ק בשה"ש ד"ה כי כאשר השמים (פ"ב) [מט, ב] שם אי' בזה"ל "כי צ"ל אליו ולא למדותיו ע' בפרדס של"ב" (פ"ב), ואדמו"ר לא הביא הספרי ורק בפרדס הביא מהספרי. ולפנינו ל"מ". [כ].

בס"י עשר ולא תשע: פ"א, מ"ד.

בס"י על הע"ס ואדון יחיד מושל בכולן: פ"א, מ"ה-ו.

קדוש ה' הרישב"ש נ"ע: כתר שם טוב (הוצאת קה"ת) הוספות סכ"ו וש"נ. לעיל מג, ב. ראה אוה"ת שמות ע' קו. שרש מצות התפלה פ"ב ואילך. אוה"ת יתרו ע' תתמט. סה"מ באתי לגני ע' קלה. סה"מ תרמ"ד ע' קצד.

וז"ל בדרך מצותיך שם "ומזה הטעם ציוה הבעש"ט שלא ללמוד ס' הקבלה כי מי שאינו יודע להפשיט הדברים מגשמיותן מתגשם מאד ע"י לימוד זה כשנותן ציור בעניות דעתו לאלקותו ית' לפי מדות פרטיים".

חסד א-ל כל היום: תהלים נב, ג.

שהאור מעין המאור כמ"ש באג"ה בד"ה איהו וחיוהי: סי' כ. ובדרך מצותיך מבאר שם "והאור הוא מעין המאור בבחי' א"ס ממש ולפיכך יתכן עליו השם משמות הנ"ל כמו ענין שם א-ל בחסד אע"פ ששם א-ל רצונינו לבורא עולם ממש מ"מ הרי באמת כן הוא דכוונתינו בזה לבורא עולם כשמאיר ובא במדת חסדו כו'".

וראה באוה"ת ויקרא-ב ע' תרחצ "וכמו חיות הנפש מה שהגוף חי מהנפש שאין זה עצם הנפש ממש כ"א כח וחיות המתפשט שהוא מעין מהות הנפש, כך עד"ז הנמשל בענין אור א"ס שאעפ"י שהאור הוא רק הארה בעלמא שאינו פועל שום שינוי בהעצמות כלל, ולכן הצמצום שבהאור אינו נוגע להעצמות כלל, עכ"ז האור מעין המאור" ע"ש.

חלק אלו-ה ממעל: איוב לא, ב.

כי כאשר השמים החדשים: סו, כב.

וכמה גופין תקינת לון: ת"ז בהקדמה.

שכינה . . מלכות: ראה אגה"ק סכ"ה (תניא קלט, א). ראה במאמרי אדהאמ"צ ויקרא-ב ע' תתקטז "וגם מה שקוראים חכמי הגמרא בלשון שכינה שהוא בחי' המל' מדרי' התחתונה שבאצי', הכוונה על אוא"ס שבמדה זו מדת המל' דאיהו וחיוהי חד שהאורות כולן מיוחדי' בעצמותו בתכלי' היחוד כו'" ע"ש.

ושכנתי בתוכם: שמות כה, ח.

ואת אילי הארץ לקח: יחזקאל יז, יג.

ולאו מכל אלין מדות: ת"ז בהקדמה (פתח אלי'). ראה במאמרי אדהאמ"צ ויקרא-ב ע' תתקיח בענין קושיות הפילוסופים שהביא הפרדס איך ימצא התחלקות ע"ס מאחדות הפשוטה.

ושינוי הפעולות תלוי במציאות הספירות שהם הכלים: באוה"ת ויקרא-ב ע' תש "וצל"ע בפרדס בעה"כ דמשמע דס"ל שהשם הוא לבוש של הספירות, והרי אדרבה ספירות הוא רק כלי אל השם".

מדו בד: ויקרא ו, ג.

ברבות . . משל למלך כו' בפורפירא: מובא גם באוה"ת-ענינים ע' קעג. וראה בסה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' קצב וע' רכז שמאריך בענין "משל למלך שהבריונים שלו גינו אותו בפורפירא שהי' לבוש בו, אמר המלך הנחתם את הכל ועסקתם בפורפירא שאני לבוש בה, חייכם שאני מחליפה ופורע מכם, והיינו שמה שגינו אותו בפורפירא שהי' לבוש בה זה מ"ש וע"י יתיב לבושי' כתלג חיור ולכן גינו אותו בפורפירא שהי' לבוש בו, ואומרים שלא איכפת לי' כלל מעשה התחתונים . . לזה אמר חייכם שאני מחליפה ופורע מכם שנאמר מדוע אדום ללבושיך", ע"ש בארוכה. וראה גם בסה"מ תרכ"ז.

מדוע אדום ללבושיך: ישעי' סג, ב.

ועתיק יומין יתיב: דניאל ז, ט.

לית דין ולית דיין: ת"י בראשית ד, ח. ב"ר כו, ו. ובכ"מ.

דהנה כתיב כי עמך . . מקור התענוגים: ראה לעיל פ' בשלח א, ג. ובשרש מצות התפלה פרק לד. ובהנסמן בארוכה בספר הערכים-חב"ד כרך-ד ע' תעו ואילך.

(**הג"ה**: באוה"ת ויקרא-ב ע' תש יש הגה"ה אחרת במקומה.

גן בעדן מקדם: בראשית ב, ח.

מקדמונו של עולם: "כי ג"ע הוא עולם התענוג עדן נהר גן ושרש הענג נמשך מבחי' עתיק יומין המאיר ומתגלה בבינה" — אוה"ת בראשית-ג ע' תקכח, ב.

ומבואר בע"ח שער שבה"כ פ"ה: ראה סה"מ תרס"ב ע' שכה.

מקור התענוג: מובא באוה"ת-ענינים ע' פא (אוה"ת חקת ע' תתקסו).

עד שלא נברא העולם: פרדר"א פ"ג. וראה לעיל מג, ב.

בלקו"ת בד"ה שוש אשיש פ"ג: פ' נצבים מז, ד.

נהנין מזיו השכינה: ברכות יז, א.

בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה: לקו"ת שה"ש ח, ב "משא"כ בהיותה באצי' לא שייך לשון שכינה מאחר שמיוחדת שם באור א"ס בתכלית היחוד ואינה מתלבשת ושורה במקור הנבראים עדיין" ע"ש.

פרק נב

אבא יונק ממזלא: ראה ע"ח שער א"א ספ"ט. ועוד.

כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.

אלא שהוא עצמו כביכול מקור התענוגים: ראה באוה"ת שמות-ז ע' ב'תקמ "אין הפי' שמהותו ועצמותו כביכול בכבודו ובעצמו הוא מקור התענוגים כי הוא למעלה מעלה גם מבחי' מקור התענוגים, וכן משמעות הפסוק כי עמך מקור חיים ולא אתה רק בחי' דבר הטפל ובטל אצלך דהיינו בחי' עמך הוא מקור חיים" ע"ש. ובהמשך תער"ב-ג ע' א'רנב העיר שקודם כ' שגם מקור התענוגים הוא רק עמך לא עצמותו ומהותו וכאן כ' שעצמותו ית' הוא מקור התענוגים דמציאותו מעצמותו ע"ש.

שעשוע המלך בעצמותו: ראה שבר יוסף למהר"י סרוג — בתחלתו. עה"מ שער א. ובלקו"ת שה"ש כז, א בשם ספר עמק המלך, ומציין שבע"ח לא נזכר מזה כלל.

כמ"ש בפ' שלח בד"ה אני ה' אלקיכם . . פ"ב: לקו"ת שם מז, סע"א "מקור התענוג הוא בחי' עצמותו ית' ואינו עד"מ התענוג שלמטה באדם שמתענג מאיזה דבר שמקבל ממנו התענוג . . משא"כ בו ית' שאין לך דבר שחוץ ממנו".

ובשה"ש — ע"פ צאינה וראינה . . ספ"א: לקו"ת שה"ש כז, א הענין כמו בפ' שלח מז, א הנ"ל.

כי עמך הסליחה: תהלים קל, ד.

בלק"ת ס"פ אחרי: לעיל כט, א. "וכמ"ש בזהר פ' אמור קא, א. כתיב כי עמך הסליחה וכתיב כי עמך מקור חיים פי' מקור חיים הוא מקור התענוגים שלמעלה מבחי' גלגלתא ומו"ס שהוא בחי' הרצון עליון והחכמה עילאה, כי רק הארה מבחי' התענוג נמשך ומתלבש בהרצון . . ולכן בהגלות בחי' עצמות התענוג עליון ע"ק הוא ממלא כל הפנמים שבמקיפים ופנימיים דגלגלתא ומו"ס". וראה ביהל אור ע"פ כי עמך מקור חיים סעי' ד.

בד"ה — תקעו בחדש שופר: אולי הכוונה ללקו"ת ר"ה נד, ג "בקול שופר בבחינת ענג העליון". ענין זה נמצא בכמה דרושים לר"ה.

בד"ה וכל העם רואים את הקולות: תו"א עד, ג "שקול השופר שהוא מן המצר הוא מקור התענוגים".

והי' ביום ההוא יתקע: ישעי' כז, יג.

בלקו"ת ע"פ והי' ביום ההוא יתקע ספ"ה: לקו"ת ר"ה נט, ד.

בזח"ג ס"פ צו (דל"ד סע"א): ביהל אור ע"פ כי עמך (ע' קלז) מעתיק מהזהר: עמך שריא ולא מתפרש מינך. נזכר גם לעיל בשלח א, א. וראה בהמ"מ לשם.

ובפ' אמור (דק"א ע"א: ביהל אור שם: וע"ד כתיב כי עמך הסליחה וכתיב כי עמך מקור חיים — נעתק לעיל.

ברע"מ ס"פ בא דמ"ב ע"ב: "הכי עילת העילות עביד עשר ספירות וקרא לכתר מקור ובי' לית סוף לנביעו דנהורי' ובג"ד קרא לגרמי' אין סוף וכו' עכ"ל וכן פי' בפרדס ערך מקור" — אוה"ת פ' בא כרך-א ע' פז.

להחיות בהן נפש כל חי: ברכת בורא נפשות.

ע' הכתר נק' מקור: ראה ד"ה ועשית חג"ש תרנ"ו. ביהל אור שם (ע' קלח) "וצ"ע דלא הביא הרע"מ ס"פ בא הנ"ל דכתר נק' מקור כו'".

וביאור הדברים . . מבחי' כי עמך: כל הקטע מובא גם לעיל פ' בשלח א, ג-ד.

ותחי רוח יעקב: בראשית מה, כז.

כל עמל האדם: ראה קהלת ו, ז.

דאגה בלב איש ישיחנה: משלי יב, כה.

לאחרים: יומא עה, א. וש"נ.

יהי רקיע: בראשית א, ו.

יפה שעה אחת של קורת רוח: אבות ד, יז.

מוטב דלדייני': חגיגה טו, ב.

יסורי גיהנם י"ב חודש: עדיות פ"ב, מ"י.

שאש שלנו אחד משששים: ברכות נז, ב.

נהר דינור המפסיק ביניהם: זח"א רא, א. זח"ב ריא, ב. ועוד. הנסמן לעיל (בשלח) א, ד.

יהללוך סלה: תהלים פד, ה.

עדן הוא עין לא ראתה: ברכות לד, ב.

ביאור ל' אור א"ס: ראה מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' תמו ואילך. מאמרי אדה"ז — ענינים ע' מה ואילך. אוה"ת ענינים ערך אוא"ס ע' קמז. קסא.

כמשל זיו השמש . . מנפש האדם המחי' את הגוף: ראה באוה"ת-ענינים ע' קמז ההפרש בין שני המשלים, ובע' קסא. וראה בסה"מ עטר"ת ע' תלט איך דמשל מזיו השמש אינו משל מכוון.

נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז.

ואינו מתלבש כלל בעולמות: באוה"ת ענינים ע' קמט מבאר זה "והנה מה שאמרנו דמהו"ע י"ת אינו מתלבש בהעולמות אין ר"ל כמשל השמש שאינו כלל בארץ דהא כתי' את השמים ואת הארץ אני מלא אני ממש, אלא ר"ל שאינו נתפס בהם, ולא כמו הנשמה שנתפסת בגוף".

כלל — **רק ההארה לבד מתלבשת**: ראה לעיל פ' אמור לא, א.
האור מעין המאור: ראה אגה"ק סי' כ ובליקוט פירושים שם.
ראשית חכמה: תהלים קיא, י.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
השם הנכבד והנורא: דברים כח, נח.
לית אתר פנוי מיני': ת"ז תנ"ז (צא, ב). ת"ע (קכב, ב).
היינו — **מה שאמרו בת"ז במאמר דפתח אליהו**: בהקדמה.
בלקו"ת בביאור ע"פ שוש אשיש: לקמן פ' נצבים מט, א.
עד"מ — **כגון שלמד איזו מסכתא**: ראה בשער היחוד פי"ב. בד"ה להבין מ"ש אני ה' לא שניתי תרמ"ז ע' מח.
ודמי לי' כמאן דמנח בקופסא: פסחים עב, א (דמנחא בכיסי'). וש"נ. ראה שרש מצות התפלה פרק לה. אוה"ת ויקרא ע' תשג.
מצוה לעמוד . . בשעה שאינו עוסק בתו': ראה שו"ע יו"ד רסרמ"ד.
ע"פ והדרת פני זקן: לעיל ל, ד.
בת"א . . בד"ה פתח אליהו: יד, ריש ע"ב: "והנה הצמצום הי' באור א"ס דהיינו שהאור נכלל במאור כי לפי שאין העולמות יכולים לקבל גילוי אוא"ס כמו שהוא בעצמותו והיו בטלים במציאות ממש כו'".
משכיל לאיתן: תהלים פט, א.
ויצא כברק חצו: זכרי' ט, יד.
צמצם שכינתו בין שני בדי ארון: ראה ב"ר ד, ג. ה, ג. במד"ר ד, יג. הנסמן לעיל (צו) י, ב.
קדש הקדשים: שמות כו, לג.
וי"ל בדרך אפשר: ראה ד"ה קדש ישראל לה' תרס"ח (בהמשך תרס"ו ע' תקי). המשך תרע"ב-א סעי' מז. ובד"ה והר סיני תרס"ב ע' שכב.
שבמחשבה — **דק ורוחני**: בתרס"ב שם: הוא דק ורוחני שמאיר בו אור פנימיות השכל הרי הגילוי במחשבה הוא הרבה יותר מכמו . . .
א"א — **להתגלות בדבור**: בתרס"ב שם: גם כמו שמדבר בפ"ע שאין נ"מ בזה כו') ולכן המחשבה היא בבחי' העלם עדיין לגבי הזולת לפי שהוא בחי' דקות ופנימיות שאינו בערך הזולת עדיין והוא רק גילוי לעצמו לבד כו', והדבור הוא שמתגלה אל הזולת לפי שהוא בערך הזולת והוא הנק' בחי' גילוי כו': כך עד"ז . . .
כמ"ש במ"א: בתרס"ו ע' תקי: (דכמו"כ הוא בהדבור לעצמו ג"כ).

הם נק' בחי' דבור: ראה סה"מ תרס"ו ע' תפו.

פרק נג

מחשבה — מחשבה: בתרס"ב שם ע' שכג: והכל הוא כמו שהוא לעצמו עדיין, אלא שהאור שבמח' הוא בחי' הגילוי כמו שהוא לעצמו לבד, והוא בחי' העלם לגבי הזולת, היינו לגבי העולמות שיתהוו אח"כ והדבור הוא בחי' הגילוי בעצמו מה ששייך להזולת היינו העולמות שיתהוו כו': והצמצום

גם א"ק שנק' מחשבה הקדומה: בתרס"ו ע' תקיא: "(בחי' כח המחשבה...)".

נתהווה אחר הצמצום: ראה אוה"ת-ענינים ע' עז ובהנסמן לשם.

שהצמצום הי' במל' דא"ס: מבואר בארוכה בד"ה אתה זוכר תרס"ב ע' רלז, כי גם בחי' מל' דא"ס הוא בבחי' רוממות והתנשאות שגם קודם שנברא העולם היינו בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום הי' ג"כ בחי' כח המלוכה, דמלוכה זו היא עיקר סיבת התהוות העולמות, וענינה הוא ג"כ בבחי' התנשאות ובבחי' סילוק בעצמותו כו' ולכן הי' בה הצמצום שהוא בחי' סילוק והעדר האור כו'.

באשר דבר מלך שלטון: קהלת, ח, ד.

ברבות פ' תשא ר"פ מ"ם: "כשבא הקב"ה ללמוד תורה לישראל אמרה ארבעה פעמים בינו לבין עצמו עד שלא אמרה לישראל כו' ואח"כ ויאמר לאדם" — ביאוה"ז לצ"צ-א ע' נז. וראה גם אוה"ת שמות כרך-ז ע' ב'תקעט.

לבין — עצמו: בתרס"ב ע' שכג: נמצא שיש באוא"ס שלפני הצמצום ב' מדרי' בחי' הגילוי באותיות המחשבה עד"מ שהוא בחי' גילוי עד"מ לעצמו עדיין ואינו שייך אל הזולת, ובחי' הגילוי באותיות הדבור עד"מ שהוא בחי' הגילוי השייך אל הזולת כו'. ראה ד"ה ויצחק בא תרס"ג ע' סח.

בד"ה ועשו להם ציצית: סידור שער הציצית ג, ד.

ברבות פ' בראשית פ"ג: "מהיכן נבראת האורה. א"ל מלמד שנתעטף בה הקב"ה כשלמה והבהיק זיו הדרו מסוף העולם ועד סופו כו' א"ל מקרא מלא הוא עוטה אור כשלמה" — נעתק ביהל אור ע' שצד. וראה באוה"ת פ' קרח ע' תשח מה שאלה זו מהיכן נבראת האורה ומה קשה לו על האור יותר מכל שארי הדברים שנבראו יש מאין ע"ש. וראה גם ביהל אור ע' שצה.

ובפ' ויקהל פ"נ: "מהיכן נבראת האורה אמר נתעטף הקב"ה בשלמה . . כמ"ש עוטה אור כשלמה" — נעתק ביהל אור ע' שצד ושם בארוכה.

יש לבאר ענין האותיות: ראה גם מאמרי אדה"ז — ענינים ע' פב. סה"מ תקס"ג-א ע' רה.

באגה"ק ד"ה ויעש דוד שם: סי' ה. ראה בליקוט פירושים שם.

כ"ב . . הברת המבטא: ראה אגה"ק סי' יט (קכט, א).
ב' מילדות העבריות: שמות א, טו.
וקרא זא"ז ואמר: ישעי' ו, ג.
המלאכים שכליים נבדלים: רמב"ם הל' יסוה"ת ב, ט. הנסמן לקמן (שלח) מה, א.
פ"ג דברכות: יח, ב.
מל' דאצי' . . עתיק . . דבריאה: ראה ע"ח שמ"ב פ"א. ועוד.
ע"פ ועתה יגדל נא: לקו"ת שלח לט, ב "וכמ"ש בכתבי האריז"ל שממלכות דאצילות נעשה כתר חכמה בינה דעת בבריאה כו' וכן ממלכות דבריאה ליצירה כו'".
בד"ה שובה ישראל: בבוך 1999 מציין שאולי הכוונה לקמן דרושים לש"ש סו, ד "כי כמו שיש מחשבה דבור ומעשה בפו"מ כך יש כל בחי' הללו בשכל . . דא"ק נק' אדם דבריאה". ומוסיף ע"ז "ולפי"ז אי"ז שיש אותיות למעלה מהשכל רק שיש מדרי' למעלה מהשכל שנחלקים לג' בחי'".
ובביאור ע"פ חקת התורה: לקו"ת חקת נט, ג.
בד"ה שיר השירים: לקו"ת שה"ש א, ג "דכמו שיש אותיות הדבור ויש אותיות המחשבה, כך יש אותיות הכלולים בשכל וגם בלמעלה מהשכל". בבוך 1999 כ' ע"ז "א"כ מבאר דיש בחי' אותיות בלמעלה מהשכל ולא שהמדרי' הם רק כדוגמת מחו"ד. או י"ל הכוונה כפשוטו שיש מדרי' דמחדו"מ גם למעלה מהחכמה".
במק"מ (דט"ו ע"א): בד"ה ציון במשפט תרס"ב ע' שסא מביא המק"מ: "דטהירו סתם הוא בחי' א"ק, ואויר קדמון הוא בחי' האו"מ שע"ג א"ק" ע"ש בארוכה.
שמבחי' הרשימו . . נתהוו בחי' אותיות רל"א שערים: ראה סה"מ תרמ"ג ע' עט.
ובמאו"א אות ט' סי' יז: מובא גם באוה"ת משפטים-ז ע' ב'תשלח ומוסיף ע"ז "ובאות אלף סעי' קנג כתב אויר קדמון הוא אויר שאינו נתפס הנשאר במקום הפנוי בעת הצמצום וכן נק' הכתר עליון כו' עכ"ל". וראה גם ביאה"ז לצ"צ-ב ע' תתקט. ובאוה"ת פ' יתרו ע' תתלט. ד"ה ציון במשפט תרס"ב ע' שסא בענין אויר קדמון.
בד"ה מזוזה מימין: תו"א מב, ג.
בהרמ"ז ר"פ ויקרא: באוה"ת חנוכה דף תתקנב, א "וזהו שנק' האותיות אויר מקור האור שהאויר הוא למעלה ממו"ס בחי' רישא תנינא הנק' אוירא שנעשה גלגלתא לגבי מו"ס ומשם שרש האותיות כמבואר בהרמ"ז ר"פ ויקרא יעו"ש באריכות".
בד"ה אני ישנה: לקו"ת שה"ש לג, ג "שהן המביאות והממשיכות אור א"ס ב"ה מההעלם אל הגילוי להיות גילוי אוא"ס ב"ה ממש בנפש האדם".
עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.

שאלוני — בת"א פ' משפטים: ראה שם עח, ג.
ע"פ ואתה מרבבות קדש: ראה לקו"ת ברכה צג, א.
בד"ה יביאו לבוש מל': תו"א צ, א.
כך עד"ז יובן עד"מ הנמשל למעלה: באוה"ת ויקרא-ד ע' א'קסד מבאר "כך עד"מ בחי' אותיות רל"א שערים שהם נק' מלבוש לאור א"ס דוקא להאור דוקא, משא"כ מהותו ועצמותו ית' אין שייך לומר בו מלבוש כו' וגם מה שמלבישים להאור לא כל בחי' האור רק קצת ממנו . . היינו שהאותיות הנ"ל הם עד"מ בחי' היותר תחתונה ושפלה מכל בחי' האור א"ס ע"ש.
מבואר בע"ח . . רק לשכך האזן נדבר כן עכ"ל: בד"ה והר סיני תרס"ב ע' שכה מעיר ע"ז "ושם מבואר זה לענין עתיק דאצי', אמנם כמו"כ י"ל גם למעלה מזה. והיינו כמ"ש בע"ח שער שבה"כ פ"ה שיש כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק שהיא בחי' ראשית הקו הנמשך מבחי' מל' דמל' דא"ס כמו שהוא לפני הצמצום כו'.
ע"ד הארה דהארה: ראה ד"ה והר סיני תרס"ב ע' שכג.
וע' בביאור האד"ר . . תיו רשים רשימו לע"י: ראה גם ביאה"ז לצ"צ-א ע' כו. אוה"ת שה"ש-ג ע' א'יט.
בחי' אחרונה שבמאציל: "והיינו כי כללות האותיות הם בחי' אחרונה (והיינו בחי' מל' דא"ס, דמלכות היא בחי' אותיות כידוע . . והתי"ו הוא בחי' מלכות שבמלכות כמ"ש בלקו"ת שם [הכוונה לכאן] הרי שיש בחי' אותיות באוא"ס שלפה"צ" — הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' נט, ע"ש בארוכה.
מל' שבמל' שבא"ס: בהגהות לפתח אליהו תרנ"ח ע' נח מוסיף "ובד"ה להבין מ"ש באוצ"ח כ' דבבחי' זו הי' הצמצום, ובשער היחוד פי"ג משמע דהצמצום הי' גם בבחי' שלמעלה מזה כו'" ע"ש.
שאין צודק ח"ו שום תואר וספי' בא"ס: "והיינו ג"כ שיש שם ספי' באוא"ס אלא שאינן בבחי' ספי' ממש כ"א בכח לבד" — הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' נח.
בביאור ע"פ את שבתותי: לעיל (בהר) מג, ג. ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע קמז ואילך.
ושהתי"ו היא בחי' אחרונה . . לשון רושם: מובא בסה"מ תרס"ד ע' קלח.
ענין העלם האור מהאותיות: באוה"ת ויקרא-ב ע' תשו "ולדברי האריז"ל י"ל שכללות האותיות והאור ענין אחד הוא ובחי' אחרונה שבהאור זהו ענין התי"ו כו' שבזה הי' הצמצום ונשאר רשימו, וצ"ע".

(**וגם איך . . שלו**): באוה"ת ויקרא ע' תשו נמצא: "(עדיין אין בכל הנ"ל ביאור איך אין שום שינוי גם לגבי האור מענין ההעלם שלו כו').

כמו חכם הבקי: נמצא גם בסה"מ תרנ"ז ע' קמב ואילך ברוחב הביאור ע"ש. סה"מ תרמ"ז ע' מח.

כגון מסכת יבמות: באוה"ת ויקרא-ב ע' תשו מציין ע"ז "חייב אדם לומר בלשון רבו שהזכיר מסכת זו".

וברורים לו כאחותו: ראה קידושין ל, ריש ע"ב, ברש"י.

לימודו בגרסא: ראה בד"ה תקעו בחדש תרס"ד. ובד"ה תקעו עזר"ת.

כגון חזרת לשון המשנה: מובא באוה"ת ויקרא-ב ע' תרד.

אלו טרפות ואלו כשרות: חולין מב, א. נד, א.

חמשה עשרה נשים פוטרות: ריש יבמות.

ע"פ מאמר הזהר פ' אחרי דע"ט ב': ביאה"ז לכ"ק אדהאמ"צ ע' עו, ג.

לעולם ישנה אדם לתלמידו: פסחים ג, ב. וש"נ. בסה"מ תרנ"ז ע' קמד מציין דבאמת אין זה דמיון אמיתי לבחי' הרשימה שנשאר בחלל ומקו"פ, כי בענין דרך קצרה הרי הקיצור הוא ג"כ גילוי אור אלא שהוא בחי' אור חיצוניות השכל שבא בהגבלה ויש בזה בהעלם מכל הפנימיות כו' אבל בענין הרשימה לא נשאר רק רשימה בעלמא היינו שאין בה גילוי אור כלל ואין לה שייכות אל האור שהיא נבדלת ממנו ע"ש בארוכה.

וכמ"ש במ"א בענין טנת"א: ראה שרש מצות התפלה פרק לב. אוה"ת דברים-ה ע' ב'מח. אוה"ת וארא ב'תקנח.

שיר הלוים: ר"ה לא, א. שלהי תמיד.

החכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

ובלילה שירה עמי: תהלים מב, ט.

וזהו ענין ההפסק בין העולמות: מבואר באוה"ת-ענינים ע' קנב.

והמשל לזה עד"מ למטה מאותיות הגרסא: בד"ה תקעו תרס"ד ע' קלח "נראה דרושם מהאור השכל (ונר' דהיינו כמו שיודע הוא את ההלכה לעומקה ולאמתתה כמו שלמד כבר כו' הרושם מזה) מאיר בגילוי ממש באותי' הדבור שלו בלימוד דלמגרס ועצמו' אור השכל מאיר על האותי' דהדיבור בדרך מקיף כו')". עכ"ל.

ואהי' שעשועים: משלי ח, ל.

בביאור ע"פ באתי לגני ספ"א: לקו"ת שה"ש לב, ד.

עין לא ראתה: ישעי' סד, ג.

בזהר בפ' חיי שרה דק"ל ע"ב: ראה לקו"ת פ' האזינו עז, א.

בפ' בראשית בהקדמה דף ד' ע"ב: ראה גם לקמן סוכות פא, ג. אוה"ת נ"ך-א ע' שיח.

פרק נד

שאמר לעולמו די: חגיגה יב, א.

המגביהי לשבת המשפילי לראות: תהלים קיג, ה-ו.

דוקא — שהוא לבדו בכחו ויכלתו: ראה אגה"ק סי' כ (קל, ב).

כי הוא צוה ונבראו: תהלים קמח, ה.

ע"ש — בלקו"ת פ' עקב בד"ה ואכלת: טז, א ושם מציין לתו"א צב, ב.

אחר — שהוא מה שאור א"ס ב"ה הוא כל יכול: ראה אוה"ת ענינים ע' קסו "והוא בחי' רשימו הנשאר בחלל כי הוא ית' כל יכול ויש בו כח הגבול ג"כ דהיינו להגביל אור התפשטותו שבלתי מוגבלת כלל" ע"ש בארוכה.

ברבות בראשית פ"ד: ראה גם לקמן פ' קרח נג, ב. ביאה"ז להצ"צ-א ע' קה.

עפמ"ש בפרדס שער האותיות: מובא גם בד"ה קדש ישראל תרס"ו ע' תקט וז"ל שם "בהד' מדרי' דרשימה חקיקה חציבה עשי' שנז' בפרדס שער האותיות פכ"ז כ' דרשימה היא למעלה מחקיקה דרשימו הוא רושם דק שאינו ניכר כ"כ, וחקיקה היא חקיקת ניכרת עכ"פ . . אבל רשימה הוא כמו מעבר לעבר שאין להאותיות מקום אחיזה כו'", ע"ש.

רשימה חקיקה חציבה עשי': ראה גם ס' מאמרי אדה"ז על מארז"ל ובהנסמן בהמ"מ שם.

ד' בחי' אבי"ע: בתרס"ו שם ע' תקי מפרש "והיינו דרשימה הוא באצילות" ראה שם בארוכה.

ו) — **רק בבחי' קו דק**: ראה סה"מ תרנ"ה ע' רח בשם "מבוא שערים שער א' פ"ב דלכן נמשך הקו דק וקצר מאד בכדי שלא יומשך אור נוסף בנאצלי' יותר מהצורך לכן נמשך בחי' קו דק כשיעור ומדה הצריך אל הנאצלים" ע"ש.

והוא ענין שרש האור: ראה ד"ה על ג' דברים — חגה"ש תרנ"א.

שו"ה מלמעלה — מ"ש במ"א: ועל"ק שה"ש (ח, ג). וש"נ. [כ].

כמנין ורב כח: מאו"א אות ר' סעי' כט. סידור ס, ב. ראה גם סה"מ תקס"ז ע' מג. אוה"ת-ענינים ע' קסח. רעב. אוה"ת וארא ע' קצז. ובליקוט פירושים לאגה"ק סי' כ בתחלתו. וראה הנסמן במילואים למ"מ במאמרי אדה"א במדבר-א ע' דש (לעמוד לא).

התנאים . . שנכנסו לפרדס: חגיגה יד, ב.

ושמים בזרת תכן: ישעי' מ, יב.

וזה שייך רק בבחי' כלים דאצילות: ראה לקו"ת שלח נ, ג. סידור עג, ג. דרך מצותיך קסט, א ועוד.

מה שהוא ית' מאיר בגבול ותכלית וע' מזה באג"ה בד"ה איהו וחיוהי: באוה"ת שמות כרך-ח ע' ב'תתצד מציין "ושם משמע [= הכוונה ללקו"ת כאן] קצת שבהכלים דז"ת דאצי' שייך מספר וגבול וזהו ולתבונתו דוקא כלי הבינה שהיא מג"ר אין מספר, וכ"מ באג"ה ד"ה איהו וחיוהי בשם ע"ח".

וע' בפרדס ערך גבול: נזכר גם לקמן פ' עקב טז, ב. אוה"ת נ"ך-א ע' שלה.

ובמאו"א אות ג' סעיף ה: ראה גם לקמן פ' עקב טז, א. אוה"ת ויקרא-א ע' קל. ע' קפז. שם כרך-ג ע' תתפו.

ויפרוש את האהל: שמות מ, יט.

כי גבוה מעל גבוה שומר: קהלת ה, ז.

וידבר שלשת אלפים משל: מ"א ה, יב.

והם גשמיים נגד הנמשל: בדרך מצותיך קה, א מבאר שהמשל לגבי הנמשל הוא בחי' לבוש גס ועב.

משמת ר"מ בטלו מושלי משלים: סוטה מט, א. ראה גם דרך מצותיך ז, א. קה, ב.

ע"כ יאמרו המושלים: במדבר כא, כז.

וישא משלו: שם כג, ז והלאה.

ברבות ס"פ נשא: פי"ד. וראה גם לעיל פ' תזריע כג, ד.

אין לך עשב מלמטה שאין לו: ראה ב"ר י, ו. זח"א רנא, א. מו"נ ח"ב, פ"י.

וגבוה מעל גבוה שומר: נסמן לעיל נד, ב.

וייצר ה"א את האדם: בראשית ב, ז.

בד"ה את שבתותי תשמרו: לעיל מא, ד.

עיני העדה: ראה במדבר טו, כד.

הוא עשנו: תהלים ק, ג.

בפרדס . . ערך ארוך וערך ארך אפיים: ראה גם אוה"ת פ' שלח ע' תעז שזה ענין ת"ת והוא נק' עולם ארוך.

ובמא"א אות א' סעיף קכ"ד: הלשון נעתק באוה"ת פ' שלח ע' תעז.

ענין יוה"כ וסוכות: הוספה ע"ז בתוס' מרובה מאדמו"ר צמ"צ נ"ע זי"ע ועכ"י ע' בוך פערטיל ד' (קטז, ב) ותרוה צמאונך. [כ].

כמ"ש בזהר פ' אמור: דף קא, א.

ולכן ביוהכ"פ ה' עיניים . . שהתענוג מאכילה . . הם תענוג מדבר שחוץ ממנו: ראה אוה"ת דברים-ה ע' ב'קכב בשם פע"ח שכל השנה מקבלים חיות מחיצוניות חג"ת,

אבל ביוכ"פ המל' והבינה שניהם מקבלים ממקורא. ראה סידור ד"ה להבין ענין שרשי יוהכ"פ.

בלק"ת בד"ה מי א-ל כמוך: ר"ה סא, א "שכל העולם הוא תחת הזמן והזמן הוא נחשב כרגע לפניו ית' שהוא למעלה מהזמן ואין לפניו שום התחלקות זמן כלל . . שהתשובה בכלות הנפש הוא למעלה מהזמן והעולם".

ובד"ה האזינו השמים: לקו"ת האזינו עב, ג.

ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה: לקו"ת נצבים נא, א ואילך "לפני ה' תטהרו . . שהוא בחי' קדוש ומובדל ומרומם למעלה מבחי' שם הוי". באוה"ת ויקרא-ב ע' תשט מציין לזה "שזהו קדושתי למעלה מקדושתכם . . והיינו שממשיכים בבחי' והנה מקום אתי הנ"ל בחי' המקו"פ והרשימו".

אז תתענג על ה': ישעי' נח, יד.

שבת שבתון הוא לכם: ויקרא כג, לב.

דלכאורה אינו מובן: וכן הקשה באוה"ת שה"ש-א ע' קיא "וא"כ מאיזה טעם הוא שיוהכ"פ נק' שבת שבתון יהי' מצוה להתענות בו כלפי לייא".

בשבת מצוה להתענג: ראה או"ח ר"ס רמ"ב.

אכלו רעים: שה"ש ה, א.

בלק"ת בד"ה ששת ימים: פ' צו טו, ג. וכן באוה"ת פנחס ע' א'עז מציין ללקו"ת זה ומבאר לעיין שם "מענין אכלו ריעים ואיך העוה"ב אין בו אכילה כו' לפי שאכילה ושתי' בבחי' א"פ ולע"ל יהי' גילוי אור מקיף כו'.

ובפ' שלח סד"ה אני דפ' ציצית: לקו"ת מז, א ואילך.

חלל סוכה עד עשרים אמה: ריש סוכה.

דע את אלקי אביך: דברי הימים-א כח, ט.

ונפש חפצה כו': ראה לקו"ש חי"ז ע' 337 שמבאר השייכות בין סופן של ההוספות להסיום של פ' בחוקותי.

שיר השירים

רעיתי מפרנסתי: שהש"ר עה"פ לסוסתי. וע' זח"ג (לג, ב). [כ].

ואהבת ב"פ אור: ע' ע"ח ש' לאה ורחל (פ"ג). [כ].

מיכלא דמהימנותא: ע' זח"ב (מא, א. קפג, ב). [כ].

ובלקו"ת להאריז"ל ס"פ משפטים: ראה לעיל טו, ג. במ"מ.

כברזא סומקא לסוסיא חיוורא: חגיגה (ט, ב). [כ].

שופרי' דר' אבוהו: ב"ב (נח, א). [כ].

בע"ח שמ"א: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו שמ"ב (דרושי אבי"ע) רפ"א. [כ].
בע"ח של"ד: בדפוס שקלאוו תק"ס.
לפנינו של"ה (תיקון הירח) פ"ד. [כ].
ברבות בראשית פכ"א: ראה לעיל פ' שלח מ, ג הלשון, ונזכר גם לעיל פ' צו ח, ג.
בשעה שהקדימו ישראל: שבת פח, שע"א.